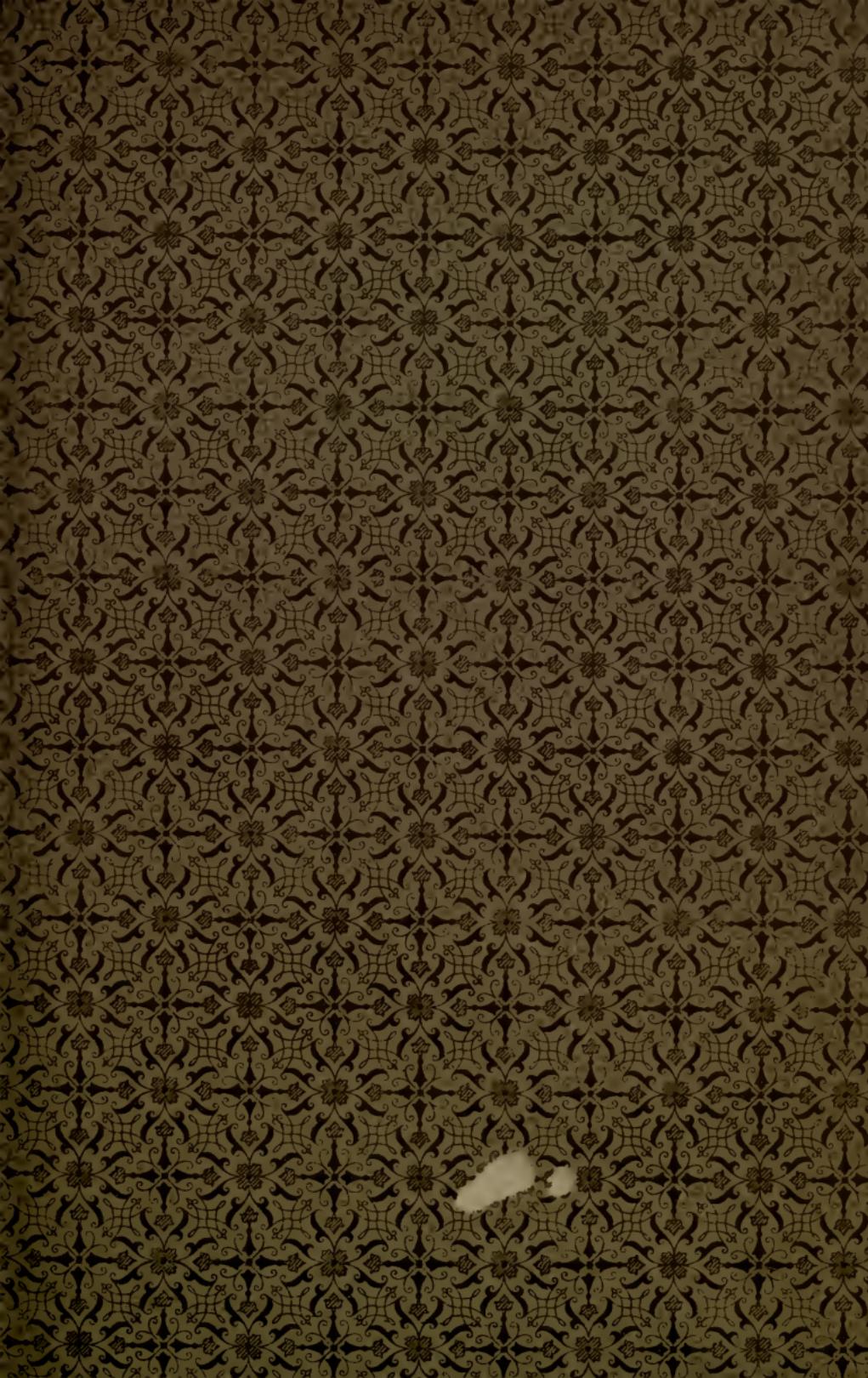

THE LIBRARY
of
VICTORIA UNIVERSITY
Toronto

is,

AUTOLYCI
DE SPHAERA QUAE MOVETUR
LIBER
DE ORTIBUS ET OCCASIBUS
LIBRI DUO
UNA CUM SCHOLIIS ANTIQUIS
E LIBRIS MANU SCRIPTIS EDIDIT
LATINA INTERPRETATIONE ET COMMENTARIIS
INSTRUXT
FRIDERICUS HULTSCH.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXXV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

2571
508.

MAURITIO CANTORI
EDUARDO HILLERO

S.

PRAEFATIO.

Autolycum Pitanaeum ex Aeolide, mathematicum, Arcesilai adulescentis, qui cum eo Sardes migraverit, praceptorum fuisse Diogenes Laertius tradit libro IV (6, 28 sq.). Floruit igitur Autolycus ea fere aetate, qua Alexander Magnus regnum obtinuit, et aequalis fuit Aristoteli seni ac, nisi forte extremis suae vitae annis Arcesilaum instituit, usque ad exitum quarti vel ad initia tertii ante Chr. n. saeculi aetatem produxit¹). Nam Arcesilaum,

1) Th. Henricus Martin in censura quam egit de Autolyci propositionibus ab Hochio editis, *Revue critique d'histoire et de littérature, onzième année, premier semestre, nouvelle série, tome III*, Parisiis 1877, p. 409 sq. haec de Autolyci aetate scribit: *Suivant Diogène de Laërt, Autolycus, mathématicien grec, de Pitane en Asie mineure sur la côte d'Eolide, eut pour disciple le philosophe Arcésilaüs de Pitane, qui ensuite entra dans l'école de Théophraste, ouverte à Athènes vers 322 avant J.-C. lors de la retraite d'Aristote, et qui en sortit tout jeune encore, νεαρίσνος (ib. IV, 30); et pourtant Arcésilaüs était dans la force de l'âge, ἥκημαξε, vers 298 (ib. IV, 45).* C'était donc probablement dès 322 environ qu'il avait quitté Autolycus pour Théophraste. Par conséquent, Autolycus enseignait vers 322. Il était donc antérieur au célèbre géomètre Euclide, qui... florissait sous Ptolémée Soter, mort en 283. C'est donc à tort que Mohammed ben Ishak (cité par Wenrich *De auctorum graecorum versionibus... syriacis, arabicis etc.*, p. 209, Leipzig, 1842, in - 8°) attribue seul à Autolycus un commentaire sur les *Éléments d'Euclide*. Conf. etiam eundem in *Mémoires de l'Institut national de France, Académie des inscriptions et belles-lettres, tome XXX, première partie*, 1881, p. 271 sq., Rud. Wolf, *Geschichte der Astronomie*, Monaci 1877, p. 113—115, Maur. Cantor, *Vorlesungen über Geschichte der Mathematik*, vol. I, Lipsiae 1880, p. 380. 311.

postquam Autolycum Pitanae et Sardibus audivit, Athenas se contulisse ibique primum Xanthi musici, tum Theophrasti, qui Aristoteli successit, scholas adiisse, denique in Academiam ad Crantorem transiisse idem scribit Diogenes.

Antiquissimus igitur Autolycus est eorum virorum mathematicorum, quorum scripta ad nostram aetatem pervenerunt; proximi autem ab Autolyco sunt Euclides et Archimedes.

Autolyci theorematum duodecim percenset Pappus Alexandrinus libro VI²), atque hoc quidem loco, ut in re omnibus qui ea legant satis nota, titulum libri, quo illa theorematum continet, commemorare supersedet, et rursus alio loco (pag. 612, 15) librum περὶ κινούμενης σφαίρας citat non addito auctoris nomine. Sed et Autolyci esse hunc de sphaera quae movetur librum et illa ipsa quae Pappus percensuit duodecim theorematum eo libro tractata esse codicum manu scriptorum qui hodieque existant testimonio satis constat.

Ioannes Philoponus in Aristotelis physicae auscultationis librum II³), postquam Theodosii sphaericorum rationem breviter exposuit, qui χωρίσας πάσης οὐσίας τὸ σφαιρικὸν σχῆμα οὕτω τὰ συμβαίνοντα αὐτῷ ἐπισκέπτεται, ὅτι ἐὰν σφαῖρα ἐπιπέδῳ τηλθῇ κύκλου ποιεῖ, καὶ ὅσα ἄλλα, Autolycus, inquit, περὶ κινούμενης σφαίρας, γράψας καὶ ὅσα συμβαίνει τῇ κινούμενῃ σφαίρᾳ, μερικῶτερός ἐστι τοῦ Θεοδοσίου καὶ μᾶλλον τῷ φυσικῷ προσεγγίζων.

2) Pappi Alexandrini collectionis quae supersunt e libris manu scriptis edidit Latina interpretatione et commentariis instruxit Frid. Hultsch, Berolini 1876—1878, vol. II p. 518, 15—524, 24.

3) Scholia in Aristotelem collegit Christ. Aug. Brandis, ed. Academia regia Borussica, Berolini 1836, p. 348^b (in Aristot. φυσ. ἀν. β' p. 193^b, 25).

Librum περὶ κινούμενης σφαιρᾶς, Autolyci scilicet, laudat etiam scholiasta ad Pappi collectionem (p. 1180, 21).

Libros duo περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων et hi codices manuscripti, de quibus statim dicturi sumus, et ceteri, quotquot innotuerunt, Autolyco tribuunt. Libri primi ‘περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων’ theoremata duo citantur in scholiis nostris p. 132.

Longiore disputatione Simplicius ad Aristotelis de caelo librum II⁴⁾ demonstrat varias sphaeras caelestes quibus planetae ferantur, a nonnullis viris mathematicis ea ratione descriptas esse quae ἡ διὰ τῶν ἀνελίττουσῶν σφαιροποιῆς vocatur, sed neminem mechanicis eiusmodi imitationibus mundi servare potuisse veras astrorum in caelo apparitiones et cursuum quibus ferri videantur rationes: οὐ μὴν αἱ γε τῶν περὶ Εὔδοξον (σφαιροποιῆαι) σώζουσι τὰ φαινόμενα, οὐχ ὅπως τὰ ὑστερον καταληφθέντα, ἀλλ’ οὐδὲ τὰ πρότερον γνωσθέντα καὶ ὑπ’ αὐτῶν ἐκείνων πιστευθέντα. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέγειν, ὃν ἔνια καὶ Κάλλιππος ὁ Κυνικηρός, Εὔδοξον μὴ δυνηθέντος, ἐπειράθη διασῶσαι, εἴπερ ἄρα καὶ διέσωσεν; ἀλλὰ αὐτό γε τοῦτο, ὅπερ καὶ τῇ ὄψει πρόδηλόν ἐστιν, οὐδεὶς αὐτῶν μέχρι καὶ τοῦ Αὐτολύνου τοῦ Πιταναίου ἐπεβάλετο διὰ τῶν ὑποθέσεων ἐπιδεῖξαι· καίτοι οὐδὲ αὐτὸς Αὐτόλυκος ἡδυνήθη· δηλοῖ δὲ ἡ πρὸς

4) Scholia in Aristotelem coll. Brandis p. 498—504 (in Arist. περὶ οὐρανοῦ β' p. 293^a, 4). Verba Simplicii quae supra exscripsimus leguntur apud Brandisium p. 502^b, 7—16. Totum locum interpretatus est G. V. Schiaparelli in commentario qui inscribitur *Le sfere omocentriche di Eudosso, di Callippo e di Aristotele*, qui commentarius, postquam Mediolani prodiit anno 1875, in Germanicum sermonem conversus est a W. Horn in *Zeitschrift für Mathematik und Physik, Supplement zur historisch-literarischen Abtheilung des XXII. Jahrgangs*, Lipsiae 1877, p. 101 sqq. 182 sqq. Praeterea de sphaerarum ἀνελίττουσῶν rationibus conf. Martinum in *Mémoires de l'Institut, tome XXX, première partie*, 1881, p. 193—195. 256—264.

Ἀριστόθηρον διαφορά. ἔστι δὲ ὃ λέγω τὸ ποτὲ μὲν πλησίον, ἔστι δὲ ὅτε ἀποκεχωρηκότας ἡμῶν αὐτοὺς φαντάξεσθαι. Postquam igitur interpres Aristotelis copiosissimus de mechanica sphaerarum imitatione ac de variis quibus motus planetarum explicantur rationibus disseruit, ad aliud argumentum transgrediens neminem usque ad Autolyci aetatem docet potuisse demonstrare, quomodo fieret, ut planetae, id quod ipse oculorum adspectus ostenderet, modo proprius ad nos accederent, modo remotiores conspicerentur. De hac igitur quaestione ab Autolyco contra Aristotherum disputatum est⁵⁾), argumentis inquam et demonstrationibus, non sphaerae caelestis imitatione, quae aliena est ab hoc quidem loco.

Sed quoniam fuerunt tamen, qui eiusmodi sphaeram ab Autolyco fabricatam esse existimarent⁶⁾), monet me ista opinio, ut simili de re pauca adiiciam. Videtur enim ex ipsis Autolyci instituto sphaera circa axem suum mobilis iis ad manus fuisse qui scriptoris theorematata et sphaerica et ea quae sunt de ortibus occasibusque pertractarent. Quae sive nigra fuit, creta vel simili materia, sive alio pigmento tincta fuit, rursus diverso aliquo colore eae lineae, quae ad singula theorematata opus essent, cum

5) Conf. Schiaparellium l. c. p. 195, Th. H. Martinum in *Revue critique* l. c. p. 410, eundem in *Mémoires de l'Institut* l. c. p. 271 sq. In iis quae Schiaparelli primo adnotaverat, triennio autem post emendavit, remanet tamen error interpretationis Graeci verbi *δῆλοι*. Nimurum quae supra exscripsimus *καίτοι οὐδὲ αὐτὸς Αὐτόλυνος* cet. significant ne Autolycum quidem id de quo agitur demonstrare potuisse, hoc enim ex controversia, quam in Aristotherum instituit, apparere.

6) Fabricius in *Bibliothecae Graecae* libro IV cap. XVI (olim XIV), vol. V p. 299 ed. Harles., Henricus Aug. Schiek *Ueber die Himmelsgloben des Anaximander und Archimedes*, programm. gymnasii Hanoviensis, 1843, p. 32 sq. (de Archimedis globis caelestibus altera particula eodem auctore prodiit Hanoviae 1846).

suis notis geometricis ducebantur. Itaque cum sic verae circulorum, qui sunt in sphaera, descriptiones quasi ex ipsa rerum natura repetitae in conspectum discipulorum prodirent, minores relinquebantur earum figurarum difficultates, quae praeterea ad verba scriptoris in charta depingendae erant. Has enim quodammodo in planum explicatas exhibuit Autolycus, nihil in eo opere curans nisi hoc, ut linearum ac notarum ordines ac mutuae inter se complexiones perspicerentur. Tales igitur figurae non nullae in codicibus ad hanc usque aetatem propagatae sunt, quarum de ratione nos ad libri de sphaera propositiones 2 (pag. 8), 5, 6, 8, 9, ad libri de ortibus et occasibus primi propositionem 10, secundi propos. 4 (pag. 114), quaedam adnotavimus.

Autolyci libros inter antiquissimos praestantissimosque refert Iosephus Auria⁷⁾, eosque e tenebris, in quibus tot annos, nescio quo fato, misere iacuerint, a se vindicatos esse non iniuria gloriatur. Sed tamen, postquam Auria eos libros in Latinum sermonem conversos edidit, rursus tria fere saecula intermissa sunt, quibus ipsae Autolyci demonstrationes, Graeco scilicet sermone conscriptae, usque in tenebris latuerunt. Quocirca cum nuper Autolyci libri, ut Pappi librum VI recte edere possem, Romae a me describebantur e codice Vaticano Graeco CXCI⁸⁾, simul in publicum usum illos mathematicae doctrinae insignes thesauros convertere instituebam. Sed cum Pappi collectionem absolvisset, veterum mensurarum ac ponderum rationes secundis curis exigendae erant aliaque quaedam opuscula pertractanda. Itaque non prius quam illud

7) Autolyci de vario ortu cet. (plenum titulum infra exhibebimus), in praefatione quae inscripta est INTERPRES LECTORI S.

8) Conf. praefationem in Pappi volumen II p. VII sq.

Horatianum *nonumque prematur in annum* verbo tenus, ut aiunt, evenit, Autolyci libri de sphaera et de ortibus occasibusque, anno huius saeculi LXXVI Romae executi coepti, anno autem LXXXIII Parisiis ex bibliothecae publicae copiis emendati ac scholiis instructi, nunc demum in lucem prodeunt.

Quoniam a nonnullis viris doctis, quos infra laudabimus, solae propositiones Autolyci editae sunt, dubitatio quaedam exorta est, num demonstrationes etiam, id quod summum est in omni opere mathematico, adiecerit Autolycus, aut, si quae adiectae fuerint, utrum ab hoc ipso, an forte ab alio recentiore scriptore compositae sint. Quin etiam scholia dicere coeperunt pro demonstrationibus⁹⁾, quamvis diversa illorum ratio ab his esse soleat. Quibus de opinionibus non opus est plura dicere: omnium, quorum ea perquirere interest, usui iam patent Autolyci et propositiones et illae quas ipse addidit demonstrationes accuratissimae et copiosissimae; denique etiam scholia antiqua plus ducenta exstant, ac plurima quidem ex Graecis codicibus in lucem a nobis prolata, pauca autem in Graecis nondum reperta, sed tamen ab Auria Latino expressa sermone.

Atque ipsius quidem Autolyci demonstrationes hoc quod edimus volumine contineri nostro iure contendere

---

9) Ricardus Hoche in praefatione ad Autolyci propositiones codice Hamburgensi *Autolycum cum scholiis adiectis*, tum codice Monacensi eiusdem περὶ πινονμένης σφαίρας libellum *cum iisdem quae in cod. H. leguntur scholiis* contineri scribit. Similiter Martinus l. c. p. 411 laudat Auriae interpretationem, comprenant en latin les scholies grecques que ces manuscrits fournissent, et paulo post secundum Hochum les deux opuscules d'Autolycus avec les scholies grecques commemorat. Idem tamen p. 413 iure suspicatur in illis quae Hochius dixit scholiis demonstrationes, quibus ipse Autolycus propositiones suas confirmaverit, latitare.

videmur. Scilicet nemini eorum, qui adhuc scriptorum mathematicorum propositiones cum suis demonstrationibus uno tenore compositas et sic in libris manu scriptis conservatas publici iuris fecerunt, hoc insuper munus impositum est, ut demonstrationes, id est totius operis partem et copiosiorem et graviorem, ab eodem auctore, quem propositiones scripsisse inter omnes constaret, profectas esse convinceret. Quid, quod ipsum dicendi genus germanam antiquitatis speciem atque incorruptam p[ro]ae se fert? Si quibus theorematis singulae demonstrationis partes subnituntur, ea aut omnino non citantur aut ipsa theorematis verba repetuntur, neque usquam auctor theorematis aut nomen libri aut numerus propositionis afferuntur: haec autem omnia vetustissimae dictionis mathematicae propria esse satis constat. Accedit fusum fere et prolixum dicendi genus, idem tamen, omissis mediis quibusdam demonstrationis membris, passim etiam hiulcum; accedit testis antiquitatis nativa verborum simplicitas ac tenuitas, qualis decuit illa mathematicae disciplinae quasi incunabula.

Sed forte dixerit quispiam Theodosii sphaerica in his de quibus agitur demonstrationibus aliquotiens citari; ergo post Theodosium demum, qui primo ante Chr. n. saeculo vixerit, scriptas esse demonstrationes; alienas igitur easdem esse ab Autolyco, tribus fere saeculis antiquiore. Ad eam quaestionem in simili arguento accessit J. L. Heiberg, auctor in omni huius doctrinae genere locupletissimus¹⁰⁾, ac mihi quoque pauca, quae ad eam rem pertinerent, nuper commemorata sunt¹¹⁾. Nimirum Euclidis etiam in

10) *Litterargeschichtliche Studien über Euklid*, Lips. 1882, p. 43—47. Hunc Heibergii libellum posthac, ubique eius citandi occasio redibit, breviter *Studia Euclidea* vocabimus.

11) *Ἀγματα εἰς τὰ σφαιρινά* in Fleckeiseni annalibus

phaenomenis nonnulla theoremata, quae nunc in Theodosii sphaericis leguntur, citata deprehendimus neque tamen ob eam causam abiudicamus phaenomena ab Euclide auctore Immo sphaericorum libri ante Euclidem fuerunt, quibus ille usus est, quosque duobus post saeculis Theodosius in eam formam redegit, quae ad nostram usque aetatem est tradita. Atqui si ante Euclidem fuerunt sphaerica, num incredibile est ante Autolycum quoque eadem fuisse? Ne multa, nunquam Autolycus in animum inducere potuit de sphaera quae movetur aut de ortibus et occasibus ex artis mathematicae regulis libros componere, nisi iam in manibus fuissent sphaericae doctrinae elementa, ratione geometrica demonstrata. Quae sphaerica vetustissima quisquis composuit¹²⁾), eundem fere theorematum ac demonstrationum ordinem tenuit, qui ex Theodosii sphaericis nobis est notus, ac simili etiam scribendi genere usus est. Non negaverim equidem nonnulla Theodosium suo ingenio addisse, pauca etiam emendavisse; sed in plerisque illa quae dicimus antiquissima sphaerica simillima fuerunt his recentioribus quae sub Theodosii nomine feruntur. Nam Euclidem in phaenomenis usum esse sphaericorum libri primi theorematis quattuor, secundi octo, tertii uno demonstrat Heibergius eo quem laudavimus loco; atqui ad haec ipsa theorematata demonstranda rursus alia necessaria fuerunt, quae in iisdem sphaericorum libris inveniuntur; ergo plura etiam quam haec tredecim, quae statim enu-

(*Jahrbücher für classische Philologie*, Leipzig, Teubner), 1883, p. 415—420. Ibi de sphaericis, quibus Autolycus usus sit, diximus p. 416 adn. 6. Et conf. eosdem annales, 1884, p. 367 sq.

12) Ab Eudoxo Cnidio sphaerica scripta esse praeter Heibergium (l. c. p. 46) suspicatur etiam Paulus Tannery litteris mense Septembri anni 1883 ad me missis: *J'ai été joyeux de vous voir émettre l'opinion que les Sphériques de Théodore représentent un ouvrage antérieur à Archimède et à Autolycus. On ne peut guère, je crois, penser qu'à Eudoxe.*

meravimus, in antiquioribus sphaericorum libris iis fuerunt quibus Euclides usus est. Et simili argumentatione ex Autolyci demonstrationibus formam quandam illorum sphaericorum licet restituere.

Verum alia quoque in Heibergii studiis Euclideis occurrit similitudo, quae ad hanc de Autolyco disputationem apte transferatur. Nam ut in phaenomena irrepserunt nonnulla recentiorum interpretum supplementa, ita non omnia quae nunc in Autolyci libris manu scriptis leguntur eadem prorsus forma qua ad nostram aetatem pervenerunt olim ab ipso composita sunt. Velut in demonstrationibus quae exstant ad libri primi περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων theorematha 8 et 10 non semel ὀραθήσεται, at in ipsa propositione undecima et in ea quae sequitur demonstratione ubique ὀφθήσεται legitur¹³⁾). Iam cum eundem scriptorem has formas longe inter se diversas eadem in inscriptione promiscue admisisse vix credibile sit, atque illud ὀραθήσεται posteriore demum aetate e vulgari dicensi usu in litterarum monumenta sit translatum¹⁴⁾), theorema undecimum, in quo vetustior forma ὀφθήσεται legitur, integrum ex Autolyci aetate extare, contra illae quae ὀραθήσεται exhibent demonstrationes a scriptore aliquo, qui uno pluribusve saeculis post Autolycum fuit, in hanc quam nunc legimus formam redactae esse videntur. Atque in demonstrationem, quae decimum eiusdem libri

13) Vide p. 78, 19. 90, 3 et 19. 92, 9. 94, 7 et 16. 96, 8 et 12.

14) Primum qui ὀραθήσεται scripscerit citant Galenum περὶ χρείας τῶν ἐν ἀνθρώπου σώματι μορίων libro X, vol. III p. 820. 822 ed. Kühn. Quamquam aoristus ἐωράθην inde ab Aristotelis aetate in usum venire coepit. Conf. R. Kühner, *Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache*, edit. II, vol. I p. 881, W. Veich, *Greek verbs, new edition*, Oxoniae 1879, p. 495. Aristotelem ipsum aoristi formis modo ὀφθῆ modo ὀραθῆ ac similibus usum esse docet Hermannus Bonitz in indice Aristotelico p. 520.

theorema sequitur, insuper inculcatum est lemma quoddam recentius (p. 92, 10—94, 5), cuius scriptor, quasi sit ipse Theodosius Tripolita, *τούτῳ γάρ*, inquit, *ἐχρησάμεθα καὶ ἐν τῷ περὶ οἰκήσεων*. Denique in demonstrationibus theorematum 12 et 13 passim occurrit conclusionis formula *καὶ τούννυν*, aliena a vetustiorum scriptorum usu.

Ergo sub finem primi de ortibus occasibusque libri nonnulla interpolata esse satis constat; at vero alia, quae ipse Autolycus eo loco adiunxerat, periisse videntur, si quidem recte ab interprete quodam citatur primi libri theorema decimum quintum¹⁵⁾), id est secundum post illud quod in nostris codicibus est ultimum.

Secundi libri de ortibus in decimo ac proximis theorematis quaedam insolito more composita esse commemoravimus p. 135 adn. 3.

Contextum Graecum, qui hoc volumine continetur, non solum scholiis antiquis, sed etiam continua interpretatione Latina adnotationibusque nonnullis illustravimus. Necesse autem esse Graecorum scriptorum mathematicorum verbis addi versiones Latinas, cum et alioquin constaret et editionibus Archimedis, Euclidis, Pappi, quae Heibergio et nobis auctoribus prodierunt, satis probatum esset, nuper de Autolyco edendo disserens confirmavit M. Curtze, vir in omni doctrina mathematica versatissimus¹⁶⁾). Ac rationem interpretandi eandem fere quam nuper in Pappi collectione tenuimus, et Graecis verbis accurate exprimendis et sententiis formulisque perspicue conformandis sedulo, quantum in nobis erat, intenti. Itaque, ne hoc silentio praetereamus, ex recentiorum usu Graecam *περιφέρειαν*,

15) Vide p. 132 *σχόλιον με*, p. 133 adn. 5.

16) *Jahresbericht über die Fortschritte der classischen Alterthumswissenschaft* herausgeg. von C. Bursian, vol. XI, 1877, p. 210.

id est partem aliquam totius circuli circumferentiae, Ernestum Nizze, Theodosii interpretem, secuti plerumque *arcum* interpretati sumus; sed in libro de ortibus secundo *circumferentiam* dicere aptius visum est.

Iam quoniam princeps haec Autolyci scriptorum, quotquot supersunt, in lucem prodit editio, operaे pretium esse videtur, quibus rerum vicissitudinibus quasi iactatae fuerint praeclarissimi scriptoris reliquiae, paucis exquirere.

Primum enim Autolyci libri in Latinum sermonem ex codice aliquo Graeco, ut videtur, verbo tenus conversi neque uspiam emendati, passim vero mutilati atque etiam auctoris sui nomine destituti, Venetiis anno MDI prodierunt in priore volumine operis quoⁿ inscribitur

Georgii Vallae Placentini viri clariss. de expetendis et fugiendis rebus.

Cuius operis libro XVI sive Astrologiae libro I, cap. II, quaternionis cc folio primo verso incipit tractatus: *De sphaerae mobilitate. Sphaerae puncta aequaliter ferri dicuntur quaecunque aequali tempore aequales ac similes praeter eunt magnitudines cet.*, quae sunt Autolyci περὶ κινουμένης σφαιρᾶς, usque ad verba: *similiter demonstrabimus quod nequidem aliud aliquod praeterquam e. igitur e. punctum centrum sphaerae est, et est in utroque abc. orbium maximus ergo est uterque abc. cdb. orbis*, quae respondent extremo contextui Graeco eiusdem libri. Sequuntur folio III verso haec: *De ortu et occasu siderum. Stellarum non errantium ortus et occasus alii dicuntur veri, alii apparentes* cet., quae conversa sunt ex Autolyci περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων libro primo. Sed octavam Autolyci propositionem apud Vallam sequitur duodecima eademque extrema; omissee igitur sunt propositiones nona, decima, undecima, tertiadecima. Sequuntur alia theorematata quae respondent Autolyci secundi libri propositionibus septem prioribus;

tum folio eiusdem quaternionis VI recto inde a verbis *Acceptis sub signifero in occasus ad meridiem cet.* eiusdem libri propositiones tres extremae Latino sermone expressae sunt, omissae autem illae quae mediae in Graecis leguntur, scilicet octava usque ad decimamquintam. Sequitur eodem folio verso tractatus qui inscribitur ‘*De signorum progressu dimensio. Si fuerint quotcunque termini in excessu*’ cet.

Autolyci libri de sphaera propositiones sine demonstrationibus suis Messanae prodierunt anno MDLVIII in volumine quod inscribitur

Theodosii sphaericorvm | elementorvm libri. III. | Ex traditione Maurolyci Messanensis Mathematici. | Menelai sphaericorvm lib. III. | Ex traditione eiusdem. | Mavrolyci sphaericorvm lib. II. | Avtolyci de sphaera, qvae move- tiv | Liber. | Theodosii de habitationibus. | Evclidis phae- nomena | Brevisime demonstrata. | ..... Maurolyci de Sphaera sermo. |

Incipit *Avtolyci de sphaera qvae movetur, Ex traditione Mavrolyci, liber* folio 61 recto, unde pertinet ad fol. 62 rectum¹⁷⁾. Convertebat autem Franciscus Maurolycus, abbas Messanensis, has Autolyci propositiones e libro Arabis Zin-Eddin-Abhari, non e Graeco aliquo codice¹⁸⁾. Maurolyci interpretationem Parisiis anno 1644 repetivit Marinus Mersenne in ea quam edidit *Universae geometriae mixtae- que mathematicae synopsi* p. 243—246.

Primum Autolyci propositiones nou solum Latino, sed

17) Maurolyci libri quamvis typis olim expressi exempla nunc multo rariora sunt quam Autolyci codices Graeci manu scripti. Nos Monacensis Bibliothecae regiae exemplo usi sumus, quod uno eodemque volumine continetur cum Bongi mystica numerorum, quo quidem titulo totum volumen obsignatum est.

18) Martin, *Revue critique* (supra adn. 1) p. 410 sq., Ricardus Hoche in praefatione ad *Autolycum* p. II.

etiam nativo sermone edidit Conradus Rauchfuss Argentorati anno MDLXXII. Titulus libelli, cuius item pauca admodum exempla exstant, hic est:

Sphaericae doctrinae propositiones graecae et latinae: nunc primum per M. Cunradum Dasypodium in lucem editae.

Priorem huius voluminis partem propositiones ex Theodosii libris σφαιρικῶν, περὶ οἰκήσεων, περὶ ἡμερῶν καὶ νυκτῶν excerptae occupant. Sequuntur Autolyci propositiones his sub titulis: ΑΥΤΟΛΥΚΟΥ περὶ κινούμενης σφαιρᾶς βιβλίου ἐν (p. 36—40), tum ΑΥΤΟΛΥΚΟΥ περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων πρῶτον (p. 40—44), itemque τὸ δεύτερον (p. 44—50).

Paucis post mensibus, quam Dasypodius haec in publicum emiserat, propositiones librorum de ortibus occasibusque in sermonem Francogallicum conversas edidit Foreadel de Beziers, vir mathematicus, Parisiis anno MDLXXII¹⁹⁾.

Ex eadem Dasypodii editione vir quidam et Graeca et mathematica doctus saeculo XVIII descriptsit omnes quas diximus Theodosii Autolycique propositiones. Quod apographum extrema folia occupat eius codicis, quem nunc possidet Franciscus Eyssenhardt; atque eae quidem paginae, quibus Autolyci fragmenta continentur, separatim numeris 1—9, tum rursus eae, quibus Theodosiana descripta sunt, numeris 1—18 notatae sunt. Edidit autem ipse possessor ex hoc apographo, Dasypodii editionis ignarus, in Fleckeiseni annalibus²⁰⁾ Theodosii de habitationibus et de diebus ac noctibus propositiones, tum ad Autolycum

19) Scripsimus haec secundum Martinum l. c. p. 411, librum ipsum non vidimus.

20) *Jahrbücher für classische Philologie* (Leipzig, Teubner) 1868 p. 243 sqq.

variam scripturam indidem enotavit Ricardus Hoche in libello, quem statim citaturi sumus. Scriba igitur litteratus ille de quo diximus Dasypodii paginarum numeros in suum apographum transtulit, textum accuratissime, omissis tamen accentibus, adspiratione, iota subscriptis, repetivit, errores quosdam Dasypodii manifestos, velut δύσηται vel indicativi formam παραγίγνηται, in describendo correxit, praeterea autem nihil neque conjectura sua neque vero ullo ex libro manu scripto supplevit. Id quod singillatim perscrutari licuit mihi per Eyssenhardtii benevolentiam, qui codicem suum excutiendum mihi misit anno MDCCCLXXXIII.

Plenos Autolyci libros in Latinum sermonem conversos Romae edidit Iosephus Auria, ac librum quidem de sphaera anno MDLXXXVII, eos autem qui sunt de ortibus et occasibus anno insequenti, his sub titulis:

Autolyci de sphaera quae movetur liber. Scholiis antiquis, et figuris illustratus: de Vaticana Bibliotheca depromptus. Iosepho Auria Neapol. interprete.

Autolyci de vario ortu et occasu astrorum inerrantium libri duo. Nunc primum de Graeca lingua in Latinam conversi: Scholiis antiquis et figuris illustrati, de Vaticana Bibliotheca deprompti. Iosepho Auria Neapolitano interprete.

His libris editis egregiam ac vix unquam satis laudandam operam praestitit vir doctissimus ac diligentissimus, qui nisi Graecum contextum omisisset (quem quidem separatim edere animum induxerat), omnibus virorum litteratorum desideriis longum in tempus satisfecisset. Quod autem editoris fuerit consilium quibusque usus sit subsidiis, ipsum audiamus exponentem. Primum in praefatione ad librum de sphaera INTERPRES LECTORI S. D. his verbis:

In Autolyco, et Theodosio id a nobis susceptum est laboris. Principio, Graecum exemplar nostrum manuscriptum cum omnibus exemplaribus graecis manuscriptis, antiquissimis illis quidem quinque, quae asservantur in Vaticana Bibliotheca, quorum mihi copiam meo arbitratu semper fecit humannissimus vir Federicus Reinaldus, Vaticanae custos, diligentissime contuli. Scholia omnia, veluti Apes summos flores, ex illis, in quibus sparsim essent posita, decerpsimus, et in nostram Autolyci, et Theodosii versionem transtulimus. Quamquam aliqua sint fortasse, quae aliena prorsus videantur, tamen nos in hoc peccare maluimus, quam committere, ut diligentia nostra desiderari possit, si quid fuisset praetermissum: Omnia (ut videre licebit) suis apte locis collocanda curavimus.

Atque idem paulo post, de Maurolyci editione, quam ille ex Arabico fonte haustam nobis tradiderit, disserens:

Ut autem nihil omitteremus, Maurolyci harum trium (ut dixi) Propositionum una cum eiusdem scholiis versionem quoque addere voluimus: Ceterum, figuras magna ex parte mutavimus; Quid nos praestiterimus, cum graeca horum librorum exemplaria edemus, omnes intelligent.

Tum in praefatione ad libros de ortibus occasibusque
INTERPRES LECTORI S. dicit his verbis:

Quanta ardeam cupiditate, et adiuuandi et illustrandi hoc genus disciplinae quae $\mu\alpha\theta\eta\sigma\varsigma$, seu $\mu\acute{a}\theta\eta\mu\alpha$ graeco nomine appellatur, quae ve ad primum mobile spectat, vel ex editione Autolyci de sphaera, quae mouetur, et Theodosij de Habitationibus anno superiore potuisti, Lector, intelligere: in quorum librorum editione cum multos in hoc genere auctores etiam ad scientiam primi mobilis pertinentes, breui me in lucem emissurum, pollicitus essem, faciendum existimauit, vt Autolyci de vario ortu, et occasu inerrantium astrorum libri duo subsequerentur: in quorum librorum editione, si nihil aliud praeterea consequemur, illud certe mihi omnium gratiam, credo, conciliabit, quod Auctores antiquissimos, praestantissimosque in hoc genere, è tenebris, in quibus tot annos, nescio quo fato, misere iacuerunt, vindicare sim conatus. Diligentia eadem in his, atque in ceteris iam editis, adhibita est: Nam graecum exemplar nostrum manu scriptum, cum

quinque vaticanis exemplaribus graecis item, & manuscriptis à nobis collatum est: ex quibus quidem scholia omnia, quaecunque sparsim in illis essent, a nobis & decerpta, & latine facta, in singulas propositiones videbis annotata, et addita. Locos autem ad scientiam demonstrandam, quoniam in graecis codicibus nusquam erant, vel ex Euclidis Phaenomenis, vel Theodosij τῶν²¹⁾ σφαιρικῶν libris, vel aliis antiquissimis graecis auctoribus, ut videre licebit, desumpsimus: in margineque posuimus: His tu, Lector, fruere, dum Euclidis Phaenomena, et Theodosii περὶ νῦντῶν, καὶ²²⁾ ἡμερῶν libros duos vere aureos, ad primum etiam motum, quem νυχθήμερον graeci appellant, pertinentes, breui tempore excudendos curabimus. Caetera, si his delectabere, et maiora, vt spero, in dies sequentur. Absoluta enim hac doctrina primi mobilis, ad Theonis commentaria in Ptolemaei τὴν μεγάλην σύνταξῖν de graeca in latinam linguam vertenda animus se ipse conuertet.

Sequuntur alia de Maurolyci scriptis, cuius ex cosmographiae dialogo nonnulla citantur. Sed ut ad propositum redeamus, praeter haec quae statim laudavimus, quam bene Auria meritus sit de Autolyco, omnes paene nostrae editionis paginae plane ostendunt.

Ut supra iam diximus, post Auriae aetatem tria fere saecula praeterierunt, quibus nihil quod ad Autolycum spectaret in lucem emissum est. Tandem anno MDCCCLXXVII in programmate Iohannei Hamburgensis

ΑΤΤΟΛΤΚΟΤ ΠΕΡΙ ΚΙΝΟΤΜΕΝΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΔΥΣΕΩΝ. AVTOLYCI DE
SPHAERA QVAE MOVETVR ET DE ORTV ET OC-
CASV LIBRI. RECENSIVIT RICARDVS HOCH.

Quamquam non plenos Autolyci libros, sed propositiones tantum, ut olim Dasypodium, expressit Hochius, tamen eam ob causam merito laudandus est, quod primus

21) τῶν sine accentu expressum est apud Auriam.

22) καὶ cum accentu acuto Auria.

ad codicum veterum duorum auctoritatem, Hamburgensis et Monacensis, verba Graeci scriptoris exegit. Censuram huius libelli Martinus egit eo loco quem initio citavimus p. 409—416.

Arabicae Autolyci librorum versiones exstant nonnullae de quibus agunt Harlesius in Fabricii Bibliothecae Gr. vol. IV p. 17 sq., I. G. Wenrich, *De auctorum Graecorum versionibus et commentariis Syriacis Arabicis cet.*, Lipsiae 1842, p. 208 sq.²³⁾, F. Wüstenfeld, *Die Übersetzungen arabischer Werke in das Lateinische, Abhandl. der K. Gesellsch. der Wissensch. zu Göttingen*, vol. XX, anni 1877 actorum mensibus Maio et Iulio p. 65, Maur. Cantor, *Vorlesungen über Geschichte der Mathematik I* p. 603. Gotha in bibliotheca ducali complures saeculi noni codices servari, qui Autolyci, Theodosii aliorumque astronomorum versiones Arabicas contineant, et ex his quidem nonnullos a Wenrichio nondum citatos esse Guilelmus Pertsch litteris Gotha a. 1876 missis humanissime mecum communicavit.

Restat ut de libris manu scriptis, quos ipsi excussimus, pauca addamus. Ac Vaticanum quidem unum, ut iam dictum est, Romae descriptsimus, alias Parisinos plures illa in urbe contulimus, denique etiam Florentiae in libro Laurentiano Autolycea quaedam invenimus. Nostro in domicilio versavimus codices Monacensem et Hamburgensem, quod ut per tantum temporis spatium, quantum opus esset, facere nobis liceret, Georgii Laubmanni et

---

23) Locus hic est, ut Wenrichii testimonium de commentariis in Euclidem iniuria Autolyco tributis, qua de re iam supra (p. V) Martinum citavimus, verbo tenuis afferamus: Autolyci nomine, inquit Wenrichius p. 209, a Mohammede ben Ishak laudantur praeterea commentarii in Euclidis Elementa, Aristotelisque Categories, quorum tamen librorum neque veterum quisquam, neque Fabricius Harlesiusque mentionem iniciunt.

Francisci Eyssenhardtii, virorum praeclarissimorum, huminitate contigit ac benevolentia.

Sequitur codicum conspectus:

A = Vaticanus Graecus 191 membraneus, saeculi XIV, partim etiam XV, continet fol. 64—70 libros περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων, tum fol. 72—74 librum περὶ κινουμένης σφαίρας. Medium inter haec Autolycea locum occupat Hypsiclis ἀναφορικός²⁴⁾.

B = Parisinus Graecus 2390, bombycinus, saeculo XIII ineunte, ut videtur, exaratus, continet fol. 261—264 librum περὶ κινουμένης σφαίρας.

C = Parisinus Gr. 2342, chartaceus, saeculi XIV, continet fol. 129^v—131^r librum περὶ σφαίρας, fol. 150^v—154^v libros περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων. In margine praeter figuras plurima scholia partim minio, partim atramento, eaque omnia minimis litterarum ductibus, qui non nullis locis paene evanuerunt, adscripta sunt. Quae cuncta in ordinem redegitimus ac suo quodque loco cum iis schoлиis, quae in aliis codicibus exstant, in hanc nostram editionem recepimus.

D = Monacensis Gr. 301, chartaceus, ab Andr. Darmario saeculo XVI scriptus, continet fol. 53—75 librum περὶ σφαίρας.

E = Hamburgensis math. gr. V fol., chartaceus, saeculi XVII, continet pag. 5—28 librum περὶ σφαίρας, pag. 29—89 libros περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων. Breviora scholia ad suum quodque locum in margine, alia longiora ad librum de sphaera post singulas propositiones, ad libros de ortibus occasibusque uno tenore pag. 91—102 adscripta sunt.

24) Conspectum omnium auctorum et librorum mathematicorum, qui hoc amplissimo codice plurium scribarum manibus exarato continentur, praebet Gustavus Parthey in annalibus academiae Berolinensis (*Monatsberichte etc.*) 1863 p. 374 sqq.

Praeterea de paucis quibusdam locis inspeximus codices Parisinos Graecos, saeculo XIV exaratos, 2364 chartaceum, 2448 bombycinum, 2472 chartaceum.

Codex Laurentianus plut. XXVIII, 14, folio 301 sub titulo *αὐτολύκου περὶ ἐπιτολῶν ἀστέρων* continet libri primi de ortibus occasibusque definitiones inde a verbis *Tῶν ἀπλανῶν* usque ad *ἐσχάτως φανῆ δῦνον*. Qui pagina nostrae editionis 48, 7 cum reliquis codicibus consentit in *Tῶν δὲ ἀληθινῶν*, nec praeterea habet fere quae differant ab illis (nisi quod pronomen indefinitum *τι* sic cum accentu acuto et femininum *ξῶα* sic cum circumflexo exarata sunt).

Non alienum videtur breviter hoc loco commemorare *λῶτα* quod vocant subscriptum in codice A plerumque, in BC semper omissum esse. In iisdem libris, ac passim etiam in aliis, litteris *ι* et *υ* bina puncta, ut formae existant *ι* et *ϋ*, superscribi solent.

Siglis codicum quae modo praescripsimus accedunt notae librorum, quos supra commemoravimus, editorum ab his: *Au* = Auria, *Da* = Dasypodio, *Ho* = Hochio, *Mau* = Maurolyco, *Va* = Valla, denique *Hu* = hoc editore.

Litterula^s notae codicis paucis locis adiecta significat dubitationem de scriptura quae silentio tantum, ut aiunt, nititur.

Uncinis his [ ] ea seclusa sunt quae aliena esse videbantur ab ipsius scriptoris contextu; contra his angulatis <> illa significavimus quae in codicibus quidem omissa, sed ab editoribus probabili coniectura addita sunt. Parentheseos notae vulgares ( ) ad sensum verborum spectant, non ad rem criticam.

Sequitur scripturae varietas e codicibus excerpta, primum in ipsos Autolyci libros, tum in scholia. Numeri sunt paginarum et versuum huius editionis.

ADNOTATIO IN AUTOLYCI LIBROS.

2, 1. ἀυτολύκου Α, αὐτολύκ⁸ Β. 2. κινουμένης Β. σφαῖρας D, σφαῖρας βιβλίον ἐν *Da*. 3. Ὅροι add. *Da*. 4. Ἀ B in marg., α' E in marg., ᾧ *Da*, om. ACD. ad Ὁμαλῶς super versum addit ἴσοταχέως Paris. Graec. 2448. δῖα et ead. m. superscr. ταν B, δῖαν AD, δῖα CE *Da*. 5. ἵσα τε ΑΒ, ἵσα (omisso τε) C, ἵσα τὲ D, ἵσα τε E. ᾧ BCD *Da*, ᾧ Α, om. E *Mau* (et aequales magnitudines et etiam similes *Au*). διεξέρχεται et superscr. ηται B. 6. β' E, in marg. *Da*, om. ABCD. φερόμενον τί Α, φερόμενον τὸ B. 7. δίο A. 9. διεξῆλθε BCD. 11. Προτάσεις add. *Da*. 12. ᾧ C in marg., ᾧ D in marg., Α' E, om. AB. στρέφεται ΑΒ. 14. δῖα μὴ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ἀξονος] praeter polos *Mau*. μὴ ἔστιν CDE. 15. σφαῖρα D.

4, 1. τὰ αβ̄ ΑΒ, distinx. CDE. 2. ἔ*αυτῆς, eraso ω, Α. 4. μὴ ἔστιν DE. 6. τῇ σφαῖρα Α, τῇ σφαῖρα D. 9. σφαῖρας D, et sic passim infra, itemque in dativo σφαῖρα vel σφαῖρᾳ. 11. τῶν αβ̄ ΑΒΔ, distinx. CE. δὴ] τὴν E. 12. τὸ αγβ̄ BCDE *Au*, τὸ αβ̄ A. 16. πασαν sine acc. A. τοῦ αγβ̄ BCDE *Au*, τοῦ αγ̄ A. 17. τῇ αβ̄ εὐθεῖα Α, τῇ αβ̄ εὐθεῖα D. 18. τῇ σφαῖρα Α, τῇ σφαῖρα D. 19. οὖσα om. C. 20. 21. verba διὰ τὸ καὶ τὴν ΓΔ αἰεὶ διαμένειν τῇ ΑΒ πρὸς δρθάς tolerari possent, si abesset καί, sic enim repeteretur hypothesis quae paulo supra (vs. 15—17) posita est; at ille qui haec verba, addito καί, repetivit alienum quid inculcasse videtur. 20. αἰεὶ ABCΕ, αἰεὶ D. 21. δῖτι τὰ αβ̄ ΑΒ, distinx. CDE. 26. μὴ ἔστιν E. 27. τῷ ᾧ β̄ D. πόλους om. B.

6, 1. οἱ δὲ Α pr. m. εχ ὁ δὲ. 2. σφαῖρα κύκλοι παράλληλοι εἰσὶν D. 3. μὴ ἔστιν D. 5. ἔτι] δῖτι D. 7. β̄ A in marg., β̄ B in marg., β̄ C in marg., β̄ D in marg., β̄ E. 9. 10. διέρχεται D, praeteribunt *Va Mau*, percurrent *Au*. 10. κύκλων om. *Da*. 13. τὰ αβ̄ ΑΒ, distinx. CDE. 16. τὰ γδ̄ ΑΒ, distinx. CDE. 17. γδ̄ ΑΒ. 21. γὰρ om. D. 22. τὰ γδ̄ ΑΒ. οἱ δὲ γε δζ̄ E. 23. διὰ τῆς αβγ̄ ἐπίπεδον CE. δὴ] δὲ τὸ αγβ̄ ήμικύκλιον D.

8. 1. ἔξερχέσθω E. τὸ ἀγ̄ δβ̄ A. 1—3. καὶ ἐν τῇ περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς μετακεκινήθω τὸ ΑΓΔΒ ἡμικύκλιον om. C. 2. τὸ ἀγ̄ | δβ̄ A. 4. εἰδὶ C. 6. οἱ ἀγ̄ δβ̄ AB, οἱ τε δβ̄ C, corr. DE. δμοία B. ἄρα ἔστιν A. 7. 8. τό, τε γ̄ σημείον D. 8. ἐπὶ τὸ E] ἐπὶ τὸ η̄ E. 9. εἰ ἀδύνατον E. 10. παραγιγνέσθω] ἔρχέσθω D. 12. 13. τὸ ἀγ̄ δβ̄ A. 13. ὡς τὴν αε ηβ̄ AB, ὡς τὴν αεηβ̄ CDE, virgulam notae B adscriptisit Hu (forsitan in codice antiquiore olim scriptum fuerit B, unde in codice A mansit litterae β forma similis μ). 14. τῶν αε ζβ̄ AB. αε ηβ̄ A, αεηβ̄ BCDE, virgulam notae B adscriptisit Hu. 15. ἐπὶ τὸ B' Hu, ἐπὶ τὸ η̄ ABCDE, 'ad punctum E' Au. 16. ἔστιν τῆς D, sed ν expunctum. 17. 18. τό, τε γ̄ ἐπὶ τὸ η̄ παραγίνεται D. 19. δμοίως δὲ D. 20. οὐδ' E. ἐπ' ἄλλό τι ABCD, corr. E. 22—25. μὴ ἔρχέσθω δὲ τὸ αγ̄ δβ̄ ἡμικυκλίω (sic) διὰ τοῦ δ̄ ὡς ἔχει ἐπὶ τῆς β̄ καταγραφῆς D. 23. διὰ τῶν αγ̄β̄ ABE, distinx. C (de D vide priorem adnot.). 25. δευτέρας] β̄ C, β̄ D (ut iam supra adnotatum est). 26 sq. circulus θδζ parallelus, in quo θ punctum feratur Au (nisi quod Latinas notas H D F habet pro θ δ ζ).

10. 1. δ ΔΘΖ] δ θδζ E Au (conf. priorem adnot.). post τῇ ΓΕ add. D compendium vocis περιφερείας. 2. δμοία ή θη et similiter paulo post τῇ δζ περιφερείᾳ E secundum notas geometricas figurae, quae est in codice, adscriptas; illic enim θ occupat locum notae δ in nostra figura (p. 8) et vice versa δ locum ipsius θ; easdem notas in codice suo legisse videtur Au, sed tamen figura eius diversa est a notatione codicis E, nostrae autem notationi congrua. 2. 3. περιφερείᾳ ἔστιν δμοία· καὶ ή ΔΗ ἄρα τῇ ΘΖ om. B. 3. καὶ ή θη ἄρα E; idem in suo codice legisse videtur Au (conf. adnot. ad vs. 2). τῇ θζ (ante ἔστιν δμοία) CD, θζ (omisso τῇ) E, τῇ εζ A, ipsi DF (id est τῇ δζ) Au. ἔστιν A. 4. καὶ εἰδὶ BCD. 4—9. Quare circumferentia θη aequalis est circumferentiae δζ: aequali igitur tempore punctum θ ad η̄ veniet, atque δ ad ζ accedet: sed quo tempore punctum δ ad ζ pervenit, eodem tempore punctum γ̄ ad ε accedit: aequali igitur tempore punctum γ̄ ad ε, et θ ad η̄ perveniet Au (nisi quod Latinas notas C pro γ̄, E pro ε et similiter ceteras habet). 4. ἄρα ἔστιν A, ἄρα ἔστι C. 4.5. ή θη γ̄ τῇ δζ περιφερείᾳ E (conf. ad vs. 2 et 3),

similiter *Au* (ut modo adnotatum est). 5 — 7. ἐν ἵψῃ ἄρα χρόνῳ τὸ θ̄ ἐπὶ τὸ η̄ — καὶ τὸ δ̄ ἐπὶ τὸ ζ̄. ἐν ἵψῃ δὲ χρόνῳ τὸ δ̄ ἐπὶ τὸ ζ̄ παραγίγνεται E (perinde igitur ac supra θ et δ inter se permutavit). 6. παραγίγνεται D (sed paulo post bis παραγίγνεται). 8. χρόνῳ τότε γ̄ D. 9. καὶ τὸ θ̄ ἐπὶ τὸ η̄ E (conf. ad vs. 5—7). 10. Γ̄ A in marg., Φ̄ B in marg., Γ̄ C in marg., Γ̄ D in marg., Γ̄ E, ἀντίστροφον praeterea addit C in marg. 11. διεξέρχεται] transmittent *Va Mau*, praeteribunt *Au* (iidem interpretes aliis quoque locis futura tempora verborum pro praesentibus suo arbitrio ponere, vel etiam praesentia pro futuris — velut infra p. 12, 11—13, p. 14, 19 — praeferre solent). 12. σημεῖα τινὰ ABCDE Da. 13. δμοῖαι εἰς AD, δμοιάι εἰς BDa. 14. πόλοι δὲ τὰ αβ̄ AB, distinx. CDE. 16. τὰ γδ̄ AB, distinx. CDE, item vs. 17. 18. τότε γ̄ σημεῖον D. 18. 19. διαπορεύεσθω usque ad περιφέρειαν om. C. 20. δμοιά ἔστιν A. 21. μή ἔστιν E. 22. τότε γ̄ D, item vs. 24. 23. τὴν γ̄ διαπορεύεται περιφέρειαν E.

12. 1. 2. χρόνῳ τότε δ̄ D. 2. post τὴν ΔΗ add. B τῇ ΔΖ, sed ea expunxit prima manus. καὶ εἰς CD, καὶ εἰς E. 3. ἄρα ἔστιν A, ἄρα ἔστιν B. 4. δπέρ ἔστιν ACD. 5. δμοιά ἔστιν A, δμοιά ἔστιν B. 6. οὐδὲ ἄλλῃ E. ἄρα ἔστιν AB. 7. τῇ ΔΖ] τῇ δΖ περιφερείᾳ D, τῇ δΖ Ζ̄ E. 8. Δ̄ A in marg., Δ̄ B in marg., Δ̄ C in marg., Δ̄' D in marg., idem E tituli instar. 11. οὐδὲν τῶν BCDE, οὐδὲν τὸν enotavi ex A. 11—13. superficiei sphærae punctum nullum occidit, nullum oritur *Va*, nullum punctum superficiei sphærae oritur, nullum occidit *Mau* (liberius Graeca verba interpretantes). 12. σημεῖον D, σημεῖων (sic) Da. 13. ad verba ἀλλὰ τὰ μὲν cet. D in marg. adnotat α. δεῖ ἔστι ABCE, φεῖ ἔστι D. 14. δεῖ ἔστιν ABCE, φεῖ ἔστιν D. semper occultantur *Va Mau*, semper occulta sunt astra *Au*. 15. μέγιστος add. Hu. 17. τότε E. 20. ἐπὶ τῆς om. B.

14. 2. παράλληλος interpolatori tribuit *Hu*; nam circulum γδ̄ horizonti parallelum esse in proximis demum demonstratur. 3. κύκλος in contextu omissum in margine add. D. 4. δρθάς ἔστι BC, δρθάς ἔστι D, δρθάς ἔστι E. 6. συμβάλλει et minio superser. συμπίπτει C, συμβαλεῖ et in marg. pr. manu συμπίπτει E. 7. δπέρ ἔστιν ABCD. ἔστι γὰρ BCDE. 9. ή ante

ἀνατελεῖ in D minus distincte scriptum est. 13. 14. ἔστιν ἐν τῷ φανερῷ] in ipso apparenti sunt *Va*, erunt in apparente *Au*, immo ἔστιν φανερά *Hu*. 14. 15. ἔστιν ἐν τῷ ἀφανεῖ] in non apparenti *Va*, erunt in occulto *Au*, ἔστιν ἀφανῆ *E*. 16. έ A in marg., έ B in marg., Ε̄ C in marg., Ε̄ D in marg., E E. 17. τότε pro τό τε E, et sic passim posthac. 17. 18. ad verba πάντα τὰ ἐπὶ cet. D in marg. adnotat β̄ (conf. ad p. 12, 13). 19. καὶ δύσεται καὶ ἀνατέλλει *Da*, et occidunt et oriuntur *Va Mau*. ἵcov BE. 20. ἐνεχθήσεται] vertuntur *Va*, morantur *Mau*. 22. Ο γὰρ διὰ τῶν CE. 23. ὁ ΑΒΓ] ὁ αβ̄ A, ABC (id est ΑΒΓ) *Va Au*. 26. σημεῖα BD^s, σημεῖον A, om. CE. occidere et oriri *Va*, et orientur et occident *Au*. δύνει] δυνάμει (sic) D.

16, 1. 2. τι σημεῖον — τὸ Δ] punctum aliquod C *Au* (hoc igitur loco in Graecis Γ legit, in reliqua autem demonstratione easdem notas habet ac Graeci codices), punctum — d *Va*. 3. ὁ βδ̄ γε AB, coniunx. CDE. 4. ad verba δταν μὲν cet. D in marg. adnotat γ̄ (conf. ad p. 12, 13. 14, 17 sq.). 5. δύνει] δύνα- cθαι D. 6. τὸν βγ̄ δε A, τὸν βγδε BCD *Va*, τὸν βεγδ E, corr. *Hu* auctore *Au*. 7. δίχα τὲ ABCD. καὶ πρὸς δρθάς om. ABCD *Va Au*, πρὸς δρθάς om. E, corr. *Hu*. 8. ἄρα ἔστιν AB. 9. αἰεὶ ABCD, ἀεὶ E. 11. ἵcov ABE, corr. CD. 16. ἵcov AE, corr. BCD. 19. σ̄ A in marg., ε̄ B in marg., ε̄ CD in marg., σ' E, ad eandem propos. D in marg. praeterea adnotat δ̄ (conf. modo ad vs. 4). 21. ἐφάπτεται E, ἐφάψηται *Da*. 23. αἰεὶ ABCD, καὶ E, ἀεὶ *Da*. 24. αἰεὶ ABCD, ἀεὶ E *Da*.

18, 1. μένων κύκλος μέγιστος E. 2. τὸ τὲ A. 4. ἐφ- ἀπτεται E, sēd ψεται corr. prima m. in marg. 5. αἰεὶ AB CD, ἀεὶ E, item proximo versu. 7. 8. ἔστω γὰρ ὁ φανερὸς πόλος τῆς σφαίρας ὁ δ̄. καὶ διὰ τῶν τοῦ αβγ̄ κύκλου πόλων καὶ τοῦ δ̄ μέγιστος cet. D. 8. τοῦ ΑΒΓ κύκλου] τοῦ αβγ̄ C. 10. 11. διαστήματι δὲ τῷ δα κύκλος γεγράφθω δ̄ αηζ̄ D. 12. ad verba διαστήματι δὲ τῷ ΕΓ̄ cet. D in marg. adnotat ε̄ (conf. ad p. 12, 13. 14, 17 sq. 16, 4 et 19). γεγράφθω δ̄ γκθ̄ B. 13. τῷ γθ̄ κύκλῳ BC, item A (nisi quod nihil adnotatum est, utrum τῷ an τῷ, κύκλῳ an κύκλῳ habeat), idem legit *Va*, corr. DE *Au*. 13. 14. ἵcos τὲ A, ἵcos τὲ B. 14. παράλληλος ἔστι B,

παράλληλος ἔστι CD. 14. 15. τῶν αζη γκθ B (conf. supra ad vs. 12).

20. 1. αἰεὶ ἔστι BCD, αἰεὶ ἔστι A, ἀεὶ ἔστι E. 1. 2. αἰεὶ ἔστιν ABC, ἀεὶ ἔστιν E, αἰεὶ, omisso ἔστιν, D. 3. μὴ ἔστιν AC, μὴ ἔστιν BDE. ἀεὶ E. 5. συμβαλέτω D. 6. ἐπεὶ] καὶ ἐπεὶ D. 7. τῶν (ante ἐν τῇ σφαιρᾳ) om. D in contextu, sed add. prima m. in marg. 8. δίχα τὲ ABCD. 9. τέμνει D. ἄρα ἔστιν AB. 13. 14. ἐπὶ διαμέτρου τῆς αγ bis scripta sunt in E; sequitur σημεῖα, sed id expunctum. 15. ἐφέστηκε BCD. 19. 20. τέμνεται καὶ κατὰ τὸ δ E. 23. ἐλαχίστη ABCDE, sed A χιτ partim in rasura. ἔστιν πασῶν E. ἀπὸ τοῦ Δ] ab d Va, a polo D Au. 25. εὐθείας (post ΔΛ) om. D. ad verba ἀλλὰ καὶ ἵση cet. D in marg. adnotat ζ (conf. ad p. 18, 12 cet.). 26. γάρ ἔστι BCD.

22. 2. οὐδὲ] οὐδὲν E. 3. ὁ μὲν ἄρα αηζ κύκλος D. αἰεὶ ἔστιν A, αἰεὶ ἔστι BC, ἀεὶ ἔστι D, ἀεὶ ἔστιν E. 4. ὁ δὲ γθα D. αἰεὶ ἔστιν AB^sC, ἀεὶ ἔστιν D, ἀεὶ ἔστιν E. 5. ζ A in marg., ζ B in marg., ζ C in marg., ζ D in marg., Z E. Ἐὰν δρίζων, omisso δ, B. Ἐὰν ὁ δρίζων ἐν τῇ σφαιρᾳ κύκλος] Si circulus in sphaera fixus Mau. ἐν τῇ σφαιρᾳ] τῇ σφαιρᾳ, omisso ἐν, D. 5. 6. τό τε φανερὸν καὶ τὸ ἀφανὲς τῆς σφαιρᾶς D, item Da (nisi quod τότε, ut reliquis quoque locis, pro τό τε). 8. ἀεὶ E. 9. ποιούνται] faciunt Va Mau, facient Au. 10. ἔσονται ABCDEDa, erunt Au, εἰci Hu auctore Va (qui interpretatur *similiter inclinantur verguntque ad horizontem*, quae, omisso *verguntque*, repetit Mau). κεκλιμένος D. 13. 14. ὁ ΑΒΔΓ Hu, ὁ αη βδ A, ὁ αηβδγ BCDE, ὁ αβγη legisse videtur Au, agb.dhc Va. 16—18. ἔστωσαν οἱ αβγδ—δτι οἱ αβγδ B. 16. 17. ἔστωσαν οἱ AB ΓΔ] pro ΓΔ Au suo arbitrio posuit EF, id est EZ, atque item posthac. 18. 19. κατὰ αὐτὰ, omisso τὰ, B. 19. ἀεὶ E. 21. 22. καὶ διὰ μὲν τῶν Δ B usque ad τὰς δύσεις interpolatori tribuit Hu. διὰ μὲν τῶν δβ σημείων τὰς ἀνατολὰς ποιούντων scholii instar adscripta sunt in marg. Paris. 2472 fol. 47^r. 21. τῶν δβ AB, distinx. CDE. 22. τῶν αγ ABCD, distinx. E. 24. τοῦ E] videlicet in puncto H (id est θ) Au. 26. τὸ Z] punctum R Au, qui similiter etiam in proximis notas geometricas suo arbitrio posuit. 26. 27. τοῦ αβ γδ AB, τοῦ αβγδ CE, τοῦ αηβδγ D, corr. Hu.

24. 1. ἐπεζεύχθωσαν οἱ (sic) $\bar{\eta}\theta\cdot\bar{\zeta}\epsilon\cdot\bar{\zeta}\beta$ E. ἐπει] καὶ ἐπει
D. 3. τὸ αβγδ AE, τὸν αβγδ BC, corr. D. 3. 4. δίχα τὲ
ABCD. 4. ἄρα ἔστιν AB. 5. τοῦ αβγδ ABCDE, corr.
Hu. 6. τὸν αβ γδ A, τὸν αβγδ BCDE, corr. Hu. 6. 7.
τοῦ αβ γδ A, τοῦ αβγδ BCE, corr. D. 8. ἔφεστηκε BC.
8. 9. τοῦ ηζθ D, et in marg. ηζθ repetit prima m. 9. τέτμη-
ται] τέμνηται E. 10. περιφέρεια ἡ ήμίσεια· ἡ ΖΗ om. E.
ἡ ήμίσεια ABCD, quam dimidia Va Au, interpolatori tribuit
Hu (conf. p. 20, 20 sq. et Theod. sphaer. 3, 1). 11. ἔστι B
CD, ∵. (ut passim aliis quoque locis) E. 12. τὸν αβ γδ A,
τὸν αβγδ BCE, corr. D. 13. τῆς ζη τῆς ἀπώτερον ἐλάσσων
ἔστιν C, τῆς ζη ἀπώτερον ἐλάσσων ∵.ν E, τῆς ζη ἐλάσσων ἔστι
τῆς πορρώτερον D. ad verba ἐλάσσων ἄρα cet. D in marg.
adnotat θ̄, et ad proximum statim versum ī (conf. ad p. 20, 25
cet.). 14. δπέρ ἔστιν ἄτοπον C, δπέρ ἄτοπον, omissio ἔστιν, D.
16. τὴν ἀνατολὴν ποιήσεται] orietur Va, ortum facit Au. διὰ
δὲ] καὶ διὰ E. 19. ad verba ὥστε οἱ AB ΓΔ cet. D in marg.
adnotat κ̄ (conf. modo ad vs. 13 cet.). δει E. 20. ποιούνται]
facient Au (suo arbitrio, ut paulo supra facit pro ποιήσεται).

26. 1. λέγω δτι, omissio δη, E. εἰς κεκλιμένοι] erunt in-
clinati Au (suo arbitrio). 1. 2. τὸν αβ γδ A, τὸν αβγδ BCE,
τὸν αβ δγ D, corr. Hu. 3. αἱ αβγδ κμ λν C. ἐπει] καὶ
ἐπει D. 3. 4. ὁ κύκλος ὁ ηζθ A, sed superscriptis notis β et
α prima manus restituit rectam verborum collocationem. 4.
τοὺς αβ γδ αγ δβ A, τοὺς αβ γδ (omissis reliquis) B, τοὺς αβ
γδ αβ δγ CD, τοὺς αβ.γδ.αβδγ E, corr. Hu. 5. ὁ ΗΖΘ] ὁ
αζθ E. 6. 7. τῶν αβ γδ αβ δγ AD (nisi quod D puncta post
αβ et γδ addit, et lineolam super δγ omittit), τῶν αβ.γδ.αβγδ
B, τῶν αβγδ αβ δγ C, corr. E. 7. ὥστε καὶ ἔκάτερος τῶν AB
ΑΒΔΓ om. D extremo fol. 65 recto. ἔκάτερος τῶν αβ γδ αβ
δγ A Va, ἔκάτερος τῶν αβ.γδ.αβγδ B, ἔκάτερος τῶν αβ γδ CE
(nisi quod E αβγδ coniungit), ἔκάτερος τῶν αβ.γδ.αβδγ Paris.
Graec. 2364 fol. 91v, in quo pallidiore atramento ad marginem
adscriptum est ἔκαστος (sic), unusquisque circulus BG EF et
ABCG (id est αβ γδ ηαθβ) Au, corr. Hu. 8. κύκλων AB
Paris. 2364, ☉ C (ut passim aliis quoque locis), κύκλος E, cir-

culus *Au.* ἔστι BCD. τὸν ΗΖΘ] τὸν ηζθ κύκλον D. 8. 9. ή κοινὴ ἄρα αὐτῶν τομὴ C. 9. τῶν αβ·γδ βα A, τῶν αβ·γδ, βα D, τῶν αβγδ·βα E, corr. BC. ή AB (ante δρθή) om. D. ἔστι BCDE. 11. ἀπτομένας αὐτῆς καὶ οὕς ας ἐν τῷ D. ἐν τῷ ηζθκ ἐπιπέδῳ C, ἐν τῷ ηζθ ἐπιπέδῳ E, ἐν τῷ τοῦ ηζθ κύκλου ἐπιπέδῳ D. 12. δὲ] δὴ D. ἐκάτερα D. 13. τοῦ ηζθ κύκλου D (et pro κύκλου quidem κῦ cum compendio ou sub ü). ad verba ή AB ἄρα cet. D in marg. adnotat λ (conf. ad p. 24, 13 cet.).

28, 1. ή ύπὸ κμθ, omisso τῶν, D. κλίσις ἔστιν A. 2. τὸν αβ γδ A, τὸν αβγδ BCE, corr. D (nisi quod αβ δγ distinxit). 3. ή ύπὸ λνθ, omisso τῶν, D. ἔστιν ή κλίσις] ή κλίσις ἔστιν D. 4. τὸν αβ γδ A, τὸν αβγδ BCE, corr. D (recte etiam notas geometricas coniungens). 5. τὰ αβγδ B. 6. τοῦ ζθ AC^s, τοῦ ηζθ BDE. 7. παράλληλοι εἰσὶν ABD, οι εἰσὶν E (accentus ad οι adiectus compendium scripturae significat). 8. ή ύπὸ κμν, omisso τῶν, D. τῇ ύπὸ λνθ γωνίᾳ D. 9. ή μὲν ύπὸ κμν γωνίᾳ D. ήν ABCE, ἐν ή D. 10. τὸν αβ γδ A, τὸν αβγδ BCE, corr. D (nisi quod αβ δγ distinxit). 10. 11. ή δὲ ύπὸ λνθ D. 11. ήν] in hanc scripturam h. l. consentit etiam D. 12. τὸν αβ γδ A, τὸν αβγδ BCE, corr. D (nisi quod αβ δγ distinxit). οἱ αβγδ ἄρα BC. 13. τὸν αβ γδ A, τὸν αβγδ BCE, corr. D (recte etiam notas geometricas coniungens). κύκλον] horizontem *Au* (repetivit igitur eam scripturam quae p. 26, 2 in codicibus legitur). 14. ή A in marg., ή B in marg., η CD in marg., Η E. 16. ἐφαρμόσουσιν ABCD, convenient *Au*, ἐφαρμόζουσιν E, convenient *Va*, congruit *Mau*.

30, 1. Ἐστω γὰρ ἐν E. οἱ ΑΒΓ] ABCDA*u*. 2. μὲν ἀεὶ ABCE, μὲν ἀεὶ D. οἱ ΛΕ] FG *Au* et similiter posthac notis ex arbitrio electis. δὲ αἰεὶ hoc loco recte ABC, δὲ ἀεὶ D, δὲ ἀεὶ E. 3. ἐφάπτεται] tangat *Au*. 3. 4. γεγράφθω τὶς AE (de D vide proximam adnot.). 4. τὶς μέγιστος κύκλος ἐφαπτόμενος om. D in contextu, add. prima m. in marg. 5 init. οἱ δβ εγ AB, coniunx. CDE. 5 extr. οἱ δβ εγ A, coniunx. BCDE. 7. γάρ τὶς παράλληλος κύκλος τῷ αδ

ό cet. D. 8. δὴ ἔστιν A, δὴ ἔστι BC, δὴ ἔστι D, δὴ ἔσται E. 9. τὰ Γ Ζ Ε Hu, τὰ δζ γε ABE (item C, nisi quod lineas supra δζ γε om.), τὰ δζγε D (de ordine notarum ζ γ ε conf. adnot. ad figuram p. 30). ἀπὸ τοῦ A] pro ἀπὸ in B legitur ύπὸ (sic); notatus igitur est error ύ pro ἀ. 10. τὰ Η B Λ Hu, τὰ αηβλ ABE (item C, nisi quod lineam transversam om.), τὰ αη βλ D. παράλληλοι εἰσὶν κύκλοι A, παράλληλοι εἰσὶ κύκλοι B, παράλληλοι εἰσὶ κύκλοι CE, παράλληλοι κύκλοι εἰσὶν D. 11. καὶ ante γεγραμμένοι om. C. εἰσὶ BCD. 12. οἱ αβ γδ·βεγ A, οἱ αβγ, δεβγ D, corr. BCE. 13. καὶ εἰσὶ BCD, καὶ εἰσὶ E. 14. ΖΗ ΛΕ] ζηλε AC, ζη·λε B, ζη·λε D, ζη, λε E. 15. ἄρα ἔστιν AB, ἄρα γν E. ή δακ E (at recte paulo post τὴν δκα). 16. περιφερείᾳ] περιφερεῖ (sine acc.) D, ζη E. 18. παραγίνεται D (at recte paulo supra παραγίγνεται καὶ τὸ cet.). 18—20. καὶ ἔτι τὸ λ τὴν λε ζη^{αγ'} διελθὸν ἐπὶ τὸ ε παραγίγνεται C. 19. 20. παραγίνεται D. 20. 21. δταν τὸ α ἐπὶ τὸ δ παραγένηται D. 22. παρέσται ABCDE, sed A ct partim in rasura. καὶ τὸ λε (sic) ἐπὶ τὸ ε C. ἐφ-αρμόσει] conveniet Va, congruit Au (sed easdem formas p. 32, 2. 3. 5 redeuntes futuris congruet interpretatus est).

32, 1. ἐπὶ τὴν BCDE, ἐπὶ τῇ A. δ δβ εγ AB, coniunx. CDE. 3. τέμνουσιν E. 4. ad πλείονα supra versum τῶν δύο add. C, unde πλείονα τῶν δύο in contextu E. ὅπερ ἔστιν ABCD. 5. δ ΔΒΕ] δ ΔΒΕΓ coni. Hu. 5. 6. ἐπὶ τὸν ΑΒΓ κύκλον] circulo ABCD, horizonti scilicet, Au (conf. supra ad p. 28, 13). 7. θ̄ A in marg., θ̄ B in marg., θ̄ CD in marg., Θ E. 12. ἐν σφαίρᾳ γάρ E. 12. 13. μέγιστος κύκλος δ ΑΒΓ ex codicum auctoritate retinuimus, quia scriptor satis habuisse videtur terminis litteris, sicut in superiore propositione, circulum denotare; sed dubitari non potest, quin idem quartam litteram δ ad eundem circulum eo fere figurae loco, quo nos adscriptimus, pertinere voluerit, id quod Auria quoque significavit 'maximus circulus ABCD' interpretans. 18. δύο σημεῖα τὰ γε AB, distinx. CDE, duo puncta, scilicet B et E, Au (idem etiam in reliqua demonstratione notas geometricas suo arbitrio elegit). 22. τὰ γε AB, distinx. CDE. 25. γάρ οἱ οἱ E. 26. τὰ γε AB, distinx. CDE. ἐπει] καὶ ἐπει D. 26. 27.

λοξός ἔστι BCDE. 27. πρὸς τοὺς παράλλήλους] ad omnes circulos parallelos FEGH et KBLD *Au* (qui post *parallelos* omisisse videtur *velut*).

34, 1. ή $\bar{\gamma}\bar{z}$ περιφέρεια ἄρα τῆς cet. B. 13. ὑπὲρ γῆν ABCDE, super (*omisso terram*) *Va*, supra terram *Au*, ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα coni. *Hu* (nam de qualicunque sphaera quae convertitur et de punctis quae sunt in eius superficie, non de terra et astris agitur). γῆν ἔστι CD, γῆν ἔστιν E. 15. τὰ $\bar{Z}$ η ABD, distinx. CE. ἄστρα ABCDE, astra *Va Au*, σημεῖα coni. *Hu* (conf. ad vs. 13). 18. 19. τῆς $\bar{\eta}\bar{k}\bar{e}$ BCDE, τῆς $\bar{k}\bar{e}$ A. 19. ἔστω] ἔστω γὰρ E. ή $\bar{z}\bar{\theta}\bar{\gamma}$ D. 20. ἐπεὶ] καὶ ἐπεὶ D. ὅμοιά ἔστιν AB, ὅμοια $\bar{\gamma}.\bar{v}$ E. ή $\bar{z}\bar{\theta}\bar{\gamma}^{\alpha}$ C (*omisit igitur γ*). 23. 24. ἐπὶ τὸ E πρότερον ἄρα καὶ τὸ Z ἐπὶ τὸ Γ παραγίνεται ἥπερ om. D.

36, 1. í A in marg., $\bar{T}$ BCD in marg., l' E. 3. 4. ἐν μιᾷ περιφορᾷ τῆς σφαίρας om. D *Da*, in una circumferentia sphaerae *Va*, in uno sphaerae ambitu *Mau*, in una sphaerae revolutione *Au*. 4. ἔσται] fit *Mau*. 5. ABΓ] ABCK *Au* (idem paulo post pro AZE posuit ADFE, pro Δ G, et similiiter in reliqua demonstratione litteras suo arbitrio elegit). 7. αἰεὶ ABCD, ἀεὶ E. 8. ὁ $\bar{a}\bar{z}\bar{e}$ κύκλος ABCD, ὁ $\bar{a}\bar{z}\bar{e}\bar{h}$, omisso κύκλος, E. 9. ὁ $\bar{d}$ ABCDE, punctum G *Au*, quod respondet Graecis τὸ Δ, neque tamen scriptura codicum mutanda est. 12. τῶν $\bar{a}\bar{d}$ ABE, distinx. CD. 13. τοῦ $\bar{a}\bar{b}\bar{g}$ κύκλου πόλων D. 14. ἐπειδὴ E. ἐκάτερος A, ἐκάτερα et super α prima manu compendium syllabae oc B, ἐκατέρα CDE.

38, 1 init. $\bar{z}\bar{d}\bar{h}$ BCDE, $\bar{z}\bar{d}$ A. 1. τὸν $\bar{a}\bar{z}\bar{e}\bar{h}$ κύκλον E (conf. supra p. 36, 8). 2. ἄρα ἔστιν B. 3. τὸ $\bar{z}$ σημεῖον τὴν $\bar{z}\bar{a}$ extrema sunt in D fol. 70 recto; eodem folio verso repetuntur τῇ $\bar{e}\bar{h}$ περιφερείᾳ. ἐν ἴψι usque ad τὴν $\bar{z}\bar{a}$, sed haec expuncta. 4. διελεύσεται] transibit *Va*, percurrit *Au*. 7. post verba τὸ E παραγένηται C addit haec: ὁ $\beta\bar{y}\bar{\theta}$ θέσιν ἔξει τὴν $\bar{a}\bar{d}\bar{e}$. τὰ γὰρ $\bar{h}\bar{z}$ σημεῖα ἐφαρμόσει ἐπὶ τὰ $\bar{a}\bar{e}\bar{e}$. καὶ (sequuntur ή $\bar{z}\bar{d}\bar{h}$ περιφέρεια cet.). 7. 8. ή $\bar{z}\Delta\bar{h}$ περιφέρεια ἐφαρμόσει ἐπὶ τὴν ΑΔΕ περιφέρειαν] et circumferentia DGE positio nem habebit, veluti AGF; nam D et E puncta convenienter con gruuntque cum punctis A et F: et circumferentia igitur DGE

circumferentiae AGF congruet *Au* (conf. scripturam codicis C ad vs. 7 adnotatam et vide figuram apud Auriam expressam, quae longe distat et a nostra et ab illa quam Graeci codices exhibent). 9. τὸν ἀδθ BCDE, τὸν ἀδθ descripti ex A. 9.10. ἀλλ' ὁ ἀδθ κύκλον E (error scribae ex compendio, quod in archetypo fuerit, ortus esse videtur). 10. δρθός ἔστι BCDE. 10.11. καὶ ὁ ΒΔΓ ἄρα κύκλος δρθός ἔστιν πρὸς τὸν ΑΒΓ κύκλον om. B. 11. δρθός ἔστι CD, δρθός γένεται E, δρθός ἔσται coni. *Hu*. 16. ἡ ζδη̄ ABE, ἡ ζδ C (litteram δ duxit prima manus super aliam nescio quam), ἡ ζ δη̄ E.

40. 1. ἔστι BCDE Paris. 2364. 2. ὁ ΒΔΓ ἄρα] ὁ γδγ̄ ἄρα E. δρθός ἔστιν A, δρθός ἔστιν C (ἔστιν compendio scriptum), δρθός ἔστι BDE (in E compendium vocis ἔστιν), δρθός ἔστι Paris. 2364, δρθός ἔσται coni. *Hu*. 3. πάλιν δὴ δταν usque ad 7. πλέον ἡ διc ἔσται om. BCDE *Va Au* (in codice Parisino Graeco 2364 etiam verba, quae hunc locum antecedunt, καὶ ὁ βδγ̄ ἄρα θος δρθός ἔστι πρὸς τὸν αβγ̄ θ in contextu omissa, sed eadem manu in margine adscripta sunt; deinceps item in margine, scholii instar, adiuncta sunt verba πάλιν δὴ δταν cet., quae abesse a BCDE diximus). 4. διελθών A, corr. Paris. 2364. 5. παρέσται A, παραγενήσεται Paris. 2364. 6. ὁ βδγ̄ A, ὁ βδγ̄ Paris. 2364, corr. *Hu*. ἔξει A prima manu partim in rasura ex είχεν, ut videtur. 7. διc] β̄ A, eiusdem litterae eam formam quae Latinae u similis est cum compendii ductu exaravit et spiritum lenem (voluit accentum gravem) superposuit Paris. 2364, quam ad notam recentior manus in margine adscripsit διc. ἔσται A, item Paris. 2364 prima manu, in quo ἔξεσται mutavit recentior manus. 9. κύκλος (post τῆς σφαίρας) om. B. 11. ιά A in marg., ιā̄ B in marg., ιā̄ C in marg., ιā̄ D in marg., ιā̄' E. 13. μέγιστος om. D *Da*. 14. ἀπτηται ἡ ὥν ὁ ὁρίζων] ἀπτεται ἡ ὁ ὁρίζων D, om. *Da*. 16. ὥν ἐφάπτεται ABDE, quos attingat *Va*, quos attingit *Mau*, om. C (tangit scilicet is circulus qui modo ἄλλος τις λοξὸς cet. appellatus est, non horizon, ut est apud Auriam 'quos horizon tangit'. ποιεῖται ABCΕ, facit *Va Mau*, ποιήσει D *Da*, faciet *Au*. 18. 19. ὁ ΑΒΓ] ABCΕ *Au*. 25. τοῦ ΑΔ] ut ad. *Va*, AD *Au*, ΑΔΕ coni. *Hu*. 27. ὁ ΓΖ] RK *Au* (qui in reliqua etiam demonstratione litteras suo arbitrio elegit et figuram plurimarum linearum farragine satis

impeditam appinxit). 28. post ἀπτέσθω add. τοῦ ἀδ̄ D. τῶν ζβγη A, distinx. BCE, τῶν βζ· γη D. 28. 29. ἡ ὥν ὁ ΑΒΓ κύκλος ἐφάπτεται om. D. 29. τὰ ζη AB, distinx. CDE.

42, 1. τὰ βγ AB, distinx. CDE. λέγων ὅτι D. αἰεὶ ABCD, ἀεὶ E. 2. ἀνατελεῖ D^s, ἀνατέλλει ABCE. 4. τὰ θκ AB, distinx. CDE, item vs. 5. 6. 7. τῶν λθμ· νκε DE, οἱ λθ μη κζ (sic) A, οἱ λθ μν κε BC, orbes per quos ferantur hk. puncta. nempe lh. mn. kx. Va, circuli TSQ et VMΨ, in quibus puncta Q et Ψ ferantur Au. 7. ἐπει] καὶ ἐπει D. 8. αἰεὶ ABCD, ἀεὶ E. 10—13. δύνει, τὸ δὲ Θ αἰεὶ διὰ μὲν τοῦ Μ ἀνατέλλει διὰ δὲ τοῦ om. D. 11. ἀεὶ E, itemque posthac (in αἰεὶ ubique consentiunt ABCD). 17. τῆς ΜΞ] τῆς ξμ D. 18. τῆς λν C^sD^sE, τῆς λη AB. 22. ὅλως ὁ ζγ D. 25. ποιεῖται] facit Va, faciet Au. 26. ιβ̄ A in marg., ιβ̄ B in marg., ΙΒ C in marg., ιβ̄ D in marg., Ιβ̄ E. φερόμενόν] delatum Va Mau, mobilem Da (unde 'delatum aliquem seu mobilem' concinnavit Au). φερόμενον τινὰ ABD Da, accentum corr. CE. 27. ἀεὶ τέμνῃ δίχα E Ho. 27. 28. μηδέτερος δὲ] μηδέτερος δὲ AB, accentum corr. CD, ὁ δὲ ἔτερος E. 29. τῆς (ante σφαίρας) om. Da. ἔσται] est Au.

44, 1. μένων κύκλος ὁ ΑΒΓ] manens seu fixus circulus ABCD Au. 2. τὸν ΓΔΒ] scilicet EBFD Au (qui in reliqua etiam demonstratione, itemque in figura, litteras suo arbitrio posuit). 3. μηδέτερος AB, μηδ' ἔτερος E, corr. CD. 5. τῶν ΑΒΓ ΓΔΒ] τῶν αβγ, γδβ D, τῶν αγβ E (omisit igitur alterius circuli notas). μέγιστος ἔστιν E. 8. τοῦ βδγ κύκλου D. 10. κέντρον ἔστι AB, accentum corr. CDE. 12. αἰεὶ ἔστιν D, ἀεὶ ἔστιν E. 16. ἄξονος ἔστιν D, ἄξονος ἔστιν (sic) E. 17. μή ἔστιν E. 19. ἐπει] καὶ ἐπει D. ἀεὶ E, item vs. 21. 20. ἔστιν AE, ἔστι B, ἔστι CD. 21. κατὰ τοῦ κύκλου τοῦ εζη B.

οἱ εζη κύκλος ἄρα D. 25. ἔστιν] ∵.v E. 26. ἄρα ἔστιν A, ἄρα ἔστι B, ἄρα ἔστι CDE. 27. κέντρον ἔστι A, κέντρον ἔστι E, accentum corr. BCD^s. 29. post τῆς σφαίρας repetit τὸ ε σημεῖον· μὴ γάρ, ἀλλ' εἰ δύνατὸν ἔστω κέντρον τῆς σφαίρας D.

46, 1. ἐπιζεύχθω A. 1. 2. ἄρα ἔστι τῆς σφαίρας AB, acc. corr. CE, ἄρα τῆς σφαίρας ἔστιν D. 2. ἐκάτερον γάρ τῶν θε A B, distinx. CDE. 3. ἄξονος ἔστιν A, ἄξονος ἔστι B, ἄξονος

έστι CD, acc. corr. E. 4. κύκλος ἔστιν AB. ὁ βδγ̄ D. 6.
 τοῦ βδγ̄ κύκλου D. 8. 9. τὸν βδγ̄ κύκλον D. 9. 10. ὁ βδγ̄
 κύκλος D. 11. 12. ὁ βδγ̄ ἄρα D. 12. δρθός ἔστι BCDE.
 14. κέντρόν ἔστι AB. 15. οὐδὲ ABC, οὐδὲ E, compendium
 brevissimum ac vix perspicuum exstat in D. ἄλλο τι E, ἀλλ'
 ὅτι A, ἄλλο τι BC, ἄλλόν τι D. 16. κέντρόν ἔστι AB. 17.
 ἐν (ante ἑκατέρῳ) om. B. τῶν αβγ̄·βγδ̄ κύκλων D. 18.
 ἄρα ἔστιν A. τῶν αβγ̄·βδγ̄ κύκλων D. in fine add. τέλος
 τοῦ αὐτολύκου περὶ κινουμένης σφαίρας B, τέλος αὐτολύκου
 περὶ κινουμένης σφαιρ̄ D, τέλος E, Τέλος τοῦ περὶ κινουμένης
 σφαίρας Αὐτολύκου Da.

---

48. 1. αὐτολύκου A, Αυτολύκου E. 3. τὸ ἄ A, om. C,
 α', omissio τὸ, E, πρῶτον Da, τὸ πρῶτον Ho. 4. "Οροι add.
 Da. 5. α' E in marg., ἄ Da, om. AC Laurent. XXVIII, 14,
 fol. 301. ἀστέρων C. 7. β' E in marg. Da, om. AC Laurent.
 Τῶν δὲ] Καὶ τῶν Da Ho. ἔών CE Da, ἔών A, et
 similiter in reliquo contextu ACE i subscriptum constanter
 omittunt, atque A spiritum lenem ponit pro aspero (in adno-
 tationibus tamen, quae in A ad figuræ libri II theorematis VI
 etc. tenuissimis ductibus adscriptæ sunt, spiritus potius asper
 quam lenis exaratus esse videtur). 8. ἀστρόν τι E, itemque
 vs. 10. 12. 16. 19, p. 50, 2. 4. συνανατέλλει E. 9. γ' E in
 marg., γ̄ Da, om. AC Laurent. 10. δύνει E. 11. δ' E in
 marg., δ̄ Da, om. AC Laurent. ἀμα τοῦ ἡλίου δύνοντος AE,
 sole occidente Va, statim occidente Sole Au, corr. C Da. 12.
 ἀνατέλλη A, συνανατέλλη C (omissum i, quod subscriptum vo-
 cant, posthac non adnotabitur). 13. ε' E in marg., ε̄ Da,
 om. AC Laurent. 15. Σ' E in marg., Σ̄ Da, om. AC Laurent.
 16. ἀνατῆλαι Da, item vs. 18. πρῶτως AE Laurent., πρῶ
 τον compendio syllabæ ως C, πρῶτον Da. 18. ζ' E in
 marg. Da, om. AC Laurent. 19. πρῶτως AE Laurent., πρῶ
 τον compendio syllabæ ον C, πρῶτον Da. δύνοντος ACE Da
 Ho, et sic posthac iidem constanter.

50. 1. η' E in marg., η̄ Da, om. AC Laurent. μετὰ τὸ
 A, μετὰ, omissio τὸ, C, μετὰ et τὸ pr. m. super versum E. 2.
 δύναι Cs Ho, δύναι AE Da, item vs. 4. 3. θ' E in marg. Da,
 om. AC Laurent. 4. ἀστρὸν τι φανῆ δύνοντος ἔχατως Da. 5.

Προτάσεις *Da*, Πρότασις α' E, om. A.C. 6. ᾧ A.C. in marg., om. E (Πρότ. ᾧ. θεώρ., et similiter posthac, *Da*). ἀστέρων *Da*. 7. ὑστεραί εἰσι (id est εἰσιν) A, ὑστεραί εἰσι C, ὑστεραί εἰσι *Da*. 8. ἐξπέριοι A.C (quam formam edere non dubitavissim, si usquam in singulari ἐξπέριος reperissem pro ἐξπερίᾳ). 9. πρότεραι εἰσι A *Da* (codex E non differt ab editione nostra, nam εἰσιν, quod *Ho* ad hunc locum adnotat ex E, pertinet potius ad vs. 7, ubi E ὑστεραί εἰσιν habet perinde ac nos edidimus). 13. ὑπὸ γῆν CE, ὑπὸ τῆν A. 15. ἀστρόν τι E (item posthac). 16. ἀληθινὴ ἔστιν A, accentum corr. CE. 17. ἔστι CE. 19. 20. τὸ δὲ CE, item A, nisi quod δ prima manus ex δι correxit. 20. ad ἡλίου E in margine adnotat compendium δ , quod quidem pro ἡλίου alioquin in contextu passim habet.

52, 5. τοῦ δὲ A.C, τοῦ δὲ E. 6. ad ἡλίος E in marg. adnotat compendium δ . 7. 8. ἐπὶ τὸ ᾧ (ante παραγένηται) CE (idem legit *Au*), ἐπὶ τὸ πρῶτον A. 8. ἡ add. *Hu*. 13. ἔστι A. δτι om. E. 14. ὑστερον ὑστερόν A (recte unum ὑστερόν CE). 17. ad περιφέρειαν E in marg. adnotat compendium δ , quod alioquin in ipso contextu ponere solet. 18. ἄρα τινας C. 20. ἐκφεύγει C. τοῦ (ante ἡλίου) add. A pr. m. super versum. 23. 24. ἡ φαινομένη ἐώα δύσις A, ἡ ἐώα (sic) φαινομένη δύσις C, ἡ ἐώα φαινομένη δύσις E.

54, 2. τὸ δὲ AE, τὸ ᾧ C. 6. οὐδὲ μὴν *Hu*, οὔτε μὴν ACE. 10. 11. πρὸς τὸ ἡ. τοῦ ἡλίου ἄρα E. 18. 19. ἀστρον τι C, ἀστρόν τι E (ut aliis quoque locis: vide ad p. 48, 8. 50, 15). 27. πρὸς τὸ ἡ (ante τοῦ ἄρα) E, sed idem paulo post recte πρὸς τῷ ἡ (ante τοῦ B).

56, 4. πρότερόν ἔστιν coni. *Hu*. 5. [Ἐστω τὰ αὐτά cet.] super hunc versum E tituli instar ponit Τὸ εἰρημένον. τὴν ζῆτα C (sed paulo post vs. 14 idem τὴν γῆτα perinde atque AE). 9. τὸ ἡ A.C^s, τὸ $\bar{\gamma}$ E. 17. β A in marg., $\bar{\beta}$ C in marg., B' E. ἀστέρων A.C, corr. E *Da*. φαινόμενον C (idem paulo post vs. 19 recte φαινομένης). 18. 19. ἐπιτέλλον μέχρι] ἀνατέλλον ἔως posuit scriptor demonstrationis theorematis X p. 88, 17. 19. τῆς ἐξπερίου φαινομένης ἀνατολῆς *Da*. 20. οὐθενὶ A.C *Da*, οὐδενὶ E *Ho*. 25. κατὰ del. *Hu*. τὸ Δ] τῷ δὲ E. 26. ὑστεραί εἰσι δὲ E.

58, 1. τοῦ Δ] τοῦ ἄ ACE, corr. *Au* (etiam *Va* notam d' habet, sed totum hunc locum liberius vertit). 2. τοῦ ἡλίου Ε, τοῦ ἡλίου Ζ A, τοῦ 'Σ', ut passim aliis locis, C. 9. τὸ Δ] τὸ ἄ ACE, corr. *Au*. 16. γ̄ A in marg., γ̄ C in marg., Γ̄ E. 18. ἐν ἄλω (sic) A.

60, 1. οὐδενὶ *Ho*. 2. ἔλασσον A. 3. ὁρίζων ACE, circulus Horizon *Au*. Ζῳδιακὸς ACE, item Ζῳδιακοῦ iidem vs. 24, et similiter posthac constanter sine i subscripto. 4. ὑπὸ τὴν γῆν E. 5. ἀστρον τί A, ἀστρόν τι CE. 6. 7. ἀληθινὴ ἐψα δύσις] verus matutinus occasus *Va*, occasus matutinus Apparens *Au* (sed eundem pro *Apparens* voluisse *Verus* docet definitio huius libri tertia — apud Auriam 'Diff. 2' — in margine citata). 16. οὐ (ante φαίνεται) om. C. 21. post ἐνιαυτοῦ Auriae interpretanti 'circumferentia enim EG semi-circulo minor est' addenda esse videbantur ἔλασσων γάρ ἔστιν ἡ ΕΗ περιφέρεια ήμικυκλίου (conf. theorema 2 extreum). 23. δ̄ A in marg., δ̄ C in marg., Δ' E. ἀστρων E *Da*, ἀστέρων A.C. 24. ἀπὸ πρὸ *Da*. ἀνατολῆς *Da*. 25. δι' ήμικους *Da Ho*. 27. διελάσσονος A, distinx. E, διὰ ἔλασσονος C.

62, 4. ἀνατέλλοντος] oriente *Va*, existente *Au*, i. e. ὅντος. 5. τὰ βαδ A, distinx. CE. ἐπὶ τοῦ Ζῳδιακοῦ] in signifero *Va*, in Zodiaco circulo *Au*. 8. γίγνεται E, γίνεται A, Γ̄ C. 9. τὸ δὲ β — τὸ δὲ δ̄ A.C, corr. E. 10. τῷ ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κατὰ τὸ A] sole oriente in a *Va*, Sole in A puncto oriente *Au*, i. e. τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος cet. 11. τὰ βαδ· τῶν ἀρα βαδ A, distinx. CE. 12. ἀστρων om. C. ἔωις A, ἔωις CE (cf. supra ad p. 50, 8). 14. τῶν βαδ A, distinx. CE. ἔωις A, ἔωις CE. 16. Ζῳδίων ACE, itemque posthac constanter sine i subscripto. 17. συζυγίαν CE, συζυγί cum compendio syllabae ac superscripto A. τὲ ACE. 22. ἀνατέλλει καὶ interpolatori (qui quidem καὶ ἀνατέλλῃ scribere debebat) tribuit *Hu*, ἀνατέλλῃ et vs. 21 post ἡλιος voluit ὅταν *Au* 'et etiam Sol, cum ad C pervenit, oritur' interpretans. ἀνατέλλει καὶ ἔσται oritur estque *Va*.

64, 2. τοῦ ἄ ἀστρου CE, ipsius a stellae *Va*, astri A *Au*, τοῦ πρώτου ἀστρου A. 6. κοινὴ δὲ ἡ ΓΕ] 'communis addatur circumferentia CE' *Au*, i. e. κοινὴ προσκείσθω cet. 7. δέ ἔστι CE. 8. ἀρά ἔστι A, accentum corr. CE. δι | ἀπορεύεται A (extremo versu et ineunte). 10. A (ante ἀστρω) om.

A.C. 11. ἐῶα δύσις A, ἐῶα δύσις (ut aliis locis) CE. 12—15. verba καὶ ἐπει usque ad δι' ἐλάσσονος forsitan interpolator quidam addiderit (contra recte se habent illa quae similiter scripta sunt theoremate V extenso). 12. τὰ βαδ ἀστρα A, distinx. C, τὰ ἀστρα β·α·δ E. 15. διὰ ἐλάσσονος E.

66, 1. Ἐστω] Sit rursus *Au*. Ζῳδιακὸς δὲ ὁ αεγ A, ζῳδιακὸς δὲ ὁ αεγ CE, signifer autem aec. *Va*, Zodiacus circulus sit AECD (id est αεγ) *Au*. 2. τὰ βαδ A, distinx. CE. 4. τὸ δ, omissio δὲ, E. 7. ἐλάσσονος CE. 8. τὰ βα A, distinx. CE. 9. οἱ βα ηθ C. 11. ἔσται] est *Au*. 12. τὴν ζκ νθ A, coniunx. CE, fk. *Va*, FKLH (id est ζκνθ) *Au*, τὴν ΞΚΝΘ coni. *Hu* (nam in figura eo loco, quo nunc ζ legitur, reponendum videtur ξ, quoniam litterae demonstrationis usque ad ο pertinent). 15. γῆν ἔστιν AE, γῆν ἔστι C. 16. ἀστρον A.C, τὸ ἀστρον E. τῆς κθζ C, τῆς ΚΞΘ coni. *Hu* (conf. ad vs. 12). ἔστι A, om. E, compendium formae ἔστιν habet C. 20. περιφέρειαν τινὰ A, ζαντινὰ C, ζαντινὰ E.

68, 2. ή ὅκ τῆς σν C, ή θκ τῆς θν E. 3. τῆς κνο C. ήμικυκλίου] atqui hemicyclium *Va*, semicirculi circumferentia *Au*. 4. δὲ ή κθν CE. ή νκο E, ή νκς A, ή νκ E. 6. πλειονος, eraso c, ut videtur, A. 7. δτι τὸ Δ] δτι καὶ τὸ δ E. 8. ἐλάσσονος E. 10. δύνει] occidit *Va*, oritur *Au*. 11. ἔστιν] ἔσται E. 14. τὴν ΗΛΚΜ *Hu*, τὴν ηλκμη A, τὴν ηλκμν CE, glknum. *Va* (id est τὴν ηλκμν), GHKL *Au* (id est τὴν λκη), quae notatio ad idem redit ac nostra scriptura). 15. θέσιν] θέσιν ξει E. 15. 16. ως τὴν ΗΞ] ως τὴν ηζ AE, ως τὴν νζ C (sic perspicue), ut gx. *Va* (i. e. ως τὴν ηξ), LK *Au* (i. e. τὴν ηξ). 17. 18. γῆν ἔστι C, γῆν ἔστι E. 19. τὸ ante ἀστρον additum in E expunxit prima m. τοῦ Δ δύνοντος] τῷ Δ δύνοντι coni. *Hu*. 21. ἔστω τὸ ν CE, ἔστω τὸ β A. 22. καὶ ἀνατέλλοντος] et oriente *Va*, et oriente etiam *Au*, interpolatori tribuit *Hu*.

70, 1. περιφέρειαν τινὰ A, ζαντινὰ C, ζαντινὰ E. 3. τὴν νκο AE, τὴν κο C. 4. ἐλάσσων] ἐλάσσον A, ἐλάσσων ἔστιν CE. δὲ ACE, autem *Va Au*, del. *Hu*. 5. ἄρα ή ξκο CE, ἄρα ή ξκς A. ἐλάσσον A. ἔστι E. 6. ήμικυκλίου *Hu*,

ημικύκλιον *A*, ἡ ημιθ, superscripto compendio ov, sed eo punctis notato, *C*, *Ωον'* *E*. δὲ ἡ κεῖ *E*, δὲ ἡ ηζκ legisse videtur *Au*, om. *AC Va*. ἡ ξκο ἄρα *E*, eadem legisse videtur *Au*, om. *AC Va*. 6. 7. ἐλάσσων ἑctiv et compendium formae ημικύκλιον (ut paulo supra) *E*, semicirculo minor est *Au*, om. *AC Va*. 7. ἄρα (ante περιφέρειαν) om. *E*. 9. 10. ἐπιτολῆς ἔως φαινομένην δύσιν ποιεῖται δι' ἐλάσσονος *E*. 11. ἐ *A* in marg., ε *C* in marg., Ε *E*. 12. τῶν ζωδίων κύκλου *AC Da*, item *E* prima m. in marg., ζωδιακοῦ *E* in contextu, orbe signifera *Va*, Zodiaco circulo *Au*. ἀπὸ ἐσπερίας *AC Da* (conf. p. 70, 26. 72, 21), ἀπὸ ἔως *E*. ἀνατολῆς *Da*. 14. ἀρκτοὺς *E*, ταῖς ἀρκτοῖς *AC*, ταῖς ἀρκταῖς *Da*. 15. ἐλάσσονος *E Ho*. 20. κατὰ τὸ γ *CE*, κατὰ τὸ τρίτον *A*. 22. τὰ βαδ *A*, distinx. *CE*. 23. ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ] in signifero *Va*, in circulo Zodiaco *Au*. 25. τῷ (ante μὲν *A* ἀστρῳ) corr. in *E* prima m. ex τὸ. 26. διὰ] δι' *E*.

72, 2. ἐλάσσονος *E*. 3. 4. ἀστρά τινα *C*. 4. τὰ βαδ *A*, distinx. *CE*. 4. 5. τῶν ἄρα β·α·δ *E*, astrorum igitur *B, A, D Au*, τῶν ἄρα βδα *A*, τῶν ἄρα β δ α *C*, igitur ipsorum bda. astrorum *Va*. 5. ἑctiv ἡ ἐσπερία] post ἑctiv ἡ add. *E* φαινομένη τῆς ἀληθινῆς, sed haec expunxit prima m. 7. ἐσπέριοι *AC*. 8. ἐπει τὰ ἐπὶ *CE*, ἐπὶ τὰ ἐπὶ, et alterum quidem ἐπὶ puncto notatum, *A*. 20. ἄρα ἑctiv *A*. 24. ἐλάσσονος *E*. 25. σ *A* in marg., σ *C* in marg., σ' *E*. 26. καὶ δύσις *Da*. τῷ ήλιῳ om. *Da*.

74, 1. δρίζων] circulus Horizon *Au*. 4. ἀστρον τί *A*, ἀστρόν τι *E*, acc. corr. *C*. 6. ἑctiv *A*, acc. corr. *CE*. 10. ἀνατεῖλας (sic) in *E* corr. prima m. ex ἀνατολάς. 11. 12. διαπορεύεται — συνανατέλλει] consulto scriptor hac, ut ita dicam, abstracta forma sententiae hypotheticae usus est pro διεπορεύετο — συνανατέλλεν (conf. prop. 7). 13. μορίον τι *C*. 16. δέκα πέντε *E*. 18. γίνεται *E*. 19. τοῦ Δ ἀστρου] astri *D Au*, τοῦ ἀστρου, omisso δ, *ACE* (idem legit *Va*). 25. ζ *A* in marg., ζ *C* in marg., Ζ' *E*. 26. ἐπιτολὴν om. *Da*.

76, 1. δι' ημίονος *E Ho* (sed posthac vs. 8 et 17 διὰ ημ. *E* cum *AC*). 5. ἀστρον τί *A*, ἀστρόν τι *E*, acc. corr. *C*. 5. 6. ἀνατελέτω *ACE*, oriatur *Va Au*, συνανατέλλέτω coni. *Hu* (conf. supra p. 74, 5; at p. 70, 21 ἀνατελέτω recte se habet, quia ibi astra oriri dicuntur occidente sole, non oriente). 6. τοῦ ἄρα

ἀστρου δ̄ ἀληθινὴ Ε (ἄρα compendio scriptum). 8. γίνεται Ε (sed posthac γίγνεται cum AC). 11. ἐν δλαις ἡμέραις] totis diebus *Va*, in integris conversionibus *Au*. 14. ἐν δλαις ἡμέραις] cunctis diebus *Va*, in integris conversionibus *Au*. ἀν τένοιτο] erit *Au* (qui supra p. 74, 14 pro eadem forma posuit 'fit'), om. *Va*. 15. cuvδύναι AC, acc. corr. E. 17. ἐπιτολὴ E. ἡμίκους E, ἡμίκεος AC. 20. διὰ ἡμίκεος AC, δι' ἡμίκους E. 21. ἔγγιστα add. *Hu*, quasi *Au*. 22. ᾧ A in marg., ᾧ C in marg., Η E. 23. ἐχάτην ἐσπερίαν C (conf. p. 78, 12 et 20. 80, 16), ἐσπερίαν, omissio ἐχάτην, AE (idem legit *Va*), ἐσπερίαν et in parenthesis 'Alit. ἐχάτην' *Da*, vespertinam postremam *Au*, ἐσπερίαν ἐχάτην *Ho*. 25. νύκτες *Da*.

78, 3. τὰ γέα ACE. 11—14. τουτέστιν usque ad πρὸς τῷ Η forsitan commentator quidam addiderit. 11. τοῦτ' ἔστιν E. 18. προσανατέλλει E. τοῦτ' ἔστιν E. 19. δύνων ACE, corr. *Hu*.

80, 2. οὐ om. C. 6. τουτέστι C, τοῦτ' ἔστι E. 9. τοῦ ἄρα] τοῦτ' ἔστιν ἄρα E. 12. οὐ ante φαίνεται add. E. 15. θ A in marg., θ C in marg., θ' E. μᾶλον A. 17. φάσιν ποιεῖται ACE *Ho*, ποιεῖται φάσιν *Da*. πλείονας *Da*, πλέονας AC, πλείονος E. 18. εἴπερ *Da*.

82, 2. αἰεὶ *Hu*, ἀεὶ ACE. 3. ἀστρον δὲ ACE, ἀστρον δέ τι coni. *Hu*. 4. τοῦ τῶν ζῳδίων κύκλου] iis quae in circulo Zodiaco sunt *Au* (voluit igitur τῶν ἐπὶ τοῦ τῶν Ζ. κ.). 6. πλείονας *Hu*, πλέονας ACE. 9. δ̄ λῆ δ̄ δμ A, coniunct. CE. 10. τὰ δ̄ A, distinx. CE. 11. τὰ αμβ̄ A, distinx. CE. 14. ἐκφευγέσθω E. 16. πρὸς τῷ κ̄ C, πρὸς τῶν διὰ τῷ θ̄κ A (id est πρὸς τῷ κ̄ cum scholio διὰ τῷ θ̄'), πρὸς τῷ ᾧ E. 18. τὰ Ζη A, distinx. CE. 19. ἀπὸ AC, item E prima m. in marg., αὐτὸ E in contextu, sed id expunctum. τὰ δ̄ A, distinx. CE. 19. 20. ἀπὸ τοῦ A] ἀπὸ τοῦ, omissio ᾧ, C. 20. τὰ αβ̄ A, distinx. CE. τὰ Ζη AE, distinx. C.

84, 1. ᾧ ante ἐσπερία add. C. 2. ἔστι CE. 3. τὰ Ζη A, distinx. CE. 5. ἔστιν E. 8. οὔπω CE. 12. ᾧ A in marg., ι C in marg., ι' E. 14. τοῦ τῶν ζῳδίων κύκλου] quam quae sunt in circulo Zodiaco *Au* (conf. supra ad p. 82, 4). 15. δρίζων] Horizon circulus *Au*. 16. αἰεὶ *Hu*, ἀεὶ ACE. δ̄ βζγ̄ AC, δ̄ βζγ̄ E, idemque legit in suo codice *Au*. 17. τὰ

$\bar{\eta}$ A, distinx. CE. 19. verba τουτέστιν usque ad 86, 2 δύσις interpolata esse docet structurae inconcinnitas. 19. τοῦτ' ἔστιν E.

86, 1. ή post τοῦ μὲν $\bar{\eta}$ om. E. 2. τῶν $\bar{\eta}$ A, distinx. CE. 4. οἱ] οἱ δὲ E. 4—8. ὥστε usque ad ἐπὶ τὴν δύσιν] Cum codicum Graecorum scriptura fere consentit *Au*, cuius interpretationem Graecis litteris restitutis pro Latinis, quas ille posuit, hic repetimus: ‘ut semicirculus εκηλ non concurrat cum semicirculo, qui a puncto α inchoat, et ad partes γ proficiuntur: et semicirculus δκθμ item non concurrat cum semicirculo, qui a puncto α incipit, et ad partes β tendit: scilicet ut semicirculus ηε tendat ad ortum, et semicirculus θδ ad occasum’. Nos in Graeco quidem contextu codicum scripturam servavimus, sed in Latina interpretatione duos, de quibus agitur, semicirculos singulis litteris mutatis notavimus (v. p. 86 adnot. 4). 6. 7. Γ μέρη usque ad ώc ἐπὶ τὰ om. C. 7. τουτέστι C, τοῦτ' ἔστι E. 8. ἐπὶ τὴν (ante ἀνατολήν) om. C. 11. 12. ιη ή μζ E (sed paulo post recte καὶ ή μξ). 12. ἐπεὶ δὲ καὶ E. 14. 15. κατὰ ○÷○ον’ ἔστι C. 15. τὸ H] τὸ κ E. ἔστι E prima m. ex ἔσται.

88, 3. τῷ N] τῷ η C. 5. τὴν $\bar{\zeta}\gamma$ CE (idem in suo codice legit *Au*), τὴν $\bar{\zeta}\gamma$ A. 8. διάμετρόν ἔστι E, compendium (ut supra) et ἔστιν (item compendio scriptum) C. 11. τῷ Ξ] τῷ $\bar{\zeta}$ E. 13. τὴν $\bar{\xi}\beta\zeta$ CE (idem legit *Au*), τὴν $\bar{\nu}\mu\zeta$ A. 17. ἀνατέλλον AC, idem ex ἀνατέλλων corr. prima m. in E, ἐπιτέλλον Autolycus scripsit supra p. 56, 18. ἔως C^sE, ἔως A, μέχρι Autol. l. c.

90, 2. τῷ δὲ H τὸ K cυνανατέλλει coni. *Hu*. καὶ ante τὸ K ἄρα add. *Hu* coll. vs. 9. 10. 3. ἐκάστης τῆς νυκτὸς E. 6. ἔως CE, ἔως A, μέχρι Autol. supra p. 58, 17. 8. τὴν $\bar{\xi}\beta\zeta$ CE (*Au*), τὴν $\bar{\xi}\mu\zeta$ A, item vs. 11. 9. 10. τὸ δὲ Θ ἀστρον usque ad δῦνον om. C. 9. τῷ δὲ Θ ἀστρῳ τὸ K cυνδύνει coni. *Hu*. 13. διαπορεύεται E. τὴν $\bar{\zeta}\gamma$ AC prima m. in rasura, τὴν $\bar{\zeta}\nu\gamma$ E. 15. καὶ φανερὸν C prima m. in rasura. 16. τὴν $\bar{\xi}\beta\zeta\gamma$ AC, τὴν $\bar{\xi}\beta\gamma$ E (idem in codice suo legit *Au*). 17. λέγω δτι δὴ E. 20. ὥστε del. *Hu*.

92, 1. ὥστε καὶ ή $\bar{\gamma}\eta$ E. 2. ἐκατέρα CE, ἐκάτερα A. 4 extr. τὰ om. E. 10. 11. τῶν $\bar{\eta}\zeta \bar{\zeta}\theta$ CE, item A, sed $\bar{\eta}\zeta$ corr. prima m. ex $\bar{\eta}\xi$. 11. μείζων ἔστι usque ad ΗΖ ΖΘ om. C. φανερά E. 12. ἀνὰ om. E. ήμισυ ἔστιν A, ήμισυ ἔστι CE.

94, 1. τῶν ηξ θν AE, τῶν ηξ ον C. ἀνα (sine accentu) A. 3. ἔστι CE. ἑκατέρα om. C. 6. ιά A in marg., ιά C in marg., ια' E. Οὐθέν ACE Da, Οὐδὲν Ho. τῶν ζωδίων ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων E, sed prius ζωδίων ex punctum. 7. ἡμίσφεριον et prima m. αἱ super ε A. 9. παντάπαci CE Da Ho. 9. 10. ἐνδέχηται δφθεῖναι Da. 12. δρίζων] circulus Horizon Au. 13. τὰ αδγ A, distinx. CE. 17. τινὰ δὲ τῶν] sed aliquod astrum eorum Au. 18. φερόμενον E.

96, 1. Ἐστω γάρ] Sit vero Au. τὸ δεβ̄ CE, τὸ δὲ β̄ A. 2. τὰ αδγ A, distinx. CE, astra quaedam A D C Au. 3. τὰ ante ἐπὶ τοῦ om. C. ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ] in circulo Zodiaco Au. 4. ἀνατέλλει τε καὶ δύνει Eucl. phaenom. 6, et oriuntur et occidunt Au. 5. τοῦ ἄρα δ̄ δύνοντος CE (Au), δ̄ om. A. 6. δεβ̄ AC, item E in marg., δ̄·β̄ E in contextu, sed ea ex puncta. 9. τὰ αδ A, distinx. CE. 13. τὰ γδ A, distinx. CE. 14. ἐνδέχεται τινὰ ACE, item vs. 16. 17. 17. ως τὸν ΓΗ] veluti CF Au (voluit igitur ως τὸν ΓΖ). 20. post φέρεται δ̄ ἥλιος add. C ἦντινα περιφέρειαν διέρχεται δ̄ ἥλιος (voces περιφέρειαν et ἥλιος compendio scriptae). 22. ιβ̄ A in marg., ιβ̄ C in marg., ιβ̄ E. 22. 23. ἀπὸ ἔως ἀνατολῆς ἀληθινῆς, ἔως cet. E. 23. γίνεται ACE Da Ho. 24. 25. ἔστιν ἡμίσους ἐνιαυτοῦ δ̄ χρόνος Da. 25. hoc inquam tempore aliquod astrum et orietur et occidet Au (sed paulo post p. 98, 2sq. idem congruit cum Graeca scriptura interpretans *astrum neque occidet neque orietur*).

98, 1. δύσηται Da, item proximo versu. 2. ιcov AE, acc. corr. C. 3. ὑπέρ γῆν E. 5. την (sine accentu) C. 6. ἀστρόν τι E. 8. γίνεται E. 10. λέγω δὴ usque ad 12. ἐνιαυτοῦ om. A. 13. 14. d. astrum et occidet et orietur Va, astrum D et orietur et occidet Au. 15—17. ἄλλον δὲ—ὑπὸ γῆν om. Va. 16. ιcov AE, acc. corr. C. 16. 17. astrum D neque orietur neque occidet Au. 18. γάρ om. C. 21. ἐπιτολῆς A, om. C, δύσεως ἐπιτολῆς E, sed δύσεως ex punctum. ἔστι CE, ἔστι A. μέχρι E. 22. ἄρα om. E. 23. ἔστιν δ̄ χρόνος A, item C, nisi quod ἔστιν per compendium et sine acc. scriptum est, ἔστι χρόνος E. 25. αἰεὶ C, δεὶ AE.

100, 3. ἀνατέλλει E. 4. διαπορεύηται E, διαπορεύεται AC. 5. τὴν γε AE, τὴν π C. 7. ἀνατέλλει ACE, oritur Au (praesens tuetur similis locus infra p. 104, 26, quapropter

etiam p. 104, 16 ἀνατέλλει cum E — non ἀνατελεῖ cum AC — edidimus), oriens quidem *Va* (coniunctum cum sequenti *apparabit*). 11. ὡς τοῦ ἄ δύνοντος C, quod A occidente *Au* (recte 'd. occidente' *Va*). 12. ἔτι CE, item A, nisi quod τ in rasura pro στ, ut videtur. 15. διαπορεύεται E. 18. 19. δύνει usque ad τὸ Δ ἀστρον om. C. 18. δύνη E. 20. τοῦ ἄρα ήλιου usque ad 21. τὸ Δ ἀστρον om. C. 21. 22. astrum D et orietur et occidet *Au*, d. astrum neque occidit neque oritur (*sic*) *Va*. 23. ὑπὸ γῆν] ἐν τῷ ὑπὸ γῆν coni. *Hu* coll. p. 102, 7 sq. (sub terra *Va*, qui aliis locis Graeca ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, 'in eo quod sub terra' vertit; at Auria ὑπὸ γῆν et ἐν τῷ ὑπὸ γῆν perinde 'sub Terram' interpretatur). 23. 24. astrum D neque orietur neque occidet *Au*, d. astrum neque oritur *Va* (omissis reliquis). 24. τοῦ ήλιου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν] sole existente in eo quod sub terra *Va*, Sole praesertim sub Terram existente *Au*, del. *Hu*. 25. Ἐπει γάρ] nam quoniam *Va*, Et quoniam *Au*. 26. γῆν ἔστι C, γῆν ἀστρω ἔστι E, sed ἀστρω expunctum. 27. ἀνατέλλη AC, et A quidem eodem calami ductu ex ἀνατέλλει, quod ipsum in E etiamnunc exstat. 28. διαπορεύεται E.

102, 1. post τὸ μὲν Ζαε compendium formae περιφέρειαν add. E, sed id ut spurium notatum. γῆν ἔστι C, γῆν ἔστι E. 6. d. astrum etiam occidet et orietur *Va*, astrum D et orietur et occidet *Au*. 8. d. astrum neque occidet neque orietur *Va*, 'astrum D neque orietur neque occidet: Quare etc.' *Au*. 9. ἵγ A in marg., ἵγ C in marg., ἵγ E. 10. γίνεται ACE *Da Ho*. 11. πλείον *Da*. 12. 13. hoc inquam tempore aliquod astrum neque orietur neque occidet *Au*. 13. δύσηται *Da*, item proximo versu. 14. ἴcov AE, acc. corr. C. 14. 15. καὶ δύσηται καὶ ἀνατέλλει τὸ ἀστρον E, astrum et orietur et occidet *Au*. 16. ὁρίζων] Horizon circulus *Au*. ὁ ἄβ γδ A, coniunx. CE. 17. ὡς ante τὴν ΑΕΓΖ add. *Hu*. 19. τὰ ἄβ A, distinx. CE. 21. γίνεται E. 23. ἔστιν om. E. 24. astrum B neque orietur neque occidet *Au*.

104, 1. ἴcov AE, acc. corr. C. 2. astrum B et orietur et occidet *Au*. 8. λέγω] Dico iam *Au* (voluit igitur λέγω δή). 9. 10. astrum B neque orietur neque occidet *Au*. 15. τὴν γζ (ante διαπορευομένου) CE, τὴν γξ A (sed idem paulo ante τὴν γζ). 16. ἀνατέλλει E, ἀνατελεῖ AC (conf. ad p. 100, 7). 17. ἵη τὲ A, acc. corr. CE. 22. τὸ Ζαε, omissio

δὲ, E. 25. ὥστε καὶ *Hu*, καὶ ὥστε καὶ ACE. τοῦ ante ἄρα ήλιου om. E. 27. οὐ φανήσεται δέ AC, οὐ φαίνεται δέ E, at minime occidere videtur *Au* (voluit igitur post δὲ addi δῦνον). 28. 29. astrum B et oritur et occidit *Au*.

106, 1. astrum B neque orietur neque occidet *Au*. 3. astrum B et orietur et occidet *Au*. καὶ δύσεται AC, οὔτε δύσεται E, sed οὔτε expunctum et καὶ prima m. superscr. 5. γῆν ἔcti E. 8. ὥστε καὶ τὴν AC, item E, nisi quod καὶ super versum. ἐπεὶ AE, ἐπὶ C. 9. ἔctiv (sine acc.) C. 13. 14. astrum B et orietur et occidet *Au*. 14. in fine add. αὐτολύκου περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων ἡ C, τέλος τοῦ ἀντιβάθμου E, Τέλος τοῦ πρώτου (sic) περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων Αὐτολύκου Da.

106, 17. τὸ A Da Ho, om. CE. β̄ AC, β̄' E, δεῦτερον (sic) Da. 18. ἡ A in marg., ἡ C in marg., πρότα. α' E. Τοῦ Ζῳδιακοῦ κύκλου Da, Signiferi Va, Zodiaci circuli Au. 19. δυνόμενον E Ho. 20. κρύψην Da, κρύβδην coni. scriba apographi Eyssenhardtiani. 22. ὑπὲρ γῆς ACE, ὑπὲρ τὴν γῆν Da, ὑπὲρ τῆς γῆς Ho.

108, 5. τῷ Ζῳδιακῷ] τῷ κόσμῳ E, signifero Va, ipsi Mundo Au. 8. οὐδέμην E. 9. δλην Hu, μόνην ACE, solum Va (scil. meatum), solummodo Au. γῆς pro γῆν corrigendum esse videtur coll. p. 106, 22. 110, 3. 13. ἀπέχει E. ἔctiv (sine acc.) A. 15. φαινομένην om. CE. 17. ὅτι compendio scriptum in E. 18—21. id propterea nequidem occidens spectatur tota ed. circumferentia sole existente f. (sic) neque oriens, neque occidens spectatur Va, Iam per haec eadem circumferentia ED tota neque occidere conspicitur, Sole praesertim in F puncto manente: et neque etiam huic per diametrum posita circumferentia CG aut oriri aut occidere videtur Au (apud quem F respondet Graeco Ζ, et CG Graecis ΓΗ). 19. δύνουσα δρᾶται interpolatori tribuit Hu. post δλη compendium particulae ἄρα add. E, sed id ut spurium notatum. 20. 21. οὔτε ἀνατέλλουσα usque ad δρᾶται om. CE. 21. οὐδεμήν E. 22. γάρ] nam Va, vero Au.

110, 3. ποιουμένη] facit Va, facere videtur Au (qui vs. 2 δρᾶται interpretatus est 'conspicitur'). 4. β̄ A in marg., β̄ C in marg., β̄' E. 5. τὸ δὲ ἐπόμενον E Da Ho, τὸ δὲ ἐπιτέλλον ἐπόμενον A, τὸ δὲ ἐπιτέλλον C. 8. ἀφηρήσθω ἡ εδ̄ AC, ἀφηρήσθω δ εδ̄ E. 9. καὶ κατὰ μέσης αὐτῆς ἔστω δ

ἥλιος] in medioque ipsius sit Sol *Va*, et in ipsius medio, scilicet in puncto *H*, sit Sol *Au* (voluit igitur post αὐτῆς addi τουτέστι κατὰ τὸ *Z*, namque in figura sua inter *D* et *E* — id est δ et ε — ponit *H* — id est ζ — similiter ac Graecus codex *E* in figura ad propos. 3). 11. περιφέρεια] compendium formae περιφέρειαν legitur in *E*. 13. γὰρ om. *E*. ἡμίους *E*. 13. 14. ὑπὲρ ἡμίου Ζῳδίου περιφέρειας ἀπέχουσα] supra dimidii signi circumferentiam distans *Va*, supra dimidium Ζodiaci circuli manens *Au*. 19. 20. ὑπὲρ ἡμίου Ζῳδίου περιφέρειας ἀπέχουσα] supra dimidii signi circumferentiam distans *Va*, supra dimidium circuli Ζodiaci circumferentiam habens *Au*.

112. 1. ᾧ *A* in marg., ᾧ *C* in marg., Γ' *E*. 1. 2. ἐνδέκα Ζῳδίων Ζῳδία θεωρεῖται *Da*, undecim signorum circumferentia cernitur *Va*, undecim Ζodiaci Signorum circumferentiae conspicuntur *Au* (voluit igitur περιφέρειαι θεωροῦνται). 2. 3. sex quidem praestructorum, quinque vero orientium *Va*, sex quidem earum, quae ante exortae sunt: quinque vero earum, quae orientur *Au* (scilicet circumferentiarum; at in Graeco contextu agitur de *signis* ortis vel orituris). 4. δ κύκλος δ αβ̄ *E*. 5. Ζῳδίου om. *E*. 9. 10. ἐπὶ τοῦ *Z* τόπου] in f. loco *Va*, in F puncto *Au* (voluit igitur ἐπὶ τοῦ *Z* σημείου). 10. δηλονότι *A*, δηλονό^{τι} *C*, distinx. *E*. 11. φαινομένην om. *CE Au*. 12. in γαδ̄ cum *AC* consentit *E*, nisi quod ante has litteras habet expunctas γαδε. 13. λοιπῶν *Hu*, λοιπὸν *ACE*; 'Reliquum igitur est, ut' etc. *Va*, liberius etiam Auria interpretatur: 'et reliquus igitur CBD semicirculus, quoniam sex etiam Signa continet, et *CE* unum, occupatur sub Solis radiis'. 15. ὑπὸ τοῦ ἥλιου om. *C*. πέντε *AE*, ε̄ *C*. 16. ἀνατέλλοντα ἔστιν *A*, ἀνατέλλοντα ἔστιν *E*, acc. corr. *C*. Ζῳδία *E*, signa *Va*, Ζodiaci signa *Au*. 17. δ̄ *A* in marg., δ̄ *C* in marg., δ̄ *E*. 20. διαπενταμήνου *E*, διὰ πεντάμηνον *Da*. 24. ἄκτρα τὰ μθν̄ *A*, distinx. *CE*. λέγω δὴ δτι *E*. δτι τὰ μθν̄ *A*, distinx. *CE*. 25. 26. διαπενταμήνου *E*.

114. 4. τῶν Ζῳδίων] conf. indicem s. ἐναντίος. 5. ἐπὶ *ACE* prima m., ἀπὸ *E* in contextu, sed id expunctum. 6. ἀπὸ μὲν ἄρα τοῦ Ο τόπου] igitur ab o. loco *Va*, Ab loco igitur quidem puncti *S* ad locum *T Au* (voluit igitur post τοῦ Ο τόπου addi ἐπὶ τὸν Π τόπον). 7. ἀπὸ δὲ τοῦ *H*] ab n. vero *Va*. 8. τὰ μθν̄ *A*, distinx. *CE*. 10. ε̄

A in marg., ē C in marg., ε' E. οἰκοῦσιν E. βορείαν Da Ho. 13. μὲν om. C. 14. ὁ κῆ λθ A, coniunx. CE. 15. ἀστρον τί A, ἀστρόν τι E, acc. corr. C.

116. 1. ἡμίσιον AE, ἡμίσιον (sine acc.) C, ἡμίσιους coni. Hu (conf. ad vs. 19). 4. προσειλήφθω Hu, προσειλήφθω ACE, auferratur Va (apud quem in hac extrema versionis parte errores plurimi occurrunt). 5. ή νό CE, ή νό A, non (*sic*) Va. 6. καὶ ή ΞΟ usque ad 7. Ζωδίου om. C. 8. ἄμα ἔστιν AE, ἄμα ἔστι C (ἄμα h. l. similiter abundat ac paulo post vs. 16). 9. ἄρα] οὖν E. αἰεὶ AC, δεῖ E. 10. τὴν νῆσην κένην AC, coniunx. E, nlg. knh. Va, extremum v del. Au. 17. ἄμα ἄρα αὐτοῦ E. post cυνδύσεται οὖν add. τι C. 18. τι (ante τῷ Θ) C, τί A, om. E. 19. ἡμίσιους Hu (conf. p. 118, 5. 6), ἡμίσιο ACE.

118. 1. τὸ δὲ νό AC, καὶ τὸ νό E. 2. δύνει — δύνει] occidit — occidit Va, occidet — occidet Au. 3. ἡμέρας compendio scriptum in C. 4. ἔστω ή ρέ A, ἔστω ή ρέ CE. 4 extr. ή ρό AC, ή ρέ E. 5. ή ἄρα ξό C, ή ἄρα ζό A, ἵση ἄρα ή ξό E (in quo paulo infra ἵση ἔστιν perinde legitur atque in AC). 6. ἔστι C, ἔστι E (uterque antecedente compendio vocis περιφέρεια). καὶ ή ρπ CE, item A, nisi quod ρ prima m. superscr. 7. περιφέρειά ἔστι E, compendium vocis περιφ. et tum ἔστι C. 9. 10. καὶ cυνδύνει αὐτῷ τὸ Μ cet. liberius sic vertit Au: ‘verum et cum ipso etiam Ν simul occidit astrum Μ: quare astrum Μ occasu matutino occidit: Atque occidet etiam Sole manente in Τ puncto: et hoc semper’ cet. (tota demonstrationis clausula liberius composita est apud Va). 11. αἰεὶ AC, δεῖ E. 12. δλον τὸν κύκλον] totum Zodiacum Au. 14. σ A in marg., σ C in marg., σ' E. Ἐκάστων Da. 14. 15. Vnaqueque (*sic*) stella in signifero posita Va, Unumquodque ex inerrantibus astris, quae in circulo Zodiaco sita sunt Au. 14. ἐπὶ Ζωδιακοῦ, omisso τοῦ, E. 16. παραγίνεται E Ho (at in παραγίνεται E cum AC consentit vs. 17 et p. 120, 23). 17. παραγίνεται Ho. 20. ἡμέραν E. λ' AC, λ' E, τριάκοντα Da Ho. 21. δύνον ACE Da Ho. 23. παραγίνεται E Ho, item vs. 28. 26. λ' AC, λ' E, τριάκοντα Da Ho. 28. διὰ πενταμηνῶν Da.

120. 2. Ζωδιακὸς δὲ δ ΓΔ] Signifer autem ed. Va, Zodiacus circulus sit CD Au. ἀστρον τί A, ἀστρόν τι E, acc. corr. C. 9. ἀνατολὴν E. 15. κοινὴ ή λέ AC, κοινὴ ή δέ E, et

communis le. *Va*, communis ponatur circumferentia LE *Au*.

ίη ἑctiv AC, ἑctiv ίη E. 17. ἐπιτέλλον coni. *Hu*. 19. αἰεὶ AC, αἰεὶ E. ὁ ante ἥλιος om. A. 20—22. cumque fuerit in f. et abfuerit dimidii signi circumferentia cf d. astrum vespertinum ortum faciet *Va*, Sol autem cum ad F punctum venerit et per circumferentiam CF distaverit ab Horizonte, quae sit et ipsa etiam dimidium signum, astrum D ortum vespertino facit *Au*. 24—p. 122, 10. πέντε γάρ ζωδίων usque ad finem propositionis repetit C in margine (quam scripturam C^m notabimus). 24. ή λΖ τ^a C^m. 25. ζωδία διαπενταμήνου E.

122. 1. δὴ om. C^m. 2. προτάσεως ΑΕ, προ et compendium litterae τ cum terminatione ως C. τὴν ΖΓΗ ACC^m, τὴν ΖΓΗ E. 3. ποιεῖ *Hu* pro ποιεῖται (conf. vs. 8). 4. διὰ ήμερῶν λ C, δι' ήμερῶν λ C^m, δι' ήμερῶν λ' E. 5. ἐπί τε τὴν ηθ C^m. πέντε ACE, ε C^m. ζωδίων corr. E prima һn. ex ζωδίου. 5. 6. τὴν ἑσπερίαν δύσιν ποιεῖ τῷ Δ ἀστρῷ] vespertinum occasum facit d. astro *Va*, ipsum D astrum facit occasum vespertinum *Au*. 6. ποιεῖ *Hu* pro ποιεῖται. 6. 7. μηνῶν ε. πάλιν δὲ τὴν θθε C^m. 8. 9. τὴν ἐψαν ἀνατολὴν ποιεῖ τῷ Δ ἀστρῷ] matutinum ortum facit d. astro *Va*, astrum D facit ortum matutinum *Au*. 8. ποιεῖ ACE, ποιεῖται C^m. 9. δι' ήμερῶν E, διὰ σσ C^m. λ ACC^m, λ' E. 10. δίεισιν AE, δίεισι C, διέρχεται C^m. 11. ζ A in marg., ζ C in marg., ζ' E. Cuncta quae a signifero comprehenduntur *Va*, Quae cunque astra comprehenduntur sub Zodiaco circulo *Au*. 13. 14. ὑπὸ τοῦ ζωδιακοῦ post ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν transposuit *Da*. 14. ἔωαι A (ut reliquis locis), ἔωαι E (ut reliquis locis), ἔωι C, ἔωαι *Da* (ut aliis locis).

124. 1. in ἀστρον τι cum AC consentit hoc loco etiam E. ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς] in ortu *Va*, in Oriente *Au*. 2. βόρειότερον AE, βόρει et compendium syllabae ov C. 4. τὸ η AE, τῷ η C. 5. τῷ θ (ante καὶ ἑστω) E, τὸ θ AC. 7. ή ελ AE, ή εδ C. 17. τὸ ε AE, τὸ β C. 18. καὶ τὸ η ACE, et k. *Va* (id est καὶ τὸ κ), quin etiam astrum E occidit *Au* (apud quem E locum Graecae η obtinet), del. *Hu*. 19. 20. cun- δύνει γάρ τὸ Η τῷ Θ] nam occidit h. cum g. *Va* (id est τὸ θ τῷ η), om. *Au*. 20. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Κ δόντος] Caeterum in k. existente *Va*, sed Sole manente in Η puncto *Au* (apud quem Η respondet Graecae κ). 21. δίεισιν AC, διαπορεύεται E.

126, 3. 4. Rursus sit in ortu magis in austrum m. astrum *Va*, Rursus sit in oriente astrum *M*, meridiem versus *Au*. 4. μὲν (ante Δ ἀστρῳ) om. E. 5. ἀνατέλλοντι *E*, oriens *Au*, ἀνατέλλοντι *AC*, oriente *Va*. 6. τὸ μ̄ *A*, τὸ δ̄ *CE* (voluerunt τοῦ δ̄). *сунδύсется*] pariter occidet *Va*, simul occidat *Au*. 10. 11. τὸ μὲν Σ̄ *AC*, τὸ μὲν Σ̄ *E*. 11. ἄρα *Hu*, δὲ *ACE*, at *Va*, et contra *Au* (de μὲν vs. 11, cui nullum δὲ respondeat, cf. vs. 4). 12. 13. ἐπὶ τὸ δ̄ *C*. 13. 14. Caeterum etiam in k. existente matutinum oritur *Va*, sed et Sole existente in H puncto ipsum astrum *M* matutino ortu oritur *Au* (cf. supra ad p. 124, 20). 14. ἔλαττον *ACE*.

128, 3. *παρέσται*] aderit *Va*, pervenit *Au*. 4. ἔῶαν *E* (et sic posthac). 5. ή *A* in marg., ή *C* in marg., η' *E*. 5. 6. Quaecunque astra ex Occidentis parte sub Zodiaco continentur *Au* (voluit igitur δύceis pro ἀνατολάς, sed repugnat ea quae in Graecis sequitur constructio). 8. Ζῳδιακοῦ *Hu* auctore *Au*, διαμέσων *A*, διὰ μέσων *CE* *Da Ho*. 9. ἐκεῖνων (sic) *Da*. αἱ ἐσπέριαι *E Da Ho*, αἱ ἐσπέριοι *AC*. 12. ἀστρόν τι *E*. 15. *сундусется*] occidat cum *Au* (sed idem p. 130, 12 recte futurum 'occidet' posuit). τῷ Θ] cum astro *F Au* (apud quem *F* ipsi θ̄ respondet), τὸ θ̄ *ACE*. 16. καὶ ἀπειλήφθω] assumaturque *Au*. 17. ἐπει] ἐπει οὖν *E*.

130, 4. ἐπὶ τοῦ λ̄ *CE*, ἐπὶ τὸ λ̄ *A*. 12. ὥστε *сундусется*] immo cunđusется *ἄρα*, nisi forte ante ὥστε quaedam exciderunt. 13. καὶ ἀπειλήφθω] assumaturque *Au*. 19. ἐπὶ τοῦ Λ] in H loco *Au* (voluit igitur ἐπὶ τοῦ λ̄ τόπου). 22. κατὰ δὲ τοῦ Ν] κατὰ δὲ τοῦ ν̄ τόπου voluit *Au*. ή λγν̄ *AC*, ή γλν̄ *E*.

132, 3. θ̄ *A* in marg., θ̄ *C* in marg., θ' *E*. 5. ἀξει *AC*, ξει *E*, ἀγει *Da*. 5. 6. τῶν ἐπὶ τὰ νότια τοῦ Ζῳδιακοῦ] quam quae sub Zodiaco sunt ad partes Meridionales *Au*. 7. 8. Sit Horizon circulus ABCD, Meridianus circulus sit quidem AB *Au*. 7. δ̄ αβγδ̄ *ACE Au* (vide superiorem adnot.), corr. *Hu*. 9. Ζῳδίων δ̄ γδ̄ *AC*, Ζῳδίων κύκλος δ̄ γδε *E*, Zodiaceus sit CDH *Au* (voluit igitur Ζῳδίων δ̄ γδε). 10. 11. δ̄ ηθ̄ *ACE*, qui sit EGF *Au* (voluit igitur δ̄ θκη). 12. τὰ ηκ̄ *A*, distinx. *CE*. 16. ἀξει coni. *Hu* (conf. vs. 5. 22. 24). 17. ἐξτὶν τὰ ΗΚ *Hu*, ἐξτὶν τὰ ηε *A*, ἐξτὶν τὰ η ε̄ *CE*, sunt astra, alterum quidem *F*: et alterum *H Au* (apud quem litterae *F* et *H* Graecis η et ε̄

respondent). βοριώτερον E. 18. νοτιώτερον δέ τὸ K add. *Hu*, quam ipsum H *Au* (voluit igitur addi τοῦ ē). 19. ἐλάσ-
covα χρόνον] ideo minori tempore *Au* (voluit igitur ἐλάσcovα
ἄρα χρ.). 20. ἔκτιν AE, ἔκτι C. τὰ ἐκ AC, τὰ ε̄ η̄ E, et
alterum H, et alterum G *Au* (voluit igitur τὰ ε̄ κ̄). 21. βο-
ριώτερον E. νοτιώτερον δὲ τὸ K] quam astrum G, quoniam
astrum G meridionalius est *Au* (littera G, ut modo adnotavi-
mus, respondet Graecae κ). ἐλάσcovα] igitur minori *Au* (vo-
luit igitur ἐλάσcovα ἄρα). 23. ἄγει (ante τὸ H ἄρα) *Hu*, ἄξει
ACE. 24. ἄξει CE, ἄγει A.

134. 1. ī A in marg., ī C in marg., l' E. 2. ἐὰν *Hu*
coll. propos. 13. 14. 16. 18, oīc ACE *Da Ho*. 3. ἀπέχῃ *Hu* pro
ἀπέχει. αὐτοῖς delendum esse videtur: conf. propos. 13. 14.
16. 18. 4. ἐπιτολῆς AC *Da*, ἀνατολῆς E *Ho*. 5. παρα-
γίγνηται *Da*. διαπενταμήνου E, item vs. 10. 6. καὶ τοῦτον
τὸν χρόνον ἀνατέλλοντα θεωρηθήσεται scholii instar repetit C
in marg. fol. 154^r. 7. 8. διὰ πλειόνων ἡ τριάκοντα ἡμερῶν]
pluribus diebus quam triginta veniunt *Au* (voluit igitur addi
παραγίγνεται). 10. διὰ πενταμήνου] quinque mensibus veni-
unt *Au* (conf. priorem adnot.). 11. ὁραθήσεται ACE *Da*,
δοφθήσεται *Ho*. 12. ἐλαττόνων A *Da*, item C, nisi quod ac-
centus acutus et exitus ων in unum compendium colligati sunt,
ἐλασσόνων E *Ho*. 14. ὅριζων ὁ αβγ̄ E, Horizon circulus AB
Au. 18. τὸ δὲ ε̄ E. 23—25. ἡ ἄρα — ὑποκεῖσθαι] pro his
scribi oportuit καὶ ἔκτω ἡ ΗΔ περιφέρεια ἐλάττων ἡμίους Ζῳ-
δίου (conf. p. 135 adnot. 3). Auria sic interpretatus est 'Est
igitur FD' — id est ΗΔ — 'minor dimidio Signo: Hoc enim
in ipsa propositione supponi voluit Auctor: et auferatur' cet.

136. 3. post περιφέρεια ἡ repetit C verba δθ̄· καὶ ἔτι ἡ κγ̄
et cetera usque ad περιφέρεια ἡ. 16. 17. καὶ ἔκτιν ή ΘΚ πέντε
μηνῶν] haec Graecus scriptor brevius composuit pro hisce fere
verbis: καὶ ἔκτιν ή ΘΚ περιφέρεια πέντε Ζῳδίων· τὸ ἄρα E ἀστρον
τὴν ΘΚ διέρχεται διὰ πενταμήνου. Eadem Auria vertit 'atque est
circumferentia HG' — id est ΚΘ — 'quinque Signorum: quinque
mensibus igitur astrum E illam percurrit'. 23. καὶ ἔκτι μεί-
ζων Ζῳδίου] haec a Graeco scriptore, similiter ac supra, bre-
vius scripta sunt pro hisce fere verbis: καὶ ἔκτιν ή ΚΓΜ περι-
φέρεια μείζων Ζῳδίου· τὸ ἄρα E ἀστρον τὴν ΚΓΜ διέρχεται διὰ
πλειόνων ἡ τριάκοντα ἡμερῶν. Eadem Auria vertit 'atque est
ΗCM' — id est ή ΚΓΜ — 'circumferentia maior uno Zodiaci

Signo: Quare astrum E pluribus quam triginta diebus illam pertransit'.

138, 3. τὴν μὲν CE (*Au*), τὴν μῆν A. 4. η μὲν CE (*Au*), η μῆν A. 4—6. καὶ ἔστιν η MN — Ζωδίου] haec Auria liberius interpretatur 'atque est circumferentia MN quinque Signorum: quinque igitur mensibus illa percurrit: Denique ab occasu vespertino ad ortum matutinum tunc astrum E pervenit, quando Sol circumferentiam NDG' — id est ΝΔΘ — 'pertransit: et astrum E etiam occultatur: est autem circumferentia NDG minor quam integrum Zodiaci Signum'. 7
 ια A in marg., ια C in marg., ια' E. 8. post Ζωδιακοῦ omissa esse videntur κατὰ τὰς ἀνατολάς. ἐκείνοις ACE *Da Ho*, cum his *Au* (conf. propos. 15.17), del. *Hu* coll. prop. 12. 9. συνανατέλλοντα *Da Ho*. ἀπέχει E *Da*. 11. ἔχομένην AC, ἐπομένην E *Ho*, consequentem *Au*, *ἔχομένην (Alit. ἐπομένην) *Da*. ποιήσηται *Da*. 12. διὰ ἐλασσόνων *Da*. Λ ACE, τριάκοντα *Da Ho*. 12. 13. τὴν ἑσπερίαν δύσιν εἶτα om. E. 13. κρύψιν τὲ A. 14. ἐπὶ τοῦ Ζωδιακοῦ] in circulo Zodiaco *Au*. 15. ὁρίζων] Horizon circulus *Au*. 16. τὰ δέ A, distinx. CE. 16. 17. καὶ τὸ E — δυνέτω] atque astrum E simul quidem oriatur cum astro D, non autem simul occidat: sed prius occidat astrum E *Au*. 18. συνδύνει] occidat *Au*. 19. η ἄρα ΖΔ cet.] conf. supra ad p. 134, 23—25. ἐλάσσων E.

140, 3. η ηγκ E (*Au*), η γκ AC. 4. ητε δλ E, η το δλ A, η δλ C. 12. ἐπὶ κ, omissio τοῦ, E. 15. διάμετρον ζ, omissio τὸ, E. 17. καὶ (ante τὸ E) super vs. add. A prima m. (in contextu habent CE). 23. παραγίγνεται] pervenit astrum E *Au* (voluit igitur addi τὸ ε ἀστρον). 24. ήλιος μδλ, omissio τὴν, E. δίεισι C. 26. ιβ A in marg., ιβ C in marg., ιβ E. 27. τὰς (ante ἀνατολάς) om. *Da*.

142, 1. ἐὰν *Hu*, ων AC *Da Ho*, om. E. ἀπέχει ACE *Da Ho*. 2. ἑσπερία E, ἑσπερία *Da*. 5. δ δὲ τῶν Ζωδίων ACE (sed in C addita est nota lacunam significans; librarius igitur κύκλος addi voluit), Zodiacus circulus *Au*. 7. τῷ Δ συνανατέλλέτω] simul cum D oriatur, non autem simul occidat *Au*. 8. συνδύνει] occidet *Au*. 9. ἔστι C. 10. ἔστι CE. 22—25. τὸ E ἑσπέριον ἀνατέλλει usque ad τοῦ ἄρα ήλιου ἐπὶ τοῦ Κ ὅντος om. C in contextu, sed in marg. add. prima m. 22. ἑσπέριον C prima m. in rasura.

144, 1. τῆ ἄρα usque ad ē ἀστρον C prima m. in rasura.
 1. 2. ἐσπέριον τε *Hu* auctore *Au*, ἐσπέριον ACE. 6. ἀξεὶ *Hu*,
 ἔξει ACE. 8. ἴγ A in marg., ἴγ C in marg., ἴγ E. 10—15.
 ἀστρων usque ad τεταγμένων ἀστρων et deinceps initium pro-
 ximae propositionis om. *Da*. 10. ἀπέχει E. 11. ἐλάττονα
Hu, ἐλαττον ACE *Ho* (conf. p. 138, 9. 156, 27 sq.; contra struc-
 tura ἀπέχειν πλέον vel ἐλαττον Ζῳδίου περιφερείας legitur
 p. 150, 1 sq. 152, 10 sq.). 12. ἔχομένην AC, ἐπομένην E *Ho*, con-
 sequentem *Au*. 13. ἐσπερίαν E *Ho*, ἐσπέριον AC. 14. δὲ AC,
 τε *Ho*, om. E. κρύψιν ἀξεὶ *Ho*, occultabuntur *Au*, κρύψιν
 ἀγεὶ ACE. 14. 15. quam quae in Zodiaco circulo sunt astra
Au (addidit igitur, ut solet, *circulo* et omisit τεταγμένων).
 16. Sit circulus Horizon AB: Zodiacus circulus sit CD *Au*.
 17. ἀστρον τὶ A, accent. corr. CE. τῆς δύσεως] τῆς ἡ δύσεως
 ACE. 18. συνδύνον ACE (conf. supra ad p. 48, 19). 19.
 τῷ ζ E, τῷ ζ C (sed ω ex alia littera correctum esse videtur),
 τοῦ ζ A.

146, 1. ἔστω τὸ ζ E. τὸ η E, τὸ ν AC. 3. ή ΚΓΖ]
 κ τζ AC, κγζ E, KC *Au* (voluit igitur κγ). 10. 11. τὸ Γ
 δύνει, καὶ τὸ E] et astrum C occidit: quin etiam E astrum oc-
 cedit *Au*. 14. ἐπὶ τοῦ Θ] in loco F *Au* (pro F debebat
 scribere H, id est θ). 14—16. τὸ Γ ἐσπέριον cet.] astrum
 C occasu vespertino occidit: et astrum E etiam occasu vesper-
 tino occidit: sed manente Sole in loco K, astrum E ortu ma-
 tutino oritur. Quare' cet. *Au*. 19. ἐσπερίαν AE, ἐσπέριον C.
 19. 20. τὴν ΘΓΚ περιφέρειαν] circumferentiam FCK *Au* (conf.
 ad vs. 14). 20. ἐλάσσων Ζῳδίου] minor Zodiaci signo *Au*.
 22. ιδ A in marg., ιδ C in marg., ιδ' E, om. *Da*. 22—24.
 Τοῖς ἀπολαμβανομένοις usque ad συνανατελλόντων om. *Da* (conf.
 ad p. 144, 10—15). 22. Τοῖς ἀπολαμβανομένοις ACE (conf.
 propos. 10. 16. 18), Τοῖς ἀπολαμβανομένοις ἀστροις *Ho*. ὑπὸ^{τοῦ}
 Ζῳδιακοῦ in interpretatione om. *Au*. 24. ἀπέχει *Da*.
 ἀπέχῃ Ζῳδίου περιφέρειαν] ἀπέχῃ ἐλασσον ήμίσους Ζῳδίου Ζ^{αγ}
 E, Zodiaci Signo distaverint *Au*. 25. κρύψιν οὐκ ἀξεὶ ἀλλὰ
 del. *Hu* coll. propos. 12 et 17. ἐῶα τε A, ἐῶα τε C, ἐῶα
 τε E, ἐῶα τε *Da*. 26. καὶ μείζονα] αἱ μείζονα *Da*. 26—28.
 καὶ μείζονα usque ad ποιουμένων om. C *Ho*, uncinis seclusit
Au (v. p. 147 adnot. 5), quibus adstipulatur Martinus eo loco
 quem supra p. V adn. 1 citavimus, p. 412. 28. τὴν ἐσπερίαν

usque ad ποιουμένων interpolatori tribuit *Hu* (conf. priorem adnot.).

148. 1. Sit Horizon circulus AB: Zodiacus autem sit CD *Au.* 2. ἄστρον τι E. 5. κρύψιν οὐχ ἔξει ἀλλὰ del. *Hu* (ut p. 146, 25). οὐχ ἔξει AC, οὐκ ἔξει E. 10. ἀπειλήφθω] assumatur *Au.* 15 — 17. τὸ δὲ Γ cet.] 'sed astrum C occasu vespertino occidit: Quare et E astrum etiam occasu vespertino occidit: Eadem igitur' cet. *Au.* 20. 21. τὸ Ζ ἀνατέλλει, καὶ τὸ E] et ipsi per diametrum positum astrum F oritur: et etiam E astrum oritur *Au.* 21. τοῦ ante ἅρα ήλιου om. E in contextu, sed add. prima m. in marg. 23. 24. τοῦ δὲ Δ ἀνατέλλοντος τὸ Γ δύνει, καὶ τὸ E] sed D astro oriente, et huic per diametrum positum astrum C occidit: quin etiam E occidit *Au.* 25. τὸ E ἐώφον δύνει] astrum E occasu matutino oritur *Au* (qui pro oritur sine dubio voluit occidit, itaque in marg. citat 'Diff. 6. 1. libri', i. e. libri 1 defin. 7). 26. τέ A in marg., τέ C in marg., τέ E, Πρότ. ίδ. Θεώρ. *Da.* 27. τούτων E.

150. 1. 2. ἀπέχῃ πλέον ζῳδίου περιφερείας] maiori circumferentia uno Zodiaci Signo distaverint *Au.* 2. περιφερείας A, item per compendium C, περιφέρειαν E, περιφερείαν *Da.* οὐχ ἔξει E. 3. ἐώφα τε *Hu* auctore *Au* (qui 'et matutina oriuntur et vespertina occidunt' interpretatus est), ἔων A, ἔων CE, ἔων *Da.* 6. ὁ δὲ τῶν ζῳδίων ὁ ΓΔ] Zodiactus circulus sit CD *Au.* 7. πρὸς δυσμαῖς] in occidentis parte situm *Au.* 9. καὶ ἔστω ἡ ΓΖ πλείων ζῳδίου περιφερείας] sit vero CF circumferentia maior uno Zodiaci Signo *Au.* περιφέρεια A, item per compendium C, corr. E (conf. priorem adnotationem). 10. οὐχ ἔξει E. 11. et vespertinum occidet et matutinum orietur *Au.* 12. Assumatur enim *Au.* 14. et sumatur *Au.* 16. καὶ τὸ E] quin etiam E astrum occasu vespertino occidit *Au.* 17. καὶ τὸ E] et etiam E ortu matutino oritur *Au.* 19. δυνόμενον E.

152. 1. τὸ δὲ Ζ AC, καὶ τὸ Ζ E. 4. τὴν θῆτα CE, τὴν θῆτα ἔων A (error ortus esse videtur ex compendio illo vocis ἅρα simili litterae ε). 8. τέ A in marg., τέ C in marg., τέ E, Πρότ. τέ Θεώρ. *Da.* 10. ἔλαττον ήμίσους] ἔλαττον AC (idem legit *Va*), ἔλαττονος E, om. *Da*, corr. *Ho* Auram secutus, qui verba ἀπέχῃ cet. vertit 'minori circumferentia distaverint dimidio Signo'. Et conf. propositiones 16. 17. 18 ex

ordine cum propositionibus 13. 14. 15, Martinum eo loco quem supra p. V adnot. 1 citavimus, p. 412. 11. ἐκεῖναι E. ἐπιτολῆς ACE, ἀνατολῆς Da Ho. ἐπομένην E, consequentem Va Au. 13. κρύψιν δὲ] καὶ κρύψιν Da. 14. astris in signifero constitutis Va, quam quae in Zodiaco circulo sita sunt astra Au. 15. Sit horizon ab. signifer autem cd. Va, Sit Horizon circulus AB: Zodiacus sit CD Au. 16. τι Hu, om. ACE Au. 17 — p. 154, 1. δὲ τῶν ἐπομένων τινὶ τῷ Γ. συνανατελλέτω om. E.

154, 1. συνανατελλέτω τῷ Ζ] post συνανατελλέτω add. δὲ C, sed id delevit prima m. 2. ἐλάττων om. E. ήμίους om. ACE Va (conf. ad p. 152, 10). 2. 3. Ζωδίου περιφερείας, καὶ τῷ Ζ ἔστω om. E. 3. τὸ η̄ CE, g. Va, punctum G Au (id est τὸ η̄), τὸ κ̄ descripsi ex A. καὶ ἀπειλήφθω] capiaturque Va, et sumatur Au. 4. ή ΚΗ] malim ή ΗΚ auctore Auria, vel ή ΗΔΚ collata propos. 11. 6. καὶ τὸ E] etiam e. Va, quin etiam astrum E ortu matutino oritur Au. 14. ἔξει Hu, ἔγει ACE, occultatur Va Au. ή τὸ E. 15. χρόνον Hu, tempore Au, om. ACE Paris. graec. 2364 (*diutius vertit Va*). 16. quam quae sunt in signifero astra Va, quam quae sunt in circulo Zodiaco sita astra Au. 17. ῑ Ζ A in marg., ῑ C in marg., ῑ Ζ' E, Πρότ. ῑ Σ. θεώρ. Da. 20. περιφέρειαν ΑC Ho, περιφερείαν Da, περιφερείας compendio scriptum E. 21. ἔσπεριά τε Hu auctore Au (vide proximam adnot.), ἔσπεριά ACE Da Ho (idem legit Va). et vespertina oriri et matutina occidere videntur Au. 22. 23. eis quae in signifero posita sunt Va, quam quae in circulo Zodiaco sunt astra Au.

156, 1. ὁ δὲ τῶν Ζωδίων] signorum orbis Va, circulus Zodiacus Au. 3. 4. quae igitur consequuntur cum c. orientur Va. 4. συνανατέλλει ACE (conf. p. 142, 8), simul orietur Au (de Va vide priorem adnot.). 4. 5. καὶ ἔστω ή ΓΖ cet.] sitque cf. signi circumferentia Va, sit autem CF circumferentia unius Signi Zodiaci Au. 5. Ζωδίου περιφέρεια] Ζωδίου E. 5—8. καὶ ἔστω τὸ Ζ usque ad Ζωδίου περιφέρεια om. C. 6. 7. καὶ ἀπειλήφθω] capiaturque Va, assumaturque Au. 9. ἐπεῑ] et quoniam Va. 11. 12. δύνει τὸ ζ̄ καὶ τὸ ε̄ A, δύνει τὸ β̄ (omissis καὶ τὸ ε̄) C, δύνει τὸ ε̄ (omissis τὸ ζ̄ καὶ) E, astrum E occasu matutino occidit Au. 15. 16. καὶ τὸ E, τῆς αὐτῆς ἔρα νυκτὸς τὸ E ἄστρον] et e. eadem noctis hora Va, Quare astrum E eadem nocte Au. 16. τὸ E ἄστρον add. Hu. ἐῶα τὲ A,

έων τε Σ, έωά τε Ε, corr. *Hu.* 17. ἔσπέρια ΑCE, corr. *Hu.*
 18. ἐπὶ τοῦ Κ δντος] in k. existente *Va*, in loco M manente
Au. 22. 23. estque kcl. circumferentia binorum signorum
Va, atque circumferentia MCK duo continet Zodiaci signa *Au.*
 23. ἄρα χρόνον ΣΕ, χρόνον ἄρα Α, sed rectum ordinem verborum
 superscriptis notis β et α restituit prima m. ἀξει ΑC, ξει E.
 24. τῶν ἐπὶ τοῦ Ζωδιακοῦ] eis quae in signifero *Va*, quam quae sunt
 in Zodiaco astra *Au.* 25. ἡ A in marg., ἡ C in marg., ἡον'
Paris. graec. 2364 in marg., ἡ' E, Πρότ. ἡ, Θεώρ. Da. Ζω-
 διακοῦ, sine i subscr., *Paris. 2364*, ut ACE ubique. 27. 28.
 ἀπέχη Ζωδίου μείζονα περιφέρειαν] signi maiorem circumferen-
 tiā *Va*, maiori circumferentia uno Zodiaci Signo distent *Au*
 (de Graecorum verborum structura conf. p. 138, 9sq. 144, 10sq.).

158, 3. ἐπιτέλλοντα ACE *Paris. 2364 Ho*, ἀνατέλλοντα *Da*.
 ἀπὸ τῆς ACE *Paris. 2364*, ἀπὸ δὲ τῆς *Da Ho.* 4. κρύψιν τὲ
A Paris. 2364, accent. corr. CE. 5. χρόνον AE *Paris. 2364*,
 χρόνων C. 6. 7. Sit horizon ab. signifer autem cd. *Va*, Sit
 circulus Horizon AB: Zodiacus circulus sit CD *Au.* 7. 8.
 ἀστρον τὶ *Paris. 2364.* 10. 11. δὲ τὸ Ζ *Paris. 2364.* 11. 12.
 καὶ ἔστω cet.] sitque cf. maior signi circumferentia *Va*, Sit
 autem circumferentia CF maior uno Signo Zodiaci *Au.* 12.
 περιφερεῖας *Hu*, περιφέρεια A, περιφέρεια Paris. 2364, Ζ^α CE.
 16. ἐπει] καὶ ἐπει *Paris. 2364.* 17. καὶ τὸ E] et e. *Va*, quin-
 etiam E matutinum oritur *Au.* 17. 18. ἐπὶ τοῦ Κ δντος] in
 k. existente *Va*, in loco K manente *Au.* 20. ἐπὶ τοῦ Θ δν-
 τος] in h. existente *Va*, in loco H manente *Au.* 24. 25. ἐπὶ¹
 τοῦ M δντος] in m. existente *Va*, in loco N manente *Au.*
 25. 26. ἐπὶ δὲ τοῦ Λ] at in l. *Va*, sed manente Sole in loco M
Au. 26. τοσοῦτον A *Paris. 2364*, tandin (sic) *Va*, πλείονα
 ΣΕ, maiori *Au.* 27. ἀξει ΑC *Paris. 2364*, ξει E. 28. καὶ
 ἔστι μείζων δύο Ζωδίων] καὶ ἔστι μείζων Ζωδίου Σ, estque maior
 signo *Va*, 'circumferentia enim NCM est maior quam duo Zo-
 diaci Signa: Quare, etc.' *Au.* in fine add. αὐτολύκου περὶ
 ἐπιτολῶν καὶ δύσεων τὸ β': C, αὐτολύκου περὶ ἐπιτολῶν καὶ
 δύσεων β. τέλος. E, τέλος αὐτολύκου περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων
 τοῦ δευτέρου: ~ *Paris. 2364*, Τέλος τοῦ δευτέρου περὶ ἐπιτολῶν
 καὶ δύσεων Αὐτολύκου. *Da*, Autolyci de vario ortu et occasu
 astrorum inerrantium libri secundi finis. *Au.*

ADNOTATIO IN SCHOLIA.

4, 28. διὰ τὸ ἄ ὁμοῦ καὶ σ̄ τῶν Θεοδοσίου σφαιρικῶν Paris. 2448 ad propos. 1, διὰ τοῦ α' ὁμοῦ καὶ σ' τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν E pag. 6, διὰ τοῦ ἀου ὁμοῦ καὶ σ̄ τῶν σφαιρικῶν του αου Paris. 2472 fol. 44^r. 30. ἀπὸ τοῦ ἡ τοῦ ἄ βιβλ. τῶν σφαιρικῶν Θεοδοσίου E pag. 6, ἔκτι τὸ ἡ τοῦ βιβλίου τῶν σφαιρικῶν Paris. 2472 fol. 44^r.

6, 26. C fol. 129^v E pag. 6, διὰ τὸ β' τοῦ β' σφαιρικῶν Paris. 2448 ad propos. 1, διὰ τὸ ἵχ τοῦ βου Paris. 2472 fol. 44^v. 27. C fol. 129^v.

8, 27. διὰ τὸ ἵ τοῦ β̄ τῶν σφαιρικῶν Paris. 2448 ad propos. 2; idem voluisse videtur C fol. 129^v, cuius scripturam brevissimis compendiis exarata ac paene evanidam eo tempore, quo codicem in manibus habebam, legi ἀπὸ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν σφαιρικῶν. 28. διὰ τοῦ ἱα τοῦ ἄ τῶν σφαιρικῶν C fol. 129^v, item E pag. 8, nisi quod τοῦ ἱα' τοῦ α'.

10, 25. διὰ τὸ ἵ τοῦ β̄ τῶν σφαιρικῶν Paris. 2448 ad propos. 2. 26. διότι αἱ ἐν τῷ αὐτῷ εν (cum nota compendii) περιφέρεια ὁμοία ἰσαι εἰσί Paris. 2448 ad propos. 2. 27. διὰ τὸ ὅμαλῶς κινεῖσθαι τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θου σημεῖα Paris. 2448 ad propos. 2, item Paris. 2472 fol. 45^r, E pag. 9, nisi quod hi ἐπὶ omittunt et κύκλου plenis litteris exhibent. 29. ἀντίστροφον C fol. 129^v, ἀντίστροφιον E pag. 9. 30. διὰ τὸν β̄ δρ̄ ^{γεται} συνα' καὶ διὰ τὸ β̄ Paris. 2448 ad propos. 3. 31. C fol. 129^v, E pag. 9.

12, 23—25. C fol. 129^v, Paris. 2472 fol. 45^v, E pag. 11; paulo aliter Paris. 2448 ad propos. 4: τοῦτο ἔκτιν ἐπὶ τῆς μυλοειδοῦς κινήσεως. τότε γάρ δ̄ ἴσημερινός ὁρίζων γίνεται. καὶ ἐξ μηνῶν καὶ πρὸ ἡ ἡμέρα· ἐλάττων δὲ ἡ ἐξ μηνῶν ἡ νύξ· ἡμέραν (cod. ἡμέρας per compend.) δὲ λέγω, ἤδε ὁ ἥλιος ἀνωθεν τοῦ ὁρίζοντος φαίνεται, in quibus compendium post μηνῶν καὶ corruptum esse videtur ex προσέτι μορίου (an forte ex πλέον?). 23. δ̄ ἔκτιν CE, ἡ ἔκτιν Paris. 2472. 24. ἐξ (ante μηνῶν ἡ νύξ) om. E.

14, 27. C fol. 130^r, E pag. 11. 28. C fol. 130^r, διὰ τοῦ ἰδ' τοῦ ἱα' εὔκλειδ. β'. βιβλ. E pag. 11. 29. οἱ γάρ παράληλοι

сумпітюсив C fol. 130^r super verba contextus ἔστιν γὰρ αὐτῷ παράλληλος. Compendium voculae γὰρ νιχ comparet, estque incertum an δὲ voluerit scriba. Negationem οὐ ego addidi. 30. 31. C fol. 130^r, Paris. 2448 ad prop. 5, Paris. 2472 fol. 45^v, E pag. 12. 30. ὁ ἔστιν] τοῦτο ἔστιν Paris. 2448. 31. Ἰημερία compendio ancipiti exaratum in C, unde Ἰημερινός Paris. 2472.

16, 25—29. C fol. 130^r, Paris. 2364 fol. 90^r, E pag. 13. 25. ὁ εβδῆ C Paris. 2364, ὁ αβδῆ E. 26. διὰ τὸ α' C, διὰ τὸ ἄ Paris. 2364 E. τῆς ante ἑαυτοῦ evanuit in C. 27. δηλονότι C, δηλονότι Paris. 2364. δτι ὁ εβδῆ Paris. 2364 E, in C vestigia tantum litterarum ο εβ comparet. καθό Paris. 2364, καθ' δ E, in C nihil nisi καθ comparet. 28. τῆς ante τομῆς evanuit in C. 30. C fol. 130^r, item E pag. 12, nisi quod ἵε et ἄ. 31. 32. C fol. 130^r, Paris. 2472 fol. 46^r. 31. δτῶν Paris. 2472, δτε descripti ex C. 32. ἡ C, ἔστι Paris. 2472.

18, 16. διὰ τοῦ β' καὶ γ' τοῦ β̄ τῶν σφαιρικῶν C fol. 130^r, item E pag. 14, nisi quod β̄ καὶ γ' τοῦ β̄. 17—28. C fol. 130^r, Paris. 2472 fol. 46^v, E pag. 15. 19. καὶ ἡ C Paris. 2472, ἡ καὶ E. 22. ἐν τῷ ἄ E. 23. τῷ ἔ E, τοῦ ἔ C, om. Paris. 2472. 24. παράλληλοι C Paris. 2472, παράλληλοι εἰς E. 25. ἵσαι εἰς Paris. 2472. 26. οἱ αβγ̄ αηζ̄ Paris. 2472. 27. ΑΔΓΕ *Hu*, ἀνγ̄ε C, ἀη·γ̄ε Paris. 2472, ἀηγ̄ε E. 28. ἐπ' αὐτῶν Paris. 2472.

20, 27. C fol. 130^r, item E pag. 14, nisi quod ἵε. 28—30. C fol. 130^r, Paris. 2364 fol. 90^v, 2472 fol. 46^v. 28. ὁ αηζ̄ C Paris. 2364, ὁ αζη̄ Paris. 2472 *Au*. τοῦ αδγ̄ C, τοῦ αβγ̄ Paris. 2364. 2472 *Au*. 31. E pag. 14 (numeri notati sunt α' et γ'). 32. C fol. 130^r, E pag. 14. τοῦ ε' δρου *Hu*, τοῦ δρου C, τοῦ πόλου ε' E.

22, 28. 29. C fol. 130^r, item E pag. 19, nisi quod καθὰ ποιοῦσιν. 30—32. Paris. 2472 fol. 47^r, E pag. 19. 31. τοῦ ἔ Paris. 2472, om. E.

24, 21. C fol. 130^r, item E pag. 16, nisi quod ἵε' et ἄ. 22. 23. C fol. 130^r, Paris. 2472 fol. 47^r, E pag. 19. 23. ἐφάψεται C Paris. 2472, ἐφάπτεται E. καὶ ante δμοίως om. E. τῇ ἄνω Paris. 2472. δειχθήσεται Paris. 2472 E, γραφήσεται C. 24. C fol. 130^r, E pag. 16. 25. C fol. 130^r.

26, 15—26. Paris. 2472 fol. 47^v, E pag. 19 sq. 15. 16. Ἄλλ' ή — θεωρήματος om. Paris. 2472. ἐπὶ τοῦ δὲ τοῦ θεωρήματος E. 19. διάριον έκτιν Paris. 2472, διάριον E. 20. τὸν πόλον om. Paris. 2472. παραλλήλων per compendia scriptum in Paris. 2472 et E. κύκλων om. Paris. 2472. 20. 21. τὸ H] rectius τὸ Z, quod auctore Auria edidimus in append. p. 161; nam ex figurae ratione η non est τυχόν cημεῖον. 23. δείξομεν E. 25. δὲ om. E. καὶ ἐν τῷ σ' θεωρ. cum linea per ρ ducta E, ἐν τῇ ē θέσει Paris. 2472 (sed litterae ἐν τῇ non satis distinctae). 27. C fol. 130^r, item E pag. 17, nisi quod Διὰ τοῦ om. et numerorum notas īē' et īā' exaravit. 28. C fol. 130^v, item E pag. 17, nisi quod Διὰ τοῦ om. et numerorum notas īō' et īā' exaravit. 29—35. C fol. 130^v, E pag. 18. 29. πρὸς ante ἐπίπεδον om. E. 32. τοῦ AB κύκλου] τοῦ αβκ E, tot fere litterae evanuerunt in C. 33. 34. ή δὲ ΘΜ usque ad τῇ AB hoc loco om. E, habet autem haec verba peculiaris scholii instar pag. 20. 34. πρὸς ὄρθας — τῇ AB in C evanuerunt. ὄρθας] L^v E. 35. τὴν ὑπὸ κμθ C, τῶν ὑπὸ κμθ E.

28, 17—34. C fol. 130^v, Paris. 2472 fol. 47^v, E pag. 19. 17. δξεῖα έκτιν C, δξεῖα έκτιν Paris. 2472 E. 18. τὸν ΞΠΟ Hu auctore Au (conf. append.), τὸν ξο C Paris. 2472 E. 20. δ ZP] δ ξρ E, ή ξρ Paris. 2472, tot fere litterae evanuerunt in C, ή ZP commendavimus in append. p. 162 (ubi versu antepaenultimo numerus 19 restituendus est pro 9). 24. ἄρα (ante ή HP) C, ἄρα έσται E, έσται (omisso ἄρα) Paris. 2472. 27. 28. ΗΣΡ usque ad ή ὑπὸ (ante ΡΣΘ) om. E. 28. ρcθ CE et Paris. 2472 in marg., εcfθ idem Paris. in contextu. 34. αἱ μν Paris. 2472 E. 35—37. C fol. 130^v, Paris. 2472 fol. 47^r. 35. τοῦ β̄ C, τοῦ η̄ Paris. 2472. 38. C fol. 130^v.

30, 23. 24. C fol. 130^v (scriptura partim evanida), Paris. 2472 fol. 48^r, E pag. 22. 23. τῷ αδ E, τῷ αδ C, τῷ αλ Paris. 2472. 24. ὥστε καὶ τὰ πλείονα cημεῖα cυμβαλεῖν Paris. 2472. 25. C fol. 130^v, item E pag. 21, nisi quod Ἀπὸ τοῦ om. et numerorum notas īγ' et β̄ exaravit. 26. C fol. 130^v, Paris. 2472 fol. 48^r.

32, 28. C fol. 130^v. 34, 28. C fol. 130^v, Paris. 2472 fol. 48^r, E pag. 22. διὰ τοῦ κ' (an forte η'?) C, διὰ τὸ η̄ Paris. 2472, διὰ τοῦ ᾱ E. τοῦ β̄ C, τοῦ β̄ον Paris. 2472, τοῦ β̄ E. 29. C fol. 130^v, item E pag. 22, nisi quod β̄ exaravit et τοῦ

βιβλίου om. 30. C fol. 130^v, E pag. 23. ὅμοιος ἔστιν (ἔστιν compendio ser.) C.

36, 15. 16. C fol. 130^v. 17. C fol. 130^v, item E pag. 24, nisi quod ε' et β'.

38, 19. C fol. 130^v, E pag. 24. 20. C fol. 130^v, item E pag. 24, nisi quod Διὰ τοῦ om. 21. C fol. 130^v, item E pag. 25, nisi quod Διὰ τοῦ om. 22. C fol. 130^v, item E pag. 25, nisi quod Ως ἔδειχθη διὰ τοῦ om. [verba ὡς ἔδειχθη ad p. 36 extr. spectare videntur].

40, 30. C fol. 131^r, E pag. 25. 42, 30. C fol. 131^r, διὰ τὸ Ζ τούτου E pag. 26. 44, 30. Paris. 2448 ad propos. 12. Διὰ τοῦ α' Hu, διὰ τὸ ἄ τοῦ α' Paris. 46, 19. C fol. 131^r, Paris. 2448 l. c., Paris. 2472 fol. 48^v, E pag. 28. τοῦ Ζ τοῦ α' CE, τὸ Ζ τοῦ ἀον' Paris. 2448, τὸ Ζ τοῦ ἄ Paris. 2472. 20. Paris. 2448 l. c., qui numerorum notas σ' et ἄ exhibit.

48, 20. C fol. 150^v, E pag. 29. 21. CE ibid. οἶον C, οἶον ὡς E.

50, 23. E pag. 29, qui δύνον pro δύνον. 24—29. C fol. 150^v, E pag. 91. 26. τοῦτ' ἔστι τοῦ δ. ἀνατέλλει E. 27. τοῦτο Hu auctore Au, τούτῳ CE. 30. C fol. 150^v. καταντάζεται satis distincte scriptum in C, corr. Hu.

52, 29. C fol. 150^v, E pag. 31. τὸ ΓΖΑ] τὸ γζδ C, γζα (omisso τὸ) E. ἡμικύκλιον C, notam semicirculi et superser. ov exhibet E. 30. 31. C fol. 150^v, E pag. 91. 30. Τοῦτ' ἔστι E. 30. 31. δύνον — δύνον CE, ac sic posthac.

54, 30. C fol. 150^v, E pag. 31. ἔτι E, ἔτι ἔτι C.

56, 27—30. C fol. 150^v, E pag. 91. 29. τῆς γζδ Ζ^α; C, τῆς Ζ^α; γζα E. 31. C fol. 150^v.

58, 19—24. C fol. 150^v, E pag. 91. 19. Τοῦτ' ἔστιν E. ἔστω Hu auctore Au, ἀπὸ CE. πρώτη E, ἀ^η C. 21. ἑῶα E (similiter idem posthac). 22. μηδέπω C, μήπω δὲ E. ἐπὶ τὸ ε' E, ἐπὶ τὸ θ' C. 23. φαίνεται C, φθίνεται E (non praeveniet D astri ortus Au). 25. C fol. 150^v, E pag. 34. 26—33. C fol. 150^v, E pag. 92. 26. περιφέρειαν] Ζ^{αν} CE, et similiter iidem passim. 30. οὐ ποιεῖ — ἀνατολήν] exspectaveris οὐ γίνεται — η̄ ἑῶα φαινομένη ἀνατολή (conf. Auriam in append. schol. 6). 32. τὴν γῇ E, τὴν γν̄ C. 34. C fol. 150^v, E pag. 34. αὐτάς] αὐτά E, αυ et superser. τ cum ambiguo ductu compendii C, corr. Hu. 35. CE ibid.

60, 28. C fol. 151^r, item E pag. 35, nisi quod $\bar{a}$. 29.
CE ibid. ἔτι γάρ αὗται εἰσίν C, ἔτι γάρ αὐτὰ (omisso εἰσίν) E, corr. *Hu*. δτι πληρώσει αὐτὰ E. 30. E pag. 35.

62, 23. 24. C fol. 151^r, E pag. 36. 23. τοῦτ' ἔστιν βοριώτερον τοῦ $\bar{a}$ τοῦ $\bar{b}$. τοῦτ' ἔστιν E. 25—29. C fol. 151^r, E pag. 92. 25. κατὰ $\omega\nu$ E. γραφοῦσι E. 26. τό, τε C, τότε E, tunc *Au*.

64, 16—28. C fol. 151^r, E pag. 92 sq. 22. τοῦτ' ἔστι E, ac sic posthac. 27. ἔστι (ante τοῦ ήλιου) om. E. ήλιου om. C. 29. C fol. 151^r. 30—32. C fol. 151^r, E pag. 93.

66, 22. C fol. 151^r, E pag. 38. τὸ $\bar{\theta}$ CE. τοῦ om. E. 23. C fol. 151^r, E pag. 93. αὐτῷ E. 24—26. C fol. 151^r, E pag. 93. 27—30. CE ibid. 27. ἀνατείλαι] oriatur *Au*. 28. τὸ E om. *Au*.

68, 25. 26. C fol. 151^r, E pag. 93. 25. ἐν E, $\bar{v}$ C. τὰ ἄστρα om. C. 27. 28. C fol. 151^r, E pag. 93. 29—32. CE ibid. 29. τὴν γάρ C, Τὸ γάρ E.

70, 27—29. C fol. 151^r, E pag. 94. 27. κἀν E. τὴν (ante μεταξὺ) *Hu*, $\bar{n}$ C, $\bar{n}$ E, quae est *Au*. 28. τῆς NK] expectaveris τῶν N K, sed idem dicendi genus reddit in scholio μ (p. 80, 19). $\bar{n}$ ἀπὸ τοῦ N ἔως τοῦ K del. *Hu*. 29. τῆς $\bar{\epsilon}\nu$ CE, τῆς $\bar{k}\nu$ legisse videtur *Au*. 30. 31. C fol. 151^v, E pag. 94. 31. καταγράψαντος ἀκολουθήσομεν E.

72, 29. C fol. 151^v, E pag. 94. ὑπεξε et superscr. λ' C, $\bar{\nu}\varphi'$ $\bar{\epsilon}\xi$ ἐλεῖ E.

74, 27—29. CE ibid. 27. $\bar{\tau}\bar{\epsilon}\epsilon$ νυχθημερῶν CE. 28. οὖν C, $\bar{p}$ E. $\bar{\delta}$ ἔστι CE. παρασυνανατέλλει E.

76, 26—31. C fol. 151^v, E pag. 94. 26. εὶ C et in marg. E, $\bar{n}$ E in contextu. 27. διήσι *Hu*, δίει CE, percurrit *Au*. τὸ ήμισυ τοῦ Θου E, τὸ $\bar{\omega}$ τοῦ ήμι $\bar{\omega}$ ou C, et dimidium circulum zodiacum, id est καὶ τὸ ήμισυ cet. *Au*. 28. ἔδυνεν E. 29. οὐ τὸν C, ἀντὸν E. 30. ποῦ E, item vs. 31. ήμισυ E, idem compendium quod vs. 27 C.

78, 23. C fol. 151^v, E pag. 95. Τοῦτ' ἔστιν E. 24. 25. CE ibid. 24. τοῦτ' ἔστι E. ἐγγίσει CE, appropinquaverit *Au*, ἐγγίσῃ coni. *Hu*. 25. $\bar{i}\epsilon$ $\bar{\mu}\colon$ C, $\bar{i}\epsilon'$ $\bar{\mu}\nu$ E. 26. CE ibid. 27. 28. CE ibid. 28. τοῦ $\bar{\epsilon}$ E, τοῦ $\bar{\theta}$ (voluisse videtur τοῦ ήλιου) C, om. *Au*.

80, 19. 20. CE ibid. 19. σημεῖον *Hu* auctore *Au*, τὸν

μῆ C (et τὸν quidem compendio scr.), τμῆ E. 20. δεικνῦντες E. 21. 22. E pag. 95. 23. 24. C fol. 151^v, E pag. 95. 25—35. C fol. 151^v; totius scholii initium tantum habet E p. 95: τοῦτ' ἔστι μετὰ τὸ δύναι τὸν ἥλιον πρὸς τῷ ζ. 25. δύναι C, item posthac. 26. δύνον, ut solet, C. 28. μηδέπω *Hu*, μηδέτερον C, nequaquam *Au*. 29. ^{οὐ} μὲν C. 30. εἰτα C, adhuc enim (id est ἔτι γάρ) *Au*. αὐτὸν *Hu*, αὐτὸν C, ipsum (scil. astrum) *Au*. 30. 31. ἀφανισθέν, προκόπτοντος cet.] lateat necesse est: quin etiam sole, motu mundo contrario progrediente, non appareat astrum *Au*.

82, 23—25. C fol. 151^v, E pag. 95. 23. Τοῦτ' ἔστιν E. 26. C fol. 152^r. 27—31. C fol. 152^r, E pag. 95 sq. 27. τῶν ζῆ C, τῶν ζῆ E. παραλλήλους solito compendio scriptum in E. 28. τὰ αὖται C, τοῦ αὖται E. περιφέρειαι solito compendio scriptum in CE. 29. ἡμικυκλίων E, αἱ C. 30. τὰ ζῆ C, τὰ ζῆ E.

84, 20. C fol. 152^r. τοῦ θῆ C. σφαιραῖς solito compendio scriptum in C. 21—24. C fol. 152^r, E pag. 95. 21. ἐξέφευγεν E. 22 init. ἔστιν E. δηλονότι C. 23. ἄρα om. E. φεύξεται E, φεύξει descripti e C. 24. τὸ ζῆ E, τὸ δῆ C. 25. 26. C fol. 152^r, E pag. 96. 25. παραλλήλους solito compendio scriptum in E. 26. τῶν θδῆ E. 27—31. C fol. 152^r. 29. ^{οὐ} μὲν C. 30. ἀπὸ τοῦ Γ *Hu* auctore *Au*, ὑπὸ τὸ γῆ C.

86, 16—19. C fol. 152^r, E pag. 96. 17. ἐπ' αὐτῷ C. 18. οἱ μόνας CE. ἀγαγόντος C, ἀγάγοντος E.

88, 19—24. C fol. 152^r. 20. ἀνατέλλει τὲ C. η̄ in marg. corr. C alia littera, quae est in contextu, deleta. λ̄ (ante δύνει) C corr. ex alia quadam littera. 25—31. C fol. 152^r. 28. ἐώα C. 32. E pag. 49.

90, 21. 22. C fol. 152^r, E pag. 96. 21. περιφερείας] ζῆς E, ζῆ C. 23. C fol. 152^r, E pag. 96. η̄ δύνον C, οὐ δύνον E. 24—28. C fol. 152^r. 25. μετὰ τὴν διχοτομίαν C, ἐπὶ τῆς διχοτομίας voluit *Au*. 28. ὥστε ἴσην εἶναι τὴν βζ̄ (sic) τῇ ζγ̄ C, καὶ ἔσται ἴση η̄ ηβ̄ τῇ θγ̄ voluit *Au*.

92, 15—18. C fol. 152^r. 15. η̄ ΗΜΛ *Hu* auctore *Au*, η̄ μλ̄ C. 17. ἄρα *Hu* auctore *Au*, om. C. τῇ ΘΛ *Hu* auctore *Au*, τῇ θμ̄ C. ὧν *Hu*, ἐξ ὧν C, ἐδείχθη δὲ ὅτι voluit *Au*. τῇ ΘΓ] τῇ τῇ θγ̄ C. 18 init. post ἔστι haec fere exciderunt:

λοιπή (vel καὶ λοιπή) ἄρα ή ΒΜ τῇ ΓΛ ἵη ἔεστίν. ὥν ή ΞΜ τῇ ΝΛ ἵη ἔεστί· (conf. in appendice Auriae scholium 29). 19. C fol. 152^r. 20—26. C fol. 152^r. 20. ημίκους] ημι C super vs. 20. 21. ιε — ιε C. 22. 23. τούτου οὖν C, igitur *Au*, τοιγαροῦν vel τούτων οὖν (scil. τῶν ιε' μορίων) coni. *Hu*. 27—30. C fol. 152^r. 27. τὴν τὸν C, τὴν τὸν ή τὴν βέ voluit *Au*. 29. 30. ἐφαίνετο — διαπορευομένου om. *Au*. 31—33. C fol. 152^r.

94, 20—23. C fol. 152^r, E pag. 96. 20. Τοῦτ' ἔεστιν E. 21. καὶ ἀνατέλλον C, ή ἀνατέλλον E. τοῦτ' ἔεστι E, scilicet *Au*, om. C. 22. ἐών C, ἐώνιον E. πότε δὲ C, ποτὲ δὲ E, quod autem interdum *Au*. 23. ἐν τῷ βῷ E, ἐν τῷ β' βιθλ. ἐν τῷ ιβῷ C, 2. propositionem 2. huius *Au*.

96, 26. C fol. 152^r. θ C. 27—31. C fol. 152^r, E pag. 96. 27. κατὰ *Hu*, καὶ CE (idem legit *Au*, qui post αὐτῆς τῆς γη addi voluit ὑπὸ γῆν οὔσης. 29. φαίνεται διερχομένη CE, apparet deferri *Au*. 30. ἐλάσσονι χρόνῳ πρὸς τοῦτον ἥλιον E. 32. C fol. 152^v, E pag. 96, idem p. 53 ad propositionem 11 extremam. ιδ' C, δ E utroque loco. περὶ om. E pag. 53.

98, 26—31. C fol. 152^v, E pag. 97. 28. τὸ δ C, τὸ δ ἀστρον E. διὰ τὸ θ CE. 30. τοῦτ' ἔεστιν E. 31. ἐώα C, ή ἐώα E.

102, 25—33. C fol. 152^v, E pag. 97. 27. τὸ θ CE. 29. τουτέστιν add. *Hu*, scilicet *Au*. οἷον τὸ ζ E in contextu, C pr. m. in margine. 30. τοῦ β E, τοῦ δ C, item proximo versu. 30. 31. τὴν ΑΓΖ *Hu* auctore *Au*, τὴν αζγ CE. 32. ἀληθινῆς *Hu* auctore *Au*, φαινομένης CE. καὶ ἔεστι C.

106, 23—26. C fol. 152^v, E pag. 97 sq. 23. δωδεκατημοριον (sine acc.) CE. 23. 24. κατὰ δωδέκατα C, τὰ δώδεκα τὰ E. 25. ὃν τῆς C, ἐν τῇ E. περιφορᾶς] Ξ'. C, δ.ας' E. ἀφ' οἴου δ' ἀν C, ἀφ' ής οὐδ' ἀν E.

108, 24. C fol. 153^r. τουτέστι paene totum evanuit in C. διάμετρον solito compendio scriptum in C. 25. 26. C fol. 153^r, E pag. 98. 26. ἔεστιν compendio scriptum in C, ἔεσται E, est *Au*. 27—30. C fol. 153^r, E pag. 98. 29. ή ζδ CE, δλη ή εδ voluit *Au*. 30. ἔεστιν C, ἔεσται E, sit *Au*. 31—33. C fol. 153^r, E pag. 98. 31. Ἐπει γὰρ E. 34. C fol. 153^r. τοῦ ιγ C.

110, 22. C ibid. 23—26. C ibid. 24. τὸ ἐπόμενον C ipsi per diametrum positum *Au.* 25. δῆλη C, δῆλη ἡ γῆ voluit *Au.* 25. 26. ἀνατέλλουσα δὲ οὐχ ὄρᾶται C, quare et tota oriri videbitur *Au.* 27. C fol. 153^r. 28. 29. C fol. 153^r, E p. 98. 28. Διὰ τὸ E, διὰ τοῦ C. αὐτὴν E, αὐτὸν C. 29. αὐτῆς om. C. 30—33. C fol. 153^r. 31. περιφέρεια] tota circumferentia *Au*, mirum compendium comparat in C, scilicet π cum a superscripto et nota compendii adscripta, denique super haec linea transversa cum littera a. 32. γῆν ἔστιν C.

112, 27. C fol. 153^r. διὰ τοῦ ἄ C, διὰ τὸ α' coni. *Hu.* 28. 29. C fol. 153^r, E pag. 98. 28. Τοῦτ' ἔστι E. πρὸς ἄρκτον E. 30. C fol. 153^r. διαμέτρους solito compendio scriptum in C.

114, 18. 19. C fol. 153^r, E pag. 98. 19. ἕ C, εξ E. εἶναι om. E. 20. 21. CE ibid. 20. Τοῦτ' ἔστιν E. 21. ἀπέχον C. ἐπὶ τὸ Π *Hu* auctore *Au*, ἀπὸ τοῦ π̄ CE. 22—25. C fol. 153^r. 26—28. C ibid. 27. διάστημα] δ cum nota compendii C, intervallum *Au.* 27. 28. δ ἔστιν usque ad κλίματα om. *Au.* 29. 30. C fol. 153^r. 29. τὸ ἕ τοῦ ἄ C.

116, 21—26. C ibid. 23. ἐντὸς *Hu*, εν τῆς C. 24. δὲ τὰς ἄλλας φάσεις] διὰ τὰς ἄλλ. φ. coni. *Hu.* 27—29. C ibid. 28. ἐπιτοσυτὸ φθάσει C. 30—32. C ibid. 33. C ibid. 34. 35. C ibid., E pag. 98. 34. Τοῦ γάρ ζ E. 35. ἐώα C (ut solet), ἐώα E.

118, 30—119, 5. C fol. 153^r. 31. τὸ Ρ *Hu*, τὸ ὅ C, sed o ex alia littera mutatum. 2. τὸ πρὸ τοῦ ἐν ὁ C, post πρὸ τοῦ quaedam excidisse vel alia ratione locum corruptum esse suspicatur *Hu.* 6. 7. C fol. 153^v, E pag. 98. 6. Ωctε (sic) καὶ τοῦτο ἀεὶ εἶναι E. τοῦ ζ CE. ἡρμήνευσεν E.

120, 26—28. C fol. 153^v, E pag. 99. 26. τοῦ γ̄ E, τὸ γ̄ C. 27. τοῦ δὲ γ̄ CE, τοῦ δὲ γ̄ voluit *Au.* 28. τοῦ δ̄ ἔστιν γ̄ ἐπερίᾳ ἐπιτολή E.

122, 17—28. C fol. 153^v. 20. δύνον coni. *Hu.* 21. τὴν ζῆ C, τὴν ζγῆ voluit *Au.* 21. 22. τὰς λ ἡμέρας C, per triginta dies *Au.* 23. $\overline{\text{ι}\epsilon}$ $\overset{\text{ο̄}}{\mu}$ C, item vs. 26. 24. οὐδὲ *Hu*, οὔτε C, item vs. 27. διάμετρον solito compendio scriptum in C, item vs. 27. 29—31. C fol. 153^v, E pag. 99. 30. κατὰ τοῦ ζ CE, corr. *Hu.* 30. 31. κατὰ τὸ γ̄ E, κατὰ τοῦ γ̄ C. 31. γ̄ ante ἐπερίᾳ add. E. 32. 33. CE ibid. 34. 35. CE ibid.

124, 25. C fol. 153^v. δὲ *Hu*, ambiguum τε an τέως C. 26—28. C fol. 153^v, E pag. 99. 29—31. CE ibid. 30. ἀντὶ τοῦ (ante θάττον) om. CE.

126, 15—32. C fol. 153^v (nonnulla in hoc scholio sunt dubia, quaedam etiam corrupta). 24. κατὰ (pro καὶ) τοῦ εὐωνύμου coni. *Hu*. καὶ (ante ἔσται) add. *Hu*. 25. τῷ (ante ἐν τῇ ἀνατολῇ) *Hu* pro τοῦ. 28. 29. ἐπόμενον ἔστι C. 29. 30. fortasse post ἡγούμενον interpungendum est, quo facto verba κατὰ τὴν θέσιν τῶν Ζῳδίων, deletis proximis κατὰ τὰ ἐπόμενα, pertineant ad λαμβάνονται ὑμῖν. 33. 34. C fol. 153^v, E pag. 99. 33. τοῦ γ̄ E, τοῦ ζ̄ (sed ζ minus distinctum) C. 34. ἐπὶ τοῦ Ν *Hu*, ἐπὶ τοῦ η̄ CE. 35. C fol. 153^v bis (scilicet post σχόλιον λβ̄ et λδ̄), E pag. 99. Τοῦτ' ἔστι E. ἐν ψ̄ δ ἥλιος τὴν γ̄ E.

128, 19—26. C fol. 153^v (in hoc quoque scholio nonnulla corrupta sunt; paulo plura et emendatoria praebebat *Au*). 23. δ ταῦρος τῷ κριῷ ἐπόμενος] δ ταῦρος ἐπόμενος· δ ταῦρος τῷ κριῷ ἐπόμενον C, taurus consequitur ipsum arietem, quoniam sol prius comprehendit arietem quam taurum *Au*. 27. 28. C fol. 153^v, E pag. 99. 29—32. C fol. 153^v, E pag. 100. 29.. ή ΚΘ *Hu*, ή δθ̄ CE. 30. ὑπερπίπτει E. 31. 32. τε μ̄ ἐφ̄ ἑκάστου ἐπέχον C, τε' μθ̄ ἐφ̄ ἑκτου ἐπέχον E.

130, 25. C fol. 153^v. κείται δ *Hu* collato scholio ν, κει τατὸ incerta scriptura in C. 26—28. C fol. 153^v, E pag. 100. 26. τῇ νξ̄ C, τῇ κνξ̄ E.

132, 25. 26. C fol. 153^v. 27—29. C fol. 153^v, E pag. 100. 29. δν̄ om. E. 30. C fol. 153^v.

134, 26—29. C fol. 154^r, E pag. 100. 26. ἐν τῷ ιξ̄ C, ἐν τῷ ξ̄ E. 28. λ̄ C, λ̄ E, ac similiter posthac. 30—32. CE ibid. 30. ἐν τῷδε C, ἐν τῷ δὲ E. 31. 32. τούτω τε καὶ τῷ ἔξῆς C, τούτῳ δὲ καὶ ἔξῆς E. 33. C fol. 154^r.

136, 26—31. C ibid. 30. τὴν ΚΓΜ *Hu* auctore *Au*, τὴν γ̄ C. 32. C ibid.

138, 20—22. C ibid., E pag. 100. 21. ήμίσεος (ante δὲ ή) C, ήμίσεως E. 22. ἐλα cum nota compendii C, ἐλάσσων E. 23—25. C fol. 154^r, E p. 100. 23. Τοῦτ' ἔστι E. λ̄ C, item vs. 25. 24. ἐώαν (ut solet) C, ἐώων E. παραγ̄ι cum nota compendii C, παραγ̄ινεται E. 25. διὰ τὸ ζ̄ CE, corr. *Hu*.

140, 28—32. C fol. 154^r. **142**, 27. C ibid.

144, 20—22. C ibid. 21. γινομένης coni. *Hu*. 22. τὸ E *Hu* pro τὸ θ̄. καὶ ante ἐσπέριον add. *Hu* auctore *Au*.

23. 24. C ibid. 24. τοῦ δὲ καὶ C, sed καὶ minus distinctum notaeque η admodum simile. 25—29. C ibid., E pag. 101. 25. 26. τὸ θεός C, τὸ θεός θεώρημα E. 28. ὡς ἐπὶ τὰ ζῆται καὶ μὲν voluit Au. τινὶ om. E Au. 29. οἶον τὸ ζῆται CE, corr. Hu auctore Au. τὸ εἶ E, τῷ εἶ C.

146, 29—31. C fol. 154^v, E pag. 101. 30. ἐπὶ τοῦ Κ ἐστι Hu auctore Au, ἐπόμενόν ἐστι C, om. E. 31. in lacuna haec fere exciderunt: κρύψιν ἄρα ἔγει, ἐν ϕόρῳ ἥλιος τὴν θύγκη περιφέρειαν διέρχεται. 32. C fol. 154^v. τῷ ιεῖ C.

150, 21—23. C fol. 154^v, E pag. 101. 21. Ἀδιαφόρως E. 22. ἔών C (ut solet), ἔών E. 24—32. C fol. 154^v. 24. εἰκότως non satis distincte scriptum in C. 27. ἀφιστάμενον C, corr. Hu auctore Au. 33—35. C ibid., E pag. 101. 33. Ἀδιαφόρως E, Indifferenter Au, διαφόρως C. 34. ἐν μέσῳ γάρ, omissio τῷ, coni. Hu.

152, 18—20. CE ibid. 19. φθάσει CE, corr. Hu. 20. φανὲν Hu, φανεῖς C^s, φάνας E. ἀνατεῖλαν C, ἀνατεῖλαι E. 21—23. C fol. 154^v. 24—30. C ibid. 28. δύσιν compendio quidem, sed eo minime ambiguo scriptum in C; attamen δύσεις vel δυσμάς legendum esse videtur. ἀπὸ τοῦ ζῆται C, ἀπὸ τοῦ δὲ voluit Au. 29. 30. ἐπὶ τὰ ζῆται καὶ μὲν voluit Au.

154, 24. 25. C ibid., E pag. 101. 26—29. C ibid. 28. δταν] δλην coni. Hu auctore Au. 28. 29. τὴν ΛΓΜ Hu auctore Au, τὴν αγράμ C.

156, 29. 30. C ibid., E pag. 102. 29. ἐπὶ C, Ἐπεὶ E. 30. προβῆται C, πρὸ E.

158, 29. CE ibid. γάρ et ἐστίν om. E.

ΑΥΤΟΛΥΚΟΥ
ΠΕΡΙ ΚΙΝΩΜΕΝΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ
ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΔΤΣΕΩΝ
ΒΙΒΛΙΑ ΔΤΟ.

AUTOLYCI
DE SPHAERA QUAE MOVETUR
LIBER
DE ORTIBUS ET OCCASIBUS
LIBRI DUO.

ΑΥΤΟΛΥΚΟΥ
ΠΕΡΙ ΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ.

Ὀροι.

α'. Ὁμαλῶς λέγεται φέρεσθαι σημεῖα, ὅσα ἐν ἵσῳ
χρόνῳ ἴσα τε [ἢ] καὶ ὄμοια μεγέθη διεξέρχεται. 5

β'. Ἐὰν δὲ ἐπί τινος γραμμῆς φερόμενόν τι ση-
μεῖον ὁμαλῶς δύο γραμμὰς διεξέλθῃ, τὸν αὐτὸν ἔξει
λόγον ὃ τε χρόνος πρὸς τὸν χρόνον, ἐν ᾧ τὶ σημεῖον
ἐκατέρων τῶν γραμμῶν διεξῆλθεν, καὶ ἡ γραμμὴ πρὸς
τὴν γραμμήν. 10

Προτάσεις.

α'. Ἐὰν σφαιρα ὑπέρφηται ὁμαλῶς περὶ τὸν ἑαυ-
τῆς ἄξονα, πάντα τα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρας
σημεῖα, ὅσα μὴ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ἄξονος, κύκλους γράψει
παραλλήλους τοὺς αὐτοὺς πόλους ἔχοντας τῇ σφαιρᾳ 15
καὶ ἔτι ὁρθοὺς πρὸς τὸν ἄξονα.

"Ἔστω σφαιρα ἡς ἄξων ἔστω ἡ *AB* εὐθεῖα, πόλοι

---

1) Conf. indicem Graecitatis s. ὄμοιος.

2) Hoc est peracta spacia temporibus proportionalia sunt.
MAUROLYCUS fol. 61^r.

PROPOS. 1—3: Pappus collect. 6 cap. 33 (p. 518—520).

3) Nam tales circuli describuntur per rectas a punctis ad
axem, super quo sphaera versatur, perpendicularares: et ideo
per 9^m primi sphaericorum Theodosii habent dictum axem
communem et polos communes. et per 2^m secundi sunt invi-

AUTOLYCI
DE SPHAERA QUAE MOVETUR
LIBER.

Definitiones.

1. Aequabiliter puncta ferri dicuntur, quaecunque aequali tempore aequales ac similes *linearum* magnitudines percurrunt¹).

2. Sin autem punctum, quod in linea quadam fertur, aequabiliter duo *eius* lineae *segmenta* percurrit, tempus ad tempus, quo punctum utrumque segmentum percurrit, in eadem ratione erit ac segmentum ad segmentum²).

Propositiones.

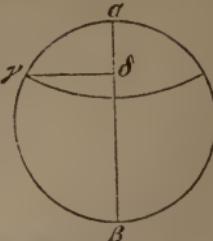
I. Si sphaera aequabiliter circa axem suum convertetur, omnia in superficie sphaerae puncta, nisi quae in ipso axe sunt, parallelos circulos describent, qui eosdem polos ac sphaera habebunt et perpendiculares ad axem erunt³).

Sit sphaera cuius axis recta $\alpha\beta$, poli autem puncta

---

cem paralleli. MAUROLYCUS fol. 61^v, qui cum non am primi libri propositionem citat, suam Theodosii sphaericorum editionem (fol. 2^v) sequitur; at secundum Graecos libros manu scriptos in nostris editionibus est propositio octava.

δὲ αὐτῆς τὰ *A B* σημεῖα, καὶ στρεφέσθω ἡμαλῶς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα τὸν *AB*. λέγω δὲ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς σημεῖα, ὅσα μὴ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ἄξονος, κύκλους γράψει παραλλήλους τοὺς αὐτοὺς πόλους ἔχοντας τῇ σφαιρᾷ καὶ ἔτι ὁρθοὺς πρὸς τὸν ἄξονα.

Εἰλήφθω γάρ τι σημεῖον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς τὸ *Γ*, καὶ ἥχθω ἀπὸ τοῦ *Γ* ἐπὶ τὴν *AB* εὐθεῖαν κάθετος ἡ *ΓΔ*, καὶ ἐκβεβλήσθω τὸ διὰ τῶν πόλων τῶν *A B* καὶ τῆς *ΓΔ* ἐπίπεδον· ποιήσει δὴ ^{αχόλ.} (α) τομὴν κύκλου. ἔστω αὐτοῦ ἡμικύκλιον τὸ *ΑΓΒ*. ἐὰν δὴ μενούσης τῆς *AB* εὐθείας περιενεχθὲν τὸ ἡμικύκλιον εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἀποκατασταθῆ ὅθεν ἥρξατο φέρεσθαι, συμπεριενεχθήσεται αὐτῷ καὶ ἡ *ΓΔ* εὐθεῖα 15 πατὰ πᾶσαν μετακίνησιν τοῦ *ΑΓΒ* ἡμικυκλίου διαμένουσα τῇ *AB* εὐθείᾳ πρὸς ὁρθάς, καὶ γράψει κύκλου ἐν τῇ σφαιρᾷ, οὗ κέντρον ἔσται τὸ *Δ* σημεῖον, ἡ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου ἡ *ΓΔ* πρὸς ὁρθὰς οὖσα τῷ *AB* ἄξονι [διὰ τὸ καὶ τὴν *ΓΔ* αἱεὶ διαμένειν τῇ *AB* πρὸς 20 ὁρθάς]. καὶ φανερὸν ὅτι τὰ *A B* σημεῖα πόλοι ἔσονται τοῦ γραφέντος κύκλου, ἐπειδήπερ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαιρᾶς κάθετος ἦκται καὶ ἐκβέβληται ἡ *AB* ἕως τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς. διοίωσ δὴ δεῖξομεν ὅτι καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς σημεῖα, 25 ὅσα μὴ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ἄξονος, κύκλους γράψει πρὸς ὁρθὰς τῷ *AB* ἄξονι τοὺς αὐτοὺς πόλους ἔχοντας τῇ

(α) Διὰ τὸ α' ὁμοῦ καὶ σ' τοῦ α' τῶν Θεοδοσίου σφαιρικῶν.

(β) Ἀπὸ τοῦ η' τοῦ α' βιβλίου τῶν σφαιρικῶν.

$\alpha\beta$, et vertatur aequabiliter circa axem suum $\alpha\beta$; dico omnia in superficie sphaerae puncta, nisi quae in ipso axe sunt, parallelos circulos descriptura esse, qui eosdem polos ac sphaera habebunt et perpendicularares ad axem erunt.

Sumatur enim in superficie sphaerae punctum aliquod γ , et a γ ad rectam $\alpha\beta$ ducatur perpendicularis $\gamma\delta$, et producatur planum quod per polos $\alpha\beta$ et rectam $\gamma\delta$ transit; hoc igitur *sphaeram* secans circulum efficiet¹⁾. Sit eius *circuli* semicirculus $\alpha\gamma\beta$; si igitur manente recta $\alpha\beta$ semicirculus conversus eodem redierit unde converti coepit, una cum eo etiam recta $\gamma\delta$ circumferetur per omnem semicirculi $\alpha\gamma\beta$ conversionem manens perpendicularis ad rectam $\alpha\beta$, et describet circulum in sphaera, cuius centrum erit punctum δ , radius autem $\gamma\delta$ perpendicularis ad axem $\alpha\beta$ [propterea quod etiam $\gamma\delta$ semper manet perpendicularis ad $\alpha\beta$]. Atque apparet puncta $\alpha\beta$ polos esse circuli qui descriptus est, quoniam a centro sphaerae perpendicularis ad *circulum* ducta et ad superficiem sphaerae producta est recta $\alpha\delta\gamma$ ²⁾. Similiter demonstrabimus omnia reliqua in superficie sphaerae puncta, nisi quae in ipso axe sunt, circulos descriptura esse, qui perpendicularares erunt ad axem $\alpha\beta$ et eosdem ac

FIGURAM secundum verba scriptoris delineavimus. In codicibus CE nihil comparet nisi dimidius circulus $\alpha\gamma\beta$ cum diametro $\alpha\beta$ et perpendiculari $\gamma\delta$; in A semicirculus est aperitus, $\alpha\gamma\delta\beta$ notatus, intra quem haec leguntur: σιναμφότερος (brevisime, nec satis perspicue scriptum) $\alpha\kappa\mu$, tum $\sigma\mu\lambda\gamma\kappa\mu\varepsilon\iota\zeta\omega\nu$, denique dextrorum, sed item intra semicirculum $\sigma\mu\kappa\mu\ell\acute{a}\sigma\sigma\omega\nu$. Nulla exstat figura in codice B.

1) Theodos. sphaer. 1, 1 (conf. σχόλιον α).

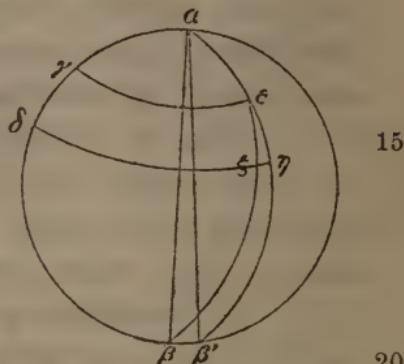
2) Idem 1, 8 (conf. σχόλιον β).

(γ) σφαιρά. οἱ δὲ περὶ τοὺς αὐτοὺς πόλους ὅντες ἐν σφαιρᾷ παράλληλοι κύκλοι εἰσὶ· πάντα ἄρα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς σημεῖα, ὅσα μὴ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ἄξονος, κύκλους γράψει παραλλήλους τοὺς αὐτοὺς πόλους ἔχοντας τῇ σφαιρᾷ καὶ ἔτι ὁρθοὺς πρὸς τὸν 5 ἄξονα.

β'. Ἐὰν σφαιρὰ στρέφηται ὁμαλῶς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα, πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς σημεῖα ἐν τῷ ἵσῳ χρόνῳ τὰς ὁμοίας περιφερείας διεξέρχεται τῷ παραλλήλῳ κύκλῳ καθ' ὃν φέρεται. 10

Σφαιρὰ γὰρ στρεφέσθω ὁμαλῶς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα τὸν AB , πόλοι δὲ τῆς σφαιρᾶς ἔστωσαν τὰ A B σημεῖα, καὶ εἰλήφθω τινὰ σημεῖα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς τὰ Γ Δ . λέγω δὲ τὰ Γ Δ σημεῖα ἐν τῷ ἵσῳ χρόνῳ τὰς ὁμοίας περιφερείας διεξέρχεται τῷ παραλλήλῳ κύκλῳ καθ' ὃν φέρεται.

(δ) Ἐστωσαν γὰρ παράλληλοι κύκλοι καθ' ὃν φέρεται τὰ Γ Δ σημεῖα οἱ GE $ΔΖ$, καὶ ἐκβεβλήσθω τὸ διὰ τῆς AB καὶ τοῦ Γ ἐπίπεδον· ποιήσει δὴ τομὴν ἐν τῇ σφαιρᾷ κύκλον. ἔστω δὲ αὐτοῦ ἡμικύκλιον τὸ $ΑΓΒ$. ἦτοι δὴ ἐλεύσεται καὶ διὰ τοῦ Δ ἢ οὕ.

(γ) Διὰ τοῦ β' τοῦ β' τῶν σφαιρικῶν.

(δ) Διὰ τοῦ α' τούτον τοῦ βιβλίου.

FIGURA similis exstat in codicibus ABCΕ; sed semicirculus $\alpha\epsilon\beta$ partim circulum $\alpha\gamma\delta\beta$ excedit, et deest alter semicirculus $\alpha\eta\beta'$, et litterae δ ξ η paulo aliter dispositae sunt.

sphaera polos habebunt. Atqui circuli in sphaera, quicumque eosdem polos habent, sibi paralleli sunt¹⁾; ergo omnia in superficie sphaerae puncta, nisi quae in ipso axe sunt, parallelos circulos describent, qui eosdem polos ac sphaera habebunt et perpendiculares ad axem erunt.

II. Si sphaera aequabiliter circa axem suum convertitur, omnia in superficie sphaerae puncta aequali tempore similes arcus circulorum parallelorum, per quos feruntur, percurrunt²⁾.

Sphaera enim aequabiliter circa axem suum $\alpha\beta$ convertatur, et poli sphaerae sint puncta $\alpha \beta$, et sumantur puncta quaedam in superficie sphaerae $\gamma \delta$; dico puncta $\gamma \delta$ aequali tempore similes arcus circulorum parallelorum, per quos feruntur, percurrere.

Sint enim paralleli circuli, per quos puncta $\gamma \delta$ feruntur³⁾, $\gamma\varepsilon \delta\xi$, et producatur planum quod per rectam $\alpha\beta$ et punctum γ transit; hoc igitur *sphaeram* secans circulum efficiet⁴⁾. Sit eius *circuli* semicirculus $\alpha\gamma\beta$; hic igitur aut per δ transbit aut non.

1) Theodos. sphaer. 2, 2 (conf. *σχόλιον γ*).

2) Hanc propositionem citat Pappus collect. 6 p. 612, 15; eandem repetit (non nominato auctore aut libro) Euclides phaen. p. 562 init. ed. Gregor. (conf. Heiberg. Stud. Eucl. p. 42). Maurolycus fol. 61^v adnotat: 'Nam si duo puncta sint in eodem parallelo. Constat propositum per assumptam in principio petitionem. Si autem in diversis parallelis, constabit propositum adducta 15^a secundi sphaericorum Theod.' In his, quae decimaquinta citatur, est potius decima propositio secundi sphaericorum libri (conf. supra p. 3 adn.).

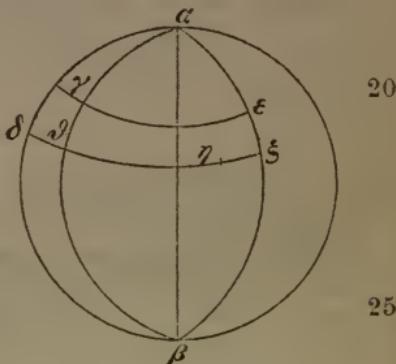
3) Primam huius libri propositionem citat scholiasta Graecus.

4) Theodos. sphaer. 1, 1.

'Ερχέσθω πρότερον καὶ ἔστω τὸ $\Delta\Gamma\Delta B$, καὶ ἐν τῇ περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς μετακενησθω τὸ $\Delta\Gamma\Delta B$ (ε) ἡμικύκλιον, καὶ ἔχέτω θέσιν ὡς τὴν $\Delta E Z B$. ἐπεὶ ἐν σφαιρᾷ παράλληλοι κύκλοι εἰσὶν οἱ $\Gamma E \Delta Z$, καὶ διὰ τῶν πόλων αὐτῶν μέγιστοι κύκλοι γεγραμμένοι εἰσὶν 5 οἱ $\Delta\Gamma\Delta B AEZB$, ὅμοία ἄρα ἔστιν ἡ ΓE περιφέρεια τῇ ΔZ περιφερείᾳ· λέγω οὖν ὅτι ἐν ἵσῳ χρόνῳ τὸ Γ σημεῖον ἐπὶ τὸ E παραγίγνεται καὶ τὸ Δ ἐπὶ τὸ Z .

Μὴ γάρ, ἀλλ' εἰ δυνατόν, ἐν ἵσῳ χρόνῳ τὸ μὲν Γ σημεῖον ἐπὶ τὸ E σημεῖον παραγιγνέσθω τὸ δὲ Δ 10 ἐπὶ τὸ H . στρεφομένης ἄρα τῆς σφαιρᾶς, ὅταν τὸ Γ ἐπὶ τὸ E παραγένηται, καὶ τὸ Δ ἐπὶ τὸ H , καὶ τὸ (5) $\Delta\Gamma\Delta B$ ἡμικύκλιον θέσιν ἔξει ὡς τὴν $AEH B'$. καὶ ἐπεὶ μέγιστος ἔστιν ἐκάτερος τῶν $AEZB AEHB'$ κύκλων, ἡ ἄρα ἀπὸ τοῦ A ἐπὶ τὸ B' ἐπιζευγνυμένη 15 εὐθεῖα διάμετρός ἔστι τῆς σφαιρᾶς. ἀλλὰ καὶ ἡ AB , ὅπερ ἄτοπον· οὐκ ἄρα ἐν ἵσῳ χρόνῳ τὸ Γ σημεῖον ἐπὶ τὸ E παραγίγνεται καὶ τὸ Δ ἐπὶ τὸ H . ὅμοίως δὴ δείξουμεν ὅτι οὐδὲ ἐπ' ἄλλο τι πλὴν ἐπὶ τὸ Z σημεῖον.

Μὴ ἐρχέσθω δὴ τὸ ἡμικύκλιον τὸ διὰ τῶν $\Delta\Gamma\Delta B$ διὰ τοῦ Δ , ἀλλὰ διὰ τοῦ Θ , ὡς ἔχει ἐπὶ τῆς δευτέρας παταγραφῆς, καὶ ἔστω παράλληλος κύκλος καθ' οὗ

(ε) Διὰ τὸ i' τοῦ β' τῶν σφαιριῶν.

(5) Διὰ τοῦ $i\alpha'$ τοῦ α' τῶν σφαιριῶν.

Transeat primum, et sit semicirculus $\alpha\gamma\delta\beta$, qui in conversione sphaerae *simul* moveatur et positionem $\alpha\epsilon\zeta\beta$ occupet. Quia in sphaera sunt paralleli circuli $\gamma\epsilon\delta\zeta$, et per polos eorum maximi circuli $\alpha\gamma\delta\beta$ $\alpha\epsilon\zeta\beta$ descripti sunt, arcus igitur $\gamma\epsilon$ arcui $\delta\zeta$ similis est¹⁾; dico igitur aequali tempore punctum γ ad ϵ ac δ ad ζ pervenire.

Etiamsi non *est*, tamen, si fieri possit, aequali tempore punctum γ ad punctum ϵ ac δ ad ζ perveniat; in conversione igitur sphaerae, cum γ ad ϵ pervenerit, etiam δ ad ζ *accedet*, et semicirculus $\alpha\gamma\delta\beta$ fere positionem $\alpha\epsilon\eta\beta'$ habebit. Et quia uterque circulorum $\alpha\epsilon\zeta\beta$ $\alpha\epsilon\eta\beta'$ maximus est, recta igitur ab α ad β' iuncta diametru sphaerae est²⁾. Sed etiam $\alpha\beta$ *diametru est*, id quod absurdum; non igitur aequali tempore punctum γ ad ϵ ac δ ad ζ pervenit. Similiter demonstrabimus *punctum* δ ad nullum aliud punctum praeter ζ pervenire posse.

Iam semicirculus $\alpha\gamma\beta$ non per δ , sed per ϑ transeat, ut est in altera figura, et sit parallelus cir-

tur $\delta\vartheta$, pars circumferentiae $\delta\vartheta\eta\zeta$ (in B omissum est η). Eadem figura reperitur in E, sed litterae δ et ϑ inter se commutatae sunt.

1) Theodos. sphaer. 2, 10 (conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\nu \epsilon$).

2) Patet id manifeste: cum enim $\alpha\epsilon\zeta\beta$ et $\alpha\epsilon\eta\beta'$ maximi circuli sint, per sphaerae siquidem centrum et polos ducuntur, secabunt se mutuo bifariam necessario, ut patet ex 11. Theod. 1. Sphaer. Quodsi coniunxerimus puncta, in quibus se circuli bifariam mutuo secant, erit illa omnino recta linea: nam (per 3. undecimi Euclid. elementorum) duorum planorum communis sectio est recta linea: quare recta linea ex puncto α ad punctum β' coniuncta circulorum erit et sphaerae diametru. SCHOLIUM ANTIQUUM apud Auriam p. 27, nisi quod *ABFE* et *ABGE* habet pro $\alpha\epsilon\zeta\beta$ et $\alpha\epsilon\eta\beta'$, atque *punctum* *E* pro *punctum* β' .

- φέρεται τὸ Δ σημεῖον ὁ $\Delta\Theta Z$, καὶ κείσθω τῇ ΓE
 (ξ) διοία ἡ ΔH . ἀλλ' ἡ ΓE περιφέρεια τῇ ΘZ περιφε-
 ρείᾳ ἐστὶν διοία· καὶ ἡ ΔH ἄρα τῇ ΘZ ἐστὶν διοία.
 (η) καὶ εἰσὶν τοῦ αὐτοῦ κύκλου· ἵση ἄρα ἐστὶν ἡ ΔH
 (θ) περιφέρεια τῇ ΘZ περιφερείᾳ· ἐν ἶσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ 5
 Δ ἐπὶ τὸ H παραγίγνεται καὶ τὸ Θ ἐπὶ τὸ Z . ἐν ὅσῳ
 δὲ χρόνῳ τὸ Θ ἐπὶ τὸ Z παραγίγνεται, καὶ τὸ Γ ἐπὶ
 τὸ E · ἐν ἶσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ Γ ἐπὶ τὸ E παραγίγνεται
 καὶ τὸ Δ ἐπὶ τὸ H .
- (ι) γ'. 'Εὰν σφαιραὶ στρέφηται διμαλῶς περὶ τὸν ἑαυ- 10
 τῆς ἄξονα, ἃς ἐν ἶσῳ χρόνῳ περιφερείας διεξέρχεται
 σημεῖά τινα τῶν παραλλήλων κύκλων καθ' ὃν φέρε-
 ται, αὐταὶ ὅμοιαι εἰσιν.
- "Ἐστω σφαιραὶ ἡς ἄξων ὁ AB , πόλοι δὲ τὰ A B
 σημεῖα, καὶ εἰλήφθω τινὰ σημεῖα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας 15
 τῆς σφαιρας τὰ $\Gamma \Delta$, καὶ ἐστωσαν παράλληλοι κύκλοι
 καθ' ὃν φέρεται τὰ $\Gamma \Delta$ σημεῖα οἱ ΓE ΔZ , καὶ ἐν
 ἶσῳ χρόνῳ τὸ Γ σημεῖον τὴν ΓE περιφέρειαν διαπο-
 (ια) ρευέσθω καὶ τὸ Δ σημεῖον τὴν ΔZ περιφέρειαν· λέγω
 ὅτι διοία ἐστὶν ἡ ΓE περιφέρεια τῇ ΔZ περιφέρειᾳ. 20

- Ἐλ γὰρ μὴ ἐστιν διοία ἡ ΓE περιφέρεια τῇ ΔZ ,
 (ιβ) ἐστω διοία ἡ ΓE τῇ ΔH · ἐν ἶσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ Γ
 σημεῖον τὴν ΓE περιφέρειαν διαπορεύεται καὶ τὸ Δ
 τὴν ΔH . ἀλλὰ καὶ ἐν ἶσῳ χρόνῳ τὸ Γ τὴν ΓE δια-

(ξ) Διὰ τὸ ι' τοῦ β' τῶν σφαιρικῶν.

25

(η) Διότι αἱ ἐν τῷ αὐτῷ κύκλῳ περιφέρειαι ὅμοιαι ἴσαι εἰσί.

(θ) Διὰ τὸ διμαλῶς κινεῖσθαι τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου ση-
 μεῖα.

(ι) Ἀντίστροφον.

(ια) Διὰ τὸν β' ὅρον συνάγεται καὶ διὰ τὸ β' .

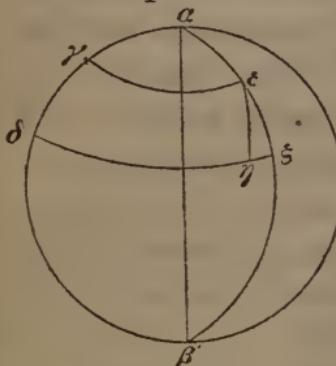
30

- (ιβ) Ως διὰ τοῦ πρὸ τούτου ἀπεδείχθη.

culus $\delta\vartheta\xi$, per quem punctum δ fertur, et arcui $\gamma\varepsilon$ similis ponatur ipse $\delta\eta$. Sed arcus $\gamma\varepsilon$ ipsi $\vartheta\xi$ similis est; itaque etiam $\delta\eta$ ipsi $\vartheta\xi$ similis est. Et sunt eiusdem circuli; ergo $\delta\eta$ ipsi $\vartheta\xi$ aequalis est¹⁾; aequali igitur tempore δ ad η ac ϑ ad ξ pervenient²⁾. Sed quo tempore ϑ ad ξ , eodem γ ad ε pervenit; aequali igitur tempore γ ad ε ac δ ad η pervenient.

III. Si sphaera aequabiliter circa axem suum ver-^{Prop. 3}
titur, arcus circulorum parallelorum, quos aequali
tempore puncta quaedam per eos circulos percurrunt,
inter se similes sunt³⁾.

Sit sphaera cuius axis $\alpha\beta$, poli autem puncta α

β , et sumantur puncta quae-
dam γ δ in superficie sphaerae,
et paralleli circuli, per quae
puncta γ δ feruntur, sint $\gamma\varepsilon$
 $\delta\xi$, et aequali tempore punctum
 γ arcum $\gamma\varepsilon$ ac punctum δ ar-
cum $\delta\xi$ percurrat; dico arcum
 $\gamma\varepsilon$ arcui $\delta\xi$ similem esse.

Si enim arcus $\gamma\varepsilon$ non similis est ipsi $\delta\xi$, sit $\gamma\varepsilon$ si-
milis ipsi $\delta\eta$; aequali igitur tempore punctum γ arcum
 $\gamma\varepsilon$ et δ ipsum $\delta\eta$ percurrunt. Sed aequali tempore

1) Hoc, nisi me fallit, scriptor ea fere ratione demonstrari voluit, quam posteriores inire potuerunt secundum Euclidis elem. 6, 33 et 3, 28. Et conf. σχόλιον η.

2) Propter secundam definitionem huius (conf. σχόλιον θ).

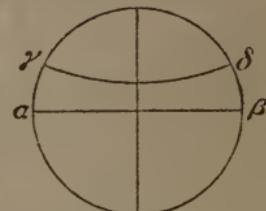
3) Conf. Pappum collect. 6 p. 628 sq. Conversam hanc esse propositionem ex ea quae praecedit et converso modo demon-
strari adnotat Maurolycus fol. 61v. Et conf. σχόλια ι—ιβ.

FIGURA longe alia exstat in codicibus ABCE, ubi rectam $\alpha\beta$ secant duae circumferentiae fere parallelae $\gamma\varepsilon$ $\delta\eta\xi$ (in A B omissum est η), circulus autem nullus comparet.

πορεύεται καὶ τὸ Δ τὴν ΔZ . ἐν ἵσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ Δ τὴν ΔZ διαπορεύεται καὶ τὸ Δ τὴν ΔH . καὶ εἰσὶν τοῦ αὐτοῦ κύκλου· ἵσῃ ἄρα ἔστιν ἡ ΔH τῇ ΔZ , ἡ ἐλάσσων τῇ μείζονι, ὅπερ ἔστιν ἀδύνατον· οὐκ ἄρα ὁμοία ἔστιν ἡ ΓΕ τῇ ΔH . ὁμοίως δὴ δεῖξομεν ὅτι 5 οὐδὲ ἄλλη τινὶ πλὴν τῇ ΔZ ὁμοία ἄρα ἔστιν ἡ ΓΕ περιφέρεια τῇ ΔZ .

(ιγ) δ'. Ἐὰν ἐν σφαίρᾳ μένων μέγιστος κύκλος πρὸς ὁρθὰς ὥν τῷ ἄξονι δοιέζῃ τό τε ἀφανὲς καὶ τὸ φανερὸν ἡμισφαίριον τῆς σφαίρας, στρεφομένης τῆς σφαίρας περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα οὐδὲν τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας σημείων οὔτε δύσεται οὔτε ἀνατελεῖ, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν τῷ φανερῷ ἡμισφαίρῳ αἰεὶ ἔστι φανερά, τὰ δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ αἰεὶ ἔστιν ἀφανῆ.

'Ἐν γὰρ σφαίρᾳ μένων <μέγιστος> κύκλος ὁ AB 15 πρὸς ὁρθὰς ὥν τῷ ἄξονι δοιέζεται τό τε φανερὸν τῆς σφαίρας καὶ τὸ ἀφανές· λέγω ὅτι στρεφομένης τῆς σφαίρας περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα οὐδὲν τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας σημείων οὔτε δύσεται οὔτε ἀνατελεῖ.

20

(ιγ) "Οἱ ἔστιν ἐπὶ τῆς μνησιδοῦς κινήσεως· τότε γὰρ οὐλὸς σημερινὸς ὁρίζων γίνεται, καὶ ἐξ μηνῶν ἡ ἡμέρα οὐλὸς νῦν.

25

1) Sic enim suppositum est.

PROPOS. 4: Pappus collect. 6 cap. 34 (p. 520). Ad eandem Maurolyeus fol. 61^v adnotat: 'Nam talis circulus manens est communis limes talium hemisphaeriorum, et per primam huius, puncta singula suos seorsum parallelos semper in alterutro hemisphaeriorum describent.' Praeterea haec scholia antiqua duo affert Auria p. 27 sq.: 'Schol. 1. Quod proponit Au-

etiam punctum γ ipsum $\gamma\varepsilon$ et δ ipsum $\delta\xi$ percurrunt¹⁾; ergo punctum δ aequali tempore et $\delta\xi$ et $\delta\eta$ percurrit. Et *arcus* sunt eiusdem circuli; ergo $\delta\eta$ ipsi $\delta\xi$, minor maiori, aequalis est, id quod fieri non potest; ergo $\gamma\varepsilon$ non similis est ipsi $\delta\eta$. Similiter demonstrabimus nullum alium praeter $\delta\xi$ similem esse; ergo arcus $\gamma\varepsilon$ ipsi $\delta\xi$ similis est.

IV. Si in sphaera maximus circulus manens, perpendicularis ad axem, distingue occultum et conspicuum hemisphaerium, et sphaera circa suum axem convertetur, nullum eorum quae sunt in superficie sphaerae punctorum neque occidet neque orietur, sed ea quae sunt in conspicuo hemisphaerio semper conspicua sunt, et quae in occulto semper occulta.

In sphaera enim maximus circulus manens $\alpha\beta$, perpendicularis ad axem, distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam; dico, si sphaera circa axem suum convertetur, nullum eorum quae sunt in superficie sphaerae punctorum neque occasurum esse neque oriturum.

tolyeus, in motu sphaerae rotundo accidit, videlicet ubi circulus Aequinoctialis est Horizon: tunc enim cuncta astra per circulos ipsi aequinoctiali parallelos feruntur: et sex mensibus dies continuus est, et sex iterum mensibus perpetua nox. — Schol. 2. Idem, quod Autolycus, ostendit etiam Theodosius propositione 1. libri de habitationibus: Hoc autem accidit iis, qui sub Polo degunt: Lege quae in 1. Theod. de habitationibus sunt annotata: hoc etenim spectant: Vide etiam et Decimam eiusdem Theod. in eodem libro de Habitationibus.' Ad Auriae Schol. 1 conf. Graecum $\nu\gamma$. Quo sensu ab Autolyco $\muέρων \kappaύλος$ dictus sit, pluribus exponit Th. H. Martin in *Revue critique*, 1877, premier semestre, p. 414 (conf. indicem nostrum s. v.).

FIGURA diversa est in codicibus ABCE, duo scilicet circuli circa unum centrum descripti, quorum maior $\alpha\beta$, minor $\gamma\delta$ notatus est.

Ελλήφθω γάρ τι σημεῖον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς τὸ Γ, καὶ ἔστω [παράλληλος] κύκλος παθ' οὐ (ιδ) φέρεται τὸ Γ σημεῖον δὲ ΓΔ· δὲ ΓΔ ἄρα κύκλος πρὸς (ιε) ὁρθάς ἔστιν τῷ ἄξονι. ἀλλὰ καὶ δὲ ΑΒ· παράλληλος ἄρα ἔστιν δὲ ΓΔ κύκλος τῷ ΑΒ κύκλῳ. εἰ δὲ ἄρα τὸ Γ 5 σημεῖον δύσεται ἢ ἀνατελεῖ, συμβαλεῖ δὲ ΓΔ κύκλος (ις) τῷ ΑΒ ὁρίζοντι, ὅπερ ἔστιν ἄτοπον· ἔστιν γὰρ αὐτῷ παράλληλος· οὐκ ἄρα τὸ Γ σημεῖον δύσεται ἢ ἀνατελεῖ. δόμοις δὴ δεῖξομεν δῆτι καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς σημεῖα οὕτε δύσεται οὕτε ἀνατελεῖ, ἀλλὰ τὰ μὲν 10 ἐν τῷ φανερῷ διὰ παντός ἔστιν ἐν τῷ φανερῷ, τὰ δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ διὰ παντός ἔστιν ἐν τῷ ἀφανεῖ.

(ιε) ε'. Ἐὰν διὰ τῶν πόλων τῆς σφαιρᾶς κύκλος μένων ὁρίζῃ τό τε φανερὸν καὶ τὸ ἀφανές, πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς σημεῖα στρεφομένης αὐτῆς καὶ δύσεται καὶ ἀνατελεῖ καὶ τὸν ἵσον χρόνου ὑπέρ τε τὸν ὁρίζοντα ἐνεχθήσεται καὶ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα.

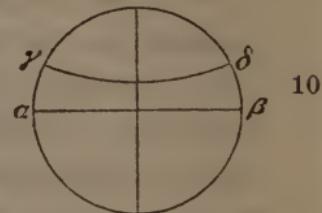
Διὰ γὰρ τῶν πόλων τῆς σφαιρᾶς κύκλος μένων οἱ ΑΒΓ ὁριζέτω τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές· λέγω δῆτι στρεφομένης τῆς σφαιρᾶς ἐν τῇ περιφορᾷ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς 25 σημεῖα καὶ δύνει καὶ ἀνατέλλει.

(ιδ) Διὰ τοῦ α' τούτον.

(ιε) Διὰ τοῦ ιδ' τοῦ ια' Εὐκλείδον.

(ις) Οἱ γὰρ παράλληλοι οὐ συμπίπτουσιν.

(ιξ) Ὅτι ἔστιν ἐπὶ τῆς ὁρθῆς σφαιρᾶς τότε γὰρ καὶ δὲ ὁρίζων 30 διὰ τῶν πόλων ἔστι τῆς σφαιρᾶς καὶ ἀεὶ ἴσημερία.

Sumatur enim punctum quoddam in superficie sphaerae γ , et circulus, per quem punctum γ fertur, sit $\gamma\delta$; ergo circulus $\gamma\delta$ perpendicularis est ad axem¹⁾. Verum etiam circulus $\alpha\beta$; ergo circulus $\gamma\delta$ ipsi $\alpha\beta$ parallelus est²⁾. Si igitur punctum γ aut occidet aut orietur, circulus $\gamma\delta$ continget horizontem $\alpha\beta$, id quod absurdum est (nam eidem parallelus est); ergo punctum γ neque occidet neque orietur. Similiter demonstrabimus omnia reliqua in superficie sphaerae puncta neque occasura esse neque oritura, sed ea quae in conspicuo sunt semper esse conspicua, et quae in occulto semper esse occulta.

V. Si circulus per polos sphaerae *transiens et manens* distingue ^{Prop. 5} conspicuum et occultum, omnia in superficie sphaerae puncta, dum ipsa vertetur, et occident et orientur et aequale tempus super horizontem ac sub horizonte ferentur.

Per polos enim sphaerae circulus manens $\alpha\beta\gamma$ distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam; dico, si sphaera convertatur, in conversione omnia in superficie sphaerae puncta et occidere et oriri.

2) Eucl. elem. 11, 14 (conf. σχόλιον τε).

PROPOS. 5: Pappus collect. 6 cap. 35 (p. 520). Ad eandem Maurolyeus fol. 61^v adnotat: 'Nam talis circulus manens, per 20^m [lege 15^m] primi sphaericorum Theodosii, secat per aequalia singulos parallelos, hoc est in semicirculos. Quare per 2^m huius, per aequale tempus punctorum unumquodque feretur utrinque a circulo secante.' Accedunt duo scholia apud Auriam p. 28: 'Schol. 1. Hoc evenit iis, qui sphaeram rectam incolunt: tunc etenim Horizon per sphaerae polos est ductus, secatque circulum Aequinoctiale, et omnes ipsi parallelos circulos in partes aequales: et semper aequinoctium est. (Lege praeterea, quae in 5. partem prop. 2. Euclid. Phaenomenwn sunt adnotata.) — Schol. 2. Idem ostendit Theod. prop. 2 lib. de Habitationib. Hoc autem illis accedit, qui degunt sub aequinoctiali.

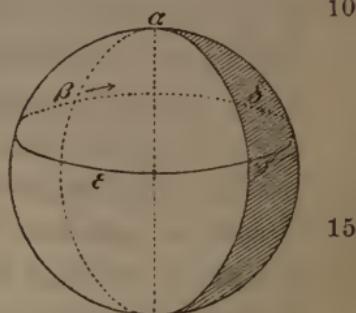
"Εστω γάρ τι σημεῖον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς τὸ Δ, καὶ ἔστω παράλληλος κύκλος καθ' οὗ (ιη) φέρεται τὸ Δ σημεῖον ὁ ΒΔΓΕ· ἐν τῇ ἄρα περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς τὸ Δ σημεῖον, ὅταν μὲν κατὰ τὸ Γ γέ- (ιθ) νηται, ἀνατέλλει, ὅταν δὲ κατὰ τὸ Β, δύνει. καὶ ἐπεὶ 5 ὁ ΑΒΓ κύκλος τὸν ΒΔΓΕ κύκλου διὰ τῶν πόλων τέμνει, δίχα τε αὐτὸν τεμεῖ <καὶ πρὸς ὁρθάς>· ἡμι- κύκλιον ἄρα ἔστιν ἐκάτερον τῶν ΒΕΓ ΒΔΓ· τὸ Δ ἄρα σημεῖον αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ σημεῖα τοῦ ΑΒΓ κύ- κλου καὶ δύσεται καὶ ἀνατελεῖ 10 καὶ τὸν ἵσον χρόνον, ὑπὲρ τὸν δρίζοντα ἐνεχθήσεται καὶ ὑπὸ τὸν δρίζοντα. δύοις δὴ δεῖξομεν ὅτι καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς σημεῖα καὶ δύσεται καὶ ἀνατελεῖ καὶ τὸν ἵσον χρόνον ὑπέρ τε τὸν δρίζοντα ἐνεχθήσε- ται καὶ ὑπὸ τὸν δρίζοντα.

(κ) σ'. Ἐὰν ἐν σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος μένων δρίζῃ τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανὲς λοξὸς ὥν 20 πρὸς τὸν ἄξονα, ἐφάψεται δύο κύκλων ἵσων τε καὶ παραλλήλων ἀλλήλοις, καὶ τούτων ὁ μὲν πρὸς τῷ φανερῷ πόλῳ αἰεὶ ἔσται φανερός, ὁ δὲ πρὸς τῷ ἀφα- νεῖ αἰεὶ ἀφανῆς.

(ιη) Εἰ γὰρ ὁ ΕΒΔΓ κύκλος πρὸς ὁρθάς ἔστι τῷ ἄξονι 25 διὰ τὸ α', ὁ δὲ ΓΒΑ ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐπιφανείας ἔχει τὸν ἄξονα, δῆλον ὅτι ὁ ΕΒΔΓ κύκλος τέμνει τὸν ΒΑΓ, ὥστε, καθό ἔστιν ἡ τομή, κατὰ τὸ Γ ἀνατέλλει καὶ κατὰ τὸ ἔτερον τῆς τομῆς, τὸ Β, δύνει.

(ιθ) Διὰ τοῦ ιε' τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν.

(κ) Ὁ ἔστιν ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκήσεως, ὅταν ὁ πόλος τῆς σφαιρᾶς μήτε ἐπὶ τοῦ δρίζοντος ἡ μήτε κατὰ κορυφήν.

10

15

20

30

Sit enim punctum quoddam in superficie sphaerae δ , et sit circulus parallelus, per quem punctum δ fertur, $\beta\delta\gamma\varepsilon$; ergo in conversione sphaerae punctum δ , si ad γ pervenerit, oritur, sin vero ad β , occidit¹⁾. Et quia circulus $\alpha\beta\gamma$ circulum $\beta\delta\gamma\varepsilon$ per polos secat, seccabit eum et bifariam et ad rectos angulos²⁾; ergo semicirculi sunt $\beta\varepsilon\gamma$ $\beta\delta\gamma$; itaque punctum δ semper in iisdem punctis circuli $\alpha\beta\gamma$ et occidet et orientur et aequale tempus super horizontem ac sub horizonte feretur. Similiter demonstrabimus omnia reliqua in superficie sphaerae puncta *item* et occasura et oritura esse et aequale tempus super horizontem ac sub horizonte latum iri.

VI. Si in sphaera maximus circulus manens, obliquus ad axem, distinguit conspicuam sphaerae *partem* et occultam, tanget duos circulos aequales inter se et parallelos³⁾, quorum alter, conspicuo polo propinquus, semper erit conspicuus, alter autem, occulto polo propinquus, semper occultus.

Lege, quae sunt annotata in 2. Theod. de Habitationibus: Etenim huius loci sunt.⁴⁾ Ad Auriae Schol. 1 conf. Graecum $\iota\zeta$, et de circulo qui $\mu\acute{\epsilon}\nu\omega\nu$ dicitur Martin. l. c.

FIGURAM nostra conjectura delineavimus pro hac exstat in codicibus ABCE:

1) Conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\eta$.

2) Theodos. sphaer. 1, 15 (conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\eta$).

PROPOS. 6: Pappus collect. 6 cap. 36 (p. 520), Martinus l. c.

3) Constat hoc manifeste per 10^m [*lege 8^m*] secundi sphæ ricorum Theodosii. MAUROLYCUS.

'Εν γὰρ σφαιραῖς μένων μέγιστος κύκλος ὁ *ΑΒΓ* λοξὸς ὃν πρὸς τὸν ἄξονα δοικεῖται τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές· λέγω ὅτι ὁ *ΑΒΓ* κύκλος ἐφάψεται δύο κύκλων ἵσων τε καὶ παραλλήλων ἀλλήλοις, καὶ τούτων ὁ μὲν πρὸς τῷ φανερῷ πόλω αἰεὶ 5 ἔσται φανερός, ὁ δὲ πρὸς τῷ ἀφανεῖ αἰεὶ ἔσται ἀφανῆς.

"Εστῶ γὰρ ὁ πόλως τῆς σφαιρᾶς ὁ φανερὸς ὁ *Δ*, καὶ διὰ τοῦ *Δ* καὶ τῶν τοῦ *ΑΒΓ* κύκλου πόλων μέγιστος κύκλος γεγράφθω ὁ *ΑΔΕ*, καὶ κείσθω τῇ *ΑΔ* περιφερείᾳ ἵση ἡ *ΓΕ*, καὶ πόλω τῷ *Δ* διαστήματι δὲ 10 τῷ *ΑΔ* κύκλος γεγράφθω ὁ *ΑΖΗ*, πόλω δὲ τῷ *Ε* διαστήματι δὲ τῷ *ΕΓ* κύκλος γεγράφθω ὁ *ΓΘΚ*.
 (κα) φανερὸν δὴ ὅτι ὁ *ΑΖΗ* κύκλος τῷ *ΓΘΚ* κύκλῳ ἵσος
 τε καὶ παράλληλός ἔστιν καὶ ἔτι ὁ *ΑΒΓ* κύκλος τῶν
 (κβ) *ΑΖΗ* *ΓΘΚ* κύκλων ἐφάπτεται· λέγω δὴ ὅτι καὶ ὁ 15

(κα) Διὰ τοῦ β' καὶ γ' τοῦ β' τῶν σφαιρικῶν.

(κβ) Ἐπεὶ γὰρ ἵση ἔστιν ἡ *ΑΔ* τῇ *ΓΕ*, κοινὴ προσκείσθω ἡ *ΔΓ*. ὅλη ἄρα ἡ *ΑΔΓ* ὅλῃ τῇ *ΔΓΕ* ἵση ἔστιν. ἡμικυκλίου δὲ ἡ *ΑΔΓ*. ἡμικυκλίου ἄρα καὶ ἡ *ΔΓΕ*. κατὰ διάμετρον ἄρα ἔστι τὸ *Δ* τῷ *Ε*. καὶ ἔστι τὸ *Δ* πόλος τοῦ *ΑΖΗ*. καὶ τὸ *Ε* 20 ἄρα πόλος τοῦ αὐτοῦ· κατὰ διάμετρον γὰρ οἱ πόλοι, ὡς ἐκ πορίσματος ἐν τῷ α'. πάλιν ἐπεὶ τὸ *Ε* πόλος τοῦ *ΓΘΚ*, κατὰ διάμετρον δὲ τῷ *Ε* τὸ *Δ*, καὶ τὸ *Δ* ἄρα πόλος ἔστι τοῦ *ΓΘΚ*. οἱ δὲ περὶ τοὺς αὐτοὺς ὅντες πόλους παράλληλοι. ἵσοι δέ, ἐπειδὴ αἱ ἐκ τῶν πόλων αἱ *ΔΑ* *ΓΕ* ἵσαι εἰσί. καὶ ἐπεὶ δύο 25 κύκλοι οἱ *ΑΒΓ* *ΑΖΗ* μεγίστου τινὸς κύκλου περιφέρειαν τὴν *ΑΔΓΕ* κατὰ τὸ αὐτὸ σημεῖον τέμνουσι, τοὺς πόλους ἔχοντες ἐπ' αὐτοῦ, ἐφάψονται ἀλλήλων οἱ κύκλοι.

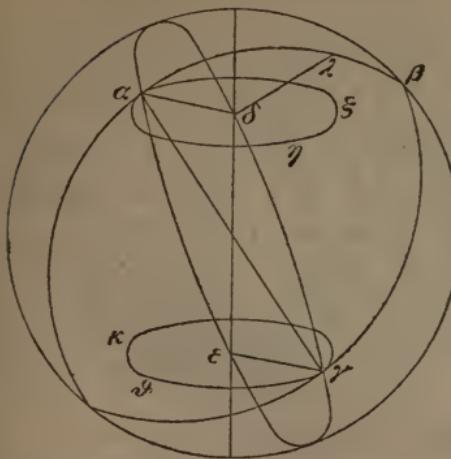
FIGURA, quam codices ABCE exhibent, similiter ac prior (p. 17 adnot.) quodammodo in planum explicata est. Comparet enim maior circulus αλβγ, in quem inscriptus est minor αξη, cuius centrum δ esse unus quidem codex E significat. Maioris autem circuli diametruς αγ ultra γ ad ε pertinet, et ductus est semicirculus αηε item ultra circulum αλβγ. Denique circa centrum ε descriptus est minor circulus γθη.

In sphaera enim manens circulus maximus $\alpha\beta\gamma$, obliquus ad axem, distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam; dico circulum $\alpha\beta\gamma$ tacturum esse duos circulos aequales inter se et parallelos, quorum alter, conspicuo polo propinquus, semper conspicuus erit, alter autem, occulto polo propinquus, semper erit occultus.

Sit enim conspicuus sphaerae polus δ , et per δ et circuli $\alpha\beta\gamma$ polos describatur maximus circulus $\alpha\delta\gamma\varepsilon$ ¹⁾, et arcus $\gamma\varepsilon$ ponatur ipsi $\alpha\delta$ aequalis²⁾, et polo δ intervalloque $\alpha\delta$ describatur circulus $\alpha\xi\eta$, polo autem ε intervalloque $\varepsilon\gamma$ describatur circulus $\gamma\vartheta\pi$; apparent igitur circulum $\alpha\xi\eta$ circulo $\gamma\vartheta\pi$ aequalem et parallelum esse et circulum $\alpha\beta\gamma$ circulos $\alpha\xi\eta$ $\gamma\vartheta\pi$

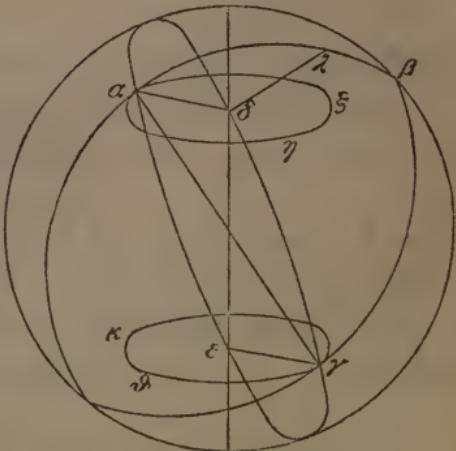
1) Qua ratione talis circulus describatur, docet Theodosius sphaer. 1, 20.

2) Scholio antiquo, quod est apud Auriam p. 29, primum supponitur rectas $\alpha\gamma$ $\delta\varepsilon$ se invicem secare, tum ex Eucl. elem. 1, 15 rectas $\alpha\delta$ $\gamma\varepsilon$, ideoque etiam propter elem. 3, 28 arcus $\alpha\delta$ $\gamma\varepsilon$ inter se aequales esse demonstratur. Attamen paulo aliter ipsius scriptoris sententia explicanda esse videtur. Quoniam enim maximorum circulorum $\alpha\beta\gamma$ $\alpha\delta\gamma$ circumferentiae ex constructione se secant in α , alterum sectionis punctum erit γ , et circulorum plana se secabunt in recta $\alpha\gamma$. Iam a δ ad dimidiam $\alpha\gamma$, id est ad centrum sphaerae (quod littera μ notemus), ducatur recta $\alpha\mu$ eaque producatur ad ε , et ponatur $\mu\varepsilon = \mu\delta$. Ergo punctum ε erit in superficie sphaerae. Iam facile demonstratur rectam $\varepsilon\gamma$ aequalem esse rectae $\delta\alpha$, itaque etiam arcum $\varepsilon\gamma$ arcui $\delta\alpha$.

μὲν AZH κύκλος αἰεί ἔστι φανερός, ὁ δὲ $\Gamma\Theta\Lambda$ αἰεί ἔστιν ἀφανῆς.

Εἰ γὰρ μὴ ἔστιν ὁ AZH κύκλος αἰεὶ φανερὸς ἐν τῇ περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς, ὁ AZH κύκλος συμβαλεῖ τῷ $AB\Gamma$ δορίζοντι. συμβαλλέτω κατὰ τὸ Δ σημεῖον, ⁵
^(κγ) καὶ ἐπεξεύχθωσαν αἱ $A\Delta$ $\Delta\Lambda$ $A\Gamma$. ἐπεὶ ἐν σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος ὁ $A\Delta\Gamma$ κύκλον τινὰ τῶν ἐν τῇ σφαιρᾷ τὸν $AB\Gamma$ διὰ τῶν πόλων τέμνει, δίχα τε αὐτὸν τεμεῖ καὶ πρὸς δορθάς· διάμετρος ἄρα ἔστιν ἡ $A\Gamma$ τοῦ $AB\Gamma$ κύκλου. καὶ ὁ $A\Delta\Gamma$ κύκλος δορθός ¹⁰ ἔστι πρὸς τὸν $AB\Gamma$ κύκλον· κύκλον δή τυνος τοῦ $AB\Gamma$ ἐπὶ διαμέτρου τῆς $A\Gamma$ τμῆμα κύκλου δορθὸν ἐφέστηκεν τὸ $A\Delta\Gamma$, καὶ ἡ τοῦ ἐφεστῶτος τμῆματος περιφέρεια εἰς ἄνισα τέμνεται κατὰ τὸ ^(κδ) Δ , καὶ ἔστιν ἐλάσσων ἡ $A\Delta$ (τοῦτο γὰρ φα-
^(κε) νερόν). ἡ ἄρα $A\Delta$ εὐθεῖα ἐλαχίστη ἔστι πασῶν τῶν ἀπὸ τοῦ Δ πρὸς τὸν $AB\Gamma$ κύκλον προσπιπτούσαν εὐθεῖαν· ὅστε ἐλάσσων ^(κε) ἔστιν ἡ $A\Delta$ εὐθεῖα τῆς $\Delta\Lambda$ εὐθείας. ἀλλὰ καὶ ἵση ²⁵ (πόλος γάρ ἔστιν τὸ Δ σημεῖον τοῦ AZH κύκλου),

(κγ) Διὰ τοῦ ιε' τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν.

(κδ) Ἐπειδὴ ὁ AZH ἐφάπτεται τοῦ $A\Delta\Gamma$ · διὸ οὐ μέγιστος· ὥστε ἡ ἐν τοῦ πόλον αὐτοῦ ἡ ΔA ἐλάσσων τεταρτημορίου· διὸ ἡ διχοτομία τοῦ $A\Gamma$ ἡμικυκλίου οὐκ ἔστι τὸ Δ .

(κε) Διὰ τοῦ α' τοῦ γ' τῶν σφαιρικῶν.

(κζ) Διὰ τοῦ ε' δρον τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν.

tangere¹⁾; iam dico circulum $\alpha\zeta\eta$ semper conspicuum et $\gamma\vartheta\kappa$ semper occultum esse.

Nam circulus $\alpha\zeta\eta$, si in conversione sphaerae non semper conspicuus erit, horizontem $\alpha\beta\gamma$ secabit. Secet in puncto λ , et iungantur rectae $\alpha\delta$ $\delta\lambda$ $\alpha\gamma$. Quoniam in sphaera maximus circulus $\alpha\delta\gamma$ alium in eadem sphaera circulum $\alpha\beta\gamma$ per polos secat, bifariam eum et ad rectos angulos secabit²⁾; ergo $\alpha\gamma$ diameter est circuli $\alpha\beta\gamma$. Et circulus $\alpha\delta\gamma$ perpendicularis est ad circulum $\alpha\beta\gamma$; circulo igitur $\alpha\beta\gamma$ in diametro $\alpha\gamma$ perpendicularare insistit segmentum $\alpha\delta\gamma$, et circumferentia eius segmenti inaequaliter secatur in δ , et minor est arcus $\alpha\delta$ (hoc enim manifestum³⁾; ergo recta $\alpha\delta$ minima est omnium quae a δ ad circulum $\alpha\beta\gamma$ deducuntur⁴⁾; itaque recta $\alpha\delta$ minor est quam $\delta\lambda$. Sed *eadem* etiam aequalis (nam punctum δ polus est circuli $\alpha\zeta\eta$), id quod absurdum est; ergo in con-

1) Scholio, quod Auria p. 29 sq. ex Graeco (vide σχόλ. ιβ) convertit, primum demonstratur rectam $\delta\varepsilon$ diametrum sphaerae, ideoque puncta $\delta\varepsilon$ polos circuli $\gamma\vartheta\kappa$, et propter Theodos. sphaer. 2, 2 (vide σχόλ. ια) circulos $\alpha\zeta\eta$ $\gamma\vartheta\kappa$ inter se parallelos esse. Sed eosdem etiam aequales, quia rectae ex poli ductae $\delta\alpha$ $\varepsilon\gamma$ aequales sint (supra p. 19 adn. 2). Et quoniam duo circuli $\alpha\beta\gamma$ et $\alpha\zeta\eta$ maximi circuli $\alpha\delta\gamma\varepsilon$ circumferentiam in eodem secent puncto atque in eo ipso maximo circulo polos habeant, propter sphaer. 2, 3 (vide σχόλ. ια) circulos $\alpha\beta\gamma$ $\alpha\zeta\eta$ se mutuo in puncto α tangere (itemque circulos $\alpha\beta\gamma$ $\gamma\vartheta\kappa$ in puncto γ).

2) Theodos. sphaer. 1, 15 (conf. σχόλιον ιγ).

3) Quoniam vero circulus AFG [id est $\alpha\beta\gamma$] tangit circulum ABC [id est $\alpha\delta\gamma$] in puncto A, ideo maximus circulus non est: quare recta linea DA, ex ipsius polo ducta, minor est quarta circuli [circumferentiae] parte, et propterea semicirculi AC bipartita sectio non est D punctum. Quare semicirculi AC pars minor est AD circumferentia. SCHOLIUM ANTIQUUM apud Auriam p. 30, expressum e Graeco ιδ.

4) Theodos. sphaer. 3, 1 (conf. σχόλιον ιε).

ὅπερ ἄτοπον· ἐν ἄρα τῇ περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς ὁ ΑΖΗ κύκλος οὐ δύσεται. ὅμοίως δὴ δεῖξομεν ὅτι οὐδὲ ὁ ΓΘΚ ἀνατελεῖ· ὁ μὲν ΑΖΗ ἄρα κύκλος αἰεὶ ἔστιν φανερός, ὁ δὲ ΓΘΚ αἰεὶ ἔστιν ἀφανῆς.

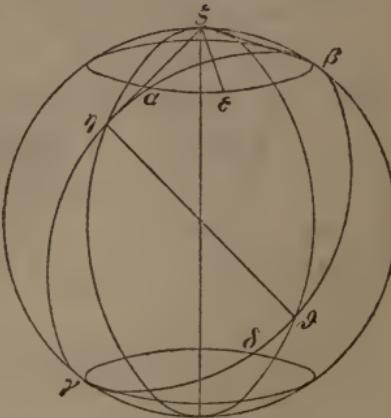
ξ'. Ἐὰν ὁ ὁρίζων ἐν τῇ σφαιρᾷ κύκλος τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανὲς λοξὸς ἢ πρὸς τὸν ἄξονα, οἱ τῷ ἄξονι πρὸς ὁρθὰς ὅντες κύκλοι καὶ τέμνοντες τὸν ὁρίζοντα κατὰ τὰ αὐτὰ σημεῖα αἰεὶ τοῦ ὁρίζοντος τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ποιοῦνται, ἔτι δὲ καὶ ὅμοίως ἔσονται κεκλιμένοι πρὸς τὸν ὁρίζοντα. 10

"Ἐστω ἐν σφαιρᾷ κύκλος ὁρίζων τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανὲς ὁ ΑΒΔΓ λοξὸς ἢν πρὸς τὸν ἄξονα, οἱ δὲ τῷ ἄξονι πρὸς ὁρθὰς ὅντες κύκλοι ἔστωσαν οἱ ΑΒ ΓΔ· λέγω ὅτι οἱ ΑΒ ΓΔ κύκλοι κατὰ τὰ αὐτὰ σημεῖα αἰεὶ τοῦ ὁρίζοντος τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ποιοῦνται [καὶ διὰ μὲν τῶν Δ Β σημείων τὰς ἀνατολὰς ποιοῦνται, διὰ δὲ τῶν Α Γ τὰς δύσεις]. 20

(κη) Μὴ γάρ, ἀλλ' εἰ δυνατόν, ποιείσθω ὁ ΑΒ κύκλος δι' ἄλλου τινὸς σημείου τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ε, διὰ δὲ τοῦ Α τὴν δύσιν, καὶ ἔστω ὁ πόλος τῶν παραλλήλων κύκλων τὸ Ζ σημεῖον, καὶ διὰ τοῦ Ζ καὶ τῶν τοῦ ΑΒΔΓ κύκλου πόλων μέγιστος κύκλος γεγράφθω ὁ

(κξ) Τοντέστι καθ' ἡ ποιοῦσι σημεῖα οἱ παράλληλοι πρὸς τὸν ὁρίζοντα.

(κη) Εἰ γὰρ ὁ ΑΒ κύκλος δι' ἄλλου σημείου τὴν ἀνατολὴν ποιήσει τοῦ Ε, καὶ δι' ἄλλου παρὰ τὸ Α τὴν δύσιν, ἔσεται κεκλιμένος πρὸς τὸν ἄξονα τῆς σφαιρᾶς, ὅπερ οὐχ ὑπόκειται.

15

20

versione sphaerae circulus $\alpha\zeta\eta$ non occidet. Similiter demonstrabimus circulum $\gamma\vartheta\kappa$ non oriturum esse; ergo circulus $\alpha\zeta\eta$ semper conspicuus, circulus autem $\gamma\vartheta\kappa$ semper occultus est.

VII. Si *horizon*, *id est* circulus qui in sphaera ^{Prop. 7} conspicuam sphaerae *partem* et occultam distinguit, obliquus ad axem sit, circuli qui ad axem perpendiculares sunt et horizontem secant semper in iisdem horizontis punctis et oriuntur et occidunt iisdemque similiter inclinati erunt ad horizontem.

Sit in sphaera circulus conspicuam sphaerae *partem* et occultam distinguens $\alpha\beta\delta\gamma$ obliquus ad axem, circuli autem ad axem perpendiculares sint $\alpha\beta\gamma\delta$; dico circulos $\alpha\beta\gamma\delta$ semper in iisdem horizontis punctis et oriri et occidere [et oriri eos quidem in punctis $\beta\delta$, occidere autem in $\alpha\gamma$].

Etiamsi non *est*, tamen, si fieri possit, circulus $\alpha\beta$ in alio puncto, *velut* ε , oriatur et in puncto α occidat, et polus circulorum parallelorum sit punctum ξ , et per ξ et polos circuli $\alpha\beta\delta\gamma$ maximus circulus de-

PROPOS. 7: Pappus collect. 6 cap. 38 (p. 520—523). Et conf. Eucl. phaen. propos. 3 p. 566, Heiberg. Stud. Eucl. p. 42, denique appendicem ad h. l.

FIGURAM quae supra delineata est et illam alteram quae p. 25 extr. sequitur secundum scriptoris verba nostra conjectura adumbravimus. In codicibus AC et Parisino 2472 ad hanc propositionem primum ea figura adscripta est quae in nostra editione infra sequetur tertio loco (p. 27), tum illa quam ad Graecum scholium $\lambda\xi$ (p. 28) exhibebimus. In BE prior tantum ex his quas diximus reperitur. Auria p. 18 et 32 praebet figuram ex duabus quae sunt in AC Paris. 2472 concinnatam; ad quam quae litterae adscriptae sunt, eas suo ingenio elegit interpres (conf. append. ad VII propos.).

- (κθ) *HZΘ*, καὶ ἐπεξεύχθωσαν αἱ *HΘ HZ ZE ZB*. ἐπεὶ
 ἐν σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος ὁ *HZΘ* κύκλον τινα τῶν
 ἐν τῇ σφαιρᾷ τὸν *ABΔΓ* διὰ τῶν πόλων τέμνει, δίχα
 τε αὐτὸν τεμεῖ καὶ πρὸς ὁρθάς· διάμετρος ἄρα ἔστιν
 ἡ *HΘ* τοῦ *ABΔΓ* κύκλου. καὶ ὁ *HZΘ* κύκλος ὁρθός⁵
 ἔστι πρὸς τὸν *ABΔΓ* κύκλου· κύκλου δή τινος τοῦ
ABΔΓ ἐπὶ διαμέτρου τῆς *HΘ* τμῆμα κύκλου ὁρθὸν
 ἐφέστηκεν τὸ *HZΘ*, καὶ ἡ τοῦ ἐφεστῶτος τμήματος τοῦ
HZΘ περιφέρεια εἰς ἄνισα τέτμηται κατὰ τὸ *Z* σημεῖον,
 (λ) καὶ ἔστιν ἐλάσσων ἡ *ZH* περιφέρεια [$\hat{\eta}$ ἡμίσεια]. ἡ *ZH* 10
 (λα) ἄρα εὐθεῖα ἐλαχίστη ἔστιν πασῶν τῶν ἀπὸ τοῦ *Z* σημείου
 πρὸς τὸν *ABΔΓ* κύκλον προσπιπτουσῶν εὐθεῖῶν· καὶ
 ἡ ἔγγιον ἄρα τῆς *ZH* ἐλάσσων ἔστιν· ἐλάσσων ἄρα
 (λβ) ἔστιν ἡ *ZE* τῆς *ZB*. ἀλλὰ καὶ ἵση, ὅπερ ἔστιν ἄτοπον·
 οὐκ ἄρα ὁ *AB* κύκλος δι' ἀλλού τινὸς σημείου $\hat{\eta}$ διὰ 15
 τοῦ *B* τὴν ἀνατολὴν ποιήσεται, διὰ δὲ τοῦ *A* τὴν δύσιν.
 ὅμοιώς δὴ δείξομεν ὅτι καὶ ὁ *ΓΔ* κύκλος διὰ μὲν τοῦ
Δ τὴν ἀνατολὴν ποιήσεται, διὰ δὲ τοῦ *Γ* τὴν δύσιν·
 ὥστε οἱ *AB ΓΔ* κύκλοι αἱὲν κατὰ τὰ αὐτὰ σημεῖα τοῦ
 δρίζοντος τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ποιοῦνται. 20

(κθ) Διὰ τοῦ $\iota\varepsilon'$ τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν.

(λ) Ἐὰν πόλω τῷ *Z* διαστήματι δὲ τῷ *H* κύκλος γραφῆ·
 ἐφάψεται γάρ. καὶ ὅμοιώς τῷ ἀνω δειχθήσεται.

(λα) Διὰ τοῦ α' τοῦ γ' τῶν σφαιρικῶν.

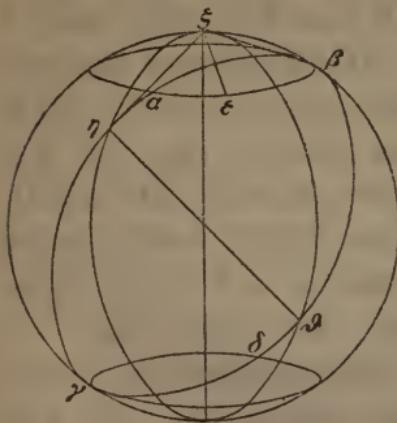
(λβ) Ως ἐν τῷ πρὸ τούτου ἐδείχθη.

25

1) Theodos. sphaer. 1, 15 (conf. σχόλιον κθ).

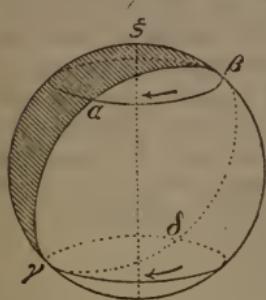
2) Quia ex hypothesi circulus $\alpha\beta\delta\gamma$ obliquus est ad axem, et ex constructione η punctum sectionis circuli $\alpha\beta\delta\gamma$ cum circulo $\xi\zeta\theta$ proprius est polo ξ quam contrarium sectionis punctum ϑ , punctum igitur η in circumferentia $\xi\eta\theta$ positum est inter polum ξ et circulum aequinoctiale, cuius polus est ξ ; ergo arcus $\xi\eta$ minor est quadrante circuli, id est minor di-midio semicirculo, id est minor arcu $\xi\vartheta$.

scribatur $\eta\xi\vartheta$, et iungantur rectae $\eta\vartheta$ $\eta\xi$ $\xi\beta$. Quoniam in sphaera maximus circulus $\eta\xi\vartheta$ alium in eadem

sphaera circulum $\alpha\beta\delta\gamma$ per polos secat, bifariam et ad rectos angulos secabit¹⁾; ergo $\eta\vartheta$ diametrus est circuli $\alpha\beta\delta\gamma$. Et circulus $\eta\xi\vartheta$ perpendicularis est ad circulum $\alpha\beta\delta\gamma$; itaque in circuli $\alpha\beta\delta\gamma$ diametro $\eta\vartheta$ perpendicularare insistit segmentum $\eta\xi\vartheta$, et eius segmentum

circumferentia inaequaliter secta est in puncto ξ , et minor arcus est $\xi\eta$ ²⁾; ergo recta $\xi\eta$ minima omnium est quae a puncto ξ ad $\alpha\beta\delta\gamma$ circulum dducuntur³⁾; itaque etiam minor est quae propior rectae $\xi\eta$; ergo $\xi\epsilon$ minor est quam $\xi\beta$. Sed eadem etiam aequalis⁴⁾,

id quod absurdum est; ergo circulus $\alpha\beta$ in nullo alio puncto nisi β oritur, neque in ullo nisi α occidet⁵⁾. Similiter demonstrabimus circulum quoque $\gamma\delta$ in puncto δ oriturum esse et in γ occasurum; ergo circuli $\alpha\beta$ $\gamma\delta$ semper in iisdem horizontis punctis et oriuntur et occidunt.

3) Theodos. sphaer. 3, 1 (conf. σχόλιον λα).

4) Quia ex hypothesi punctum ϵ positum est in circumferentia circuli $\alpha\beta$, cuius polus est ξ . Conf. Theodos. sphaer. 1 def. 5 et supra propos. 6 extremam (p. 21).

5) Omissa est demonstratio similis superiori, qua supponebatur circulum $\alpha\beta$ in puncto quidem β oriri, sed in alio puncto praeter α occidere et cet.

- (λγ) Λέγω δὴ ὅτι καὶ ὁμοίως εἰσὶ κεκλιμένοι πρὸς τὸν $AB\Delta\Gamma$ ὁρίζοντα.
- (λδ) Ἐπεξεύχθωσαν γὰρ αἱ $AB\Gamma\Delta KM\Lambda N$. ἐπεὶ δὲ $HZ\Theta$ κύκλος τοὺς $AB\Gamma\Delta AG\Delta B$ κύκλους διὰ τῶν πόλων τέμνει, καὶ πρὸς ὁρθὰς αὐτοὺς τεμεῖ· δὲ $HZ\Theta$ 5 ἄρα κύκλος ὁρθός ἔστι πρὸς ἑκατονταν τῶν $AB\Gamma\Delta AB\Delta\Gamma$ κύκλων· ὅστε καὶ ἑκάτερος τῶν $AB AB\Delta\Gamma$ κύκλων ὁρθός ἔστιν πρὸς τὸν $HZ\Theta$. καὶ δὴ κοινὴ 10 ἄρα τομὴ δὴ τῶν $AB\Gamma\Delta BA$ δὴ AB ὁρθή ἔστιν πρὸς τὸν $HZ\Theta$ κύκλουν· καὶ πρὸς πάσας ἄρα τὰς 15 ἀπτομένας αὐτῆς ἐν τῷ $HZK\Theta$ ἐπιπέδῳ ὁρθή ἔστιν δὴ AB . ἄπτεται δὲ τῆς AB ἑκατέρα τῶν $H\Theta KM$ οὖσα ἐν τῷ τοῦ $HZ\Theta$ κύκλου ἐπιπέδῳ· δὴ AB ἄρα (λε) πρὸς ἑκατέραν τῶν $H\Theta KM$ ὁρθή ἔστιν· ὅστε

(λγ) Ἀλλ᾽ δὲ μὲν δεῖξι αὕτη καλῶς ἔχουσα ἐπὶ τοῦδε τοῦ 15 θεωρήματος, φυλαττομένου τοῦ τῆς προτάσεως προδιορισμοῦ τοῦ εἰναι λοξὸν τὸν ὁρίζοντα πρὸς τὸν ἄξονα. ὁμοίως δὲ δειχθήσεται, καὶ εἰ μὴ λοξὸς ἢ δὲ ὁρίζων πρὸς τὸν ἄξονα, ἀλλὰ δὶ αὐτοῦ τοῦ ἄξονος, ὅπερ ἔστιν ἐπὶ τῆς ὁρθῆς σφαιρᾶς, ἐὰν ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος λάβωμεν τὸν πόλον τῶν παραλλήλων κύκλων τὸ 20 H τυχὸν σημεῖον, καὶ διὰ τοῦ τοιούτον σημείουν, καθά καὶ πρότερον, μέγιστον κύκλου γράψωμεν, καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον πατασιενάσσαντες δεῖξωμεν ἵσην τὴν ἀπὸ τοῦ H ἐπὶ τὸ B τῇ ἀπὸ τοῦ H ἐπὶ τὸ E , καὶ τὸ ἄτοπον παραστήσωμεν. τοῦτο δὲ προδέδειται τοῖς ἐφιστῶσι καὶ ἐν τῷ σ' θεωρήματι τοῦ 25 παρόντος βιβλίου.

(λδ) Διὰ τοῦ ιε' τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν.

(λε) Διὰ τοῦ ιθ' τοῦ ια' Εὐκλείδου.

(λσ) Διὰ τὸν ὄρον· ἐπιπέδον γὰρ πρὸς ἐπίπεδον οὐλίσις ἔστιν δὴ περιεχομένη ὁξεῖα γωνία ὑπὸ τῶν πρὸς ὁρθὰς τῇ κοινῇ 30 τομῇ ἀγομένων πρὸς τῷ αὐτῷ σημείῳ ἐν ἑκατέρῳ τῶν ἐπιπέδων. καὶ ἔστιν δὴ μὲν KM ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ AB κύκλου ἐπιπέδῳ πρὸς ὁρθὰς τῇ κοινῇ τομῇ τῇ AB , δὲ δὲ $ΘM$ ἐν τῷ τοῦ $AG\Delta B$ ἐπιπέδῳ πρὸς ὁρθὰς τῇ κοινῇ τομῇ τῇ AB , καὶ ποιοῦσιν ὁξεῖαν γωνίαν τὴν ὑπὸ $KM\Theta$.

Iam dico *circulos αβ γδ* etiam similiter inclinatos esse ad horizontem $\alpha\beta\delta\gamma^1$).

Iungantur enim $\alpha\beta\gamma\delta$ καὶ λν. Quia circulus $\eta\xi\theta$ circulos $\alpha\beta\gamma\delta$ αγδβ per polos secat, eosdem ad rectos

angulos secabit²); circulus igitur $\eta\xi\theta$ perpendicularis est ad unumquemque circulorum $\alpha\beta\gamma\delta$ αβδγ; itaque etiam uterque circulorum $\alpha\beta$ αβδγ ad circulum $\eta\xi\theta$ perpendicularis est³); ergo etiam recta $\alpha\beta$, id est communis sectio circulorum $\alpha\beta\gamma\delta\beta\alpha$, perpendicularis est ad circulum $\eta\xi\theta$ ⁴); ergo eadem $\alpha\beta$ ad omnes

rectas, quae in plano $\eta\xi\theta$ ipsam tangunt, perpendicularis est⁵). Tangit autem rectam $\alpha\beta$ utraque rectangularum $\eta\vartheta$ καὶ ν, quae sunt in plano circuli $\eta\xi\theta$; ergo $\alpha\beta$ ad utramque $\eta\vartheta$ καὶ ν perpendicularis est; itaque angu-

---

ram p. 23); nam si aliam forte rationem, similem prioribus nostris figuris, iniissemus, perspicuitatem et evidentiam singularum linearum vix servavissemus.

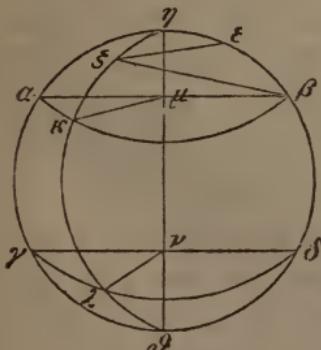
1) Conf. σχόλιον λγ et appendicem ad VII. propositionem.

2) Theodos. sphaer. 1, 15 (conf. σχόλιον λδ).

3) Postquam scriptor ostendit circulum $\eta\xi\theta$ ad circulos $\alpha\beta\gamma\delta$ αβδγ perpendiculararem esse, nostratis quidem viris doctis supervacaneum esse videatur hoc praeterea subiungere, vice versa unumquemque circulorum $\alpha\beta\gamma\delta$ αβδγ ad $\eta\xi\theta$ perpendiculararem esse. Sed ista in demonstrando verbositas propria fuit vetustissimae dictionis mathematicae, id quod, ut alia taceam, docet similis locus qui infra in demonstratione duodecimi theorematis sequetur. Verum in Graecis delenda erant notae ΓΔ (v. p. 26 adnot. ad v. 7); nam de duobus tantum circulis $\alpha\beta$ αβδγ agi et tenor conclusionis et ipsa forma ἐνάτερος (diversa ab illa quae antecedit ἐναστος) demonstrabat.

4) Eucl. elem. 11, 19 (conf. σχόλιον λε).

5) Ibid. def. 3.

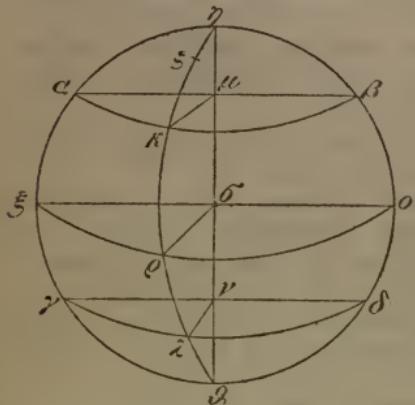
(λξ) ἡ ὑπὸ τῶν $KM\Theta$ γωνία ἡ κλίσις ἐστὶν ἐν ᾧ κέκλιται
 (λη) ὁ AB κύκλος πρὸς τὸν $AB\Delta\Gamma$ κύκλον. διὰ τὰ αὐτὰ
 δὴ καὶ ἡ ὑπὸ τῶν $AN\Theta$ γωνία ἐστὶν ἡ κλίσις ἐν ᾧ
 κέκλιται ὁ $\Gamma\Delta$ κύκλος πρὸς τὸν $AB\Delta\Gamma$. καὶ ἐπεὶ
 δύο ἐπίπεδα παράλληλα τὰ AB $\Gamma\Delta$ ὑπό τυνος ἐπι- 5
 (λθ) πέδου τοῦ $Z\Theta$ τέμνεται, αἱ κοιναὶ ἄρα αὐτῶν τομαὶ
 αἱ KM AN εὐθεῖαι παράλληλοι εἰσιν· ὥστε ἵση ἐστὶν
 ἡ ὑπὸ τῶν KMN γωνία τῇ ὑπὸ τῶν $AN\Theta$ γωνίᾳ.
 καὶ ἐστιν ἡ μὲν ὑπὸ τῶν $KM\Theta$ γωνία ἡ κλίσις ἦν
 κέκλιται ὁ AB κύκλος πρὸς τὸν $AB\Delta\Gamma$ κύκλον, ἡ 10
 δὲ ὑπὸ τῶν $AN\Theta$ γωνία ἡ κλίσις ἦν κέκλιται ὁ $\Gamma\Delta$
 κύκλος πρὸς τὸν $AB\Delta\Gamma$ κύκλον· οἱ AB $\Gamma\Delta$ ἄρα
 κύκλοι διοίωσι εἰσὶν κεκλιμένοι πρὸς τὸν $AB\Delta\Gamma$ κύκλον.
 η'. Οἱ τῶν αὐτῶν ἐφαπτόμενοι μέγιστοι κύκλοι,
 ὃν καὶ ὁ δορίζων ἀπτεται, στρεφομένης τῆς σφαιρᾶς 15
 ἐφαρμόσουσιν ἐπὶ τὸν δορίζοντα.

(λξ) "Οτι δὲ ὁξεῖά ἐστιν ἡ ὑπὸ KMN γωνία, δῆλον οὕτως·
 ἔὰν γράψωμεν τὸν μέγιστον τῶν παραλλήλων τὸν ΞPO , ὡς
 ὑπόκειται, τεταρτημορίου ἐσται
 ὁ ZP · ἐν πόλον γὰρ τοῦ ΞPO · 20
 μείζων ἄρα τεταρτημορίου ἡ
 HP . καὶ ἐστιν ἡμικυκλίου ἡ
 $H\Theta$ · ἐλάσσων ἄρα τεταρτη-
 μορίου ἡ $P\Theta$ · μείζων ἄρα ἡ
 HP τῆς ΘP . καὶ βέβηκεν ἐπὶ 25
 μὲν τῆς HP περιφερείας ἡ
 ὑπὸ $H\Xi P$, ἐπὶ δὲ τῆς $P\Theta$
 περιφερείας ἡ ὑπὸ $P\Xi\Theta$, καὶ
 ἐστι κέντρον τὸ Σ πάντων τῶν
 μεγίστων κύκλων· μείζων ἄρα 30
 ἡ ὑπὸ $P\Xi H$ γωνία τῆς ὑπὸ
 $P\Xi\Theta$. καὶ εἰσὶ δυσὶν ὁρθαῖς
 ἰσοι ὁξεῖα ἄρα ἡ ὑπὸ $P\Xi\Theta$.

ώστε καὶ αἱ MN διὰ τὸν παραλλήλους· ἵσαι γὰρ αἱ τρεῖς.

(λη) "Οτε μὲν γὰρ διὰ τὸν B ἀνατέλλει, ἡ BZ ἐν πόλον 35
 ἐστὶν, ὅτε δὲ διὰ τὸν E , ἡ ZE ἐν πόλον· ὑπόκειται γὰρ μη
 ἀεὶ διὰ τὸν B , ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν E ἀνατέλλειν.

(λθ) Διὰ τοῦ $i\varsigma'$ τοῦ $i\alpha'$ Εὐκλείδου.

lus $\kappa\mu\vartheta$ inclinatio est, qua circulus $\alpha\beta$ ad circulum $\alpha\beta\delta\gamma$ inclinatus est¹⁾). Iam eadem ratione demonstratur angulum $\lambda\nu\vartheta$ inclinationem esse, qua circulus $\gamma\delta$ ad circulum $\alpha\beta\delta\gamma$ inclinatus est. Et

quia duo plana parallela $\alpha\beta$ $\gamma\delta$ plano aliquo $\zeta\vartheta$ secantur, communes igitur eorum sectiones, *id est* rectae $\kappa\mu$ $\lambda\nu$, parallelae sunt²⁾; itaque angulus $\kappa\mu\nu$ angulo $\lambda\nu\vartheta$ aequalis est. Atqui

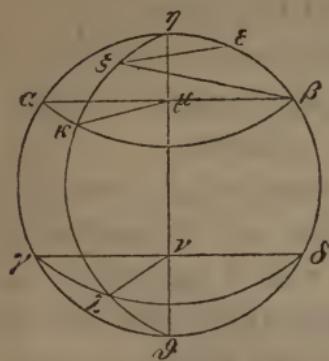
angulus $\kappa\mu\vartheta$ est inclinatio, qua circulus $\alpha\beta$ ad circulum $\alpha\beta\delta\gamma$ inclinatus est, et angulus $\lambda\nu\vartheta$ inclinatio, qua circulus $\gamma\delta$ ad eundem $\alpha\beta\delta\gamma$ inclinatus est; ergo circuli $\alpha\beta$ $\gamma\delta$ similiter inclinati sunt ad circulum $\alpha\beta\delta\gamma$.

VIII. Circuli maximi, qui eosdem quos horizon^{Prop.}
circulos tangunt, in conversione sphaerae cum horizonte congruent.

1) Eucl. elem. 11 def. 6. Conf. σχόλια λς ac λξ et appendicem ad VII propositionem.

2) Ibid. 11, 16 (conf. σχόλιον λθ).

PROPOS. 8: Pappus collect. 6 cap. 39 (p. 522). Maurolycus fol. 61^v Graeca verba sic dilatavit: 'Si circulus maior in sphaera fixus apprens ab occulto dirimat inclinatus ad axem: quicunque circulus maior contingit duos circulos parallelos aequales semperque apparentem semperque occultum, quos horizon contingit: evoluta sphaera, congruit horizonti.' Quae sic explicat idem: 'Nam, dum versatur sphaera, puncta contactuum feruntur semper in periferiis dictorum parallelorum: et perinde contactus dicti circuli maioris coniuntur contactibus horizontis: et circulus ipse coniunitur horizonti.'

"Εστω ἐν σφαιρᾷ δορίζων ὁ $AB\Gamma$, μέγιστος δὲ τῶν μὲν αἰεὶ ἀφανῶν ἔστω ὁ AE , τῶν δὲ αἰεὶ φανερῶν ἔστω ὁ AD , ὃν ἐφάπτεται ὁ $AB\Gamma$ δορίζων, καὶ γεγράφθω τις μέγιστος κύκλος ἐφαπτόμενος τῶν AD AE ὁ $\Delta BE\Gamma$. λέγω δὲ τι στρεφομένης τῆς σφαιρᾶς ὁ $\Delta BE\Gamma$ 5 κύκλος ἐφαρμόσει ἐπὶ τὸν $AB\Gamma$ δορίζοντα.

Γεγράφθω γάρ τις τῷ AD παράλληλος κύκλος ὁ
 (μ) $HZ\Theta$ · ἀσύμπτωτον δή ἔστιν τὸ ἀπὸ τοῦ A ἡμικύκλιον
 ὃς ἐπὶ τὰ Z H E μέρη τῷ ἀπὸ τοῦ A ἡμικυκλίῳ ὃς
 ἐπὶ τὰ B V L μέρη. ἐπεὶ οὖν παράλληλοί εἰσιν κύκλοι 10
 οἱ AD $ZH\Theta$, καὶ γεγραμμένοι εἰσὶν κύκλοι μέγιστοι
 οἱ $AB\Gamma$ $\Delta BE\Gamma$ ἐνὸς μὲν αὐτῶν ἐφαπτόμενοι τοῦ
 AD , τὸν δὲ $HZ\Theta$ τέμνοντες, καὶ εἰσὶν μεταξὺ τῶν
 ἀσυμπτώτων ἡμικυκλίων αἱ ΔKA ZH AE περι-
 (μα) φέρειαι, διοικα ἄρα ἔστιν ἡ ΔKA περιφέρεια τῇ ZH 15
 (μβ) καὶ τῇ AE περιφερεῖαι· ἐν ἵσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ Δ τὴν
 ΔKA περιφέρειαν διελθὸν ἐπὶ τὸ A παραγίγνεται καὶ
 τὸ Z τὴν ZH διελθὸν ἐπὶ τὸ H παραγίγνεται καὶ ἔτι
 τὸ E τὴν AE περιφέρειαν διελθὸν ἐπὶ τὸ L παρα-
 γίγνεται· ὅστε ἐν τῇ περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς, ὅταν το 20
 Δ ἐπὶ τὸ A παραγένηται, τότε καὶ τὸ Z ἐπὶ τὸ H
 παρέσται καὶ τὸ E ἐπὶ τὸ L , καὶ ἐφαρμόσει ἡ ΔZE

(μ) Δυνατὸν γὰρ καὶ ἐτέρους παραλλήλους τῷ AD γράψαι,
 ὥστε κατὰ πλείονα σημεῖα συμβάλλειν τοὺς κύκλους.

(μα) Ἀπὸ τοῦ $i\gamma'$ τοῦ b' τῶν σφαιρικῶν.

(μβ) Ἀπὸ τοῦ b' τοῦ αὐτοῦ.

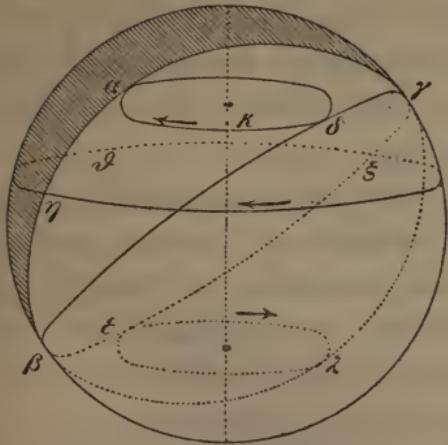
Sit in sphaera horizon $\alpha\beta\gamma$ obliquus ad axem, maximus autem circulorum parallelorum semper latentum sit $\lambda\varepsilon$, et maximus eorum qui semper apparent sit $\alpha\delta$, quos quidem horizon $\alpha\beta\gamma$ tangit, et describatur maximus aliquis circulus $\delta\beta\varepsilon\gamma$, qui circulos $\alpha\delta$ $\lambda\varepsilon$ tangat; dico fore ut in conversione spherae circulus $\delta\beta\varepsilon\gamma$ cum

horizonte $\alpha\beta\gamma$ congruat.

Describatur enim circulus aliquis $\eta\xi\vartheta$ parallelus circulo $\alpha\delta$; ergo semicirculus a puncto δ ad partes γ ξ ε pertinens non concurrit cum semicirculo qui ab α ad partes η β λ pertinet. Iam quia circuli $\alpha\delta$ $\xi\eta\vartheta$ paralleli sunt, et descripti sunt maximi circuli $\alpha\beta\gamma$ $\delta\beta\varepsilon\gamma$, unum quidem $\alpha\delta$ tangentibus, alterum autem $\eta\xi\vartheta$ secantes, et inter semicirculos non concurrentes sunt arcus $\delta\alpha\alpha$ $\xi\eta$ $\lambda\varepsilon$, similis igitur est arcus $\delta\alpha\alpha$ arcui $\xi\eta$ et arcui $\lambda\varepsilon$ ¹); aequali igitur tempore punctum δ , cum arcum $\delta\alpha\alpha$ percucurrit, ad α pervenit ac ξ , cum arcum $\xi\eta$ percucurrit, ad η pervenit ac denique ε , cum arcum $\varepsilon\lambda$ percucurrit, ad λ pervenit²). Itaque in conversione spherae, cum δ ad α pervenerit, tum etiam ξ ad η et ε ad λ accesserit, et arcus $\delta\xi\varepsilon$ con-

1) Theodos. sphaer. 2, 13 (conf. σχόλιον μα).

2) Autol. propos. 2 huius (conf. σχόλιον μβ).

περιφέρεια ἐπὶ τὴν *AΗΛ*. ὥστε καὶ ὅλος ὁ *ΔΒΕΓ* κύκλος ἐφ' ὅλον τὸν *ΑΒΓ* κύκλον ἐφαρμόσει· εἰ γὰρ οὐκ ἐφαρμόσει, δύο κύκλοι τεμοῦσιν ἀλλήλους κατὰ (μγ) πλείονα σημεῖα, ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον· στρεφομένης ἡρα τῆς σφαιρᾶς ἐφαρμόσει ὁ *ΔΒΕ* κύκλος ἐπὶ τὸν *ΑΒΓ* κύκλον.

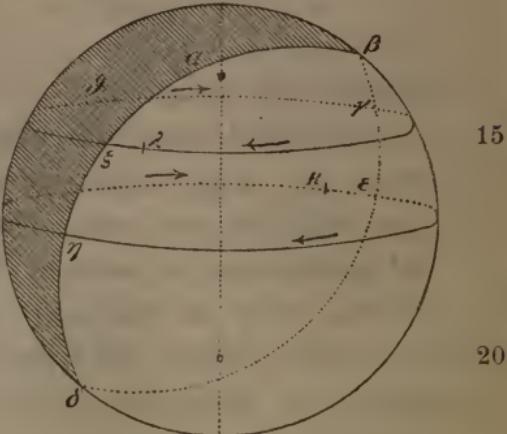
3'. Ἐὰν ἐν σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος λοξὸς ὥν πρὸς τὸν ἄξονα δριζῇ τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές, τῶν ἀμα ἀνατελλόντων σημείων τὰ πρὸς τῷ φανερῷ πόλῳ ὕστερον δύνει, τῶν δὲ ἀμα δυνόντων τὰ πρὸς τῷ φανερῷ πόλῳ πρότερον ἀνατέλλει.

Ἐν γὰρ σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος ὁ *ΑΒΓ* λοξὸς ὥν πρὸς τὸν ἄξονα δριζέτω τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές, καὶ εἰλήφθω δύο σημεῖα τὰ *Γ Ε* δόμοσε ἀνατέλλοντα, καὶ ἔστω ἔγγιον τοῦ φανεροῦ πόλου τὸ *Γ* ἥπερ τὸ *Ε* λέγω ὅτι τὰ *Γ Ε* σημεῖα οὐχ δόμοσε δύσεται, ἀλλ' ὕστερον δύσεται τὸ *Γ* τοῦ *Ε*.

Ἔστωσαν γὰρ παράλληλοι κύκλοι καθ' ὥν φέρεται τὰ *Γ Ε* σημεῖα οἱ *ΓΖΘ ΕΗΚ*. ἐπεὶ ὁ *ΑΒΓ* δριζῶν λοξός ἐστιν πρὸς τὸν ἄξονα, καὶ πρὸς τὸν παραλλήλους

(μγ) Ἐν τῷ ἵ τῶν κυκλικῶν.

FIGURA codicum ABCΕ, in planum redacta, exhibet circulos ὃξην ηεν circa centrum α descriptos et circulum αηβε (sic) hos quos dixi secantem. Littera δ abest.

gruet cum arcu $\alpha\eta\lambda$; itaque etiam totus circulus $\delta\beta\varepsilon\gamma$ cum toto $\alpha\beta\gamma$ congruet; nam si non congruet, duo se invicem circuli secabunt in pluribus quam duobus punctis, id quod absurdum est¹⁾; ergo in conversione sphaerae circulus $\delta\beta\varepsilon$ cum circulo $\alpha\beta\gamma$ congruet.

IX. Si in sphaera maximus circulus, obliquus ad ^{Prop. 9} axem, distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam, punctorum simul orientium ea quae sunt propiora conspicuo polo posterius occidunt, punctorum autem simul occidentium ea quae sunt propiora conspicuo polo prius oriuntur.

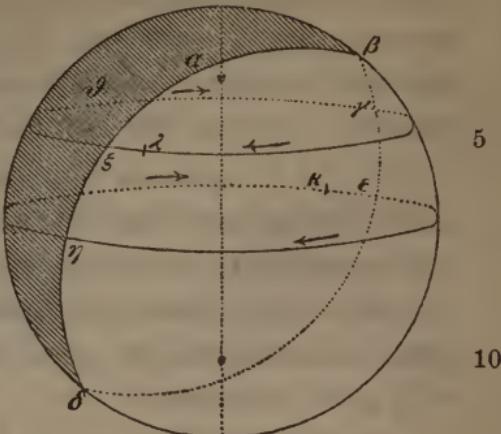
In sphaera enim maximus circulus $\alpha\beta\gamma$, obliquus ad axem, distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam, et sumantur duo puncta $\gamma \varepsilon$ simul orientia, et sit γ proprius conspicuo polo quam ε ; dico puncta $\gamma \varepsilon$ non simul occasura esse, sed posterius occasurum γ quam ε .

Sint enim circuli paralleli, per quos puncta $\gamma \varepsilon$ feruntur, $\gamma\xi\vartheta \varepsilon\eta\kappa$. Quoniam horizon $\alpha\beta\gamma$ obliquus

1) Sive Autolycus ipse sive alius quispiam hanc demonstrationem apagogicam addidit, verborum sententia haec esse videtur: 'Si duorum circulorum circumferentiae duo puncta communia habent, circuli aut se secant aut congruunt; at si tria puncta communia habent, iam fieri non potest, ut se secant (nam sic se secarent in pluribus quam duobus punctis, quod absurdum est propter Eucl. elem. 3, 10); ergo unum relinquatur, ut congruant.' Euclidis elementorum libri tertii ($\tau\alpha\tau\nu\chi\kappa\lambda\iota\kappa\omega\nu$) propositio decima citatur scholio Graeco $\mu\gamma$.

PROPOS. 9: Pappus collect. 6 cap. 40 (p. 522). Ad eandem Maurolycus fol. 61^v adnotat: 'Nam punctum polo manifesto vicinus habet, per 24^m [lege 20^m] secundi Theodosii, maiorem arcum super horizontem: et perinde si simul oritur, cum puncto remotiori a dicto polo: posterius occidet. Et si simul occidat, iam prius exortum est per 2^m huius.'

-

Πάλιν δὲ δυνέτω τὰ ΖΗ ἄστροα διμόσε· λέγω δὲ 15
οὐχ ἄμα ἀνατέλλει, ἀλλὰ πρότερον τὸ Ζ τοῦ Η.

- Ἐπεὶ γὰρ ἡ ΓΖ περιφέρεια τῆς ΕΗ περιφερείας
(μείζων ἐστὶν ἡ δομοία, λοιπὴ ἄρα ἡ ΖΘΓ λοιπῆς τῆς
ΗΚΕ ἐλάσσων ἐστὶν ἡ δομοία. ἔστω ἡ ΖΘΓ δομοία
τῇ ΗΚ. ἐπεὶ δομοία ἐστὶν ἡ ΖΘΓ περιφέρεια τῇ ΗΚ 20
περιφερείᾳ, στρεφομένης ἄρα τῆς σφαίρας ἀμα τὸ Ζ
ἐπὶ τὸ Γ παραγίγνεται καὶ τὸ Η ἐπὶ τὸ Κ. πρότερον
δὲ τὸ Η ἐπὶ τὸ Κ παραγίγνεται ἥπερ ἐπὶ τὸ Ε· πρό-
τερον ἄρα καὶ τὸ Ζ ἐπὶ τὸ Γ παραγίγνεται ἥπερ τὸ Η
ἐπὶ τὸ Ε. ἀλλ' ὅταν μὲν τὸ Ζ ἐπὶ τὸ Γ παραγένηται, 25
ἀνατέλλει τὸ Ζ, ὅταν δὲ τὸ Η ἐπὶ τὸ Ε παραγένηται,
ἀνατέλλει τὸ Η· πρότερον ἄρα ἀνατέλλει τὸ Ζ τοῦ Η.

(μδ) Διὰ τοῦ κ' τοῦ β' τῶν σφαιρικῶν.

(με) Ἀπὸ τοῦ β' τούτον τοῦ βιβλίου.

(με) Ἐπειδὴ πᾶς κύνλος παντὶ ὄμοιός ἐστιν τῷ τὰς δ' 30

est ad axem, idem etiam ad parallelos obliquus est¹); ergo arcus $\gamma\zeta$ maior est quam similis arcui $\varepsilon\eta$ ²). Sit arcui $\varepsilon\eta$ similis $\gamma\lambda$; aequali igitur tempore punctum γ ad λ ac punctum ε ad η pervenit³). At punctum ε , cum ad η accessit, occidit, punctum autem γ , cum ad λ accessit, nondum occidit, sed etiam super horizontem est; prius igitur occidit ε quam γ ; itaque γ posterius occidit quam ε .

Rursus autem puncta ξ η simul occidunt; dico ea non simul, sed prius ξ quam η oriri.

Nam quia arcus $\gamma\zeta$ maior est quam similis arcui $\varepsilon\eta$, reliquus igitur $\xi\vartheta\gamma$ minor est quam similis reliquo $\eta\kappa\varepsilon$ ⁴). Sit arcus $\xi\vartheta\gamma$ similis ipsi $\eta\kappa$. Quoniam arcus $\xi\vartheta\gamma$ ipsi $\eta\kappa$ similis est, in conversione igitur sphaerae punctum ξ simul ad γ atque η ad κ pervenit. Prius autem punctum η ad κ quam ad ε pervenit; ergo etiam punctum ξ prius ad γ , quam η ad ε , pervenit. Sed punctum ξ , cum ad γ accessit, oritur, punctum autem η , cum ad ε accessit, oritur; ergo ξ prius oritur quam η .

1) Autol. propos. 7 huius.

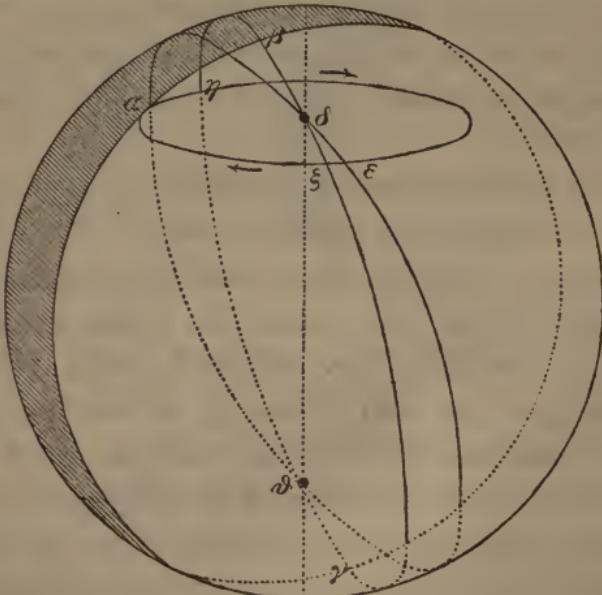
2) Theodos. sphaer. 2, 20 (conf. σχόλιον μδ).

3) Autol. propos. 2 huius (conf. σχόλιον με).

4) Quoniam omnis circulus omni circulo similis est: quatuor namque anguli, qui sunt in centro, in omnibus circulis insistunt recti. SCHOLIUM apud Auriam p. 32 (expressum e Graeco μς).

γωνίας τὰς πρὸς τῷ κέντρῳ τὰς ὁρθὰς ἐπὶ ὅλων τῶν οὐκλων βεβηκέναι.

i. Έὰν ἐν σφαιραῖς μέγιστος κύκλος λοξὸς ὡν πρὸς τὸν ἄξονα δρίζῃ τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές, ὁ διὰ τῶν πόλων τῆς σφαιρᾶς κύκλος ἐν μιᾷ περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς δῆς ἔσται ὁρθὸς πρὸς τὸν δρίζοντα.

Ἐν γὰρ σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος ὁ ΑΒΓ δοιζέτω 5
τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανὲς λοξὸς ὃν
(μξ) πρὸς τὸν ἄξονα, καὶ ἔστω μέγιστος τῶν αἱεὶ φανερῶν
ὁ ΖΕΖ κύκλος, ὁ δὲ φανερὸς πόλος τῆς σφαιρᾶς ἔστω
ὁ Δ, ὁ δὲ διὰ τῶν πόλων τῆς σφαιρᾶς κύκλος ἔστω
ὁ ΒΔΓ· λέγω ὅτι ἐν μιᾷ περιφορᾷ τῆς σφαιρᾶς ὁ ΒΔΓ 10
κύκλος δὶς ἔσται ὁρθὸς πρὸς τὸν ΑΒΓ δοιζοντα.

Γεγράφθω γὰρ διὰ τῶν Α Δ σημείων μέγιστος
η) κύκλος ὁ ΑΔΘ. ἕξει δὴ καὶ διὰ τῶν τοῦ ΑΒΓ πόλων
καὶ ἔσται δρυὸς πρὸς αὐτόν. καὶ ἐπεὶ ἐπάτερος τῶν

*(μξ) Τοντέστιν οὖ ἐφάπτεται ὁ ΑΒΓ ιύνλος· φανερὸν γὰρ 15
καὶ ἀπό τοῦ σ' ὅτι ἐφάπτεται.*

(μη) Ἀπὸ τοῦ ε' τοῦ β' τῶν σφαιρωνῶν.

X. Si in sphaera maximus circulus, obliquus ad axem, distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam, circulus per sphaerae polos *ductus* in una conversione sphaerae bis ad horizontem perpendicularis erit.

In sphaera enim maximus circulus $\alpha\beta\gamma$ distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam, obliquus ad axem, et maximus circulorum semper apparentium sit $\alpha\xi\eta$, perspicuus autem sphaerae polus sit punctum δ , circulus autem per polos sphaerae *ductus* sit $\beta\delta\gamma$; dico in una conversione sphaerae circulum $\beta\delta\gamma$ bis ad horizontem $\alpha\beta\gamma$ perpendiculararem futurum esse.

Describatur enim per puncta α δ maximus circulus $\alpha\delta\vartheta^1)$; transibit igitur etiam per polos circuli $\alpha\beta\gamma^2)$ eritque ad eum perpendicularis³⁾. Et quia uterque

FIGURA codicum ABCE exhibet maiorem circulum $\alpha\beta\vartheta\gamma$ et minorem $\alpha\xi\eta$ inter se intus tangentes. Praeterea descriptae sunt circumferentiae $\beta\xi\delta\eta\gamma$ (sic) et $\alpha\delta\varepsilon\vartheta$.

PROPOS. 10: Pappus collect. 6 cap. 41 (p. 522). Ad eandem Maurolycus fol. 61^v adnotat: 'Patet, quoniam talis circulus bis transit in uno ambitu per polos horizontis: quare per 20^m [lege 15^m] primi sphaericorum Theodosii bis eum orthogonaliter secabit.' Praeterea scholio apud Auriā p. 32 comparatur positio circuli meridiani, cum quo omnis circulus per polos ductus bis in die congruat, et citatur prima pars secundae propositionis Euclidis phaenomenon, qua in propositione Euclidem hoc decimo Autolyci theoremate usum esse demonstrat Heiberg. Stud. Eucl. p. 40.

- 1) Theodos. sphaer. 1, 20.
- 2) Ibid. 2, 5 (conf. σχόλιον μη).
- 3) Ibid. 1, 15.

- (μθ) ΖΔΗ ΑΔΕ τὸν ΖΗ κύκλου διὰ τῶν πόλων τέμνει,
ἴση ἄρα ἐστὶν ἡ ΖΑ περιφέρεια τῇ ΕΗ περιφερείᾳ·
(ν) ἐν ἵσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ Ζ σημεῖον τὴν ΖΑ περιφέρειαν
διελεύσεται καὶ τὸ Η τὴν ΗΕ· στρεφομένης ἄρα τῆς
σφαιρᾶς, ὅταν τὸ Ζ τὴν ΖΑ περιφέρειαν διελθὸν ἐπὶ 5
τὸ Α παραγένηται, καὶ τὸ Η τὴν ΗΕ διελθὸν ἐπὶ⁵
τὸ Ε παραγένηται, ἡ ΖΔΗ περιφέρεια ἐφαρμόσει ἐπὶ⁵
(να) τὴν ΑΔΕ περιφέρειαν· ὥστε καὶ ὅλος ὁ ΒΔΓ κύκλος
(νβ) ἐφ' ὅλον τὸν ΑΔΘ κύκλον ἐφαρμόσει. ἀλλ' ὁ ΑΔΘ
κύκλος ὁρθός ἐστιν πρὸς τὸν ΑΒΓ κύκλον· καὶ ὁ 10
ΒΔΓ ἄρα κύκλος ὁρθός ἐστιν πρὸς τὸν ΑΒΓ κύκλον.
πάλιν δὴ στρεφομένης τῆς σφαιρᾶς, ὅταν τὸ Η σημεῖον
ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ Ε σημείου τὴν ΕΖΑ περιφέρειαν
διελθὸν ἐπὶ τὸ Α παραγένηται, τότε καὶ τὸ Ζ σημεῖον
ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ Α σημείου τὴν ΑΗΕ περιφέρειαν 15
διελθὸν ἐπὶ τὸ Ε παρέσται, καὶ ἐφαρμόσει ἡ ΖΔΗ
περιφέρεια ἐπὶ τὴν ΑΔΕ περιφέρειαν· ὥστε καὶ ὅλος
ὁ ΒΔΓ κύκλος ἐφ' ὅλον τὸν ΑΔΘ κύκλον ἐφαρ-

(μθ) Ἀπὸ τοῦ γ' τοῦ γ' τῶν σφαιρικῶν.

(ν) Διὰ τοῦ β' τούτον.

(να) Διὰ τοῦ η' τούτον.

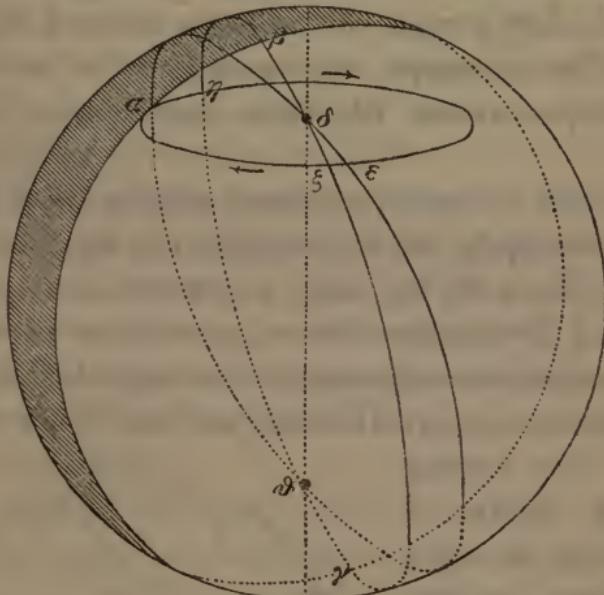
(νβ) Ὡς ἐδείχθη διὰ τοῦ ε' τοῦ β' τῶν σφαιρικῶν.

20

1) Hoc loco circulum $\alpha\delta\varepsilon$ eundem quem antea $\alpha\delta\theta$ scriptor appellat, quoniam de sectione circuli $\alpha\eta\varepsilon\xi$ agitur. Similiter circulus $\xi\delta\eta$ nunc dicitur qui antea $\beta\delta\gamma$ notatus est.

2) Scilicet propter Theodos. sphaer. 1, 15 utraque circumferentiarum $\xi\eta$ $\alpha\varepsilon$ semicirculus est. Et sunt eiusdem circuli; itaque etiam inter se aequales; subtracto igitur communi arcu $\alpha\eta$ restat $\xi\alpha = \eta\varepsilon$. Similiter demonstrabitur esse $\alpha\varepsilon = \varepsilon\alpha$, et $\varepsilon\xi = \alpha\eta$. Scholiasta Graecus (μθ), nescio qua ratione ductus, Theodosii sphaer. 3, 3 citat.

circularum $\xi\delta\eta$ $\alpha\delta\varepsilon^1)$ circulum $\alpha\xi\eta$ per polos secat, arcus igitur $\xi\alpha$ arcui $\varepsilon\eta$ aequalis est²⁾; aequali igitur tempore punctum ξ arcum $\xi\alpha$ ac punctum η arcum $\eta\varepsilon$ percurreret³⁾; ergo in conversione sphaerae, cum ξ , postquam arcum $\xi\alpha$ percucurrit, ad α , et punctum η , postquam arcum $\eta\varepsilon$ percucurrit, ad ε pervenerit, arcus $\xi\delta\eta$

cum arcu $\alpha\delta\varepsilon$ congruet; itaque etiam totus circulus $\beta\delta\gamma$ cum toto circulo $\alpha\delta\vartheta$ congruet. Sed circulus $\alpha\delta\vartheta$ ad circulum $\alpha\beta\gamma$ perpendicularis est; ergo etiam circulus $\beta\delta\gamma$ ad circulum $\alpha\beta\gamma$ perpendicularis erit. Iam rursus in conversione sphaerae, cum punctum η , postquam a puncto ε exiit et arcum $\varepsilon\xi\alpha$ percucurrit, ad α pervenerit, tum item punctum ξ , postquam a puncto α exiit et arcum $\alpha\eta\varepsilon$ percucurrit, ad ε perveniet, et arcus $\xi\delta\eta$ congruet cum arcu $\alpha\delta\varepsilon$; itaque etiam totus circulus $\beta\delta\gamma$ cum toto circulo $\alpha\delta\vartheta$ congruet. Sed

3) Autol. propos. 2 huius (conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota o\nu$ ν).

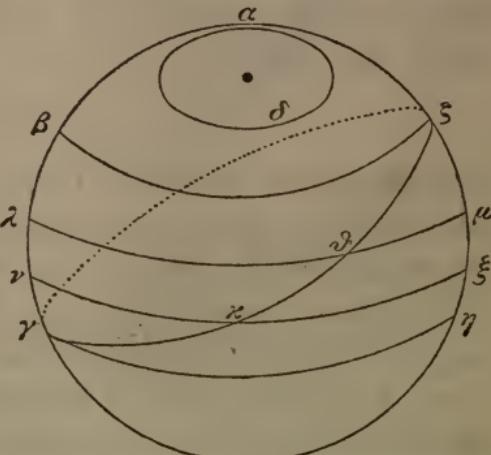
μόσει. ὁ δὲ $A\Delta\Theta$ κύκλος ὁρθός ἐστιν πρὸς τὸν ABG κύκλον· καὶ ὁ $B\Delta\Gamma$ ἄρα κύκλος ὁρθός ἐστιν πρὸς τὸν ABG κύκλον. πάλιν δὴ ὅταν τὸ H ἀρχάμενον ἀπὸ τοῦ A τὴν AH διελθὸν ἐπὶ τὸ H παραγένηται, καὶ τὸ Z ἀρχάμενον ἀπὸ τοῦ E ἐπὶ τὸ Z παρέσται, ⁵ καὶ ὁ $B\Delta\Gamma\Theta$ κύκλος θέσιν ἔξει ἦν εἶχεν ἐξ ἀρχῆς ὥστε οὐκ ὁρθὸς πρὸς τὸν ὁρίζοντα πλέον ἢ δἰς ἐσται· ἐν μιᾷ ἄρα περιφορῇ τῆς σφαιρᾶς ὁ διὰ τῶν πόλων τῆς σφαιρᾶς κύκλος δἰς ἐσται ὁρθὸς πρὸς τὸν ὁρίζοντα.

10

ια'. Ἐὰν ἐν σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος λοξὸς ὥν πρὸς τὸν ἄξονα ὁρίζῃ τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ (νγ) ἀφανές, ἄλλος δέ τις λοξὸς μέγιστος κύκλος μειζόνων ἄπτηται ἢ ὥν ὁρίζων ἄπτεται, κατὰ πᾶσαν τὴν τοῦ ὁρίζοντος περιφέρειαν τὴν μεταξὺ τῶν παραλλήλων κύκλων ¹⁵ ὥν ἐφάπτεται τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ποιεῖται.

15

'Ἐν γὰρ σφαιρᾷ μέγιστος κύκλος ὁ $A\Delta\Gamma$ λοξὸς ὥν πρὸς τὸν ἄξονα ὁρίζεται τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές, καὶ ἐφαπτέσθω τινὸς κύκλου τῶν ἐν τῇ σφαιρᾷ τοῦ $A\Delta$, ἄλλος δέ τις λοξὸς μέγιστος κύκλος ὁ ΓZ μειζόνων ἄπτέσθω τῶν ZB ΓH ἢ ὥν ὁ ABG κύκλος ἐφάπτεται, καὶ ἐστω ἀνατολικὰ μὲν μέρη τὰ Z H

20

25

circulus $\alpha\delta\vartheta$ ad circulum $\alpha\beta\gamma$ perpendicularis est; ergo etiam circulus $\beta\delta\gamma$ ad circulum $\alpha\beta\gamma$ perpendicularis erit. Iam rursus, cum punctum η , postquam ab α exiit et arcum $\alpha\eta$ percucurrit, ad η pervenerit, tum item punctum ξ , postquam ab ε exiit, ad ξ perveniet, et circulus $\beta\delta\vartheta$ eandem, quam ab initio, positionem habebit; itaque non saepius quam bis perpendicularis erit ad horizontem; ergo in una conversione sphaerae circulus per polos sphaerae *ductus* bis ad horizontem perpendicularis erit.

XI. Si in sphaera maximus circulus, obliquus ad ^{Prop.}₁₁ axem, distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam, et alter maximus circulus obliquus maiores *circulos parallelos* quam quos horizon tangat, alter ille quem *diximus* per totam horizontis circumferentiam, quae est inter eos quos tangit circulos parallelos, et oritur et occidit.

In sphaera enim maximus circulus $\alpha\beta\gamma$, obliquus ad axem, distinguat conspicuam sphaerae *partem* et occultam, et tangat circulum aliquem $\alpha\delta$ eorum qui sunt in sphaera, aliis autem maximus circulus obliquus $\gamma\xi$ maiores *circulos parallelos* tangat $\xi\beta\gamma\eta$ quam quos circulus $\alpha\beta\gamma$ tangit, et sint partes orientales $\xi\eta$, occi-

---

PROPOS. 11: Pappus collect. 6 cap. 42 (p. 522. 523). Utitur hac propositione Eucl. phaen. 7 p. 570 (conf. Heiberg. Stud. Eucl. p. 42). Ad eandem Maurolycus fol. 62^r adnotat: 'Patet, quoniam omnia puncta talibus parallelis interiecta oriuntur et occidunt apud periferias horizontis iisdem interiacentes. Quare et tota talis circuli maioris perifera ididem facit.'

FIGURAM descriptissimus ad similitudinem eius quae in codicibus ABCE adumbrata est. Punctum in centro circuli $\alpha\delta$, a nobis additum, polum sphaerae ideoque obliquam ad axem positionem circuli $\alpha\beta\gamma$ significat. Auria arbitrio suo longe diversas et lineas et litteras posuit.

δυτικὰ δὲ τὰ Β Γ· λέγω ὅτι ὁ ΖΓ κύκλος αἰεὶ διὰ μὲν τῆς ΖΗ περιφερείας ἀνατελεῖ, διὰ δὲ τῆς ΒΓ δύσεται.

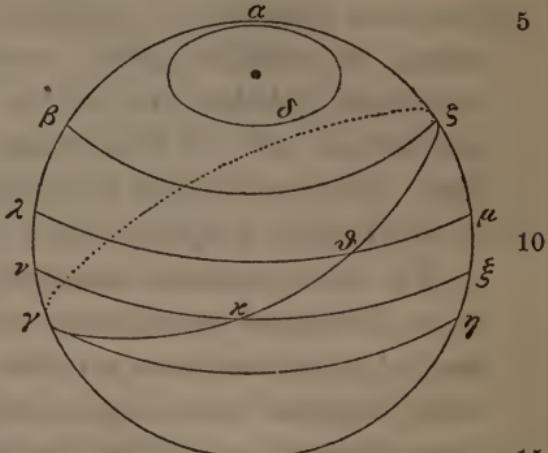
Εἶλήρθω γάρ τινα σημεῖα ἐπὶ τῆς ΖΓ περιφερείας τυχόντα τὰ Θ Κ, καὶ ἔστωσαν παράλληλοι κύκλοι

καθ' ὃν φέρεται τὰ
Θ Κ σημεῖα οἱ ΛΘΜ
ΝΚΞ. ἐπεὶ τὸ Ζ

(νδ) σημεῖον αἰεὶ διὰ μὲν τοῦ Ζ ἀνατέλλει διὰ δὲ τοῦ Β δύνει, τὸ δὲ Θ αἰεὶ διὰ μὲν τοῦ Μ ἀνατέλλει διὰ δὲ τοῦ Λ δύνει, ἡ ΖΘ ἄρα περιφέρεια αἰεὶ διὰ μὲν τῆς ΖΜ

ἀνατέλλει διὰ δὲ τῆς ΒΛ δύνει. διὰ τὰ αὐτὰ δὴ καὶ ἡ ΘΚ περιφέρεια διὰ μὲν τῆς ΜΞ ἀνατέλλει διὰ δὲ τῆς ΛΝ δύνει, ἡ δὲ ΚΓ διὰ μὲν τῆς ΞΗ ἀνατέλλει διὰ δὲ τῆς ΝΓ δύνει. ὅλον ἄρα τὸ ΖΓ ἡμικύκλιον αἰεὶ διὰ μὲν τῆς ΖΗ περιφερείας ἀνατέλλει 20 διὰ δὲ τῆς ΒΓ δύνει. ὅμοιώς δὴ δεῖξομεν ὅτι καὶ τὸ ἔτερον ἡμικύκλιον. ὥστε ὅλος ὁ ΖΓ κύκλος αἰεὶ κατὰ πᾶσαν τὴν τοῦ δρίζοντος περιφέρειαν τὴν μεταξὺ τῶν παραλλήλων κύκλων τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ποιεῖται.

ιβ'. Ἐὰν ἐν σφαίρᾳ μένων κύκλος φερόμενόν τινα κύκλου τῶν ἐν τῇ σφαίρᾳ αἰεὶ δίχα τέμνῃ, μηδέτερος δὲ αὐτῶν μήτε πρὸς ὁρθὰς ἢ τῷ ἄξονι μήτε διὰ τῶν πόλων τῆς σφαίρας, ἐκάτερος αὐτῶν μέγιστος ἔσται.

dentales autem $\beta\gamma$; dico circulum $\xi\gamma$ semper per arcum $\xi\eta$ oriturum et per $\beta\gamma$ occasurum esse.

Sumantur enim in circumferentia $\xi\gamma^1)$ quaelibet puncta $\vartheta\alpha$, et circuli paralleli, per quos puncta $\vartheta\alpha$ feruntur, sint $\lambda\vartheta\mu\nu\xi$. Quia punctum ξ semper in ξ oritur et in β occidit²⁾, et punctum ϑ semper in μ oritur inque λ occidit, arcus igitur $\xi\vartheta$ semper per arcum $\xi\mu$ oritur et per $\beta\lambda$ occidit; atque eadem ratione etiam arcus $\vartheta\alpha$ semper per $\mu\xi$ oritur et per $\lambda\nu$ occidit, et arcus $\nu\gamma$ per $\xi\eta$ oritur et per $\nu\gamma$ occidit; ergo totus semicirculus $\xi\gamma$ semper per arcum $\xi\eta$ oritur et per $\beta\gamma$ occidit. Ac similiter demonstrabimus alterum quoque semicirculum *per eosdem arcus semper oriri et occidere*; itaque totus circulus $\xi\gamma$ per totam horizontis circumferentiam, quae est inter parallelos circulos, et oritur et occidit.

XII. Si in sphaera circulus manens circulum quendam qui in sphaera fertur semper bifariam secet, neuter autem eorum neque perpendicularis ad axem neque per polos sphaerae *ductus* sit, uterque maximus erit.

1) Ex verbis quae sub finem huius demonstrationis sequuntur cognoscimus τὴν ΖΓ περιφέρειαν hoc loco a scriptore intellegi semicirculum $\xi\gamma$, qui est in conspicuo hemisphaerio.

2) Autol. propos. 7 huius (conf. σχόλιον νδ).

PROPOS. 12: Pappus collect. 6 cap. 43 (p. 524). Utitur hac propositione Eucl. phaen. p. 562, 29 (conf. Heiberg. Stud. Eucl. p. 42). Ad eandem Maurolycus adnotat: 'Nam si uterque sit circulus minor: manens non potest semper bifariam secare delatum, nisi manens ad rectos sit axi. Si manens sit maior, ac delatus minor: non potest semper bifariam secare delatum, nisi existentem ad rectos axi quod est contra hypothesim. Si manens sit minor, ac delatus maior: hoc esset contra 17^m [lege 12^m] primi sphaericorum Theodosii. Superest ergo ut omnino sint ambo maiores.' Qualis in hac propositione μένων οὐκέτι intellegatur, explicat Th. H. Martin, *Revue critique*, 1877, premier semestre, p. 414 (conf. indicem nostrum s v.).

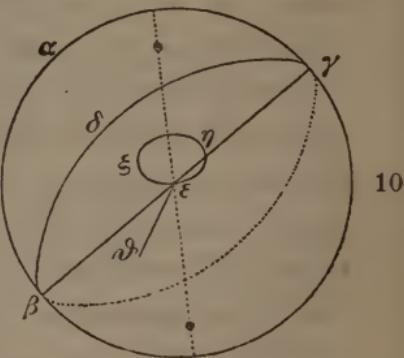
"Εστω ἐν σφαιρᾳ μένων κύκλος ὁ ABG , φερόμενον δέ τινα τῶν ἐν τῇ σφαιρᾳ κύκλων τὸν $\Gamma\Delta B$ αἱεὶ δίχα τεμνέτω, μηδέτερος δὲ αὐτῶν μήτε πρὸς ὅρθὰς ἔστω τῷ ἄξονι μήτε διὰ τῶν πόλων τῆς σφαιρᾶς· λέγω ὅτι ἐκάτερος τῶν AGB $\Gamma\Delta B$ κύκλων μέγιστος ἔστιν. 5

"Εστω γὰρ αὐτῶν κοινὴ τομὴ η BG . ἡ BG ἄρα διάμετρός ἔστι τοῦ $\Gamma\Delta B$ κύκλου. τετμήσθω ἡ BG δίχα κατὰ τὸ E σημεῖον· τὸ E ἄρα σημεῖον κέντρον ἔστι τοῦ $\Gamma\Delta B$ κύκλου. καὶ φανερὸν ὅτι τὸ E σημεῖον αἱεὶ ἔστιν ἐν τῷ τοῦ ABG κύκλου ἐπιπέδῳ καὶ κατὰ πᾶσαν περιφορὰν τῆς σφαιρᾶς· λέγω δὴ ὅτι τὸ E σημεῖον ἐπὶ 15 τοῦ ἄξονός ἔστιν.

(νε) Εἰ γὰρ μὴ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ἄξονος, στρεφομένης ἄρα τῆς σφαιρᾶς τὸ E σημεῖον γράψει κύκλον πρὸς ὅρθὰς τῷ ἄξονι. γραφέτω τὸν EZH . ἐπεὶ τὸ E σημεῖον αἱεὶ ἐν τῷ τοῦ ABG κύκλου ἐπιπέδῳ ἔστιν καὶ φέρεται 20 κατὰ κύκλον τοῦ EZH , ὁ EZH ἄρα κύκλος αἱεὶ ἔστιν ἐν τῷ τοῦ ABG κύκλου ἐπιπέδῳ. καὶ ἔστιν ὁ EZH κύκλος ὁρθὸς πρὸς τὸν ἄξονα· καὶ ὁ ABG ἄρα κύκλος ὁρθὸς ἔστι πρὸς τὸν ἄξονα, ὅπερ οὐχ ὑποκειται· οὐκ ἄρα τὸ E σημεῖον οὐκ ἔστιν ἐπὶ τοῦ 25 ἄξονος· ἐπὶ τοῦ ἄξονος ἄρα ἔστιν.

Λέγω δὴ ὅτι κέντρον ἔστι τῆς σφαιρᾶς τὸ E σημεῖον.

Μὴ γάρ, ἀλλ' εἰ δυνατόν, ἔστω κέντρον τῆς σφαιρᾶς

(νε) Διὰ τοῦ α' τοῦ περὶ κινουμένης σφαιρᾶς.

Sit in sphaera circulus manens $\alpha\beta\gamma$, qui circulum quendam $\gamma\delta\beta$ qui in sphaera fertur semper bifariam secet, neuter autem eorum neque perpendicularis ad axem sit neque per polos sphaerae *ductus*; dico utrumque circulorum $\alpha\beta\gamma$ $\gamma\delta\beta$ maximum esse.

Sit enim communis eorum sectio recta $\beta\gamma$; haec igitur circuli $\gamma\delta\beta$ diametru^s est¹⁾. Bifariam secetur $\beta\gamma$ in puncto ε ; hoc igitur centrum est circuli $\gamma\delta\beta$ ²⁾. Atque apparet punctum ε semper et per omnem sphaerae conversionem esse in circuli $\alpha\beta\gamma$ plano³⁾; iam dico punctum ε in axe *positum* esse.

Etenim si non est in axe punctum ε , id in conversione sphaerae circulum describet perpendicularem ad axem⁴⁾. Describat circulum $\varepsilon\xi\eta$. Quia punctum ε semper in circuli $\alpha\beta\gamma$ plano est et per circulum $\varepsilon\xi\eta$ fertur, circulus igitur $\varepsilon\xi\eta$ semper est in circuli $\alpha\beta\gamma$ plano. Atqui circulus $\varepsilon\xi\eta$ perpendicularis est ad axem⁵⁾; ergo circulus quoque $\alpha\beta\gamma$ perpendicularis est ad axem, id quod contra hypothesim est; ergo fieri non potest, ut punctum ε non in axe sit, itaque est in axe.

Iam dico punctum ε centrum sphaerae esse.

Etiam si non *est*, tamen, si fieri possit, centrum

FIGURA similis exstat in codicibus ABCE; a nobis addita est sphaerae et polorum significatio.

1) Ex hypothesi (bifariam enim circuli se secant) et propter Eucl. elem. 1 def. 17. 18. Similis est demonstratio apud Theodos. sphaer. 1, 12.

2) Apagogica ratione scriptor hoc effecisse videtur ex iis definitionibus quae nunc apud Euclidem primo elementorum libro leguntur 15. 6. 7.

3) Ex hypothesi.

4) Autol. propos. 1 huius (conf. σχόλιον νε).

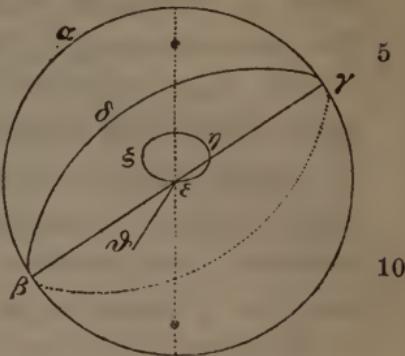
5) Ibidem.

τὸ Θ σημεῖον, καὶ ἐπεξεύχθω ἡ ΘΕ· ἄξων ἄρα ἐστὶ τῆς σφαιρᾶς ἡ ΘΕ εὐθεῖα (ἐκάτερον γὰρ τῶν Θ Ε σημείων ἐπὶ τοῦ ἄξονός ἐστιν). καὶ ἐπεὶ ἐν σφαιρᾷ κύκλος ἐστὶν ὁ ΓΔΒ, ἀπὸ δὲ τοῦ κέντρου τῆς σφαιρᾶς τοῦ Θ ἐπὶ τὸ κέντρον τοῦ ΓΔΒ κύκλου ἐπέξευκται εὐθεῖα ἡ ΘΕ,
 (νε) ἡ ΘΕ ἄρα ὁρθή ἐστι πρὸς τὸν ΓΔΒ κύκλον· ὥστε καὶ ὁ ΓΔΒ κύκλος ὁρθός ἐστι πρὸς τὴν ΘΕ. καὶ ἐστιν ἡ ΘΕ ἄξων· ὁ ΓΔΒ ἄρα κύκλος ὁρθός ἐστιν πρὸς τὸν ἄξονα, ὅπερ οὐχ ὑπόκειται· οὐκ ἄρα τὸ Θ σημεῖον κέντρον ἐστὶ τῆς σφαιρᾶς. διοϊώσ δὴ δεῖξομεν ὅτι οὐδὲ ἄλλο τι πλὴν τοῦ Ε· τὸ Ε ἄρα σημεῖον 15 κέντρον ἐστὶ τῆς σφαιρᾶς.

Καὶ ἐστιν ἐν ἑκατέρῳ τῶν ΑΒΓ ΓΔΒ κύκλων·
 (νε) μέγιστος ἄρα ἐστὶν ἑκάτερος τῶν ΑΒΓ ΓΔΒ κύκλων.

(νε) Διὰ τοῦ ζ' τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν.

(νξ) Ως διὰ τοῦ κέντρου, διὰ τὸ σ' τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν. 20

sphaerae sit punctum ϑ , et iungatur recta $\vartheta\varepsilon$; haec igitur axis sphaerae est (nam utrumque punctorum $\vartheta \varepsilon$ est in axe). Et quia in sphaera est circulus $\gamma\delta\beta$, et a sphaerae centro ϑ ad centrum circuli $\gamma\delta\beta$ iuncta est recta $\vartheta\varepsilon$, haec igitur ad circulum $\gamma\delta\beta$ perpendicularis est¹⁾; ergo circulus quoque $\gamma\delta\beta$ ad rectam $\vartheta\varepsilon$ perpendicularis est²⁾. Atqui $\vartheta\varepsilon$ axis est; ergo circulus $\gamma\delta\beta$ ad axem est perpendicularis, id quod contra hypothesis est; itaque punctum ϑ non est centrum sphaerae. Ac similiter demonstrabimus nullum aliud punctum praeter ε *centrum esse*; ergo punctum ε centrum sphaerae est.

Atqui³⁾ *punctum ε positum* est et in circuli $\alpha\beta\gamma$ et in $\gamma\delta\beta$ *plano*; ergo uterque circulorum $\alpha\beta\gamma$ $\gamma\delta\beta$ maximus est⁴⁾.

---

1) Theodos. sphaer. 1, 7 (conf. σχόλιον νξ).

2) Conf. ea quae supra p. 27, 3 adnotavimus.

3) Haec extrema demonstrationis pars in brevius contracta est. Exspectabatur repetitio quaedam superioris propositionis (p. 44) his fere verbis composita: Λέγω δὴ ὅτι ἐκάτερος τῶν $\Delta\Gamma\Delta$ $\Gamma\Delta\Delta$ κύκλων μέγιστός ἔστιν. τούτο δὲ φανερόν etc.

4) Theodos. sphaer. 1, 6 (conf. σχόλιον νξ).

ΑΥΤΟΛΥΚΟΥ
ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΟΔΩΝ ΚΑΙ ΔΥΣΕΩΝ
ΤΟ Α.

"Οροι.

α'. Τῶν ἀπλανῶν ἄστρων αἱ ἐπιτολαὶ τε καὶ δύ- 5
σεις αἱ μὲν λέγονται ἀληθιναί, αἱ δὲ φαινόμεναι.

β'. Τῶν δὲ ἀληθινῶν ἐφά αἱ μέν ἔστιν ἐπιτολή,
ὅταν ἅμα τῷ ἥλιῳ ἀνατέλλοντι ἄστρον τι συνανατέλλῃ.

γ'. Ἐφά δὲ δύσις, ὅταν ἅμα τῷ ἥλιῳ ἀνατέλλοντι
ἄστρον τι δύνη. 10

δ'. Ἐσπερία δὲ ἀνατολή, ὅταν ἅμα τῷ ἥλιῳ δύ-
νοντι ἄστρον τι ἀνατέλλῃ.

ε'. Ἐσπερία δὲ δύσις, ὅταν ἅμα τῷ ἥλιῳ δύνοντι
ἄστρον τι συνδύνῃ.

ϛ'. Τῶν δὲ φαινομένων ἐφά αἱ μέν ἔστιν ἐπιτολή, 15
(α) ὅταν πρὸν τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι ἄστρον τι πρώτως
φανῆ ἀνατέλλον.

ζ'. Ἐφά δὲ δύσις, ὅταν πρὸν τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι
(β) ἄστρον τι πρώτως φανῆ δύνον.

(α) Ὡστε ὁφθὲν ἀνατέλλον μηκέτι ὁφθῆναι ἀνατέλλον. 20

(β) Οἶον ἐπὶ τῆς τοῦ κυνὸς ἐπιτολῆς, ὅτε πρῶτον φανῆ.

AUTOLYCI
DE ORTIBUS ET OCCASIBUS
LIBER I.

Definitiones.

1. Astrorum fixorum ortus et occasus partim veri partim apparentes dicuntur.
2. Verus ortus matutinus est, cum sol simul atque astrum aliquod oriuntur.
3. Verus occasus matutinus est, cum sol simul oriatur atque astrum aliquod occidit.
4. Verus ortus vespertinus est, cum sol simul occidit atque astrum aliquod oritur.
5. Verus occasus vespertinus est, cum sol simul atque astrum aliquod occidunt.
6. Apparens ortus matutinus est, cum, antequam sol oritur, astrum aliquod primo oriens conspicitur.
7. Apparens occasus matutinus est, cum, antequam sol oritur, astrum aliquod primo occidens conspicitur.

DEFINITIONES: conf. in appendice ad hunc librum scho-
lium 1. Diverso quodam ex fonte ea repetita sunt quae Theo-
Smyrnaeus in expositione rerum mathematicarum ad legendum
Platonem utilium, de astronomia cap. 14 (p. 137 sq. ed. Hiller),
de eodem argumento tradit.

η'. Ἐσπερία δὲ ἐπιτολή, ὅταν μετὰ τὸ τὸν ἥλιον δῦναι ἄστρον τι ἐσχάτως φανῆ ἀνατέλλον.

θ'. Ἐσπερία δὲ δύσις, ὅταν μετὰ τὸ τὸν ἥλιον (γ) δῦναι ἄστρον τι ἐσχάτως φανῆ δῦνον.

Προτάσεις.

5

α'. Ἐκάστου τῶν ἀπλανῶν ἄστρων αἱ ἔῳδαι ἐπιτολαὶ τε καὶ δύσεις αἱ φαινόμεναι ὕστεραι εἰσιν τῶν ἀληθινῶν, αἱ δὲ ἐσπέραια ἐπιτολαὶ τε καὶ δύσεις αἱ φαινόμεναι πρότεραι εἰσι τῶν ἀληθινῶν.

"Ἐστω ἐν κόσμῳ ὁρίζων κύκλος ὁ *ΑΒΓΔ*, ὁ δὲ 10 τοῦ ἥλιου κύκλος θέσιν ἔχετω ὡς τὴν *ΑΕΓΖ*, καὶ ἔστω ἀνατολικὰ μὲν μέρη τὰ πρὸς τῷ *Δ*, δυτικὰ δὲ τὰ πρὸς τῷ *Β*, καὶ ἔστω ὑπὸ γῆν τὸ *ΑΕΓ* ἡμικύκλιον, καί, τοῦ ἥλιου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *Α*, ἄστρον τι τῶν ἀπλανῶν συνανατελλέτω τὸ *Δ*. τοῦ 15 ἄρα *Δ* ἄστρον ἡ ἀληθινή ἔστιν ἔῳδα ἀνατολή· λέγω δὲτι ἡ φαινομένη ἐπιτολὴ τοῦ *Δ* ἄστρου ὑστέρα ἔστιν τῆς ἀληθινῆς.

(δ) Τοῦ μὲν οὖν ἥλιου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *Α*, τὸ
 (ε) *Δ* ἄστρον οὐ φαίνεται ἀνατέλλον, οὐδὲ μὴν τοῦ ἥλιου 20 τὴν *ΓΖΑ* περιφέρειαν διαπορευομένου τὸ *Δ* ἄστρον φαίνεται ἀνατέλλον, ὡς δειχθῆσεται ὕστερον· μετὰ

(γ) Ὡς μηκέτι ὁφθῆναι δῦνον.

(δ) Ἐπειδὴ γὰρ τὰ προηγούμενα σημεῖα πρότερον ἀνατέλλει, ὅσα ἂν λάβωμεν ἐπὶ τῆς *ΓΖΑ* περιφερείας, καθὰ πρόεισιν ὁ 25 ἥλιος, πρὸ τοῦ *Α* ἀνατέλλει, τοντέστι τοῦ *Δ* (συνανατέλλει γὰρ τοῦτο τῷ *Α*), ἀεὶ οὖν ὁ ἥλιος πρὸ τοῦ *Δ* ἀνατέλλει· τὰ γὰρ προηγούμενα πρότερον ἀνατέλλει καὶ πρότερον δύνει, προηγούμενον δὲ τὸ *Α*.

(ε) Διὰ τὸ παταγάξεσθαι.

30

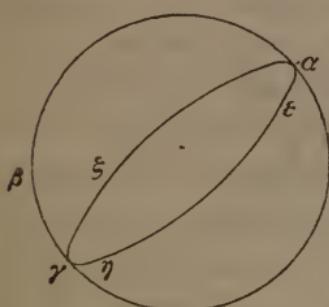
8. Apparens ortus vespertinus est, cum, postquam sol occidit, astrum aliquod postremo oriens conspicitur.

9. Apparens occasus vespertinus est, cum, postquam sol occidit, astrum aliquod postremo occidens conspicitur.

Propositiones.

I. Omnia astrorum fixorum matutini ortus occasusque, qui apparent, posteriores sunt quam veri, vespertini autem ortus occasusque, qui apparent, priores quam veri. Prop. 1

Sit in mundo circulus horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\epsilon\gamma\xi$, et sint partes

orientales versus δ , occidentales autem versus β , et sit sub terra semicirculus $\alpha\epsilon\gamma$, et sole in α oriente simul astrum aliquod fixum δ oriatur; ergo astri δ est verus ortus matutinus¹⁾; dico astri δ ortum, qui appetet, posteriorem esse quam verum.

Sole igitur in puncto α oriente, astrum δ oriens latet²⁾; neque vero, dum sol semicirculum $\gamma\xi\alpha$ percurrit, astrum δ oriens appetet, ut posthac demonstrabitur³⁾; ergo quibusdam diebus praeteritis astrum

FIGURA similis exstat in codicibus ACE.

1) His verbis scriptor cum definitionem quam supra posuit secundam citat tum in figura, quae adscripta est, eum ortum adumbratum esse significat. Similes citationes infra passim leguntur.

2) Conf. *σχόλιον* δ et in appendice 3.

3) Vide infra p. 56, 5—16.

ἄρα τινὰς ἡμέρας τὸ *Δ* ἄστρον φανήσεται ἀνατέλλον τοῦ ἡλίου διελθόντος τηλικαύτην περιφέρειαν ὥστε τὸ *Δ* ἄστρον ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς. φαινέσθω οὖν πρώτως τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *E*· τοῦ ἄρα ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *E*, τοῦ *Δ* ἄστρου ἐστὶν ἡ φαινομένη ἐφά μὲν ἀνατολή. καὶ ἐπεὶ ὁ ἥλιος πρότερον ἐπὶ τὸ *A* παραγίγνεται ἥπερ ἐπὶ τὸ *E*, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ *A* παραγένηται, τοῦ *Δ* ἄστρου ἐστὶν *(ἡ)* ἐφά μὲν ἀληθινὴ ἐπιτολή, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ *E*, ἡ ἐφά φαινομένη ἐπιτολή, ἡ ἄρα φαινομένη ὑστερόν ἐστι τῆς ἀληθινῆς.

Πάλιν δή, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *A*, ἄστρον τι τῶν ἀπλανῶν δυνέτω τὸ *B*· τοῦ ἄρα *B* ἄστρου ἡ ἀληθινὴ ἐφά ἐστι δύσις· λέγω δὴ ὅτι ἡ φαινομένη ὑστερόν ἐστι τῆς ἀληθινῆς.

Τοῦ μὲν οὖν ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *A*, τὸ *15*

(ε) *B* ἄστρον οὐ φαίνεται δῦνον, οὐδὲ μὴν τοῦ ἡλίου τὴν ΓΖΑ περιφέρειαν διαπορευομένου, τὸ *B* ἄστρον φαί-

(ξ) *νεται δῦνον· μετὰ* ἄρα τινὰς ἡμέρας τὸ *B* ἄστρον φανήσεται δῦνον, τοῦ ἡλίου διελθόντος τηλικαύτην περιφέρειαν ὥστε τὸ *B* ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς. 20 ἐκφευγέτω οὖν τὸ *B* ἄστρον τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς πρώτως τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *E*· τοῦ ἄρα ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *E*, τοῦ *B* ἄστρου ἐστὶν ἡ φαινομένη ἐφά δύσις. καὶ ἐπεὶ πρότερον ὁ ἥλιος ἐπὶ τὸ *A* παρα-
γίγνεται ἥπερ ἐπὶ τὸ *E*, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ *A* παρα-
γένηται, τοῦ *B* ἄστρου ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ἐφά δύσις,
ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ *E*, ἡ φαινομένη, ἡ ἄρα φαινομένη
ὑστερόν ἐστι τῆς ἀληθινῆς.

(ε) Ἐπειδὴ ὑπὲρ γῆν τὸ ΓΖΑ ἡμικυκλιον.

(ξ) Τοντέστι πρὸ τούτον μὴ φαινόμενον δῦνον, τότε πρῶ-
τον φανῇ δῦνον.

δ oriens apparebit, cum sol tantum arcum percurrerit, ut astrum δ solis radios effugiat. Iam appareat primo, cum sol ad punctum ε pervenit; ergo, cum sol est ad punctum ε , astri δ est apparens ortus matutinus (*def. 6*). Et quia sol prius ad α quam ad ε pervenit, et eo tempore, quo ad α pervenit, astri δ est verus ortus matutinus, quo autem ad ε , apparens ortus matutinus, apparens igitur *ortus* posterior est quam verus.

Iam rursus, cum sol in α oritur, astrum quoddam fixum β occidat; ergo astri β est verus occasus matutinus (*def. 3*); dico igitur *occasum*, qui appetet, posteriorem esse quam verum.

Sole igitur in α oriente, astrum β occidens latet; neque vero, dum sol semicirculum $\gamma\xi\alpha$ percurrit,

astrum β occidens appetet¹⁾); ergo quibusdam diebus praeteritis astrum β occidens appetebit, cum sol tantum arcum percurrerit, ut astrum β solis radios effugiat. Iam astrum β solis radios primo effugiat, cum sol ad punctum ε pervenit; ergo, cum sol est ad punctum ε , astri β est apparens occasus matutinus (*def. 7*). Et quia sol prius ad α quam ad ε pervenit, et eo tempore, quo ad α pervenit, astri β est verus occasus matutinus, quo autem ad ε , apparens, *occasus* igitur apparens posterior est quam verus.

1) Est enim semicirculus $\gamma\xi\alpha$ supra terram. AURIA in marg. p. 4 (conf. *σχόλιον* ς).

Πάλιν δή, τοῦ ἡλίου δύνοντος κατὰ τὸ Γ, ἄστρον τι τῶν ἀπλανῶν ἀνατελλέτω τὸ Δ· τοῦ ἄρα Δ ἄστρον ἐστὶν ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ ἀνατολή· λέγω δὴ ὅτι ἡ φαινομένη πρότερον ἐστι τῆς ἀληθινῆς.

Τοῦ μὲν οὖν ἡλίου δύνοντος κατὰ τὸ Γ, τὸ Δ 5 (η) ἄστρον οὐ φαίνεται ἀνατέλλον, οὐδὲ μὴν τοῦ ἡλίου μεταπεπτωκότος εἰς τὸ ΓΖΔ ἡμικυκλιον τὸ Δ ἄστρον φαίνεται ἀνατέλλον· πρὶν ἄρα τὸν ἥλιον ἐπὶ τὸ Γ παραγενέσθαι τὸ Δ ἄστρον φανήσεται ἀνατέλλον. φαινέσθω οὖν ἐσχάτως τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Η· τοῦ 10 ἄρα ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Η, τοῦ Δ ἄστρον ἐστὶν ἡ φαινομένη ἐσπερία ἀνατολή. καὶ ἐπεὶ πρότερον ὁ ἥλιος ἐπὶ τὸ Η παραγίγνεται ἥπερ ἐπὶ τὸ Γ, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ Η παραγένηται, τοῦ Δ ἄστρον ἐστὶν ἡ ἐσπερία φαινομένη ἐπιτολή, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ Γ, ἡ 15 ἀληθινή, ἡ ἄρα φαινομένη πρότερον ἐστι τῆς ἀληθινῆς.

Πάλιν δή, τοῦ ἡλίου δύνοντος κατὰ τὸ Γ, ἄστρον τι τῶν ἀπλανῶν δυνέτω τὸ Β· τοῦ ἄρα Β ἄστρον ἐστὶν ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ δύσις· λέγω δὲ ἡ φαινομένη 20 πρότερον ἐστι τῆς ἀληθινῆς.

Τοῦ μὲν οὖν ἡλίου δύνοντος κατὰ τὸ Γ, τὸ Β ἄστρον οὐ φαίνεται δῦνον, οὐδὲ μὴν τοῦ ἡλίου μεταπεπτωκότος εἰς τὸ ΓΖΔ ἡμικυκλιον, τὸ Β ἄστρον φαίνεται δῦνον· πρὶν ἄρα τὸν ἥλιον ἐπὶ τὸ Γ παραγενέσθαι τὸ Β ἄστρον φανήσεται δῦνον. φαινέσθω ἐσχάτως τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Η· τοῦ ἄρα ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Η, τοῦ Β ἄστρον ἐστὶν ἡ ἐσπερία φαινομένη δύσις. καὶ ἐπεὶ πρότερον ὁ ἥλιος ἐπὶ τὸ

(η) Ἐπειδὴ ἔτι αὐγαί εἰσιν ὑπὲρ γῆν.

Iam rursus, cum sol in γ occidit, astrum quoddam fixum δ oriatur; ergo astri δ est verus ortus vespertinus (*def. 4*); dico igitur *ortum*, qui apparet, priorem esse quam verum.

Sole igitur in γ occidente, astrum δ oriens latet, neque vero, cum sol in semicirculum $\gamma\xi\alpha$ transiit, astrum δ oriens apparet¹⁾; ergo ante, quam sol ad γ pervenerit, astrum δ oriens apparebit. Iam postremo

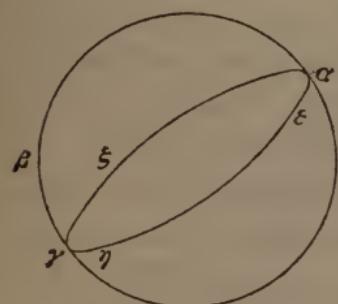
appareat, cum sol est ad η ; ergo cum sol ad η est, astri δ est apparenſ ortus vespertinus (*def. 8*). Et quia sol prius ad η quam ad γ pervenit, et eo tempore, quo ad η pervenit, astri δ est apparenſ ortus vespertinus, quo autem ad γ , verus,

apparenſ igitur *ortus* prior est quam verus.

Iam rursus, cum sol in γ occidit, astrum quoddam fixum β occidat; ergo astri β est verus occasus vespertinus (*def. 5*); dico *occasum*, qui apparet, priorem esse quam verum.

Sole igitur in γ occidente, astrum β occidens latet, neque vero, cum sol in semicirculum $\gamma\xi\alpha$ transiit, astrum β occidens apparet; ergo ante, quam sol ad γ pervenerit, astrum β occidens apparebit. Postremo appareat, cum sol est ad η ; ergo, cum sol est ad η , astri β est apparenſ occasus vespertinus (*def. 9*). Et quia sol prius ad η quam ad γ pervenit, et eo

1) Solis enim radii adhuc supra terram sunt. AURIA in marg. p. 4 (conf. *σχόλιον* η).

Η παραγίγνεται ἥπερ ἐπὶ τὸ Γ, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ
Η παραγένηται, τοῦ Β ἄστρου ἔστιν ἡ ἐσπερία φαι-
νομένη δύσις, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ Γ, ἡ ἀληθινή, ἡ ἄρα
φαινομένη προτέρα ἔστιν τῆς ἀληθινῆς.

(θ) "Εστω τὰ αὐτά· λέγω ὅτι οὐδὲ τὴν ΓΖΑ περιφέ- 5
ρειαν διαπορευομένου τοῦ ἡλίου φανήσεται τὸ Δ
ἄστρον ἀνατέλλον.

'Ανατελλέτω γὰρ ὁ ἡλιος κατὰ

(ι) τὸ Η. καὶ ἐπεὶ τὸ Η πρότερον
ἀνατέλλει ἥπερ τὸ Δ, τὸ δὲ Δ
τῷ Δ συνανατέλλει, πρότερον ἄρα
τὸ Η ἀνατέλλει ἥπερ τὸ Δ· τὸ
Δ ἄρα οὐ φανήσεται. ὥστε, ὅταν
τὴν ΓΖΑ περιφέρειαν διαπορεύ-
ηται ὁ ἡλιος, οὐ φαίνεται τὸ Δ
ἀνατέλλον.

10

15

β'. "Εκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων ἀπὶ ἐώας φαι-
νομένης ἐπιτολῆς ἐκάστης υπκτὸς ὁρᾶται ἐπιτέλλον
μέχρι τῆς ἐσπερίας φαινομένης ἐπιτολῆς, ἐν ἄλλῳ δὲ
χρόνῳ οὐθενί, καὶ ἔστιν ὁ χρόνος ἐν ᾧ ὁρᾶται τὸ
ἄστρον ἐπιτέλλον ἐλάσσων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ.

"Εστω ἐν κόσμῳ ὁρίζων κύκλος ὁ ΔΒΓΔ, ὁ δὲ
τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἐχέτω ὡς τὴν ΑΕΓΖ, καί,
τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ Δ, ἄστρον τι τῶν
ἀπλανῶν συνανατελλέτω [κατὰ] τὸ Δ· τοῦ ἄρα Δ ἄστρον 25
ἔστιν ἡ ἐώα ἀληθινὴ ἐπιτολή. Ὡστεραι δέ εἰσιν αἱ

(θ) 'Ἐν ὅσῳ γὰρ ὁ ἡλιος τὴν ΓΖΑ περιφέρειαν διαπορεύ-
εται, τὸ Δ οὐδέπω ἀνέτειλεν, ἐπειδὴ οὐδὲ τὸ Δ· πάντα γὰρ τὰ
ἐπὶ τῆς ΓΖΑ περιφερεῖας πρὸ τοῦ Δ ἀνατέλλει ὡς προηγού-
μενα, ταῦτα δὲ διαπορεύεται ὁ ἡλιος.

30

(ι) Καὶ προηγούμενον τὸ Η προανατέλλει.

tempore, quo ad η pervenit, astri β est apparens occasus vespertinus, quo autem ad γ , verus, apparens igitur *occasus* prior est quam *verus*.

Sint eadem *supposita*; dico ne eo quidem tempore, quo sol semicirculum $\gamma\xi\alpha$ percurrit, astrum δ oriens appariturum esse¹⁾.

Oriatur enim sol in puncto η . Et quia η prius oritur quam α ²⁾, simul autem cum α *astrum* δ oritur³⁾, prius igitur η quam δ oritur; ergo δ non apparebit. Itaque⁴⁾ eo tempore, quo sol semicirculum $\gamma\xi\alpha$ percurrit, astrum δ oriens non appetat.

II. Unumquodque astrum fixum omnibus noctibus,^{Prop.}
2
quae sunt ab ortu apparente matutino usque ad vespertinum ortum apparentem, oriens conspicitur, nullo autem alio tempore, estque tempus, quo astrum oriens conspicitur, minus dimidio anno.

Sit in mundo circulus horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\varepsilon\gamma\xi$, et sole in α oriente simul astrum aliquod fixum δ oriatur; ergo astri δ est verus ortus matutinus (*def. 2*). Sed appa-

1) Hanc extremam primi theorematis partem cum sua demonstratione inter scholia subiungit Auria p. 6. Idem ad ipsam propositionem illud insuper scholium expressum e Graeco Φ addit, quod nos in appendice (4) repetemus.

FIGURA in hanc propositionem altera secundum verba scriptoris nostra conjectura delineata est. Apud Auriam p. 6 notae geometricae similiter atque in priore figura sunt dispositae, et in semicirculo $\gamma\xi\alpha$ super ε addita est littera H, id est Φ.

2) Antegreditur enim ipsum α , ideo prius oritur. AURIA in marg p. 6, quibus in verbis ‘ipsum α ’ est accusativus, et subiectum intellegitur η (*conf. σχόλιον 1*).

3) Ut positum est. IDEM.

4) Conclusio scriptoris valet, quamecumque positionem η habet in semicirculo $\alpha\gamma\eta$.

PROPOS. 2: *conf. libri secundi propos. 4.*

(ια) φαινόμεναι τῶν ἀληθινῶν. ἔστω δὴ τοῦ Δ ἄστρου ἡ φαινομένη ἐώς αἱ περιοράτη τοῦ ἥλιου ὅντος πρὸς τῷ Ε. ὑποκείσθω δὴ πάλιν τοῦ Δ ἀνατέλλοντος ὁ ἥλιος δύνων κατὰ τὸ Γ· τοῦ ἄρα Δ ἄστρου ἔστιν ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ ἐπιτολή. πρότεραι δέ εἰσιν αἱ φαινόμεναι τῶν ἀληθινῶν. ἔστω οὖν τοῦ Δ ἄστρου ἡ ἐσπερία

(ιβ) φαινομένη ἐσχάτη ἐπιτολὴ τοῦ ἥλιου ὅντος πρὸς τῷ Η.

(ιγ) τοῦ μὲν οὖν ἥλιου διαπορευομένου τὰς ΑΕ ΗΓ

(ιδ) περιφερείας οὐ φαίνεται τὸ Δ ἄστρον ἐπιτέλλον, οὐδὲ

(ιε) μὴν τοῦ ἥλιου τὴν ΓΖΑ περιφέρειαν διαπορευομένου 10 φανήσεται τὸ Δ ἄστρον ἐπιτέλλον· μόνην ἄρα τὴν ΕΗ διαπορευομένου τοῦ ἥλιου φαίνεται τὸ Δ ἄστρον ἀνατέλλον. καὶ ἔστιν ὁ χρόνος ἐν ᾧ ὁ ἥλιος τὴν ΕΗ περιφέρειαν διαπορεύεται ἐλάσσων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ (ἐλάσσων γάρ ἔστιν ἡ ΕΗ περιφέρεια ἡμικυκλίου). 15

γ'. Ἐκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων ἀπὸ ἐώας φαινομένης δύσεως ἐκάστης νυκτὸς ὁρᾶται δύνον μέχρι τῆς ἐσπερίας φαινομένης δύσεως, ἐν ἄλλῳ δὲ χρόνῳ

(ια) Τουτέστιν ἔστω τοῦ Δ ἄστρου ἡ φαινομένη πρώτη ἐπιτολὴ τοῦ ἥλιου ὅντος πρὸς τῷ Ε, ἵνα, τοῦ ἥλιου γενομένου πρὸς τῷ Ε, τότε πρώτως φανῆται τοῦ Δ ἄστρου ἡ ἐώς φαινομένη ἐπιτολή· μηδέ πω τοῦ ἥλιου παραγενομένου ἐπὶ τὸ Ε σημεῖον, ἀλλ' ἔτι ἐπὶ τῆς ΑΕ περιφερείας ὅντος μὴ φαίνεσθαι τοῦ Δ ἄστρου τὴν ἐώαν φαινομένην ἐπιτολήν.

(ιβ) Ως προηγούμενη τοῦ Η.

25

(ιγ) Ἐπειδὴ γάρ ὁ ἥλιος, τὴν ΑΕ περιφέρειαν διελθὼν καὶ ἐπὶ τὸ Ε σημεῖον παραγενόμενος, τότε πρώτως ποιεῖ τῷ Δ ἄστρῳ τὴν ἐώαν φαινομένην ἐπιτολήν, τοῦ ἄρα ἥλιου τὴν ΑΕ περιφέρειαν διερχομένου καὶ μήπω κατὰ τὸ Ε σημεῖον γενομένου, οὐ ποιεῖ τῷ Δ ἄστρῳ τὴν ἐώαν φαινομένην ἀνατολήν· 30 ὥστε τὴν ΑΕ περιφέρειαν διερχομένου τοῦ ἥλιου οὐ φαίνεται τὸ Α ἄστρον ἐπιτέλλον. ὅμοιως δὲ οὐδὲ τὴν ΓΗ διερχομένου τοῦ ἥλιου φαίνεται τὸ Δ ἄστρον ἀνατέλλον διὰ τὰ αὐτά.

(ιδ) Ἀλλ' ὅταν συμπληρώσῃ αὐτάς.

(ιε) Ἐπειδὴ ὑπὲρ γῆν.

35

rentes *ortus matutini* posteriores sunt quam veri¹⁾. Sit igitur astri δ apparenſ ortus matutinus, cum sol est ad ε .²⁾ Iam rursus ſuppoſitum ſit, cum δ oritur, ſolem occidere in puncto γ ; ergo astri δ eſt verus ortus vespertinus (*def. 4*). Sed apparenſ ortus vespertini priores ſunt quam veri³⁾. Sit igitur δ astri δ poſtemus, qui appareat, ortus vespertinus, cum sol eſt ad η . Dum igitur ſol arcus $\alpha\epsilon$ $\eta\gamma$ percurrit, aſtrum δ oriens latet⁴⁾, neque vero, dum ſol ſemicirculum $\gamma\zeta\alpha$ percurrit, aſtrum δ oriens apparebit⁵⁾; ergo ſolus arcus $\varepsilon\eta$ reſta, quem cum ſol percurrit, aſtrum δ oriens apparet. Et tempus, quo ſol arcum $\varepsilon\eta$ percurrit, minus eſt di midio anno (nam arcus $\varepsilon\eta$ minor eſt ſemicirculo).

III. Unumquodque aſtrum fixum omnibus noctibus,^{Prop. 3} quae ſunt ab occaſu apparenſe matutino uſque ad vespertinum occaſum apparenſem, occidenſ conſpicitur,

---

FIGURA non diſſert a priore in propos. 1, ac ſimilis exſtat in codicibus AC. In E nota η poſita eſt inter ζ et α , et omissa eſt ε .

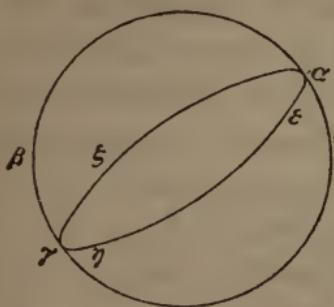
1) Autol. propos. 1 huius.

2) Conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\nu\tau\alpha$ et in appendice 5.

3) Autol. propos. 1 huius.

4) Sunt enim ſolis radii adhuc ſupra terram; videbitur itaque δ aſtrum oriri, cum ſol ipsas circumferentias $\alpha\varepsilon$ et $\gamma\eta$ omnino pertransiverit. AURIA in marg. p. 7. Conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\tau\delta$ et $\nu\gamma$ (in appendice ſchol. 6).

5) Eſt enim ſemicirculus $\gamma\zeta\alpha$ ſupra terram. IDEM (conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\nu\varepsilon$).

οὐθενί, καὶ ἔστιν δὲ χρόνος ἐν ᾧ τὸ ἄστρον δρᾶται δῦνον ἐλάσσων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ.

"Ἐστω ἐν κόσμῳ δρίξαν δὲ ΑΒΓΔ, ζῳδιακὸς δὲ ὁ ΑΕΓΖ, καὶ ἔστω ὑπὸ γῆν τὸ ΑΕΓ ἡμικύκλιον, καί, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ Α, ἄστρον τι τῶν ἀπλανῶν δυνέτω τὸ Β· τοῦ ἂρα Β ἄστρου ἔστιν ἀληθινὴ ἐφάρα δύσις. ὑστεραι δέ εἰσιν αἱ φαινομένη πρώτως ἐφάρα δύσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ε. πάλιν δὴ τοῦ Β ἄστρου δύνοντος ὑποκείσθω ὁ ἡλιος δύνων 10 κατὰ τὸ Γ· τοῦ Β ἂρα ἄστρου ἔστιν ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ δύσις. πρότεραι δέ εἰσιν αἱ φαινομέναι τῶν ἀληθινῶν. ἔστω οὖν τοῦ Β ἄστρου ἡ φαινομένη ἐσχάτη ἐσπερία δύσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Η. (ιε) τοῦ μὲν οὖν ἡλίου τὰς ΑΕ ΗΓ περιφερείας διαπο- 15 (ιη) ρενομένου οὐ φαίνεται τὸ Β ἄστρον δῦνον, οὐδὲ μὴν τοῦ ἡλίου τὴν ΓΖΑ περιφέρειαν διαπορευομένου τὸ Β ἄστρον φαίνεται δῦνον· μόνην ἂρα τὴν ΕΗ περιφέρειαν τοῦ ἡλίου διαπορευομένου τὸ Β ἄστρον φανήσεται δῦνον. καὶ ἔστιν δὲ χρόνος ἐν ᾧ ὁ ἡλιος τὴν 20 ΕΗ περιφέρειαν διαπορεύεται ἐλάσσων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ.

δ'. Τῶν ἀπλανῶν ἄστρων ὅσα μέν εἰσιν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου ἀπὸ ἐφάρας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐφάν φαινομένην δύσιν ποιεῖται διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, τὰ 25 δὲ πρὸς ἄρκτους διὰ πλείονος, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν δι' ἐλάσσονος.

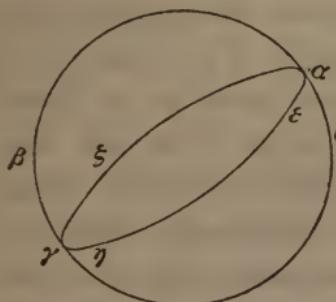
(ιε) Διὰ τὸ α'.

(ιη) "Ετι γὰρ αὐγαί εἰσιν, ἀλλ' ὅταν πληρώσῃ αὐτάς.

(ιη) Ἐπειδὴ ὑπὲρ γῆν.

nullo autem alio tempore, estque tempus, quo astrum occidens conspicitur, minus dimidio anno.

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, zodiacus autem $\alpha\varepsilon\gamma\zeta$, et sit sub terra semicirculus $\alpha\varepsilon\gamma$, et sole in α oriente astrum aliquod fixum β occidat; ergo astri β est verus occasus matutinus (*def. 3*). Sed apparentes *occasus matutini* posteriores sunt quam veri¹⁾. Sit igitur

astri β primus, qui appareat, occasus matutinus, cum sol est ad ε . Iam rursus, cum astrum β occidit, suppositum sit solem occidere in γ ; ergo astri β est verus occasus vespertinus (*def. 5*). Sed apparentes *occasus vespertini* priores sunt quam veri. Sit igitur

astri β postremus, qui appareat, occasus vespertinus, cum sol est ad η . Dum igitur sol arcus $\alpha\varepsilon\eta\gamma$ percurrit, astrum β occidens latet¹⁾, neque vero, dum sol semicirculum $\gamma\zeta\alpha$ ²⁾ percurrit, astrum β occidens apparet; ergo solus arcus $\varepsilon\eta$ restat, quem cum sol percurrit, astrum β occidens conspicietur. Et tempus, quo sol arcum $\varepsilon\eta$ percurrit, minus est dimidio anno³⁾.

IV. Astrorum fixorum ea quae sunt in circulo zodiaco ab ortu matutino apparente occasum matutinum apparentem faciunt post dimidium annum, ea autem quae sunt ad septentriones intermisso maiore, ea denique quae sunt ad meridiem minore *temporis spatio*.

1) Apparebit astrum β occidere, cum sol circumferentias $\alpha\varepsilon$ et $\eta\gamma$ omnino pertransiverit. AURIA in marg. p. 9 (conf. σχόλ. ιξ).

2) Est enim supra terram. IDEM (conf. σχόλιον ιη).

3) Circumferentia enim $\varepsilon\eta$ semicirculo minor est. IDEM extremo contextu huius theorematis.

"Εστω ἐν κόσμῳ δράζων κύκλος ὁ *ΑΒΓΔ*, ὁ δὲ τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἔχεται ως τὴν *ΑΕΓΖ*, καὶ ἔστω ὑπὸ γῆν τὸ *ΑΕΓ* ἡμικύκλιον, καὶ τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *Α* ἄστρον τινὰ τῶν ἀπλανῶν συνανατελλέτω τὰ *Β Α Δ*, τὸ μὲν *Α* ἐπὶ τοῦ ζῳδια- 5
(ιθ) κοῦ, τὸ δὲ *Β* πρὸς ἄρκτους, τὸ δὲ *Δ* πρὸς μεσημβρίαν· λέγω ὅτι τῷ μὲν *Α* ἄστρῳ ἀπὸ ἐφάσι φαινομένης ἐπιτολῆς ἐώα φαινομένη δύσις γίγνεται διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, τῷ δὲ *B* διὰ πλείονος, τῷ δὲ *Δ* δι᾽ ἐλάσσονος.

'Ἐπεὶ γὰρ τῷ ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κατὰ τὸ *Α* ἄστρον 10 τινὰ τῶν ἀπλανῶν συνανατέλλει τὰ *Β Α Δ*, τῶν ἄρα *B Α Δ* ἄστρων εἰσὶν αἱ ἐφαῖ αἱ ληθιναὶ ἐπιτολαί. Ὡστερούν δέ εἰσιν αἱ φαινόμεναι τῶν ἀληθινῶν. ἔστωσαν οὖν τῶν *B Α Δ* ἄστρων αἱ φαινόμεναι ἐφαῖ ἐπιτολαὶ τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *E*. καὶ ἐπεὶ τὰ ἐπὶ τοῦ 15 τῶν ζῳδίων κύκλου ἄστρον τὰ κατὰ διάμετρον ὅντα κατὰ συζυγίαν ἀνατέλλει τε καὶ δύνει, τοῦ ἄρα *A* δύνοντος τὸ κατὰ διάμετρον αὐτῷ τὸ *Γ* ἀνατέλλει,
(κ) καὶ ἔσται τὸ μὲν *ΑΕΓ* ἡμικύκλιον ὑπὲρ γῆν τὸ δὲ *AΖΓ* ὑπὸ γῆν. καὶ τοίνυν ὅταν τὸ *Α* δύνῃ 20 καὶ τὸ *Γ* ἀνατέλλῃ καὶ δὲ ἥλιος πρὸς τῷ *Γ* γένηται [ἀνατέλλει καὶ], ἔσται τοῦ *A* ἄστρου ἡ ἀληθινὴ

(ιθ) Τοντέστι βορειότερον τοῦ *A* τὸ *B*. τοντέστι νοτιώτερον τοῦ *A* τὸ *Δ*.

(κ) Ἐπειδὴ καὶ κατὰ παραλλήλων κύκλων, οὓς γράφουσι τὰ 25 σημεῖα, τὸ τε *A* ἀνατέλλον δύνει καὶ τὸ *Γ* δύνον ἀνατέλλει, καὶ ἐν ὅσῳ ἐκάτερον τὴν ἰδίαν περιφέρειαν διαπορεύεται, δὲ ζῳδιακὸς τὴν ἔμπαλιν θέσιν ἔχει, καὶ δὲ ἦν ὑπὸ γῆν ἡμικύκλιον ὑπὲρ γῆν ἔσται.

FIGURA prior similis exstat in codicibus AC; in E reperita est figura propositionis 3, sed littera ξ propius α posita.

1) Scilicet sit β borealius et δ meridionalius ipso α . AURIA in marg. p. 10 (conf. σχόλιον ιθ).

Sit in mundo circulus horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\varepsilon\gamma\xi$, et sit semi-circulus $\alpha\varepsilon\gamma$ sub terra, et, cum sol in puncto α oritur, astra quaedam fixa β α δ simul orientur, et quidem astrum α in zodiaco, β ad septentri-
ones, δ ad meridiem¹⁾; dico astri α ab ortu matutino apparente occasum matutinum apparentem fieri post dimidium annum, astri autem β intermisso maiore, de-
nique astri δ minore *temporis spatio*.

Quoniam enim, cum sol in α oritur, astra quae-
dam fixa β α δ simul oriuntur, astrorum igitur β α δ
sunt veri ortus matutini (*def.2*). Sed apparentes *ortus matutini* posteriores sunt quam veri²⁾. Sint igitur astrorum β α δ apparentes *ortus matutini* eo tempore, quo sol est ad ε . Et quia in circulo zodiaco astra iuxta diametrum op-
posita coniugate et oriuntur

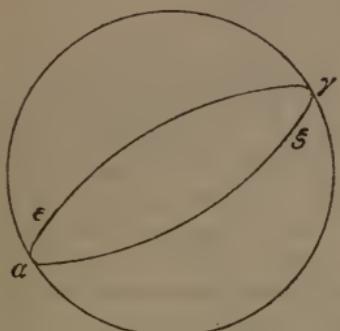
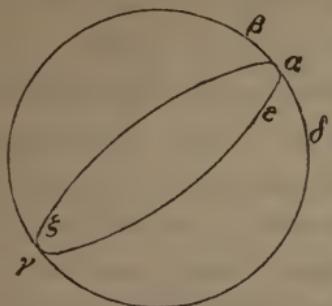
et occidunt³⁾, astro igitur α occidente astrum γ ei oppositum oritur, ac semicirculus $\alpha\varepsilon\gamma$ super terram, semicirculus autem $\alpha\xi\gamma$ sub terra erit⁴⁾. Itaque, cum α occidet et γ orietur et sol ad γ erit, astri α fiet

2) Autol. propos. 1 huius.

3) Eucl. phaenom. 6.

FIGURAM alteram secundum verba scriptoris nostra con-
iectura addidimus.

4) Conf. σχόλιον κ et in appendice 7.

έφα δύσις. ὕστεραι δέ εἰσιν αἱ φαινόμεναι τῶν ἀλη-
 (κα) θινῶν. ἔστω οὖν τοῦ Α ἄστρου ἡ φαινομένη ἐφά
 (κβ) δύσις τοῦ ἥλιου ὅντος πρὸς τῷ Ζ. καὶ ἐπεὶ τετήρηται
 τὰ ἄστρα ἐν ἵσῳ χρόνῳ ἐκφεύγοντα τὰς τοῦ ἥλιου
 αὐγάς, ἵση ἄρα ἔστιν ἡ ΑΕ περιφέρεια τῇ ΓΖ περι- 5
 φερείᾳ. κοινὴ δὲ ἡ ΓΕ· ὅλη ἄρα ἡ ΑΕΓ ὅλη τῇ ΕΓΖ
 ἔστιν ἵση. ἡμικύκλιον δέ ἔστιν τὸ ΑΕΖ· ἡμικύκλιον
 (κγ) ἄρα ἔστι καὶ τὸ ΕΓΖ. καὶ διαπορεύεται ὁ ἥλιος τὸ
 ΕΓΖ ἡμικύκλιον ἐν ἡμίσει ἐνιαυτοῦ (ἐπειδήπερ καὶ
 τὸ ΑΕΓ). τῷ ἄρα Α ἄστρῳ ἀπὸ ἐφάς φαινομένης 10
 ἐπιτολῆς ἐφά δύσις γίγνεται φαινομένη διὰ ἡμίσους
 ἐνιαυτοῦ. καὶ ἐπεὶ τὰ Β Α Δ ἄστρα ἄμα ἀνατέλλει,
 τὸ μὲν Β τοῦ Α ὕστερον δύνει, τὸ δὲ Δ τοῦ Α πρό-
 τερον δύνει. διὰ δὴ τοῦτο φανερὸν ὅτι τῷ μὲν Β
 διὰ πλείονος, τῷ δὲ Δ δι' ἐλάσσονος. 15

(κα) Σαφηνείας δὲ χάριν τοῦ Α δύνοντος κατὰ τὸ Θ, τὸ
 Γ ἀνατελλέτω κατὰ τὸ Κ, καὶ ἔχετω θέσιν ὁ ξωδιακὸς τὴν
 ΚΝΘ· ἔσται δὴ τὸ μὲν ΑΕΓ ἡμικύκλιον, ὡς τὸ ΘΝΚ, ὑπὲρ
 γῆς φαινόμενον, ἡ δὲ ΑΕ ἔσται ὡς ἡ ΘΝ, ἡ δὲ λοιπὴ ἔσται
 ὡς ἡ λοιπὴ ὑπὸ γῆν. καὶ τοίνυν τοῦ Α δύνοντος κατὰ τὸ Θ, 20
 τοῦ δὲ Γ ἐπιτέλλοντος κατὰ τὸ Κ, καὶ γενομένον τοῦ ἥλιου
 πρὸς τῷ Γ, τοντέστι πρὸς τῷ Κ (τὸ γὰρ Γ ἐπὶ τὸ Κ παραγε-
 νέσθω), ἔσται τοῦ Θ ἄστρου ἡ ἐφά ἀληθινὴ δύσις, τοντέστι τοῦ
 Α ἡ ἀληθινὴ δύσις· τὸ γὰρ Α ἐπὶ τὸ Ε παρεγένετο. ἔσται οὖν
 τοῦ Θ, τοντέστι τοῦ Α, ἡ φαινομένη ἐφά δύσις τοῦ ἥλιου ὅντος 25
 πρὸς τῷ Μ, τοντέστι πρὸς τῷ Ζ (ἡ γὰρ ΚΜ περιφέρεια ἡ ΓΖ
 ἔστιν). ὥστε τοῦ Α ἡ ἐφά φαινομένη δύσις ἔστι τοῦ ἥλιου ὅντος
 πρὸς τῷ Ζ.

(κβ) Τοῦτο οὖν ἀκριβῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ σύνεγγυς.

(κγ) Διαπορευομένον δὲ αὐτοῦ τὴν ΕΓΖ, γίνεται τοῦ Α 30
 ἄστρου ἡ τε ἐφά φαινομένη ἐπιτολὴ καὶ ἡ ἐφά φαινομένη
 δύσις, ὥστε ἐν ἡμίσει ἐνιαυτοῦ γίνεται.

1) Autol. propos. 1 huius.

2) Conf. σχόλιον κα et in appendice 8.

verus occasus matutinus. Sed apparentes *occasus matutini* posteriores sunt quam veri¹⁾). Sit igitur astri

α apparen α s occasus matutinus eo tempore quo sol est ad ξ^2). Et quia observatum est astra aequali tempore solis radios effugere³), arcus igitur $\alpha\epsilon$ arcui $\gamma\xi$ aequalis est. Communis est autem arcus $\gamma\epsilon$; totus igitur $\alpha\gamma\epsilon$ toti $\epsilon\gamma\xi$ aequalis est.

Atqui semicirculus est $\alpha\epsilon\xi$; ergo etiam $\epsilon\gamma\xi$ semicirculus est. Et semicirculum $\epsilon\gamma\xi$ sol dimidio anno percurrit⁴⁾), quoniam item semicirculum $\alpha\gamma\epsilon$; ergo astri

α ab ortu matutino apparente occasus matutinus apparen α s fit post dimidium annum. Et quia astra β α δ simul oriuntur, astrum igitur β posterius occidit quam α^5), et δ prius occidit quam α^6). Quapropter manifestum est astri β longiore,

astri autem δ minore quam dimidii anni tempore intermisso occasum matutinum apparentem fieri, id quod iam demonstrabimus.

3) Hoc non exacte omnino verum est: lege Maurolycum et Ptolemaei Almagestum lib. 8 ca. 6. AURIA in marg. p. 10 (conf. σχόλιον κβ).

4) Conf. σχόλιον κγ et in appendice 9.

5) Autol. de sphaera 9; conf. etiam Eucl. phaenom. 5.

6) Id est: α posterius occidit quam δ ; valet igitur eadem quam statim citavimus Autolyci propositio.

"Εστω δρίζων κύκλος ὁ ΑΒΓΔ, ξωδιακὸς δὲ ὁ ΑΕΓ, καὶ ἀνατελλέτω τινὰ ἄμα ἄστρα τὰ Β Α Δ, ὥν τὸ μὲν Β πρὸς ἄρκτους, τὸ δὲ Α ἐπὶ τοῦ ξωδιακοῦ, τὸ δὲ Δ πρὸς μεσημβρίαν· λέγω ὅτι τὸ Β ἄστρον ἀπὸ ἑώρας φαινομένης ἐπιτολῆς ἑώραν φαινομένην ποιεῖται 5 δύσιν διὰ πλείονος ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, τὸ δὲ Δ δι᾽ ἐλάττουνος.

"Εστωσαν καθ' ὃν φέρεται τὰ Β Α παράλληλοι

(κδ) κύκλοι οἱ ΒΗ ΑΘ. καὶ ἐπεὶ τὸ Β τοῦ Α ὑστερον δύνει, τοῦ Α ἄρα πρὸς τῇ δύσει ὄντος τὸ Β ὑπὲρ 10

(κε) γῆν ἔσται. ἀλλὰ τοῦ Α δύνοντος τὸ Γ ἀνατέλλει, καὶ δὲ τῶν ξωδίων κύκλος θέσιν ἔξει ὡς τὴν ΖΚΝΘ, τὸ δὲ ΑΕΓ ἡμικύκλιον ἔσται τὸ ΘΝΚ, καὶ ἔσται ὑπὲρ

(κς) γῆν, ἡ δὲ ΑΕ περιφέρεια ἔσται ἡ ΘΝ· τοῦ Γ ἄρα ἀνατέλλοντος τὸ Β ὑπὲρ γῆν ἔστιν· τὸ ἄρα συνανα-

τέλλον ἄστρον τῷ Β δύνοντι ἐπὶ τῆς ΚΖΘ ἔστιν περι-

(κξ) φερείας. ἔστω τὸ Μ· τοῦ ἄρα ἡλίου ὄντος πρὸς τῷ Μ, τοῦ Β ἄστρον ἔστιν ἡ ἑώρα ἀληθινὴ δύσις. ὑστεροι δέ εἰσιν αἱ φαινόμεναι τῶν ἀληθινῶν· διελθόντος ἄρα τοῦ ἡλίου περιφέρειάν τινα, ὥστε τὸ Β ἐκφεύγειν τὰς 20 τοῦ ἡλίου αὐγάς, ἔσται τοῦ Β ἑώρα φαινομένη δύσις.

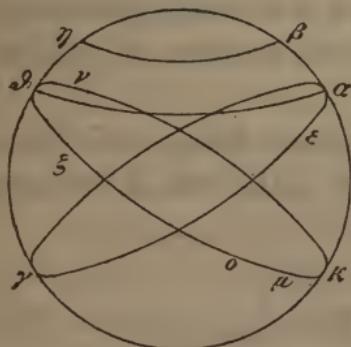
(κδ) Διὰ τὸ θ' τοῦ περὶ κινουμένης σφαιράς.

(κε) Ἡτις ἐγένετο διὰ τὴν φαινομένην αὐτῶν ἐπιτολήν.

(κς) Ἐπειδὴ γὰρ τοῦ Α δύνοντος τὸ Β ὑπὲρ γῆν ἔστιν, ἀλλὰ τοῦ Α δύνοντος τὸ Γ ἀνατέλλει, καὶ τοῦ Γ ἄρα ἀνατέλλοντος τὸ Β ὑπὲρ γῆν ἔστιν.

(κξ) Τουτέστι τὸ ὄφεῖλον ἄστρον ἀνατεῖλαι τοῦ Β δύνοντος τὸ Ε ἐπὶ τῆς ΚΖΘ περιφερείας ἔστιν, Ἡτις ἔστιν ὑπὸ γῆν, ἐπειδὴ τὸ Β ὑπὲρ γῆν ἔστιν· ὥστε, ὅτε τὸ Β δύνει, ἐκεῖνο ἀνατέλλει.

Sit circulus horizon $\alpha\beta\gamma\delta$ et zodiacus $\alpha\epsilon\gamma$, et simul oriantur astra quaedam β α δ , quorum β sit ad septentriones, α in zodiaco, δ ad meridiem; dico astrum β ab ortu matutino apparente occasum matutinum apparentem facere longiore, astrum autem δ minore quam dimidii anni tempore intermisso.

Paralleli circuli, per quos astra β α feruntur, sint $\beta\eta$ $\alpha\vartheta$. Et quia β posterius quam α occidit¹⁾), astrum igitur β , cum α ad occasum venerit, super terram erit. Sed astro α occidente astrum γ oritur²⁾), et circulus zodiacus positio-nem habebit velut $\xi\nu\vartheta$, et

semicirculus $\alpha\epsilon\gamma$ iam erit $\vartheta\nu\kappa$, atque is quidem super terram, arcus autem $\alpha\epsilon$ iam erit $\vartheta\nu$; ergo astro γ oriente astrum β adhuc super terram est³⁾); itaque astrum aliquod, quod eodem quo β occidit tempore oritur, est in semicirculo $\kappa\xi\vartheta$. Sit astrum μ ⁴⁾); ergo, cum sol est ad μ , astri β est verus occasus matutinus. Sed apparentes *occasus matutini* posteriores sunt quam veri⁵⁾); ergo, postquam sol tantam circumferentiam percurrerit, ut astrum β radios eius effugiat, erit astri β apparens

---

nunc ξ est, ibi olim fuisse ξ , ipsi autem ξ suus locus inter γ et α (ut in prima et ultima huius theorematis figuris) tribuen-dus esse videtur. Conf. in praefatione adnot. ad p. 66, 12 et infra adnot. ad figuram p. 69.

1) Autol. de sphaera 9 (conf. σχόλιον οδ).

2) Eucl. phaenom. 6.

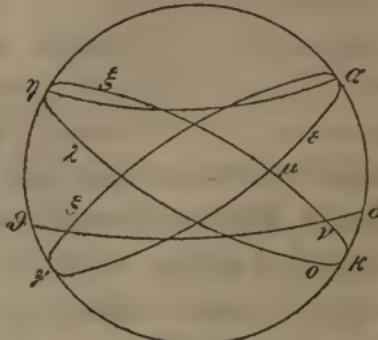
3) Conf. σχόλιον ος et in appendice 10.

4) Conf. σχόλιον οξ et in appendice 11.

5) Autol. propos. 1 huius.

- (κη) διερχέσθω τὴν *MO*. ἵση ἄρα ἐστὶν ἡ *ΘΝ* τῇ *OM*.
μείζων ἄρα ἐστὶν ἡ *OK* τῆς *ΘΝ*. κοινὴ προσκείσθω
ἡ *KN*. μείζων ἄρα ἡ *OKN* τῆς *KNΘ*. ἡμικυκλίου
(κθ) δὲ ἡ *ΘNK*. μείζων ἄρα ἡμικυκλίου ἡ *NKO*. τὰ *B*
ἄρα ἀπὸ ἐώας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐώαν φαινομένην 5
(λ) δύσιν ποιεῖται διὰ πλείους ἡμίσους ἐνιαυτοῦ.

Λέγω δὴ ὅτι τὸ Αἴστρον ἀπὸ ἐώας φαινομένης
ἐπιτολῆς ἐώαν φαινομένην δύσιν ποιεῖται δι' ἐλάττο-
νος ἡμίσους ἐνιαυτοῦ.

(κη) Διὰ τὸ ἐν ἶσῳ χρόνῳ ἐκφεύγειν τὰ ἀστρα τας τοῦ 25
ἡλίου αὐγάς.

(κθ) Ὡς ὑπὲρ γῆν ὃν διὰ τὸ τὸ Λ ὑπὸ γῆν εἶναι, οὐδέ νοντος αὐτὸν ἀνατέλλει.

(λ) Τὴν γὰρ *NKO* τοῦ ἡλίου διαπορευομένου τὸ *B* ἀπὸ ἑώρας φαινομένης ἐπιτολῆς ἑώραν φαινομένην δύσιν ποιεῖται, 30 ἥτις μεξων ἔστιν ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, ὡς ἡμίσους ἡμικυκλίου μεξων.

occasus matutinus. Percurrat arcum $\mu\sigma$; ergo arcus $\vartheta\nu$ ipsi $\sigma\mu$ aequalis est¹⁾; itaque arcus $\alpha\kappa$ maior est quam $\vartheta\nu$. Communis addatur arcus $\kappa\nu$; ergo arcus $\alpha\kappa\nu$ maior est quam $\kappa\nu\vartheta$. Atqui $\vartheta\nu\kappa$ semicirculus est; ergo arcus $\alpha\kappa\nu$ maior est semicirculo; itaque astrum β ab ortu matutino apparente occasum matutinum apparentem facit longiore quam dimidii anni tempore intermissio²⁾.

Iam dico astrum δ ab ortu matutino apparente occasum matutinum apparentem facere minore quam dimidii anni tempore intermissio.

Quoniam enim astrum δ prius occidit quam $\alpha^3)$, astro igitur α occidente astrum δ sub terra est. Sed, cum α occidit, γ oritur⁴⁾, et circulus zodiacus positionem habebit velut $\eta\lambda\kappa\mu$, arcus autem $\alpha\varepsilon$ positionem velut $\eta\xi$; ergo, cum γ oritur, δ *adhuc* sub terra est; itaque astrum *aliquod*, quod eodem quo δ occidit tempore oritur, est in semicirculo $\eta\mu\kappa$. Sit astrum ν ; ergo, cum sol est ad ν [et oritur], δ occidit, eritque is astri δ verus occasus matutinus. Sed verus prior

1) Ex constructione scilicet est arcus $\vartheta\nu = \alpha\varepsilon$ (p. 66, 14), et ex hypothesi, postquam sol arcum $\alpha\varepsilon$ percurrit, astrum β solis radios effugit (p. 62, 13—15); ergo propter Autol. de sphaera propos. 2 et Eucl. elem. 3 def. 11 propos. 26 arcus $\sigma\mu$ ipsi $\alpha\varepsilon$ aequalis est. Conf. praeterea $\sigma\chi\delta\lambda\iota\sigma\sigma\alpha\kappa\tau\omega\eta$ et in appendice 12.

2) Conf. $\sigma\chi\delta\lambda\iota\sigma\sigma\alpha\kappa\tau\omega\eta\lambda$ et in appendice 13.

FIGURA similis exstat in codicibus A C, habetque littera ξ eundem locum atque in prima huius theorematis figura (conf. adnot. ad figuram quae antecedit). Nostra coniectura addidimus litteram ϑ et lineam $\delta\vartheta$, omisimus autem parallelam circumferentiam $\kappa\gamma$ in A C expressam. In codice E pro figura est circulus cum inscriptione $\sigma\chi\eta\mu\alpha\tau\vartheta\pi\varrho\sigma\tau\epsilon\varrho\omega\pi\alpha\varrho\alpha\pi\lambda\eta\sigma\iota\sigma\alpha$.

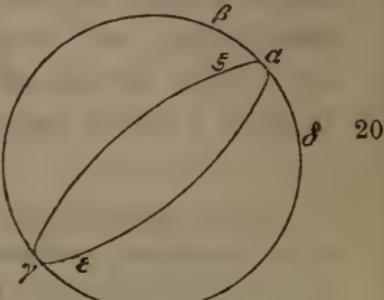
3) Vide supra p. 65 adn. 5.

4) Eucl. phaenom. 6.

περιφέρειάν τινα, ὥστε τὸ Δ ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς, ἔσται τοῦ Δ ἡ ἐώα φαινομένη δύσις. διερχέσθω τὴν NKO . καὶ ἐπεὶ ἵση ἔστιν ἡ OKN τῇ $H\Xi$, ἐλάσσων ἡ OK τῆς $H\Xi$. ποιητὴ δὲ προσκείσθω ἡ $K\Xi$. ὅλη ἄρα ἡ ΞKO ὅλης τῆς $H\Xi K$ ἐλάσσων ἔστιν. 5
 (λα) ἡμικυκλίου δὲ ἡ $K\Xi H$ ἡ ΞKO ἄρα ἐλάσσων ἔστιν ἡμικυκλίου· τὴν ΞKO ἄρα περιφέρειαν διαπορεύεται ὁ ἡλιος ἐν ἐλάσσονι χρόνῳ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, ὥστε τὸ Δ ἀπὸ ἐώας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐώαν φαινομένην ποιεῖται δύσιν δι' ἐλάττονος χρόνου ἡμίσους ἐνιαυτοῦ. 10

(λβ) ε'. Τῶν ἀπλανῶν ἀστρων ὅσα μὲν ἔστιν ἐπὶ τοῦ τῶν ξωδίων κύκλου ἀπὸ ἐσπερίας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐσπερίαν φαινομένην δύσιν ποιεῖται διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, τὰ δὲ πρὸς ἄρκτους διὰ πλείονος, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν δι' ἐλάττονος. 15

"Ἐστω ἐν κόσμῳ ὁρίζων κύκλος ὁ $ABG\Delta$, ὁ δὲ τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἔχεται
 ὡς τὴν $AEGZ$, καὶ ἔστω ὑπὸ γῆν τὸ AEG ἡμικύκλιον, καὶ τοῦ ἡλίου δύνοντος κατὰ τὸ Γ
 ἀστρα τινὰ τῶν ἀπλανῶν ἀνατελλέτω τὰ $B A \Delta$, τὸ μὲν A
 ἐπὶ τοῦ ξωδιακοῦ, τὸ δὲ B πρὸς ἄρκτους, τὸ δὲ Δ πρὸς μεσημ-
 βρίαν· λέγω διτι τῷ μὲν A ἀστρῷ ἀπὸ ἐσπερίας φαινο- 25
 μένης ἐπιτολῆς ἐσπερία φαινομένη δύσις γίγνεται διὰ

(λα) Δείνυνται δέ, καὶ τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἡλίου τὴν μεταξὺ τῆς NK ποιησώμεθα [ἢ ἀπὸ τοῦ N ἔως τοῦ K]. ποιητὴς γὰρ προστιθεμένης τῆς EN πάντως ἐλάττων ἡμικυκλίου δείνυνται.
 (λβ) Καὶ τὸτο σαφέστερον νοεῖται, ἃν ὁμοίως τῷ πρὸ 30
 αὐτοῦ καταγράψαντες ἀκολουθήσωμεν.

est quam apparens¹⁾; ergo, postquam sol tantam circumferentiam percurserit, ut astrum δ radios eius effugiat, erit astri δ apparens occasus matutinus. Percurrat arcum νκο. Et quia arcus νκο ipsi ηξ aequalis est²⁾, arcus igitur οκ minor quam ηξ. Communis addatur arcus ιξ; ergo totus ξκο minor est toto ηξκ. Atqui ιξη semicirculus est; ergo arcus ξκο minor est semicirculo³⁾; itaque sol arcum ξκο minore quam dimidii anni tempore percurrit, ita ut astrum δ ab ortu matutino apparente occasum matutinum apparentem faciat minore quam dimidii anni tempore intermisso.

V. Astrorum fixorum ea quae sunt in circulo zodiaco ab ortu vespertino apparente occasum vespertinum apparentem faciunt post dimidium annum, ea autem quae sunt ad septentriones intermisso maiore, ea denique quae sunt ad meridiem minore *temporis spatio*.

Sit in mundo circulus horizon αβγδ, solis autem circulus positionem habeat velut αεγξ, et sit semicirculus αεγ sub terra, et, cum sol in puncto γ occidit, astra quaedam fixa β α δ orientur, et quidem α in zodiaco, β ad septentriones, δ ad meridiem; dico astri α ab ortu vespertino apparente occasum vespertino apparentem fieri post dimidium annum, astri

1) Autol. propos. 1 huius.

2) Demonstratio similis est ei quam supra ad p. 69 adnotavimus.

3) Conf. σχόλιον λα et in appendice 14.

PROPOS. 5: conf. σχόλιον λβ.

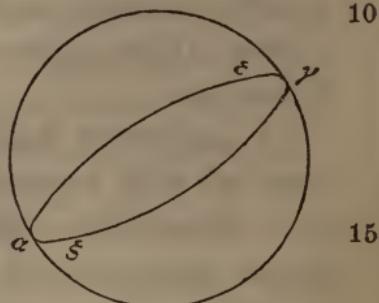
FIGURA similis exstat in codicibus ACE.

ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, τῷ δὲ Β διὰ πλείονος, τῷ δὲ Δ δι’ ἐλάττονος.

Ἐπεὶ γὰρ τοῦ ἡλίου δύνοντος κατὰ τὸ Γ ἄστρα τινὰ τῶν ἀπλανῶν ἀνατέλλει τὰ Β Α Δ, τῶν ἔρα Β Α Δ ἄστρων ἐστὶν ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ ἐπιτολή. 5 προτέρα δέ ἐστιν ἡ φαινομένη τῆς ἀληθινῆς. ἐστωσαν οὖν τῶν Β Α Δ ἐσπέριαι φαινόμεναι ἐπιτολαὶ τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ε. πάλιν ἐπεὶ τὰ ἐπὶ τοῦ τῶν ξωδίων κύκλου ἄστρα κατὰ διάμετρον ὅντα κατὰ συνγίαν ἀνατέλλει τε καὶ δύνει, 10 τοῦ Γ ἔρα ἀνατέλλοντος τὸ κατὰ διάμετρον αὐτῷ τὸ Α δύνει, ὥστε τοῦ Γ ἀνατέλλοντος ὁ ἡλιος ὃν πρὸς τῷ Α δύσεται. καὶ συνδύσεται τῷ ἡλίῳ τὸ Α ἄστρον, καὶ ἐσται τοῦ Α ἄστρου ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ δύσις. προτέρα δέ ἐστιν ἡ φαινομένη τῆς ἀληθινῆς. ἐστω οὖν τοῦ Α ἡ φαινομένη ἐσπερία δύσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ζ· ἵση ἔρα ἐστὶν ἡ ΓΕ περιφέρεια τῇ AZ περιφερείᾳ. καὶ 20 ἐσται κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ Α ἄστρῳ ἀπὸ ἐσπερίας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐσπερία φαινομένη δύσις διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ. καὶ φαινερὸν ὅτι τῷ μὲν Β διὰ πλείονος, τῷ δὲ Δ δι’ ἐλάττονος.

5'. Ἐκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων τῶν ἀνατολὰς 25 (λγ) καὶ δύσεις ποιουμένων συνανατέλλει τῷ ἡλίῳ δι’ ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα τὴν ἀληθινὴν ἐώσαν ἐπιτολὴν ποιούμενον, δύοις δὲ καὶ συνδύνει.

(λγ) Ἰνα ὑπεξέλη τὰ ἀεὶ φαινερὰ καὶ τὰ ἀεὶ ἀφανῆ.

10

15

FIGURAM conjectura nostra supplevimus.

autem β intermisso maiore, denique astri δ minore
temporis spatio.

Quoniam enim, cum sol in γ occidit, astra quae-dam fixa β α δ oriuntur, astrorum igitur β α δ est verus ortus vespertinus (*def. 4*). Sed apparet *ortus vespertinus* prior est quam verus¹). Sint igitur astrorum β α δ apparentes ortus vespertini eo tempore, quo sol est ad ε . Rursus quia in circulo zodiaco astra iuxta diametrum opposita coniugate et oriuntur et occidunt²), astro igitur γ oriente astrum α ei oppositum occidit; itaque, cum γ orietur, sol, qui erit ad α , occidet. Et simul cum sole astrum α occidet, eritque astri α verus occasus vespertinus. Sed apparet *occasus vespertinus* prior est quam verus¹). Iam sit astri α apparet occasus vespertinus eo tempore, quo sol est ad ζ ; ergo arcus $\gamma\varepsilon$ ipsi $\alpha\zeta$ aequalis est. Et similiter ac supra (*propos. 4*) demonstrabitur astri α ab ortu apparente vespertino occasum apparentem vespertinum fieri post dimidium annum. Et apparet astri β intermisso longiore, astri autem δ minore *tempore quam dimidii anni occasum vespertinum apparentem fieri*.

VI. Unumquodque astrorum fixorum, quae ortus et occasus faciunt, intermisso fere annuo spatio³) simul cum sole oritur verum ortum matutinum faciens, ac similiter simul occidit.

1) Autol. *propos. 1* huius.

2) *Eucl. phaenom. 6.*

3) Graeca δι' ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα Auria vertit *quasi toto anno*; sed eum nihil aliud voluisse quam quod supra expressum est docet scholium 15 infra a nobis repetitum. Ac paulo post in demonstratione δι' ἐνιαυτοῦ (p. 74, 20) idem interpretatur *per annum*.

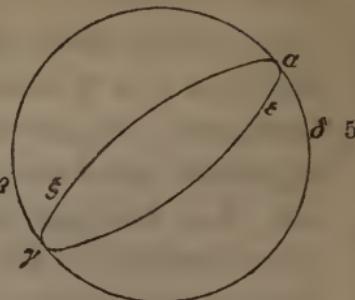
"Εστω ἐν κόσμῳ δορίζων ὁ *ΑΒΓΔ*, ὁ δὲ τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἔχεται ὡς τὴν *ΑΕΓΖ*, καὶ τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *Α* ἄστρον τι τῶν ἀπλανῶν συνανατελλέτω τὸ *Δ*. τοῦ ἄρα *Δ* ἄστρον ἔστιν ἡ ἀληθινὴ ἐφά επιτολὴ. λέγω δὴ ὅτι τὸ *Δ* ἄστρον δι' ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα συνανατέλλει τῷ ἡλίῳ.

Ἐλ μὲν οὖν ὁ ἡλιος ἀνατείλας κατὰ τὸ *Α* ἐν ὅλαις 10 περιφοραῖς τὸν *ΑΕΓΖ* κύκλον διαπορεύεται, δῆλον ὡς τὸ *Δ* ἄστρον συνανατέλλει τῷ ἡλίῳ δι' ἐνιαυτοῦ. ἐπεὶ δὲ ἐλλείπει ἐφ' ὅλαις περιφοραῖς καὶ μόριον τι περιφορᾶς, μικρά τις ἀν γένοιτο παραλλαγὴ τοῦ μὴ οὐχὶ τὸ *Δ* ἄστρον συνανατεῖλαι τῷ ἡλίῳ· τετήρηται 15 γὰρ ἔκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων διὰ δεκαπέντε περιφορῶν ἐκφεῦγον τοῦ ἡλίου τὰς αὐγάς, ὁ δὲ ἐνιαυτὸς (λδ) γίγνεται τῷ ἡλίῳ ἔξ ὅλων περιφορῶν καὶ τετάρτον· ἔγγιστα ἄρα ἔσται ἡ τοῦ *Δ* ἄστρον ἐφά αληθινὴ ἐπιτολὴ δι' ἐνιαυτοῦ, ὥστε ἔκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων 20 τῶν ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις ποιουμένων συνανατέλλει τῷ ἡλίῳ δι' ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα τὴν ἀληθινὴν ἐφάν ἐπιτολὴν ποιούμενον. ὁμοίως δὲ δειχθήσεται ὅτι καὶ συνδύνει.

ξ. "Ἐκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων ἀπὸ ἐφάς ἀλη- 25 θινῆς ἐπιτολῆς ἐσπερίαν ἀληθινὴν ἐπιτολὴν ποιεῖται

(λδ) Διὰ τὸ τέξε' νυκθημέρων εἶναι τὸν ἐνιαυτὸν καὶ τετάρτον· τὸ οὖν ἐλλείπον τὸ δέ ἔστι, παρ' ὃ συνανατέλλει αὐτῷ τὸ ἄστρον.

FIGURA similis exstat in codicibus A.C. In E intra circulum adnotatum est σχῆμα τὸ αὐτὸ (scilicet illud quod nos p. 70 edidimus).

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\epsilon\gamma\xi$, et, cum sol in α oritur, astrum aliquod fixum δ simul oriatur; ergo astri δ est verus ortus matutinus (*def. 2*); iam dico astrum δ intermisso fere annuo spatio simul cum sole oriri.

Enimvero si sol, postquam in α ortus est, per totas conversiones circulum $\alpha\epsilon\gamma\xi$ percurrit, astrum δ annuo spatio intermisso simul cum sole oriri appetet. Sed quia de totis conversionibus deest etiam pars quaedam conversionis¹), parvum quiddam interest, ne astrum δ simul cum sole oriatur. Nam observatum est unumquodque astrorum fixorum intra quindecim solis conversiones radios eius effugere²), annus autem solaris fit ex totis conversionibus et quarta *insuper conversionis* parte³); proxime igitur astri δ verus ortus matutinus redibit intermisso annuo spatio; itaque unumquodque astrorum fixorum, quae et ortus et occasus faciunt, intermisso fere annuo spatio simul cum sole oritur verum ortum matutinum faciens. Ac similiter de occasu idem demonstrabimus.

VII. Unumquodque astrum fixum ab ortu vero ^{Prop.}₇ matutino vespertinum ortum verum, itemque ab occasu

1) Totum conversionum numerum CCCLXVI scriptor hoc loco intellegere videtur, quem numerum ne compleat sol, desunt tres fere quartae partes unius conversionis. Paulo aliter eandem rem in proximis significat, quae scholio 16 explicantur.

2) Conf. infra libri 2 propos. 6. Auria in margine p. 17 adnotat *Scilicet 15 gradibus*; quid tamen intersit, facile intellegitur, nam anni dies sunt 365 (et exsuperans quiddam), gradus autem 360, quo de discrimine etiam Graecus scriptor tacet.

3) Conf. *σχόλιον λδ* et in appendice 16. Numerus CCCLXV dierum et quartae diei partis computatur in demonstratione decimi theorematis Theodosii de habitationibus.

διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα, καὶ ἀπὸ ἐσπερίας ἀληθινῆς δύσεως ἐώσαν ἀληθινὴν δύσιν.

"Ἐστω ἐν κόσμῳ ὁρίζων ὁ ΑΒΓΔ, ὁ δὲ τοῦ ἥλιου κύκλος θέσιν ἔχετω ὡς τὴν ΑΕΓΖ, καί, τοῦ ἥλιου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ Α, ἄστρον τι τῶν ἀπλανῶν ἀνατελλέτω τὸ Δ· τῷ ἀριθμῷ ἄστροφ ἀληθινή ἐστιν ἐώσα επιτολή· λέγω ὅτι τοῦ Δ ἄστρου ἀπὸ ἐώσας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἐσπερία ἀληθινὴ ἐπιτολὴ γίγνεται διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα.

(λε) Εἰ μὲν οὖν ὁ ἥλιος τὴν ΑΕΓ περιφέρειαν διέρχεται ἐν ὅλαις ἡμέραις, δῆλον ὡς δύσεται κατὰ τὸ Γ, καὶ ἐσται τοῦ Δ ἄστρου ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ ἐπιτολὴ διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ. εἰ δὲ μὴ διέρχεται τὴν ΑΕΓ περιφέρειαν ἐν ὅλαις ἡμέραις, μικρά τις ἀν γένοιτο παραλλαγὴ τοῦ μὴ οὐχὶ συνδῦναι τὸν ἥλιον τῷ Δ ἄστρῳ, ὥστε τῷ Δ ἄστρῳ ἀπὸ ἐώσας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἐσπερία ἀληθινὴ γίγνεται ἀνατολὴ διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα.

'Ομοίως δὴ δεῖξομεν ὅτι καὶ ἀπὸ ἐσπερίας ἀληθινῆς δύσεως ἐώσαν ἀληθινὴν δύσιν ποιεῖται διὰ ἡμίσους 20 ἐνιαυτοῦ <ἔγγιστα>.

η'. "Οσα τῶν ἄστρων ἐστὶν ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου, ἐκεῖνα μετὰ τὴν ἐσχάτην ἐσπερίαν φάσιν τὴν ἐώσαν πρώτην φάσιν ποιεῖται ἀφανισθέντα ἡμέρας τινὰς καὶ νύκτας.

25

(λε) Οὐ διέρχεται δέ, ἐπειδή, εἰ ἐν τξε' περιφοραῖς μόνον διήρει τὸν ἐνιαυτόν, τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ ἐνιαυτοῦ διιὼν πάντως ἀν ἔδυνε κατὰ τὸ Γ. ἐπειδὴ δὲ ἐν τξε' περιφοραῖς οὐ τὸν πάντα κύκλον δίεισιν, ἀλλὰ τὸν παρὰ τέταρτον, δῆλον ὅτι πρὸ τοῦ Γ πον δύσεται, διὰ τὸ ἥμισυ τῶν 30 τξε' πρὸ τοῦ Γ πον πίπτειν.

vero vespertino matutinum occasum verum intermisso dimidio fere anno facit.

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\epsilon\gamma\xi$, et, cum sol in α oritur, astrum aliquod fixum δ simul oriatur; ergo astri δ est verus ortus matutinus (*def. 2*); dico astri δ ab ortu vero matutino vespertino ortum verum fieri dimidio fere anno intermisso.

Enimvero si sol semicirculum $\alpha\epsilon\gamma$ per totos dies percurrit, apparet eundem in γ occasurum esse¹), eritque astri δ vespertinus ortus verus intermisso dimidio anno. At si non per totos dies semicirculum $\alpha\epsilon\gamma$ percurrit, parvum quiddam interest, ne sol simul cum astro δ occidat; itaque astri δ ab ortu vero matutino vespertinus ortus verus fit fere dimidio anno intermisso.

Ac similiter demonstrabimus astrum δ etiam ab occasu vero vespertino matutinum occasum verum facere intermisso fere dimidio anno.

VIII. Quaecunque astra in zodiaco circulo sunt, ea post ultimum conspectum²) vespertinum praebent primum conspectum matutinum, postquam per aliquot dies et noctes latuerunt.

FIGURA non differt a superiore (p. 74). In codicibus AC eaedem lineae et litterae repetitae sunt, in E intra circulum adnotatum est τὸ αὐτὸ σχῆμα.

1) Conf. σχόλιον λε et in appendice 17.

PROPOS. 8: conf. infra libri 2 propos. 6 et in appendice scholium 18 cum nostra adnotatione.

2) Graecum φάσιν Auria apparitionem vertit.

"Εστω ἐν κόσμῳ δρίζων ὁ *ΑΒΓΔ*, ὁ δὲ τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἔχετω ώς τὴν *ΑΕΓ*, καὶ ὁ ἡλιος πορευέσθω ώς ἐπὶ τὰ *Γ Ε Α* μέρη, ἀστρον δέ τι τῶν ἀπλανῶν ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου ἔστω τὸ *Ε*, καὶ τὸ *Ε* (λς) ἀστρον ἐσχάτως μὲν περικαταλαμβανέσθω ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου αὐγῶν τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Z*, πρώτως δὲ ἐκφευγέτω τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *H*, τουτέστιν ἔστω τοῦ *E* ἀστρον ἡ μὲν ἐσχάτη ἐσπερία φάσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Z*, ἡ δὲ ἐώα πρώτη φάσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *H*. λέγω ὅτι τοῦ ἡλίου διαπορευομένου τὴν *ZH* περιφέρειαν τὸ *E* ἀστρον οὐ φαίνεται.

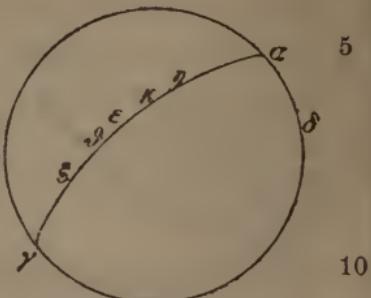
"Εστω γὰρ ὁ ἡλιος πρὸς τῷ *Θ* τοῦ ἄρα ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Θ* τὸ *E* ἀστρον οὐ φαίνεται ἀνατέλλον. προανατέλλει γὰρ αὐτοῦ τὸ *Θ*, τουτέστιν ὁ ἡλιος. (λθ) ἀλλ' οὐδὲ δῆνον δραμήσεται, ἐπειδήπερ τοῦ *E* ἀστρον ἔστιν ἡ ἐσχάτη ἐσπερία φάσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Z*. τοῦ ἄρα ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Θ* τὸ *E* ἀστρον οὐ φαίνεται.

(λς) Τουτέστιν ἐσχάτως φαινέσθω δῆνον.

(λξ) Τοστέστι, πρὸν ἐγγίσει αὐτῷ ὁ ἡλιος, φαινέσθω ἀνατέλλον, ἀπέχοντος τε μοιρας.

(λη) Ἐφάνη γὰρ ἀνατέλλον πρὸν ἀνατεῖλαι τὸν ἡλιον.

(λθ) Εἰ γὰρ πρὸς τῷ *Z* ὅντος τοῦ ἡλίου ἐφαίνετο, δῆλον ὅτι ἐγγυτέρω ὅντος [τοῦ *E*] οὐ φαίνεται τὸ *E* δῆνον.

5

10

15

25

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\varepsilon\gamma$, et sol currat a γ per ε ad α ¹⁾, astrum autem aliquod fixum in circulo zodiaco sit ε , idque postremo solis radiis occupetur²⁾, cum sol est ad ξ , primo autem solis radios effugiat³⁾, cum sol est ad η , id est astri ε sit ultimus vespertinus conspectus, cum sol est ad ξ , primus autem matutinus conspectus, cum sol est ad η ⁴⁾; dico, dum sol arcum $\xi\eta$ percurrit, astrum ε non conspici.

Sit enim sol ad ϑ punctum inter ξ et ε situm; ergo, cum sol est ad ϑ , astrum ε non conspicitur oriens⁵⁾; nam antea astrum ϑ , id est sol, oritur. At idem ne occidens quidem conspicietur⁶⁾, quoniam ex hypothesi astri ε est ultimus vespertinus conspectus, cum sol est ad ξ ; ergo, cum sol est ad ϑ , astrum ε non conspicitur.

scriptor supponit arcum $\xi\eta$ a sole percurri duodecima parte annui cursus, id est diebus triginta.

1) 'Sol quidem iter faciat, verbi gratia, ad partes C, E, A' (*id est* γ ε α) vertit Auria, ac posthac similiter.

2) Scilicet postremo occidere videatur. AURIA in marg. p. 20 (conf. $\sigma\chi\acute{\omega}\lambda.$ $\lambda\varsigma$). Vide tamen in appendice adnotationem ad schol. 18.

3) Scilicet ante appareat oriri, quam sol ipsi appropinquaverit, distante tantum sole grad. 15 ab eo. IDEM (conf. $\sigma\chi\acute{\omega}\lambda\iota\omega\nu$ $\lambda\zeta$).

4) Ad hunc locum apposuit Auria scholium, quod in appendice nostra est undevicesimum, expressum e Graeco $\mu\gamma$. Sed hoc quidem in codice C adscriptum est ad finem huius propositionis (p. 80, 11), ac similiter brevius illud scholium quod est in E.

5) Apparebit siquidem oriri ante solis exortum. AURIA in marg. p. 20 (conf. $\sigma\chi\acute{\omega}\lambda\iota\omega\nu$ $\lambda\eta$).

6) Si enim manente sole in ξ punto appetat, patet quod, accedente propius, astrum ε occidere non videtur. AURIA in marg. p. 20 (conf. $\sigma\chi\acute{\omega}\lambda\iota\omega\nu$ $\lambda\vartheta$).

‘Ομοίως δὴ δεῖξομεν ὅτι οὐδὲ τοῦ ἡλίου τὴν ΖΕ

(μ) περιφέρειαν διαπορευομένου τὸ Ε ἄστρον οὐ φαίνεται.

Λέγω δὴ ὅτι οὐδὲ τὴν ΕΗ.

“Εστω γὰρ πάλιν πρὸς τῷ Κ ὁ ἡλιος· τοῦ ἄρα

(μα) ἡλίου ὄντος πρὸς τῷ Κ τὸ Ε ἄστρον οὐ φαίνεται 5
δῦνον· προδύνει γὰρ τὸ Ε τοῦ Κ, τουτέστιν τοῦ ἡλίου.

οὐδὲ μὴν ἀνατέλλον δρᾶται, ἐπειδήπερ τοῦ Ε ἄστρου

ἐστὶν ἡ ἐφά πρώτη φάσις τοῦ ἡλίου ὄντος πρὸς τῷ Η·

(μβ) τοῦ ἄρα ἡλίου ὄντος πρὸς τῷ Κ τὸ Ε ἄστρον οὐ
φαίνεται. 10

(μγ) ‘Ομοίως δὴ δεῖξομεν ὅτι οὐδὲ τοῦ ἡλίου τὴν ΕΗ

διαπορευομένου τὸ Ε ἄστρον φαίνεται. ἐδείχθη δὲ ὅτι

οὐδὲ τὴν ΖΕ· ὥλην ἄρα τοῦ ἡλίου τὴν ΖΕΗ περι-

φέρειαν διαπορευομένου τὸ Ε ἄστρον οὐ φαίνεται.

θ'. Τὰ πρὸς μεσημβρίαν ἄστρα μᾶλλον τῶν ἐπὶ 15
τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου ἀπὸ ἐσχάτης ἐσπερίας φάσεως
ἐφάντα φάσιν ποιεῖται πρώτην πλειόνας ἡμέρας ἀφανι-
σθέντα ἥπερ τὰ ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου.

(μ) Τουτέστι μεταξὺ τῆς ΖΕ περιφερείας λαμβάνοντες ση-
μεῖον καὶ ὁμοίως δεινούντες.

(μα) Ὁφειλεν δὲ μετὰ τὸ τὸν ἡλιον δῦναι φανῆναι δῦνον
ἐσχάτως.

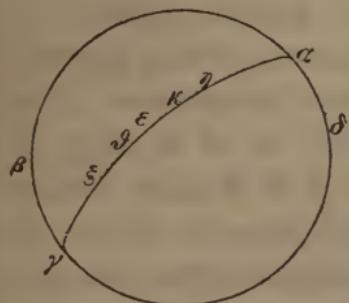
(μβ) Εἰ γὰρ ἀπωτέρῳ ὄντος τοῦ ἡλίου ἐφαίνετο ἀνατέλλον,
δῆλον ὅτι ἔγγυτερον ὄντος οὐ φαίνεται.

(μγ) Τουτέστι μετὰ μὲν τὸ δῦναι τὸν ἡλιον, πρὸς τῷ Ζ 25
ὄντος αὐτοῦ, ἐσχάτως φαινέσθω δῦνον τὸ Ε, καὶ πάλιν πρὸς
ἀνατεῖλαι αὐτόν, πρὸς τῷ Η ὄντος αὐτοῦ, πρώτως φαινέσθω
ἀνατέλλον· μηδέπω μὲν γὰρ φθάσαντος αὐτὸν τοῦ ἡλίου, ἀλλ’
ἀπέχοντος μοίρας ιε’, μετὰ τὸ δῦναι αὐτόν, ἐσχάτως φαίνεται.
εἶτα ἐπικαταλαβόντος αὐτὸν τοῦ ἡλίου ἀφανισθέντος, προκόπτοντος 30
τοῦ ἡλίου τὴν ἐναντίαν τῷ παντὶ μὴ φαινόμενον. πάλιν πρὸς
ταῖς ἀνατολαῖς ἀποστάντος αὐτοῦ πρώτως φαίνεται πρὸν ἀνα-
τεῖλαι τὸν ἡλιον. εἰκότως οὖν πρώτως ἔσται ἡ ἐσπερία ἐπιτολὴ
φαινομένη ἐσχάτη, εἶτα ἡ ἐφά πρώτη ἐπιτολή, ὅτι ἀπὸ ἐσπερίας
ἐφάν ποιεῖται νῦν.

Iam similiter demonstrabimus, *quocunque alio in puncto inter ξ et ϵ sito sol consistit*¹⁾, *id est quoad sol arcum $\xi\epsilon$ percurrit, astrum ϵ non conspici.*

Iam dico ne *eo quidem tempore, quo sol arcum $\epsilon\eta$ percurrit, astrum ϵ conspici.*

Sit enim rursus sol ad α punctum *inter ϵ et η situm*; ergo cum sol est ad α ,

astrum ϵ occidens non conspicitur, quoniam id prius occidit quam α , id est quam sol. Neque vero oriens conspicitur, quoniam *ex hypothesi* astri ϵ est primus matutinus conspectus, cum sol est ad η ; ergo, cum sol est ad α ,

astrum ϵ non conspicitur²⁾.

Iam similiter demonstrabimus, *quocunque alio in puncto inter ϵ et η sito sol consistit, id est quoad sol arcum $\epsilon\eta$ percurrit, astrum ϵ non conspici.* Sed demonstratum est ne *eo quidem tempore, quo arcum $\xi\epsilon$* ; ergo, dum sol *totum arcum $\xi\epsilon\eta$ percurrit, astrum ϵ non conspicitur.*

IX. Astra, quae propius ad meridiem sunt quam illa quae sunt in circulo zodiaco, ab ultimo vespertino conspectu primum matutinum conspectum praebent, postquam per plures dies latuerunt quam astra quae sunt in circulo zodiaco³⁾.

1) Conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\mu$, quod Auria l. c. sic expressit: Scilicet inter circumferentiam GE (*id est* $\vartheta\epsilon$, *at debet ponere FE, id est* $\xi\epsilon$) punctum aliquod sumentes, idem ostendetur.

2) Nam si longius sole manente oriri videtur, patet quod propius existente non appareret. IDEM (conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\omega\mu\beta$).

3) Vide scholium 1. in 8. huius (*id est in appendice huius editionis schol. 18*) et X prop. huius. AURIA in marg. p. 21.

"Εστω ἐν κόσμῳ δρίζων ὁ *ΑΒΓ*, μέγιστος δὲ τῶν αἰεὶ φανερῶν ὁ *ΑΔΕ*, ὁ δὲ τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἔχεται ὡς τὴν *ΒΖΓ*, ἄστρον δὲ τῶν ἀπλανῶν ἔστω τὸ *Η* μᾶλλον τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου πρὸς μεσημβρίαν· λέγω διὰ τὸ *Η* ἄστρον ἀπὸ ἐσπερίας ἐσχάτης 5 φάσεως ἐώσαν πρώτην φάσιν ποιεῖται ἀφανισθὲν πλείονας ἡμέρας ἥπερ τὰ ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου.

Γεγράφθω γὰρ διὰ τοῦ *Η* μέγιστος κύκλου ἐφαπτόμενος τοῦ *ΑΔΕ* ο *ΛΗΔΜ*, ὡστε ἀσύμπτωτον εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ *Δ* ἡμικύκλιον ὡς ἐπὶ τὰ *Δ Η* μέρη τῷ 10 ἀπὸ τοῦ *Α* ἡμικυκλίῳ ὡς ἐπὶ τὰ *Α Μ Β* μέρη, ἄστρον δέ τι ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου ἔστω τὸ *Ζ*, καὶ τὸ
 (μδ) *Ζ* ἄστρον ἐσχάτως μὲν περικαταλαμβανέσθω ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου αὐγῶν, τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Θ*, ἐκφευγέτω δὲ τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς πρώτως τοῦ ἡλίου 15
 ὅντος πρὸς τῷ *Κ*· τοῦ ἄρα ἡλίου διαπορευομένου τὴν
 (με) *ΘΚ* περιφέρειαν τὸ *Ζ* ἄστρον οὐ φαίνεται. καὶ ἐπεὶ
 (μς) τὰ *Ζ Η* ἄστρα ὅμοι δύνει (ἀσύμπτωτον γάρ ἔστιν τὸ
 ἀπὸ τοῦ *Δ* ἡμικύκλιον ὡς ἐπὶ τὰ *Δ Η* μέρη τῷ ἀπὸ
 τοῦ *Α* ἡμικυκλίῳ ὡς ἐπὶ τὰ *Α Β* μέρη), τὰ *Ζ Η* ἄρα 20
 ὅμια ἐμπίπτει εἰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς. καὶ ἔστι τοῦ
Ζ ἄστρον ἡ ἐσχάτη ἐσπερία φάσις τοῦ ἡλίου ὅντος

(μδ) Τοντέστιν ἐσπερίαν ἐσχάτην ἐπιτολὴν ποιείσθω τὸ *Ζ* τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Θ*, ἐώσαν δὲ πρώτην ἐπιτολὴν ποιείσθω τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *Κ*.
 25

(με) Διὰ τοῦ ή.
 (μς) Εάν γὰρ διὰ τῶν *Ζ Η* παραλήλους κύκλους νοήσωμεν, ἔσονται ἀπὸ τῶν *Ζ Η* ὡς ἐπὶ τὰ *Α Μ Β* μέρη περιφέρειαι μεταξὺ τῶν ἀσύμπτωτων ἡμικυκλίων, καὶ ὅμοιαι ἔσονται. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὰ *Ζ Η* δύσεται· τὰς γὰρ 30 ὅμοιας ἐν ἵσῳ χρόνῳ διέρχεται.

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod ibi litterae Θ ξ κ latius inter se distant ac paene totum βγ semi-circulum obtinent.

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma$, maximus autem *circulus* eorum qui semper apparent $\alpha\delta\epsilon$, solis autem *circulus*

positionem habeat velut $\beta\xi\gamma$, astrum autem aliquod fixum η sit proprius ad meridiem quam *circulus zodiacus*; dico astrum η ab ultimo vespertino conspectum primum matutinum conspectum praebere, postquam per plures dies latuit quam astra quae sunt in

circulo zodiaco.

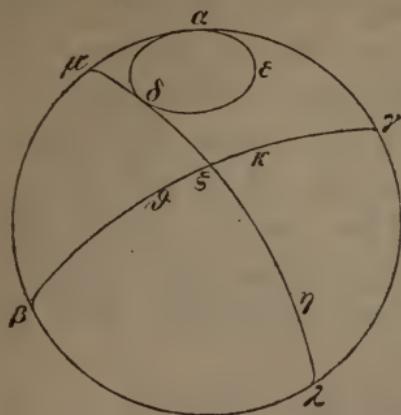
Describatur enim per η maximus *circulus* $\lambda\eta\delta\mu$, qui *circulum* $\alpha\delta\epsilon$ tangat¹⁾ ita, ut ne *semicirculus*, qui a δ versus η tendit, congruat cum eo, qui ab α versus μ β , astrum autem aliquod in *circulo zodiaco* sit ξ , idque postremo solis radiis occupetur, cum sol est ad ϑ , primo autem solis radios effugiat, cum sol est ad $\varkappa^2$); ergo, dum sol arcum $\vartheta\varkappa$ percurrit, astrum ξ non apparent³). Et quia astra ξ η simul occidunt — nam *semicirculus*, qui a δ versus η tendit, non concurrit cum eo, qui ab α versus β^4) — astra igitur ξ η simul in solis radios incident. Et ex *hypothesi* est astri ξ ultimus vespertinus conspectus, cum sol est

1) Theodos. sphaer. 1, 20.

2) Conf. σχόλιον μδ et in appendice 20.

3) Autol. propos. 8 huius, ut est in Graeco scholio με. In codice Vaticano latere videtur scholium διὰ τὸ θ' (v. praefat. ad p. 82, 16), quod si ad hunc locum pertinet, corrigendum est διὰ τὸ η'.

4) Ex *hypothesi*. Praeterea conf. σχόλ. μς et in appendice 21.

πρὸς τῷ Θ· καὶ τοῦ H ἄρα ἄστρου ἐσχάτη ἐσπερία
 φάσις ἐστὶν τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Θ. πάλιν ἐπεὶ
 (μξ) τὰ Z H ὁμοῦ δύνει, καὶ οὐχ ὁμοῦ ἀνατέλλει, ἀλλὰ
 πρότερον τὸ Z τοῦ H , δῆλον ὡς καὶ πρότερον ἐκ-
 φεύγει τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς τὸ Z . καὶ ἐστι τοῦ Z 5
 ἄστρου ἡ ἐφά πρώτη φάσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς
 (μη) τῷ K τοῦ ἄρα ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ K τὸ H ἄστρον
 οὕπως ἐκφεύγει τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς τὸ H ἄρα
 ἄστρον ἀπὸ ἐσχάτης ἐσπερίας φάσεως ἐφάν πρώτην
 φάσιν ποιεῖται πλείονας ἡμέρας ἀφανισθὲν ἥπερ τὰ 10
 ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου.

ι'. Τῶν ἀπλανῶν ἄστρων τῶν ἀνατολάς τε καὶ
 δύσεις ποιουμένων τῶν πρὸς ἀρκτοὺς ὅντων μᾶλλον
 τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου τινὰ ἐνάστης νυκτὸς ὁρᾶται.

"Ἐστω ἐν κόσμῳ ὁρίζων ὁ $ABΓ$, μέγιστος δὲ τῶν 15
 αἱεὶ φανερῶν ὁ $AΔE$, ζωδιακὸς δὲ ὁ $BZΓ$, καὶ τοῦ
 ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Z ἄστροα τινὰ ἐστω τὰ H Θ,
 (μθ) ὥστε τὸ μὲν H ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς πρώ-
 (ν) τως, τὸ δὲ Θ περικαταλαμβάνεσθαι ἐσχάτως [τοντέστιν

(μξ) Διὰ τοῦ θ' τοῦ περὶ κινούμενης σφαίρας.

20

(μη) Εἰ γὰρ τὸ Z ἔξεφευγε τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς, ὅπισθεν
 δέ ἐστι τοῦ Z τὸ H , δῆλον ὅτι τοῦ ἡλίου ἐγγύς ἐστιν οὕπω
 φυγὸν τὰς αὐγὰς. μεθ' ἡμέρας τινὰς ἄρα φεύξεται· διὸ ἐν
 πλείονι κρόνῳ ἐστὶν ἀφανὲς ἥπερ τὸ Z .

(μθ) Γίνεται δὲ φανερόν, ἐὰν διὰ τῶν H E παραλλήλους 25
 γράψωμεν, καὶ διὰ τῶν Θ A , καθ' ὃν φέρεται τὰ σημεῖα.

(ν) Τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ B , τοντέστιν ἀπὸ δυσμῶν, διαπο-
 ρενομένου, ὅτε ἦν μετὰ τοῦ H , ἐφάς οὖσης ἀληθινῆς ἐπιτολῆς.
 μεταπινθέντος δὲ καὶ ἀποστάντος ιε' μοίρας ἐφάνη, τοῦ ἡλίου
 ἀπὸ τοῦ G ὅντος (τοντέστιν ὑπὸ γῆν), πρώτως ἀνατέλλον· διό 30
 ἐστι τὸ H ἡ ἐφά πραινομένη ἐπιτολή.

1) Autol. de sphaer. 9 (conf. σχόλιον μξ).

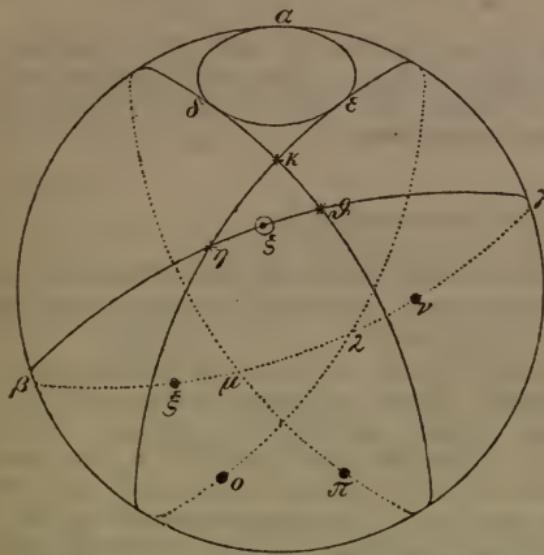
2) Conf. σχόλιον μη et in appendice 22.

ad ϑ ; ergo etiam astri η est ultimus vespertinus conspectus, cum sol est ad ϑ . Rursus quia astra ξ η simul occidunt, neque vero simul oriuntur, sed ξ prius quam η^1), appareat ξ prius radios solis effugere. Et ex hypothesi astri ξ est primus matutinus conspectus, cum sol est ad α ; ergo, cum sol est ad α , astrum η nondum effugit radios solis²); itaque astrum η ab ultimo vespertino conspectu primum matutinum conspectum praebet, postquam per plures dies latuit quam astra quae sunt in circulo zodiaco.

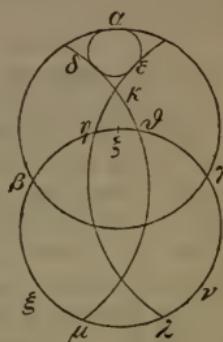
X. Ex astris fixis, quae ortus occasusque faciunt ac propius quam circulus zodiacus ad septentriones sunt, quaedam omnibus noctibus conspiciuntur.

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma$, maximus autem *circulus* eorum qui semper apparent $\alpha\delta\varepsilon$, zodiacus autem

$\beta\xi\gamma$, et cum sol est ad ξ , astra quaedam η ϑ ita posita sint, ut η solis radios primo effugiat, ϑ autem *iisdem* postremo

FIGURAM nostra conjectura descripsimus: in codicibus ACE hae fere lineae et litterae exstant:

(να) ἵν' ἡ τοῦ μὲν Η ἡ ἐώα φαινομένη ἐπιτολή, τοῦ δὲ Θ
ἡ ἐσπερία φαινομένη δύσις], καὶ διὰ τῶν Η Θ μέγι-
στοι κύκλοι γεγράφθωσαν ἐφαπτόμενοι τοῦ ΑΔΕ κύ-
κλου οἱ ΛΗΚΕ ΜΘΚΔ, ὥστε τὸ μὲν ΕΗΛ ἡμικύκλιον
ἀσύμπτωτον εἶναι τῷ ἀπὸ τοῦ Α ἡμικυκλίῳ ὡς ἐπὶ 5
τὰ Γ μέρη, τὸ δὲ ΔΘΜ τῷ ἀπὸ τοῦ Α ἡμικυκλίῳ ὡς
ἐπὶ τὰ Β μέρη, τοντέστιν τὸ μὲν ΗΕ ἡμικύκλιον ἐφ-
αρμόζειν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν, τὸ δὲ ΘΔ ἐπὶ τὴν δύσιν,
ἄστρον δέ τι πρὸς ἄρκτον ἔστω τὸ Κ· λέγω δὴ ὅτι
τὸ Κ ἄστρον ἐκάστης νυκτὸς ὁρᾶται. 10

Κείσθω γὰρ τῇ ΖΗ ἶση ἡ ΑΝ, τῇ δὲ ΖΘ ἶση ἡ
ΜΞ· ἔσται δὴ καὶ ἡ ΜΞ τῇ ΑΝ ἶση (ἐπεὶ καὶ ἡ ΖΘ
τῇ ΖΗ διὰ τὸ ὑποκεῖσθαι τὰ ἄστρα ἐν ἴσῳ χρόνῳ
ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἥλιου αὐγάς). καὶ ἐπεὶ κατὰ διά-
μετρόν ἔστι τὸ Η τῷ Α, καὶ ἔστι τοῦ Η ἄστρον ἡ 15

(να) Ἐν ὕστεροι γὰρ ὁ ἥλιος ἔρχεται ἐπ' αὐτό, ἔμα δύνοντιν·
ώστε εἶναι τὸν Θ ἐσπερίαν ἀληθινὴν δύσιν· πρὸν ἄρα ἐπ' αὐτὸ^ν
ἔλθῃ ἀπέχων αὐτοῦ εἰς μοίρας ὑπὸ γῆν, τοῦ παντὸς ἀγαγόντος
αὐτά, ἐσχατως ἐφαίνετο τὸ Θ δύνον.

1) Conf. σχόλιον ν et in appendice 23.

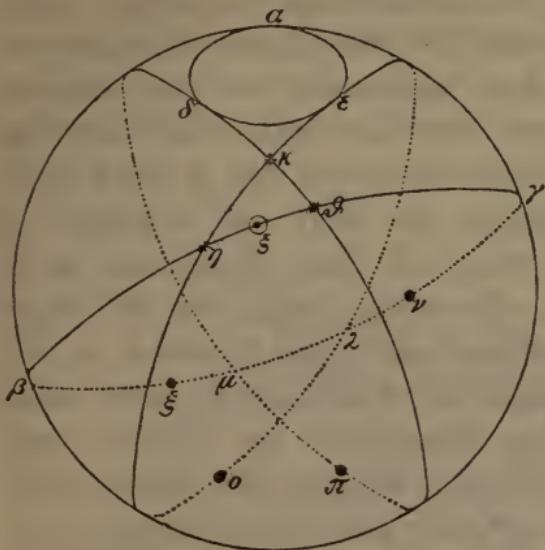
2) Conf. σχόλιον να et in appendice 24.

3) In circulorum notis εὐηρολ δικτυμ ordinem litterarum in codicibus traditum invertimus ac praeterea, ut paulo post semicirculos recte appellare possemus, ο et π addidimus.

4) In codicum scripturis εηλ et paulo pot δθμ litterae λ et μ non recte se habent. Nam cum utique semicirculi ab ε et δ incipientes notandi essent, aut litterae propriae ο et π — id quod nos fecimus — ponendae erant pro λ et μ (hae enim sunt ultra semicirculos ab ε et δ versus κ tendentes), aut scribenda erant τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ Ε ἡμικύκλιον ὡς ἐπὶ τὰ Η Λ μέρη et τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ Δ ἡμικύκλιον ὡς ἐπὶ τὰ Θ Μ μέρη. Iidem semicirculi paulo post (p. 86, 7. 8) in Graecis codicibus ηε et θδ notati sunt.

5) Partes orientales sint α et γ, occidentales autem α et β. AURIA in marg. p. 24.

occupetur [id est, ut astri η sit ortus matutinus apparens¹⁾, astri autem ϑ occasus vespertinus apparens²⁾], et per η ϑ maximi circuli $\varepsilon\eta\vartheta\delta\vartheta\pi\mu$ ³⁾,

tangentes circumulum $\alpha\delta\epsilon$, ita describantur, ut ne semicirculus $\varepsilon\eta\vartheta$ ⁴⁾ concurrat cum eo qui ab α versus γ tendit, neve semicirculus $\delta\vartheta\pi$ cum eo qui ab α versus β tendit⁵⁾, id est, ut semicirculus $\varepsilon\eta\vartheta$ congruat ad ortum, semicirculus autem $\delta\vartheta\pi$

ad occasum, denique astrum aliquod versus septentriones sit π ; iam dico astrum π omnibus noctibus conspici.

Ponatur enim arcus $\lambda\nu$ ipsi $\xi\eta$, arcus autem $\mu\xi$ ipsi $\xi\vartheta$ aequalis⁶⁾; erunt igitur etiam $\mu\xi$ $\lambda\nu$ inter se aequales, quoniam item $\xi\vartheta$ $\xi\eta$ inter se aequales sunt propterea, quod suppositum est astra aequali tempore solis radios effugere⁷⁾. Et quia astra η λ iuxta diametrum sibi opposita sunt⁸⁾, et, cum sol est

6) Theodos. sphaer. 2, 13 citat Auria in marg. p. 24.

7) 'Vide Schol. in margine positum in 4. huius' (in nostra editione p. 65 adnot. 3). AURIA ibidem.

8) Theodos. sphaer. 1, 11; scilicet uterque circulorum $\beta\eta\lambda$ $\varepsilon\eta\lambda$ maximus est. Praeterea etiam Theodos. sphaer. 2, 9 Auria citat in marg. p. 24.

έφω α φαινομένη ἐπιτολὴ τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ζ,
 (νβ) ἔσται ἄρα τοῦ Η ἄστρου ἡ ἐσπερία φαινομένη ἐπιτολὴ
 τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ν διὰ τὸ ἶσην εἶναι τὴν
 ΖΗ περιφέρειαν τῇ ΛΝ περιφερείᾳ. καὶ ἔσται ὁ χρό-
 νος ἐν ὃ δὲ ἡλιος τὴν ΖΓΝ περιφέρειαν διαπορεύεται 5
 τῷ Η ἄστρῳ ἀπὸ ἐώας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν
 ἐσπερίαν φαινομένην ἐπιτολήν. πάλιν ἐπεὶ τὸ Θ τῷ
 Μ κατὰ διάμετρόν ἔστιν καὶ ἔστιν ἴση ἡ ΖΘ περιφέ-
 ρεια τῇ ΜΞ περιφερείᾳ, καὶ ἔστι τοῦ Θ ἄστρου ἡ
 ἐσπερία φαινομένη δύσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ζ, 10
 (νγ) ἔσται ἄρα τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ξ τοῦ Θ ἄστρου
 ἡ ἐώα φαινομένη δύσις. καὶ ἔσται ὁ χρόνος ἐν ὃ δὲ
 ἡλιος τὴν ΞΒΖ περιφέρειαν διαπορεύεται τῷ Θ ἄστρῳ
 ἀπὸ ἐώας φαινομένης δύσεως ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν φαι-
 νομένην δύσιν. ἀλλ' ἐπεὶ δέδεικται ὅτι ἔκαστον τῶν 15
 ἀπλανῶν ἄστρων ἀπὸ ἐώας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐκά-
 στης νυκτὸς ὀρᾶται ἀνατέλλον ἐώς τῆς ἐσπερίας φαι-
 νομένης ἐπιτολῆς, τὸ Η ἄρα ἄστρον ἐκάστης νυκτὸς

(νβ) Ἐπειδὴ γὰρ τὰ ἐπὶ τοῦ τῶν ξωδίων κύκλου κατὰ συ-
 γγίαν ἀνατέλλει τε καὶ δύνει, τοῦ Η ἄρα ἀνατέλλοντος τὸ Λ 20
 δύνει, καὶ τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Λ τοῦ Η ἔστιν ἡ ἐσπερία
 ἀληθινὴ δύσις. πρότεραι δέ εἰσιν αἱ φαινόμεναι τῶν ἀληθι-
 νῶν· τοῦ ἄρα ἡλίου πρὸς τῷ Ν γενομένον (προηγεῖται γὰρ τὸ
 Ν τοῦ Λ) ἔσται ἡ φαινομένη τοῦ Η ἐσπερία ἀνατολὴ ἐσχάτη.

(νγ) Πάλιν διὰ τὰ αὐτά, ἐπειδὴ τὰ ἐπὶ τοῦ τῶν ξωδίων 25
 κύκλου κατὰ συγγίαν ἀνατέλλει τε καὶ δύνει, τοῦ Θ ἄρα δύ-
 νοντος τὸ Μ ἀνατέλλει, καὶ τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Μ ἔσται
 τοῦ Θ ἄστρου ἡ ἐώα ἀληθινὴ δύσις. ὑστεροὶ δέ εἰσιν αἱ φαι-
 νόμεναι τῶν ἀληθινῶν· τοῦ ἡλίου ἄρα ὅντος πρὸς τῷ Ξ 30
 ἔσται ἡ φαινομένη ἐώα δύσις πρώτως τοῦ Η· ὑστερον γάρ ἔστι τὸ
 Ξ τοῦ Μ.

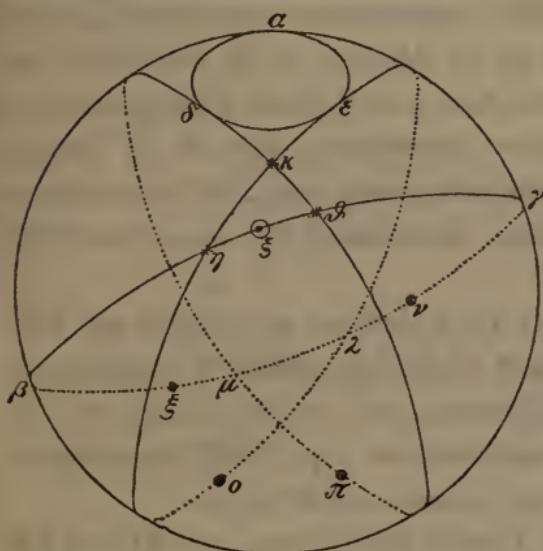
(νδ) Διὰ τὸ β'.

1) Ut positum est. AURIA in marg. p. 24.

2) Conf. σχόλιον νβ et in appendice 25.

ad ξ , astrum η matutinum ortum apparentem facit¹⁾, eiusdem igitur astri vespertinus ortus apparens erit, cum sol erit ad ν ²⁾, quia arcus $\xi\eta$ ipsi $\lambda\nu$ aequalis est³⁾. Et quo tempore sol arcum $\xi\nu$ percurret, eo astrum η a matutino ortu apparente ad vespertinum ortum apparentem perveniet. Rursus quia ϑ μ iuxta diametrum sibi opposita⁴⁾, et arcus $\xi\vartheta$ $\mu\xi$ inter se aequales sunt⁵⁾,

et, cum sol est ad ξ , astrum ϑ vespertinum occasum apparentem facit⁶⁾, eiusdem igitur erit matutinus occasus apparen-
s, cum sol erit ad ξ ⁷⁾. Et quo tempore sol arcum $\xi\beta\xi$ per-
curret, eo astrum

ϑ a matutino occasu apparen-
te ad vespertinum occa-
sum apparentem perveniet. Sed quia demonstravimus
unumquodque astrum fixum omnibus noctibus, quae
sunt a matutino ortu apparen-
te ad vespertinum ortum apparentem, oriens conspici⁸⁾, astrum igitur η

3) Ut ponitur. AURIA in marg. p. 24.

4) Conf. supra p. 87 adn. 8. Theodos. sphaer. 2, 9 et 1, 11 in marg. p. 25 citat Auria.

5) Theodos. sphaer. 2, 13 citat idem.

6) Ut positum est. AURIA ibidem.

7) Conf. σχόλιον νγ̄ et in appendice 26.

8) Autol. propos. 2 huius (conf. σχόλιον νδ̄).

δρᾶται ἀνατέλλον τοῦ ἡλίου διαπορευομένου τὴν ΖΓΝ
 (νε) περιφέρειαν. τὸ δὲ Η τῷ Κ συνανατέλλει· <καὶ> τὸ
 Κ ἄρα δραμήσεται ἐκάστης νυκτὸς ἀνατέλλον τοῦ
 ἡλίου τὴν ΖΓΝ περιφέρειαν διαπορευομένου. πάλιν
 ἐπεὶ ἐκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων ἀπὸ ἐώας φαινο- 5
 μένης δύσεως ἐκάστης νυκτὸς δρᾶται δῦνον ἔως τῆς
 ἐσπεριάς φαινομένης δύσεως, τοῦ ἄρα ἡλίου διαπο-
 ρευομένου τὴν ΞΒΖ περιφέρειαν φανήσεται τὸ Θ
 ἄστρον δῦνον. τὸ δὲ Θ ἄστρον τῷ Κ συνδύνει· καὶ
 τὸ Κ ἄρα φανήσεται δῦνον τοῦ ἡλίου διαπορευομένου 10
 τὴν ΞΒΖ περιφέρειαν· φανήσεται ἄρα τὸ Κ ἄστρον
 ἐκάστης νυκτὸς δῦνον μέν, ὅταν τὴν ΞΒΖ περιφέρειαν
 διαπορεύηται ὁ ἥλιος, ἀνατέλλον δέ, ὅταν τὴν ΖΓΝ
 περιφέρειαν.

Καὶ φανερὸν ὅτι τὸ Κ ἄστρον καὶ δῦνον καὶ ἀνα- 15
 τέλλον φανήσεται τοῦ ἡλίου τὴν ΞΒΖΓΝ περιφέρειαν
 διαπορευομένου (δέδειται γὰρ τοῦτο). λέγω δὴ ὅτι
 τοῦ ἡλίου διαπορευομένου καὶ τὴν ΝΜΞ περιφέρειαν
 (νε) τὸ Κ ἄστρον ἐκάστης νυκτὸς δραμήσεται.

(νξ) Ὄποκείσθω γὰρ [ῶστε] ἵσην εἶναι τὴν ΒΗ τῇ ΓΘ· 20

(νε) Διὰ τὸ τὰς περιφερείας, ἃς διέρχεται μεταξὺ τῶν
 ἀσυμπτώτων ἡμινυκλίων, ὅμοιας οὖσας ἐν ἶσῳ χρόνῳ διεέναι.

(νξ) Ἀπλῶς δραμήσεται, οὐχὶ ἡ δῦνον ἡ ἀνατέλλον.

(νξ) Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ νυχθμηέῳ πᾶσαν θέσιν ἔξει ὁ ξω-
 διαπός, ἔχετω τοιαύτην θέσιν ὥστε τὸ μὲν Ζ μετὰ τὴν διχοτο- 25
 μίαν εἶναι τοῦ ΒΖΓ τμήματος, τὰ δὲ Β Γ ἐπὶ τοῦ δρίζοντος.
 ὅτε γὰρ τὸ Ζ ἐγγυτέρω γίνεται τοῦ δρίζοντος, οὐκέτι ἔχει τὴν
 αὐτὴν θέσιν ὁ ξωδιαπός ὥστε ἵσην εἶναι τῇ ΒΖ τῇ ΖΓ.

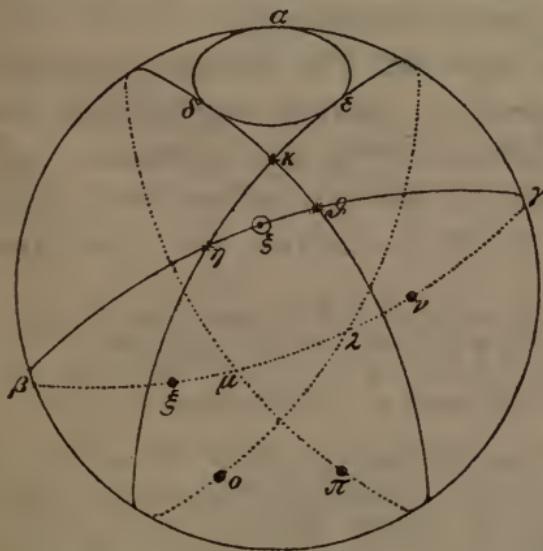
1) Conf. σχόλ. νε (in appendice 27) et praefat. ad p. 90, 2.

2) Autol. propos. 3 huius.

3) In Scho. 5 in hanc prop. patet hoc. AURIA in marg. p. 25. Quintum Auriae scholium in nostra editione est 27.

omnibus noctibus, dum sol arcum $\xi\gamma\nu$ percurrit, oriens conspicitur. Simul autem cum η oritur $\varkappa^1$; ergo etiam astrum $\varkappa$, dum sol arcum $\xi\gamma\nu$ percurrit, omnibus noctibus oriens conspicietur. Rursus quia unumquodque astrum fixum omnibus noctibus, quae sunt a matutino occasu apparente ad vespertinum occasum apparentem occidens conspicitur²), astrum igitur ϑ , dum sol arcum $\xi\beta\xi$ percurret, occidens apparebit. Simul autem

cum ϑ astro occidit $\varkappa^3$); ergo etiam $\varkappa$, dum sol arcum $\xi\beta\xi$ percurret, occidens apparebit; ergo astrum $\varkappa$ omnibus noctibus occidens quidem, dum sol arcum $\xi\beta\xi$ percurret, oriens autem, dum arcum $\xi\gamma\nu$, apparebit.

Sic igitur manifestum est astrum $\varkappa$ et occidens et oriens apparitum esse, dum sol circumferentiam $\xi\beta\xi\gamma\nu$ percurrit (hoc enim *statim* demonstravimus); iam dico illo etiam tempore, quo sol arcum $\nu\mu\xi$ percurret, astrum $\varkappa$ omnibus noctibus conspectum iri⁴).

Supponatur enim arcum $\beta\eta$ ipsi $\gamma\vartheta$ aequalem

⁴⁾ Simpliciter videbitur: non autem vel oriri vel occidere. AURIA ibidem (conf. σχόλ. νεί).

(νη) ἵση ἄρα καὶ ἡ ΓΛ τῇ BM· ὥστε καὶ ἡ GN τῇ BE
 (νθ) ἵση ἔστιν. καὶ ἔστιν ἐκατέρα τῶν BE ΓΝ μείζων
 (ξ) ἐκατέρας τῶν HZ ZΘ, τὰς δὲ μείζους περιφερείας
 ἀπέχοντος τοῦ ἡλίου ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα ἐκφεύγει τα
 (ξα) ἄστρα τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς, ὥστε τοῦ ἡλίου, ὡς νῦν 5
 ἔχει ὁ τῶν ζωδίων κύκλος θέσεως, διαπορευομένου
 τὴν NMΞ περιφέρειαν πάντα τὰ ἄστρα φαίνεται τὰ
 ἐπὶ τῆς BZΓ περιφερείας· καὶ τὶ Κ ἄρα φανήσεται·
 τὸ ἄρα Κ ἐκάστης νυκτὸς ὁραθήσεται.

"Οτι δὲ ἐκατέρα τῶν BE ΓΝ ἐκατέρας τῶν HZ 10
 ZΘ μείζων ἔστι, φανερόν. ἐκατέρα γὰρ τῶν HZ ZΘ
 ἀνὰ ἡμισύ ἔστιν ζωδίου (τούτῳ γὰρ ἔχοντας μεθα καὶ
 ἐν τῷ περὶ οἰκήσεων)· ἡ HΘ ἄρα ζωδίου ἔστιν, ὥστε
 (ξβ) καὶ ἡ ΛΜ· η ἄρα NMΞ δύο ζωδίων ἔστι· λοιπὴ ἄρα

(νη) Ἐπεὶ γὰρ ἡμικυκλίους ἡ HML, ἡμικυκλίους δὲ καὶ ἡ 15
 ΘΛΜ, ἵση ἄρα ἡ HML τῇ ΘΛΜ. κοινὴ ἀφηρήσθω ἡ ΜΛ·
 λοιπὴ ἄρα ἡ HM λοιπῇ τῇ ΘΛ ἵση ἔστιν· ὃν ἡ HB τῇ ΘΓ ἵση
 ἔστι *** λοιπῇ ἄρα ἡ BE λοιπῇ τῇ ΓΝ ἵση ἔστιν.

(νθ) Ως δεῖξει.

(ξ) Τοντέστι τὰς μείζους ἡμίσους ζωδίου, ὃ ἔστι τῶν τε 20
 μορίων, ἐπειδὴ ὑπόκειται, ιε' μοίρας ἀπέχοντος τοῦ ἡλίου ἀπὸ
 τοῦ ὁρίζοντος ὑπὸ γῆν, τὸ ἄστρον ποιεῖσθαι φάσιν. τούτου
 οὖν τὰς μείζους ἀπέχοντος τοῦ ἡλίου ὑπὸ γῆν ἀπὸ τοῦ ὁρίζον-
 τος, πολλῷ πλέον ὁραθήσεται τὰ ἄστρα· εἰ γὰρ τὰς HZ ZΘ
 ὑπὸ γῆν οὖσας ἀπέχοντος τοῦ ἡλίου τὰ ἄστρα ἐφαίνετο, πολλῷ 25
 πλέον τὰς μείζους αὐτῶν ὑπὸ γῆν οὖσας ἀπέχοντος φαίνεται.

(ξα) Εἰ γὰρ τὴν ΓΝ ὑπὸ γῆν οὖσαν διαπορευομένου ἐφαί-
 νετο τὰ ἄστρα, καὶ τὴν NMΞ ἄρα ὑπὸ γῆν οὖσαν διαπορευο-
 μένου πάντα φαίνεται· ἐφαίνετο γὰρ καὶ τὴν ΞΒ διαπορευο-
 μένου.

(ξβ) Ἐπεὶ γὰρ ἡμικυκλίους ἡ ΘBM, ἡμικυκλίους δὲ καὶ ἡ 30
 HML, ἵση ἄρα ἡ ΘBM τῇ HML. κοινὴ ἀφηρήσθω ἡ HM·
 λοιπὴ ἄρα ἡ HΘ λοιπῇ τῇ ΜΛ ἵση.

---

1) Conf. σχόλιον νξ et in appendice 28.

2) Conf. σχόλιον νη et in appendice 29.

3) Ut ostendetur inferius. AURIA in marg. p. 26 (conf.
 σχόλιον νθ).

esse¹⁾; ergo arcus $\gamma\lambda$ ipsi $\beta\mu$ aequalis, itaque etiam $\gamma\nu$ ipsi $\beta\xi$ aequalis est²⁾. Et est $\beta\xi$ maior quam $\eta\xi$, et $\gamma\nu$ maior quam $\xi\vartheta$ ³⁾, quo autem maiorem circumferentiam sol sub horizonte distat, eo magis astra

radios eius effugunt⁴⁾; itaque, qualis nunc est positio circuli zodiaci, dum sol circumferentiam $\nu\mu\xi$ percurrit, omnia astra, quae sunt in circumferentia $\beta\xi\gamma$, apparent⁵⁾; ergo etiam astrum $\varkappa$ apparebit; ergo astrum $\varkappa$ omnibus

noctibus conspicietur.

Sed arcum $\beta\xi$ maiorem esse quam $\eta\xi$, et $\gamma\nu$ maiorem quam $\xi\vartheta$, apparet. Nam uterque arcum $\eta\xi$ $\xi\vartheta$ dimidia pars eius circumferentiae est, quam unum zodiaci signum obtinet⁶⁾ — hoc enim lemmate etiam in libro de habitationibus usi sumus⁷⁾ — ergo arcus $\eta\vartheta$ unum signum obtinet⁸⁾; itaque etiam arcus $\lambda\mu$ ⁹⁾; ergo arcus $\nu\mu\xi$ duo signa obtinet¹⁰⁾; ergo arcuum,

4) Conf. σχόλιον ξ et in appendice 30.

5) Conf. σχόλιον ξα et in appendice 31.

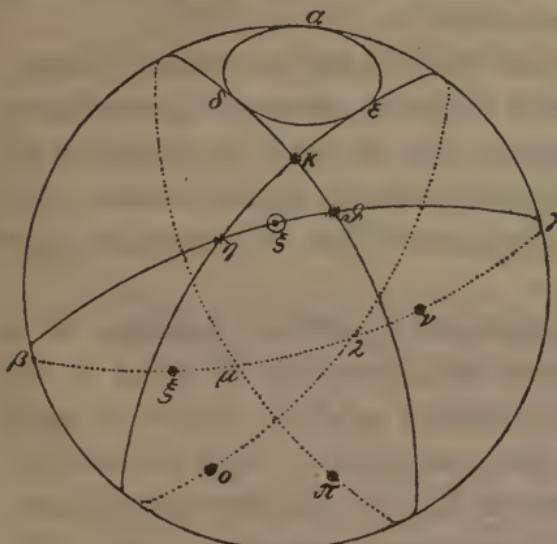
6) 'grad. 15.' AURIA in marg. p. 26.

7) Prop. 10. 11. 12. Theodosii. AURIA ibidem.

8) 'grad. 30.' IDEM.

9) Est enim ipsi $\eta\vartheta$ aequalis. IDEM.

10) 'grad. 60.' IDEM. Praeterea conf. σχόλιον ξβ et in appendice 32.

έκατέρα τῶν **HΞ ΘΝ** ἀνὰ τεσσάρων ἡμίσους ξωδίων
έστιν. ὃν έκατέρα τῶν **ΒΗ ΘΓ** ἀνὰ δύο ἡμίσυ ξω-
δίων έστιν· λοιπὴ ἄρα έκατέρα τῶν **ΒΞ ΓΝ** ἀνὰ δύο
ξωδίων έστιν· ὥστε έκατέρα τῶν **ΒΞ ΓΝ** έκατέρας
τῶν **ΗΖ ΖΘ** μείζων έστιν.

5

(ξγ) ια'. Οὐδὲν τῶν ἐπὶ τοῦ τῶν ξωδίων κύκλου ἄστρων
όφθήσεται φερόμενον ὅλον τὸ φανερὸν ἡμισφαίριον
οὐδὲ τῶν βορειοτέρων, ὅσα δὲ πρὸς μεσημβρίαν οὐ
παντάπασιν πλησίον έστιν τοῦ τῶν ξωδίων κύκλου, ἐν-
δέχεται ὀφθῆναι φερόμενα ὅλον τὸ φανερὸν ἡμι- 10
σφαίριον.

"Ἐστω ἐν κόσμῳ δορίζων ὁ **ΑΒΓΔ**, ξωδιακὸς δὲ ὁ
ΔΒΕ, ἄστρα δέ τινα πρὸς ἀνατολὰς τὰ **Α Δ Γ**, τὸ
μὲν **Δ** ἐπὶ τοῦ τῶν ξωδίων κύκλου, τὸ δὲ **Α** πρὸς
ἄρκτους, τὸ δὲ **Γ** πρὸς μεσημβρίαν· λέγω ὅτι οὕτε τὸ 15
Δ ὀφθήσεται φερόμενον ὅλον τὸ φανερὸν ἡμισφαίριον,
οὕτε τὸ **Α**, τινὰ δὲ τῶν πρὸς μεσημβρίαν, ὡς τὸ **Γ**,
ἐνδέχεται ὀφθῆναι φερόμενα ὅλον τὸ φανερὸν ἡμι-
σφαίριον.

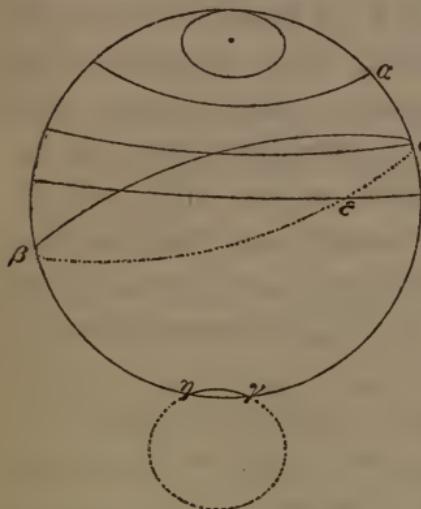
(ξγ) Τουτέστιν ἐν μιᾷ νυκτὶ οὐδὲν τῶν ἄστρων ὀφθήσεται 20
καὶ ἀνατέλλον καὶ δύνον, τουτέστι καὶ ἐσπέριον ἐπιτέλλον καὶ
ἔῶν δύνον. πότε δὲ ὀφθήσεται ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ ἀνατέλλον
καὶ δύνον, ἐρεῖ ἐν τῷ β'.

1) Scilicet uterque arcuum $\beta\xi$ γν $4\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$, id est duo signa, uterque autem arcuum $\eta\xi$ $\xi\vartheta$ dimidium signum obtinet. Auria locum sic interpretatur et in margine haec addit quae nos inter uncinos adscribimus: 'et reliquarum igitur circumferentiarum, altera scilicet $\eta\xi$ et altera $\vartheta\nu$, quattuor dimidia signorum compraehendit: quarum altera $\beta\eta$ et $\vartheta\gamma$ duo habet signorum dimidia (utraque grad. 30): reliquarum igitur altera, scilicet $\beta\xi$, et altera $\gamma\nu$ simul duo signa continet (utraque simul grad. 60). Quare $\beta\xi$ et $\gamma\nu$ utraque, utraque et $\eta\xi$ et $\xi\vartheta$ maior est.'

qui restant, $\eta\xi$ $\vartheta\nu$ uterque quattuor signa et dimidium obtinet. Sed uterque arcuum $\beta\eta$ $\vartheta\gamma$ duo signa et dimidium obtinet; ergo arcuum, qui restant, $\beta\xi$ $\gamma\nu$ uterque maior est quam $\eta\xi$ $\xi\vartheta$ ¹⁾.

XI. Nullum eorum astrorum, quae in circulo zodiaco aut propius ad septentriones sunt, per totum conspicuum hemisphaerium ferri videtur²), quae autem astra versus meridiem nec plane propinqua circulo zodiaco sunt, fieri potest ut per totum conspicuum hemisphaerium ferri videantur.

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, zodiacus autem $\delta\beta\epsilon$,
astræ autem quaedam versus orientem sint $\alpha \delta \gamma^3$),

et δ quidem in circulo zodiaco, α autem versus septentriones, denique γ versus meridiem; dico neque δ astrum neque α per totum conspicuum hemisphaerium ferri videri, quaedam autem eorum, quae sunt versus meridiem, velut γ, fieri posse ut ferri videantur per totum conspicuum hemisphaerium.

2) Conf. *σχόλιον* ξγ et in appendice 33.

FIGURAM secundum verba scriptoris delineavimus; in codicibus ACE praeter horizontem $\alpha\delta\gamma\beta$ nihil exstat nisi zodiacus $\alpha\delta\varepsilon$ et arcus $\gamma\eta$ paralleli circuli, per quem γ fertur; sed $\gamma\eta$ quidem circumferentia multo maior apparat, quam ut $\varepsilon\lambda\alpha\sigma\sigma\omega\eta$ η ὁμοία $\tau\eta\varsigma$ δοθείσης περιφερείας cet. (p. 96, 18) dici possit.

3) Orientales partes sint α δ , occidentales β η . AURIA
in marg. p. 30.

"Εστω γὰρ ὑπὸ γῆν τὸ ΔΕΒ ἡμικύκλιον, καὶ φαινέσθω τὰ Α Δ Γ ἀνατέλλοντα τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ε. ἐπεὶ οὖν τὰ ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ ἄστροα κατὰ διάμετρον ὅντα κατὰ συζυγίαν ἀνατέλλει καὶ δύνει, τοῦ ἄρα Δ δύνοντος τὸ κατὰ διάμετρον αὐτῷ τὸ Β 5 ἀνατέλλει, καὶ τὸ ΔΕΒ ἡμικύκλιον ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἔσται· ἡμέρας ἄρα δύνει τὸ Δ ἄστρον οὐκ ἄρα τὸ Δ ἄστρον ὀφθήσεται φερόμενον ὅλον τὸ φανερὸν ἡμι-(ξδ) σφαιριον. καὶ ἐπεὶ τὰ Α Δ ὅμοῦ ἀνατέλλει καὶ ἔστι τὸ Α πρὸς ἄρκτους, ὕστερον ἄρα δύνει τὸ Α τοῦ Δ. 10 ἡμέρας δὲ δύνει τὸ Δ· καὶ τὸ Α ἄρα ἡμέρας δύσεται· ὥστε τὶ Α οὐκ ὀφθήσεται φερόμενον ὅλον τὸ φανερὸν ἡμισφαιριον. πάλιν ἐπεὶ τὰ Γ Δ ὅμοῦ ἀνατέλλει, τὸ Δ ἄρα τοῦ Γ ὕστερον δύνει· ὥστε ἐνδέχεται τινα ἄστροα πρὸς μεσημβρίαν ληφθῆναι ὥστε φανῆναι αὐτὰ 15 (ξε) φερόμενα ὅλον τὶ φανερὸν ἡμισφαιριον· καὶ γὰρ ἐνδέχεται τινα κύκλον γραφῆναι ὡς τὸν ΓΗ, καὶ τὴν ΓΗ ὑπὲρ γῆν αὐτοῦ οὖσαν περιφέρειαν ἐλάσσονα εἶναι ἢ ὅμοίαν τῆς δοθείσης περιφερείας τοῦ παραλλήλου καθ' οὗ φέρεται ὁ ἥλιος ἐν φερόμενης τῇ ΕΔ περιφέρεια τοῦ 20 ζῳδιακοῦ ἀνατέλλει.

(ξε) ιβ'. Τῶν ἄστρων οἷς ἀπὸ τῆς ἑώας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἑώα ἀληθινὴ δύσις γίγνεται δι' ἐλάσσονος χρόνου ήμίσους ἐνιαυτοῦ, φερόμενης τὸν ἥλιον τὸν χρόνος ήμίσους ἐνιαυτοῦ, τοῦτον τὸν χρόνον τὸ ἄστρον καὶ 25

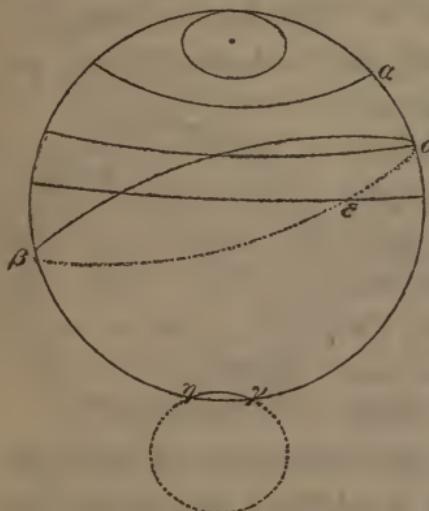

(ξδ) Διὰ τοῦ θ' τοῦ περὶ οἰνομένης σφαιρᾶς.

(ξε) Τοῦ γὰρ ἡλίου ὑπὸ γῆν ὅντος κατὰ μείζονος τῆς ΔΕ περιφερείας, ἐλάττονος δὲ αὐτῆς τῆς ΓΗ, ἐν ὅσῳ τὸ πάντα ἄγει τὴν ΕΔ περιφέρειαν ὑπὸ γῆν οὖσαν, ἡ ΓΗ φαίνεται διερχομένη, ὡς ἐν ἐλάττονι χρόνῳ πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι δι- 30 οῦσα τὸ φανερὸν ἡμισφαιριον.

(ξε) Ως ἐν τῷ ιδ' θεωρήματι περὶ τῶν φαινομένων.

Sit enim semicirculus $\delta\epsilon\beta$ sub terra, et astra $\alpha\delta\gamma$ oriri videantur, cum sol est ad ε . Iam quia astra in zodiaco iuxta diametrum opposita coniugate oriuntur et occidunt¹⁾), astro igitur δ occidente oppositum ei astrum β oritur, et semicirculus $\delta\epsilon\beta$ super terram erit; ergo astrum δ interdiu occidit, itaque non per-

δ igitur posterius quam γ occidit²); ergo astra quae-dam versus meridiem sumi possunt, quae per totum conspicuum hemisphaerium ferri videantur; namque etiam circulus, velut $\gamma\eta$, describi potest, cuius circum-ferentia $\gamma\eta$, quae sit super terram, minor sit quam similis datae circumferentiae eius *circuli* parallelī, per quem sol fertur, dum zodiaci circumferentia $\varepsilon\delta$ oritur³).

XII. Si quae astra ab ortu vero matutino occasum ^{Prop.} 12 verum matutinum minore quam dimidii anni spatio intermisso faciunt, haec eo tempore, quod de dimidio

1) Eucl. phaenom. 6.

2) Autol. de sphaera 9 (conf. *σχόλιον* ξδ).

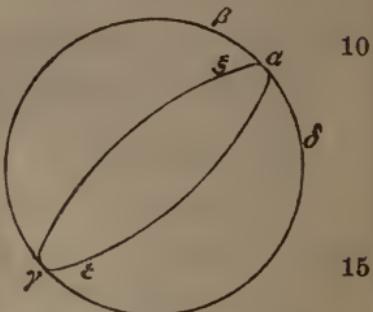
3) Conf. σχόλιον ξε et in appendice 34.

δύσεται καὶ ἀνατελεῖ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν,
ἄλλον δὲ τούτῳ ἵσον χρόνον τὸ ἄστρον οὕτε δύσεται
οὕτε ἀνατελεῖ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν.

"Εστω ἐν κόσμῳ δρίζων κύκλῳ ὁ *ΑΒΓΔ*, ὃ δὲ
τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἔχεται ὡς τὴν *ΑΕΓΖ*, καὶ, 5
τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *Α*, ἄστρον τι πρὸς
μεσημβρίαν ἀνατελλέτω τὸ *Δ*. τῷ ἄρα *Δ* ἄστρῳ ἡ
ἀπὸ ἐφάσις ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἐφάσις ἀληθινὴ δύσις γί-
γνεται δι' ἐλάσσονος χρόνου
ἡμίσους ἐνιαυτοῦ· λέγω δὴ ὅτι,
ὅτι ἐλάσσων ἐστὶν ὁ χρόνος ἡμί-
σους ἐνιαυτοῦ, τοῦτον τὸν χρό-
νον τὸ *Δ* ἄστρον καὶ δύσεται
καὶ ἀνατελεῖ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν
τῷ ὑπὸ γῆν, ἄλλον δὲ τούτῳ
ἵσον χρόνον τὸ *Δ* ἄστρον οὕτε
δύσεται οὕτε ἀνατελεῖ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν.

(ξξ) "Εστω γὰρ τῷ *Δ* ἄστρῳ ἡ ἀληθινὴ ἐφάσις δύσις τοῦ
ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ *E*. ὃ ἄρα χρόνος ἐν φῶ ὁ ἥλιος
τὴν *AE* περιφέρειαν διαπορεύεται ἀπὸ ἐφάσις ἀληθινῆς 20
ἐπιτολῆς ἐστι χρόνος μέχρις ἐφάσις ἀληθινῆς δύσεως
τοῦ *Δ* ἄστρου· φῶ ἄρα ἐλάσσων ἐστὶν ὁ χρόνος ἡμί-
σους ἐνιαυτοῦ, ὁ χρόνος ἐστὶν ἐν φῶ ὁ ἥλιος τὴν *GE*
περιφέρειαν διαπορεύεται. καὶ ἐπεὶ τοῦ *Δ* ἄστρου
ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ *Δ* αἰεὶ ἴ τῶν ξωδίων κύκλος 25

(ξξ) Τοῦ μὲν γὰρ *A* δύνοντος ὁ ξωδιαιών τὴν ἔμπαλιν θέ-
σιν ἔξει, καὶ τὸ *AEΓ* ἡμικύκλιον ὑπέρ γῆν ἔσται. ἐπειδὴ δὲ
τὸ *Δ* προδύνει τοῦ *A* διὰ τὸ φῶ τοῦ περὶ κινούμενης σφαιρᾶς,
τοῦ ἄρα *Δ* δύνοντος τὸ συνανατέλλον αὐτῷ ἐν τῷ ὑπέρ γῆν
ἔσται ἡμικυκλίω, τοντέστιν ἐπὶ τοῦ *AEΓ*, οἷον τὸ *E*. τοῦ ἄρα
ἡλίου πρὸς τῷ *E* ὅντος, τοῦ *Δ* ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ἐφάσις. 30

anno deest, et occident et orientur, dum sol erit in *hemisphaerio* quod sub terra est, altero autem aequali tempore neque occident neque orientur, dum sol erit in eodem sub terra *hemisphaerio*.

Sit in mundo circulus horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\epsilon\gamma\zeta$, et sole in α oriente astrum aliquod δ versus meridiem *situm* oritur; ergo astrum δ ab ortu vero matutino occasum verum matutinum facit minore quam dimidii anni spatio intermisso¹⁾; iam dico eo tempore, quod de dimidio anno deest, astrum δ et occasurum et oritur esse, dum sol erit in *hemisphaerio* quod sub terra est, altero autem aequali tempore astrum δ neque occasurum neque oritur esse, dum sol erit in eodem sub terra *hemisphaerio*.

Sit enim astri δ verus occasus matutinus, cum sol est ad ε ²⁾. Quo igitur tempore sol arcum $\alpha\varepsilon$ percurrit, eodem astrum δ ab ortu matutino vero ad occasum matutinum verum pervenit; tempus igitur, quod de dimidio anno deest, illud est, quo sol arcum $\varepsilon\gamma$ percurrit. Et quia, cum astrum δ in puncto δ oritur,

---

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, et est aequalis illi quam ad propos. 5 p. 70 edidimus.

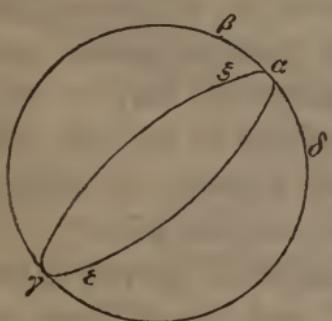
1) Ex hypothesi astri δ est ortus verus matutinus, cum sol ad α oritur; eiusdem autem astri, ut scholio $\xi\xi$ demonstratur, occasus verus matutinus fit, cum sol est ad ε ; ergo, dum sol arcum $\alpha\varepsilon$ percurrit, astrum δ ab ortu vero matutino ad occasum verum matutinum pervenit (conf. p. 98, 19—22). Et tempus, quo sol arcum $\alpha\varepsilon$ percurrit, minus est dimidio anno. Conf. similem demonstrationem in fine Graeci scholii $\xi\eta$ sive Latini 36. [Quod Auria in marg. p. 32 propositionem 11 huius libri citat, respexisse videtur verba *astrum aliquod δ versus meridiem situm*, sed tamen haec ab illa propos. aliena sunt.]

2) Conf. $\sigma\chi\acute{\epsilon}\lambda\iota\omega\varsigma$ $\xi\xi$ et in appendice 35.

θέσιν ἔχει τὴν αὐτήν, καὶ ἔσται τὸ μὲν ΑΕΓ ἡμικύ-
κλιον ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ δὲ λοιπὸν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν
τὸ ΓΖΑ, καὶ τοίνυν, ὅταν τὸ Δ ἀνατέλλῃ καὶ ὁ ἥλιος
τὴν ΑΕΓ περιφέρειαν διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὸ γῆν
αὐτὴν διελεύσεται· ὥστε καὶ τὴν ΓΕ· τοῦ ἄρα ἥλιου 5
τὴν ΓΕ περιφέρειαν διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὸ γῆν,
τὸ Δ ἄστρον ἀνατέλλει μέν, οὐ πάντως δὲ καὶ φανή-
σεται ἀνατέλλον. κείσθω δὴ τῇ ΕΓ περιφερείᾳ ἵση
τε καὶ ἀπεναντίον ἡ ΑΖ, καὶ ἐπεὶ τοῦ Δ ἄστρον ἔστιν
ἡ ἐώα ἀληθινὴ δύσις τοῦ ἥλιου ὅντος πρὸς τῷ Ε, 10
δῆλον ὡς τοῦ Δ δύνοντος ὁ ἥλιος ἀνατέλλει κατὰ τὸ
Ε καὶ ἔτι τὸ μὲν ΕΓΖ ἡμικύκλιον ἐν τῷ ὑπὸ γῆν
ἔσται, τὸ δὲ λοιπὸν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν τὸ ΖΑΕ· καὶ
τοίνυν, ὅταν τὸ Δ δύνῃ καὶ ὁ ἥλιος τὴν ΕΓΖ περι-
φέρειαν διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὶ γῆν αὐτὴν διελεύ- 15
σεται· ὥστε καὶ τὴν ΕΓ· τοῦ ἄρα ἥλιου τὴν ΕΓ περι-
φέρειαν διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ Δ ἄστρον
δύνει. ἐδείχθη δὲ καί, τοῦ ἥλιου τὴν ΕΓ περιφέρειαν
διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ Δ ἄστρον ἀνατέλ-
λον· τοῦ ἄρα ἥλιου τὴν ΕΓ περιφέρειαν διαπορευο- 20
μένου ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ Δ ἄστρον καὶ δύσεται καὶ
ἀνατελεῖ. λέγω δὴ ὅτι, τοῦ ἥλιου διαπορευομένου
τὴν ΖΑ περιφέρειαν ὑπὸ γῆν, τὸ Δ ἄστρον οὕτε δύ-
νει οὕτε ἀνατέλλει [τοῦ ἥλιου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν].

Ἐπεὶ γὰρ τοῦ Δ ἄστρον ἀνατέλλοντος τὸ μὲν ΑΕΓ 25
ἡμικύκλιον ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἔστιν, τὸ δὲ ΓΖΑ ἐν τῷ
ὑπὲρ γῆν, καὶ τοίνυν, ὅταν τὸ Δ ἀνατέλλῃ καὶ ὁ ἥλιος
τὴν ΓΖΑ περιφέρειαν διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν
αὐτὴν διελεύσεται· ὥστε καὶ τὴν ΖΑ· τοῦ ἄρα ἥλιου
τὴν ΖΑ περιφέρειαν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν διαπορευομένου, 30
τὸ Δ ἄστρον ἀνατέλλει. πάλιν, ἐπεὶ τοῦ Δ δύνοντος

zodiacus circulus semper eandem positionem habet, et semicirculus $\alpha\gamma$ sub terra, reliquus autem $\gamma\zeta\alpha$ super terram erit, cum igitur δ orietur et sol semicirculum $\alpha\gamma$ percurret, hunc percurret in *hemisphaerio* quod sub terra est; itaque etiam arcum $\varepsilon\gamma$; ergo cum sol arcum $\varepsilon\gamma$ sub terra percurrit, astrum quidem δ oritur, nequaquam tamen etiam oriens conspicietur. Iam ponatur arcui $\varepsilon\gamma$ aequalis et oppositus arcus $\xi\alpha$, et quia astri δ occasus verus matutinus est, cum sol est

ad ε , apparet solem, cum astrum δ occidit, in puncto ε oriri, et semicirculum $\varepsilon\gamma\xi$ sub terra, reliquum autem $\xi\alpha\varepsilon$ super terram futurum esse; ergo etiam, cum astrum δ occidet et sol arcum $\varepsilon\gamma\xi$ percurret, hunc percurret in *hemisphaerio* quod sub terra est;

itaque etiam arcum $\varepsilon\gamma$; ergo, cum sol arcum $\varepsilon\gamma$ sub terra percurrit, astrum δ occidit. Sed demonstravimus etiam, cum sol arcum $\varepsilon\gamma$ sub terra percurrit, astrum δ oriri; ergo, cum sol arcum $\varepsilon\gamma$ sub terra percurret, astrum δ et occidet et orietur. Iam dico, cum sol arcum $\xi\alpha$ sub terra percurrit, astrum δ neque occidere neque oriri.

Quoniam enim, cum astrum δ oritur, semicirculus $\alpha\gamma$ in *hemisphaerio* sub terra, semicirculus autem $\gamma\zeta\alpha$ super terram est, cum igitur astrum δ orietur et sol arcum $\gamma\zeta\alpha$ percurret, hunc super terram percurret; itaque etiam arcum $\xi\alpha$; ergo, cum sol arcum $\xi\alpha$ super terram percurrit, astrum δ oritur. Rursus, quia astro δ occidente semicirculus $\xi\alpha\varepsilon$ in *hemisphaerio* super

τὸ μὲν ΖΑΕ ἡμικύκλιον ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἔστιν τὸ δὲ ΕΓΖ ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, καὶ τοίνυν, ὅταν τὸ Α δύνη καὶ ὁ ἥλιος τὴν ΖΑΕ περιφέρειαν διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν αὐτὴν διελεύσεται· ὥστε καὶ τὴν ΖΑ· τοῦ ἄρα ἡλίου τὴν ΖΑ διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν,⁵ τὸ Α ἄστρον καὶ δύσεται καὶ ἀνατελεῖ· ὥστε, τοῦ ἡλίου τὴν ΖΑ περιφέρειαν διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ Α ἄστρον οὕτε δύσεται οὕτε ἀνατελεῖ.

ἰγ'. Τῶν ἄστρων οἷς ἀπὸ τῆς ἐώας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἐώα ἀληθινὴ δύσις γίγνεται διὰ πλείονος χρόνου ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, ὃ πλείων ἔστιν ὁ χρόνος ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, τοῦτον τὸν χρόνον τὸ ἄστρον οὕτε δύσεται οὕτε ἀνατελεῖ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, ἄλλον δὲ αὐτῷ ἵσον χρόνον καὶ δύσεται τὸ ἄστρον καὶ ἀνατελεῖ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν.¹⁵

"Ἐστω ἐν κόσμῳ ὁρίζων ὁ ΑΒΓΔ, ὁ δὲ τοῦ ἡλίου κύκλος θέσιν ἔχεται τὴν ΑΕΓΖ, ὑπὸ γῆν δὲ ἔστω τὸ ΑΕΓ ἡμικύκλιον, καὶ τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ τὸ Α ἄστρα τινὰ τῶν ἀπλανῶν ἀνατελέτω τὰ Α Β Δ,^(ξη) καὶ ἔστω πρὸς ἄρχοντος τὸ Β· τῷ Β ἄρα ἄστρῳ ἡ ἀπὸ ἐώας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἐώα ἀληθινὴ δύσις γίγνεται διὰ πλείονος χρόνου ἡμίσους ἐνιαυτοῦ· λέγω δὴ ὅτι ὃ πλείων ἔστιν ὁ χρόνος ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, τοῦτον τὸν χρόνον τὸ Β ἄστρον οὕτε δύσεται οὕτε ἀνατελεῖ²⁰

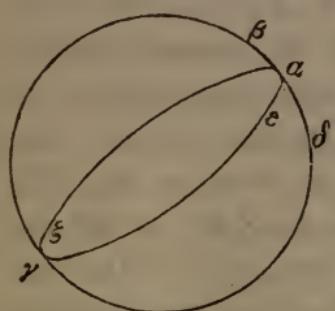

(ξη) Τοῦ μὲν γὰρ Α δύνοντος ὁ ζωδιακὸς τὴν ἔμπαλιν θέ-²⁵ σιν ἔξει, καὶ τὸ ΑΖΓ ἡμικύκλιον ὑπὸ γῆν ἔσται. ἐπειδὴ δὲ τὸ Β τοῦ Α ὑστερον δύνει διὰ τὸ Φ' τοῦ περὶ κινούμενης σφαίρας, τὸ ἄρα συνανατέλλον αὐτῷ ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἔσται ἡμικυκλίῳ, *(τοιτέστιν)* ἐν τῷ ΑΖΓ, οἷον τὸ Ζ· τοῦ ἄρα ἡλίου πρὸς τῷ Ζ ὅντος, τοῦ Β ἔστιν ἡ ἐώα ἀληθινὴ δύσις, ὥστε τοῦ ἡλίου τὴν ³⁰ ΑΓΖ περιφέρειαν διαπορευομένου, τοῦ Β ἄστρον ἔστιν ἡ ἀπὸ ἐώας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἐώα ἀληθινὴ δύσις, καὶ ἔστι μείζων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ.

terram et semicirculus $\varepsilon\gamma\xi$ sub terra est, cum igitur astrum δ occidet et sol arcum $\xi\alpha\varepsilon$ percurret, hunc super terram percurret; itaque etiam arcum $\xi\alpha$; ergo, cum sol arcum $\xi\alpha$ super terram percurret, astrum δ et occidet et orietur; itaque, cum sol arcum $\xi\alpha$ sub terra percurret, astrum δ neque occidet neque orietur.

XIII. Si quae astra ab ortu vero matutino occasum verum matutinum maiore quam dimidii anni spatio intermisso faciunt, haec eo tempore, quod dimidium annum superat, neque occident neque orientur, dum sol erit in *hemisphaerio* quod sub terra est, altero autem aequali tempore et occident et orientur, dum sol erit in eodem sub terra *hemisphaerio*. Prop.
13

Sit in mundo horizon $\alpha\beta\gamma\delta$, solis autem circulus positionem habeat velut $\alpha\varepsilon\gamma\xi$, semicirculus autem $\alpha\varepsilon\gamma$ sub terra sit, et sole in α oriente astra quaedam fixa

$\alpha \beta \delta$, quorum β sit versus septentriones, oriantur; ergo astrum β ab ortu vero matutino occasum verum matutinum facit maiore quam dimidii anni spatio intermisso¹); iam dico eo tempore, quod dimidium annum superat, astrum β neque occasum neque oritur esse, dum sol erit in *hemisphaerio* quod sub terra est, altero autem aequali

---

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, et est aequalis illi quam ad propos. 4 p. 63 post vs. 3 edidimus.

1) Conf. σχόλιον ξη et in appendice 36.

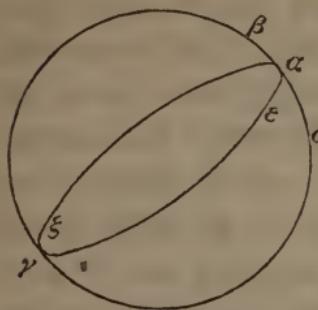
τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, ἄλλον δὲ τούτῳ ἵσον χρόνον τὸ Β ἄστρον καὶ δύσεται καὶ ἀνατελεῖ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν.

"Εστω γὰρ τοῦ Β ἄστρου ἡ ἑώρα ἀληθινὴ δύσις τοῦ ἡλίου διελθόντος τὴν ΑΕΓΖ περιφέρειαν καὶ ὅντος 5 πρὸς τῷ Ζ· φῶν ἄρα πλείστην χρόνος ἔστιν ἡμίσους ἐνιαυτοῦ, ὁ χρόνος ἔστιν ἐν φῶν ὁ ἡλιος τὴν ΓΖ περιφέρειαν διαπορεύεται· λέγω δὲ τοῦ, τοῦ ἡλίου τὴν ΓΖ διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ Β ἄστρον οὕτε δύσεται οὕτε ἀνατελεῖ. 10

'Ἐπεὶ γάρ, δὲ τὸ Α ἀνατέλλει, τὸ μὲν ΑΕΓ ἔστιν ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ δὲ ΓΖΑ ἐν τῷ υπὲρ γῆν, καὶ τοίνυν, δταν τὸ Β ἀνατέλλῃ καὶ ὁ ἡλιος τὴν ΓΖΑ διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν αὐτὴν διελεύσεται· ὥστε καὶ τὴν ΓΖ· τοῦ ἄρα ἡλίου τὴν ΓΖ διαπορευομένου 15 ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν, τὸ Β ἄστρον ἀνατέλλει μέν, οὐ φανήσεται δὲ ἀνατέλλον. κείσθω δὴ τῇ ΓΖ ἵση τε καὶ ἀπεναντίον ἡ ΑΕ, καὶ ἐπεὶ τοῦ Β ἄστρου ἔστιν ἡ ἀληθινὴ ἑώρα δύσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ζ, τοῦ ἄρα Β δύνοντος ὁ ἡλιος ἀνατέλλει κατὰ τὸ Ζ. δταν 20 δὲ τὸ Ζ ἀνατέλλῃ, τὸ Ε δύνει. καὶ ἔσται τὸ μὲν ΕΓΖ ἡμικύκλιον ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ ΖΑΕ ἐν τῷ ὑπὸ γῆν· καὶ τοίνυν, δταν τὸ Β δύνη καὶ ὁ ἡλιος τὴν ΕΓΖ διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν αὐτὴν διελεύσεται· ὥστε καὶ τὴν ΓΖ· τοῦ ἄρα ἡλίου τὴν ΓΖ περι- 25 φέρειαν διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν, δύνει μὲν τὸ Β ἄστρον, οὐ φανήσεται δέ· τοῦ ἄρα ἡλίου τὴν ΓΖ περιφέρειαν διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν, τὸ Β ἄστρον καὶ δύνει καὶ ἀνατέλλει· ὥστε τοῦ ἡλίου τὴν ΓΖ περιφέρειαν διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὶ γῆν, 30

tempore astrum β et occasurum et oriturum esse, dum sol erit in eodem sub terra *hemisphaerio*.

Sit enim astri β occasus verus matutinus, cum sol

circumferentiam $\alpha\epsilon\gamma\delta$ percucurrit et ad ζ pervenit; tempus igitur, quod dimidium annum superat, illud est, quo sol arcum $\gamma\zeta$ percurrit; dico, dum sol arcum $\gamma\zeta$ sub terra percurret, astrum β neque occasurum neque oriturum esse.

Quoniam enim, cum astrum α oritur, semicirculus $\alpha\gamma$ in *hemisphaerio* sub terra, semicirculus autem $\gamma\zeta\alpha$ super terram est, cum igitur astrum β orietur et sol semicirculum $\gamma\zeta\alpha$ percurret, hunc super terram percurret; itaque etiam arcum $\gamma\zeta$; ergo, cum sol arcum $\gamma\zeta$ super terram percurret, astrum quidem β oritur neque tamen oriens conspicietur. Iam ponatur arcui $\gamma\zeta$ aequalis et oppositus $\alpha\epsilon$, et quia astri β occasus verus matutinus est, cum sol ad ζ ¹⁾, astro igitur β occidente sol in puncto ζ oritur. Sed cum ζ oritur, ϵ occidit²⁾. Et semicirculus $\epsilon\gamma\zeta$ super terram, semicirculus autem $\zeta\alpha\epsilon$ sub terra erit; ergo etiam, cum β occidet et sol semicirculum $\epsilon\gamma\zeta$ percurret, hunc percurret in *hemisphaerio* quod super terram est; itaque etiam arcum $\gamma\zeta$; ergo, cum sol arcum $\gamma\zeta$ super terram percurrit, astrum quidem β occidit neque tamen conspicietur; ergo, cum sol arcum $\gamma\zeta$ super terram percurrit, astrum β et occidit et oritur; itaque, cum sol

1) Ut ponitur. AURIA in marg. p. 35.

2) Eucl. phaenom. 6.

τὸ Β ἄστρον οὕτε δύσεται οὕτε ἀνατελεῖ. λέγω δὴ
ὅτι, τοῦ ἡλίου τὴν ΑΕ περιφέρειαν διαπορευομένου
ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ Β ἄστρον καὶ δύσεται καὶ ἀνατελεῖ.

Ἐπεὶ γὰρ τοῦ Β ἀνατέλλοντος τὸ μὲν ΑΕΓ ἡμι-
πύκλιον ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἔστι, τὸ δὲ ΓΖΑ ἐν τῷ ὑπὲρ 5
γῆν, καὶ τοίνυν, ὅταν τὸ Β ἀνατέλλῃ καὶ ὁ ἡλιος τὴν
ΑΕΓ διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὸ γῆν αὐτὴν διελεύσεται·
ῶστε καὶ τὴν ΑΕ. πάλιν, ἐπεὶ τοῦ Β δύνοντος τὸ
μὲν ΖΑΕ ἔστιν ἐν τῷ ὑπὸ γῆν τὸ δὲ ΖΓΕ ἐν τῷ
ὑπὲρ γῆν, καὶ τοίνυν, ὅταν τὸ Β δύνῃ καὶ ὁ ἡλιος 10
τὴν ΖΑΕ διαπορεύηται, ἐν τῷ ὑπὸ γῆν αὐτὴν διελεύ-
σεται· ωστε καὶ τὴν ΑΕ· τοῦ ἄρα ἡλίου τὴν ΑΕ
περιφέρειαν διαπορευομένου ἐν τῷ ὑπὸ γῆν, τὸ Β
ἄστρον καὶ δύσεται καὶ ἀνατελεῖ.

ΑΥΤΟΛΥΚΟΥ

15

ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΔΤΣΕΩΝ

ΤΟ Β.

(α) α'. Τοῖς ζῳδιακοῦ ἐν δωδεκατημόριον, ἐν τῷ ἔστιν
ὁ ἡλιος, οὕτε ἐπιτέλλον οὕτε δυόμενον ὁρᾶται, ἀλλὰ
κρύψιν ἄγον· διοιώσει δὲ καὶ τὸ κατὰ διάμετρον αὐτῷ 20
οὕτε δύνον οὕτε ἐπιτέλλον θεωρεῖται, ἀλλ' ὅλας τὰς
νύκτας ὑπὲρ γῆς φαινόμενον.

(α) Δωδεκατημόριον λέγει οὕτε κατ' ἀστερισμὸν οὕτε κατὰ
δωδέκατα, ὡς ἐμάθομεν, μόνον, οἶνον οὐδὶν ἢ ταῦρον, ἀλλὰ
δωδέκατον δὲ τῆς τοῦ παντὸς περιφορᾶς, ἀφ' οἶνον ἀν ἐθέλησ 25
σημείου τοῦ ζῳδιακοῦ.

arcum $\gamma\xi$ sub terra percurret, astrum β neque occidet neque orietur. Iam dico, cum sol arcum $\alpha\varepsilon$ sub terra percurret, astrum β et occasurum et oritum esse.

Quoniam enim, cum β oritur, semicirculus $\alpha\varepsilon\gamma$ in hemisphaerio sub terra, semicirculus autem $\gamma\xi\alpha$ super terram est, cum igitur astrum β orietur et sol semicirculum $\alpha\varepsilon\gamma$ percurret, hunc sub terra percurret; itaque etiam arcum $\alpha\varepsilon$. Rursus, quia astro β occidente semicirculus $\xi\alpha\varepsilon$ sub terra, semicirculus autem $\xi\gamma\varepsilon$ super terram est, cum igitur astrum β occidet et sol semicirculum $\xi\alpha\varepsilon$ percurret, hunc sub terra percurret; itaque etiam arcum $\alpha\varepsilon$; ergo, cum sol arcum $\alpha\varepsilon$ sub terra percurret, astrum β et occidet et orietur.

AUTOLYCI DE ORTIBUS ET OCCASIBUS LIBER II.

Propositiones.

I. Zodiaci unum dodecatemorion¹⁾, in quo est sol, ^{Prop.} ¹ neque oriens neque occidens conspicitur, sed occultatur; similiter etiam id, quod huic iuxta diametrum *oppositum* est, neque occidens neque oriens videtur, sed per totas noctes super terram appetat.

---

1) Conf. *σχόλιον* α et in appendice 37 et 38.

"Εστω ὁ τῶν ζωδίων κύκλος ὁ AB , ὁρίζων δὲ ὁ $ΓΔ$, καὶ ἀνατολὴ μὲν τοῦ ἡλίου ἔστω ἐπὶ τοῦ $Δ$, (β) δύσις δὲ ἐπὶ τοῦ $Γ$, καὶ ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς $Δ$ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν τὴν $Γ$ στρεφέσθω, ὁ δὲ ἥλιος εἰς τὰ ἐναντία τῷ ζωδιακῷ κυνείσθω, καὶ ἀπειλήθω ζωδίου 5 περιφέρεια ἡ $ΔE$, καὶ τετμήσθω δίχα κατὰ τὸ Z · λέγω ὅτι ἡ $EΔ$ περιφέρεια οὕτε ἀνατέλλουσα οὕτε δύνουσα δρᾶται, οὐδὲ μὴν ἡ κατὰ διάμετρον, ἀλλὰ 10 ὅλην τὴν ὑπὲρ γῆν φορὰν φαινομένη τοῦ ἡλίου ὄντος ὑπὸ γῆν.

'Ἐπεὶ γὰρ ὑπόκειται τὰς αὐγὰς ἐκφεύγειν τὰ ἄστρα τας τοῦ ἡλίου, ἐὰν τοῦ δρίζοντος ὑπὸ γῆν ἥμισυ ζωδίου ἀπέχῃ ὁ ἥλιος, ἥμίσους δὲ ζωδίου ἔστιν ἡ $ZΔ$ περιφέρεια, τοῖς ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Z ὄντος τὸ $Δ$ ἄστρον ἐώσαν φαινομένην ἀνατολὴν ποιεῖται· ἡ ἄρα 15 $ZΔ$ περιφέρεια νυκτὸς ἀνατέλλουσα οὐχ δρᾶται. δῆλον (γ) δὲ ὅτι οὐδὲ ἡ ZE ἀνατέλλουσα δρᾶται· ὅλη ἄρα ἡ $EΔ$ περιφέρεια ἀνατέλλουσα οὐχ δρᾶται. διὰ τὰ αὐτὰ δη (δ) οἱδὲ [δύνουσα δρᾶται] ὅλη ἡ $EΔ$ περιφέρεια τοῦ ἡλίου ὄντος ἐπὶ τοῦ Z οὕτε ἀνατέλλουσα οὕτε δύνουσα 20 (ε) δρᾶται, οὐδὲ μὴν ἡ κατὰ διάμετρον αὐτῇ ἡ GH · τῆς γὰρ $EΔ$ περιφερείας ἀνατελλούσης ἡ κατὰ διάμετρον (ς) αὐτῇ ἡ GH δύνει, τῆς δὲ $EΔ$ δυνούσης ἡ κατὰ διά-

(β) Τοντέστι κατὰ διάμετρον.

(γ) Ἐπειδὴ τὸ $Δ$ μόνον δρᾶται. πολλῷ δὲ πλέον ἡ ZE οὐχ 25 δρᾶται, ἐπειδὴ πᾶσα ὑπὸ γῆν ἔστιν.

(δ) Τοῦ γὰρ ἡλίου ὄντος ἐπὶ τοῦ Z τὸ E δῦνον δρᾶται· προδύνει γὰρ αὐτοῦ ὁ ἥλιος. ὥστε ἡ EZ δύνουσα οὐχ δρᾶται, ἐπειδὴ τὸ E μόνον δρᾶται δῦνον. οὐδὲ μὴν ἡ $ZΔ$. πᾶσα γὰρ ὑπὸ γῆν ἔστιν.

(ε) Ἐπειδὴ γὰρ προηγούμενόν ἔστι τὸ G , πρότερον δύνει τοῦ H . ὥστε ἡ GH οὐχ δρᾶται δύνουσα· μόνον γὰρ τὸ G δρᾶται δῦνον.

(ς) Διὰ τοῦ ιγ' τῶν φαινομένων.

Sit zodiacus circulus $\alpha\beta$, horizon autem $\gamma\delta$, et ortus solis sit in puncto δ , occasus autem in γ , et mundus ab ortu δ ad occasum γ convertatur, sol autem in contrarias zodiaco partes moveatur, et interscipiatur unius signi circumferentia $\delta\varepsilon$ eaque bifariam secetur in ζ ; dico circumferentiam $\varepsilon\delta$ neque orientem neque occidentem conspicere, neque vero alteram iuxta diametrum *oppositam*, quae quidem omnem super terram conversionem facit, dum sol sub terra est.

Quoniam enim suppositum est astra solis radios effugere, si sol sub terra ab horizonte dimidii signi partem distet¹⁾, circumferentia autem $\zeta\delta$ dimidii signi est²⁾, astrum igitur δ , cum sol est ad ζ , facit matutinum ortum apparentem; ergo circumferentia $\zeta\delta$ non conspicitur noctu oriens. Sed manifestum est ne $\zeta\varepsilon$ quidem circumferentiam orientem conspicere³⁾; tota igitur $\varepsilon\delta$ circumferentia non conspicitur oriens. Iam eadem ratione tota $\varepsilon\delta$ circumferentia, cum sol est ad ζ , neque oriens neque occidens conspicitur⁴⁾, neque vero altera $\gamma\eta$, quae iuxta diametrum ei *opposita* est⁵⁾. Nam dum circumferentia $\varepsilon\delta$ oritur, ipsa $\gamma\eta$

FIGURA similis extat in codicibus ACE, nisi quod litterae ε ζ latius inter se distant ac paene totum $\beta\delta$ quadrantem obtinent.

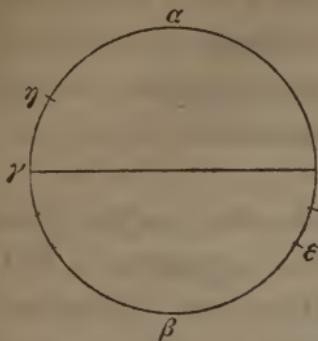
1) 'grad. 15.' AURIA in marg. p. 38.

2) Conf. in appendice scholium 40.

3) Conf. *σχόλιον* γ et in appendice 41.

4) Conf. *σχόλιον* δ et in appendice 42.

5) Conf. *σχόλιον* ε et in appendice 43.

μετρον ἀνατέλλει· ἡ ἄρα $E\Delta$ περιφέρεια οὕτε ἀνατέλλει·
 (ξ) λουσα οὕτε δύνουσα δρᾶται, οὐδὲ μὴν ἡ κατὰ διάμετρον,
 (η) ἀλλ’ ὅλην τὴν ὑπὲρ γῆς φορὰν φανερὰν ποιουμένη.

β'. Τῶν δώδεκα ξωδίων τὸ προηγούμενον τοῦ ἐν
 ᾧ ἔστιν ὁ ἥλιος ἐπιτέλλον ἔων φαίνεται, τὸ δὲ ἐπό- 5
 μενον ἐσπέριον δῦνον.

Ἐστω ὁ τῶν ξωδίων κύκλος ὁ AB , δρίζων δὲ ὁ
 $\Gamma\Delta$, καὶ δωδεκατημορίου περιφέρεια ἀφηρήσθω ἡ $E\Delta$,
 καὶ κατὰ μέσης αὐτῆς ἔστω ὁ ἥλιος, καὶ ἡγούμενον
 μὲν τοῦ ἥλιου ἔστω δωδεκατημόριον τὸ ΔH , ἀκολου- 10
 θοῦν δὲ τὸ $E\Theta$ λέγω ὅτι ἡ μὲν ΔH περιφέρεια ἐφάν
 ἀνατολὴν ποιεῖται, ἡ δὲ $E\Theta$ ἐσπερίαν δύσιν.

Ἡ μὲν γαρ ΔH περιφέρεια ὑπὲρ ἥμισυ ξωδίου
 περιφερείας ἀπέχουσα ἀνατέλλοντα δρᾶται, ὥστε ἐφάν
 (θ) ἀνατολὴν ποιεῖται, ἡ δὲ ΔE οὐχ δρᾶται ἀνατέλλοντα, 15
 (ι) ἡ δὲ $E\Theta$ ἡμέρας ἀνατέλλοντα οὐχ δρᾶται. στρεφο-
 μένου δὲ τοῦ κόσμου ἡ μὲν ΔH περιφέρεια ἐφάν
 ἀνατολὴν ποιεῖται, ἡ δὲ ΔE οὐχ δρᾶται ἀνατέλλοντα,
 (ια) ἡ δὲ $E\Theta$ περιφέρεια ὑπὲρ ἥμισυ ξωδίου περιφερείας
 ἀπέχουσα φαίνεται δύνουσα, ὥστε ἐσπερίαν δύσιν 20
 ποιεῖται ἡ $E\Theta$, ἡ δὲ ΔH ἐφάν ἀνατολήν.

(ξ) Ἐπειδὴ ὑπὸ γῆν ἔστι πᾶσα.

(η) Δυνούσης γὰρ τῆς $E\Delta$ καὶ τοῦ E δρωμένον δύνοντος
 τὸ H τὸ ἐπόμενον ἀνατέλλον δρᾶται, τοῦ προηγούμενον τοῦ Γ
 ὑπὲρ γῆν ὄντος· ὥστε ὅλη ὑπὲρ γῆν δρᾶται. ἀνατέλλοντα δὲ 25
 οὐχ δρᾶται.

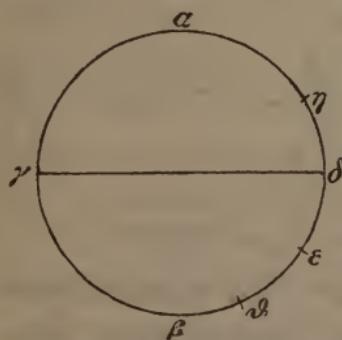
(θ) Διὰ τοῦ πρὸ αὐτοῦ.

(ι) Διὰ τὸ τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆν ὄντα ἀφανῆ αὐτὴν ποιεῖν.
 προανατέλλει γὰρ αὐτῆς.

(ια) Τοῦ γὰρ ἥλιου προηγούμενον αὐτῆς καὶ διὰ τοῦτο 30
 προδύνοντος, ὅτε τὸ E δύνει, περιφέρεια ἡ $E\Theta$ φαίνεται δύ-
 νουσα, ἐπειδὴ τὸ Θ ὑπὲρ γῆν ἔστιν καὶ ἐπόμενον. καὶ ἀπέχει
 πᾶσα τοῦ ἥλιου ὑπὲρ ἥμισυ ξωδίου.

ei opposita occidit, dum autem $\varepsilon\delta$ occidit, opposita oritur¹); ergo circumferentia $\varepsilon\delta$ neque oriens neque occidens conspicitur, neque altera quae ei opposita est, sed totum supra terram motum apparentem faciens²).

II. Ex duodecim signis id quod illud antecedit, ^{Prop.}₂ in quo est sol, mane oriens conspicitur, id autem quod sequitur vesperi occidens.

Sit zodiacus circulus $\alpha\beta$, horizon autem $\gamma\delta$, et dodecatemorii circumferentia auferatur $\varepsilon\delta$, in qua media sit sol, et antecedens soli dodecatemorion sit $\delta\eta$, sequens autem $\varepsilon\vartheta$; dico circumferentiam $\delta\eta$ matutinum ortum, circumferentiam autem $\varepsilon\vartheta$ vespertinum occasum facere.

Circumferentia enim $\delta\eta$, quoniam plus dimidiam signi circumferentiam distat, oriens conspicitur, itaque ortum matutinum facit, ipsa autem $\delta\varepsilon$ non conspicitur oriens, neque vero ipsa $\varepsilon\vartheta$ interdiu oriens conspicitur³). Sed dum mundus convertitur, circumferentia $\delta\eta$ ortum matutinum facit, ipsa autem $\delta\varepsilon$ non conspicitur oriens; denique circumferentia $\varepsilon\vartheta$ plus dimidii signi circumferentiam distans occidens appareret⁴); itaque $\varepsilon\vartheta$ occasum vespertinum facit, $\delta\eta$ autem ortum matutinum.

1) Eucl. phaenom. 11 (aliter scholio Graeco s propositio 13 citatur).

2) Conf. σχόλιον η et in appendice 44.

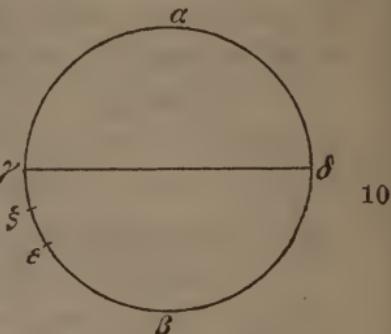
FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod ad quadrantem $\beta\delta$ adscriptae sunt litterae ϑ ε ξ , eaeque aequalibus fere inter β δ spatiis dispositae.

3) Conf. σχόλιον ι et in appendice 45.

4) Conf. σχόλιον ια et in appendice 46.

γ'. Ἐν τῷ τῆς νυκτὸς χρόνῳ ἐνδεκα ζῳδίων περιφέρεια θεωρεῖται, ἔξ μὲν τῶν προανατεταληότων, πέντε δὲ τῶν ἀνατελλόντων.

"Ἐστω τῶν ζῳδίων κύκλος ὁ AB , δοῦξαν δὲ ὁ $ΓΔ$, καὶ ἀφηρήσθω ζῳδίου περιφέρεια ἡ $ΓΕ$, καὶ περὶ 5 μέσην αὐτὴν ἔστω ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ Z . ἐπεὶ οὖν ὑπόκειται τὰ ἄστρα ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἥλιου αὐγὰς τοῦ ἥλιου ὅντος ἐπὶ τοῦ Z τόπου, δῆλον ὅτι τὸ $Γ$ ἄστρον ἐσπερίαν φαινομένην δύσιν ποιεῖται. ὥστε ὅλον τὸ $ΓΔΔ$ ἡμικύκλιον ἔξ ζῳδίων ἔστι· λοιπῶν ἄρα ἔξ ζῳδίων ὑπαρχόντων ἐν τῷ $ΓΒΔ$ ἡμικυκλίῳ καὶ (ιβ) ἐνδὲς κατεχομένου τοῦ $ΓE$ ὑπὸ τοῦ ἥλιου τὰ λοιπὰ πέντε 15 ἀνατέλλοντά ἔστιν· ὥστε ἐνδεκα ζῷδια φαίνεται.

10

(ιγ) ἐνδὲς κατεχομένου τοῦ $ΓE$ ὑπὸ τοῦ ἥλιου τὰ λοιπὰ πέντε 20 ἀνατέλλοντά ἔστιν· ὥστε ἐνδεκα ζῷδια φαίνεται.

δ'. Τῶν ἀπλανῶν ἄστρων ὅσα ἀπολαμβάνεται ὑπὸ (ιγ) τοῦ ζῳδιακοῦ ἐπὶ τὰ προς ἄρκτον ἡ ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν μέρη, ἐκεῖνα ἀπὸ τῆς ἐφάς ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν ἐπιτολὴν παρέσται διὰ πενταμήνου. 25

"Ἐστω δοῦξαν τὸ φανερὸν καὶ τὸ ἀφανὲς ὁ AB , καὶ (ιδ) τροπικὸν μὲν ἔστωσαν οἱ $ΓΔ|EZ$, ισημερινὸς δὲ ὁ $HΘ$, ὁ δὲ τῶν ζῳδίων κύκλος ὁ $KΗΛΘ$, καὶ ἔστω ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς τοία ἄστρα τὰ $M\Theta N$ λέγω ὅτι τὰ $M\Theta N$ ἀπὸ ἐφάς ἀνατολῆς ἐσπερίαν ἀνατολὴν ποιεῖται διὰ 25 πενταμήνου.

(ιβ) Καὶ μὴ φαινομένον διὰ τοῦ α'.

(ιγ) Τουτέστιν τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς ἄρκτους ἡ πρὸς μεσημβρίαν.

(ιδ) Τὰς διαμέτρους αὐτῶν λαμβάνει.

30

III. Nocturno tempore undecim signorum circumferentia¹⁾ conspicitur, sex quidem eorum quae antea orta sunt, quinque autem eorum quae oriuntur. Prop.
3

Sit zodiacus circulus $\alpha\beta$, horizon autem $\gamma\delta$, et auferatur unius signi circumferentia $\gamma\epsilon$, in qua media, id est in puncto ξ , sit sol. Iam quia suppositum est astra solis radios effugere, cum sol est in loco ξ , manifesto astrum γ vespertinum occasum apparentem facit; ergo totus $\gamma\alpha\delta$ semicirculus sex signorum est. Cum igitur in semicirculo $\gamma\beta\delta$ reliqua sint sex signa, quorum unum $\gamma\epsilon$ a sole occupatur²⁾, reliqua quinque sunt orientia; ergo undecim signa apparent.

IV. Astrorum fixorum ea, quae a zodiaco sive ad septentrionales sive ad meridianas partes intercipiuntur³⁾, a matutino ortu ad vespertinum ortum quinque mensium spatio pervenient.

Sit *circulus* $\alpha\beta$ apparentem et occultam *partem* distinguens, et tropici sint $\gamma\delta\epsilon\xi$, aequinoctialis autem $\eta\vartheta$, zodiacus autem circulus $\alpha\eta\lambda\vartheta$, et tria astra $\mu\vartheta\nu$ in ortu sint; dico astra $\mu\vartheta\nu$ a matutino ortu vespertino ortum facere intermisso quinque mensium *spatio*.

1) Hic intelligit circumferentiam de lecatimorium. AURIA in marg. p. 42 (Graeca scilicet περιφέρειαι θεωρούνται interpretans: vide praefat. ad p. 112, 1. 2).

FIGURA similis exstat in codice E, nisi quod ibi litterae $\xi\epsilon$ aequalibus fere spatiis inter $\gamma\beta$ dispositae sunt. In AC notae $\xi\epsilon$ desunt.

2) Autol. propos. 1 huius.

PROPOS. 4: conf. libri primi propos. 2.

3) 'Inerrantium astrorum, quaecunque quidem sub Zodiaco circulo vel ad partes Septentrionales, vel ad Meridionales sita sunt' vertit et in margine hoc scholium addit Auria: 'Zodiaco s. [id est scilicet] vel ad septentrionem vel ad Meridiem posito.' Conf. σχόλιον $\nu\gamma$ et indicem nostrum s. ἀπολαμβάνειν.

Ἄφηρήσθω γὰρ ζῳδίου περιφέρεια ἡ ΘΞ, καὶ τετμήσθω δίχα κατὰ τὸ Ο, καὶ ἐπὶ τοῦ Ο ἔστω ὁ ἥλιος. νῦν μὲν δὴ ἐώσαν ἀνατολὴν ποιήσεται τὰ Μ Θ Ν, ὁ δὲ ἥλιος εἰς τὰ ἐναντία τῶν ζῳδίων κινούμενος πέντε (ιε) ζῳδίων περιφέρειαν πεκινήσθω, καὶ ἔστω ἐπὶ τοῦ Π 5 τόπου ἀπὸ μὲν ἄρα τοῦ Ο τόπου ὁ ἥλιος πινηθήσεται (ιι) πέντε ζῳδίων περιφέρειαν, ἀπὸ δὲ τοῦ Η ἡμίσους (ιξ) ζῳδίου περιφέρειαν, καὶ δύνοντος τοῦ Η τὰ Μ Θ Ν ἄστρα ἀπὸ ἐώσας ἀνατολῆς ἐσπερίαν ἀνατολὴν ποιεῖται. (ιη) ε'. Τοῖς οἰκοῦσι τὴν βόρειον ζώνην ἔκαστον τῶν 10 (ιθ) ἀπλανῶν ἄστρων τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ἐσπερίας τε καὶ ἐώσας δι' ἐνιαυτοῦ ποιεῖται.

"Ἐστω δομέζων μὲν ὁ ΑΒ, τροπικὸν δὲ οἱ ΓΔ ΕΖ, ἵσημερινὸς δὲ ὁ ΗΘ, ὁ δὲ τῶν ζῳδίων κύκλος ὁ ΚΗΛΘ, καὶ ἄστρον τι βορειότερον ἔστω τὸ Μ· λέγω ὅτι τὸ Μ 15 ἄστρον ἀπὸ ἐώσας ἀνατολῆς ἐπὶ ἐώσαν ἀνατολὴν παρέσται δι' ἐνιαυτοῦ.

(ιε) Όστε τὴν ΠΗ ἡμίσους ζῳδίου εἶναι διὰ τὸ τὴν ΘΗ σ' ζῳδίων εἶναι.

(ιι) Τοντέστιν ἀπὸ τοῦ Η ἡμίσους ζῳδίου περιφέρειαν 20 ἀπέχων πινεῖται ἐπὶ τὸ Π.

(ιξ) Τρόκειται τὰ Μ Ν συνανατέλλοντα τῷ Θ καὶ ἀποδείκνυνται μὲν περὶ τῶν Μ Ν, συναποδείκνυνται δὲ καὶ περὶ τοῦ Θ. τοῦ ἐπὶ τῶν ζῳδίων· οὐ γὰρ ἐμνημόνευσεν αὐτοῦ ἐν τῇ προτάσει.

(ιη) Βόρειον ζώνην καλεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ ἵσημερινοῦ ἐπὶ τὸν βόρειον πόλον διάστημα, ὃ ἔστιν ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη. [καὶ τὰς ἔχουμενα.]

(ιθ) Τὰς φαινομένας λέγει· διὰ γὰρ τὸ σ' τοῦ α' βιβλίου δῆλον ὅτι αἱ ἀληθιναὶ δι' ἐνιαυτοῦ ἔγγιστα ἐπιτελοῦνται.

25

30

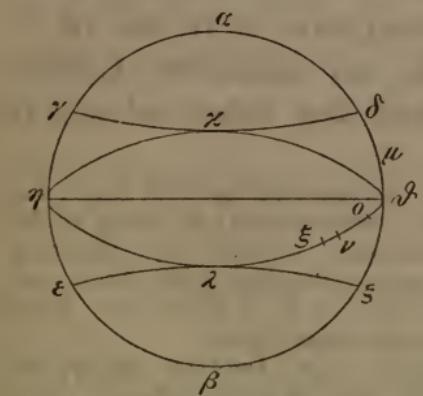
FIGURA, quae in codicibus ACE ad quartam propos. adscripta est, intra circulum αηβδ rectas tantum, non curvas lineas exhibet. Quapropter Auria, qui hanc figurae formam repetit, in marg. p. 42 adnotat 'Diametros tantum accipit'.

1) Conf. σχόλιον ιε et in appendice 47.

2) Conf. ιιι et in app. 48. 3) Conf. ιξ et in app. 49.

Auferatur enim unius signi circumferentia $\vartheta\xi$, quae in o bifariam secetur, et sit sol in o. Iam sic quidem astra μ ϑ ν matutinum ortum facient, sol autem, in contrarium partem signorum se movens, quinque signorum circumferentiam percurrat, sitque in loco π^1); ergo a loco o sol quinque signorum circumferentiam percurret, ab η autem dimidii signi circumferentiam²⁾), et puncto η occidente astra μ ϑ ν a matutino ortu vespertinum ortum faciunt³⁾.

V. Iis, qui zonam borealem⁴⁾ incolunt, unum-^{Prop. 5} quodque astrorum fixorum et ortus et occasus vespertinos matutinosque⁵⁾ intermisso annuo *spatio* facit.

Sit horizon $\alpha\beta$, tropici $\gamma\delta$ $\varepsilon\xi$, aequinoctialis $\eta\vartheta$, zodiacus circulus $\alpha\eta\lambda\vartheta$, et sit astrum quoddam proprius septentrionibus situm μ ; dico astrum μ ab ortu matutino ad ortum matutinum intermisso annuo *spatio* perventurum esse.

4) Conf. σχόλιον τη̄ et in appendice 39.

5) Conf. σχόλιον ιθ̄ et in appendice 50.

FIGURAE duae, quae in codicibus ACE ad quintam propositionem adscriptae sunt, similes sunt ei, de qua ad prop. 4 (p. 114) diximus. Item Auria, qui una tantum figura utitur, rectas lineas intra circulum habet.

Ἄφηρήσθω γὰρ ἡμισυ ριψίου ἡ ΘΝ, καὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Ν γενομένου τὸ Θ ἄστρον ἔῶν ἀνατελλέτω, καὶ τῇ ἑξῆς νυκτὶ ἀφηρήσθω περιφέρεια ἡ ΝΞ, καὶ τῇ ΝΞ ἔστω ἵση ἡ ΟΘ, καὶ κοινὴ προσειλήφθω ἡ ΝΟ· ὅλη ἄρα ἡ ΞΟ ὅλη τῇ ΝΘ ἵση ἔστιν. 5 ἡ δὲ ΝΘ ἡμίσους ἔστι ριψίου· καὶ ἡ ΞΟ ἄρα ἡμίσους ἔστι ριψίου περιφέρεια. καὶ ἐπεὶ τοῦ Ν προανατέλλει τὸ Θ, τῷ δὲ Θ ἄμα ἔστιν συνανατέλλον τὸ Μ, πρό-
(κ) τερον ἄρα τὸ Μ τοῦ Ν ἀνατέλλει. καὶ τοῦτο αἰεὶ
(κα) ἔσται, ἔως ἂν ὁ ἥλιος ἐκπεριελθὼν ὅλην τὴν ΝΛΗΚΘ 10 περιφέρειαν ἀφίκηται ἐπὶ τὸ Ν· ὥστε τὸ Μ ἄστρον ἀπὸ ἔώσας ἀνατολῆς ἐπὶ ἔώσαν ἀνατολὴν παρέσται δι'
(κβ) ἐνιαυτοῦ. τὸ αὐτὸ δὲ ἔσται καὶ ἐπὶ τῆς ἐσπερίας ἐπιτολῆς.

Πάλιν τῶν αὐτῶν ὑποκειμένων, ἐπεὶ τὸ Μ ἄστρον 15 τοῦ Θ βιορειότερον ἔστιν ἄμα δὲ αὐτῷ συνανατέλλει,
(κγ) οὐχ ἄμα ἄρα αὐτῷ δύσεται. συνδύσεται οὖν τῷ Μ τῶν ἐπομένων τι τῷ Θ. συνδυνέτω τὸ Ν, καὶ τῷ Ν
ἔστω κατὰ διάμετρον τὸ Ξ, καὶ ἀφηρήσθω ἡμίσους
(κδ) ριψίου περιφέρεια ἡ ΞΟ· τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Ο 20

(κ) Ἀεὶ γὰρ τὴν ἑξῆς νύκτα διαπορευομένου τοῦ ἡλίου ἀεὶ τὸ Θ προανατέλλει ὡς ἥγονύμενον. συνανατέλλει δὲ αὐτῷ τὸ Μ. ἀεὶ δὲ τοῦτο ἔσται ἐντὸς πενταμήνου, τοιτέστι τῆς ἐσπερίας ἐπιτολῆς. λοιπὸν δὲ τὰς ἄλλας φάσεις ποιεῖται ἔώσαν δύσιν καὶ ἐσπερίαν δύσιν, ἔως οὖν ἐλθὼν ἐπὶ τὸ Ν ὁ ἥλιος τὴν ἔώσαν 25 αὐτοῦ ἐπιτολὴν ποιεῖται, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς λέγει.

(κα) Καὶ ἐπὶ τοῦ κυνὸς καλεῖται αὐθὶ ἑνάστην γὰρ νύκτα φαινεται ἀνατέλλων, ἔως ὁ ἥλιος ἐπὶ τὸ αὐτὸ φθάσῃ, ὅπου ὅντος αὐτοῦ ὁ κύων τὴν πρώτην ἔώσαν ἀνατολὴν ἐποιήσατο.

(κβ) Ἐπὶ τῆς ἐσπερίας ἐπιτολῆς ἡ δεῖξις εἰλ γένοιτο, κατὰ 30 τὰ ἁηθέντα τὴν περιφέρειαν ἀφαιροῦντες τῆς νυκτὸς ἦν ὁ ἥλιος διαπορεύεται * ἀφαιρουμένην ἐποιήσατο οὐχ ἦν μέλλει ποιεῖσθαι.

(κγ) Τὴν ἔώσαν αὐτοῦ δύσιν καὶ τὴν ἐσπερίαν λέγει.

(κδ) Τοῦ γὰρ Ξ ἀνατέλλοντος τὸ Ν δύνει. καὶ δύνει πρὸν τὸν ἥλιον ἀνατεῖται, ὃ ἔστιν ἔώσα αὐτοῦ δύσις.

Auferatur enim dimidii signi circumferentia $\vartheta\nu$, et, cum sol ad ν pervenerit, astrum ϑ matutinum oritur, et proxima nocte auferatur circumferentia $\nu\xi$, et ipsi $\nu\xi$ aequalis sit $\circ\vartheta$, et communis adiungatur ipsa $\nu\circ$; ergo tota $\xi\circ$ toti $\nu\vartheta$ aequalis est. Circumferentia autem $\nu\vartheta$ dimidii signi est¹⁾; ergo etiam $\xi\circ$ dimidii signi est. Et quoniam astrum ϑ prius quam ν oritur²⁾, simul autem cum ϑ astrum μ oritur, μ igitur prius quam ν oritur. Atque hoc semper fiet, donec sol, postquam omnem $\nu\lambda\eta\mu\vartheta$ circumferentiam percurrerit, ad ν perveniet³⁾; itaque astrum μ ab ortu matutino ad ortum matutinum intermisso annuo *spatio* perveniet. Idem autem de vespertino ortu fiet.

Rursus iisdem suppositis, quia astrum μ propius septentrionibus est quam ϑ et simul cum eo oritur,

non igitur simul cum eo occidet⁴⁾. Iam simul cum μ astrum quoddam eorum quae sequuntur occidet. Simul occidat ν , et ipsi ν iuxta diametrum oppositum sit ξ , et auferatur dimidii signi circumferentia $\xi\circ$; ergo, cum sol ad $\circ$

pervenit, astrum ξ matutinum oritur, et ν matutinum occidit⁵⁾; ergo etiam μ matutinum occidit. Sed diurno

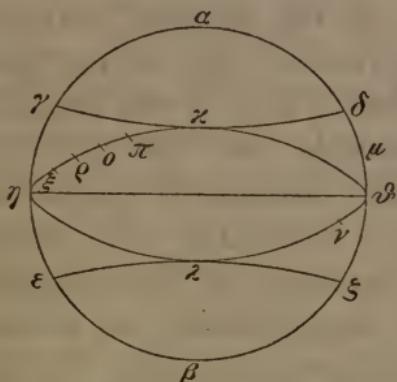
1) Ut ponitur. AURIA in marg. p. 44.

2) Autol. de sphaera propos. 9.

3) Conf. σχόλιον καὶ in appendice 51.

4) Autol. l. c.

5) Conf. σχόλιον καὶ in appendice 52.

(κε) γενομένου τὸ Ξ ἄστρον ἐῶν ἀνατέλλει, τὸ δὲ Ν ἐῶν δύνει· καὶ τὸ Μ ἄρα ἐῶν δύνει. ἐν δὲ τῷ τῆς ἡμέρας χρόνῳ ὁ ἥλιος διερχέσθω περιφέρειαν τὴν ΟΠ, καὶ τῇ ΠΟ ἵση ἔστω ἡ ΡΞ. κοινὴ προσειλήφθω ἡ ΡΟ· ἡ ἄρα ΞΟ ὅλῃ τῇ ΡΠ ἵση ἔστιν. ἡ δὲ ΞΟ ἡμίσους 5 ξωδίου περιφέρειά ἔστιν· καὶ ἡ ΡΠ ἄρα ἡμίσους ξωδίου περιφέρειά ἔστιν· τοῦ ἄρα ἥλιου ἐπὶ τοῦ Π ὅντος τὸ Ρ ἐῶν ἀνατέλλει. καὶ προανατέλλει τὸ Ξ τοῦ Ρ, τοῦ δὲ Ξ ἀνατέλλοντος τὸ Ν ἐῶν δύνει, καὶ συνδύνει αὐτῷ τὸ Μ· τὸ Μ ἄρα ἐῶν δύνει τοῦ ἥλιου 10 ἐπὶ τοῦ Π ὅντος. καὶ τοῦτο αἰεὶ ἔσται, ἔως ἂν ὁ ἥλιος ἐκπεριελθὼν ὅλον τὸν κύκλον ἀφίκηται ἐπὶ τὸ Ο δι' ἐνιαυτοῦ. τὸ αὐτὸ δὲ ἔσται καὶ ἐπὶ τῆς ἐσπερίας δύσεως.

σ'. "Ἐκαστον τῶν ἐπὶ τοῦ ξωδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων ἀπὸ τῆς ἐώας ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν 15 ἐπιτολὴν παραγίγνεται, ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπερίας ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἐώαν δύσιν παραγίγνεται, ἀπὸ δὲ τῆς ἐώας δύσεως ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν δύσιν, ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπερίας δύσεως ἐπὶ τὴν ἐώαν ἐπιτολὴν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἐσπερίας δύσεως ἐπὶ τὴν ἐώαν ἐπιτολὴν δι' ἡμερῶν λ', 20 καὶ τοῦτον τὸν χρόνον οὕτε ἀνατέλλον οὕτε δῦνον δρᾶται, ἀπὸ δὲ τῆς ἐώας ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν ἐπιτολὴν διὰ πέντε μηνῶν παραγίγνεται, καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀνατέλλον θεωρηθήσεται, ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπερίας ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἐώαν δύσιν παρέσται δι' 25 ἡμερῶν λ', καὶ οὕτε ἀνατέλλον οὕτε δυόμενον φαίνεται, ἀπὸ δὲ τῆς ἐώας δύσεως ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν δύσιν διὰ πέντε μηνῶν παραγίγνεται, καὶ τοῦτον τὸν (κε) χρόνον δυόμενον δρᾶται.

(κε) Τοῦ οὖν ἥλιου ἐπὶ τὸ Ξ γενομένου τὸ Ο ἐῶν ἀνατέλλει. προανατέλλει δὲ αὐτοῦ τὸ Ρ. συνανατέλλει δὲ τῷ Θ

tempore sol circumferentiam $\sigma\pi$ percurrat, et ipsi $\sigma\pi$ aequalis sit $\varrho\xi$. Communis adiungatur ipsa $\varrho\sigma$; ergo tota $\xi\sigma$ toti $\sigma\pi$ aequalis est. Sed $\xi\sigma$ dimidii signi circumferentia est; ergo etiam $\varrho\pi$ dimidii signi circumferentia est; ergo, cum sol est ad π , punctum ϱ matutinum oritur. Et ξ prius quam ϱ oritur, et ipso ξ oriente occidit ν matutinum, et simul cum eo μ occidit; ergo μ matutinum occidit, cum sol est ad π . Atque hoc semper fiet, donec sol, postquam totum circulum percurrerit, ad o perveniet annuo *spatio*. Idem autem de vespertino occasu fiet.

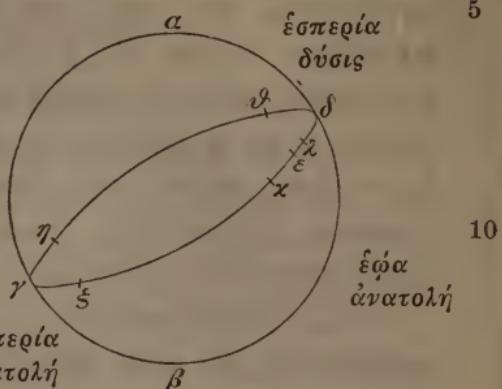
VI. Unumquodque astrorum, quae in zodiaco ^{Prop. 6} posita sunt, ab ortu matutino ad ortum vespertinum pervenit, tum ab ortu vespertino ad occasum matutinum, deinde ab occasu matutino ad occasum vespertino, denique ab occasu vespertino ad ortum matutinum, et ab occasu quidem vespertino ad ortum matutinum XXX diebus, quo temporis spatio neque oriens neque occidens conspicitur, ab ortu autem matutino ad ortum vespertinum quinque mensibus pervenit, quo tempore oriens conspicietur, ab ortu autem vespertino ad occasum matutinum XXX diebus pervenit, quo tempore neque oriens neque occidens appetet, denique ab occasu matutino ad occasum vespertino quinque mensibus pervenit, quo tempore occidens conspicitur.

τὸ M. οὐλὶ οὖτως ἔως οὗ ἐπὶ τὸ M ἀφίκηται ὁ ἥλιος, ἡ ἀπόδειξις πρόεισιν, ὥστε φαίνεσθαι μὲν τὸ πρὸ τοῦ ἐν φέρεστιν ὁ ἥλιος ἔψον, τὸ δὲ M μόνον φαίνεσθαι μετὰ τὸ φανῆναι ἔψον, ἔως οὗ ἐνιαυτοῦ παρελθόντος, ὅταν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὸ H ἔλθῃ, 5 πάλιν ἔψον φανῇ.

(κε) *Ως δὲ οὐλὶ τοῦτο ἀεὶ ἔσται ἔως τοῦ ζ' εἰσηκώς ἡρμήνευσε, οὐλὶ τὸ ἄνω πῶς εἴρηται, ἐν τοῖς πρὸ αὐτοῦ.*

"Εστω ὁρίζων ὁ AB τὸ φανερὸν καὶ τὸ ἀφανὲς τῆς σφαιρᾶς, ζῳδιακὸς δὲ ὁ $\Gamma\Delta$, καὶ ἄστρον τι ἔστω ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς τὸ Δ , καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ζῳδίου περιφέρεια ἡ ΔE , καὶ πάλιν ἡ $Z\Gamma$ καὶ ἡ ΓH καὶ ἡ $\Theta\Delta$. φανερὸν
δὴ ὅτι τοῦ ἡλίου ἐπὶ⁵
τοῦ E σημείου ὅντος
τὸ Δ ἄστρον ἐώσαν
ἐπιτολὴν ποιεῖται.
ἔστω δὲ ἦν πορεύε-
ται δὲ ἥλιος ἐν τῇ
νυκτὶ περιφέρεια ἡ
 EK , καὶ τῇ EK ἵση¹⁰
ἀπειλήφθω ἡ ΔA ,

καὶ ἵοινὴ ἡ AE . ὅλη ἄρα ἡ ΔE ὅλῃ AK ἵση ἔστιν.¹⁵
ἡμίσους δὲ ζῳδίου ἔστιν ἡ ΔE . ἡμίσους ἄρα καὶ ἡ AK .
τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ A ἄστρον ἐπιτελλό-
μενον δρᾶται ἐῶν. καὶ προανατέλλει αὐτοῦ τὸ Δ .
καὶ τοῦτο αἰεὶ ἔσται ἔως ἂν ὁ ἥλιος ἀφίκηται ἐπὶ τὸ Z σημεῖον. καὶ γενομένου ἐπὶ τὸ Z καὶ ἀπέχοντος²⁰
(πξ) ἡμίσους ζῳδίου περιφέρειαν τὴν ΓZ , τὸ Δ ἄστρον
ἐσπερίαν ἐπιτολὴν ποιεῖται. τὸ ἄρα Δ ἄστρον ἀπὸ²⁵
ἐώσας ἐπιτολῆς ἐπὶ ἐσπερίαν ἐπιτολὴν παραγίγνεται διὰ
πενταμήνου· πέντε γὰρ ζῳδίων ἔστιν ἡ EZ περιφέρεια,
καὶ φανερὸν ὅτι πέντε ζῷδια διὰ πενταμήνου διέρχεται.²⁵

(πξ) Τοῦ γὰρ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Z ὅντος, τοῦ Γ ἔστιν ἐσπερία δύσις. τοῦ δὲ Γ δύνοντος τὸ Δ ἀνατέλλει. τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Z ὅντος, τοῦ Δ ἐσπερία ἐπιτολὴ ἔστιν.

Sit *circulus αβ* apparentem et occultam sphaerae *partem* distinguens, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum aliquod δ sit in ortu¹⁾), et auferatur dimidii signi circumferentia $\delta\varepsilon$, ac rursus $\zeta\gamma$ et $\gamma\eta$ et $\vartheta\delta$; appareat igitur, dum sol est in puncto ε , astrum δ ortum matutinum facere²⁾). Sit autem ea quam sol noctu percurrit circumferentia $\varepsilon\zeta$, et ipsi $\varepsilon\zeta$ aequalis auferatur $\delta\lambda$, et communis addatur $\lambda\varepsilon$; tota igitur $\delta\varepsilon$ toti $\lambda\varepsilon$ aequalis est. Sed dimidii signi est $\delta\varepsilon$ ³⁾; ergo etiam $\lambda\varepsilon$ dimidii signi est; itaque, cum sol est in puncto $\varkappa$, astrum λ matutinum oriens conspicitur. Et prius quam λ oritur δ . Idque semper fiet, quoad sol ad punctum ξ perveniet⁴⁾). Et cum sol ad ξ accessit circumferentia que $\gamma\xi$, quae est dimidii signi, distat⁵⁾), astrum δ ortum vespertinum facit⁶⁾); ergo astrum δ ab ortu matutino ad ortum vespertinum quinque mensibus pervenit; nam quinque signorum est circumferentia $\varepsilon\xi$, atque appetet quinque signa quinque mensibus percurri⁷⁾).

---

quae ad propos. 5 adscriptae sunt. Notas $\xi\omega\alpha$ [$\xi\omega\alpha$ AC] $\delta\nu\sigma\iota\varsigma$ etc. om. E itemque Auria. In A vox $\xi\sigma\pi\epsilon\varrho\iota\alpha$ ante $\alpha\nu\alpha\tau\omega\eta$ corrupta est.

1) Partes orientales sint versus δ : occidentales versus γ . AURIA in marg. p. 47.

2) Apparentem ortum matutinum hoc loco intellegendum esse significat Auria definitionem 6 libri primi in marg. p. 47 citans.

3) Ut ponitur. AURIA ibidem.

4) Lege scho. 2 in 5 huius libri 2. AURIA ibidem [id est in appendice huius editionis scholium 51].

5) Grad. 15. AURIA ibidem.

6) Apparentem ortum vespertinum significari similiter ac supra (adn. 2) adnotat Auria. Praeterea vide $\sigma\chi\omega\lambda\iota\omega\eta$ $\kappa\xi$ et in appendice 53.

7) Conf. in appendice scholium 54.

Όμοιως δὴ δειχθήσεται καὶ τὰ λοιπὰ τὰ διὰ τῆς προτάσεως. ἀκολούθως γὰρ τὴν ΖΓΗ περιφέρειαν διελ-
(κη) θῶν ὁ ἥλιος ἐνὸς ζῳδίου οὖσαν τὴν ἑώαν δύσιν ποιεῖ
τῷ Δ ἄστρῳ· καὶ φανερὸν ὡς διὰ ἡμερῶν τριάκοντα.
ἔτι δὲ τὴν ΗΘ διελθῶν πέντε ζῳδίων οὖσαν τὴν 5
(κθ) ἔσπερίαν δύσιν ποιεῖ τῷ Δ ἄστρῳ καὶ διὰ μηνῶν
πέντε. πάλιν δὲ τὴν ΘΔΕ ὁ ἥλιος διερχόμενος καὶ
ἐπὶ τὸ Ε παραγενόμενος τὴν ἑώαν ἀνατολὴν ποιεῖ
τῷ Δ ἄστρῳ καὶ διὰ ἡμερῶν λ'. ἐνὸς γὰρ ζῳδίου
δίεισιν περιφέρειαν.

(λ) ζ. "Οσα ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ ἐπὶ τὰ
(λα) πρὸς ἄρκτους, ἐκείνων αἱ ἑώαι δύσεις τῶν ἑώων ἐπι-
τολῶν προηγοῦνται, ὅσα δὲ ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ
ζῳδιακοῦ ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἐκείνων αἱ ἑώαι
ἐπιτολαὶ τῶν ἑώων δύσεων προηγοῦνται.

"Ἔστω ὁρίζων ὁ ΑΒ, ὁ δὲ τῶν ζῳδίων κύκλος ὁ

(κη) Τοῦ γὰρ ἥλιου ὅντος ἐπὶ τοῦ Η, τοῦ παντὸς περι-
ενεχθέντος τοῦ Γ ἄστρου ἐστὶν ἡ ἑώα ἐπιτολή. τοῦ δὲ Γ ἀνα-
τέλλοντος τὸ Δ δύνει· τοῦ ἄρα ἥλιου ἐπὶ τοῦ Η ὅντος, τοῦ Δ
ἡ ἑώα δύσις, καὶ οὕτε ἀνατέλλον οὕτε δυνόμενον ὁρᾶται τὸ Δ, 20
ἐν ὅσῳ τὴν ΖΗ περιφέρειαν ὁ ἥλιος διαπορεύεται, τουτέστι τὰς
λ' ἡμέρας. ἐπειδὴ προελθόντος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ζ, οὐκέτι ἀπέχον
τὸ Γ εἰς μοίρας οὖν φαίνεται τὴν ἔσπερίαν δύσιν ποιούμενον,
ῶστε οὐδὲ τὸ κατὰ διάμετρον αὐτῷ τὸ Δ τὴν ἔσπερίαν ἐπιτολὴν
φαίνεται ποιούμενον. πάλιν τοῦ ἥλιου πρὸ τοῦ Η ὅντος τὸ Γ 25
μὴ ἀπέχον τὰς εἰς μοίρας οὖν φαίνεται τὴν ἑώαν ἐπιτολὴν ποιού-
μενον. οὐκοῦν οὐδὲ τὸ κατὰ διάμετρον αὐτῷ τὸ Δ τὴν ἑώαν
δύσιν ποιούμενον.

(κθ) Τοῦ γὰρ ἥλιου ἐπὶ τοῦ Θ ὅντος καὶ περιενεχθέντος
τοῦ παντὸς καὶ τοῦ Θ κατὰ τὸ Ζ γενομένον τοῦ δὲ Δ κατὰ 30
τὸ Γ, τοῦ Δ ἐσται ἔσπερία δύσις.

(λ) Ἐν τούτῳ περὶ ἑώας δύσεως λέγει καὶ περὶ ἑώας ἐπι-
τολῆς.

(λα) Ἀντὶ τοῦ εἰς τὰ προηγούμενα μέρη τῶν ἑώων ἐπιτολῶν
γίνονται αἱ ἑώαι δύσεις.

10

15

25

35

Iam similiter reliqua etiam quae propositio continet demonstrabuntur. Nam deinceps sol, cum circum-

ferentiam $\xi\gamma\eta$, quae est unius signi¹⁾), percurrit, astro δ occasum matutinum²⁾ efficit, id quod diebus triginta fieri apparet³⁾). Porro, postquam circumferentiam $\eta\vartheta$, quae est quinque signorum,

percucurrit, astro δ occasum vespertinum, idque quinque mensibus, efficit⁴⁾). Rursus circumferentiam θδε sol percurrentis, cum ad ε pervenit, matutinum ortum astro δ efficit, idque triginta diebus⁵⁾; unius enim signi circumferentiam absolvit⁶⁾.

VII. Quaecunque *astra* a zodiaco septentrionem ^{Prop.}₇ versus intercipiuntur, eorum occasus matutini antecedunt ortus matutinos; quaecunque autem a zodiaco meridiem versus intercipiuntur, eorum ortus matutini antecedunt occasus matutinos.

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem circulus $\gamma\delta$, et

1) Grad. 30. AURIA in marg. p. 47.

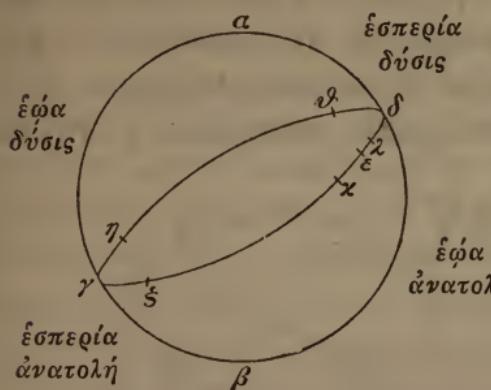
2) Apparentem scilicet, per defin. 7 libri primi, ut Auria adnotat. Similiter paulo post, ubi de vespertino occasu agitur, definitionem 9 citat.

3) Conf. σχόλιον η̄ et in appendice 55.

4) Conf. σχόλιον η̄θ̄ et in appendice 56.

5) Ut annotatum est in schol. 2 [id est in append. schol. 54] in hanc proposit. AURIA in marg. p. 48.

6) Conf. in appendice scholium 57.

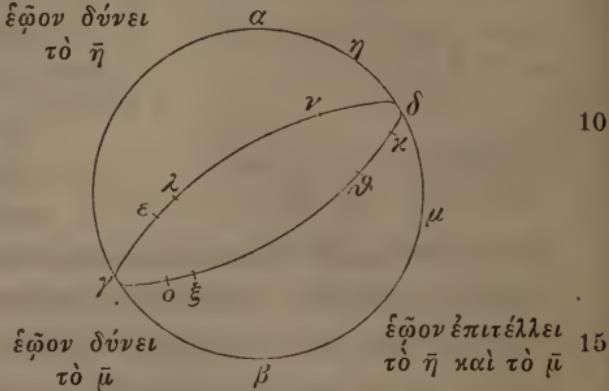
ΓΔ, καὶ ἄστρον τι ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἔστω τὸ Δ, βορειότερον δὲ τὸ Η· τὸ ἄρα Δ ἄστρον τῷ Η ἄστρῳ ἅμα μὲν ἀνατέλλει, οὐχ ἅμα δὲ δύνει· ὥστε τῶν ἐπομένων τινὶ τῷ Δ ἄστρῳ τὸ Η συνδύσεται. συνδυνέτω τῷ Θ, καὶ ἔστω τῷ Θ κατὰ διάμετρον τὸ Ε, 5 καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ξωδίου περιφέρεια ἡ ΔΚ, καὶ ἔτι ἡ ΕΛ. καὶ ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ

K ὅντος τὸ Δ ἑών
(λβ) ἀνατέλλει, τῷ δὲ

Δ ἅμα ἀνατέλλει τὸ Η, τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Κ

ὅντος τὸ Η ἑών ἀνατέλλει. πάλιν ἐφον δύνει

ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τὸ μ

ἐφον ἐπιτέλλει τὸ η καὶ τὸ μ

τοῦ Λ τόπου ὅντος τὸ Ε ἑών ἀνατέλλει, τοῦ δὲ Ε ἀνατέλλοντος τὸ Θ δύνει [καὶ τὸ Η], τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Λ ὅντος τὸ Η ἑών δύνει· συνδύνει γὰρ τὸ Η τῷ Θ. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Κ ὅντος ἑών ἀνατέλλει· 20

ὥστε ἐν φόρῳ ὁ ἡλιος τὴν ΚΓΕΛ περιφέρειαν δίεισιν,

(λγ) τὸ Η ἄστρον ἑών δύνει. καὶ ἔστι μείζων ἡ ΚΓΕΛ

περιφέρεια τῆς ΛΔΚ περιφερείας, καὶ προηγεῖται τὸ Λ

(λδ) τοῦ Κ· ἀπὸ ἄρα ἐφάσις ἀνατολῆς ἐπὶ ἐφάνη δύσιν παρα-

(λβ) Καὶ εἰδηται δὲ ὡς τοῦ Η ἡ ἐφάσις ἀνατολῆ.

25

(λγ) Ἐπεὶ γὰρ ἡ ΕΛ τῇ ΔΚ ἵση, ἡ δὲ ΕΛΔ ἐλάττων ἡμινυκλίου, καὶ ἡ ΛΔΚ ἄρα ἐλάττων ἡμινυκλίου· ὥστε ἡ λοιπὴ ἡ ΚΓΕΛ μείζων ἡμινυκλίου.

(λδ) Τὸ ὕστερον λέγει ἀντὶ τοῦ βραδύτερον καὶ διὰ πλεύονος χρόνου, τὸ δὲ πρότερον ἀντὶ τοῦ θάττον καὶ δι' ἐλάσσονος 30 χρόνου.

astrum aliquod in ortu sit δ^1), et magis septentrionem versus η ; ergo astrum δ simul cum astro η oritur, neque tamen simul occidit²); itaque astrum η simul cum aliquo eorum quae astrum δ sequuntur occidet. Occidat simul cum ϑ , et ipsi ϑ iuxta diametrum oppositum sit ε , et auferatur dimidii signi circumferentia $\delta\kappa$, itemque $\varepsilon\lambda$. Et quia, cum sol est in $\varkappa$, astrum δ matutinum oritur, ac simul cum δ oritur η , cum igitur sol est in $\varkappa$, matutinum oritur η . Rursus quia, cum sol in loco λ est, ε matutinum oritur, oriente autem ε occidit ϑ^3), cum igitur sol in λ est, η matutinum occidit; nam η simul cum ϑ occidere *suppositum est*⁴). Sed, cum sol est in $\varkappa$, idem η matutinum oritur⁵); itaque, cum sol circumferentiam $\varkappa\gamma\epsilon\lambda$ percurrit⁶), astrum η matutinum occidit. Et maior est circumferentia $\varkappa\gamma\epsilon\lambda$ quam $\lambda\delta\kappa^7$), atque astrum λ ipsum $\varkappa$ antecedit; ergo *astrum* η ab ortu matutino ad occasum

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod zodiacus eandem positionem habet quam in figuris theorematis 5. Notas $\xi\omega\nu\sigma$ [ξων AC] δύνει τὸ $\bar{\eta}$ etc. om. E. Pro $\bar{\eta}$ C utroque loco exhibet $\bar{v}$

1) Partes orientales sint versus δ punctum, occidentales versus γ : septentrio in α et meridies in β puncto. AURIA in marg. p. 50.

2) Autol. de sphaer. 9.

3) Eucl. phaenom. 6.

4) Haec quae Graecis συνδύνει γὰρ τὸ Η τῷ Θ respondent Auria in versione sua omittit, addit autem in margine 'Quoniam suppositum est cum astro F [id est ϑ] simul occidere'.

5) Conf. initium demonstrationis quae propositionem 6 sequitur (p. 120).

6) A motu mundi ab ortu ad occasum. AURIA in marg. p. 50.

7) Vide σχόλιον λγ et in appendice 58.

γίγνεται ὑστερον, καὶ ἀπὸ ἐώας δύσεως ἐπὶ ἐώαν ἀνατολὴν πρότερον.

Πάλιν ἔστω ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς νοτιώτερον τὸ *M* ἄστρον. καὶ ἐπεὶ τὸ *M* ἄστρον τῷ μὲν *A* ἄστρῳ ἄμα ἀνατέλλον πρότερον δύνει, τῶν προηγουμένων τινὶ 5 αὐτοῦ τὸ *M* συνδυνέται. συνδυνέτω τῷ *N*, καὶ ἔστω (λε) τῷ *N* κατὰ διάμετρον τὸ *Ξ*, καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ξωδίου περιφέρεια ἡ *ΞΟ*. καὶ ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ *K* ὅντος τὸ *A* ἐῶν ἀνατέλλει, καὶ τὸ *M* ἐῶν (λξ) 10 ἀνατέλλει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐπὶ τοῦ *O* τὸ μὲν *Ξ* ἐῶν ἀνατέλλει, τὸ ἄρα *N* δύνει. τοῦ δὲ *N* δύνοντος καὶ τὸ *M* δύνει, ὥστε καὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ *O* ὅντος τὸ *M* ἐῶν δύνει. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐπὶ (λξ) τοῦ *K* ὅντος ἐῶν ἀνέτελλεν. καὶ ἔστιν ἐλάττων ὁ

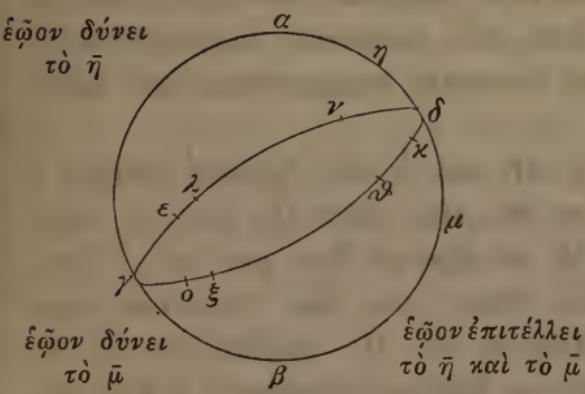
(λε) Ὄταν ὑπάρχῃ κατὰ διάμετρον τὰ ἄστρα, οὐκ ἔστιν 15 εἰπεῖν ποιὸν ἔστι τὸ προηγούμενον. ἐὰν γὰρ κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ παντὸς ὡς ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δυσμὰς λάβωμεν τὸ ἀνατολι- πάτερον ἡγούμενον, εἶτα ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ μετὰ τὸ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ὅντος ἐπεξίωμεν ἔως τοῦ ἡμικυκλίου, τόδε τοῦδε ἥγεῖται καὶ [τόδε τοῦδε ἥγεῖται] τὸ μὲν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἐπό- 20 μενον, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς δύσεως ἡγούμενον. τὸ κατόπιν δὲ πάλιν τοῦ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ὅντος λαβόντες ὡς ἐπόμενον (οὗτο γὰρ καὶ κατὰ τὴν τοῦ παντὸς κίνησιν), ἐὰν ἐπεξίωμεν ἔως τοῦ ἡμι- κυκλίου [καὶ τοῦ εὐωνύμου], τόδε τῷδε ἔπειται *καὶ* ἔσται ἐπόμενον τὸ ἐν τῇ δύσει τῷ ἐν τῇ ἀνατολῇ. ἦν δὲ καὶ ἡγού- 25 μενον τοῦ αὐτοῦ. εἰ δὲ μείζων εἴη ἡμικυκλίου περιφέρεια, τότε δῆλον γίνεται τὸ προηγούμενον ἐν τῇ τοῦ παντὸς κινήσεως· τὸ μὲν γὰρ ἐλαττον ἀπέχον κατὰ τὰ ἐπόμενα ἡμικύκλια τὸ ἐπό- μενόν ἔστι, τὸ δὲ πλέον ἀπέχον κατὰ τὰ ἐπόμενα ἡγούμενον κατὰ τὴν θέσιν τῶν ξωδίων. κατὰ τὰ ἐπόμενα λαμβάνονται 30 ἡμῖν, ὃ ἔστι μετὰ τὴν κίνησιν τῶν ξωδίων *Χ* ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ αὐτολάς.

(λξ) Περιενεχθέντος τοῦ παντὸς καὶ τοῦ *G* ἐπὶ τοῦ *A* γενομένου, τοῦ δὲ *Ξ* ἐπὶ τοῦ *N*.

(λξ) Τουτέστι τοῦ χρόνου, ἐν φ τὴν ΟΓΚ περιφέρειαν δια- 35 πορεύεται.

matutinum posterius, et ab occasu matutino ad ortum matutinum prius pervenit¹⁾.

Rursus sit in ortu magis meridiem versus astrum μ . Et quia astrum μ , simul cum δ oriens, prius occidit²⁾, cum aliquo eorum quae ipsum δ antecedunt astrum μ occidet. Occidat simul cum ν , et ipsi ν iuxta diamet-

trum oppositum sit ξ , et auferatur dimidii signi circumferentia ξ . Et quia, cum sol in π est, astrum δ matutinum oritur, astrum quoque μ matutinum oritur.

Rursus quia, cum

sol est in σ , astrum ξ matutinum oritur, astrum igitur ν occidit³⁾. Sed occidente ν occidit etiam μ ⁴⁾; itaque, cum sol est in σ , astrum μ matutinum occidit. Verum etiam, cum sol in π erat, ipsum μ matutinum oriebatur.

1) Posterius, id est tardius et maiori temporis spatio: prius, id est citius et minori tempore. AURIA in marg. p. 50. Et conf. scholium Graecum $\lambda\delta$.

2) Autol. de sphaer. 9.

3) Eucl. phaenom. 6.

4) Supponitur enim ipsum ν simul occidere cum ipso μ astro. AURIA in marg. p. 51.

χρόνος ἐν ὃ ὁ ἥλιος τὴν ΚΟ περιφέρειαν διέρχεται,
(λη) καὶ προηγεῖται τὸ Κ τοῦ Ο· ἀπὸ ἦρα τῆς ἑώρας δύσεως
ἐπὶ ἑώραν ἀνατολὴν παρέσται ὑστερον, καὶ ἀπὸ ἑώρας
ἀνατολῆς ἐπὶ ἑώραν δύσιν πρότερον.

(λθ) η'. "Οσα ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ξωδιακοῦ κατὰ 5
τὰς ἀνατολὰς ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτους, ἐκείνων αἱ ἐσπέραιαι
δύσεις προηγοῦνται τῶν ἐσπερίων ἐπιτολῶν, ὅσα δὲ
πρὸς μεσημβρίαν ὑπὸ τοῦ ξωδιακοῦ ἀπολαμβάνεται,
ἐκείνων αἱ ἐσπέραιαι ἀνατολαὶ προηγοῦνται τῶν ἐσπε-
ρίων δύσεων. 10

"Εστω ὁρίζων δὲ ΑΒ καὶ ὁ τῶν ξωδίων κύκλος ὁ
ΓΔ, καὶ ἄστρον τι ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἐπὶ τὰ πρὸς
ἄρκτους ἔστω τὸ Η· τὸ ἦρα Η ἄμμα μὲν τῷ Δ ἀνα-
τέλλει, οὐχ ἄμμα δὲ δύνει· τῶν ἦρα ἐπομένων τινὶ¹⁵
τῷ Δ ἄστρῳ συνδύσεται τὸ Η. συνδυνέτω τῷ Θ,
(μ) καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ξωδίου περιφέρεια ἡ ΘΚ, καὶ
ἔτι ἡ ΓΔ. ἐπεὶ τοῦ ἥλιου ἐπὶ τοῦ Κ δύντος τὸ Θ
ἐσπέριον δύνει, τοῦ δὲ Θ δύνοντος καὶ τὸ Η δύνει,

(λη) Τὰ ξώδια ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ ἀνατολὰς τὴν θέσιν ἔχει.
οἷον ἔστω κοῖος ἐπὶ τῶν δυσμῶν. μετὰ αὐτόν ἔστι ταῦρος ἐπὶ 20
ἀνατολᾶς, εἶτα δίδυμοι ἐπὶ ἀνατολᾶς καὶ ἔξης δύοις πάντα.
καὶ ἔστιν ἐπόμενα μὲν τὰ ὑποδεχόμενα τὸν ἥλιον, οἷον ἀπὸ
υροῦ ὁ ταῦρος τῷ κοιῷ ἐπόμενος, ἀπὸ ταύρου δίδυμοι τῷ
ταύρῳ ἐπόμενοι, ἡγούμενα δὲ κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ παντὸς
ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς. ὡς διδύμους ἡγεῖσθαι τοῦ ταύρου 25
καὶ ταῦρον κοιοῦ.

(λθ) Ἐν τούτῳ καὶ περὶ ἐσπερίας δύσεως καὶ ἐσπερίας ἐπι-
τολῆς.

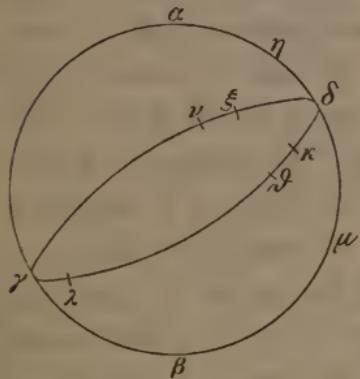
(μ) Ἀν τε δὲ ἡμίσους ξωδίου περιφέρεια εἰῇ ἡ ΚΘ, ἀν τε
ὑπεροπίτη τὴν ΔΘ, ἀν τε ἐλάττων ἡ τῆς ΔΘ, ἡ ὡς ἡ ΔΚ, 30
προβαίνει τὸ θεώρημα, ἐπειδὴ τὸ Δ τε μοίρας ἐφ' ἐκάστου
ἀπέχον ἑψον ἐπιτέλλει.

1) Minus tempus scilicet eo tempore, in quo circumferentiam *κυργο* pertransit. AURIA ibidem [*κυργο* transscrispsimus ex *HNCEQ*, quae notatio ex Auriae ratione respondeat Graecae *κυργη*]. Conf. Graecum scholium λξ.

Et minus est tempus, quo sol circumferentiam $\alpha\beta$ percurrit¹⁾, atque astrum κ ipsum o antecedit²⁾; ergo astrum μ ab occasu matutino ad ortum matutinum posterius, et ab ortu matutino ad occasum matutinum prius perveniet.

VIII. Quaecunque *astra* a zodiaco in orientis parte ^{Prop.}₈ septentrionem versus intercipiuntur, eorum occasus vespertini antecedunt ortus vespertinos; quaecunque autem meridiem versus a zodiaco intercipiuntur, eorum ortus vespertini antecedunt occasus vespertinos.

Sit horizon $\alpha\beta$ et zodiacus circulus $\gamma\delta$, et astrum aliquod in ortu septentrionem

versus sit η ; ergo astrum η simul cum δ oritur, neque tamen simul occidit³⁾; ergo astrum η simul cum aliquo eorum quae astrum δ sequuntur occidet. Occidat simul cum ϑ , et auferatur dimidii signi⁴⁾ circumferentia $\vartheta\kappa$, itemque $\gamma\lambda$. Quia, cum sol

in κ est, astrum ϑ vespertino occidit, occidente autem ϑ etiam astrum η occidit⁵⁾, astrum igitur η , cum sol

2) Conf. σχόλιον λη et in appendice 59.

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod zodiacus eandem positionem habet quam in figuris theorematis 5. Ad dexteram partem superiorem in C, ac minus distinete in A, adscripta sunt ἐσπέριον δύνει τὸ μῆνας, ad inferiorem ἐσπέριον δύνει τὸ ηλίου, denique ad sinistram partem inferiorem in C ἐσπέριον ἐπιτέλλει τὸ νῆφος, in A ἐῶντος ἐπιτέλλει τὸ ηλίου.

3) Autol. de sphaer. 9.

4) Grad. 15. AURIA in marg. p. 52.

5) Supponitur enim cum ϑ simul occidere. IDEM.

τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Κ ὅντος τὸ Η ἑσπέριον δύνει.
 (μα) πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ὅντος ἐπὶ τοῦ Λ τὸ Γ ἑσπέριον δύνει, τοῦ δὲ Γ δύνοντος τὸ Η ἑσπέριον ἀνατέλλει, τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Λ ὅντος τὸ Η ἑσπέριον ἀνατέλλει· μείζων ἄρα ὁ χρόνος ἐνῷ ὁ ἥλιος τὴν ΛΔΚ 5 περιφέρειαν διέρχεται ἢ τὴν ΚΛ· ἀπὸ ἄρα τῆς ἑσπερίας ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν δύσιν παραγίγνεται ὕστερον, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπερίας δύσεως ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν ἀνατολὴν πρότερον.

Πάλιν εἰλήφθω ἄστρον πρὸς μεσημβρίαν τὸ Μ. 10 παὶ ἐπεὶ οὐχ ἄμα μὲν τῷ Λ τὸ Μ δύνει, ἄμα δὲ ἀνατέλλει, ὥστε συνδύεται τῶν ἡγουμένων τινὶ τοῦ Λ. συνδυνέτω τῷ Ξ, καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ζῳδίου περιφέρεια ἡ ΝΞ. ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Ν ὅντος τὸ Ξ ἑσπέριον δύνει, τοῦ δὲ Ξ δύνοντος τὸ Μ δύνει, τοῦ 15 ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Ν ὅντος τὸ Μ ἑσπέριον δύνει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Λ ὅντος τὸ Γ ἑσπέριον δύνει, τοῦ δὲ Γ δύνοντος τὸ Λ ἑσπέριον ἀνατέλλει, καὶ τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Λ ὅντος τὸ Λ ἑσπέριον ἀνατέλλει. συνανατέλλει δὲ τὸ Λ τῷ Μ· ὥστε κατὰ 20 μὲν τοῦ Λ ὅντος τοῦ ἡλίου τὸ Μ ἑσπέριον ἀνατέλλει, (μβ) κατὰ δὲ τοῦ Ν ἑσπέριον δύνει. καὶ ἔστιν ἡ ΛΓΝ περιφέρεια τῆς ΝΔΛ ἐλάσσων· ἀπὸ ἄρα τῆς ἑσπερίας δύσεως ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν ἀνατολὴν παραγίγνεται ὕστε-

(μα) Ὡς νεῖται ὁ ζῳδιακὸς μὴ περιγραφεῖς.

25

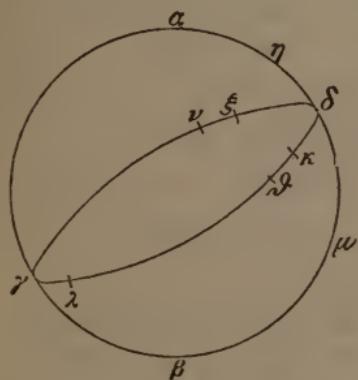
(μβ) Ἐπεὶ γὰρ ἡ ΛΓ τῇ ΝΞ ἐστὶν ἵση, ἡ δὲ ΓΝΞ ἐλάττων ἡμικυκλίουν, καὶ ἡ ΛΓΝ ἄρα ἐλάττων ἡμικυκλίουν· ὥστε ἡ λοιπὴ η ΝΔΛ μείζων ἡμικυκλίουν.

1) Conf. in appendice scholium 60.

2) Partes orientales sint in δ puneto, occidentales in γ: septentrio sit α, et meridies β. AURIA in marg. p. 53.

in κ est, vespertinum occidit. Rursus quia, cum sol in λ est, astrum γ vespertinum occidit, occidente autem γ astrum η vespertinum oritur¹⁾, astrum igitur η , cum sol in λ est, vespertinum oritur; maius igitur est tempus quo sol circumferentiam $\lambda\delta\kappa$, quam quo ipsam $\kappa\lambda$, percurrit; ergo *astrum* η ab ortu vespertino ad occasum vespertinum posterius, et ab occasu vespertino ad ortum vespertinum prius pervenit.

Rursus sumatur astrum μ meridiem versus²⁾. Et

quia astrum μ simul cum δ oritur, neque tamen occidit³⁾, igitur simul cum aliquo eorum quae ipsum δ antecedunt occidet. Occidat simul cum ξ , et auferatur dimidii signi circumferentia $\nu\xi$. Quia, cum sol in ν est, astrum ξ vespertinum occidit, et occidente ξ

astrum μ occidit⁴⁾, astrum igitur μ , cum sol in ν est, vespertinum occidit. Rursus quia, cum sol in λ est, astrum γ vespertinum occidit, et occidente γ astrum δ vespertinum oritur⁵⁾, astrum igitur δ , cum sol in λ est, vespertinum oritur. Sed δ simul cum ipso μ oritur; itaque astrum μ , cum sol in λ quidem puncto est, vespertinum oritur, cum autem in ν est, vespertinum occidit. Et minor est circumferentia $\lambda\nu$ quam $\nu\delta\lambda$ ⁶⁾; ergo *astrum* μ ab occasu vespertino ad ortum

3) Autol. de sphaer. 9.

4) Supponitur enim cum ξ astro occidere. AURIA in marg. p. 53.

5) Eucl. phaenom. 6.

6) Conf. σχόλιον μβ et in appendice 61.

ρον, καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπερίας ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν δύσιν πρότερον.

θ'. Τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου φερομένων ἄστρων ὅσα ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτους, ἐκεῖνα ἐλάσσονα χρόνον ορύψιν ἔχει τῶν ἐπὶ 5 τὰ νότια τοῦ ζῳδιακοῦ.

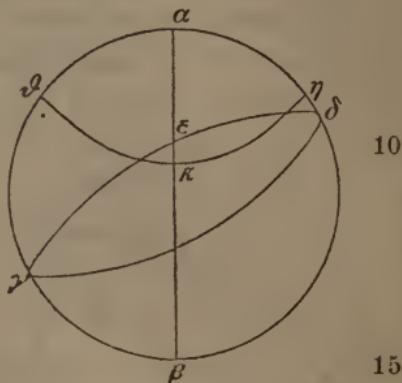
"Ἐστω δορίζων ὁ ΑΓΒΔ,
μεσημβρινὸς δὲ ὁ ΑΒ, ὁ δὲ
τῶν ζῳδίων ὁ ΓΔ, καὶ γε-
γράφθω παράλληλος κύκλος ὁ
ΗΘ, καὶ ἔστω ἐπ' αὐτοῦ δύο
ἄστρα τὰ ΗΚ, βορειότερον
μὲν τοῦ ζῳδιακοῦ τὸ Η, νοτιώ-
τερον δὲ τὸ Κ λέγω διτι τὸ Η
τοῦ Κ ἐλάσσονα χρόνον ορύ-
ψιν ἔγει.

'Ἐπεὶ γὰρ δύο ἄστρα ἔστιν τὰ ΗΚ, βορειότερον
μὲν τὸ Η, *(νοτιώτερον δὲ τὸ Κ)*, ἐπὶ δὲ τοῦ ζῳδια-
(μγ) κοῦ τὸ Ε, ἐλάσσονα χρόνον ορύψιν ἔγει τὸ Η τοῦ Ε.
καὶ ἐπεὶ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ δύο ἄστρα ἔστιν τὰ ΕΚ, 20
(μδ) βορειότερον μὲν τὸ Ε, νοτιώτερον δὲ τὸ Κ, ἐλάσσονα
(με) χρόνον ορύψιν ἔχει τὸ Ε τοῦ Κ. ἀλλὰ τὸ Η τοῦ Ε
ἐλάσσονα χρόνον ορίψιν ἔγει τὸ Η ἔρα τοῦ Κ ἐλάσ-
σονα χρόνον ορύψιν ἔχει.

(μγ) Ἀπὸ τοῦ ἵ τοῦ περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων τοῦ α' 25
βιβλίου.

(μδ) Οὐ μόνον γὰρ ἐπὶ τοῦ δορίζοντος τὰ ἄστρα λαμβάνονται
τοῦ ζῳδιακοῦ βορειότερα καὶ νοτιώτερα, ἀλλὰ καὶ, ὡς ἐνταῦθα,
τὸ ὑπ' αὐτὸν τὸ Κ νοτιώτερον οὐκ ἐπὶ τοῦ δορίζοντος ὅν.

(με) Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ α' βιβλίου τοῦ αὐτοῦ.

10

15

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod zodiacus eandem positionem habet quam in figuris theorematiis 5.

30

vespertinum posterius, et ab ortu vespertino ad occasum vespertinum prius pervenit.

IX. Astrorum, quae in eodem circulo feruntur,^{Prop. 9} quaecunque a zodiaco septentrionem versus intercipiuntur, ea minore tempore occulta erunt quam quae sunt ad zodiaci partes meridionales.

Sit horizon $\alpha\gamma\beta\delta^1)$, meridianus $\alpha\beta$, zodiacus $\gamma\delta$, et in sectione meridiani cum zodiaco sit astrum ε , et describatur circulus parallelus $\eta\vartheta$, sintque in eo duo astra $\eta \pi$, quorum sit η borealius quam zodiacus, π autem meridionalius *idemque in meridiano positum*; dico astrum η minore tempore occultari quam π .

Quoniam enim duo astra sunt $\eta \pi$, quorum η borealius, π autem meridionalius est²⁾, inque zodiaco est astrum ε , minore igitur tempore astrum η quam ε occultatur³⁾. Et quia in meridiano duo astra sunt $\varepsilon \pi$, quorum ε borealius est, π autem meridionalius⁴⁾, minore tempore ε quam π occultabitur⁵⁾. Sed astrum η minore tempore quam ε occultatur; ergo η minore tempore quam π occultatur.

1) α sit septentrio, β meridies, δ oriens, γ occidens. AURIA in marg. p. 54.

2) Ut ponitur. IDEM.

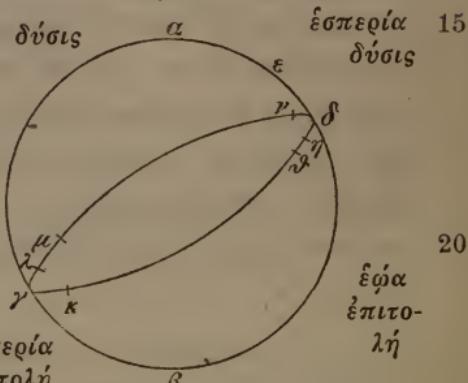
3) Libri primi propositio 10 citatur a scholiasta Graeco ($\mu\gamma$) et Auria in marg. p. 54; at vero de hoc loco idem plane valet, quod de illo qui statim sequitur (vide adnot. 5).

4) Conf. $\sigma\chi\circ\lambda\iota\circ\nu$ $\mu\delta$ et in appendice 62.

5) Libri primi propositio 15 citatur a scholiasta Graeco ($\mu\varepsilon$), quae scriptura si vera est, pleniores ille librum Autolyci in manibus habuit eo contextu, qui nunc exstat. Utique in iis theorematibus, quae ad nostram aetatem pervenerunt nullum inventur, quod plane ad hunc locum conveniat. Nam libri primi propositio 9 similis est, neque tamen eadem atque illa in scholio citata.

(με) ι'. Τοις ἀπολαμβανομένοις ὑπὸ τοῦ ξωδιακοῦ κατὰ τὰς ἀνατολὰς ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτους μέρη, ἐὰν τὰ συνδύνοντα ἀπέχῃ τῶν συνανατελλόντων αὐτοῖς ἔλαττον ἡμίσους ξωδίου, ἐκεῖνα ἀπὸ τῆς ἐφάσις ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν ἐπιτολὴν παραγίγνεται διὰ πενταμήνου 5 καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀνατέλλοντα θεωρηθήσεται, (μξ) ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπερίας ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἐφάσιν δύσιν διὰ πλειόνων ἢ τριάκοντα ἡμερῶν καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ορύψιν ἄξει, ἀπὸ δὲ τῆς ἐφάσις δύσεως ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν δύσιν διὰ πενταμήνου καὶ τοῦτον τὸν χρόνον 10 δύνοντα δραμήσεται, ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπερίας δύσεως ἐπὶ τὴν ἐφάσιν ἐπιτολὴν δι' ἔλαττόνων ἄξει ἢ τριάκοντα ἡμερῶν καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ορύψιν ἄξει.

"Ἐστω δορίζων δὲ $A\Gamma B$, δὲ τῶν ξωδίων δὲ $\Gamma\Delta$, καὶ ἀστρον τι ἔστω ἐπὶ τοῦ ἐφάσιος δύσις 15 δορίζοντος ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς πρὸς ἄρκτους τὸ E . τὸ δὴ E ἅμα μὲν τῷ Δ ἀνατέλλει, οὐχ ἅμα δὲ αὐτῷ δύνει· τῶν ἀρα ἐπομένων τινὶ τῷ Δ συνδύνει. συνδυνέτω τῷ H ἡ ἐσπερία 20 ἀρα $H\Delta$ ἔλαττων ἔστιν ἡμίσους ξωδίου (τοῦτο γὰρ ἐν τῇ προτάσει βούλεται ὑποκεῖσθαι), καὶ ἀπειλήφθω 25

(με) "Εδειξε τὰς φάσεις ταύτας ἐν τῷ οὐρανῷ μέρατι· πλέον δ' ἔτι ἔχει ἐνταῦθα τὸ δεικνύειν διὰ πλειόνων ἡμερῶν λ' καὶ ἔλασσόνων ἡμερῶν λ' γένεσθαι ἃς λέγει φάσεις. ὅμοιώς καὶ εἰς τὸ ἔξης.

(μξ) 'Ἐν τῷδε διὰ πλειόνων ἡμερῶν λ' καὶ ἔλασσόνων 30 ἡμερῶν λ' ἀνάπαλιν ἔχουσιν αἱ ορύψεις. ἐν τούτῳ τε καὶ τῷ ἔξης.

(μη) 'Ἐπειδὴ δὲ ΔH ἔλασσον ὑπόκειται.

X. Si quae astra a zodiaco ad partes orientales ^{Prop. 10} intercipiuntur septentrionem versus, et ea quae simul cum his occidunt minus dimidio signo distant ab iis quae simul oriuntur, illa ab ortu matutino ad ortum vespertinum quinque mensibus pervenient et hoc tempore orientia conspicientur, ab ortu autem vespertino ad occasum matutinum plus triginta diebus et hoc tempore occulta erunt, ab occasu autem matutino ad occasum vespertinum quinque mensibus et hoc tempore occidentia videbuntur, denique ab occasu vespertino ad ortum matutinum minus triginta diebus pervenient et hoc tempore occulta erunt.

Sit horizon $\alpha\gamma\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, sitque in horizonte astrum aliquod ε ad partes orientales idque septentrionem versus¹⁾; hoc igitur simul cum δ oriatur, neque tamen simul occidit²⁾; ergo simul cum aliquo eorum quae ipsum δ sequuntur occidit. Occidat simul cum η , sitque circumferentia $\eta\delta$ minor dimidio signo³⁾, et auferatur dimidii signi circumferentia $\delta\vartheta$,

PROPOS. 10: spatia maiora minorave triginta diebus comparanda sunt cum ipso tricenorum dierum tempore, quod in sexta huius libri propositione ponitur (conf. σχόλιον μς); alia est ratio propositionis decimae primi libri, ubi de astris borealibus quae nunquam occultantur agitur.

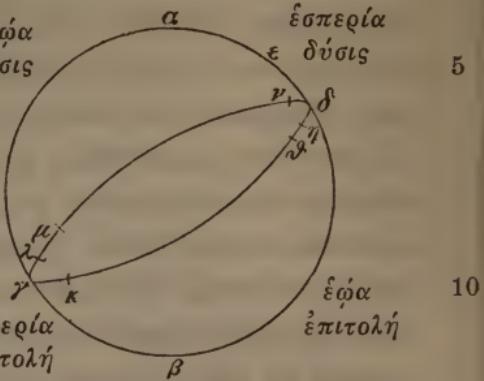
FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod in AC zodiacus eandem positionem habet quam in figuris theorematis 5. Desunt in C littera ε , in E notae adscriptae $\xi\omega\alpha$ [$\xi\omega\alpha$ AC] $\delta\nu\sigma\iota\varsigma$ etc.

1) Septentrio sit α , meridies β , oriens sit versus δ , occidens versus γ punctum. AURIA in marg. p. 56.

2) Autol. de sphaer. 9.

3) Graeca verba praeter solitum composita sunt; namque aliud est concludere aliiquid ex praecedentibus per $\ddot{\alpha}\rho\alpha$ (ut in libris manu scriptis h. l. et similiter in proximis theorematis traditum est), aliud construere figuram secundum ea quae in

ἡμίσους ζωδίου περιφέρεια ἡ $\Delta\Theta$, καὶ ἔτι ἡ $K\Gamma$, καὶ
ἔστω τῷ H κατὰ διάμετρον τὸ A , καὶ ἀπειλήφθω
ἡμίσους ζωδίου περιφέρεια ἡ AM , καὶ ἔτι ἡ $N\Delta H$.
ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Θ ὅντος τὸ Δ ἐῶν δύσις
ἀνατέλλει, καὶ τὸ E , πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου
ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ Γ ἐσπέριον δύνει (προ-
δύνει γὰρ τὸ K τοῦ Γ), τοῦ δὲ Γ δύνον-
τος τὸ Δ ἀνατέλλει,

5

10

καὶ τὸ E , τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ E
ἐσπέριον ἀνατέλλει· ἀπὸ ἄρα ἐώας ἐπιτολῆς ἐπὶ ἐσπε-
ρίαν ἐπιτολὴν παραγίγνεται τὸ E ἄστρον ἐν φερόντος
τὴν ΘK περιφέρειαν διέρχεται. καὶ ἔστιν ἡ ΘK πέντε
μηνῶν. καὶ ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ μὲν Δ
ἐῶν ἀνατέλλει (προανατέλλει γὰρ τὸ Δ τοῦ M), τοῦ
δὲ Δ ἀνατέλλοντος τὸ H δύνει, καὶ τὸ E , τοῦ ἄρα
ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ E δύνει· τὸ ἄρα E 20
ἄστρον παραγίγνεται ἀπὸ ἐσπερίας ἐπιτολῆς ἐπὶ ἐώαν
(μθ) δύσιν ἐν φερόντος τὴν KGM περιφέρειαν διέρχεται.
(ν) καὶ ἔστι μείζων ζωδίου. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ
τοῦ N ὅντος τὸ H ἐσπέριον δύνει (προδύνει γὰρ τοῦ
 H τὸ N), τοῦ δὲ H δύνοντος καὶ τὸ E ἐσπέριον 25

(μθ) Καὶ δῆλον ὅτι ορύψιν ἄξει τὸ E ἄστρον, ἐν φερόντος τὴν KGM περιφέρειαν διέρχεται. ἐπεὶ γὰρ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ E ἐσπέριον ἐπιτέλλει, τοντέστιν ἐσχάτως φαίνεται ἐπιτέλλον, τοῦ δὲ ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ E ἐῶν δύνει, τοντέστι πρώτως φαίνεται δύνον, τοῦ ἄρα ἡλίου τὴν KGM περιφέρειαν διερχομένον ορύψιν ἄξει τὸ E .

(ν) Θεῖται δὲ οὐ ζωδιακός.

itemque $\kappa\gamma$, et sit λ ipsi η iuxta diametrum oppositum, et auferatur dimidii signi circumferentia $\lambda\mu$, itemque $\nu\delta\eta$. Quia, cum sol in ϑ est, astrum δ matutinum oritur, itemque ε^1), porro quia, cum sol in κ est, astrum γ vespertinum occidit (nam κ prius quam γ occidit), occidente autem γ ipsum δ oritur²), itemque ε , astrum igitur ε , cum sol in κ est, vespertinum oritur; ergo ab ortu matutino ad ortum vespertinum astrum ε pervenit eo tempore, quo sol circumferentiam $\vartheta\kappa$ percurrit. Et est circumferentia $\vartheta\kappa$ quinque signorum ergo astrum ε quinque mensibus hanc percurrit. Et quia, cum sol in μ est, astrum λ matutinum oritur (nam λ prius quam μ oritur³), oriente autem λ ipsum η occidit, itemque ε^4), astrum igitur ε , cum sol in μ est, matutinum occidit; ergo ab ortu vespertino ad occasum matutinum astrum ε pervenit eo tempore, quo sol circumferentiam $\kappa\mu$ percurrit. Et est circumferentia $\kappa\mu$ maior uno signo⁵); ergo astrum ε pluribus quam triginta diebus hanc percurrit⁶). Rursus quia, cum sol in ν est, astrum η vespertinum occidit (prius enim ν quam η occidit), occidente autem η astrum quoque ε vespertinum occidit, astrum igitur ε , cum enuntiatione theorematis proposita sunt. Rectum dicendi genus codices exhibent infra in propos. 15—18.

1) Simul enim oriuntur et δ et ε astrum. AURIA in marg. p. 56. Scilicet in hypothesi hoc est positum.

2) Eucl. phaenom. 6.

3) Veluti antegrediens. AURIA in marg. p. 56.

4) Simul enim occidunt η astrum et ε . IDEM. Ex hypothesi scilicet.

5) Id est, plus quam 30 grad. continet. IDEM.

6) Ex enuntiatione huius theorematis (p. 134, 8) apparet insuper demonstrandum esse illud quod propositum est: $\kappa\alpha\lambda$ τοῦτον τὸν χρόνον οὐδέπιτεν ἄξει. Hoc non omisit scriptor Graeci scholii μθ (append. 63).

δύνει, τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ N ὅντος τὸ E ἑσπέριον δύνει· ἀπὸ ἄρα τῆς ἐώας δύσεως ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν δύσιν παραγίγνεται τὸ E ἄστρον ἐν φῶ ὁ ἡλιος τὴν MN περιφέρειαν διέρχεται. καὶ ἔστιν ἡ MN πέντε μηνῶν. ἐν φῷ δὲ ὁ ἡλιος τὴν $NΔΘ$ περιφέρειαν διαπορεύεται, τὸ E 5
(να) κρύψιν ἄγει. καὶ ἔστιν ἡ $NΔΘ$ ἐλάσσων ζωδίου.

ια'. "Οσα τῶν ἄστρων ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ζωδιακοῦ ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν, [ἐκείνοις] ἐὰν τὰ συνεπιτέλλοντα ἀπὸ τῶν συνδυνόντων ἀπέχῃ ἐλάττονα ἡμίσους ζωδίου περιφέρειαν, ἐκεῖνα ἀπὸ τῆς ἐώας ἀνα- 10 τολῆς ἔχομένην τὴν ἑσπερίαν ἐπιτολὴν ποιήσεται, ἔπειτα τὴν ἐώαν δύσιν δι' ἐλασσόνων ἢ λ' ἡμερῶν, εἴτα τὴν (νβ) ἑσπερίαν δύσιν, εἴτα τὴν ἐώαν ἐπιτολήν, κρύψιντε πλείονα χρόνον ἄξει τῶν ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων.

"Εστω δορίζων ὁ AB , ὁ δὲ τῶν ζωδίων ὁ $ΓΔ$, καὶ 15 εἰλήφθω ἄστροα δύο ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς τὰ $Δ E$, καὶ τὸ E τῷ $Δ$ ἅμα ἀνατελλέτω, πρότερον δὲ δυνέτω τῶν ἄρα προηγουμένων τινὶ συνδύνει. συνδυνέτω τῷ Z · ἡ ἄρα $ZΔ$ περιφέρεια ἐλάττων ἔστιν ἡμίσους ζω-

---

(να) Ἐπεὶ γὰρ ἡ $NΔH$ ἡμίσους ἐληφθῇ ζωδίου, ἡ $NΔ$ 20 ἐλάττων ἡμίσους ἔστι ζωδίου. ἡμίσεος δὲ ἡ $ΔΘ$. ὅλη ἄρα ἡ $NΔΘ$ ἔστιν ἐλάττων ζωδίου.

(νβ) Τοντέστι διὰ πλειόνων ἢ λ' ἡμερῶν ἀπὸ ἑσπερίας δύσεως ἐπὶ ἐώαν ἐπιτολὴν παραγίγνεται· τὰ γὰρ ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ διὰ λ' ἡμερῶν ποιεῖται διὰ τὸ s' θεώρημα. 25

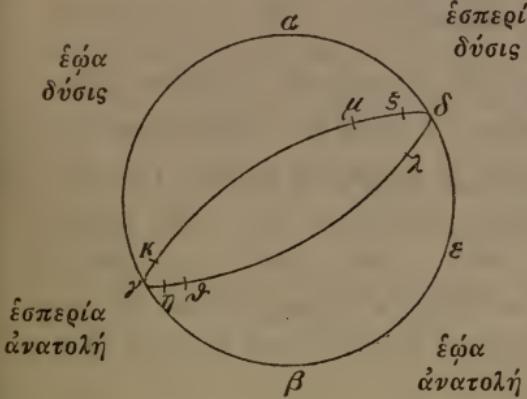
1) Hoc loco scriptor eadem brevitate utitur quam supra p. 137 suppletis paucis verbis explanavimus. Conf. praefat. ad p. 136, 16 sq. 23; 138, 4—6, et in appendice schol. 64.

2) Haec quoque pars demonstrationis in brevius contracta est. Ad extrema verba 'Id est minor quam 30. Grad.' adnotat Auria in marg. p. 57. Et conf. σχόλιον να (append. 65) atque in praefatione adnot. ad p. 138, 4—6.

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod zodiacus eandem positionem habet quam in figuris theorematis 5, et littera ε deest. Notas ἐφ' α [ἐώα AC] δύσις etc. om. E.

sol in ν est, vespertinum occidit; ergo ab occasu matutino ad occasum vespertinum astrum ε pervenit eo tempore, quo sol circumferentiam $\mu\nu$ percurrit, quae quinque mensium est¹⁾. Sed quo tempore sol circumferentiam $\nu\delta\vartheta$ percurrit, astrum ε occultatur; et est circumferentia $\nu\delta\vartheta$ minor uno signo²⁾.

XI. Si quae astra a zodiaco *ad partes orientales*^{Prop. 11} intercipiuntur meridiem versus, et ea quae simul cum his oriuntur ab iis quae simul occidunt minus dimidii signi circumferentia distant, illa post ortum matutinum deinceps ortum vespertinum facient, tum occasum matutinum minus XXX diebus, porro occasum vespertinum, denique ortum matutinum, atque *ab occasu vespertino ad ortum matutinum* longiore temporis spatio occulta erunt quam astra quae in zodiaco posita sunt.

cum ξ , sitque circumferentia $\xi\delta$ minor dimidio signo⁵⁾.

3) Oriens sit δ punctum, occidens γ , septent. sit α , merid. vero β . AURIA in marg. p. 59.

4) Autol. de sphaer. 9.

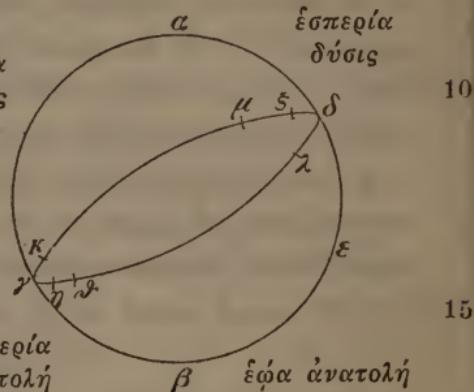
5) Minor grad. 15, ut auctor in proposit. supponit. AURIA in marg. p. 58. De Graecis verbis insolito more compositis conf. p. 135 adn. 3.

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$ ³⁾, et sumantur duo quae sint in ortu astra δ ε , et astrum ε simul cum δ oriatur, prius autem occidat⁴⁾; ergo simul cum aliquo eorum quae antecedunt occidit. Occidat simul

δίου. ἔστω τῷ Z κατὰ διάμετρον τὸ H καὶ ἡ GH ἄρα ἐλάσσων ἔστιν ἡμίσους ξωδίου. καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ξωδίου περιφέρεια ἡ $\Gamma\Theta$, καὶ ἡ $H\Gamma K$, καὶ ἔτι ἡ τε AA καὶ ἡ MZ . ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ A ὅντος τὸ A ἐῶν ἀνατέλλει, καὶ τὸ E , πάλιν ἐπεὶ τοῦ 5 ἡλίου ἐπὶ τοῦ Θ ὅντος τὸ Γ ἐσπέριον δύνει, τοῦ δὲ Γ δύνοντος τὸ A ἀνατέλλει, καὶ τὸ E , τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Θ ὅντος, καὶ 10 δύνοντος τοῦ Γ , τὸ E ἐσπέριον ἀνατέλλει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ H ἐῶν ἀνατέλλει, τοῦ δὲ H ἀνατέλλοντος τὸ 15 κατὰ διάμετρον τὸ Z δύνει, τοῦ δὲ Z δύνοντος καὶ τὸ E δύνει, τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ E ἐῶν δύνει. καὶ ἔστιν ἐλάσσων ξωδίου ἡ $\Theta H \Gamma K$. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ Z ἐσπέριον δύνει, τοῦ δὲ Z 20 δύνοντος καὶ τὸ E δύνει, τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ E ἐσπέριον δύνει. ἀπὸ ἄρα τῆς ἐσπερίας δύσεως ἐπὶ τὴν ἑώαν ἀνατολὴν παραγίγνεται ἐν τῷ ὁ 25 ἥλιος τὴν MAA περιφέρειαν δίεισιν. καὶ ἔστιν ἡ MAA μείζων ξωδίου.

i^β. Ὅσα τῶν ἄστρων ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ξω-
(νγ) διακοῦ κατὰ τὰς ἀνατολὰς ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν,

(νγ) Ἀναγκαίως προσέθηκε τῶν ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ὧν τὰ μὲν συνανατέλλοντα τῶν συνδυνόντων ἀπέχει ξωδίου περιφέρειαν· οὐδὲν γὰρ τῶν ἐπὶ τοῦ ξωδιακοῦ οὐδὲ τῶν βορειο- 30 τέρων αὐτοῦ ὁ φθῆσεται ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ ἐσπέριον ἐπιτέλλον παὶ ἐῶν δύνον διὰ τὸ ια' τοῦ α' βιβλίου.

10

15

25

Sit ipsi ξ iuxta diametrum oppositum astrum η ; ergo etiam circumferentia $\gamma\eta$ minor est dimidio signo. Et auferantur singulae dimidii signi circumferentiae $\gamma\vartheta\eta\gamma\kappa\delta\lambda\mu\xi$. Quia, cum sol in λ est, astrum δ matutinum oritur, itemque ε^1), porro quia, cum sol in ϑ est, astrum γ vespertinum occidit, occidente autem γ astrum δ oritur²), itemque ε , astrum igitur ε , cum sol in ϑ est et γ occidit, vespertinum oritur. Rursus quia, cum sol in $\varkappa$ est, astrum η matutinum oritur, oriente autem η astrum ξ oppositum occidit, occidente autem ξ ipsum quoque ε occidit³), astrum igitur ε , cum sol in $\varkappa$ est, matutinum occidit. Et est circumferentia $\vartheta\eta\gamma\kappa$ minor uno signo⁴). Rursus quia, cum sol in μ est, astrum ξ vespertinum occidit, occidente autem ξ ipsum quoque ε occidit⁵), astrum igitur ε , cum sol in μ est, vespertinum occidit; ergo *astrum ε* ab occasu vespertino ad ortum matutinum pervenit eo tempore, quo sol circumferentiam $\mu\delta\lambda$ percurrit, quae maior est uno signo⁶).

XII. Si quae astra a zodiaco ad partes orientales intercipiuntur meridiem versus⁷), et ea quae simul

1) Δ enim et ε simul oriuntur, ut est suppositum. AURIA in marg. p. 59.

2) Eucl. phaenom. 6.

3) Suppositum enim est ξ cum ε occidere. AURIA in marg. p. 59.

4) Hoc similiter demonstratur ac supra p. 138 expositum est in Graeco scholio $\nu\alpha$ (append. schol. 65). Praeterea conclusio supplenda est, astrum ε ab ortu vespertino ad occasum matutinum minus triginta diebus pervenire.

5) Ut positum est. AURIA in marg. p. 59.

6) Maior gr. 30. IDEM. Ultima pars huius demonstrationis in brevius contracta est. Quae desunt, ea facile supplementur ex propos. 16 extrema.

7) Conf. $\sigma\chi\acute{o}\lambda\iota\sigma\nu\gamma$ et in appendice 66.

ἐὰν τὰ συνανατέλλοντα τῶν συνδυνόντων ἀπέχῃ ζωδίου περιφέρειαν, ἐκεῖνα τῇ αὐτῇ νυκτὶ καὶ ἐσπέρια ἐπιτέλλει καὶ ἑῷα δύνει, καὶ πλείονα χρόνου κρύψιν ἔξει τῶν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων.

"Ἐστι τὸ δορίζων ὁ AB , ὃ δὲ τῶν ζῳδίων ὁ $\Gamma\Delta$, καὶ 5 ἄστρον ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἔστι τὸ πρὸς μεσημβρίαν τὸ E , καὶ τὸ E τῷ Δ συνανατελλέτω· τῶν ἂρα ἡγουμένων τινὶ τῷ Δ συνδύνει. συνδυνέτω τῷ Z ἡ ἄρα ΛZ ζῳδίου ἐστίν. καὶ τῷ Z κατὰ διάμετρον ἔστι τὸ Θ . καὶ ἡ $\Gamma\Theta$ ἄρα ζῳδίου ἐστίν. 10

καὶ τετμήσθω ἡ $\Gamma\Theta$ δίχα κατὰ τὸ K σημεῖον, καὶ .

ἀπειλήφθω ἡμίσους ζῳδίου περιφέρεια ἡ ZH , καὶ ἔτι ἡ $\Lambda\Delta$. ἐπεὶ τοῦ ἡλίου

(νδ) ἐπὶ τοῦ Λ ὅντος τὸ Δ

ἄστρον ἑῷον ἀνατέλλει, 15

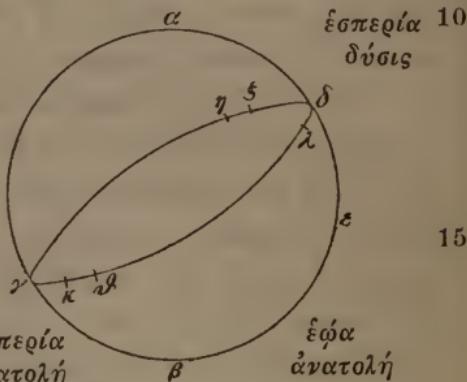
καὶ τὸ E , πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἀνατολῆς ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος ἑῷα δύσις

τὸ Γ ἄστρον ἐσπέριον δύνει (ἡμίσους γάρ ἐστιν ἡ ΓK), 20

τοῦ δὲ Γ δύνοντος τὸ Δ ἀνατέλλει, καὶ τὸ E , τοῦ ἂρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ E ἐσπέριον ἀνατέλλει. πάλιν

ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ Θ ἑῷον ἀνατέλλει, τοῦ δὲ Θ ἀνατέλλοντος τὸ Z δύνει, τοῦ δὲ Z δύνοντος

καὶ τὸ E δύνει, τοῦ ἂρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ E 25 ἑῷον δύνει. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ E ἐσπέριον

(νδ) Ως ἔχει θέσεως ὁ ζῳδιακός.

FIGURA similis exstat in codicibus ACE, nisi quod zodiacus — itemque in reliquis huius libri figuris — eandem positionem habet quam in figuris theorematiis 5. Notas ad-

cum his oriuntur ab iis quae simul occidunt unius signi circumferentia distant, illa quidem nocte eadem et vespertina oriuntur et matutina occidunt, eademque longiore temporis spatio occulta erunt quam astra quae in zodiaco posita sunt.

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum aliquod ad partes orientales meridiem versus¹⁾ sit ε , et oriatur ε simul cum δ ; ergo *astrum* ε simul cum aliquo eorum quae ipsum δ antecedunt occidit²⁾). Occidat simul cum ξ , sitque $\delta\xi$ unius signi circumferentia³⁾. Et ipsi ξ iuxta diametrum oppositum sit ϑ ; ergo etiam $\gamma\vartheta$ unius signi circumferentia est. Et secetur $\gamma\vartheta$ bifariam in puncto π , et auferatur dimidii signi circumferentia $\zeta\eta$, itemque $\lambda\delta$. Quia, cum sol in λ est, astrum δ matutinum oritur, itemque $\varepsilon^4)$, porro quia, cum sol in π est, astrum γ vespertinum occidit (circumferentia enim $\gamma\pi$ dimidii signi est), occidente autem γ astrum δ oritur⁵⁾, itemque ε , astrum igitur ε , cum sol in π est, vespertinum oritur. Rursus quia, cum sol in π est, astrum ϑ matutinum oritur, oriente autem ϑ astrum ξ occidit⁶⁾, occidente autem ξ etiam ε occidit⁷⁾, astrum igitur ε , cum sol in π est, matutinum occidit. Atqui idem, cum sol in π est, etiam

---

scriptas ἐσπερία δύσις etc. om. E; ἑώα [sic C] δύσις sub ἐσπερία ἀνατολή om. A.

1) Partes orient. sint versus δ , occidentales vers. γ punctum: α sit septentrio, β punctum meridies. AURIA in marg. p. 60.

2) Autol. de sphaer. 9.

3) Conf. supra p. 135 adn. 3.

4) Ut supponit auctor in propos. AURIA in marg. p. 60.

5) Eucl. phaenom. 6.

6) Per diametrum sunt. AURIA in marg. p. 60.

7) Simul enim occidere suppositum est. IDEM.

- (νε) ἀνατέλλει· ἐν τῇ ἄρα αὐτῇ νυκτὶ τὸ Ε ἄστρον ἐσπέριόν <τε> ἀνατέλλει καὶ ἔῳν δύνει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Η ὅντος τὸ Ζ ἄστρον ἐσπέριον δύνει, τοῦ δὲ Ζ δύνοντος καὶ τὸ Ε δύνει, τοῦ ἄρα ἡλίου (νς) ἐπὶ τοῦ Η ὅντος τὸ Ε ἐσπέριον δύσεται. ἀλλὰ μὴν 5 καὶ ἐπὶ τοῦ Α ὅντος ἔῳν ἀνατέλλει· κρύψιν ἄρα ἄξει ἐν φῶ ὁ ἡλίος τὴν ΗΔΑ περιφέρειαν διέρχεται.

ιγ'. Τοῖς ἀπολαμβανομένοις ἄστροις ὑπὸ τοῦ ζωδιακοῦ κατὰ τὰς δύσεις ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτους ἐὰν τὰ συνδύνοντα ἀπὸ τῶν συνανατελλόντων ἄστρων ἀπέκῃ 10 ἐλάττονα ἡμίσους ζωδίου περιφέρειαν, ἐκεῖνα ἀπὸ τῆς ἑώρας ἐπιτολῆς ἔχομένην τὴν ἐσπερίαν ἐπιτολὴν ποιήσεται, εἴτα τὴν ἑώραν δύσιν, εἴτα τὴν ἐσπερίαν δύσιν, ἐλάττονα δὲ χρόνον κρύψιν ἄξει τῶν ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων. 15

- "Ἐστω δορίζων ὁ ΑΒ, ὁ δὲ τῶν ζωδίων ὁ ΓΔ, καὶ (νξ) ἄστρον τι ἐπὶ τῆς δύσεως πρὸς ἄρκτους ἔστε τὸ Ε, συνδῦνον μὲν τῷ Γ, συνανατέλλον δὲ τῶν προηγουμένων τινὶ τοῦ Γ τῷ Ζ· ἡ ἄρα ΓΖ ἐλάττων ἐστὶν

(νε) Μένει γὰρ ὁ ἡλίος ὑπὸ γῆν καὶ τῆς ἐσπερίας ἀνατολῆς 20 καὶ τῆς ἑώρας δύσεως γενομένης τοῦ Ε· ὥστε εἰκότως ἐν τῇ αὐτῇ νυκτὶ τὸ Ε ἄστρον ἐσπέριον ἀνατέλλει καὶ ἔῳν δύνει.

(νς) Μετακινηθέντος γὰρ τοῦ παντὸς τοῦ μὲν Θ ἐπὶ τοῦ Δ γενομένον τοῦ δὲ Κ ἐπὶ τοῦ Α.

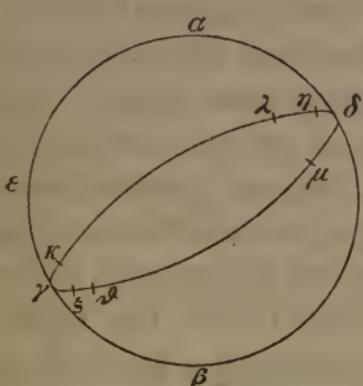
(νξ) Τὸ γὰρ Ε βιορειότερον ὃν πρότερον ἀνατέλλει διὰ τὸ 25 θ' τοῦ περὶ πινονομένης σφαιρᾶς· τοῦ οὖν Ε ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ὅντος, τὸ Γ ἔτι ὑπὸ γῆν ἐστι. καὶ ἔστι προηγούμενα τὰ ἀπὸ τοῦ Γ ὡς ἐπὶ τὸ Θ καὶ Μ· τῶν ἄρα προηγούμενων τινὶ τοῦ Γ, οἷον τῷ Ζ, συνανατέλλει τὸ Ε.

1) Conf. σχόλιον νε et in appendice 67.

2) Quia circumferentia ηδλ ex constructione duo signa continent, unum autem signum sol XXX diebus percurrit (propos. 6 huius), demonstrata igitur est extrema pars propositionis 'eademque longiore temporis spatio occulta erunt' cet. Plenior demonstratio in simili theoremate infra (propos. 17 extr.) exstat.

vespertinum oritur; ergo una eademque nocte astrum ε et vespertinum oritur et matutinum occidit¹⁾. Rursus quia, cum sol in η est, astrum ξ vespertinum occidit, occidente autem ξ etiam ε occidit, astrum igitur ε , cum sol in η est, vespertinum occidet. Atqui idem, cum sol in λ est, matutinum oritur; occultum igitur erit eo tempore, quo sol circumferentiam $\eta\delta\lambda$ percurret²⁾.

XIII. Si quae astra a zodiaco ad partes occidentales intercipiuntur septentrionem versus, et ea astra quae simul cum his occidunt ab iis quae simul oriuntur minus dimidii signi circumferentia distant, illa post ortum matutinum deinceps ortum vespertinum facient, tum occasum matutinum, deinde occasum vespertinum, atque *ab occasu vespertino ad ortum matutinum* minore temporis spatio occulta erunt quam astra quae in zodiaco posita sunt.

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum aliquod ad partes occidentales septentrionem versus³⁾ sit ε , quod simul cum γ occidat, cum aliquo autem eorum quae ipsum γ antecedunt, id est cum ξ , oriatur⁴⁾, et sit circumferentia $\gamma\xi$ minor dimidio signo⁵⁾. Sit ipsi ξ iuxta diametrum

3) Oriens sit δ , occidens γ , septentrio α et merid. β . AURIA in marg. p. 61.

4) Conf. $\sigma\chi\acute{\omega}\lambda\iota\nu\sigma\nu\xi$ et in appendice 68.

5) Conf. supra p. 135 adn. 3. 'Ut supponitur in proposit.' AURIA in marg. p. 62.

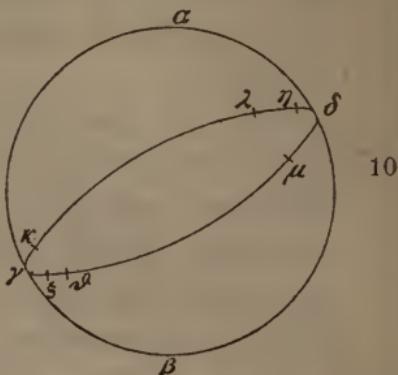
ἡμίσους ξωδίου. ἔστω τῷ Z κατὰ διάμετρον τὸ H , καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ξωδίου περιφέρεια ἡ τε ΘΓ καὶ ἡ ΚΓΖ καὶ ἡ ΛΗ καὶ ἔτι ἡ ΔΜ. ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ Z ἐψόν ἀνατέλλει, καὶ τὸ E , πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ A ἐψόν ἀνατέλλει, τοῦ δὲ A ἀνατέλλοντος τὸ Γ δύνει, καὶ τὸ E , τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ E ἐψόν δύνει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Θ ὅντος τὸ Γ ἐσπέριον δύνει, καὶ τὸ E , κατὰ δὲ τὸ K

ἐψόν ἀνατέλλει, ἀπὸ ἄρα τῆς ἑώας ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἐσπερίαν ἀνατολὴν τὸ E παραγίγνεται, ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπερίας ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἑώαν δύσιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἑώας δύσεως ἐπὶ (νη) τὴν ἐσπερίαν δύσιν, καὶ κρύψιν ἄγει ἐν ὁ ἥλιος τὴν ΘΓΚ περιφέρειαν διέρχεται, ἥτις ἔστιν ἐλάσσων ξωδίου· ἔστε 20 ἐλάσσονα χρόνον κρύψιν ἄγει τῶν ἐπὶ τοῦ ξωδιακοῦ.

ἰδ'. Τοῖς ἀπολαμβανομένοις ὑπὸ τοῦ ξωδιακοῦ κατὰ τὰς δύσεις ἐπὶ τὰ πρὸς ἀρκτοὺς ἐὰν τὰ συνδύνοντα ἀπὸ (νθ) τῶν συνανατελλόντων ἀπέχῃ ξωδίου περιφέρειαν, ἐκεῖνα [κρύψιν οὐκ ἄξει ἀλλὰ] τῆς αὐτῆς νυκτὸς ἐψά τε ἐπι- 25 τέλλοντα καὶ ἐσπέρια δύνοντα φανήσεται, καὶ μείζονα χρόνον κρύψιν ἄξει τῶν ἐπὶ τοῦ ξωδιακοῦ τεταγμένων [τὴν ἐσπερίαν ἐπιτολὴν καὶ ἑώαν δύσιν ποιουμένων].

(νη) Πάλιν γὰρ ἐδείχθη ὅτι, ἐν ὧ δὲ ἥλιος ἐπὶ τοῦ Θ ἔστι, τὸ E ἐσχάτως φαίνεται δύνον, ἐν ὧ δὲ ἐπὶ τοῦ K ἔστι, πρώτως φαίνεται ἐπιτέλλον * * * ἥτις ἔστιν ἐλάσσων ξωδίου.

(νθ) Ζήτει ἐν τῷ $i\varepsilon'$.

10

15

25

oppositum η , et auferantur singulae dimidii signi circumferentiae $\vartheta\gamma\xi\gamma\lambda\eta\delta\mu$. Quia, cum sol in α est, astrum ξ matutinum oritur, itemque ε^1), porro quia, cum sol in λ est, astrum η vespertinum occidit, ac ξ vespertinum oritur²), itemque ε , porro quia, cum sol in μ est, astrum δ matutinum oritur, oriente autem δ astrum γ occidit³), itemque ε , astrum igitur ε , cum sol in μ est, matutinum occidit. Rursus quia, cum sol in ϑ est, astrum γ vespertinum occidit, itemque ε , sed, *cum sol in α est*, matutinum oritur, astrum igitur ε ab ortu matutino pervenit ad ortum vespertinum, et ab ortu vespertino ad occasum matutinum, et ab occasu matutino ad occasum vespertinum, idemque eo tempore occultum est, quo sol circumferentiam $\vartheta\gamma\xi$ percurrit, quae minor uno signo est⁴); itaque *astrum ε* minore tempore occultum est quam astra quae sunt in zodiaco.

XIV. Si quae astra a zodiaco ad partes occidentales intercipiuntur septentrionem versus, et ea quae simul cum his occidunt ab iis quae simul oriuntur unius signi circumferentia distant, illa quidem nocte eadem et matutina orientia et vespertina occidentia apparebunt⁵), eademque maiore temporis spatio occulta erunt quam quae in zodiaco posita sunt.

1) Astra enim ε et ξ simul oriuntur, ut supponitur. AURIA in marg. p. 62.

2) Est enim η ipsi ξ per diametrum, et ξ oriente ipsum η occidit. IDEM. Scilicet secundum Eucl. phaenom. 6.

3) Eucl. phaenom. 6. 4) Conf. $\sigma\chi\delta\lambda.$ $\nu\eta$ et in app. 69.

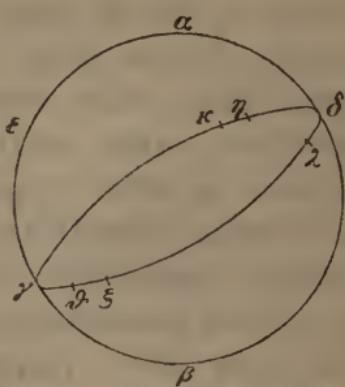
5) Sequuntur apud Auriam haec uncinis seclusa 'Quin etiam maiori tempore occultabuntur iis, quae in circulo Zodiaco sunt: et quae ortum vespertinum: et occasum matutinum faciunt'. Ad quae idem in marg. p. 63 adnotat 'Haec non leguntur in aliis Vaticanis exemplarib. graecis manuscriptis: et videntur abundare'.

"Εστω δρίζων ὁ AB , ὁ δὲ τῶν ζῳδίων ὁ $\Gamma\Delta$, καὶ ἄστρον τι ἐπὶ τῆς δύσεως ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτους ἔστω τὸ E , καὶ συνανατελλέτω μὲν τῷ Z , συνδυνέτω δὲ τῷ Γ ζῳδίου ἄρα περιφέρεια ἡ ΓZ . λέγω δτι τὸ E ἄστρον [κρύψιν οὐχ ἔξει ἀλλὰ] τῆς αὐτῆς νυκτὸς καὶ ἐῶν ἀνατέλλει καὶ ἐσπέριον δύνει.

"Εστω γὰρ τῷ Z κατὰ διάμετρον τὸ H , καὶ τετμήσθω ἡ ΓZ δίχα κατὰ τὸ Θ σημεῖον, καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ζῳδίου περιφέρεια ἡ HK , καὶ ἔτι ἡ $\Delta\Lambda$. ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Θ ὅντος τὸ Z ἐῶν ἀνατέλλει, καὶ τὸ E ἄρα ἐῶν ἀνατέλλει, τὸ δὲ Γ ἐσπέριον δύνει, καὶ τὸ E ἄρα, ἐν τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἄρα τὸ E ἄστρον καὶ ἐῶν ἀνατέλλει καὶ ἐσπέριον δύνει.

Πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ H ἐσπέριον δύνει, τοῦ δὲ H δύνοντος τὸ Z ἀνατέλλει, 20 καὶ τὸ E , τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ E ἐσπέριον ἀνατέλλει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Λ ὅντος τὸ Δ ἐῶν ἀνατέλλει, τοῦ δὲ Δ ἀνατέλλοντος τὸ Γ δύνει, καὶ τὸ E , τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Λ ὅντος τὸ E ἐῶν δύνει.

ιε'. "Οσα τῶν ἄστρων ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ κατὰ τὰς δύσεις ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτους, τούτοις

10

15

20

25

1) Ut supponitur in proposit. AURIA in marg. p. 63. Et conf. supra p. 135 adn. 3.

2) Simul enim oriuntur astra ζ et ϵ : ut ponitur. AURIA

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum aliquod ad partes occidentales septentrionem versus sit ε , idque simul cum ξ oriatur ac simul cum γ occidat, et sit $\gamma\xi$ unius signi circumferentia¹⁾; dico astrum ε eadem nocte et matutinum oriri et vespertinum occidere.

Sit enim ipsi ξ iuxta diametrum oppositum η , et circumferentia $\gamma\xi$ bifariam secetur in puncto ϑ , et auferatur dimidii signi circumferentia $\eta\kappa$, itemque $\delta\lambda$. Quia cum sol in ϑ est, astrum ξ matutinum oritur, ideoque etiam ε matutinum oritur²⁾, astrum autem γ vespertinum occidit, ideoque etiam ε ³⁾, eadem igitur nocte astrum ε et matutinum oritur et vespertinum occidit.

Rursus quia, cum sol in κ est, astrum η vespertinum occidit, occidente autem η astrum ξ oritur⁴⁾, itemque ε , astrum igitur ε , cum sol in κ est, vespertinum oritur. Rursus quia, cum sol in λ est, astrum δ matutinum oritur, oriente autem δ astrum γ occidit, itemque ε , astrum igitur ε , cum sol in λ est, matutinum occidit. *Et est circumferentia $\kappa\eta\delta\lambda$ duorum signorum, quam sol duobus mensibus percurrit; ergo astrum ε maiore temporis spatio occultatur quam quae in zodiaco sunt astra*⁵⁾.

XV. Si quae astra a zodiaco ad partes occidentales intercipiuntur septentrionem versus, et ea quae

in marg. p. 64 (nisi quod D , id est δ , per errorem expressum est pro E , id est ε).

3) Simul enim occidunt ε et γ astra, ut ponitur. IDEM.

4) Eucl. phaenom. 6.

5) Haec extrema supplevimus nostra coniectura. Et conf. propos. 12 extr. (p. 144 cum adnot. 2).

έὰν τὰ συνδύνοντα ἀπὸ τῶν συνανατελλόντων ἀπέχῃ πλέον ζωδίου περιφερείας, ἐκεῖνα οὐκ ἄξει κρύψιν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς ἐῳδά <τε> ἐπιτέλλει καὶ ἐσπέρια δύνει ἀπὸ τῆς ἐῳδας ἐπιτολῆς μέχρι τῆς ἐσπερίας δύσεως.

"Εστω δορίζων ὁ AB , ὁ δὲ τῶν ζωδίων ὁ $\Gamma\Delta$, καὶ ἄστρον τι πρὸς δυσμαῖς ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτους ἔστω τὸ E , καὶ συνδυνέτω μὲν τῷ Γ , συνανατελλέτω δὲ τῷ Z , καὶ ἔστω ἡ ΓZ πλείων ζωδίου περιφερείας· λέγω ὅτι τὸ E ἄστρον κρύψιν οὐκ ἄξει, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς 10 (ξ) καὶ ἐσπέριον δύνει καὶ ἐῳδὸν ἐπιτέλλει.

'Απειλήφθω γὰρ ἡμίσους ζωδίου περιφέρεια ἡ ΓH , καὶ ἔτι ἡ ΘZ , καὶ ἔστω τῷ Z κατὰ διάμετρον τὸ K , καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ζωδίου περιφέρεια ἡ KL , καὶ ἔτι ἡ AM . καὶ ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ H ὄντος τὸ Γ ἐσπέριον δύνει, καὶ τὸ E , πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Θ ὄντος τὸ Z ἐῳδὸν ἀνατέλλει, καὶ τὸ E , τὴν (ξα) ΘH ἄρα περιφέρειαν διερχομένου τοῦ ἡλίου τὸ E (ξβ) ἄστρον καὶ ἐῳδὸν ἀνατέλλον δρᾶται καὶ ἐσπέριον δυόμενον. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ A ὄντος τὸ K 20

(ξ) Διαφόρως ἔλαβε πρότερον τὴν ἐσπερίαν δύσιν· ἔδει γὰρ τὴν ἐῳδὰν ἀνατολὴν πρότερον, ἐπειδὴ ὁ ἡλιος ἀπὸ τοῦ Θ ἐπὶ τὸ H παραγίνεται.

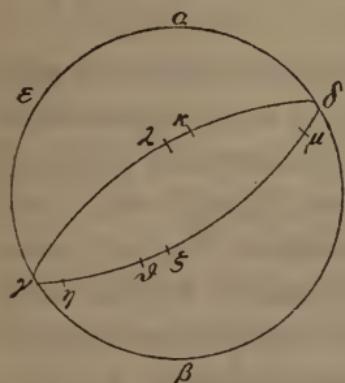
(ξα) Εἰκότως· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ Θ ὄντος τοῦ ἡλίου πρῶτον ἐφάνη ἀνατεῖλαν τὸ E ἔωθεν, τοῦ Z ἡμίσυ ζωδίου ἀπέχοντος 25 τοῦ ἡλίου· οὐκοῦν ἔτι μᾶλλον φαίνεται τὸ E ἔωθεν, πλέον ἀφισταμένου τοῦ ἡλίου τοῦ Z . πάλιν ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ H ὄντος τοῦ ἡλίου ἐσχάτως ἐφάνη δύνον τὸ E ἐσπέρας, ἔτι μᾶλλον φαίνεται δύνον ἐσπέρας, πλέον ἀφισταμένου τοῦ ἡλίου τοῦ G . ὅπου οὖν ἀν εὐρεθῇ ὁ ἡλιος καθ' οἰονδήποτε σημείον τῆς ΘH 30 περιφερείας, ἐν τῇ αὐτῇ νυκτὶ καὶ ἔωθεν φαίνεται τὸ E ἀνατέλλον καὶ ἐσπέρας δύνον.

(ξβ) Ἀδιαφόρως εἶπε τὸ καὶ ἐῳδὸν ἀνατέλλον δρᾶται καὶ ἐσπέριον δύνον· ἐν [τῷ] μέσῳ γὰρ τῆς περιφερείας φαίνεται μόνον, οὐκέτι δὲ ἡ ἐῳδὸν ἡ ἐσπέριον.

simul cum his occidunt ab iis quae simul oriuntur plus unius signi circumferentia distant, illa non occultabuntur, sed eadem nocte et matutina oriuntur et vespertina occidunt ab ortu matutino ad occasum vespertinum.

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum ali-

quod ad partes occidentales septentrionem versus¹⁾ sit ε , idque simul cum γ occidat, simul autem cum ξ oriatur, et sit $\gamma\xi$ maior quam unius signi circumferentia; dico astrum ε non occultatum iri, sed eadem nocte et vespertinum occidere et matutinum oriri.

Auferatur enim dimidii signi circumferentia $\gamma\eta$, itemque $\vartheta\xi$, sitque ipsi ξ iuxta diametrum oppositum κ , et auferatur dimidii signi circumferentia $\varkappa\lambda$, itemque $\delta\mu$. Et quia, cum sol in η est, astrum γ vespertinum occidit, itemque ε ²⁾, porro quia, cum sol in ϑ est, astrum ξ matutinum oritur, itemque ε ³⁾, astrum igitur ε , cum sol circumferentiam $\vartheta\eta$ percurrit, et matutinum oriens et vespertinum occidens conspicitur⁴⁾. Rursus quia, cum sol in λ est, astrum $\varkappa$ vespertinum

1) Oriens sit δ , occidens γ , septentrio α , merid. β . AURIA in marg. p. 64.

2) Supponitur enim ε et γ simul occidere. IDEM in marg. p. 65.

3) Supponitur enim ε et ξ simul oriri. IDEM.

4) Conf. $\sigma\chi\acute{\alpha}\lambda\iota\alpha$ $\xi\alpha$ et $\xi\beta$ (in appendice 70 et 71).

(ξγ) ἐσπέριον δύνει, τὸ δὲ Ζ ἐσπέριον ἀνατέλλει, καὶ τὸ Ε ἄρα ἐσπέριον ἀνατέλλει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Μ ὅντος τὸ Δ ἔψον ἀνατέλλει, τὸ δὲ Γ ἔψον (ξδ) δύνει, καὶ τὸ Ε ἄρα ἔψον δύνει· τὴν ΘΓ ἄρα περιφέρειαν διερχομένου τοῦ ἡλίου τὸ Ε ἄστρον ἀνατέλλον δρᾶται, τὴν δὲ ΜΖΗ δῦνον· τὴν ἄρα ΘΗ καὶ δῦνον καὶ ἀνατέλλον δρᾶται.

ιε'. Τοῖς ἀπολαμβανομένοις ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ κατὰ τὰς δύσεις πρὸς μεσημβρίαν ἐὰν τὰ συνδύνοντα ἄστρα ἀπὸ τῶν συνανατελλόντων ἀπέχῃ ἔλαττον <ἡμίσους> 10 ζῳδίου περιφερείας, ἐκεῖνα ἀπὸ τῆς ἑώας ἐπιτολῆς ἔχομένην τὴν ἐσπερίαν ἐπιτολὴν ποιεῖται, εἴτα τὴν ἑώαν δύσιν, εἴτα τὴν ἐσπερίαν δύσιν, κρύψιν δὲ ἄξει πλείονα χρόνου τῶν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων.

"Ἐστω δοὺς ὁ ΑΒ, ὁ δὲ τῶν ζῳδίων ὁ ΓΔ, καὶ 15 ἄστρον <τι> ἔστω ἐπὶ τῆς δύσεως πρὸς μεσημβρίαν (ξε) τὸ Ε, καὶ συνδυνέτω τῷ Γ, συνανατελλέτω δὲ τῶν

(ξγ) Ἀεὶ γὰρ ἀφισταμένου τοῦ ἡλίου τοῦ Ζ, ἀεὶ φαίνεται ἀνατέλλον τὸ Ε, ἔως οὖς τὸ Δ φθάσῃ ὁ ἡλιος· τότε γὰρ ἐσχάτως φαίνεται ἀνατελλαν οὐκέτι φαίνεται. 20

(ξδ) Ὁσῳ γὰρ ἀφίσταται τοῦ Δ ὁ ἡλιος, τοσούτῳ πλέον φαίνεται δῦνον τὸ Ε ἔως τοῦ Η· ἐκεῖ γὰρ τοῦ ἡλίου φαινομένου, ἐσχάτως φαίνεται δῦνον.

(ξε) Ἐπεὶ γὰρ πρότερον ἀνατέλλει τὸ Γ τοῦ Ε διὰ τοῦ θ' τοῦ προὶ πινουμένης σφαιρας, τοῦ ἄρα Γ ἀνατέλλοντος τὸ Ε ἔτι 25 ὑπὸ γῆν ἔστιν· συνανατέλλει ἄρα τὸ Ε τῶν ἐπομένων τινὶ τῷ Γ, οἷον τῷ Ζ, ἐπειδὴ δυτικὰ μὲν τὰ πρὸς τῷ Γ καὶ ὁ νόσμος στρέφεται ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσιν ὡς ἀπὸ τοῦ Ζ ἐπὶ τὸ Γ, ἐπόμενα δέ ἔστι τὰ ἀπὸ δύσεων ἐπὶ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ τὸ Ζ καὶ Μ. 30

1) Per diametrum enim est ipsi π , ut positum est. AURIA in marg. p. 64.

2) Nam ξ et ε astra ortu matutino oriuntur. IDEM. Et conf. σχόλιον ξγ.

3) Eucl. phaenom. 6.

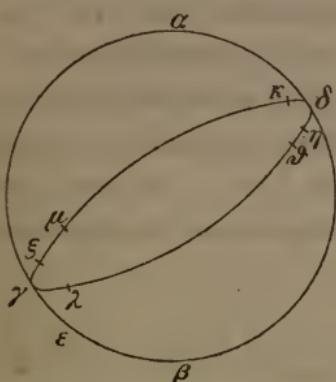
occidit, astrum autem ξ vespertinum oritur¹⁾, astrum igitur ε etiam vespertinum oritur²⁾). Rursus quia, cum sol in μ est, astrum δ matutinum oritur, astrum autem γ matutinum occidit³⁾, astrum igitur ε etiam matutinum occidit; ergo, cum sol circumferentiam $\vartheta\gamma$ percurrit, astrum ε oriens conspicitur, cum autem circumferentiam $\mu\xi\eta$, occidens⁴⁾; ergo, cum circumferentiam $\vartheta\eta$ sol percurrit, astrum ε et occidens et oriens conspicitur.

XVI. Si quae astra a zodiaco ad partes occidentales intercipiuntur meridiem versus, et ea quae simul cum his occidunt ab iis quae simul oriuntur minus dimidii signi circumferentia distant, illa post ortum matutinum deinceps ortum vespertinum faciunt, tum occasum matutinum, deinde occasum vespertinum, atque ab occasu vespertino ad ortum matutinum longiore

^{Prop.}
16

temporis spatio occulta erunt quam astra quae in zodiaco posita sunt.

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum aliquod ad partes occidentales meridiem versus⁵⁾ sit ε , idque simul cum γ occidat, simul autem cum aliquo

4) Conf. σχόλιον ξδ et in appendice 72.

FIGURAM nostra conjectura restituimus; nam in codicibus ACE et apud Auriam in semicirculo $\gamma\lambda\delta$ inter λ et δ positae sunt $\eta\vartheta\kappa$; at sic circumferentia $\vartheta\eta$ existit maior dimidio signo, itaque η non est oppositum ipsi ξ , id quod est contra hypothesis e similitudine propositionis 13 emendatam.

5) Oriens sit δ , occidens γ , septentrio α , meridies β . AURIA in marg. p. 66.

(ξε) ἐπομένων τινὶ τῷ Γ. συνανατελλέτω τῷ Ζ, καὶ ἡ ΓΖ ἔστω ἐλάττων <ἡμίσους> ζωδίου περιφερείας, καὶ τῷ Ζ ἔστω κατὰ διάμετρον τὸ Η, καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ζωδίου περιφέρεια ἡ ΔΘ, καὶ ἡ ΚΗ, καὶ ἔτι ἡ ΖΜ, καὶ ἡ ΓΛ. ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Μ ὄντος τὸ 5 Ζ ἐῶν ἀνατέλλει, καὶ τὸ Ε, πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Κ ὄντος τὸ Η ἐσπέριον δύνει, καὶ τὸ Ζ ἐσπέριον ἀνατέλλει, καὶ τὸ Ε, πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Θ ὄντος τὸ Δ ἐῶν ἀνατέλλει, τοῦ δὲ Δ ἀνατέλλοντος τὸ Γ δύνει, καὶ τὸ Ε, τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ 10 Θ ὄντος τὸ Ε ἐῶν δύνει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ Α ὄντος τὸ Γ ἐσπέριον δύνει, καὶ τὸ Ε, ἐν ᾧ (ξε) ἄρα χρόνῳ ὁ ἡλιος τὴν ΛΓΜ περιφέρειαν διέρχεται, τὸ Ε κρύψιν ἄξει. καὶ ἔστιν ἡ ΛΓΜ πλείων ζωδίου περιφερείας· τὸ ἄρα Ε ἄστρον πλείονα <χρόνον> κρύ- 15 ψιν ἄξει τῶν ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων.

ιξ'. "Οσα τῶν ἄστρων ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ζωδιακοῦ κατὰ τὰς δύσεις ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν, τούτοις ἐὰν τὰ συνδύνοντα ἀπὸ τῶν συνανατελλόντων ἀπέχῃ ζωδίου περιφέρειαν, ἐκεῖνα τῆς αὐτῆς νυκτὸς 20 ἐσπέρια <τε> ἀνατέλλει καὶ ἐῶν δύνει, καὶ πλείονα χρόνον κρύψιν ἄξει τῶν ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων.

(ξε) Ἡ περιφέρεια ἵνα ἐλάσσων μὲν ἡ ζωδίου, μείζων δὲ ἡμίσους ζωδίου, ὡς ἐν τῇ κατασκευῇ ποιεῖ. 25

(ξε) Ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ Α ὄντος τοῦ ἡλίου, ἐσχάτως ἐφάνη δύνον, ὥστε ἐφέῆης οὐ φαίνεται, ἔως οὖν ἐπὶ τὸ Μ ἔλθῃ ὁ ἡλιος· τότε γὰρ πρῶτον φαίνεται ἐπιτέλλον· ὥστε ὅταν τὴν ΛΓΜ τοῦ ἡλίου διιόντος ἀφανέσται.

1) Conf. σχόλιον ξε et in appendice 73.

2) Simil enim ε et ξ oriri positum est. AURIA in marg. p. 67.

3) Per diametrum enim est ipsi η. IDEM (pro η per errorem F, id est ξ, expressum est).

eorum quae ipsum γ sequuntur oriatur¹⁾). Oriatur simul cum ξ , sitque circumferentia $\gamma\xi$ minor dimidio signo. Et ipsi ξ iuxta diametrum oppositum sit η , et auferantur singulae dimidii signi circumferentiae $\delta\theta$ $\kappa\eta$ $\xi\mu$ $\gamma\lambda$. Quia, cum sol in μ est, astrum ξ matutinum oritur, itemque ε ²⁾), porro quia, cum sol in α est, astrum η vespertinum occidit, ac ξ vespertinum oritur³⁾), itemque ε , denique quia, cum sol in ϑ est, astrum δ matutinum oritur, oriente autem δ astrum γ occidit⁴⁾), itemque ε ⁵⁾), astrum igitur ε , cum sol in ϑ est, matutinum occidit. Rursus quia, cum sol in λ est, astrum γ vespertinum occidit, itemque ε , occultum igitur erit astrum ε eo tempore, quo sol circumferentiam $\lambda\gamma\mu$ percurret⁶⁾). Et est circumferentia $\lambda\gamma\mu$ maior uno signo; ergo astrum ε longiore temporis spatio occultum erit quam astra quae in zodiaco posita sunt.

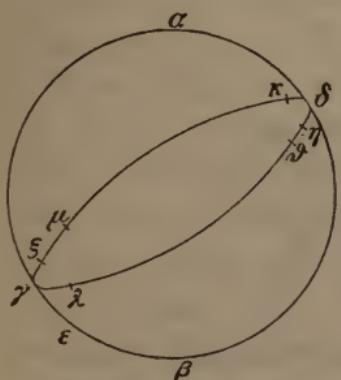
XVII. Si quae astra a zodiaco ad partes occidentales intercipiuntur meridiem versus, et ea quae simul cum his occidunt ab iis quae simul oriuntur unius signi circumferentia distant, illa quidem nocte eadem et vespertina oriuntur et matutina occidunt, eademque longiore temporis spatio occulta erunt quam astra quae in zodiaco posita sunt.

Prop. 17

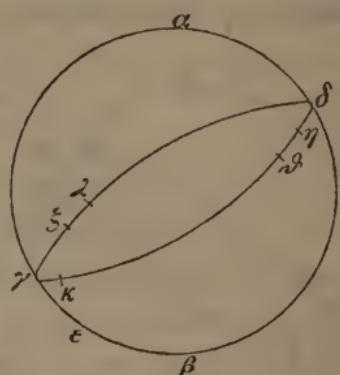
4) Eucl. phaenom. 6.

5) Simil enim occidere positum est et γ et ε astra. AURIA in marg. p. 67.

6) Conf. σχόλιον ξξ et in appendice 74.

"Εστω δορίζων ὁ AB , ὁ δὲ τῶν ζῳδίων ὁ $ΓΔ$, καὶ ἄστρον τι ἐπὶ τῆς δύσεως ἔστω πρὸς μεσημβρίαν τὸ E , καὶ συνδυνέτω τῷ $Γ$ τῶν ἄρα ἐπομένων τινὶ τῷ $Γ$ συνανατέλλει. συνανατελλέτω τῷ Z , καὶ ἔστω ἡ $ΓΖ$ ζῳδίου περιφέρεια. καὶ ἔστω τῷ Z κατὰ διάμε- 5 τρον τὸ $Θ$, καὶ τετμήσθω ἡ $ΘΔ$ δίχα κατὰ τὸ H , καὶ ἀπειλήσθω ἡμίσους ζῳδίου περιφέρεια ἡ $ZΛ$, καὶ ἔτι ἡ (ξη) $ΓΚ$. ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ H ὅντος τὸ $Δ$ ἐῶσον ἀνατέλλει, ἐῶσον ἄρα δύνει τὸ $Γ$, καὶ τὸ E . πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ H ὅντος ἐσπέριον δύνει τὸ $Θ$, τοῦ δὲ $Θ$ δύνοντος τὸ Z ἐσπέριον ἀνατέλλει, καὶ τὸ 10 E , τῆς αὐτῆς ἄρα νυκτὸς <τὸ E ἄστρον> ἐῶσον τε δύνει καὶ ἐσπέριον ἀνατέλλει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ $Γ$ ἐσπέριον δύνει, ἐσπέριον ἄρα καὶ τὸ E δύνει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ A ὅντος ἐῶσον ἀνατέλλει τὸ Z , ἐῶσον ἄρα καὶ τὸ E ἀνατέλλει. κρύψιν ἄρα ἔξει τὸ E ἄστρον ἐν φῶ δὲ ἡλιος τὴν $KΓΛ$ περιφέρειαν διέρχεται. καὶ ἔστιν ἡ $KΓΛ$ περιφέρεια δύο ζῳδίων· πλείονα ἄρα χρόνον κρύψιν ἔξει τὸ E τῶν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ.

10

15

ιη'. Τοῖς ἀπολαμβανομένοις ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ κατὰ 25 τὰς δύσεις ἐπὶ τα πρὸς μεσημβρίαν ἐὰν τὰ συνδύνοντα ἀπὸ τῶν συνανατελλόντων ἀπέχῃ ζῳδίου μείζονα περιφέρειαν, ἐκεῖνα ἀπὸ τῆς ἐώας ἐπιτολῆς ἐπὶ

(ξη) Ἐπὶ γὰρ τοῦ H ὅντος τοῦ ἡλίου ἀμφότερα γίνεται, ἐὰν δὲ προβῆ τοῦ H , οὐκέτι. 30

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum aliquod ad partes occidentales meridiem versus¹⁾ sit ε , idque simul cum γ occidat; ergo simul cum aliquo eorum quae ipsum γ sequuntur oritur. Oriatur simul cum ζ , sitque $\gamma\zeta$ unius signi circumferentia. Et ipsi ζ iuxta diametrum oppositum sit ϑ , et secetur $\vartheta\vartheta$ bifariam in puncto η , et auferatur dimidii signi circumferentia $\zeta\lambda$, itemque $\gamma\kappa$. Quia, cum sol in η est, astrum δ matutinum oritur, astrum igitur γ matutinum occidit, itemque ε ²⁾). Rursus quia, cum sol in η est, astrum ϑ vespertinum occidit, occidente autem ϑ astrum ζ vespertinum oritur³⁾, itemque ε , eadem igitur nocte astrum ε et matutinum occidit et vespertinum oritur. Rursus quia, cum sol in κ est, astrum γ vespertinum occidit, astrum igitur ε etiam vespertinum occidit⁴⁾). Rursus quia, cum sol in λ est, astrum ζ matutinum oritur, astrum igitur ε etiam matutinum oritur⁵⁾; ergo astrum ε occultum erit eo tempore, quo sol circumferentiam $\kappa\gamma\lambda$ percurrit. Et duorum signorum circumferentia est $\kappa\gamma\lambda$; ergo astrum ε longiore temporis spatio occultum erit quam astra quae in zodiaco sunt.

XVIII. Si quae astra a zodiaco ad partes occidentales intercipiuntur meridiem versus, et ea quae simul cum his occidunt ab iis quae simul oriuntur plus unius signi circumferentia distant, illa ab ortu matu-

1) Oriens sit δ , occidens γ , septentrio α , merid. β . AURIA in marg. p. 68.

2) Conf. in appendice scholium 75.

3) Per diametrum sunt. AURIA in marg. p. 68.

4) Simul enim occidere astra γ et ε positum est. ID. p. 69.

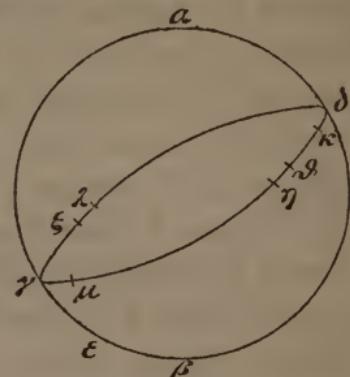
5) Simul enim oriri astra ζ et ε positum est. IDEM.

τὴν ἔωσιν δύσιν ἥξει, ἐπειτα ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν ἐπιτολήν, εἶτα ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν δύσιν, καὶ τῆς αὐτῆς νυκτὸς καὶ ἐπιτέλλοντα καὶ δύνοντα ὁραμήσεται ἀπὸ τῆς ἔωσις δύσεως μέχρι τῆς ἑσπερίας ἐπιτολῆς, καθύψιν τε ἄξει πλείονα χρόνου τῶν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων. 5

"Ἐστω ὁρίζων ὁ AB , ὁ δὲ τῶν ζῳδίων ὁ $ΓΔ$, καὶ ἄστρον τι ἐπὶ τῆς δύσεως πρὸς μεσημβρίαν ἔστω τὸ E , καὶ συνδυνέτω τῷ $Γ$, συνανατελλέτω δὲ τῷ Z , καὶ ἔστω ἡ $ΓZ$ μείζων (ξθ) ζῳδίου περιφερείας, καὶ τῷ Z κατὰ διάμετρον ἔστω τὸ H , καὶ ἀπειλήφθω ἡμίσους ζῳδίου περιφέρεια ἡ $HΘ$, καὶ ἡ $KΔ$, καὶ ἔτι ἡ $ZΛ$, καὶ ἡ 15 $ΓΜ$. ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ A ὅντος τὸ Z ἔων ἀνατέλλει, καὶ τὸ E , πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ K ὅντος τὸ $Δ$ ἔων ἀνατέλλει, τὸ δὲ κατὰ διάμετρον τὸ $Γ$ ἔων δύνει, καὶ τὸ E ἄρα ἔων δύνει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ $Θ$ ὅντος τὸ H ἑσπέριον δύνει, τοῦ 20 δὲ H δύνοντος τὸ Z ἑσπέριον ἀνατέλλει, καὶ τὸ E ἄρα ἑσπέριον ἀνατέλλει· τὴν $KΘ$ ἄρα περιφέρειαν διαπορευομένου τοῦ ἡλίου τὸ E ἄστρον τῆς αὐτῆς νυκτὸς καὶ ἀνατέλλει καὶ δύνει. πάλιν ἐπεὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ M ὅντος τὸ $Γ$ ἑσπέριον δύνει, καὶ τὸ E , ἐπὶ δὲ 25 τοῦ A ἔων ἀνατέλλει, τοσοῦτον ἄρα χρόνον καθύψιν ἄξει τὸ E ἄστρον, ἐν ὃ δὲ ἡλιος τὴν $MΓΔ$ περιφέρειαν διαπορεύεται. καὶ ἔστι μείζων δύο ζῳδίων.

(ξθ) Δῆλον γὰρ ὅτι καὶ ἡ $HΔ$ μείζων ζῳδίου ἔστιν.

1) Oriens sit δ , occidens γ , septentr. α , meridies β . AURIA in marg. p. 70 (nisi quod typotheta B , id est β , omisit).

10

tino ad occasum matutinum pervenient, tum ad ortum vespertinum, deinde ad occasum vespertinum, et ab occasu quidem matutino ad ortum vespertinum eadem nocte et orientia et occidentia conspicientur, *ab occasu autem vespertino ad ortum matutinum* longiore temporis spatio occulta erunt quam quae in zodiaco posita sunt astra.

Sit horizon $\alpha\beta$, zodiacus autem $\gamma\delta$, et astrum aliquod ad partes occidentales meridiem versus¹⁾ sit ε , quod simul cum γ occidat et simul cum ζ oriatur, et sit $\gamma\zeta$ maior quam unius signi circumferentia, et ipsi ζ iuxta diametrum oppositum sit η , et auferantur singulae dimidii signi circumferentiae $\eta\vartheta\kappa\delta\zeta\lambda\gamma\mu$. Quia, cum sol in λ est, astrum ζ matutinum oritur, itemque ε ²⁾, porro quia, cum sol in κ est, astrum δ matutinum oritur, ipsum autem γ ei oppositum matutinum occidit³⁾, astrum igitur ε etiam matutinum occidit. Rursus quia, cum sol in ϑ est, astrum η vespertinum occidit, occidente autem η astrum ζ vespertinum oritur⁴⁾, astrum igitur ε etiam vespertinum oritur; ergo astrum ε , cum sol circumferentiam $\kappa\vartheta$ percurrit, eadem nocte et oritur et occidit. Rursus quia, cum sol in μ est, astrum γ vespertinum occidit, itemque ε , cum vero in λ est, *astrum ζ matutinum* oritur, itemque ε , astrum igitur ε eo tempore occultum erit, quo sol circumferentiam $\mu\gamma\lambda$ percurreret. Et est haec maior duobus signis⁵⁾.

2) Simul enim oriri astra ζ et ε positum est. AURIA l. c.

3) Eucl. phaenom. 6.

4) Sunt enim per diametrum. AURIA l. c.

5) Omisit scriptor extremam conclusionem sic fere restituendam: *τὸ ἄρα Ε ἀστρον πλείωνα χρόνον πρόψιν ἔξει τῶν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ τεταγμένων ἀστρῶν* (propos. 6).

APPENDIX AD AUTOLYCI LIBRUM DE SPHAERA QUAE MOVETUR.

Ad VII. propositionem Maurolycus fol. 61^v adnotat: Nam cum circulus fixus [*id est horizon*] constet semper in eodem loco: et circuli super axe suo versati semper in suo singuli plano iaceant: fit ut neque periferiae locum aliquando commutent: et perinde secent fixum in iisdem semper punctis. Inclinatio quoque eorum una est: sequitur enim inclinationem axis communis.

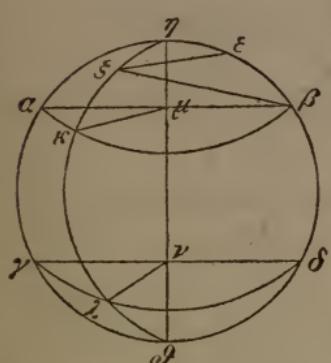
Inter ‘scholia antiqua’, quae Auria interpretationi suae subiunxit, pag. 31 ad septimam propositionem tria leguntur litteris H K M notata, ex Graecis nostris λγ λς λξ expressa. Ac primo quidem scholio idem explicatur quod Pappus collect. 6 cap. 38 (p. 520) a se ad Autolyci librum demonstratum esse docet his verbis: εὐθέως γοῦν τὸ ξ' αὐτῷ θεώρημα σώζεται ἐπὶ τε ὁρῆς τῆς διὰ τῶν πόλων θέσεως καὶ ἐπὶ τῆς λοξῆς πρὸς τὸν ἄξονα· ἐδείξαμεν γὰρ ἡμεῖς πῶς δύναται σώζεσθαι ἐπὶ τῆς διὰ τῶν πόλων θέσεως τὸ θεώρημα. Secundum Auriae scholium (K) respondet Graeco nostro λς, cui subiunctum est lemma in nostra

editione $\lambda\xi$, apud Auriam M. Figura apud eundem expressa similis est ei quae in Vaticano exstat ad VII propositionem altera (conf. p. 23 adnot.), quam nos, ut supra p. 28 ad scholium $\lambda\xi$, ita mox ad scholium M exhibebimus. Notas autem geometricas suo arbitrio Auria apposuit, quarum loco has Graecas restituemus, alioquin autem Auriae verba ipsa repetemus:

$$\begin{array}{llllll} A = \eta & B = \alpha & C = \vartheta & E = \gamma & F = \delta & G = \beta \\ H = \varepsilon & L = \lambda & M = \varrho & N = \sigma & O = \mu & P = \kappa \\ Q = \xi & R = \zeta & S = \nu & V = o. \end{array}$$

Primum scholium (H) spectat ad alteram partem propositionis, quae supra (p. 26, 1) incipit his verbis: *Λέγω δὴ ὅτι καὶ δμοίως εἰσὶ κεκλιμένοι πρὸς τὸν ΑΒΔΓ δρέζοντα.*

Hucusque demonstratio haec recte siquidem se habet ^H *in Theoremate, retenta propositionis circumscriptione et*

determinatione, quae horizontem ad axem obliquum ponit: verum tamen simili quoque modo poterit demonstrari, etsi horizon circulus ad axem non fuerit obliquus, sed per sphaerae polos sit ductus, sicut in sphaera recta manifestum est: Si enim circulorum parallelorum polum contingens punctum,

veluti ξ¹), acceperimus in horizonte, et per huiusmodi punctum, sicuti ante factum est, maximum circulum descripserimus; nimirum ostendemus rectam lineam a polo

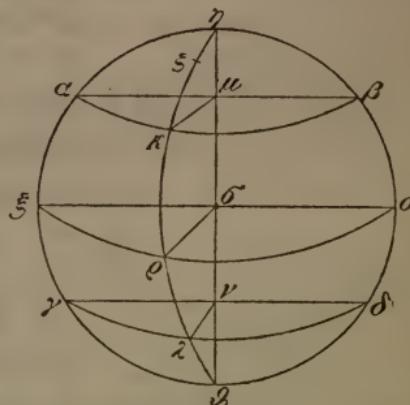
1) Pro ξ (quod apud Auriam est R) scriptor scholii $\lambda\gamma$ (supra p. 26, 21) posuit η .

ξ ad punctum β ductam aequalem esse rectae ab eodem
 ξ ad punctum ε ductae, et in idem absurdum incidemus:
Hoc autem ex propositione sexta huius libri patet.

Sequitur secundum scholium (K), quod ad Graeca verba p. 26, 14 sq. ὥστε ἡ ὑπὸ τῶν ΚΜΘ γωνία ἡ πλίσις ἔστιν cet. pertinet, denique ad eius scholii extrema verba adscriptum est lemma M.

K *Ex diffinitione sexta Undecimi Elementorum Euclid. hoc patet: Plani enim ad planum inclinatio est angulus acutus, rectis comprehensus lineis, quae ad rectos angulos communi planorum sectioni ad unum idemque punctum in unoquoque plano ductae sunt: Est autem recta linea κμ in plano circuli αβ ad angulos rectos communi planorum sectioni, scilicet ipsi αβ, et recta δμ est etiam in plano circuli ηδβ ad rectos angulos ipsi communi planorum sectioni αβ, et faciunt acutum angulum sub κμδ contentum.*

M *Quod autem angulus sub κμδ contentus sit angulus acutus, hoc modo patet. Describatur maximus parallelorum, qui sit ξρο, et reliqua, ut patet in figura, describantur. Erit iam ξρ¹⁾ maximi circuli quadrans: nam ex polo ξ*

1) Punctum ξ , quod deest in figura codicis Vaticanani, in C et Paris. 2472 eodem fere loco positum est quo exstat in priore figura (p. 161). Ceterum $\xi\rho$ quadrans, quae dicitur, τεταρτημορίον est circumferentia, id quod patet ex scholio λξ p. 28, 9: τεταρτημορίον ἔσται ἢ ZP (nam sic legendum esse videtur pro ὃ ZP).

circuli ξρο ducta est¹⁾: Maior igitur est quadrante ηρ²⁾: sed ηθ semicirculi ηρθ diametruſ est: quare ρθ³⁾ quadrante minor est: Maior igitur est ηρ ipsa ρθ circumferentia: consistit autem angulus ησρ in circumferentia ηρ: et angulus ρσθ in circumferentia ρθ: et est punctum σ omnium maximorum circulorum centrum: Quare angulus sub ησρ contentus maior est angulo sub ρσθ comprehenso: sunt autem anguli ησρ et ρσθ duobus rectis aequales⁴⁾. Angulus igitur ρσθ est angulus acutus: Quare anguli κμθ et λνθ sub lineis κμ et λν parallelis contenti anguli acuti sunt; Tres itaque κμθ ρσθ λνθ anguli aequales inter se sunt.

1) Ad marginem adnotata est propositio '16. Theodosii primi sphaericorum'. Quod *ducta est Auria* scripsit, recta m ξρ intellexit, quae circumferentiam ξρ subtendat.

2) Ante ηρ suppleas casum nominativum *arcus*.

3) Rursus *arcus* ρθ intellegitur.

4) Ad marginem adnotata est propositio '13. Euclidis 1. Elem.'

APPENDIX
AD AUTOLYCI DE ORTIBUS ET OCCASIBUS
LIBROS.

SCHOLIA VATICANA
IOSEPHO AURIA INTERPRETE¹⁾.

IN LIBRUM PRIMUM.

1 IN DEFINITIONES PAG. 49] Poetae ortum matutinum verum vocant ortum cosmicum: occasum matutinum verum appellant occasum cosmicum. Ortum autem vespertinum verum dicunt ortum chronicum: occasum vespertinum verum nominant occasum chronicum. Praeterea ortum matutinum apparentem nominant poetae ortum heliacum: occasum matutinum

---

1) Haec scholia in Auriae editione definitiones et singulas propositiones sequuntur. Ubi ad unum theorema plura scholia adscripta sunt, singula *primum*, *secundum* cet. numerantur ac praeterea litteris *A*, *B* cet. distinguuntur. Nos continuos numeros 1, 2 cet. apposuimus. Auriae contextum accurate repetivimus, nisi quod illius interpunctionem admodum impeditam passim emendavimus et pro litteris maiusculis, quibus ille omnes fere artis terminos, ut *Verus*, *Apparens*, *Ortus*, *Occasus*, *Cosmicus*, *Sol* cet. distinguit, minusculas posuimus, denique Graecas litteras geometricas pro Latinis, quae sunt apud Auriam, restituimus.

apparentem dicunt occasum heliacum. Ortum denique vespertinum apparentem appellant ortum heliacum: occasum vespertinum apparentem dicunt occasum heliacum¹⁾.

IN PROPOSITIONEM I PAG. 50,6] Hic auctor ostendit 2 ortum et occasum heliacum posteriorem esse ortu et occasu cosmicō: praeterea ortum et occasum heliacum, qui ortus et occasus vespertinus apparet nominatur ab astronomis, priorem esse dicit ortu et occasu chronicō.

PAG. 50, 19: *Toῦ μὲν οὖν ἡλίου ἀνατέλλοντος κατὰ 3 τὸ Α, τὸ Δ ἄστρον οὐ φαίνεται ἀνατέλλον]* Quoniam vero antecedentia puncta, quaecunque in circumferentia γξα acceperimus, prius oriuntur, et quoniam sol antecedit et ante punctum α, scilicet ante punctum δ, oritur (nam punctum δ cum puncto α simul oritur), semper igitur sol ante punctum δ oritur: quare δ punctum oriri nullo modo conspicitur.

PAG. 56, 5: *"Εστω τὰ αντά· λέγω ὅτι οὐδὲ τὴν 4 ΓΖΑ περιφέρειαν cet.]* Quo enim tempore sol circumferentiam γξα perambulat, nequaquam δ punctum oritur, quoniam neque punctum α oritur, omnia siquidem puncta, quae sunt in circumferentia γξα, ante

1) Sequuntur apud Auriam haec: *De hoc vero ortu et occasu astrorum inerrantium, videlicet cosmicō, chronicō et heliaco, quantum ad poetas attinet, legas licebit Io. de Sacro Bosco caput tertium de Sphaera, et in illud commentaria. Ptolemaeum quoque lib. VIII. capit. IIII. τῆς μεγάλης συντάξεως videre licebit, qui in universum viginti quattuor commemorat σχηματισμόν, id est aspectus astrorum inerrantium ad solem.* Quae cum ab ipso Auria composita esse appareat, etiam prior scholii pars, quae supra legitur, incertum est utrum e Graeco aliquo codice conversa, an ab ipso interprete adiecta sit. — *De discernendis ortibus heliaco, cosmicō, achronico (sic) pauca commemorat Rud. Wolf, Geschichte der Astronomie, p. 114 sq.*

punctum α oriuntur, veluti quae antegrediantur: haec autem sol percurrit.

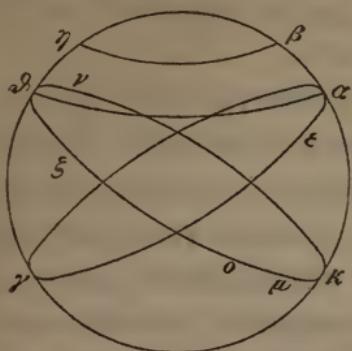
5 IN PROPOSITIONEM II PAG. 58, 1: ἔστω δὴ τοῦ Δ ἄστρου ἡ φαινομένη ἐώα ἐπιτολὴ τοῦ ἥλιου ὅντος πρὸς τῷ E] Scilicet sit astri δ primus ortus apparet sole in ε puncto manente, ut, cum sol in ε punctum pervenerit, tunc primo appareat δ astri ortus matutinus apparet: nam sole nondum ad punctum ε accedente, verum adhuc etiam in circumferentia $\alpha\epsilon$ existente, non praeveniet δ astri ortus matutinus apparet.

6 PAG. 58, 8: τοῦ μὲν οὖν ἥλιου διαπορευομένου τὰς ΑΕ ΗΓ περιφερείας οὐ φαίνεται τὸ Δ ἄστρον ἐπιτέλλον] Quoniam sol circumferentiam $\alpha\epsilon$ perambulans et in ε punctum perveniens, tunc astro δ fit primo ortus matutinus apparet: sole igitur circumferentiam $\alpha\epsilon$ percurrente et non adhuc ad punctum ε perveniente, non fit astro δ ortus matutinus apparet: quare sole circumferentiam $\alpha\epsilon$ transeunte, astrum α non conspicitur oriri: similiter autem sole circumferentiam $\gamma\eta$ percurrente, astrum δ non videtur oriri.

7 IN PROPOSITIONEM IV PAG. 62, 19: καὶ ἔσται τὸ μὲν ΑΕΓ ἡμικύκλιον ὑπὲρ γῆν τὸ δὲ ΑΓΖ ὑπὸ γῆν] Quoniam et in parallelis circulis, quos puncta describunt, tunc α oriens occidit, et astrum γ occidens oriatur, et quo tempore utrumque astrorum propriam circumferentiam deambulat, zodiacus contra positionem habebit, et qui est semicirculus sub terram, erit supra terram.

8 PAG. 64, 2: ἔστω οὖν τοῦ A ἄστρου ἡ φαινομένη ἐώα δύσις τοῦ ἥλιου ὅντος πρὸς τῷ Z] Sed explana-

tionis gratia sit, ut occidente α in puncto ϑ astrum γ oriatur in puncto $\varkappa$, et zodiacus circulus positionem habeat $\kappa\vartheta\nu$: apparebit iam semicirculus $\alpha\varepsilon\gamma$, sicuti

$\vartheta\nu\kappa$, supra terram, et circumferentia $\alpha\varepsilon$ erit sicuti circumferentia $\vartheta\nu$; reliqua vero etiam, ut reliqua, sub terram erit: et proinde occidente α in puncto ϑ et oriente γ in puncto $\varkappa$ et sole perveniente ad punctum γ , id est ad punctum $\varkappa$, et punctum qui-

dem γ fiet ad punctum $\varkappa$: atque erit astri ϑ occasus matutinus verus, scilicet astri α erit occasus matutinus verus. Perveniat siquidem astrum α ad punctum ε : erit igitur ipsius ϑ , id est astri α , occasus matutinus apparens sole existente in puncto μ , id est in puncto ξ (circumferentia enim $\mu\varkappa$ est eadem atque $\gamma\xi$): quare sole in puncto ξ existente astri α est occasus matutinus apparens.

PAG. 64, 8: $\kappaαὶ \deltaιαπορεύεται δὲ ἥλιος τὸ ΕΓΖ ἡμι- 9$
 $\kappaύκλιον ἐν ἡμίσει ἐνιαυτοῦ]$ Deambulante sole circumferentiam $\varepsilon\gamma\xi$ fit ipsius α astri et matutinus ortus apparens et matutinus occasus apparens: quare dimidii anni spatio fit.

PAG. 66, 14: $\tauοῦ Γ ἄρα ἀνατέλλοντος τὸ Β ὑπὲρ 10$
 $\gammaῆν ἔστιν]$ Quoniam vero occidente astro α et astrum β est supra terram: verum occidente astro α et astrum γ oritur: quare astro γ oriente et β astrum est supra terram¹⁾.

1) In margine citat Auria '6. Euclid. Phaenom.'

- 11 PAG. 66, 17: *ἔστω τὸ M*] Videlicet τὸ ὄφελον astrum oriatur astro β occidente, et erit in circumferentia $\vartheta\zeta\chi$, quae quidem est sub terram, quoniam astrum β est supra terram: quare, quando β astrum occidit, et astrum μ scilicet oritur.
- 12 PAG. 68, 1: *ἴση ἄρα ἔστιν ἡ ΘΝ τῇ OM*] Quoniam aequali tempore supponitur astra solis radios effugere. (Vide scholium positum in margine in quartam huius.¹⁾)
- 13 PAG. 68, 6: *διὰ πλείονος ἡμίσους ἐνιαυτοῦ*] Sole etenim circumferentiam $\nu\kappa o$ deambulante astrum β ab ortu matutino apparente occasum matutinum apparentem facit, et quoniam dimidio semicirculo maior est, ideo maiori tempore dimidio anno astrum β id facit.
- 14 PAG. 70, 6: *ἡ ΞΚΟ ἄρα ἐλάσσων ἔστιν ἡμικυκλίου*] Demonstratur autem, etsi solis intercapelinem fecerimus eam quae est inter $\nu\kappa$ circumferentiam, scilicet quae est a puncto ν usque ad punctum κ , demonstratur inquam, quod circumferentia $\xi\kappa o$ omnino minor est semicirculo, addita etiam communi circumferentia $\nu\kappa$.
- 15 IN PROPOSITIONEM VI PAG. 72, 25] Itaque sex mensibus semper fere astra apparebunt, sex autem mensibus contra occultabuntur²⁾.
- 16 PAG. 74, 18: *ἔξ ὅλων περιφορῶν καὶ τετάρτου*] Nam annus 365 diebus astronomicis, id est $\tauοῖς \nu\chi\vartheta\etaμεροῖς$ ³⁾, et quarta insuper diei parte, id est

1) In nostra editione p. 65 adnot. 3.

2) Accuratius haec ab ipso Autolyco libri 2 propositione 6 pertractantur.

3) $\nu\chi\vartheta\etaμεροῖς$ expressum est apud Auriam.

horis sex, constat. Quarta igitur pars deficiens est differentia, qua astrum cum ipso sole non simul oriat-
tur. (Vide quae sunt annotata in lib. Theodosii de
habitationibus, in prop. X; huc enim spectare vi-
dentur.)

IN PROPOSITIONEM VII PAG. 76, 10: *Eλ μὲν οὖν ὁ 17
ηλιος τὴν ΑΕΓ περιφέρειαν διέρχεται ἐν ὅλαις ἡμέ-
ραις, δῆλον ὡς δύσεται κατὰ τὸ Γ]* Non deambulat
autem, quoniam, si in 365 tantum revolutionibus an-
num percurrit sol, et dimidium circulum zodiacum in
dimidio anno perambulans omnino occidet in γ puncto:
sed quoniam totum zodiacum circulum non percurrit
in 365 revolutionibus tantum, nisi quarta etiam parte
unius revolutionis addita, patet, quod ante γ punctum
alio in loco occidet: nam 365 revolutionum pars di-
midia cum quarta insuper parte revolutionis alio in
loco quam in puncto γ cadat necesse est. (Vide scho-
lium primum positum in X proposit. lib. Theodosii
de habitationibus.)

IN PROPOSITIONEM VIII PAG. 76, 22] Pro vesper- 18
tina postrema apparitione auctor intelligit occasum
vespertinum apparentem, pro matutina prima appar-
itione vero matutinum ortum apparentem¹⁾. Ergo ab
occasu vespertino apparente ortum matutinum appa-
rentem faciunt astra, quaecunque sunt in circulo zo-

1) At vero Graecus scriptor ἐσχάτην φάσιν ἐσπερίαν in-
tellexisse videtur vespertinum apparentem et occasum et ortum,
atque item πρώτην φάσιν ἐώσαν matutinum apparentem
et ortum et occasum. Nam libri secundi propositione 6
idem demonstrat tam ab occasu vespertino apparente ad ortum
matutinum quam ab ortu vespertino ad occasum matutinum
singula zodiaci astra per XXX dies latere.

diaco, cum aliquot dies et aliquot noctes occulta permanserint. (Lege X proposit. huius.)

19 PAG. 78, 5: *καὶ τὸ Ε ἄστρον ἐσχάτως μὲν περικαταλαμβανέσθω* cet.] Videlicet, postquam sol occidit, ipso quidem in ξ puncto manente, postremo astrum ε appareat occidere, et rursus, antequam oriatur sol, ipso quidem in η puncto manente, primo videatur oriri. Sole enim nequaquam occupante ipsum astrum, verum quindecim gradibus ab eo distante, postquam occidit, postremo astrum apparet: adhuc enim etiam ipsum occupante sole, lateat necesse est: quin etiam sole, motu mundo contrario progrediente, non apparet astrum: rursus sole ab ortu plane remoto, primo astrum ε apparet, antequam ipse sol exoriatur. Recte igitur primum erit postremus ortus¹⁾ vespertinus apparens, deinde primus ortus matutinus, quoniam, ut se habet in propositione, a vespertino facit matutinum.

20 IN PROPOSITIONEM IX PAG. 82, 12: *καὶ τὸ Ζ ἄστρον ἐσχάτως μὲν περικαταλαμβανέσθω* cet.] Videlicet astrum ξ faciat postremum ortum²⁾ vespertinum sole manente in puncto ϑ , et deinde faciat primum ortum matutinum sole in puncto κ existente³⁾.

21 PAG. 82, 17: *καὶ ἐπεὶ τὰ Ζ Η ἄστρα ὁμοῦ δύνει* cet.] Si etenim per puncta η et ξ circulos parallelos

1) Legendum esse *occasus* docet proxima adnotatio.

2) Immo *occasum*, id quod ipsum etiam Auriam voluisse apparet collata p. 22 media, ubi ad Latina, quae respondent Graecis *τὸ Ζ ἄστρον ἐσχάτως μὲν περικαταλαμβανέσθω* cet., in margine citat definitionem 8 (nobis nonam), quae est de *occasu vespertino apparente*. Accedit illa definitio, quam idem supra in scholio 18 proposit.

3) Praeterea in parenthesi citat Auria 'scholium 1. in 8. huius' (nobis scholium 18), et in margine '10. prop. huius'.

descriptos intellexerimus, erunt nimirum circumferentiae circulorum per ξ et η puncta transeuntium, inter semicirculos non concurrentes interceptae, similes inter se¹⁾, et hanc ob caussam eodem tempore astra ξ et η occidunt, similes namque circumferentias tempore aequali praetereunt²⁾.

PAG. 84, 7: $\tauὸν H ἄστρον οὐπως ἐκφεύγει τὰς τοῦ 22$
 $\etaλίου αὐγάς]$ Siquidem enim astrum ξ solis radios effugit, et quoniam astrum η retro est ipsi astro ξ , patet, quod non longe aberit, quin solis radios effugiat: post igitur aliquot dies solis radios effugiet. Quare fit, ut maiori quidem tempore quam astrum ξ maneat occultum.

IN PROPOSITIONEM X PAG. 84, 19—86, 1: $\tauοντέστιν 23$
 $īν' ἢ τοῦ μὲν H ἡ ἐφά φαινομένη ἐπιτολή]$ Sole siquidem a puncto β , id est ab occasu, iter faciente, quandoquidem fecit ipsius astri η matutinum ortum verum in mundi circumvolutione; distante tamen gradibus quindecim a puncto γ sub terram, tunc primo astrum η oriri apparebit: quare astri η erit ortus matutinus apprens.

PAG. 86, 1: $\tauον δὲ Θ ἡ ἐσπερία φαινομένη δύσις] 24$
 Quo autem tempore sol ad ipsum astrum ϑ venit, simul cum eo occidit: quare erit astri ϑ occasus vespertinus verus: antequam igitur ad ipsum ϑ accedat sol, distans autem ab eo gradibus quindecim sub terram, motu ipsius mundi postremo astrum ϑ occidere apparebit.

PAG. 88, 2: $\epsilonσται ἄρα τοῦ H ἄστρον ἡ ἐσπερία 25$
 $φαινομένη ἐπιτολη̄ cet.]$ Quoniam autem astra, quae

1) '13. Theod. 2 Sphaericorum' in margine citat Auria.

2) '2. Autolyci de Sphaera, quae movetur' idem.

sunt in circulo zodiaco per diametrum posita, coniugate et oriuntur et occidunt¹⁾), astro igitur η oriente et astrum λ occidit: et sole quidem manente in puncto λ astri η est occasus vespertinus verus: sed priores sunt apparentes veris²⁾; sole igitur in puncto ν existente (praeit namque astrum ν ipsum λ) erit astri η postremus³⁾ ortus vespertinus apparenſ.

26 PAG. 88, 11: *ἔσται ἄρα τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ Ξ τοῦ Θ ἀστρουν ἡ ἐώα φαινομένη δύσις]* Rursus, per eandem 6. Euclid. phaenom., quoniam astra, quae sunt in circulo zodiaco per diametrum, coniugate et oriuntur et occidunt, igitur astro ϑ occidente et astrum μ oritur: atque sole in μ puncto manente erit astri ϑ occasus matutinus verus: posteriores namque sunt apparentes veris: sole igitur in puncto ξ existente erit astri ϑ primus⁴⁾ occasus matutinus apparenſ: posteriorius namque est astrum ξ ipso μ astro.

27 PAG. 90, 2: *τὸ δὲ Η τῷ Κ συννανατέλλει]* Quoniam circumferentiae, quas percurrit sol, cum inter semi-circulos existant non concurrentes, erunt similes per 13. Theod. 2. sphaer., quas quidem (per 2. Autolyci de sphaera quae movetur) aequali tempore sol percurrit.

28 PAG. 90, 20: *Τποκείσθω γὰρ ἵσην εἶναι την ΒΗ τῇ ΓΘ]* Quoniam circulus zodiacus $\dot{\epsilon}$ n τῷ νυχθημέρῳ⁵⁾ omnem positionem potest habere, habeat hanc ita, ut

1) Eucl. phaenom. 6 citat Auria in marg.

2) Propos. 1 huius, et quidem quartam eius partem (in nostra editione p. 54, 18) citat idem.

3) Hoc adiectivum abundare docet definitio 8.

4) Conf. adnot. 3. Huc pertinet definitio 7.

5) $\dot{\epsilon}$ n τῷ νυχθημέρῳ Auria.

punctum ξ sit in bipartita sectione segmenti $\beta\gamma$, puncta autem β et γ sint in horizonte: quando autem punctum ξ proprius accedit ad horizontem vel versus punctum β vel ipsum γ , non amplius habet eandem positionem zodiacus: et erit circumferentia $\eta\beta$ aequalis ipsi $\vartheta\gamma$.

PAG. 92, 1: ὥστε καὶ ἡ ΓΝ τῇ ΒΞ ἵση ἐστίν] 29
 Quoniam $\eta\mu\lambda$ semicirculi circumferentia est, et $\vartheta\lambda\mu$ etiam semicirculi circumferentia est, aequalis igitur est ipsa $\eta\mu\lambda$ ipsi $\vartheta\lambda\mu$ circumferentiae: communis auferratur circumferentia $\mu\lambda$: et reliqua igitur $\eta\mu$ reliquae $\vartheta\lambda$ aequalis est: ostensum autem est circumferentiam $\eta\beta$ aequalem esse ipsi $\vartheta\gamma$ ¹⁾: et reliqua igitur $\beta\mu$ ipsi $\gamma\lambda$ aequalis est: et quoniam, ut patet in propositione, circumferentiae $\xi\mu$ et $\nu\lambda$ invicem sunt aequales, quare et circumferentia $\beta\xi$ ipsi $\gamma\nu$ aequalis etiam erit.

PAG. 92, 3: τὰς δὲ μείζους περιφερείας ἀπέχοντος 30
 τοῦ ἡλίου cet.] Maiores scilicet dimidio signo, id est quae sint maiores quindecim gradibus: nam suppositum est, sole sub horizonte manente et quindecim gradibus ab horizonte sub terram distante, astra apparitionem facere: sole igitur sub terram plus quam quindecim gradibus ab horizonte distante, multo magis astra apparebunt: si igitur, sole distante ab horizonte sub terram intervallo circumferentiarum $\eta\xi$ et $\xi\vartheta$, astra apparent, multo magis supra horizontem apparebunt ipsa astra sole maioribus circumferentiis, quam sunt ipsae $\eta\xi$ et $\xi\vartheta$, distante sub terram ab horizonte.

1) In schol. 6 praecedenti. AURIA in marg., id est schol. 28 nostrae editionis. 24

- 31 PAG. 92, 5: ὥστε τοῦ ἡλίου — διαπορευομένου τὴν *NMΞ* περιφέρειαν cet.] Si enim, deambulante sole circumferentiam $\gamma\nu$ et $\beta\xi$ sub terram, astra apparent, percurrente igitur circumferentiam $\nu\mu\xi$ sub terram plus ab horizonte distantem, tanto magis astra apparent.
- 32 PAG. 92, 14: ἡ ἄρα *NMΞ* δύο ζωδίων ἔστι] Et quoniam $\vartheta\beta\mu$ semicirculi circumferentia est, et $\eta\mu\lambda$ etiam semicirculi circumferentia est, aequales igitur inter se sunt dictae iam semicirculi circumferentiae. Auferatur autem circumferentia $\eta\mu$, quae utriusque circumferentiae communis est: igitur et reliqua circumferentia $\eta\vartheta$ reliquae $\mu\lambda$ circumferentiae est aequalis. Continet autem $\eta\vartheta$ unum integrum zodiaci signum: quare et ipsa $\mu\lambda$ circumferentia unum etiam signum integrum zodiaci circuli continebit. Et quoniam $\xi\mu$ et $\nu\lambda$ ipsis $\eta\xi$ et $\vartheta\xi$ sunt positae aequales, et continent ipsae simul $\xi\mu$ et $\nu\lambda$ unum integrum zodiaci signum, quare tota circumferentia $\nu\mu\xi$ duo signa zodiaci continebit. Reliqua ex se patent.
- 33 IN PROPOSITIONEM XI PAG. 94, 6: Οὐθὲν τῶν ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου ἄστρων ὀφθήσεται φερόμενον δλον τὸ φανερὸν ἡμισφαῖριον] Videlicet in una nocte nullum astrum videbitur et oriri et occidere, scilicet vel facere vespertinum ortum vel matutinum occasum: quod autem interdum videatur in una nocte facere et ortum matutinum et occasum vespertinum, lege 2. propositionem 2. huius.
- 34 PAG. 96, 16: καὶ γὰρ ἐνδέχεται τινα κύκλον γραφῆναι ὧς τὸν *ΓΗ* cet.] Sole etenim sub terram existente, et manente sub terram etiam circumferentia,

quae maior sit ipsa δ , et altera quae minor sit ipsa γ circumferentia: quo itaque tempore mundus circumagit ipsam circumferentiam δ sub terram manentem, ipsa γ apparet deferri, veluti quae tempore minori circumferatur supra terram: antequam igitur sol exoriatur, hemisphaerium apparens transit.

IN PROPOSITIONEM XII PAG. 98, 18: "Εστω γὰρ τῷ 35
 Α ἄστρῳ ἡ ἀληθινὴ ἔφα δύσις τοῦ ἡλίου ὅντος πρὸς τῷ E] Etenim occidente α zodiacus circulus contra-positionem habebit, et semicirculus αεγ est supra terram. Quoniam vero astrum δ prius occidit quam astrum α ¹⁾, igitur astro δ occidente et astrum simul oriens, scilicet ε , cum ipso δ occidente erit in semicirculo supra terram, scilicet in semicirculo αεγ: quare sole existente in puncto ε , astri δ est occasus matutinus verus.

IN PROPOSITIONEM XIII PAG. 102, 20: τῷ B ἄρα 36
 ἄστρῳ ἡ ἀπὸ ἔφας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἔφα ἀληθινὴ δύσις γίγνεται διὰ πλείονος χρόνου ἡμίσους ἐνιαυτοῦ] Occidente siquidem astro α circulus zodiacus contra-positionem habebit, et semicirculus αξγ erit sub terram. Quoniam autem astrum β posterius occidit quam astrum α ¹⁾, igitur astrum simul oriens, videlicet ξ , occidente astro β erit in semicirculo sub terram, scilicet in semicirculo αξγ: sole igitur in ξ puncto existente, astri β est occasus matutinus verus. Quare sole circumferentiam αγξ percurrente astri β est occasus matutinus verus ab ortu matutino vero: et tempus, quo sol circumferentiam αγξ pertransit, maius est dimidio anno.

1) 9. Autolyci de Sphaera quae movetur. AURIA in marg.

IN LIBRUM SECUNDUM.

- 37 IN PROPOSITIONEM I PAG. 106, 18: *Toῦ ξωδιακοῦ ἐν δωδεκατημόριον*] Dodecatimorum vocat auctor duodecimam partem in totius mundi circumferentia, a quocunque libuerit zodiaci puncto acceptam¹).
- 38 Duodecimam partem non intelligit, veluti verbi gratia zodiaci circuli divisio si fiat in duodecim signa, ut sit pars duodecima, aut aries aut taurus aut gemini etc. Sed *δωδεκατημόριον* dicit, si divisa fuerit mundi tota circumferentia, in qua situs est et zodiacus circulus, in partes duodecim, licebit unam harum partium accipere, a quocunque volueris puncto zodiaci circuli, quam partem *δωδεκατημόριον* dicit.
- 39 IN PROPOSITIONEM V PAG. 114, 10: *τὴν βόρειον ξώνην*] Zona borealis vocatur intervallum, quod est ab aequinoctiali circulo quadrans, ad polum borealem usque interceptum²).
- 40 IN PROPOSITIONEM I PAG. 108, 13: *ἡμίσους δὲ ξωδίου ἐστὶν ἡ ΖΔ περιφέρεια*] Quoniam supponitur totam circumferentiam esse *δωδεκατημόριον*: et dividitur tota *δε* in duas partes aequales in puncto ξ : quare erit $\xi\delta$ grad. XV.
- 41 PAG. 108, 17: *οὐδὲ ἡ ΖΕ ἀνατέλλουσα ὁρᾶται*] Quoniam autem sole manente in puncto ξ tantum astrum δ conspicitur, et circumferentia $\xi\delta$ non appa-

1) Ex scholio antiquo. AURIA in marg. p. 37; 'Diffinitio prima' idem superscripsit huic scholio, cuius explicandi causa apud illum sequitur alterum scholium, in hac editione 38.

2) Ex scholio antiquo. AURIA in marg. p. 38; 'Diffinitio secunda' huic scholio superscripsit idem.

ret oriri, tanto magis neque ipsa $\xi\varepsilon$ apparebit noctu oriri, quoniam tota sub terram est.

PAG. 108, 19: ὅλη ἡ ΕΔ περιφέρεια cet.] Quoniam 42 sole manente in puncto ξ astrum ε occidere videtur: sol etenim ante ipsum occidit: quare et $\varepsilon\xi$ circumferentia non videtur occidere, quoniam tantum punctum ε videtur occidere: nequaquam igitur tota $\varepsilon\delta$ occidere conspicitur, cum tota sit sub terram.

PAG. 108, 21: οὐδὲ μὴν ἡ κατὰ διάμετρον αὐτῇ ἡ 43 ΓΗ] Quoniam punctum γ antegreditur ipsum η , et prius occidit quam ipsum η : quare et tota $\eta\gamma$ circumferentia occidere non conspicitur: solummodo enim punctum γ occidere videtur.

PAG. 110, 2: οὐδὲ μὴν ἡ κατὰ διάμετρον cet.] Et- 44 enim occidente circumferentia $\varepsilon\delta$ et puncto ε viso occidere, et ipsi per diametrum positum punctum η apparebit oriri¹⁾). cum autem punctum γ antegrediatur et supra terram sit, necessario tota $\gamma\eta$ circumferentia supra terram conspicietur; quare et tota oriri videbitur.

IN PROPOSITIONEM II PAG. 110, 16: ἡ δὲ ΕΘ ἡμέ- 45 ρας ἀνατέλλουσα οὐχ ὀρᾶται] Propterea quod sol supra terram existens facit, ut ipsa circumferentia $\varepsilon\vartheta$ minime appareat: prius enim quam ipsa oritur.

PAG. 110, 19: ἡ δὲ ΕΘ περιφέρεια — φαίνεται δύ- 46 νουσα] Etenim sole antegrediente ipsam $\varepsilon\vartheta$ circumferentiam et propterea prius occidente, quando punctum ε occidit, tota circumferentia $\varepsilon\vartheta$ appetit occidere, quoniam quidem punctum ϑ est supra terram, veluti illud quod solem consequatur: quare tota $\varepsilon\vartheta$ distat a sole supra dimidium zodiaci circuli manens.

1) Eucl. phaenom. 6 citat Auria in marg. p. 40.

- 47 IN PROPOSITIONEM IV PAG. 114, 5: *καὶ ἔστω ἐπὶ τοῦ Π τόπου*] Ita ut circumferentia $\pi\eta^1)$ sit dimidium signum: quoniam ipsa tota ḥη sex signa comprehendit, veluti quae semicirculi circumferentia sit.
- 48 PAG. 114, 7: *ἀπὸ δὲ τοῦ Η ἡμίσους ξωδίου περιφέρειαν*] Scilicet moveatur sol a puncto η , per dimidii signi circumferentiam distans, usque ad punctum π .
- 49 PAG. 114, 8: *τὰ M Θ N ἔστοι απὸ ἔώας ἀνατολῆς ἐσπερίαν ἀνατολὴν ποιεῖται*] Quoniam est suppositum astra μ et ν simul cum puncto ϑ oriri, atque ostensum est quidem de astris μ et ν , et simul etiam demonstratum est de astro ϑ , quod est in zodiaco circulo, etsi de hoc in propositione nulla sit mentio
- 50 IN PROPOSITIONEM V PAG. 114, 11: *τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ἐσπερίας τε καὶ ἔώας*] Hic intelligit de ortu et occasu apparente: nam in sexta propositione primi libri de veris ostendit, qui quasi per anni spatium perficiuntur.
- 51 PAG. 116, 9: *καὶ τοῦτο αἰεὶ ἔσται, ἔως ἂν ὁ ἥλιος — ἀφίκηται ἐπὶ τὸ N*] Semper enim deinceps deambulante sole de nocte, astrum ϑ semper prius oritur, veluti antegrediens: simul autem cum ipso oritur astrum μ : hoc autem semper sic erit, quoad sol quinque mensium spatio fecerit ortum vespertinum²⁾: nam deinceps deambulando facit alias φάσεις, scilicet matutinum occasum et vespertinum occasum, donec perveniens ad punctum ν denuo faciet sol ortum matutinum.

1) Apud Auriam *HG* expressum est pro *TG*, quod respondeat Graecae notationi $\pi\eta$.

2) 'ut in 4. huius 2. lib. patet'. AURIA in marg. p. 46.

PAG. 116, 20: *τοῦ ἄρα ἡλίου ἐπὶ τοῦ Ο γενομένου* 52
 cet.] Quoniam per sextam Euclidis Phaenom. astra, quae in circulo zodiaco per diametrum sunt, coniugate et oriuntur et occidunt: astro igitur ξ , cum per diametrum sit ipsi ν , et ξ oriatur, necessario et ipsum ν occidet: quare cum astrum ξ matutino ortu oriatur sole manente in puncto σ , et astrum ν contra matutino occasu occidet.

IN PROPOSITIONEM VI PAG. 120, 21: *τὸ Δ ἀστρον* 53
ἐσπερίαν ἐπιτολὴν ποιεῖται] Etenim sole in puncto ξ existente astri γ est occasus vespertinus: sed occidente γ ¹⁾ astro et astrum δ oritur per sextam Euclidis phaenom.: sole igitur in ξ puncto manente astri δ est ortus vespertinus.

PAG. 120, 25: *καὶ φανερὸν ὅτι πέντε ξώδια διὰ* 54
πενταμήνου διέρχεται] Est enim circumferentia $\delta\gamma$ zodiaci semicirculus et sex signa continet: cum autem circumferentiae $\delta\varepsilon$ et $\gamma\xi$ unum signum zodiaci comprehendant, reliqua igitur circumferentia $\varepsilon\xi$ quinque continebit signa, quae quidem spatio mensium quinque percurrit astrum δ .

PAG. 122, 3: *τὴν ἑώραν δύσιν ποιεῖ τῷ Δ ἀστρῳ* 55
 cet.] Etenim existente sole in η puncto, in mundi revolutione astri γ est ortus matutinus: sed puncto γ oriente et astrum δ occidit²⁾: quare sole in η puncto manente astri δ est occasus matutinus, et neque oriri neque occidere videtur astrum δ toto eo tempore quo sol circumferentiam $\xi\gamma\eta$ percurrit, scilicet per triginta

1) *G*, id est η , expressum est apud Auriam; veram scripturam praebet Graecum scholium $\pi\zeta$.

2) Eucl. phaenom. 6 citat Auria in marg. p. 48.

dies, quoniam sole progrediente a puncto ξ et punctum quidem γ non amplius distaverit ab ipso ξ quindecim gradibus: igitur neque apparebit facere vespertinum occasum: quare et neque astrum δ , quod ipsi γ est per diametrum positum, ortum vespertinum facere videbitur. Rursus autem sole ante punctum η manente et neque astrum γ distaverit quindecim partibus ab ipso puncto η : igitur neque appetat ortum matutinum facere: quare neque astrum δ , per diametrum ipsi manens, occasum matutinum facere videbitur.

56 PAG. 122, 5: $\tau\hat{\eta}\nu \acute{\epsilon}\sigma\pi\epsilon\varrho\acute{\iota}\alpha\nu \delta\acute{u}\sigma\iota\nu \pi\iota\epsilon\iota\tau \tau\tilde{\omega} \Delta \acute{\alpha}\sigma\tau\varrho\omega$ cet.] Sole etenim in puncto ϑ manente: et in mundi revolutione astrum quidem ϑ perveniat ad punctum ξ : et punctum δ ad punctum γ : erit igitur astri δ occasus vespertinus.

57 PAG. 122, 9: $\acute{\epsilon}\nu\acute{\eta}\varsigma \gamma\grave{\alpha}\varrho \xi\omega\delta\acute{\iota}\nu \delta\acute{i}\epsilon\iota\nu \pi\epsilon\varrho\iota\varphi\acute{\epsilon}\varrho\iota\alpha\nu$] Est enim et circumferentia $\vartheta\delta$ dimidii signi pars, et item ipsa $\vartheta\delta$ dimidium signum continet: quare tota $\vartheta\delta\epsilon$ unum continebit signum: quam etiam circumferentiam $\vartheta\delta\epsilon$ sol diebus triginta percurrit.

58 IN PROPOSITIONEM VII PAG. 124, 22: $\kappa\acute{\alpha}\iota \acute{\epsilon}\sigma\iota\iota \mu\acute{\epsilon}\acute{\iota}\xi\omega\nu \dot{\eta} K\Gamma E\Lambda \pi\epsilon\varrho\iota\varphi\acute{\epsilon}\varrho\iota\alpha \tau\tilde{\eta}\varsigma \Lambda\Delta K \pi\epsilon\varrho\iota\varphi\acute{\epsilon}\varrho\iota\alpha\varsigma$] Quoniam autem circumferentia $\varepsilon\lambda$ ipsi $\delta\omega$ est posita aequalis, et est circumferentia $\varepsilon\lambda\delta$ semicirculo zodiaci minor, quare¹⁾ et ipsa $\lambda\delta\omega$ etiam semicirculo minor est: quare tota²⁾ $\pi\gamma\acute{\epsilon}\lambda$ semicirculo maior est: idque patet: et manifestum etiam est maiorem esse $\pi\gamma\acute{\epsilon}\lambda$ ipsa $\lambda\delta\omega$ circumferentia.

1) Ab hoc verbo apodosis incipit.

2) Immo 'reliqua': vide figuram ad propos. VII et Graecum schol. $\lambda\gamma$.

PAG. 128, 2: *καὶ προηγεῖται τὸ Κ τοῦ Ο]* Zodiaci 59 circuli signa ab occidente ad orientem obtinent positionem, verbi gratia, aries in occidentis parte; post arietem sequitur taurus magis ad ortum; deinde gemini etiam magis ad ortum; rursus cancer, et similiter cetera signa zodiaci. Atque haec signa εἰς τὰ ἔπομενα, id est in consequentia, moveri dicuntur, quia a sole comprehenduntur ab occidentis motu ad orientem, ut exempli gratia ab ariete incipiendo taurus consequitur ipsum arietem, quoniam sol prius comprehendit arietem quam taurum. Similiter gemini consequitur taurum, et isto modo cancer consequitur signum gemini, et sic de ceteris, et hoc modo signa appellantur consequentia. In antecedentia autem et, ut graece, εἰς τὰ προηγούμενα dicuntur contra moveri a motu universi ab ortu ad occasum. Verbi gratia dicimus in hoc motu cancri signum magis orientale antecedere signum gemini, quod est minus ad orientem versus. Similiter gemini signum antecedere taurum, et tauri signum antecedere arietem etc.

IN PROPOSITIONEM VIII PAG. 130, 3: *τοῦ δὲ Γ δύνοντος τὸ Η ἐσπέριον ἀνατέλλει]* Nam astro γ occidente et δ per diametrum ipsi positum oritur per sextam Euclidis phaenom.; sed cum astro δ oritur quidem astrum η simul: quare astro γ occidente et ipsum η vespertino ortu oritur.

PAG. 130, 22: *καὶ ἔστιν ἡ ΑΓΝ περιφέρεια τῆς ΝΔΔ ἐλάσσων]* Quoniam circumferentia λγ circumferentiae νξ aequalis est (utraque enim signi dimidii partem continet), sed γνξ circumferentia minor est semicirculo, quare et circumferentia λγν est etiam

minor semicirculo: igitur et reliqua $\nu\delta\lambda$ maior semicirculo est.

62 IN PROPOSITIONEM IX PAG. 132, 21: $\beta\omega\varrho\epsiloni\omega\tau\epsilon\varrho\omega\nu$
 $\mu\grave{\epsilon}n\tau\grave{o} E, \nu\omega\tau\epsilon\varrho\omega\nu \delta\grave{e} \tau\grave{o} K]$ Non solum astra accipiuntur in horizonte borealiora et meridionaliora ipso zodiaco, sed etiam, ut hic, sub ipso zodiaco accipitur astrum π meridionalius, quamvis non sit in horizonte acceptum.

63 IN PROPOSITIONEM X PAG. 136, 22: $\dot{\epsilon}\nu \tilde{\omega} \circ \tilde{\eta}\lambda\omega\circ$
 $\tau\grave{\eta}\nu K\Gamma M \pi\omega\varrho\omega\epsiloni\omega\nu \delta\iota\epsilon\varrho\chi\epsilon\tau\omega\iota]$ Ac manifestum est, quod astrum π occultabitur, quo tempore sol circumferentiam $\kappa\gamma\mu$ percurrit. Quoniam autem¹⁾ sole in π manente astrum π ortu vespertino oritur, scilicet postremo apparet oriri²⁾, et sole existente in puncto μ astrum π occasu matutino occidit, videlicet primo occidere conspicitur³⁾, quare astrum π occultabitur sole circumferentiam $\kappa\gamma\mu$ percurrente.

64 PAG. 138, 4: $\kappa\alpha\lambda \dot{\epsilon}\sigma\tau\iota\nu \circ MN \pi\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon \mu\eta\omega\tilde{\omega}\nu]$ Quoniam vero astrum λ per diametrum est positum ipsi η astro, circumferentia igitur $\lambda\delta\eta$ sex signa continet, videlicet sol sex signa spatio sex mensium pertransit. Ex quibus ablata circumferentia $\lambda\mu$, quae dimidium signum continet⁴⁾: reliqua igitur $\mu\delta\eta$ quinque signa et insuper signi dimidium continet. Sed et ablata circumferentia $\nu\delta\eta$, quae dimidium signum continet: reliqua igitur $\mu\nu$ circumferentia quinque signa habet, quae quidem sol quinque mensibus pertransit.

1) Hanc coniunctionem Auria in demonstratione geometrica ponere solet pro *enim*.

2) Def. 8 libri primi.

3) Def. 7 eiusdem.

4) Ut positum est. AURIA in marg. p. 57.

PAG. 138, 6: *καὶ ἔστιν ἡ ΝΔΘ ἐλάσσων ζῳδίου*] 65
 Quoniam circumferentia $\nu\delta\eta$ assumpta est uti dimidium signum, ideo circumferentia $\nu\delta$ est minor dimidio signo. Est autem $\delta\vartheta$ circumferentia dimidium signum: quare tota $\nu\delta\vartheta$ integro signo zodiaci minor est.

IN PROPOSITIONEM XII PAG. 140, 27: *ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν*] Necessario addidit auctor 'quae versus meridiem sunt, ita ut quae simul cum his oriuntur astra ab iis quae simul cum iisdem occidunt, signi unius circumferentia distent': etenim nullum eorum astrorum quae in zodiaco circulo sunt, neque etiam quae sunt ad septentrionem, videbitur in una nocte aut¹⁾ vespertinum oriri aut¹⁾ matutinum occidere, ut in propos. XI primi lib. patet.

PAG. 144, 1: *τὸ ΕἼστρον ἐσπέριόν <τε> ἀνατέλλει, καὶ ἔων δύνει*] Sol etenim sub terram manet, quo tempore fit ab astro ε et ortus vespertinus et occasus matutinus: quare merito eadem nocte astrum ε et vespertinum oritur et matutinum occidit.

IN PROPOSITIONEM XIII PAG. 144, 17: *ἔστω τὸ Ε, συνδῦνον μὲν τῷ Γ cet.*] Cum enim astrum ε sit magis septentrionale, ut ponitur²⁾, quare astro ε occidente simul cum astro γ et oriente, astrum γ sub terram est. Sunt autem antegredientia puncta, ab ipso γ incipiendo, ipsa ξ ³⁾ et μ : quare astrum ε simul oritur cum antegrediente ipsum γ , id est cum ipso ξ astro.

1) Rectius Graecus scholiasta *καὶ — καὶ* posuit.

2) Autol. de sphaer. 9 in marg. p. 62 citat Auria, sed supra in contextu pauca omisit, quae vide in Graeco scholio ad h. l.

3) Auria hoc loco *F*, id est ξ , ponit pro *H*, id est ϑ .

69 PAG. 146, 19: καὶ οὐνόψιν ἄγει ἐν ὁ δὲ ἥλιος τὴν
 ΘΓΚ περιφέρειαν διέρχεται cet.] Quoniam est demon-
 stratum, quod sole in loco θ¹⁾ manente astrum ε
 postremo occidere videtur²⁾, et primo oriri conspici-
 tur³⁾ sole existente in puncto η, quare occultatur sole
 deambulante circumferentiam θγκ⁴⁾, quae minor est
 zodiaci signo.

70 IN PROPOSITIONEM XV PAG. 150, 18: τὸ Ε ἄστρον
 καὶ ἔων ἀνατέλλον δρᾶται καὶ ἐσπέριον δυόμενον]
 Recte, siquidem sole in loco θ manente astrum ε
 mane oriri primo apparuit, praesertim ξ astro distante
 a sole dimidii signi intervallo: non igitur etiam magis
 appetet astrum ε mane, ξ astro magis a sole distante?
 Rursus, quoniam sole in loco η manente astrum ε
 postremo apparuit vesperi occidere, atque etiam qui-
 dem magis distante a sole astro γ, vesperi magis
 astrum ε occidere videtur. Quando igitur sol inventus
 fuerit in quoconque puncto circumferentiae θη, astrum
 ε eadem nocte et oriri mane et vesperi occidere con-
 spicitur.

71 Indifferenter autem dixit, quod astrum ε et ortu
 matutino oritur et occasu vespertino occidit: nam in
 medio circumferentiae θη sole manente astrum ε ap-
 petet tantum, non autem etiam vel matutinum oriri
 vel vespertinum occidere⁵⁾.

72 PAG. 152, 4: καὶ τὸ Ε ἄρα ἔων δύνει] Etenim

1) Auria iterum F, id est ξ, habet.

2) Id est, occasu vespertino occidit. AURIA in marg. p. 63.

3) Id est, ortu matutino oritur. IDEM.

4) Rursus FCK, id est ζην, Auria.

5) Hoc scholium Auria priori subiungit, 'Ex scholio an-
 tiquo' in margine adnotans.

quanto magis sol ab astro δ distaverit, tanto magis videtur astrum ε occidere, quousque sol ad locum η accesserit: ibi enim sol cum erit, astrum ε postremo occidere conspicitur.

IN PROPOSITIONEM XVI PAG. 152, 17: *συνανατελ-* 73
λέτω δὲ τῶν ἐπομένων τινὶ τῷ Γ] Quoniam vero γ astrum prius oritur quam astrum ε¹⁾), igitur γ oriente astrum ε etiam sub terram est: quare ε simul quidem oritur cum aliquo eorum astrorum quae consequuntur ipsum γ, videlicet cum ipso ξ simul oritur. Et partes occidentales sunt versus γ punctum, mundus autem ab ortu convertitur ad occasum, videlicet a δ punto ad partes ipsius γ: ideo consequentia astra ab occasu ad ortum sunt, quae videlicet a punto γ ad partes ξ et μ tendunt.

PAG. 154, 14: *τὸ E κρύψιν ἄξει]* Etenim sole in 74
 loco λ existente astrum ε postremo apparuit occidere:
 quare non apparet deinde, quousque sol ad punctum μ accesserit: tunc enim primo oriri videtur. Quare sole circumferentiam totam λγμ deambulante astrum ε occultum latebit.

IN PROPOSITIONEM XVII PAG. 156, 11: *ἔφον ἄρα* 75
δύνει τὸ Γ, καὶ τὸ E] Quoniam δ astro oriente et astrum γ, ipsi δ per diametrum positum, occidit per sextam Euclid. phaenom., quare oriente δ astro ortu matutino et γ occidet occasu matutino. Et quoniam positum est astrum ε simul occidere cum astro γ,
 quare et ipsum astrum ε occasu matutino occidit.

---

1) Autol. de sphaera quae movetur 9 Auria citat in marg. p. 67.

INDEX IN AUTOLYCUM.

Compendia scripturae Σφ., Ἐπ., Σχ. significant librum περὶ πινονμένης σφαιρας, libros περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων (ac nota quidem I priorem, II alterum librum), denique σχόλια. Numeri qui haec compendia sequuntur sunt paginarum, proximi quique commate interposito versuum. Singuli eiusdem paginae versus punctis, paginae a paginis semicolis distincta sunt.

Prout idem vocabulum vel eadem verbi forma saepius redibat, nisi forte ad unum omnes loci afferendi esse videbantur, adiunctis notis *cet.* vel *similiter passim* significavimus scriptoris usum dicendi iis locis qui ante citati sunt satis illustratum, eaque de causa reliquos eius generis locos omissos esse. Conf. praefationem in indicem Graecitatis Pappi vol. III tom. II.

"Αγειν, ducere rectam: ἀγομένων Σχ. 26, 31; ηκται Σφ. 4, 23; ήχθω 4, 9. — ducere, mouere: τὸ πᾶν ἄγει τὴν ΕΔ περιφέρειαν Σχ. 96, 28 s.; τοῦ παντὸς ἀγαγόντος αὐτά (τὰ ἀστρα) Σχ. 86, 18 s. — peculiariter astra dicuntur ορύψιν ἄγειν, occultari: ορύψιν ἄγει Ἐπ. II 132, 15 s. 19, 23; 138, 6; 146, 19, 21; ἄγον 106, 20; ἄξει 132, 5. 22, 24; 134, 9. 13; 138, 13 s.; 142, 3 s; 144, 6. 14; 146, [25.] 27; 150, 2. 10; 152, 13. 154, 14. 15 s. 22; 156, 21. 23; 158, 4. 26 s.; Σχ. 136, 26. 31. ἀδιαφόρως Σχ. 150, 33; p. LXIV adnot. ad 150, 21. ἀδύνατος: ὅπερ ἔστιν ἀδύνατον Σφ. 12, 4. Conf. ἀτοπος.

ἀεὶ Σχ. 14, 31 cet. αἰεὶ Σφ. 4, 20; 12, 13. 14; 16, 9. 23. 24; 18, 5. 6; 20, 1 (bis). 3; 22, 3. 4 cet.; Ἐπ. I 82, 2; 84, 16; II 116, 9; 118, 11; 120, 19. In codicibus aliquotiens scripture ἀεὶ reperitur: vide p. XXIV adnot. ad 4, 20, p. XXVI ad 12, 13. 14 cet. ἀκολονθεῖν: ἀκολουθοῦν, scil. δωδεκατημόριον, Ἐπ. II 110, 10; ἀκολουθήσωμεν Σχ. 70, 31. ἀκολούθως Ἐπ. II 122, 2. ἀκριβῶς Σχ. 64, 29. ἀληθινός: ἡ ἀληθινὴ ἔώα ἀνατολὴ Ἐπ. I 50, 16, vel ἡ ἔώα ἀληθινὴ ἐπιτολὴ Ἐπ. I 52, 8, vel τῆς ἀληθινῆς (scil. ἔφας ἐπιτολῆς) Ἐπ. I 50, 18;

52, 10, ac similiter passim; ἔώας οὕσης ἀληθινῆς ἐπιτολῆς Σχ. 84, 28; ἡ ἐσπερία ἀληθινὴ ἀνατολὴ Ἐπ. I 54, 3 cet.; ἡ ἔώα ἀληθινὴ δύσις Σχ. 64, 23 (item omisso ἔώα 64, 24), vel τῆς ἀληθινῆς (scil. ἔώας δύσεως) Ἐπ. I 52, 14. 28, vel τοῦ Β ἀστρον ἡ ἀληθινὴ ἔώα ἐστὶ δύσις 52, 12 s., ac similiter passim; ἀληθιναῖ (scil. ἐπιτολαῖ τε καὶ δύσεις) Ἐπ. I, 48, 6, τῶν ἀληθινῶν 48, 7; 50, 7 s. 9 cet. — αἱ ἀληθιναῖ, scil. ἔψαι ἐπιτολαῖ τε καὶ δύσεις, in citanda priore parte libri de ort. I propositionis I: ὑστεροι δέ εἰσιν αἱ φαινόμεναι τῶν ἀληθινῶν Ἐπ. I 56, 26 s.; 60, 7 s.; 64, 1; 66, 18 s.; Σχ. 88, 28 s., vel ὑστερον et cetera perinde Ἐπ. I 62, 12 s.; αἱ ἀληθιναῖ, scil. ἐσπερίαι ἐπιτολαῖ τε καὶ δύσεις, in citanda eiusdem propositionis parte posteriore: πρότεραι δέ εἰσιν αἱ φαινόμεναι τῶν ἀληθινῶν Ἐπ. I 58, 5 s.; 60, 12 s.; Σχ. 88, 22; ἡ ἀληθινὴ, scil. ἐσπερία ἐπιτολὴ, item in citando uno casu eiusdem propositionis: προτέραι δέ ἐστιν ἡ φαινομένη τῆς ἀληθινῆς I 72, 6, vel ἡ ἀληθινὴ, scil. ἔώα δύσις, similiter in citando uno casu eiusdem propositionis: προτέραι δέ ἐστιν ἡ ἀληθινὴ τῆς φαινομένης Ἐπ. I 68, 23 s., vel ἡ ἀληθινὴ scil. ἐσπερία δύσις, item: προτέραι δέ ἐστιν ἡ φαινομένη τῆς ἀληθινῆς Ἐπ. I 72, 17 s. ἀλλά Σφ. 8, 24; 12, 13 cet.; ἀλλὰ καὶ 8, 16; 10, 24 cet.; ἀλλ' εἰ δυνατόν 8, 9; 22, 23.

ἀλλήλων Σχ. 18, 28; ἀλλήλους Σφ. 16, 22; 18, 4; ἀλλήλους 32, 3. ἄλλοις Ἐπ. I 56, 19; 58, 18; 98, 2. 15; 102, 14 (conf. χρόνος); Σχ. 22, 30 (conf. διά); 116, 24; ἄλλοις τις Σφ. 40, 13. 26; ἄλλη τινί 12, 6; ἄλλο τι 8, 20; 46, 15; ἄλλοιν τινός 22, 24; 24, 15.
 ἄμα ἀνατέλλειν vel δύνειν dicuntur puncta Σφ. 32, 9. 10, vel astra Ἐπ. I 64, 12; 66, 2; Σχ. 86, 16; τὰ Ζ Η (ἄστρα) ἄμα ἐμπίπτει εἰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς Ἐπ. I 82, 20 s.; ἄμα τὸ Ζ (σημεῖον) ἐπὶ τὸ Γ παραγίγνεται καὶ τὸ Η ἐπὶ τὸ Κ Σφ. 34, 21 s. — cum dativo: ἄμα τῷ ἡλίῳ ἀνατέλλοντι Ἐπ. I 48, 8; τὸ Δ ἄστρον τῷ Η ἄστρῳ ἄμα ἀνατέλλει, οὐχ ἄμα δὲ δύνει Ἐπ. II 124, 2 s.; similiter 124, 10 s.; 126, 4 s.; 128, 13 s.; 130, 11 s.; 134, 18—20; 138, 17 (conf. συνανατέλλειν et συνδύνειν); paulo aliter (τὸ Μ ἄστρον) ἄμα αὐτῷ συνανατέλλει, οὐχ ἄμα ἄρα αὐτῷ δύνεται 116, 16 s., cuius sententiae in priore parte ἄμα abundanter verbo συνανατέλλειν appositum est perinde ac paulo ante τῷ Θ ἄμα ἐστὶν συνανατέλλον τὸ Μ 116, 8 (conf. praef. p. XLVI). ἄμφοτερα γίνεται Σχ. 156, 29.

ἄν appossum optativo Ἐπ. I 74, 14; 76, 14; πάντως ἄν ἔδυνε Σχ. 76, 28. — ἔως ἄν, οἷος ἄν, ὅπον ἄν, ὅσος ἄν: vide haec vocabula.
 ἀνά praepositio sensu distributivo posita: ἐκατέρα τῶν

HZ ΖΘ (περιφερειῶν) ἀνὰ
ἡμισύ ἐστιν ξωδίου Ἐπ. I 92,
11 s.; eadem loco adverbii
posita: ἐνατέρα τῶν ΗΞ ΘΝ
ἀνὰ τεσσάρων ἡμίσους ξωδίων
ἐστίν 94, 1 s.; similiter ἀνὰ
δύο ξωδίων 94, 3 s.; atque
etiam 94, 2 ἀνὰ δύο ἡμίσους
ξωδίων pro ἡμισυ restituendū
esse videtur. Conf. quae
a nobis commemorata sunt
in Fleckeiseni annalibus
(*Jahrbücher für classische
Philologie*) 1884 p. 741 s.

ἀναγκαίως Σχ. 140, 28.

ἀνάπαλιν Σχ. 134, 31.

ἀνατέλλειν dicuntur puncta
Σφ. 12, 12. 22; 14, 6. 9. 12.
19. 26 cet., vel circulus Σφ.
42, 1 s. (conf. ἀνατολή); Σχ.
16, 27 s. cet., vel semicircu-
lus Σφ. 42, 19 s. 22, vel cir-
cumferentia Σφ. 42, 14—16.
17. 18; Ἐπ. II 108, 7; Σχ.
28, 35 cet., vel sol Ἐπ. I 48,
8. 9. 16. 18; 50, 14. 19; 52,
15 cet. (conf. ἥλιος), vel astra
Σφ. 34, 16; Ἐπ. I 48, 12 cet.;
Σχ. 116, 28 cet., vel ξώδια
Ἐπ. II 112, 1—3. — Formae
verbi occurunt hae: ἀνατέλ-
λει Σφ. 14, 26; 16, 5; 32, 11;
34, 16; Ἐπ. I 56, 10. 12; 62,
17. 18. [22]; 64, 12; 66, 11;
68, 12 cet.; Σχ. 16, 28 cet.;
ἀνατέλλη Ἐπ. I 48, 12; 62,
21; 100, 3. 27; 104, 13. 21;
106, 6; ἀνατελλέτω Ἐπ. I 54,
2; 56, 8; 66, 2; 70, 21 cet.;
Σχ. 64, 17; ἀνατέλλειν Σχ.
28, 37; ἀνατέλλων Σχ. 116,
28; ἀνατέλλοντος Ἐπ. I 50,
14. 19; 52, 15; 56, 24 cet.;
ἀνατέλλοντι Ἐπ. I 48, 8. 9;
62, 10; ἀνατέλλονται Ἐπ. II
108, 7. 16. 17. 18. 20; 110, 1. 14.

15. 16. 18 cet.; Σχ. 110, 25;
ἀνατελλούσης Ἐπ. II 108, 22;
ἀνατέλλον Ἐπ. I 48, 17; 50,
2. 20. 22; 52, 1; 54, 6. 8. 9
cet.; Σχ. 48, 20 (bis); 58, 33;
62, 26; 78, 24. 26 cet.; ἀνα-
τέλλοντος Ἐπ. I 58, 3; 66, 15
cet.; Σχ. 66, 25 cet.; ἀνατέλ-
λοντα Σφ. 32, 19; Ἐπ. I 96,
2; II 112, 16; 134, 6; ἀνατελ-
λόντων Σφ. 32, 9; Ἐπ. II
112, 3; ἀνέτελλεν 126, 14;
ἀνέτελλεν Σχ. 56, 28; ἀνατε-
λαι Ἐπ. I 48, 16. 18; Σχ. 78,
26; 80, 27. 32; 96, 30; 116,
35; ἀνατελλας Ἐπ. I 74, 10;
ἀνατελλαν Σχ. 150, 25; 152,
20; ἀνατελεῖ Σφ. 12, 12. 22;
14, 6. 9. 12. 19; 16, 10. 16;
22, 3; 42, 2; Ἐπ. I 98, 1. 3
cet. — Formae ἀνατέλλει et
ἀνατελεῖ inter se distinctae
p. XLIII adnot. ad 100, 7.
— Simplex ἀνατέλλειν dis-
tinguitur a composito συν-
ανατέλλειν p. XXXIX ad 76,
5. 6. — Synonyme astra di-
cuntur ἐπιτέλλειν, ubi vide,
et conf. p. XXXVI ad 56, 18. 19.
ἀνατολή: ποιεῖσθαι τὴν ἀνα-
τολήν dicitur circulus Σφ. 22,
23 s.; 24, 16. 18, idem ποιεῖν
τὴν ἀνατολήν Σχ. 22, 30 s.,
idem τῷ Δ ἄστρῳ ποιεῖν τὴν
ἀνατολήν Σχ. 58, 30; ποιεῖ-
σθαι τὰς ἀνατολάς dicuntur
circuli Σφ. 22, 9. 20 s. 22;
24, 20, vel circulus Σφ. 42,
24 s., vel astra Ἐπ. I 72, 25 s.;
84, 12 s. cet. Conf. ποιεῖν. —
ἀνατολή τοῦ ἥλιου Ἐπ. II
108, 2; ἀπὸ τῆς Δ ἀνατολῆς
108, 3; ἔστω ἐπὶ τῆς ἀνατο-
λῆς τοῖα ἄστρα 112, 23 s.;
τὸ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς (ἄστρον)
Σχ. 126, 20. 22, item τὸ ἐν

τῇ ἀνατολῇ 126, 25; ὡς ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δυσμάς Σχ. 126, 17; πρὸς ἀνατολάς Ἐπ. I 94, 13 (conf. πρός); πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς Σχ. 80, 31 s.; κατὰ τὰς ἀνατολάς: vide κατά; ἐπὶ ἀνατολάς Σχ. 126, 31 s.; 128, 19, 20 s. 21 cet.; ἀπὸ ἀνατολῶν Σχ. 128, 25. — ἀληθινή, ἐσπερία, ἐώα, φαινομένη ἀνατολή: vide haec adiectiva et φαινεσθαι. — Conf. ἐπιτολή, δύσις, δυσμή, item verba ἀνατέλειν cet.

ἀνατολικός: ἔστω ἀνατολικὰ μέρη τὰ Z H Σφ. 40, 29, similiter Ἐπ. I 50, 12; τὸ ἀνατολικάτερον (ἀστρον) Σχ. 126, 17. ἄνισος: εἰς ἄνισα τέμνεσθαι dicitur circumferentia Σφ. 20, 18 s.; 24, 9.

ἀντὶ τοῦ εἰς τὰ προηγούμενα μέρη Σχ. 122, 34; ἀντὶ τοῦ βραδύτερον 124, 29; similiter 124, 30.

ἀντιστρόφιον p. LV adnot. ad 10, 29.

ἀντιστροφον, scil. θεώρημα, Σχ. 10, 29; praefer. p. XXVI adnot. ad 10, 10.

ἄνω: ὁμοίως τῷ ἄνω δειχθήσεται Σχ. 24, 23; τὸ ἄνω πῶς εἴρηται Σχ. 119, 7.

ἄνωθεν c. gen. p. LV adnot. ad 12, 23—25.

ἄξων spherae Σφ. 2, 13. 14. 16. 17; 4, 2. 5. 7. 20. 26. 27; 6, 4. 8. 12 cet.

ἀπεναντίον: (περιφέρεια) περιφερεία ἵση τε καὶ ἀπεναντίον Ἐπ. I 100, 8 s.; similiter 104, 17 s.

ἀπέχειν: ἀπέχει πᾶσα (ἡ περιφέρεια) τοῦ ἡλίου ὑπὲρ ἥμισυ ἥδιον Σχ. 110, 32 s.; ἐάν τοῦ ὁρίζοντος ὑπὸ γῆν

ἥμισυ ἥδιον ἀπέχη ὁ ἡλιος Ἐπ. II 108, 12 s.; ἐάν τὰ συνδύνοντα (ἀστρα) ἀπέχῃ τῶν συνανατελλόντων αὐτοῖς ἔλαττον ἥμισους ἥδιον II 134, 2—4; similiter 138, 8—10; 142, 1 s.; ἐάν τὰ συνδύνοντα ἀπὸ τῶν συνανατελλόντων ἀστρων ἀπέχῃ cet. 144, 9—11; similiter 146, 23 s.; 150, 1 s.; 152, 9—11; 154, 19 s.; 156, 26—28; (ὁ ἡλιος) ἀπέχων αὐτοῦ (τοῦ ἀστρον) ιε' μοίρας Σχ. 86, 18; similiter 114, 20 s.; τὰς μείζους περιφερείας ἀπέχοντος τοῦ ἡλίου ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα Ἐπ. I 92, 3 s.; similiter II 120, 20 s.; Σχ. 78, 25; 80, 29; 92, 22—26 cet.; ιε' μοίρας ἀπέχοντος τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος Σχ. 92, 21 s.; similiter 92, 23; περιφέρεια ὑπὲρ ἥμισυ ἥδιον περιφερείας ἀπέχουσα Ἐπ. II 110, 13 s.; (ἀστρον) ἀπέχοντος Γ ιε' μοίρας Σχ. 122, 22 s., similiter 122, 26; item ἔλαττον ἀπέχοντος Σχ. 126, 28. Conf. ἀφιστάναι.

ἀπλανῶν ἀστρων αἱ ἐπιτολαῑ cet. Ἐπ. I 48, 5; ἀστρον τι τῶν ἀπλανῶν Ἐπ. I 50, 15; 52, 12; 54, 1 s. 18 s.; 56, 24 s.; 60, 5 s. cet.; ἔκαστον τῶν ἀπλανῶν ἀστρων Ἐπ. I 50, 6; 56, 17; 58, 16; 72, 25; 74, 16. 20. 25; 88, 15 s.; 90, 5; II 114, 10 s.; ἀστρα τινὰ τῶν ἀπλανῶν Ἐπ. I 62, 4. 10 s.; 70, 21; 72, 3 s.; 102, 19; similiter 84, 12—14; τῶν ἀπλανῶν ἀστρων ὅσα Ἐπ. I 60, 23; 70, 11; II 112, 17.

ἀπλῶς Σχ. 90, 23.

ἀπό: ἡγθω ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ τὴν

AB εὐθεῖαν κάθετος Σφ. 4, 9 s.; ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας κάθετος ἥκται 4, 22 s.; ἡ ἀπὸ τοῦ *A* ἐπὶ τὸ *B* ἐπιεγγυννμένη εὐθεῖα 8, 15 s.; similiter Σχ. 26, 23 s.; ὅταν τὸ *H* σημεῖον ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ *E* σημείου — ἐπὶ τὸ *A* παραγένηται Σφ. 38, 12—14; ἀφ' οὗν ἀν ἐθέλησ σημείου, scil. ἀρξασθαι, Σχ. 106, 25 s., ac similiter aliis locis; ἀπὸ κοιωνὸς ταῦρος τῷ κοιῷ ἐπόμενος, ἀπὸ ταύρου δίδυμοι cet. Σχ. 128, 22—24; τὸ ἀπὸ τοῦ Δῆμικύλιον Σφ. 30, 8; similiter 30, 9; Ἐπ. I 82, 10 s. 18—20 cet. (conf. ἀσύμπτωτος); τοῦ ἥλιον ἀπὸ τοῦ Γῶντος Σχ. 84, 29 s.; ἐὰν τὰ συνδύνοντα ἀπὸ τῶν συναντελλόντων ἀστρων ἀπέκῃ cet. Ἐπ. II 144, 9—11, ac similiter passim: vide ἀπέχειν in formis ἀπέκῃ et ἀπέχοντος; ἀπὸ τῶν *Z H ὥς* ἐπὶ τὰ *AMB* μέση Σχ. 82, 28; ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ τὸ *Z* καὶ *M* Σχ. 152, 29 s.; ὥς ἀπὸ τοῦ *Z* ἐπὶ τὸ *G* Σχ. 152, 28; τὰ ἀπὸ τοῦ *G* ὥς ἐπὶ τὸ *Θ* καὶ *M* (ἀστρα) Σχ. 144, 27 s.; ἀπὸ δυσμῶν Σχ. 84, 27; ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ ἀνατολάς Σχ. 126, 31 s.; 128, 19; ὥς ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δυσμάς Σχ. 126, 17; ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς Σχ. 128, 25; ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσιν Σχ. 152, 28; ἀπὸ δύσεων ἐπὶ ἀνατολάς Σχ. 152, 28; ἀπὸ ἔώας φαινομένης ἐπιτολῆς vel δύσεως Ἐπ. I 56, 17 s.; 58, 16 s.; 60, 24; 62, 7 cet. (conf. γίγνεσθαι et ποιεῖν); (ἔσται ὁ χρόνος) τῷ *H* ἀστρῷ ἀπὸ ἔώας φαινομένης ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν

ἔσπερίαν φαινομένην ἐπιτολήν Ἐπ. I 88, 6 s., similiter 88, 14 s.; item ἀπὸ τῆς ἔώας ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν ἔσπερίαν ἐπιτολήν vel similiter astra dicuntur παραγίγνεσθαι vel παρεῖναι vel ἡπειν: vide haec verba; ἡ ἀπὸ ἔώας ἀληθινῆς ἐπιτολῆς ἔώα ἀληθινὴ δύσις Σχ. 102, 31 s.; (δ ἥλιος) ἀπὸ ἔσπερίας (ἐπιτολῆς) ἔφαν ποιεῖται Σχ. 80, 34 s. — ἀπό, propter theorema aliquod, Σχ. 4, 30; 30, 25; 26; 36, 16. 17; 38, 19; 132, 25. 30.

ἀποδεικνύναι: pass. ἀποδεικνυται Σχ. 114, 22; ἀπεδείχθη 10, 31. Conf. δεικνύναι.

ἀπόδειξις Σχ. 119, 1.

ἀποκαθιστάναι: (ἐὰν) περιενεχθὲν τὸ ἡμικύλιον εἰς τὸ αὐτὸν πάλιν ἀποκαθαστάθη Σφ. 4, 13 s.

ἀπολαμβάνειν: ἀπειλήφθω ἡ ΔΔ (περιφέρεια) Ἐπ. II 120, 4; ἀπειλήφθω ζῳδίου περιφέρεια 108, 5 s., similiter 120, 3 s.; 124, 6; 126, 7 s. cet. — ὄσα (scil. ἀστρα), vel ὄσα τῶν ἀστρων vel similiter) ἀπολαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ Ἐπ. II 112, 17 s.; 122, 11. 13 s.; 128, 5. 8 s.; 132, 3 s.; 138, 7; 140, 26; 148, 26; 154, 17; τοὶς ἀπολαμβανομένοις ἀστροις ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ Ἐπ. II 144, 8; item omisso ἀστροις 134, 1; 146, 22; 152, 8; 156, 25. Conf. Martinum *Revue critique d'histoire* etc. (loco in praef. p. V laudato) p. 415, qui de verbis ἀπολαμβάνεσθαι ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ ἐπὶ τὰ πρὸς ἄκτους vel ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν disserens, *Ces mots, inquit, reçoivent*

ventici une signification peu habituelle, qu'il est bon d'expliquer: ils s'appliquent aux étoiles fixes (*ἀστρα*), mises à part, les unes du côté du nord, les autres du côté du sud, par le zodiaque, c'est-à-dire aux étoiles fixes situées au nord ou au sud de la bande zodiacale.

ἀπόστασις τοῦ ἡλίου Σχ. 70, 27.

ἀπτεσθαι: ἀπτεται τῆς ΑΒ ἐκατέρα τῶν ΗΘ ΚΜ (εὐθεῖῶν) Σφ. 26, 12; πρὸς πάσας τας ἀπομένας αὐτῆς ἐν τῷ ΗΖΚΘ ἐπιπέδῳ ὁρθή ἔστιν ἡ ΑΒ 26, 10—12; (ἐὰν) κύκλος μειζόνων ἀπτηται ἡ ὡν ὁ δρίζων ἀπτεται 40, 13 s.; similiter ἀπτέσθω — ἡ ὡν — ἐφάπτεται 40, 28 s.; οἱ τῶν αὐτῶν ἐφαπτόμενοι μέγιστοι κύκλοι, ὡν καὶ ὁ δρίζων ἀπτεται 28, 14 s. Conf. ἐφάπτεσθαι.

ἀπώτερον p. XXIX adnot. ad 24, 13.

ἀπωτέρω Σχ. 80, 23.

ἄρα Σφ. 6, 2; 8, 6. 11. 15. 17 cet.; Επ. I 50, 16; 52, 1 cet.

ἄρκτος: πρὸς ἄρκτονς Επ. I 60, 26; 62, 6; 66, 3; 70, 23 cet.; Σχ. 112, 28; πρὸς ἄρκτον I 86, 9; II 112, 18 (at priorem ex his locis antecedit πρὸς ἄρκτονς 84, 13, postriorem sequitur idem 122, 12). — τὰ πρὸς ἄρκτονς: vide ὁ, ἡ, τό.

ἄρχεσθαι: (ἐὰν) περιενεχθὲν τὸ ἡμικύκλιον εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἀποκατασταθῇ ὅθεν ἥρξατο φέρεσθαι Σφ. 4, 13—15; ὅταν τὸ Η σημεῖον ἀρξάμενον

ἀπὸ τοῦ Ε σημείου — ἐπὶ τὸ Α παραγένηται 38, 12—14; similiter 38, 14—16; 40, 3—5; ἀρξάμενοι Σχ. 126, 18.

ἄρχη: ἐξ ἀρχῆς Σφ. 40, 6.

ἀστερισμός Σχ. 106, 23.

ἀστρον Ἐπ. I 48, 8. 10. 12.

14. 16. 19; 50, 2. 4. 15. 16.

17 cet.; τὰ Ζ Η ἀστρα Σφ.

34, 15, ἀστρον τι τὸ Δ Επ.

I 50, 15, τὸ Δ ἀστρον 50,

15 s. 17. 19 s. 21, ac similiter passim (etiam in scholis, velut 58, 19. 21. 23); vel omissa voce ἀστρον: τὸ Β Επ.

I 52, 20, τὸ Η 56, 9, ac similiter passim. — ἀπλανῆ ἀστρα

Ἐπ. I 48, 5; 50, 6. 15; 52,

12; 54, 1 s. cet. Conf. ἀπλα-

νῆς. — τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύ-

κλον φερομένων ἀστρων Επ.

II 132, 3. — τὰ ἐπὶ τοῦ τῶν

ξωδίων κύκλον ἀστρα Επ. I

94, 6; similiter 96, 3; II 118,

14 s.; Σχ. 88, 19. 25 s. cet.

Conf. ξωδιακός, ξωδιον, τάσ-

σειν. — ἀστρα τὰ κατὰ διά-

μετρον ὅντα κατὰ συγνήσιν

ἀνατέλλει τε καὶ δύνει Επ.

I 62, 16 s. cet.; similiter 96,

3 s. cet. Conf. διάμετρος et

συγνήσια. — De astrorum or-

tibus et occasibus et variis

positionibus conf. ἀνατέλλειν,

ἀνατολή, αὔγη, βόρειος, γύγνε-

σθαι, δύνειν, δύσις, εἶναι,

ἐκφεύγειν, ἐμπίπτειν, ἐπιτέλ-

λλειν, ἐπιτολή, λαμβάνειν, περι-

παταλαμβάνειν, ποιεῖν med.,

φαίνεσθαι, φάσις.

ἀσύμπτωτος: ἀσύμπτωτόν

ἔστιν τὸ ἀπὸ τοῦ Δ ἡμικύ-

κλιον ὡς ἐπὶ τὰ Γ Ζ Ε μέρη

τῷ ἀπὸ τοῦ Α ἡμικυλίῳ ὡς

ἐπὶ τὰ Η Β Λ μέρη Σφ. 30,

8—10; similiter Επ. I 82,

18—20; vel ὡστε ἀσύμπτωτον εἶναι cet. 82, 9—11; 86, 4—7; μεταξὺ τῶν ἀσυμπτώτων ἡμικυλίων Σφ. 30, 13 s.; Σχ. 82, 29; 90, 21 s.

ἄτοπος: ὅπερ ἔστιν ἄτοπον Σφ. 14, 7; 24, 14; 32, 4; ὅπερ ἄτοπον 8, 17; 22, 1; τὸ ἄτοπον παραστήσωμεν Σχ. 26, 24. αὐγῆ: astra dicuntur ἐμπίπτειν εἰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς Ἐπ. I 82, 21, vel ἐσχάτως περικαταλαμβάνεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου αὐγῶν 78, 6—8; 82, 13 s., vel ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς 52, 3. 20. 21; 64, 4 s.; 66, 20 s.; 70, 1 s.; 78, 9 s.; 82, 15; 84, 5. 8. 18; 86, 14; 92, 5; Σχ. 68, 25 s.; 84, 21; 112, 7—9; vel alio verborum ordine ἐκφεύγειν τοῦ ἡλίου τὰς αὐγάς Ἐπ. I 74, 17, vel τὰς αὐγάς ἐκφεύγειν τὰ ἄστρα τὰς τοῦ ἡλίου II 108, 11 s.; vel brevius (ἄστρον) φυγὸν τὰς αὐγάς Σχ. 84, 23. — ἔτι αὐγαὶ εἰσίν Σχ. 54, 30; 60, 29.

Αὐτόλυκος περὶ κινουμένης σφαιρᾶς p. VI s.; XXXV adnot. ad 46, 18; Σφ. 2, 1 s.; Σχ. 44, 30; 66, 22; 84, 20; 96, 26; 98, 28; 102, 27; 144, 25 s.; 152, 24 s. — idem περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων p. VII; XLIV adnot. ad 106, 14; LIV ad 158, 28; Ἐπ. I 48, 1 s.; II 106, 15 s.; ἀπὸ τοῦ ἵτοῦ περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων τοῦ α' βιβλίου Σχ. 132, 25 s.; ἀπὸ τοῦ ιε' τοῦ α' βιβλίου τοῦ αὐτοῦ Σχ. 132, 30. Conf. p. 133 adnot. 3 et 5. — eiusdem πρὸς Ἀριστόθηρον διαφορά p. VII s.

αὐτός: αὐτοῦ Σφ. 4, 12; 6, 24; Ἐπ. I 78, 18; 96, 18; II 120, 18; 132, 11 cet.; αὐτῷ Σφ. 4, 15; Ἐπ. I 62, 18; 72, 12 cet.; II 106, 20; 116, 16. 17 cet.; αὐτόν Σφ. 16, 17 cet.; αὐτῶν 8, 5; αὐτῆς 4, 1; 14, 19; Ἐπ. II 110, 9; αὐτῇ 108, 21. 23; αὐτήν I 100, 5. 15. 29 cet.; II 112, 6 cet.; αὐτά I 96, 15; αὐτοῖς II 134, 3. — δι' αὐτοῦ τοῦ ἄξονος Σχ. 26, 28 s. — (αἱ περιφέρειαι) εἰσὶν τοῦ αὐτοῦ κύκλου Σφ. 12, 2 s.; αἱ ἐν τῷ αὐτῷ κύκλῳ περιφέρειαι Σχ. 10, 26; ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ AB κύκλου ἐπιπέδῳ Σχ. 26, 32; τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου σημεῖα Σχ. 10, 27; τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου φερομένων ἄστρων Ἐπ. II 132, 3; πόλος τοῦ αὐτοῦ, scil. κύκλου, Σχ. 18, 21; τοὺς αὐτοὺς πόλους Σφ. 2, 15; 4, 6. 27; 6, 1. 4; ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ Σχ. 82, 30; τὸν αὐτὸν λόγον Σφ. 2, 7; τῆς αὐτῆς νυντός Ἐπ. II 146, 25 cet. (conf. νῦξ); ἐν τῇ αὐτῇ νυντὶ 144, 1, item omisso ἐν 142, 2; θέσιν τὴν αὐτήν Ἐπ. I 100, 1; τὸ αὐτὸν ἔσται II 116, 13; 118, 13; ἔστω τὰ αὐτά I 56, 5; πρὸς τῷ αὐτῷ σημείῳ Σχ. 26, 31; κατὰ τὸ αὐτὸν σημεῖον Σχ. 18, 27; κατὰ τὰ αὐτὰ σημεῖα Σφ. 16, 9; 22, 8. 18 s. cet.; εἰς τὸ αὐτό 4, 14; κατὰ τὰ αὐτά Ἐπ. I 72, 21; διὰ τὰ αὐτά: vide διά; τῶν αὐτῶν ὑποκειμένων: vide hoc verbum.

ἀφαιρεῖν: τὴν περιφέρειαν ἀφαιροῦντες Σχ. 116, 31. — pass. (περιφέρειαν) ἀφαιρούμενην Σχ. 116, 32; (περιφέ-

ρεια) ἀφηρήσθω Ἐπ. II 110, 8; 112, 5; 114, 1; 116, 1. 3. 19 cet.; Σχ. 92, 16.
 ἀφανῆς (κύνιλος) Σφ. 16, 24; 18, 6; 20, 2; 22, 4; 30, 2; διὰ τὸ τὸν ἥλιον ἀφανῆ αὐτὴν (τὴν περιφέρειαν) ποιεῖν Σχ. 110, 28; πρὸς τῷ ἀφανεῖ πόλω Σφ. 16, 23; 18, 6; τὸ ἀφανὲς ἡμισφαίριον τῆς σφαίρας 12, 9 s. 14; τὸ ἀφανὲς τῆς σφαίρας Ἐπ. II 120, 1 s., vel brevius τὸ ἀφανές Σφ. 12, 17 s.; 14, 17. 23 s.; 16, 20; 18, 3; 22, 6. 13; 32, 8 s. 16 s.; 36, 2 s. 6; 40, 12 s. 22; Ἐπ. II 112, 21; ἐν τῷ ἀφανεῖ Σφ. 12, 14; 14, 14 s. (bis); ἀφανῆ (σημεῖα) 12, 14; ἀφανές (ἀστρον) Σχ. 84, 24; 154, 29; τὰ ἀεὶ ἀφανῆ (ἀστρα) Σχ. 72, 29.

ἀφανεῖς: ἀφανισθέν (ἀστρον) Ἐπ. I 82, 6; 84, 10; ἀφανισθέντα (ἀστρα) 76, 24; 80, 17.

ἀφικνεῖσθαι: (ὁ ἥλιος) ἀφίηται ἐπὶ τὸ N Ἐπ. II 116, 11; similiter 118, 12; 120, 19. ἀφιστάναι: ὅσῳ ἀφίσταται τοῦ Δ ὁ ἥλιος Σχ. 152, 21; ἀφισταμένου τοῦ ἥλιον Σχ. 150, 27. 29; 152, 18; ἀποστάντος (τοῦ ἥλιον) Σχ. 80, 32; 84, 29. Conf. ἀπέχειν.

Βαίνειν: βέβηκεν ἐπὶ τῆς HP περιφερείας ἡ ὑπὸ HΣP cet. Σχ. 25—27; similiter βεβηκέναι 35 extr.

βιβλίον Σχ. 4, 30; 6, 27; 26, 26; 34, 29; 114, 29; 132, 26. 30; ἐν τῷ περὶ οἰκήσεων, scil. βιβλίῳ, Ἐπ. I 92, 13; τὸ α' vel τὸ β' (scil. βιβλίον) Ἐπ. I 48, 3; II 106, 17, item τοῦ α' vel

τοῦ β' Σχ. 4, 28; 6, 26; 8, 27. 28 cet.; τούτον (scil. τοῦ βιβλίον) Σχ. 14, 27; 38, 20. 21; 42, 30. βόρειος ζωνη Ἐπ. II 114, 10; Σχ. 114, 26; βόρειος πόλος Σχ. 114, 27. — βορειότερον (ἀστρον) Ἐπ. 114, 15; 116, 16; 124, 2; 132, 12. 17. 21; Σχ. 62, 23; 144, 25; (ἀστρα) βορειότερα (τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου σὺν τοῦ ζωδίακον) Ἐπ. I 94, 8; Σχ. 132, 28; 140, 30 s. βούλεσθαι: βούλεται Ἐπ. II 134, 25.
 βραδέως: βραδύτερον Σχ. 124, 29.

Γάρ Σφ. 4, 8; 6, 11. 21; 8, 9 cet.; Ἐπ. I 56, 8; 62, 10; 68, 10; 72, 3 cet.

γῆ: ὑπὲρ γῆς Ἐπ. II 106, 22; 110, 3; Σχ. 68, 18 s.; ὑπὲρ γῆν Σφ. 34, 13; Ἐπ. I 62, 19; 66, 10 s. 13 s. 15; 96, 18; II 108, 9 (conf. praef. p. XLIV); Σχ. 52, 29; 54, 30; 58, 35; 60, 30; 62, 28 s.; 66, 24. 26. 29; 68, 27; 98, 27 cet.; ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν Ἐπ. I 96, 6; 100, 2. 13 cet.; Σχ. 98, 29 cet. — ὑπὸ γῆν Ἐπ. I 50, 13; 60, 4; 62, 3. 20; 68, 11. 17; 70, 18 s. cet.; II 108, 10. 12 cet.; Σχ. 62, 28; 66, 28; 68, 27; 84, 30; 86, 18; 92, 22. 23. 25. 27. 28 cet.; ἐν τῷ ὑπὸ γῆν Ἐπ. I 98, 1. 3. 17; 100, 2. 4. 6. 12. 15. 17. 19. 21. 24 cet.; p. XLIII adnot. ad 100, 23.

γίγνεσθαι: γίγνεται Ἐπ. I 74, 18 cet.; ἂν γένοιτο 74, 14; 76, 14. — τῷ A ἄστρῳ ἀπὸ ἔώας φαινομένης ἐπιτολῆς ἔώας φαινομένη δύσις γίγνεται διὰ ἡμέσους ἐνιαυτοῦ

³Επ. I 62, 7 s.; similiter 64, 10 s.; 70, 25 s.; 96, 22 s.; 98, 7 s.; 102, 9 s. 20 s. cet.; γίνονται αἱ ἔωαι δύσεις Σχ. 122, 35; οὐαὶ τῆς ἐσπερίας ἀνατολῆς οὐαὶ τῆς ἐφάσης δύσεως γενομένης Σχ. 144, 20 s. Conf. εἶναι et ποιεῖν med. — (ὅταν) ὁ ἥλιος πρὸς τῷ Γ γένηται ³Επ. I 62, 21; τοῦ ἥλιου ἐπὶ τοῦ Ν γενομένου II 116, 1 s.; similiter 116, 20 s.; 120, 20. — e scholiis praeterea enotavimus formas γίνεται 12, 24; 64, 30. 32 cet.; γίνονται 122, 35 cet.; γένοιτο 116, 30; γίνεσθαι 134, 28; ἐγένετο 66, 23; γενομένου 58, 20. 29; 64, 21 cet.

γραμμή, linea vel lineae segmentum Σφ. 2, 6. 7. 9 (bis). 10.

γράφειν κύκλον vel κύκλους vel παραλλήλους dicuntur σημεῖα vel εὐθεῖαι vel homines: γράφει Σφ. 4, 26; 6, 4; γράφοντι Σχ. 62, 25; γραφέτω Σφ. 44, 19; γράψωμεν Σχ. 26, 22; 28, 18; 84, 26; γραψαι Σχ. 30, 23; γράψει Σφ. 2, 14; 4, 5. 17 s.; 44, 18. — pass. γεγραμμένοι εἰσὶν Σφ. 8, 5; 30, 11; γεγράψθω Σφ. 18, 9. 11; 22, 27; 30, 3. 7; 36, 12; ³Επ. I 82, 8; II 132, 9; γεγράψθωσαν I 86, 3; γραφῆ Σχ. 24, 2; γραφῆναι ³Επ. I 96, 16 s.; γραφέντος Σφ. 4, 22; γραφήσεται p. LVI adnot. ad 24, 23.

γωνία: ἡ ὑπὸ τῶν ΚΜΘ γωνία Σφ. 28, 1; similiter 28, 3. 8. 9. 11 cet.; Σχ. 26, 35; 28, 17 cet.; item omissio substantivo ἡ ὑπὸ ΗΣΡ Σχ. 28,

26 s. cet.; ὄξεια γωνία Σχ. 26, 30. 35; 28, 17. 33.

Δέ Σφ. 2, 6; 4, 1. 19 cet.; ³Επ. I 48, 6. 7. 9 cet. δεικνύνται: δεικνύειν Σχ. 134, 27; δεικνύντες 80, 20; ἐδειξε 134, 26; δειξώμεν 26, 23; δειξει 92, 19; δειξομεν Σφ. 4, 24; 8, 19; 12, 5; 14, 9; 16, 13; 22, 2; 24, 17; 42, 21; 46, 14 s.; ³Επ. I 76, 19; 80, 1. 11. — pass. δείκνυται Σχ. 70, 27. 29; δέδεικται ³Επ. I 88, 15; 90, 17; ἐδειχθη 80, 12; 100, 18; Σχ. 24, 25; 38, 22; 146, 29; δειχθήσεται ³Επ. I 50, 22; 74, 23; II 122, 1; Σχ. 24, 23; 26, 17. δεῖν: ἐδει Σχ. 150, 21.

δεῖξις Σχ. 26, 15; 116, 30. δεκαπέντε ³Επ. I 74, 16. Conf. πεντεκαίδεκα.

δεύτερος: ἐπὶ τῆς δευτέρας παταγραφῆς Σφ. 8, 24 s.; τὸ β', scil. βιβλίον, ³Επ. II 106, 17. Conf. βιβλίον.

δή Σφ. 4, 11. 13; 6, 23. 25; 8, 22; 30, 8; 36, 13; 40, 3; ³Επ. I 58, 1; 76, 19; 80, 1 cet.; δή πάλιν I 58, 3; νῦν μὲν δή II 114, 3; πάλιν δή et ὅμοιως δή: vide haec adverbia; διὰ τὰ αὐτὰ δή Σφ. 28, 2 s.; 42, 16; ³Επ. II 108, 18; διὰ δὴ τοῦτο ³Επ. I 64, 14; λέγω δή, φανερὸν δή: vide λέγειν, φανερός.

δῆλος: δῆλον γίνεται τὸ προηγούμενον Σχ. 126, 27; δῆλον ὅτι ³Επ. II 108, 16 s.; 112, 10; Σχ. 16, 27; 76, 30; 78, 27 s.; 80, 24; 84, 22; 114, 30; 136, 26; 158, 29; δῆλον ὡς ³Επ. I 74, 11 s.; 76, 11; 84, 4; 100, 11. Conf. φανερός.

διά c. gen.: γεγράψθω διὰ τοῦ

H μέγιστος οὐκλος Ἐπ. I 82, 8; similiter 86, 2 s. cet.; (*τὸν ἡμικύκλιον*) ἐλεύσεται παὶ διὰ τοῦ Δ Σφ. 6, 25, ἡμικύκλιον τὸ διὰ τῶν Α Γ Β 8, 22 s., ac similiter passim; δι' ἀλλον σημείου Σχ. 22, 30, similiter 22, 31; διὰ τοῦ κέντρου Σχ. 46, 20; δι' αὐτοῦ τοῦ ἄξονος Σχ. 26, 28 s., ac similiter passim; διὰ τῶν πόλων Σφ. 4, 10; 14, 16. 22; 16, 6; Σχ. 14, 31 cet.; τὸ διὰ τῆς ΑΒ παὶ τοῦ Γ ἐπίπεδον Σφ. 6, 22 s., similiter 4, 10 s. — punctum dicitur ἀνατέλλειν vel δύνειν διὰ σημείου, velut τοῦ Ζ vel τοῦ Β cet., Σφ. 42, 7—13; (*οἱ οὐκλοι*) διὰ τῶν Δ Β σημείων τὰς ἀνατολὰς ποιοῦνται cet. Σφ. 22, 21 s., similiter 22, 24 s. cet.; item circulus dicitur ἀνατέλλειν vel δύνειν διὰ περιφερείας, velut τῆς ΖΗ vel τῆς ΒΓ cet., Σφ. 42, 1 s., item circumferentia circuli 42, 13—19, item semicirculus 42, 19—22; eodem sensu in scholiis legitur πατά c. accus., ubi vide. — δι' ἔνιαυτοῦ, διὰ ἡμίσους ἔνιαυτοῦ, διὰ πλείστους χρόνου (vel διὰ πλείστους) ἡμίσους ἔνιαυτοῦ, δι' ἐλάττονος cet.: vide ἔνιαυτός; vel brevius διὰ πλείστους Ἐπ. I 60, 26; 62, 9; 64, 15; 70, 14; δι' ἐλάττονος sive ἐλασσονος I 60, 27; 62, 9; 64, 15; 66, 6 s.; 70, 15, ac similiter passim; διὰ δεκαπέντε περιφορῶν I 74, 16; διὰ πλειστῶν ἡμερῶν Σχ. 134, 27. 30; similiter ἐλασσόνων 134, 28. 30 s.; 138, 23; δι' ἡμερῶν λ', διὰ πέντε μηνῶν, διὰ πενταμήνων: vide

haec substantiva; διὰ παντός Σφ. 14, 13. 14 (idem quod αἰεὶ 12, 13). — τὰ διὰ τῆς προτάσεως Ἐπ. II 122, 1 s.; διὰ τοῦ πρὸ τούτου ἀπεδείχθη Σχ. 10, 31; διὰ τοῦ β', scil. θεωρήματος, Σχ. 6, 26, similiter 6, 27; 8, 28; 14, 27. 28; 16, 30; 18, 16 cet. — c. accus. διὰ τοῦτο Ἐπ. I 64, 14; Σχ. 110, 30; διὰ τὰ αὐτά Σφ. 28, 2; 42, 16; Ἐπ. II 108, 18; Σχ. 58, 33; 88, 25; διὰ τό, sequente infinitivo, Σφ. 4, 20; Ἐπ. I 86, 13; 88, 3; Σχ. 50, 30; 68, 25. 27 cet. — διὰ τὸν ὄφον Σχ. 26, 29, διὰ τὸν β' ὄφον 10, 30; διὰ τὸ α' ὄμοιν καὶ σ', scil. θεώρημα, Σχ. 4, 28, διὰ τὸ ι' 8, 27; 10, 25; similiter 10, 30; 46, 20; 60, 28 cet.; scholium διὰ τὸ θ' in contextum codicis Vaticani irrepsisse demonstravimus p. XL ad 82, 16.

διαμένειν Σφ. 4, 20; διαμένοντα 4, 16.
 διάμετρος circuli Σφ. 20, 9; 24, 4; Σχ. 112, 30 (conf. λαμβάνειν); ἐπὶ διάμετρου Σφ. 20, 13; διάμετρος τῆς σφαίρας 8, 16. — πατὰ διάμετρον εἶναι vel ὑπάρχειν dicuntur puncta vel circumferentiae vel astra: πατὰ διάμετρον οἱ πόλοι Σχ. 18, 21; ἡ πατὰ διάμετρον, scil. περιφέρεια, Ἐπ. II 108, 8. 23; 110, 2, ἡ πατὰ διάμετρον αὐτῆς 108, 21. 22 s.; τὸ πατὰ διάμετρον, scil. δωδεκατημόριον τοῦ ζῳδιακοῦ, 106, 20; πατὰ διάμετρόν ἔστι τὸ Η τῷ Α I 86, 14 s.; similiter 88, 7 s.; II 116, 19 s.; 124, 5; 136, 2; 140, 1; 142,

9; 146, 1; 148, 7; 150, 13; 154, 3; 156, 5; 158, 13; Σχ. 18, 19 s. 23; 108, 24; 126, 15; ἄστρα τὰ πατά διάμετρον ὅντα Ἐπ. I 62, 16, item omissio τά 72, 9; 96, 3 s.; τὸ πατά διάμετρον αὐτῷ τὸ Γ I 62, 18; similiter 72, 11 s.; 96, 5; Σχ. 122, 24. 27; item omissio αὐτῷ Ἐπ. II 140, 14 s.; 158, 18.

διαπορεύεσθαι dicitur punctum (Σφ. 10, 18. 22 s. 24; 12, 1 s.) vel sol (reliquis locis) circumferentiam aliquam circuli, his formis: *διαπορεύεται* Σφ. 10, 23. 24; 12, 2; Ἐπ. I 58, 14; 64, 8; 70, 7 cet.; Σχ. 56, 27. 30 cet.; *διαπορεύηται* Ἐπ. I 56, 14; 90, 13; 100, 4. 15. 28; 102, 3 cet.; *διαπορευέσθω* Σφ. 10, 18; *διαπορευομένου* Ἐπ. I 50, 21; 52, 17; 60, 16. 19 cet.; Σχ. 64, 30 cet.; *τὴν ἔξῆς νύκτα* *διαπορευομένον τοῦ ἡλίου* Σχ. 116, 21. Conf. διέρχεσθαι et διέναι.

διάστημα: *διαστήματι τῷ ΑΔ* κύκλος γεγοάφθω Σφ. 18, 10 s.; similiter Σχ. 24, 22 (conf. πόλος); τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τὸν βόρειον πόλον διάστημα Σχ. 114, 26 s.

διαφόρως Σχ. 150, 21; p. LXIV adnot. ad 150, 33.

διδόναι: δοθεῖσα περιφέρεια Ἐπ. I 96, 19.

δίδυμοι, signum zodiaci, Σχ. 128, 21. 23. 25.

διεξέρχεσθαι dicuntur puncta circumferentiam aliquam, his formis: *διεξέρχεται* Σφ. 2, 5; 6, 9. 18; 10, 11; διεξῆλθεν 2, 9; διεξέλθῃ 2, 7. *διέρχεσθαι* dicitur punctum

(Σφ. 30, 16 s. 18. 19; 38, 4—16; 40, 4) vel sol (reliquis locis) circumferentiam aliquam, his formis: *διέρχεται* Ἐπ. I 76, 10. 13; II 120, 25; 128, 1; 136, 16. 22; 138, 4; 144, 7; 146, 20; 154, 13; 156, 22; Σχ. 76, 26; 82, 31; 90, 21; 136, 27; p. XLII, XLVII, LXIV adnot. ad 96, 20; 122, 10; 146, 31; *διερχέσθω* Ἐπ. I 68, 1; 70, 3; II 118, 3; *διερχόμενος* II, 120, 7; *διερχομένον* 150, 18; 152, 5; Σχ. 58, 29. 31. 32 cet.; *διελθῶν* Ἐπ. II 122, 2. 5; Σχ. 58, 26; *διελθόντος* Ἐπ. I 52, 2. 19; 66, 19; 68, 24; 104, 5; *διελθόν* Σφ. 30, 17. 18. 19; 38, 5. 6. 14. 16; 40, 4; *διελεύσεται* 38, 4; Ἐπ. I 100, 5. 15. 29 cet. — *ἡ ΓΗ* (*περιφέρεια*) φαίνεται διερχομένη Σχ. 96, 29. Conf. *διαπορεύεσθαι* et διέναι.

διιέναι verbum synonymum priori: *διεισιν* II 122, 10; 140, 24; Σχ. 76, 29; *διιέναι* 90, 22; *διιών* 76, 28; *διιόντος* 154, 29; *διιήσι* 76, 27. — (*περιφέρεια*) *διιοῦσσα τὸ φανερὸν ἥμισφαίριον* Σχ. 96, 30 s.

διό Σχ. 20, 30; 84, 23. 30.

διότι Σχ. 10, 26.

δίς Σφ. 36, 4. 11; 40, 7. 9.

δίγχα Σφ. 16, 7; 20, 8; 24, 4; 42, 27; 44, 2. 9; Ἐπ. II 108, 6; 114, 2; 142, 11; 148, 9; 156, 6.

διχοτομία semicirculi Σχ. 20, 30; 90, 25.

δύνειν: vide δύνειν.

δυνατός: ἀλλ' εἰ δυνατόν, scil. ἔστιν, Σφ. 8, 9; 22, 23; 44, 29; δυνατὸν γάρ Σχ. 30, 23.

δύνειν (vel δύεσθαι) dicuntur puncta Σφ. 12, 12. 21; 14, 6. 9. 12. 19. 26 cet., vel circulus Σφ. 42, 2 (conf. δύσις); Σχ. 16, 27—29, vel semicirculus Σφ. 42, 19—22, vel circumferentia Σφ. 42, 13—19; Ἐπ. II 106, 18 s.; 108, 7 s. 19—23; 110, 1 s. 19 s. cet., vel sol Ἐπ. I 48, 11. 13; 50, 1 s. 3 s.; 54, 1. 5. 18. 22 cet., vel astra Σφ. 34, 15; Ἐπ. I 48, 10. 19; 50, 4; 52, 12. 15—19; 54, 22—26 cet., vel ξώδιον Ἐπ. II 110, 5 s. — Formae verbi occurunt hae: δύνει Σφ. 14, 26; 16, 5; 32, 10; 34, 9. 12. 13. 14 cet.; Ἐπ. I 62, 17; 64, 13. 14; 66, 10; 68, 10. 22 cet.; Σχ. 16, 29 cet.; δύνονται Σχ. 86, 16; δύνη Ἐπ. I 48, 10; 62, 20; 100, 14; 102, 2; 104, 23; 106, 10; δυνέτω Σφ. 34, 15; Ἐπ. I 52, 12; 54, 19; 60, 6 cet.; δύνων 58, 3; 60, 10; δύνοντος 54, 1. 5. 18. 22 cet.; δύνονται 48, 11. 13; δύνονται II 108, 8. 19. 20; 110, 2. 20 cet.; Σχ. 108, 28. 32; 110, 31 cet.; δυνούσης Ἐπ. II 108, 23; Σχ. 110, 23; δύνονται Ἐπ. I 48, 19; 50, 4; 52, 16. 18. 19; 54, 23. 25. 26 cet.; II 106, 21; 110, 6 cet.; Σχ. 50, 23; 52, 30, 31 cet.; δυόμενον Ἐπ. II 106, 19 (at δύνονται 106, 21); 118, 26. 29; 150, 19 (at δύνονται 152, 7); δυνόμενον (sic) Σχ. 122, 20; δύνονται Ἐπ. I 60, 10; 62, 18 cet.; Σχ. 64, 16. 20; 66, 24. 25 cet.; δύνονται Ἐπ. I 66, 16; δύνονται II 134, 11; 146, 26; 158, 3; ἔδυνται Σχ. 76, 28; δύναι Ἐπ. I 50, 2. 4; Σχ. 80, 21; δύσε-

ται Σφ. 12, 12. 21; 14, 6. 9. 12. 19. 26; 16, 10. 15; 22, 2; 42, 2; Ἐπ. I 72, 14; 76, 11 cet.; II 116, 17 cet.; Σχ. 76, 30; 82, 30.

δύο Σφ. 16, 21; 18, 4; 28, 5; 32, 3 cet.; Ἐπ. II 132, 11. 17. 20; 138, 16; 156, 23; gen. δύο Ἐπ. I 92, 14; dat. δυσίν Σχ. 28, 32.

δύσις: ποιεῖσθαι τὴν δύσιν dicitur circulus Σφ. 22, 23—25; 24, 16. 18, idem ποιεῖν τὴν δύσιν Σχ. 22, 30 s.; ποιεῖσθαι τὰς δύσεις dicuntur circuli Σφ. 22, 9. 21. 22; 24, 20, vel circulus Σφ. 42, 24 s., item astra δύσιν vel δύσεις ποιεῖσθαι Ἐπ. I 60, 24 s.; 68, 6. 8 cet. Conf. ποιεῖν. — δύσις, scil. τοῦ ἡλίου, Ἐπ. II 108, 3; ἐπὶ δύσιν τὴν Γ 108, 4; τοῦ Α (ἀστρου) πρὸς τῇ δύσει ὄντος I 66, 10; τὸ ἐπὶ τῆς δύσεως (ἀστρου) Σχ. 126, 21, item τὸ ἐν τῇ δύσει 126, 25; κατὰ τὰς δύσεις: vide κατά. — ἐπιτολαί τε καὶ δύσεις Ἐπ. I 48, 5; περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων: vide Αὐτόλυκος. — ἀληθινή, ἐσπερία, ἐφά, φαινομένη δύσις: vide haec adiectiva et φαινεῖσθαι. — Conf. δυσμή, ἀνατολή, ἐπιτολή, item verba ἀνατέλλειν cet.

δυσμή solis vel astrorum: πρὸς δυσμαῖς Ἐπ. II 150, 7; ἀπὸ δυσμῶν Σχ. 84, 27; ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ ἀνατολάς 126, 31 s.; 128, 19; ὡς ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δυσμάς 126, 17; ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς 128, 25; ἐπὶ τῶν δυσμῶν 128, 20.

δυτικὰ μέρη Ἐπ. I 50, 12; (ἔστω) δυτικὰ (μέρη) τὰ ΒΓ

Σφ. 42, 1; δυτικὰ τὰ πρὸς τῷ Γ Σχ. 152, 27.
 δῶδεκα Ἐπ. II 110, 4.
 δωδεκατημορίου zodiaci Ἐπ. I 106, 18; II 110, 10; Σχ. 106, 23; δωδεκατημορίου περιφέρεια Ἐπ. II 110, 8.
 δωδέκατον zodiaci Σχ. 106, 24, τῆς τοῦ παντὸς περιφορᾶς 106, 25.

'Εάν: vide εἰ.

ἔαυτοῦ Σχ. 16, 26; ἔαυτῆς Σφ. 2, 12; 4, 2; 6, 7. 11; 10, 10; 12, 11. 19.

ἔγγιζειν: ἔγγισει Σχ. 78, 24.
 ἔγγύς c. gen. Σχ. 84, 22; ἔγγυτέρω c. gen. 90, 27, idem sine casu 78, 28; ἔγγιον c. gen. Σφ. 32, 20; ἡ ἔγγιον, scil. εὐθεῖα, 24, 13; ἔγγιστα Ἐπ. I 72, 27; 74, 9. 19. 22; 76, 1. 9. 18. 21; Σχ. 114, 30.
 ἔγω: ἡμῖν Σχ. 126, 31; ἡμᾶς 16, 31; 114, 27.

ἔθέλειν: ἔθέλησ Σχ. 106, 25.
 εἰ c. indic. prae. Σφ. 10, 21; 20, 3; 44, 17; Ἐπ. I 74, 10; 76, 10 (conf. p. XXXIX adnot. ad 74, 11. 12); Σχ. 16, 25; ἀλλ' εἰ δυνατόν Σφ. 8, 9; 22, 23; 44, 29; εἰ δὲ μὴ διέρχεται cet. Ἐπ. I 76, 13 (in simili demonstratione 74, 13 ἐπειτ legitur). — c. indic. fut. Σφ. 14, 5; 32, 2; Σχ. 22, 30. — c. imperf. Σχ. 76, 26; 78, 27; 80, 23; 84, 21; 92, 24. 27. — c. coniunct. Σχ. 26, 18. — c. optat. Σχ. 116, 30. — ἔάν Σφ. 2, 6. 12; 4, 12; 6, 7; 10, 10; 12, 8; 14, 16; 16, 19 cet.; Ἐπ. II 108, 12; 134, 2; 138, 8; 142, 1; 144, 9 cet.; Σχ. 24, 22; 26, 19 cet.; ἔν (i. e. ἔάν) 70, 30;

ἄν τε — εἶη — ἄν τε ὑπερπίπτη — ἄν τε ἐλάττων ἦ 128, 29 s.; κάν 70, 27.
 εἰκότως Σχ. 80, 33; 144, 21; 150, 24.
 εῖναι dicitur sol ad astrum aliquod: ὁ ἥλιος ὡν πρὸς τῷ Α Ἐπ. I 72, 13 s.; τοῦ ἥλιου δύτος πρὸς τῷ Ε Ἐπ. I 52, 4. 22; Σχ. 58, 20, ac similiter passim. — τοῦ Α ἄστρου πρὸς τῇ δύσει δύτος Ἐπ. I 66, 10. — τοῦ Δ ἄστρου ἡ ἀληθινή ἐστιν ἔως ἀνατολή Ἐπ. I 50, 15 s.; similiter 52, 5 s. 8 s. 12 s. 23 s. 26 s. cet.; τῷ Δ ἄστρῳ ἀληθινή ἐστιν ἔως ἐπιτολή 76, 6 s. (sed paulo post 76, 12 τοῦ Δ cet., et sic etiam posthac genitivus et dativus promiscue ponuntur); ἔσται τῷ Δ ἄστρῳ ἀπὸ ἐσπεριάς φαινομένης ἐπιτολῆς — ἐσπερία φαινομένη δύσις 72, 21 s. (conf. γίγνεσθαι et ποιεῖν med.). — τὸ ΑΕΓ ἡμικύκλιον ἔσται τὸ ΘΝΚ Ἐπ. I 66, 12 s.; ἡ ΑΕ περιφέρεια ἔσται ἡ ΘΝ 66, 14. Conf. ἐφαρμόζειν. — Formae verbi occurrunt hae: ἔστιν vel ἔστιν vel ἔστι Σφ. 2, 14; 4, 4. 26; 6, 3; 8, 6. 14. 16 cet.; Ἐπ. I 48, 7. 15 cet.; εἰσιν vel εἰσιν Σφ. 6, 2; 8, 4 cet.; Ἐπ. I 50, 7. 9 cet.; ἡ Σφ. 22, 6; 42, 28; Ἐπ. I 86, 1; Σχ. 16, 32; 26, 18; εἰη Σχ. 126, 26; 128, 29; ἔστω Σφ. 2, 17 (bis); 4, 12; 6, 24; 8, 1 cet.; Ἐπ. I 50, 10. 12 cet.; ἔστωσαν Σφ. 6, 13. 21; 10, 16 cet.; Ἐπ. I 62, 13; 66, 8; 72, 6 cet.; εῖναι Ἐπ. I 82, 9; 86, 5; 88, 3 cet.; Σχ. 26, 17; 68, 27; 74, 27; 114, 18. 19 cet.; ὡν Σφ. 12, 9. 16; 16,

20; 18, 2 cet.; ὄντος Ἐπ. I 52, 4. 22 cet.; Σχ. 58, 20 cet.; ὄντες Σφ. 6, 1; 22, 7. 16; οὖσα Σφ. 4, 19; 26, 13; οὖσαι Ἐπ. I 96, 18; 122, 3; ὄντος, scil. τοῦ Α (ἄστρου), Ἐπ. I 66, 10; ὄντα: vide διάμετρος; ὄντων Ἐπ. I 84, 13; ἡν Σχ. 126, 25; ἔσται Σφ. 16, 23; 18, 6 (bis); 36, 4. 11. 14; 40, 7. 9; 42, 29; Ἐπ. I 62, 19. 22; 66, 11. 13 (bis). 14 cet.; Σχ. 28, 19; 62, 29 cet.; ἔσεται (sic) Σχ. 22, 31; ἔσονται Σφ. 4, 21; 22, 10; Σχ. 82, 28. 29 cet.

εἰς Σφ. 4, 14; Ἐπ. I 54, 7. 24; 82, 21; Σχ. 122, 34; 152, 19; εἰς ἀνίστα τέμνεσθαι Σφ. 20, 18 s.; 24, 9; εἰς τὰ ἐναντία Ἐπ. II 108, 4; 114, 4; εἰς τὸ ἔξην Σχ. 134, 28 s.

εἰς: ἐνός (κύκλου) Σφ. 30, 12; ἐνὸς ζῳδίου Ἐπ. II 122, 3. 9, item omissio ζῳδίου 112, 15; ἐν δωδεκατημόριον 106, 18; ἐν μιᾷ περιφορᾷ Σφ. 36, 3. 10; 40, 8; ἐν μιᾷ νυντὶ Σχ. 94, 20. 22; 140, 31.

εἰτα Ἐπ. II 138, 12. 13; 144, 13 (bis); 152, 12. 13; 158, 2; Σχ. 80, 30. 34; 126, 18; 128, 21. Conf. ἔπειτα.

ἐν πόλοις: vide πόλος; ἐξ ὅλων περιφορῶν πατ τετάρτον Ἐπ. I 74, 18; ἐξ ἀρχῆς Σφ. 40, 6. ἐκαστος Σφ. 26, 6; p. XXIX adnot. ad 26, 7; ἐκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων: vide ἀπλανῆς; ἐκαστον τῶν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ τεταγμένων ἄστρων Ἐπ. II 118, 14 s.; ἐκάστης νυντός et καθ' ἐκάστην νύντα; vide νύξ.

ἐκάτερος Σφ. 2, 9; 8, 14; 16, 8; 26, 7. 12. 14; 36, 14;

42, 29; 44, 5; 46, 2. 17. 18; Ἐπ. I 92, 2. 3. 10 (bis). 11; 94, 1. 2. 4 (bis); Σχ. 26, 31; 62, 27.

ἐκβάλλειν, producere rectam lineam (4, 23) vel planum: ἐκβέβληται Σφ. 4, 23; ἐκβεβλήσθω 4, 10; 6, 22. ἐκεῖ Σχ. 152, 22.

ἐκεῖνος: ἐκεῖνο Σχ. 66, 29; ἐκεῖνα Ἐπ. I 76, 23; II 112, 19; 132, 5; 134, 4; 138, 10; 142, 2; 144, 11; 146, 24; 150, 2; 152, 11; 154, 20; 156, 28; ἐκείνων 122, 12. 14; 128, 6. 9; ἐκείνοις 138, 8.

ἐκπεριέρχεσθαι: ὁ ἥλιος ἐκπεριελθών (περιφέρειαν) Ἐπ. II 116, 10; similiter 118, 12.

ἐκφεύγειν dicuntur astra solis radios (conf. αὐγὴ), his formis: ἐκφεύγει Ἐπ. I 84, 5. 8; 92, 4; ἐκφευγέτω I 52, 21; 78, 9; 82, 14; ἐκφεύγειν I 52, 3. 20; 66, 20; 70, 1; 84, 18; 86, 14; II 108, 11; 112, 8; Σχ. 68, 25; ἐκφεῦγον Ἐπ. I 74, 17; ἐκφεύγοντα I 64, 4; ἐξέφευγε Σχ. 84, 21.

ἐλλείπειν: ἐλλείπει ἐφ' ὅλαις περιφορᾶς καὶ μόριόν τι περιφορᾶς Ἐπ. I 74, 13 s.; τὸ ἐλλεῖπον Σχ. 74, 28.

ἐμπαλιν: ὁ ζῳδιακὸς τὴν ἐμπαλιν θέσιν ἔξει Σχ. 62, 27 s.; 98, 26 s.; 102, 25 s.

ἐμπίπτειν: τὰ Z H (ἄστρα) ἀμμα ἐμπίπτει εἰς τὰς τοῦ ἥλιου αὐγάς Ἐπ. I 82, 20 s.

ἐν τῇ σφαιρᾷ Σφ. 4, 18, ἐν σφαιρᾷ 6, 1; ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν vel ὑπὸ γῆν: vide γῆ; ἐν κόσμῳ Ἐπ. I 50, 10; 56, 22; 60, 3; 62, 1 cet.; ἐν τῷ ἵστρῳ γρόνῳ Σφ. 6, 9. 17, item ar-

ticulo omissio Ἐπ. I 64, 4, ac similiter aliis locis (conf. χρόνος); ἐν φ., scil. χρόνῳ, Σφ. 2, 8; ἐν φ., quoad, dum, Ἐπ. I 96, 20; Σχ. 146, 29, 30; item ἐν δόσῃ Σχ. 56, 27; 62, 27; 86, 16; 96, 28; 122, 21 cet.; ἐν ἡμίσει ἐνιαυτοῦ I 64, 9 cet. (conf. ἐνιαυτός).

ἐναντίος: εἰς τὰ ἐναντία τῷ ξωδιακῷ Ἐπ. II 108, 4 s.; eadem structura pro τῶν ξωδίων restituenda esse videtur 114, 4; τὴν ἐναντίαν Σχ. 80, 31.

ἐνδεκατία Ἐπ. II 112, 1. 16.

ἐνδέκησθαι: (ἄστρα) ἐνδέκεται ὄφθῆναι φερόμενα Ἐπ. I 94, 9 s. 18; similiter 96, 14 s. 16 s.

ἐνιαυτός, δ, γίγνεται τῷ ἡλίῳ ἐξ ὅλων περιφορῶν καὶ τετάρτου Ἐπ. I 74, 17 s.; τξέ' νυκθημέρων εἶναι τὸν ἐνιαυτὸν καὶ τετάρτου Σχ. 74, 27 s. (et conf. 76, 26—30); ἐνιαυτοῦ παρελθόντος Σχ. 119, 4; δι' ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 72, 26; 74, 8. 12. 20. 22; II 114, 12. 17; 116, 12 s.; 118, 12; Σχ. 114, 30; διὰ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 60, 25; 62, 8; 64, 11 s.; 70, 13. 26 s.; 76, 1. 8 s. 13. 17. 20 s.; ἐν ἡμίσει ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 64, 9; Σχ. 64, 23; ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ ἐνιαυτοῦ Σχ. 76, 27; διὰ πλείονος χρόνου ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 102, 10 s. 22, item omissio χρόνον 66, 6; 68, 6, vel brevius etiam διὰ πλείονος: vide διά; (χρόνος) ἐλάσσων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 56, 21; 58, 14; 60, 2. 21; δι' ἐλάττονος (sive ἐλάσσονος) χρόνον ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 70, 10; 96, 23 s.; 98, 9 s.,

item omissio χρόνον 68, 8 s., vel brevius etiam δι' ἐλάττονος: vide διά; ἐν ἐλάσσονι χρόνῳ ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 70, 8; (περιφέρεια) μείζων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Σχ. 68, 31 (conf. μήν).

ἐνταῦθα Σχ. 132, 28; 134, 27.

ἐντὸς πενταμήνου Σχ. 116, 23.

ἐξ ξωδίας Ἐπ. II 112, 2. 13. 14; σ' ξωδίων (περιφέρεια) Σχ. 114, 19.

ἐξεῖναι: ἐξέσται p. XXXIII adnot. ad 40, 7.

ἐξῆς: τῇ ἐξῆς νῦντι Ἐπ. II 116, 3; τὴν ἐξῆς νύντα Σχ. 116, 21; καὶ ἐξῆς ὁμοίως πάντα 128, 21; ἐν τούτῳ τε καὶ τῷ ἐξῆς 134, 31 s.; εἰς τὸ ἐξῆς 134, 28 s.; ἐν τοῖς ἐξῆς 116, 26.

ἐπεί Σφ. 8, 3; 24, 1; 26, 3; 32, 26; 34, 20; 42, 7; 44, 19 cet.; καὶ ἐπεί Σφ. 8, 14; 16, 5; 36, 14; 46, 3; Ἐπ. I 52, 6. 24; 54, 12. 29 cet.; ἐπεὶ οὖν Σφ. 30, 10; ἐπεὶ γάρ 34, 17; Σχ. 18, 17; πάλιν ἐπεὶ Σχ. 18, 25.

ἐπειδή Σχ. 18, 25; 20, 28; 34, 30; 50, 24; 52, 29; 54, 30; 56, 28; 58, 26. 35 cet.

ἐπειδήπερ Σφ. 4, 22; Ἐπ. I 64, 9; 78, 19; 80, 7.

ἐπειτα Ἐπ. II 138, 11; 158, 1. Conf. εἶτα.

ἐπεξιέναι: ἐπεξίωμεν Σχ. 126, 19. 23.

ἐπεσθαι: ὁ ταῦρος τῷ κριῶ ἐπόμενος Σχ. 128, 23; similiter ἐπόμενοι 128, 24; τὸ ἐπόμενον, scil. ξωδίον, Ἐπ. II 110, 5; τὸ Θ (ἄστρον) ἐστὶν ἐπόμενον Σχ. 110, 32; τὸ

ἐπόμενον, scil. ἄστρον, 110, 24; 126, 28; *κατὰ τὰ ἐπόμενα* ἡμικύκλια 126, 28; *κατὰ τὰ ἐπόμενα* 126, 29, 30; *εἰς τὰ ἐπόμενα* 181; (*ξώδια*) *ἔστιν ἐπόμενα* 128, 22; *ἐπόμενά* *ἔστι τὰ ἀπὸ δύσεων* cet., scil. ἄστροι, 152, 29; *συνδύσεται τῷ Μ* (*ἄστροι*) *τῶν ἐπομένων τι τῷ Θ* *Ἐπ.* II 116, 17 s.; *τῶν ἐπομένων τινὶ τῷ Δ* *ἄστροφ τὸ Η συνδύσεται* II 124, 3 s.; similiter 128, 14 s.; 134, 21 s.; 152, 17—154, 1; 156, 3. Conf. *ἡγεῖσθαι* et *προηγεῖσθαι*. — *ἐπομένην* p. L—LIII adnot. ad 138, 11; 144, 12; 152, 11. *ἐπί τινος γραμμῆς* *Σφ.* 2, 6; *ἐπὶ διαμέτρον* — *τυμῆμα κύκλου* *ὅρθὸν* *ἔφεστηκεν* 20, 13—16 (relicuos locos vide sub *τυμῆμα*); *τὸ Σημεῖον* *ἐπὶ τοῦ ἄξονος* 44, 15 s.; similiter 44, 17, 25 s.; 46, 2 s.; *ὅσα μὴ* *ἔστιν* *ἐπὶ τοῦ ἄξονος* 2, 14; 4, 4 s. 26; 6, 3 s. cet.; *ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας* *τῆς σφαιρᾶς* 2, 13; 4, 3. 25; 6, 2 s. cet. — (*τὸ ἄστρον*) *ἐπὶ τῆς ΚΖΘ* *ἔστι περιφερείας* *Ἐπ.* I 66, 16; similiter 68, 20; 92, 7 s. cet.; *ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου* *ἔστω* *ἐπὶ τοῦ Δ*, *δύσις δὲ* *ἐπὶ τοῦ Γ* II 108, 2 s.; *ἔστω* *ὁ ἡλιος* *ἐπὶ τοῦ Ζ* II 112, 6 s., ac similiter posthac; *ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ* esse dicuntur *astra* I 60, 23 s.; 62, 5; 66, 3 cet., item *ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου* 62, 15. — *ἐπὶ τῆς ὁρθῆς σφαιρᾶς* *Σχ.* 14, 30; 26, 19; *ἐπὶ τῆς μυλοειδοῦς κυνήσεως* 12, 23; *ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκήσεως* 16, 31; *ἐπὶ τῆς τοῦ κυνὸς ἐπιτολῆς* 48, 21, ac similiter posthac; *ἐπὶ*

τῆς δευτέρας καταγραφῆς Σφ. 8, 24 s.; *ἐπὶ τοῦδε τοῦ θεωρήματος* *Σχ.* 26, 15 s. — c. dat. *ἐλλείπει* *ἐφ'* *ὄλαις περιφορᾶς* *καὶ μόριον* *τι περιφορᾶς* *Ἐπ.* I 74, 13 s. — c. accus. (*ἥχθω*) *ἐπὶ τὴν ΑΒ* *εὐθεῖαν* *κάθετος Σφ.* 4, 9 s.; punctum dicitur pervenire *ἐπὶ τὸ Ε σημεῖον Σφ.* 8, 10; similiter 8, 11. 12 (bis). 15. 18. 19. 20. 21 cet.; circulus dicitur *ἔφαρμόξειν* *ἐπὶ τὸν ὁρίζοντα* *Σφ.* 28, 16; 30, 6, vel *περιφέρεια* *ἐπὶ περιφέρειαν* 30, 22 s. cet. (conf. *ἔφαρμόξειν*). — *ὁ ἡλιος πρότερον* *ἐπὶ τὸ Α παραγίγνεται* *ἥπερ* *ἐπὶ τὸ Ε* *Ἐπ.* I 52, 6 s., ac similiter passim; idem *κινεῖται* *ἐπὶ τὸ Π Σχ.* 114, 21; (*ὁ κόσμος στρέφεται*) *ἐπὶ τὸ Γ* 152, 28, ac similiter passim. — *τὸ ἀπὸ τοῦ Ισημερινοῦ* *ἐπὶ τὸν βόρειον πόλον διάστημα* *Σχ.* 114, 26 s.; *ἐπὶ δύσιν τὴν Γ* *Ἐπ.* II 108, 4, *ἐπὶ ἀνατολάς* *Σχ.* 126, 31 s.; 128, 19. 20 s. 21, ac similiter aliis locis (conf. *ἀπό*); (*τὸ ἡμικύκλιον*) *ἔφαρμόξειν* *ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν* vel *ἐπὶ τὴν δύσιν* *Ἐπ.* I 86, 7 s.; *ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν* II 122, 14; 140, 27; *Σχ.* 140, 28; *ἐπὶ τὰ πρὸς ἀρκτούς* *Ἐπ.* II 122, 11 s.; *ἐπὶ τὰ πρὸς ἀρκτον* *ἢ* *ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν* *μέρη* 112, 18 s. (conf. proxima sub *ὡς* *ἐπί*). — *ὡς* *ἐπὶ τὸ Θ καὶ Μ Σχ.* 144, 28; *ὡς* *ἐπὶ τὰ Γ Ζ Ε μέρη* *Σφ.* 30, 9; similiter 30, 9 s.; *Ἐπ.* I 78, 3; 82, 10 s. 19 s.; 86, 5—7; *Σχ.* 82, 28. — *ἀπὸ δυσμῶν* *ἐπὶ ἀνατολὰς* et similia vide sub *ἀπό*. Voci *ἐπί* synonymum in hoc di-

cendi genere occurrit ἔως
'Επ. I 88, 17 coll. 88, 6. 14.
ἐπιζευγνύναι, iungere rectam lineam: pass. ἐπιζευγνυμένη Σφ. 8, 15; ἐπέζευκται 46, 7; ἐπεζεύχθω 46, 1; ἐπεζεύχθωσαν 20, 6; 24, 1; 26, 3.
ἐπικατατάλαμβάνειν: ἐπικατατάλαβόντος αὐτὸν (τὸ ἄστρον) τοῦ ἥλιου Σχ. 80, 30. Conf. ἥλιος.

ἐπίπεδον: ἐν τῷ HZKΘ ἐπίπεδῳ Σφ. 26, 11, ἐν ἀνατέρῳ τῶν ἐπιπέδων Σχ. 26, 31, ac similiter aliis locis; ἐν τῷ τοῦ HZΘ πύρου ἐπιπέδῳ Σφ. 26, 13; similiter 44, 13. 20. 22; Σχ. 26, 32. 33 s. cet.; ἐνβεβλήσθω τὸ διὰ τῶν πόλων τῶν Α Β καὶ τῆς ΓΔ ἐπίπεδον Σφ. 4, 10 s., similiter 6, 22 s.; ἐπιπέδον πρὸς ἐπίπεδον πλίσις Σχ. 26, 29; ἐπίπεδον duo alia ἐπίπεδα παράλληλα secans Σφ. 28, 5 s.

ἐπιτελεῖν: pass. ἐπιτελοῦνται Σχ. 114, 30.

ἐπιτέλλειν dicuntur astra, velut ἔως ἐπιτέλλει 'Επ. II 150, 3, (τὸ Ε ἄστρον) ἔων ἐπιτέλλει 150, 11, similiter Σχ. 128, 32; 134, 28 cet.; τοῦ Γ ἐπιτέλλοντος Σχ. 64, 21; saepissime astrum dicitur δρᾶσθαι vel φαίνεσθαι ἐπιτέλλον: vide 'Επ. I 56, 18; 58, 9. 11 (at vs. 13 ἀνατέλλον); Σχ. 58, 32; 94, 21 (at eodem versu praecedit ἀνατέλλον, et sequitur idem vs. 22); 136, 28 s. cet.; p. XLII—XLVII adnot. ad 88, 17; 110, 5; 120, 17; item astra ἐπιτέλλοντα 'Επ. II 146, 25; 158, 3; similiter δωδεκατημόριον τοῦ ζωδιακοῦ vel ζῳδιον ἐπι-

τέλλον 'Επ. II 106, 19. 21; 110, 5. Conf. ἀνατέλλειν. — ἐπιτελλόμενον eodem sensu semel occurrit 'Επ. II 120, 17 (conf. adnot. ad h. l. p. XLVII).

ἐπιτολὴ ἀληθινή, φαίνομένη, ἐσπερία, ἔως, ἐσχάτη: vide haec adiectiva et φαίνεσθαι, et conf. ἀνατολή; ἐπιτολήν vel ἐπιτολὰς ποιεῖσθαι: vide ποιεῖν med.; ἐπιτολάτε καὶ δύσεις 'Επ. I 48, 5; περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεων: vide Αὐτόλυκος. — ἐπὶ τῆς τοῦ κυνὸς ἐπιτολῆς Σχ. 48, 21; ἀεὶ τοῦτο ἔσται ἐντὸς πενταμήνου, τοντέστι τῆς ἐσπερίας ἐπιτολῆς Σχ. 116, 23 s.

ἐπιφάνεια sphærae Σφ. 2, 13; 4, 3. 8. 24. 25; 6, 3 cet.

ἐπτά: τὰ ζ' οἰλίματα Σχ. 114, 28.

ἔρμηνεύειν: ἡρμήνευσε Σχ. 119, 6.

ἔρχεσθαι dicitur semicirculus per punctum aliquod Σφ. 6, 25; 8, 1. 22, scilicet ἔρχεσθω 8, 1. 22 (et conf. p. XXV adnot. ad 8, 10), ἔλευσεται 6, 25. — ὁ ἥλιος ἔρχεται ἐπ' αὐτόν (τὸ ἄστρον) Σχ. 86, 16; similiter ἔλθῃ 86, 18; 119, 4; 154, 27; ἔλθών 116, 25.

ἐσπέρα: ἐφάνη δύνον τὸ Ε ἐσπέρας Σχ. 150, 28; similiter 150, 29. 32 (multo usitatus hoc sensu est ἐσπέριον).

ἐσπέριος: ἐσπερία ἀνατολή 'Επ. I 48, 11, sive ἐπιτολή 50, 1. 8 cet.; Σχ. 116, 23 s.; 120, 28 cet.; ἐσπερία φαίνομένη ἐπιτολή 'Επ. I 56, 19 cet.; similiter Σχ. 80, 33 s.; 82, 23; ἐσπερία δύσις 'Επ. I 48, 13; 50, 3. 8 cet.; Σχ. 120, 26 s.; 122, 23 cet.; ἦ ΕΘ (περι-

φέρεια) ἐσπερίαν δύσιν (ποιεῖται) Ἐπ. II 110, 12; similiter 110, 20 s.; (ξώδιον) ἐσπέριον δῦνον I 110, 6; (ἄστρον) ἐσπέριον ἐπιτέλλον Σχ. 94, 21. — ἐσπερία ἐπιτολή vel δύσις, vel ἐσπερίαι ἐπιτολαί τε καὶ δύσεις omissa: vide ἀληθινός. — ἐσπέριοι pro ἐσπέραιαι in libris ms. traditum p. XXXVI, XXXIX, XLVIII adnot. ad 50, 8; 72, 7; 128, 9; item ἐσπέριον pro ἐσπερίαν p. LI ad 144, 13; 146, 19.

ἔσχατος: τοῦ Δ ἄστρου ἡ ἐσπερία φαινομένη ἐσχάτη ἐπιτολή Ἐπ. I 58, 6 s.; ἡ φαινομένη ἐσχάτη ἐσπερία δύσις 60, 13 s.; ἡ ἐσπερία ἐπιτολὴ φαινομένη ἐσχάτη Σχ. 80, 33 s.; ἔσται ἡ φαινομένη τοῦ Η ἐσπερία ἀνατολή ἐσχάτη Σχ. 88, 24 (conf. p. 172 adn. 3); ἐσπερία ἐσχάτη ἐπιτολή Σχ. 82, 23; ἡ ἐσχάτη ἐσπερία φασίς Ἐπ. I 78, 12. 20 (reliquos locos vide sub φάσις).

ἔσχάτως Ἐπ. I 50, 2. 4; 54, 10. 27; 78, 6; 82, 13; 84, 19; Σχ. 78, 23; 80, 22. 26. 29; 86, 19.

ἔτερος Σφ. 42, 22; Σχ. 16, 28; 30, 23.

ἔτι Σφ. 34, 12; Επ. I 100, 12; Σχ. 54, 30; 58, 23, et passim aliis locis; καὶ ἔτι, atque etiam, Σφ. 2, 16; 4, 7; 6, 5; 30, 18; Ἐπ. II 124, 6 s.; 128, 16 s.; 136, 1. 3 cet.; ἔτι δὲ Ἐπ. II 122, 5; ἔτι δὲ καὶ Σφ. 22, 9 s.

εὐθεῖα, scil. γραμμή: ἡ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ Β ἐπίζευγγυμένη εὐθεῖα Σφ. 8, 15 s., vel brevius ἡ ἀπὸ τοῦ Η ἐπὶ τὸ Β Σχ. 26, 23; similiter 26,

24; ἡ ΑΒ εὐθεῖα Σφ. 2, 17; 4, 9. 13. 17, vel ἡ ΑΒ, omissio εὐθεῖα, 4, 23, ac similiter passim; ὑπὸ τῶν ποὺς ὁρθὰς τῇ κοινῇ τομῇ ἀγομένων, scil. εὐθεῶν, Σχ. 26, 30 s.; εὐθεῖαι duae, communes trium planorum sectiones eaeque parallelae, Σφ. 28, 6 s.; αἱ ἐκ τῶν πόλων αἱ ΔΑ ΓΕ ἵσαι εἰσὶ Σχ. 18, 25. Εὐκλείδης: διὰ τοῦ ιδ' τοῦ ια' Εὐκλείδον Σχ. 14, 28, item διὰ τοῦ ις' 28, 38, διὰ τοῦ ιθ' 26, 28; ἐν τῷ ι τῶν κύκλων, i. e. in theoremate X libri III elementorum, 32, 28; διὰ τοῦ ιγ' τῶν φαινομένων 108, 34; ἐν τῷ ιδ' θεωρήματι περὶ τῶν φαινομένων 96, 32.

εὐρίσκειν: ὅπου ἂν εὐρεθῇ ὁ ἥλιος Σχ. 150, 30.

εὐώνυμος Σχ. 126, 24.
ἔφαπτεσθαι dicitur κύκλος κύκλου vel κύκλων, his formis: ἔφαπτεται Σφ. 18, 15; 40, 16. 29 (conf. ἀπτεσθαι); Σχ. 20, 28; 36, 15. 16; ἔφαπτέσθω Σφ. 40, 23; ἔφαπτόμενος Σφ. 30, 4; Ἐπ. I 82, 8; ἔφαπτόμενοι Σφ. 28, 14; 30, 12; Ἐπ. I 86, 3; ἔφαψεται Σφ. 16, 21; 18, 4; 24, 23; ἔφαψονται Σχ. 18, 28. — οἱ τῶν αὐτῶν ἔφαπτόμενοι μέγιστοι κύκλοι, ὡν καὶ ὁ ὁρίζων ἀπτεται Σφ. 28, 14 s.; ὡν (κύκλων) ἔφαπτεται ὁ ΑΒΓ ὁρίζων Σφ. 30, 3.

ἔφαρμόξειν: ἔφαρμόσει ὁ ΔΒΕ κύκλος ἐπὶ τὸν ΑΒΓ κύκλον Σφ. 32, 5 s.; similiter 32, 1 s. 3; 38, 8 s. 17 s.; (οἱ κύκλοι) ἔφαρμόσουσιν ἐπὶ τὸν ὁρίζοντα Σφ. 28, 16; similiter ἔφαρμόσει 30, 6; ἔφαρμόσει ἡ ΔΖΕ περιφέρεια ἐπὶ

τὴν ΑΗΔ Σφ. 30, 22 s.; similiter 38, 7 s. 16 s.; τὸ μὲν ΗΕ ἡμικύκλιον ἔφαρμόγειν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν, τὸ δὲ ΘΔ ἐπὶ τὴν δύσιν Ἐπ. I 86, 7 s.

ἔφεξῆς Σχ. 154, 27.

ἔφιστᾶν, *animum advertere ad rem, attente considerare: τοὺς ἔφιστῶσι Σχ. 26, 25.*

ἔφιστάν αι: perf. intrans. ἔφιστηκεν Σφ. 20, 5; 24, 8; ἔφιστῶς 20, 17; 24, 8.

ἔχειν: (*κύκλους*) τοὺς αὐτοὺς πόλους ἔχοντας τῇ σφαιρᾷ cet. Σφ. 2, 15 s.; 4, 5—7. 27 s.; 6, 4—6; τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον ὃ τε χρόνος cet. Σφ. 2, 7—10; (*τὸ ημικύκλιον*) ἔχέτω θέσιν ὡς τὴν ΑΕΖΒ Σφ. 8, 3; ὁ ΒΔΓΘ κύκλος θέσιν ἔξει ἦν εἰχεν ἔξ ἀρχῆς 40, 6; similiter in eodem dicendi genere

occurunt formae ἔχει Ἐπ. I 100, 1 cet.; Σχ. 90, 27 cet.; ἔχέτω Ἐπ. I 50, 11, 56, 23; 62, 2; 70, 17 cet.; Σχ. 64, 17; 90, 25; ἔξει Ἐπ. I 66, 12; 68, 13; Σχ. 62, 28; 90, 24 cet.; (*τὸ ἄστρον*) οὐράνιον οὐχ ἔξει Ἐπ. II 148, 5 (qui locus spurius esse videtur). — se habere: ὡς ἔχει ἐπὶ τῆς δευτέρας οὐαταγραφῆς Σφ. 8, 24 s.; ὡς νῦν ἔχει ὁ τῶν ζωδίων κύκλος θέσεως Ἐπ. I 92, 5 s.;

ὡς ἔχει θέσεως ὁ ζωδιακός Σχ. 142, 27; δεῖξις οὐαλῶς ἔχουσα 26, 15; πλέον ἔτι ἔχει ἔνταῦθα τὸ δειννύειν 134, 27; ἀνάπαλιν ἔχουσιν αἱ οὐράνιεις 134, 31. — med. (*ἄστρος*) ἀπὸ τῆς ἔώας ἀνατολῆς ἔχομένην τὴν ἐσπεριάν ἐπιτολήν ποιήσεται Ἐπ. II 138, 10 s.; similiter 144, 11 s.; 152, 11 s.

ἔωθεν: ἔφάνη ἀνατεῖλαν τὸ

ἔωθεν Σχ. 150, 25; similiter 150, 26. 31 (multo usitatis hoc sensu est ἔῶσιν).

ἔῶσι: ἔφα ἐπιτολή Ἐπ. I 48, 7. 15; 50, 6 cet.; ἀληθινὴ ἔώσι ἀνατολή 50, 16 cet.; ἔώσι ἀληθινὴ ἐπιτολή Σχ. 84, 28 cet.; ἔώσι φαινομένη ἐπιτολή Ἐπ. I 56, 17 s. cet.; Σχ. 58, 21. 24. 28. 30 cet.; ἡ ΔΗ περιφέρεια ἔώσιν ἀνατολήν ποιεῖται Ἐπ. II 110, 11 s.; similiter 110, 14 s. 17 s. 21; ἔώσι δύσις I 48, 9. 18; 50, 6 s. cet.; (*ζώδιον*) ἐπιτέλλον ἔῶσιν II 110, 5; (*ἄστρον*) ἔῶσιν δύνων Σχ. 94, 22. — ἔώσι ἐπιτολαι τε καὶ δύσεις omissa: vide ἀληθινός. — ἔώσι vel ἔῶσι pro ἔώσι in libris ms. traditum p. XXXVII adnot. ad 62, 12. 14.

ἔως c. gen. Σφ. 4, 24; Ἐπ. I 88, 17; 90, 6; Σχ. 70, 28; 126, 19. 23. Conf. ἔπι c. accus. et μέχρι, ac vide p. XXXVI adnot. ad 56, 18. 19. — φαίνεται δύνων τὸ Ε ἔως τοῦ Η Σχ. 152, 22. — ἔως οὗ c. indic. Σχ. 116, 25. — ἔως ἀν c. coni. Ἐπ. II 116, 10; 118, 11; 120, 19; item ἔως οὗ Σχ. 119, 1. 4; 152, 19; 154, 27; item ἔως 116, 28.

Ζητεῖν: ξήτει Σχ. 146, 32. ζωδιακὸς κύκλος Ἐπ. I 60, 24, item omisso κύκλος I 60, 3; 62, 5 cet.; Σχ. 40, 30; 62, 27 cet.; τὰ ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ τεταγμένα ἄστρα Ἐπ. II 118, 14 s.; τὰ νότια τοῦ ζωδιακοῦ II 132, 6; ἐν τῷ νυκτικῷ πάσαν θέσιν ἔξει ὁ ζωδιακός Σχ. 90, 24 (θέσιν ἔχέτω cet. et similia vide sub θέσις); ὡς

ἔχει θέσεως ὁ ξωδιακός Σχ. 142, 27, ὡς κεῖται ὁ ζ. 130, 25; 136, 32.
ζώδιον: τὰ δώδεκα ζώδια Ἐπ. II 110, 4; ζώδιον ἀνατέλλον σive ἐπιτέλλον vel δύνον: vide haec verba; (**ζώδιον**) ἐν φέστιν ὁ ἥλιος Ἐπ. II 110, 4 s.; ζωδίουν vel ἐνὸς ζωδίου περιφέρεια II 108, 5 s. 112, 5; 122, 3. 9 s. cet.; Σχ. 140, 29 s.; similiter ἐνδεκά, ἔξ, πέντε Ἐπ. II 112, 1 s. cet.; ἡ ΉΘ (scil. περιφέρεια) ζωδίουν ἐστίν I 92, 13; similiter δύο I 92, 14, 5' Σχ. 114, 18 s. cet.; ἡ ΗΔ μετίζων ζωδίουν ἐστίν 158, 29; ζωδίουν μετίζων περιφέρεια Ἐπ. II 156, 27; similiter ἐλασσων Σχ. 146, 31; 154, 24 (conf. μέγας et μικρός); ἡμισυν ζωδίουν, ἡμίσους ζωδίουν περιφέρεια cet.: vide ἡμισυν. — ὁ τῶν ζωδίων οὐκέτος, idem quod ξωδιακός, Ἐπ. I 62, 15; 66, 12; 68, 12 s.; 70, 11 s.; 72, 8 s. cet.; Σχ. 88, 19. 25 s.; item omisso οὐκέτος Ἐπ. II 132, 8 s.; 134, 14; 138, 15; 142, 5; 144, 16; 148, 1; 150, 6; 152, 15; 156, 1; 158, 6 s.; τὸ Θ τὸ ἐπὶ τῶν ζωδίων, i. e. ἐπὶ τοῦ τῶν ζωδίων οὐκέτον, Σχ. 114, 24.
ζώνη βόρειος Ἐπ. II 114, 10; Σχ. 114, 26.

Η Σφ. [2, 5]; 14, 6. 9; 40, 7. 14. 28; Ἐπ. I 96, 19; II 112, 18; 130, 6; 134, 8. 12; Σχ. 128, 30; ἡ — ἡ Σχ. 90, 23; 150, 35. Conf. ἡπερ, ἡτοι, ὄμοιος.

ἥγεισθαι: ἡγούμενον τοῦ ἥλιον δωδεκατημόριον Ἐπ. II 110, 9 s.; (τὸ ἄστρον) συνδύ-

σεται τῶν ἡγούμενων τινὶ τοῦ Δ II 130, 12; similiter 142, 7 s.; τόδε τοῦδε ἥγειται Σχ. 126, 19 s., τὸ Θ προανατέλλει ὡς ἡγούμενον 116, 22, ἡγούμενα (ἄστρα) 128, 24, ac similiter aliis locis; διδύμους ἥγεισθαι τοῦ ταύρου Σχ. 128, 25. Conf. ἥπεισθαι ετ προηγεῖσθαι.

ἥκειν: ἥξει δὴ (ὁ οὐκέτος) καὶ διὰ τῶν τοῦ ΑΒΓ πόλων Σφ. 36, 13; (τὰ ἄστρα) ἀπὸ τῆς ἐσπερίας δύσεως ἐπὶ τὴν ἐώσαν ἐπιτολὴν δι' ἐλαττόνων ἥξει ἦ τριάκοντα ἡμερῶν Ἐπ. II 134, 11—13; similiter 156, 28 s.

ἥλιακός: heliacus ortus et occasus Σχόλια 1 et 2 p. 164 s. **ἥλιος** passim in libris περὶ ἐπιτολῶν cum scholiis. — ὁ **ἥλιος** πρὸ τοῦ Δ ἀνατέλλει Σχ. 50, 27; τοῦ ἥλιον ἀνατέλλοντος Ἐπ. I 50, 14. 19; 52, 15; 56, 24 cet.; ἅμα τῷ ἥλιῳ ἀνατέλλοντι I 48, 8. 9; similiter 62, 10 cet.; πρὶν τὸν **ἥλιον** ἀνατεῖται I 48, 16. 18; similiter Σχ. 78, 26 cet. Conf. ἀνατέλλειν ετ ἀνατολή. — ὑποκεισθω ὁ **ἥλιος** δύνων κατὰ τὸ Γ Ἐπ. I 58, 3 s.; 60, 10 s., τοῦ ἥλιον δύνοντος I 54, 1; 54, 18. 22 s., ἅμα τῷ ἥλιῳ δύνοντι I 48, 11. 13, μετὰ τὸ τὸν **ἥλιον** δῦναι I 50, 1 s. 3 s., ac similiter passim. Conf. δύνειν ετ δύσις. — ὁ **ἥλιος** πορευέσθω ὡς ἐπὶ τὰ Γ Ε Α μέρη Ἐπ. I 78, 2 s.; idem τὸν ΑΕΓΖ οὐκέτον διαπορεύεται I 74, 10 s., vel τὸ ΕΓΖ ἡμιοκύλιον I 64, 8 s., ac similiter passim; τοῦ **ἥλιον** τὴν ΓΖΑ περιφέρειαν διαπορευομένον I 50, 20 s.,

τοῦ ἡλίου διελθόντος τηλικαύτην περιφέρειαν 1 52, 2, ac similiter passim. Conf. praeterea de motu solis ἀφικνεῖσθαι, γίγνεσθαι, διαπορεύεσθαι, διέρχεσθαι, διέναι, ἐκπεριφέρεσθαι, κινεῖν pass., παραγίγνεσθαι, πορεύεσθαι, προϊέναι, προκόπτειν, φέρειν pass., φθάνειν. — ὁ ἐνιαυτὸς γίγνεται τῷ ἡλίῳ ἐξ ὅλων περιφορῶν καὶ τετάρτον Ἐπ. I 74, 17 s. Conf. ἐνιαυτός. — (ξώδιον) ἐν φέρειν ὁ ἡλίος Ἐπ. II 110, 4 s.; praeterea de variis positionibus solis conf. ἀπέχειν, γίγνεσθαι, εἶναι. — ἐνὸς (ξώδιον) κατεχομένου τοῦ ΓΕ ὑπὸ τοῦ ἡλίου Ἐπ. II 112, 15 (conf. κατέχειν et ἐπικαταλαμβάνειν); ὥστε τὸ Δ ἀστρον ἐκφεύγειν τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς Ἐπ. I 52, 2 s., ac similiter passim: conf. αὐγὴν et ἐκφεύγειν. — ὁ τοῦ ἡλίου οὐκός, id est curriculum solis sive zodiacus, Ἐπ. I 50, 11; 56, 22 s.; 62, 1 s.; 70, 16 s.; 74, 1 s.; 76, 3 s.; 78, 1 s.; 82, 2; 98, 4 s.; 102, 16 s. ἡμέρα: ἐν τῷ τῆς ἡμέρας χρόνῳ Ἐπ. II 118, 2 s. (conf. χρόνος); ἡμέρας, interdiu, I 96, 7. 11 (bis); μετά τινας ἡμέρας I 50, 22 s.; 52, 18, similiter Σχ. 84, 23; (ἀστρα) ἀφανισθέντα ἡμέρας τινὰς καὶ νύκτας Ἐπ. I 76, 24 s., vel πλείονας ἡμέρας ἀφανισθέντα I 80, 17; similiter 82, 6 s.; 84, 10; δι’ ἡμέρων λίστην τιμάντα II 118, 20. 25 s.; 122, 4. 9; διὰ πλειόνων vel ἔλαττόνων (sive ἔλασσόνων) ἡ τιμάντα ἡμέρων II 134, 7 s. 12 s.; 138, 12; Σχ. 138, 23, similiter

134, 27. 30; τὴν ΖΗ περιφέρειαν ὁ ἡλίος διαπορεύεται, τοντέστι τὰς λίστας ἡμέρας Σχ. 122, 21 s.; ὁ ἡλίος τὴν ΑΓΒ περιφέρειαν διέρχεται ἐν ὅλαις ἡμέραις Ἐπ. I 76, 10 s., similiter 76, 13 s.; ἐξ μηνῶν ἡ ἡμέρα Σχ. 12, 24. ἡμικύκλιον Σφ. 4, 13; 8, 22 cet.; ἡμικύκλιον τὸ ΑΓΒ Σφ. 4, 12; 6, 24 s., vel τὸ ΑΓΔΒ ἡμικύκλιον 8, 2 s. 12 s., ac similiter passim in libro de sphaera, in libris περὶ ἐπιτολῶν (velut 50, 13), in schooliis (velut 20, 30; 52, 29); ἡμικύκλιον τὸ διὰ τῶν Α Γ Β Σφ. 8, 22 s.; τὸ ἀπὸ τοῦ Δ ἡμικύκλιον Ἐπ. I 82, 10, similiter 82, 10 s. 18—20 cet. (conf. ἀσύμπτωτος); ἡμικύκλιον, scil. ἐστίν, ἡ ΘΝΚ (περιφέρεια) Ἐπ. I 68, 3 s.; similiter 70, 6 cet.; Σχ. 18, 18 s. 19; 28, 22 s.; μείζων ἡμικύκλιον ἡ ΝΚΟ Ἐπ. I 68, 4. Conf. ἐφαρμόζειν. ἡμισυς: (χρόνος) ἐλάσσων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 56, 21; 58, 14; 60, 2. 21 cet.; (περιφέρεια) μείζων ἡμίσους ἐνιαυτοῦ Σχ. 102, 32 s., item additis verbis ὡς ἡμίσους ἡμικύκλιον μείζων Σχ. 68, 31 s.; ἐν ἡμίσει ἐνιαυτοῦ Ἐπ. I 64, 9; Σχ. 64, 32; τὸ ἡμισυς τοῦ οὐκόλου ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ ἐνιαυτοῦ διιών Σχ. 76, 27 s.; τὸ ἡμισυς τῶν τξέων (περιφορῶν) Σχ. 76, 30 s. — ἡμίσους ξώδιον περιφέρεια Ἐπ. II 108, 13 s.; 116, 6 s. 19 s.; 118, 5 s. cet.; Σχ. 128, 29; 140, 20 cet.; ἡ ΝΘ ἡμίσους ἐστὶ ξώδιον Ἐπ. II 116, 6; similiter 142, 20; Σχ. 114, 18; 138, 21 cet.;

ἡμισυν ἥωδίους ἡ ΘΝ Ἐπ. II 116, 1 (conf. p. XLVI ad h. l.); ἡμισυν ἥωδίους ἀπέχειν II 108, 12 s.; Σχ. 150, 25, item ἐλαττον τὸν ἡμίσους ἥωδίουν Ἐπ. II 134, 3 s. (conf. ἀπέχειν); ἀνὰ ἡμισυν ἥωδίουν Ἐπ. I 92, 12; ὑπὲρ ἡμισυν ἥωδίουν Σχ. 110, 33, item addito περιφερεῖας Ἐπ. II 110, 13 s.; περιφέρεια μείζων vel ἐλάττων (sive ἐλάσσων) ἡμίσους ἥωδίουν Ἐπ. II 134, 24; 136, 23; 138, 6. 9 s. cet.; Σχ. 92, 20; 138, 20 s.; 154, 24 s. (conf. μέγας et μικρός); ἀνὰ τεσσάρων ἡμίσους ἥωδίων Ἐπ. I 94, 1; ἀνὰ δύο ἡμισυν ἥωδίων I 94, 2. — gen. ἡμίσεος p. XL adnot. ad 76, 17 et 20; Σχ. 138, 21; fem. ἡμίσεια Σφ. [24, 10].

ἡμισφαιρίου: τὸ ἀφανὲς vel τὸ φανερὸν ἡμισφ.: vide ἀφανῆς et φανερός; ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν vel ὑπὸ γῆν, scil. ἡμισφαιρίω: vide γῆ.

ἥπερ Σφ. 32, 21; 34, 23. 24; Ἐπ. I 52, 7. 25; 54, 13; 56, 1. 10 cet.; Σχ. 84, 24.

ἥτοι δή — ἡ οὐ Σφ. 6, 25.

Θεοδόσιος Tripolita praef. p. XI s.; Θεοδοσίου σφαιρικά Σχ. 4, 28; p. LV adnot. ad 4, 30; eadem brevius σφαιρικά citantur Σχ. 4, 30; 6, 26; 8, 27. 28; 10, 25; 16, 30; 18, 16; 20, 27. 31. 32; 24, 21. 24; 26, 27; 30, 25. 26; 34, 28; 36, 17; 38, 19. 22; 46, 19. 20; ad sphaericorum librum I pertinere videtur porisma a scholiasta p. 18, 21 s. citatum, unde ille effici dicit polos sphaerae iuxta diametrum oppositos esse. —

ἐν τῷ περὶ οἰκήσεων Ἐπ. I 92, 13.

θέσις: (τὸ ἡμικύνλιον) ἔχεται θέσιν ὡς τὴν ΑΕΖΒ Σφ. 8, 3, similiter 8, 13; ἡ ΑΕ περιφέρεια θέσιν (ἔξει) ὡς τὴν ΗΞ Ἐπ. I 68, 14—16; ὁ ΒΔΓΘ κύνλος θέσιν ἔξει ἦν εἰχεν ἔξ αρχῆς Σφ. 40, 6; ὁ τοῦ ἡλίου κύνλος θέσιν ἔχεται ὡς τὴν ΑΕΓΖ Ἐπ. I 50, 10 s.; 56, 22 s.; 62, 1 s.; 70, 16—18; 74, 1—3; 76, 3 s.; 98, 4 s.; 102, 16 s. (ubi ὡς in librī ms. omissum); similiter 78, 1 s.; 82, 2 s.; ὁ τῶν ἥωδίων κύνλος θέσιν ἔξει ὡς τὴν ΖΚΝΘ I 66, 12; similiter 68, 12—14; idem θέσιν ἔχει τὴν αὐτήν I 100, 1; ὡς νῦν ἔχει ὁ τῶν ἥωδίων κύνλος θέσεως I 92, 5 s.; ἔχεται θέσιν ὁ ἥωδιακὸς τὴν ΚΝΘ Σχ. 64, 17 s.; idem τὴν ἔμπαλιν θέσιν ἔξει Σχ. 62, 27 s.; 98, 26 s.; 102, 25 s., vel πᾶσαν θέσιν 90, 24, vel οὐκέτι τὴν αὐτήν 90, 27 s.; ὡς ἔχει θέσεως ὁ ἥωδιακός Σχ. 142, 27; τὰ ἥώδια ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ ἀνατολὰς τὴν θέσιν ἔχει Σχ. 128, 19; κατὰ τὴν θέσιν τῶν ἥωδίων Σχ. 128, 19.

θεωρεῖν: pass. θεωρεῖται Ἐπ. II 106, 21; 112, 2; θεωρηθῆσται II 118, 24; 134, 6.

θεώρημα: ἐν τῷ 5' θεωρήματι τοῦ παρόντος βιβλίου Σχ. 26, 25 s.; ἐπὶ τοῦδε τοῦ θεωρήματος Σχ. 26, 15 s.; ἐν τῷ ιδ' θεωρήματι Σχ. 96, 32, similiter 134, 26; 138, 25; τούτῳ, scil. τῷ θεωρήματι, ἔχοντα μεθα Ἐπ. I 92, 12; διὰ τὸ αὐτοῦ καὶ 5', scil. θεώρημα, Σχ. 4, 28, vel ἀπὸ τοῦ η' 4, 30,

vel διὰ τοῦ β' 6, 26; similiter Σχ. 6, 27; 8, 27, 28 cet.; προβάνει τὸ θεώρημα Σχ. 128, 31.

Ἴδιος: ἐκάτερον (*τῶν σημείων*) τὴν ἰδίαν περιφέρειαν διαπορεύεται Σχ. 62, 27.

ἴνα c. coni. Ἐπ. I 86, 1; Σχ. 58, 20; 72, 29; 154, 24.

ἰσημερία Σχ. 14, 31.

ἰσημερινός, scil. κύκλος, Ἐπ. II 112, 22; 114, 14; Σχ. 12, 24; 114, 26.

Ἴσος: *ἴσα τε καὶ ὅμοια μεγέθη* Σφ. 2, 5; *ἴση ἔστιν ἡ ΔΗ περιφέρεια τῇ ΘΖ περιφερείᾳ* Σφ. 10, 4 s., vel brevius *ἴση ἔστιν ἡ ΔΗ τῇ ΔΖ 12, 3*, ac similiter posthac; item in libris περὶ ἐπιτολῶν, velut I 64, 5—7; 68, 1 cet. Conf. *κεισθαι*. — *ἐν ἴσῳ χρόνῳ* et similia vide sub *χρόνος*.

Ἴσοταχέως p. XXIV adnot. ad 2, 4.

Καθά Σχ. 50, 25.

κάθετος Σφ. 4, 10. 23.

καθό Σχ. 16, 27.

καί passim; *καὶ ἔτι, καὶ τοίνυν*: vide *ἔτι* et *τοίνυν*; *τὲ — καί*: vide *τέ*; *καί — καί* Σφ. 14, 19; 16, 10. 15 s.; Ἐπ. I 96, 25 s.; 98, 13 s.; 100, 21; 102, 14 s.; 104, 2; 106, 3. 14; II 158, 23; Σχ. 144, 20 s. — *etiam* Σφ. 4, 15. 20. 25; 6, 25 cet.; Ἐπ. I 64, 9; 72, 28; 74, 13 cet.; *ἔτι δὲ καί* Σφ. 22, 9 s.

καλεῖν: *καλεῖ* Σχ. 114, 26 (similiter paulo post *λέγει*); 116, 27.

καλῶς *ἔχουσα* (*δεῖξις*) Σχ. 26, 15.

κατά: c. gen. *κύκλων καθ'* ὥν φέρεται (*τὰ σημεῖα*) Σφ. 6, 10. 19 s.; similiter 6, 21; 8, 26; 10, 12. 17; 14, 2 cet.; Ἐπ. I 66, 8 s.; ὁ παράληλος (scil. *κύκλος*) *καθ'* οὖ φέρεται ὁ *ῆλιος* I 96, 19 s.; *κατὰ μέσης αὐτῆς* (*τῆς περιφερείας*) ἔστω ὁ *ῆλιος* II 110, 9. — c. accus. *ὅταν* (*τὸ Δ σημεῖον*) *κατὰ τὸ Γ γένηται* Σφ. 16, 4, (ὁ *κύκλος*) *συμβαλλέτω κατὰ τὸ Λ σημεῖον* 20, 5, (ἡ *περιφέρεια*) *τέμνεται κατὰ τὸ Δ* 20, 19 s., ac similiter passim (velut Σφ. 16, 5; 44, 8 s.; Ἐπ. I 50, 14. 19; 52, 15; 54, 5. 22 cet.); *κατὰ τὸ αὐτὸ σημεῖον* Σχ. 18, 27; *κατὰ τὰ αὐτὰ σημεῖα* Σφ. 16, 9; 22, 8. 18 s. cet.; *κατὰ πλείονα σημεῖα* Σφ. 32, 3 s.; Σχ. 30, 24; (ὁ *κύκλος*) *κατὰ τὸ Γ ἀνατέλλει καὶ κατὰ τὸ ἔτερον τῆς τομῆς, τὸ Β, δύνει* Σχ. 16, 28 s.; *κατὰ πᾶσαν τὴν τοῦ ὄρίζοντος περιφέρειαν τὴν μεταξὺ* cet. Σφ. 40, 14 s.; 42, 23 s.; *κατὰ πᾶσαν μετακίνησιν τοῦ ΑΓΒ ἡμικυκλίου* Σφ. 4, 16; *κατὰ πᾶσαν περιφοράν τῆς σφαίρας* Σφ. 44, 14 s.; *κατὰ τὰ ἐπόμενα ἡμικύκλια* Σχ. 126, 28, similiter 126, 29. 30; *κατὰ πορνήν* Σχ. 16, 32; *κατὰ διάμετρον, κατὰ συζυγίαν*: vide haec substantiva; *κατὰ τὰς ἀνατολάς* Ἐπ. II 128, 5 s.; 134, 1 s.; 140, 27; p. L adnot. ad 138, 8; *κατὰ τὰς δύσεις* Ἐπ. II 144, 9; 146, 22 s.; 148, 27; 152, 8 s.; 154, 18; 156, 25 s.; *κατὰ ἀστερισμόν, κατὰ δωδέκατα* Σχ. 106, 23 s.; *κατὰ τὴν θέσιν τῶν ξωδίων* Σχ. 126, 30;

ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκησις Σχ. 16, 31; item οἰκουμένη 114, 27; καθ' ἐκάστην υπόκτη Σχ. 116, 27; κατὰ τὰ διῃδέντα Σχ. 116, 30 s.; κατὰ τὰ αὐτά 'Επ. I 72, 21; καθ' ᾧ Σχ. 22, 28 (conf. καθά et καθό); κατὰ τὸ σύνεγγυς Σχ. 64, 29.

καταγράφειν: καταγράψαντες (supplendum esse videtur τὸ σχῆμα) Σχ. 70, 31.

καταγράφη Σφ. 8, 25.

καταντάξεσθαι p. LVIII adnot. ad 50, 30.

κατασκευάζειν: τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον κατασκευάσαντες Σχ. 26, 22 s.

κατασκευή: ὡς ἐν τῇ κατασκευῇ ποιεῖ Σχ. 154, 25.

κατανγάζειν: pass. διὰ τὸ κατανγάζεσθαι Σχ. 50, 30.

κατέχειν: κατεχομένου τοῦ ΓΕ (ξωδίου) ὑπὸ τοῦ ἡλίου 'Επ. II 112, 15.

κατόπιν c. gen. Σχ. 126, 21.

κείσθαι: ὡς κείται ὁ ξωδιακός Σχ. 130, 25; 136, 32 (conf. θέσις); κείσθω τῇ ΑΔ περιφερείᾳ ἵση ἡ ΓΕ Σφ. 18, 9 s.; similiter 10, 1 s.; 'Επ. I 86, 11; 100, 8 s. cet.

κέντρον circuli Σφ. 4, 18; 44, 10; 46, 6; Σχ. 28, 29; 35 extr.; ἡ ἐκ τοῦ κέντρου Σφ. 4, 19. — sphaerae Σφ. 4, 22; 44, 27. 29; 46, 5. 14. 16; διὰ τοῦ κέντρου Σχ. 46, 20.

κινεῖν: pass. ὁμαλῶς κινεῖσθαι τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου σημεῖα Σχ. 10, 27; περὶ κινουμένης σφαιρᾶς, Autolyci liber, Σφ. 2, 2 et passim in scholiis (vide Αὐτόλυκος); (ὁ ἥλιος) κινεῖται Σχ. 114, 20, κινεῖσθω 'Επ. II 108, 5, κινού-

μενος, κινινήσθω, κινηθήσεται II 114, 4—6.

κίνησις: ἐπὶ τῆς μυλοειδοῦς κινήσεως (τῆς σφαιρᾶς) Σχ. 12, 23; μετὰ τὴν κίνησιν τῶν ζῳδίων Σχ. 126, 31; ἐκ τῆς τοῦ παντός κινήσεως Σχ. 126, 27; κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ παντός Σχ. 126, 16 s.; 128, 24; similiter 126, 23.

κλίμα: τὰ ζ' κλίματα Σχ. 114, 28 (quam scripturam ut suspectam uncinis seclusimus).

κλίνειν et κλίσις: (κύκλοι) κεκλιμένοι πρὸς τὸν ὄριζοντα Σφ. 22, 10; 26, 1 s.; 28, 13; (κύκλος) κεκλιμένος πρὸς τὸν ἀξονα Σχ. 22, 31 s.; ἡ ὑπὸ τῶν ΚΜΘ γωνία ἡ κλίσις ἔστιν ἐν ᾧ κέκλιται ὁ ΑΒ κύκλος πρὸς τὸν ΑΒΓΔ κύκλον Σφ. 28, 1 s.; similiter 28, 3 s. et (nisi quod ἦν πρὸ ἐν ᾧ) 28, 9—12; ἐπιπέδον πρὸς ἐπίπεδον κλίσις Σχ. 26, 29.

κοινός: κοινὴ προσκείσθω ἡ KN (scil. περιφέρεια) 'Επ. I 68, 2 s.; similiter 70, 4 s.; Σχ. 18, 17 s.; similiter cum verbo προσειλήφθω 'Επ. II 116, 4 s.; 118, 4, vel ἀφηγήσθω Σχ. 92, 16. 32, vel sine verbo 'Επ. I 64, 6; II 120, 15; κοινῆς προστιθεμένης τῆς ΞΝ Σχ. 70, 28 s. — αἱ κοιναὶ αὐτῶν (τῶν ἐπιπέδων) τομαὶ Σφ. 28, 6; similiter Σχ. 26, 30 s. 33. 34; κοινὴ τομὴ circulorum: vide τομή.

κορυφή: κατὰ κορυφὴν Σχ. 16, 32.

κόσμος, ὁ, στρέφεται Σχ. 152, 27 s., idem στρεφέσθω 'Επ. II 108, 3 cet.; στρεφομένον τοῦ κόσμου: vide στρέφειν et

conf. πᾶς; ἐν κόσμῳ Ἐπ. I 50, 10; 56, 22; 60, 3; 62, 1 cet.; τῶν κόσμων p. XLIV adnot. ad 108, 5; *cosmicus ortus et occasus Σχόλια* 1 et 2 p. 164 s.

κριός, signum zodiaci, Σχ. 106, 24; 128, 20. 23 (bis). 26. κρύβθην p. XLIV adnot. ad 106, 20.

κρύψις astrorum: vide ἄγειν; ἀνάπαινι ἔχουσιν αἱ κρύψεις Σχ. 134, 31.

κυκλικά, liber tertius elementorum, Σχ. 32, 28; p. 33 adnot. 1.

κύκλος Σφ. 4, 12. 17. 22 cet. (conf. γράφειν). — (κύκλοι) δρόσι πρὸς τὸν ἄξονα Σφ. 2, 16; 4, 26 s.; 6, 5 s.; οἱ τῶν ἄξονι πρὸς δρόσας ὅντες κύκλοι Σφ. 22, 7. 15 s.; (κύκλος) λοξὸς ὡν πρὸς τὸν ἄξονα: vide hoc adiect.; κύκλοι παράλληλοι Σφ. 2, 14 s.; 4, 5; 6, 2. 4 cet. (conf. παράλληλος); κύκλοι ἵσοι τε καὶ παράλληλοι ἀλλήλοις Σφ. 16, 21 s.; 18, 4; similiter 18, 13 s. cet.; πᾶς κύκλος παντὶ κύκλῳ ὅμοιός ἐστιν Σχ. 34, 30; κύκλος δρίζων τὸ τε φανερὸν τῆς σφαλρας καὶ τὸ ἀφανές: vide δρίζειν ετ δρίζων; οἱ τῶν ἀντῶν ἐφαπτόμενοι κύκλοι, ὡν καὶ δρίζων ἀπτεται Σφ. 28, 14 s.; (κύκλοι) δόμοις κεντιμένοι πρὸς τὸν δρίζοντα Σφ. 22, 10; 26, 1 s., similiter 28, 3, vel τέμνοντες τὸν δρίζοντα 22, 7 s.; (κύκλος) μέγιστος τῶν αἰεὶ ἀφανῶν Σφ. 30, 1 s., item τῶν αἰεὶ φανερῶν 30, 2 (conf. μέγιστος). — praegnanter κύκλοι et ἡμικύκλιον dicuntur circuli et semicirculi cir-

cumferentiae, velut ὁ ἥλιος — τὸν ΑΕΓΖ κύκλον διαπορεύεται Ἐπ. I 74, 10 s. cet. (conf. πατά et ἡμικύκλιον). — ὁ τῶν ζῳδίων, ὁ ζῳδιακός, ὁ τοῦ ἥλιου κύκλος: vide haec vocabula. — κύκλος omissum: vide ζῳδιακός, ζῳδιον, ἴσημερινός, μεσημβρινός, παράλληλος, τροπικός.

κύων, sidus, Σχ. 48, 21; 116, 27. 29.

λαμβάνειν: εἰλήφθω τι σημεῖον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαιρᾶς Σφ. 4, 8 s.; similiter 6, 14—16; 10, 15 s.; 14, 1 s. cet.; τὰς διαμέτρους αὐτῶν (τῶν κύκλων) λαμβάνει Σχ. 112, 30; ἐνδέχεται τινα ἀστρα πρὸς μεσημβρίαν ληφθῆναι Ἐπ. I 96, 14 s.; εἰλήφθω ἀστρον πρὸς μεσημβρίαν τὸ Μ II 130, 10; εἰλήφθω ἀστρον δύο ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς II 138, 16.—Formae verbi praeterea in scholiis occurunt hae: λαμβάνοντες 80, 19; ἔλαβε 150, 21; λάβωμεν 26, 20; 50, 25; 126, 17; λαβόντες 126, 22; pass. λαμβάνονται 126, 30; 132, 27; ἔληφθη 138, 20.

λέγειν: λέγω ὅτι Σφ. 4, 2; 6, 16; 10, 19; 12, 18; 14, 24; 18, 3 cet.; Ἐπ. I 50, 16 s. cet.; λέγω δὴ ὅτι Σφ. 18, 15; 26, 1; 44, 15. 27; Ἐπ. I 54, 3; 68, 7; 74, 7 s.; 86, 9; 90, 17 cet.; λέγω οὖν ὅτι Σφ. 8, 7; λέγει (Autolycus scilicet) Σχ. 106, 23; 114, 29; 116, 26 cet.; similiter ἔρει 94, 23, εἰρηκώς 119, 6, εἶπε 150, 33; οὐκ ἐστιν εἴπειν Σχ. 126, 15; pass. λέγεται Σφ. 2, 4; λέγονται Ἐπ. I 48, 6; εἰρηται Σχ. 119, 7;

124, 25; τὸ εἰρημένον p. XXXVI adnot. ad 56, 5; κατὰ τὰ φηθέντα Σχ. 116, 30 s.

λήμματα εἰς τὰ σφαιρικά p. XI adnot. 11.

λόγος: τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον ὃ τε χρόνος πρὸς τὸν χρόνον cet. Σφ. 2, 7—10.

λοιπόν adv. p. XLIV adnot. ad 112, 13; λοιπὸν δέ Σχ. 116, 24.

λοιπός: λοιπὴ ἄρα ἐκατέρα τῶν ΗΞ ΘΝ (περιφερειῶν) cet. Ἐπ. I 92, 14 s.; λοιπὴ ἄρα ἡ ΗΜ (περιφέρεια) λοιπῇ τῇ ΘΛ ἵση ἔστιν Σχ. 92, 17 s.; similiter 92, 18, 32; λοιπὴ ἄρα ἡ ΖΘΓ λοιπῆς τῆς ΗΚΕ ἐλάσσων ἔστιν ἡ ὁμοία Σφ. 34, 18 s.; ἡ λοιπὴ ἡ ΝΔΔ Σχ. 130, 27 s.; τὸ λοιπόν (scil. ἡμικύκλιον) Ἐπ. I 100, 2, 13; λοιπῶν ἔξι ζῳδίων ὑπαρχόντων II 112, 13 s.; τὰ λοιπὰ πέντε II 112, 15; τὰ λοιπὰ τὰ διὰ τῆς προτάσεως II 122, 1 s.

λοξὸς ὡν πρὸς τὸν ἄξονα (κύκλος) Σφ. 16, 20; 18, 2; 22, 14 s.; 32, 7 s. 14; 36, 1 s. 6 s.; 40, 11 s. 19 s.; similiter 22, 6; 32, 6 s.; 34, 1; 40, 13. 26 s.; εἶναι λοξὸν τὸν δρόζοντα πρὸς τὸν ἄξονα Σχ. 26, 17; similiter 26, 18.

Μάλα: τὰ πρὸς μεσημβρίαν ἀστρα μᾶλλον τῶν ἐπὶ τοῦ τῶν ζῳδίων κύκλου Ἐπ. I 80, 15 s.; similiter 82, 4; 84, 13 s.; ἔτι μᾶλλον Σχ. 150, 26. 28.

μανθάνειν: ὡς ἐμάθομεν Σχ. 106, 24.

μέγεθος: μείζων Σφ. 12, 4; Ἐπ. I 68, 2. 3. 4; 92, 3. 11; 94,

5 cet.; Σχ. 28, 21 cet. (conf. ἀπέχειν); ἡ ΓΖ περιφέρεια τῆς ΕΗ περιφερείας μείζων ἔστιν ἡ ὁμοία Σφ. 34, 1 s. 17 s.; (ἐὰν) μέγιστος κύκλος μειζόνων ἀπτηται ἡ ὡν ὁ δρόζων ἀπτεται Σφ. 40, 13 s.; similiter 40, 27 s. — μέγιστος κύκλος Σφ. 8, 5. 14; 12, 8. 15; 16, 19; 18, 1 cet.; Ἐπ. I 82, 8; 86, 2 s.; ὁ μέγιστος τῶν παραλλήλων Σχ. 28, 18; ἔστω μέγιστος τῶν αἱεὶ φανερῶν ὁ ΑΖΕ κύκλος Σφ. 36, 7 s.; similiter Ἐπ. I 82, 1 s. 84, 15 s.

μέγεθος: ἵσα τε καὶ ὁμοία μεγέθη Σφ. 2, 5.

μέλλειν: μέλλει ποιεῖσθαι Σχ. 116, 32.

μέν Ἐπ. II 126, 4. 11; μέν — δέ Σφ. 8, 9 s.; 16, 4 s. cet.; Ἐπ. I 48, 6. 7 s. 15 s. cet.; ὁ μέν — ὁ δέ: vide ὁ, ἡ, τό.

μένειν: μένει ὁ ἥλιος ὑπὸ γῆν Σχ. 144, 20; μενούσης τῆς ΑΒ εὐθείας Σφ. 4, 13 (conf. διαμένονσα 4, 16). — κύκλος μένων Σφ. 14, 16. 22, vel μένων κύκλος 42, 26; 44, 1; μένων μέγιστος κύκλος Σφ. 12, 8. 15; 18, 1, vel μέγιστος κύκλος μένων 16, 19. Latius de circulis qui manent vel

qui feruntur disputat Martinus *Revue critique d'histoire* etc. (loco in praef. p. V lamento) p. 414 his verbis: 'Mais que peut signifier le mot μένων appliqué tant de fois à des cercles de la sphère en mouvement? Dans la rotation perpétuelle de cette sphère, excepté la terre, l'axe céleste et les deux pôles de cet axe, il n'y a jamais un seul point

immobile, et, à plus forte raison, il n'y a pas un seul cercle qui soit *immobile* un seul instant, si ce n'est l'horizon, parce que sa position ne dépend pas de celle du ciel toujours tournant, mais de celle de la terre toujours en repos suivant Autolycus, qui admet que l'horizon immobile comme la terre, mais différent suivant les contrées, est immuable pour chacune d'elles. Cependant ce n'est pas seulement à l'horizon, plus ou moins incliné par rapport à l'équateur dans la sphère oblique (prop. 6), ou coïncidant avec l'équateur dans la sphère parallèle (prop. 4), ou perpendiculaire à l'équateur dans la sphère droite (prop. 5), c'est aussi à l'équateur lui-même et à tous ses parallèles dans toute position de la sphère (prop. 12), et par conséquent c'est à des cercles tournant chaque jour avec toute la sphère, d'orient en occident, qu'Autolycus donne ainsi l'épithète *μένων*, mot qui habituellement, chez les mathématiciens grecs, signifie, *en repos*, comme les mots *μηνούμενος* ou *φερόμενος* signifient *en mouvement*. Mais il faut savoir que, chez les astronomes grecs, le verbe *μένειν* a souvent un sens spécial, pour désigner l'absence de tout mouvement *propre*, c'est-à-dire distinct de celui du ciel entier. C'est ainsi qu'après avoir dit, que les étoiles fixes sont emportées dans cette révolution diurne

du ciel, Platon (*Timée*, p. 40 B) ajoute qu'elles sont toujours *en repos*, *ἀεὶ μένει*, parce qu'elles ne se déplacent pas dans le ciel, comme les planètes. Ainsi Autolycus pouvait appeler *μένοντες* des cercles, tel que l'équateur et ses parallèles, emportés, mais sans aucun mouvement *propre*, dans la révolution quotidienne du ciel autour de la terre, d'orient en occident; tandis que, suivant Autolycus comme suivant Eudoxe, Callippe et Aristote, d'autres cercles dits mobiles *φερόμενοι* (prop. 12), tels que ceux du soleil, de la lune et des cinq planètes, tout en partageant le mouvement diurne du ciel, ont, de plus, des mouvements plus ou moins lents et obliquement contraires à celui du ciel, mouvements *propres* par lesquels ils font rétrograder d'occident en orient, par rapport aux étoiles fixes, ces sept astres, dont chacun est attaché en un point de son orbite tournante¹.

μέρος: ἀσύμπτωτόν ἐστιν τὸ ἀπὸ τοῦ Δήμιου λιον ὡς ἐπὶ τὰ Γ Ζ Ε μέρη τῶν ἀπὸ τοῦ Α ἡμιεικάλων ὡς ἐπὶ τὰ ΗΒΔ μέρη Σφ. 30, 8—10; ὁ ἥλιος πορευεσθω ὡς ἐπὶ τὰ Γ Ε Α μέρη Ἐπ. I 78, 2 s.; similiter 82, 10 s. 19 s.; 86, 5—7; Σχ. 82, 28; ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτον ἦ ἐπὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν μέρη ΙΙ 112, 18 s.; ἐπὶ τὰ πρὸς ἄρκτον μέρη ΙΙ 134, 2; εἰς τὰ προηγούμενα μέρη Σχ. 122, 34; ἀνατολικὰ μέρη Σφ. 40, 29; 50, 12, item δυτικά 42, 1; 50, 12.

μεσημβρία: πρὸς μεσημβρίαν
 Ἐπ. I 60, 26; 62, 6; 66, 4;
 70, 24 cet.; Σχ. 112, 28. —
 τὰ πρὸς μεσημβρίαν: vide ὁ,
 ἥ, τό.
 μεσημβρινός, scil. κύκλος,
 Ἐπ. II 132, 8. 20.
 μέσος: κατὰ μέσης αὐτῆς (τῆς
 περιφερείας) Ἐπ. II 110, 9,
 περὶ μέσην αὐτήν 112, 5 s.;
 ἐν [τῷ] μέσῳ τῆς περιφερείας
 Σχ. 150, 34.
 μετά: ὅτε ἦν (ό ήλιος) μετά
 τοῦ Η Σχ. 84, 28. — c. ac-
 cus. μετά τὴν δικοτομίαν Σχ.
 90, 25; μετά τὸ ἐπὶ τῆς ἀνα-
 τολῆς Σχ. 126, 18 s.; μετ'
 αὐτῶν (τὸν κριόν) ἔστι ταῦρος
 Σχ. 128, 20; μετά τὴν οὐρή-
 σιν τῶν ξωδίων Σχ. 126, 31;
 μετά τὸ τὸν ἡλιον δῦναι Ἐπ.
 I 50, 1 s. 3 s.; Σχ. 80, 21;
 similiter 80, 25. 29; μετά τὴν
 ἐσχάτην ἐσπερίαν φάσιν Ἐπ.
 I 76, 23; μετά τινας ἡμέρας
 I 50, 22 s.; 52, 18; μεθ' ἡμέ-
 ρας τινάς Σχ. 84, 23.
 μετακινεῖν: pass. μετακενι-
 νίσθω τὸ ΑΓΔΒ ἡμικύκλιον
 Σφ. 8, 2 s.; μετακινηθέντος
 (τὸν ἡλίου) Σχ. 84, 29, item
 τοῦ παντός 144, 23.
 μετακίνησις τοῦ ΑΓΒ ἡμι-
 κυκλίον Σφ. 4, 16.
 μεταξὺ τῶν παραλίων κύ-
 κλων Σφ. 40, 15; 42, 23 s.;
 μεταξὺ τῶν ἀσυμπτώτων ἡμι-
 κυκλίων Σφ. 30, 13 s.; Σχ.
 82, 29; 90, 21 s.; μεταξὺ τῆς
 ΖΕ περιφερείας, i. e. inter
 puncta Ζ Ε, Σχ. 80, 19; si-
 militer 70, 27 s.
 μεταπίτειν: τοῦ ἡλίου μετα-
 πεπιωκότος εἰς τὸ ΓΖΑ ἡμι-
 κυκλίον Ἐπ. I 54, 6 s. 23 s.
 μέχρι c. gen. Ἐπ. I 56, 19;

58, 17; II 150, 4; 158, 4; item
 μέχρις (ante vocalem) I 98,
 21. Synonymum est ἔως, quod
 vide; et conf. p. XLI adnot.
 ad 88, 17; 90, 3.
 μὴ Σφ. 2, 14; 4, 4. 26; 6, 3;
 8, 22; 10, 21 cet.; Ἐπ. I 76,
 13 cet.; Σχ. 28, 36 cet.; μὴ
 γάρ, ἀλλ᾽ εἰ δυνατόν Σφ. 8,
 9; 22, 23; 44, 29; μὴ οὐχί:
 vide οὐχί.
 μηδέ πω Σχ. 58, 22.
 μηδέπω μὲν γάρ cet. Σχ.
 80, 28.
 μηδέτερος Σφ. 42, 27; 44, 3.
 μηκέτι Σχ. 48, 20; 50, 23.
 μήν: ἐξ μηνῶν ἡ ἡμέρα cet.
 Σχ. 24 s.; διὰ πέντε μηνῶν
 Ἐπ. II 118, 28; 120, 6 s. (conf.
 πεντάμηνον). — πέντε μηνῶν
 circumferentia esse dicitur,
 id est tanta, quantam quin-
 que mensibus sol percurrat,
 Ἐπ. II 136, 16 s.; 138, 4.
 Conf. p. XLIX adnot. ad 136,
 16. 17. 23.
 μην: ἀλλὰ μήν Ἐπ. II 142,
 26; οὐδὲ μήν Ἐπ. I 50, 20;
 52, 16; 54, 6. 23; 58, 9 s.;
 60, 16; 80, 7; II 108, 8. 21;
 110, 2; Σχ. 108, 29.
 μήπω Σχ. 58, 29.
 μήτε — μήτε Σφ. 42, 28; 44,
 3 s.; Σχ. 16, 32.
 μικρός Ἐπ. I 74, 14; 76, 14.
 — ἐλάσσων Σφ. 12, 4; 20,
 20. 24; 24, 10. 13 (bis); 34,
 19; Ἐπ. I 56, 21; 58, 14. 15;
 60, 21 cet.; Σχ. 20, 29; 28,
 23 cet.; ἐλάσσονος et ἐλάσ-
 σονι: vide ἐνιαυτός et χρό-
 νος; ἐλάσσονα Ἐπ. I 96, 18;
 II 146, 21; ἐλάττων Ἐπ. I
 68, 8 (paulo post 70, 4 ἐλάσ-
 σων, et sic etiam posthac
 hae duae formae promiscue

ponuntur); Σχ. 70, 29; 124, 26, 27 cet.; ἐλάττονος Σχ. 96, 28 (et conf. ἐνιαυτός); ἐλάττονι Σχ. 96, 30; ἐλαττόνων Ἐπ. II 134, 12. — περιφέρεια ἐλάσσων ἢ ὁμοία: vide ὁμοιος. — (ἀστρον) ἐλαττον ἀπέχον Σχ. 126, 28, et vide ἀπέχειν sub forma ἀπέχῃ. — ἐλαχίστη Σφ. 20, 23; 24, 11.
 μνημονεύειν c. gen.: ἐμνημονεύειν Σχ. 114, 24.
 μοῖρα, gradus, Σχ. 78, 25; 80, 29; 84, 29; 86, 18; 92, 21 cet. Similiter μόριον Σχ. 92, 21.
 μόνον Σχ. 76, 26; 106, 24; οὐ μόνον — ἀλλὰ καὶ Σχ. 132, 27 s.
 μόνος Ἐπ. I 58, 11; 60, 18; Σχ. 108, 25. 29. 32; 119, 3 cet.
 μόριόν τι Ἐπ. I 74, 13; (ξόδιόν) ἔστι τῶν ιε' μορίων Σχ. 92, 20 s. (conf. μοῖρα); προσέτι μορίον p. LV adnot. ad 12, 23—25.
 μυλοειδῆς κίνησις spherae Σχ. 12, 23.

Νοεῖν: νοήσωμεν Σχ. 82, 27.
 νότιος: ἐπὶ τὰ νότια τοῦ ξωδιακοῦ Ἐπ. II 132, 5 s.; (ἀστρον) νοτιώτερον II 126, 3; 132, 13. 18. 21; Σχ. 62, 23; 132, 28. 29.
 νῦν Ἐπ. I 92, 5; Σχ. 80, 35; νῦν μὲν δῆ Ἐπ. II 114, 3.
 νύξ: ἐν τῷ τῆς νυκτὸς χρόνῳ Ἐπ. II 112, 1, vel brevius νυκτός II 108, 16; ἐν τῇ νυκτὶ II 120, 11 s.; ἐν μιᾷ νυκτὶ Σχ. 94, 20. 22; 140, 31; ἐν τῇ αὐτῇ νυκτὶ Ἐπ. II 144, 1; 148, 16 s.; Σχ. 144, 21 s.; 150, 31; τῇ αὐτῇ νυκτὶ Ἐπ.

II 142, 2; τῆς αὐτῆς νυκτός II 146, 25; 148, 5; 150, 3. 10; 154, 20; 156, 16; 158, 2. 23; ἐκάστης νυκτός I 56, 18; 58, 17; 84, 14; 86, 10; 88, 16 s. 18; 90, 6. 12. 19; 92, 9; καθ' ἐκάστην νύκτα Σχ. 116, 27; τῇ ἐξῆς νυκτὶ Ἐπ. II 116, 3; ὅλας τὰς νύκτας II 106, 21 s. (conf. ὅλος). — (ἀστρον) ἀφανισθέντα ἡμέρας τινὰς καὶ νύκτας Ἐπ. I 76, 24 s.; τὴν περιφέρειαν ἀφαιροῦντες τῆς νυκτὸς ἥν ὁ ἥλιος διαπορεύεται Σχ. 116, 31 s., vel brevius τὴν ἐξῆς νύκτα διαπορευομένον τοῦ ἥλιου 116, 21. — ἐξ μηνῶν ἡ νύξ Σχ. 12, 24 s.
 νυχθήμερον Σχ. 74, 27; 90, 24, et conf. p. XX; 168; 172.

Ο, ἡ, τό: ἡ ΑΒ εὐθεῖα, τὰ Α Β σημεῖα, τοῦ ΑΓΒ ἡμικυκλίον Σφ. 2, 17; 4, 1. 16, ac similiter passim, vel postposito articulo κάθετος ἡ ΓΔ Σφ. 4, 10, σημεῖον τὸ Γ 4, 8 s., ἡμικύκλιον τὸ ΑΓΒ 4, 12, ὁρίζων κύκλος ὁ ΑΒΓΔ Ἐπ. I 50, 10, περὶ τὸν ἐαυτῆς ἄξονα τὸν ΑΒ Σφ. 4, 2, διὰ τῶν πόλων τῶν Α Β 4, 10 s., ac similiter passim, vel omissio substantivo ἀπὸ τοῦ Γ, scil. σημείον, Σφ. 4, 9, τῆς ΓΔ, scil. εὐθείας, 4, 11 cet., ἡ ἐκ τοῦ κέντρον Σφ. 4, 19, τῇ ΓΕ, scil. περιφερείᾳ, Σφ. 10, 1, item ἡ ΔΗ 10, 2. 3 cet., τὸ Β, scil. ἀστρον, Ἐπ. I 52, 20 cet., τὰ πρὸς ἀρκτούς, τὰ πρὸς μεσημβρίαν, scil. ἀστρον, I 60, 25 s. cet. — τὰ πρὸς ἀρκτούς, omnis septentrionem versus regio, Ἐπ. II

122, 11 s.; 128, 6, 12 s.; 132, 4 s.; 144, 9; 146, 23; 148, 2, 27; 150, 7; τὰ πρὸς μεσημέριαν II 122, 14 (aliter similis loco 128, 8, et conf. 130, 10); 138, 8; 140, 27; 154, 18; 156, 26. — articulus praedicato appositus in his formulis: τὸ ΑΕΓ ἡμικύλιον ἔσται τὸ ΘΝΚ Ἐπ. I 66, 12 s., vel ἡ ΑΕ περιφέρεια ἔσται ἡ ΘΝ 66, 14, ac similiter aliis locis. — articulus cum infin.: τῷ βεβηκέναι Σχ. 34, 30 ss.; διὰ τό et μετὰ τό cet.: vide διὰ sub finem et μετά. — ὁ πᾶς κύκλος Σχ. 76, 29; ὁ αὐτός: vide αὐτός. — articulus cum sententia relativa: τὸ προγονύμενον τοῦ ἐν φῶ ἔστιν ὁ ἥλιος Ἐπ. II 110, 4 s.; τὸ πρὸ τοῦ ἐν φῶ ἔστιν ὁ ἥλιος Σχ. 119, 2 s. — ὁ μέν — ὁ δέ Σφ. 12, 13 s.; 14, 12 s.; 16, 22 s.; 18, 5 s.; Ἐπ. I 48, 6.

ὅδε: ἐπὶ τοῦδε τοῦ θεωρήματος Σχ. 26, 15 s.; ἐν τῷδε, scil. τῷ θεωρήματι, Σχ. 134, 30; τόδε τοῦδε ἡγεῖται Σχ. 126, 19 s.; τόδε τῷδε ἔπειται Σχ. 126, 24.

ὅθεν Σφ. 4, 14.

οἰκεῖν: τοῖς οἰκουσι τὴν βόρειον ξώνην Ἐπ. II 114, 10; ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη Σχ. 114, 27.

οἰκησις: ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκήσεως Σχ. 16, 31; ἐν τῷ περὶ οἰκήσεων, Theodosii scilicet libro, Ἐπ. I 92, 13.

οἶν, relut, Σχ. 48, 21; 98, 30; 102, 29; 106, 24; 128, 20, 22; 144, 29; 152, 27.

οἶος: οἶον ἄν c. coniunct. Σχ. 106, 25.

οἶοσδήποτε: καθ' οἶονδήποτε σημείου Σχ. 150, 30. ὀλίγος: (διὰ) ἐλασσόνων ἡμερῶν λ' Σχ. 134, 28, 30 s.; ἡ ΔΗ ἐλασσόνων ὑπόκειται, scil. ἡμερῶν, Σχ. 134, 33.

ὅλος ὁ κύκλος Ἐπ. II 118, 12; Σχ. 35 extr.; ὅλος ὁ ΖΓ κύκλος Σφ. 42, 22; ὅλος ὁ ΔΒΕΓ κύκλος ἐφ' ὅλον τὸν ΑΒΓ κύκλον ἐφαρμόσει Σφ. 32, 1 s.; similiter 38, 8 s. 17 s.; ὅλον τὸ ΖΓ ἡμικύλιον Σφ. 42, 19; ὅλον τὸ ἡμισφαίριον Ἐπ. I 94, 7. 10. 16. 18; 96, 8. 12 s. 16; ὅλη ἡ ΖΕΗ περιφέρεια I 80, 13; similiter II 118, 17 s. 19; ὅλη ἡ ΑΕΓ (scil. περιφέρεια) ὅλη τῇ ΕΓΖ ἔστιν ἵση Ἐπ. I 64, 6 s.; similiter II 116, 5; 118, 5 cet.; Σχ. 18, 18; ὅλη ἡ ΞΚΟ ὅλης τῆς ΗΞΚ ἐλάσσων ἔστιν Ἐπ. I 70, 5; similiter Σχ. 138, 21 s.; (ἡ περιφέρεια) ὅλη ὑπὲρ γῆν ὁρᾶται Σχ. 110, 25; ὅλην (pro ὅταν) τὴν ΛΓΜ legendum esse videtur Σχ. 154, 28; ὅλη ἡ ὑπὲρ γῆν (vel γῆς) φορά Ἐπ. II 108, 9; 110, 3; ἐν ὅλαις ἡμέραις Ἐπ. I 76, 11. 14; ὅλαις τὰς νόντας II 106, 21 s.; ὅλαις περιφοράι cet.: vide hoc substant. ¶

ὅμαλῶς Σφ. 2, 4. 7. 12; 4, 1; 6, 7; 10, 10; Σχ. 10, 27.

ὅμοιος: ἵσα τε καὶ ὅμοια μεγέθη Σφ. 2, 5; ὅμοιαι περιφέρειαι 6, 9. 18; 10, 11—13; ὅμοια ἔστιν ἡ ΓΕ περιφέρεια τῇ ΔΖ περιφερεῖαι 8, 6 s.; similiter 10, 1—3. 20—22; 12, 5—7 cet. Conf. Martinum loco sub μένειν citato p. 415: 'L'auteur dit (Defin. 1) que le mouvement uni-

forme, ὁμοιός, parcourt en temps égaux des grandeurs non-seulement égales, *ἴσα*, mais semblables, *ὅμοια*. Que signifie cette seconde expression? La *similitude* existe pour toutes les parties égales de lignes droites quelconques et pour tous les arcs égaux de circonférences de cercles de même rayon. Mais, d'après la définition d'Autolycus, sur des circonférences de cercles de rayons différents, ou sur des arcs différents d'une même ellipse, d'une même parabole ou d'une même hyperbole, le mouvement ne serait pas *uniforme*, lors même que les grandeurs linéaires parcourues en temps égaux seraient égales; car ces grandeurs ne seraient pas *semblables* entre elles, à cause des différences de courbure. D'un autre côté, suivant Autolycus (Prop. 2), dans la sphère tournant uniformément sur son axe immobile, tous les points des cercles perpendiculaires sur l'axe décrivent en un même temps des arcs *semblables*, c'est-à-dire qui sont chacun une même partie aliquote des différentes circonférences; mais ces arcs ne sont pas *égaux*, puisque ces circonférences sont inégales entre elles. Voilà pourquoi et comment dans les grandeurs linéaires parcourues, quand elles ne sont pas rectilignes, Autolycus distingue l'*égalité de la similitude*. — ή ΓΖ περιφέρεια τῆς ΕΗ περιφέρειας μετξων ἔστιν η

ὅμοια Σφ. 34, 1 s. 17 s.; λοιπή ή ΖΘΓ λοιπῆς τῆς ΗΚΕ ἐλάσσων ἔστιν η ὁμοία 34, 18 s.; περιφέρειαν ἐλάσσονα εἶναι η ὁμοίαν τῆς δοθείσης περιφέρειας Ἐπ. I 96, 18 s. Conf. indicem in Pappum sub ὅμοιος.

ὅμοιως Ἐπ. I 72, 28; Σχ. 80, 20; 128, 21 cet.; (κύκλοι) ὁμοίως οεκλιμένοι πρὸς τὸν ορίζοντα Σφ. 22, 10; 26, 1; similiter 28, 13; ὁμοίως τῷ ἄνω δεικθήσεται Σχ. 24, 23; ὁμοίως τῷ πρὸ αὐτοῦ 70, 30 s. — ὁμοίως δὴ in continuatione demonstrationis Σφ. 4, 24; 8, 19; 12, 5; 14, 9; 16, 13; 22, 2; 24, 17; 42, 21; 46, 14 s.; Ἐπ. I 76, 19; 80, 1. 11; Σχ. 26, 17; 58, 32; similiter ὁμοίως δέ Ἐπ. I 74, 23; II 106, 20 cet.; ὁμοίως καὶ Σχ. 134, 28.

ὅμοσε Σφ. 32, 19. 23; 34, 15 (conf. ἄμα 32, 9. 10).

ὅμοῦ dicuntur astra δύνειν vel ἀνατέλλειν Ἐπ. I 82, 18; 84, 3 s. (quo ex loco apparent ὁμοῦ de tempore similiter atque ἄμα ponī); 96, 9. 13. — ὁμοῦ καὶ Σχ. 4, 28.

όξυς: ὀξεῖα γωνία Σχ. 26, 30. 35; 28, 17. 33.

ὄπισθέν ἔστι τοῦ Ζ (ἄστρου) τὸ Η Σχ. 84, 21 s.

ὄπον Σχ. 116, 28; ὄπον ἀν ενδρεθῆ ὁ ἥλιος Σχ. 150, 30. ὁρᾶν: pass., idque plerunque cum participio positum: ὁρᾶται Ἐπ. I 56, 18; 58, 17; 60, 1; 80, 7 cet.; Σχ. 108, 25—33 et 110, 24—26 passim; 122, 20 cet.; ὁρωμένον Σχ. 110, 23; ὁφθῆναι Ἐπ. I 94, 10. 18; Σχ. 48, 20; 50, 23;

ὅρθέν Σχ. 48, 20; ὅρθήσεται Ἐπ. I 94, 7. 16; 96, 8. 12; Σχ. 94, 20. 22; 140, 31; ὁρθήσεται Ἐπ. I 78, 19; 90, 3. 19; 92, 9; 134, 11; 158, 3; Σχ. 90, 23. 24. Conf. praef. p. XIII.

ὅρθός: ὁρθή, *perpendicularis*, dicitur esse recta ad rectam Σφ. 26, 10—12. 13 s., vel recta ad circulum 26, 8—10; 46, 8 s., vel ὁρθός circulus ad circulum 20, 10 s.; 24, 5 s.; 26, 5—8; 36, 4 cet., vel circulus ad axem sphaerae 2, 16; 4, 7; 6, 5 s., vel ὁρθόν segmentum circuli ad diametrum 20, 13—16; 24, 7 s., vel ὁρθός circulus ad horizontem 36, 4. 11; 40, 7. 9. — (*γωνίαι*) δνσὶν ὁρθαῖς ἵσαι Σχ. 28, 32 s. — (*εὐθεῖα*) διαμένουσα τῇ $\overline{AB}$ εὐθεῖα πρὸς ὁρθὰς Σφ. 4, 16 s.; ἡ ΓΔ πρὸς ὁρθὰς οὐσα τῷ $\overline{AB}$ ἀξονὶ 4, 19 s.; similiter 4, 20 s. 26 s.; 12, 8 s. 15 s.; 14, 3 s. cet.; πρὸς ὁρθὰς τῇ ποινῇ τομῇ Σχ. 26, 30 s. 33. 34. — ὁρθὴ σφαιρα Σχ. 14, 30; 26, 19.

ὅρίζειν: (ἐὰν ἐν σφαιρᾳ κύκλος) ὁρίζῃ τό τε ἀφανὲς καὶ τὸ φανερὸν ἡμισφαιρίου τῆς σφαιρᾶς Σφ. 12, 9 s.; similiter 14, 17; 16, 19 s.; 32, 8 s.; 36, 2 s.; 40, 12 s.; item ὁρίζετω τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές 12, 16—18; similiter 14, 23 s.; 18, 2 s.; 32, 15—17; 36, 5 s.; 40, 20—23; prorsus eadem ratione etiam participium ponitur: ὁ ὁρίζων ἐν τῇ σφαιρᾷ κύκλος τό τε φανερὸν τῆς σφαιρᾶς καὶ τὸ ἀφανές Σφ. 22, 5 s.; similiter 22, 11—13;

hinc participium ὁρίζων sensim transiit ad vim nominis appellativi, ac primum quidem pro ὁρίζέτω dicere coeperunt ἔστω ὁρίζων τὸ φανερὸν καὶ τὸ ἀφανὲς ὁ $\overline{AB}$ Ἐπ. II 112, 21, ac similiter 120, 1 s.; deinde omissō obiecto ὁρίζων κύκλος positus est Ἐπ. I 50, 10; 56, 22; 62, 1; 66, 1; 70, 16; 98, 4, vel brevius ὁρίζων, suppleto etiamtum substantivo κύκλος, Σφ. 14, 7; 28, 15. 16; denique ipsum ὁρίζων factum est substantivum Σφ. 20, 5 ($\tau\bar{\omega}$ $\overline{AB}\Gamma$ ὁρίζοντι); 22, 8. 9. 20; 24, 20; 26, 2; 30, 1. 3; 32, 26 cet.; Ἐπ. I 60, 3; 74, 1; 76, 3; 78, 1; 82, 1 cet.; Σχ. 14, 30; 22, 29 cet.; ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα Σφ. 14, 20; 16, 11 s. 17; XXXII adnot. ad 34, 13; ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα Σφ. 14, 20; 16, 12 s. 18; Ἐπ. 92, 4 (conf. γῆ); ὁ ἴσημερινὸς ὁρίζων γίνεται Σχ. 12, 23 s.; κατὰ πᾶσαν τὴν τοῦ ὁρίζοντος περιφέρειαν τὴν μεταξύ cet. Σφ. 40, 14 s.; 42, 23 s.

ὅρος: διὰ τὸν β' ὅρον Σχ. 10, 30; διὰ τοῦ ε' ὅρον τοῦ α' τῶν σφαιρικῶν Σχ. 20, 31; διὰ τὸν ὅρον Σχ. 26, 29; ὅροι a Dasypodio additum Σφ. 2, 3; Ἐπ. I 48, 4. — Inter definitiones et axiomata ab Autolyco nullum discrimen factum esse docet Paulus Tannery *Sur l'authenticité des axiomes d'Euclide* p. 8 s. (*Extrait du Bulletin des sciences mathématiques, deuxième série, tome VIII, mai 1884*).

ὥς, ḡ, ὥ: οὐ Σφ. 4, 18; 8, 26; 14, 2; 16, 2 cet.; Ἐπ. I 96,

20 cet.; ὁ Σφ. 2, 8; Ἐπ. I 56, 20; 60, 1 cet.; ὡν Σφ. 6, 10; 10, 12. 17; 40, 14. 16. 28; 42, 5 cet.; ἵς Σφ. 2, 17; 10, 14; ἥ 28, 1. 3; ἥν 28, 9. 11; 40, 6; Ἐπ. II 120, 10; ἄς Σφ. 10, 11; ὁ Σχ. 16, 31; 74, 28; ἐν ὁ: vide ἐν; παθ' ἄ Σχ. 22, 28; ὡν Ἐπ. I 66, 3; 94, 2 cet.; οἰς I 96, 22; 102, 9.

ὅσος: ἐν ὅσῳ χρόνῳ Σφ. 10, 6 s.; ἐν ὅσῳ, quoad, dum: vide ἐν; ὅσῳ — τοσούτῳ Σχ. 152, 21; σημεῖα, ὅσα Σφ. 2, 4. 14; 4, 4. 25 s.; 6, 3; (σημεῖα) ὅσα ἀν λαβωμέν Σχ. 50, 25; ὅσα τῶν ἀστρων vel τῶν ἀστρων ὅσα vel ὅσα, scil. ἀστρα, Ἐπ. I 76, 22; 94, 8; II 112, 17; 132, 4; 138, 7; 140, 26; 148, 26; 154, 17; ὅσα — ὅσα δέ II 122, 11—13; 128, 5—7; ὅσα μέν ἐστιν — τὰ δέ I 60, 23—26; 70, 11—14.

ὅσπερ: ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον Σφ. 12, 4; item ἀτοπον: vide hoc adiect.; ὅπερ οὐχ ὑπόκειται Σφ. 44, 24; 46, 13; Σχ. 22, 32; ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ τῆς ὁρθῆς σφαίρας Σχ. 26, 19.

ὅστις: ἥτις Ἐπ. II 146, 20; Σχ. 66, 23. 28; 68, 31; 146, 31; p. XLII adnot. ad 96, 20. ὅτε c. indic. Ἐπ. I 104, 11 (paulo post similiter ὅταν c. coniunct, quod dicendi genus multo est usitatius); Σχ. 28, 35; 66, 29; 84, 28; 90, 27 cet.; ὅταν Σφ. 8, 11; 16, 4. 5; 30, 20; 34, 7. 10. 25; 38, 5. 12; 40, 3; Ἐπ. I 48, 8. 9. 11. 13. 16. 18; 50, 1. 3; 52, 7. 9. 25. 27 cet.; Σχ. 58, 34;

60, 29 cet.; ὅτε c. coniunct. Σχ. 48, 21. ὅτι Σφ. 4, 24; 8, 20; 12, 5; 14, 10; 16, 13 cet.; Σχ. 28, 17 cet.; δῆλον ὅτι, λέγω ὅτι, φανερὸν ὅτι: vide δῆλος, λέγειν, φανερός.

οὐ Ἀφ. 8, 17; 12, 4 cet.; Ἐπ. I 50, 20 cet.; ἢ οὐ Σφ. 6, 25; οὐκ ἄρα τὸ Ε σημεῖον οὐκ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ἄξονος ἄρα ἔστιν Σφ. 44, 25 s.; εἰ οὐκ ἐφαρμόσει Σφ. 32, 2 s.

οὐδέ, ne — quidem, Σφ. 8, 20; 12, 6; 22, 2; 46, 15; Ἐπ. I 56, 5; 78, 19; 80, 1. 3. 11. 13; II 108, 17. 19; Σχ. 56, 28; 58, 32 cet.; οὐδὲ μήν: vide μήν.

οὐδείς: οὐδέν Σφ. 12, 11. 19; Σχ. 94, 20; 140, 30. Conf. οὐθείς.

οὐδέπιω Σφ. 34, 11; Σχ. 56, 28. οὐθείς: ἐν ἄλλῳ δὲ χρόνῳ οὐθεντέν Επ. I 56, 19 s.; 58, 18 s.; οὐθεντέν τῶν — ἀστρων I 94, 6.

οὐκέτι Σχ. 90, 27 cet. οὐκοῦν Σχ. 122, 27; 150, 26. οὐν Σφ. 8, 7; Ἐπ. I 52, 4. 21; 54, 10. 22; Σχ. 50, 27; 74, 28; 80, 33; 92, 23 cet.; εἰ μὲν οὖν Ἐπ. I 74, 10; 76, 10; ἐπεὶ οὖν Σφ. 30, 10; Ἐπ. I 96, 3; II 112, 7.

οὐπως Επ. I 82, 8; οὐπω Σχ. 84, 22.

οὐτε — οὐτε Σφ. 12, 12. 21; 14, 11 s.; Ἐπ. I 94, 15—17; 98, 2 s. 16 s.; 100, 23 s.; 102, 8. 13. 24; 104, 9 s.; 106, 1; II 106, 19. 21; 108, 7. 20; 110, 1 s. cet.; Σχ. 106, 23; οὐτε μήν p. XXXVI adnot. ad 54, 6.

οὗτος: τούτον τὸν χρόνον et
ἄλλον δὲ τούτῳ ἵσον χρόνον: vide χρόνος; τούτων (scil. τῶν
κύκλων) Σφ. 16, 22; 18, 5;
αὗται Σφ. 10, 13; τοῦτο Σφ.
20, 21 cet.; Ἐπ. I 64, 14; 90,
17; II 116, 9; 118, 11; 120,
19; 134, 24 cet.; Σχ. 50, 27;
ταῦτα Σχ. 56, 30; τούτοις Ἐπ.
II 148, 27; 154, 18, ac pas-
sim hae aliaeve formae. —
τούτον τοῦ βιβλίου Σχ. 6, 27;
34, 29, item τούτον Σχ. 14,
27; 38, 20. 21; 42, 30; διὰ
τοῦ πρὸ τούτου, scil. θεωρή-
ματος, Σχ. 10, 31; similiter
τούτῳ ἐχρησάμεθα Ἐπ. I 92,
12; ἐν τῷ πρὸ τούτου ἐδεί-
χθῇ Σχ. 24, 25.
οὐχί Σχ. 90, 23; τοῦ μὴ οὐχί
c. infin. Ἐπ. I 74, 14 s.; 76,
15.

ὁ φείλειν: ὁ φειλεν φανῆναι
Σχ. 80, 21; τὸ ὁφεῖλον ἄστρον
ἀνατεῖλαι Σχ. 66, 27 (et conf.
p. 168).

Πάλιν Σφ. 4, 14 cet.; Σχ. 18,
22; 80, 26. 31; 88, 25 cet.;
πάλιν δὴ Σφ. 38, 12; 40, 3;
Ἐπ. I 52, 10; 54, 1. 18; 60,
9 s.; δὴ πάλιν I 58, 3; πάλιν
δέ Σφ. 34, 15; πάλιν ἐπεί
Ἐπ. I 72, 8.

παντάπασιν Ἐπ. I 94, 9.
πάντως Ἐπ. I 100, 7; Σχ.
70, 29.

παρά c. acc.: δι' ἄλλον (ση-
μείουν) παρὰ τὸ Α Σχ. 22, 31
(Autolycus ipse eodem sensu
πλήν posuit); οὐ τὸν πάντα
κύκλου — ἄλλὰ τὸν παρὰ τέ-
ταρτον Σχ. 76, 29; τὸ ἐλλεῖ-
πον παρ' ὅ Σχ. 74, 28.

παραγίγνεσθαι in aliquem
locum dicuntur puncta, sol,

astræ (vide infra), his formis:
παραγίγνεται Σφ. 8, 8. 18;
10, 6. 7. 8; 30, 17. 18. 19;
34, 5 cet.; Ἐπ. I 52, 7. 24;
54, 13; 56, 1 cet.; παραγίγ-
νεται Σχ. 138, 24; 150, 23;
παραγιγνέσθω Σφ. 8, 10;
παρεγένετο Σχ. 64, 24; πα-
ραγένηται Σφ. 8, 12; 30, 21;
34, 8. 11. 25. 26; 38, 6. 7.
14 cet.; Ἐπ. I 52, 8. 25; 54,
14; 56, 2 cet.; παραγενέσθω
Σχ. 64, 22; παραγενέσθαι Ἐπ.
I 54, 9. 25; παραγενόμενος,
παραγενομένον cet. Ἐπ. II
122, 8; Σχ. 58, 22. 27 cet.;
παραγενήσεται p. XXXIII ad-
not. ad 40, 5. — (ἄστρος) ἀπὸ
τῆς ἔωας ἐπιτολῆς ἐπὶ τὴν
ἔσπεροιαν ἐπιτολὴν παραγίγνε-
ται Ἐπ. II 118, 15 s.; simili-
ter 118, 16 s. 22 s. 27 s.; 120,
22 s. cet. Conf. παρεῖναι.

παραλλαγή: μικρὰ τις ἀν-
γένοιτο παραλλαγὴ τοῦ μὴ
οὐχὶ τὸ Α ἄστρον συνανατεῖ-
λαι cet. Ἐπ. I 74, 14 s.; si-
militer 76, 14—16.

παράλληλος: αἱ ΚΜ ΛΝ εὐ-
θεῖαι παράλληλοι εἰσιν Σφ.
28, 7; ἔστω παράλληλος κύ-
κλος — ὁ ΔΘΖ 8, 26 s.; si-
militer 14, 2 s.; παράλληλος
ἔστιν ὁ ΓΔ κύκλος τῷ ΑΒ
κύκλῳ 14, 4 s.; similiter 14,
7 s. cet.; γεγράφθω παράλ-
ληλος κύκλος ὁ ΗΘ Ἐπ. II
132, 9—11; κύκλοι παράλη-
λοι Σφ. 2, 14 s.; 4, 5; 6, 2—
21 passim; 8, 4; 10, 12. 16
cet.; Ἐπ. I 66, 8 s.; vel bre-
vius, omissio κύκλοι, παράλ-
ληλοι Σχ. 14, 29; 18, 24; 22,
28; 28, 18. 34; 30, 23; ὁ μέ-
γιστος τῶν παραλλήλων Σχ.
28, 18; περιφέρεια τοῦ παρ-

αλλήλον παθ' οὗ φέρεται ὁ
ῆλιος Ἐπ. I 96, 19 s.; ἐπίπεδα
παραλλήλα Σφ. 28, 5.

παρεῖναι, similiter atque πα-
ραγγήνεσθαι, dicuntur puncta
vel astra in aliquem locum:
(τὸ σημεῖον) ἐπὶ τὸ Ε παρέ-
σται Σφ. 38, 16; similiter 40,
5; (ἄστρα) ἀπὸ τῆς ἑώας ἐpi-
τολῆς ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν ἐpi-
τολῆν παρέσται διὰ πενταμή-
νον Ἐπ. II 112, 19 s.; simili-
liter 114, 16 s.; 116, 12; 118,
25; 128, 3. — ἐν τῷ σ' θεω-
ρηματι τοῦ παρόντος βιβλίου
Σχ. 26, 25 s.

παρέρχεσθαι: ἐνιαυτοῦ παρ-
ελθόντος Σχ. 119, 4.

παριστάναι: τὸ ἄτοπον πα-
ραστήσωμεν Σχ. 26, 24.

πᾶς οὐκίλος παντὶ ὅμοιός ἐστιν
Σχ. 34, 30; (ἡ περιφέρεια)
πᾶσα ὑπὸ γῆν ἐστιν Σχ. 108,
26. 29 s.; similiter 110, 22.
32 s. cet. (conf. ὅλος); κατὰ
πᾶσαν μεταπίνησιν τοῦ ΑΓΒ
ἱμικυνηλίου Σφ. 4, 16; πᾶσαν
θέσιν ἔξει ὁ ζῳδιακός Σχ.
90, 24; πρὸς πᾶσας τὰς ἀπο-
μένας cet. Σφ. 26, 10 s.; πα-
σῶν τῶν — εὐθειῶν Σφ. 20,
23 s.; 24, 11 s. cet.; διὰ παν-
τός Σφ. 14, 13. 14; πάντα
τὰ — σημεῖα Σφ. 2, 13 s.;
4, 3 s. 25; 6, 2 s. cet.; item
ἄστρα Ἐπ. I 92, 7. — τὸ πᾶν,
mundus, Σχ. 80, 31; 86, 18; 96,
28; τοῦ παντὸς περιενεχθέν-
τος Σχ. 122, 17; similiter 122,
29 s. cet.; ἡ τοῦ παντὸς περι-
φορά Σχ. 106, 25.

πεντάμηνον: διὰ πενταμή-
νον Ἐπ. II 112, 20. 25 s.; 120,
23 s. 25; 134, 5. 10; ἐντὸς
πενταμήνον Σχ. 116, 23.

πέντε ζῷδια Ἐπ. II 112, 2.

15; 114, 4. 7; 120, 24. 25;
122, 5; (περιφέρεια) πέντε
μηνῶν II 136, 16 s.; 138, 4;
διὰ πέντε μηνῶν II 118, 28,
διὰ μηνῶν πέντε II 122, 6 s.
(conf. πεντάμηνον).

πεντεκαΐδεκα (an forte δε-
καπέντε τε?): τε Σχ. 78, 25;
80, 29; 84, 29; 86, 18; 92,
20. 21 cet.

περί c. gen. Σφ. 2, 2; Ἐπ. I
48, 2; II 106, 16; Σχ. 96, 32;
ἀποδείκνυται περὶ τῶν M N
Σχ. 114, 22 s.; similiter 114,
23 s. cet. — sphæra converti-
dicitur περὶ τὸν ἑαυτῆς ἔξονα
Σφ. 2, 12 s.; 4, 1 s.; 6, 7 s.
11 s.; 10, 10 s.; 12, 11. 19.
— περὶ μέσην (τὴν περιφέ-
ρειαν) Ἐπ. II 112, 5 s.

περιγάφειν: ὁ ζῳδιακὸς μὴ
περιγραφεῖς Σχ. 130, 25.

περιέχειν: ἡ περιεχομένη
ὅξεια γωνία ὑπὸ τῶν — ἀγο-
μένων Σχ. 26, 30 s.

περικαταλαμβάνειν: τὸ Ε
ἄστρον ἐσχάτως περικαταλαμ-
βανέσθω ὑπὸ τῶν τοῦ ἥλιου
αὐγῶν cet. Ἐπ. I 78, 5—8;
similiter 82, 13 s.; τὸ Θ περι-
καταλαμβάνεσθαι ἐσχάτως I
84, 19.

περιφέρεια, circumferentia,
arcus, praef. p. XIV s.; ἡ ΓΕ
περιφέρεια Σφ. 8, 6; 10, 2,
τῇ ΔΖ περιφερεία 8, 7, τῇ
ΘΖ περιφερεία 10, 2. 5, ac
similiter passim et in ipsis
Autolyci libris et in scholiis,
vel omisso substantivo τῇ ΓΕ
Σφ. 10, 1, ἡ ΔΗ 10, 2. 3,
τῇ ΘΖ 10, 3, ac similiter pas-
sim, cuius generis dicendi
exempla praeterea enotavimus
ἡμικυνηλίου δὲ ἡ ΘΝΚ·
μείζων ἄρα ἡμικυνηλίου ἡ ΝΚΟ

Ἐπ. I 68, 3 s.; ἡ ΞΚΟ ἐλάσσων ἔστιν ἡμικυκλίου I 70, 6 s. cet.; μόνην τὴν ΕΗ I 58, 11 s.; τὰς ὄμοιας Σχ. 82, 30 s.; τὰς μείζους ἡμίσους ζῳδίου Σχ. 92, 20 (et conf. 92, 23); ἔστιν ἡ ΘΚ πέντε μηνῶν Ἐπ. II 136, 16 s. cet. Conf. κοινός ετ ὅλος. — ἵσαι, ὄμοιαι περιφέρειαι: vide haec adiectiva; δοθεῖσα περιφέρεια, περιφέρεια ἀφηγήσθω, ἀπειλήφθω: vide haec verba. — περιφέρεια τυμάτος κύκλου Σφ. 20, 17 s.; 24, 9; κατὰ πᾶσαν τὴν τοῦ ὄρίζοντος περιφέρειαν τὴν μεταξὺ cet. Σφ. 40, 14 s.; 42, 23 s.; τὴν ΓΗ ὑπὲρ γῆν αὐτοῦ (τοῦ κύκλου) οὔσαν περιφέρειαν ἐλάσσονα εἰναι cet. Ἐπ. I 96, 17 s.; ἡ ΕΔ περιφέρεια τοῦ ζῳδιακοῦ I 96, 20 s.; δωδεκατημορίου, ζῳδίου vel ζῳδίων περιφέρεια: vide haec vocabula et conf. ἡμίσους. — ἡ ΕΔ περιφέρεια οὕτε ἀνατέλλουσα οὕτε δύνουσα ὁρᾶται Ἐπ. II 108, 7 s., ac similiter passim (conf. haec verba); περιφέρεια ἔώσιν ἀνατολήν vel ἐσπερίαν δύσιν ποιεῖται, vel τὴν ὑπὲρ γῆν φορὰν φανερὰν ποιουμένη: vide ἔφος, ἐσπεριος, ποιεῖν med. — ἔστιν ἡ ΘΚ πέντε μηνῶν Ἐπ. II 136, 16 s.; (περιφέρεια) μείζων ἡμίσους ἔνιαντον Σχ. 68, 31. Conf. μῆν.

περιφέρειν: pass. περιενέγχεν τὸ ἡμικυκλίου Σφ. 4, 13; τοῦ παντὸς περιενέγχθέντος Σχ. 122, 17; similiter 122, 29 s. cet. περιφορά: ἐν τῇ περιφορᾷ τῆς σφαίρας Σφ. 8, 1 s.; 16, 3 s.; 20, 3 s.; 22, 1; 30, 20; ἐν μιᾷ περιφορᾷ τῆς σφαίρας

36, 3 s. 10; 40, 8; ἐν τῇ περιφορᾷ (scil. τῆς σφαίρας) 14, 24 s.; κατὰ πᾶσαν περιφορὰν τῆς σφαίρας 44, 14 s. — ἡ τοῦ παντὸς περιφορά Σχ. 106, 25; διὰ δεκαπέντε περιφορῶν Ἐπ. I 74, 16; ἐν τξε' περιφοραῖς Σχ. 76, 26. 28 s.; τὸ ἡμισυ τῶν τξε' Σχ. 76, 30 s.; ἐν ὅλαις περιφοραῖς Ἐπ. I 74, 10 s.; ἐξ ὅλων περιφορῶν καὶ τετάρτου I 74, 18; ἐλλείπει ἐφ' ὅλαις περιφοραῖς καὶ μόνιόν τι περιφορᾶς I 74, 13 s. Conf. ἡμέρα.

πίπτειν Σχ. 76, 31.

πλήν Σφ. 8, 21; 12, 6; c. gen. 46, 15.

πληροῦν: ὅταν (ὁ ἥλιος) πληρώσῃ αὐτάς (τὰς περιφερεῖας)

Σχ. 60, 29. Conf. συμπληροῦν.

πλησίον c. gen. Ἐπ. I 94, 9.

ποιεῖν: ὡς ἐν τῇ κατασκευῇ ποιεῖ (Autolycus scilicet) Σχ. 154, 25; διὰ τὸ τὸν ἥλιον —

ἀφανῆ αὐτὴν (τὴν περιφέρειαν) ποιεῖν Σχ. 110, 28;

(αἱ εὐθεῖαι) ποιοῦσιν ὁξεῖαν γωνίαν Σχ. 26, 34 s.; καθὰ ποιοῦσι σημεῖα οἱ παράλληλοι

Σχ. 22, 28; (τὸ ἐπίπεδον) ποιήσει τομὴν ἐν τῇ σφαίρᾳ κύκλου Σφ. 6, 23 s.; similiter

4, 11 s. — (ὁ ἥλιος) τὴν ἔωσιν δύσιν ποιεῖ τῷ Δ ἄστρῳ Ἐπ.

II 122, 3 s.; similiter τὴν ἔσπερίαν δύσιν II 122, 5 s., τὴν ἔώσιν ἀνατολήν II 122,

8 s. cet., τὴν ἔώσιν φαινομένην ἐπιτολήν Σχ. 58, 27 s. 30; (ὁ κύκλος) τὴν ἀνατολήν ποιήσει Σχ. 22, 30 s. (ubi ποιήσεται requirit usus dicensi). — med. καν τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἥλιου τὴν μεταξὺ τῆς NK ποιησώμεθα Σχ. 70,

27 s.; (*περιφέρεια*) τὴν ὑπὲρ γῆν φορὰν φανερὰν ποιουμένη *Ἐπ.* II 108, 9; 110, 3. — (*κύκλοι*) τάς τε ἀνατολὰς καὶ τάς δύσεις ποιοῦνται *Σφ.* 22, 9. 20 s.; 24, 20; similiter 22, 22, item (*κύκλος*) ποιεῖται 42, 24 s.; ποιεῖσθω ὁ *AB* κύκλος δι’ ἄλλου τινὸς σημείου τὴν ἀνατολήν 22, 23 s., item τὴν ἀνατολήν ποιήσεται 24, 16. 18; ἡ μὲν *ΔΗ* περιφέρεια ἔώσαν ἀνατολὴν ποιεῖται, ἡ δὲ *ΕΘ* ἐσπερίαν δύσιν *Ἐπ.* II 110, 11 s.; similiter 110, 15. 17 s. 20 s. — (*ἄστρα*) ἔώσαν φαινομένην δύσιν ποιεῖται *Ἐπ.* I 60, 24 s., item (*ἄστρον*) ἀνατολήν II 108, 15; (*ἄστρα*) τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ἐσπερίας τε καὶ ἔώσας δι’ ἐνιαυτοῦ ποιεῖται II 114, 11 s.; τὸ *B* ἄστρον ἀπὸ ἔώσας φαινομένης ἐπιτολῆς ἔώσαν φαινομένην ποιεῖται δύσιν I 66, 4—6; similiter 68, 4—8; 70, 9 s. 12 s.; 74, 25 s. cet.; II 112, 25; 114, 9 cet.; τὸ *H* ἄστρον ἀπὸ ἐσπερίας ἐσχάτης φάσεως ἔώσαν πρώτην φάσιν ποιεῖται I 82, 5 s.; similiter 80, 16 s.; 84, 8—10 cet. (conf. γίγνεσθαι, παρεῖναι, φάσις); τὴν ἀληθινὴν ἔώσαν ἐπιτολὴν ποιούμενον (*ἄστρον*) I 72, 27; 74, 22 s.; similiter *Σχ.* 122, 23—28; ἔκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων τῶν ἀνατολὰς (vel ἀνατολάς τε vel ἐπιτολάς τε) καὶ δύσεις ποιουμένων *Ἐπ.* I 72, 25 s.; 74, 20 s.; 84, 12 s.; similiter II 146, 28. Praeterea in eodem dicendi genere occurunt formae ποιεῖται *Σχ.* 68, 30 cet.; ποιεῖσθω *Σχ.* 82, 23. 24; ποιεῖσθαι *Σχ.* 92, 22;

ποιήσεται *Ἐπ.* II 114, 3; 138, 11; 144, 12; ἐποιήσατο *Σχ.* 116, 29; denique eodem pertinere videtur locus lacuna corruptus *Σχ.* 116, 32: ἐποιήσατο οὐχ ἦν μέλλει ποιεῖσθαι. — ὁ ἥλιος τὴν ἔώσαν αὐτοῦ ἐπιτολὴν ποιεῖται *Σχ.* 116, 26 [immo ποιεῖ, ut supra inde a verbis (*ὁ ἥλιος*) τὴν ἔώσαν cet. demonstratum est].
ποῖος *Σχ.* 126, 16.
πόλος ἐστὶ τὸ *A* σημεῖον τοῦ *AZH* κύκλου *Σφ.* 20, 26; item πόλοι circuli 4, 21. 27; 6, 1. 4. 12 cet., *sphaerae* 2, 15. 17; 4, 6. 11; 6, 12 cet.; πόλω τῷ *A* διαστήματι δὲ τῷ *A'* κύκλος γεγονόφθω *Σφ.* 18, 10 s.; similiter *Σχ.* 24, 22; ὁ πόλος τῶν παραλλήλων κύκλων *Σφ.* 22, 25 s.; διὰ τῶν πόλων τῆς σφαίρας vel brevius διὰ τῶν πόλων *Σφ.* 14, 16. 22; *Σχ.* 14, 31; 16, 6; ἡ *BZ* ἐκ πόλου ἐστίν *Σχ.* 28, 35 s.; similiter 28, 20. 36; ἡ ἐκ τοῦ πόλου *Σχ.* 20, 29; αἱ ἐκ τῶν πόλων *Σχ.* 18, 25; βόρειος πόλος *Σχ.* 144, 27; ἀφανῆς et φανερὸς πόλος: vide haec adiectiva.
πολύ adv.: *πλέον* ἡ διά *Σφ.* 40, 7; τοσούτῳ πλέον *Σχ.* 152, 21; πολλῷ πλέον *Σχ.* 92, 24. 25 s.; 108, 25.
πολύς: *πλείων* *Ἐπ.* I 60, 26; 62, 9; 64, 15; 102, 11 cet.; διὰ πλείονος χρόνου et similia: vide διὰ et ἐνιαυτός; ἐν πλείονι χρόνῳ *Σχ.* 84, 23 s.; διὰ πλειόνων ἡ τριάκοντα ἡμέρῶν *Ἐπ.* II 134, 7 s.; *Σχ.* 138, 23; διὰ πλειόνων ἡμέρῶν λ' *Σχ.* 134, 27. 30; *πλείονας* ἡμέρας *Ἐπ.* I 80, 17; 82, 6 s.; 84, 10; *πλέον* δ' ἔτι ἔχει *Σχ.*

134, 26 s.; πλέον ἀπέχειν vel ἀφίστασθαι Ἐπ. II 150, 2; Σχ. 126, 29; 150, 26 s. 29 (conf. haec verba); πολλῷ πλέον: vide πολύ; κατὰ πλείονα σημεῖα Σφ. 32, 3 s.; Σχ. 30, 24. — πλέονας p. XL adnot. ad 82, 6.

πορεύεσθαι: ἔστω ἡν πορεύεται ὁ ἥλιος — περιφέρεια ἡ ἘΚ Ἐπ. II 120, 10—13; similiter πορευέσθω I 78, 2. πόρισμα ἐν τῷ α' sphaericorum Theodosii, ut videtur, Σχ. 18, 22.

πορρώτερον p. XXIX adnot. ad 24, 13.

πότε Σχ. 94, 22.

πού indef. Σχ. 76, 30. 31.

πρίν c. indic. fut. Σχ. 78, 24; c. coniunct. Σχ. 86, 17; c. infin. Ἐπ. I 48, 16. 18; 54, 8. 25; Σχ. 78, 26; 80, 26. 32; 116, 34.

πρὸ τούτου Σχ. 10, 31; 52, 30; (σημεῖα, ἄστρα) πρὸ τοῦ Α ἀνατέλλει Σχ. 50, 26; 56, 29; τὸ πρὸ τοῦ ἐν φέτιν ὁ ἥλιος Σχ. 119, 2 s. πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι Σχ. 96, 30.

προανατέλλειν: προανατέλλει αὐτοῦ τὸ Θ Ἐπ. I 78, 18; τοῦ Ν προανατέλλει τὸ Θ II 116, 7 s.; similiter 118, 8; 120, 18; 136, 18; Σχ. 110, 29; 118, 31 cet.; τὸ Η προανατέλλει (sine genitivo) Σχ. 56, 31; similiter 116, 22; προανατετακότων (ξφδίων) Ἐπ. II 112, 2.

προβάίνειν: ἐὰν (ὁ ἥλιος) προβῆ τοῦ Η Σχ. 156, 30; προβαίνει τὸ θεώρημα Σχ. 128, 31.

προδεικνύναι: pass. προδέδεικται Σχ. 26, 25.

προδιορισμός Σχ. 26, 16.

προδύνειν: προδύνει τὸ Ε τοῦ Κ Ἐπ. I 80, 6; similiter II 136, 9—11. 24 s.; Σχ. 98, 28; 108, 28; τοῦ ἥλιου προηγούμενον αὐτῆς καὶ διὰ τοῦτο προδύνοντος Σχ. 110, 30 s.

προέρχεσθαι: προελθόντος αὐτοῦ (τοῦ ἥλιου) Σχ. 122, 22.

προηγεῖσθαι: προηγεῖται τὸ Α τοῦ Κ Ἐπ. II 124, 3 s.; similiter 128, 2 cet.; Σχ. 88, 23; τῶν δώδεκα ξφδίων τὸ προηγούμενον τοῦ ἐν φέτιν ὁ ἥλιος Ἐπ. II 110, 4 s.; προηγούμενόν ἐστι τὸ Γ Σχ. 108, 31; similiter 50, 28 s.; 56, 31; 110, 24 cet.; ποιόν ἐστι τὸ προηγούμενον Σχ. 126, 16; ἐστι προηγούμενα τὰ (ἄστρα) Σχ. 144, 27; ὡς προηγούμενα Σχ. 56, 29; τῶν προηγούμενων τινὶ αὐτοῦ τὸ Μ συνδύσεται Ἐπ. II 126, 5 s.; similiter II 138, 18; 144, 18 s.; Σχ. 144, 28 (conf. ἐπεσθαι εἰ ήγεισθαι). — τοῦ ἥλιου προηγούμενον αὐτῆς (τῆς περιφερείας) Σχ. 110, 30. — αἱ ἐώαι δύσεις τῶν ἐφών ἐπιτολῶν προηγοῦνται Ἐπ. II 122, 12 s.; similiter 122, 14 s., 128, 6 s. 9 s. cet.; (ἐπιτολὴ) προηγούμένη τοῦ Η Σχ. 58, 25. — τὰ προηγούμενα σημεῖα Σχ. 50, 24, item omissio σημεῖα 50, 28. — εἰς τὰ προηγούμενα μέρη Σχ. 122, 34; εἰς τὰ προηγούμενα Σχ. 181.

προϊέναι: καθὰ πρόεισιν ὁ ἥλιος Σχ. 50, 25 s.; ἡ ἀπόδειξις πρόεισιν Σχ. 119, 1 s.

προκόπτειν: προκόπτοντος τοῦ ἥλιου τὴν ἐναντίαν τῷ παντὶ Σχ. 80, 30 s. Conf. ἥλιος.

πρός: c. dat. ἔστω ἀνατολικὰ μὲν μέρη τὰ πρὸς τῷ Δ (scil. σημείῳ), δυτικὰ δὲ τὰ πρὸς τῷ Β Ἐπ. I 50, 12 s., τοῦ ἥλιου ὄντος πρὸς τῷ Ε I 52, 4, ac similiter passim (item in scholiis, velut 58, 20 s.; 64, 22. 26 cet.); πρὸς τῷ αὐτῷ σημείῳ Σχ. 26, 31; πρὸς τῷ φανερῷ vel ἀφανεῖ πόλω Σφ. 16, 22 s.; 18, 5 s.; 32, 9 s. 11; τοῦ Α πρὸς τῇ δύσει ὄντος Ἐπ. I 66, 10; πρὸς δυσμαῖς II 150, 7; πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς Σχ. 80, 31 s. — c. accus. τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον ὅ τε χρόνος πρὸς τὸν χρόνον — καὶ ἡ γραμμὴ πρὸς τὴν γραμμήν Σφ. 2, 7—10; (κύκλοι) ὁρθοὶ πρὸς τὸν ἄξονα Σφ. 2, 16; 4, 7; 6, 5; πρὸς ὁρθάς: vide ὁρθός; πρὸς ἀνατολάς, πρὸς ἄρκτον, πρὸς ἄρκτους, πρὸς μεσημβρίαν: vide haec substantiva.

προσέτι p. LV adnot. ad 12, 23—25.

προσκείσθαι: οἰνὴ προσκείσθω ἡ KN (περιφέρεια) Ἐπ. I 68, 2 s.; similiter I 70, 4 s.; Σχ. 18, 17 s., et conf. p. XXXVII adnot. ad 64, 6.

προσλαμβάνειν: οἰνὴ προσειλήφθω ἡ NO (περιφέρεια) Ἐπ. II 116, 4 s.; similiter 118, 4.

προσπίπτειν: ἡ ΑΔ εὐθεῖα ἐλαχίστη ἔστι πασῶν τῶν ἀπὸ τοῦ Δ πρὸς τὸν ΑΒΓ κύκλον προσπιπτονσῶν εὐθειῶν Σφ. 20, 22—24; similiter 24, 10—12.

προστιθέναι: προσέθηκε Σχ. 140, 28. — pass. οἰνῆς προστιθεμένης τῆς ΞΝ Σχ. 70, 28 s.

πρότασις: τὰ διὰ τῆς προτάσεως Ἐπ. II 122, 1 s.; ἐν τῇ προτάσει II 134, 24 s.; Σχ. 114, 24 s.; φυλακτομένου τοῦ τῆς προτάσεως προδιοισμοῦ Σχ. 26, 16; προτάσεις a Dasypodio additum Σφ. 2, 11; Ἐπ. I 50, 5.

πρότερον Σφ. 8, 1; 32, 11; 34, 23 cet.; Ἐπ. I 52, 6. 24; 54, 12. 29 cet.; καθάπερ πρότερον Σχ. 26, 21 s.; τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον Σχ. 26, 22; idem c. gen. Σφ. 34, 13. 16. 27 cet.; Ἐπ. I 64, 13; 68, 10; 84, 4 cet.; Σχ. 108, 31; ἡ φαινομένη πρότερον ἔστι τῆς ἀληθινῆς Ἐπ. I 54, 3 s. 16. 20 s.; at vero προτέρᾳ I 56, 4 (conf. πρότερος).

πρότερος: αἱ ἐσπέριαι ἐπιτολαὶ τε καὶ δύσεις αἱ φαινόμεναι πρότερα εἰσι τῶν ἀληθινῶν Ἐπ. I 50, 8 s.; ἡ φαινομένη (ἐσπερία δύσις) προτέρα ἔστιν τῆς ἀληθινῆς I 56, 3 s.; similiter I 58, 5 s.; 60, 12 s. cet. (conf. ἀληθινός).

πρῶτον Σχ. 48, 21; 52, 30 cet.

πρώτος: ἡ ἐώφα πρώτη φάσις: vide hoc substant.; ἡ ἐώφα πρώτη ἐπιτολή Σχ. 80, 34; similiter Σχ. 58, 19; 82, 24; 116, 29 (conf. ἔσχατος); τὸ α', scil. βιβλίον, Ἐπ. I 48, 3.

πρώτως Ἐπ. I 48, 16. 19; 52, 22; 60, 9; 78, 9; 82, 15; 84, 18; Σχ. 58, 21. 27; 80, 27. 32. 33; 84, 30; 88, 30 cet.

πώ: μηδέ πω Σχ. 58, 22. Conf. μηδέπω et μήπω.

πῶς Σχ. 119, 7.

Σαφηνείας χάριν Σχ. 64, 16.
σαφῶς: σαφέστερον Σχ. 70, 30.
σημεῖον Σφ. 2, 6. 8; 4, 8.
 18 cet., σημεῖα 2, 4. 14; 4,
 4. 21; 6, 3 cet.; τὰ *A B* ση-
 μεῖα Σφ. 4, 1, vel brevius τὰ
B A 'Επ. I 66, 8, ac similiter
 passim; κατὰ τὸ ἔτερον τῆς
 τομῆς (scil. σημεῖον) Σχ. 16,
 28; (τὰ σημεῖα) κύκλους γρά-
 φει Σφ. 4, 26; 6, 4, ac simili-
 liter passim (conf. γράφειν);
 τῶν ἄμα ἀνατελλόντων ση-
 μείων Σφ. 32, 9.

στρέψειν: pass. ἐὰν σφαιρα
 στρέψηται διμελῶς περὶ τὸν
 ξαντῆς ἄξονα Σφ. 2, 12 s.; 6,
 7 s.; 10, 10 s.; similiter στρε-
 φέσθω 4, 1; 6, 11; στρεφο-
 μένης τῆς σφαιρᾶς 8, 11; 12,
 10. 18 s.; 14, 24; 28, 15; 30,
 5; 32, 4 s.; 34, 21; 38, 4 s.
 12; 44, 17 s.; στρεφομένης
 αὐτῆς 14, 18 s.; ὁ κόσμος
 στρέφεται Σχ. 152, 27 s., στρε-
 φέσθω 'Επ. II 108, 3 s.; στρε-
 φομένον τοῦ κόσμου II 110,
 16 s.

συζυγία: κατὰ συζυγίαν 'Επ.
 I 62, 17; 72, 9; 96, 4; Σχ.
 88, 19. 26.

συμβάλλειν: ὁ *AZH* κύκλος
 συμβαλεῖ τῷ *ABΓ* δρίζοντι.
 συμβαλλέτω κατὰ τὸ *A* ση-
 μεῖον Σφ. 20, 4 s.; similiter
 συμβαλεῖ 14, 6 s.; ὥστε κατὰ
 πλείονα σημεῖα συμβάλλειν
 τὸν κύκλους Σχ. 30, 24.

συμπεριφέρειν: pass. συμ-
 περιενεχθήσεται αὐτῷ (τῷ
 ἡμικυκλίῳ) καὶ ἡ *ΓΔ* εὐθεῖα
 Σφ. 4, 15.

συμπίπτειν: οἱ παράλληλοι
 (κύκλοι) οὐ συμπίπτονσιν Σχ.
 14, 29; συμπίπτει p. XXVI
 adnot. ad 14, 16.

συμπληροῦν: ὅταν (ὁ ἥλιος)
 συμπληρώσῃ αὐτάς (τὰς περι-
 φερείας) Σχ. 58, 34. Conf.
 πληροῦν.

συνανατέλλειν: τῷ ἥλιῳ
 ἀνατελλοντι κατὰ τὸ *A* ἀστρα
 τινὰ συνανατέλλει 'Επ. I 62,
 10 s.; similiter I 72, 25 s.;
 74, 8 s. 12. 21 s. cet.; Σχ. 74,
 28 s.; τὸ *A* τῷ *Δ* συνανατέλ-
 λει 'Επ. I 56, 10 s.; similiter
 I 90, 2; Σχ. 56, 26 s.; 116, 22
 cet.; p. XLII adnot. ad 90, 2;
 (τὸ *M* ἀστρον) ἄμα αὐτῷ (τῷ
 Θ) συνανατέλλει 'Επ. II 116,
 16; ὅταν ἄμα τῷ ἥλιῳ ἀνα-
 τέλλοντι ἀστρον τι συνανα-
 τέλλῃ 'Επ. I 48, 8; p. XXXV
 adnot. ad 48, 12; ἀστρον τι τῶν
 ἀπλανῶν συνανατελλέτω τὸ *Δ*
 'Επ. I 50, 15; 56, 24 s.; 74,
 4 s.; p. XXXIX adnot. ad 76,
 5. 6; similiter 62, 5 cet.;
 τὸ *E* τῷ *Δ* συνανατελλέτω II
 142, 7; similiter 148, 3. —
 τὸ συνανατέλλον ἀστρον τῷ
B δύνοντι I 66, 15 s.; simili-
 liter II 144, 18 s.; Σχ. 98,
 29; 102, 28; τῷ Θ ἄμα ἐστὶν
 συνανατέλλον τὸ *M* 'Επ. II
 116, 8; τὸ συνανατέλλον ἀστρον
 τοῦ *Δ* δύνοντος I 68, 18 s.
 (conf. p. XXXVIII adnot. ad
 68, 19); τὰ *M N* συνανατέλ-
 λοντα τῷ Θ Σχ. 114, 22;
 ἀπέχειν dicuntur τὰ συνανα-
 τέλλοντα τῶν συνδυνόντων 'Επ.
 II 142, 1; Σχ. 140, 29, vel
 τὰ συνδύνοντα τῶν συνανα-
 τέλλοντων αὐτοῖς 'Επ. II 134,
 2 s., vel τὰ συνδύνοντα ἀπὸ
 τῶν συνανατελλόντων ἀστρον
 II 144, 9 s., vel τὰ συνδύ-
 νοντα ἀστρα ἀπὸ τῶν συν-
 ανατέλλοντων II 152, 9 s., vel
 τὰ συνδύνοντα ἀπὸ τῶν συν-

ανατελλόντων ΙΙ 146, 23 s.; 150, 1; 154, 19 s.; 156, 26 s., vel denique τὰ συνεπιτέλλοντα ἀπὸ τῶν συνδυνόντων ΙΙ 138, 8 s. — τὸ Α ἀστρον συνανατεῖλαι τῷ ἡλίῳ Ἐπ. I 74, 15. — Conf. συνδύνειν. συναποδεικνύνται: pass. συναποδείκνυται Σχ. 114, 23. συνδύνειν: (ἀστρον τῷ ἡλίῳ) συνδύνει Ἐπ. I 72, 28; 74, 24; τὸ Θ ἀστρον τῷ Κ συνδύνει I 90, 9; similiter ΙΙ 118, 9 s.; 134, 22 cet.; p. XLΙ adnot. ad 90, 9; ὅταν ἄμα τῷ ἡλίῳ δύνοντι ἀστρον τι συνδύνηται Ἐπ. I 48, 13 s.; (τὸ Η) συνδυνέτω τῷ Θ ΙΙ 124, 4 s.; 128, 15; similiter 126, 6; 148, 3 cet.; συνδυνέτω τὸ Ν, scilicet τῷ Μ, ΙΙ 116, 18. — (ἀστρον) συνδῦνον τῷ Γ Ἐπ. ΙΙ 144, 18; τὰ συνδύνοντα et τῶν συνδυνόντων: vide συνανατέλλειν sub finem. — συνδῦναι τὸν ἥλιον τῷ Α ἀστρῷ Ἐπ. I 76, 15 s. — συνδύσεται τῷ ἡλίῳ τὸ Α ἀστρον Ἐπ. I 72, 14 s.; συνδύσεται τῷ Μ τῶν ἐπουμένων τι τῷ Θ ΙΙ 116, 17 s.; similiter ΙΙ 124, 3 s.; 126, 5 s.; 128, 15 cet. σύνεγγυνς: κατὰ τὸ σύνεγγυνς Σχ. 64, 29. συνεπιτέλλειν: vide συνανατέλλειν sub finem. σφαῖρα Σφ. 2, 12, 13, 15, 17; 4, 4, 6, 9, 18, 23 cet.; περὶ κυνουμένης σφαῖρας: vide Αὐτόλυκος; στρεφομένης τῆς σφαῖρας: vide στρέφειν; ἐπὶ τῆς ὁρθῆς σφαῖρας Σχ. 14, 30; 26, 19. σφαιρικά: vide Θεοδόσιος.

Τάσσειν: τῶν ἐπὶ τοῦ ξωδια-

κοῦ τεταγμένων ἀστρων Ἐπ. ΙΙ 118, 14 s.; 138, 14; 142, 4; 144, 14 s.; 152, 14; 154, 16, 22 s.; 158, 5; item omissio ἀστρων ΙΙ 146, 27. ταῦρος, signum zodiaci, Σχ. 106, 24; 128, 20, 23—26. ταχέως: θᾶττον Σχ. 124, 30. τέ — καί Σφ. 2, 5, 8 s.; 12, 9, 17; 14, 17, 20, 23; 16, 7, 17 s. 20, 21 cet.; Ἐπ. I 48, 5; 50, 7 cet.; Σχ. 64, 31 cet. τέμνειν circulus circulum dicitur his formis: τέμνει Σφ. 16, 7; 20, 8; 24, 3; 26, 5; 38, 1; Σχ. 16, 27; τέμνονται Σχ. 18, 27; τέμνη Σφ. 42, 27; τεμνέτω 44, 3; τέμνοντες 22, 7; 30, 13; τεμεῖ 16, 7; 20, 9; 24, 4; 26, 5; τεμοῦσιν 32, 3. — pass.: περιφέρεια εἰς ἄνισα τέμνεται Σφ. 20, 18 s., item τέμηται 24, 9; τετμήσθω ἡ ΒΓ (διάμετρος) δίχα Σφ. 44, 8 s.; item περιφέρεια Ἐπ. ΙΙ 108, 6; 114, 1 s.; 142, 11; 148, 8 s.; 156, 6. — δύο ἐπίπεδα παραλληλα τὰ ΑΒ ΓΔ ὑπό τινος ἐπιπέδου τοῦ ΖΘ τέμνεται Σφ. 28, 5 s. τέσσαρες γωνίαι αἱ πρὸς τῷ κέντρῳ Σχ. 34, 30 s. τεταρτημορίον: τεταρτημορίον ἔσται ὁ ΖΡ Σχ. 28, 19 s. (conf. τομεύς); μείζων τεταρτημορίον ἡ ΗΡ (scil. περιφέρεια) Σχ. 28, 21 s.; similiter ἐλάσσων Σχ. 20, 29; 28, 23 s. τέταρτον (περιφορᾶς) Ἐπ. I 74, 18; Σχ. 76, 29; (νυχθμέρον) Σχ. 74, 27, 28. τηλικοῦτος Ἐπ. I 52, 2, 19. τηρεῖν: pass. καὶ ἐπεὶ τετήρηται τὰ ἀστρα ἐν ἴσω χρόνῳ ἐκφεύγοντα τὰς τοῦ ἡλίου αὐ-

γάς Ἐπ. I 64, 3—5; τετήρησται γὰρ ἔκαστον τῶν ἀπλανῶν ἄστρων διὰ δεκαπέντε περιφορῶν ἐκφεῦγον τοῦ ἡλίου τὰς αὐγὰς I 74, 15—17.

τὶς indefin.: ἐπί τινος γραμμῆς φερόμενόν τι σημεῖον Σφ. 2, 6; ἄστρον τι Ἐπ. I 50, 15; ἄστρα τινά I 62, 4. 10 s.; περιφέρειάν τινα I 66, 20; κύκλου τινός Σφ. 20, 12, κύκλον τινά 20, 7, τινὰ κύκλον Ἐπ. I 96, 17; μικρά τις παραλλαγή I 74, 14; ἡμέρας τινάς I 76, 24; μεθ' ἡμέρας τινάς Σχ. 84, 23; μετά τινας ἡμέρας Ἐπ. I 50, 22 s.; 52, 18; ἄλλος τις: vide ἄλλος. Praeterea enotavimus formas τὶ Σφ. 4, 8; 8, 20, τινὲς Ἐπ. II 124, 4, τινά Σφ. 6, 14; 10, 12. 15.

τιμῆμα: ἐπὶ διαμέτρου τῆς ΑΓ τιμῆμα κύκλου ὁρθὸν ἐφέστηκεν τὸ ΑΔΓ Σφ. 20, 13—16; similiter 24, 7 s.; ἡ τοῦ ἐφεστῶτος τιμῆματος περιφέρεια 20, 16—18; 24, 8 s.; μετὰ τὴν διχοτομίαν τοῦ ΒΖΓ τιμῆματος Σχ. 90, 25 s.

τοιγαροῦν p. LXI adnot. ad 92, 22. 23.

τοίνυν: καὶ τοίνυν Ἐπ. I 62, 20; 100, 3. 13 s. 27; 102, 2; 104, 12. 23; 106, 6. 10; Σχ. 64, 20; p. XIV.

τοιοῦτος: ἔχετω τοιαύτην θέσιν ὥστε cet. Σχ. 90, 25.

τομεύς omissum: ὁ ΖΡ Σχ. 28, 20 (nisi forte legendum ἡ ΖΡ, scil. περιφέρεια: conf. p. LVII adnot. ad h. l. et p. 162 adn. 1).

τομή: (τὸ ἐπίπεδον) ποιήσει τομην κύκλον Σφ. 4, 11 s.; 6, 23 s.; ἡ κοινὴ τομή ἡ τῶν

AB ΓΔΒΑ (κύκλων) ἡ AB 26, 8 s.; similiter 44, 6 s.; καθό ἐστιν ἡ τομή Σχ. 16, 27 s.; κατὰ τὸ ἔτερον τῆς τομῆς, τὸ B, Σχ. 16, 28; αἱ κοιναὶ αὐτῶν (τῶν ἐπιπέδων) τομαὶ Σφ. 28, 6; πρὸς ὁρθὰς τῇ κοινῇ τομῇ Σχ. 26, 30 s. 33. 34.

τόπος: ἐπὶ τοῦ Ζ τόπον Ἐπ. II 112, 9 s.; similiter 114, 5 s. 6; 124, 16 s. cet. Usitatio est formula ἐπὶ τοῦ Λ vel similiter, scil. σημεῖον. Conf. II 124, 8 s. 13. 19. 20 cet.

τοσοῦτος: τοσοῦτον χρόνον Ἐπ. II 158, 26; ὁσω — τοσούτῳ Σχ. 152, 21.

τότε Σφ. 30, 21; 38, 14; Σχ. 12, 23; 14, 30; 58, 27 cet.

τοντέστιν Ἐπ. I 78, 11. 18; 80, 6; 84, 19; 86, 7; Σχ. 22, 28; 36, 15; 50, 26; 52, 30 cet.

τρεῖς Σχ. 28, 34; τρία Ἐπ. II 112, 24.

τριάκοντα Ἐπ. II 122, 4; 134, 8. 12; λ' II 118, 20. 26; 122, 9; 138, 12.

τριακόσιοι ἐξήκοντα πέντε: τξε' ννγθήμερα καὶ τέταρτον Σχ. 74, 27; τξε' περιφοραί Σχ. 76, 26. 28 s.

τροπικός, scil. κύκλος: τροπικοὶ ἔστωσαν οἱ ΓΔ ΕΖ Ἐπ. II 112, 22; similiter 114, 13.

τυγχάνειν: εἰλήφθω τινὰ σημεῖα ἐπὶ τῆς ΖΓ περιφέρειας τυχόντα τὰ Θ Κ Σφ. 42, 3 s.; τὸ Η τυχὸν σημεῖον Σχ. 26, 20 s.

*Τπάρχειν, synonymum verbo εἶναι: ὑπάρχῃ Σχ. 126, 15; ὑπαρχόντων Ἐπ. II 112, 14. ὑπεξαιρεῖν: ὑπεξέλῃ Σχ. 72, 29.

ὑπὲρ γῆς vel γῆν, ὑπὲρ τὸν

δρίζοντα: vide γῆ et δρίζων;
ἰπὲρ ἡμισυ Ἐπ. II 110, 13.
19; Σχ. 110, 33.

ὑπεροπίπτειν: (ἡ περιφέρεια)
ὑπεροπίτη τὴν ΔΘ Σχ. 128,
30.

ὑπό: ἡ περιεχομένη ὁξεῖα γω-
νία ὑπὸ τῶν — ἀγομένων Σχ.
26, 30 s.; ἡ ὑπὸ τῶν ΚΜΘ
γωνία Σφ. 28, 1; similiter
28, 3. 8. 9. 11 cet.; Σχ. 26,
35; 28, 17; ἡ ὑπὸ ΗΣΡ Σχ.
28, 26 s.; similiter 28, 28.
31 s. 33. 34; (ξωδίου) πατε-
χομένου τοῦ ΓΕ ὑπὸ τοῦ ἥλιου
Ἐπ. II 112, 15; (ἄστρον) πε-
ριπαταλαμβανέσθω ὑπὸ τῶν
τοῦ ἥλιου αὐγῶν I 78, 6—8;
82, 13 s.; (ἄστρος) ἀπολαμβά-
νεται ὑπὸ τοῦ ξωδιακοῦ cet.:
vide ἀπολαμβάνειν. — ὑπὸ
γῆν, ὑπὸ τὸν δρίζοντα: vide
γῆ et δρίζων (ἄστρον) τὸ ὑπὸ¹
αὐτὸν (τὸν ξωδιακόν) Σχ. 132,
29.

ὑποδέχεσθαι: (ἄστρος) τὰ
ὑποδεχόμενα τὸν ἥλιον Σχ.
128, 22.

ὑποκείσθαι: ὑπόκειται c. inf.
Ἐπ. II 108, 11; 112, 7 cet.;
Σχ. 28, 36; 92, 21 cet.; item
ὑποκείσθω Ἐπ. I 90, 20, ὑπό-
κεισθαι I 86, 13; τοῦτο γὰρ
ἐν τῇ προτάσει βούλεται ὑπο-
κεισθαι II 134, 24 s.; ὅπερ
οὐχ ὑπόκειται Σφ. 44, 24;
46, 13; Σχ. 22, 32; ὡς ὑπό-
κειται Σχ. 28, 18 s.; τῶν αὐ-
τῶν ὑποκειμένων Ἐπ. II 116,
15; ἡ ΔΗ ἐλάσσων ὑπόκειται
Σχ. 134, 33; ὑποκείσθω ὁ
ἥλιος δύνων Ἐπ. I 58, 3; 60,
10.

ὑστερον Σφ. 32, 10; Ἐπ. I
50, 22; II 126, 1; 128, 3 cet.;
Σχ. 124, 29 cet.; idem c. gen.

Σφ. 32, 23; 34, 14; Ἐπ. I
64, 13; 66, 9; 96, 10. 14 cet.;
Σχ. 102, 27 cet.; ἡ φαινο-
μένη ὕστερον ἔστι τῆς ἀλη-
θινῆς Ἐπ. I 52, 10. 14. 27 s.;
ὕστερον εἰσιν αἱ φαινόμεναι
τῶν ἀληθινῶν I 62, 12 s. Conf.
πρότερον et ὕστερος.

ὕστερος: αἱ ἔῳδαι ἐπιτολαί τε
καὶ δύσεις αἱ φαινόμεναι ὕστε-
ροι εἰσιν τῶν ἀληθινῶν Ἐπ.
I 50, 6—8; ὕστεροι εἰσιν αἱ
φαινόμεναι τῶν ἀληθινῶν I
56, 26; ἡ φαινόμενη ἐπιτολὴ²
τοῦ Δ ἄστρου ὕστέρα ἔστιν
τῆς ἀληθινῆς I 50, 17 s.; ὕστε-
ρον ἔστι τὸ Ξ τοῦ Μ Σχ. 88,
30 s.

Φαίνεσθαι, plerumque cum
participio positum: τὸ Δ
ἄστρον οὐ φαίνεται ἀνατέλ-
λον Ἐπ. I 50, 19 s., vel φαίνη-
σεται ἀνατέλλον 52, 1, vel
δύνον 52, 19 cet.; φαίνεσθω
τὰ Α Δ Γ ἀνατέλλοντα I 96,
1 s.; rarius cum adiectivo:
φαίνεσθαι τὸ (ἄστρον) ἔῳδον
Σχ. 119, 2 s., vel absolute:
(τὸ Δ ἄστρον) φαίνεσθω πρώ-
τως Ἐπ. I 52, 3 s., ac simi-
liter aliis locis. Subiecti loco
praeter ἄστρον et ἄστρα re-
periuntur ἐπιτολή Σχ. 58,
21—23, ἡμικύκλιον Σχ. 64,
18 s., ξωδιακοῦ ἐν δωδεκατη-
μόριον Ἐπ. II 106, 18—22,
ξωδίον Σχ. 112, 27 coll. 112,
15. — Formae verbi occur-
runt hae: φαίνεται Ἐπ. I 50,
20. 22; 52, 16. 17 cet.; Σχ.
58, 31. 33 cet.; φαίνεσθω Ἐπ.
I 52, 3; 54, 9. 26 cet.; Σχ.
78, 23. 24; 80, 26. 27; φαί-
νεσθαι Σχ. 58, 23; 119, 2. 3;
φαίνομενον Ἐπ. II 106, 22;

Σχ. 52, 30; 64, 19; 80, 31; φαινομένον Σχ. 112, 27; τὰ φαινόμενα, Euclidis scilicet: vide Εὐκλείδης; αἱ φαινόμεναι et ἡ φαινομένη: vide infra; ἐφαίνετο Σχ. 78, 27; 80, 23; 86, 19; 92, 25. 27. 29; ἐφάνη Σχ. 78, 26; 84, 29; 150, 25. 28; 154, 26; φανῆ 'Επ. I 48, 17. 19; 50, 2. 4; Σχ. 48, 21; 52, 31; 58, 21 cet.; φανῆναι 'Επ. I 96, 15; Σχ. 80, 21; 119, 3; φανέν Σχ. 152, 20; φανήσεται 'Επ. I 52, 1. 19; 54, 9. 26 cet. — αἱ ἐπιτολαὶ τε καὶ δύσεις αἱ μὲν λέγονται ἀληθιναὶ, αἱ δὲ φαινόμεναι 'Επ. I 48, 5 s.; τῶν φαινομένων (scil. ἐπιτολῶν τε καὶ δύσεων) I 48, 15; αἱ ἐῶαι ἐπιτολαὶ τε καὶ δύσεις αἱ φαινόμεναι I 50, 6 s.; item αἱ ἐσπέραιαι I 50, 8 s.; τὸν Δᾶστρουν ἐστὶν ἡ φαινομένη ἐώα ἀνατολή I 52, 5 s.; ἐστω τὸν Δᾶστρουν ἡ φαινομένη ἐώα ἐπιτολή I 58, 1 s.; ἡ ἐώα φαινομένη ἀνατολή Σχ. 58, 30; ἡ ἐώα φαινομένη ἐπιτολή Σχ. 58, 21. 24. 28; ἡ φαινομένη ἐπιτολή, ἐώα scilicet, 'Επ. I 50, 17; item ἡ φαινομένη πρώτη ἐπιτολή Σχ. 58, 19; ἡ ἐσπερία φαινομένη ἐπιτολή 'Επ. I 56, 19; ἡ ἐσπερία ἐπιτολὴ φαινομένη Σχ. 80, 33 s.; ἡ φαινομένη ἐσπερία ἀνατολή Σχ. 88, 24; ἡ ἐσπερία φαινομένη ἐσχάτη ἐπιτολή 'Επ. I 58, 6 s.; ἡ φαινομένη ἐώα δύσις Σχ. 64, 25; ἡ ἐώα φαινομένη δύσις Σχ. 64, 27; ἡ φαινομένη πρώτως ἐώα δύσις 'Επ. I 60, 8 s.; ἡ φαινομένη ἐσχάτη ἐσπερία δύσις I 60, 13 s.; similiter

haec omnia aliis etiam locis. — αἱ φαινόμεναι, scil. ἐῶαι vel ἐσπέραιαι ἐπιτολαὶ τε καὶ δύσεις, et similia in citanda libri de ort. I propositione I: vide ἀληθινός.

φανερός: (περιφέρεια) ὅλην τὴν ὑπὲρ γῆν (vel γῆς) φοράν φανερὰν ποιουμένη 'Επ. II 108, 9; 110, 3; (κύκλος) φανερός Σφ. 16, 23; 18, 6; 20, 1. 3; 22, 4; μέγιστος τῶν αἰεὶ φανερῶν Σφ. 30, 1 s.; 36, 7; 'Επ. I 82, 1 s.; ὁ φανερὸς πόλος τῆς σφαίρας Σφ. 36, 8; ὁ πόλος τῆς σφαίρας ὁ φανερός 18, 7; πρὸς τῷ φανερῷ πόλω 16, 22 s.; 18, 5; 32, 9 s. 11; ἔγγιον τοῦ φανεροῦ πόλον 32, 20 s.; τὸ φανερὸν ἡμισφαίριον τῆς σφαίρας 12, 9 s.; item omissio genitivo Σφ. 12, 13; 'Επ. I 94, 7. 10. 16. 18; 96, 8. 12 s. 16; Σχ. 96, 31; τὸ φανερὸν τῆς σφαίρας, scil. ἡμισφαίριον, Σφ. 12, 17; 14, 23; 16, 20; 18, 2 s.; 22, 5 s. 12 s.; 32, 8. 15 s.; 36, 2. 6; 40, 12. 21 s.; 'Επ. II 120, 1 s.; brevius etiam τὸ φανερόν Σφ. 14, 17; 'Επ. II 112, 21; ἐν τῷ φανερῷ Σφ. 14, 13 s. (bis); (σημεῖα) φανερά Σφ. 12, 14; τὰ ἀεὶ φανερὰ (ἀστρα) Σχ. 72, 29. — τούτῳ γάρ φανερόν Σφ. 20, 21; φανερὸν γάρ Σχ. 36, 15; καὶ φανερὸν ὅτι Σφ. 4, 21; 44, 11 s.; 'Επ. I 72, 23; 90, 15; II 120, 25; φανερὸν δὴ ὅτι Σφ. 18, 13; 'Επ. II 120, 5 s.; διὰ δὴ τούτῳ φανερὸν ὅτι I 64, 14; ὅτι δέ — φανερόν I 92, 10 s.; καὶ φανερὸν ὡς II 122, 4; γίνεται δὲ φανερόν Σχ. 84, 25. Conf. δῆλος.

φάσις: τὸ ἄστρον ποιεῖσθαι φάσιν Σχ. 92, 22, vel τὰς ἄλλας φάσεις ποιεῖται Σχ. 116, 24; (ἄστρα) τὴν ἐώαν πρώτην φάσιν ποιεῖται Ἐπ. I 76, 23 s., vel ἀπὸ ἐσχάτης ἐσπεριῶντας φάσεως ἐώαν φάσιν ποιεῖται πρώτην I 80, 16 s., ac similiter 82, 5 s.; 84, 9 s.; (ἄστρον) ἡ ἐώα πρώτη φάσις I 78, 13; 80, 8; 84, 6; item ἡ ἐσχάτη ἐσπερία φάσις I 78, 12. 20; 82, 22; item sine articulo I 84, 1 s.; μετὰ τὴν ἐσχάτην ἐσπερίαν φάσιν I 78, 23; ἔδειξε τὰς φάσεις ταύτας et ἀς λέγει φάσεις Σχ. 134, 26. 28. Conf. p. 169 adn. 1.

φέρειν: pass. (in conversione spherae τὰ σημεῖα κατὰ κύκλων) φέρεται Σφ. 6, 10. 20. 21; 10, 12. 17; 14, 3 cet.; Ἐπ. I 66, 8; item τὸ Δ σημεῖον Σφ. 10, 1; item φέρεσθαι σημεῖα 2, 4; ὅθεν ἥρξατο φέρεσθαι (τὸ ἡμικύκλιον) 4, 14 s.; ὁ παράλληλος (scil. κύκλος) καθ' οὐν φέρεται ὁ ἡλιος Ἐπ. I 96, 19 s.; μέρων κύκλος φερόμενόν τινα κύκλου secans Σφ. 42, 26 s.; 44, 1 s. (conf. μένειν); φερόμενόν τι σημεῖον Σφ. 2, 6; (ἄστρον) ὁφθήσεται φερόμενον Ἐπ. I 94, 7. 16; 96, 8. 12; (ἄστρα) ὁφθῆναι φερόμενα I 94, 10. 18, ac similiter 96, 15 s.; τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου φερομένων ἄστρων Ἐπ. II 132, 3; (σημεῖον), ὑπὲρ τὸν δρίζοντα ἐνεχθῆσεται Σφ. 16, 11 s., similiter 16, 17 s.

φεύγειν: (ἄστρον) φυγὸν τὰς (τὸν ἡλίον) αὐγάς Σχ. 84, 23;

similiter φεύξεται ibidem. Conf. ἐκφεύγειν.

φθάνειν: φθάσαντος αὐτὸν (τὸ ἄστρον) τοῦ ἡλίου Σχ. 80, 28; ὁ ἡλιος ἐπὶ τὸ αὐτὸν φθάση Σχ. 116, 28; εἰς τὸ Λ φθάση ὁ ἡλιος Σχ. 152, 19. φθίνεται p. LVIII adnot. ad 58, 23.

φορά: (περιφέρεια) ὅλην τὴν ὑπὲρ γῆν (vel γῆς) φοράν φανεράν ποιουμένη Ἐπ. II 108, 9; 110, 3.

φυλάττειν: φυλαττομένον τοῦ τῆς προτάσεως προδιορισμοῦ Σχ. 26, 16.

Χάριν: σαφηνείας χάριν Σχ. 64, 16.

χρῆσθαι: τούτῳ (scil. τῷ θεωρήματι) ἐχρησάμενθα Ἐπ. I 92, 12.

χρονικός: chronicus ortus et occasus Σχόλ. 1 et 2 p. 164 s.

χρόνος: ἔξει λόγον ὁ χρόνος πρὸς τὸν χρόνον Σφ. 2, 7 s.; τοῦτον τὸν χρόνον Ἐπ. I 96, 25; 98, 12; 102, 12. 23 s.; II 118, 21. 23 s. 28 s.; 134, 6. 8. 10; τοσοῦτον χρόνον II 158, 26; τὸν ἵσον χρόνον Σφ. 14, 19; 16, 11. 16; ἄλλον τούτῳ ἵσον χρόνον Ἐπ. I 98, 2. 15 s.; 104, 1 s.; ἄλλον αὐτῷ ἵσον χρόνον I 102, 14; ἐν ἴσῳ χρόνῳ Σφ. 2, 4 s.; 8, 7. 9. 17; 10, 5. 8. 11. 18. 22. 24; 12, 1; 30, 16; 34, 4 cet.; Ἐπ. I 64, 4; 86, 13 cet.; Σχ. 68, 25; 82, 31 cet.; ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ Σφ. 6, 9. 17; ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ Σχ. 82, 30; ἐν ἄλλῳ χρόνῳ οὐθενὶ Ἐπ. I 56, 19 s.; 58, 18 s.; πλείονα χρόνον II

138, 13 s.; 142, 3; 152, 13 s.; 154, 14; 156, 23; 158, 4 s.; διὰ πλείονος χρόνου I 102, 10, 22; Σχ. 124, 29 s.; ἐν πλείονι χρόνῳ Σχ. 84, 23 s.; μείζονα χρόνον Ἐπ. II 146, 26 s.; ἐλάσσονα χρόνον II 146, 21; δι' ἐλάττονος (sive ἐλάσσονος) χρόνον I 70, 10; 96, 23; 98, 9; Σχ. 124, 30 s.; ἐν ἐλάττονι (sive ἐλάσσονι) χρόνῳ Σχ. 96, 30; Ἐπ. I 70, 8; ἐν τῷ τῆς ἡμέρας χρόνῳ II 118, 2 s.; ἐν τῷ τῆς νυκτὸς χρόνῳ II 112, 1; ὁ χρόνος ἐν ᾧ ὁ ἥλιος τὴν ΕΗ περιφέρειαν διαπορεύεται cet. I 58, 13 s.; similiter 88, 4 s. 12 s.; 98, 19 s. 23 s.; 126, 14 s.; 130, 5 s.; ὡς πλείων ἐστὶν ὁ χρόνος ἡμίσους ἐνιαυτοῦ I 102, 11 s. 23; item ὡς ἐλάσσων cet. I 96, 24 s.; 98, 11 s. 22 s.; χρόνος μέχρις ἐφασ ἀληθινῆς δύσεως cet. I 98, 21 s.; ὁ χρόνος ἐν ᾧ ὁρᾶται τὸ ἄστρον ἐπιτέλλον I 56, 20 s.; item ἐν ᾧ τὸ ἄστρον ὁρᾶται δῦνον I 60, 1 s.

(et conf. I 96, 25 s.; 98, 12—14; 102, 12—15. 23 s.).

'Ως, ut, velut, Σφ. 8, 3. 13. 24; Ἐπ. I 50, 11; 56, 23 cet.; Σχ. 10, 31; 18, 21; 24, 25; 28, 18 cet.; c. participio vel adiectivo Σχ. 56, 29; 68, 27. 31 s., ac similiter aliis locis; δῆλον ὡς Ἐπ. I 74, 11 s.; 76, 11; 84, 4; 100, 11; φανερὸν ὡς II 122, 4; idem quod ὡστε, c. inf., Σχ. 50, 23; ὡς ἀπό Σχ. 126, 17; 152, 28; ὡς ἐπί: vide ἐπί sub finem.

ῶστε: c. indic. Σφ. 24, 19; 26, 7; 28, 7; 30, 20; 32, 1; 38, 8; 40, 7; 46, 9; Ἐπ. I 56, 13; 72, 12; 74, 20; 92, 1 cet.; Σχ. 16, 27; 58, 31 cet.; item omissis verbis ζωδίου ἐστίν Ἐπ. I 92, 13 s., vel omissis ὁ ἥλιος διελεύσεται I 100, 5, vel omissis ἐστί Σχ. 20, 29; 28, 34, ac similiter aliis locis.— c. inf. Ἐπ. I 52, 2 s. 20 cet.; Σχ. 30, 24; 48, 20; 86, 17; 90, 25. 28 cet.

C O R P U S

POETARUM EPICORUM GRAECORUM

CONSILIO ET STUDIO

ARMINII KOECHLY

EDITUM.

VOL. VII.

MANETHONIANA

RELEGIT

ARMINIUS KOECHLY.

L I P S I A E

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

M D C C C L V I I I .

MANETHONIS APOTELESMATICORUM

QUI FERUNTUR

L I B R I   V I .

RELEGIT

ARMINIUS KOECHLY.

ACCEDUNT DOROTHEI ET ANNUBIONIS FRAGMENTA
ASTROLOGICA.

L I P S I A E
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLVIII.

LIPSIAE TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO.

In *Manethonianis* idem mihi nunc quod olim in *Quinto* accedit, ut non solum obiter semelque relegenti sed adeo accuratius pluriesque perlustranti recensionem meam ante hos octo annos absolutam atque 1851 Parisiis apud *Didotum* editam tenuerunt novarum emendationum spicilegium suppeteret. Neque alii haec fragmenta interea curaverunt corruptissima sane neque aut ab argumento aut a forma commendabilia, ut ad ea nihil alieni subsidii admoveare licuerit praeter *sexti* libri interpretationem vernacula programmati scholastico gymnasii Wetzla-riensis a. 1835 praemissam, qua *Axtius* „insanientis sapientiae“ consulta satis fideliter expressit et notulis quibusdam partim ad ipsam rem partim ad alios scriptores spectantibus illustravit. Novarum tamen conjecturarum sex tantum eo in libello inveni, quarum conjecturarum duae (4 οὐαμάτω pro θανάτω, 32 ἀπέχων pro ἐπέχων) etiam a me jam olim receptae erant, ceteras quatuor suis quibusque locis notatas (50. 56. 153. 605.) probare non potui.

Deinde nunc demum nancisci mihi licuit *Ludovici Ziegleri* professoris olim Rostochiensis „de libris apotelesmaticis, Manethonis nomini vulgo addictis commentationem“, quae inserta legitur libri, qui „Neues Magazin für Schullehrer. Herausgegeben von G. A. Ruperti und H. Schlichthorst. Göttingen 1793.“ inscribitur, vol. II, fasc. I, p. 99—127. Ejus libri inspiciendi quoniam nec olim Axtio atque Ringerero (quorum vid. praefat. p. IX*) nec nuper mihi potestas facta est, quamquam equidem nihil novi ex eo didici, tamen viri defuncti operam sobriam atque modestam silentio premere nolui, cum profecto pro illius aetatis ingenio, quae *prolegomenis Wolffianis* nondum in lucem emissis vel *Argonautica* illa antiquissimo Orpheo adscribere non dubitabat, acute de *Manethonianis* judi-

cium tulerit. Constat igitur libellus *sex* particulis, quarum *prima* p. 99—104 „astrologiae apotelesmaticae originibus et natura“ scripsit, *altera* p. 104—107 ejusdem „brevem historiam“ delineavit; tum Apotelesmaticorum libros nec „illius Manethonis, qui Aegyptiaca scripsit, habendos“ *tertia* p. 107—110, nec „Ptolemaei Philadelphi temporibus accensendos“ esse *quarta* p. 110—112 ita demonstrat, ut nihil, quod „religionibus et institutis Aegyptiorum respondeat“, inesse, Gracos vero astronomos ab apotelesmaticorum nugis ante Caesaris tempora abstinuisse moneat, quibus temporibus et *Nigidius Figulus Dionc XLV, 1 et L. Tarutius Firmanus Cicerone* divin. II, 47 teste his rebus operam dare primum coepissent. Et haec quidem sententia *Maximi* illius qui fertur *περὶ καταρχῶν* redarguitur, quod Alexandrinorum saeculo certissimis argumentis a nobis vindicatum in hac epicorum collectione *Arato* adjungemus; quae vero de sermone Manethonianorum ut recentioris aetatis documento p. 113 brevissime admonuit, ea nos in editionis Didotiana praefatione uberius persecuti sumus. Cumulum addit auctor particula *quinta* p. 114—117, qua „libros apotelesmaticos non unius ejusdemque auctoris habendos“ demonstravit, et *sexta* p. 118—127, qua Materno Firmico in comparationem vocato — quod et nos fecimus in *epimetra* p. LXVIII—LXX — postremo sententiae summam p. 123 his verbis concepit: „Quae omnia et alia ejusmodi plura me inducunt, ut libris nostris periodum intra tempora Augusti et Constantini magni adsignem, qua auctores eorum vixisse, et totum opus laudem“ (sic! voluitne: tandem?) „collectum putetur.“ Haec sententia ut paullo incertior est, ita etiam singulos libros singulis auctoribus non satis feliciter distribuit. Putat enim p. 117 libri II v. 1—140 „esse fragmentum ex antiquitate superstes, quod auctor in suum usum converterit, sua qualiacunque adnexurus;“ ejus auctoris jam esse alteram libri secundi partem et libri III v. 1—216, cum a v. 217 „aliud incipiat corollarium“, de quo non magis sibi exploratum esse quid statuat quam de libro IV et VI; librum I et V p. 114 dicit „a quodam auctore esse adsutus, qui Ptolemaei Philadelphi aetatem lectoribus obtrudere voluerit.“ Postremo p. 117 concludit „integrum opus esse centonem a pluribus auctoribus compositum, subinde interpolatum, reliquiis aliorum auctum, et tandem ab astrologo aliquo in hunc ordinem redactum.“

Cum his, quae quam vaga sint nemo non videt, componere jam placet disputationis meae in majore editione institutae summam quam brevissime comprehensam, ut etiam iis, qui sola hac usuri sunt editione, de horum librorum Manethonem aperto mendacio in fronte gerentium ratione atque tempore constet.

In his igitur libris habemus primo carmen unum et continuum et (nisi forte prooemii quaedam perierunt, quod maxime ex II, 349 ὡς ναὶ πρόσθεν ἀεισάμεν apparel) exceptis paucis quibusdam parvisque lacunis prorsus integrum, constans illud *libris tribus*, qui vulgo II. III et VI numerantur; cuius carminis auctorem neque ante Antoninos neque post Alexandrum Severum vixisse pro certo affirmari, eum ipso *Alexandro Severo* imperante (a. 222—235) carmen suum edidisse satis probabiliter concludi potest. Habemus deinde inclusum *libro quarto* alterum carmen a recentiore poëta *Juliani* temporibus compositum idque aut ad prioris carminis, quod probabilius putaverim, aut ad antiquioris cujusdam, unde illud quoque fluxit, imitationem expressum, sed illud et multis partibus mutilatum et in rerum serie locorumque ordine turbatum. Quapropter singulas ejus partes intervallis et literis, singula schemata numeris distinxi.

Habemus denique duas collectiones, quarum altera eaque melior *primus*, altera *quintus liber* inscribitur, a duobus hominibus et ignorantia metrorum sermonisque Graeci et ingenii stupore simillimis factas, quibus diversissimorum poëtarum fragmenta et insulsissimorum versificatorum, quos eosdem cum excerptoribus esse putem, foetus continentur, nullo nisi externae cujusdam rerum nominumque similitudinis vinculo cohaerentia. Itaque hic quoque singula membra et intercapelinibus distinxi et numeris distinxi, praeterea praefixis crucibus ineptissima quaeque notavi, in primo libro insuper, quae ejusdem auctoris viderentur esse fragmenta, positis literis significavi, quae e quarto libro excerpta sunt, diserte imo in margine indicavi.

Tum omnibus in libris et quae singulis locis interpolando illata sunt consuetis uncinis circumsepsi, et quae a me probabili conjectura suppleta videbantur minoribus literis exprimenda curavi; postremo diductas literas, quibus legentium commoditatis gratia jam in priore editione stellarum nomina atque posituras luculentius designaveram, relinendas putavi.

Restat jam, ut brevem eorum locorum indicem adjiciam,

quibus locis aut a prioribus editoribus aut a me Gronovianae editionis textus, qui fere cum codice Mediceo unde descriptus est consentit, conjecturis sive alienis sive nostris mutatus est. In quo negotio taedii plenissimo id egi, ut et levissima quaeque orthographiae et interpunctionis menda — quae quidem innumera sunt — et lacunas transpositionesque satis jam asteriscis numerisque indicatas singulatim notare supersederem et brevissime tantum varias editionum lectiones componerem mutandi et rationibus et auctoribus fere omissis. Siglis autem iisdem, quibus jam in editione majore usus sum, ut G Gronovianam, A editionem ab Axtio et Riglero comparatam, *edd.* harum ambarum editionum consensum, M (aut MS. in notis Gronovianis ad verbum exscriptis) codicem Mediceum denotaret. Praeterea K meae editionis textum, *v. h. e. volgo* ejusdem cum Gronoviana atque Axtio-Rigleriana consensum significat. Jam igitur ad singulos locos accedimus.

LIBER II. (I.)

2 διηνεκέως τε φέρονται G, διηνεκέως γε φέρονται A. — 3 μύρια τ' οὐρανῷ G, μυρί', ἀτ' A. Sed num μυρί' ἐν οὐρανῷ ut Arat. 10? Quamquam cfr. 105. — 6 βλοσυροῖσι G. — 10 Α' πλανέων ἐνὶ χώρην G, ἀπλανέων χώρη A. [|| δῆ] δὲ G: an οὐλ? || num δέδενται, quoniam etiam ἐν δέδεμένοι αστέρεσ appellantur? — 13 αὔτως δὲ] ἄλλως δὴ *edd.* [|| πεφορημένα *πέρθης G; „*supraser. κεύθει“ Gron. „Nisi hic lacuna subest ita fere explenda:

ἄλλα δ', ὅσ' οὐρανὸς ἐντὸς ἀπείριτα κεύθει ὑπερθεν,
ἄστρα πολὺ πλέονα σποράδην πεφορημένα κείται.“ K. —
14 οἱ διαγανότατοι G, οἱ δὴ ἀγανοτάτον A. — 16 καὶ δεί-
ηκλ'] Α' δίκηλ' G, (κόσμου) δεικήλων A. — 19 δράμενος
G. — 23 βορέον G. — 24 κεφαλὴν G. — 28 οὖς *edd.*
[|| σφαιρεῖ G. — 30 Τῶδέ τε G. — 33 ἔπτ'] E' νθ' G. —
34 δὲ] τε *edd.* — 35 Ω̄ς μὲν γὰρ πρῶτος τὰ πόλου G, ὃς
μὲν γὰρ πρώτιστα πόλου A K. Post πρῶτος duo hemistichia
excidisse nunc demum intellexi. — 37 τροπικὸς] τροπᾶς G,
τροπαὶ αὖ A. — 38 Γείνονται μεσάτοι τε G, γίγνονται μέ-
σατός τε A. „Facile modo rem explanare poterat ceteris
convenienter: τὸν δὲ μέτα τροπικὸς θέρεος πνοιλαμπέος ὥρης
γίνεται, ἐξεῖται δέ, δι' οὐ πύκλον αἰθέρος οἷμοι τείνονται

μεσάτοιο, δι' οὗ θοὸν ἄρμα τιτανῶν — “ K. — 39 ἡ ὁ
G. — 40 χειμερίης τε G, χειμερίης γε A. — 42 φράξουμαι
ῶραν G. — 46 ὁρθὸν] οἶον G, αἷλαν A. Cave ex 36 οὕ νο μ'
conjicias. — 49 δίκην G. — 51 ὑπ'] ἐπ' v. „MS. δόποσις“
Gron. — 55 ἐπαμοιβάδες ἔξωσαντο G. — 57 ὕνπερ edd. ||
ἄριστοι G. — 60 οὐ] ουν G. — 65 ἐλάται] ναῦται v. — 67 Οἱ
τένοι G. — 70 Φ'] δ' edd. — 74 ἔπι] ἐνὶ G, (όγδοάτη μοίρη)
ἔνι A. — 76 αὐχένιον v. — 82 δύο σὺν] σὺν καὶ edd. —
89 ὑπερέοντα G. — 90 διατριβοντ edd. — 94 Σκέπτεν
ἐκπερ G, σκέπτεν ὑπὲρ A. || γυῖα edd. — 96 λαγῳὸν G. —
99 νότιον v, sed „νοτίου distinctione post hanc vocem posita
H.“ A. — 100 στέρονον μέγα G, στέρονον μέτα A. — 104
ἀκροτόμοισι edd. — 105 ἐκ πορνφῆς G. — 107 Ε' στᾶσι
ἀστεμφεῖστε καὶ G. — 108 ὀλκοῦ] ὅμοῦ G. — 109 Φ'
ομ G. — 112 γαῖαν G. — 115 ἐπιτέμνετ' G. — 116
γαλαξιέου G. || βαιός edd. — 121 Τόξον edd. — 122 ἀκρό-
τατον κέντρον θηρός φονιοῦ τε (— οὗ γε A) μέσσον edd. —
123 ἥδε] καὶ δὲ edd. || ἄκρον] ἄστρον edd. — 128 δεξιερῷ
edd. — 134 ἐνὶ edd. — 136 ἵροι] εἰροὶ G. — 137 ἐπεί
τ' ἐτάνυσσ' ἐπάτερθεν edd. Em R. — 142 ἀρείους edd. —
143 πλέον G. || κανοὶ δ' ὄγε G. — 148 κλυτοφεγγοῖς edd. —
151 ἐτέροισιν G. — 152 δεσμῶν G. — 156 ἐκθεμένους
edd. || πάλι δῶμεν] ἀπέδωκεν v. — 161 ἡ ἐν πελάσι φρο-
νεῦντας G, ἡ ἐκπεράαν τι, φρονεῦντας A. — 162 ὑποπε-
πηγῶτες G. — 163 Ο"σσάτε ἐκτελέοντιν G. — 164+165 Pro
simplici versu ita a nobis restituto leguntur in G hi duo = 155
sq.: Πολλάκι δ' ἀλλοτρίων παῖδων πατέρας καλέεσθαι Δῶ-
κεν, ἡ ἐκθεμένους ἡ καὶ σφετέρους ἀπέδωκεν, quos scripto
παῖδας pro ἡ καὶ retinuit A eosdem supra unciniis circumdedit,
utrumque male. — 166 ὁρίοισιν] οἴκοισιν G. — 172 δ'
ἔτι ἀργαλέους G, δέ τοι ἀργαλέους A. || τε om G. — 177 παρ-
εὼν] ἐπιὼν G, γ' ἐπιὼν A. — 178 ἵδε] δὲ G. — 180 et
179 transposuit R. — 182 Δῆθι κι καὶ G. — 186 μάλα
γανδρουμένους G, μάλ' ἀγανομένους A. — 188 ἐτέρων G. —
193 καὶ λαλῆς — ἡ γλῶσσαν edd. — 195 προπταδίους edd. —
201 καὶ δ' ἀντία G. — 205 ἐσθλῶν edd. — 207 ἀπο-
θέσφατα G. — 209 βιότῳ G. — 216 οὖ om G, η posuit
A. — 217 δεδαῶτας edd. Hujuscemodi versum addidisse vi-
detur: ἡ χρεώ, ἐνθα καὶ ἐνθ' ιθυνέμεν εὑ δεδάασιν,

cuius clausulam ut satis probabilem textui intuli. — 218 εἰς
 ὅσον G, εἰς τόσον A. — 222 Παντοίους G, παντοίων sequen-
 tibus junctum A. — 224 Θητοὺς ὄλλυσι καὶ G. — 225 καὶ
 σηκῶν μακάρων ἵερούς (ἱερούς G) τε προέδρους edd. — 226
 ἔξαιτους edd. — 228 δ' om G. || εὗ] ἐν v. Em A. — 229
 φθέγξον τ' v. — 230 τ' om edd. — 234 μίτραις edd. —
 235 τοῖς δ' αὐτὸν γεράεσσι ἵεροῖσιν G, τοῖς δ' αὐτὸν γεράεσσ' ἵεροῖσιν
 A, τοὺς δ' αὐτὸν γεράεσσ' ἵεροῖσιν K. — 237 Ω"πασεν ἐκ θα-
 λάμου (,MS. θαλάμους"). δῶκεν δὲ λέκτρα γυναικῶν G, ὥπ.
 εὐθαλάμων· δῶκεν δέ τε λέκτρα γυναικῶν A. — 238 ἐν ἔησι
 τ' ἐνὶ πολέεσσιν ἀριστους G, ἵδ' ἔησιν ἐνὶ πτολίεσσιν ἀριστοι
 sequentibus junctum A. — 241 τετιμημένον G. — 242 ἡδὲ
 καὶ v. — 243 πόρον G. An φέρον? — 246 πολὺν ὄλ-
 βον G. — 247 ἐπ' εὐφροσύνης G. — 250 δ'] τ' edd. || ἐν
 δ' ἑτάροισιν edd. — 254 παιδεύματ' suspectum. An μελε-
 τήμα τ' seu tale quid? — 255 δ'] δ' G. — 256 δίφρῳ
 δίφρῳ G. || ὅθι τ'] ὅτι G. — 258 πειθὼ δύως] πειθομένους
 v, quod ferri non posse jam olim intellexeram de emendatione
 incertus, quam certissimam nunc suppeditavit v. 241. || μετέ-
 χουσιν edd. — 261 Ε"ντε δίκαιας πολίεσσιν G. — 264 δίκαιας
 G. || ὑπ' edd. — 265 κεῖνο G, κείνας A. — 272 χερσὶν
 ὀλέκουσιν G, χείρεσσ' ὀλέκουσιν A. — Ordine, qui necessario
 mutandus erat, retento 269 τελοῦντες et 270 νυμφεύονται A. —
 276 διωάδας GK, διωιάδας A. — 277 συνεύνοισιν φιλότη-
 τος G, συνευνῶσιν φιλότητος A. — 278 αἰὲν κλεπτομένης
 edd. — 279 ταὶ τίους] τοὺς ἴους (,MS. τους ἴους") G, τοι
 τίους] A. — 281 sq. ἀλόχοις, καὶ αὐτῶν εἶνενα δηθὰ E' ν συν-
 οχῆσι γένοντο, * καὶ ἀλλήλους ἀθέριξαν G hac nota addita:
 „In marg. γρ. καὶ ἀπλήτοις ὀχέεσσι.“ Quod suo loco restitui.
 Videtur autem tale quid excidisse: — — — καὶ ἀλλήλους
 ἀθέριξαν σφῆσιν ἀτασθαλίησι, καὶ αὐτῶν εἶνενα δηθὰ etc. Re-
 tinuit G scripturam A. — 283 ἐνεικαν em A; ἔδωκαν edd. —
 290 Τὰς δ' ἄλλας ἀνδρᾶσιν ἴσαις κάμινουσαν ἀνίαις G, τὰς δ'
 ἄλλας ἄνδρεσσιν ἴσαις κάμινουσιν ἀνίαις ordine retento A. —
 286 φιλότητα λύπην τοκετῶντ' G, φιλότητ' ἀλύκην τοκετῶν
 A. — 287 ὁχλήσει G. — 288 βρέφη ὡμοτοκοῦσαν G,
 βρέφη ὡμοτοκοῦσιν A. — 289 ἐν] περὶ edd. — 294 πρὸς
 δὲ] τοῖσι G, ἦσι A. — 296 δεδαηκότας G. — 297 καὶ
 κρίσιας θαμινάς] Κρίσιας εἰδίας G, κλήσιας αἰδίους A. || πν-

πνάτ' ἔχοντες G. — 299 τε ομ G. — 300 παίδωντέ καθηγητῆρες G, παίδων γε καθηγητῆρες A. — 303 ὕσσων βιότῳ G, ὕσσων βιότῳ A. — 305 Πλαστογράφον G. — 308 παρθεμένους G. — 309 παῦρα] πολλὰ edd. || χρηστὸς G. — 311 ἔδραισιν] ἀνδράσιν G, εἰδόσιν A. — 312 λασθαῖς em Lobeck., λάσθαῖς edd., θωαῖς K. || σεβέονται G. — 318 τιμᾶς ἵδ'] τιμαῖσιν G, sed „MS. τ' ἴμαισιν“; τιμῆσιν A. — 321 ἐοικότατοι μὲν G. — 324 γραφίοις] γραφαῖς G, γραπτοῖς A. — 323 μορφᾶς θηρῶν πάντων τε edd. — 326 απεθήκατο G. — 331 τ' ομ edd. || ἥδ' ἄρ' ἀοιδούς edd. — 333 τεύκτορας] εὗρετο G, εὑρφρονας A. — 334 ἥδε] Οἱ δὲ G, οὐς δὲ A. — 344 ἄμα] μέγα edd. — 346 χαλέψας] καλύψας G. — 350 καὶ] ἦ G. — 351 ἐτέρους G. — 355 ἀπέδωκε G. — 360 αὖ edd. || ἀλόχοισι G. — 364 Ἡελίοιο] ἡελίστε G, ἡελίου γε A. — 367 ἔιζηται G. — 374 ἵδ'] ἀθ' G. — 381 ἐπ' ἀλλήλους καὶ τ' αἴσχεα edd. — 384 δ'] τ' edd. — 390 Η"ντ' G, ἥν γ' A. — 391 ὠσαύτως edd. — 392 ἀνθρώπων v. — 393 βασιλῆα G. — 394 οἱ δ' ἄρ'] οὐ γὰρ edd. — 396 Μήνης G. — 404 ἐν] ἀν edd. — 405 ἀντολίαις A. || λόντες ἄτ' ἐξ] ἐόντες εἰς G, ἐόντες ἐῇ A. — 406 παρεόντες] περ ἐόντες edd. — 407 Ε' σπέριοι δὲ βραδιότεροι προϊοῦσι G, ἐσπέριοι δὴ βραδύτεροι προϊοῦσι A. — 408 δειλοὶ δ' edd. || μαλεραῖς v. — 411 τελέθει ξυνὼν G, τελέθει ξυνεὼν A. — 415 δὲ] τε edd. || καὶ πατρῷον οἶκον G. — 422 ἀμείνων G, ὀμείνον' ordine non mutato A. || τε δεινὸς G, τε δεινά A. — 425 ὄλοωτερος edd. — 421 Η"σσον G. — 428 δούλαις ἦ πενιχραῖς G, δούλησι πενιχραῖς A. — 429 ἀειωᾶς] ἀττως G. — 430 ἐφεξομέναις G. — 432 πάσης] πολλῆς v. — 433—435:

E' ζομένος ποίησε βίος μάλα παναγήτες,
Α' νέρας ἀφνειὲς, μάλα * δὲ δυωάσιν ἀνάσσων,
Πρῆξιν δ' ἥσσονα δῶκε καὶ ἐμ πρῆξιν ὑπ' ἄλλοις.

G hac nota addita: „* MS. δ' ἡώαισιν.“ A 433 post μάλα add τοι, 434 δ' ἡώησιν et 435 πρῆξιν τ' ἥσσονα δῶκε καὶ ἐν πρῆξεσσιν scripsit. „Patet hic quoque plura intercidisse, quae hoc fere modo olim integre lecta fuisse facile omnibus persuadeam: ἔξομένοντος δ' ὥπασσε βίους τέχνας τε βαναύσους ἀνδράσι τειρομένοις, μάλα δ' ἡώησιν ἀνάσσων ἀνέρας ἀφνειοὺς ποίησε πόλει παναγήτους

χρήμασι καὶ τέχνησιν, ἐν ἐσπερίῃσι δὲ βαίνων προῆξιν θ' ἥσσονα δῶκ', ἐν προήξεσι τ' ἔμμεν ὑπ' ἄλλοις.⁴⁴

Ita ego olim, nec hodie quidquam est, quod mutandum videatur, nisi quod nunc 435 singularem προήξει⁴⁵ scripsi propter προῆξιν. — 438 δὲ σὺν αὐτοῖσιν G, δ' οἶν τοῖσιν A. — 440 θυητοῖσιν μογερὸν βίστον edd. — 448 μελάθρων] θεμέθλων edd. — 450 χρήζουσιν ἑταῖροι G. — 455 ἐπ' ἔργοισιν ἕοῖς G, ἔργοισιν ἕοῖς A. — 456 δύναντ' G, γε δύναντ' A. — 461 Ἐρμέταο v. — 468 μεγαληνορίαις χαλδοντας edd., sed μεγαληνορίαισι M. — 472 δὲ om G. — 473 συννιοῦσα G. — 483 εὐθὺ (sed „MS. εὐθὺς“) G. — 487 βιότῳ edd. || ἄλλην G. — 489 γενέθλαις edd. Fortasse etiam προτέρην scribendum. — 492 ἡ καὶ] Η"τοι G, ἡ τοι A. — 493 πρώτως edd. || πλήρης edd. — 496 δ' αὐτὸν δ' οὖν v. — 501 ἐπει] ἐπὶ G, quo retento κύκλῳ ἐπὶ πλήρει dedit A. —

In fine add G *MANE'ΘΩΝΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ | ΒΙΒΛΙΟΝ* B.

LIBER III. (II.)

Argumentum: A. ἐν παντὶ τῶν ἄλλων] ἐν ἄλλῳ τινὶ τῶν edd. — *B.* ἀποτέλεσμα... ἀπαλλάστως εὑρίσκομεν ὅντα, κἄν G, unde καὶ πότε τῶν ἀνθρώπων ἀποτελέσματα ἀπαλλάστως εὑρίσκομεν ὅντα conj A. — ἀντὶ μεσουρανήματος G. — ἀναμετροῦντες] οὖν μετροῦντες G. — *A.* Ἡλίου] "Ἄρεως edd. —

7 πισύροισιν G. — 10 διώλεσε πάντας G. — 12 ἐσ τ' ἄν G. — 13 ζωίοις (om δ') G. — 15 κριῶθ', δόποτ' ἀνέρες G. — 19 γῆρας edd. — 28 ἔρδεσσεν G. — 29 λίπεν γενετήρ G. — 30 κρύψι G. — 33 πατρῷσιν ὑπὸ G, πάτρησιν ὑπὸ A. — 34 προήξεις edd. — 36 ταῦτα edd. — 38 λαοῖς? — 42 κηδεστὰς edd. — 50 Fortasse θαρσαλέους τ' ἔρδει. — 55 αἰεὶ δῶκεν edd. — 56 βιότοιο τ' ἀμέρδει v. Cfr. II, 454. — 57 δέ] τε edd. — 58 περ ἐνι] πάτρο' ἐνὶ μ G, πατρὶ ἐν A. — 59 θ' ἄμα G. — 60 ἀκάχησε suspectum. An ὡπασσε seu tale quid? || γυναικας edd. — 63 συναστρῶν G. — 65 καὶ θητὸν edd. || ἐὸν] An ἀεὶ? — 70 φίλης] βίη edd. — 74 ἦ] ἦ G. — 77 ταῖς δ' αὐτῷ ἀλόχοις edd. Em A. || ἐσθλὸν edd. — 78 πλεινὸν] κείνων v. — 80 ἴδρυσε, τῶν καὶ G, ἴδρυσ', ἐξ ὧν A. || ἵδε] ἐπὶ edd. — 82 ἡδὲ] καὶ δὲ edd. || δ' ὅτε μέντοι G, ποτὲ μέν τοι A. — 86 δῆθ' ἄμ' G. — 89 μέ-

λαθο' G. — 93 καὶ θ') καὶ δ' G. — 94 θεσπίζει G. —
 99 ἀργυραμοιβοὺς edd. — 102 σοφίην edd. — 105 γη-
 θεύοντας G. — 106 Ε'ς ἀν G. — 113 ἐπινοή olim sim-
 plicer pro ἐνὶ πάτοῃ scripsi nihil de lacuna suspicatus. —
 122 θ' ἄμα G. — 124 Η'ματίη δ' ἀντ' ἡσσων G. || εἰ] ἦν
 edd. || μιν] μὲν edd. — 128 ἔστ' ἀν G. — 130 αφῆκεν
 edd. — 132 „Post hunc versum hujuscemodi verba excidisse:
     ἀστέρες ὅσσα τελοῦσι, τάδ' αὐτίκα νῦν καταλέξω,
 constans poëtae usus evincit.“ K. — 140 κάμνε G. — 141
 Ε'ντ' ἀν G. — 143 δὴ βαιὸν G. — 144 καὶ] γὰρ G., δ'
 ἄρο' AK. || θ' ἄμα G. — 147 δ' οὖν edd. — 149 ἔς] ἦ
 G. — 151 ἰδ'] ἦ δ' G. — 152 ἔοι] ἐνὶ G. — 154 ἀλλ']
 καὶ δ' v. || ἀγάπης ἀναθέσμους G. — 157 Μαχλαῖς G. —
 158 δύνησι] δύνη G. — 161 μάλ' αἰνῶν] παλαιῶν edd. —
 172 Θρεψαμένας ἀσέργονος' G., Θρεψαμέναις, ἀστέρογονος' A. —
 175 Μόχθον G. — 177 ἀρχομένης G. — 178 μεγάλοις
 edd. — 180 ἀπ' ἄμετρον] ἄμετρον G., δέ τ' ἄμετρον A. —
 184 γάμον ἴμερόντας G. — 185 τ'] γ' A. || τίονσ' ἄμ' ἀπο-
 τας G., τίονσ' ὁμοκούτας A. — 188 δ'] τ' edd. || ἄφενοστε
 φρένας βασιλῆιον G. — 193 „Hunc versum hoc ex II, 255
 intrusum arbitror.“ K. — 194 ἐπεμβεβαώς G. — 197 αἴ]
 καὶ edd. — 207 ἐπείγητ'] ἐπίτητ' G („MS. ἐπιτητειδύ-
 σιν“). — 217 δνοῖς G. — 222 Η'ἐ μὲν G. — 224 με-
 γάλους ποτὲ δ' αὐτὸν edd. — 225 ἡὲ] ἦ edd. — 226 ἔχωσιν]
 ἔωσιν edd. — 231 ἀπειράτε ἔστι G. — 233 ἐπιλέξωσι
 θεοί suspectum. — 235 ὅγε] ὅτε G., ὅτε A. — 236 ἦ ἄγαν
 αὐξεῖν („MS. αὐξεῖν“) G., ἡὲ γ' ἄναξιν A. — 237 τ' ante
 ἀνδρῶν add G. — 239 θαλάμοις, λήιοισι (sic!) G., θαλά-
 μοις, ληῖοισι A. — 240 λείαις, παντοίαις τ' ἀγέλαις edd. —
 241 ἡναλίων G., εἰναλίων AK. — 246 δεινὰς ἄτας γ' edd. —
 248 δ' εἰ πέντοισιν ἐπεμβεβαῶτες δρῷντο edd., sed „In marg.
 MS. γρ. δ' εἴγε σὺν ἡελίῳ ἐπεμ“. Unde emendavi. — 253 εἰ
 μή πως εὐεργός δρῷη edd., quod retinueram inserto δ' post
 πως. — 254 Καὶ πονμω (sic!) G. — 261 ἦ ὅτ' ἐν edd. ||
 ἡπείροισιν edd. — 263 Ω"ςε πάλιν θλιψθέντες G. — 264
 ἥδε καὶ ἡμερή (ἡμερή G.) τὰ edd. — 270 „In ora MS. no-
 tatur hunc postponendum sequenti versu.“ G. Nec tamen justum
 ordinem restituerunt, sed γε pro τε scripserunt AR. — 271 τ'
 post καμάτων add. edd. — 272 ὑποδερόμενοι edd. — 274 αὐ-

τούς δ' ἔρδει G. — 276 ψυγμῷ edd. — 281 ἡπτον edd. — 283 ἔχειν ἐνὶ δώμασι v. Cfr. VI, 144. 201. — 288 λαλίης G. — 295 τρίγωνος v. — 299 ἀγαθῆστε τύχοιεν G. — 302 αὐτοὺς G. — 304 ἀπείριτον] ὑπερόχον v repetitum ex 303. Cfr. II, 262. — 312 δ' ἄρα] γάρ edd. — 314 ἐπιμαρτυρίαις τάδε G. — 328 πρήξει δ' ἐν edd. — 330 ὑβρισταῖ] Τ' βρεις τε G. || τε om G. — 334 καὶ τ' G, καὶ τ' A. — 338 κακὴ πόλιν ἔδραμεν αἰνὴ G, κατὰ πτόλιν ἔδραμεν αἰνὴ A. Cfr. II, 298. — 340 τὴν δ' G, quo retento 339 Ἐρυμῆς τετράγωνος ἢ ἀντίος η A. || τροχάσῃ edd. — 351 „Poteris animo hic repetere v. 334: εἴκελα καὶ δ' ἄλλαις ἐπιμαρτυρίαις τελέοντιν.“ K.

356 παλαισμοσύνησιν edd. — 357 τ' ἀγασθενέες] μεγασθενέες edd. — 363 δὲ κενῶς G, δέ κεν, ὡς A. || φανείειν G, φανεῖεν A. — 374 ἔξανύοντ' edd. || μενοινά G, μενοινή A. — 380 Α"λλο τόδ' G. — 382 Η"κουσιν G. — 383 ἐπὶ] ἐνὶ edd. — 386 ὅππότε δ'] ὅππότε G, ὅππότ' ἀν A. — 390 λήθουσι G. — 392 θηλυτέροις δ' ὅπότ' edd., sed „MS. δοτ'“ G. — 397 ἄροις αἰνὰ] ἄρενα G. — 400 δῆσατ, edd. — 402 ἥδ'] εἰ δ' G. — 405 ἄφεσιν G. — 410 δύο φῶτ'] Φαέθων edd. — 411 Η"τ' ἀν G, ἥ δ' ἀν A. || μοιρεσσι G. — 416 εῦροις edd. — 417 σκέπτεο G. — 418 κείνου τε περιμοιβαῖσι δάσασθαι et 419 Τῶς γάρ κεν πλειόνων ἀριθμὸν μοιρῶν τε φράσαιο G, κ. τ'. περὶ μοιρησι δ. et 419 τῶς γάρ πλειόνων ἀ. μ. τ. φ. A. — 424 αὐτοῖ γε edd. — 425 γεινομένοις G. — 427 πλευρῇ G. —

In fine add G *MANE'ΘΩΝΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ | ΒΙΒΛΙΟΝ Γ.*

LIBER VI. (III.)

4 καίπερ θανάτῳ θυμὸν edd. — 11 τεράτων G. — 12 γενεῆ G. — 18 γενέθλη G. — 25 ὄσοις ἐπι] ὄσσοις G, ὅπόσσοις A. — 30 σελήνην G. — 32 ἐπέχων edd. — 41 καὶ τότ' ἐπ' v. Vid. ad Quint. I, 120, cuius a norma non dissentire nostrum patet ex VI, 33. 92. 165; et cfr. IV, 127 = I, 292. Tum ὑπ' ὠδίνεσσιν vide 49. || θαιφθέντ' M, θρεφθέντ' G, θρυφθέντ' A. — 43 ἔοι] ἐνὶ G. — 45 Α"θρης (sic!) G. || ἀν om edd. — 48 ἴόντος v. — 49 ὄλι-

σθον] ὄλοντο edd., quo retento Axt. I. c. ad versum sequentem adscripsit: „Αγχι ποδ. ist auf jeden Fall verderbt; wenn es noch μεσσηγύ hiesse! Vielleicht schrieb er Εἰλείθυιαν, oder ἀμφιπόλοισι.“ Frustra! — 50 ἐπ'] ἐς G. — 56 ἵσοι AK retento in fine τέκεσσιν, pro quo nunc ex 145 τίεσκεν scripsi. Lacunam enim subesse hic minus probabile videbatur. Etiam Axt. I. c. jam Dorvillianum ἴσον γονίμοισιν ἔτισεν probat. — 57 Η"ν δὲ ὄλως G. — 58 ὑπαι G, ἀπαὶ A. || χελεσι δεφθὲν G. — 59 ἐνούλησεν G, αἴν' ὅτλησεν A. — 67 Ριφθέντ' ἐκ χώρης G. — 68 δουλοσύνη — ὁῖξνοῇ edd. — 70 ἐφεσπόμενος G. — 71 Μήνης G. — 79 Αρεως ἐπομένου G. — 83 ὠρονόμου G. — 86 ὁ δὲ] τόδε G. — 90 ὥγ] ὁ δ' G, ὥδ' A. — 96 ἕωσιν (sic!) G. An ἕωσιν? — 98 βορήν τέ μιν edd. — 99 Η" πάλι δ' ἀρδήτοις G. || τοκέεσσι γένονται G, τοκέεσσιν ἔσονται A. — 100 θ' om G. — 105 ἀγνοστορόφον G. — 106 φαινόντων edd. || ἦ ὅτε τοῖσιν G, ἦτε τοῖσιν A. — 113 Η"εις G, ἥηες A. — 114 ἔκαστον? — 117 γενεῇ v. — 122 πέλη Φαέθοντι ἀριγνώτῳ ἴσόμοιρος G. — 129 Ἐρμείηστε G. || βλοσφήτε Κυθήρη G. — 131 μετερχομένοις G. — 137 αὔτη edd. || ἀγαῆσιν G. — 151 ὑπὲρ θώρης G. — 153 Lacunam post hunc versum esse jam olim Axt. vidit, qui nunc dubitanter μὴ λέπτρᾳ πόρωσιν conjectit. — 162 δεχνυμένη G. — 164 ὁρώντες G. — 167 τοῖσιν γὰρ edd. — 171 τες δ' αὐτὰi καὶ ηυκλήροιο (sic!) G. — 172 ἐφ ὠρῆς] ὥης (sic!) G, ἥησιν A. — 173 Η" ὅτε G. — 175 κασιγνήτοις πατέρων, σφετέροις τε τοκεῦσιν G, κασιγνήτοις πατέρων σφετέροις τε τέκεσσιν A. — 176 ἦν δ' Αρης ὑπογείω ἦ δυτικῷ ἐνὶ κέντρῳ G. — 180 ὑπείη edd. — 182 κρυπταδίοις edd. — 183 φιλωθεῖσαι G. — 184 λάθρης G. — 192 τόθ'] ὅθ' G. — 193 αὐτῶν] ἄλλων G. — 198 ἔνιφθεν G. — 201 ἀρπαγίμοις νύμφαι G. — 204 συνέουσιν edd. — 208 γένοντο, ἵδ' αὖ G, γένοντ', ἥδ' αὖ A. — 209 αὐτοὶ δ' αὖ μάχλοι edd. — 210 τε om G. — 212 Δέχνυνσθαι ξυνίῃ στονάχῃ ἐνεκεν G, δέχνυνσθαι ξενίης στοναχῇ ἐνεκεν A. — 214 ξώιων ενὶ μήνην (sic!) G, ξώῳ ἐνὶ Μήνης A. — 216 πέλοι ἀνδρὸς G, πέλοι ἀνδρί A. — 219 ταῦτα edd. — 220 ἀλόχω ἐνὶ edd. — 223 σχήματα edd. — 224 πατ'] μετ' v. — 232 κατόπισθ' edd. — 233 δῶκαν καὶ δισσοὺς edd. — 240 ὥδ'] τε καὶ G. — 242 οἶκω K, errore nescio quo. — 245 ἔρ-

ὅεσσαν G. — 251 λάβονται edd. — 252 ὅπου G. — 253
 ἄλλοι δ' ἐν ζώοις δισσοὶ edd. — 255 παῖδες edd. — 261
 κ' om v. — 270 ὁρῶ G, ὁρῶ A, qui εἰ pro ἦ scripsit. —
 275 οἱ γάρ τοι G, οἱ γάρ τοι A. — 287 Εἴηται G. — 288 ἡέ
 γ' edd. — 295 εἰ δ' ἄρα πως ἀστρων κατ' ἀπείροινον οἷμον
 edd. — 296 ἔοι] ἐνὶ G. — 298 „MS. ἐκοντη et superscr.
 ἐκοντει.“ G. — 299 λιτοὶ] αὐτοὶ edd. — 301 βεβαῆσι G. —
 305 ἐπὶ φωτῶν G, ἐπὶ φωτῶν A. — 309 τ' om G. — 312
 ἀφ' edd. — 314 ησι G. — 315 τ' om edd. — 321 τινι
Mήνη] Sic em Dorvill. ad Charit. p. 678; τις μήνη G, τις *Mήνη*
 AK. — 322 αλλήλων G, quod tacite mutavit A. — 329 μηδ'
 ἦν τινι G, μηδ' ἄν τινι A. || συνάπτῃ A, errore. — 334 Ζῆνα
 G. — 342 πέντοα G. — 343 ἐπανθῆρες G. — 346 Η' εί-
 κελα G, „Superscr. ηἴκελα“ Gron., ἦ ἵκελα A. — 350 σοφίης
 G, σοφίης A. — 351 τελέθονσι G. — 353 Εἰσεοῦσι G. —
 359 Καὶ δ' ἄρα κ' ἦν τροπικοῖς G, καὶ δ' ἄρα καὶ τροπικοῖς
 A. — 360 στερεοῖσιν ἔποντες G, στερεοῖσιν ἔποντες A. —
 362 δ' ἐνυγροῖσι G, δ' ἐνύγροισι A. — 363 ξοινὴν G. || δ'
 ὅτε G. — 365 καὶ τ' ἀπταίστονς suspectum: an καὶ πανσέ-
 πτονεῖ? — 371 ταῦτα γὰρ G. || ξοινὴν G. — 375 δοπάλοις
 τε] δοπάλοισι v, quo retento στιβαροῖς sive βριαροῖς (ex 417)
 scribi deberet, cum σθεναροῖς non sufficeret. — 380 δύναντι
 edd. — 383 Δὴ βαιὸν G. — 385 ἰδὲ] δὲ τε G. — 389
Σήμασιν εἰδέ γε G, σήμασιν εἰ δέ γε A, sed σήματος M, pro quo
 „alius κέρματος praetulerit“. K. — 390 Α' σσοτέρῳ G, ασσοτέρῳ
 AK. — 398 πέντον G. — 399 περ] μὲν v. || κάλλιμος
 G. — 400 ὁρῶντο G, ὁρῶνται A. — 401 αἰόλα] ἄλλα
 τε edd. — 407 βροτῶν G, βοτῶν AK. — 419 ἐν] Εἰ G. —
 420 ἡέ τ' edd. || τήκοντες G. — 426 κείνην G, κοινὴν A. —
 430 ἄλλ' ἐν] ἄλλον G, ἄλλον A. — 432 ἐῦνήτοιστε G. —
 434 περόνησιν edd. — 439 δ')] δὲ G. — 442 καὶ] κατ'
 G. — 443 ἵπταμένοις G. — 444 Πιδναμένονς G. || ὑπ'
 edd. || πετεινῷ G. — 447 παιδῶν paullulum suspectum: an
 φορτῶν? — 448 ἐπ'] ὑπ' v. — 450 Πυρόεντος G. —
 451 ἦ κ' αὐτοὶ G. — 453 θοῶν] βοῶν G. — 454 De re-
 petita clausula magnopere dubito; facile tale quid et scribi a
 poëta et omitti a librario potuit: ὥμοβόρων θηρῶν ἡγήτορας
 ἄνδρας. Cfr. IV, 245 sq. — 460 βλαβερῆ] μαλερῆ v. Quem
 fugit Homerica ὀλοώτατος ὁδυή? — 466 ἡέ] ἡδέ v. —

470 ἀρθέντες] ἐνθέντες edd. — 473 μάντεις ἀστρονόμοι οἰων. edd. — 474 τ' post θυέων om edd. — 477 Κεῖνοι γ' ἀλλήλων G, (ὅς πάλι δ' Ἐρμοῦ.) κεῖνοι τ' ἀλλήλους A. — 481 συνέφηναν G, sed οὖν ἔφηναν M. — 484 βροτὸν G, βροτοῦ A. — 485 ἐφέσπηται, πολύπλαγκτόν περ G, ἐφέπη, ποντίπλαγκτόν A. — 486 νηός θ'] νηώς G. — 498 θῷηνητὰς G, θῷηνεῦντας A. — 499 κατ' αὐτὸν G, καθ' αὐτοῦ A. — 501 Η"ν αὐτᾶς G. || ὁλοῆσιν ἐπαντᾶς G, ὁλοῆσιν ἐπ' αὐτᾶς A, quod si recte haberet, jus naufragii innueretur ab hominibus litoralibus etiamnunc passim exercitum. Verum piratas potius intelligi jam olim monui. Sed emendatio non nimis certa: poterat etiam aut ὁλοῖς ἐπαγωγαῖς aut aliud quid scribi. — 502 ἄτερ G. — 503 τε] γε edd. — 506 ήὲ ὁύθμοιο edd. — 507 βητάρμονας ἄνδρας ἔοντας edd. — 508 Θῆκαν, ἥ G; Θῆκαν, καὶ A. || λάλους edd. — 515 Κρόνον G. — 517 ψαφαροί v. — 523 Λυδοῖο G. — 525 μιμητῆσι G. — 533 στεγέεσσιν G. || αἴσχια G. — 536 τε om G. — 538 διδύμη G. || ἀγείρονται edd. — 540 Suspectum hic quidem ἄφνω, quod III, 261. VI, 198. 648. 719 recte habet, nec praestat quod A conjectat ἄφαρ: potius ἐὴν ex consuetudine videtur. — 543 ἐν στέρονοισιν edd. — 553 τοῦτο] ταῦτὸν v, quod pronomen recte legitur 219, sed alterum 119. 429. 636. — 544 δ' ἡπειτα edd. — 547 κ'] γ' v. — 554 Ἐρμῆν edd. — 560 πινυτάς G. || παραβλῆτας edd. — 566 πρὸ δύσιν G. — 567 δ' om K errore. — 575 φανῆ] φάει edd. — 577 Ο"ςεα δὴ νώτοις σφετέροις G, ὀστέα δὴ νώτον σφετέροις A. || ἐπ' edd. — 580 Μηδὲ G. || ἀποτμῆγεσιν G, ἀποτμήγουσ' id' A. — 584 ἔτενξεν edd. — 592 ἀεί] ἀδεν K. Illo restituto lacuna indicanda fuit. — 600 δὲ] τε edd. — 598 ἥξηρῶν] ἥξει ὑγρῶν edd. — 599 τελεῦσι edd. || τ'] δ' K errore. — 601 θέη] θοὸς G. — 602 ἀνιηροὶ v. — 605 δὺς ὑπ' ἐπείνη ἔη] δύσις ἐπείη G, δύση ἐπείη nunc conj Axt. l. e. — 611 εὐτε δὲ καὶ ut 606? — 617 σὺν τῷ] ἀντοῖς G, sed σὺν τοῖς MA. — 620 Λεύσει, ἐνκατένεαν^τ G. — 621 βροτοῖς edd. — 622 ἐποιτο edd. — 625 σοβέειν G. — 629 ἔξειν καὶ πενίην τε σίνη τε v; ἔξειν καὶ πακίην τε, σίνη δὲ conj. A l. c. 33: „von der Armuth ist erst im Folgenden die Rede.“ — 630 νόσους edd. — 643 μελέων G. — 644 ᾧτι G. || κέντρον] κλήρου v. — 646

ώπασσαν] ἡμερσαν G, ἐμέοισσαν AK verbo huic ignoto. || αὐδοντες G. — 647 τετράγωνος G, τετράγωνοι A. — 648 ὄρόων G. — 649 δυιώρην G. — 651 δεκατέτως G. — 663 πενήντας κρυελῆς v. Sed vid. 633. 679. — 665 ἀν] ἦν G, αὐτὸς A. — 666 συναφὴν G. — 670 κ'] γ' edd. — 673 ἔξεκύλισσεν G. — 674 τέχναις] τέχνεων G, τεχνέων AK. — 675 καλῇ] βάλλῃ A sine lacuna. — 676 μάλα] κατὰ edd. || πάντ'] πόλλ' v. — 678 ἄσπετος] ἄσπετά γ' edd. — 684 Ή"εις G, sed ἵεις M; ἵεις A. — 685 Τῶς G, τώς A. — 687 καὶ] ἥ edd. || καθύπερθε ἑόιεν G, sed καθυπερθεόειν M; καθύπερθεόειν miro errore A. — 688 τοίγ'] τότ' G. — 694 γεγαῶτες edd. || ἵκουσιν G, εἴκουσιν A. — 697 ἔσται edd. — 701 ἥ om G. — 702 πέλοι edd. — 703 εἰ] ἦν v. — 705 ἀμφοτέρων δμώων v. — 706 δέ κεν G. — 707 δ' αὐτῷ ἐν κέντρῳ Κρόνος G, δ' αὐτὸς ἐν κέντρῳ A. — 709 ἐπ'] ὑπ' edd. — 711 Α"μμ' G. — 717 δρῶντο G. — 723 Μήτινος αὐλέσαντος G, sed in M „superscript. αὐλυσαντος.“ — 730 δππόσα] ὅσσα γε edd. — 732 Post hunc hujuscemodi versum: σχήματα, τοῖσιν ἀνακτας ἵδε κρατεροὺς βασιλῆας,

excidisse demonstravi in praefat. p. XVI. — 734 οὐ κ'] οὐν v. — 735 τοίη ἀεὶ] τοιῆς ἀν G, (μαντοσύνησι γὰρ) ἀν τοίαις A. — 736 τῆδ'] τίν δ' G, δῆδ' A. — 737 γε] τε G. || ἔχων] ἄγων G, ἔγων A. — 741 τῆ μ'] τὴν G. || ἔφην ἐπολύλλιτος G. — 742 ὑστατίοισι μετ' v. — 743 τάδ' G. — 747 καθ' ὕρης] καὶ ὕρη edd. — 751 μούση G. — 753 αἰγιόχοιο θύγατρες edd. —

In fine add G *MANE'ΘΩΝΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ | ΒΙΒΛΙΟΝ* ε' *ΤΕΤΕΛΕΣΤΑΙ*.

LIBER IV.

1 πλάστιγγος G. — 4 ἔξονόμηνας G, ἔξονόμηνα A. — 6 ἡμιμητ' ἀποδέειν G, ἡμιτυῆγι πορείη A. — 7 θεομήτορα edd. — 17 ἐς βίον ὕρης G. — 21 ζωϊδίοιστε G, ζώδια δ' οἵς τε A. — 29 αἰθερολαμπῆ G, quod errore relictum in K; αἰθερολαμπῆ A. — 31 δέξει K errore. — 33 λύπης hic quoque G. — 35 Αν βιοτοσκόπον ut infra 572? Sed cfr. supra 28 κλυντοτέρμονος ὕρης, quamquam hic quoque ex 77 βιοτέρμονος praesto est. — 37 δρόμον G. — 38 ἡὲ

edd. — 40 πολέμῳ] πόλεών G, πολέων AK. — 43 πολύ-
κλεος οὖσεται οἴκους G, πολὺ κλέος οὖσετ' ἐσ οἴκους A. —
44 περιλαμπέος edd. — 45 ἀμφιπολεύει G. — 49 πότμῳ]
κόσμῳ edd. — 52 νοσερῷς edd. — 53 δύνοντα edd. —
56 παναθέσμιος ἀνήρ edd. — 57 αἰσχοεόμυνθος edd. — 60
κατὰ μόχθους edd. — 65 ἦν μὲν γάρ edd. || μεσόεντα G,
μεσσοῦντα A. — 68 „ἐκ τοίης τιμῆς μυστήρια τεύχετ
ἀπιστα edd., clausula v. 64 inepta repetita, quae sine dubio
invecta est, postquam genuina perierant. Eorum fortasse
leve vestigium restat in scriptura v. praecedentis, de qua ita G
scribit: „Sic edidi, quum in MS. esset ἀπλάτον διεκοσμήτορα
κόμπον, eique superscriptum ἀπλάτους διεκοσμήτορα, at in
margine γρ. θεομήτορα κόσμον, quod superius“ (v. 7) „occur-
rit, ut pateat locum diu fuisse ambiguum.“ Hinc ad τιμῆς ad-
didi δέ, versu lacunae signis expleto.“ Ita tum quidem dis-
serui, nunc vero locum mutilatum ex relictis laciniis satis pro-
babiliter mihi restituisse videor: cfr. II, 243. III, 80 de eodem
schemate. — 72 καὶ παλαιογρ.] ἐκ παλαιογρ. edd. — 76
τε om edd. || ἀχρήντας edd., ἀγορίεντας K. — 78 κρατέῃ]
κατὰ γῆς edd. — 81 σεληνιάζων τε νόσοισι edd. — 83
γῆστε G, γῆς γε A. || φέροιτο edd. — 82 ἵδ' ἐν] ἔτι G, sed
εἰ δ' ἐν M. — 85 ἐνόλβους edd. — 86 Θηλυγόνους δὲ
τέκνοισι καὶ εὐπάτορας κ' ἀτρέπτους G; καὶ ἀτρέπτους ceteris
corruptelis retentis A. — 87 δύναντος edd. — 88 πλαγιτὰ]
πολλὰ edd. — 89 ἐν ξενίησιν K, quoniam sequentis versus
defectum nondum perspexeram. Patet enim tale quid deesse:
— — — — — ἐν ξενίῃ τε
τὸ πλεῖστον ζωῆς θάμ' ἀλωόμενος τολυπεύσει,
εἰναλλας νῆσις τε διενθύνων βιοτεύσει.

95 γονίμην ὕδην edd. — 99 Ι"ξεσθαι G. — 102 πλουτο-
τόκος] πλειστοτόκους edd., τικτομένοις dubitanter K. — 104
δ' οὐχ ἔξει edd. — 105 Η'συχής G. — 106 τ' om edd. —
108 ἄμα τροχίη G, ἀματροχίη AK. — 109 σοι edd. — 114
λιτῆς] λεπτῆς edd. — 115 ὥλετο edd. — 126 ἦ] ἦν G,
ἦν A. — 127 σοφίησιν ἀρίστους v, quod apud hunc propter
129 mutandum erat: cfr. 141. 203. — 132 Post hunc alium ver-
sum deesse nunc demum intellexi, cujus quae textui intuli verba
ex IV, 45 et VI, 484 petita sunt. Vix dubito, quin olim totus
locus hoc modo scriptus fuerit:

ἡνίκ' ἀν ἐν παθέτῳ πόσμου μέσον ἀμφιπολεύη
οὐρανὸν ἐν παθύγρῳ η παλ πτερόεντι φασινθεὶς
ξωδίω—; cfr. VI, 451.— 134 ἔδρυς G.— 135 θ' αἰση-
σται] Θηράσσεται G, Θηρήσεται A.— 136 Ι' μερον G, ἰμέρῳ
A.— 137 ποινωνὸν πάντων G, ποινωνῶν πάντων A.—
138 ἐκ θαλάμων edd.— 141 Ex I, 303 intrusus videtur.—
145 ὄφθῆναι, γαῖης τε τεμεῖν παρπόν παρὰ νῶτα nulla notata
lacuna v. Versum, quem olim „multis tentatis emendare non
potui sed intactum reliqui,“ jam recte constituisse mihi videor:
de προστῆναι cfr. 63; tum tale quid excidisse videtur:

— γαῖης τε τεμεῖν πάτα ὠληας ἀρότρῳ,
γαῖης δ' ἀμηθέντα φέρειν παρπόν περὶ νῶτα.

Vid. σ 366—375. Nisi potius omnia ad messem referebantur
hoc fere modo:

— γαῖης τε τεμεῖν παρπόν δρεπάνησιν,
ἐλλεδανοῖσι δέειν τε, δετόν τε φέρειν περὶ νῶτα.

Cfr. Σ 550—556.— 147 ἔχοι G.— 154 μήνη τε edd. ||,
λογενομένη τε G.— 156 κείνοισι edd.— 157 Ε' ρυῆς δ'
εἰς οἴκεια G.— 159 Ε'' σσεσθαι G. || κείνα G, παινά A.—
167 ἀστροκυκλόεσσαν G.— 171 βαλῆ G, βάλη A. || φαίνοντι
edd.— 173 "Αρεος] αἰθέρος edd. || αἰολαπάλαστε προφανεῖ
G.— 174 τ' om G.— 175 In K lacunae signa non in
medio versu, sed post eum posueram.— 178 δὲ] τε edd.—
183 λυρικῶν] λογικῶν G, χορικῶν A.— 187 "Αρεος] αἰθέρος
edd.— 188 ἀπτίνεσσι G.— 191 παινίσματ' edd.—
194 ἐπ'] ἐν edd.— 195 ἐπανίσχωσι G.— 200 παπὰ
δεῖπνα] πατάδειπνα v. In clausula haud scio an ἐλκύσματα
λυρικά scripserit.— 206 Κυλλήνιος edd.— 209 εἴλικα,]
.ηνίκα G.— 211 μάντιας ἐσθλούς] μάντιν ἐθηκεν edd.—
212 ὑδρομάντις ἐρεξεν G.— 216 λυσσομανούντων edd.—
217 σεληνιάζοντα A.— 219 μίγα] μέγα G.— 220 μη-
δέων ἀπαμήτορας] παίδων ἰσομήτορας edd.— 227 ἵερο-
λήμπτονς G, ἵερολήπτονς AK.— 230 διαλαμπάδα G, διὰ
λαμπάδας A. || ἀντία] ἀπτίνι G.— 231 η̄ δρόμον εἰς] η̄ δρό-
μον η̄ G, η̄ δρόμον γ̄ A.— 233 ψεύσταις v. Cfr. 186. 344.—
235 παταναιδιστῆρας G.— 239 βαίνων] Φαίνων edd.—
240 τοξότεώτε βαλῆ G, Τοξότεώ γε βάλη A. || σελάεσσι μελά-
θρον edd.— 242 Λέων τε] λέοντος G.— 245 τ' om edd.
|| ἴμεροέσσης v.— 247 δ'] τ'.— 250 ἐν ἀλλήλοισιν G.—

251 ὁχθοφόρους G, quod ne mutes in ὄνθοφόρους, vid. 259. — 254 παρανχυσίησι G, παρανχυσίεσσι A. || μεληβιωλυτα M, μέλη βιόλυτα G. — 256 Πρὸς δέ τι G. — 259 ἀνθολόγοι edd., quod vix de φιξοτόμοις sive hominibus medicas aut veneficas herbas querentibus intelligi possit. — 262 Πάντ' ἐπὶ γαίης G, πάντ' ἐπεὶ ἐκ γαίης A. — 267 γαστρονόμους A errore. — 268 καὶ ἐμπορίης τε edd. — 269 μυσεροὺς σηπτάστε G, μυσαροὺς σηπτάστε A. Collato VI, 463 sq. patet hujuscemodi versum excidisse:

ἴχθυας ἐν τε λέβησιν ἄμ' ἄλιμη μελδεύοντας. —

274 ἀσθμοτόνοιο G, ἀσθματικοῦ AK. — 278 ἄκροις] ἔργοις v. — 284 πρατοπαγεῖς edd., πρατοπλαγεῖς K ex em Lobeckii Parall. gramm. Gr. p. 288. — 285 χλεύης edd. || ἐτοίμην] ὅμοιήν edd. — 294 Κυθηριας] Κυθήρη edd. — 296 ἄπλατον G. — 298 ἵκελον G, ἵκελον A. — 299 ἀπαγγέλλουσιν? — 301 Post δαιτυμόνας comma v. — 302 μεταποσμηθέντας G. — 305 μοιχατάταιμοιρέοντες (sic!) M, Μοιχάται, αἰμορέοντες G. — 307 πακομήτορες v. — 311 γεγοπάτας G. — 314 αἰσχροεο-νεοδεῖς edd. — 320 δεροεργέας K, perperam. — 322 ὁ-πάστε G. — 325 Λαοτόμοντε G. || ἐγρεσιδόμους G. — 329 Post δείκινυσι comma v. — 333 Μαρμαρυγὴ δ' ἀκτῖν' ὅτ' ἂν σελατηφόρος G. — 334 σεληναίη G. — 335 πέση edd. — 343 Ζωοτύπης G. — 344 Θήσοντ', ἡ μεθόδωντε λινοστολίη G. — 346 πονήσονται edd. — 351 ἐδὲν] ἐπήν G. — 352 θηράσσεται G. — 355 ἐφορῶσι τε τοῦτον G, ἐφορῶσι γε τοῦτον A. — 356 ἡὲ Διωναίης edd. — 357 πόρνας pro μαχλάδας et 358 vice versa μαχλάδας pro πόρνας K. || τεύχει τ' αστεῖα φυείσας edd. (,,MS. ταστοιαφυείσας“). — 358 Πόρνας καὶ τοιβάδας G, πόρνας τε τοιβάδας τ' A. — 363 δοίξα G, δοίξει A. — 368 ἐκθεσίην] ἐκθεσιν ἡ edd. — 369 θηλυτόκων v. — 371 θ' om edd. — 373 πονέοντα G. — 376 σύν τε edd. — 378 Χρηματίαι G, χρήματι καὶ A. — 379 μήνης G. — 380 πλαγητοῦ G. — 381 ἔσσεται κείνων (,,Superscr. ἔσσετ' ἐκείνων“) G, ἔσται ἐκείνων A. — 383 ἐκ] καὶ G. — 385 ἐκ] ἡ G. || τελέοντι λοχεῖαι G, τελέθοντι λοχεῖαι A. — 386 φαέεσσ?] φάος ἡ G. — 387 θηητῶν] τότε θηητῶν edd. — 388 οὐ] φ edd. — 390 Ε' σσεται δ' ἐν γενέθλαισι* (,,*In MS. haec sunt ab manu secunda, quae erasis antiquioribus haec inscripsit“) G, ἔσται δ' ἐν γενέθλησι et

in fine ἐξαθρεῖν A sine ulla apertissimi defectus suspicione. — 391 Ἀρης edd. — 397 ὑδασιν ἡκτορας G. — 398 τε om G. — 401 Μοίρης edd. — 408 αὐχήσωσιν G, αὐχήσουσιν A. — 413 αμβλωσσον δ' αγνναιξι (sic!) M, Α' μβλώσσοις δ' ἀ γνναιξι G, ἀμβλωσμοῖς δὲ γνναιξὶ A. || φύσις ex I, 338 intuli; Κύπρις edd. — 423 οὐδ' ἡγητῆρας edd. — 427 θεολήπτους AK, sine necessitate. — 430 „Hunc versum, qui est apud Gron. 441, hue transposuimus.“ A. — 442 ἀνδροτάτους G. — 448 ψηφίδων? — 452 ηδ' ἐν] ἦν μὲν edd. || πέλονται G. — 453 αἰθοη G. — 455 διδυματοπαταφύσετ' M, δίδυμα τοπετὰ φύσετ' G. — 460 Οὐρανίου G. — 468 ὑπονοργούς] ὑπὲρ γῆν edd. — 469 μισθῷ] κόσμῳ edd. — 472 Ἀρεα] αιθέρα edd. — 473 ἐναντιόωντα] ἐναντίον ἄστροι edd. — 474 μεροπήας G. — 481 αὐτοῖς ἥ] αὐτοῖσι G. — Inter 485 et 486 inserendum fuisse I, 313 jam is qui librum Halensem descriptis indicaverat: nec tamen recepit A. — 488 φονίοις] φοβεροῖς v; I, 316 σφαγίοις legitur. — 490 λυγρὸν] πικρὸν edd. — 507 ἀλλοτρίους θαλάμους sequentibus junctum G, ἀλλοτρίου θαλάμου olim K. — 509 ἵεροπλαγκτον G. — 510 μήνη G. — 513 γενεήντ' G. — 514 ἴθυδικαιοι] ηδὲ βίαιοι edd. — 516 ἐπ' ἄστροις edd. — 524 τιμὴν antecedentibus junctum edd. — 531 δρόμον] νόον v. — 534 ἐκ τ' ἐνύδρων edd. — 535 τελέοντιν edd. — 536 τελέων] τε λόγων G, γε λόγων A. — 540 Μαρφακτὸν G. — 546 συνδέσμους δινδοῦ edd., συνδέσμου Κρονικοῦ K. — 547 οὐδὲν] ἐν G. — 548 θεόλημπτα G. || ἀκρατόεντι edd. — 549 πολλάτ' G, πολλὰ δ' A. || καὶ ἀνθρώποις edd. — 551 βίων G. || κελεύθους v. — 555 νεκροειδῆ] νεκροδεροῦ v, corruptum ex verbo quod antecedit. — 556 μηνίσμασί edd. — 557 ὀξύχολοι edd., ὀξύγοοι K. — 559 θεὰ v. Consulto volgarem formam etiam in θέα retinui. — 560 ἔλθῃ] ὁφθῇ edd. — 565 διὰ παντὸς] διὰ θυμὸν edd. — 571 νεὸν G. An θοὸν? — 575 μέγ] μετ' edd. — 576 καρπώσασθαι edd. — 577 μέροπος πόρον G. — 583 φαίνῃ G. — 585 τε τόκοιο] τέκνοισι G, πείνοισι A. — 587 δειχθεὶς edd. — 590 διδυματόπαι edd., διδυμάστροφοι K, quam insolentiores formam nunc mutavi. — 592 αἰσχρεόφημοι edd. — 596 ἐκθεσίμην G. — 598 συναίη G, συνίη A. || τ' om edd. — 599 λαμπομένῳ edd., λαμπόμενοι K. — 600 ἡμισυ δοῦλοι G. — 606 Απ potius

πεντάκι κυρείαις τε καὶ ἐπτάκι καινισθέντες? — 609
 Νειούσαι G. — 611 ἀλγεινῶντε καὶ ἔχθρῶν G, ἀλγεινῶν
 ἔχθράων A, εἰρητάων ἀλεγεινῶν majore quam opus erat molin-
 mine K. — 612 πάθος] γένος sine lacunae suspicione edd.,
 quae etiam ante ἀπολήγῃ add δ'. — 614 θηροβόλου G. ||
 κλωσθέντα G. Unde A θηροβόρον θάνατον φωσὶν κλωσθέντα
 βραβεύει lacuna non cognita. — 615 ἥδε G. — 620 ὡς
 ἄν ξωϊδίων — τέμνη edd. — 621 τ' εἰδώλων] τε δικήλων
 G, δεικήλων A. — 625 ἔπων G. — 626 Εὐμέτροις ἀγῶσι
 G, ἐν μέτροις ἀγῶσι A. —

In fine add G *MANEΘΩΝΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.*

LIBER I. (V.)

20 ἐταιρίσιν, ἥδε λαφύραις G, ἐταιρίσιν ἥδε λάφυρα A,
 ἐταιρίσιν, ἥδε λαφύροις K „vocabulo insolenter ad captivas
 puellas traducto,“ quod jam non sufficere videbatur. — 24
 τοῖσιν] τούτοις G. — 39 χοώματος G, χοήματος A. — 41
 μόρον αἰνὸν οὐκ ἐκφεύγοντι G, μόρον αἰνὸν ὑπεκφεύγοντι A,
 μοῖραν δ' οὐκ ἐκφεύγοντι K majore quam opus erat molin-
 mine. — 44 αὐτοῖσιν] ἂν δρεσσιν? — 47 πρατέοντος' edd. —
 54 Οὐχθοὺς G, ὄχθοντος A. — 60 ἀπτοντ', ἡ λύρης εὐρυθμοῖο
 G. — 85 οἵτ' ἐπὶ om edd. — 87 παρύγονοις edd. — 88
 ἰδίων edd. — 91 τ' om edd. — 100 ἐλαιοφόροιο edd. —
 106 τε om edd. — 117 θῆλυ G. — 120 δεινὸν G. —
 123 ἥδε καὶ αὐτὸς] εἰ δέ πεν οὔτω edd. — 124 καὶ Κρόνος
 ἀμφιβάλοι edd. — 126 αἰνότερος' ὄντας G. — 137 Χονλοὶ
 G. — 142 ἐμπίπροσται ν. — 144 ξηροῖσιν] ξηροὶ μὲν
 G. — 148 ἀκλειῶς μεθ' οὖν μόρον ἐσταύρωσας edd. —
 149 οὗ τέτατ'] Οὕτι τάδ' G. || ἥλοπαγῇ G. — 155 οἴ πεν
 ἐπειτα edd. — 159 hic legitur pentameter quem infra sub
 E 29 posuimus. — 160 τονχώμενον G. — 165 Λεπταλέοις
 G. — 168 ὄλλυσι G. — 170 ἐγύμνασεν ὥμασιν G. —
 171 τε om edd. || ἀργαλίαις πενίεσσιν G. — 172 ἐνδείεσσιν
 G. — 174 στυγεοῷ — σιδήρῳ edd., quod infra sub E 29 re-
 tinui. — 173 Αἵς τε γονῆ δ', ἀγύναιον ἄτενοντ' ἐν νεότητι
 G, quod feliciter em A de transponendo versu nihil sentiens. —
 159 Αὐέρα σ' ἐκτήκει G. — 175 τοῦτον edd. — 179 Ηὕ
 πάθος ἡπλώσουσιν G, ἡ πάθον (junctum cum σίνος αἰνὸν) ἡ

πλώσιν A lacuna non animadversa. — 180 Παφίην G. || μὲν] κεν G. — 181 Τὴν πρᾶξιν ἔξουσιν G. — 185 Οὐσιού G. — 188 μινυνθαδίοισι edd. — 189 αὐχήσαντα edd. — 190 Θηρίεσσι G. || δυξήσασαι edd., δοιξήσασαι K. — 192 Αὔται G. — 198 ἀθανάτοισι θυηλῆς (θυήλης G) edd. — 204 τε om edd. — 213 τελέσιεν edd. — 214 ἔμεν] ἐὸν edd. — 217 προκοπῆ στερεοῦσι G. || ὁδάσονται („in marg. adscriptum σκεδάσοντιν, ἐλάσοντιν“) G. — 221 χρώματος G, χρήματος A. — 222 ἀπ' εὐπορίης] ἐν εὐπορίῃ edd. — 230 Ἡελίου τε] ἡελίου G. — 235 ἦ] ἦν G. — 242 ὄλοι τηροῦσι G, ὄλοδην τηροῦσι A. — 244 λυσσοῶντες G. — 252 αὐτοὺς] αὐτὰς G. — 254 Άψαμένας — ἀψαμένας G. — 255 δαιομένας — παθούσας G. — 256 Κρόνου μέση G, Κρόνου μέσση A. — 261 αὖ] καὶ edd. || φέλτοα] λέπτοα edd. — 270 βιότου G. — 272 Μοίρην ἐντὸς ἔχοντα G, μοίρης ἐντὸς ἔχοντα A. — 273 "Αρεός τ]" "Αρεος G, "Αρεως A. — 282 καθ'] ἐπ' G. — 292 σοφίεσσιν G. — 295 κοσμὸν G. — 299 εὐτυπέων („Supraser. εὐτυπέας“) G, εὐτύπτων A. — 302 Εὐμεία („Supraser. ἐμείουν“) G, Εὐμείω K. — 306 ἀμφικέρως G. — 307 λαξεύματα G. — 310 ἐπανύπτοας G. — 312 φωραθέντες G. — 313 σιδηρόεντάτε G. — 315 Consulto compilatori suas sordes reliqui, quamquam facile aut βίοτον λείψει aut θάνατον βλέψει scribi potuit. — 317 ἀγχονέοντα G. — 321 Κρόνου G. — 326 ὑπότρομον G. — 327 κυανοχρόοιο G. — 333 Κ' ἐκ G. || αὐχήσουσιν edd. — 335 Μάρτυς δ' ἐπὶ τοῦτο γένηται καὶ Πνεόεις, Ή μήτηρ προτέρη οὕχεται εἰς ἀΐδην G, quod retinuit A, ego ex IV, 410 sq. redintegravi. — 342 στερεόησιν G, στερεόσιεν A. — 345 τῇδε] τούσδε edd. — 348 Εὐτυχὲς ἐκ γενεῆς ἔσσεται τοῦτο θέμα edd., sed „MS. ἔσειτε“ G. — 352 εὐπράκτους edd. — 355 πολλῶν κακῶν G. — 356 τ' ἄξει] ἔξει G, θ' ἔξει A. — 359 πλανῶντε G, sed „MS. πλανητῶν“. — In fine add G: ΜΑΝΕΘΩΝΟΣ ΆΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ | ΒΙΒΛΙΟΝ Α | ΠΕΠΛΗΡΩΤΑΙ.

LIBER V. (VI.)

2 ηὔρατο v. — 3 τ' in edd. post ἀστρων legitur. — 5 κενόσμηται G. — 6 βλύζον] βληδῶν G. — 7 ἦ διὰ] Ήν δ' ἄρα G, αἱ δ' ἄρα A. || οὐράνιον χορὸν edd. — 8 μοι-

ραίοισι] Μυρίοισι G. — 9 ἔτ' ἐμήσατο] ἐπεμήσατο G. — 11 οὐ] Οὐ G. || δ' om G, γ' A. — 12 γενέσειας G. — 15 θ'] γ' G. — 18 Μοίρην G. — 21 παρέθηκα γελοῖα edd. Em Jacobs. ad Anthol. Palat. p. 671. — 22 Χρύσεα χαλκείοισιν G. || ἔπη A, perperam. — 23 κόχλος χρυσῶ edd. — 24 κοχλάδεσσιν G, quod fortasse retineri potest. || περιπορφύροντος v. — 28 Ω̄ρη δ' ἀκριβοῦται βροτοῖσι G, ὥρη δ' ἀκριβοῦται βροτοῖσι ordine volgato retento A. — 27 ψεύσηται G; ὥρη ψεύσηται, ἀμ' ἐξώλισθεν A. — 29 ἀπ' οὐρανοῦ ἀρέοι πουλὺν edd. — 30 ἐπταπόλοιο G. — 31 καὶ] γίνεται G prono errore propter antecedens γένος, quo non animadverso A versum γίγνεται αἰῶνος φίξεις, φύσιος πολυμόρφου scriptum post 28 posuit. — 32 σφαιρῶμ' ἄνα] σφαιρῶματα edd. — 35 Versus, qui post 34 excidit hujus constellationis primus, initium Ζεύς fuisse patet. — 42 ὅτ' ἂν, pro quo A ἐπήν, et λεύσειε ut alia consulto huic reliqui. — 44 σχῆμασι καλὸν] σχῆμασιν ἄλλος G. — 50 τούτων edd. — 55 sq. sic in G leguntur:

* Ψυχρὸς γάρ τε πέλει τῇδε Κρόνοιο βολὴ^ν
καὶ πήγνυται

O"ψιμος. εἰ δ' ἄμφω δὲ ἔοιν δ' ἐπὶ κέντρον ἔχωσιν,
hac addita nota: „Sic ordinavi, quum in MS. uno versu continua-
retur, ψυχρὸς γάρ τε πέλει τῇδε κρόνοιο βολὴ καὶ πήγνυται ὄψι-
μος, in secundo ponerentur haec: εἰ δ' ἄμφω διέοιν δ' ἐπίκεντρον
ἔχωσιν, ut versus quinque pedum.“ Priora retinuit A, in al-
tero versu εἰ δ' ἄμφω δῆρίν γ' ἐπίκεντρον ἔχωσιν scribens. —
58 σύνοδοι edd. — 61 ἀποθάλπεται θεῷμῷ G, θάλπει ὑπὸ^ν
θεῷμῷ A. — 63 ἀστροισι ἄπασιν G. || κακοεργός edd. —
65 ἐνī ἔνειησιν] ἐν νήσοιν (addito τε ante καὶ A) edd., ἐν
οὖθενησιν K. Cfr. IV, 89. 162. 470. 521. — 67 Ζῆλος G. || ἐγ-
κλήσιας A. || ἀνάγκην] ἀνίην? — 68 ἄλλοπρόσαλλα sine
lacuna A. — 71 Ε'ς ποσίην G. || τε om G. — 72 αἴης]
ἀναίης G. — 76 ὅταν δ'] ὅτ' ἂν G, ἐπήν A. — 77 Ο"σσον
ἔχων G. || λεύσει G, λεύσῃ A. — 78 πέλεται πανείμερος („Su-
perscr. πανήμερος“) G, πέλετ' ἵε πανίμερος A. — 79 ἐπιχθεὶς
G, ἐπειχθεὶς AK. — 83 ἐπὶ πένθιμον („MS. ἐπιπένθιμον“)
G, ἐπὶ πένθιμον A. — 86 Παίοντας G. — 90 Η'δὲ (sed
„ἥδε MS.“ et „superscr. εἰ δὲ“) G, εἰ δὲ A. — 91 δρησμὸν]
δεσμὸν edd. — 94 δύναντες edd. — 96 πινυτοὶ G. — 97

δ' om edd. || μέγ' ἀειρόμενοι] ἐπιγεινόμενοι G, ἔπι γεινόμενοι A, ἀνεπειγόμενοι K. — 98 ψαύσαντες] φύσαντες edd. — 99 unus versus in G legitur sic: Οὐρανίαισι βολαῖς ὡς ἀστέρες ἥλθον ἐπ' ἄφνῳ *, sed hac addita nota: „ * Post hoc verbum in MS. ad scribitur ανέλαμψαν, quasi id his adnecti deberet.“ οὐρανίησι — ἥλθον ἐπ' ἄφνῳ A. Cfr. III, 67 sq. — 104 γελοίους K. Sed facile tale quid excidere poterat:

— — — — δχλοισι γελοίων

ἔργων πραγματίη μέγια χάρμα φέροντας ἔτενξαν.

Cfr. IV, 277. — 105 μὲν supplet A. — 107 στομάχων πρυφίμων G. — 112 Μείων δ' ἦ μείζων G. — 116 διανοίαις G. — 118 εἰς νόσον ὁργῆ edd. — 122 γὰρ ἔχει] παρέχει corruptum ex versu antecedenti G. — 123 χείρον, ἀπ'] χείρων edd. — 124 Μίμηντς ἀσπομένη δάνιον περ ἀπώλεσεν ἵστοτέλησεν G. — 128 ἔφυσεν] ἔασεν G. In alia omnia abiens A οὗτοι ἔασιν πτωχοὶ, χερνῆται ταλαπείροι οἱ ἡδέ τ' ἀλῆται. — 133 δεσμοβρόχονς G. || θωήν] ξωήν v. — 135 Μιμητὰς G. || καμάτου edd. — 139 Σχῆμα τότε Παφίης μεθοδένεται, καὶ τοτ' ἐκεῖνος G, σχῆματι τῆς Παφίης μεθοδεύεται, ἡδέ τ' ἐκεῖνος A. — 140 Α' ὁρεύοθηλυς ἐών κοσμεῖται πέπλοισι G. — 141 καὶ τούτων ἄχρι δήμου θυμέλεσσιν ἔραστὰς G, καὶ τούτων ἄσχει δήμου θυμέλησιν ἀρεστός A. — 143 ἔρασταῖς G. — 146 σχοίνων ἵδε ἐρόφοιτον G, σχοίνων ἡδ' ἡρόφοιτον A. — 147 πτερῶν G. — 149 εῦροις v. — 151 Ανθρώπων δύνονταν ὅραν, ὅτι ναύτηλον („MS. ναύτηλον“) ὑγρὴν G, ἀνθρώπων δεύονταν ὅρα τότε ναύτηλος ὑγρὴν A. — 155 ἦ ὑδροχόῳ ἦ ἔχθυσι G. — 157 δ' om AK, ille consulto cum v. antecedenti δύνων ἀρ καθ' ὑδωρ δεσμευόμενός scripsisset. — 158 πολυτροίτους G. An fuit βυθίοιο πολυτροήτους? — 160 ἄσθμα G. — 161 νομίαν G, νομίη A. — 163 Ωδαῖσιν πιθάρης νευροδέτου („MS. νεῦρεν δὲ τοῦ superscr. νεῦρον“) G, nostrum A nisi quod πιθάρη habet. — 164 χαλκῷ τε παρέξεται πνεῦμα G, χαλκοῖ πνεῦμα παρέξει A. — 167 Τὴν δ' ἄλλων μορφὴν τοῖς χρώμασιν ἔδε διώκει G, quo retento v. antecedenti ἐπιχωρεῖ pro ἐπὶ χώρῃ A. — 169 ἐπαναφέρηται μετ' ἡελίοιο G. — 170 Ή' νίοχον — διερχόμενον G. — 171 πώλων] ξών v. — 172 Καὶ νεέσει σύρτη edd., sed καὶ νέεις εισύρτη M. — 173 ὑψώματι οὖσα G, ὑψώματ', ιοῦσα A. — 175 χρησαμένη τέχνη — ἀναβαίνει edd. Em

- A. — 177 εἰ δ' Ἀρεαν. || γνοίης ἀκρώνυμον G. — 178
 τε ομ. G. — 181 ἐπιφωλεύοντα κέντρα G, ἔπι φωλεύων κατὰ
 κέντρα AK. — 182 Τὴν πρᾶξιν Ζηνὶ καὶ τὸν Κρόνον ὑπό-
 γειον G, τὴν πρᾶξιν ζητῆ καὶ τὸν Κρόνον ὅνθ' ὑπόγειον AK;
 τὴν Παφίην τηρῆ καὶ etc. conjecerunt AR. Locum, de quo
 olim desperavi, omisso vocabulo male suppletum nunc probabi-
 liter restituisse mihi videor: signa, in quibus centra habere di-
 citur Mars, accuratius indicanda fuerunt. Et cfr. supra 84.
 154. — 184 αὐτοῖς edd. — 185 αὐτομανοῦς G. — 186
 προκαλοῦντας] δὲ καλούντων edd., καθελόντας K. — 188
 ὑποδίψιον v. Em A. — 189 μεσουρανέοντα G, quo servato
 aliis τύχησι scripsisset. — 190 σὺν ἡελίῳ δ' („MS. ἡλίῳ“) G,
 σύν γ' Ἡλίῳ ὥν A. — 191 ὑποσήκεται πένθιμος ἄνηρ
 G, ὑποτήκει πένθιμον ἄνδρα A, ὑποτήκεται αἴθινος ἄνηρ K,
 pro quo nunc consuetum adjectivum reposui. — 194 ὕδος ομ
 G. || ὑφίσταται λευκὸν G, ὑφίσταται ἀργὸν AK; sed nunc sol-
 leme fulminei dentis epitheton retinere satius visum. — 195
 Η γναπτοῖς ὄνυχεσσιν λαιμὸν ἀνόρυξεν ὁροῖς G, ἢ λαιμὸν
 γναπτοῖς ὄνυχεσσ' ἀνορύσσετ' ὁρείον A. — 198 συνλειβομένη
 G, συλλειβομένη A. — 199 μέλαθρα edd. — 200 Πολλάκι δ'
 ἢ πτῶσιν G, πολλάκις ἐν πτῶσει A. || ἢ χώματι G, καὶ χώματι
 A. — 201 Κλεινηδὸν ἐπέρηξε G. || συνθλώμενον G, συνθλω-
 μένον A. — 203 Τέκνων G, τεκνοῦν A. || πεδονῆιον G. —
 204 ὡς ἄλλην ἀσεβήιον ἢ Ιοκάστην edd. — 205 καὶ ομ G,
 quo non suppleto μητριῇσιν συνέμιξεν A. — 207 μάρτυς]
 μάντις G. — 209 τοι Τιτάν μὲν] μὲν Τιτάν G. — 210 γη-
 θεῖ AK. — 212 ἡδὲ edd. — 216 τελοῦσαν γυναιξίν τε
 συνευνάζονταν G, τελοῦσι γυναιξὶ συνευνάζονται A. — 221
 Μοίρην νευροτόμου ἐσφιγμένην ἀκρισιδήρῳ G, μοῖραν νευρο-
 τόμῳ ἐσφιγμένον ἄκρα σιδήρῳ A. — 222 Τιτάνος ἐστὶν ἐν
 οἴκῳ G. — 224 ἀτίμητον v. — 226 λίην] λείηντε G. —
 229 ἐπιμήκεα G. — 233 δαπάνεσσι G. — 235 ὕδην] χώ-
 ρην G. — 236 δ' ομ edd. — 237 Ε' χθροὺς ἐκπτῶσει G,
 ἔχθροῖς δὲ πτῶξει A. — 238 εἴξει] ἄρξει G. — 239 γρα-
 φαῖς ἐπερείδεται ὑψόσε γαῖης edd., γραφαῖς ἀπεπείγεται ἄλλοσε
 γαῖης K. — 240 λύπης δίχα· τοῖς ἐπὶ τέκνοις edd. — 241
 γραφαῖς] γοναῖς edd. — 243 συνάπτοι G. — 245 πινυ-
 τὸν, ἐν γυμνάσι τὸν Ε' ρμῆν G, πινυτόν τ', ἐν γυμνασίδις ἵσον
 Ερμῆ A. — 246 ἡδ' ἄρ' οἱ] ἀυτὰρ (sic!) G. — 254 βλά-

πτει („MS. βλάπτη“) καὶ τ' ἐνι φωσφόρου αἴθρει G. — 255
 πατίδοι, ταχινὸν („MS. ταχιλὸν“) καὶ G, πατίδοιτο, κυλὸν καὶ
 A. — 257 [ερῶν] μύριον G. — 259 πορφυρόεισι φέρει
 G. — 261 Κ' ἦν G. || ἐσίδοι ὑψώματι οῦσαν G, ἐσίδη ὑψώ-
 ματ' ιοῦσαν A. — 262 Ωρονόμοντε ηρατεῖ, τοῦ πνεύματος
 αὐτὸς ὁ βραβεὺς G. — 263 χαιρέστατον ἡθάδ' ἔοντα edd. —
 267 ἀπρονόητον] ἀπροφίδητον v. — 269 φιλοπράγμονα
 edd. — 271 φυσικὸν G. — 273 τροφαῖς ἢ ἐν ιδίεσι μελίσ-
 σαις G, τροφῆσιν ἐν ἡδείησι μελισσῶν A. — 274 συνοδεύοι
 G. — 275 Εὔπυρος G. — 277 ψηφὼν (ψίφων G) ὁ φιλάρ-
 γυνος v. — 279 λίνων G. — 285 καὶ ἦν G. — 292 φαινό-
 μενοι πάλιν καὶ μακαριζόμενοι quasi pentameter esset edd.
 Aut ante aut post φαινομενοι videtur λαμπροί seu tale quid ex-
 cedisse. — 295 γηθοῦσιν ΑΚ. — 296 δόξαισιν G. || λελά-
 ληνται edd. — 297 θαλάμοισι] δὲ τόποισι edd. — 298
 ἰδίων] δισσῶν edd. — 301 τε καὶ] καὶ G, ἥδ' A. — 302
 ἐκατήσιον G. — 303 πίθεται G. || φεῦγε G. — 304 ἐπα-
 γαλλομένους περίεργα G. — 306 ἐκ δὲ μικρῆς ψυχῆς G. —
 308 et 309 transpositi in A. || 308 χρυσοφυρητὰ G. — 310
 δαπάνων G. — 311 διδόντες suppletum in A. — 312 ἐλεώ-
 μενοι μηδὲν G. — 315 ἄλλως δ' ὡς edd. — 317 πινυτάς
 τ'] πινυτὸς G, πινυτάς A. — 319 τε om G, διθύροισι A. —
 322 ἥντε ἔργα edd. — 323 αἰσχρῶς edd. — 324 ἥνυστε
 G. — 325 Η" πολλῶν G, δὴ πολλῶν A. || ἔσε ἀτέκνοις G,
 ἔσται ἀτεκνος A. — 330 στεῖο ἄλοχος G. — 338 Λύσσα
 δὲ G. — 340 ἀμβλύνεται καὶ μεταβάλλει G. —

In fine add G *MANE'ΘΩΝΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙ-
 ΚΩΝ | ΒΙΒΛΙΟΝ E.*

De fragmentis *Dorothei* atque *Annubionis* simpliciter repe-
 tere placet quae olim breviter admonui:

„Corollarii loco nonaginta octo astrologici argumenti ver-
 sus addo, quos Iriarte *Reg. Bibl. Matrit. codd. Gr.* p. 244—46
 ex binis foliis chartaceis manu recentiore exaratis, quae codici
 LXVIII typis excuso inserta erant, descriptos dedit. Eorum
 triginta tres jam Salmasius protulerat: 1 sq. Exercitt. Plinn. II,
 p. 1227. — 8 praef. ad Diatrib. de ann. climacter. 22—25. E.
 Pl. I, 652 et A. Cl. p. 289. — 31 sq. 34. E. Pl. II, p. 1235. —
 59—62 Ibid. — 63 sq. 66 sq. 69—71 A. Cl. p. 291. — 73 sq.
 Ibid. p. 292. — 80 E. Pl. I, p. 654. — 87—94 Ibid. p. 655.

Quae ego in his praeter accentus et interpunctionem similesque minutias emendavi, haec sunt: 2 ἄρδαβη c (i. e. codex). — 6 παιρεβίων c. Παραούψαι sive Παραάναιοι, „de quibus Plutarchus et Stephanus Byzant.“ succurrunt Iriarti. — 7 Θρηνῶν c. — 10 π. δρόες ὡγύγιαι ἀρ. Ἀ. ἔδεσκον c, initio addi volebat τῇδ' ὑπὸ Ir. Cur ὡγυγίης epitheto distinxerit quercum, disce ex Max. παταρχ. 490. — 11 βαθυδινής τε c. Imitatus est Il. Φ 195 βαθυρρείταιο μέγα σθένος Ὄκεανοῖο. — 12 Ἀγαῖον c. ἔσχε c. Olim cogitabam de ἄχοι. — 15 αὐτὸν c. — 16 Καλληδῶν c, em. Ir.; διδοῦς δόμη θεῖα c, Διδ. καὶ δώματα θεῖα male conj. Ir. — 17 λυβίη τ' ὑπ' ὅμμασι c. Intelligit mare Mediterraneum: cfr. 8 et 11. — 18 βαθύπλοντον c. — 19 ριονίδον διὸς τῷ, ἥδε τε μύσης c, ante τῷ Ir. inseri volebat ἤ. Scribi etiam poterat ἥχι τε νύμφης. — 21 τέτακται c. — 22 ἐτύχεν c, ἐπέχει Salmasius. — 24 τριτάτας c, τρίτατος Salm. — 25 „ad oram codicis nostri exteriorem ex adverso versus adscripta sunt manu, qua caetera, variae lectio-nes, nempe ἵσας pro ἐλαχεν, et λάχε pro ἵσα, ita ut is in hunc modum sit legendus: τὰς δ' ὑπολ. ἵσας φαίνων λάχε θούρῳ.“ IR. Non praetuli. — 26 τὰς om. c, add. Ir. — 31 τριτά-τας c, τριτάτη Salm. — 34 δὲ ἐξ c, καὶ ἐξ Salm. — 35 ἐρ-μελας c; corr. Ir. Tum haud scio an scripserit Φαέθων τὰς ἐπτά. — 37 ἐπάχει c. — 40 sqq. στίλβων ἐπὶ τοῖς μοίρας Καὶ δέκα πύροις ἔ. φ. δ. πατ' αὐτὴν τέσσ. Ἐπτὰ δ' ἄρης c; vocabulum μοίρας recte post ἐχει transposuit et τέσσαρας initio sequentis versus collocavit Ir; pro ἐπὶ τοῖς legi etiam poterat ἐν ταύτῃ: alterum praetuli ex v. 54. — 48 δ' αὐτὸν c, corr. Ir. — 51 τρίτας c. — 57 δὲ om. c, add. Ir. — 55 τέσ-σαρας c. — ἕσας c, pro quo λάχε conj. Ir. operosius. — 60 μοίρας om. c, add. Salm. — 64 ἥματα et νύκτες c, ἥματος et νυκτὸς Salm. — 66 παρθενικῆς τε c. — 67 Ἡματα ἀφρογένη c, nostrum Salm. — 70 διδύμοισι Salm., fort. Δι-δύμοις δὲ; sed cfr. 82. — 72 μοίρασσατο c. — 74 ἥματι c, ἥματι μὲν Salm. — 76 ἐν δ' ἄρατοι τούτων c. ἐν ὑδρογκόῳ c. — 86 ὑψώματα c. — 87 ὠρονόμον — ὠραν c, ὠρονόμον δὲ μάθης ὠρας Salm. Sed haud scio an scripserit: ὠρονόμον μοίραν δὲ μάθοις. — 90 κεῖθε δὲ ἐστοιχηδὸν c, nostrum praebeuit Salm. — 97 ἐχεις c.“

Restat unus locus, in quo me „sero sapere“ video, IV, 483,
ubi elegantissimus auctor dubitari non potest quin ὅτι τὸ οὐρανόν
scripserit, cum a compilatore I, 310 turpissimus soloecismus
ὅτι τὸ οὐρανόν — ὅτι νείσανται haud alienus videatur.

Scripsi Turici die XVIII. mens. Maji. MDCCCLVIII.

ARMINIUS KOECHLY.

MANEΘΩΝΟΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΑ ΕΞ.

University of California
Berkeley, Calif.
1950

ΒΙΒΛΙΟΝ Β. [Α.]

- Ἐν τῷ β' τούτῳ βιβλίῳ διέξεισιν,
- A. Περὶ τῆς θέσεως τῶν ἐν τῇ σφαιρᾷ κύκλων φαινομένων τε καὶ ἀφανῶν καὶ ἄξονος καὶ ὁρίζοντος καὶ τῆς ἐν τοῖς κύκλοις τῶν ἀστρῶν τε καὶ ἀστέρων θέσεως καὶ τῶν λοξῶν κύκλων.
- B. Τί ἔκαστος τῶν ἑπτὰ πλανητῶν ἐν ἰδίῳ, καὶ τί ἐν ἀλλοτρίῳ οἴκῳ φαινόμενος ἀποτελεῖ.
- C. Τίς ἔκάστου τῶν ἑπτὰ πλανητῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ τίς ἐν τῇ δύσει δύναμις.
- D. Περὶ τῆς φάσεως τῶν ζ' πλανητῶν, καὶ τί μὲν ἔκαστος αὐτῶν τῷ ἡλίῳ συνών ἀποτελεῖ, καὶ τί διαμετρῶν, τί δὲ τῇ σελήνῃ καθ' ἔκάστην τῶν δύο φάσεων.

Πάντοτε μὲν κόσμοιο κατ' αἰθέρα κοιρανέοντες
Ἡέλιος Μήνη τε διηνεκὲς ὥκα φέρονται.
ἄστροι δ' ἃρ' ἥλιθα μυροῦ ἀν' οὐρανῷ ἐστήρικται
μαρμαίροντ' ἐπὶ νυκτί, τὰ μὲν σελάεσσιν ἀφανροῖς
ἢ αἰθύσσοντ', ὕστερον ὑπὸ ὅμμασιν αὐγάζεσθαι,
πολλοὶ δ' αὗτ' αἰγλησι φαιεινόμενοι βλοσυρῷσιν
ἀστέρες, ὡς καὶ φέγγος ἐπὶ χθονὸς ἡμερίοισιν
φαίνειν, εὗτ' ἀσέληνον ἔχη δρόμον ἀμβροσίη νύξ.
καὶ μὴν δὴ τάδε πάντα δὶ' αἰθέρος αἰὲν ἄρησεν
10 ἀπλανές ἐν χώρῃ, τῇ δὴ τὰ πρῶτα δέδασται,
ἔλκομεν ἀντολήθεν ἐφ' ἐσπερίην δύσιν αἰεί,
παῦρ' ὑπὸ δεικήλων τεράτων τετυπωμένα μορφαῖς,
αὐτῶς δὲ πλέονα σποράδην πεφορημέν' ὑπερθεν.

πέντε δ' ἄρδε στέρες οῖοι ἀγανότατοι διὰ κύκλου
15 Ζωδιακοῦ πλάξονται ἀμειβόμενοι κατὰ κόσμου

καὶ δείκηλ', οὓς φῦλα βροτῶν ὀνόμηναν ἀλήτας,
τῶν μὲν δὴ μετόπισθε φίλη μεμνήσομ' ἀοιδῆ.

Μακρὸς δ' αὖ διὰ μέσσου ἐλήλαται οὐρανοῦ ἔξων,
ἀστεμφής, ὕσσοισιν ὁραμένῳ ἀπροτίοπτος,

20 ὃς περὶ πᾶν γαίης τε καὶ ἀτρυγέτου διὰ πόντου
ῶκα διηνεκέως δινεύμενος οὐκ ἀπολήγει.

Τοῦ δὲ δύω πόλοι εἰσὶ καταντιπέρην ἀσάλευτοι,
ὃς μὲν ἐπὶ κρυεροῦ Βορέω πνοιῆσιν ἀρηὸς
καὶ κεφαλῆς ἀγχοῦ βαιῆς κυνοσουρίδος Ἀρκτού,
25 ἄλλος δ' ἐν διερῷ Νότῳ ἵσταται· ἀλλ' ὃ μὲν ὑψοῦ
κεῖται ὑπεροχθόνιος, Νότιος δ' ἀΐδηλος ὑπ' αἰαν.

Κύκλοι δ' αὖ πολλοὶ καὶ ἀπείριτοι οὐρανοῦ εἴσω
δινεῦνται, τοὺς αὐτὸς ἀεὶ σφαιρῶντος στροφάλιγγι
τεύχει ἐλισσομένων ἀστρῶν κατ' ἀπείριτον οἶμον.
30 τῶν δέ τε πάντων εἰσὶ πανέξοχοι ἐν νέα κύκλοι,
δοιοὶ μὲν προτίοπτοι ἵδ' ὄφθαλμοῖσιν ὁρητοί,
οἱ δ' ἄλλοι μήτι μερόπων προπίσιν τε νοητοί.

Ἐπὶ τὸν ἀιδεῖς μὲν ἔασιν ἵδ' ἐν φρεσὶ μοῦνον ὁρητοί,
ἄλλήλοις δὲ παραβλήδην στροφώμενοι αἰεὶ.

35 ὃς μὲν γὰρ πρῶτος * * * πόλου δινεύμενος ὑψοῦ,
ὄντε Βόρειον φῶτες ἐπίκλησιν καλέοντισιν·
τὸν δὲ μέτα τροπικὸς θέρεος πυριλαμπέος ὄρης
γίνεται. * * * * * τείνονται μεσάτοιο, δι' οὗ θοὸν ἄρμα τιταίνων
ἴσην Ἡέλιος τεύχει νύκτα ἀμβροτον ἥος·

40 τῷ δ' ἐπὶ χειμερίοιο τροπῆς κύκλος ἐστήρικται·
ἔξείης δ' ἐπὶ τῷ Νότιος πέλει, οὗ δά τε βαιὴν
φράζει μοῖραν ὑπεροχή, τὸ γὰρ πλέον ἐσθ' ὑπὸ γαῖαν
τοὺς δὲ μέσους τέμνουσι δύω κύκλοι ἔξονος αὐτοῦ

ἄκρης ἀρχόμενοι κορυφῆς· αὐτοί γε μὲν ἄμφω
45 ἀλλήλους ἔχοις Νοτίου τέμνουσι πόλοιο,
ὅς μὲν ἐνὶ θυητοῖσι καλούμενος δόρθὸν Ὁρίζων,
ὅς δὲ Μεσημβρινὸς ὑψοῦ ἄκρης κυριούμενος
αἴθριος.

ἀμφότεροι δ' ἄρα τούγε πόλων ἔντοσθεν ἔοντες
ἐντὸς ἑέργουσιν δίνην περικείμενοι ἀστρον.

50 οἵδε μὲν ἐν πραπίδεσσιν ἀριφραδέες τελέθουσιν
γνώσασθαι κύκλοι. τοὺς δ' αὖθ' ἐτέρους καὶ ὑπὲρ ὅσσοις
δερκόμεθ', εὗτ' ἂν γαῖαν ἐπιτρέχῃ ἀμβροσίη νῦξ,
τὸν μὲν ἶσον χροιῇ λευκῷ φαίνοντα γάλακτι,
τὸν δ' ὑπὸ δεικήλοισι δυώδεκα παμφαίνοντα

55 Ζωδιακόν· λοξὸν δ' ἐπαμοιβαδίς ἔξωσαντο
οὐρανὸν ἀμφότεροι δίχα τέμνοντές σφεας αὐτούς.
ἐπτὰ δ' ἄρδ, ὥσπερ πρόσθεν ἀείσαμεν, εἰσὶν ἀιστοὶ
καὶ μοῦνον πυκνῆσιν ἐνὶ φρεσὶν ἐστηῶτες,
οῦνεκεν οὐ ξώσιν μορφαῖς ὀλκοῖς τε φαεινοῖς

60 οὐδὲ μὲν οὐ χροιῇσι διάκριτοι εἰσορόωνται,
ἀλλ' αὕτως δίνησιν διόμεθά σφεας ἀστρον
κυκλούσθαι, τάπερ αὐτὸς ἀτειρήσ αἰὲν ἀγινεῖ
οὐρανὸς ἐν στροφάλιγγι περὶ χθόνα δῖαν ἐλίσσων.

ἢ γὰρ δὴ τὸν μέν τε Βορήιον ἀστέρες "Ἄρκτον
65 μείζονος, ἢν Ἐλίκην ἐλάται νηῶν ὀνόμηναν,
ἀμφιχαράσσονται δοίξω στρωφώμενοι αἰεί,
οἵτε οἱ ἀκροτάτοισι φαείνονται περὶ ποσσίν·
ἄντυξ δ' αὖ κύκλῳ μέσην διὰ χεῖρα Βοώτου
τέμνει ὑπὲρ ἀγκῶνος σκαιοῦ, κεφαλῆς τε Δράκοντος
70 ἀκροτάτης ψαύει, στέρνον δ' ὑπὸ Κηφέος εἰσιν
καὶ κλεινῆς ἀλόχοιο παρὰ ποσὶ Κασσιεπείης.
κύκλος δ', ὅστε τρέπει θέρεος πυριλαμπέος
ῶρην,

ἀστέροι δινεύοντι πεοιγοάφεται κατ' Ὄλυμπον

Καρκίνου ὁγδοάτης μοίρης ἐπὶ παμφαίνοντι·
 75 κεῖται δὲ τμήγων μέσσον διὰ Καρκίνου αὐτόν,
 ἔξανθήν τ' αὐχενίην χαίτην χαροποῖο Λέοντος,
 σπεῖραν τε πρώτην Ὀφιος, βριαροῦ τ' Ὀφιούχου
 ὕμους, Ὁρυιθός τε δέρην ταυνσιπτερύγοιο,
 καὶ πόδας Ἰππείους, χειρός τ' ἀγκῶνα βορείου
 80 Ἀνδρομέδης, καρπόν τε χερὸς λαιὴν δέ τε κνήμην
 Περσέος, ὑστάτιόν τε ποδὸς θέναρος Ἡνιόχοιο,
 καὶ βριαρῶν Διδύμων δύο σὺν χείρεσσι πάρηνα.

αὐτὰρ ἵσημερι νόν τις ἐῷ φράσσαι τ' ἐνὶ θυμῷ
 ἀστέρος ἐκ μεσάτοιο χαρασσόμενον Κριοῦ,
 85 κεῖθεν δ' αὖ παραμειβόμενον Ταύρου πόδας ἄκρους,
 καὶ καλὴν ξώνην θηροκτόνου Ὄφιωνος,
 "Τρόης δ' ὀλιὸν ἀπειρεσίης, Κρητῆρά τε μέσσον,
 ἔξης δ' ἀκροτάτου στολμοῦ φαύνοντ' ἐρατεινῆς
 Παρθένου, Ιοβόλου τε διὲκ χηλῆς περόωντα
 90 Σκορπίου, ἰγνύας τε διακρίνοντ' Ὀφιούχου,
 καὶ χαίτης ἄκρης ἐπαφώμενον ὡκέος Ἰππονού,
 μέσσον τ' ἀμφοτέροισιν ἐν Ἰχθύσι δινεύοντα.
 χειμερίου δὲ τροπῆς κύκλου θοοῦ Αἰγανερῆος
 σκέπτεο πάρο μέσσοιο διεκπερόωντ' ἐπὶ γοῦνα
 95 ἀμφότερος Τρόοχόν, καὶ Κήτεος εἰναλίοιο
 οὐρήν, ἥδε Λαγωοῦ ἀπὸ στέρνων ἐπὶ μέσσα
 νισσόμενον, πρώτους τε πόδας Κυνός, ἥδε καὶ Ἀρ-
 γοῦς

ποντοπόρου τέμνοντα δι' αἰθέρος ἄκρα κόρυμβα,
 Κενταύρου τ' ὕμους νοτίους, κέντρον τ' ὄλοοῖο
 100 Σκορπίου, ἥδε βιὸν στέρνων μέτα Τοξευτῆρος.
 τὸν δ' ἄρα δὴ νότιον, μεθ' ὅν οὐκέτι φέγγος
 ὁρᾶται
 ἀστρῶν ἀνθρώποις, οὐδὲ δὴ χθόνα τήνδε νέμονται,
 ὅπλησιν Κένταυρος ὑπὸ σφετέρησι χαράσσει,

πηδάλιόν τε νεός, τὴν ἀκροτάτησι τεμοῦσα

105 Πηλίου ἐν κορυφαῖς Παλλὰς θέτ' ἀν' ἀστράσιν' Αργώ.

οἵ δὲ δύω, τοίπερ τε πόλω διαπειραίνονται,

ἀστεμφεῖς ἐστᾶσι καὶ ἀκλινέες περὶ κόσμου,

πάντων δεικήλων αἰεὶ ἐπαφώμενοι δίκον·

ὅς μὲν γάρ θ' ὑψοῦ θοοῦ οὐρανοῦ ἐστήρικται

110 ἡρῷην οἶμον καὶ δείελον' Ήελίοι

κρίνων καὶ θυητοῖσιν ἄγων βαιὴν λύσιν ἔργων·

ὅς δὲ περιστρέφεται πύματον πόντον τε καὶ αἴαν

φαίνων ἀντολίας, δύσιάς θ' ὑπὸ βένθεσι κεύθων,

ὅς δάκρα θ' Ορίξων κύκλος ὑπὲρ ἀνθρώπων πεφάτισται,

115 οὔνεκα μηκίστην ὅσσων ἐπιτέμνει ὁπωπήν.

δίκος δ' αὖτε Γαλαξίεω βαιῆ μὲν ὁρᾶται

λαμπετόων μοίρῃ, τὸ δέ οἱ πλέον ἐστὶν ἀμαυρόν·

γυροῦται δ' ὑψοῦ μὲν ἐπὶ πνοιαῖς Βορέαο

ἐν θρόνῳ ἔξομένης γούνων ἄχρι Κασσιεπείης,

120 πάρο κεφαλὴν Κηφῆος· ὁ δὲ Ορυιθος πτερὰ τέμνει,

Αἰητοῦ τε μέδον, καὶ Τόξων ἄγχι κορώνης

ἀκρότατον νεῦρον, θηρὸς φονίοι τε κέντρον,

ἡδὲ Θυτήριον ἄκρον ἵδρυπλὰς Κενταύροιο

τέσσαρας· ἐκ δ' ἄρα κεῖθεν ἀνέρχεται ἐκ Βορέαο

125 ἄψιφρος διὰ Νηὸς ἀμειβόμενος κατὰ πρύμνην,

καὶ κυήμας Διδύμων, κορυφῆς θ' ὑπερ Ωρίωνος,

καὶ γόναθ' Ηνιόχου, γουνός τ' ἐπὶ γοργοφόνοιο

δεξιτεροῦ Περσῆος, ὃ δὴ τέταθ' ὥστε θέοντος.

Ζωδιακὸς δ', ὅσπερ τε κατ' οὐρανὸν ἐπλετο
πάντων

130 εὐτροχάλων κύκλων μάλ' ἀγανότατος καὶ ὁρητός,

δώδεκ' ὑπὲρ εἰδώλοισι κεκασμένος εῖσι δι' αἰθρῆς·

ἀμφὶ δ' ἄρδε αὐτὸν κεῖται ὑπὲρ ἀστράσι παμφαίνοντα

Κριός καὶ Ταῦρος, Δίδυμοι δ' ἐπὶ τῷδε, μετ' αὐτοὺς

Καρκίνος ἡδὲ Λέων, στάχυνάς τ' ἐν χερσὶ φέρουσα

135 Παρθένος ἀνθρώπων γενεὴν ποθέουσα παλαιῶν,
 Χηλαῖ θ', ἃς καὶ δὴ μετεφῆμισαν ἀνέρες ἵροι
 καὶ Ζυγὸν ἐκλήισσαν, ἐπεὶ τετάνυνθ' ἐκάτερθεν
 οἵαί περ πλάστιγγες ἐπὶ ζυγοῦ ἐλκομένοιο,
 Συνορπίος ἔστι δ' ἔπειτα, βίη τ' ἐπὶ Τοξευτῆρος,
 140 καὶ δὲ καὶ Αἰγόνερως, μεθ' ὅν Τρδορχόος τε καὶ
 Ἰχθὺς. —

Οἶκοις μὲν δὴ πάντες ἔοις παρεόντες ἄριστοι
 ἀστέρες ἐν γενέθλῃ, ἐπεὶ ἐσθλοδόται μὲν ἀρείω
 καὶ πλέον ἐσθλὰ διδοῦσι, κακοὶ δέ τε μείονα λυγρά.
 τῷ μάλα χρὴ σκέπτεσθ', διόποιοι σφετέροισι δόμοισιν
 145 ἡὲ καὶ εἰν ὁρίοισιν ἔοις βεβαῶτες ὁρῶνται·
 εἰ μὲν γὰρ πλέονες, πολὺ φέρτερον, εἰ δέ τε παῦροι,
 μειότερον κῦδος βιότῳ καὶ πρῆξιν ὅπασσαν.

Ἄλλὰ καὶ ἀλλήλων ὅσ' ἀμειβόμενοι κλυτοφεγγεῖς
 οἴκοις ἐκτελέουσι, μάλα χρειώ καταλέξαι.

150 Φαινον μέν τε Διὸς ξώοις μεγακύδεας ἄνδρας
 τεύχει, καὶ βασιλεῦσιν ἵδ' αὖθ' ἐτάροισιν ἀνάκτων
 ἐς φιλίην ζεύγνυντι, καὶ αὐτοὺς πολλάκι δασμῶν
 πορήτορας ἔξανέφηνεν ἐνπρήσσοντας ἄναξιν,
 χρήματά τ' ἐν χερσὶν δῶκεν βασιλήια νωμᾶν·
 155 πολλάκι δ' ἀλλοτρίων τέκνων πατέρας καλέεσθαι
 δῶκεν, ἢ ἐκθεμένοις παῖδας σφετέρους πάλι δῶκεν.
 Ζεὺς δὲ Κρόνοιο τόποις παρεὼν βίοτον μὲν ὀπάζει
 εὐπτεάνους τε τίθησιν, ἀτὰρ πολυγηθέος ὅλβον
 φειδωλούς, μηδ' ὅσσον ἐῶν πτεάνων ὀρέγοντας,
 160 ἡπεδανὸν στέρονοισι νόον καὶ ἄνακτιν ἔχοντας,
 ἀμφὶ ἔθεν πολὺ μεῖον ἢ φῶν πέλας ὥσι φρονοῦντας,
 ἐν δ' ἔργοις πρήξει θ' ἐτέροις ὑποπεπτηῶτας·
 ὅσσα δέ τ' ἐκτελέουσιν, ἀποκρύπτει κλέος ἐσθλὸν
 πολλάκις ἀλλοτρίων, | οἱ καὶ σφισιν αἰσχε' ἔδω-

- 166 ἐν δ' Ἡρεως ὁρίοισιν ἦν ἔν ζώοισι βεβηκὼς
 Φαίνων νωχελέας τε καὶ ἀδρανέας μάλα φέζει,
 δειλοὺς πανταρβεῖς τε, φρεσὶν καταπεπτηῶτας,
 αὐχμηρούς, ἐδὲ ήτορ ἀεὶ βλάπτοντας ἀνίαις.
- 170 ἀλλ' Ἡρης οἶκοισι Κρόνου πολιοῦ βεβηκὼς
 πανθαρσεῖς τεύχει καὶ πρήξεσι τολμήεντας,
 πρὸς δ' ἔτι θαρσαλέους τε καὶ εὐτόλμους καὶ ἀτρέστους,
 πρῆξιν παντοίην τε καὶ ἔργα τελοῦντας ἀμόχθως,
 οἷς τ' ἐφορμήσωσιν ἀεὶ τέκμωρ ἐπάγοντας.
- 175 φθείρει δὲ αἰλῆρον πατρῷιν, ἥδε συναίμους
 πρεσβυτέρους πάντας κρυερῷ ξόφῳ ἀμφικαλύπτει.
 Ἡφρογενοῦς δὲ Κρόνοις παρεὼν οἶκοις τάδε
 ποιεῖ.
- πρεσβυτέραις ζεύγνυσιν ἵδε δμωῆσιν ἀκιδναῖς,
 180 ἡ ξυνὴν δήμοισι κύπριν μισθοῦ παρεχούσαις·
- 179 πρὸς δ' ἔτι δυσγαμίην καὶ δυστεκνίην μάλ' ὀπάξει,
 181 στείραις ἥδ' ἀτόκοισι συνάπτων δυσκλέα λέπτρα·
 δηθάνι καὶ χείρεσσιν ἑαῖς ἀλόχους ἐδάιξαν
 ἔνηλφ ἀλαστήσαντες ἐπ' αἰσχεσιν, οἷς τελέουσιν.
- Ἡφρογενὴς δὲ Κρόνοιο δόμοις λεχέων ὀλετῆρας
 185 ἀλλοτρίων ἔρρεξε, καὶ ἀσπέρμους θέτο τέκνων,
 οὐ μάλα ηδομένους μάχλους ἔνεκεν φιλότητος
 οὔτε φίλων σφετέρων, οὐδὲν αὖ πατέρων ἀλέργοντας·
 ἡ γὰρ δὴ κεδνῶν ἑτάρων γάμουν αἰσχύνουσιν,
 ἡ καὶ μητραιῆσιν ἑαῖς ἡ παλλακίδεσσιν
- 190 σφαιτέρου γενετῆρος ὅμὸν λέχος εἰσανέβησαν.
 ἐν δ' ἄρα χρυσοφαοῦς Ἐρυμοῦ ζώοισι βεβηκὼς
 Φαίνων δξείας μερόπων ἡμιβλυνεν ἀκονάς,
 ἡ λαλιῆς ἡμερσε φίλης καὶ γλῶσσαν ἐδησεν,
 δεινοὺς δ' ἐν πραπίδεσσι καὶ οὐλοὰ μητιόωντας
 195 κρυπταδίως τεύχει, σφέτερον νόον οὔτινι θυητῶν
 φαίνοντας, δακετῶν φονιώτερον ἴὸν ἔχοντας,

καὶ δὲ καὶ ἀρρήτων μύστας τελετῶν, μακάρων τε
ὅργια γιγνώσκοντας, ὅσ' ἐν βίβλοις ἔχαράχθη
κρυπταῖς, ἃς οὐ πᾶσι βροτοῖς θέμις ἐν φρεσὶν ἤδην·
200 ταύτης δ' οὐκ ἄν ὄνταιντο δαημοσύνης· τάδε γάρ σφιν
ἄντ' ἀγαθῶν καὶ λυγρὰ καὶ ἀντία γίνεται αἰεί.
ταῦτα δὲ καὶ Στίλβων δέξει Κρόνουν ἐν μεγά-
ροισιν·

ἀλλ' ἄρα τοῖς ἥδος πέλεται σφετέρων ἀπὸ μόχθων·
τεύχει δ' οὐ μοῦνον βίβλων ἐπιίστορας ἴρων,
205 πανυπχίδων τελετῶν θ' ἡγήτορας, ἀλλὰ καὶ ἐσθλοὺς
μάντιας, ἀστρονόμους καὶ ὄνειροπόλους, προπάροιθεν
ἔξομένους θυσιῶν, μακάρων ἀπὸ θέρφατα θυητοῖς
φαίνοντας, πτηνῶν τε ποτῆς ἄπο θεσπίζοντας,
πρήξει δ' ἐν βιότου ἐτέροις ὑποπεπτηῶτας.
210 ὕσσοις δ' αὖ Φαέθων "Ἄρεως οἶκοισι βέβηκεν,
τρισμάκαρες στρατιῶν ἡγήτορες, ἐν τε βροτοῖσιν
τιόμενοι πολίων ἡγήτορες ἢ βασιλῆες.
ώς δ' αὔτως καὶ Θοῦρος ἐπὴν Διὸς ἐς δόμον ἔλθη,
δωρεῖται κῦδος καὶ ἀπειρέσιον κράτος ἀνδρῶν·
215 τεύχει καὶ νηῶν ἥδ' ἵππήων πρυλέων τε
ἡγεμόνας βασιλεῦσιν ἀρηρότας, οἱ κατὰ μῶλον
ἀνθρώπους κτείνοντας ἐῇ ὅπῃ καὶ μεμαῶτας
* * * * εὗ δεδάσιν·

εἰ δ' ἄρα μὴ κέντρῳ πέλεται μηδ' ἐς τόσον εἴη
ūψος, ἀειρόμενοι πάντων σφετέρων ὑπερ αὐτοὶ^ν
220 τάττονται, κῆν δμῶες ἀεικέλιοι τελέθωσιν.

ἐν δ' ἄρα Κυπρογενοῦς ζώοις Ζεὺς ὕλβον
διπάξει
παντοῖον, κτεάνων τε δόμους πύμπλησι βροτοῖσιν,
αὐτοὺς δ' αὖθ' ἐτάροντος ἢ καὶ συνέδροντος βασιλήων
θηητοὺς λαοῖσι καὶ ἐν πολίεσσιν ἀγητοὺς
225 τεύχει, καὶ μακάρων ιερεῖς σηκῶν τε προέδροντος,

τιμαῖς κυδαλίμους ἡδ' ἔξαιτοις γεράεσσιν,
προήξιος ἐκ πάσης συναθροίζοντας πολὺν ὅλβον,
δῆμου δ' ἡγητῆρας, οἷς εὐχείλεσσιν ἕοῖσιν
φθέγγοντ' εἰν λεροῦσιν ἀκούμενοι ὑπὸ λαῶν,
230 ζευγγυμένους τ' ἀνδρῶν μεγάλων φιλότητι γυναικῶν,
ῶν ἄπο κυδήντες ιδ' ὅλβιοι ἔξεγένοντο.
καὶ Κυθέρη Διὸς οἰκῷ ἦ εἰν ὁρίοισι φανεῖσα
εὐκλέας ἐν πολίεσσι καὶ ἐν δήμοισι τίθησιν.
κοσμεῖ καὶ μίτρῃσι πέπλοισί τε πορφυρέοισιν,
235 στέμμασί τε χρυσοῦ, τοὺς δ' αὖ γεράεσσ' ἐρατοῦσιν·
ἡδὲ γάμους δῶκεν φιλίους, καὶ λέκτρα γυναικῶν
ῶπασεν εὐθαλάμων, λέκτροις δέ τε δῶκε γυναικῶν
εὐόλβων ἐν ἔησιν ἔμεν πολίεσσιν ἀρίστοις,
κτήματά δ' ἔξουσιν κλεινὸν βίοτόν τε καὶ οἰκους·
240 προσφιλέας δ' ἔρδει καὶ τιμήντας ἄπασιν,
πειθοῖ καὶ χαρίτεσσι τετιμένους ἥτορ ἔχοντας·
ἥτε καὶ ἄνδρας ἔτευξε γυναικείοισιν ἐπ' ἔργοις,
ἔξ ὕπνον χρήματα πολλὰ καὶ εὐφροσύνην πόρεν ἐσθλήν·
δηθάκι δ' αὖθ' ὑποτάσσει ὑπὲρ ἀσχολίησι τυράννων
245 ἥ μεγάλων ἀνδρῶν, οἵσι ιράτος ἵσον ἄναξιν.
Ζεὺς δ' ἄρ' ἐν Ἐρυθρῷ τόποις πολύολβον
ἔθηκεν,
εὐκλέος ἐπιφροσύνης ἔνεκεν, βασιλήιον ὅλβον
νωμῶντ' ἐν χείρεσσι, καὶ ἐκ πολίων ἐθνέων τε
χρήματα καὶ δασμοὺς συναγειρόμενον βασιλεῦσιν,
250 ἐν δ' ἔργων πρήξει μέγ' ὑπερίσοχον, ἐν δ' ἄρα τοῖσιν
κεκλόμενον, μέγα δ' αὐτεῖ νόσῳ φρονέοντα, καὶ ἐσθλὴν
κτῆσιν ἀπ' ἀσχολίης βιότου φορέοντα πρὸς οἶκους.
ἔμπαλι δ' Ἐρυθρῆς δόμῳ εὐφεγγοῦς Φαέθοντος
παιδείης πραπίδεσσι σοφῆς παιδεύματ' ἔχοντας,
255 παιδῶν δ' ἡγητῆρας ἥ αὐτῶν θῆκεν ἀνάκτων,
ἥ δίφρῳ ἔξομένους, ὅθι τ' ἀργύρους ἐστὶν ἀμοιβή,

ἡὲ νόμων θεσμῶν τὸ ἐπιέστορας, ὃν ἔνεκ̄ αἰεὶ¹
πειθὼ ὁμῶς κῦδος τε κατὰ πτόλιας μέγ̄ ἔχουσιν,
φῆτῆρας μύθων τε καὶ εἰν ἀγορῆσιν ἀρίστους
260 νείκεα τὸ ἰθύνειν καὶ τειρομένοισιν ἀρήγειν,
ἔν τε δικασπολίησιν ἐριδμαίνοντας ἐπεσσιν,
ὃν ἄπο πλοῦτον ἀπειρέσιον καὶ χρήματ' ἄγειραν.
ἄλλοι δ' αὗτε πέλονται ἀπαγγελέες βασιλήσων,
πίστιν τὸ ἀμφὶ δίκησι θεμιστοπόλων ἀπ' ἀνάκτων
265 ἵσχουσιν, κείνοις σφετέρῳ νόῳ ἰθύνοντες.

ἐν δ' ἄρα τοι Παφίης "Ἄρης οἶκοισι βέβηκὼς
ἀλλοτρίων λεχέων κρυπτοὺς λυμάντορας ἔρδει,
δώροις ἡδὲ δόλοισιν ὀπιπεύοντας ἐταίρων
εὐνέτιδας πηῶν τε, καὶ αἴσχεα μακρὰ τελοῦντας.
271 ἀλλ' ἄρα κάκείνων βιότοις ὀλέθρους ἐπάγουσιν,
ἥ καὶ ἔας κεδνὰς ἀλόχους ὀλέκουσι χέρεσσιν,
270 δύσγαμα υνμφεύοντες ἀπ' ἀλλοτρίων ὑμεναίων.
273 ξώοις δ' αὖ Πυρόεντος ἐπεμβεβαυῖα Κυθήρη
δυσγαμίην τεύχει τε καὶ ἐκ λεχέων μάλ' ἀνίας.
275 ἥ γὰρ ἄγοντ' ἀλόχους, ὃν ἄργυρον ὕνον ἔδωκαν,
διμωΐδας, αἵτ' αὐτοὺς μάχλοις ἔργοισιν ἐπεισαν,
ἥὲ πολυμνήστησι συνευνῶσιν φιλότητας
αἰεὶ κλεπτομέναις, ὃν εἶνεκα δηριόωσιν.
οὐ γὰρ τὰ τίουσ' οὐδὲ αὖ φιλέουσι συνεύνους.
280 τῷ δὴ καὶ κρίσιας καὶ νείκεα πολλάκις ἱσχον
σὺν σφετέραις ἀλόχοισι, καὶ ἀλλήλους ἀθέριξαν
* * * καὶ αὐτῶν εἶνεκα δηθὰ
ἐν συνοχῇσι γένοντο καὶ ἀπλήτοις ἀχέεσσιν,
ἥδὲ γυναικείης κεφαλῆς χάριν εἰργμὸν ἔνεικαν.
ἥν δὲ γυναικὶ οὐδὲς ἔη γενέθλη, μάλ' ἀγήνορα τεύχει
285 καὶ γαῦρον, βουλῆσιν ἑᾶς πίσυνον καὶ ἄκαμπτον,
290 τάς τὸ ἄλλας ἄνδρεσσιν ἵσας κάμνουσαν ἀνίας.
296 πάγχυν δ' ἄρδ' ἐς φιλότητα δύην, τοκετῶν ἐποχήν τε

ότλήσει, καὶ δηθὰ λυγρῆ περὶ γαστρὶ μογήσει,
ἥτοι πρὸν γονίμης ὕδρης βρέφε ὡμοτοποῦσα,
ἥὲ νεκρῶν ἐν γαστρὶ μέλη τέμνουσ' ἄπο τένυνων.

291 ναὶ μὴν καὶ Πυρόεις οἴκοις θοοῦ Ἐρμάωνος
οὐλοὰ μηδομένους στέρωνων ἔντοσθεν ἔθηκεν,
ἄγριά τ' ἐν πραπίσιν βουλεύματα ποικίλλοντας,
πρὸς δὲ κακοφροσύνησιν ἀεὶ μερόπεσσι συνόντας,
295 ὡς δὴ καὶ τ' ἄλλοις ὑποφήτορας ἔμψεν ἀνιῶν·
καὶ δὲ δικορραφίης δεδαηκότες εἰν ἀγορῆσιν
καὶ ιρίσιας θαμινὰς καὶ νείκεα πυκνὰ ἐκόντες
ἰσχουσιν, φήμη δὲ κακὴ περιδέδρομεν αὐτοὺς
καὶ τε δικῶν μέγα πλῆθος, ὁ δὴ μάλ' ἀχρήμονας
ἔρδει·

300 πολλοὶ καὶ παίδων τῶνδ' ἡγητῆρες ἔασιν·
πρὸς δ' ἔτι καὶ ψεύστας, ἀθέους, ἀθεμίστια ἔργα
μηδομένους, κλῶπας, ληίστορας, ἀνδροφονῆας,
ὅρκων οὐδ' ὅσσον τι νόσῳ ιρνεοῷ ἀλέγοντας.
ταῦτα δὲ καὶ Στίλβων "Ἄρεως ἐν δώμασιν ἔρδει,
305 πλαστογράφους τεύχων, λυμάντορας, ἡπεροπευτάς,
ἀλλοτρίου πλούτοιο λιλαιομένους κτεάνων τε·
πολλάκι καὶ κτεάνων πίστεις, ὥνπέρ τις ἔδωκεν
λάθρη παρθέμενος, κακομητίῃ ἡρνήσαντο,
πολλάκι * * * *

χοήματα παῦρα διδοῦσιν, ἃ πολλῶν χρεῖος ἐτύχθη·
310 πρὸς δ' ἔτι φαρμακίης ὄλοῆς ἐπιίστορας ἔρδει·
ῶν ἔνεκεν πάντων καὶ ὑπ' ἵδρισιν ἵψι μάχεσθαι
λάσθαις κερτομίαις τε κατὰ πτόλιας σοβέονται.
ἐν δ' Ἐρμοῦ ξώοισι φίλομμειδὴς Ἀφροδίτη
θῆκε προϊσταμένους μεγάλων βιότοιο γυναικῶν,
315 κείνων δ' εἶνενα δηθὰ ιρίσεις καὶ νείκε' ἔχοντας,
οἵσι ἐπὶ κῦδος ἔθηκεν ἵδ' εὔκλέα πολλάκι νίκην·
οἱ δὲ θεῆς ιεροῖο προφήτορες εὔκτεάνοιο

γίνονται, τιμὰς ἵδ' ἀπ' αὐτοῦ πλοῦτον ἔχοντες·

τεύχει δ' ἐν τούτοισι τόποις καλὴ Κυθέρεια

320 αἰόλ' ὑπὸ χροιῆ ποικίλματα δαιδάλοντας

παντοίοις ξώοισιν ἐοικότα, τοὺς μὲν ἐφ' ίστων

κερκίσιν ἥδε χερῶν τεχνήμασιν ἀμφί τε πέπλοις,

324 τοὺς δὲ καὶ ἐν γραφίοις μελιηδέος ἄνθεσι κηροῦ

323 δεικνύντας πάντων μορφὰς θηρῶν τε καὶ ἀνδρῶν,

325 ἄλλους δ' ἐν πετάλοις στεφανώματα ποικίλλοντας,

οὓς δὲ καὶ ἀνθοβάφους ἀλίων ἀπὸ θήκατο κόχλων,
εὐόδμων τε μύρων τεῦξεν τεχνήτορας ἄνδρας.

'Ερμῆς δ' αὐτὸν οἶκοισι φανεῖς καλῆς Κυθερείης
προσφιλέας θήκεν καὶ τιομένους μάλα πᾶσιν,

330 μορφῇ δ' ἴμερόντας ἵδ' αἰμύλα κωτίλλοντας,

παντοίης μούσης τὸν ἐπιύστορας· ἦ γὰρ ἀοιδοὺς

εὐκλέας, ἦ κιθάρης ὑποφήτορας ἐξετέλεσσεν,

ἡδὲ μελῶν μολπῆς εὐρύθμου τεύκτορας ἄνδρας,
ἡδὲ πολυτρογήτοις λιγέως μέλποντας ἐν αὐλοῖς·

335 ἄλλους δρχηθμού βητάρμουνας ἵδριας ἔρδει·

παιδευτὰς δ' ἄλλων τοίων ἔργων ἀνέφηνεν,

ἔξ ὅν ὄλβον ἐυκτέανον κῦδος τὸν δῆμοις

ἄρνυνται, χαρίτεσσι κεκασμένοι εὐεπίη τε·

προήξει δ' ἐν βιότου πάντες μακάριστοι ἔασιν,

340 οἵσι τὸν ἐπιθυμώσεων ἔργοις, πάντ' ἐκτελέουσιν

ἥσιν ἐπιφροσύνησιν ἀμόχθως, ὡς καὶ ἐθέλωσιν. —

ἐν δὲ Λέοντι, δόμῳ πανδεօκέος Ἡελίοιο,

Φαίνων μὲν μεγάλους τε καὶ ἐκ πατέρων ἀριδήλων

τεύχει, καὶ τὸν ὄλβον βιότου ἄμα κῦδος ὀπάζει,

345 ἄλλὰ κακῷ θανάτῳ ὀλέσει πάντως γενετῆρα,

ἢ βίῃ ἢ φθορίμων ὑγρῶν πλήθεσσι χαλέψας.

δεικήλω δ' ἐν τῷδε Διός πολυφεγγέος ἀστὴρ

ῶστ' οἶκῷ σφετέρῳ χαίρει, ἐπεὶ ἐστι τοίγωνον

αὐτοῦ, ὡς καὶ πρόσθεν ἀείσαμεν, Ἡελίου τε,

350 καὶ μεγάλους βασιλῆας ἥ ἵσους κοιρανέουσιν,
ἥ που τῶν ἑτάρους τεύχει, λαοῖσιν ἀγητούς·
πάντας δ' ἀφνειοὺς καὶ τιμήντας ἔθηκεν.

αὐτὰρ Ἀρης ἐπὶ τῷδε πατρώια πάντ' ἐκέδασσεν,
καὶ σίνος ὁφθαλμῶν δῶκεν; βιότου δ' ἄρα πρῆξιν
355 πολλὴν ἀμφὶ πυρὸς πολιοῦ τ' ἅπο δῶκε σιδήρου,
τοῖς δ' ἔργοις σκληρὰς καὶ ἀπηνέας ὥπασε τέχνας·
αἱεὶ δ' ἐν τε Λέοντι καὶ ἐν Μήνης δόμῳ ὁφθεῖς
ῶκυμόδους τεύχει, τοὺς δ' ἡμιβίους ἐναρίζει.

Ἄφρογενης δὲ Λέοντι βεβηκυῖ' οὐ μάλα χαίρει·
360 δυσγαμίην τεύχει, ποτὲ δ' αὖτ' ἀλόχοιο διείργει.

ἀλλ' Ἐρυνης πινυτούς τε καὶ ἐν μύθοισι φερίστους
ἔρδει, καὶ βιότῳ προφανεῖς καὶ ἀγακλέας ἄνδρας. —

ἐν δ' οἴκῳ Μήνης Φαινων μητρὸς βίον αἱεὶ¹
φθείρει Ἡελίοιο βολὰς καὶ φέγγος δρώσης,
365 αὐτοὺς δ' ἐν νούσοις δολιχαῖς ἄταις τ' ἐδάμασσεν,
ἥὲ μελαγχολίῃσι καὶ ἄλγεσι ιρυπτομένοισιν,
ἄχρι κεν ἵζηνται μακάρων ἴεροῖς παρὰ βαμοῖς.

γῆθει δ' αὖ Φαιέθων ἐν Καρκίνῳ, οὕνεκεν αὐτοῦ
ὑψοῦται, πλεόνων τε γονὴν τέκνων μάλ' ὀπάζει,
370 καὶ βίον ἐν μεγάροισι καὶ εὐκλέα φῆμιν ἀπάντη
δῶκεν, καὶ φιλίην μεγάλων καὶ κέρδεα νωμᾶν.

Ἄρης δ' ἐν Μήνης οἴκοις μεγαθαρσέας ἔρδει
καὶ μάλ' ἀγηνοφίῃσι πεποιθότας, οὐκ ἀλέγοντας
οὔτε τι κινδύνων ἰδ' ὄμοιλῆς, οὔτε φόβοιο.

375 τῷ καὶ σφάλλονται θαμινὰ σφετέροισιν ἐπ' ἔργοις.
ἄλλοι δ' αὖ τέχνης ἐπιστορεῖς ἔξεγένοντο·
πάντες δ' ἀλγεινοῖσι περιπταίουσι σίνεσσιν,
τῶν πλεόνων δὲ βίῃ θάνατος καὶ μοῖρα τελεῖται.

οὐδὲ μὲν οὐδὲ Κύπρις γῆθει Μήνης ἐνὶ οἴκῳ·
380 μάχλους γὰρ τεύχει καὶ τερπομένους φιλότητι,
ἄλλα τ' ἐπ' ἀλλοῖοις κακά τ' αἰσχεα πολλὰ τελοῦντας.

καὶ δ' ἐτέροις τροπικοῖς ξώοις πάντεσσι τάδ' ἔρδει.

χρυσοφαὴς δ' Ἔρμης ἐν Καιρίνῳ αἰθροπολεύων
δξεῖς ἐν πραπίδεσσι, νοήμονας, ἄλλοτε δ' ἄλλη

385 βουλῆ τεροπομένους μήτ' ἔμπεδα μητιόωντας
δέξει, καὶ μύθοις ἀγαθοὺς ἔργοις τε φερίστους. —

'Ηέλιος δ' αὐτὸς μὲν ὑπὲρ χαροποῦ Λέοντος
εὐκλέας ἐν βιότῳ καὶ ὑπείροχον εὑχος ἔχοντας
δέξει· κέντρον δ' αὗτε τυχῶν βασιλῆας ἔτενεν,
390 ἦν ἐσθλῶν κοσμῆται ὑπ' ἄστρον μαρτυρίησιν.

ώς δ' αὗτως καὶ Μήνη ἐὸν δόμον ἀμφιβεβᾶσα
πρηξίας ἀνθρώποις ἀγαθὰς καὶ κῦδος ὀπάζει·

ἢν δὲ μεσοντανέη νυκτός, βασιλῆας ἔθηκεν.

οἱ δ' ἄρδε μειβόμενοι ξῶ' ἀλλήλων κατὰ κύκλουν,
395 ξώοις δ' ἔμβεβαστες ἐπ' ἀλλήλων κατὰ κύκλουν,
Μήνη μὲν Τιτάν, Μήνη δὲ γέγηθε Λέοντι.

τοῖα μὲν ἀλλήλων οἶκοις δρίοις τε παρόντες
τεύχουσ' ἄλλα τε πολλὰ πολυτλήτοις μερόπεσσιν.

Αὔταρ ἀληθείην πᾶσαν βροτέον βιότοιο
400 σύγκρασις διέκριν', ἐπιμαρτυρίαι τε φαεινῶν
ἄστρον ἀλλήλοις χώροις θ', ὑπὲρ ὅν γεγάσιν.
ὅσσα δ' ἄμ' Ἡελίῳ δρῶσιν παρεόντες, ἀείσω.

πάντες μὲν χαίρουσιν ἐπ' ἀντολίησιν ἐόντες,
ώς ἐν ἑοῖσιν ἔκαστος ἀγαλλόμενος βασιλείοις,

405 καὶ φάτ' ἐπ' ἀντολίης μὲν λόντες ἄτ' ἐσ νεότητα,
θυντοῖς πάντα τελοῦσιν ἄγαν κρατεροὶ παρεόντες.
ἐσπερίοισι δὲ βαρδύτεροι προΐασι χρόνοισιν
δείελοι αὐγῆσιν σφαλεραῖς ὑποπεπτηῶτες,
ἀδρανέες τε πέλονται ἐδὸν σθένος ἀμβλύνοντες.

410 Φαίνων μὲν δὴ πρῶτα σὺν Ἡελίῳ κατὰ πάντων
ξωιδίων πλήθει ξυνῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε,
κρείσσων μέν τε κατ' ἥμαρ ἐών, βλάπτων δ' ἐνὶ¹
νυκτὶ·

τεύχει γὰρ πατέρας μὲν ἀγαπεῖτοὺς καὶ ἐπόλβους,
μητέρα δὲ ὡκύμορον θανάτῳ διέκρινε τοῦτος,
415 αὐτῶν δὲ πτῆσιν μινύθει οἴκον τε πατρῶον,
ἀλλ’ οὐχ ὡς πενιχροὺς πάμπαν καὶ ἀχρήμονας εἶναι.

καὶ Φαέθων μετὰ Τιτῆνος πατρώια πάντα
φθείρει, παντοῖας τε βλάβαις ἄταις τὸ ἐπέδησεν.
419 πολλάκι καὶ ξείνης γαίης ἐπὶ πήματ' ἔδωκεν,
422 ἡ ὥστις μὲν μείον, ἐφ' ἐσπερίησι δὲ δεινά.
“Αρης δὲ Ἡελίῳ συνιὼν πατράσιν μὲν ἀνίας,
γεινομένοις δὲ αὐτοῖς θόρυβον καὶ πήματ' ἔδωκεν·
420 τοὺς δὲ ἄρα καὶ πάτρης γλυκερῆς θῆκεν μετανάστας·
425 ἡ ματὶ η γενέθλη δὲ ὀλοώτατος ἐπλετο πάντων,
421 ἥσσων δὲ ἐσπέριος γεγαῖς ἀδρανέστερα δέξει.
426 Ἀφρογενὴς δὲ συνοῦσ' Τπερίονι γεινομένοισιν

δυσγαιών παρέχει καὶ δύσκλειαν πέρι λέπτρα·
ἥτοι γὰρ πενιχραῖς ἡ δούλαις ἡ καὶ ἀνάγνοις,
ἡ καὶ πρεσβυτέρησι συνέζευξεν μάλιστα,
430 ἡ ἔτι καὶ πιναροῦσιν ἐφέρομέναις στεγέεσσιν.

Ἐρυμὴς δὲ Ἡελίῳ ξυνὴν βαίνων κατὰ ἀταρπὸν
ἥμερον σοφίης καὶ παιδείης μάλιστα πάσης·
ἕξομένοις δὲ ὥπασσε βίους * * *

* * * μάλιστα δὲ ἡ ὥστησιν ἀνάσσων 434
434 ἀνέρας ἀφνειοὺς | ποίησε πόλει παναργήτους 433
* * * * * *

435 πρητεῖν θῆσσονα δῶκε, ἐν πρητεῖτο τὸ ἔμμεν ὑπὲ ἄλλοις.

Τόσσα μὲν Ἡελίῳ μούνῳ ξυνῇ παρεόντες
δέξοντο, ἵσα δὲ τοῖσι καὶ ἀντέοντον Ἡελίοιο
φαινόμενοι. Μήνη δὲ σὺν αὐτοῖσιν παρεοῦσα
δέξει ἐν δισσῆσιν ἀπορροίαις συναφαῖς τε
440 θυητοῖς ἐν μογερῷ βιότῳ, καὶ νῦν ἐνέποιμα.

ἀστέροι μὲν Φαίνοντος ἐπερχομένη συναφῆσιν,
αὐγαῖς αὐξομένη ιρείσσων, πέρι μητέρα δὲ αἰνοὺς

ψυχικοὺς ἥδε νόσους παρέχει, σίνεσίν τε προσάπτει,
αὐτοὺς δ' ἀπροκόπους καὶ δειμαλέους περὶ πρῆξιν
445 ἐνσινέας τε τίθησιν. ἀπορρείσια δὲ τούτου,
ἥν μὲν Ζηνὶ συνάπτῃ ἡ ἀβροκόμω Κυθερείῃ,
ἐσθλὴ καὶ δώτειρα βίου πλούτοιό τε πολλοῦ,
πυροφόρων δ' ἀγρῶν κτῆσιν κρατερῶν τε μελάθρων
δῶνεν, καὶ πῦδος φήμην τ' ἀγαθὴν παρὰ δήμοις,
450 καὶ φιλίην ἀνδρῶν, ἡσπερο κρήζουντιν, ἔταιρον.
ἥν δ' Ἐρμῇ, πινυτούς τε καὶ εὔφρονας ἔξετέλεσσεν.
ἥν δὲ Κρόνον προλιποῦσα κενὸν δρόμον
ἔξανύησιν,
ἥ καὶ Ἀρη μετέπειτα συνάπτῃ, πάγχυ κακίστη·
αύγμηροὺς τεύχει γὰρ ἀναγκαίου βιότοιο,
455 οἵτ' ἔργοις κενεοῖς καμάτοισί τε μοχθίζοντες
οὕποτε λιμηρὴν πενίην ἐδύνανθ' ὑπαλύξαι,
πρὸς δ' ἔτι καὶ ζωῆς τέκμωρ λυγρὸν ἔξανύοντας,
πολλάκι δ' ὀκυμόρους τε καὶ ἐν νεότητι θανόντας·
οἱ δὲ καὶ εντροχάλοις δειρὴν σφίγγουσι βρόχοισιν.
460 ἥν δ' ἀπὸ μὲν Κυθέρης ἥ καὶ Ζηνὸς πολυφεγ-
γοῦς
ἥ καὶ ἀφ' Ἐρμάωνος ἀπορρέῃ, ἔμπαλι δ' ἔξης
ἥ Κρόνῳ ἥ Πυρόεντι συνάπτῃ, δεινὴ ἐτύχθη·
οἶκων γὰρ φθείρει κτῆσιν βιότω προϊοῦσιν,
καὶ χαλεπὴν πενίην γήρως ἐπὶ λυγροῦ ὀπάζει.
465 φαύλη καὶ κερόεσσα συνάπτοντος Ἀρεὶ Μήνη·
κληρον γάρ τε δόμων πατρώιον ἔξαπόλεσσεν
καὶ μητρῶν δόμοῦ, ποτὲ δ' αὖ καὶ μητέρας αὐτάς·
γεινομένους δ' αὐτοὺς μεγαληροίησι χανόντας
ὅρει παντόλμους τε θρασεῖς τ', ἐπὶ τοῖσι βιαίους,
470 ἀστεμφεῖς, ὀμοὺς καὶ ἀπηνέα ἔργα τελοῦντας,
τοῦνεκα καὶ πταίοντας ἐν ἔργμασιν, ὀππόσ' ἔλωνται·
καὶ δὲ δέσιν θνητοῖσι πόρεν κείνω συνιοῦσα.

ἴσα δὲ καὶ συνιούσῃ ἀπορρείοντι ἀπὸ Θούρου.
εἰ δέ τι ἀπορρείη μὲν ἀπὸ "Ἄρεος, εἶτα συνά-
πτη

475 κυδίστῳ Κρονίδῃ, πολυόλβους τῆμοις ἔτενξεν
καὶ μακαριστοτάτους, πρήξεις τι ἀγαθὰς τελέοντας.
ταῦτα δὲ καὶ Κυθέρη συναφὴν τεύχουντις ἀπὸ^{"Ἄρεος}

φέρει· πρὸς δ' Ἔριν, βονλαῖς μύθοισι τι ἀρίστους,
αἱὲν ὑπὲρ θυητοὺς πυκιναῖς πραπίδεσσι νοοῦντας.

480 τοῖα δὲ καὶ διάμετροις ἀεὶ πέντε ἀστράσι τεύχει.
Ἡελίω δ' οἴω συναφὴν τεύχουντα Σελήνη
ἔκπτωσίν τε τίθησι βίου, καὶ κήδει ὁπάξει.

ἢν δ' ἀποχαζομένη Ἄπεριονος εἶτα συνάπτη
ἔσθλοδόταις, ἀγαθὴ καὶ ὑπεριροχα ἔργα φέρουσα
485 μείζονα καὶ τι ἀριδηλός ἀγάθος ἀνθρώποις ἀνέφηνεν.

αἱὲν δ' ἐν γενέθλησι κενοδομομέοντα Σελήνη
πλαξομένους βιότους καὶ ἄλην ἔεινης ἐπὶ γαιῆς
φέρει, λιτοτέρους τε βίω καὶ πολλὰ μογεῦντας.

χρὴ δ' αἱὲν γενέθλησι πρότερον νεοφεγγέα Μήνην
490 καὶ δ' ἔτι πληροσέληνον ἐνὶ πραπίδεσσιν ὁρᾶ-
σθαι,

ὅπη τάσδε δύω φάσιας παρεοῦσα τέλεσσεν,
ἢ καὶ συντροχάοντι, ἐπεὶ ἔσθλοδόταις μὲν
ἀρίστη

πρώτας ἀκτῖνας ἔννομμένη ἡ τε πλήρεις,
σὺν χαλεποῖσι δ' ἔούσα πανεικέλιον μένος ἴσχει
495 κείνοισιν, λυγροῦ τε βίου πλήρωσε γενέθλην.

ἔξοχα δ' αὖ κακὰ πάντοτε ἐπὶ θυητοῖσι κυλίνδει
ἐν φάσεσιν πάσησιν, ἐν αἷς Πυρόεντι συνάψῃ.
κῆν ἐπὶ συνδέσμοντι βαίνη, μανίησι προσάπτει,
*

ἢ σπασμοὺς νοῦσόν θερητὴν καὶ ἀναλθέας ἄτας.

500 ἄντα δ' ἂρ 'Ηελίον χαίρει τροχάουσα Σελήνη,
πλήρει ἐπει κύκλῳ τότ' ἀγάλλεται αὐγάζουσα,
καὶ τε κλέους ὅλβου τε παραιτίη ἐστὶ βροτοῖσιν.

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ. [B.]

'Ἐν τῷ γένει βιβλίῳ φησίν·

- A. Τί ἀποτελεῖ ἔκαστος τῶν ἐπτὰ πλανητῶν ὡρονομῶν ἐν
ἰδίῳ οἴκῳ καὶ ἐν παντὶ τῶν ἄλλων τριῶν κέντρων
μόνος εὑρισκόμενος ἐν ἰδίῳ μέντοι οἴκῳ.
- B. Τί ἀποτελεῖ, ἥνικα ἐνὸς ὡρονομοῦντος ἔτερος ἐπὶ τοῦ
δυτικοῦ κέντρου μόνος θεωροῦτο, καὶ τὸ τῶν ἀνθρώ-
πων ἀποτέλεσμα ἀπαραλλάκτως εὑρισκόμενον, καὶ ἐπὶ^{τοῦ}
μεσουρανήματος καὶ ἀντιμεσουρανήματος εὑρεθῶ-
σιν, ἔαυτοὺς ἀναμετροῦντες εἰς μὲν ἄνω, εἰς δὲ κάτω ὃν.
- C. Τί ἀποτελοῦσιν οἱ συμμαρτυροῦντες ἀλλήλοις, ἢ καὶ
συσχηματιζόμενοι, ἢ καὶ ἐπιβλέποντες ἔαυτούς.
- D. Τί ἀποτελεῖται Ἡλίου καὶ Σελήνης ἔαυτοῖς συσχημα-
τιζομένων, τοῦ μὲν ἐν ἀρσενικοῖς προσφόρως τῇ οἰκείᾳ
φύσει, τῆς δὲ ἐν ξώοις θήλεσιν εὑρισκομένης, ἢ τὸ
ἀνάπταλιν, ἢ καὶ ἀμφοτέρων ἐν ἀρρενεσιν, ἢ καὶ ἀμφο-
τέρων ἐν θῆλεσιν, καὶ τί μὲν ἐπὶ ἀνδρός, τί δὲ ἐπὶ^{γυναικὸς} ταῦτα ἀποτελεῖ.
- E. Περὶ χρόνων ξωῆς, καὶ πῶς μὲν τούτους ἐφοδευτέον
δι' ἡμέρας, πῶς δὲ νυκτός· καὶ πότε μὲν ἀπὸ τῶνδε,
πότε δὲ ἀφ' ἐτέρων τούτους παραληπτέον.
-

"Οσσα μὲν ἀλλήλων οἴκοις τελέουσι βροτοῖσιν
ἀστέρες, 'Ηελίῳ τε πυριπλήθοντι συνόντες,
ὅππόσα καὶ κεραῆς συναφαῖς τεύχουσι Σελήνης,
ἐν προτέραις σελίδεσσι μάλ' ἀτρεκέως κατέλεξα.
5 νῦν δ' ἐπιμαρτυρίας αὐτῶν καὶ σχήματα πάντα,

ἀλλήλων θ' ὅσα δρῶσιν ὑπ' ἀκτίνεσσιν ἐόντες,
καὶ κέντροις πισύρεσσιν ἐπεμβεβαῶτες, ἀείσω.

Πρῶτα μὲν οὖν Φαίνων ὑπὲρ ωρονόμοιο βε-
βηκὼς

ἥτοι πρωτοτόκους καὶ πρωτοτρόφους ἀνέφηνεν,
10 ἥ καὶ ἀδελφειοὺς προτέρους διόλεσσεν ἄπαντας,
τέκνων δ' αὐτὸν ὀλετὴρ πέλεται, βίοτόν τε χαλέπτει
ἀλλοτρίοις οἶκοισιν ἐών· εὗτ' ἂν δ' ἐν ἔοτειν
ώρονομῇ, ξώοις δ' ἵδιοις ἐπιτέρπεται αἰεί,
Αἰγάνεροθ τε καὶ Τδροχόῳ βλοσυρῷ τε Λέοντι

15 καὶ Χηλαῖς Κριῷ τε, τότε ἀνέρες ἔξεγένοντο
πύδιστοι, γενεῆ τε γεγηθότες, εὐκλέι πλούτῳ
τιμαῖς καὶ γεράεσσιν ἀγαλλόμενοι βασιλήσων.
ψυχὸν δ' ἐς λίβα νισσόμενος δῦνον περὶ κέντρον
μακροβίους, γήραι λιπαρῷ θαλέθοντας ἔθηκεν,
20 εὔκτεάνους, μόχθοισιν ἰαινομένους σφετέροισιν.

εἰ δὲ μεσοντανέοι, πατρώια πάντες ἐκέδασσεν,
δηθάμι δ' οὐδὲ ὅσσον κλήρου παρὰ πατρὸς ἔνειμεν,
πρήξεις δ' ἀπροκόπους καὶ νωρελέας μάλα τεύχει,
ἔογα δὲ καὶ τέχνας χειρῶν ἔξαινυται ἀνδρῶν

25 ψυχῶν θ', ἥντινα πρῆξιν ἐνὶ στέρνοισιν ἔλωνται,
δυστεκνίην δ' ὥπασσε, κασιγνήτων τὸ ἀπάμερσεν.
δροφανίην δ' ὑπόγειος ἐὼν ἀπὸ πατρὸς ἔτευξεν
πάμπαν νηπιάχοις, κλῆρον τὸ ἔρραισεν ἀίστως,
ὅν θνήσκων ἔλιπεν γενέτης, αὐτοὶ δ' ὑπὸ νούσου
30 κάμνοντο, ἐν τε κρύει πυρετῷ τὸ αἴθωνι μογεῦσιν,
ἐν δὲ ἀγορῇ κρίσιας καὶ νείκεα δηρὸν ὥπασσεν.

Ζεὺς δὲ ὡρην ἐφέπων ἐφικυδέας ἀνδρας ἔθηκεν
ἐν δήμοις, πάτροησί τὸν σφετέρησιν ἀγητούς,
πρὸς δὲ ἔτι καὶ πρήξει μεγαλαυχέας, ἐν βιότῳ τε
35 ἀφνειούς, βασιλεῦσι φίλους μάλα τιμήεντας.

ταύτα· δέ τ' ἐκτελέσει μέσον οὐρανὸν ἀμφιπο-
λεύων·

κοσμεῖ καὶ μέτρησι πέπλοισί τε πορφυρέοισιν,
τερπωλῆς τεύχων λαῶν ἥγήτορας ἄνδρας.

δύνων δ' εὔκτεάνους, δλοὸς δὲ τέκνοισιν ἐτύχθη·

40 θάπτει γὰρ κεδνάς τ' ἀλόχους παῖδας τ' ἀλεγεινούς·

ἐν τροπικοῖς δ' εἴωθε τελεῖν καὶ πάμπαν ἀτέκνους
κηδεστῶν βιότου, καί τ' ἐσθλὰ κακοῖσιν ἔμιξεν·

κτῆσιν μὲν γὰρ ἔδωκε, τέκνων δ' ἐπὶ κήδεσι λυπεῖ.

δεινὸς δ' ἀντιμεσον ρανέων πέλετ' ἀνθρώποισιν·

45 πάντων γάρ τε βροτοὺς ἰδίων κτεάνων ἀπάμερσεν,
εὐόλβους δὲ πάρος κενεοὺς οἶκους ἀπέφηνεν·

ἔξοχα δ' εἰ γε σὺν Ἡελίῳ τόδε κέντρον ὁδεύοι·

— — — — — — — —
εσκατήγ γενέθλη βίοτου καὶ κῦδος ὀπάξει.

"Ἄρης δ' ἀντολίηθεν ἀνερχόμενος μεγα-
τόλμους,

50 θαρσαλέονς φέζει, ποτὲ δ' αὖ πραπίσιν μάλα δεινούς.

δύνων δ' αὗτ' ἄλγεσσι βροτοὺς ἄταις τε προσάπτει,
σύλησέν τ' ὄλβουν, βιότου τ' ἀνέφην' ἐπιδευεῖς.

ἐν δ' ἄρδ' ὑποχθονίῳ κέντρῳ σύνεσίν τε χαλέ-
πτει,

αἰεὶ τ' ἐν θορύβοισι καὶ ἐν σινέεσσι τίθησιν,

55 τραύματα δ' αἰὲν ἔδωκεν, ἵδε σπασμοῖσι χαλέπτει,

κινδύνους τ' ἐπάγει θαμέας, βιότοιό δ' ἄμ' ἔρδει
αὐχμηρούς, τέκνων δὲ γονῆς ἢ πάμπαν ἄμερσεν,

ἢ ἐνα τηλύγετόν περ ἐνὶ μεγάροισιν ἔδωκεν·

δεινὸς δ' ἀμφὶ γάμους· ἢ γὰρ θαμὰ λέκτρα διείργει,

60 ἢ λώβην τιν' ἀεικελίην ἀκάχησε γυναικός.

Ὕψι δ' ἐπεμβεβαὼς μέσον οὐρανὸν ἄλλοτε μέν τε
τέχνας δῶκε βροτοῖσι βαναύσους ἔργα βίοιο·

ὅππότε δ' εὐεργῶν ἐπιμαρτυρίησι σὺν ἄστροιν

δέρηθ', ήγεμόνας θῆκε φρουρούς τε τυράννων,
65 εὔθηκτον φορέοντας ἐὸν περὶ σῶμα σίδηρον,
ἐν πόλεσιν δήμοισί τ' ἀριφρεπέας πολιούχους.
ἔξαπίνης δ' ἔσφηλεν ἐς οὐρανὸν αἰπὺν ἀείρας
δειλαίους φῶτας ποτὶ Τάρταρον ἡερόεντα·
ἵτοι γὰρ φυγάδας φιλίης ἔξηλασε πάτρης,
70 ἥξωης ἀπάμερσε φίλης κρυόεντι σιδήρῳ,
ἥ πόμα φαρμακόν πιέειν κατένευσεν ἐν οἴκοις.

ώρονομοῦσα δ' ἀεὶ Κυθέρη καλοὺς μὲν ἰδέσθαι
ὅρέει, καὶ χαρίεντας ἵδ' ἴμερόεντας ἔπεσσιν,
ἀφνειοὺς βιότῳ καὶ ἀγακλέας ἥ ἐνὶ πάτρῃ,
75 κυδαίνει δὲ τεκοῦσαν ἄγαν τ' ἀριδηλον ἔθηκεν.
καὶ δὲ μεσονρανέουσα τάδ' ἔρδει, πρὸς δὲ καὶ
ἔργοις
τρισμάκαρας τεύχει, τοῖς δ' αὗτ' ἀλόχων γάμου
έσθλῶν
ῶπασεν, ἐν δὲ δόμοις κλεινὸν βίον ἡέξησεν.
καὶ δὲ γυναικείοισιν ἐπ' ἔργοις δηθάκις ἄνδρας
80 ὕδρυντ', ὃ καὶ χρήματ' ἵδε κτῆσιν πόρεν ὅλουν.
ἀστασίας δ' ὑπόγειος ἐὼν λεχέων ἐτέλεσσεν,
ἡδὲ γάμων ταραχὰς καὶ χηροσύνας, ποτὲ μέν τε
ἐν ἔεινη ποσίων, ποτὲ δ' αὖ μεγάροισιν ἐόντων.
καὶ δ' ἔτι καὶ δύνουσα κακὴ περὶ λέκτρα γυ-
ναικῶν.

85 ἥ γὰρ ἀποξεύγνυσι συνεύνων, ἥ πολυκοίνους
δῶκ' ἀλόχους, ὃν δὴ θάμ' ἐπασχάλλουσιν ἐφ' ὕβρει·
καὶ δ' αὐτοὺς φήμησι κακαῖς νεότητος ἐν ὕδραις
ἀμφέβαιλεν, μάχλους τ' ἐς ἀεικέα θήκατο κύπριν,
ἀλλοτρίων τε μέλαθρον ὀπιπεύουσι γυναικῶν.
90 Ἐρμῆς δ' ἀντέλλων μὲν ἐφ' ὕρης εὐκλέας
ἄνδρας
καὶ πολλῆς σοφίης ἐπιίστορας ἔξετέλεσσεν·

πολλάκι καὶ προδαῆναι ἐνὶ πραπίδεσσι βροτοῖσιν
πείρατα μελλόντων δωρήσατο, καὶ θ' ἐτέροισιν
θεσπίζειν φήμησιν ὀνείρασι θ', ἡ σφισιν αὐτοὶ⁹⁵ ὁρφυναίην κατὰ νύκτα βαθὺ κυώσσοντες ἔδωνται.
ἐν δὲ μεσούραν ἴψ θυητοῖς ἔργῳ ὥπασε κέντρῳ·
ἥτοι γὰρ σοφίης βίοτον καλάμοιό τε γραπτῶν
πρῆξιν ἔδωκ', ἡ παισὶν ὑφηγητῆρας ἔφηνεν
παιδείης, τοὺς δ' αὐτες τραπέζης ἀργυραμοιβοῦ
100 εἶσεν ὑπερό, πολέσιν δὲ τέχνας ἡρμόσσατο χειρός.
ἥν δ' ὑπόγειος ἔη, πινυτὸν υόν εἴετελεσσεν,
θῆκεν καὶ σοφίης δεδαηκότας, ἐν βιότῳ δὲ
αἰὲν ὑπ' ἀλλήκτησι μεληδόσι μητιόωντας.
δύνων δ' ἐν μύθοισι καὶ ἐν πραπίδεσσιν ἀρίστους,
105 καὶ πλούτῳ γηθεῦντας ἀεὶ φήμαις τὸ ἄγαθῆσιν.
εὗτ' ἂν δ' ὠκεανοῖ λελουμένος ἀντέλλῃσιν
Τιτάν, ἐν δ' ὕδη πεινῇ βροτὸς ἐσ φάος ἔλθῃ,
πατρὸς ἀριγνώτου γεγαῶς τότε φύσεται ἀνήρ,
τιμήεις δέ τὸ ἄγαν καὶ ὑπεροχός ἐστ' ἐνὶ πάτρῃ,
110 πλούτῳ καὶ ατεάτεσσιν ὑπέροτατος ἐν μερόπεσσιν.
πολλάκι καὶ βασιλῆς ἐν ὕδῃ τῇδ' ἐγένοντο.
δύνων δ' Ἡέλιος λαμπροὺς βιότῳ καὶ ἐπόλβους
τεύχει, καὶ πραπίδων μάλ' ἀριφραδέων ἐπινοίη
* * * * * ἐνὶ πάτρῃ.

Τιτάν δ' ἐν γενέθλῃ μέσον οὐρανὸν ἀμφιπολεύων,
115 ἦν μὲν ὑπ' ἀκτίνεσσ' ἀγαθῶν καὶ μαρτυρίησιν
κοσμῆται, μεγάλους τε καὶ εὐκλέα ἔργα τελοῦντας,
φαύλησιν δ' αὐγαῖς ὅλοῖς βεβολημένος ἢ στροφων
ἀκτεάνους τεύχει, λυγραῖς πενίησι μορεῦντας.
ἦν δ' ὑπόγειον ἔχη κέντρον, μινύθει πατρὸς
ὅλβον.

120 καὶ δὲ Σεληναῖη ὑπὲρο ώρονόμοιο βεβῶσα
μητέρα κυδαίνει. δύνοντα δὲ τηλόθι πάτρης

ἀλλοτρίην κατὰ γαῖαν ἀλωμένους θαμὰ πλάξει.
 ἐν δὲ μεσονόρανιώ νυκτὸς μὲν ἀρίστη ἐτύχθη,
 ἥματι δ' αὐθ' ἥσσων· εἰ δ' ἐσθλοδόται μιν
 ὁρῶεν,

125 εὐκλείην πρήξεις τ' ἀγαθὰς μερόπων ἐτέλεσσεν.
 ἐν δ' ἄρ' ὑποχθονιώ πέντρῳ ἀγαθοὺς μὲν
 ὁρῶσα

ἀστέρας ἐσθλὴ ἔφυ δώτειρά τε κευθομένοιο
 πλούτου, ἀτὰρ χαλεποὺς ἐπιμάρτυρας εὗτ', ἀν
 ἴδησιν,

ηρυπταδίοισι σίνεσσι καὶ ἄλγεσι φῶτα χαλέπτει.
 130 πολλάκι καὶ πτώσεις ὁρόφων κατὰ κρατὸς ἔφῆκεν.

μοῦνοι μὲν κέντροι σι τάδ' ἐμβεβαῶτες ἔφηναν.
 Ἀλλήλους δ' ὁρώντες ὑπὲρ κέντρων κατέ-
 ναντα

* * * * *

ώρονόμον μὲν ὑπερ Φαίνων, Φαέθων δέ
 τε δύνων

όπλοτέροισι κασιγνήτοις θάνατον τελέουσιν,
 135 πρὸς δ' ἔτι γεινομένοισι χρόνους νεότητος ἀνιγρούς,
 ὑστάτιον δὲ χρόνον λιπαρὸν καὶ γῆρας ἐν ὅλῳ.

ἔμπαλι δ' ἐν τούτοις κατεναντίον ὡρονομοῦντος
 Ζηνὸς καὶ πολιοῦ Κρόνου δύνοντος ἔναντα,
 πρεσβυτέροις μὲν πότμος ἀδελφειοῖσι τελεῖται,

140 εὐδαιμων δὲ φανεῖς πρόσθεν βροτὸς ὕστατα κάμνει.
 εὗτ' ἀν δ' ἀντέλλῃ Φαίνων, Πυρόεις δέ τε
 δύνη,

πενθαλέοισιν ἐὴν ἄλοχον τύμβοισι καλύψας
 χῆρον δηναιὸν κλαύσει κατὰ δώματα λέκτρον·
 τήνδε καὶ ἐν τροπικοῖς ξώοις θαμὰ τλήσετ'
 ἀνίην.

145 εἰ δ' ἄρα ἀνερχομένου "Ἄρεος Φαίνων πάλι
δύνη,

δυστυχίην μάλα γεινομένοις φαίνουσι κατ' οἶκον.

δυνούσης Παφίης δ' ὅπότε ἀν Κρόνος ὥρο-
νο μήση,

οὐ μόνον αἰνόγαμοι καὶ δυσκλέες εῖνεχ ὁμεύνων,
ἀλλ' ἔτι καὶ πατέρες παίδων ἐς πάμπαν ἄπαιδες

150 γίνονται· στείρας γὰρ ἡ ὥμοτόκους παρακοίτις
ἔσθαλάμους εἴρυσσαν, ἵδ' αἰσχεα πολλὰ τελούσας·
εἰ δὲ καὶ ἐν τῷ οπικοῦσιν ἔοιξώσις κατέναντα,
οὐχὶ μόνον πιναραῖς ἀλόχοις γάμον ἔξευξαντο,
ἀλλ' αὐτοὶ πρήξεις κυθέρης ἀγάπησαν ἀθέσμους.

155 εἴκελα δ' ἀντέλλονσα πάλιν τούτοις Κυθέρεια,
πρὸς δύσιν ἐρχομένοιο Κρόνου χαλεποῦ μάλ
εόντος,

μάχλοις πρεσβυτέραις ἡ καὶ δούλησι συνάπτει.

εἰ δ' Ἐρμῆς δύνησι Κρόνου βεβαῶτος ἐφ
ῶρη,

πένθεα γεινομένοισι τελεῖ δειλοῖς ἐπὶ τέκνοις.

160 ἔμπαλι δ' εἰ Στίλβων μὲν ἀνερχοιτ', αὐτὰρ δ
δύνοι,

νείκεα καὶ κρίσιας γραπτῶν χάριν ἡὲ μάλ' αἰνῶν
ἐργῶν ἵσχουσιν, θωὴν δ' ἐπὶ τοῖσιν ἔτλησαν.

Ζηνὸς δ' ὥρονομοῦντος, ἐπὴν "Ἄρης πάλι
δύνη,

οὐχ ὁμαλὸν βίοτον δῶκαν· ποτὲ μὲν γὰρ ἄειραν

165 ὑψοῦ, κυδαλίμους τε καὶ ἀφνειοὺς μάλ' ἔθηκαν,
ἄλλοτε δ' ἐσφηλαν κτεάνων τ' ἄπο πάμπαν ἄμερσαν,
καὶ καμάτους βιότοιο χάριν μόχθους τ' ἐπάγοντιν.
ταῦτα δέ, κῆν δύνησι, πάλιν Ζεὺς ὥρονο-

μοῦντος

"Ἄρεος ἐξετέλεσσεν ἐπὶ πλέον, οὕνεκα τῆμος

170 δάκρυα καὶ στοναχὰς φθιμένοις ὥπασσ' ἐπὶ τέκνοις,
καὶ δ' ἀλόχοις ἥρμοσσεν ἀεικελίαις, τέκν' ἀπ' ἄλλων
ἥδη θρεψαμέναις, ἢ στέρεξουσ' αὐτοὶ ἀνάγκη·

πάντας δ' αὗτε κασιγνήτους φιλίης ἀπὸ πάτρος
ἄλλον ἐπ' ἀλλοίης τηλοῦ γαίης ἐκέδασσεν·

175 μόχθων δ' ἐς γῆρας προτέρων ἀνάπαυσιν ἔδωκεν.
ἐκ περάτης δ' ἀντὶ τοῦ Φαέθων κατέναντα Κυ-

θήρης

ἐς δύσιν ἐρχομένης πολυόλβους τρισμάκαράς τε
ἥξει, καὶ μεγάλων ἀλόχων ἥρμοσσε γάμοισιν,
ὅηιδαις δ' ἐς κύπριν ἰδὲ ἔνναντι φιλότηην·

180 κτῆσιν δ' αὗτὴν τοκέων ἀπ' ἀμετρον ἔδωκεν.
μαρμαίρουσα δ' ἀπ' ἀντολίης ἐρατὴ Κυθέρεια
δυόμενόν τ' ἐσορῶσα πυρίγληνον Φαέθοντα
όλβον κυδήεντα καὶ εὐκλέα φῆμιν ὅπασσεν,
καὶ γάμου ἴμερόεντος ἐνφροσύνησιν λαίνει·

185 τῆμος γὰρ σεμναί τ' ἀλοχοὶ τίουσί τ' ἀκοίτας.

ἐξ ὥρης δ' ἐσορῶν Ζεὺς Ἐρμείην κατέναντα
κοσμεῖ μὲν πλούτῳ μύθοισι τε καὶ σοφίησιν,
ἀσχολίην δ' ὥπασσ' ἀφένους βασιληίου ἀμφίς,

* * * * *

ἢ πολίων κλήρους καὶ κτήσιας ἀμφιέποντας.

190 ὃς δ' αὔτως Ἐρμῆς ὥρης ὑπερό δύκον ἀμείβων
τεύχει ἐπ' ὠκεανοῦ δύσιν Φαέθοντος ἰόντος
εὐόλβους ἔργοις τε καὶ εὐκτεάνοισι τραπέζαις
[παίδων δ' ἡγητῆρας ἢ αὐτῶν θῆκεν ἀνάκτων].

ὥρη δ' ἐμβεβαώς Πυρόεις δυτικῷ παρεούσης

195 Ἀφρογενοῦς κέντρῳ φθορέας λέκτρων ἀνέ-

φηνεν

ἄλλοτρίων, ἀλόχους δέ τ' ὀπιπεύσαντες ἔγονται
ἔξ εὐνῆς ἐτέρων· αἱ δ' αὐτοὺς οὕτι τίουσιν,
ἄλλὰ πόθοιο πορεσσάμεναι μάχλου τε κυθήρης

αὐθις ἐπ' ἄλλα μέλαθρα καὶ ἄλλους ἥλθον ὁμεύνους,
200 πολλάκι δ' αὐτοχερὶ σφετέρων ποσίων ἐδάμησαν·

ξώοις δ' ἐν τῷ οπικοῖσι χερείονα τῶνδε τελοῦσιν.
ταῦτα δὲ καὶ Παφίη τεύχει πάλιν ὡρονομοῦσα,
εὗτ' ἀν^τ"Αρης δύνη, πλέοσιν δ' ἔτι καὶ συνοχῆσιν
εἰρητῆσιν τὸ ἐπέδησε γυναικείης ἐνεκ' ἄτης.

205 ὕσσα δ' ἐπεκτήσαντο νέοι, τάδ' ὅλεσσαν ἄπαντα
ἔσ γηρας, πενίη δὲ κακῆ ἄλλητα μογεῦσιν.

εὗτ' ἀν δ' Ἐρμείης μὲν ἐπείγητ' ἐσ δύσιν ἐλ-
θεῖν,

ἐν δ' ὥρῃ Θοῦρος φλογὶ μαρμαίρῃ κατέναντα,
δέξεῖς ἐν τε νόφῃ καὶ μήδεσι θῆκεν ἀγητούς,
210 ἐσθλοὺς δ' ἐν σοφίησιν, ἵδε δρηστῆρας ἐν ἔργοις.

'Ἐρμοῦ δ' ἀντέλλοντος ἐπήν^τ"Αρης πάλι δύνη,
δεινὸν σχῆμα τέτυκται, ἐπεὶ βιότῳ μὲν ἀνίας,
ἐν δ' ἀγορῇ ιρίσιας, θωήν θ' ἄμα νείκεσι πολλοῖς
ἴσχουσι γραπτῶν ἐνεκεν· Μήνην δ' ἐσορῶντες
215 καὶ δὲ καὶ Ἡέλιον μερόπων τεύχουσι φονῆας,
αἰεὶ δ' ἔκπτωσιν βιότου τεύχουσι πρὸς οἰκους.

ταῦτα δὲ καὶ δοιοῖς ἐτέροις τεύχουσιν ἐόντες
ἀστέρες ἐν κέντροισιν, ὕστ' αὐτίκα δὴ κατέλεξα.
ὅσσα δὲ καὶ βασιλῆες ἀγακλειτὸι τελέοντειν

220 Ἡέλιος Μήνη τε, τάδ' αὐτίκα νῦν καταλέξω.

ἥν ἀνίη περάτης Τιτάν, δύνη δὲ Σελήνη,
ἥδη μὲν ὑψι μέσον τέμνη πόλον, ἥδ' ὑπόγειον
κέντρον ἔχη, μάλα φῶτας ἀριγνώτους καὶ ἀγητοὺς
φέζουσιν, ποτὲ δ' αὖ μεγάλους βασιλῆας ἔτευξαν,
225 ἥτε πάτρης προῦχοντας, ἥδ' ὅμοισιν ἀρίστους.

ώσ δὲ καὶ ἥν τάδε κέντροι μεταλλάξαντες
ἔχωσιν.

"Ηδη καὶ σύγκρασιν ἀείσω μαρτυρίας τε,

ἡδ' ὅσ' ἐπαντέλλοντες ἡ ἀλλήλους ὁρόωντες
ἀστέρες ἔρδουσιν· τὰ γὰρ ἀτρεκίην μάλα φαίνει.
230 πάντα μὲν οὖν οὐκ ἄν τις ἐῷ φράσσαιτ' ἐνὶ θυμῷ,
οὐδ' ἐνέποι· τὰ γὰρ ἄσπετ' ἀπείριτά τ' ἐστὶ κατ'
αἰθρην

σχῆματ' ἀμειβόντων ἄστρων πολύπλαγκτα κέλευθα·
ὅσσα δ' ἐπιλέξωσι θεοί, τάδ' ἐγὼ σάφα λέξω.

Ζηνὶ συνών *Κρόνος* αἰπὺς ἡ εἰσορόων τετρά-

γωνος,

235 ἡ ὅγε καὶ διά μετρος ἀπὸ πλευρῆς τε τριγώνου,
δωρεῖται φιλίην βασιλήιον ἡ καὶ ἄναξιν
εἰκελίων ἀνδρῶν, αὐτοὺς δ' ἄφα φῆμιν ἀρίστην
ἴσχοντας τεύχει, κοσμεῖ δ' ὑπ' ἀπείρονι πλούτῳ
καὶ μελάθροις ληίοις τε βαθυκλήροισί τ' ἀρούραις,
240 λείαις παντοίαις τ', ἀγέλαις δμωσίν τ' ἀναρίθμοις·
δῶνε καὶ εἰναλίην πτῆσιν νηῶν πολυφόρτων,
καὶ πρήξεις ἀγαθάς, καὶ δ' αὖ μέγα κῦδος ἐπ' ἔργοις,
καὶ λιπαρὸν γῆρας μέχροις ὑστατίου θανάτοιο.

ἄλλ' "Αρης τετράγωνος ἡ ἀντιπέρηθεν
ἀθρήσας

245 ψυχρότατον *Κρόνον* ὄντα κακὸς κακοῦ ἀντίον ἐστῶς
ἡ καὶ ὁ μοῦ βαίνων, δεινάς τ' ἄτας ἐπιβάλλει,
καὶ πενίην δυσάλυκτον ἄγει δειλοῖσι βροτοῖσιν,
ἔξοχα δ' εἰ γε σὺν Ἡελίῳ βεβαῶτες ὁρῶντο·
τῆμος γὰρ πτωχοὶ πανδήμοι ἴνδαλλονται

250 ὄθνείησι θύρησιν ἐφεστηῶτες ἀνάγκῃ,
ἡ καὶ ἐφημερίης δαίτης χάριν αἰνὰ μογεῦντες,
ἄλληκτον καμάτοισιν ὁιζυροῖς φθινύθοντες.
εἰ μὴ δ' εὐεργῶν τις ὁρῷ σχῆματα ταῦτα,
καὶ πότμῳ στυγερῷ ξωῆς ἐπὶ τέομαθ' ἵκοντο·

255 ἥτοι ναυφρυγίη γάρ, ἡ ἐν πελάγεσσιν ἔοντες

257 ἡ ποταμῷ στυγερῷ, ξωῆς χάριν αἰνὰ μογεῦντες

256 κύμασιν ἐρραισθησαν, ἢ ἐν πολέμῳ κρυόεντι

* * * * *

258 ἢ ὑπὸ ληιστῆροσιν ἢ ἐν χάρμῃ δορίληπτοι

πέρνανται σφιγχθέντες ἀεικελίοις ὑπὸ δεσμοῖς,

260 δηθάκι καὶ θήρεσσιν ἔλωρ καὶ κύρμα γένοντο,

ἢ πότ' ἐν ἡερίοισιν ἄφυν ωρημοῖσιν ὅλοντο,

ἢ βρόχον αἰπὺν ἀνηψαν, ἢ ἐν πτώσει θαλάμοιο
δστέα συνθλιφθέντες ἀίστως θυμὸν ὅλεσσαν.

ῶς δὲ καὶ ἡμερίοις τὰ τελείται, ἢν δλοῆσιν

265 καὶ Μήνην σφετέρησιν ὑπὸ ἀκτίνεσσι βάλωσιν.

εἰ δ' ἄρα τοι γενέθλῃ μὲν ἀρήγοιεν κλυτοὶ ἄλλοι
ἀστέρες, οἱ δ' ἄρα τοι μὴ φαίνοντες φορέοιντο,

νείκεα καὶ κοίσιας θαμινὰς ἐπάγουσι βροτοῖσιν.

ἢν δ' ἀγαθὸς κέντροιο ιρατῆ, δλοὸς δ' ἀπόκεν-
τρος,

271 σχήματι συμφώνῳ καμάτων ἀπέλυσαν ἀπὸ αἰνῶν.

270 ποητέρας δὲ τρόγωνοι ἀεὶ τελέουσιν ἀνίας.

Ἡέλιον δ' ἐπιδερκόμενος τοίησιν ὑπὸ αὐγαῖς

ἢ καὶ νυκτιπόλον Φαίνων λιποφεγγέα Μήνην
ἐκ τοκέων δμώων αὐτοὺς ἔρδει θεράποντας.

275 πολλάκι δ' ὁφθαλμοῖσι σίνος λιποφεγγὲς ἔτευξεν,
καὶ γονέας νούσοις ψυχμῷ καὶ βηχὶ χαλέπτει.

Ἄφρογενεῖ δὲ συνὼν Φαίνων ἥδ' ἀντι-
πέρηθεν

πρεσβυτέρας στείρας τ' ἀλόχους καὶ ἀεικέας αἰνῶς
δῶκεν. καὶ τε τράγωνος ἀεὶ χαλεπὸς κυθερείη.

280 δεινοὺς γάρ τε γάμους καὶ ἐυφροσύνης ἄτερ ἔρδει.
λυγρὰ δ' ἄρδ' ἥσσον' ἔδωκε τριγώνοις φέγγεσι
λεύσσων.

σχήμασι δ' οὕποτε τοῖσι δεδορκῶσ 'Αφρογένειαν
παρθενικὴν ἐπέτρεψεν ἄγειν ἐς δώματα νύμφην.
δηθάκι δ' ἀσπέρδους αὐτοὺς καὶ ἄπαιδας ἔτευξεν.

- 285 ήν δ' ἄρα καὶ Πυρόεντ' ἐπιμάρτυρα τοῖσδ' ἐσαθρήσῃ,
 ἦ ὅγε καὶ Μήνην, εὔνούχους πάμπαν ἔθηκεν.
 Ἐρμείη δὲ συνὼν Φαιώνων γλώσσης βλάβος
 ἔρδει,
 καὶ λαλιῆς ἐπέδησ', ἦν περ μὴ φοίνιος"Αρης
 σύμφωνος κατιδῶν λύσῃ κακοεργέα λόβην.
 290 καὶ δὲ δίκας τε τράγωνος ἐὼν κρίσιάς τ' ἐπιπέμπει,
 καὶ πιναρῷην λασίην τε βροτοῖς ἐπεθρέψατο χαίτην.
 τῶς δ' ἄρα καὶ διάμετροι. ἀτὰρ χαίρουσι τρι-
 γωνοι,
 σχήμασι δ' ἐν τούτοισιν ἀεὶ φιλομάντιας ἄνδρας
 καὶ βίβλων κρυφίμων μάλ' ἐφιεμένους τελέουσιν.
 295 Ζεὺς δ' "Ἄρει ἔνυνην μὲν ἵὸν ὄδὸν ἡὲ τρι-
                                 γωνον
 ἥγεμόνας δέξει στρατιῆς νηῶν τε καὶ ἵππων
 καὶ πεζῶν, ποτὲ δ' αὖ μεγάλους βασιλῆας ἔτευξεν,
 ἡὲ πάτρης προῦχοντας, ἦ ἐν δήμοισιν ἀρίστους.
 εἰ δ' ἄρα μὴ πάμπαν μοίρης ἀγαθῆς τετύχοιεν,
 300 ἀλλ' ἀστήρ ἑτέρωθι νεμεσήσῃ κακοεργός,
 ἦ καὶ ἀποκλίνωσιν ὑπ' αὐγὰς Ἡελίοιο,
 σὺν τοίοις ἄνδρεσσιν ἀεὶ στρωφῶνται, ὑπ' αὐτοῖς
 στεργόμενοι φιλήσιν, ὑπείροχον εὔχος ἔχοντες.
 πάντες δ' εὐπτέανοι καὶ ἀπείριτον ὄλβον ἔχουσιν.
 305 μείονα δ' ἐσθλὰ διδοῦσιν, ἐπὴν τε τράγωνοι ἔωσιν.
 πάγχυ δ' ἀντιμαλίην βιότου διάμετροι ἔόντες
 ἀνθρώποις τεύχουσ', δτὲ μὲν πενίην, δτὲ δ' ὄλβον
 πυκνὸν ἀμειβόμενοι, αἰεὶ γε μὲν ἄρκι ἔνειμαν.
 σὺν Διὶ δ' Ἀφρογένεια βίω χαίροντας ἀμό-
                                 χθως
 310 εὐπρόήκτους τε τίθησιν, ἐνφροσύναις τε γάμοιο
 τεροπομένους· τοὺς γάρ τε φίλαι τίουσιν ὄμευνοι,
 ἐκ δ' ἄρα λιτοτέρων πολυολβους αὐταὶ ἔθηκαν.

καὶ δὲ καὶ εὐτεκνίη σφιν ἐνὶ μεγάροισιν ὄπηδεῖ.

καὶ δ' ἄλλαις πρὸς Ζῆν' ἐπιμαρτυρίῃσι τάδ'
ἔρδει.

315 ἐσθλὸς καὶ Στίλβοντι συνὼν μεγάλου Διὸς
ἀστήρ,

σχήμασι τ' ἐν πάντεσσιν ὁρῶν θοὸν Ἐρμάωνα·
τρισμάκαρας τεύχει γάρ, ἀεὶ βασιλήιον ὅλβον

νωμῶντας, χρυσόν τ' ἐθνέων ἄπο δασμολογοῦντας,
κεκλομένους τ' ἐπὶ τοῖσιν, ἀκονομένους δ' ὑπὸ πολλῶν·

320 οἱ δέ τ' ἀριγνώτων ἀνδρῶν πλοῦτον διέπουσιν,
οἱ δ' ἄρδ' ἀπ' ἐμπορίης ἐσθλῆς βίοτον συνάγειραν,

κέρδεα δὲ σφετέρων καμάτων ἄλις ἐκτήσαντο,
ἄλλοι δ' αὖ κόσμων ἐπιίστορες ἢ διὰ γραπτῶν

ἰδμοσύνης ἐρίτιμοι ἀγακληεῖς τ' ἐγένοντο,

325 οἱ δ' ἄρα καὶ παῖδων ἡγήτορες, ἐν σοφίῃ τε
πολλὸν ἀριπρεπέες μύθων ὑποφήτορες ἐσθλῶν.

εἰ δ' ἄρα τούσδε Κρόνος μαλεραῖς ἀκτῖσιν ἀθρήση,
πρηξειν ἐν τοίησιν ὑποδρήσσοντας ἔθηκεν.

εἰ δ' "Ἄρης συνίησιν ὁμοῦ καλῇ Κυθερείῃ,
330 ὑβρισταὶ λεχέων τε καὶ ἀλλοτρίων ὑμεναίων

γίνονται, ἀναφανδὰ μάλ' ἐκτόλμως τάδε δρῶντες·

καὶ δὲ σύνευνοι τῶνδε πολυκλινέες τελέθουσιν,
δηιδίως φιλότηθ' ἐτέροις πυθέρης ὀρέγουσαι.

εἴκελα καὶ δ' ἄλλαις ἐπιμαρτυρίαις τελέουσιν.

335 εἰ δὲ καὶ Ἐρμῆς ἐρατὸς σὺν τοῖσδε φανείη,
τῶν ἔνεκεν ιρίσιές τε μάχαι τ' ἀγορῆσι πέλονται·

οἱ δὲ καὶ αἰσχρὸς ἐτλησαν ἐν ἀλλοτρίοισι δόμοισιν
ληφθέντες, φήμη δὲ κακὴ περιδέρομεν αἰεί.

ἢ δ' Ἐρμῆ τετράγωνος ἢ ἀντίος ἢ κατὰ
χώρην

* 340 τὴν αὐτὴν Θοῦρος τροχάῃ, μάλα λυγρὸς ἐτύχθη·
νείκεια γὰρ γραπτῶν ἔνεκεν ιρίσιάς τ' ἐπιπέμπει,

καὶ δόμον ἔξαπίνης κενεὸν βιότου ἀνέφηνεν·
δηθάπι καὶ δεσμοὺς ἐπάγουσ' ὄλοοῖσιν ἐπ' ἔργοις.
ἀλλὰ τῷ ίγωνοι ἑόντες ἔχεφρονας ἐκτελέουσιν

345 καὶ πυκνιναῖς πραπίδεσσιν ἐναίσιμα μητιόωντας.

φαιδρὸς δ'. Ερμείης καὶ πασιφαῆς Ἀφροδίτη
ξυνὴν ἔξανύοντες ὁδὸν μάλ' ἄριστοι ἔασιν·

ὅλβον μὲν πρώτιστα δόσαν, μετέπειτα δὲ μύθων
πειθὼ καὶ φιλήν ἀγαθὴν τιμὴν τ' ἐνὶ δήμοις·

350 πρὸς δ' ἔτι παντοίης μούσης ἐπιύστορας ἄνδρας
τεύχουσιν, μολπῆσί τ' ἀγαλλομένους καὶ ἀοιδῆς.

* * * * *

εἰ δέ κε λεύσσωσιν Μήνην καὶ Ζῆνα φέριστον,
καὶ στέφεσιν κύδηναν, ἀγακληῆς τ' ἐνὶ λαοῖς
ἔξαίτοις γεράεσσιν ἀέθλων εἶνεκ' ἔθηκαν.

355 εἰ δ' ἔτι καὶ Πυρόεις τούτοις ἐπιμάρτυρος εἴη,
γίνονται σταδίοισι παλαισμοσύνησί τ' ἄριστοι,
πυγμαχίησί τ' ἀγασθενέες πληγῆσί τε χειρῶν,
καὶ θαμιναῖς νίκησιν ἀγάλλονται κατ' ἀγῶνας.

καλὴ καὶ Μήνη καὶ πανδερηῆς Τπερίων

360 ἀλλήλους ὁρόωντες ἐν αὐτίοι ἦτε τῷ ἀγωνοι,

* * * * *

ἔξοχα δ' αὖτε τῷ ίγωνοι, ἐπεὶ τόδε πάμπαν ἄριστον
σχῆμα πέλει φαύλοις τε καὶ ἐσθλοῖς ἀστράσι πᾶσιν.

εἰ δὲ καὶ, οἷς ἐπέοικεν, ἐνὶ ξώοισι φανείη
ἄμφω φάει καλά, τὸ δ' αὖ πολὺ φέροτατόν ἐστιν.

365 πάντων μὲν γὰρ ἄριστον ἐνὶ ξώοισι παρεῖναι
ἄρσεσι μὲν Τιτῆν', ἐν θηλυτέροισι δὲ Μή-
νην·

προσφιλέες γὰρ ἀεὶ καὶ μείλιχοι ἔξεγένοντο,
ἔργα τε δημίως καὶ πρῆξιας ἔξετέλεσσαν.

εἰ δέ τ' ἐν ἀρσενικοῖς ἄμφω κλυτὰ φέγγε⁷
ορῶτο,

- 370 ὡμούς, ἀστεμφεῖς, ἥδ' ἀτρέπτους ἐσίδοιο
γεινομένους, οὐδ' ὄσσον ὑπείκοντας νόῳ ἄλλοις.
ὅσσοι δ' αὖ Μήνην μὲν ἐν ἄρσενι, θηλυτέ-
ρῳ δὲ
ἴσχουσ' Ἡέλιον, τοῖσιν δ' ἄρα πρῆξιες ἔργων
ἄλλως ἔξανύονται ἢ ὡς φρεσὶν ἦσι μενοίνων.
375 αὐτοὶ δ' ἀπόνοποι, πάμπαν τ' ἐπαρίστεροι ἄνδρες.
θηλεσι δ' ἐν ξώοις ἀμφῷ οὐτά φῶτα φανέντα
δειλούς, πανταρβεῖς, ἐτέροις ὑποπεπτηῶτας
* * * * *
- θηλύτεροι πραπίσιν, βιότῳ δ' ἐνι πάμπαν ἀπρηκτοι,
ἄλλοτρίης γαίης καὶ ἀλητύος ἴμείροντες.
380 ἄλλὰ τόδ' ἔμπαλιν ἐσθλὸν ἔφυ κεδυῆσι γυναιξίν·
πρηταὶ γάρ τ' εἰσὶ νόῳ, ποσίεσσί θ' ἐοῦσιν
εἴκουσιν μάλα πειθόμεναι, στυγέουσί τε νεῦκος.
εἰ δ' ἐπὶ θηλυτέρῃ γενέθλῃ δύο φῶτα φανείη
ἄρσεσιν ἐν ξώοις, ἣ δ' αὖ μάλ' ἀγήνῳδι θυμῷ
385 δεινή τε κρυερή τε πέλει πραπίδεσσί τ' ἄκαμπτος.
διπότε δ' οὖν σελάων τοῖοις ξώοισιν ἐπόντων
καὶ Θοῦρος πυρόεις καὶ οαλλίνομος Κυθέρεια
ἄρσεσι δεικήλοισιν ἐπεμβεβαῶτες ὁρῶντο,
καὶ ξῶον πρὸς τοῖς ἄρσεν πέλοι ὠρονόμοιο,
390 ἡς φύσιος λήγουσι, παρὰ λεχέεσσι γυναικῶν
κιλινόμεναι φιλότητι, τάτ' ἀνέρες ἐκτελέουσιν.
ἔμπαλι θηλυτέροισι δ' ὅτ' ἀνέρες ἐν ξώοισιν
ἴσχωσ' Ἡέλιον καὶ νυκτεροφεγγέα Μήνην,
θηλυ δὲ καὶ ξῶον κατέχῃ Κυλλήνιος Ερυῆς,
395 πάσχουσ' αἰσχεα πολλὰ γυναικῶν ἔργα τελοῦντες·
δηθάκι καὶ σπορίμης αἰδοῦς ἀπὸ μήδε' ἐκειραν.
τὰς μὲν ἄρ' αἰνὰ πέλει φύσιος βροτέης κατέναντα
φῶτ' ἐνὶ δεικήλοισιν ἐδὼν δρόμον ἔξανύοντα.
'Αλλ' ἐπεὶ οὖν μοι θυμὸς ἐνὶ προτέροισιν ἀεῖσαι

400 μήσατ' ἀναγκαῖον χρεῖος, σάφα νῦν καταλέξω,
 ὅππόθεν ἐν γενέθλησι χρεὼν ξωῆς χρόνου ἀρ-
 χὴν
 ἀνθρώποις φράξεσθ' ἥδ' ἔμπαλιν, ὅππόθι λήγει.
 οὐ μὲν δὴ πάντεσσιν ὁμῶς μερόπεσσιν ἔοικεν
 οἶης ἐκ χώρης ἐτέων λάξυσθαι ἀριθμόν·
 405 ἄλλη γάρ θ' ἐτέρῃ γενέθλῃ ἄφεσις συνάρρησην.
 ὅσσοις μὲν Τιτὰν ἥοι ἔνι γεινομένοισιν
 κέντρῳ ἐπεμβεβαώσι λινδάλλεται, ἐξ ἄρα κείνου
 μοίρης ἄρχεσθαι βιότου χρόνου ἔξαριθμοῦντας·
 νυκτερινῇ γενέθλῃ δὲ Σεληναίης ἀπὸ μοίρης.
 410 διπότε δ' ἀν κέντρῳ εκτὸς δύο φῶτ' ἀπο-
 κλινθῆ,
 ἥδ' ἄρδ' ἐπὶ μοίρησι κατωφερέεσσι πόλοιο
 νίσσηται προθέοντα, τότ' ἀστέροις ἄρχεο κείνου,
 ὃς δά τε δεσπόζει γενέθλης μέγα τε ιράτος ἵσχει.
 εἰ δ' ἄρα κάκεῖνον λεύσσοις κλινθέντ' ἀπὸ
 κέντρου,
 415 ἔξ ὥρης τότ' ἔπειτα χρόνων ἄφεσιν σύ γε φράξου.
 ξωῆς δ' αὐτὸν ἀρχὴν εὗτ' ἀν διξήμενος εὔρης,
 δεικήλων σκέπτοιο χρόνους, ὅπόσοις περάτηθεν
 ἀντέλλει, κείνων τε περὶ μοιρῶν δεδάσθαι·
 τῶς γὰρ πλειώνων ἀριθμὸν μοίρησι φράσαιο,
 420 ὅσσους Μοῖρός ἐπέδησε βροτῶν μογεροῦ βιότου.
 ἐν δὲ μέσαις μοίρησιν, ἐφ' αἷς ξωὴ νέμετ' ἀν-
 δρῶν,
 ἐνδυκέως σκέπτοιο, μὴ ἀκτὶς ἦ τε τράγωνος
 ἡε καταυτιπέρην ὀλοοῦ Κρόνους ἦ Πνυρόεν-
 τος,
 ἦ αὐτοί τοίγε συναντόμενοι ξωὴν διέκερσαν.
 425 νυκτὶ δὲ γεινομένους καὶ παμφεγγῆς Τπερίων

δηθάνις ἀκτίνεσσιν ἔαῖς πνοιῆς ἀπάμεοσεν.

πᾶσαν δ' αὗτ' ἄφεσιν πλευρὴ τετράγωνος ὁρίζει·
μήκιστον γὰρ τοῦτο βροτῶν τέλος εὗαδε Μοίραις.

ΒΙΒΛΙΟΝ Σ. [Γ.]

Ἐν ᾧ φησιν·

A. Περὶ τροφῆς καὶ ἀτροφίας παιδῶν.

B. Περὶ γάμου.

C. Περὶ τέκνων γονῆς.

D. Περὶ στείρων καὶ ἀσπέρων.

E. Περὶ πληθους τέκνων ή καὶ ὀλιγοπαιδίας.

*F. Περὶ τοῦ ποίας τέχνας ή ποίας πράξεις μετελεύσεται
ο τεχθεὶς.*

G. Περὶ σίνους.

H. Περὶ κτησεώς.

I. Περὶ δουλείας τύχης.

'Ελθέ μοι, ως προτέρην λιγέως ἥρμοσσας ἀοιδήν,
Μοῦσα φίλη, καὶ Φοῖβε καὶ Ἐρμῆ χρυσοπέδιλε,
καὶ νῦν ἴμερόν τέκμωρ θείητ' ἐπὶ μολπῇ·
αὐτὰρ ἐγὼ θυμὸν καίπερ καμάτῳ μογέοντα
ἢ ὅτρυνέω, μέχρις ἂν κ' ἐπὶ πείρατα νίσσομαι οἴμης·
πᾶν γὰρ ἀεικέλιον, τῷ μὴ τέλος ἐσθλὸν ὀπηδεῖ.
βίβλῳ δ' ἐν πυμάτῃ τάδε μοι κατανεύσατ' ἀεῖσαι,
ἀμφὶ τροφῆς βρεφέων ἡδ' ἀτροφίης ἀλε-
γεινῆς,

ὅσσα τ' ἐπειγόμενοι Μοίρης ὑπὸ χερσὶν ἔησιν
10 αὐτοὶ ἐπ' οὐλόμενον πότμον φίψαντο γονῆς,
ἀμφὶ γάμων τ' ἐρατῶν καὶ ἀδελφεῖῶν ἐνέποιτε

καὶ τέκνων γενεῆς, σινέεσσί τε τοῖσιν ἔκαστος
ἀνθρώπων μεμόρηται ὑπὲρ ἀστράσι κινυμένοισιν,
καὶ τέχνας μέλποιτ' ἵδε πρήξιας, ἐργα θ' ὅποια
15 ἀστέρες ἀνθρώποισι δυηπαθέεσσι νέμουσιν,
ἥδ' ὡς σφαλλόμενοι πολυχρήμανος ἐκ βιότοιο
ἀνέρες ἐν πεντή τε καὶ ἄλγεσι μοχθίζουσιν,
καὶ διμῶν ὅππως τις ἐπιφράσσαιτο γενέθλην.

Κείνοις μὲν δὴ πρῶτα τροφῆς ἐμέγηρε βρέ-
φεσσιν

20 *Λίσα* κακή, τοῖσπέρ τ' ἀπὸ γαστέρος δρυνυμένοισιν
"Ἄρης καὶ Φαίνων ὑπὲρ ὠρονόμοιο βεβῶτες
λεύσσουσ' ἐς δύσιν ἐλκομένην ἐριφεγγέα Μήνην,
μήτε Σεληναίην μήτ' οὖν ὥρην καθοράντων
Φωσφόρου ή Ζηνός· τοὶ γὰρ βίου εἰσὶ δοτῆρες.
25 ὡς δ' αὗτως ἀτροφεῖς καὶ ὅσοις ἐπὶ γεινομένοισιν
ῳδονόμον διέπει Φαίνων, δῦνον δέ τε κέντρον
"Ἄρης, μήδ' ὥρης ξῶν μήτ' οὖν φάος ἀγνὸν
Μήνης δερκομένου Ζηνὸς φυσιξόω αἴγλῃ.
καὶ δὲ καὶ, ὁππότ' ἀν ἡύκερων Πυρόεις διάμε-
τρος

30 ἀκτῖσιν Μήνην καθορᾷ, Φαίνων δὲ Σελήνη
δεξιτερὴν ἴστηται ἐπὶ πλευρὴν τετράγωνος
ἀντολίην ἀπέχων τηλοῦ Τπερίονος αἴγλης,
δὴ τότ' ἀπὸ ὀδίνων καὶ γαστέρος ἐκπροθορόντες
αὐτίκ' ἄρδονοισιν ἔλωρ καὶ θηρσὶ γένοντο.
35 ην δὲ Σελήναίη μὲν ἐφ' ὠρονόμῳ ἐπιτέλλῃ,
ἐν προτέρῳ δ' ὥρης ξῶφ Φαίνων προθέησιν,
δαίμονα τόντε κακὸν πρότεροι φῶτες καλέσαντο,
"Ἄρης δ' αὗτ' ἐφέπηδ' ὥρης κατόπισθε διώκων,
μήτ' οὖν Αφροδιγενοῦς μήτ' εὐφεγγοῦς Φαέθον-
τος

40 δερκομένων δείκηλον, ἐφ' ὃ Μήνη καθορᾶται,

δὴ τόθ' ὑπ' ὀδίνεσσι βρέφη θλιψθέντ' ὄλοησιν
νηδύοις ἔξέλκουσι διαμελεῖστὶ ταμόντες.

εἰ δ' ἄρα καὶ δίχα κέντρου ἔοι ζώοισιν ἐπ' ἄλλοις
τὰς Μήνης κερόεσσα, τόσον τεχθὲν χρόνον ἡῶ
45 ἀθρόησει, μέχρις ἂν κε Σεληναίη ἀφίηται.

εἰ δ' ἄρ' ὑπὲρ κέντροιο Σεληναίη βεβαυῖα
τὴν αὐτὴν ἐπέχῃ μοῖραν πολεμούλον φῆροη,
ἢ ξῶον κατὰ ταῦτὸν ἢ ἀντιπέρηθεν ιόντι,
αὐτίκα δὴ πρώτησιν ὑπ' ὀδίνεσσιν ὅλισθον
50 μητέρος ἄγχι ποδοῖν ἐπ' ὁξέα κεκληγυίης.

ἢν δὲ γονῆς ἀγαθοὶ τελέθωσ᾽ ἐπιμάρτυροι ὄρη,
ἔκθετον ἐκ μεγάρου τοκέων βρέφος εὐθὺς ἐτύχθη·
κῆν μὲν Ζεὺς Μήνην σφετέραις ἀκτῖσιν ἀθρόηση,
λάνήρ, ὃς μιν ἀνείλεθ', ἐδὸν ποιήσατο παῖδα,
55 ἢ ἐτέρῳ δῶκεν τεκέων τητωμένῳ ἀνδρί,
ὅς θέμενος μεγάροις ἵσον γονίμοισι τίεσκεν.

ἢν δ' ὄλοὸς Φαινων λεύσσῃ περιφεγγέα Μήνην,
φιφθὲν ἀπὸ λεχέων, ἐτέρου δ' ὑπὸ κείρεσι θρεφθὲν
ἀτμενίης δούλειον ὑπὸ ξυγὸν αἰν' ἀνέτλησεν.

60 καὶ δὲ Κρόνον περάτηθεν ἀθρειομένου ὑπὲρ
ῶρης,

δαιμονι δ' ἐν λυγρῷ Μήνης προπάροιθεν ἐούσης,
καὶ κέντρου Τιτῆνος ἀποκλινέος τελέθοντος,
ξωὴν μὲν τ' ἵσχουσ', ἀτὰρ ἔκθετοι ἐκ πατρὸς οἴκων.

οππότε δ' αὖ Μήνης μὲν ἔκῃ συναφὴν Κρόνος
αἰνός,

65 ἀντιπέρην δ' αὐτοῦ Πνυρόεις αὐγῆσι βάλησιν,
μηδ' ὄσσον Μήνην ἐπιδερκομένου Φαέθοντος,
φιφθέντες χώρης τηλοῦ κατ' ἐρημάδος οἰκτρῶς
δουλοσύνης θρεφθέντες ὀιξυρῆς ἀνέχονται.

εἰ δὲ καθ' ὀρονόμου μὲν ἔοι βεβαυῖα Σελήνη,
70 τῇ δ' ἄρ' ἐπαντέλλῃ Ζεὺς ἐσπόμενος κατόπισθεν,

Μήνην δ' ἀκτῖσιν Φαίνων κατεναντία λεύσσῃ,
καὶ Πυρόεις ἐτέρωθεν ἄνω κέντρον καθορώῃ,
ἔς τόσσον διφθὲν μίμνει χρόνον, εἰσόκε Μήνη
ἐπιπροφυγοῦσ' ὀλοῶν αὐγὰς Φαέθοντι συνάψῃ.

75 ὥρης δ' αὖ Τιτῆνος ὑπὲρ βροτέης τροχάοντος
αἰνοῦ τ' ἐς δύσιν ἐλκομένου κατέναντα Κρόνοιο,
καὶ δὲ Σελήναίης μετ' ἀριγνώτου Φαέθοντος
δείκηλον κατὰ ταῦτὸν καὶ οὐκ ἴσομοιρα θεούσης,
ἔξόπιθεν δ' "Ἄρεος σπομένου συναφήν τε Σελήνης
80 δεχνυμένου, βρέφος ἐς τόσσον πατρώιον οἶκον
μίμνει, μέχρι κε Μήνη ἐπ'" Αρεα θοῦρον ἵκηται.

εἰ δὲ δύω σελάων κέντρον ὑπερ ἐστηώτων,
Ἡελίου μὲν ἐφ' ὀρούμῳ, δυτικῷ δὲ Σελήνης,
ἢ κείνης μὲν ἐφ' ὥρη, ἀτὰρ Τιτῆνος ἔναντα,
85 τῷ μὲν δὴ Φαίνων, τῇ δ' αὖ Πυρόεις συνέπηται,
ἢ τῶν μὲν τροχάῃ τις ὅμοι ἐτέρω, ὁ δὲ κέντρῳ
ἄλλῳ ἐπεμβεβαὼς λεύσσῃ κείνους ἀνιόντας,
ἥσιν ὑπὰ παλάμαις τεχθὲν δίπτουσι τοκῆες.

ἢν δ' "Ἄρης περάτηθεν ἀνέρχητ', αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
90 Φαίνων, ἢ ἐτέροισιν ὅγ' αὖ κέντροισιν ἐπηται,
Μήνη δ' ἔκτοσθεν κέντρον σὺν Ζηνὶ φέρηται,
βαιὸν δὴ τότε χάρομα βροτοῖς τεύχει περὶ τέκνων·
τόσσον γὰρ λεύσσει τεχθὲν χρόνον ἄμβροτον ἥῶ,
Μήνη μέχρι θέουσα παραΐξῃ Φαέθοντα.

95 ναὶ μὴν καὶ σέλας Ἡελίου Μήνην τε καὶ ὥρην
διπότ' ἀν ἐσθλοδόται μὲν ἀποστρεφθέντες ἵωσιν,
οἱ δ' ὀλοοὶ λεύσσωσι, τότ' ἔκθετα τέκνα γονῆες
δίπτουσ' ἐς βαθὺ κῦμα βιορήν τ' ἔμεν οἰωνοῖσιν.

Ἶμπαλι δ' ἀρητὸν παῖδες τοκέεσσι γένοντο
100 εὐτραφέες θ', ὀπόσοισιν ἀπ' ὡδίνων προθοροῦσιν
ἀστέρες ἐσθλοδόται ζωῆς δωτῆρες ἔασιν,
ἢτοι ὑπὲρ κέντρον καὶ ὅμοι Μήνη βεβαῶτες,

ἢ σελάεσσ' ἐπιδερκόμενοι Μήνην τε καὶ ὥρην,
ἢ κέντρων κατόπισθεν ἐπ' ἀμφοτέρησιν ἔόντων

105 Φαίνοντος καὶ Ἀρηος, ἀπόστροφον ἀκτίνεσσιν
βαινόντων σελάων τε καὶ ὥρης, ἡὲ δ' ἐοῖσιν
σύμφωνον δρόμου ἐν ἤσαιροις φίλιον τὸ ἀνυδόντων.

παισὶν δ' αὖ πᾶσιν, τοῖσιν ἤσαιροις πόρε Μοῖρα,
ἀμφὶ τροφῆς μαξοῦ καὶ νηπιέης ἀλεγεινῆς

110 ξῶον σημαίνει, τό κε δὴ Μήνης πέλας εἴη,
ῳδὲν δὴ κείνη τριτάτην ἐπινίσσεται ἡῶ.

Τόσσα μὲν ἀμφὶ τροφῆς παίδων, πολέων ἄπο
βαιά,

ἥεισ'. ἔξείης δὲ γάμου πέρι νῦν ἐνέποιμι,
ἀστέρεος οἶον ἔκαστος ἀεὶ φαίνουσι κελεύθοις.

115 εὗτ' ἀν γεινομένοιο βροτοῦ Μήνη μὲν ἐπείη
αἰπυτάτῳ κέντρῳ, Κυθέρῃ δ' ὑπόγειος δρῆται,
τῆμος ὁμογνήτοις γενεῆς τὸ ἄγχιστα συνεύνοις
ζεύγνυνται, πολέσιν δ' ὁμογάστροιο ἐσ λέχος ἡλθον
νύμφαι. τοῦτο δὲ δρῶσι, καὶ ὅππόταν Ἀφρογενείη
120 Ἐρμείη τε θιῷξυνὴν ὁδὸν ἔξανύωσιν

* * * * *

ἀκτῖσι σφετέραις, Φαίνων δ' ἐπιμάρτυρος εἴη.

ἢν δὲ πέληη ἵσόμοιρος ἀριγνώτῳ Φαέθοντι,

* * * * *

δείκηλον κατὰ ταῦτὸν ἥη, γάμος ἐπλετο τῆμος
παρθενικῆς. ἴσον δὲ καὶ εἰ Ζεὺς μαρτυρίησιν

125 Ἐρμείην λεύσσῃ πλευρὴν ἵσόμοιρον ὁδεύων.

Ἀφρογενῆς δὲ μεσουρανίου κλίνασ' ἀπὸ κέν-
τρου

καὶ δισσοῖς σελάεσσιν ἀπόστροφον οἷμον ιοῦσα
ἀστασίας τεύχει ταραχήν τε γάμοις μετ' ἀνίησι.

Φαίνων δ' Ἐρμείη τε συνὼν βλοσυρῇ τε Κυ-
θήρῃ

130 ἦτοι ἐπ' οὐτιδαναῖς ἡ ἀνάξια μαχλοσύνησιν
ἔργα μετερχομέναις ξυγίοις ἥριμόσσατο λέκτροις,
πάμπαν δ' ἡλικίησι νέαις ἡ πάγχυ γεραιαῖς.

ἐσθλὴν δ' αὖ φιλότητα γάμου πίστιν τε γυναικῶν
ἀκράντοι λέχους δῶκεν καλὴ Κυθέρεια,
135 εὗτ' ἀν ἀπ' ἀκτίνων"Αρεος πολιοῦ τε Κρόνοιο
μίμην ἀπήμαντος, κείνων φλογέησιν ὑπ' αὐγαῖς
ἀλλήλους ἐπιδερκομένων, αὐτὴ δ' ἀγανῆσιν
δέρκηται κερόσσαν ὑπ' ἀκτίνεσσι Σελήνην.

διππότε δ' Ἐρμείης τε καὶ "Αρης καὶ Κυθέ-
ρεια

140 μέσσουν ὑπὲρ κέντρους ξυνὰς ἀνύωσι κελεύθους,
τοῖσιν δ' αὖτ' ὄλοδος Φαίνων μετόπισθεν ἐπηται
νωθρὸν ἐπαντέλλων ἡ καὶ κατέναντα δοκεύων,
εξ ἕδρης πιναροῖο τέγους ξυνῆς τ' ἀπὸ δήμου
εὺνῆς ἀνστήσαντες ἄγοντ' ἐς δώματα νύμφας,
145 καὶ σα πολυμνήστησιν ἀεὶ τίουσ' ἀλόχοισιν.

ἢν δὲ δύω μὲν φῶτα μέσον κλίνωσ' ἀπ' Ὀλύμ-
που,

πάντες δ' ἀστέρες ἄλλοι ὑποχθόνιοι φορέωνται
ἐκτοσθεν κέντρων, τῆμος ξείνης ἀπὸ γαίης
ἄξεται ἀλλοτρίων φωτῶν ἀγνῶτα θύγατρα,
150 καὶ πάτρης ἄπο τηλοῦ ὁμῶς κείνῃ βιοτεύσει.

οἵσ δ' ἄρ' ὑπερθέρῳς χαλεπῷ ἐν δαιμονι καλὴ
Ἀφρογενῆς φαίνη, τὴν δ' αὖ Κρόνος ἡ τετρά-
γωνος
ἡὲ καταντιπέρην λεύσση, κῆν λέκτρα πόρωσιν
* * * * *

θηλυτέροις δ' εὗτ' ἀν Κύπρις κεραή τε Σελήνη
155 ξώοισιν λάμπωσ', ἦτοι δυτικοῦ κατὰ κέντρου,
ἡ καὶ ὑποχθονίου, ἡ καὶ δύο κέντρος ἐφέπωσιν,
μουνὰξ δ' ἀμφότεροι κατεναντία τῆσιν ὁρῶνται,

τῇ μὲν Ἀρησ, τῇ δ' αὖτε Κρόνος, τόθ' εἴτε πανά-
θεμοι

θυγατράσιν πατέρες ξυνὸν λέχος εἰσανέβησαν.

160 ναὶ μὴν καὶ Κρόνον εὗτ' ἂν ἐν οἴκοισιν Κυθέ-

ρεια

φαίνηται σὺν Ζηνί, Κρόνου κατόπισθεν ίόντος,
δεχνυμένης αὐτοῦ συναφήν καλῆς Ἀφροδίτης,
Κύπριδι μαρτυρίην Ἀρεως ἐτέρωθι φέροντος,
Μήνην δ' ἀμφότεροι Θοῦρος Φαίνων θ' ὁρών-

ται,

165 δὴ τότ' ἀπ' ὡδίνων ὅπόσοι φάος ἔδρακον ἥοῦς,
μοῖραν ἀνέπλησαν πολυπενθέος Οἰδιπόδαιο·

τοῖσι δ' ἄρα στυγεροὺς Ποιναὶ μέλπουσ' ὑμεναίους
νεροτέραιαι, χείρεσσιν ἀναψάμεναι πυρὶ πεύκας·

μητράσι γὰρ σφετέραις φιλοτήσιον ἐσ λέχος ἡλθον.

170 εἰ δὲ γυναικείη γενεθλη πέλοι, ἐσ πατρὸς εὔνην
κλίνονται. τῷς δ' αὖτε καὶ ἦν κλήροιο γάμοιο
Φαίνων δεσπόξων ἦτοι κατὰ κέντρον ἐφ' ὕρης,
ἥ σγε φαίνηται δύνων ὕρης κατέναντα,
λάθρῃ παρθενίης ξώνην λύσαντο τοκεῦσιν

175 ἡὲ κασιγνήτοις σφετέροις πατέρων τε τέκεσσιν.

ἡν δ' ὑπογείῳ Ἀρης ἡ καὶ δυτικῷ ἐνὶ κέντρῳ
δέρκηται βεβαὼς κλήρου γάμου αὐτὸς ἀνάσσων,
αἵδε βίη δμώεσσιν ἥ οὐτιδανοῖς ὑπὸ φωσὶν
δμηθεῖσαι θολερῶς ὕρης ἄνθος διόλεσσαν.

180 ἡν δ' Ἔρμης κέντροισιν ἐπείη, τοῖσιν ἐλεξα,
καὶ γάμου αὐτὸς ἐοῖσιν ἐνὶ ξώοισιν ἀνάσσων,
κρυπταδίως δολεροῖσιν διπιπενθεῖσαι ἐπεσσιν
καὶ πυκιναῖς ἀπάτησιν ἐην φρένα φηλωθεῖσαι
ἔξαπίνης ἐγένοντο λάθρῃ πρὸ γάμοιο γυναικες.

185 εἰ δ' ἄρα σὺν Στίλβοντι καὶ Ἀρης κέντρῳ ἐπείη,
τῆς ἐνεκεν κρίσιές τε δίκαι τ' ἀγορῆσι πέλονται.

Ζεὺς δὲ καὶ Ἐρυείης μέσσον κατὰ πέντε
ἔόντες

σὺν Παφίῃ, ζεύξαντες ὅμηθείησι γυναικῶν
ἀλλοτρίων μετέπειτα γάμους ἀναφανδὰ τελοῦσιν,
190 ἀλλ' ὑπὸ μαχλοσύνης καὶ τῶν λέχος αὐθὶ λίποντο.

εἰ δὲ μεσουράνιον κατέχῃ Φαέθων μετ' Ἀρηος

* * * * *

ἥτοι γάρ τ' αὐτοὶ τόθ' ὅμεύνοντος ἥρπασαν ἄλλων,
ἢ κείνων ἀλόχους ἔτεροι βίῃ εἴρυσαν αὐτῶν.

αἰπυτάτῳ δ' ἐπὶ πέντε φανος Κυθέρεια

195 Τιτῆνος μέτα δεοκομένη πατέρων ὀλοῆσιν

παλλακίσιν συνέμειξ' ἢ μητριῆσιν ἐῆσιν.

εἰ δέ κ' Ἀρης τούτοισιν ὁμοῦ πέλη, ἄχρι γάμοιο
ζευχθέντες κείνησιν ἄφυν πάλιν αὐτοὶ ἔλειφθεν.

Ἀρης δ' ἡνίκα μέσσον ἀν' οὐρανὸν ἀμφιπολεύῃ,
200 ὥρονόμον δ' ἐπέχῃ Φαέθων, Τιτάν δέ τε δύνη,
τῆμος ἄρδ' ἀρπαγίμοντος νύμφας ἐς δώματ' ἄγονται.

εἰ δὲ μεσουράνιον μὲν ἔχῃ Μήνη βλοσυρῶπις,
Κύπρις δ' αὐθ' ὑπόγειον ἵσαις μοίραις βεβανία,
αὐτοκασιγνήτων σφετέρων συνέασιν διμεύνοις.

205 ἀνδρὸς γεινομένον δ' ὅπότ' ἀν Τιτάν τε καὶ

"Ἀρης

καὶ Κύπρις Στίλβων τε μίαν κατ' ἀταρπὸν
ἴωσιν,

εἶνεκα κλεπτοσύνης εύνης λαθρίης τε κυθήρης
ἐν συνοχῇσι γένοντο, οἱ δ' αὖ καὶ δεσμὸν ἔτλησαν,
αὐτοὶ τε μάχλοι τε καὶ ἐς φιλότητ' ἀκόρεστοι,
210 ἔκ τ' ἀλόχων λωβίας τε καὶ ὑβριας αἰὲν ἔχοντες,
ώς καὶ ἕօτο γάμου λωβήτορας αὐτοὶ ἐς οἴκους
δέχνυνται ἔνειή σκοτίης ἔνεκεν φιλότητος.

εἰ δ' ἀνδρὸς γενέθλην ἡδ' αὖ κείνοιο συνεύνον
σκεψάμενος κατίδοις ἀμφω ξώοιν ἔνι Μήνην,

215 αἰὲν διοφροσύνησιν ἵαίνοντά ἀμφὶ γάμοισιν.

δαιμονι δ' ἦν χαλεπῷ κείνης Μήνη πέλῃ ἀνδρί,
αἰὲν ἀτασθαλίησι γυνὴ ἀθερίζει ἀκοίτην
οὐδὲν ὅπιζομένη λεχέων θεσμῶν τε γάμοιο.

ταῦτα δ' ἄρ' ἐκ ποσίων τελέθει δειλῆσι γυναιξίν,
220 εὗτε Σεληναίη ἀλόχοις ἐν δαιμονι λυγρῷ
ἀνθρῶν φαίνηται· δίχα γὰρ νόον αἰὲν ἔχουσιν.

Ἄλλὰ γὰρ οὕτις πάντα δυνήσεται, ὅσσα γάμοιο
σήματα φαίνουσιν θοοὶ ἀστέρες, ἔξονομῆναι·

τῷ καὶ ἐγὼ τρέψω ἐτέροην κατ' ἀταρπὸν ἀοιδὴν
225 ἀμφὶ τέκνων γενεῆς ἐνέπων, ἦντ' ἀστέρες αἰεὶ¹
ἀνθρώποισι νέμουσιν ἀλημοσύνησιν ἔησιν.

ὅσσοι δὴ χθονίωρ τε καὶ αἰπυτάτῳ περὶ κέντρῳ
ἀστέρας εὐεργοὺς φῶτες βεβαῶταις ἔχουσιν,
οἵδε τέκνων τόσσων πατέρες βιότῳ τελέθουσιν,
230 ὁππόσοι ἐν τοῖσι ξώοις καθύπερθεν ὁρῶνται,
ἢ κέντροις τούτοισι φέρουσ' ἐπιμάρτυρον αἴγλην.
παῖδας δ' ἐσθλοδόται κέντρων καὶ ὅπισθ' ἐπι-

όντες

δῶκαν ἀεὶ δισσούς, εὗτ' ἂν ξώοισι δισώμοις
φαίνωνται. Τι τὰν δὲ καὶ "Ἄρης εὗτ' ἂν ἐπῶσιν
235 τούτοισιν κέντροις, τεκέων ἄπο πάμπαν ἄμερσαν,
ἔξοχα δ' εἴ κ' ἀγαθοὶ σφιν ἀμάρτυροι ἀστέρες εἰεν.

ώς δ' αὕτως κατόπισθε μεσουρανίωρ δεικήλω
ἡέ θ' ὑποχθονίωρ Φαίνων καὶ "Ἄρης ἐπιόντες
δυστεκνίην ἢ πάμπαν ἀπαιδίην ἐπέκλωσαν.
240 ἀλλ' "Ἄρης σὺν Μήνῃ ἵδ' Ἀφρογενεῖ πάλι
φαίνων

δῶκε τέκνων γενεήν· Ἐρμῆ δ' ἄμα νόσφισε πατ-

δων.

ἦν δὲ Κύπροις μὲν ἔη ξώφι Κρόνον, αὐτὰρ ὅγ'
οἶκῳ

ἔμπαλι Κυπρογενοῦς, παιδῶν γενεὴν τότ᾽ ἀφαιρεῖ.

εἰ δὲ ἔτι καὶ Πυρόεις Παφίην ἀκτῖσιν ὁρώῃ,

245 ὡμοτόκοις ὡδῖσι γονὴν ἔρραισαν απασαν.

εἰ δὲ μεσουρανίῳ ξώῳ κενεῷ γεγαῶτι

Τιτὰν καὶ Πυρόεις ἄμφω κατόπισθεν ἐπωνται,
χῆρον ἀεὶ τεύχουσι δόμον γλυκερῶν ἀπὸ τέκνων.

ὅσσαι δὲ Στίλβοντι καὶ Ἡελίῳ ἄμα Μήνην

250 ἐν ξώῳ ἵσχουσι μεσουρανέοντι δισώμῳ,

νηδύος εἶσω σπέρμα γονῆς διδύμῳ λάβοντο.

εἰ δὲ δυσὶν σελάεσσιν ὁμοῦ πάλιν ἀστέρες εἴεν
καλοί, οὐδὲ ἐν ξώοις δισσοῖς παρεόντες ὁρῶντο,

καὶ δὲ καὶ ωρονόμος ξώῳ φαίνοιτο δισώμῳ,

255 τῆμος ἀδελφειὸν παιδὸς δίδυμοι προγένοντο.

εἰ δὲ πολυσπέρμοισιν ὁμοῦ ξώοισιν ἐπεῖεν

ἀστέρες ἐσθλοδόται, παιδῶν πληθὺν χαρί-
σαντο.

οἵ δὲ ὄλοοί, κῆν δῶσι γονὴν τεκέων μερόπεσσιν,
ἢ πάλιν ἀψ ἀφέλοντ' ἢ ἀνάρσια θέντο τοκεῦσιν.

260 Ἄμφι γε μὴν τεκέων γενεῆς ἄλις· ἢ γὰρ ἐχέ-
φρων

ἀνὴρ καὶ οὐ ἀπὸ τῶνδε, τὰ δὴ λίπον, ὥκα φράσαιτο·

ἔξῆς δὲ ἡμετέρησιν ἀοιδῆσιν καταλέξω,

ὅσσους ἴμερτῆς παιδῶν φύτλης ἀπάμερσαν
ἀστέρες, ηδὲ ὕσσας ἀτόκοντες τεύχουσι γυναικας.

265 ὄππότε ἀν ἐν ξώοισι Κρόνον καλὴ Κυθέρεια
φαίνηται, αὐτὸς δὲ Κρόνος διάμετρος ὁρῆται,

νωθροὺς ἐς φιλότητα καὶ ἀσπέρμους μάλα τεύχει.

καὶ δὲ ὄπότε ἀν Φαίνων τε καὶ Ἀρης Ἀφρογε-
νεῖης

οἶκον ἐπέρχωνται, Κύπριδος τετραγώνου ἑούσης

270 ἢ τοὺς ἀντιπέροθεν ἑαῖς ἀκτῖσιν ὁρώσης,

εὐνοῦχοι τελέθουσι γονῆς ἐς πάμπαν ἄμοιροι.

ώς δ' αὗτως, κῆν Κύπρις ἐνὶ Κρόνον οἴκῳ
διδεύῃ,

σὺν δὲ Κρόνῳ Πυρόεις κείνης δόμον ἀμφιπολεύη,
Ἐρυθρὰ δὲ ζῶον κατέχῃ Κρόνου ἡδέ τ' Ἀρης,
275 εὖνιδες οἱ μάλα τοι τεκέων ἄγονοί τε πέλονται.

ναὶ μὴν καὶ Στέλβων εὗτ' ἀν μεσάτῳ περὶ κέν-
τρῳ

στείχη, τῷ δ' ὄλοὸς Φαίνων κατέναυθ' ὑπόγειος,
ἀλλήλαις δ' αὐτὸν Μήνη ἵδε τὸν Φρογενὸν,
καὶ τὴν μὲν Φαίνων, Μήνην δέ τὸν Αρης δεκατεύῃ,
280 γείνοντας ἡδὲ γονῆς τητώμενοι, ἡδὲ δίμορφοι
ἄλλα μὲν Ἐρυθρά, τὰ δὲ ἔοικότες τὸν Φρογενεύη.

εἰ δὲ Σεληναῖη μὲν ἐνὶ Στέλβοντος ὄροισιν,
ἄρσενι δὲ ἐν ζῷῳ Κύπρις πέλοι ἐν Κρόνον οἴκῳ,
μηδὲ ὅσον ἀμφοτέρας Ζηνὸς καταδερκομένοιο,
285 στείρας ἡδὲ ἀτόνους τῆμος θήκαντο γυναῖκας.

όππότε δ' αὐτὸν μὲν ὑπὲρ κέντρου μεσάτοιο
ἰστηται, τῷ δὲ αὐτεῖ παταντιπέροιν τὸν Φροδίτη,
ἥτοι ἀπείροητοι τεκέων ἐπὶ πάγχυ γένοντο,
ἡ φθείρουσι γονὰς ἀπὸ γαστέρος ὠμοτοκοῦσαι.

290 εἰ δὲ ἐσθλὸς Φαέθων τοῖσίν γένεται προσειη,
ψευδέσιν ὡδίνεσσι λάθρῃ παίδων ἐγένοντο
μητέρες ἀλλοτρίων καὶ ὑποβλήδην ἐτέκοντο.

εἰ δὲ ἄρα καὶ Πυρόεις μαλεραῖς ἀπτῆσιν ὁρῷ,
πάντ' ἀναφανδὰ πέλει, τάγε δὴ λάθρῃ ἔξετέλεσσαν.
295 εἰ δὲ ἀγαθῶν ἄστρων παναπόστροφον οἷμον
ἰόντων

ἀνδρὸς ἔοι γενέθλη, τότε ἀεικέα ἔργα τελοῦσιν.
πέρσαντες γὰρ ἀχρεῖον ἐοῦ ἀπὸ σώματος αἰδῶ
καὶ κυστὶ μήδεα δόντες ἐκοντὴν ὡμὰ δάσασθαι,
λιτοὶ ἀγείροντες γαῖαν κατὰ πᾶσαν ἀλῶνται.

300 ὕσσως δ' αὐτε γυναιξὶν "Αρης Φαέθων τ' ἐπὶ¹
κέντρῳ

αἰπυτάτῳ βεβάσι, Κυθήρης ἐν Κρόνου οἴκῳ
φαινομένης, αὐτοῦ τε Κρόνους ζώῳ ἐν ἐκείνῃς
δερομένου Φαέθοντα μεσουρανέοντα καὶ "Αρην,
τῆσιν Μοῖρό δύο τέκνων στάχυν οὕποτ' ἔνειμεν.

305 Τόσσος' εἰπὼν ἀτέκνων τε καὶ ἀσπέρμων περὶ¹
φωτῶν,

ἄλλα δὲ μαντιπόλοισιν ἐπιφράσσασθαι ἔάσας,
αὐτίκ' ἀδελφεῖσιν λέξιν πῶς ἄν κε φράσαιο
πληθύν, δύποσσοι τε μιῆς ἀπὸ γαστρὸς ἔασιν
ἐκ τοῦ πατέρων πατέρων, ὕσσους τὸ ἐπιμέτξετέκοντο

310 μητέρες ἄλλοιοισι παρό δύνδράσιν εὔνηθεῖσαι.

ἐν θυμῷ δὴ πρῶτα χρεὼ φράζεσθαι ἀριθμόν,
ὅσσοι ἐφ' ὥρονόμους ζώῳ τριτάτῳ καθορῶνται,
ἥτε μεσουρανέοντι πόσοι βεβάσιν ὑπερθεν
ἀστέρες, ἥ σφετέραις ἐπιμάρτυροι εἰσι βολῆσιν.

315 δύποτε δ' ἐξ ὥρης τριτάτου τὸ ἀπὸ δεικήλοιο
ἥ ὅπότε ἐκ κέντροιο τόδε σκέψασθαι ἄρειον,
οὐκ ἔλαθεν σοφὸν ἀνδρα καὶ ἔδμονα μαντοσυνάων.

ώς δ' αὗτως σκέψαιο καὶ ὕσσοις ἀστράσι Μήνη
συμφέρετ, ἥ ὕσσοισι μέχρις φάσιος συνέμιξεν.

320 τόσους γὰρ γνωτοὺς Μοῖρας θνητοῖσιν δύπάξει.
εἰ δ' ἄρα μή τινι Μήνη ὁμοῦ θέοι ἥτε συνάπτοι,
τόσοι ἀπὸ ἀλλοίων μικτοὶ τελέθουσι τοκήσιν.

ἐν δὲ δισώμοις ὕσσοι ὁμοῦ Μήνη φορέονται,
ἥ συναφὴν δείκνυντ, ἥ μαρτυρίησιν δρῶσιν,

325 δισσοὺς οἵγε κασιγνήτους θνητοῖσι νέμουσιν.

εἰ δ' ἐθέλοις δεδαῆσθαι, ἀπαὶ πατέρων μὲν δύπόσ-
σοι,

μητρῷης δ' ἀπὸ γαστρὸς ὕσσοι γεγάσαιν ὄμαιμοι,

* * * * *

δος μὲν γὰρ φαίνει πατρὸς γόνου, ἢ δ' ἄρα μητρός.

εἰλ δ' ἄρδ' ἄχρις φάσιος μὴ δή τινι φωτὶ συνάπτοι
330 παμφεγγῆς Μήνη, ξώφ δέ τ' ὅπισθεν λόντι

ἢ Κρόνος ἢ Πυρόεις ἐπιμάρτυροι λινδάλλωνται,
ἢ παύρους θῆκαν γνωτούς, ἢ καὶ σπαναδέλφους.

ταῦτα δὲ φέζουσιν καὶ ὅτ' ἀν μεσάτου κατὰ κέντρου
ξυνὰ θέωσ' ἢ ὅπισθεν ἐπαντέλλοντες δρῶνται,

335 κῆν ἔκτος κέντροιο, κασιγνήτους ὀλέκουσιν.

καὶ δὲ καὶ ὠρονομῶν Φαίνων, ὅπόσοι προγέ-
νοντο

φωτὸς ἀδελφειοί, πάντας ξωῆς ἀπάμεοσεν.

Πολλὰ μὲν οὖν τις τοῖσιν ἔοικότα σήματ' ἀνεύροι
εἴνεκ' ἀδελφειῶν· τέχνας δ' ἐγὼ αὐτίκα λέξω
340 ἔργα θ' ὅποια νέμουσιν οἰκυροῖσι βροτοῖσιν.

Φαίνων ὠρονομῶν, Ἐρμοῦ δύνοντος ἔναντα
καὶ Μήνης μεσάτοι φαεινούσης κατὰ κέντρου,
δεικήλων ξεστῶν καὶ ἐπ' ἀνθηραῖς λιθάνεσσιν
σφρηγίδων γλυφέας τεύχει, τοὺς δ' αὗτ' ἐπὶ χαλκῷ
345 ἢ χρυσῷ δαιδάλματ' ἢ ἀργύρῳ ἔκτελέοντας
εἰκέλια ξώοισιν ὑπὸ γλαφυρῆσι τορείαις,
οἵ καὶ ἐπὶ σφετέρῃσι τέχναις μέγα κῦδος ἄροντο.

εὗτ' ἀν δ' ὠρονομῇ Φαίνων, ξώων δ' ἀνὰ μέσσον
Ἐρμείης ἐφέπη, τῷ δὲ Ζεὺς μάρτυρος εἴη,
350 ἀρητῆρας μύθων ἀγαθοὺς σοφίῃ τε μάλ' αἰεὶ
εὐπρεπέας τελέονται καὶ ἡγητῆρας ἀρίστους
παιδείης· τῶν δ' αὗτε καὶ ἀλλοδαπῆς ἄπο πολλοὶ¹
εἰσαῖονται νέοι, ποτὲ δ' αὐτῶν παιδες ἀνάκτων,
ῶν ἄπο χρήματα πολλὰ κλέος τ' ἄσβεστον ἔλοντο.

355 ἐν δ' ὥρῃ Στέλβων βεβαώς, δύνοντι δὲ Μήνη

* * * * *

ἀφνειοὺς γλυκερῷ τε μέγα βρίσοντας ἐν ὅλβῳ·
δυομένοισι δὲ φωσὶ χρεῶν νωμήτορας ἄνδρας,

οὓς δὲ καὶ ἀλλοτρίων πτεάνων ιθύντορας ἔρξαν·
 καὶ δὲ καὶ ἐν τροπικοῖς μὲν ἑῆς πάτρης διέποντας
 360 χρήματ' οὐδὲ ξυνὸν πλοῦτον· στερεοῖσι δ' ἐπόντες
 ἔξομένους, ὅθι τ' αἰὲν ἀμείβεται ἀργύρου αἴγλη.
 εἰδώλοις δ' ἐν ὑγροῖσι Κρόνον καὶ φοίνιον^{"Αρην}
 ξυνὴν ἔξανύνοντας ὁδὸν Τιτὰν ὅτε λεύσση,
 πλωτῆρας νηῶν τε κυβερνητῆρας ἀρίστους
 365 τεύχει, Ζῆνα δ' ὁρῶν, καί τ' ἀπταίστους ἐνὶ πάτρῃ.
 χρυσοφαής δ'^{"Ερυμῆς} καὶ παμφαίνουσ^{'Αφροδίτη}
 ὀππότ' ἀν ἀλλήλων οἰκοις φαίνωνται ἐπόντες
 ἦ καὶ ἐναλλάγδην ὁρίων μοίρησι βεβῶτες,
 μολπῆσιν γλυκερῆσι μεμηλότας ἄνδρας ἔτευξαν,
 370 ἦ λιγυρῆς οὐδάρης ἐπιύστορας ἥδε καὶ αὐλῶν.
 ταῦτα δ' ἄρ' ἐκτελέοντι, καὶ ἦν ξυνὴν ἀνύωσιν
 οἶμον, τοῦ μὲν ἐπόντος ὄφοις, τῆς δ' αὐτε κατ' οἶκον.
 μεσσοτάτῳ δ' εὗτ' ἀν κέντρῳ Θοῦρός τε καὶ^{"Ερ-}
 μῆς
 ἔσπωνται κατόπισθε, παλαιάστρης ἔργ['] ἐφέποντας
 375 ἦ σθεναροὺς δοπάλοις τε γεγηδότας ἔξετέλεσσαν.
 εὗτ' ἀν δ' ὠρονομῇ Κυθέρη, Φαέθων δέ τε
 δύνῃ,
 ὑψιφαής δὲ Κρόνος κέντρῳ φαίνηθ['] ὑπογείῳ,
 θεσπιστὰς θεόληπτα μεμηνότας αἰὲν ἔθηκαν.
 ταύτᾳ δ' ἄρ' ἐκτελέοντιν δόμοῦ Κύπροις τε καὶ^{"Αρης}
 380 κέντρῳ ὑπεροθ['] ὥρης ἦ καὶ δύνοντι βεβῶτες.
 ἐς λίβα δερκόμενος Πυρόεις, Φαίνων δ' ὑπό-
 γειος,
 ἦν περ μὴ Φαέθοντος ὑπ' ἀκτίνεσσιν ὁρῶνται,
 δηναιὸν μόχθοισιν ὑπ' ἀλγεινοῖς μογέοντας
 τεύχουσ['], ἀχθοφόρων ξώων βίοτον τελέοντας.
 385 ἐν δέ τ' ισημεριναῖς χηλαῖς Στίλβων οὐδὲ Κριῶ

αἰπυτάτῳ κέντρῳ βεβαώς ὄλοῳ σὺν"Αρηι
ἐν χοάνοις χρυσόν τε καὶ ἄργυρον αἰγλήντα
τήκοντας δέξει καὶ ἀμοιβαίοιο χαράκτας
σήματος· εἰ δέ κε τοῖσι καὶ Ήλιος συνέπηται,
390 ἀσσοτέρας μαλεροῖ πυρὸς τέχνας μογέουσιν,
χαλκὸν μαλθάσσοντες ἵδ' ἡρόεντα μόλυβδον,
ἄκμοσί τ' ἔξέλκοντες ἔτι ζείοντα σίδηρον.
εἰ δ' ἄρα καὶ Φαίνων τοῖσιν συμμάρτυρος εἶη,
ἔνδον ἐφεξομένους παίδων ἥγήτορας ἔρδει.
395 αὐτὸν δ' εἴ τε Κρόνον Ζεὺς ἔμπαλιν ἀθρήσειεν,
ἢν καὶ ἄμ' Ἔρμείη τε καὶ ἄλλοις Κύπροις δοῆται,
ἔξ ἔργων τοίων πλοῦτον καὶ κτῆσιν ἄροντο.
εἰ δ' ἄρ' ὑπὲρ κέντρου Μήνη Στήλη βούτι συνά-
πτοι,
ἢν περ ἄμ' Ἔρμείη καὶ καλλίκομος Κυθέρεια
400 φαίνηται, καὶ Ζηνὸς ὑπὲρ ἀκτίνεσσιν δρῶτο,
ὄργανα δαιδάλλοντας ἵδ' αἰόλα μηχανόωντας
ἄλλα τε θαυματόεντ' ἔργ' οὐκ ἐπεικτὰ βροτοῖσιν
τεύχοντας δέξει, καί σφιν κλέος ἐσθλὸν ὀπηδεῖ
πρήξιος ἐπ τοίης φιλίη τ' ἀγανῶν βασιλήων.
405 τοίην δ' ἢν συναφὴν Μήνης Φαίνων τε καὶ
"Αρης
δέρκενται', ἐσθλοδόται δέ τ' ἀπόστροφοι ἴνδάλ-
λωνται,
ποιμένας ἀγρονόμους τε βοῶν ἀγέλας ἐλάοντας,
ἴπτων τ' ὠκυπόδων σημάντορας, ἢνε συφιορβούς,
οὓς δ' ἄρα πενθαλέων τύμβων θῆκαν πυλαωρούς.
410 διππότε δ' αὖτε μεσάτῳ Θοῦρος μὲν ἐπείη,
Φαίνων δ' ἔσπηται, τῆμος μάλα μοχθίζοντες
ἀνέρες ἔξεγένοντο, πικρὴν ὀτλεῦντες ὁιζύν.
διπποίην δὲ δύῃν βιότου κείνων λάχ' ἔκαστος,
ξώδιά τοι ποίνει, τοῖς ἀστέρες ἐμβεβάσαιν.

415 ἐν μὲν τετραπόδεσσ' ἔχυρῶν δωμήτορας οἴκων
λαοτόμους τ' ἔρδουσιν ὑπὲρ νώτων φορέοντας

ἄχθεα καὶ λᾶς βριαρούς, ποτὲ δ' ἐκτελέοντιν
ἔργων τεκτοσύνης στάθμης τ' ἐπιίστορας ἄνδρας·
ἐν δ' ἄρα χερσαίοισι λιθοξόοι εἶνεγένοντο

420 ἡδέ τ' ἀγάλματα καλὰ τέχναις τεύχοντες ἔησιν
δαιδαλά τ' ἐκτελέοντες ἀπὸ πριστοῦ ἐλέφαντος·

ζώοις δ' ἐν πανύγροισι λοετροχόοι, ὀχετηγοί,
εἰνοδίην κόπρον τε καὶ ὄνθον δηθὰ φέροντες,
κοσμῆται κήπων ἄντλοις ὕδωρ φορέοντες·

425 εἰ δὲ μεσουρανίῳ κέντρῳ Ζεὺς μάρτυρος εἴη
τετραπόδων ζώων κείνων ὁδὸν ἔξανυνόντων,
ἥκε Κύπροις, ἐτέροις ἔργα πρήσσουσιν ὑπερθεν
αὐτοὶ ἐφεστηῶτες ἐυκτέανοι τελέθουσιν.

ταῦτα δ' ἄρ' ἀμφιέπουσι καὶ ἦν κλίνωσ' ἀπὸ κέν-
τρων

430 ἀστέρες, ἀλλ' ἐν ὄροις Μήνη Φαινοντι συνάπτοι.
Τιτὰν δ' αὖ Πνεόεις τε δεδορότες Ἀφρογέ-
νειαν

ιστουργοὺς τεύχουσιν ἐνυνήτοισι μίτοισιν
φάρεά θ' ὑφανόωντας, ἢ αὖ δυπόεντα πλυνοῖσιν
εῖματα καλλύνοντας, ἢ ισχαλέαις βελόνησιν

435 δρυγαλέους πέπλους ἀσκηθέας ἐκτελέοντας.

ἦν δὲ Κρόνον Στέλβων ἐσίδῃ σὺν Ζηνὶ βε-
βῶτα,

ἀθανάτων ζακόρους σηκῶν θ' ἀγίων ἵερηας
τεύχει, μαντοσύνας ζαθέης φαινοντας ἀπ' ὅμφης.
σὺν δ' Ἀρηι Κύπροις καὶ ἄμ' Ἡελίῳ παρεοῦσα

440 αἰθροβάτας τεύχει, σχοίνοις τρίβον ἔξανύοντας.

ἦν δὲ καὶ Ἐρυμείης τοῖσιν συμμάρτυρος εἴη,
ἄχθεα θαυματὰ χερσὶ καὶ ὕμοισιν φορέοντας
ἴπταμένους γυίοις ἐναλίγμιον ὄρνίθεσσιν,

πιλναμένους τε νέφεσσιν ἐπ' ἡνεμόεντι πετεύρῳ.

446 ἐν δ' ᾧδα δεικήλῳ βροτοειδέι σὺν Πυρόεντι

'Ερμείης βεβαῶς παιδῶν πρητῆρας ἔθηκεν

445 αἰὲν ἀλωμένους ἔξινης ἐπὶ πείρασι γαῖης,

448 πόντον τ' ἔξανύοντας ἐπ' ἐμπορίαις θαμινῆσιν,

ἢ παιδῶν φύλακας φρουρούς θ' ἥβης ἐρατεινῆς.

450 ἦν δ' αὐτοὺς Κρόνος αἰνὸς ἐπὶ ζώου πτερόεντος

δέρκητ', ἡὲ καὶ αὐτοὶ ἐνὶ πτερόεντι πέλωνται,

ἴχθυβόλους τεύχουσ' ἀλίων δεδαηότας ἔργων,

δρυίθων τε θοῶν θηρήτορας ἡὲ τιθηνούς,

οὓς δὲ καὶ ἀμοβόρων θηρήτορας ἡὲ τιθηνούς,

455 δαμναμένους τιθασοῖσιν ὑπ' ἥθεσι πρητῦνοντας.

εἰ δὲ μέσον κέντρον Πυρόεις Φαίνων τ' ἐφέ-
ποιεν,

μοίραις δ', ἃς κε θέωσ' αὐτοί, ἐτέροιο τύχοιεν,

μηδέ τις εὐεργῶν κείνων χῶρον καθορῷῃ,

τέχνησιν μυσαραῖς λυγρὸν βίον ἔξανύοντιν.

460 ἥτοι γὰρ νέκυας βλαβερῷ πνείοντας ὑπ' ὄδυη

γαστέρας ἀμπτύξαντες ἵδ' ἔγκατα πάντ' ἀφύσαντες

χρίουσιν κέδρου κυαναυγέος ἔνδοθι πίσση,

ἢ τοίγ' εὐχανδεῖ χαλκῷ κοίλοις τε λέβησιν

πυθομένοις μέλδουσιν ἅμ' ίχθύσιν οὐλοὸν ἄλμην.

465 ἥμος δ' 'Ερμείας δόμοις καλὴ Κυθέρεια

σύν τ' αὐτῷ Στίλβοντι φαείνητ', ἡέ θ' ὄροισιν

ἀλλήλων βεβαῶτες ἐναλλάγμην φορέοιντο,

θείησιν σοφίησι κεκασμένοι ἔξεγένοντο

ἀνέρες. ἢ γὰρ μέτρα μακρῆς χθονὸς ἔξεδάησαν

470 ἥσιν ἐπιφροσύησιν, ἢ ἀρθέντες πραπίδεσσιν

ἀθανάτων ἔργων φύσιος πέρι μητιόσιν.

εἰ δ' ᾧδα καὶ Φαίνων τούσδ' ἀκτίνεσσιν ὄρῳ,

μάντιες ἀστρονόμοι τ' οἰωνοπόλοι τ' ἐγένοντο

ἐκ σπλάγχνων τε βροτοῖς θυέων τ' ἄπο θεσπίζοντες,

475 ἦ μάγοι ἀρρόήτοισι θεοὺς καλέοντες ἀοιδαῖς.

εἰ δ' Ἐρμῆς μὲν ὄροις Ζηνὸς πέλοι, ἔμπαλι δ'
Ἐρμοῦ

κεῖνος, ἵδ' ἀλλήλους φιλίαις ἀκτῖσιν ὁρῶεν,
παίδων ἡγητῆρας ἀγακληεῖς τ' ἐτέλεσσαν
φητῆρας μύθων σοφίησί τε πάμπαν ἀρίστους.

480 ὃς δὲ καί, ἦν ὥρης μὲν ἔχῃ κέντρον σοφὸς Ἐρμῆς,
αὐτὰρ ἐπαντέλλῃ Παφίη, τοίους ἀνέφηναν,
πρὸς δ' ἔτι καὶ πάσης τέχνης ἄρχοντας ἐν ἔογοις,
ὄργανα θέσκελ' ἔαῖς πολυμηχανίησι τελοῦντας.

Ζηνὸς δ' ἐν καθύρῳ ξώφι βροτῷ ὥρονομοῦντος
485 ἦν Φαίνων ἐφέπηται, ἀλίπλαγκτόν περ ἔθηκαν
ἔμπορίῃ νηός θ' ἡγήτορα ποντοπόροιο.

εἰ δ' Ἐρμῆν λεύσσειε Κρόνος σφετέροις ἐν
ὄροισιν

αὐτὸς ἐὼν ἦ ξῶν ἔχων ἑόν, ἔξετέλεσσαν
γειοπόνους, ξείνοισι γεγηθότας οὐκ ἰδίοισιν

490 μούνοισιν, μισθοῦ δὲ καὶ ἄλλων αἱρῆσον ἔχοντας.

ξυνὴν δ' ἔξανύοντες ὁδὸν Φαίνων Κυθέρη τε
καὶ Θούρος θείησιν ἐπιπνοιῆσι μογεῦντας
θῆκαν καὶ μανίῃ μακάρων ἅπο φοιβάζοντας.

ἀλλήλων δ' ἐπιβάντες ὄροις Φαίνων Πυρόειστε

495 δείκηλον κατὰ ταῦτὸν ἦ ἀντιπέρην βεβαῶτες
θῆκας τεκταίνοντας ἀποφθιμένοισι βροτοῖσιν
ἥτε πυραῖς μαλερῆσι νεκροὺς αἰθοντας ἔτευξαν,
ἥ θρηνοῦντας ἀεὶ κεραοῖς ἐπιτύμβιον αὐλοῖς.

εἰ δ' Ἐρμῆς τούτοις ἐπιμάρτυρος ἡὲ κατ' αὐτὸ

500 ξῶν ἔοι, αἱρῶπας, ληίστορας, ἀνδροφονῆας,

ἥ ναύταις ὄλοαῖς ὑπ' ἱωκαῖς αἱρας ἄγοντας

ὅέξει, ἀτὰρ θανάτοιο τέλος τετληότας αἰνόν,

πρὸν τε θανεῖν αρνερῆσι δαΐζομένους ὁδύνησιν.

ὅππότε δ' αὐτὸν οἴκους μοιρῶν θ' ὄρι' ἀλλάξωσιν

505 ἀλλήλων Κύπρις τε καὶ εὐφεγγῆς θοὸς Ἐρυνᾶς,
αὐλῶν ἡ κιθάρης ἡ ἀοιδῆς εὐρύθμοιο
ἥτε καὶ ὁρχηθμοῦ βητάρουνας ἵδριας ὄντας
θήκαντ', ἡ χλεύησι λάλοις μάχλοις τ' ἐπέεσσιν
τέροποντας, τραγικῆς τε βαρυβρόμου θίτορας οἶμης,
510 αἰὲν ἐπ' εὐρυχόροισιν ἀλωομένους θυμέλησιν.

εἰ δέ θ' ὅροις Ἐρυμοῦ Τιτάν, αὐτός θ' ἄμ' ἐκείνῳ
Ἐρυμείης φαίνηται, ἀεθλητῆρας ἔτενξεν.

καὶν μὲν δὴ τούτοισι συνῇ καλὴ Κυθέρεια,
κυδάλιμοι νίκησι πολυστεφέες τ' ἐγένοντο·

515 εἰ δὲ Κρόνος κατέναντ' ἐπιμάρτυρος ἡ τετράγωνος
ἥτε συνὼν φαίνηται, ἐπὶ λιθόνα πᾶσαν ἀλῶνται
ἀστεφέες ψαφαροῖς τε μάτην σταδίοισι μογεῦντες.

ώρονόμοιν δ' ἀκτῖσιν ἑαῖς λεύσσουσα Κυθήρη
ἐκ πυρὸς ἡ πολιοῦ τέχνας ὥπασσε σιδήρου.

520 ἡν δ' Ἐρυμῆ χῶρον καθ' ἐὸν βεβαῶτι συνάπτη
ἡ σύμφωνος ὁρῆται ὑπὸ Στίλβοντι Σελήνη,
αλόλα δαιδάλλοντας ἑαῖς χείρεσσιν ἔφηναν
ἐκ πριστοῦ ἐλέφαντος ἡ ἐκ Λύγδοιο φαεινῆς
εὐτήκτου τ' ἀπὸ κηροῦ ἐνξεσταῖς σανίδεσσιν
525 μορφὰς μιμηλῆσι χαρασσομένους γραφίδεσσιν.

μέσσῳ δ' ἐν κέντρῳ Θοῦροις σφετέροιο κατ' οἴκου
Ἐρυμῆ ὁμοτροχάρων τέχνας ὥπασσε βαναύσους.

εὗτε Σεληναῖη δὲ μεσουρανίου ἀπὸ κέντρου
αλίνη, ἀτὰρ Φαινῶν τε καὶ Ἄρης κέντρῳ ἐπᾶσιν,
530 τῆμος ὅσοι φῦσαν, νεκυοστόλοι ἐξεγένοντο,
ἡ φρονδοὶ νεκύων τύμβοις ἔνι ναιετάοντες.

εἰ δὲ γυναικὸς ἡ γενέθλη, τοῖσιν δὲ συνείη
Ἄφρογενής, τεργέεσσιν ἐφήμεναι αἰσχεα δρῶσιν.

οππότε δ' ὠρονομῆ Στίλβων κατὰ θῆλυν,
535 δειπήλῳ δ' ἐνὶ θηλυτέρῳ καὶ Μήνη ἐπείη,
ώρονόμῳ δὲ Κρόνος τε καὶ Ἄρης ὁππότε κέντρῳ

αἰπυτάτῳ ἐφέπωνται, ὃιξυροὶ γεγάσιν
φῶτες· Δινδυμίῃ γὰρ ἀγείροντες κατὰ δήμους
καὶ πόλιας πλάξονται ὅμοῦ δόπτροις τε καὶ αὐλοῖς,
540 χερσὶν ἑαυτοὺς κόψαντες ἄφνω τεκνοσπόρον αἰδῶ.

Ἄλλὰ γὰρ οὕτις θνητὸς ἐὼν πάσας κε δύναιτο
πρήξιας ἢ τέχνας εἰπεῖν, ὅσσας μερόπεσσιν
ἀστέρες ἐν σφετέροισιν ἔμοιρήσαντο δρόμοισιν.
ἔξείης δ' ἄρ' ἐπειτα σίνη περὶ σώματα θνητοῖς
545 ὁππόσ' ἐπεκλώσαντο καὶ ὁποίας κατ' ἀταρπούς,
ἔξερέω μάλα παῦρ', ἐπεὶ οὕτινα φῶτ' ἐνὶ τόσσοις
ἀσκηθῆ καὶ ἄνουσον ἄχρις θανάτοιό κ' ἐφεύροις.

εὗτ' ἂν δὴ ξώφ Πυρόεις ἐπιόντι βεβηκὼς
ἀμφοτέροις σελάεσσιν ὅμοῦ βεβαῶσιν ἐπηται,
550 ὁφθαλμῶν σέλας ἀμφοτέρων ἥμερσε βροτοῖσιν.
ἥν δὲ Σεληναίη μούνη τῆμος σέλας ἀγνὸν
ληγούσῃ, ἐτέροιο φάος κανθοῦ σινώσει.
τοῦτο δὲ καὶ δυνούσῃ ἐπερχόμενος πάθος ἔρδει.

ἥν δύνοντα δ' "Αρην κατίδη Κρόνος ἡὲ καὶ Ἔρ-
μῆς,

555 ἥ μανίην ἥ νοῦσον δρίνουσιν βροτῷ ἴρην.

ώς δὲ καί, ἥν Φαέθων δύνη, ὕρην δ' ἐφέπωσιν
Ἐρμῆς καὶ Πυρόεις, μανίην πραπίδων τελέουσιν.

ναὶ μὴν καὶ Τιτῆνος ἀνερχομένου ἄμα Μήνη
ἐκ περάτης δύνοντες ὅμοῦ Φαίνων τε καὶ "Αρης
560 λυσσήρεις πινυτοῦ τε νόου παραπλῆγας ἔτευξαν.

εἰκελα κῆν Πυρόεντος ὅμοῦ Μήνη ὑπὲρ ὕρης
τελλομένου ἔτερον Φαέθων δύνη κατὰ κέντρον.

Ἐρμῆς δ' ὠρονομῶν σύν τε Κρόνῳ ἀντιπέρηθεν
δύνοντος Ζηνὸς πραπίδων νόου ἡμάλδυνεν,
565 ἄφρονά τ' ἔξετέλεσσ' ἀποφάλια μητιόωντα.

Μήνης δ' ἐν φθινύθοντι φάει πρόδυσιν κατὰ
πάντα

'Ηελίον μέτα παμφεγγοῦς, ἐτέρων δ' ἐπιόντων
 δυομένῳ κέντρῳ, μάλα δὴ φράξεσθαι ἄνωγα·
 οἱ μὲν γάρ τ' ὀλοοὶ κῆρας καὶ δείματ' ἄγουσιν
 570 εἰδώλων τε βροτοῖς ἴνδαλματα δαίμοσιν ἵσα,
 καὶ ζαθέας ὁμφῆσι κλεῖζουμένους ἄνεφηναν.
 ὡς δὲ καί, ἦν Φαέθων "Ἄρην δύνοντα διώκῃ
 ἔξοπιθ' ἐσπόμενος, λύσσαν μανίας τ' ἐπιβάλλει.
 διπότε δ' ὁρονομῇ μὲν "Ἄρης, δύνη δὲ Σελήνη
 575 ἀμφί τε κυρτωθεῖσα φανῆ Φαίνοντος ὄροισιν,
 τῆμος ἄρ' αἴσχιστοι φύντες θυητοὶ περὶ μορφὴν
 ὅξεα δινωτοὺς στέρωνται φορέουσιν ἐπ' ὕμους.
 σὺν δὲ Κρόνῳ βαίνονταν ἐπὴν Κυθέρειαν
 ἀθρόησῃ

"Ἄρης ἢ τετράγωνος ἢ ἀντιπέρηθρε βεβηκώς,
 80 μήδε ἀποτμήγοντες ἐφημέρου εἶνεκα φορβῆς
 ἀλλοτρίησι θύρησιν ἐφεστηῶτες ἀληται
 γείνονται, πενίην αἰεὶ συνοπηδὸν ἔχοντες.
 σὺν Παφίῃ δὲ Σεληναίην λεύσσων κλυτὸς

"Ἄρης

ἄνδρας μὲν μάχλους καὶ ὀπικεντῆρας ἔτευξεν,
 585 θηλυτέρας δὲ λέχος μισθοῦ δήμοις παρεχούσας.
 διπότε δ' ἀλλήλων ὁρίοις Κύπρις τε καὶ "Ἄρης
 φαίνωνται ξυνὸν ξώων δρόμον ἔξανύοντες,
 ξωροπότας, κώμοισι γεγηθότας, ἐν τε μέθησιν
 ὃν βίοτον τελέοντας, ἐπ' ἀλλοτρίαις δὲ γυναιξὶν
 590 πρυπταδίαις τ' εὐνῆσι μεμηνότας ἄνδρας ἔτευξαν.

εἰ δὲ Κρόνος τοῖσιν μάρτυς πέλοι, αἴσχεσιν αἰνοῖς
 ἀμφέβαλεν· τοῖσιν γὰρ ἀεὶ κύπροις στομάτεσσιν

* * * * *

εὗτ' ἂν δ' 'Ηελίῳ συνίη κερόεσσα Σελήνη
 ἀμφοτέρων μέσσοιο φαεινομένου Πνύροεντος,
 595 τοῖσι δ' ὁμοῦ βεβαῶσι Κρόνος τετράγωνος ὁρῆται,

τῆμος ἐνὶ στέρνοισι χολὴ ζείουσα μέλαινα
ἀνθρώποις παρέπλαγξε νόον, λύσαν τ' ἐπορίνει.

δύνοντες Τι τὰν δὲ καὶ ὥκα θέουσα Σελήνη

* * * * *

598 ἦ ξηρῶν νούσων θαυάτου τέλος ἡὲ καθύγρων,
λυσσήρεις δὲ τελοῦσι, φρενοβλαβίην τ' ἐπάγουσιν.

601 ἦν δ' ἐπὶ συνδέσμου Μήνη θέη^{"Αρεος} ἄντα
ἡ τετραγώνου ἔόντος, ἀνιηρῷ τότε φῶτες
οἰστρῳ ἐπ' εἰδώλοις κενεοῖς νόον ἐπτοίηθεν.

εἰ δὲ Σεληναίης Πυρόεις καθυπέρτερος εἴη,
605 ἦ ὅγε δὺς ὑπ' ἐκείνῃ ἔη, συνοχῆσιν ἔδησεν.

εὗτε δὲ καὶ Φαίνων Μήνη ἐπιμάρτυρος εἴη,
ὑστάτιον θαυάτοιο βίῃ τέλος ἔξανύουσιν.

ἔξοχα δ' αὐτεῖσιν βροτοὺς πληγῆσι σιδήρου
ἡ νούσοις ιερῆσιν^{"Αρει} Μήνη συνιοῦσα

610 τέτρασιν ἐν κέντροισι καὶ ἀντιώσ' ἐπὶ κέντροις.
εἰ δέ τε καὶ Φαίνων ὀλοὴν ἀκτῖνα βάλησιν,

ἄχθεσιν ἦ λάεσσι δόμων τ' ὁροφῆσιν ἔθλιψεν.

εἰ δέ τ' ἀπ' ἀκτῖνων^{"Αρεος} φεύγουσα Σελήνη
Φαίνοντι κρυόεντι συνάπτοι δερκομένοιο

615 Στίλβοντος, δειναῖς νεύρων νούσοισι χαλέπτει.

ἀργαλέοις δὲ σίνεσσι βροτοὶ κάμνοντι, καὶ^{"Αρης}
ὅππότε δύνησιν, Μήνης σὺν τῷ κατιούσῃς
καὶ Κρόνου αἰπυτάτοιο γονῆς ὥρην ἐφέποντος.

εἰ δέ τε Μήνην μὲν Φαίνων, Τιτῆνα δὲ
Θοῦρος

620 λεύσσειεν κατέναντ' ἦ μαρτυρέοι τετράγωνος,
ὅσσοις ἀμφοτέροισι βροτῷ σίνος ἐκτελέουσιν.

εὗτ' ἂν δ' ὥρης μὲν Πυρόεις κατόπισθεν ἔπηται,
φῶτα δ' ἄρ' ἀλλήλοισι φαείνηται διάμετρα

ἡ τετράγωνα, σίνεσσι δυσαλθήτοις μογέουσιν,

625 ὡς καὶ ἐπεσβολήσι θεοὺς στοβέειν ἐπὶ νούσῳ.

ἀλλ' εἰ μὲν Ζεὺς τοῖσι φύλοις καὶ μάρτυρος εἶη,
κινδύνων δύνεται τε καὶ ἐκ καμάτων ἐσάωσεν·
ἀντία δὲ Ζηνὸς λεύσσων Κρόνος ἄλγεα τεύχει
ἔξειν δυσπονήην τε, σίνη δὲ χερείονα δῶκεν.

630 Τόσσα μὲν ἀμφὶ νόσων, ἐπὶ δὲ εἰκελα τοῖσι δύ-
ναιτ', ἀν

φράξεσθαι μάλα πολλὰ νόσῳ πεπνυμένος ἀνήρ·
λέξω δ' αὖ μετέπειθ', ως ἐν πτεάνων τε καὶ ὅλβον
Αἴσα κακὴ κρυερὴν πενίην ἐπὶ φῶτας ἀγινεῖ.

αλήρων ἔξελάουσι βροτοὺς Φαίνων Πυρόεις τε,
635 ὃς μὲν πρόσθεν λών Τπερίονος, ὃς δέ τ' ὄπισθεν.

ταῦτα δὲ καὶ μεσάτου δέξει κλίνας ἀπὸ κέντρου
ἀστήρ, οὗγε δόμος κεδυὸς τόδε κέντρον ἐτύχθη.

καὶ μὴν καὶ Πυρόεις βεβαὼς ξώφι βιότοιο
ἔξοπιθ' ὥρονόμοιο πατρώια πάντ' ἐκέδασσεν·

640 ἔξοχα δ' εἰ καὶ αὐτῷ συνέη κερόεσσα Σελήνη.

τῶς δ' ἀστήρ παρεὼν δέξει σφετέροιο κατ' οἶκου,
ἐσ λίβ' ὅτ' ἀν δυτικῷ κέντρῳ κατόπισθ' ἐπιδύνη·
καὶ δ' ἄρα καὶ αλήρῳ τύχης μεδέων ἀπάμερσεν
ὅλβον, ὅτ' αὐτὸς ἔοι κέντρον βαίνων προπάροιθεν.

645 πρὸς δὲ μεσουρανέοντες ὁμοῦ Φαίνων τε καὶ

"Ἄρης

αλῆρον ἢ οὐκ ὕπασσαν ἢ αὖ δόντες γένεται ἀπάμερσαν·
ώς δὲ καὶ εἰ τόδε κέντρον ἀπὸ πλευρῆς τετραγώνου
ἢ διάμετροι ὁρῶν, ἄφνω ἀπενόσφισαν ὅλβον.

ἐν πενίῃ δὲ μογεῦσι καὶ ὅσσοις φῶτα δύνανται
650 μὴ λεύσση, πάμπαν δέ τ' ἀπόστροφον οἷμον ὁδεύῃ.

εἰ δ' ἄρα δὴ Μήνην δεκατεύωσ' ἀστέρες ἄμφω
"Ἄρεος ἡδὲ Κρόνοιο, Διὸς δέ τ' ἀπόστροφος
ἀστήρ

εἶη, ὀιζυροὶ καὶ ἀχρήμονες ἔξεγένοντο·

ἔξοχα δ' εἰ καὶ ξῶν ἐπαντέλλον μετόπισθεν

- 655 Μήνης ειν Ζηνὸς κενεὸν καὶ ἀμάρτυρον εἶη·
δευόμενοι βιότου γὰρ ἀγείρουσιν κατὰ ἄστυ.
εἰ δὲ Διὸς μὲν ὁρῶτο, μέσου Τπερίονος,
αἴγλη,
κέντρον, δ' ἀμφὶς ἔχωσι τόδε Κρόνος ἥδε καὶ
”Αρης,
ὅς μὲν ὑπερτέλλων, ”Αρης δέ τ' ὅπισθε διώκων,
660 ὄλβου καὶ πτεάνων οἴκου πλήθοντα κένωσαν.
ἢν δὲ μεσουράνιον κέντρον κενεὸν Διὸς εἶη,
οἱ δ' ὄλοοὶ ἐκάτεροι φαείνωσιν, τότε θυητοὶ
οὐ μόνον ἐν κρυελῆς πενίης κάμνουσιν ἀνίαις,
ἀλλὰ καὶ ἐν δεσμοῖς θανάτου τέλος ἔξανύουσιν.
665 ἦμος δ' ἂν Πυρόεντος ἀπορρείουσα Σελήνη
ῳρῇ ἐφέσπηται, συναφῇ Φαίνοντι συνοῦσα,
κέντρον δ' αὗτε μεσουράνιον Φαέθων διέπησιν,
τερφθέντες πλούτῳ γλυκερῷ μετόπισθε πένονται,
οἱ δὲ καὶ ἐν συνοχῇσι καὶ ἐν δεσμοῖς ἐγένοντο.
670 εἰ δέ κ' ἐναλλάξαντες ὄρους ἡ ξῶα θέωσιν
ἀλλήλων Πυρόεις τε καὶ Ἐρυμῆς χρυσοπέδιλος,
σὺν Διὶ δ' Ἡέλιος κέντρον κατέχων ὑπόγειον,
ἐκ προτέρου βιότου πτεάνων τ' ἄφαρ ἔξεκύλισσαν,
θωάς τ' ἀλλοτρίων τέχναις ἄτας τ' ἐπάγουσιν.
675 εἰ δὲ μεσουρανέοντα Κρόνον καλὴ Κυθέρεια
* * * * *
- ἢ Φαέθων, πατρῷα βροτὸς μάλα πάντ' ἀπολέσσας
αὐθις ἀπ' ἀλλοτρίων πτεατίσσεται ἄρνιον ὄλβον.
ἢν δ' ”Αρης διάμετρος ἔη, καὶν ἄσπετος εἶη,
ἔς κρυελὴν πενίην πάλιν ἕξεται, ἢν ποὺν ἔλειπεν.
680 ἢν δὲ καὶ Ἡέλιφ Μήνη συνέῃ κατὰ κέντρον
ἐκ Κυθέρης ἡ Ζηνὸς ἀμάρτυρος, ἀλγινόσσα
πάγχυ πέλει γενέθλη προτέρου τητωμένη ὄλβον.
Παῦρα μὲν ἐν πολέων ἀμφὶς πενίης τάδε λυγρῆς

ηεισ'. αὐτὰρ νῦν δ μῶων γενέθλης πέρι λέξι
685 πῶς πε διακρίνειν ἀνὴρ τάδε θέσφατα εἰδώς.

εὗτε Σεληναίης καὶ Κύπριδος ἀστέρες αἶνοι
Φαινων καὶ Πυρόεις ἀμφοῖν καθυπέρτεροι εἴεν,
δμῶες καὶ δμῶων τοκέων τοίγ' ἔξεγένοντο.

εὶ δ' Ἀφροδίτην μὲν Φαινων καὶ Ἀρης κα-
θορῆεν,

690 Μήνη δ' αὖ Φαιέθων τε Κρόνος τ' ἐπιμάρτυροι
εἴεν,

δουλοσύνην προφυγόντες ἐλεύθερον ἥμαρτοιεν.

ἥμοις δ' Ἡέλιον Φαινοντά τε πυρφόρος Ἀρης,
Κύπριν δ' αὗτε Κρόνος κρυελαῖς ἀκτῖσιν δράη,
ἐκ δμῶων γεγαῶτας ἐοῖς ἰσοῦσιν ἄναξιν.

695 εὶ δὲ Κρόνῳ μὲν ἵδ' Ἡελίῳ μάρτυρις πέλοι Ἀρης,
Ζεὺς δὲ Σεληναίη τε καὶ Ἀφρογενεῖ, θερά-
ποντος

πατρὸς ὁ φὺς ἔσεται, μήτηρ δέ τ' ἐλευθέρη αὐτῷ.

ὅππότε δ' αὖ κερόεσσα Σεληναίη ὑπόγειον

ἢ δυτικὸν κέντρον διέπη, τετραγώνου ἐόντος

700 ἡὲ καταντιπέροην ὄλοοῦ Κρόνου, αὐτὰρ Ἀρης
ἀστὴρ σὺν Παφίῃ ἡὲ καὶ διάμετρος δρᾶτο.

ἢ τετράγωνος ἔοι, μητρὸς πέλει ἀμφιπόλοιο.

εὶ δὲ Κρόνος κέντροι λαχὼν Μήνην ἐσορώῃ

ἢ Τιτῆν', ἔτερον δὲ φάος Πυρόεις καθορῆται,

705 δμῶων ἀμφοτέρων τοκέων φράσσαιο γεγῶτα.

καὶ δὲ καὶ ὄππότ' ἀνὲν κέντρῳ Μήνη μὲν ἐπείη,
ἄλλῳ δ' αὗτε Κρόνος κέντρῳ κατόπισθεν ἔποιτο,

νυκτιφαῆς δὲ Σεληναίη Πυρόεντι συνάπτοι,

δουλοσύνης ξυγὸν αἰὲν ἐπ' αὐχέσιν οῖσι φέρουσιν.

710 εὶ δὲ μεσουρανέοι Φαιέθων, Μήνη δέ τ' ἀπ'
αὐτοῦ

ἄρμ' ἐλάοι, κατόπισθε δ' ἐπαντέλλοντι συνάπτοι,

ἄστρων οὐλομένων ἑτέρων μαλερῆσιν ὑπ' αὐγαῖς
δερκομένου ἑτέροιο, γονὴν δούλειον ἔτευξαν.

όππότε δ' ἀν κέντρων ἐρατή κλινθεῖσα Σελήνη
715 εὐεργῶν μηδ' ὅσσον ἔχῃ ἐπιμάρτυρον ἄστρων,
οἱ δ' ὀλοοὶ Φαίνων τε καὶ Ἄρης ἡὲ καθ' ὥρης
ἔμβεβαῖτες ὁρῶνται ἢ ὠρονόμῳ τετράγωνοι
ἡὲ τρίγωνοι ἔωσιν, ἐλευθερίης τότε θυητοὶ
παυσάμενοι δούλειον ὑπὸ ξυγὸν ἄφνω ἄγονται.
720 δμῶες δ' αὗτ' ἐγένοντο, καὶ ὀππότε φάεα δοῖα
Μήνης καὶ Τιτῆνος ἀποκλίνωσ' ἀπὸ κέντρου,
ἢ συναφὴν τεύχωσ' ὀλοεργέσιν ἄστράσιν οἵδε,
μὴ Διὸς αὖ λεύσσοντος ἢ ἀβροκόμοιο Κυθήρης.
εὗτ' ἀν δ' ὠρονόμῳ Φαίνων Κύπροις τ' ισό-
μοιροι

725 ἔμβεβαῖτες ὁρῶνται, ἀεὶ θεράποντας ἔθηκαν
οὐχ ἐνός, ἄλλοτε δ' ἄλλῳ ὑποδρήσσοντας ἄνακτι,
δηθάκι καὶ σφετέρου πιπρησκομένους ὑπὸ πατρός.
εἰ δὲ καὶ Ἡλίος τοῖσίν γ' ἐπιμάρτυρος εἴη,
καὶ δεσμοὺς ὀτλεῦσι κακῇ ὑπὸ δαίμονος ἄτη.

730 Ἅστρων μὲν δὴ τοῖα καὶ ὀππόσα τοῖσιν ἔοικεν
σχῆματα δυσγενέων δμῶν τεύχει λυγρὰ φῦλα.

Αὐτὰρ ἐγὼ μάλα μὲν πυκιναῖς πραπίσιν δεδάηκα
* * * * *

γαστέρος ἐκπροφέρωσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι.
ἄλλ' οὖ κ' ἀσφαλέως τις ἀείδοι τήνδε γ' ἀοιδήν.

735 μαντοσύνη γάρ τοίη ἀεὶ χόλοις ἐκ βασιλήων
ἔσπεται, ὅντε χρεὼ σοφὸν ἀνέρα τῆδ' ἀλεεῖναι.
τῷ δὴ τόνδε γε μῆθον ἔχων ἄρρητον ἔάσω.

Αὐτὰρ νειατίην ἐλάων περὶ νύσσαν ἀοιδὴν
ἥδη κὴ μετέρης γενέθλης μεμνήσομαι ἄστρων,
740 ἥχι πέλε, ξώοισί τ' ἐν οἷς ὥρη πέλ' ἔκείνη,
τῇ μ' ἀπὸ γαστρὸς ἔφηνε πολύλλιτος Εἰλείθυια,

ὅφρα καὶ ὑστατίοισιν ἐπ' αἰώνεσσι δαέντες
πείθωνται, τάτ' ἐμοὶ δωρήσατο Μοῖρα δεδάσθαι
ἄστρων ἴδμοσύνην τε καὶ ἴμερόεσσαν ἀοιδήν.

745 Ἡέλιος μὲν ἔην Διδύμοις, τῷ δ' αὐτῷ ἄμα καλὴ
Κύπρις καὶ Φαέθων ἐρατὸς καὶ χρύσεος Ἐρ-
μῆς,

Τδροχόῳ δὲ Σεληναίη Φαινων τε καθ' ὥρης,
πουλυπόδῃ δ' Ἄρης ἐν Καρκίνῳ, ἀμφὶ δὲ μέσσον
οὐρανὸν ἐστρωφᾶτο βέλος Κένταυρος ἀνέλκων·

750 τῶς μὲν ἐμὴν γενέθλην Μοῖραι διετεκμήροντο.

Αὐτὰρ ἐγὼ Μούσηι καὶ αἰθερίοισιν ἅμ' ἄστροις
εὐξάμενος λιγὺν ὕμνον ἐμὴν παταπάνσω ἀοιδήν·
ἀστέρες εὐφεγγεῖς, Διὸς αἰγιόχου τε θύγατρες,
Ἴλατε καὶ κλέος αἰὲν ἐμῇ πορσύνετ' ἀοιδῆ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.

A Οὐρανίων ἄστρων ἀτραπούς, πλάστιγγας Ἀνάγ-
κης,

ἥσιν ἐφημερίων μερόπων γένος ἐκμεμέτρηται,
Μοιράων τε κέλευθα βροτήσια, καὶ πλάνα φέγγη
ἀπλανέων τ' αὐγὰς πυριλαμπέας ἔξονομήνω,
5 ζωιδίων τε πόλοιο περίδρομον, ὃς πατὰ γαῖαν
αἰθερίην τε κέλευθον ἐν ἡμιτμῆτι πορεύη
πλαγκτὰ δικαζόμενος διέπει θεομήστορα κόσμον
ἔξ ἡοῦς ἐπὶ νύκτα καὶ ἀντολίης ἐπὶ δυσμάς.

ταῦτα γὰρ ἔξ ιερῶν ἀδύτων φύσις αἰθερόπλαγκτος
10 ὁρθὰ τεκμαιρομένοισι διώρισεν ἀνδράσιν ἄστρα,
οἷς πλαγκτὴ κόσμοιο βροτοκλώστειρα χορείη

δόγματος ἐξ ἵεροῦ σαφῆ πρὸς ἔλεγχον ίοῦσα,

* * * * *

ἐξ οὗ μὲν καὶ ἐς οἶον ἀμείβεται εἶδος ἔκαστον.

B Πρῶτα μὲν οὖν Τιτὰν παντὸς Κρόνος αἰθέρος
ἄρχει,

15 ἀστήρ, ὃν Φαίνοντα θεοὶ μέροπές τε καλοῦσιν·

οὗτος, ἐπὴν οἱ κεῖα φανῆ κατὰ δώματ' ἐαυτοῦ
γεινομένοις θυητοῖσιν ἐπίσκοπον εἰς βίου ὥρην,
εὐκτεάνους δείκνυσι καὶ ὄλβου πλείονος ἄρχειν,
εὐτυχέας ζωῆ τε καὶ εἰς τέλος αἰὲν ἀμόχθους·

20 ἔστι δ' ἐν οἰκείοισι τεταγμένα ταῦτα Κρόνοιο
ζωίδι', οἵστε φανεὶς τεύχει πολυχρήμονας ἄνδρας·

Τδροχόος, ταμίης νεφελώδεος Οὐλύμποιο,

Αἴγονερως, γαίης τε καὶ ὕδατος ἀμφίβιος θήρ,

Κριός ὁ τ' οὐρανίου κορυφῆς ὄρος, εἴαρος ἀρχή,

25 καὶ Ζυγὸς αἴγλητος πρὸς Σκορπίον αἰθερονωμῶν,
τετραπόδης τε Λέων, πολυάστερος ἐμπυρος οἶκος·

οὗτοι ἀεὶ τεύχουσι βροτοὺς εὐδαιμονας ἔργοις.

ἥν δέ τ' ἀνοικείοισι τόποις κλυτοτέρουνος ὥρης
φυομένοις θυητοῖς μέσον οὐρανὸν αἰθερολάμπη,

30 ἡ κείνην ὥρην πανεπίσκοπον ἀμφιπολεύη,
παυβλαβέας φέξει τε καὶ ἀκτεάνους καὶ ἀδόξους,

ἐνδεέας ζωῆς καὶ ἐφημερίης βιότητος,

καὶ πάσης λύμης ἐπιβήτορας οἰκτρομελάθρους
τεύχει, καὶ λύπης καὶ ἀλημοσύνης μετέχοντας.

35 Ζεὺς δ' ἐπὶ γεινομένοισιν ὅτ' ἀν κυδοσκόπον
ὥρην

εἰσλεύσσῃ φαέθοντι πυρὸς θερμοῖο σελασμῷ,

ἥ μέσον οὐρανίης ἀτραποῦ δρόμῳ ἡ ἑρα τέμνη,

ἥδε κατ' οἰκείων προφανῆ δεσπόσμασι μοιρῶν,
χρυσοστέπτορας ἄνδρας ἡ ἀρχερῆς ἀντεῖ

40 ἔσσεσθαι, πολέμῳ τε διαδυντῆρας ἀέθλων,
ἡδὲ μεγιστᾶνάς τε καὶ ἀλλοτρίων κτεανισμῶν
δεσποσύνους, οἵς τέκνα καὶ ὀλβίστη παράκοιτις
εἰς ἀρετὴν νεύουσα πολὺ κλέος ἔσσεται οἶκου.

45 ἡνίκα δ' ἀν πυρόεις" Αρεος πυριλαμπέος ἀστήρ
ἐν καθέτῳ κόσμου μέσον οὐρανὸν ἀμφιπολεύῃ,
τῆμος ὁ φὺς ἔσσεται μὲν ἐν ἡγεμόνεσσιν ἄριστος,
φρουρητῆρα σίδηρον ἔχων, φυλακάς τε κρατούντων
πίστιν τ' ἀλκήσσαν· ἐπὴν δ' εἰς τέρμα βίοιο
μοιριδίου θανάτοιο μόλῃ πολυπήμονι πότμῳ,
50 ἥ διὰ λαιμοτόμου φάρυγος βίον αἴματι λείψει
σφυνδυλόεντα τράχηλον ἐξ ίνιον ἀκροτομηθεῖς,
ἥ διὰ φαρμακτοῦ δόλου νοσερὸν τέλος ἔξει.

λαμπροφαῆς δ' ἀστήρ ὁπότ' ἀν δύνονται φαανθῆ
ξωιδίοις, ὃν πάντες ἐπεφράσσαντ' Αφροδίτης
55 φωσφόρον, ἐν τούτῳ δὲ γονὰς μερόπων τις ἐνέγκη,
ἔσσεται ἀλλοτρίων λεχέων πανάθεσμος ἀτήρ,
ὅρφνήεις, δολοεργός, ἀνέστιος, αἰσχεόμυθος,
παμφέκτωρ, ἀδίδακτος, ἀεὶ δεδιδαγμένος αἰσχροῖς.
ἥν δὲ Κύπρις μερόπων ὁροσκόπα φέγγεα λεύσση,
60 αίμυλίους τεύχει τε καὶ εὔμούσους καὶ ἀμόχθους,
ἐκ τε γυναικείων χαρίτων λάμποντας ἐν ὅλοις·
τούτοις θηλειῶν πιστεύεται ὄρκια κρυπτά,
οὗτοι προστήσονται ἐν ὄργιάδεσσιν ἑορταῖς,
ἔνθα φυγαρσενίης μυστήρια τεύχετ' ἄπυστα·
65 ἥν δ' ἐρατὴ μεσόωντα κατ' οὐρανὸν ἀνδράσιν
οφθῆ,

φράζει τοι βιοτὴν βαθυχρήμονα, χιλιάδας τε
ἀρχάς, καὶ δόξης ἀπλέτου κοσμήτορα κόμπον,
τοίης δ' ἐκ τιμῆς πλούτου κυδήνορα κόσμον.

στίλβων δ' Ἐρμείαο φανεῖς ἐπὶ τὴν δύσιν ἀστήρ

* * * * *

70 γεινομένων βρεφέων ὡροσκόπουν ἦ κατὰ μέσσον
οὐρανόν, ἐκ τε λόγων τεύχει προκοπήν τινα θυη-
τοῖς,

καὶ καλαμογραφίης, καὶ ὅσ' εἰς μοῦσαν πεπόνηται·
τούτῳ δ' ὁππότ' "Ἄρης ἔη ἵσομοι ὁρός ἀταρπός,
ἢ διαμετρός η φάεσιν φάος ἀντικέλευθον,
75 πλαστογράφους, χειρῶν μιμήτορας ἀλλοτυπώτων
παμβλαβέας τεύχει τε καὶ ὥχρηντας ἰδέσθαι.

ἀμφίκερως Μήνη δ' ὁπότ' ἂν βιοτέρμονος ὡρῆς
φωτὶ Σεληναίῳ κρατέῃ σκολιωπὰ περῶσα,
τῇ δ' "Ἄρης ἵσομοι ὁράδι' αἰθέρος ἀκροπολεύη,
80 τηνίκα τοι θεόληπτος ὁ φύς ἐν σχήματι τοίῳ
γίνεται, ἐκπληγτός τε, σεληνάξων τε νόοιο,
82 καὶ μανίης ἀνάμεστος | ἐπὴν κατὰ γῆς δὲ φέ-
ρηται, 83

83 δυστυχίη τ' ἐπίφοιτος | ἵδ' ἐν σινέεσσι πεπληθώς. 82
ἢν δὲ μετ' ἀντολίην μέσον οὐρανὸν ἀμφιθοάξῃ,
85 παμπλούτους τε τίθησι καὶ ἐντρυφέας καὶ ἐπόλβους,
θηλυνόους δὲ τρόποισι καὶ εὐτρέπτους καὶ ἀπρήτους.
δύνοντος δ' ἀστροιο Σεληναίης ὁ λοχευθεὶς
ἐσσεται ἐμπορίης ἐμπείραμος, ἐργα τε πλαγκτὰ
ναυκλήδουν βιοτήν δ' αἰρήσεται, ἐν ξενίῃ τε
90 τὸ πλεῖστον ξωῆς * * *

* * * τε διευθύνων βιοτεύσει —

πουλυπλανῆς γὰρ ἔλιξ Μήνης κερατώπιδος αἰεὶ^{λοξὰ ταλαντεύουσα} — μένει δ' ἀντλούμενος ὅλβῳ.

'Ηελίον δ' ἀκάμαντος ἐπὴν πυριμάρμαρος ἀστήρ
εἰς μέσον οὐρανίης προφανῆ πυριλαμπέος αἴ-
θρης,

95 ἢ γονίμη ὡρη πανεπίσποκα φέγγεα βάλλῃ,

Τοξότεω κατὰ χῶρον ἵδ' εὐστέρνοιο Λέοντος

Κριοῦ τ' εὐκεράοιο, καὶ ἐν Διδύμοισι φανεῖς,

ζωιδίοις ἵδιοισιν, ἐσ ἡγεμονηίδας ἀρχὰς
ἴξεσθαι καὶ σκῆπτρα βροτοῖς βασιλήια φράζει,
100 πλοῦτόν τ' ὀλβίευτα δόμους τ' εὐδαιμονας ἔρδει·
ἐκτὸς δ' οἰκείων μοιρῶν γενέθλησιν ἐφεστώς
πλουτοτόκος κτῆσιν μὲν ἄγαν πολυχοήμονα τεύχει
καὶ βιοτὴν πλήθουσαν ἀλύπητόν τε δίαιταν,
ἀρχὰς δ' οὐκ ἄξει βασιληίδας οὐδὲ θρονισμούς,
105 ἡσυχίη δ' ἀφανεῖς σκήπτρων δίχα τούσδε φυλάσσει,
ἀβλαβέας τ', οἰκων τε διευθυντῆρας ἐν ὅλῳ.

C Ὡδε μὲν ἀπλανέων τε πλανητάων τε κέλευθα
ὅμιθηδὸν περὶ κόσμου ἀματροχιῇ πεφόρηται.

"Ἄλλα δέ τοι λέξω πάλι σήματα θεῖα γενέθλης.

D 1 110 'Ηνίκ' ἀν ώράων πανεπίσκοπα φέγγεα Μήνης
φυομένοις μερόπεσσιν ἀν' οὐρανὸν αὐγάξηται,
ἀστὴρ δ' εἰς δυσμὰς "Αρεος πυριλαμπέος ἔλθη,
ἐνσινέας τε τίθησι βροτούς, ἀβίους, ἀμελάθρους,
καὶ λιτῆς πενίης χερνήτορας, ἀπτεάνους τε.
115 πολλάκι καὶ θανάτῳ κακομήχανος ὥλεσε δεινῷ.

---

2. "Ην δέ τ' ἀνοικείοισι τόποις ώροσκόπον" Αρης
φέγγος ἐπιτρέψῃ γονίμην ἐπὶ γαστέρα θυητῶν,
χωλόποδας τεύχει τε καὶ ἀσθενέας καὶ ἀώρους,
νῶτά τε κυρτιόωντας, ἵδε ψευστῆρας ἀθέσμους,
120 καὶ παναγεῖς, ὥλβου τε ποθήτορας ἀλλοτρίοιο·
ἥν δ' ἐπὶ μαρτυρίην" Αρεως ἔλθοῦσ' Αφροδίτη
ὄμμα βάλῃ πανταυγὲς ἐν ἡμερινῆσι λοχείαις,
ἐκ πυρὸς αὐχήσουσι τέχνας μέλανός τε σιδήρου,
ἄκμοσι φαιστοτύποις μεμελημένοι ἥδε καμίνοις.

---

3 Ὁππότε δ' ἂν σκοπιὴν ὡροσκόπον ὥδινεσσιν
 126 Ἐρμείας κατάγη, τῷ δ' ἦ Κυθέρη ἐπίφοιτος,
 δὴ τότε ὁγήτορας ἄνδρας ἵδρ' ἐν σοφίῃσι ορατίστους
 ἔσσεσθαι δείκνυσι, καὶ ἀστρολόγους θεοφήμους,
 ἐν τε γεωμετρίησι καὶ ἐν τελετῆσιν ἀρίστους,
 130 ἐν τε λιθογλυφίησι θεῶν νηῶν τε θεμέθλους.

4 Ζεὺς δ' ὑπερορμαίνων φοράδην ὑπὲρ ἀστέρα πα-
 τρὸς

ἡνίκ' ἂν ἐν καθέτῳ κόσμου μέσον ἀμφιπολεύη
 οὐρανὸν ἐν καθύγρῳ * * *

ξαιρίω, τῆμος δὲ γονᾶς μερόπων τις ἐνέγκη,
 ἔσσεται ἐμπορικοῦ πλοίου φορτοστόλος ἵδρις,
 135 ναυκλήρους τέχνας δ' αἰρήσεται, ἐν χρέεσίν τε
 ἥμερον ωνητοῖσι βιώσεται, ἐργασίην τε
 ποινωνὸν πολλῶν συστήσεται, ἀστατα δ' αὐτῷ
 ἐν θαλάμῳ νυμφεῖα γενήσεται ἐν τε γυναιξίν.

5 Ἐρμῆς δ' οἰκείως ὅπότ' ἂν κατὰ κύκλα φασανθῇ,
 140 μαρτυρίη δὲ Κρόνοιο κατ' αἰθέρα τῷδε πελάζῃ,
 [ὁγήτορας ἐμφαίνοντος βροτοὺς σοφίη τε ορατίστους,]
 ἔρμηνεῖς τε τίθησι καὶ ἀστρολόγους τότε θυητούς,
 κρήματα δ' ἐν χείρεσσι καὶ ὅλβου πρήξιας οὖσει
 οὐ μόνον ἀλλοτρίων κτεάνων, ἵδιων δὲ μάλιστα
 145 προστῆναι, γαίης τε τεμεῖν * *
 * * * * καρπὸν περὶ νῶτα.

6 ἦν δὲ Σεληναίης ἐλικοδρόμος ἀστατος ἀστήρ
 Ἐρμείαν σύμφωνον ἔχη κατὰ κόσμου ἀταρπόν,
 καὶ μούνη Κυθέρεια συνῆ καλῷ Φαέθοντι,
 ὁευτῆρας χρυσοῖο καὶ Ἰνδογενοῦς ἐλέφαντος
 150 ἐργοπόνους δείκνυσι, καὶ ἐν πραπίδεσσιν ἀρίστους
 ἔσσεσθαι, θριγκῶν τε καὶ εὐτοίχων κανονισμῶν
 κοσμήτας, μάλα τοι πεπονημένα τεχνάξοντας.

7 "Αρης δ' αἰγλήεις ὅτ' ἀν αὐγῶν Ἡελίοιο
νέρθε φανῆ Μήνης τε, λοχευομένοισι βροτοῖσιν
155 πήδωσιν στονόεσσαν ἐν ὁφθαλμοῖσι τίθησιν
ἔσσεσθαι κενεοῖσι καὶ ἀμβλυόεσσαν ὄμιγλην.

8 'Ερμείας δ' οἰκεῖα τυχῶν πατὰ δώμαθ' ἐαν-
τοῦ
ιητῆρα τίθησι βροτῶν, Παιώνιον ἄνδρα,
εἴσεσθαι μάλα δεινὰ καὶ εἰς πανάκειαν ἔτοιμα,
160 ἐν τε λογιστονόμοισιν ἀεὶ πολυπρήτορας ἔογοις.

9 Ζεὺς δ' ὅτ' ἀν 'Ερμεία προσμάρτυρα φέγγεα
βάλλῃ,
πουλυπλανεῖς ἔενίης φαίνει μερόπεσσι κελεύθους
ἴξεσθαι, καὶ λέπτρα γυναικῶν ἥσσονα πολλῷ
θηρήσειν παρὰ κῦδος ἀνάξια θηλυμάνοῦντας.

E 165 Ταῦτα μὲν ὡράων σκεπτήρια· νῦν δέ με χρειώ
ἀκτινηβολίας ὁρίων τ' αἰθωπὰ κέλευθα
δωδεκατημορίων τ' ἀστρων πυκλόεσσαν ἐνισπεῖν
Ζωδιακήν, ἐξ ᾧ γενεαὶ τέχναι τε βροτοῖσιν
κλωστὴν ἐκπληροῦσι βίου θυητοῖο πορείην.

F 1 170 Πρῶτα μὲν οὖν Στίλβων, φανερὸς θεός, ἡ-
νίκα καὶ Ζεὺς

εἰς ἀκτῖνα βλέπῃ "Αρεος φαέθοντι σελασμῷ,
ἥν κατ' οἰκείων ὁρίων πυριλαμπέος ὁφθῆ
"Αρεος, ἀθλητῆρας ἀελλόποδάς τε προφαίνει
στερροτάτους τ' ἔσσεσθαι, ἵδ' ἐν νίκαις ἴεροῖσιν
175 στέμματα μυριόδοξα * * *

* * * καὶ εὐδοκιμοῦντας ἐν ἄθλοις.
2 ἄμφω δ' ἦν τούτοισι Κρόνουν προσμάρτυρος ἀστήρ
εἰν ἰδίοις ὁρίοις φαινώπιδα τάξιν ἐπίσχη,

ἀστεφάνους τεύχει μέν, ἀλειπτῆρας δὲ κρατίστους
παιδότριβας δείκνυσι διδασκαλίης τε παρέδροντος.

3 180 ἦν δὲ καὶ ἀφρογενοῦς Κύπριδος θοὸν ἀστέρα
βάλλη

ἀκτὶς Ἐρυμάωνος, ἐναλλάγδην τε γένωνται
εἰς ιδίων ὁρίων ἄμφω τρίβον αἰθερόπλαγκτον,
καμῷδοὺς λυρικῶν τε μελῶν μελπήτορας ἄνδρας
δείκνυσιν, μαχλικῶν τε λόγων θρασυγλωσσέας φόδούς,
185 ναβλιστοκτυπέας τε χοροῖς, κιθάρης τε μελουργούς,
ὄρχηθμῶν ἴδριάς τε καὶ ἐν θυμέλαις προφέροντας.
4 ἥνικα δ' ἂν Κρονικοῦ σέλας ἀστέρος "Ἄρεος
αἴγλην

πορφυρέας ἀκτῖσι καταντίπερον αἴγλοβολήση,
δισσά. τ' ἐν ἀλλαγμοῖσι φανῇ σελαγίσματα τῶνδε
190 ὃν ὁρίων, τεύχει θρηνήτορας ἄνδρας ἀσέμνους,
κεδροχαρεῖς, σιρόεργα τέχνης κανονίσματα ἔχοντας,
νεκροτάφους, κλαυστῆρας ἀποφθιμένων, νεκρο-
νώμας.

5 ἦν Πυρόεις δύνη Φαίνοντι συνῶν ἐπίκεντρος,
Ἐρυμείας δ' ισόμοιρος ἐπ' ἀμφοτέροισι φαυνθῆ,
195 εἰν ὁρίοις καὶ κέντρῳ ἐπὴν ἵσχωσι Σελήνην,
ἀνδροφόνους δρῶσιν, ληίστορας, ἐμπεδολόβας,
κέρδεος ἔχθροτάτου θρηνήτορας, οἱ βασανηδὸν
στρεβλὰ κολαξόμενοι σκολοπηίδα μοῖραν δρῶσιν
πικροτάτοις κέντροισι προσαρτηθέντες ἐν ἥλοις,
200 οἰωνῶν καὶ δεῖπνα, κυνῶν δέλκυσματα δεινά.

6 Ζῆνα δ' ὅτ' ἂν φαέθοντα βάλῃ λαμπραυγέτις
ἀκτὶς

Ἐρυμείον, μίγδην τε διαλλάξωσιν ὁρισμούς,
φῆτορικῆς φαίνουσι τέχνης σοφίης τε κρατίστους
ξηλωτὰς σκολιῶν τε λόγων, νεότητά τε λαμπρὴν

* * * * *

205 γραμματικήν τ' ἄσκησιν ἐνὶ στέρονοισιν ἔχοντας.

7 στίλβων δ' Ἐρυάωνος ὅτ' ἀν Κυλληνίου ἀστήρ
φωσφόρον ἀκτίνεσσι βάλῃ Κυθερηίδος αἰγλης,
τάς τ' αὐγὰς ἐπέχοντες ἐν οὐρανῷ ἀστερόεντι
δωδεκατημορίων σχῶσιν βάσιν εἴλικα, θυητοὺς
210 γαιομέτρας δείκνυσι μαθηματικούς τε φανεῖσθαι,
ἀστρολόγους, μαρικούς τε θύτας, ἵδε μάντιας
ἐσθλούς,

οἰωνοσκοπικούς τε, σαφεῖς δ' ὑδρομάντιας ἔρξεν,
οἵς λεκανοσκοπίη πιστεύεται ἢ νεκυϊσμός.

8 Κυπρογενῆς δ' ἀκτῖνας ἐσ ήέρα πυρσοβολοῦσα
215 ἄμμιγα φωτὶ Κρόνου τεύχει μεροπήια ἔργα
δοῦλα θεῶν ἱερῶν τε νεωκόρα λυσσομανοῦντα,
νοῦν τε σεληνάζοντα προφητάζοντά τε θυητοῖς.

9 Ἡέλιον δ' ἀκτῖνιν "Ἄρης πυριλαμπέσι βάλλων,
Μήνης δρυμώσης μίγα Κύπριδι κοινὰ σὺν αὐτοῖς,
220 θηλυτέρους, γονίμων μηδέων ἀπαμήτορας ἄνδρας
γαλλομανεῖς τ' ἔσσεσθαι ἀγυρτῆρας τε προφαίνει,
καὶ πολυπλαγκτοσύνης ἐπιβήτορας οἰκτροκελεύθους
δυστυχέας, καμάτου τε κακοῦ διαδέντορας αἰεί.

10 ἦν δὲ Σεληναΐην ἐλικάστερον αἰθροβολήση
225 ἀκτῖσι χρυσέησι φιλομμειδῆς Ἀφροδίτη,
ἢ κοινῶς ἐπὶ ταύτῳ πόλου διὰ κύκλα περᾶσιν
δωδεκατημορίοισι, προφήτορας ἱερολάμπρους
ἀνέρας ἐμφαίνοντας, καὶ ἐν τελετῇσιν ἀρίστους
μυστιπόλους φεκτῆρας ἵδ' ὁριόωντας ἔσσεσθαι.

11 "Ἄρης δ' Ἐρυμεῖαν διὰ λαμπάδος ἀντία βάλλων,
231 ἢ δρόμον εἰς ἴσόμοιρον ἵλων μετὰ τοῦδε σελασμοῦ,
σωματοφρουρητῆρας ἵδ' ἐμπαλι σωματοφόροβους,
πλαστογράφους τεύχει τε καὶ ἐν ψευστοῖς προφέ-
ροντας,
καὶ θεολωβήτας, κακοεργέας, ἀφθιτομίσους

235 καὶ κατονειδιστῆρας ἐν ἀλλοτρίησι βλάβησιν,
ψέκτας ἀνθρώπων διαβλήτορας, οἵς τὸ τεχνασθὲν
εἰς ἀπάτην δολόεσσαν ἀληθείης πέλας ἥξει.

12 ἡνίκα δ' ἂν σὺν τοῖσι καὶ Οὐρανίδης Κρόνος
δόφθῃ

ξαιρίω, βαίνων τε κατ' αἰθέρα φαίνοπι φόμβῳ
240 ἦ κατὰ Τοξότεω βάλλῃ σελάγισμα μέλαθρον,
ἥκει κατ' ἵχθυόντα βορειοτάτην τε χορείην,
ἔνθα τε Παρθένος ἔστι περὶ Πλάστιγγα Λέων τε,
ἱχθυοθρησκευτάς τε καὶ ἵξοβόλους δολοεργούς,
τοξελκεῖς τε τίθησι, καὶ ὁρνίθων τροφοποιούς,
245 θηροδιδασκαλίης τ' ἐπιβήτορας ἡμεροέσσης,
οἵς ἀγρίη γενεὴ τιθασῷ πρητῦνετ' ἀγωγῇ,
κτηνῶν δ' ἀγρονόμων σημάντορας ἐμβασικοίτους·
τούτων οὐκ ἀτυχῆς μὲν ἔφυ βίος, ἀλλ' ἐπίμοχθος.

13 αἰπυπλανῆς δὲ Κρόνος Μήνης ἀκτῖσι πελάζων
250 δωδεκατημορίοισιν ἐν ἀλλαγμοῖσιν ἑαυτῶν
ἀχθοφόρους ὑδρέας τε καθαρτῆρας τε κελεύθων
ἀμφοδικῶν, οἰκτρούς τ' ἀμαρησκαπτῆρας ἔσεσθαι
ἀγγέλλει, λουτρῶν τε καθαρῆρας βαλανείων,
ἐν τε παραγχυσίησι μέλη μωλυτὰ καθέψει.

255 καὶ πτηνοῖσιν ἄβρωτα καὶ ἀρνοφάγοισι λύκοισιν·
πρὸς δ' ἔτι φύσονται τούτοις καρποσπόροι ἄνδρες,
ληνῶν ἀντλητῆρες, ἐν ὕδατι γηράσκοντες,
ἀρδευταὶ φορβῆς, λαχανηφόροι, ἡδ' ἐπίμοχθοι
ὄνθολόγοι, γαίης τε μεταλλευταὶ καὶ ὑπουργοὶ
260 δυσπονίης, οἵς λᾶες ἀπ' οὔρεος ἀκροτομοῦνται,
χαλκὸς κασσίτερός τε κελαινόχροός τε σίδηρος,
πάντα δ' ἄτ' ἐκ γαίης μερόπων ἐπίνοια ματεύει.

14 ἦν δ' ἀκτὶς Κρονικὴ κορυφὴν ἐπ' Αρήιον ἔλθη,
φεγγοβολῶν ὀπτῆρα κακὸς κακόν, αἰγλάζοντες
265 ἐν δ' ὁρίοις ἰδίοισι δυωδεκατημορίοις τε

συμμίγδην ἐπιβῶσι τριγωνίζοντι σελασμῷ,
· γαστροτόμους, νεκρῶν τε ταριχευτῆρας ἀπηνεῖς
· ἔσσεσθαι φαίνουσι, κακεμπορίης τε ματευτάς,
καὶ μυσαροὺς σηπτοῖσι τεχνάσμασι σηπεύοντας
* * * * *

270 ἔνθα δυσοσμίη τε καὶ οἰκτρότατ' ἔργα τελεῖται.

15 Ἡέλιος δ' ἀκάμας ὅτ' ἂν ἀθρῷ τὸν πυρόεντα
ἀστέρος Ἐνυαλίοιο, θοαῖς ἀκτῖσι βολαυγῶν,
ξωιδίων τετράγωνον ἀν' οὐρανόεσσαν ἀταρπὸν
ἀμφίκερω Ταύροιο καὶ αἰθοτόνοιο Λέοντος

275 Κριοῦ τ' εἰλαρόεντος ἐπ' ὠδίνεσσι βροτεῖταις,
ἰσγυρῶν ἔργων τεύχει πονοπαίκτορας ἄνδρας,
οὐχ λοχαρεῖς, φιλόμοχθα θεατρομανοῦντας, ἵχνεσσιν
αἰθροβάτας, πηκτοῖσι πετανριστῆρας ἐν ἄκροις,
αἰθέρι καὶ γαίῃ μεμετρημένα ἔργα τελοῦντας,

280 μιμοβίους, χλεύης τ' ἐπιβήτορας, ὑβριγέλωτας,
ἐν ξείνῃ γήρως ἐπιβήτορας, ὁδνιοτύμβους,
ὅρνεα γῆς, πόλιος πάσης ἀπόλιστα γένεθλα,
μωρόφρονας, λιτούς, ἀσχήμονας, αἰσχρογέλωτας,
κρατοπαλεῖς, ἀχίτωνας, ἀεὶ κορυφῆσι φαλακρούς,
285 ὃν ὁ βίος χλεύη τέχνην ἀπεμάξαθ' ἔτοιμην.

16 ἦν δὲ σὺν Ἡέλιῳ τε καὶ Ἀρεὶ καὶ Κύπριος
δόφθη,

σχοινοβάτας τεύχει, καλοβάμονας, ὑψόθεν εἰς γῆν
γειτονίη θανάτοιο καταρριπτοῦντας ἑαυτούς,
ῶν δὲ πόρος μόρος ἐστίν, ἐπὴν εἰς σφάλματα νεύσῃ.

17 τούτοις δ' ἄμμιγα πᾶσι Κρόνον συναλώμενος
ἀστήρος

291 τειχοδόμους τε τέθησι, καὶ εὐτόλμους κεραμουργοὺς
πηλαιής πλίνθου τε καὶ εὔτοίχων κανονισμῶν
θριγκῶν τ' εὐθυντῆρας, ἀεὶ καμάτοισι συνήθεις.

18 ἦν δὲ ἴσομοιρα κέλευθα Κυθηριὰς Ἀρεὶ βαίνη,

295 ήτε τρίγωνος ἐοῦσα κατ' ἔμβασιν ἡ τετράγωνος,
 ἡ διαμετρήσῃ φάσις ἄπλετον ἀστέρι κείνῳ,
 ἅμφω δ' αὗτε τὸν αὐτὸν ἅμα θρώσκωσι τυχόντες
 δωδεκατημορίων ἐλικὸν δρόμου αἰθροδόνητον,
 τηνίκα τοὺς τεχθέντας ἀναγγέλλουσιν ἔσεσθαι
 300 ξωροπότας οὖνον, μεθυχάρμονας, εἴλαπινονοργούς,
 δαιτυμόνας θιάσοισιν ἀεικώμους, ἀκολάστους,
 ἥματα νύκτας ἄγοντας ὑπνῷ μετακοσμηθέντα.
 πρὸς τούτοις δ' ἔτι πουλὺ κακώτερα βλαστήσουσιν,
 πλαστοκόμαι, νομίμων λεχέων κλεπτῆρες ἄθεσμοι,
 305 μοιχευταὶ μυρόεντες ἀεί, νεομορφοτύπωτοι,
 μάστροπά τ' ἔργα τελοῦντες, ἀεὶ κακίησι γυναικῶν
 σύμβουλοι, δόλιοι, κακομήστορες, αἰσχροδιδάκται,
 ἵδμονες ὡν ἄλοχοι θαλάμους πωλοῦσι συνεύνων.

19 διπότε δ' ἀν τούτοισι Κρόνον βλαβεραυγέος
 ἀστήρ

310 συννεύη κατὰ χῶρον ἀνοικείοισι κελεύθοις,
 παμπαθέας, στομάτεσσιν ὀπυιομένους, γονοπώτας,
 μήδεα μασθὸν ἔχοντας, ἀναστροφίῃ τ' ἐφυβρίστους
 ἐκφαίνει φύσεσθαι, ἔταιροτρόφους τε γόητας,
 πορνοσύνης ἀκρατοῦς σημάντορας, αἰσχεοκερδεῖς,
 315 ἔχθιστον μυσαρὸν μεμαχλευμένον ἦτορ ἔχοντας,
 παμψέντους, ἀπόφωλα βίου μυσαρωπὰ γένεσθλα.

20 φαινούσαις δ' ἀκτῖσιν ὅτ' ἀν Κρόνος εἰς Ἀφρο-
 δίτην

λαμπάξῃ, σελάεσσι φλογὸς βαρυβάμονος ὀλκῷ,
 "Αρης δ' αἰθαλόεις παρέη σὺν τοῖσι διωγμοῖς,
 320 βυρσοτόμους τεύχει, δοροεργέας, ἐν τε καθέδραις
 σκυτείῃ τέχνῃ μεμελημένα δαιδάλλοντας,
 θηλυλάλους, δώπου τε γυναικῶν ἰδοιας αἰεί,
 τεκτοσύνης τ' ἄρχοντας, ἵδ' ἐν ναυπηγέσι τέχναις
 παρηνέης ὕλης πελεκήτορας εὐξυλοεργούς,

- 325 λαοτόμους τε πέτρης σκληρώδεος, ἐγρεσιοίκους,
ἡδὲ λιθοψώντω παμάτῳ βίον ἴθύνοντας.
- 21 τούτοις δ' Ἐρυάων ἐπὶ τέρμονας ἥντικ' ἀν ἔλθῃ
οἰκείως, εὔσχημον ἔχων φάος" Αρεος ἄστρῳ,
πρητήρας δείκνυσι τελωνητάς τε βιαιόους
- 330 φύσεσθαι, δεινούς τε χρεάρπαγας ἐργολάβους τε,
ἔνθεν ἐπήρειαί τε καὶ ἐκδύσιες τελέθουσιν,
ψευδοκατηγορίαι τε κατηγορίης τε τεχνασμοί.
- 22 μαρμαρυγὴν δ' ἀκτῖνος ὅτ' ἀν σελαηφόρος Ἐρυῆς
ἀμφὶ Σεληναίης σκολιὸν λαβύρινθον ὁρίνη,
335 ἡὲ πέλῃ κατὰ ταῦτὸν ἐπ' αὐταῖς λαμπάσι Μήνης
δωδεκατημορίων, ἀντώπια φέγγεα κόσμου,
ἀγραυλοὺς δείκνυσι κυνηγητῆρας ἔσεσθαι
ἄρκυσι καὶ σταλίκεσσιν ἐνσταθέεσσι μέλοντας,
αἰθροτόκου τε γονῆς ἐπιβήτορας ἵξεντῆρας,
- 340 ἐνδεέας τε τίθησι τροφῆς οάμνοντας ἐπ' ἐργοῖς.
ἢν δὲ καὶ οἰκείων ὁ ἴων ψαύσωσιν ἄμ' ἄμφω,
ὑλογράφους ἄνδρας, κηραγγέας, ὀλιαδοχοίστας,
ξωτύπους, μακάρων ἀποκλάστορας, εἰκονομόρφους
θήσονται, μεθόδῳ τε λινοστολίης προφέροντας,
345 πευκῆν τε λίπασμα συνασκοῦντας σὺν ἐλαίῳ,
μόχθον πισσήντα πονήσοντας παλάμησιν.

-
- G 23 Ἀκτὶς δ' αἰγλήσσα Σεληναίης Ἀφροδίτην
φωτὶ νέῳ βάλλουσα καὶ "Αρεῖ μαρτυρέοντα,
ἀλλοτρίων θαλάμων φαίνει ληίστορας ἄνδρας
350 ἔσεσθαι, μοιχευτὰ λέχη μελάθροισιν ἔχοντας.
Θῆλυ δ' ἐδὼν τὸ πεφυκὸς ἐν ἥματι τοῦδε σελασμοῦ
πάγκοινον κέρδος θηρήσεται ἀνδράσι μιχθέν,
ἔκ τε χαμαιτυπίης ἔξει βίον εὔπορον αἰεί.
24 Ἐρυείον δ' ἀκτῖνες ἐπὴν Κρόνον ἀκροβολῶσιν,
55 "Αρεά τ' ἐγρενύδοιμον ἐπὴν ἐφορᾶσ' ἐπὶ τούτῳ,

ὅς δὲ Διωναίης Κύπριδος θοὸν ἀστέρα βάλλῃ,
τηνίκα δὴ μαχλάδας τεύχει παντοῖα μιγείσας,
καὶ πόρνας, τριβάδας τ' ἀνδρόστροφα ἔργα τελουύσας.

25 ἦν δ' ἵσό μοι ὡς α φανῆ Κυθερηὶ Ἐρμάωνι,
360 ἀνδρεσσι ἔείνοισι καὶ ἀλλοδαποῖσι μιγεῖσαι

δεσποτίδες μεγάλων τε βίων μελάθρων τε φανοῦνται.

26 τὸν συνετὸν κατιδῶν διὰ τετράδος ὅβοιμος"Αρης
οὐκ ἀγαθὸν τελέσει, βλαβερὸν δ' ἐπὶ πᾶσιν ὁρίνει,
συνλυμὸν ὑπνοφανεῖς, φαντάσματά τ' ἥδ' ἐπαγωγάς.
365 καὶ διεγείρονται νεκύων θάμβησιν ἔχοντες.

Η 27 Αἰθαλόεις δ' ἀστήρ "Αρεώς ἀκτῖσι Σελήνην
φεγγοβολῶν ἵσό μοι ὡς κατ' Οὐλύμποιο κέλευθα
ἀκροτάτοις κέντροισι, πρὸς ἐκθεσίην ἀτίθηνον
θηλυτέρων βρεφέων τε καὶ ἀρσενικῶν βίον ἔλκει.
370 οὐ μὴν εἰς θάνατόν γε πορεύεται ἐκθεσις ἥδε,
ἀρνυμέναις δὲ γυναιξὶ τροφοῖς θ' ὑποβάλλετ'
οὖθείας.

αἲν μὲν ἐπισκοπέη γενέθλην Κρόνος, εἰς ξυγὸν ἕξει
λατρείης πονόεντα· Διὸς δ' ἐπιδερκούμενοιο,
ἥμαρο ἐλευθερίης ἔξει ποιητὸς οὖθείαν,
375 συληθεὶς γονέων, οὐ γυνήσιος ἐν μεγάροισιν,
σὺν δὲ διωνυμίῃ τε καὶ ἐν διποληΐδι φήμῃ
ξήσεται ἀλλοτρίων γονέων, οὐχ ὅνπερ ἔβλαστεν,
κρήμασι καὶ στοργαῖς καὶ παιδοσύνησιν οὖθείαν.

28 αὐτὰρ ἐπήν γε Κρόνος Μήνη ἵσό μοιρος
ὑπάρχῃ,

380 ἦ διάμετρα φανῆ πλαγκτῷ κόσμοιο πορείῃ,
πάμπαν ἐς ἐκθεσίην βρεφέων γένος ἔσσυτ' ἐκείνων,
ῶν γενέσις πρὸς μητρὸς ἐλέγχεται ἀνδράσι δούλη,
ἐκ γενέτου δὲ πέφυκεν ἐλεύθερα δεσποσυνάων.

29 ἦν δὲ Κύπρις τούτοις προσμαρτυρέουσα γένηται,

385 ἥσσονες ἐκ πατέρων μητρὸς θαλέθουσι λοχείαις.

30 ἥμος δ' Ἔρμείας Ζηνὸς φαέεσσ' ἵσόμοιρον
δόρισσῃ, τῆμος μὲν ὁ φυόμενος θηγηῶν
σεμνοτάτων γονέων ὀφθήσεται, οὐ πατρὶ μήτηρ
παρθένος εἰς θαλάμους ξευχθήσεται ἀνδρὸς ἄπειρος,

31 — — — — —

390 ἔσσεται ἐν γενέθλιησι φάος σπανάδελφον ἐσαθρῶν.

32 σχῆμα δ' Ἡρευς ἐπὶ τοῖσιν ὅτ' ἀν πυριμάρμαρος
ἀστὴρ

Κύπριδι συννεύσῃ, ἔτι καὶ Κρόνου εἰσορόωντος,
ἢ μετὰ χηρείην μήτηρ πατρὸς τοῦδε συνήξει,
ἢ διὰ μοιχοσύνην δολοεργέα νυμφευθεῖσα.

I 33 Ἡέλιος δὲ Κρόνοιο καὶ Ἡρεος ἀστέρας ἀθρῶν
396 ἀπτινηβολίησι φαεσφόρον Οὐλύμπιοι,

ναυσιβάτας φαίνει καὶ ἐν ὕδασι νήπιορας ἀνδρας
ἔσσεσθαι, σκαφέων τε κυβερνητῆρας ἀύπνους,
πρωτάρχας τε νεῶν, οἱ πολλάκι ναυφθορίησιν
400 χείματος ὁρυμένου βίοτον λείψουσι δι' ἄλμης,
νηχόμενοι Μοίραις βαιὸν χρόνον ἐν πελάγεσσιν.

K 34 Παμφαίνων δ' ἀστὴρ ὁπότ' ἀν πολιοῦ Κρόνοιο
Ἡέλιον σελάεσσιν ἀν' οὐρανὸν ἢ ἵσόμοιρος,
τηνίκα φυομένων βρεφέων γεννήτορα πρῶτον
405 μητέρος εἰς Αἴδην πέμψει νεκυοστόλος Αἴσα,
κτήματά τ' ἔξολέσει πατρώια καὶ πολὺν ὅλβον·
καὶ δὲ κασιγνήτων θανάτους ὁρόωσι προόντων,
πλοῦτον δ' ἐκ θανάτων πολλῶν μέγαν αὐξήσουσιν.

35 ἦν δὲ Σεληναὶ ησ ἀπὶς ἵσόμοιρα πελάζῃ
410 φωτὶ Κρόνον, μάρτυς δ' ἐπὶ σήματι τῷδε γένηται
καὶ Πυρόεις, μήτηρ προτέρη πατρὸς ἔξετ' ἐς Ἡαίδην,
ἥε μοροστοκίη δεδαίγμένη, ἢ διὰ νούσου

ἀμβλωσμοῦ θ', ἀ γυναιξὶ φύσις κρύψιμον ἄλγε ἔδωκεν.

36 Ζεὺς δ' ὅτ' ἀνέρο μείαν τε καὶ ἴμερτὴν Ἀφροδίτην

415 ἀκτῖσιν φαέθοντι βάλῃ λαμπραυγέσι κόσμου,

αὐτοκασιγνήτας φέζει κείνοισι βροτοῖσιν

νύμφας συγγενικάς τε, λοχεύονται δ' ἀπὸ τούτων

ἄνδρες παιδείης ἡγήτορες, ἐν τε καθέδραις

γραμματικαῖς δῆμοιο βίον διαποιμαίνοντες.

37 Ἡέλιος δ' ἀκάμας ὁπότ' ἀνέκυπριν "Ἄρει
κοινῶς

421 ἀκτινηβολίησι πυριβλήτοισι καταθρῇ,

γνάπτορας εὔσήμων πέπλων, καὶ τεύκτορας αὐτῶν
ἴστοπόνους ἔσσεσθαι, ἵδε σμητῆρας ἀρίστους

πρητηράς τ' ἀγεληδὸν ἀλωομένους διὰ παντός.

38 Ἐρμάων δ' ὁπότ' ἀνέλια καὶ Κρόνον ἀγκυλο-
μήτην

426 ἀκτῖσι στίλβουσι φλογὸς λαμπτῆροι πελάζῃ,

νηοπόλους ἱερᾶς, ἵδε ξακόρους θεοσέπτους,

γραμματέας, τεμενῶν τε προφήτορας ἄνδρας ἀντεῖ
μυστικόλους, ἱερῶν τε προσταμένους στεφανηδὸν

430 ἔσσεσθαι σηκῶν τε νεωκορίησι μέλοντας.

39 ὁπότε δ' ἀνέκυπριαν ἐν ἀκτίνεσσι βολαυγῇ,
"Ἄρεα τ' αὖ πυρόεντα βραδὺς Κρόνος, οἱ τότε
φύντες

γειοπόνοι ξήσουσι φυτοσπορίας ἀγαπῶντες

ὅδνείης χώρης τε καὶ οἰκείης διὰ παντός.

435 λήφονται δὲ λέχη δίχα γράμματος, οὐχὶ νόμοισιν,
ἐκ μετεωροσύνης δὲ συναντήσαντες δύμεύνοις.

40 Κύπριν δ' ἀφρογένειαν ἐλιξοπόρον τε Σελήνην
πυροβόλοις ἀκτῖσι βαλῶν τευχεσφόρος "Ἄρης
μηχανικοὺς τεύχει τε καὶ ὄργανοπήτορας ἄνδρας,

440 τεκτοσύνης τ' ἄρχοντας, ἵδ' αὐτοδίδακτα τέχνησιν
θαύματα δαιδάλλοντας, ἐν ἀλκήνετί τε θυμῷ
ἔργοπόνους παλάμησι καὶ ἀδροτάτους καὶ ἀρίστους
ἀχθοφόρους, καμάτων τε πόνους εἰς τέρψιν ἄγοντας.
445 τούτοις δ' Ἐρυμεῖας φαύλοις ἐν σκῆμασιν ὀφθεὶς
μυθολόγους τεύχει τε καὶ αἰσχεορήμονας ἀνδρας,
μωρολόγους, χλεύης δὲ ἡγήτορας, ὑβριγέλωτας,
ἐν τὸ ἀρεταλογίῃ μυθεύματα ποικίλ' ἔχοντας,
ψηφάων παίκτας τε καὶ ἐξ ὄχλοιο πορισμῶν
βομβηδὸν ξώοντας, ἀλήμονας ἦς κθονὸς αἰεί.

N42 Ἡν δὲ Κύπρις Μήνη τε σὺν Ἡελίῳ τε καὶ
Ἐρυμῆ

451 μάρτυρες ἀλλήλων μέσον οὐρανὸν ἀμφιπολῶσιν,
ἥδ' ἐν ζωιδίοισι διμορφώτοισι πέλωνται,
Ίχθύσιν ἢ Διδύμοισι συνωρίζουσι κατ' αἴθρην,
Τοξότεω κατὰ κύκλον ἢ ἐς σταχυηφόρου ἀγνὴν
455 Παρθενικήν, τῆμος διδυμάτοκα φύσεται ἀνδρῶν
σώματα καὶ τριδύμων παίδων θαυμαστὰ γένεθλα.
κῆν μὲν Ζηνὶ Κύπρις κατὰ φῶς ισόμοιρον ἐνεχθῆ,
ἄρσενες ἔσσονται δισσοὶ γένει, ἀμμιγα δ' αὐτοῖς
κούρη ἀπ' ὥδίνων τεχθήσεται ἐσχατόωσα.
460 Οὐρανίδου δὲ Κρόνοιο θεωροσύνην ἐπέχοντος,
θηλυγενῆς διδύμων ἔσται τόκος ἄρσενος ἐκτός.
ἐν κακοδαιμοσύνῃ δ' Ἀρεος κατεναντία Μήνης
μαρμαρυγὰς φαίνοντος, διτυπόμενος τότε θυητῶν
σῶμα περισσομελῆς τεχθήσεται, ἔκμετρα γυναῖ
465 πὰρ φύσιν ἡμερίην δεικνὺς μερόπεσσιν ἀθρῆσαι.

N43 Ὁππότε δ' εἰν ἀγαθοῖσι τόποις στείχωσι κατ'
αἴθρην
"Αρης πυρσοτόνος δὲ εἰλιξόπορός τε Σελήνη,

τεύχουσιν σοβαροὺς πολυίστορας ἄνδρας ὑπουργούς,
ἡγεμόνων φιλίησι γεγηθότας, ἀμφὶ δὲ μισθῷ
470 πουλυπλανεῖς ξενίησιν ἀρήια λήματ' ἔχοντας,
καὶ πάσης στρατῆς ἐπιβήτορας ἐν προκοπῇσιν.

44 ἦν δὲ Κρόνον βλαβερανγὲς ἐς "Ἄρεα φέγγος
ἀθρόησῃ,

δισσὰ δ' ἐναντιόωντα φανῆ σελαγίσματα τῶνδε,
τῆμος ὅσοις γενεὴ μεροπήιος ἄρχεται ἀνδρῶν,
475 ἐν κακοδαιμοσύνῃ καματώδεϊ πᾶσα βιώσει,
νουσομελεῖς τεύχουσα βροτούς, ὁδύνησι συνήθεις,
κινδύνων βλαβερῶν τε δυσεκφεύκτων τε παρέδρους.

45 Μήνη δ' ἀμφίκερως σκολιόδρομος ἥνικ' ἀν ὄφθῆ
"Ἄρεος εἰς τετράγωνα πόλου λοξεύματα βᾶσα,
480 ἦν δ' ἐπὶ δυομένῳ κατὰ γῆς ἀπὸ τέρμονος αἴθρης
Στελβῶν ἀμφ' αὐτοῖς ἡ καὶ διάμετρος ὁραθῆ
ξαιδίῳ κόσμοι, κακοὺς ληίστορας ἄνδρας
ἐκφύσει, θυρέτρων ἐπανοίκιορας ὁδνειάων,
κλεπτῆρας φαύλους, νυκτοπλανέας τε λαθραίους.

485 οὗτοι φωρηθέντες ἐν ἀλλοτρίοισι μελάθροις
I 313 εἰς συνοχὰς ἥξουσι σιδηρήεντά τε δεσμά,
486 εἰρκτὰς δ' οἰκήσουσι φυλασσόμενοι ἀλυσηδόν,
ἐν τε βιαιοτάτῳ θανάτῳ βίον ἐκλείψουσιν,
ἢ φονίοις ξίφεσιν δεδαίγμένοι ἢ πελέκεσσιν,
ἢ βρόχον ἀλγινόεντα δι' αὐχένος ἐκδήσαντες
490 πνεῦμα λυγρὸν λείψουσι πικρῆς Μοίρης ὑπ' ἀνάγκῃ.

---

0 46 [Κύπρις δ' ἀφρογένεια βροτῶν ὠροσκόπα
φέγγη

δεοκομένη, θήσει μὲν ἐν εἰλαπίναις φιλομούσους,
ἡδυπότας, θιάσων καμάστορας, ἐκ τε γυναικῶν
ὁδνείων στοργῆσι κεκασμένα φίλτρα φέροντας,
495 μοιχείας τ' ἀγαπῶντας, ἐν αἷς ὕβρις, οὐ κύπρις ἄρχει.

47 Ζεὺς δ' ὁπότ' ἂν φαέθων ὡροσκόπον ὅμιμα τι-
ταινῃ,

εὐμόρφους τε τίθησι καὶ εὔτυχέας καὶ ἐπόλβους,
ἐν τ' ἀρχαῖς πλειστῆσι πάτρης τὰ βέβαια φρονοῦντας.

48 τούτῳ δ' εὗτ' ἂν "Ἄρης μίγδην ἴκελησι πορείας
500 σχηματίσῃ κατὰ ιόσμον, ἰχνοβλαβέας, φθινοκάλους,

νευρονόσους, ποδαγρούς, ἀχθήμονας ἄνδρας ἀντεῖ
ἔσσεσθαι, κατὰ μικρὰ νευρούμενα δάκτυλ' ἔχοντας.

49 θηλυγενεῖς δὲ γυναικες, ἐπὴν Κρόνος ὡρονο-
μήσῃ,

φύσονται λαμπραί, βαθυχρήμονες, ὀλβομέλαθροι,
505 ἀξιοπιστοσύνη μεμελημέναι, ἀλλὰ πρὸς ἄνδρας
παγκοίνως ξήσουσιν ἐπίψογα, τύπτας ἄγουσαι
ἀλλοτρίοις θαλάμοις, κέρδει βίον ἴθύνουσαι.]

50 Ήλιος δ' ἀκάμας, πυρόεν σέλας, ἥνικ' ἂν ἔλθῃ
ἀρσενικοὶς ξώοισι κατ' αἰθέρος ἡερόπλαγκτον

510 ξωφορίην, θήλεια δ' ἔχη νεολαμπέα Μήνην,
τῆμος ὅσοι φύσονται, ἐν ἀνθρώποισι ιράτιστοι
ἄνδρες, ἀριστοπονῆτες, ἐλεύθερα λήματ' ἔχοντες,
εὔσημοι γενεήν, ἀγαθοὶ φύσιν, ἀξιόμορφοι,
δοξοφόροι, πάτρης οηδέστορες ἴθυδίκαιοι.

51 ἦν δέ τ' ἐναλλάξωσι, Σεληναὶ η μὲν ἐπ' ἄρσεν,
516 Ήλιος δ' ἐπὶ θῆλυ πολυξώοισιν ἐν ἄστροις,
νωχελέες τε πέλουσι, καὶ ἅποηκτοι καὶ ἄτολμοι,
πηρώσει ψυχῆς νενεφωμένα βουλεύοντες.

52 αὐτὰρ ἐπὴν εἰς θῆλυ καταντήσωσιν ἴόντες
520 ἀμφότεροι, Μήνης τετελεσμένα τερμοδρομούσης,
πουλυπλανεῖς, ξενίης ἐπιβήτορας ἄνδρας ἔσσεσθαι
αὐδῶσιν, χαίροντας ἀεὶ μεταβλήμασι χώρης,
καὶ πόλιος σπουδαῖα πρὸς ὁδνείους φορέοντας
ἥθεα, καὶ τιμῇ μεμετρημένα πράγματ' ἔχοντας,

525 εἰς ἵδιην δὲ πάτρην ψογερὸν βίου ἰθύνοντας,
οἰκείων ἔργων ἐπιλήσμονας, οὐχὶ θυραιῶν.

53 ὁππότε δ' ἀρσενικοῖς δισσοὶ μίγα φεγγοβολῶσιν

Ξωιδίοις κατὰ χῶρον ἀνάστερον, οἱ τότ' ἔσονται
τολμηροί, θρασύθυμα μεμηνότες, ἔχθροι ἔταιροι,
530 πιστοτάτης φιλίης λυμάντορες, ἀκοιτόβουλοι,
οὐ μίαν εἰς ἀτραπὸν βιότου δρόμον ἐκνεύοντες,
ἄλλοτε δ' ἄλλοιην ζωὴν εὔτρεπτον ἔχοντες,
πρηξίας ἄλλασσοντες ἀεὶ μεθόδους τε πορισμῶν,
ἐκ δ' ἐνύδρων μόχθων τε καὶ ἐκ παράλοιο διαιτῆς
535 δώματα ποιμαίνοντες καὶ ἐκ λιμένων τελέοντες,
δημοσίων τελέων ἐμπείραμον ἥθος ἔχοντες.

54 Μήνης δ' Ἡελίφ σύνοδον κατὰ κόσμον ἔχουσης
ξωιδίφ δύνοντι, βροτῶν γένος ἔσσετ' ἀμυδρόν,
ἢ καὶ λυσσαλέη μανίῃ δεδαμασμένον αἰεί,
540 φαρμακτόν, νοσόθυμον, ἀεὶ θανάτοιο πάρεδρον.
πᾶσα βροτῶν ψυχὴ γάρ, ἐπὴν τάγε κοινὰ βίοιο
μὴ φρονέῃ κατὰ θυμὸν ἀναισθήτῳ τε παλαιή
δυσκορασίῃ, προτέθνηκε, καὶ ἦν φάος ὅμμασι λεύσσῃ.
ψυχὴ γὰρ μερόπων ἀμαθῆς νεκύεσσιν διοίη.

55 ἦν δὲ Σεληναΐη κατέχῃ πάμμηνα κέλευθα

546 σύνδεσμόν τε Κρόνοιο, σεληνιόωντα φανείη
φῦλα βροτῶν τάδε πάμπαν, ἵδ' εἰδώλοισιν ὅμοια,
καὶ πραδίῃ θεόληπτα, καὶ ἀκρατέοντι λογισμῷ
ἔνσοφα, πάντα δ' ἄβουλα κατ' ἀνθρώπους προλέ-
γοντα

550 φοιβητοῖς μύθοισιν ἀποφθεγκτήρια κρυπτὰ
ἔσσομένων ἔργων τε βίου ζωῆς τε κελεύθων.

56 ἦν δὲ καὶ αἰθαλόεις ἀστήρ σὺν τοῖσι φανείη
Ἄρεος ἐν κύκλοισι θοοῦ δινήματι κόσμον,
φάσμασι δαιμονίοισι συναντήσουσιν ἐκεῖνοι,

555 ψυχῇ δερκόμενοι νεκροειδῆ, νερτερόμορφα,
 ἐν τε παταγγελήσι θεῶν μηνύμασί τ' αἰὲν
 ὀξύφοβοι λυπρὸν βιότου τέλος ἀθρήσουσιν,
 εἰδώλων στονόεντα τύπον διὰ παντὸς ὁρῶντες,
 ὃν πλάστειρα θέα πικροῦ θαμβήματος ἄρχει.

Q 57 "Αρ εἴ δυομένῳ μέσον οὐρανὸν ἦν Κρόνος ἔλθη,
 561 ἔσται μισέλλην γενέθλη, τιμήν τε θεοῖσιν
 οὐχὶ νέμων, ἄνομός τε φρεσίν, πλήθοντι λογισμῷ
 ἀλλόφρων, δύσμικτος, ἀμετροεπής, ἀτράπεξος,
 αὐτόνομος, κακόθυμος, ἀθεσμοφάγος, δολοεργός,
 565 ὀθνείων πτεάνων ἐπιθύμιος, ὃν διὰ παντὸς
 δῆμοι μισήσουσι δι' ἀφροσύνην ἀλόγιστον.

58 568 Μήνης ἐρχομένης μέσον οὐρανὸν ἐν γενέθλησιν,
 567 Ἐρμείας δύνων τε καὶ ὠρονομῶν Κρόνος ἄνδρας
 εὐξοάνους παλάμησιν ἀγαλμοτυπεῖς, θεοπλάστας,
 570 χαλκοτύποις τέχνησι κολοσσοπόνους παναρίστους
 * * * * *

59 Ζεὺς δ' ὑψοῦ φοράδην νέον ἀστέρα φεγγοβο-
 λήσας,

ῶρην Ἡελίον βιοτοσκόπον αὐγάξοντος,
 ἐκφαίνει γενεῆς βασιληίδος ἄνδρας ἔσεσθαι
 κοινωνοὺς μετόχους τε, καὶ ἐκ σοφίης κλέος ἔξειν,
 575 φητορικοῖς τε λόγοισι μέγ' εύτυχίης μετέχοντας
 ὅλβον καὶ βιοτὴν εύδαιμονα καρπώσεσθαι.

60 Ἐρμῆς δ' εἰς ὕρην μεροποσπόρον ἥντικ' ἐν ἔλθῃ,
 δυνούσης Μήνης ὑπὸ λοίσθια τέρματα γαίης,
 ἀνέρες ἔσσονται βαθυχρήμονες, ἐν τε τραπέζαις
 580 πιστόφρονες πόλιος ταμιεύτορες, ἐν τε τοκισμοῖς
 καὶ χρείαις ξήσούσι βίον πολὺν ὀλβονομοῦντες.

61 ἦν δὲ Κύπρις κατὰ γῆς ἔλκη δρόμον ἀστερόεντα,
 καὶ Κρόνος οὐρανίην ἀτραπὸν μεσοδερέα βαίνη,

στείρας τοι δεῖξει καὶ ἀτέκμονας ἀνδράσι νύμφας
585 ἀσπορίη τε τόκοιο λέχη λιπόπαιδα φερούσας.

62 Ζηνὸς δ' αἰθροπλανῆς ἐπὶ τούτοις μάρτυρος ἀστὴρ
δερχθείς, ἀλλοτρίων τέκνων ὑπόβλητα γένεθλα
ἀνδράσιν ἥδε γυναιξὶν ὑπὸ στοργῇσι θυραίους
* * * * *

63 ἦν δ' ἵσόμοιρος "Αρης κατὰ σήματα τοιάδε λάμψῃ,
590 φύσονται μάχλοι, διδυμόστροφοι, ἀρσενομίται,
μεμφόμενοι φύσεως ὁρθὴν ὄδόν, ἐν τε πόλεσσιν
ἀλλοτρίαις ξήσουσιν ἀλώμενοι αἰσχεόφημοι.

64 ὅππότε δ' ἂν γενέθλην ἐφέπη Κρόνος ὡρονο-
μεύων,
ἐν κακοδαιμοσύνῃ δὲ Σεληναῖης φάος ὁφθῆ,
595 Ἡελίου δ' ἀκτῖνες ἀποκλίνωσιν Ὀλύμπου,
ἐκθεσίην ἔξουσι, τραφήσονται δ' ὑπ' ὁθνείων.

R 65 'Ηνίκα δ' ἂν Κυθέρη ἐσαθρῷ τεκνοσπόρουν ὥρην
φυομένων, συνέῃ δὲ Κρόνος τ' "Αρης τε σὺν αὐτῷ
φέγγει λαμπομένω κακοεργέι, τῆμος ἔσονται
600 ἔξ ἀπελευθερίης βασιλήδος ἡμισύδουλοι.

66 ἦν δ' ἵσόμοιρα Κρόνοιο σελάσματα Κύπριδος
οφθῆ,
πανδούλους τε τίθησιν ὁμόζυγα λατρεύοντας,
οὐκέτιδος γενεῆς τε πεφυκότας ἐκ γενετήρων
οὗτοι δεσποσύνων τε πικρὰς ἔξουσιν ἀνάγκας,
605 ἔξ ἑτέρων τε δόμων ἑτέροις πάλι δουλεύοντας,
ἐπτάκι πυρείαις καὶ πεντάκι καινισθέντες,
εἰς γῆρας δ' ἔξουσιν ἀνασβόμενοι διὰ παντός.

67 Ἡελίου δ' ἀκτῖνες ἀνοικεῖως ἐπὶ τούσδε
νεύονται δεσμούς τε κατηγορίας τε φοροῦσιν
610 ἀνδράσιν οἰκονόμοισι, καὶ ἔμπαλιν ἔκλυσιν ἄτης,

κινδύνων κρυερῶν τε καὶ ἀλγεινῶν εἰρητάων.

68 ταῦτὸ πάθος κείνοισι καὶ ἄρξεται, ἦν ἀπολήγη

S 69 Ἀντιμεσουρανέων δ' ὅπότ' ἂν Κρόνος "Ἄρει
λάμψῃ,

θηροβόρου θανάτου φωσὶν κλωθᾶ βαρεῖαν

* * * * *

615 ὃν σάρκας δαΐσονται ὁρέστεροι ἡὲ λέοντες,

ἢ σύες ἀργιόδοντες, ἢ αἱματοπώτιδες ἄρκτοι·

σχῆμασι δ' ἐν τούτοις ὁ γεγὼς καὶ πτώσιας οἴκων
ταρβείτω, καὶ σφάλματ' ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου.

Πάντα γὰρ ἀνθρώποισι πέλει κατὰ Μοῖραν ἄφυκτον·
620 ὃς μὲν ξαιδίων κύκλιος πόρος αἰθέρα τέμνει,

μιγνυμένων στοιχηδὸν ἀφισταμένων τ' εἰδώλων,
οὕτω καὶ μερόπων γενεὴ καματηδὸν ἀλάται,
ἢ βίον ἢ θάνατον διξημένη οὐρανόπλαγκτον.

Ταῦτά τοι οὐρανίων ἀστρων στοιχεῖα τέτυκται,
625 οἵς ὁ πάλαι καὶ ὁ νῦν καὶ ἐπὼν χρόνος ἐκμεμέτρηται
ἐκμέτροις αἰῶσι, καὶ εἰς αἰῶνας ὅπηδεῖ.

BIBLION A. [E.]

Χαίροις, ὃ Πτολεμαῖε, λαχὼν βασιληίδα τιμὴν
γαίης ἡμετέρης, κοσμοτρόφου Αἰγύπτοιο·

ἄξιά σοι τάδε δῶρα φέρω βασιληίδος ἀρχῆς,

[ἄστρων οὐρανίων τε φάσεις ἀπλανῶν τε πλάνων τε,
5 ὅσσα βροτοῖς τελέουσιν ἐπιβλέψαντες ἐν ἀρχαῖς,

σπειρομένοις καὶ τικτομένοις δειλοῖσι βροτοῖσιν,
Μοιρῶν ἀρρήκτοισι μίτοις θεσμοῖσι τ' Ἀνάγκης,]
νύκτας ἄυπνος ἐὼν καὶ ἐν ἥμασι πολλὰ μογήσας,
[ὅππως σοι βίβλους, ἀσπερ κάμον, ἀσπερ ἔτενξα,
10 τάς σοι ἐγὼ πέμψω καμάτων σφετέρων μέγ' ὄνειρο,]
ὄφρα κεν, ὅσσαπερ αὐτὸς ἐπιτροχάδην Πετόσιρις
εἴρηκεν, τάδε πάντα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω
δυθμοῖς ἡρωικοῖσι καὶ ἔξαμέτροις ἐπέεσσιν,
ὄφρα μάθῃς, ὅτι πάντα δαήμονες ἀνέρες εἰμέν,
15 οὐ λάχομεν ναιέιν ιερὸν πέδον Αἰγύπτοιο.

† Κύπριδά τ' εὐπλόκαμον καλὴ λέγε Καλλιόπεια.

A 2 Ἡν Κρόνος Ἡέλιός τ' ἄμφω κατίδωσι Κυ-
θήρην,

δυσγαμίην παρέχουσι καὶ ἀστασίην ἐπὶ λέκτροις,
20 καὶ δούλαις μίσγουσιν, ἔταιρίσι δὲ θεα φαύλαις
αἰσχύστως διδόασι πακῆς ἐνεκεν κυθερείης.

"Αρης καὶ Παφίη κέντρων ὅτ' ἀν ωσιν ἄνακτες·
μοιχοὺς ἀρπακτῆρας ἀεὶ φέζουσι γυναικῶν.

Ἐρμεῖας δ' ἦν τοῖσιν ἴσορροπος ἀντήσειεν,
25 τέρπονται παίδων χαλεπῇ ἐπὶ οὐπριδὶ κεῖνοι.

Α3 Ἡέλιος κέντροισι παρὼν κερόεσσά τε Μήνη,
ὅς μὲν ἐν ἀρσενικοῖσι παρών, Μήνη δέ τ' ἐν αλλάξ,
γεννῶσιν βασιλῆας ὑπερθύμους τε δυνάστας.

ἀμφότεροι φωστῆρες ἐν ἀρενικοῖσιν ἔοντες
30 θηλυτέροις Κύπριοι δέ τε καὶ ὡρονόμοιο κατιθύ,
ἀρσενικοῖς ἔργοισιν ἀναγκάζουσι γυναικας

τέρπεσθαι, μέγα θαῦμα· γυναικανέες γὰρ ἐοῦσαι
ἀργαλέως γάμεονσιν ἐσ ἀργαλέην φιλότητα.

c4 Κριόν ἐποπτεύων Κρονίδης ἐπίκεντρος
ὑπάρχων,

35 ἦ καὶ σκόρπειον κυανόχρουον οἶκον "Αρηος,
έσθλὸς ἔφυ, φέζει δὲ καὶ ἀνέρας ἡγεμονῆς.

E 5 Ἐσθλὸς ἔφυ Κρονίδης, φέζει δὲ πατὴ γεμονῆας,
ἄρχοντάς τ' ἴδης πάντοτε πραγματίης.

6   †Ἐρμείας καὶ Θοῦρος ἐπὴν τετράγωνοι
      ἔωσιν,

† πολλάκι πινδύνους περὶ σώματος εὐρίσκουσιν.
40 † ἦν δ' ἄρα καὶ δύνωσι, κακίους οἵδε, μάλιστα
† Ζηνὸς ἄτερ, μόρον αἰνὸν ὑπὲρ ἐμφαίνουσι δυνα-
στῶν.

A 7 "Αρης καὶ Παφίη κοινὴν ὁδὸν ἴθύνοντες,

*Μήνην εὗτ' ἀν διδοσί, λέχος τεύχουσ' ἀθέμιστον,
συγγενικὰς δ' αὐτοῖσιν ἐφαρμόζουσι γυναικας.*

45 ἦν δὲ Κύπριν καλὴν πολιὸς Κρόνος ἀγκαλίσαιτο,

δυσγαμίην καὶ δυστοκίην φέξουσι γυναιξέν,
οὐδέ τι κουριδίους ἄνδρας κατέχουσ' ἄχρι γήρως,
οὐδὲ τέκνους γλυκεροῦς ἐπὶ χείλεσι μαζὸν ἔθηκαν·
στειρώδεις γὰρ ἔασιν ἀχρήια τ' ὡδίνουσιν.

A8 Ἀντίον Ἡελίοιο φάσιν λύσασα Σελήνη

51 μὴ Κρόνῳ ἀντήσειε· τίς ἂν τότε φῶς ἐσίδοιτο;

δύσμορος, ὃς κακὰ πολλὰ παθὼν Ἀιδόσδε κάτεισιν·
χροιὴν μὲν φορέουσιν ἀμετροβίων ἐλεφάντων,

ὅγκους δ' ἀμφὶ δέμας κακοελκέας ἀμφιβαλοῦνται,
 55 δάκτυλα σηπόμενοι λιποσαρκέα νηλεί λύθρῳ·
 ταῦτα δ' ἄτερ Ζηνός τε καὶ εὐπλοκάμου Κυθερεῖης
 ἔσσεται, διπλότ' ἐκεῖνοι ἀπόστροφοι ὡσι Σελήνης.

---

9   †Ἐρυθρὰς ὁρονομῶν Μήνης μέτα καὶ Κυθε-
 ρεῖης,

† δύνοντος Κρονίδαιο, θεῶν μυστήρια δρῶσιν.
 60 † ἥ μούσης ἅπτονται ἐνορύθμοιο λύρης τε,
 † ἡὲ πάλην φιλέουσιν ἀμύμονα παγκράτιόν τε.

A 10   ‘Ερυθρὰς καὶ Κυθέρειας σὺν ἀλλήλοισιν ἔόντες
 δέξουσιν μούσης ἐπιίστορας εὗφροντας ἄνδρας,
 ἥν πως καὶ κερόεσσαν ὅμοιον Μήνην ἔσιδωνται,
 65 Ἐρυθρὰς φωσφορέουσαν, ἀτὰρ λιποφεγγέα Κύπρις.

A 11   Ζεύς, Κρόνος, ἀμφότεροι κέντρον ὅτ' ἀν ὁσιν
 ἄνακτες,

ἀνθρώποις διδόασι τύχης πολυήρατα δῶρα,
 καὶ μεγάλους δέξουσι, καὶ ἐς βασιληίδας αὐλὰς
 πολλάκις ἥνεγκαν, τιμήν τε φέρουσι μεγίστην.

70   ‘Ερυθραῖας Φαέθων τε μεσουρανέοντες ἔθηκαν
 ἄνδρα μέγα πλούτῳ γαυρούμενον εὔτεκνή τε,
 καὶ φιλίην παρέχουσι πρὸς ἀνέρας ἡγεμονῆας
 καὶ δόξῃ μεγάλῃ γαυρούμενον, αἵ κεν ἰδηται
 εὐκέραον Μήνην συναφὴν τούτοις ἐπέχουσαν.

E 12   Πάντοτε μὲν κέντροισιν ἐπὼν ιορυθαίολος Ἀρης
 76   τὴν πρῆξιν παρέχων τοῖάπερ ἐκτελέει.

A 13   — — — — —
 ἥτοι λαξευτὰς ἥ τέκτονας ἥ λιθοεργούς.

'Ηέλιος δ' ἦν τῷδε συνῆ, πυροεργέας ἄνδρας
 80 ρέει χαλκοτύπους, ἢ φυσητὰς ὑέλοιο,
 ὃντοι γὰρ καὶ νυκτὸς ἀγρυπνητῆρες ἐόντες
 νύκτα μὲν ἐργάζονται, ἐν ἥματι δ' ὑπνώσουσιν.
 πάντοτε νυκτερινοῖσι μεσουρανέων Κρόνος αἰνὸς
 85 ρέει κηπουροὺς ἡδ' ἀργαλέους ὑδραγωγούς,
 κευθυτῶνας δύνουσιν ἀεικέος εἶνενα μισθοῦ,
 ἢ πανύγροισι τόποισι παρήμενοι ἐργάζονται,
 μήποτε τῶν ἔδιόν τι κτέμενοι ἐκ καμάτων γε.

E 14 'Ἐρμείας διάμετρον ἔχων Κρόνον ἡδὲ Σε-
 λήνην

91 ἐμμανέας τεύχει τ' ἡδὲ φρενοβλαβέας.

A 15 'Ἐρμείας διάμετρον ἔχων Κρόνον ἡδὲ Σελήνην,
 90 κεντρωθεὶς δ' αὐτοῖς κατ' ἐναντίον ὀρονόμοιο,
 94 καὶ φρένας ἡλλοίωσε, παρέπλαγξεν δὲ νόημα.
 92 εἰ δὲ φοπῆς μὴ μοῖρα τύχῃ, καθέτου δ' ἀποκλίνῃ,
 ἐσκότισεν μούνῳ πλεψίφρονι φεύματι κείνους.
 95 ἔσθ' ὅτε σωφρονέουσι, καὶ ἔσθ' ὅτε μαργαίνουσιν.

---

16 † Πάντας ἀπ' Ἡέλιοιο φυγεῖν καλόν, ἀλλ' οὐκ
 "Αρην.

† νικᾶται γὰρ "Αρης ὑπὸ αὐγαῖς Ἡέλιοιο.

E 17 Νικᾶται δ' "Αρης αὐγῆσιν ὑπὸ Ἡέλιοιο,
 114 καὶ προτέρην κακίην ἔσβεσεν Ἡέλιος.

E 18 Αἰδεῖται δ' "Αρης καθορῶν φάος Ἡέλιοιο,
 99 οὐδ' ἔτι τὴν προτέρην ἔσχε κακοφροσύνην.

D 19 Ζεὺς φέρει κρατέοντας ἐλαιορόοιο παλαιότητος,
 101 Κύπρις πορφυρόοισιν ἐν εῦμασιν ἀρχιερῆτας,
 καὶ Κρόνος εὐδόξως ἀγορανόμου ἐστεφάνωσεν.
 "Ἄρης δ' εὐτόλμους στρατιῆς ἡγήτορας ἄνδρας,
 'Ηέλιος δ' ὑπατον, Μήνη δέ τοι ἀρχιδικαστήν,
 105 Ἐρυθρησκούσης ἐης ἐποίησε πόληος.

A 20 Αλγόκερω Κύπρις τε καὶ Ἄρδαρος παρεοῦσα
 σύν τε Κρόνῳ καὶ Ζηνὶ κακὴ κατὰ πάντα τέτυκται,
 ἦν συναφὴν πρώτοι λάβῃ πολιορκοῦσαν Κρόνοιο,
 "Ἄρεος εἰσβλέψαντος ὁμοῦ Μήνην Παφίην τε
 110 σύν τε Κρόνῳ βλαβερῷ· δυστλήμονες ἀνέρες οὗτοι
 μαινόμενοι βαίνοντες ἐῆστιν ἐπὶ λέπτρᾳ τεκούσης.
 ἦν δ' ἀκτῖνα λάβωσι πυραυγέος Ἡελίοιο,
 μητρουμαῖς μίσγοντ' ἢ παλλακίσιν γενετήρων,
 114 οὖνενα τὴν προτέρην καπίην σβέσεν Ἡελίου ἵς.

A 21 Μήνη θηλυτέροιςιν ἐπεμβαίνοντα τόποισιν
 116 ἀντίον Ἡελίοιο, καὶ ὡρονόμοιο τυχοῦσα,
 ἀνέρα γεννήσει μόνον οὖνομα, πάντα δὲ θῆλυν,
 πάντα γυναικὸς ἔχοντα καὶ αἰσχεα καὶ φιλότητα.
 ἦν δὲ μεσον ορανέη Φαινων "Ἄρης τε κραταιός,
 120 καὶ στάχυν ἀρσενα δεινῷ ἀποτμήξειε σιδήρῳ.
 ἦν δὲ Κύπρις διάμετρον ἔχοι Κρόνον ἥδε
 Σελήνην,

"Ἄρης δ' ἦν τετράγωνον ἵδοι καλὴν Ἀφροδίτην,
 'Ἐρυθραῖας δ' ἄρα κέντρον ἔχοι μέσον, ἥδε καὶ αὐτὸς
 μαρτυρίην τούτῳ ορνεόδος Κρόνος ἀμφιβάλοιτο,
 125 εὔνούχους στείρους, οὗτ' ἀρσενας οὔτε γυναικας,
 ἄκρνοας, αἱὲν ἐόντας ἀπειρήτους φιλότητος,
 ἔσθ' ὅτε δ' ἐρυθρόδιτον ὅμώνυμον ἀθανάτοισιν

* * * * *

E 22 Ἀρης δ' ἦν τετράγωνον ἵδοι καλὴν Ἀφροδίτην,
 124 μαρτυρίην τούτῳ καὶ Κρόνος ἀμφιβάλοι,
 εὐνούχους στείρους ὅτε δ' ἐρμαφρόδιτον ἔτενειαν
 128 δισσάς, ἀχρήστους εἰς ἐν ἔχοντα φύσεις.

A 23 Τίὸς δ' υἱωνός τε Κρόνου Ζεὺς ἡδὲ καὶ Ἐρυῆς
 130 ἀμφότεροι βαίνοντες ὁ μοῦ καὶ κέντρα λαβόντες,
 τεύχουσιν δητῆρας ἢ ἐκ λόγου ἢ καλάμοιο
 γραπτῆρας πινυτούς, ἢ καὶ πολυκερδέας ἄνδρας,
 ἐμπορίην φιλέοντας, ἀεὶ προητῆρας ἔοντας.

A 24 Μήνη φωσφορέουσα καὶ Ἀρεῖ συμβάλλουσα
 135 ἔκτον ἔχοντι τόπον, σίνος ἀνδράσιν αὐτίκα φέζει·
 ἀμφὶ πόδας τέμνονται ὑπ' ἀνδροφόνοιο σιδήρου,
 χωλοί, μουνόποδες, ξύλινον προσκείμενοι ἄρθρον,
 λύπην αἰείμνηστον ἐὸν πόδα παπταίνοντες.

B 25 Ἀρες Ἀρες, κακοεργὴ καὶ ἀνδράσι καὶ μακά-
 ρεσσιν
 140 καὶ πόλεσιν καὶ νησὶν καὶ ἥέρι καὶ πελάγεσσιν
 καὶ καρποῖς γαίης τε καὶ εὔρείθροις ποταμοῖσιν·
 εἶνεια σεῦ πόλιες μὲν ὑπὰ πυρὸς ἐμπίμπρανται,
 καὶ νῆες πελάγεσσιν ἐπιπλώουσαι ὅλοντο,
 καὶ ποταμοὶ ξηροῖσιν ἀνύδατοι ἐν στομάτεσσιν,
 145 δένδρεά τ' ὠλεσίκαρπα καὶ ἀνέρες αἰνογένεθλοι·
 οὓς μὲν γὰρ μογερῶς πυρικαέας ὠλεσας ἄνδρας,
 οὓς δὲ καὶ ὠμοβόροισιν ἐλωρ θήρεσσιν ἔδωκας,
 ἄλλον δ' ἀκλειῶς μετέωρον ἀνεσταύρωσας,
 οὗ τέτατ' ἀνδροφόνοις περὶ δούρασιν ἡλοπαγῆς χείρ·
 150 νηλεές, οὐκ ἄρα σοί γε πατήρ ἦν αἴγιοχος Ζεύς,
 οὐδ' Ἡρη μήτηρ, ἀλλ' οὐρεα πικρά σ' ἔτικτεν,

Ε 26

καὶ λύσσα στυγερὴ καὶ Χάνς οὐλόμενον.

A 27 Εἰδὲ Κρόνον λείψει ε Σεληναῖην αἱ μοῖραν,
τεύχει φευματικοὺς ἥδ' ἀσθενέας κατὰ σάρκα,
155 τεύχει δ' ἀργαλέους ὑδρογάστορας, οἷς καὶ ἔπειτα
δύστεα χαυνωθέντες ἀφ' ὄδατος οὐλομένοιο
ἔγκυνον ὀδίνουσιν ἐδὼν μόρον ἐντὸς ἔχοντες.

"Αρεα δ' ἦν λείψασα Σεληναῖη φορέοιτο,
ἀνέρας ἐκτήνει κρυφίμων ἅπο πολλάκι νούσων,
160 ἥπατος ἥ σπληνὸς τρυχουμένου ἡὲ νεφροῦ,
ἥ πραδίην παρέτριψε νοήμονα, μητέρα βουλῆς,
πνεύμονά δ' ἐλκήντα, κακὴν νόσον ἀνθρώποισιν,
οἵπερ δὴ μογέοντες ἀποπτύουσιν ὄλεθρον
βηχὸς ἀνιάτοισιν ἐλαυνόμενοι στροφάλιγξιν,
165 λεπταλέοι θυμοῖσι καὶ ἀδρανέες μελέεσσιν
πίνοντες καὶ ἔδοντες, ἀειθανὲς ἥτορ ἔχοντες.

A 28 "Αρης ἡμερινοῖσι μεσονυρανέων τάδε φέζει·
πρῶτον μὲν γονέων βίον ὥλεσε, καὶ λέχος αὐτῶν
χωρίζει θανάτῳ κακῷ ἡὲ διχοστασίησιν.

170 αὐτοὺς δ' ἐν πολλοῖσιν ἐγύμνασε πήμασιν αἰεὶ,
θλίψειν οὐλομέναις τε καὶ ἀργαλέαις πενίησιν,
κινδύνοις, βλαβέσσι, δανείσμασιν, ἐνδείησιν.
174 πολλάκι καὶ θανάτῳ στυγερῷ θνήσκουσι σιδήρον
173 ἄστεγοι ἥδ' ἀγύναιοι ἄτεκνοί τ' ἐν νεότητι.

E 29 * * * * *

159 ἀνέρας ἐκτήνει πολλάκις ἐκ κρυφίμων,
174 πολλάκι δ' ὠκυμόροντος στυγερῷ διόλεσσε σιδήρω· .
175 Ζεὺς δ' ἐσιδῶν τούτων ἐσθλὸν ἔθηκε τέλος.

C 30 "Αρεα δ' ἦν κατέχη δεινὸν θεὸν αἰθέριος λίψ,
πολλῶν αἴτιος ἐστιν ἐν ἀνθρώποισιν ἀνιῶν·
λύπας καὶ θορύβους, ἐγκλήματα καὶ σίνος αἰνόν,
ἢ πάθος * * * *
ἢ πέλαγος πλώουσιν, ἐνὶν πάτρην προλιπόντες.

A 31 Ἐρυμείας, Παφίη, πολιὸς Κρόνος ἢν μὲν
ἔχωσιν

181 τὴν πρῆξιν, φέρουσιν ἀμύμονας ἡτῆρας,
184 ἥπια φάρμακ' ἔχοντας, ἀνώδυνα φαρμάσσοντας·
182 εἰ δὲ Ζεὺς ἐσίδοι, πολυόλβους εὐτυχέας τε,
πλούτῳ τιμήντας, ἀγαλέας ἀνθρώποισιν.

A 32 "Οσσαι δ' ἂν κεν ἔχωσιν ὑπὲκ συνόδοιο φυγοῦσαν

186 Μήνην, φωσφορέουσαν ἔτ' ἔμπεδον, δρυνμένην τε,
"Αρεὶ συμβάλλουσαν ἀνηλέι καὶ Κρόνῳ αἰνῶ,
ἔμβρυα μὲν φθείρουσι μινυνθάδι' οῖσι χρόνοισιν,
μηδὲ βροτῶν μορφὴν ἐγγάστριον αὐξήσαντα,
190 σαρξὶ δὲ θηρείησι πανείκελα δύστησατ
ώμοτόκοις ὀδῖσιν ἐσ ἡελίου φέρον αὐγάς·
αὐταὶ δ' ἀμφὶ πόνοισιν ἀνηλέα κωκύουσαι
εἰς "Αιδος κατίασιν ἀνοστήτοιο μέλαθρον·
εἰ δὲ Ζεὺς ἐσίδοι, ψυχὴν μάλα πολλὰ παθοῦσαν
195 ἐκσάσει θανάτοιο, κακῶν δ' οὐκ ἔσσετ' ἀρωγός.

B 33 Τίπτε μάτην, ἀνθρωπε, θυηπολέεις μακάρεσσιν;
τίπτε μάτην τρισέλικτος ἀν' οὐρανὸν ἥλυθε κνῖσα;
ἴσχεο· οὐ γάρ ὅνειαρ ἐν ἀθανάτοιο θυηλαῖς.
οὐ γάρ τις δύναται γένεσιν μετατρεψέμεν ἀνδρῶν,
200 ἢθ' ἄμα νηπιάχοις συγγίγνεται ἀνθρώποισιν,
εὐθὺ τε Μοιράων εἶλίσσεται ἀμφὶ μίτοισιν,

κλωδμασιν ἀρρήτοισι σιδηρείοισί τ' ἀτράκτοις.
ὅέξει Κρόνῳ καὶ Ἀρηὶ καὶ Ἔρμῃ καὶ Κυθερείῃ
καὶ Διὶ καὶ Μήνῃ τε καὶ Ἡελίῳ βασιλῆι.

205 οὗτοι γὰρ κρατέουσι θεῶν, κρατέουσι καὶ ἀνδρῶν,
πόντου καὶ ποταμῶν πάντων φοθίων ἀνέμων τε,
καὶ γῆς καρποφόροι καὶ ἡέρος ἀενάοι.

Ε34 Πλησιφαῆς Κρονίωνι συναντήσασα Σελήνη
εὐτυχέας ὅέξει καὶ μακαριστοτάτους.

210 εἰ δὲ λίποι Κρονίωνα φάει πλήθους Σελήνη,
οὐκέτι τὴν αὐτὴν ἐντὸς ἔχει δύναμιν.
ἀλλὰ κακῶν φεκτεῖρα πέλει λείποντα πρὸς αὐτόν.
ἔνφρονας, αἰνομόρους ἢ νοσεροὺς τελέσει,
ἀμβλύτερον τ' ἐτέλεσσεν ἔμεν βίον ἐν καμάτοισιν,

* * * * *

Α35 Ἀρης καὶ Φαέθων κατεναντίον ἀλλήλοισιν
218 ἄμφω κέντρον ἔχοντες | ἀνωμαλήν βιότοιο 216
216 ἀνθρώποις ἐπάγουσι, | καὶ ἐκ φιλίης ἐλάσουσιν, 217
217 καὶ προκοπῆς στερέουσιν, | ἐπεὶ Διὸς ἐπλετο πλοῦ-
τος 218

219 καὶ δόξαι καὶ σωφροσύναι καὶ πίστιες ἐσθλαί,
220 ἐκ δ' Ἀρεος πενίη τε κακὴ θόρυβοί τε μάχαι τε,
ἐγκλήσεις μεγάλαι, περὶ σώματος ἐσθ' ὅτ' ἀγῶνες.
οὗτοι δ' εὔποροι εἰσιν, ἀπ' εὐπορίης δὲ πένονται.
ἢν δὲ μεσουρανέη Πυρόεις, τέλος αἰνὸν ἔχουσιν.
κέντρον ἔχων Φαέθων Μήνης μέτα καὶ Κυ-
θερίης,

225 ἢν πως φωσφορέουσα Σελήνη τῷδε συνάπτοι,
ἄρχοντας μεγάλους, εύδαιμονας, ἔμφρονας ἄνδρας,
ἐνδόξους, στροφίοισι καρήτας κοσμηθέντας,
πλούτῳ τιμήντας, ἀγακλέας ἀνθρώποισιν.

230 Μήνης Ἡελίου τε καταντίον ἐστηώτων,
φέρεται ἔμμανέας, πάσας φρένας ἔξολεσαντες·
οἶνται δ' ὁράν τεκύων σκιοειδέα μορφήν,
οἱ δὲ καὶ εὐφρονέοντες ἀεικέα πήματ' ἔχοντες
πίπτουσιν συνόδοισι Σεληναίης ὑπὸ φιτῆς.

235 ην δὲ Κρόνον μέσση τε καὶ Ἀρεος ἦ, Αφροδίτη,

καὶ Μήνην λεύσσωσι καὶ Ἐρυμέλαν τετράγωνον,
δρῶσιν φοιβητὰς ἢ μάντιας, οἵδες οἰδοῖσιν
ἔξόμενοι ζώουσιν δύνείρατα μυθίζοντες,
οἱ δὲ καὶ ἐν κατοχῇσι θεῶν πεπεδημένοι αἰεὶ²⁴⁰
δεσμοῖσιν μὲν ἔδησαν ἐὸν δέμας ἀρρήκτοισιν,
* * * *

εῖματα μὲν ὁυπόωντα, τρίχες δ' οὐρῆσιν ὅμοιαι
ἴππων κηροπαγεῖς οὐλαι πληροῦσι κάρηνον·
οἱ δὲ καὶ ἀμφιτόμοισι σιδηρείοις πελέκεσσιν
ἔνθεα λυσσώντες ἐὸν δέμας αἰμάσσουσιν.

245 πλησιφαής δ' Ἀρηι συναντήσασα Σελήνη,
Ζηνὸς ἄτερος Κύπροι δόστε, κακὴ κατὰ πάντα τέτυ-
πται.

βλάπτει μὲν βίοτον καὶ πλούσιον ἄνδρα πένητα
ὅηιδίως ἔργεξε, μινυνθάδιόν τε χρόνοισιν
ἔξαπίνης ἀπόλεσσε βίη καινοεργέι Μοίρης.

250 "Αρεος ήδε Κρόνοιο μέσην δείμαινε Σελήνην,
οῦνεκεν ἀργαλέῃ πέλεται μογερῆσι τεκούσαις.
τρύχει γὰρ ταύτας κρυφίμων ἄπο· πολλάκι δ' αὐτοὺς
ῶλεσεν ἐν θανάτοισι βιαιοτάτοισι βαλοῦσα,
ἀψαμένους βρόχον αἰνόν, ἦ ἀραμένους ξέφος δέξυ,
255 ἦ πυρὶ δαίομένους, ἦ ἐν ὕδασι πολλὰ παθόντας.

"Αρεος ἡδὲ Κρόνοιο μέση Κύπριος οὐ καλοεργός,

οῦνεκεν ἀνθρώποισι κακὴ κατὰ λέκτρα τέτυκται·
μίσγει γὰρ δούλησιν ἐταιρίσιν, ἃς φιλέοντες
ξήλω ἔλαυνονται κακοεργέ· πολλάκι δ' οὗτοι
260 ἀνέρες ὁργιόωντες ἀποκτείνουσι γυναικας,
αὖ μόρον αἰνὸν ἔχουσι κακῆς διὰ φίλτρα κυθήρης.

A 37 Ζῷδιον ὥρονόμοιο λαχὼν Ζεὺς ἡδ' Ἀφρο-
δίτη

"Ἄρης δύνοντος ἀνηλέος ἡδὲ Κρόνοιο,
* * * * *

πλούσιοι ἐν πρώτοισι καὶ ἐν πυμάτοισι πένητες,
265 ἀλλ' οὐκ ἐκλείπουσι μάχας θιρύβους τε δίκας τε,
εἰ μή πως Φαέθων πυμάτην περὶ μοῖραν ὀδεύσῃ.

εἰ δ' Ἀρης ὥρην κατέχοι Φαινῶν τε σὺν αὐτῷ,
δύνη δ' αὖ Φαέθων κατεναυτίον ἀμφοτέροισιν,
ἐν νεότητι πένητα καὶ ἐς τέλος εὗπορον ἄνδρα
270 φέζουσιν, βιότοι δ' ἀνώμαλα ἔργα τελοῦσιν.

εἰ δὲ Κρόνῳ καὶ Ἀρηι συνῆ κερόεσσα Σελήνη,
μοίρης ἐντὸς ἐοῦσα, συνάπτη δ' αὐτίκα τοῖσδε,
ἐντὸς ἔχει κακίην"Αρεός τ' ἡδὲ Κρόνουν αἰνήν,
αἰνός τ' ἀνθρώπων ἔσεται βίος ἡδ' ἐλεεινός,
275 καὶ πενίη καὶ μοῖρα κακή· καὶ λάτρια ἔργα
πείσονται, βιότον τε δοπῆ λείψουσι πρόμοιροι.

F 38 Ἡνίκα δ' ἡ Κερόεσσα μέσον πόλον ἀμφιβε-
βῶσα

νυκτερινοῦ θέματος κατὰ μοῖραν ιοῦσα φαανθῆ,
Ἡέλιος τ' ἐπίκεντρος ἐν ἀρσενικοῖσι τόποισιν,
280 γεννῶσιν βασιλῆα, θεὸν βροτὸν ἀνθρώποισιν.

'Ἐρμείας δὲ μεσουρανέων, Τιτὰν δὲ σὺν
αὐτῇ θ' ἡ Κερόεσσα καθ' ὥρονόμοιο τυχοῦσα

ἥμερινοῦ θέματος, βασιληίδος ἐστὶ γενέθλη.

ταῦτα δέ τοι τελέουσιν, ἐπὴν ἐπίκεντροι ἔωσιν,
285 μηδένα τῶν ὀλοῦν κατεναυτίον ἔχθρὸν ἔχοντες.

IV 39 "Ην δ' ἐπὶ μαρτυρίην "Ἄρεως ἐλθοῦσ' Ἀφρο-
δίτη

ὅμμα βάλῃ πανταυγὲς ἐν ἡμερινῆσι λοχείαις,
ἐκ πυρὸς αὐχήσουσι τέχνας μέλανός τε σιδήρου,
ἄκμοσι δαιστοτύποις μεμελημένοι ἥδε καμίνῳ.

290 Ἐρυῆς δ' οἰκείοις ὅπότ' ἂν κατὰ κύκλα φανθῇ,
μαρτυρίη δὲ Κρόνοιο κατ' αἰθέρα τῷδε πελάζῃ,
δὴ τότε ὁήτορας ἄνδρας ἵδ' ἐν σοφίησιν ἀρίστους
ἔσσεσθαι δείκνυσι καὶ ἀστρολόγους θεοφήμους.

εἰ δὲ Σεληναίης ἐλικώπιδος ἀστατος ἀστὴρ
295 Ἐρυείαν σύμφωνον ἔχοι κατὰ κόσμου ἀταρπόν,
καὶ μούνη Κυθέρεια συνῆ καλῷ Φαέθοντι,
ὅπετηρας χρυσοῖο καὶ Ἰνδογενοῦς ἐλέφαντος
έργοπόνους δέξει καὶ ζωγραφίης μεδέοντας,
εὐφυέας θρηγωνή τε καὶ εύτυχέας κανονισμῶν
300 κοσμήτας, μάλα τοι πεπονημένα τεχνάζοντας.

Ζῆνα δ' ὅτ' ἂν φαέθοντα βάλῃ λαμπραυγέτις ἀκτὶς
Ἐρυείον, μίγδην τε διαλλάξωσιν ὁρισμούς,
δήτορας ἐμφαίνουσι βροτοὺς σοφίης τε κρατίστους
ξηλωτάς, τεύχει τε λόγων νεότητά τε λαμπρὴν

* * * * *

305 γραμματικὴν ἄσκησιν ἐνὶ στέρονοισιν ἔχοντας.

286—289=IV, 121—124. — 290 sq.=IV, 139 sq. — 292 sq.
=IV, 127 sq. — 294—300=IV, 146—152. — 301 sq.=IV,
201 sq. — 303=IV, 141. — 304 sq.=IV, 204 sq.

Μή νης δ' ἀμφίκερω σκολιὸς δρόμος ἡνίκ' ἀν
οφθῆ

"Αρεος ἀκτίνεσσι πόλου λοξεύματα βαίνων,
Στίλβων δ' ἀμφ' αὐτοῖς ἥ καὶ διάμετρος δραθῆ
ξαιδίῳ κόσμοιο, κακοὺς ληίστορας ἄνδρας
310 καὶ θυρέτρων δεινοὺς ἐπανοίκτορας ὁθνειάων,
κλεπτῆρας φαύλους υπντοπλανέας τελέουσιν·
οὗτοι φωρηθέντες ἐν ἀλλοτροίοισι μελάθροις·
εἰς συνοχὰς ἤξουσι σιδηρήεντά τε δεσμά,
εἴρητὰς δ' οἰκήσουσι φυλασσόμενοι ἀλύσεσσιν,
315 ἐν τε βίᾳ θάνατον λείψει κακοεργέι θυμῷ,
ἥ σφαγίοις ξίφεσιν δεδαγμένοι ἥ πελέκεσσιν,
ἥ βρόχον ἀγχονόωντα δι' αὐχένος ἐνδησαντες,
[ἥ διὰ λαιμοτόμου φάρυγος βίου αἷματι λείψει
σφουρμυλόεντα τράχηλον ἥ λιτόν ἀκροτομηθείς·]
320 πνεῦμά δ' ἐὸν λείψουσι πικρᾶς Μοίρας ὑπ' ἀνάγκας.

'Ηέλιος δὲ Κρόνοιο καὶ "Αρεος ἀστέρας ἀθρῶν
ἀκτινηβολίησι φαεσφόρου Οὐλύμποιο,
ναυσιβάτας δείκνυσι καὶ ὕδατος ἵστορας ἄνδρας,
πλωτάρχας σκαφέων, οἱ πολλάκι ναυφθορίησιν
325 χείματος ὁρυμένοιο βίου σώζονται δι' ἄλμης
νηχόμενοι Μοίρησιν ὑπὸ τρόμου ἐν πελάγεσσιν.
παμφαίνων δ' ἀστὴρ κυανοχρώτοιο Κρόνοιο
'Ηελίου σελάεσσιν ἀν' οὐρανὸν ἦν ισόμοιρος,
τηνίκα φυομέων βρεφέων γεννήτορα πρῶτον
330 μητέρος εἰς Ἀΐδην πέμψει νεκυηπόλος Αΐσα,
πτήματά τ' ἐκβάλλει πατρώια καὶ μέγαν ὄλβον,
καί τε κασιγνήτων θάνατον δρόσωσι προόντων,

306—317=IV, 478—489. — 318 sq.=IV, 50 sq. — 320=IV, 490.—321—338=IV, 395—413.

κάκ πολλῶν θανάτων πλοῦτον μέγαν αὐξήσουσιν.

ἢν δὲ Σεληναῖς ἀπίσισ τούτοις πελάξῃ

335 φωτὶ Κρόνου, μάρτυς δὲ ἐπὶ σήματι τῷδε γένηται

καὶ Πυρόεις, μήτηρ προτέρη πατρὸς οἰχετ' ἐς "Αιδην,

ἢ μογοστοκίῃ δεδαῆγμένη, ἢ ὑπὸ νούσου
αἷμαρησι γυναιξὶ φύσις κρύψι' ἄλγε' ἔδωκεν.

40   †*Hν Κρόνος ὠρονομῆ, Πν ρόεις δύνη δὲ κατ' ιθύν,*

340 + αἰλινος ὄστις ἀνήρ γε βιαιότατον μόρον ἔξει.

δούλους ποιήσει καὶ γονέων στερέσει.

ἢν δ' ἔτι καὶ Παφίη κατεναυτίον "Αρεος ἐλθη,

* * * *

καὶ ταύτην τετράγωνος ἔδοι Κρόνος ὑψόθεν ἐστῶς,
345 ἐκ δούλων δούλους τῆδε νόει ξυνέσει.

Ἵ Φαέθων τετράγωνον ἔδοι Κρόνον

* * * *

Ἐρμεῖας δέ τ' ἐφ' ὀρονόμου Μήνη τα
εύτυχὲς ἐσσεῖται τοῦτο θέμ' ἐκ γενεῆς,

* * * *

δόξη καὶ πλούτῳ καὶ φιλίαις μερόπων.

Eous θ' ἀ
‘Eouñs

* * * * *

*Μήνη δ' ἐκ συνόδοιο Κρόνου φίλον ἀγκαλίσαιτο,
εὐποίητους ὁέει καὶ μακαριστοτάτους.*

C 42 "Ην δὲ Κρόνος παρόδοισιν ἐπ'" Αρηὸς τόπου
ἔλθοι,

ψυχρὸς ἐών θερμοῖο, μολὼν τόπῳ οὐ καλοεργός,
355 ἔσσεται ἀνθρώποις πολλοῦ κακοῦ αἴτιος οὗτος.

λύπας γὰρ στονάκας τε βλάβας τ' ἄξει μερόπεσσιν.

"Αρης δ' ἐν παρόδοισι κατοπτεύσας Κρόνον αἰνὸν
ἐσθλὸς ἔφυ· κτήσεις δ' ἀγαθῶν καὶ νῦν δύπλαζει.

† Εἴρηται δρόμος οὐρανίος ἀπλανῶν τε πλάνων τε.

360 † Λοιπόν μοι Μοῦσαι δότ' ἀεισαι πλείονα τούτων
εἰς ἑτέραν βίβλον τῷδε μέτρῳ πρὸς ἔπος.

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε. [S.]

'Εξ ἀδύτων λερῶν βίβλων, βασιλεῦ Πτολεμαῖε,
καὶ κρυφίμων στηλῶν, ἃς ἥρατο πάνσοφος Ἐρμῆς
4 σύμβουλον πινυτῆς σοφίης Ἀσκληπιὸν εὔρων,
3 οὐρανίων τ' ἄστρων ἴδιαις ἔχαραξε προνοίαις
5 ἀντιτύπῳ ηρῷ ἀπομαξάμενος, κεκόμισται
ἀνθολόγου μούσης βλύζον δώρημα μελισσῶν,
ἥ διὰ νύκτα μέλαιναν ὑπ' οὐρανίων χοροῦ ἄστρων
μοιραίοισι μίτοισι λάλον τὸ μάθημα καθεῦδρον.
οὐ γάρ τις τοίης σοφίης ἔτ' ἐμήσατο κῦδος,
10 ἥ μοῦνος Πετόσιρις, ἐμοὶ πολὺ φίλτατος ἀνήρ·
οὐ βαιός κάματος δ' οὗτος, Πτολεμαῖε, πέφυκεν.

'Ανθρώπων γενέσεις, ἃς ἥραδε μυρίος αἰών,
ἐκ στομάτων λερῶν ὁ σοφώτατος εἶπεν "Ομηρος

χείλεσιν ἀμβροσίους καὶ νεκταρέη διανοίη

15 „φύλλα, τὰ μὲν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη

τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίνεται ὕρη·

ώς ἀνδρῶν γενεὴ ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.“

„μοῖραν δ' οὕτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.“

20 „ἄλλὰ τίν μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;“

μύθοις οὐρανίοισι φέρων παρέθηκ' ἀγελαῖα,

χάλκεα χρυσείοισιν, ἐπεὶ καὶ δόγματα θεῖα

οἵα κόχλῳ χρυσὸς περικείμενός ἐσθ', οὐδὲ χρυσὸς

κοσμεῖται κοχλίδεσσιν ἀλὸς περιπορφυρούσαις.

25 + Ἐν πᾶσιν μύθοις καὶ τῇ ἰδίῃ διανοίῃ

+ εἴρηται πραπίδων κάματος εὐσυνθέτῳ ἔργῳ.

28 + Ὡρη ἀκοιβοῦται δὲ βροτοῖσι τὰ δόγματα θεῖα,

27 + ἦν δ' ὕρην ψεύσῃ τι, συνεξάλισθεν ἅπαντα.

1 + Ἀστέρες ἐπ τὰ θεοὶ μὲν ἀν' οὐρανοῦ ἡέρα πουλύν,

30 + οἱ ξώνας κατέχουσιν ἄνω τὰς ἐπτὰ πόλοιο,

+ αἰῶνός τε γένος καὶ ἕξα φύσεως πολυμόρφου,

+ ξωδιακοῦ κύκλου σφαιρῶμ' ἄνα καγχαλώσιν

+ εἰνὶ ἰδίοις δρίοις ὑψώμασιν ἡδέ τ' ἐν οἴκοις.

+ Ζεύς, Ἄρης, Παφίη, Μήνη, Κρόνος, Ἡλιος, Ἔρημης.

* * * * *

235 + ἐν συνόδῳ, βασιλεῦ, μεγάλους παρέχει βασιλῆας.

+ αὐτίκα δ' ἐν συνόδῳ Μακεδὼν βασιλεὺς ἐγενήθη,

+ ὃν πινυταῖς πραπίδεσσιν ὁμοῦ σιήπτροις ἀνέδειξαν.

† καὶ σὺ δέ γ' ἐν συνόδῳ, ἀλλ' οὐκ αὐτῇ ἐνὶ ὥρῃ.
 † Ἡέλιος σατράπας μεσσουρὸν ἔων ἐπιδείξει,
 40 † καὶ στρατιῆς "Ἄρης ἡγήτορας οἶς ἐνὶ οἴκοις,
 † ἐν δ'" Ἀρεως οἴκοις καὶ Ζεὺς ἀπέφηνε δικαστάς.
 † καὶ τούτων δὲ ἔκαστος, ὅτ' ἂν ἐπίκεντρον αὐτὰ
 φῶτα,
 † ἦν δ' ἀτόνως λεύσειε, συνεξάλισθεν ἄπαντα.

---

3   "Ως ὅτ' ἂν ἐν μεγάλοις τοῖς σχήμασι καλὸν ἀθρόησῃ
 45 ἀστὴρ ἀργαλέος, ὑπὸ βασιάνῳ ὄμματι θραύσει,
 οὔτως ἀργαλέοις ἀστὴρ καλὸς ὄμματ' ἐποίσει
 ἦτετράγωνος ἐών τοῖς σχήμασιν ἦδιάμετρος.

---

4   "Αντολίην ζητῶν καὶ τὴν φάσιν ἐν συναφῆσιν,
 νυκτερινὸν δείμαυνε Κρόνον καὶ ἐῶν" Ἀρη.
 50 ἀρχαὶ γὰρ τούτῳ πάμπταν τελέθουσιν ἀηδεῖς.
 ὡς πυρὸς αἰθομένου στυγεραὶ φλόγες εἰσὶν ἐν ὕλῃ
 λάβρῳ ἐπιγινομένου   *   *   *
 *   *   *   καὶ σβέννυνται εὐθὺ παρὸς ἀκμήν,
 *   *   *   *   *   .   *
 ἦν δ' ἐσίδη Παφίην, οὐ μαίνεται, ἀλλὰ κενοῦται.
 τοῦ δὲ Κρόνον τάροβει αἰεὶ κατὰ πάντα τελευτήν.
 55 ψυχρὸς γάρ τε πέλει   *   *   *

            *   τῇδε Κρόνοιο βολὴ καὶ πήγυνται αἰεὶ¹
 ὄψιμος· εἰ δ' ἄμφω δι' ἔριν περὶ κέντρον ἔωσιν,
 ἔνθ' ἀκαταστασίαι καὶ πῆμ' ἐπὶ πήματι δεινῷ.
 ἦν στείχωσι δ' ὁ μοῦ συνόδοις ἦεις ἐνα χῶρον,
 εὐκρασίῃ χαίρουσι καὶ οὐκέτι δῆριν ἔχουσιν.
 60 Θερμότατος γὰρ ἐών ψυχρῷ ἀνακίρναται "Ἄρης,
 ψυχροτάτη δὲ Κρόνοιο βολὴ ὑποθάλπεται" Ἀρει.

---

5 Μειλίχιος Κρονίδης κατὰ πάντα Κρόνῳ
συνοδεύων

σύν τ' ἄστροις πᾶσιν, πλὴν Ἡελίου καιοεργοῦ,
σὺν κείνῳ γὰρ ἐὼν λύει πατρώιον οἶκον
65 καὶ φυγάδας τένχει καὶ ἐνὶ ξενίησιν ἀλήτας.

---

6 Ἡέλιος Παφίη κοινούμενός ἐστι κάκιστος·
ξῆλον, δυσγαμίην, ἐγκλήματα, υβριν, ἀνάγκην,
καὶ ψόγον ἐν λέκτροις, ἀσχήμονά τ' ἀλλοπρόσαλλον

* * * * *

---

7 Καὶ δύνων Κρονίδης ἡ καὶ ὑπόγειος ὑπάρχων

70 λαμπροτέρας πρήξεις εἰν ἀλλοδαποῖσι τόποισιν,
εὐπορίην δηλοῦ τε καὶ ὀψίτυχόν τινα πίστιν.

---

8 Ἡν δ' ἐσορῇ Στίλβοντ' Ἄρης ἐπὶ τέρματος
αἴης,

θησαυροὺς ἐπέδειξε, καὶ ἐκ χθονὸς ὅλβον ἔδωκεν.

---

9 Ἄστοργος θυμοῦσιν ἀεὶ ὀλοώτατος Ἄρης
75 μὴ καθορῶν Κρονίδην, μηδ' εὐπλόκαμον Κυθέρειαν.

---

10 Οὗτος γὰρ κακός ἐστιν, ὅταν δ' ἐπίκεντρος ὁδεύων
ὅσσ' ἀνέχων λεύσση καταλαμπομένην Ἀφροδίτην,
*

11 Πᾶς ἀστὴρ πέλετ' ἡὲ πανήμερος ἡὲ πονηρὸς
ἐν γενεῇ· φαῦλος δ' ὅτε οἱ παλίνορθοις ἐπαγθεῖς
80 εἰς ἰδίην χώρην αὐτὸς κατ' ἐπέμβασιν ἔλθοι.

---

12 Ἀργαλέων ἄστρων δυνατῶς γίγνωσκε τὰ δῶρα.

---

13 ἐν δὲ τέκνοισι μόνοις ἀγνώμονέσι εἰσι δοτῆρες·
καὶ διδόασι γονὴν ἵδε πένθιμον ὅμμασι δάκρυ.

IV. 14 Ἀρης καὶ Στήλβων, σύμφωνα τὰ κέντρα λα-
χόντες,

85 ὑψηλούς, δρήστας, μεγαλόφρονας ἡδὲ βιαίους,
πταιόντας τόλμη καὶ σφαλλομένους ἐπὶ δόξῃ·
ἥτοι γὰρ πολάσει συνελαυνόμενοι βεβάρηνται,
ἢ ἀλόγους μέμψεις ὑπενεγκάμενοι πεπάτηνται,
ἢ ἐπάτρην φεύγονται διωκόμενοι παρ' ἔκαστα.
90 ἦν δὲ Κρόνος τούτῳ τῷ σχήματι μάρτυς ἐπέλθη,
τὸν δρησμὸν λύσας δόξαν παλίνορθον ἔδωκεν,
καὶ χειμῶνι πικρῷ γλυκερὴν ἐπέχευε γαλήνην.

---

15 Ἐρμείας πακότεχνος ὁμοῦ καὶ πυρβόλος Ἀρης,
ἢ δύνοντες ὁμοῦ ἢ καὶ ὑπόγειοι ἐόντες,

* * * * *

96 ὄλβῳ γὰρ πίσυνοι καὶ τεύχεσι θωρηχθέντες

95 ἐλπίσιν ἀπλήστοις μεγάλας ἀρχὰς μελετῶσιν·

97 οὐρανίοις δ' ἄστροις μέγ' ἀειψόμενοι ἀτῶνται,
ἢ δ' ἄστρων ψαύσαντες ἐὴν διὰ πίστιν ἄπιστον

οὐρανίησι βολαῖς ὡς ἀστέρες ἄφνω ἔλαμψαν,

οὐρανίησι βολαῖς ὡς ἀστέρες ἥλιθον ὑπ' ὄφνην.

---

16 Καὶ Παφίη δύνοντας κακή, ὡς λοιγιος Ἀρης·

101 ἀλλ' ὁ μὲν ἀλγύνει ψυχὴν καὶ σῶμα βρότειον,

ἡ Παφίη δὲ πικρὴ καὶ βάσκανός ἐστ' ἐπὶ λέκτροις.

---

17 Ἐρυθρὰς καὶ Παφίη ἰδίαις μοίρησι ταπεινοὶ^{*}
ξυρομένους κεφαλὰς μίμους ὅχλοισι γελοίων^{*}

18 Οὐ καλός ἐστιν Ἀρης καὶ ἐπεμβαίνων Ἀφροδίτη.

106 ξήλους γὰρ τεύχει φοβερούς, καὶ φάρμακα δεινά,
καὶ κρύφιμα στομάχων ἀλγήματα καὶ νόσου ἄρθρων.

19 Ἡμερός ἐστιν Ἀρης ἐπὶ τὸν Δία πάντοτε ἄκεντος.

20 Αὐξιφαῆς δ' ἀγαθὴ κατὰ πάντα πέψυκε Σελήνη,

110 ἦν φεύγοντα Κρόνον ἐπὶ τὸν Δία πρῶτον ἵκηται·
καὶ λείποντα καλή, δόποτε ἀν Παφίη συνοδεύῃ·
μεῖον δ' ἦμερον μεστὴ πρὸς Ἀρηα κακίστη.

Πλησιφαῆς Μήνη ἐπὶ τὸν Κρόνον ἐστὶν ἀριστη.

πλοῦτον γὰρ πουλὺν παρέχει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ δόξῃ.

21 Πλησιφαῆς δ' ἀκτῖσιν ἀπορρείουσα Κρόνοιο
116 ψυχαῖς πλαξιμένους, ἔξιστα μένους διανοίης,
σαρκῶν ἐξ ἰδίων ἀπογενομένους, ιεροῖσιν
θυμῷ μορμύροντας ἐπίψιογον εἰς νόσου ὀργήν,
βωμολόχους δ' ιερεῖς, τιμαῖς θείησι προφήτας.

22 Ἡέλιον Μήνη δόποτε ἀν συναφῆσι καθεύδοι,
121 ἀρχῆσιν πλοῦτον παρέχει πενίην ἐπάγουσα.

οὐκ ἰδικὴν γὰρ ἔχει φάσιν ἡ θεός, ἀλλά τιν' αὐγὴν
κείδον' ἀπ' Ἡέλιοι δανείζεται, οὐ μόνιμον φῶς.
Μήνη δ' ὡς σχομένη περ ἀπώλεσεν, ὅσσον ἔλησιν,

125 οὗτω καὶ πλούτῳ πενίην ἐπέθηκε φέρουσα,
ἀντιτύπῳ νεμέσει ἀποδωκαμένη τὸ δάνειον.

23 Σύνδεσμος Μήνης ὁ λοώτατός ἐστι βροτοῖσιν·
κῆν λύσῃ δὲ φάσιν τὰ τελέσματά γ', οὗτος ἔφυσεν
πτωχόν, χερνήτην ταλαιπείριον ἡδέ τ' ἀλήτην.

24 Ἡελίου κέντροισιν "Ἄρης διάμετρος ὑπάρχων
131 τέκνοις καὶ γενέτησι μάχας ἥδ' ἄστατον δογήν·
καὶ διάμετρος "Ἄρης εὑρῷν μοίρησι Σελήνην,
δεσμά, βρόχους, εἰρητάς, πολέμους, ἀσχήμονα θωήν·
ἢν δ' ἀπόκεντρος "Ἄρης μοιρῶν ἵδιων διάμε-
τρος,

135 μιμηλὰς τέχνας, καμάτους πυρὸς ἥδε σιδήρου·
καὶ Παφίη διάμετρος "Ἄρης οὐ σώφρονα μοιχόν.

25 *   *   *   *   *   *

καμπτομένοις ξώοις ὅτ' ἂν εὐρήσῃς ποτὲ φῶτα,
138 Ἐρμείαν σκέπτον, | μεθοδεύεται εἰ τότ' ἐκεῖνος 139
139 σχήματι τῆς Παφίης. | Θηλυνόμενος γὰρ ἐκεῖνος 138
140 κοσμεῖτ' ἀρσενόθηλυς ἐὼν πέπλοισι γυναικῶν,
καὶ τούτων χάρισιν δαμνᾷ θυμέλησιν ἐραστάς·
εἰ δὲ γυναικὸς ἔη, πολύκοινον ἔτευξεν ἐταίρην,
μουσωδόν, σοβαρήν, πολλοὺς τήκουσαν ἐραστάς.

26 Εἰ δ' "Ἄρην ὑπόγειον ἔχων φαίνοιτό τις ἀνήρ,
145 καὶ σὺν τῷδε γένοιτο ιοβλέφαρος Κυθέρεια,
καλοβάτην σχοίνοισί τ' ἐπ' ἡερόφοιτον ἔθηκαν,
"Ικαρον αἰθέριον πτερούγων δίχα καὶ δίχα κηροῦ·
ἢν δ' ἐσίδη Τιτάν φαέθων, ἐπὶ γαῖαν ἀφῆκαν.

27 "Ην δ' εῦρης Μήνην αἰεὶ δύνουσαν ἐφ' ὑγροῖς,
 150 πρὸς Κρόνον ἐρχομένην ἡ δύνουσαν τὰ βόρεια,
 ἄνθρωποι θύνουσαν ὁρῶνται ναυτίλοι ὑγρήν,
 ὃν ὁδός ἔστιν ὕδωρ, οἱ δ' ἀστέρες εἰσὶν ὁδηγοί,
 ἥνιοχοι δ' ἄνεμοι, καὶ κύματα μακρὰ κέλευθα.

ἡν δ' ἐσίδης ξώις ἐν ὅλισθηροισι τὰ πέντε,
 155 Καρκίνῳ, Τριγώνῳ ἡδ' Ἰχθύσι τοῖσιν ἀφώνοις,
 δύνοντας καθ' ὕδωρ δεσμευομένους Φ' ὑπὸ μαξῶν
 * * * * *

κυανέω πελάγει δ' ὑπουργεται, ἡύτε δελφίν,
 σφόγγους ἐκ βυθίων πουλυτρήτους ἀνερευνῶν.

28 'Ἐν δ' ἵδεις οὕσης Παφίης ἄμμα 'Ἐρυμάωνι,
 160 ἡ τρητοῖς καλάμοις ὑπὸ πνεύμασιν ἄσμα μελωδεῖ,
 ἡ νομίφη σύριγγι φίλην κεφαλὴν ἐπισείει,
 ἄλλῳ δ' ἐκ στομάτων κελαδεῖ μυκήματα σάλπιγξ,
 ωδὸς δ' ἄσει πίθαιρις νευρένδετος ἐν παλάμησιν,
 ἄλλῳ δ' ἀρμονίην χαλκώματα πληκτὰ παρέξει.
 165 ἀλλ' ὅτ' ἀν ἡ Παφίη 'Ἐρυμῆ στείχουσα συνοικῆ,
 'Ἐρμείασο τόποισιν ἀγαλλομένη, ἐπὶ κάροι
 αἰόλλειν μορφὰς ἡ χρώμασι τῇδέ γ' ἔδωκεν
 ἡ πολλοῖσι μίτοις ἡ πλάσμασιν ἡ ποτε ηρῷ.

ἡν δ' ἐπάνω φέρεται μετὰ Ἡελίοιο Σελήνη,
 170 ἥνιοχος καμπτῆρα διερχόμενος, φιλονείκως
 ἐπταμένων πάλων τετράξυγον ἄρμα διώκων,
 καὶ νύσση σύρδην ἐπινίκιον ἵππον ἐλαύνων.

ἡν δὲ Σεληναῖη ὑψωμ' ἀνιοῦσα σὺν 'Ἐρυμῆ
 αὐξιφαῆς κατίδοι κλυτὸν Ἡλιον' Θεανίτην,
 175 ἵξω χρησαμένην τέχνην καλάμοις τ' ἀναφαίνει,
 καὶ ταύτην ἵρηξ ὠκύπτερος οὖ ποτε λείπει.

"Ἄρεα δ' εἰ γνοίης ἀκρονύκτιον ὄβριμοεργόν,
 καὶ σὺν τῷδε Κρόνον τε καὶ 'Ἐρυμήν παρεόντα,

ἀράμενοι παλάμαις ὑπὸ τύμπανα φάσγανον ὁξὺ
180 μιμοῦνται δυσαγῆ Κυβελίου ἔνθεον["]Αττιν.

ἢν δ"["]Αρης ξώοις ἐπὶ φωλεύονσι τὰ κέντρα
ξυνὰ Ζηνὶ λαχὼν κατίδη Κρόνον ὄνθ' ὑπόγειον,
διξιτόμους τεύχει, παραβαλλομένους, ἐπαοιδούς,
ξητοῦντας θάνατον κακοδαιμονα καὶ μόρον αὔτως
185 ἀσπίδος αἰνομανοῦς πλατυαύχενος, ἡδ' ἄρ' ἐχίδνης
διψάδος αἴμοβόρου φοβερὸν θάνατον προκαλοῦντας,
Τανταλικὴ κολάσει ὑπὸ γαμφηλῆσιν ὄδοισιν
ἰὸν ἐρευγομένης ἐπιδίψιον ἄσθματι δεινῷ.

εἰ δ' αὔξουσα τύχῃ μεσσουρανέονσα Σελήνη
190 καὶ διάμετρος["]Αρης σύν τ' Ἡελίῳ ὑπόγειος,
φρυγομένων σαρκῶν ὑποτήκεται ἔμπυρος ἀνήρ.

καὶ δύνων Πυρόεις, δπότ' ἀν Κρόνος ὀρονο-
μῆση,
σαρκοβόροις θηρσὶν παρέχει γεννώμενον ἄνδρα.
ἢ γὰρ ὃς καπρίοιο ὑπέστη λευκὸν ὄδόντα,
195 ἢ γναμπτοί σφ' ὄνυχες λαιμὸν διόρυξαν ὄρεσσιν
πορδάλιος στικτῆς ἡὲ βλοσυροῖο λέοντος.

ἡνίκα δ' ἡ βασίλεια μέση συνέχοιτο Σελήνη
"Αρεος ἡδὲ Κρόνον συλλαμπομένη ἴσομοιρος,
τῷ μὲν ἔδωκε βρόχον, τῷ δ' αὖ βυθόν, ὡς δὲ μελά-
θρων

200 πολλάκις ἢ πτώσεις ἢ χώματα προσκυλίσασα
πληγίδων ἀπέρηξε βίη συνθλωμένω ὄστα.

29 † *Mή λαθέτω σε Κρόνος ισομοιρήσας Αφροδίτη,*

† τέκνω μὲν τεύχων Πελοπήιου ἡὲ Θυέστην,
† ἡὲ καὶ εἰς ἄλλην ἀσεβῆ υἱὸν Ιουάστην,
205 † πολλάκι δὲ προγόνους καὶ μητρονιῆσιν ἔμιξεν,
† ἡδὲ κασιγνήτοις ἐπάγει ὁμογάστριον εύνήν.

† ἐνθάδε μοι, βασιλεῦ, τῷ σχῆματι γίγνεο μάρτυς,
† γνωρίζων γενεῇ τοὺς Ἀρσινόης ὑμεναίους.

30 Χαιρεῖ τοι Τιτὴν μὲν ἐπ' ἀρσενικοῦσι τόποισιν,
210 γήθει δ' αὖ Μήνη πάλι θηλυτέροισιν ἐν οἴκοις.
εἰ δ' ᾧ μ φωτούτους ἐνὶ θηλυτέροισι καθεύ-

ροις,

εὔνοῦχον σὺ νόει ταλαπείριον ἡὲ κίναιδον,
ἴστοις, ἡλακάταις μιμούμενον ἔργα γυναικῶν.

εἰ δὲ γυναῖκα λάβοις εἰνάροσε νικοῖσιν ἔχονταν
215 Μήνην Ἡέλιον τε, νόει τὸ σχῆμα ὅ τι δηλοῖ·
ἀνδρῶν ἔργα τέλεσσε γυναιξὶ συνευνάξουσα.

31 Νυκτερινὸς δὲ Κρόνος δόπταν ὑπόγειος ὑπάρχη,
καὶ δέ τ' Ἀρην ἐσίδοις γε μεσουρανέοντα ἄνωθεν,
ἀπλώσας παλάμησιν ἐπὶ ξύλου ὑψόθι σῶμα
220 οἰωνοῖσι βιορήν ἐπανιπταμένοις ἐπέδειξεν,
μοίρης νευροτόμου ἐσφιγμένος ἄκρα σιδήρῳ.

32 † Τὴν Μήνην σκέπτου, εἰ τῆνος ἐνὶ οἴκῳ,
† καὶ νεῦρης τοῦτον φωλευόμενον διάμετρον,
† καὶ φυγάδας σὺ νόει καὶ ἀτιμήτους διὰ πάντων.

33 Αὐξιφαῆς Μήνη θεομὸν διάμετρον "Ἀρηα-
226 ἥν προφύγη, λίην ψυχρήν τ' ἀκτῖνα Κρόνοιο,
Ζεὺς δὲ τρίγωνος ἔη ἐν σχῆματι τῷδέ γε μάρτυς,
τὸν βίον αὐτὸς ἔχων ἦ καὶ ιαθορῶν διάμετρος,
ἡλικίῃ μὲν πρῶτα μέγαν, περιμήνεα θῆκεν,
230 ὁφθαλμοῖσι χαρωπὸν ἕδ' ὁφρύσιν εῦ ἀραρίαις,
[μηχανικὸν σὺ νόει τε πολύτροπον ἦ πολύτλητον,]
[οῖκον μὲν φθείροντα πατρώιον, ἥδε τ' ἀλιτρόν,
ὅς σκεδάσας ὄλβον πενίην δαπάνησι διώκει,]

τὴν δ' ἰδίην ἀκμὴν φιλέοντι δίδωσιν ἐραστῇ,
 235 τὴν δ' ἄλλου ὥρην αὐτὸς ποθέων ἀγαπήσει,
 ζηλώσει δούλην δ', ἢ ψάλτριαν, ἢ πολύκοινον,
 ἔχθροὺς δ' ἐκπτώσσει, τοῖς κρείττοσιν ἀντιφερόζων,
 καὶ πάτρης εἰξει, ἡδ' ἐν ἑείνῃ διατρίψει,
 καὶ πλαστῆσι γραφαῖς ἀπελαύνεται ἄλλοσε γαίης
 240 εἰς στεινὸν ξωῆς λύπης μέτα, ταῖς ἐπὶ τέχναις
 ἄλλοτρίαις τε γραφαῖς ἐπιτέρπεται, ἢ δίχα λύπης
 εὐτραπέλοισι γραφαῖς τερπνὸν βίοτον διοδεύει.

---

34 Ἡνίκα δ' ἂν Μήνη Ἐρυμῆ στίλβοντι συνάπτῃ,
 φήτορα σημαίνει, καὶ ὁ ἐν μελέτῃσι σοφιστήν,
 245 εῦγράμμου πινυτόν τ', ἐν γυμνασίοις τ' ἵσον Ἐρυμῆ.

---

35 Συορπίος, Αἴγονερως καὶ Καρκίνος ἡδ' ἄρδ
 οι Ἰχθῦς
 ἐκ φολίδων πολλῶν συγκείμενοι εἰσι τὸ σῶμα,
 καὶ λεπίδων πολλῶν λεπτῶν θ' ἄμα καὶ πολυχρό-
 μων.

ἐν τούτοισι τυχὼν Πρέσβυς καὶ λοίγιος Ἄρης
 250 καὶ Μήνη κεραὴ καὶ γλαυκιόσα Κυθήρη
 ψώρην καὶ λέπρην, ἀλφούς, λειχῆνας ἔτευξαν.
 κεντρωθὲὶς δ' Ἄρης ἦν πως φαίνοιτο σὺν Ἐρυμῇ
 Ἡελίον οἶκῳ καθορώμενος, ἔχθρὸς ἐπ' ἔχθρῷ,
 ὁφθαλμὸν βλάπτει, εἰ μέν θ' ἔνα φωσφόρον ἀθροῖ.
 255 εἰ δ' ἄμφω κατίδοιτ', ἀλαὸν καὶ πηρὸν ἔθηκεν.

---

36 Εἰ δ' ἀγαθὸς σωτὴρ φαεσίμβροτος οὐράνιος Ζεὺς
 αὐξιφαοῦς Μήνης ὑποδέξεται ἴερὸν ὅμμα,
 ἀρχῇ καὶ πίστει καὶ τιμαῖς ἐστεφάνωσεν,
 εἵμασι πορφυρέοις τε φέρει κοσμούμενον ἄνδρα.

---

37 Ὁ Κρόνος Ἐρμεὶς κατέκων Κριοῦ ἐνὶ οἴκῳ,
 261 ἦν Μήνην ἐσίδη ψυχαῖς ἀνιοῦσαν ἔαυτῆς,
 ὡρούμον τε ιρατῆσι, βραβεὺς τοῦ πνεύματος αὐτός,
 τραυλὸν ἐνὶ γλώσσῃ, ἀχαρίστατον εἶδος ἔχοντα,
 ταῖς ἀκοῇσι βαρὺν καὶ τοῖς ποσὶν ἥδε καὶ ἄρθροις,
 265 [ἀστρολόγον πινυτὸν καὶ δήτορα καὶ φιλόμουσον,
 δυνθμοῖς καὶ μέτρων ποιήμασιν εὔστοχον ἄνδρα,
 σχήμασιν εὐθαρσῆ καὶ χρώμασιν ἀπρονόητον,]
 [πουλύγαμον, τέκνοισιν ἐπάδυνον ἥδε πολύτλαν,]
 εῦμουσον, λιγυρόν, φιλοπαίγμονα τῇ διαινοίη,
 270 [οὗ πόρος ἐστὶ φύσις, ἥδ' αὖ φύσις ἐστὶν ὁ δαιμῶν,
 καὶ σοφίησι λόγων φυσικῶν βίοτον μεθοδεύων,]
 ξωῆς καὶ μούσης εὐσύνθετον εἰς τὸ νοῆσαι
 ἀνθολόγοισι τροφαῖς ἥδ' εἰνὶ ἰδίησι μελίσσαις.

---

38 Εὔσφυρος Ἐρμεὶς ἦν Ζηνὶ μόνῳ συνοδεύη,
 275 εὔπορος ἀκριβής τε φύσει, κυκλῶν τὸ νόμισμα·
 σμικρολόγος γὰρ ἐὼν πολλοῖσι τόκοις ἀναβαίνει,
 φειδωλός, ψηφών τε φιλάργυρος ἥδε δανειστής.
 ἐν δὲ τρίταις χώρῃσιν ἀφ' ὡρούμοιο τυχήσας
 ἀγρευτῆρι λίνῳ ἀνεφέλκεται ἐξ ἀλὸς ἱχθύν.
 280 εἰ δ' "Ἄρην ἐσίδοις θυμούμενον ἐκ διαμέτρου,
 καὶ δολίοισι βρόχοις ὀρεσίτροφα πάντα κυνηγεῖ.

---

39 Ἡν Παφίην εὔρης περιπλεξαμένην τὸν "Ἄρην,
 μοιχοὺς καὶ λάγνους καὶ παντοπαθεῖς ἐποίησεν.

---

40 Ἐν Παφίης οἰκοῖς δὲ Ζεὺς ἐπίδοξος ὑπάρχει,
 285 καὶ δ' οὔτως παρέχει, ἦν καὶ ἐπίδοξα τὰ φῶτα·
 IV [ἀφνειοί, μεγάλοι, περικαλλέες, ὅμμασι γαῦροι,
 λευκοί, καὶ ξανθοῖσιν ἐπαντέλλοντες ἰούλοις,
 εὐπρόσιτοι, γλυκεροί, σοβαροί, χαρίεντες ἀοιδοί,

εῦθικτοι, πινυτοί, εὐσχήμονες, ἀρχικυνηγοί,
290 οὐχὶ μόνον ξώων θηρήτορες, ἀλλὰ γυναικῶν,
δισσολόγοι, δίγαμοι, δίγονοί θ' ἂμα καὶ διπολῖται,
* φαινόμενοι πᾶσιν μακαριζόμενοί τε.]

† καὶ πάτρῃ χαιρούσι, καὶ ἐν ξείνοισι βιοῦσιν.
† τιμῶνται συνεχῶς ἡδ' ἐξ ἀλόχων ἀγαπῶνται.
295 † αὐχοῦσιν στεφάνοις, φιλίαις γήθουσιν ἀνάκτων.
† μαδρυρίαις δόξησί τ' ἀγαλλόμενοι σελαγεῦνται,
† πενθερικοῖς θαλάμοισι διωκόμενοι καθορῶνται,
† ἡ κλοπίμως φθείρουσι λέχη ίδίων συνεφήβων.

[καν ἄστει φαίνονται, ίδ' ἐν στρατιῆσιν ὁρῶνται.]

41 Ἡν δέ τ' ἔχη σύνδεσμον ἐπ' Ἡέλιόν ποτε Μήνη,
301 ἐκ πενίης πλοῦτεῖ τε καὶ εἰς πενίην ἀνακάμπτει.
δόξαν ἔχει τέχνης Ἐκατησίου εἴνεκα πέρδονς,
καὶ μαγικῇ συνέσει πέπιθεν τὰ πνεύματα φεύγειν,
καὶ κρυφίμαις βίβλοις ἐπαγαλλόμενος περιείργει.
305 πίστεις μὲν παρέχει σοβαραῖς μεγάλησι γυναιξίν,
ἐκ δὲ τύχης μικρῆς ἐπὶ μείζονα πίστιν ὀδεύει.

κῆν εὗρη Μήνη μετὰ τὴν λύσιν ἀστέρας ἐσθλούς,
309 σιτοδόται, πτίσται, μὴ φειδόμενοι φιλοτίμως
308 ὄλβον καὶ πλοῦτον καὶ χρήματα χρυσοφορητὰ
310 εἰς βυθόν, εἰς ἀνέμους διαπαιζόμενοι δαπανῶσιν,
καιροῖσιν πάμπαν, τὸ πλέον δὲ περισσὰ διδόντες
λείπονται πάντων ἐλεούμενοι οὐδὲν ἔχοντες.

42 Τὰς αὐτὰς δυνάμεις εἴτ' ἀνδράσιν εἴτε γυναιξὶν
σκεπτόμενος προλέγω, ὥρη δὲ φύσιν διορίζει.
315 ἀλλὰ καὶ ὡς ἐρέω τοῖς σχήμασι καὶ τὰ γυναικῶν.

σώφρονας ἡ Παφίη οἶκοις ίδίοις, μετὰ Ζηνὸς
εὔμόρφους, πινυτάς τ', ἦν καὶ Στέλβοντα καθ-
εύοη.

καὶ πόρνας ὁ Κρόνος ἀσχήμονα ἔργα τελούσας,

ἐν διθύροις αἰεί τε προϊσταμένας ἀναφανδόν.

320 τετράποσιν ξώοισιν εἰ ἦ στεέχουσα Σελήνη,
εἰ καὶ τὴν ὥρην ἐν τετραπόδεσσι καθεύροις,
ἀρρήτοις ἔργοισι μιαίνεται, ἡύτ' ἐπ' ἔργοις
ἐκ στομάτων αἰσχροῖς διαβαλλομένη κακοφήμως.

εἰ δ' Ἀρης ἡοῦς γε μεσουρανέοιτο, λογίζουν,
325 ἦ πολλοῖς μήτηρ ἐπὶ δάκρυσιν ἔστεν' ἄτεκνος.

εἰ δὲ Κρόνος Παφίην ἰδίοις οἶκοισι καθεύροι,
καὶ φάσκη τίκτειν ἐκ νηδύος, οὐ ποτε τίκτει,
ψευδομένη δ' ὡδῖνας ἀνώδυνος ἔστιν ἄτεκνος,
ἄλλοτρίην τε γονὴν ὑποβαλλομένη κακοτέχνως
330 καὶ κλίνασα δέμας στείρα λοχός ἐστ' ἐπὶ κλίνης,
καὶ πλαστὴ μήτηρ ἐσκήψατο τὴν φάσιν ἀγνῶς.

IV43 Ἄρεα καὶ Παφίην συναφαῖς εὑροῦσα Σελήνη
Ἡλίοιο τόποις ἦ καὶ Στίλβοντος ἐν οἴκοις,

335 ἵν διάμετρον ἔχῃ δυοφερὴν ἀκτῖνα Κρόνοιο,
ἰσχνὴν καὶ λυπρήν, κακοπρήγμονα καὶ κακόβουλον,
αὐδτηρήν, προπετῆ, πολυπρήγμονα, βάσιανον αἰεί,
εὔκνιστον, πρόλαλον καὶ βληχρήν καὶ φιλόνεικον,
λυσσάδα, ξηλότυπον καὶ ἀγνώμονα καὶ περίεργον,
πῆμα λυγρῷ γαμέτῃ συναλιξόμενον κακοῆθες.
340 ἀλλ' ὑπὸ τῆς Παφίης ἀμβλυνομένη μεταβάλλει.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΥ.

Ηφαιστίωνος τοῦ Θηβαίου ἐκ τοῦ πρώτου περὶ τῶν
καταρχῶν : ἐκ τῶν Δωροθέου.

Κριός.

Αρχαίη Βαβυλὼν Τυρίου Βήλου πόλισμα,
ὅστατα δ' Αρραβίης, γείτων χθονὸς Αἰγύπτου.

Ταῦρος.

Θηρὶ δ' ὑπέστρωται κλίμα Μηδικὸν Αρραβίη τε,
ἥδε καὶ εὐβάλοιο καλὸν πέδον Αἰγύπτου.

Δίδυμοι.

Ἔστι δὲ φωνῆν κλίμα Καππαδοκῶν ὑπὸ τῷδε,
ἥδε τε Περραιβῶν καὶ Φοινίκων θεοτεύκτων.

Καρνίνος.

Τῷ δ' ὑπὸ Θρηίκων τε καὶ Αἴθιόπων κλίμα κεῖται.

Λέων.

Τῷ δ' ὑπόκειθ' Ελλὰς Φρυγίη δ' ἄμα καὶ στόμα Πόντου.

Παρθένος.

Τῇ δ' ὑπὸ πᾶσα Ρόδος καὶ Κυκλάδες ἄμμιγα νῆσοι,
10 καὶ δρυὸς ὥγυγίης ἄκρ' Αρκάδες ἄνδρες ἔδοντες,
καὶ βαθυδινήταο μέγας δόος Ωκεανοῖο,
καὶ κλίμ' Αχαιαπὸν ἔσπε λακωνίδος ἥδε λακώνων.

Ζυγός.

* * * κλίμα Κυρήνης ὑπὸ χηλαῖς,
Ιταλίη χώρη τε πέλει πλάστιγγας ὑπ' αὐτάς.

Συνορπίος.

15 *   *   *   ὑπὸ δ' αὐτῷ ἐπλετο πᾶσα
Καρχηδὼν Τυρίνης Διδοῦς ὑπὸ δωμῆθεῖσα,
Ἄμμωνος Λιβύη, σύν τ' οἰδματι Σικελίη χθῶν.

Τοξότης.

"Ἐστρωται δ' ὑπὸ τῷδε βαθυπλούτων κλίμα Γάλλων,
καὶ Κρήτη Κρονίδαι Διὸς τροφός, ἥχι τε μύστης
20 ἀρπαγίμης ὑμέναιος ἔφυν ιρατερῆς Εὐρώπης·
τῷ δ' ὑπὸ Κιμμερίη τέταται χθῶν ἡ πανέρημος.

'Ἐκ τῶν τοῦ αὐτοῦ Δωροθέου περὶ ὁρίων.

Κριός.

"Ἐξ δ' ὁρίων ἐπέχει μοίρας Φαέθων ἐνὶ τούτῳ
τὰς πρώτας, μετέπειτα δ' ἵσας λάχεν ἡ Κυθέρεια,
οκτὼ δὲ Στίλβων τρίτατος, Πυρόεις δέ τε πέντε·
25 τὰς δ' ὑπολειπομένας ἔλαχεν Φαίνων ἵσα Θούρω.

Ταῦρος.

'Οκτὼ δ' ἔλλαχε τὰς πρώτας μοίρας Κυθέρεια
ἐν τούτῳ· Στίλβων δὲ μετ' αὐτὴν ἔλλαχε μοίρας
δὶς τρεῖς, καὶ Φαέθων ἔλαχ' οκτώ, πέντε δὲ Φαίνων·
τὰς δ' ὑπολειπομένας ἔλαχεν Πυρόεις μετὰ τούσδε.

Δίδυμοι.

30 Στίλβων ἐν τούτῳ προτέρας ἐξ ἔλλαχε μοίρας,
τὰς δ' ἵσας Φαέθων, τριτάτη Παφίη λάχε πέντε,
ἐπτὰ δὲ θοῦρος"Αρης, ἐξ δ' αὖ Φαίνων μετέπειτα.

Καρυίνος.

'Ἐπτὰ δὲ τὰς προτέρας ὁρίων μοίρας λάχε Θοῦρος
ἐν τούτῳ, μετέπειτα καὶ ἐξ λάχεν ἡ Κυθέρεια,
35 τὰς δ' ἵσας Ἔρμης, φαέθων Ζεὺς ἐπτὰ μετ' αὐτόν,
δὶς δὲ δύω πυμάτας ἔλαχε Κρόνος ἀγκυλομήτης.

Λέων.

"Ἐξ δ' ἐπέχει Φαέθων προτέρας μοίρας ἐνὶ τούτῳ,

πέντε δ' ἔχει Παφίη· Φαινων δ' ἔχει ἐπτὰ μετ' αὐτήν,
ἔξ δ' ἔχει Ἐρμείας, πυμάτας δ' ἔξ ἐλλαχεν"Αρης.

Παρθένος.

40 Ἐπτὰ δὲ τὰς προτέρας ἐλαχε Στίλβων πάλι ταύτης,
καὶ δέκα Κύπρις ἔχει μοίρας, Φαέθων δὲ μετ' αὐτὴν
τέσσαρας, ἐπτὰ δ' "Αρης· πυμάτας δύο δ' ἐλλαχε
Φαινων.

Ζυγός.

"Εξ δ' ὁρίων μοίρας ἐλαχεν Φαινων ἐνὶ τούτῳ,
ὄκτὼ δὲ στίλβων ἀστήρ μέγας Ἐρμάωνος,
45 ἐπτὰ δὲ Ζεὺς φαέθων, Παφίη δ' ἵσας λάχεν ἐπτά·
τὰς δ' ὑπολειπομένας δισσὰς λάχεν"Αρεος ἀστήρ.

Σηορπίος.

Ἐπτὰ δέ τοι μοίρας ὁρίων Πυρόεις λάχε τούτου,
τέσσαρας αὖ Παφίη, ὄκτὼ Στίλβων, μετέπειτα
πέντε Ζεὺς φαέθων, πυμάτας δ' ἔξ ἐλλαχε Φαινων.

Τοξότης.

50 Λώδεια δὲ προτέρας Φαέθων μοίρας λάχε τούτου,
πέντε δέ τοι Παφίη· τρίτατος στίλβων μετὰ τούσδε
τέσσαρας Ἐρμείας ἐλαχεν, Φαινων δέ τε πέντε·
τὰς δ' ὑπολειπομένας"Αρης λάχε δὶς δύο μοίρας.

Αἰγόκερως.

Ἐπτὰ δὲ τὰς πρώτας ἐλαχε Στίλβων πάλι μοίρας,
55 ἐπτὰ δέ τοι Φαέθων, δὶς τέσσαρας ἡ Κυθέρεια,
Φαινων δὶς δύ' ἔχει, πυμάτας δ' "Αρης ἵσα τούτῳ.

Τριδροχόος.

Ἐπτὰ δὲ τὰς προτέρας Ἐρμῆς λάχεν· εἶτα μετ' αὐτὸν
ἔξ μοίρας Κύπρις· Φαέθων μετέπειτα λάχ' ἐπτά·
πέντε δὲ θοῦρος"Αρης, πυμάτας δὲ Κρόνος λάχε πέντε.

Ιχθύες.

60 Λώδεια δὲ προτέρας μοίρας λάχε Κύπρις ἀπάσας,

δὶς δὲ δύω Φαέθων, Στίλβων τρεῖς, ἐννέα Θοῦρος·
τὰς δ' ὑπολειπομένας δισσὰς Φαίνων λάχε μοίρας.

Δωροθέου περὶ τριγώνων.

Κοιὸς χαιτήεις τε Λέων τόξοιό τε Ρυτὴρ
ἡματος Ἡελίοιο, Λιὸς δέ τε νυκτὸς ἔσιν
65 ἀλλάγδην· αἰνὸς δὲ Κρόνος τριτάτην λάχεν αἴσαν
Ταύρου· Παρθενικῆς δὲ καὶ Αἴγονερω ορατέουσιν
ἡματος Ἀφρογενῆς, νυκτὸς δέ τε δῖα Σελήνη,
καὶ τρίταος μετὰ τοῖσι θεὸς πολέμουσιν ἀνάσσων·
ἐν δέ νν Παρθενικῇ Μαίης προσλάμβανε ποῦρον.
70 ἐν Διδύμοις Ζυγῷ τε καὶ Τδροχόῳ ορυόεντι
ἡμάτιος Φαίνων, ἀτὰρ ἐννυχος Ἀργειφόντης·
τούτων δ' ὑστατίην Κρονίδης μοιρήσατο τάξιν.
Καρκίνουν αὐτε λάχεν καὶ Σκορπίουν ἥδε τε λοισθους
Ἴχθύας ἡματίη Κύπροις, Πυρόεις δέ τε νυκτές,
75 καὶ μετὰ τοὺς ἐλικῶπις ἔχει βασίλισσα Σελήνη.

Τοῦ αὐτοῦ ἐν οἷς χαίρουντι τόποις οἱ ἀστέρες.

Αἰρετοὶ ἐκ τούτων μᾶλλον Κρόνος εἰν Τδροχῆι,
Ζεὺς δ' ἐνὶ Τοξευτῇ, καὶ Σκορπίῳ ἥδεται Ἀρης·
Κύπροις δ' ἐν Ταύρῳ γάνυται γόνον, ἐν δέ νν Κούρῃ
Ἐρμείας· εἶς δ' ἔστι δόμος φωστῆρος ἐκάστου.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὑψωμάτων.

80 Ἡέλιος Κριοῦ κατ' ἐννέα καὶ δέκα μοίρας
ὑψοῦται, Μήνη δὲ περὶ τριτάτην Ταύροιο,
εἰκοστῇ δὲ μιῇ Ζυγοῦ Κρόνος· Αἴγιοχος δὲ
Καρκίνουν ἐν δεκαπέντε, καθ' ἐβδομάδας δὲ τετάρτας
Ἀρης Αἴγονερω, περὶ δ' ἐννέα τρισσάκι Κύπροις
85 Ἴχθύσι, Παρθενικῆς δὲ τρίτην κατὰ πεντάδα Ἐρμῆς·
αἱ δὲ ταπεινώσεις ὑψώμασιν ἐν διαμέτρῳ.

ΕΚ ΤΩΝ ANNOTBΙΩΝΟΣ.

Περὶ μοίρας ὕδροσκοπούσης ὡς Ἀννουβίων ἐν τοῖς
ἔλεγείοις.

Ωρονόμου δὲ μάθοις ὥρην ἄτερ ἀστράσιν ἄλλοις
σκεπτόμενος Μήνην καὶ μέγαν Ἡέλιον·
ἡμερινὴ γενέσει μὲν ἀπ' Ἡελίοιο, νοήσας
90 οἶκου δεσπόζων ἔνθα βέβηκε θεός·
κεῖθεν δὲ στοιχηδὸν ἀριθμηθήμεναι ἀστρα
μέχρι Σεληναίης ἀστέρος ἴσταμένου·
πάντα δ' ἀπ' Ἡελίοιο διέκβαλε τοῦτον ἀριθμόν,
εἰς ὅ τι δ' ἂν λήξῃ, κεῖθι καὶ ὥρονόμος.
95 χρὴ δὲ Σεληναίης προτέρης ἀνελέσθαι ἀριθμόν,
ὥρην νυκτερινὴν σκεπτόμενον θέματος·
εἰ δέ κεν Ἡέλιος ὀλίγας μοίρας ἔχῃ ἀστρων,
χρὴ τετράγωνά θ' ὁρᾶν καὶ διάμετρα τόπων.

In meinem Verlage ist nun vollständig erschienen und in allen Buchhandlungen zu haben:

Reallexikon des classischen Alterthums für Gymnasien.

Im Verein mit mehreren Schulmännern herausgegeben
von

Dr. Friedrich Lübker,

Director des Gymnasiums in Parchim.

Vollständig in einem Bande von 65½ Bogen gr. Lexikon-Format.

Preis broschirt 3 Thlr. 12 Ngr.

Das Bedürfniß eines compendiösen Realwörterbuchs über die in Schulen gelesenen griechischen und lateinischen Classiker für die Hand der Jugend ist so vielseitig ausgesprochen worden, daß die unterzeichnete Verlagshandlung den wiederholst an sie ergangenen Aufforderungen, zur Veröffentlichung eines solchen die Hand zu bieten, nicht länger widerstreben möchte. Es mußte bei der Herstellung derselben eine Hauptaufgabe sein, den Umfang des Werkes möglichst zu beschränken und doch durch eine sparsame compresse Einrichtung des Drucks die nötige Vollständigkeit zu erreichen, um dem Schüler unserer höheren Lehranstalten über alle in seinem Bereich liegenden Gegenstände des classischen Alterthums, soweit er sich darüber nicht in den gewöhnlichen griechischen und lateinischen Wörterbüchern unterrichten kann, die gesuchte Auskunft zu geben. Es war deshalb erforderlich, in der ganzen Behandlungsweise lediglich den Zweck als maßgebend zu betrachten, den Studien unserer Schüler und eben damit dem unmittelbaren Nutzen der Schule zu dienen. Dies war im Wesentlichen eine Beschränkung des Inhalts auf die für unsere in Gymnasien unterrichtete Jugend wissenswürdigen Theile und Seiten des Alterthums, auf den Bereich der vorzugsweise in Schulen gelesenen Classiker, auf alle diejenigen Gebiete und Gegenstände des Alterthums, deren Verständniß dem jungen Leser so recht anschaulich und fruchtbar gemacht werden kann. Es galt also vor allen Dingen, einerseits die rechte Lesung der großen Alten selbst zu unterstützen, andererseits von kleinen Punkten aus einen Überblick über größere Partheien und eine Einficht in den Zusammenhang des antiken Lebens und Denkens zu vermitteln. Aus diesem Grunde mußte der Herausgeber bemüht sein, eine Menge vereinzelter und eben darum anhaltslos verschwindender Notizen in Ein größeres Ganze zusammenzufassen, was nur bei den geographischen Artikeln weniger zu

erreichen stand, da hier eine kurze Orientirung über Lage und Bedeutung eines Orts oft vollkommen genügt, eine Verweisung aber auf das größere Ganze, dem es angehört, unnöthigen Raum in Anspruch nimmt und beim Gebrauche unbequem ist. So sind die zusammenfassenden Artikel, wie Baukünstler, Belagerung, Bildhauer, Bücherwesen, Disciplina militaris, Divinatio, Epos, Erziehung, Exercitus, Geographia, Grammatiker, Historia, Judicia, Kleidung, Komödia, lyrische Poesie, Mahlzeiten, Musica, Mythologie, Opfer, Priester, Proceß (attischer), Πρόσοδοι, Religion, Schauspiele, Schulwesen, Staatsformen, Sternbilder, Tragoedia, Vectigal, Volkslied, Winde, Zauberer entstanden. Aus demselben Grunde wird auch von einigen Kriegen, wie den punischen, dem peloponnesischen, dem trojanischen &c., eine Uebersicht gegeben.

Zur Ausführung des Unternehmens ist dem Herausgeber die Mitwirkung tüchtiger Mitarbeiter in erfreulichem Maße zu Theil geworden: Hr. Director Classen in Frankfurt a. M. lieferte die Artikel Brutus, Julius Cäsar und Pompejus; — die Herren Rector Eckstein und Dr. H. Keil in Halle eine Reihe von Beiträgen aus der römischen Literaturgeschichte; Herr Corrector Dr. Hudemann in Leer aus der griechischen und römischen Geschichte; Herr Dr. Jessen in Kiel griechische Literaturgeschichte und Geschichte (auch einige lateinische, wie Cicero); — Herr Dr. Pfizner in Parchim bearbeitete sämmtliche Artikel aus den griechischen und römischen Kriegsalterthümern; Herr Professor Dr. Rein in Eisenach die römischen Rechts-, Staats- und Privatalterthümer; Herr Prof. Siefert in Altona die alte Geographie; Herr Corrector Stoll in Weilburg die antike Religion und Mythologie und die epische und lyrische Poesie der Griechen; Herr Prof. Dr. Wisschel in Eisenach übernahm das Fach der dramatischen Literatur und Kunst; Herr Gymnasiallehrer Zelle in Greifenberg bearbeitete die griechischen Staats- und Privatalterthümer, während der Herausgeber endlich eine Anzahl der allgemeinen und zusammenfassenden Artikel, ferner fast alle Beiträge aus der Geschichte der Philosophie, literarhistorische und andere Artikel geliefert hat, die zur Ergänzung der eintretenden Lücken erforderlich waren. Zur Veranschaulichung der wichtigsten Gegenstände aus dem Leben, der Culturgeschichte, der Topographie u. s. w. sind bie und da Illustrationen beigegeben worden, so weit es die Rücksicht auf einen billigen Preis nur irgend zuließ.

Die bereits erschienenen günstigen Beurtheilungen in der Zeitschrift für Gymnasialwesen 1853 S. 709 ff., in dem Literar. Centralblatte 1854 Nr. 12, in den Heidelberger Jahrbüchern der Literatur 1854 Nr. 44, in der Allgemeinen Schulzeitung 1854 Nr. 114, in der Zeitschrift für österreichische Gymnasiasten 1854 u. s. w. lassen die unterzeichnete Verlagshandlung auf eine rege Theilnahme für das nun vollständige Werk wu so sicherer rechnen, als sie einen außerordentlich billigen Preis dafür gestellt hat und außerdem gern bereit ist, bei 10 auf einmal bestellten Exemplaren ein Freiexemplar zu liefern.

ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΕΡΑΣΗΝΟΥ

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

NICOMACHI GERASENI PYTHAGOREI

INTRODVCTIONIS ARITHMETICAE LIBRI II.

RECENSVIT

RICARDVS HOCHE.

ACCEDVNT CODICIS CIZENSIS PROBLEMATA
ARITHMETICA.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI. ●

MDCCCLXVI.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI.

PRAEFATIO.

Nicomachi Geraseni introductionem arithmeticam postquam Christianus Wechelius Parisiis anno MDXXXVIII primum edidit, huius saeculi anno XVII Fridericus Astius Theologumenorum Arithmeticae editioni suae ad exemplum Parisiense recognitam et codicum mss. Monacensium ope emendatam subiunxit adnotationibusque latis et verbosis instruxit. qua in editione cum multos locos quos editio principis ineptissimis mendis et corruptelis foedatos praebuerat correctos obserri qui neget nemo sit, Astii tamen quam ad Nicomachi textum in melius reficiendum adhibuit ars neque sanitatis neque constantiae laude digna potest iudicari. conjunctionem enim quae inter codices et editionem Parisiensem intercederet cum nihil curaret omnesque qui ipsi praesto erant libros paris existimaret, accidit ut uniuscuiusque scripturas ad arbitrium in textum reciperet, quin etiam codice *m* (238), Monacensium longe optimo, quia cum editione Wechelianâ saepius congrueret, paene plane neglecto codicem *μ* (76) quem minimi habendum esse qui semel inspexerit consentiet aequa ac codicem *S* (482) multo meliorem sequeretur. neque minus errauit Astius, cum eas quas Nicomachus ex Platonis aliorumque scriptis adfert sententias, quia memoriter saepissime scriptorum dicta apud ueteres laudari uidetur ignorasse, ad illorum libros emendare studeret; atque maior eorum est numerus locorum quos, cum Nicomachi textum ad sermonis Platonici elegantiam quamuis omnium dissuadente codicum consensu redigere

conaretur, hac ipsa re corrupit et uitiauit, immemor interesse aliquid inter Platonem et arithmeticum nostrum quem post quinque fere saecula regio barbara genuit.*⁾ primus tamen Nicomachi in Germania Astius restituit memoriam.

Neque defuerunt qui eius uestigia premerent. libello enim scholastico scholae episcopalis Cizensis huius saeculi anno XVIII Godofredus Müllerus addidit „particulam nonam notitiae et recensionis codicum mss. qui in bibliotheca episcopatus Numburgo-Cizensis asseruantur“ in qua scripturam codicis Cizensis quem, „cum omnia fere bona cum codicibus Monacensibus haberet communia, immo nonnulla sibi propria“, dignum iudicauit „qui in lucem protraheretur inque numerum codicum mss. iam cognitorum recipere“[“], cum editionis Astianae lectione

^{*)} Ne de Nicomachi uita et aetate omnino tacere uidear, hoc loco quae pro certo dici possunt proponam. Gerasis in urbe Iudeae prope Bostram sita natum esse auctorem nostrum testatur Io. Philoponi scholion ad arithmeticæ Nicomacheæ libri I inscriptionem; ast ubi uixerit, ne suspicari quidem possumus. anno fere centesimo post Chr. n. eum floruisse haec testimonia nobis probant: Nicomachus cum laudet Thrasyllo mathematicum (enchoridion harmon. I p. 24: *καὶ ποσεντησάμεθα τὴν Πυθαγορικὸν κανόνος κατατουὴν ἀνοιβῶς κατὰ τὸ βούλημα τοῦ διδασκάλου συντετελεσμένην οὐχ ὡς Ἐρατοσθένης παρήκουσεν ἢ Θράσυλλος, ἀλλ’ ὡς ὁ Λοκρὸς Τίμαιος πτλ.*), quem Tiberii temporibus uixisse Tacitus et Suetonius tradunt (Suet. Tib. XIV. — Tac. Ann. VI, 20 et 22. — cf. Iunenal. sat. VI, 576: *numeri Thrasylli.* — Dio Cass. LV, 11), ipse ignoratur a Theone Smyrnaeo, qui Thrasylli et omnium fere priorum scriptorum mathematicorum saepius (de Musica II p. 74; XXXV p. 137; XXXVI p. 145 ed. Bullialdus) mentionem facit; Apuleium autem Madaurensem, quem Antoninorum tempore scripsisse constat, Nicomachi arithmeticam „latino sermone translatam Romanis obtulisse lectitandam“ Cassiodorus narrat (lib. de arithm. sub fin.). — praeter introductionem arithmeticam extat Nicomachi ἔγχειρίδιον ἀριθμοτιῆς, quod I. Meursius Lugd. Bat. 1616 et M. Meibomius Amstelod. 1652 ediderunt. — Fragm. Nicom. de Pythagora apud Iambl. de uita Pyth. cap. 35. p. 492 Kiesl. — Theologumena Arithmeticæ quae uocantur Nicomacho falso adscribuntur a Photio (cod. 187, p. 142 Beck.) qui introductionem nostram ab arithmeticæ Nicomachi ipsa distinguit.

comparauit. quam collationem cum non sine industria insti-
tueret Müllerus, tanta tamen erat eius imperitia, ut non
solum quae esset inter libros mss., in primis inter Cizensem et
Monacensem 76 (μ) necessitudo eum plane effugeret, sed
etiam ut „*uero simile, immo credibite*“ ei uideretur „*libra-
rium cui codex ille debetur plura exempla contulisse et
hinc eorum lectiones quae ipsi probarentur in exemplum
suum transtulisse.*“ recte tamen uidit ab homine Graeco eo-
que docto codicem *C* esse scriptum multosque locos qui in
editione Wecheliana et in Astii codicibus corrupti leguntur
in libro Cizensi castigatos et emendatos paeberi.

Quam Mülleri codicis *C* recensionem post decem annos
secutum est „*specimen arithmeticae Nicomacheae*“ quod
Carolus Nobbius Lipsiensis libris mss. quos Astius igno-
rauerat Norimbergensi et Guelferbytano in comparationem
uocatis anno MDCCCLXXVIII edidit. cum neque codicem Cizen-
sem neque Mülleri opusculum — quod Lipsiae et typis
expressum erat et uenumdabatur — cognouisset, Nobbius in
primi libri capitibus tribus primis quae sola in publicum pro-
tulit lectioni Astianae codicum suorum scholia et scripturae
discrepantiam subiungere satis habuit neque ex auctoris
cuiusdam Halensis anonymi adparatu quem recognoscendum
acceperat magnum percepit fructum. (quae ante hos quatuor
annos Nobbius „*externi cuiusdam philologi ad repostum illud
opusculum relapsus*“ edidit codicum *NI* ad primum librum
scholia maiore sunt uilitate, quam quae ullum ad Nicomachi
arithmeticam emendandam usum praebere possint.)

Is erat adparatus quo adiutus, antequam Ioannis Philo-
poni commentarium edere pararem, Nicomachum oblata occa-
sione ipse denuo recensui (in programmate Gymnasii Wetfla-
riensis a. MDCCCLXII) codicis Cizensis praestantiam in lectio-
num discrepantia in primis secutus. sed hunc quoque librum
multum abesse ab archetypi textu non potuit fieri, quin paullo
post intellegerem. Sauppii enim, u. cl., benevolentia mihi
contigit, ut codice illo Gottingensi de quo in praefatione ad
scholiorum Ioanneorum editionem meam plura locutus sum
uti mihi liceret, non antiquissimo solum — decimi est saeculi,
cum reliqui omnes post saec. XIII. scripti sint — sed tanto inter-
vallo omnium praestantissimo, ut hunc quoad fieri posset praeter

ceteros in hac noua Nicomachi editione mihi adhibendum esse statim adpareret. neque cum codicem Gottingensem cum editione Parisiensi ceterisque qui mihi praesto erant libris compararem, potuit me fugere omnes Nicomachi codices in duo descendere genera quae hoc schemate dilucidissime lectori propnere posse mihi uideor:

archetypus			
gen. I		gen. II	
$G_1 m$	P	$C\mu$	$G_2 S H [N] \Gamma$

est autem librorum index hic:

$G =$ cod. Gottingensis, saeculi decimi, membranaceus in 4⁰, foliorum num. 266, nitidissime scriptus, titulis minio adiectis, continet Nicomachi introductionem cum Ioannis Philoponi commentario quibus Theodori Protocensoris additum est scholion. (de codicis historia cf. praef. ad Ioann. Phil. edit. meam p. 1.)

$G_2 =$ manus altera, multo recentior, quae codicis scripturam ad alterius generis exemplum corredit.

$m =$ cod. Monacensis 238, saec. XIV, chartaceus in 4⁰, fol. num. 19, exaratus a Boemundo Canonico, continet libri primi capita I—XIX $\pi\varrho\circ\varsigma\tau\tilde{\omega}\tilde{\lambda}\omega$. (cf. Aretin, Beiträge zur Geschichte und Litteratur. IV. p. 586. 1805.)

$P =$ editio Wecheliana, Parisiis 1538 in 4⁰. — ex satis antiquo generis I libro ab homine minus perito descriptam esse hanc editionem typographi errores indicant. cum enim G , ut unum adferam exemplum, litterarum β et $\varkappa$ ubi ante δ positae sunt eandem fere praebeat formam (u), in P quoque saepius β pro $\varkappa$, $\varkappa$ pro β ponitur, ut legatur: $\xi\kappa\delta\omega\mu\circ\varsigma$ cet. in bibliotheca imperiali quatuordecim asseruantur codices Nicomachi, omnes recentiores, quorum nullum cum editione Wecheliana congruere Fridericus Mattius, vir doctissimus, qui libros illos inspexit, me certiore fecit.

$C =$ cod. Cizensis exeunte saec. XIV aut ineunte XV scriptus, chartaceus formae maxima, continet Nicomachum in fol. 33, praeterea Ioannis Philoponi scholiorum recen-

sionem alteram et ea problemata quae huic adiecta sunt editioni. (cf. Mülleri notitiam et recensionem codd. Ciz. part. IX. Lipsiae 1818. 8; et Praef. ad Io. Phil. p. 1.)

C₂ = manus altera.

μ = cod. Monacensis 76, saec. XVI, chartaceus formae maxime, summa incuria et neglegentia scriptus, de quo cf. Aretin II. p. 41 (1804). — ex cod. *C* cuius errores cum suis coniuentes praebet descriptum esse hunc librum ueri simillimum mihi uidetur.

S = cod. Monacensis 482, saec. XIII aut XIV, manu diversa, bombycinus in 4⁰, fol. 252; a fol. 96 Nicomachum continet, multis notis interlinearibus et marginalibus. (cf. Aretin VIII. p. 521. 1805 *)

S₂ = manus altera.

H = cod. Hamburgensis, saec. XVI, chartaceus form. max., ab Holstenio bibliothecae Hamburgensi traditus, ex libro Romano aut Tolosano diligentissime transcriptus. (cf. Leben des Gelehrten Lucac Holstenii. Hamburg. 1723. p. 7, 44, 94.)

[*N* = cod. Norimbergensis, exente saec. XIV aut in eunte XV, bombycinus in 4⁰, de quo uide Nobbii specimen 1828. p. 5 et eiusdem edit. schol. 1862. p. 3. — libri ipsius inspiciendi copia mihi non facta est.]

Γ = cod. Guelferbytanus, saec. XV aut XVI, chartaceus form. max., neglegentissime scriptus neque dignus quem nisi paucis locis adhiberem. (cf. Nobbii spec. p. 6. — edit. schol. p. 3.)

quibus accedit

Ast. = editio Astiana, Lips. 1817, 8⁰, de qua supra dixi.

Neque minoris paene momenti quam codices ipsi habenda erant ea quae ad Nicomachi libros explanandos et ipsius interpretes ueteres et alii scriptores arithmeticci graeci adtulerunt; quorum notae hae sunt:

Iambl. = Ἰαμβλίχου Χαλκιδέως . . . περὶ τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς . . . λόγος τέταρτος.

*) In paginae primae margine superiore leguntur *Xεπροηγοῦ κτλ.* quae per errorem in fine huius editionis posita sunt (p. 147).

ed. Samuel. Tennulius. Dauentriae CICICLXVIII in 4°.
(accedit Ioach. Camerarii explicatio in Nicomachum.
Dauentr. 1667 in 4°.)

Io. Phil. = *Iωάννου γραμματικοῦ Αλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου εἰς τὸ πρῶτον τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς.* primum ed. Ric. Hoche. Lips. 1864 in 4°. — cum scholia Ioannea in alterum Nicomachi librum nondum sint edita, codices ipsos inspexi:

Io. Phil. I = scholiorum Ioann. recensio prior quam praebent codd. *GH*.

Io. Phil. II = recensio altera codicis *C*.

Soter. = *Toῦ κυρίου Σωτῆρού τοῦ φιλοσόφου σχόλια εἰς τὸ δητὸν τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς ἀριθμητικῆς τό· χρησιμεύει δὲ εἰς τε τὴν Πλάτωνος ψυχογονίαν καὶ εἰς τὰ ἀριθμητικὰ διαστήματα πάντα* [II, 2, 3]. ineditum, in cod. *H*.

Theodor. = *Σχόλιον Θεοδώρου Πρωτοκένσωρος* in cod. *G*, a me editum in praef. ad Ioann. Phil. schol. I p. XIV.

Io. Pedias. = *Iωάννου τοῦ Πεδιασῆμον σύνοψις μετρήσεως καὶ μεοισμοῦ γῆς*, adhuc inedita, de qua Friedleinus Onolsbacensis disseruit in Iahnii nou. annalibus XCII. p. 366—83 (1865). praeter eos quos ibi (p. 371, 372) descripsit locos in Ioannis Pedias. codicibus Monacensibus nullos qui ad Nicomachi arithmeticam pertinerent se reperisse Friedleinus pro ea quae in ipso est humanitate me docuit.

Schol. *NG* = Scholia codicum Norimbergensis et Guelferbytani in librum primum quae Carolus Nobbius edidit Lips. 1828 (in specimine arithm. Nicom.) et 1862. 8.

Schol. *C* = Scholia codicis Cizensis ad libr. II, 26, 27, a me edita in libello scholastico Wetflariae 1863. 4.

Boëth. = *Diui Anitii Manlii Seuerini Boëtii (!) Arithmetica duobus discreta libris adiecto commentario mysticam numerorum applicationem perstringente declarata.* Vaenundatur apud Simonem Colinaeum e regione scholae Decretorum. Parisiis MDXXI. Fol.

quibus accedunt praeter Euclidis elementorum libros:

Theon. == Θέωνος Σμυρναίου . . . τῶν κατὰ ἀριθμητικὴν χοησίμων εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος ἀνάγνωσιν. cum Bullialdi interpretatione latina ed. I. I. de Gelder. Lugd. Batau. 1827. 8.

Psell. == Μιχ. Κωνστ. Ψέλλου σύνταγμα εἰς τὰς τέσσαρας μαθηματικὰς ἐπιστήμας, ἀριθμητικὴν πτλ. ed. G. Xylander. Basil. 1556. Fol.

quae Cassiodorus et Martianus Capella (nupt. libr. VII) de arithmeticā scripserunt ad Nicomachi opus emendandum uel interpretandum nullius sunt momenti.

Qui adparatus cum parui non sit aestimandus, quin perfectus sit, multum tamen abest. latent enim adhuc in bibliothecarum puluere non solum ea quae Asclepius Trallianus ad Nicomachum scripsit scholia (cf. Fabric. bibl. gr. tom. IV. p. 5. — C. Miller, Catalogue des MSS. Grecs de la Bibl. de l'Escurial. Nr. 248. — de scholiorum Asclepii et Ioannis Philoponi in cod. μ condicione cf. Aretin II. p. 41 seq. 1804; VIII. p. 521 seq. 1805.), sed etiam libellum quo Arabs ille doctissimus Thabet ben Korrah Abu l'Hassan saeculo nono Nicomachi introductionem interpretatus est qui in lucem proferret nondum extitit. (cf. Casiri, bibl. arab. hisp. Escurial. T. I. p. 390. — Nesselmann, Geschichte der Algebra bei den Griechen. p. 43 et 222.)

Codicem Gottingensem me in hac editione praeter ceteros secutum esse iam supra dixi; ceterorum librorum lectionem uariam ut totam adderem non erat ex consilio, sed tamen editionis Parisiensis et codicum *mCSH* non erunt multa quae desideres. libri autem primi capitibus I—III, ut quae intercederet inter codices necessitudo lectori adpareret, plenam lectionum discrepantiam subiunxi. neque ab ea quae in codice *G* reperitur scribendi ratione nisi graibus commotum caussis me abscessisse quis est qui uitio mihi uertat? scripsi igitur *ἴσος* *), *ἐνάς*, *ἐνατος* (*ἐνναάς* *P* *ἐννεάς* codd. recentiores: — errauit B. Hase in Henr. Stephani thesauro s. u. *ἐνάς*),

*) in *C* ubique legitur *ἴσος* quae scriptura in problematis recipienda erat.

cet. neque correxi eos locos quibus in *G* leguntur δυεῖν, αἰεῖ, ἐάν pro ἄν, quibusque coniunctiones ἐάν et οὐταν cum indicatiuo uel optatiuo ex graecitatis recentioris more coniunctae reperiuntur; non recepi quae apud alias auctores non leguntur διάς, μίγμα, κύβος cet. — ea quae aut ex libris deterioribus recepi aut ex coniectura scripsi litteris minutis expressa sunt, quae delenda uidentur uncis inclusa.

De numerorum notis pauca sunt addenda. in codice *G* numeri cardinales qui uocantur aut litteris uulgaribus puris aut lineola directa superscripta significantur: α uel ᾱ, β uel ῥ̄ (ᾱ, β̄ ed. *P*), lineola obliqua (ᾱ', β̄') nusquam adscribitur. neque in ceteris quos inspxi codicibus nisi in recentissimis *Hμ* (raro in *m* qui saepius codicum *CS* rationem sequitur) hanc numerorum notam nunc usitatam reperi; codd. *CS* aut nullum aut hoc signum ~ exhibent. milia singula (τοντέστιν ἐντὸς μνημάδων I, 16, 3. cf. Hultsch, prolegg. ad metrol. script. I, 173) lineola obliqua infra adposita in codicibus recentioribus notantur, cum *G* hanc quoque notam fere ubique omittat. minime igitur mihi erat dubitandum ad eam quam in Ioannis Philoponi scholiis edendis secutus sum rationem redire, ut numeros cardinales ab 1 ad 900 litteris puris significarem, numeris milium lineolam obliquam infra praefigerem (α, β, . . . ω, θ — ᾱ, β̄, . . . θ̄). numeros ordinales quos dicimus codex *G* aut uerbo integro sine ullo scripturae compendio significant (δέκατος) aut eisdem quibus numeros cardinales notat litteris puris (ι = δέκατος) aut litteris linea directa distinctis exitum uerbi supra adscribit: ιος, κδ̄^{ον}, γδ̄^ω, γ̄ᾱ, λᾱ^ω cet. rationem similem codices reliqui sequuntur, ut *m CS* sic scribant: β̄^{ος}, λᾱ^{ον}, μ̄^ω, ν̄^{ον} cet. eodem modo numeri multiplicatiui sic scribuntur: τετράκις = δ (*G*) = δ^{τετράκις} (*G*) = δ^{τετράκις} (*CS*) = δ^{τετράκις} (*CS*). quam Fridericus Hultschius adhibet scripturam (cf. scriptor. metrol. I. prolegg. p. 174) δ̄' = τέταρτον, nusquam reperi neque probandum mihi hoc signum; recte enim cum inoneret uir doctissimus lineas duas oblique a sinistra ad dextram ductas pro ον poni: τ̄' = τόν, περιττ̄' = περιττόν, fugit tamen eum syllabae ον accentu non distinctae unam tantum lineolam esse compendium: τριτ'

= τρίτον, ἄρτι = ἄρτιον, lineis autem duabus a dextra ad sinistram ductis finem εῖν notari: εἰπ' = εἰπεῖν, ut β'' quod Hultschius esse uult δεύτερον uel δύστον sit δυεῖν. his de caassis scribendum esse censeo γος, δορ, εκτις cet., qua ex scriptura hunc percipimus fructum haud leuissimum, ut eas quoque fracturas quarum numerator est multiplus binis numerorum signis significare possimus: οξ ξδα = ἐπτακαιείκοσι ἑξηκοστοτέταρτα (= τρίτον καὶ δωδέκατον καὶ ἑκατοστοενηκοστοδεύτερον. cf. Probl. 6. $\frac{27}{64} = \frac{1}{3} + \frac{1}{12} + \frac{1}{192}$. — quod in problematis proposui signum G = pro ἡμισυ ex cod. Cizensi adsumptum est.

De codicis *C* problematis quae, postquam abhinc tres annos in Gymnasii Wetfletiensis annalibus primum edidi, non indigna iudicauit quae huic Arithmeticae Nicomacheae editioni subicerem plura mihi non sunt addenda; neque de eorum auctoribus praeter ea quae Thomas Reinesius, olim codicis possessor (cf. praef. ad Io. Phil. p. I.), cuius notas addidi et Fabricius in bibl. gr. adulterunt habeo quae praemittam. quin primum Diogeni Cynico recte adscribi nequeat, neminem dubitaturum esse existimo.

Scrib. Vesaliae Kal. Jul. a. MDCCCLXVI.

Ricardus Hoche.

Ed.

Par.

p. 3 ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΕΡΑΣΗΝΟΤ
ΠΤΘΑΓΟΡΙΚΟΤ
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΤΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

5 α. Οἱ παλαιοὶ καὶ πρῶτοι μεθοδεύσαντες ἐπι- 1
στήμην κατάρξαντος Πυθαγόρου ὀρίζοντο φιλοσο-
φίαν εἶναι φιλίαν σοφίας, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα
ἔμφαίνει, τῷν πρὸ Πυθαγόρου πάντων σοφῶν κα-
λονμένων συγκεχυμένῳ ὀνόματι, ὥσπερ καὶ τέκτων
10 καὶ σκυτοτόμος καὶ κυβερνήτης καὶ ἀπλῶς ὁ τέχνης
τινὸς ἢ δημιουργίας ἔμπειρος· ἀλλ' ὁ γε Πυθαγό-

I. Ioannis Alex. Philoponi Schol. α—ιβ. — Iamblich.
Chalcid. p. 1—5. — Anitii Manlii Seuerini Boëthii Arithm.
I. 1. — Scholia codd. *NT* in Nobbii spec. p. 7—10.

1. ΓΕΡΑΣΙΝΟΤ *P* — 2. ΠΤΘ. *GmH* ΠΤΘΑ-
ΓΟΡΕΙΟΤ *NT*, om. *PCμ* — 3. εἰςαγωγῆς om. *PN*, Boëth.
εἰςαγωγὴ τ/// ἀρ. *G₁*; τ in σ mut. *G₂* εἰςαγωγὴ τῆς ἀριθμ. τη-
μητικῆς εἰςαγωγὴ *S* τοῦ Γερασ. ἀριθμητικῆς εἰςαγω-
γῆς πρῶτον βιβλίον μ cf. libri II titulum. II, 21, 1. II, 29,
δ. inser. tuentur Iambl. (περὶ τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς
εἰςαγωγῆς λόγ. δ); Io. Phil. (εἰς τὸ πρῶτον τῆς Νικ. ἀριθ-
μητικῆς εἰςαγωγῆς). — 4. εἰς //// δύο *G* εἰς τὰ δύο τη-
μητικῆς εἰςαγωγῆς). — 5. 6. ὀρίσαντο *H* — 9. συνκεχ. *P* — ὥσπερ τέκτ. *C* —
10. ἀπλῶς] πᾶς add. *CuSHG*

ρας συστείλας πάντων τὸ ὄνομα ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος
ἐπιστήμην καὶ κατάληψιν καὶ μόνην τὴν ἐν τούτῳ
γνῶσιν τῆς ἀληθείας σοφίαν ἴδιως καλέσας εἰκότως
καὶ τὴν ταύτης ὄρεξιν καὶ μεταδιώξιν φιλοσοφίαν
2 προσηγόρευσεν, οἷον σοφίας ὄρεξιν. ἀξιοχρεώτερος 5
δέ ἔστι τῶν ἄλλων ὁριζομένων, παρ' ὅσον ἴδιου ὄνό-
ματος καὶ πράγματος ἔννοιαν δηλοῖ· καὶ ταύτην δὲ
τὴν σοφίαν ὠρίζετο ἐπιστήμην τῆς ἐν τοῖς οὐσιν
ἀληθείας, ἐπιστήμην μὲν οἰόμενος εἶναι κατάληψιν
τοῦ ὑποκειμένου ἀπταστον καὶ ἀμετακίνητον, ὄντα 10
δὲ τὰ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡςαύτες ἀεὶ διατελοῦντα
ἐν τῷ κόσμῳ καὶ οὐδέποτε τοῦ εἶναι ἔξιστάμενα
οὐδὲ ἐπὶ βραχύ· ταῦτα ἀν εἴη τὰ ἄνυλα καὶ ὥν κατὰ
μετουσίαν ἔκαστον λοιπὸν τῶν ὁμονύμως ὄντων καὶ
3 καλούμενων τόδε τι λέγεται καὶ ἔστι. τὰ μὲν γὰρ 15
σωματικὰ δήπου καὶ ὑλικὰ ἐν διηγεκεῖ δύσει καὶ
μεταβολῇ διὰ παντός ἔστι μιμούμενα τὴν τῆς ἔξ
ἀρχῆς ἀιδίου ὕλης καὶ ὑποστάσεως φύσιν καὶ ἴδιο-
τητα· ὅλη γὰρ δι' ὅλης ἦν τρεπτὴ καὶ ἀλλοιωτή·
τὰ δὲ περὶ αὐτὴν ἦν καὶ σὺν αὐτῇ θεωρούμενα ἀσά- 20
ματα, οἷον ποιότητες, ποσότητες, σχηματισμοί. με-

1. πάντων om. *CuSNΓ* — 2. τούτῳ] πάντων add. *SHNΓ*
— 4. καὶ post εἰπ. om. *SHNΓ* — 5. προσηγόρ.] ἐπάλε-
σεν *NΓ* — σοφ. ὄρ. | σοφ. ἔφεσιν *SHNΓ* ὄρ. Iambl. p. 5.
ἔφεσ. ibid. p. 10. — 6. παρόσον codd. συνεσταλμένον add. Γ

— 7. αὐτὴν *HNΓ* — 11. κατὰ αὐτὰ Γ — διατελεῖντα
G — 12. ἀφιστάμενα *SNΓ* — 13. ταῦτ' ἀν *Pm* ταῦτα δ' ἀν
CuSHNΓ — εἰπ.] ἦν *H* — καὶ ὥν] καὶ [τὰ *H*] ἀιδια, ὥν
SH καὶ ἀιδια καὶ ων *CuΓ*, cf. Iambl. p. 5. — 14. λοιπ. ἔκ.
NΓ — ὁμονύμων τοῦ ὄντων καὶ] καὶ om. *PCuG₂Γ* δύων.
οὗτοι καὶ *H* — 15. λέγεται] εἶναι add. *G₂H* — 17. ἔστι]
εἰσι Γ — 19. ἀλλοιωτή] περὶ τὰ ὑλικὰ καὶ σωματικά add.
SH (ἔδει εἰπεῖν τρεπτική καὶ ἀλλοιωτική Io. Phil. η) —
20. καὶ om. *NΓ*

γέθη, μικρότητες, λισότητες, σχέσεις, ἐνέργειαι, δια-
πολαύει τῶν περὶ τὸ ὑποκείμενον σῶμα παθῶν.
τῶν δὴ τοιούτων ἔξαιρέτως ἐπιστήμη ἔστιν ἡ σοφία,
συμβεβηκότως δὲ καὶ τῶν μετεχόντων αὐτῶν, ὥστι σωμάτων.

β. Ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ἄνλα καὶ ἀίδια καὶ ἀτελεύτητα II
καὶ διὰ παντὸς ὅμοια καὶ ἀπαράλλακτα πέφυκε διατε-
λεῖν, ὡς αὐτῶς τῇ αὐτῶν οὐσίᾳ ἐπιδιαιμένοντα, καὶ
ἔκαστον αὐτῶν κυρίως ὃν λέγεται, τὰ δὲ ἐν γενέσει
τε καὶ φθορᾷ καὶ αὐξήσει καὶ μειώσει καὶ μεταβολῇ
παντοίᾳ καὶ μετουσίᾳ φαίνεται διηγεκῶς τρεπόμενα
καὶ λέγεται μὲν ὁμωνύμως ἐκείνοις ὅντα, καθ' ὅσον
αὐτῶν μετέχει, ἔστι δὲ τῇ ἐαυτῶν φύσει οὐκ ὅντως
ὅντα· οὐδὲ γὰρ τὸ βραχύτατον ἐπὶ ταῦτοῦ διαιμένι,
ἀλλ' ἀεὶ μεταβαίνει παντοίως ἀλλασσόμενα κατὰ
τὸν παρὰ Πλάτωνι Τίμαιον, ὡς φησι· τί τὸ ὃν ἀεί, 2

II. Io. Phil. *ιγ—κα.* — Iambl. p. 6. 7. — Boëth. I. 1. —
Scholia *ΝΓ* in Nobbii spec. p. 11—16.

---

1. σμικρότητες Γ, Io. Ph. *ι* — λισότητες] ἀνισότητες add.
HNΓ, Io. Ph. *ι* — 3. σώματα Γ — καθ' αὐτὰ C —
4. 7. συμβεβηκότως *G₂* bis corr. ex συμβεβηκότα — 7. ὥ]
ἕσσαι P

II. 9. μὲν] καὶ add. *ΝΓ* — ἄνλα, ἀίδια C — 11. ἐαν-
τῶν *CuSΓ* — διαιμένοντα *CuSHNΓ* — 12. αὐτῶν] αὐτοῦ
εἴδους τούτων μ — τὰ] ταῦτα *CuSHNΓ* — 13. τε om.
HNΓ — 15. μὲν] cod. *G₂* ex μὴ corr. — καθόσον codd. —
16. τῆς ἐ. φύσεως P — αὐτῶν μS — 17. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ *CuS*
— διαιμένη μ — 18. μεταβαίνει] μεταβόσει *SHΓ* μεταβόσει
καὶ μεταβ. *Ast* — παντοίως *G₂* corr. ex παντοίᾳ —
ἀλλασσόμενον S — 19. Πλάτωνα S, cf. Tim. 27.D — ὃν]
μὲν add. *CuSHΓ*

γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον, καὶ τί τὸ γινόμενον μέν, ὃν
δὲ οὐδέποτε, τὸ μὲν δὴ νοήσει μετὰ λόγου περιλη-
πτόν, ἀεὶ καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὅν, τὸ δ' αὖ δόξῃ μετ'
αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστόν, γινόμενόν τε καὶ ἀπολ-
3 λύμενον, ὅντως δὲ οὐδέποτε ὅν. εὔλογον ἄρα καὶ 5
ἀναγνωστάτον, εἰ τοῦ προσήκοντος καὶ ἀνθρώπῳ
πρέποντος τέλους ἐφιέμεθα, τουτέστιν εὑξωίας (αὗτη
δὲ διὰ φιλοσοφίας μόνης, ὑφ' ἐτέρου δὲ οὐδενὸς
συντελεῖται· φιλοσοφία δὲ ἡμῖν, ὡς ἔφην, σοφίας
ὅρεξις, σοφία δὲ ἐπιστήμη τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας, 10
ὅντα δὲ τὰ μὲν κυρίως λεγόμενα, τὰ δὲ δικαιούματα),
ἀκοιβῶς διελεῖν καὶ διαρράωσαι τὰ τοῖς οὖσι συμ-
4 βεβηκότα. τῶν τοίνυν ὅντων τῶν τε κυρίως καὶ
τῶν καθ' δικαιούματαν, διπερ ἐστὶν νοητῶν τε καὶ αἰ-
σθητῶν, τὰ μέν ἐστιν ἡνωμένα καὶ ἀλληλουχούμενα, 15
οἷον ζῶον, κόσμος, δένδρον καὶ τὰ ὄμοια, ἀπερ ἀν-
δρίως καὶ ἴδιως καλεῖται μεγέθη, τὰ δὲ διηρημένα τε
καὶ ἐν παραθέσει καὶ οἷον κατὰ σωρείαν, ἢ καλεῖται
πλήθη, οἷον ποίμνη, δῆμος. σωρός, χορὸς καὶ τὰ
5 παραπλήσια. τῶν ἄρα δύο εἰδῶν τούτων ἐπιστήμην 20
νομιστέον τὴν σοφίαν· ἀλλ' ἐπεὶ πᾶν πλῆθος καὶ
πᾶν μέγεθος ἀπειρα τῇ αἵτινι φύσει ἐξ ἀνάγκης

1. οὐκ], μὴ *SNT*, οὐκ in *mg.* *Γ* — γενόμενον *m* — 3. καὶ
om. *S* — τ' αὐτὰ *P* — 4. γιγνόμενον *Gm* — τε om. *HNG*
— 5. ὅν] ἔλεγε ταῦτα ὁ Τίμαιος παρὰ Πλάτωνι add. μ. —

7. αὐτή μ — 8. ὑφ' om. *S* — 9. ἡμῖν] ἡμ // *G*; om. *H*.
ἐστιν *CuSHNG* — 9. 10. σοφ. ἔφεσις *H*, *Γ* in *mg.* — 12. διε-
θ

λεῖν] διεξελθεῖν (διελεῖν in *mg.*) *S* διελεῖν *Γ*, τε add. *Γ* —
ἀρράωσαι *P* — συμβεβηκότως *m* — 13. ὃν τοίνυν *Γ* —
καὶ καθ' *Γ* — 16. δένδρ. κόσμο. *SHNG*, iidem om. καὶ — ἢ *Γ* —
κυρίως] τε add. μ — 17. τε om. *H* — 18. καλεῖται] καὶ add.
Gm — 19. χορ. σωρ. *CuSHNG*, Boëth.; στρατός add. *S* —
20. δύο ἄρα *C* — τοντ. εἰδ. *SNT* — 21. νομιστέον] νοη-
τέον *SNT*. — 22. ἀπειρον *Γ* — αὐτῶν *G, P* ἔσων *Su*

ἐστί (τὸ μὲν γὰρ πλῆθος ἡπόρισμάνης φίξης ἀρχή—
μενον οὐ παύεται προκόπτον, τὸ δὲ μέγεθος ἡπόρισμάνης
διαιρούμενον οὐδαμῆ δύναται παύειν τὴν τομήν, ἀλλ' ἐπ' ἄπειρον διὰ ταῦτα προ—
χωρεῖ), αἱ δὲ ἐπιστῆμαι πάντως πεπερασμένων εἰσὶν
ἐπιστῆμαι, ἀπείρων δὲ οὐδέποτε, φαίνεται δή, ὅτι
οὕτε περὶ ἀπλῶς μέγεθος οὕτε περὶ ἀπλῶς πλῆθος
συσταίη ἃν ποτε ἐπιστήμη (ἀρχήστον γὰρ ἐκάτερον
καθ' ἑαυτό ἐστι, πλῆθος μὲν ἐπὶ τὸ πλεῖον, μέγεθος
δὲ ἐπὶ τὸ ἔλαττον), ἀλλὰ περὶ τι ἀπ' ἀμφοῖν ἀφω—
ρισμένον, ἀπὸ μὲν πλήθους περὶ τὸ ποσόν, ἀπὸ δὲ
μεγέθους περὶ τὸ πηλίκον.

γ. Πάλιν δὲ ἐξ ἀρχῆς, ἐπεὶ τοῦ ποσοῦ τὸ III
μὲν δρᾶται καθ' ἑαυτό, μηδεμίαν πρὸς ἄλλο σχέσιν
ἔχον, οἷον ἄρτιον, περιττόν, τέλειον, τὰ ἐοικότα, τὸ
δὲ πρὸς ἄλλο πως ἥδη ἔχον καὶ σὺν τῇ πρὸς ἑτερον
σχέσει ἐπινοούμενον, οἷον διπλάσιον, μεῖζον, ἔλαττον.
ἥμισυ, ἥμισοιν, ἐπίτριτον, τὰ ἐοικότα, δῆλον ὅτι
ἄρα δύο μέθοδοι ἐπιλήψονται ἐπιστημονικαὶ καὶ

III. Io. Phil. $\alpha-\lambda\beta$. — Iambl. p. 6—10. — Boëth. I. 1. —
Theonis Smyrnæi Arithm. cap. I. — Schol. $N\Gamma$ in Nobb. spec.
p. 16—22.

1. εἰσι C — γὰρ om. C — 4. διὰ ταῦτης $C\mu S$ δι' αὐ—
τῆς $N\Gamma$ — 5. αἱ δὲ αἱ ἐπιστ. G , αἱ δὲ ἐπιστῆμαι ἀπείρων
δὲ οὐδέποτε φαίνεται, ἀλλὰ πάντως τῶν πεπερασμένων εἰσιν·
δῆλον δὲ ὅτι μ — εἰσὶν] ἐστιν P — 8. ποτε om. PSN —
ἐπιστ. ποτε $C\mu$ — [ἐκάτερον] καὶ add. $mPC\mu S$, erasmus in G
— 9. καθ' ἑαυτὸν H . Γ — πλέον $HN\Gamma$ — 10. ἐπ' μ —
11. μὲν] γὰρ add. S — πόσον G_2

III, 14. αὐτὸν P — 15. οἷον] τετράγωνον add. $SHN\Gamma$, Boëth.
— περισσόν $N\Gamma$ — καὶ τὰ G_2 — ἐοικώτως m — 16. ἔχον
ἥδη C — 17. ἥμ. μεῖζ. ἔλ. $CN\Gamma$. — ἔλασσον H — 18. καὶ
τὰ G_2 — δῆλονότι codd. — 19. ἄρα om. $C\mu SHN\Gamma$ — διαι—
λήψονται $C\mu G_2 SHN\Gamma$ — ἐπιστ. post μεθ. $CN\Gamma$

διευκρινήσουσι πᾶν τὸ περὶ τοῦ ποσοῦ σκέμμα, ἀριθ-
μητικὴ μὲν τὸ περὶ τοῦ καθ' ἔαντό, μουσικὴ δὲ τὸ
2 περὶ τοῦ πρὸς ἄλλο. πάλιν δὲ ἐπεὶ τοῦ πηλίκου τὸ
μέν ἐστιν ἐν μονῇ καὶ στάσει, τὸ δὲ ἐν κινήσει καὶ
περιφορᾷ, δύο ἔτεραι κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπιστῆμαι ἀρι-
βώσουσι τὸ πηλίκον, τὸ μὲν μένον καὶ ἡρεμοῦν γεω-
μετρία, τὸ δὲ φερόμενον καὶ περιπολοῦν σφαιρική.
3 οὐκ ἄρα τούτων ἄνευ δυνατὸν τὰ τοῦ ὄντος εἶδη
ἀκριβῶσαι οὐδ' ἄρα τὴν ἐν τοῖς οὖσιν ἀλήθειαν
εὑρεῖν, ἵνα ἐπιστήμη σοφία, φαίνεται δέ, ὅτι οὐδὲ¹⁰
οὐδέτερος φιλοσοφεῖν· ὅπερ γὰρ ξωγραφίη συμβάλλεται
τέχναις βαναύσοις πρὸς θεωρίης οὐδότητα, τοῦτο τοι
γραμμαὶ καὶ ἀριθμοὶ καὶ ἀρμονικὰ διαστήματα καὶ
κύκλων περιπολήσιες πρὸς λόγων σοφῶν μαθήσιας
συνεργίην ἔχουσιν, Ἀνδροκύδης φησὶν δὲ Πυθαγορι-¹⁵
4 κός. ἀλλὰ καὶ Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος ἀρχόμενος
τοῦ ἀρμονικοῦ τὸ αὐτὸν οὔτω πως λέγει· καλῶς μοι
δοκοῦντι περὶ τὰ μαθήματα διαγνώμεναι καὶ οὐδὲν
ἄτοπον αὐτοὺς οὐδέτερος, οἷα ἐντί, περὶ ἑκάστου φρο-
νέειν. περὶ γὰρ τᾶς τῶν ὅλων φύσιος καλῶς δια-²⁰
γνόντες ἔμελλον καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος, οἷα ἐντί,
καλῶς οὐφεῖσθαι· περί τε δὴ τᾶς γεωμετρικᾶς καὶ
ἀριθμητικᾶς καὶ σφαιρικᾶς παρέδωκαν ἄμμιν σαφῆ

1. αἱ διευκρ. Ast. — πόσον G_2 — 2. αὐτὸν $CN\Gamma$ —
τὸ post δὲ om. Γ — 3. ἐπεὶ] ἐπὶ PS — 5. τὰ om. P ταντὰ S
— διακριβώσουσι H — 6. ἡρεμ., RH δρεμ. G_1 — 9. ἀρι-
βώσαι post δυνατὸν $PC\mu$ ἀκριβῶσασθαι H — 10. ἡ σοφ. H
— 11—15. ξωγραφία — θεωρίας — συνεργίαν S — 12. τοι
om. m καὶ add. H — 14. λόγον P — 17. τὸ αὐτὸν om. H
— 18. δοκοῦντι] τὸ add. PS τὸ $mC\mu N\Gamma$, cf. Io. Phil. καὶ
— μαθηματικὰ P — 19. οὐδέτερος om. $C\mu$ — ἑκάστῳ H —
20. τᾶς $G\mu$ τὰς P τῆς cet. — ὅλων] ἄλλων m // $\lambda\lambda\omega\eta G$
— 22. τε] τι $G_1 P$ — γεωμετρίας $G_2 C\mu HN\Gamma$ — τὰς γεω-
μετρίας καὶ μουσικᾶς καὶ ἀριθμητικᾶς S — 23. καὶ σφαιρ. om. $G_1 P$ — ἄμμιν H

διάγνωσιν, οὐχ ἡκιστα δὲ καὶ περὶ μουσικᾶς. ταῦτα
γὰρ τὰ μαθήματα δοκοῦντι ἔμμεναι ἀδελφεά· περὶ
γὰρ ἀδελφεὰ τὰ τοῦ ὄντος πρώτιστα δύο εἶδε τὰν
ἀναστροφὰν ἔχει. καὶ Πλάτον δὲ ἐπὶ τέλει τοῦ τριῶν
καὶ δεκάτου τῶν νόμων, ὅπερ τινὲς φιλόσοφον ἐπι-
γράφουσιν, ὅτι ἐν αὐτῷ περισκοπεῖ καὶ διορίζεται,
ποταπὸν χρὴ τὸν ὄντως φιλόσοφον εἶναι, ἀνακεφα-
λαιούμενος τὰ διὰ πλειόνων προδιαλεχθέντα καὶ
προδιαβεβαιωθέντα ἐπιφέρει· ἂπαν διάγραμμα ἀριθ-
μοῦ τε σύστημα καὶ ἀρμονίας σύστασιν ἀπασαν τῆς
τε τῶν ἀστρων φορᾶς τὴν ἀναλογίαν μίαν ἀναφα-
νῆναι δεῖ τῷ κατὰ τρόπον μανθάνοντι, φανήσεται
δ' ἀν δ λέγομεν ὁρθῶς, εἰ τις εἰς ἐν βλέπων πάντα
μανθάνει· δεσμὸς γὰρ ἀπάντων τούτων εἰς ἀνα-
φανήσεται· εἰ δέ τις ἄλλως μεταχειριεῖται φιλοσο-
φίαν, τύχην δεῖ καλεῖν συνεργόν· οὐ γὰρ ἄνευ
τούτων ἡ ὁδός ποτε, ἀλλ' οὔτος ὁ τρόπος, ταῦτα τὰ
μαθήματα εἴτε χαλεπὰ εἴτε φάδια, ταύτῃ ἵτεον,
ἀμελεῖν δὲ οὐ δεῖ. τὸν δὲ ταῦτα πάντα οὕτω λα-
βόντα, ὡς ἐγὼ λέγω, τοῦτον ἐγὼ καλῶ σοφώτατον
καὶ δισχυρόζομαι παιζόν τε καὶ σπουδάζων. δῆλον
γάρ, ὅτι κλίμαξί τισι καὶ γεφύρας ἔοικε ταῦτα τὰ

1. μουσικῶν P μωσικᾶς CμΝΓ — ταῦτα δὲ P — 2. 3.
περὶ γ. ἀδ. G₁ om. — 4. Πλ.] εριν. 13 — τρισκαιδ.] βιβλίου
add. Γ τρεῖς καὶ δ. H — 5. ὄνπερ CNΓ — 6. περισκοπεῖ
om. H σκοπεῖ SNΓ — καὶ διορίζεται om. PCμ — 7. χρῆ]
δεῖ PCμH — ὄντως om. PC — 8. τὰ G, ex το//|[τοὺς?]| —
προλεχθέντα καὶ διαβεβαιωθέντα SHΝΓ, διαλεχθ. μ., προβ.
C, πρός διαλ. καὶ διαβ. P — 11. ὁμολογίαν CμSHΝΓ, Io.
Phil. κε — μίαν om. H, εἶναι μίαν καὶ ἀναφ. μ — 13.
ὁ λεγόμενος μ — τὰ πάντα SH ἀπαντά NΓ — 14. μαν-
θάνη NΓ — τούτ. ἀπ. SHN τὸ τούτ. ἀπ. Γ — 15. ἄλλος
mC — τὴν φιλ. NΓ — 17. ταῦτα //|[τὰ G, ταῦτα γὰρ
τὰ m — 20. τοῦτ. δὴ S — τὸν σοφ. H — 21. τε] ἄμα S
— 22. ὅτι] ὡς H — τισιν ἦ SN ἦ καὶ Γ — ἔοικασι NΓ

μαθήματα διαβιβάζοντα τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν καὶ δοξαστῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ ἐπιστημονικὰ καὶ ἀπὸ τῶν συντρόφων ἡμῖν καὶ ἐκ βρεφῶν ὅντων συνήθων ὑλικῶν καὶ σωματικῶν ἐπὶ τὰ ἀσυνήθη τε καὶ ἐτερόφυλα πρὸς τὰς αἰσθήσεις, τῇ δὲ ἀνλίᾳ καὶ ἀδιότητι συγγενέστεραι ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς καὶ πολὺ πρότερον τῷ ἐν αὐταῖς νοητικῷ.

7 καθὰ καὶ ὁ παρὰ Πλάτωνι ἐν τῇ πολιτείᾳ Σωκράτης τοῦ προσδιαλεγομένου αἰτίας τινὰς εὐλόγους ἐπιφέρειν δοκοῦντος τοῖς μαθήμασιν, ὡς εὔχοηστά εἰσι 10 πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βίον, ἡ μὲν ἀριθμητικὴ πρὸς λογισμοὺς καὶ διανομὰς καὶ συνεισφορὰς καὶ ἀμείψεις καὶ ποινωνίας, ἡ δὲ γεωμετρία πρὸς στρατοπεδεύσεις πόλεών τε καὶ ἰερῶν συγκτίσεις καὶ γεωμορίας, ἡ δὲ μουσικὴ πρὸς ἑορτὰς καὶ θυμηδίας καὶ 15 θεῶν θρησκείας, σφαιρικὴ δὲ καὶ ἀστρονομία πρὸς γεωργίας τε καὶ ναυτιλίαν καὶ τὰς ἄλλας καταρχὰς τῶν πράξεων εὐχερείας καὶ ἐπιτηδειότητας προδη-
λοῦσα, ἐπιπλήττων φησίν· ὡς ἡδὺς εἶ, ὅτι ἔοικας 7 δεδιέναι, μὴ ἄρα ἄχρηστα ταῦτα τὰ μαθήματα προς-
τάττοιμι· τὸ δέ ἐστι παγχάλεπον, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον· ὅμμα γὰρ τῆς ψυχῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτη-

1. ἡμῶν τὴν δ. S — 4. ὅντων] ἔτι SNΓ, ὅντ. ἔτι H — 5. τε] om. NΓ, μὲν CμS — 7. πρῶτον P — τῶν . . . νοητικῶν P, τῷ . . . νοητῷ NΓ — 8. Πλάτ. cf. polit. VII, 9, 10. — 10. τοῖς μαθ. δοκ. N — εἰσι] ἔστι Γ — 12. διαν.

καὶ λογ. NΓ — 13. στρατοπ///δεύσ G καὶ add. CμS — 14. συγκήσεις P συγκίσεις S — 16. καὶ ἀστρ. om. S — 17. γεωρ///γίας G -αν SNΓ — ναυτιλίας C — 18. εὐχερείας Gm εὐχρείας P, in mg.: γρ. εὐκαιρίας, quod schol. in ceteros inrepsit. — ἐπιτηδειότητος P — προδηλοῦσαι G₂ -ούσας S — 19. εἰ] ὡ λῶστε add. C λῶστε μ — 19. 20. ἔοικε δεδιέται P — 20. ἄχρηστον P — ταῦτα om. μ τὰ μαθ. ταῦτα NΓ — 22. τῆς om. C

δευμάτων ἀποτυφλούμενον καὶ κατορυττόμενον διὰ τούτων μόνων ἀναζωπυρεῖται καὶ ἀνεγείρεται κρείττον ὃν σωθῆναι μυρίων σωματικῶν ὅμμάτων· μόνῳ γάρ αὐτῷ ἡ περὶ τοῦ παντὸς ἀλήθεια ὁρᾶται.

δ. Τίνα οὖν ἀναγκαῖον πρωτίστην τῶν τεσσάρων τούτων μεθόδων ἐκμανθάνειν; ἢ δηλονότι τὴν φύσει πασῶν προυπάρχουσαν καὶ κυριωτέραν ἀρχῆς τε καὶ φύσης καὶ οἰονεὶ πρὸς τὰς ἄλλας μητρὸς λόγον ἔπειχουσαν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ ἀριθμητικὴ οὐ μόνον, 10 ὅτι ἔφαμεν αὐτὴν ἐν τῇ τοῦ τεχνίτου θεοῦ διανοίᾳ προυποστῆναι τῶν ἄλλων ὥσανεὶ λόγον τινὰ κοσμικὸν καὶ παραδειγματικόν, πρὸς ὃν ἀπερειδόμενος ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς ὡς πρὸς προκέντημά τι καὶ ἀρχέτυπον παράδειγμα τὰ ἐκ τῆς ὑλῆς ἀποτελέσματα 15 κοσμεῖ καὶ τοῦ οἰκείου τέλους τυγχάνειν ποιεῖ, ἄλλὰ καὶ ὅτι φύσει προγενεστέρα ὑπάρχει, ὅσῳ συναναγεῖται μὲν ἔαυτῇ τὰ λοιπά, οὐ συναναγεῖται δὲ ἐκείνοις· οἷον τὸ ζῶον πρότερον τοῦ ἀνθρώπου φύσει ἔστιν· ἀναρεθέντος γάρ τοῦ ζῶου ἀναρεῖται καὶ ὁ ἀνθρώπος, οὐκέτι δὲ ἀναρεθέντος τοῦ ἀνθρώπου συναναγεῖται καὶ τὸ ζῶον· καὶ πάλιν ἀνθρώπος προγενέστερος γραμματικοῦ· μὴ γάρ ὅντος ἀνθρώπου οὐδὲ γραμματικός ἔστι, μὴ ὅντος δὲ γραμματικοῦ δυνατὸν ἀνθρώπον εἶναι· ὥστε ἐπεὶ συνανα-

IV. Io. Phil. λγ—λη. — Iambl. p. 10. 11. — Theon. Smyrn. 2. — Boëth. I. 1. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 4.

IV, 6. ἐκμαθεῖν *Cu* — 11. κόσμιον *P* — 12. ἡ παραδ. *S* — 14. ἀποτελ. om. *P* — 15. ἀποκοσμεῖ *P* συγκ. *CSH* — 16. προγενέστερος ὑπάρχων *P* — 17. αὐτῇ *S* — 19. ἀνήρηται *CS* — ὁ om. *G* — 21. συνανήρηται *S* ἀνήρηται *C* — 21. 22. ὁ ἀνθρ. . . τοῦ γρ. *CSH* — 22. γάρ om. *P* — 24. ἐπεὶ οὐ συναναρεῖται μ*S*

3 ορεὶ, διὰ τοῦτο καὶ πρεσβύτερον. καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ νεώτερον λέγεται καὶ ὑστερογενέστερον, ὁ συνεπιφέρει μὲν ἔαυτῷ τὸ λοιπόν, οὐ συνεπιφέρεται δὲ ἐκείνῳ, οἶον ὁ μουσικός· συνεπιφέρει γὰρ ἔαυτῷ πάντως τὸν ἄνθρωπον· καὶ πάλιν ἵππος· συνεπιφέρεται γὰρ πάντως τὸ ζῶν τούτῳ, οὐκ ἐμπαλιν δέ· ζώου γὰρ ὅντος οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι ἵππον οὐδὲ ἀνθρώπου ὑπάρχοντος συνεπιφέρεσθαι μουσικόν. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν προλεχθεισῶν ἐπιστημῶν· οὕσης μὲν γὰρ γεωμετρίας ἀνάγκη καὶ τὴν ἀριθμητικὴν συνεπιφέρεσθαι· ἀλλα γὰρ ταύτῃ τρίγωνον ἢ τετράγωνον ἢ ὀκτάεδρον ἢ εἰκοσάεδρον ἢ διπλάσιον ἢ ὀκταπλάσιον ἢ ἡμιόλιον ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ὁ γεωμετρία λέγει, καὶ οὐκ ἄνευ τῶν ἐκάστω συνεπιφερομένων ἀριθμῶν ἐπινοεῖσθαι τὸ τοιαῦτα δύναται· πῶς γὰρ οἶόν τε τριπλάσιόν τι εἶναι ἢ λέγεσθαι μὴ προνποκειμένου τοῦ γ ἀριθμοῦ ἢ ὀκταπλάσιον μὴ ὑποκειμένου τοῦ η; ἐμπαλιν δὲ εἴη ἀν τὰ γ καὶ τὰ δ καὶ τὰ ἔξης μὴ ὅντων τῶν παρωνύμων σχημάτων.

5 συναναρρεῖ ἄρα ἡ ἀριθμητικὴ τὴν γεωμετρίαν, ἀλλ' οὐ συναναρρεῖται ὑπ' αὐτῆς, καὶ συνεπιφέρεται μὲν ἐκείνη, οὐ συνεπιφέρει δὲ αὐτήν.

V ε. Πάλιν δὲ ἐπὶ τῆς μουσικῆς· οὐ γὰρ μόνον

V. Io. Phil. λθ—μα. — Boëth. I. 1.

1. πρεσβύτερος Ast. — 3. τὸ om. *G₁m*, add. *G₂* —
 5. πάντα *G₁m*, -ως *G₂* cet. — 7. οὐκ *G₂* — 8. συνεπιφέρεται μουσικός *P* — 10. τὴν om. *SC* — 11. ταύτη om. *SC* — 12. διπλάσιον] ἢ τριπλάσιον ἢ τετραπλάσιον add. *CS* — 13. ἢ ὀκταπλ. om. *C* — ἢ ἡμιόλ. om. *H* — δ] ὥν *G₂SH* — 14. λέγων *P* — ἐκάστω// *G* [ν?] — 15. τὰ τοι.] ταῦτα *CS* — 16. τε] καὶ add. *G* — τι om. *P* — 18. ὑποκειμένου om. *CS* — 19. τῶν om. *P* — ὁμωνύμων *S* — 21. 22. συνεπιφέρεται ... οὐ om. *m* — 22. ἐκείνη] ὑπ' ἐκείνης *CS*
 V, 23. μόνον om. *P*

ὅτι προγενέστερον τὸ καθ' αὐτὸ τοῦ πρὸς ἄλλο,
καθάπερ τὸ μέγα τοῦ μείζονος καὶ τὸ πλούσιον τοῦ
πλουσιωτέρον καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ πατρός, ἀλλ' ὅτι
καὶ αἱ μουσικαὶ συμφωνίαι διὰ τεσσάρων, διὰ πέντε,
διὰ πασῶν κατὰ ἀριθμόν εἰσιν ὀνομασμέναι· ὅμοίως
καὶ τοὺς ἀρμονικοὺς λόγους ἀριθμητικοὺς πάντως
ἔχουσιν, ἡ μὲν διὰ τεσσάρων ἐπίτριτος, ἡ δὲ διὰ
πέντε ἡμιόλιος, ἡ δὲ διὰ πασῶν διπλάσιος, τριπλά-
σιος δὲ ἡ διὰ πασῶν ὅμα καὶ διὰ πέντε, τετραπλάσιος
10 δὲ ἡ τελειοτάτη ἡ δὶς διὰ πασῶν. ἐκδηλώτερόν γε 2
μὴν ἡ σφαιρικὴ δι' ἀριθμητικῆς τυγχάνει πάντων
τῶν προσηκόντων αὐτῇ σκεμάτων οὐ μόνον, ὅτι
γεωμετρίας μεταγενεστέρα ἔστιν (ἡ γὰρ κίνησις φύ-
σει μετὰ τὴν μονήν), οὐδ' ὅτι ἀρμονίας ἐκ παντὸς
15 ἐμμελοῦς τὰ τῶν ἀστέρων κινήματα τέτευχεν, ἀλλ'
ὅτι καὶ ἀριθμῶν περιόδοις καὶ ποσότησιν ἀνατολαί
τε καὶ δύσεις καὶ προποδισμοὶ καὶ ἀναποδισμοὶ καὶ
ἐπιπροσθήσεις καὶ φάσεις παντοῖαι διαρθροῦνται.
ώς οὖν προγενεστέρας φύσει καὶ τιμιωτέρας καὶ 3
20 πρεσβυτέρας ὡσανεὶ μητρὸς καὶ τιθήνης καλῶς προ-
τέραν τὴν τεχνολογίαν ὑπεστησάμεθα, τὴν δὲ ἀρχὴν
τῆς τεχνολογίας τοῦ σαφοῦς χάριν ἐντεῦθεν ποιη-
σόμεθα.

1. ἄλλο] ἔτερον CS — 4. 5. διὰ] ἡ διὰ τε H —
5. ἀριθ G₁ μὸν G₂ — ὀνομαστικαὶ superser. ἥτοι ὀνομαξό-
μεναι S — 7. ἔχουσι G₁ ν G₂ — 7—9. ἐπίτριτον ... ἡμιό-
λιον ... διπλάσιον ... τριπλάσιον ... τετραπλάσιον CSH —
10. τελειότητα P — 11. ἐπιτυγχάνει H — 12. ὅτι] ἐπειδὴ
CS — 13. φύσει] ὑστέρα add. H — 16. περίοδον P —
18. φάσεις om. P φά//σεις G φαῦσεις m φαύσεις S lunae
variationes Boëth. — 19. φύσεως P — τιμιωτάτας H, in
mg.: οἷμαι τιμιότητι — 21. τὴν] αὐτῇ H — τεχνολ.] αὐτῆς
add. CG — ἐπεστησ. S

VI. Ηάντα τὰ κατὰ τεχνικὴν διέξοδον ὑπὸ φύσεως ἐν τῷ κόσμῳ διατεταγμένα κατὰ μέρος τε καὶ ὅλα φαίνεται κατὰ ἀριθμὸν ὑπὸ τῆς προνοίας καὶ τοῦ τὰ ὅλα δημιουργήσαντος νοῦ διακενοῖσθαι τε καὶ κεκοσμῆσθαι βεβαιουμένου τοῦ παραδείγματος ⁵ οὗν λόγον προχαράγματος ἐκ τοῦ ἐπέχειν τὸν ἀριθμὸν προυποστάντα ἐν τῇ τοῦ κοσμοποιοῦ θεοῦ ^P διανοίᾳ, νοητὸν αὐτὸν μόνον καὶ παντάπασιν ἄλλον, ⁹ οὓσιαν μέντοι τὴν ὄντως τὴν ἀίδιον, ἵνα πρὸς αὐτὸν ὡς λόγον τεχνικὸν ἀποτελεσθῇ τὰ σύμπαντα ¹⁰ ταῦτα, χρόνος, κίνησις, οὐρανός, ἄστρα, ἔξελιγμοὶ ² παντοῖοι. ἀναγκαῖον ἄρα, τὸν ἐπιστημονικὸν ἥδη ἀριθμὸν ἐπὶ τῶν τοιούτων ὑπάρχοντα καθ' εαυτὸν ³ ἡρμόσθαι καὶ οὐχ ὑπ' ἄλλου, ἀλλ' ὑφ' εαυτοῦ. πᾶν δὲ ἡρμοσμένον ἐξ ἐναντίων πάντως ἡρμοσται καὶ ὄν- ¹⁵ των γε· οὕτε γὰρ τὰ μὴ ὄντα ἀρμοσθῆναι οἴá τε οὕτε τὰ ὄντα μέν, ὅμοια δὲ ἀλλήλοις, οὕτε τὰ διαφέροντα μέν, ἄλογα δὲ πρὸς ἄλληλα· ὑπολείπεται δὴ τά, ἐξ ᾧν ἀρμόζεται, καὶ ὄντα εἶναι καὶ διάφορα καὶ λόγον ⁴ πρὸς ἄλληλα ἔχοντα. ἐκ τοιούτων ἄρα καὶ ὁ ἐπιστη- ²⁰

VI. Io. Phil. μβ—να. — Boëth. I. 8.

VI. 1. Πάντα *G₂* in ras. (-ως?) — 2. τεταγμένα *S* — 5. κο-
σμῆσθαι *P* διακεν. *CS* κατακεν. *H* — διαβεβ. *P* — 6. ἐκ
τοῦ pro τῷ, quod in edit. Wetfl. scripsi, e *P* restitui: „eo,
quod numerus imaginis instar est“. καὶ οἶν *Gm*; post λόγον
add. καὶ *G₂* παράδ. ἐκ τοῦ οἶν ἀρχῆς λόγον πρὸ χαράγματος
P οἶν ἀρχῆν καὶ λόγον προχ. *C*, idem omisso οἶν *S* οἶν post
λόγον *H* καὶ οἶν ἀρχῆς λόγον καὶ προχ. Γ ἐκ τοῦ ἀρχῆς
λόγον καὶ οἶν προχ. coni. Ast. principale in animo conditoris exemplar Boëth. — 8. αὐτὸν ὄντα add. *CS* αὐτούμονον
G — 9. τὴν ἀιδ. *Gm* καὶ ἀιδ. *Cμ* om. cet. — 10. ἀποτε-
λεσθείη *CS* — 12. τὸν ἐπιστ.] καὶ αὐτὸν praemittunt *Cμ* —
ἥδη] δὴ *CSH* — 15. τὸ ἡρμοσμ. *CS* — πάντα *m* — 18.
ἄλογα *P* — 20. ἐκ τούτων *P*

μονικὸς ἀριθμός· ἔστι γὰρ τὰ ἐν αὐτῷ πρώταστα εἴδη δύο οὐσίαιν τε ἔχοντα τὴν τῆς ποσότητος καὶ διαφέροντα ἀλλήλων καὶ οὐχ ἑτερογενῆ, περιττὸν καὶ ἄρτιον, καὶ ἐναλλάξ ὑπὸ θαυμαστῆς καὶ θείας φύσεως διηρμοσμένα ἀλλήλοις ἀχωρίστως καὶ ἐνοεῖδῶς, ὡς αὐτίκα εἰσόμεθα.

ξ. Ἀριθμός ἔστι πλῆθος ὥρισμένον ἢ μονάδων VII σύστημα ἢ ποσότητος χύμα ἐκ μονάδων συγκείμενον, τοῦ δὲ ἀριθμοῦ πρώτη τομὴ τὸ μὲν ἄρτιον, τὸ δὲ 10 περιττόν. ἔστι δὲ ἄρτιον μέν, ὃ οἶόν τε εἰς δύο ἵσα 2 διαιρεθῆναι μονάδος μέσον μὴ παρεμπιπτούσης, περιττὸν δὲ τὸ μὴ δυνάμενον εἰς δύο ἵσα μερισθῆναι διὰ τὴν προειρημένην τῆς μονάδος μεσίτειαν. οὗτος μὲν οὖν ὁ ὄρος ἐκ τῆς δημώδους ὑπολήψεως. 3 15 κατὰ δὲ τὸ Πυθαγορικὸν ἄρτιος ἀριθμός ἔστιν ὁ τὴν εἰς τὰ μέριστα καὶ τὰ ἐλάχιστα κατὰ ταῦτὸ τομὴν ἐπιδεχόμενος, μέριστα μὲν πηλικότητι, ἐλάχιστα δὲ ποσότητι, κατὰ φυσικὴν τῶν δύο τούτων γενῶν ἀντιπεπόνθησιν, περισσὸς δὲ ὁ μὴ δυνάμενος τοῦτο 20 παθεῖν, ἀλλ' εἰς ἄνισα δύο τεμνόμενος. ἑτέρῳ δὲ 4 τρόπῳ κατὰ τὸ παλαιὸν ἄρτιός ἔστιν ὁ καὶ εἰς δύο ἵσα τμηθῆναι δυνάμενος καὶ εἰς ἄνισα δύο. πλὴν

VII. Io. Phil. νβ—ξα. — Iambl. p. 11 seq. — Theon. 3—5. — Boëth. I. 3. — Schol. ΝΤ Nobb. p. 4. 5.

2. τὴν τῆς γῆς ποσότητα P — 4. θαυμαστοῦ P — 5. ἡρμοσμ. P ἐνηρμοσμ. CSH

VII. Περὶ ἀριθμοῦ *m*; in *G* lacuna, quam *G₂* hisce expletit uerbis: "Ορος ἀριθμοῦ καὶ διαιρεσις. — Οροι ἀριθμοῦ καὶ τῶν εἰδῶν αὐτοῦ μ — Ορος ἀριθμοῦ Γ — 7. Απλῶς γὰρ ἀριθμ. SH — πλῆθ. ὧδ. ἢ om. H ἢ om. S — 8. χύμα *G*, χῦμα ceteri, cf. Drac. Straton. 57. 6; 95. 25; 100. 20. — 10. ἔστι δὲ om. S — ἄρτιον cf. Eucl. VII, ὄρ. 5, 6 — 11. μέσης CSH ἐν μέσῳ Io. Ph. νδ — 12. μερισθ. διαιρεθῆναι CSH — 18. τὴν φυσ. CSH — 22. τμεθῆναι P

τῆς ἐν αὐτῷ ἀρχοειδοῦς διάδοσι τάπεραν τὸ διχοτόμημα μόνον ἐπιδεχομένης τὸ εἰς ἵσα, ἐν ἥτινι οὖν τομῇ παρεμφαίνων τὸ ἔτερον εἶδος μόνον τοῦ ἀριθμοῦ, ὅπως ἂν διχασθῇ, ἀμέτοχον τοῦ λοιποῦ· περισσὸς δέ ἐστιν ἀριθμὸς ὁ καθ' ἡντιναοῦν τομὴν εἰς ἄνισα πάντας πρινομένην ἀμφότερα ἄμα ἐμφαίνων τὰ τοῦ ἀριθμοῦ δύο εἴδη οὐδέποτε ἄνισα ἀλλήλων, ἀλλὰ πάντοτε σὺν ἀλλήλοις. ἐν δὲ τῷ δι’ ἀλλήλων ὅρῳ περιττός ἐστιν ὁ μονάδι ἐφ’ ἑκάτερα διαφέρων ἀρτίου ἀριθμοῦ, τουτέστιν ἐπὶ τὸ μεῖζον καὶ ἔλαττον, ἄρτιος δὲ ὁ μονάδι διαφέρων ἐφ’ ἑκάτερον περισσοῦ ἀριθμοῦ, τουτέστι μονάδι μείζων καὶ μονάδι ἔλασσων.

VIII. η. Πᾶς ἀριθμὸς τῶν παρ’ ἑκάτερα συντεθέντων ἄμα ἡμισύς ἐστι καὶ τῶν ὑπὲρ ἓνα ἑκατέρωθεν κειμένων ὑμοίως ἡμισύς ἐστι καὶ ἔτι τῶν ὑπὲρ ἑκείνους 15 καὶ τοῦτο μέχροις οὗ δυνατόν. μονωτάτη δὲ ἡ μονάς διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἑκατέρωθεν αὐτὴν δύο ἀριθμοὺς ἐνὸς μόνου τοῦ παρακειμένου ἡμισύς ἐστιν· ἀρχὴν ἄρα πάντων φυσικὴ ἡ μονάς. καθ’ ὑποδιαιρεσιν δὲ τοῦ ἀρτίου τὸ μὲν ἀρτιάκις ἄρτιον, τὸ δὲ περισσάρ- 20 τιον, τὸ δὲ ἀρτιοπέριττον· ἐναντία μὲν ἀλλήλοις

VIII. Io. Phil. ἔβ—οη. — Iambl. p. 26—29. — Theon. 5. 8. — Boëth. I. 4—6. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 5. 6.

2. ἐπιδεχομένου ^s G_1 -όμενος G_2 — τομῇ om. H — 5. // ἀριθ. G — ἄνισον P — 6. ἐμφαίνοντα, τοῦ ἀρ. P — 8. ἀλλήλων] G_2 del. v. — 9. ἀριθμοῦ om. H — 11. ἑκάτερα C ἑκάτερα τὰ μέρη Io. Ph. ἔα — ἀριθμοῦ om. SH — 12. μονάδι om. P — ἔλ. τοῦ περισσοῦ H

VIII. Ὡτὶ φύσει ἀρχὴν ἐστιν ἡ μονάς τοῦ ἀριθμοῦ H in mrg. — 13. ἑκάτερα] ἑκατέροις Io. Phil. ἔβ κειμένων add. C — συντεθειμένων S — 14. 15. καὶ τῶν . . . ἐστι om. G_1 , in mrg. G_2 — 17. αὐτῆς S — 19. μονὰς καθ’ αὐτό· διαιρεσις δὲ P

ῶςπερ ἀκρότητες τὸ ἀρτιάκις ἄρτιον καὶ τὸ ἀρτιο-
πέρισσον, κοινὸν δὲ ἀμφοτέρων ὕσπερ μεσότης τὸ
περισσάρτιον.

Ἄρτιάκις οὖν ἄρτιος ἄριθμός ἐστιν ὁ αὐτός τε εἰς δύο ἵσα δυνάμενος δικασθῆναι κατὰ τὴν τοῦ γένους φύσιν καὶ τῶν ἑαυτοῦ μερῶν ὅποτερονοῦν τοιοῦτον ἔχων δίχα διαιρετόν καὶ πάλιν κατὰ τὰ αὐτὰ τῶν ἐν ἐκείνῳ μερῶν ὅποτερονοῦν εἰς δύο ἵσα διαιρετὸν καὶ μέχρις ἂν εἰς τὴν φύσει ἄτομον μονάδα καταντήσῃ ἡ τῶν ἀεὶ ὑπομερισμῶν διαίρεσις. οἶνον ὑποδείγματος χάριν ὁ ξδ· τούτου γὰρ ἥμισυς ὁ λβ καὶ τούτου ὁ ις καὶ τούτου ἥμισυς ὁ η καὶ τούτου ὁ δ καὶ τούτου ὁ β, ἔπειτα τὸ τελευταῖον μονὰς τούτου ἥμισεια, ἥτις φύσει ἄτομος οὖσα οὐκέτι ἐπιδέχεται τὸ ἥμισυ. παρακολουθεῖ δὲ αὐτῷ καί, ὃ τι ἂν ἐν αὐτῷ μέρος ληφθῇ. πάντως ἀρτιάκις ἀρτιώνυμον εἶναι τὴν προσηγορίαν, τὸ δὲ αὐτὸν καὶ τῇ ποσότητι τῶν ἐν αὐτῷ μονάδων ἀρτιάκις ἀρτιοδύναμον, μηδέποτε δὲ ἐτέρῳ γένει κοινωνεῖν ἐκάτερον τούτων. μήτοι δὲ ἄρα καὶ παρὰ τοῦτο ἀρτιάκις ἄρτιος ὡνόμασται, ὅτι αὐτὸς ἄρτιος ὡν καὶ τὰ μέρη καὶ τὰ τῶν μερῶν μέρη μέχρι μονάδος ἄρ-

1. καὶ τὸ] τὸ om. G — 3. περισσάρτιον] τοῦ τε ἀρτιά-
κις ἀρτίον καὶ ἀρτιοπερίσσον add. S

VIII, 4. Ὁρος τοῦ ἀρτιάκις ἀρτίον G in mrg. Περὶ ἀρτιάκις ἀρτίον CH, cf. Eucl. VII. ὁρ. η; Iambl. p. 37.41; Io. Phil. ξη, praeft. p. V. — 5. δικασθῆναι] τμηθῆναι SH — 7. ἔχον GP, om. C — αἱρετὸν G₁, δι add. G₂ — 8. ἐν om. G₁P, add. G₂SH — ἐκείνων τὸ ἐκείνον C — 9. φύσις// G₁ φύσει G₂ φύσιν P — 10. ὑποδιαιρεσις S — 11. χάριν] ἔστω add. C — τὸ ἥμισυ H — 12. ἥμισυς om. CH — 13. ὁ βῆ] πάλιν praem. SH — εἰτα SH — 13. 14. τούτον ἥμισυ H — 14. παραδέχεται S — 17. τῇ προσηγορίᾳ G₂CSH, αὐτῇ add. S — 18. ἀρτιάκις om. P — 19. δὲ om. G — 20. μήτι G₂CSH μὴ ἄρα Io. Phil. ξξ — ἄρα om. C — 21. 22. καὶ τὰ μέρη om. C

τια ἀεὶ ἔχει ὄνοματί τε καὶ δυνάμει· καὶ ἑτέρως πᾶν
μέρος, ὃ ἐὰν ἔχῃ, ἀρτιάκις ἄρτιον κατὰ τὸ ὄνομά _P
ἔστι, τὸ δὲ αὐτὸν καὶ ἀρτιάκις ἄρτιόν ἔστι κατὰ τὴν ₁₁
δύναμιν. γένεσις δὲ τοῦ ἀρτιάκις ἄρτιου, ὡστε μη-
δένα διαφυγεῖν, ἀλλ᾽ ἔξ εὐὸς πάντας ὑποπίπτειν ₅
αὐτῇ, εἰ γένοιτο ἂν οὕτως· ἀπὸ μονάδος ως ἀπὸ
φίξης κατὰ τὸν διπλασίον λόγον προχωροῦντι μέχρις
ἀπείρουν, ὅσοι καὶ ἂν γένωνται, οὗτοι πάντες ἀρτιά-
κις ἄρτιοι εἰσιν. ἄλλους δὲ παρὰ τούτους ἀμήχανόν
ἔστιν εὑρεῖν, οἷον πρὸς ὑπόδειγμα ₁₀

α, β, δ, η, ις, λβ, ξδ, ρη, σις. φιβ

10 καὶ ἐφ' ὄσονοῦν. ἔκαστος δὴ τῶν προκειμένων γέ-
γονε μὲν κατὰ τὸν ἀπὸ μονάδος διπλασίονα ἀεὶ λόγον.
ὑπάρχει δὲ ἀρτιάκις ἄρτιος πάντως καὶ πᾶν δὲ μέ-
ρος, ὃ ἂν εὐρεθῇ ἔχων, πάντως καὶ παρώνυμόν ₁₅
ἔστιν εὐὸς τῶν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ μονάδος σύστημα
ἐν τούτῳ ὑπάρχει τοσοῦτον, ὁπόσος τῶν ἐντὸς αὐ-
τοῦ εἴς τις ἔστι, κατὰ ἀντιπερίστασιν μέντοι καὶ
ἀμοιβῆν, ἐὰν μὲν ὥσιν ἄρτιοι αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀπὸ
μονάδος διπλασιασμῶν· μία μὲν οὐχ οἵα τε μεσότης ₂₀
εὑρεθῆναι, πάντως δὲ δύο, ἀφ' ᾧν ἀρχομένη ἡ ἀν-
τιπερίστασις καὶ ἀμοιβὴ μερῶν πρὸς δυνάμεις καὶ

1. ἀεὶ om. *H* — ἑτέρως] ὅτι add. *PSH* — 2. ἐὰν *GP*.
ἄν cet. — 3. ἔσται *H* — ἔστι om. *H* — 2. 3. ἀρτιάκις
... αὐτὸν καὶ om. *C* — 5. διαφεύγειν *H* ἐκφυγεῖν (διαφεύ-
ξεται) *Io. Phil. oβ* — ἔξ εὐὸς] ἔξης *G₂SH*, ἔξ εν. in mrg. *H*
— πάντα *H* — 6. εἰ *Gm* καὶ *PH*, om *CS* — ἀπὸ μον. ως
om. *P* — 8. καὶ om. *CSH* — ἀν om. *P* — γένοιντο *CS*
γίνωνται *H* — 10. ἔστιν om. *SH* — εὑρεῖν om. *Gm* — 12.
δὴ γὰρ *mC* δὲ *H* — προκειμ.] προειρημένων *C* — 13. ἀεὶ _ω

om. *P* — 16. μονάδων *CSH* — 17. ἐν τούτῳ] πρὸς τοῦτο *S*
om. *C* — τοσούτων *C* — ὁπόσον *P* -ων *CSH* — 19. μὲν
ώσιν] μέλλωσιν *P* — ἀρτιαι *S* — 20. οὐχ] οὐν praem. *G₁*,
del. *G₂*

δυνάμεων πρὸς μέρη προχωρήσει τάξει, πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸν παρ' ἑκάτερα δύο, εἶτα ἐπὶ τὸν ὑπεροιευμένους ἑκατέρῳθεν, μέχρις ἂν ἐπὶ τὸν ἀκροτάτους ἀφίκηται, ὥστε καὶ τὸ ὅλον ἀντιπαρωνυμεῖσθαι τῇ 5 μονάδι καὶ τὴν μονάδα τῷ ὅλῳ· οἷον λόγου χάριν, ἐὰν τὸν ὅκη θῶμεν τὸν μέγιστον, ἀρτιογενεῖς ἔσονται αὐτῷ αἱ ἑκατέσεις τῶν ὅρων, ὅκτὼ γὰρ αἱ μέχρις αὐτοῦ πᾶσαι, καὶ μίαν μεσότητα οὐχ ἔξουσιν, ἀδύνατον γὰρ ἐν ἀρτίῳ, ἀλλ' ἀναγκαίως δύο, τὴν τε η 10 καὶ τὴν τοις, αἵτινες ἀνταποκρινοῦνται ἀλλήλαις παρὰ μέρος· τοῦ γὰρ ὅλου τοῦ ὅκη ὅγδοον μὲν ἔστι τὰ τοις, ἔμπαλιν δὲ ἑκατέραν τὰ η· καὶ προιόντες ἐφ' ἑκάτερον τέταρτον μὲν τὰ λβ, τριακοστόδυον δὲ τὰ δ, καὶ πάλιν ἡμισυ μὲν τὰ ξδ, ἔξηκοστοτέταρτον δὲ 15 τὰ β, καὶ τελευταῖον κατὰ τὰς ἀκρότητας ἑκατοστοεικοστόγδοον μὲν ἡ μονάς, ὅλον δὲ κατὰ τὴν μονάδα ἔμπαλιν τὰ ὅκη. ἐὰν δὲ ἐν περισσοῖς ὅροις ἡ ἑκατέσις 11 γένηται, οἷον ἐν ἐπτά, προχειρισαμένων ἡμῶν τὰ ξδ, 19 ἡ μεσότης ἀναγκαίως μία ἔσται κατὰ τὴν τῶν περισσῶν φύσιν καὶ αὐτὴ μὲν ἑαυτῇ ἀνταποκρινεῖται διὰ 12 τὸ σύζυγον μὴ ἔχειν, οἱ δὲ ἑκατέρῳθεν αὐτῆς ἀεὶ ἀλλήλοις, μέχρις ἂν εἰς τὰ ἄκρα ἡ ἀνταπόκρισις τελευτήσῃ· οἷον ἔξηκοστοτέταρτον μὲν ἡ μονὰς ἔσται,

2. ἐπὶ τὰ P — εἶτα ἐπὶ] εἶτα ὑπὲρ G_mPC εἶτα ἐπὶ τὸν ὑπὲρ ἑκείνους ὑπερον. S — 6. ἀρτιογενεῖς] ἀρτιοπληθεῖς C — πλησθεῖς μ -ταγεῖς mSG -παγεῖς H — 7. αὐτοῦ CS — 9. 10. τὴν] τὸν bis G₂CSH — ἀλλήλαι P — 11. τῶν ὅκη P — 12. ἔξηκαιδ. mG₂ — προιόντες GP (intell. οἱ ἀρτιάκις ἀρτοιοι . . ἔχουσι cf. Io. Phil. ογ.) προιόντι ceteri. — 13. ἑκάτερα C — τριακοστόδυο G₁ ν add. G₂ — 14. ἔξηκοντατέταρτον G₁P — 15. ἑκατοστοεικόγδοον P — 18. προχειρισαμένων P — 19. μεσότης] πάντως add. H — 20. αὐτῇ] αὐτή P

ὅλον δὲ κατὰ τὴν μονάδα ξδ, καὶ ἡμισυ μὲν τὰ λβ,
τριακοστόδυνον δὲ τὰ β, καὶ τέταρτον μὲν τὰ ις, ἐκ-
καιδέκατον δὲ τὰ δ, ὅγδοον δὲ ἄνευ ἀντιδιαστολῆς
12 αὐτὰ τὰ η. συμβέβηκε δὲ πάσαις ταῖς ἐκθέσεσι συν-

τεθειμέναις σωρηδὸν ἵσαις εἶναι τῷ μετ' αὐτὰς παρὰ
μονάδα, ὥστε ἀναγκαίως η ὁ πωσοῦν συγκεφαλαίωσις
περισσός ἀριθμὸς ἔσται· αἰεὶ γὰρ δ παρὰ μονάδα
13 ἴσος τῷ ἀρτίῳ περισσός ἔστι. χρησιμεύσει δ' ἡμῖν
αὕτη η ἐπίγνωσις, ὅσον οὐδέπω, πρὸς τὴν τῶν τε-
λείων ἀριθμῶν σύστασιν· ὑποδείγματος δὲ χάριν
τῷ συντοιχίᾳ τῶν μέχρι μονάδος ἴσοι εἰσὶ συγ-
κεφαλαιωθέντες παρὰ μίαν μονάδα, τῷ δὲ ωκη τῷ
εὐθὺς ὑπὸ αὐτὸν οἱ ἐντὸς αὐτοῦ πάντες διοίωσι εἰ-
σὶν ἴσοι παρὰ μίαν μονάδα καὶ τοῖς συνεχέσι δὲ ἀεὶ
κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ ἐντός, καθὰ καὶ αὐτὴ η μονὰς παρὰ
15 μονάδα ἴση τῷ μετ' αὐτήν, ὃ ἔστι τῷ β, καὶ οἱ συν-
αμφότεροι παρὰ μονάδα τῷ μετ' αὐτοὺς καὶ οἱ
σύντροφοι παρὰ μονάδα τῷ ἔξῆς, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπει-

14 ρον προχωροῦν ἄπταιστον εύρησεις. οὐκεῖνο δὲ με-
μνῆσθαι ἀναγκαιότατον· ἐὰν μὲν γὰρ ἀρτιοὶ ὥσιν αἱ
τοῦ προκεχειρισμένου ἀρτιάκις ἀρτίου ἐκθέσεις, πάν-
τως τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων πρὸς ἄλληλα πολυπλασιαζομέ-

1. κατὰ τὴν μον. om. SH μονάδαν P — τὰ ξδ C —
2. ἔξησις. τῷ G₂ — 3. ἀντιδιαστολῆς] ἀντὶ G₂ ex al-
tero ἄνευ corr., διαστολῆς SH — 4. η] om. G₁ ὅπτώ add.
G₂ — συντιθεμέναις C — 5. σωρηδὸς G₁ ὃν G₂ — ἴσαις C
— εἶναι] ἐνὶ P ἐνὶ HG, qui post μονάδα add. γίνεσθαι
— 6. ὁποσονοῦν G₂ ὁποσωνοῦν S ὁποσοῦν C — 7. ἔστι]
ἔσται SH — μονάδ G₁ -α G₂ — χρησιμεύση P — εύει CSH
— 9. γνῶσις C — 11. τῷ [τῶν] συν G τῶν ήντις P — αὐ-
τοῦ] πάντες add. CSH — ἄχρι H — εἰσὶ om. S — 12.
μίαν om. S — 13. ὑπὸ] μετ' H — πάντες] μέχρι μονάδος
add. H — 14. καὶ ἐν τοῖς H — 18. σὺν τρεῖς P(G₁?) —
20. ἀρτιαι G₂S — 21. προκεχειρ. om. S — ἀρτίου] ἀριθ-
μοῦ add. H

νων συντελούμενον ἵσον ἔσται τῷ ὑπὸ τῶν μέσων πρὸς
ἄλληλα, ἐὰν δὲ περισσαί, τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων ἵσον τῷ
ἀπὸ τοῦ μέσου πρὸς ἕαυτό· ἀπαξ γάρ ραη ἐν ἀρτίαις
ἐκθέσεσιν ἵσον ἔστι τῷ ὀκτάκις ις καὶ ἔτι τῷ δὶς ἔδ-
5 καὶ πάλιν τῷ τετράκις λβ καὶ τοῦτο δι' ὅλου· ἐν
δὲ περισσαῖς ἐκθέσεσιν ἵσον τὸ ἀπαξ ἔδ τῷ δὶς λβ
καὶ τοῦτο τῷ τετράκις ις καὶ τοῦτο πάλιν τῷ ὀκτά-
κις η μόνον μέσου πρὸς ἕαυτὸν πολλαπλασιαζομένου.

IX. Io. Phil. $\sigma\vartheta-\pi\eta$. — Iamb. p. 29—31. — Theon.
9. — Boëth. I. 7. — Schol. $N\Gamma$ Nobb. p. 6.

1. ἔστι S — ὑπὸ] ἀπὸ P — 3. ὁ οὐκ PC — ἐν ἀρτ.]
 ἐναντίαις H — 4. ἵσος PC — 7. πάλιν om. H — 8. μόνον
 G , μόνον τοῦ ceteri — ἐαυτὸ μ — πολλαπλασιαζ. P , ante
 μόνον G_2 , πολυπλ. HG , om. G_{1mCuS} .

IX. Περὶ ἀρτιοπερίσσου *mCμΗΓ* Περὶ τοῦ ἀρτιοπ. *S* — 10. εἰδικῶς *CSH* — 13. ἐκάτερον *G₂* [α?] — εὐθὺς om. *S* — 15. ὁ Σ, ὁ ι om. *H* — 16. καὶ σῖ δῆμ. *CH* — 17. εὐρεθῆσεται *H* (εὐρίσκ. in mrg.) — 18. ἄν *CSH* — ἔχον *Gm* — 19. εἶναι om. *H* — πᾶσαν μέρ. *mCS* πᾶσαν τὴν τοῦ μ. *G* πᾶσαν τὴν τοῦ μ. *PH* — 20. δὲ om. *G*

όμοιογενη̄ τὴν δύναμιν τοῦ μέρους τῷ αὐτῷ ὀνόματι
ὑπάρχειν· οἶον ἐφ' ἐνὸς τοῦ ιη̄ τὸ μὲν ἡμίσυ ἀρ-
τιαιῶς ὀνομασμένον ὑπάρχει θ̄, περισσὸν τῇ δυνά-
μει, τὸ δὲ τρίτον ἔμπαλιν περισσῶς ὀνοματοπεοιη-
μένον σ̄ ἀρτιον τῇ δυνάμει· τὸ δὲ σ^{ον} ἐξ ἀντιστρο-
φῆς γ καὶ τὸ θ^{ον} β, κάπι τῶν ἐτέρων δ αὐτὸς
εὑρεθήσεται τρόπος. μήτοι δὲ ἄρα καὶ παρὰ τοῦτο
τοιαύτης προσηγορίας τέτευχεν, ὅτι ἀρτιος ὥν περισ-
σῶν τῶν ἡμισενμάτων εὔθυς τετύχηκε. γεννᾶται
δὲ καὶ οὗτος τῶν ἀπὸ μονάδος δυάδι διαφερόντων,
ὅ ἐστι περισσῶν, εὐτάκτως ἐκτεθέντων, μέχρις οὐ⁵
βούλει, δυάδι πολυπλασιασθέντων· οἱ γὰρ ἀποτε-
λούμενοι γένοιντο ἀν τάξει οὗτοι

ς, ι, ιδ, ιη, κβ, κς, λ,

καὶ μέχρις ἀν προχωρεῖν ἐθέλησ· διαφέρουσι δὲ 15
ἀλλήλων τετράδι οἱ μείζονες ἀεὶ τῶν ἐγγὺς ἐλατ-
τόντων· αἴτιον δὲ τούτου, ὅτι οἱ ἐξ ἀρχῆς γνώμονες
αὐτῶν, τουτέστιν οἱ περισσοί, δυάδι ἀλλήλων ὑπερ-
φέροντες δυάδι ἐμηκύνθησαν, ἵνα οὗτοι γένωνται,
δυάς δὲ δυάδα πολυπλασιάσα τετράδα ποιεῖ. ἐν 20
οὗν τῷ φυσικῷ ὕφει τοῦ ἀριθμοῦ εὑρεθήσονται οἱ
ἀρτιοπέρισσοι πέμπτοι μὲν ἀπ' ἀλλήλων, τετράδι δὲ
ὑπερέχοντες, τρεῖς δὲ ὑπερβαίνοντες, δυάδι δὲ μη-

1. αὐτοῦ S — 3. ὀνομασμ. G — τὸ δὲ θ περ. S
ὅ δὲ θ περισσὸς H — 4. ὀνοματοπεοιημένον G — 5. δυ-
νάμει Gm (H in mrg.) ὑποστάσει PCSH — 5 G₁ σ^{ον} G₂ —
ἀντιστρόφου mC ἀναστρόφου P ἀναστροφῆς S — 6. θ G₁ σ^{ον} G₂

τοι

— 7. μήτι ἄρα S — 12. διάδι G — πολλαπλασ. CS —
15. ἐθέλοις C θέλησ S — 16. ἐγγὺς] μ add.: σχόλιον τινὸς
ἀνωνύμου ἀναγκαῖον πτλ. seq. Io. Phil. Schol. πδ. — 18.
ὑπερέχοντες C — 19. ἐ//μικ//ύνθησαν G₁ i in η mut. G₂ —
γεννῶνται P γεννῶνται S — 23. τρεῖς] τριάδι PH —
δυάδι δὲ] δὲ om. G

κυνομένων τῶν περισσῶν γεννώμενοι. ἐναντιοπα- 6
θεῖν δὲ λέγονται τοῖς ἀρτιάκις ἀρτίοις, ὅτι τούτων
μὲν τὸ μέγιστον ἄκρον μόνον διαιρετόν, ἐκείνων δὲ
τὸ ἐλάχιστον μόνον ἦν ἀδιαιρετόν· καὶ δὴ καί, ὅτι
5 ἐπ' ἐκείνων μὲν ἡ ἀντιπερίστασις τῶν μερῶν ἀπ'
ἀκροτήτων εἰς μεσότητα ἢ μεσόσητας ἀπετέλει τὸ
ὑπό- ἵσον τῷ ἀπό- ἢ τῷ ὑπό- τούτων δὲ κατὰ τὴν
αὐτὴν ἀμοιβὴν καὶ ἔξετασιν ὑποδιπλάσιον τὸ μέσον
τῶν δύο ἄκρων συντεθέντων, ἢ εἰ δύο εἴη τὰ μέσα,
10 καὶ αὐτὰ ἵσα ἀμφότερα τοῖς δυσὶν ἄκροις.

i. Περισσάρτιος δέ ἐστιν ἀριθμὸς ὁ τὸ τρίτον X
P εἶδος τοῦ ἀρτίου ἐμφαίνων, κοινὸς ὧν ἀμφοτέρων
14 τῶν εἰρημένων ὥσανεὶ δύο ἀκροτήτων μία τις ὧν
αὐτὸς μεσότης· ὅμοιος γὰρ κατὰ μέν τι τῷ ἀρτιάκις
15 ἀρτίῳ ὑπάρχει, κατὰ δέ τι τῷ ἀρτιοπερίσσῳ, καὶ ὡς
μὲν τοῦ ἑτέρου ἀπῆλλακται, τούτῳ κοινωνεῖ τῷ
λοιπῷ, ὡς δὲ κοινόν τι ἔχει πρὸς ἑτερον, τούτῳ δια-
φέρει τοῦ λοιποῦ. ἔστι δέ, ὅταν ἀριθμὸς ἀρτιος 2

X. Io. Phil. πθ—ηε. — Iambl. p. 31—35. — Theon.
10. — Boëth. I. 8. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 6. 7.

1. γενομένοι C (γεννώμ. in mrg.) procreati Boëth. — 2. ἀρ-
τιάκοις ἀρτ. GP — 4. ἦν om. SH — 6. 7. τοῖς ὑπὸ ἢ τῷ ἀπὸ^{G₂} τῷ ὑπὸ ἢ ἀπὸ C τὸ ἀπὸ ἵσον τῷ ἀπὸ τῷ μείζῳ ἢ τοῖς
ὑπὸ τοῦ μέσον P, in mrg. †. intellegendum τὸ ὑπὸ τῷ ν
ἀκροτήτων ἵσον τῷ ἀπὸ τῆς μεσότητος ἢ τῷ ὑπὸ τῷ ν
μεσοτήτων — 7. τούτων] ἐπὶ praemitt. G₂H ἐπὶ^H
τῶν ἀρτιοπερίσσων add. S — 8. ἀντεξέτασιν G₂CH καὶ
καὶ ἔξετασιν S — 9. εἰ om. G₁m — ἢ καὶ δύο εἰσὶ P —
10. δύο H

X. Περὶ περισσαρτίου codd. tit. om. P — 12.
ὧν om. CSH — 13. προειρημένων SH — 15. ὑπάρχει om.
H — 16. ἀπῆλλακται P — 17. ὡς] ὃ H — τὸν ἑτερον H
τὸ C — 18. λοιποῦ] ἑτέρον SH

εἰς δύο ἵσα διαιρεθῆναι δυνάμενος διαιρούμενα ὅμοίως τὰ ἑαυτοῦ μέρη ἔχῃ, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν μερῶν τὰ μέρη, μέχρι μέντοι μονάδος μὴ δυνάμενος τὴν τῶν μερῶν λύσιν ἀγαγεῖν· οὗτος ἔστιν

ὅ κδ, ὁ κη, ὁ μ.

5

ἡμισυ μὲν γὰρ ἔκαστος τούτων ἰδιον ἔχει καὶ πάντως ἡμίσους ἡμισυ· ἔστι δ' ὅτε ἐν αὐτοῖς τις εὐρίσκεται καὶ ἐπὶ πλέον τὸν διχασμὸν ἐπιδεχόμενος εἰς τὰ μέρη, οὐδεὶς μέντοι τὸ παράπτων μέχρι τῆς φύσει 10 ἀτόμου μονάδος τὰ μέρη μεριστὰ εἰς ἡμίση ἔξει. τῷ μὲν οὖν πλείονας μιᾶς τομῆς ἐπιδέχεσθαι ὅμοιοῦται μὲν τῷ ἀρτιάκις ἀρτίῳ, ἀφίσταται δὲ τοῦ ἀρτιοπερίσσου, τῷ δὲ μὴ ἀπολήγειν ποτὲ εἰς μονάδα αὐτοῦ τὰς τομὰς ὅμοιοῦται μὲν τῷ ἀρτιοπερίσσῳ, ἀφίσταται δὲ τοῦ ἀρτιάκις ἀρτίου. συμβέκηκε δ' αὐτῷ 15 μόνῳ ὑφ' ἐν τὰ ἑκατέρῳ ἐκείνων ἰδίως συμβεβηκότα καὶ πάλιν ἂ μηδετέρῳ· καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ μὲν τὸ μέριστον μόνον μέρος εἶχε τμητόν, ὁ δὲ τὸ μικρότατον μόνον ἄτμητον, οὗτος δὲ οὐδέτερον· πλείονα μὲν γὰρ τοῦ ἐνὸς τμήματα ἐν τῷ μείζονι μέροι ἔχων 20 ὄραται, πλείονα δὲ τοῦ ἐνὸς ἄτμητα ἐν τῷ ἐλάτονι. 5 καὶ πάλιν ἔστιν ἐν αὐτῷ τινα μὲν μέρη μὴ ἐναντιωνυμοῦντα ταῖς δυνάμεσι μηδ' ἐτερογενοῦντα πρὸς

1. διαιρούμενος P — 2. ἔχει P ἔχων C — 2. 3. ἔστι δ' . . . μέρη om. H — 3. ἄχρι H — μέντοι om. G₁; tuetur Io. Phil. ήα — 4. λῦσιν G — 5. ὁ κδ] ὁ iβ praemittit P — μ] μη PH — 7. ἐν αὐτοῖς] καὶ τῶν ἐν αὐτῷ H — 8. ἐπιδεχόμενον P — 9. φύσει om. H — 10. ἀτόμουν om. S — ἡμισυ P — 11. τομὰς H τὰς τομὰς S — 13. μονάδας H — 16. μόνῳ om. C — ὑφ' ἐν ἔχειν τὰς ἐν. ἐνείνω P — 17. ἄλλα] τὰ S — μηδετέρῳ] ἔχειν add. G₂ — καὶ γάρ] ὅτι S — 19. οὗτος δὲ οὐδ.] τούτῳ δὲ οὐδέτερον τούτων ὑπάρχει P id. S, om. τούτων — 20. τμήματος P — 20. 21. ἐν τῷ μ. . . ἄτμητα om. G₁mP — 21. ὄραται] ὑπάρχει S — 22. ἔστιν] πάντως add. G₂CSH

αὐτὰς κατ' εἰκόνα τοῦ ἀρτιάκις ἀρτίου, ἔνεστι δὲ πάντως καὶ ἐτερα ἐναντιωνυμούμενα ἐτερογενῶς ὑπὸ τῶν δυνάμεων κατ' εἰκόνα τοῦ ἀρτιοπερίσσου· οἶον ἐν τῷ κδ οὐκ ἐναντιωνυμεῖ μὲν μέρη δυνάμεσι, 5 τέταρτον σ, ἡμισυ υβ, ἔκτον δ, δωδέκατον β, ἐναντιοπαθεῖ δὲ τρίτον η, ὅγδοιν γ, εἰκοστοτέταρτον α· καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν παραπλησίως. γεννάται δὲ 6 οὗτος ἐφόδῳ τινὶ ποικιλωτέρᾳ σημαίνων τρόπον τινὰ καὶ ἐν τῇ γενέσει αὐτοῦ, ὅτι μῆγμα ἀμφοτέρων ἐστίν· 10 ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν ἀρτιάκις ἀρτιος ἐξ ἀρτίων ὑφίσταται τῶν ἀπὸ μονάδος διπλασίων ἐς ἀεί, ὁ δὲ ἀρτιοπέρισσος ἀπὸ περισσῶν τῶν ἀπὸ τριάδος προιόντων 15 των ἐς ἀεί, ἀναγκαῖον τοῦτον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν συνυφαίνεσθαι, ὡς κοινὸν ἀμφοτέρων. ἐκθώ- 7 15 μεθα δὴ τοὺς ἀπὸ τριάδος περιττοὺς ιδίᾳ εὐτάκτως ἐν ἐνὶ στίχῳ

γ, ε, ζ, θ, ια, ιγ, ιε, ιξ, ιθ
καὶ ἐφεξῆς, τοὺς δὲ ἀπὸ τετράδος ἀρτιάκις ἀρτίους πάλιν ἐφεξῆς ἐν ἐτέρῳ στίχῳ κατὰ τὴν τάξιν τὴν 20 αὐτῶν

δ, η, ις, λβ, ξδ, ρη, σνς
καὶ ἐφεξῆς, μέχρις οὗ βούλει. ἀπὸ ὄποτέρου δὴ 8 στίχου (ἀδιάφορον γάρ) τῷ πρώτῳ κειμένῳ ἀριθμῷ πολυπλασίαζε ἐξ ἀρχῆς πάντας ἐξῆς τοὺς ἐν τῷ 25 λοιπῷ στίχῳ καὶ τοὺς ἀποτελουμένους σημειοῦ, εἴτα

2. καὶ G_2 in ras., καὶ ante ὑπὸ eras. G — 4. οὐκ om. G, mP — μέρος Gm μέρει S — 6. ὅγδ. γ om. H — 7. παραπλησίης.] ὁμοίως H — δὲ] καὶ add. P — 8. τινὶ om. H — 10. καὶ ἐξ P — ὑφίστατο mCH nascebantur Boëth. — 11. διπλασίον G — 13. ἐς om. m — 14. συνυφάνεσθαι G συνυφίστασθαι H — 17. ιθ] ια, ιγ, ιε, ιξ add. H — 18. ἀρτίου P — 19. ἐν om. G — κατὰ τὴν ἐαυτῶν τάξιν CSH — 21. σηη, ινς P φιβ add. CS φιβ, ακδ $H\Gamma$ — 24. πολλαπλ. S

πάλιν τοῦ αὐτοῦ στίχου τῷ δευτέρῳ ἀριθμῷ πολυ-
πλασίαζε τοὺς αὐτοὺς ἄνωθεν, μέχρις οὗ ἔχεις, καὶ
τοὺς γινομένους ἀπογράφου· εἶτα τῷ τρίτῳ πάλιν
ἀριθμῷ τοὺς αὐτοὺς ἄνωθεν, καὶ μέχρις ἀν προχω-
ρῆς, οὐδένες ἄλλοι σοι ἀπογεννήσονται πλὴν οἱ πε- 5
9 φισσάρτιοι. χάριν δὲ ὑποδείγματος χρησώμεθα τῷ
πρώτῳ ἀριθμῷ τοῦ στίχου τῶν περισσῶν καὶ πολυ-
πλασιάσωμεν αὐτῷ τοὺς ἐν τῷ ἐτέρῳ στίχῳ τάξει
πάντας,

τρὶς δ, τρὶς η, τρὶς ις, τρὶς λβ,
καὶ τοῦτο μέχρις ἀπείρου· ἔσονται γὰρ

ιβ, ιδ, μη, ις,

οὓς δεῖ σημειώσασθαι ἐν ἐνὶ στίχῳ· εἶτα ἀπ' ἄλλης
ἀρχῆς πάλιν τῷ δευτέρῳ ἀριθμῷ τὸ αὐτὸ ποίει,

πεντάκις δ, πεντάκις η, πεντάκις ις, πεντάκις λβ· 15
ἀποτελεσθήσονται γὰρ οἵδε

η, μ, π, ρξ.

εἶτα πάλιν τῷ τρίτῳ ἀριθμῷ τῷ ξ τὸ αὐτὸ ποίει,

έπτάκις δ, έπτάκις η, έπτάκις ις, έπτάκις λβ·
οἱ γὰρ γινόμενοι εἰσιν 20

η, νς, ρβ, σκδ,

καὶ κατὰ τὰ αὐτά, μέχρις οὗ βούλει, προχωρεῖν συμ-
φωνήσει σοι·

2. αὐτοὺς om. H — 2—4. μέχρις . . . ἄνωθεν om. P —
2. οὐ ἔχεις] ὅτου ἔχεις C ὅτου ἔχης H — 2. 3. καὶ τοὺς
γεννωμένους ἀπογρ. post ἄνωθεν H — 3. πάλιν om. H
— 4. προχωρῆς S -η̄ ceteri. — 5. ἀπογενήσονται GP —
6. χρησόμεθα H — 7. στίχου] τοῦ add. S — πολυπλασιά-
σομεν H — 13. δεῖ] δὴ H — ἐν την στίχῳ S — 14.
ποιεῖν CSH — 18. τρίτῳ om. P — ποιήσεις CS ποιεῖν H
— 22. καὶ om. P

γ	ε	ζ	θ	$\iota\alpha$	$\iota\gamma$	$\iota\varepsilon$	
δ	η	$\iota\varsigma$	$\lambda\beta$	$\xi\delta$	$\eta\kappa\eta$	$\sigma\nu\varsigma$	
$\iota\beta$	$\iota\delta$	$\mu\eta$	$\zeta\varsigma$	$\varrho'\iota\beta$	$\tau\pi\delta$	$\psi\xi\eta$	
κ	μ	π	$\varrho\xi$	$\tau\kappa$	$\chi\mu$	$\alpha\sigma\pi$	
$\kappa\eta$	$\nu\varsigma$	$\varrho\iota\beta$	$\sigma\kappa\delta$	$\nu\mu\eta$	$\omega\iota\varsigma$	$\alpha\psi'\iota\beta$	
$\lambda\varsigma$	$\iota\theta$	$\varrho\mu\delta$	$\sigma\pi\eta$	$\varphi\sigma\varsigma$	$\alpha\varrho\nu\beta$	$\beta\tau\delta$	
$\mu\delta$	$\pi\eta$	$\varrho\eta\varsigma$	$\iota\nu\beta$	$\psi\delta$	$\alpha\eta\eta$	$\beta\omega\iota\varsigma$	

μῆκος.

ὅταν δὴ τοὺς ἔξ ἑπάστου πολυπλασιασμοὺς ἐν ἰδίῳ 10
 10 στίχῳ τάξης παραλλήλους ποιούμενος τοὺς στίχους,
 φανήσεταιί σοι θαυμαστῶς κατὰ μὲν τὸ πλάτος συμ-
 βαῖνον τὸ τῶν ἀρτιοπερίσσεων ἰδίωμα, ὅτι ἀεὶ τῶν
 ἄκρων ὁ μέσος ὑποδιπλάσιος, εἰ εἴς εἴη, εἰ δὲ δύο
 μέσοι, ἵσοι κατὰ σύνθεσιν· κατὰ δὲ τὸ μῆκος τὸ τῶν
 15 ἀρτιάκις ἀρτίων· τὸ γὰρ ὑπό· ἵσον τῷ ἀπό·, εἰ μία
 εἴη μεσότης, ἢ τῷ ὑπό·, εἰ δύο εἴησαν· ὥστε τὰ ἀμ-
 φοτέρων ἰδίωματα τούτῳ μόνῳ συμβέβηκεν, ὡς ὅντι
 φυσικῷ μίγματι αὐτῶν.

ια. Τοῦ δὲ περισσοῦ καὶ πάλιν καθ' ὑποδιαιρε- XI
 20 σιν διακεκριμένου πρὸς τὸν ἀρτιον καὶ κατὰ μηδὲν

XI. Io. Phil. 45—46. — Iambl. p. 35—37. — Theon.
 5. 6. — Boëth. I. 9. 10. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 7.

1—8. Schema praebent $G_2C\mu S\Gamma$, cf. Iambl. p. 35. — 9.
 πολυπλασιασμοῦ PCSH — 10. τάξις τῷ ἐντάξης P ἐντάξης
 S — παραλλήλως PH — 12. 13. τοὺς ἄκροις ὁ μέσος δι-
 πλάσει P — 13. εἴη C ἢ cet. — 14. [ἴσοι] εἴσι κατὰ σύνθ.
 τοὺς δυσὶν ἄκροις H — 16. ἢ τοὺς ὑπὸ H — εἴησαν om.
 H — τὰ] τῶν add. H

XI. Περὶ τοῦ περισσοῦ GmH, Διαιρεσις τοῦ
 περιττοῦ N, Περὶ περισσοῦ ἀριθμοῦ Γ, om. cet. —
 19. περ. ἀριθμοῦ πάλιν S — καθ' ὑποδ. om. H — 20.
 διακεκριμένου P διακρινομένου C

οἱ γνώμονες
 τοῦ περισσοῦ
 περισσοῦ
 τοῦ περισσοῦ

κοινωνοῦντος, εἴπερ ἐκεῖνος μὲν διχῇ εἰς ἵσα διαιρετός, οὗτος δὲ εἰς δύο ἵσα ἀδιαιρετος, τριά διαιρέσεως εἰδη εύρισκεται ἀλλήλων διαφέροντα, ὥν τὸ μὲν κα- 16 λεῖται πρῶτον καὶ ἀσύνθετον, τὸ δὲ ἀντικείμενον τούτῳ δεύτερον καὶ σύνθετον, τὸ δὲ ἐν μεταχυμίῳ 5 ἀμφοῖν τούτοιν θεωρούμενον ὡς μεσότης ἐν ἀκρότησιν, ὃ καθ' ἔαυτὸ μὲν δεύτερον καὶ σύνθετον, πρὸς ἄλλο δὲ πρῶτον καὶ ἀσύνθετον.

2 Τὸ μὲν οὖν πρώτιστον εἶδος τὸ πρῶτον καὶ ἀσύνθετον γίνεται, ὅταν ἀριθμὸς περισσὸς μόριον 10 μηδὲν ἔτερον ἐπιδέχηται, εἰ μὴ τὸ παρόντυμον ἔαυτῷ, ὃ καὶ ἐξ ἀνάγκης μονὰς ἔσται, οἷον

οὐ γ, οὐ ε, οὐ ζ, οὐ ια, οὐ ιγ, οὐ ιζ, οὐ ιθ, οὐ ιη, οὐ λα· τούτων δὲ ἔκαστος οὐδεμιᾶς μηχανῆς εύρεσθήσεται ἔχων ἔτερόνυμον μόριον, ἀλλὰ μόνον τὸ ἔαυτῷ πα- 15 ρόντυμον καὶ τοῦτο μονάδα πάντως ἐν ἔκάστῳ· οὐ μὲν γὰρ γ μόνον τοίτον [τὸ ἔαυτοῦ παρόντυμον καὶ τοῦτο πάντως μονάδα], οὐ δὲ ε μόνον πέμπτον καὶ οὐ ξ μόνον ἔβδομον καὶ οὐ ια μόνον ἐνδέκατον, καὶ ἐν 3 πᾶσι ταῦτα τὰ μέρη μονὰς ὑπάρχει. τέτευχε δὲ τοῦ 20 ὄνόματος τούτου, ὅτι τῷ κοινῷ πάντων ἀριθμῷ καὶ

1. διαιρετός] ὃ αὔτιος add. H — 2. οὗτος δὲ] πάντως add. S — ἀδιαιρό.] διαιρό. G₁ — 4. ἀντικείμενον] ἀντίθετον S — 7. οὐ om. H

XI, 2. Περὶ πρώτον καὶ ἀσυνθέτον C — 11. ἔαυτοῦ SH — 13. artic. abest a libr. Mon. — 14. δὲ] γὰρ G₂ in ras., CSH — 15. μόνον] μόριον Ast. — ἔαυτοῦ SH — 17. γὰρ om. CS — γ om. P — τὸ ἔαυτ. παρ. om. C, om. ἔαυτ. superscr. S — 17. 18. [τὸ . . . μονάδα] delenda censeo. — 18. πάντως om. CS — 18. 19. καὶ οὐ ξ μόν. ἔβδ. C sol. — 19. ἐνδέκατον] καὶ οὐ τριάκοντα, ἐν τριακοστὸν μόνον add. P καὶ οὐ λα τριακοστομόνον SH — 20. ταῦτα] πάντα add. CS — μονὰς], μόνα Ast, haec (pars) unitas Boëth. I. 10 — 21. ἀριθμῷ] μετρῷ G₂CSH nullus numerus metietur Boëth. I. 10, cf. Io. Phil. 45

πρωτίστω μονάδι μόνη δύναται μετρεῖσθαι, ἐτέρῳ
δὲ οὐδενί, ἀλλὰ καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἐτέρου ἀριθμοῦ
ἔαυτῷ συντεθέντος γεγένηται, ἀλλὰ μόνης μονάδος,
πεντάκις μὲν συντεθείσης ὁ ε, ἐπτάκις δὲ ὁ ζ, καὶ
οἱ λοιποὶ κατὰ τὴν ἔαυτῶν ποσότητα· αὐτῶν μέντοι
συντεθέντων ἔαυτοῖς δύναιντ' ἂν ἄλλοι γενέσθαι
ἀπὸ πηγῆς ὡςανεὶ καὶ φίξης αὐτῶν τούτων ἀρχόμε-
νοι, διόπερ πρώτοι καλοῦνται ὡςανεὶ ἀρχαὶ ἐκείνων
προυποκείμενοι· ἀρχὴ δὲ πᾶσα στοιχειώδης καὶ
10 ἀσύνθετος, εἰς ἣν πάντα ἀναλύεται καὶ ἐξ ἣς πάντα
συνίσταται, αὐτὴ δὲ εἰς οὐδὲν καὶ ἐξ οὐδενός.

ιβ. Δεύτερος δὲ καὶ σύνθετός ἐστιν ἀριθμὸς XII
περισσὸς μὲν διὰ τὸ ἐξ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους
διακενοίσθαι, ἀρχοειδὲς δὲ οὐδὲν ἔχων ἐν ἔαυτῷ·
15 συντεθέντος γὰρ ἐτέρου τινὸς τὴν γένεσιν αὐτὸς
ἔσχε· διόπερ συμβαίνει αὐτῷ πρὸς τῷ παρωνύμῳ
μέρει ἔτι καὶ ἐτερώνυμον ἢ ἐτερώνυμα κεκτῆσθαι,
τὸ μὲν παρώνυμον καθὰ καὶ ἐπὶ πάντων μονάδα
εἶναι πάντως, τὸ δὲ ἐτερώνυμον ἢ ἐτερώνυμα οὐδέ-
20 ποτε μονάδα, ἀλλὰ πάντως ἢ ἐκεῖνον ἢ ἐκείνους,
ῶν συντεθέντων ἀπετελέσθη, οἷον

Io. Phil. 4η, 1θ. — Iambl. p. 37, 38. — Theon. 7. —
Boëth. I. 11.

2. ὑπ' om. H — 3. συντεθέντος] αὐ-
τὸς add. SC — 5. ἔαυτῶν] αὐτῶν PC —
6. ἂν om. GP — 9. προυποκείμεναι PC — 10. 11. ἀναλύ-
ονται ... συνίστανται P ἐξ οὐ .. συνίστανται Gm — 9—
11. στοιχειώδεις καὶ ἀσύνθετον, εἰς ὃ ... καὶ ἐξ οὐ ..,
αὐτὸς SH

XII. Περὶ τὸ βούλειον Cμ — 12. δὲ καὶ] καὶ
om. G — 16. πρὸς om. P — 17. ἐτερώνυμα] μέρη add. μ
— 18. καθὼς S — 19. εἶναι om. C — 20. ἢ ἐκεῖνο ἢ S πάντ.
ἢ ἐκείνοις ὡν P

θ, ιε, κα, κε, κξ, λγ, λε, λθ·
τούτων γὰρ ἔκαστος καὶ ὑπὸ μονάδος μετρεῖται ὡς 17
οἱ ἔτεροι καὶ παρώνυμον ἔχει μέρος ὡς κάκεῖνοι
διὰ τὴν τοῦ κοινοῦ γένους φύσιν, ἐξηλλαγμένως δὲ
καὶ ἰδιαιτερον ἔτι καὶ ἔτερωνύμῳ μέρει ἢ μέρεσι 5
χρῆται, ὁ μὲν θ πρὸς τῷ ἐνάτῳ ἔτι καὶ τρίτῳ, ὁ δὲ
ιε ἔτι καὶ τρίτῳ πέμπτῳ πρὸς τῷ ιεῳ, ὁ δὲ καὶ
καὶ ἐβδόμῳ καὶ τρίτῳ πρὸς τῷ εἰκοστοπρώτῳ, ὁ δὲ
κε πρὸς τῷ εἰκοστοπέμπτῳ τῷ παρωνύμῳ ἔτι καὶ
2 ἔτερωνύμῳ χρῆται τῷ πέμπτῳ. δεύτερος οὖν λέγε- 10-
ται, ὅτι καὶ ἄλλῳ σὺν τῇ μονάδι μέτρῳ δύναται
χρῆσθαι, καὶ ὅτι οὐκ ἀρχοειδής, ἀλλ' ἔτερον προσ-
τεθέντος πρὸς ἑαυτὸν ἢ πρὸς ἔτερον συντεθέντος
αὐτὸς ἐγένετο, ὁ μὲν θ τοῦ γ, ὁ δὲ ιε τοῦ ε ἢ νη
Δία τοῦ γ, καὶ οἱ ἐφεξῆς κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· 15
σύνθετος δὲ ἐκ τοιαύτης αἰτίας, ὅτι διαλυθείη ἐν
εἰς ἐκείνους, ἐξ ᾧ συνέστηκεν, εἴπερ καὶ μετρη-
θείη ἐν ὑπ’ αὐτῶν· οὐδὲν δὲ διαλυτὸν ἀσύνθετον,
ἄλλὰ πάντως σύνθετον.

XIII ιγ. Ἀντικειμένων δὴ ἄλλήλοις τῶν δύο τούτων ελ- 20

XIII. Io. Phil. ι—ριγ. — Iambl. p. 38—41. — Boëth.
I. 12—14. — Schol. ΝΤ Nobb. p. 7—9.

---

3. μέρος] γένος G — 5. ἰδιαιτως P — 6. ἐνάτῳ GP
— ἔτι καὶ τρίτῳ] χρᾶται ἢ τοι τῇ τριάδι S — 7. ιε ἔτι] ιε
καὶ τρ. ἄμα C ιε αμα κ. τρ. S — 8. ἐκδόμῳ P — εἰκο-
στομόνω CH — 9. παρωνύμ.] ἑαυτοῦ praem. CH — 12. 13.
προστεθέντος om. CS πρὸς ἑαυτὸν . . . συντεθ. om. P
προστεθ. . . ἔτερον om. H — 14. αὐτὸς] οὗτος CS — 14.
15. ἐκ τοῦ ε . . ἐκ τοῦ γ H — ἢ νη Δία τοῦ γ] καὶ τοῦ
γ C ἢ τοῦ γ S — 16. τοιαύτης] τῆς αὐτῆς CSH — 17.
εἰς ἐκείνα P εἰς τοὺς αὐτοὺς H — συνέστημεν P — 18.
ἐν om. CSH — ὑπ’] παρ, H

XIII. Περὶ τοῦ καθ, ἑαυτὸ [αὐτὸ μ] μὲν συνθέ-
τον, πρὸς [om. μ] ἄλλο [ἄλλὸ μ] δὲ ἀσυνθέτον C —
20. δύο τούτων om. GmP

δῶν τοῦ περισσοῦ τρίτον ἀνὰ μέσον τι θεωρεῖται οἷονεὶ ἔξ αἱμφοτέρων εἰδοποιούμενον τὸ καθ' αὐτὸ μὲν δεύτερον καὶ σύνθετον, πρὸς ἄλλο δὲ πρῶτον καὶ ἀσύνθετον, ὅταν ἀριθμὸς πρὸς τῷ κοινῷ μέτρῳ 5 τῇ μονάδι ἔτι καὶ ἑτέρῳ μετρεῖται τινὶ μέτρῳ καὶ διὰ τοῦτο δυνάμενος καὶ ἑτερώνυμον μέρος ἢ μέρη ἐπιδέξασθαι πρὸς τῷ παρωνύμῳ; πρὸς ἄλλον τινὰ ὁμοίως ἔχοντα ἀντεξεταξόμενος εὑρίσκεται μήτε κοινῷ μέτρῳ μετρηθῆναι δυνάμενος πρὸς ἐκεῖνον, μήτε τὸ 10 αὐτὸ ὁμώνυμον μέρος ἔχων τῶν ἀπλῶν ἐν ἐκείνῳ· οἶον δὲ πρὸς τὸν κε· ἐκάτερος γὰρ καθ' ἑαυτὸν δεύτερος ἔστι καὶ σύνθετος, πρὸς δὲ ἄλλήλους μονάδι μόνῃ κοινῷ μέτρῳ χρῶνται καὶ οὐδὲν μόριον ὁμονυμεῖ ἐν ἀμφοτέροις, ἀλλὰ τὸ ἐν τούτῳ τρίτον 15 οὐκ ἔστιν ἐν ἐκείνῳ οὐδὲ τὸ ἐν ἐκείνῳ πέμπτον ἐν τούτῳ εὑρίσκεται.

'Η δὲ τούτων γένεσις ὑπὸ Ἐρατοσθένους καλεῖται² κόσκινον, ἐπειδὴ ἀναπεφυρμένους τοὺς περισσοὺς λαβόντες καὶ ἀδιαιρίτους ἔξ αὐτῶν τῇ τῆς γενέσεως μεθόδῳ ταύτη διαχωρίζομεν, ὡς δι' ὁργάνους ἢ κοσκίνου τινὸς καὶ ἴδιᾳ μὲν τοὺς πρώτους καὶ ἀσυνθέτους, ἴδιᾳ δὲ τοὺς δευτέρους καὶ συνθέ-

2. κατ' αὐτὸν — 4. κοινῷ μ.] μέτρῳ om. S — 5. ἔτι om. H — μετρηθῆται C μετρούμενος H — τινὶ μ.] μέτρῳ om. C — 8. παρεξεταξόμενος S ἔξεταξ. H — εὑρίσκεται C — 9. 10. τὸ αὐτὸν om. CS — 10. παρωνύμον S — ἔχειν SH. — τοῖν ἀπλ. P — 11. ἐκάτερος G₁ ος G₂ — 15. 16. ἐν τούτῳ om. H

XIII. 2. Περὶ τῆς γενέσεως τῶν τροίων τούτων εἰδῶν τοῦ περισσοῦ μ — 19. λαβόντον P λαμβάνοντες S — 21. μὲν G₂ ex ἐσ

ἢ τοὺς, χωρὶς δὲ τοὺς μικτοὺς εὐρίσκομεν. ἔστι δὲ ὁ τρόπος τοῦ κοσκίνου τοιοῦτος· ἐκθέμενος τοὺς ἀπὸ

2. *G* hoc apponit schema:

γ	ϵ	ζ	η	$\iota\alpha$	$\iota\gamma$	$\iota\varepsilon$	$\iota\xi$	$\iota\vartheta$	$\kappa\alpha$	$\kappa\gamma$	$\kappa\varepsilon$	$\kappa\xi$	$\kappa\vartheta$	$\lambda\alpha$	$\lambda\gamma$	$\lambda\varepsilon$	$\lambda\xi$	$\lambda\vartheta$	$\mu\alpha$
$\mu\gamma$	$\mu\epsilon$	$\mu\zeta$	$\mu\eta$	$\mu\iota\alpha$	$\mu\iota\gamma$	$\mu\iota\varepsilon$	$\mu\iota\xi$	$\mu\iota\vartheta$	$\nu\alpha$	$\nu\gamma$	$\nu\varepsilon$	$\nu\xi$	$\nu\vartheta$	$\xi\alpha$	$\xi\gamma$	$\xi\varepsilon$	$\xi\xi$	$\xi\vartheta$	$\mu\alpha$
$\nu\eta$	$\nu\pi\gamma$	$\nu\pi\epsilon$	$\nu\pi\zeta$	$\nu\pi\iota\alpha$	$\nu\pi\iota\gamma$	$\nu\pi\iota\varepsilon$	$\nu\pi\iota\xi$	$\nu\pi\iota\vartheta$	$\pi\alpha$	$\pi\gamma$	$\pi\varepsilon$	$\pi\xi$	$\pi\vartheta$	$\tau\alpha$	$\tau\gamma$	$\tau\varepsilon$	$\tau\xi$	$\tau\vartheta$	$\sigma\alpha$
$\rho\epsilon$	$\rho\iota\zeta$	$\rho\iota\eta$	$\rho\iota\pi\alpha$	$\rho\iota\pi\gamma$	$\rho\iota\pi\varepsilon$	$\rho\iota\pi\xi$	$\rho\iota\pi\vartheta$	$\rho\alpha$	$\rho\gamma$	$\rho\varepsilon$	$\rho\xi$	$\rho\vartheta$	$\rho\alpha$	$\rho\gamma$	$\rho\varepsilon$	$\rho\xi$	$\rho\vartheta$	$\rho\alpha$	

τὸ *Eρατοσθένειον κόσκινον τοιοῦτον ἔστι.*

et paullo infra hocce:

γ	ϵ	ζ	η	$\iota\alpha$	$\iota\gamma$	$\iota\varepsilon$	$\iota\xi$	$\iota\vartheta$	$\kappa\alpha$	$\kappa\gamma$	$\kappa\varepsilon$	$\kappa\xi$	$\kappa\vartheta$	$\lambda\alpha$	$\lambda\gamma$	$\lambda\varepsilon$	$\lambda\xi$	$\lambda\vartheta$	$\mu\alpha$
$\mu\gamma$	$\mu\epsilon$	$\mu\zeta$	$\mu\eta$	$\mu\iota\alpha$	$\mu\iota\gamma$	$\mu\iota\varepsilon$	$\mu\iota\xi$	$\mu\iota\vartheta$	$\nu\alpha$	$\nu\gamma$	$\nu\varepsilon$	$\nu\xi$	$\nu\vartheta$	$\xi\alpha$	$\xi\gamma$	$\xi\varepsilon$	$\xi\xi$	$\xi\vartheta$	$\mu\alpha$
$\nu\eta$	$\nu\pi\gamma$	$\nu\pi\epsilon$	$\nu\pi\zeta$	$\nu\pi\iota\alpha$	$\nu\pi\iota\gamma$	$\nu\pi\iota\varepsilon$	$\nu\pi\iota\xi$	$\nu\pi\iota\vartheta$	$\pi\alpha$	$\pi\gamma$	$\pi\varepsilon$	$\pi\xi$	$\pi\vartheta$	$\tau\alpha$	$\tau\gamma$	$\tau\varepsilon$	$\tau\xi$	$\tau\vartheta$	$\sigma\alpha$
$\rho\epsilon$	$\rho\iota\zeta$	$\rho\iota\eta$	$\rho\iota\pi\alpha$	$\rho\iota\pi\gamma$	$\rho\iota\pi\varepsilon$	$\rho\iota\pi\xi$	$\rho\iota\pi\vartheta$	$\rho\alpha$	$\rho\gamma$	$\rho\varepsilon$	$\rho\xi$	$\rho\vartheta$	$\rho\alpha$	$\rho\gamma$	$\rho\varepsilon$	$\rho\xi$	$\rho\vartheta$	$\rho\alpha$	

Eρατοσθένειον καὶ τοῦτο κόσκινον.

18 τριάδος πάντας ἐφεξῆς περισσοὺς ὡς δυνατὸν μάλιστα ἐπὶ μήκιστον στίχου, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐπισκοπῶ, τίνας οἶός τέ ἐστι μετρεῖν, καὶ εὐρίσκω δυνατὸν ὄντα τοὺς δύο μέσους παραλείποντας μετρεῖν, μέχρις οὐ ἀν προχωρεῖν ἐθέλωμεν, οὐχ

ex eorum, quae in cod. reliquis reperiuntur, numero id sufficiat adponere diagramma, quod cod. Ciz. praebet:

τὸ Ἐρατοσθένειον κόσμινον.

γ	ε	ξ	$\gamma \vartheta$	$\iota\alpha$	$\iota\gamma$	$\gamma \varepsilon$	$\iota\varepsilon$	$\iota\xi$
$\iota\vartheta$	$\gamma \nu\alpha$ ξ	$\kappa\gamma$ ε	$\varepsilon \kappa\varepsilon$ ϑ	$\gamma \kappa\xi$ ϑ	$\kappa\vartheta$	$\lambda\alpha$	$\gamma \lambda\gamma$ $\iota\alpha$	
$\varepsilon \lambda\varepsilon$ ξ	$\lambda\xi$ $\iota\gamma$	$\gamma \lambda\vartheta$ $\nu\varepsilon$	$\mu\alpha$	$\mu\gamma$	$\gamma \mu\varepsilon$ ϑ	$\mu\xi$	$\xi \mu\vartheta$ ξ	
$\gamma \nu\alpha$ $\iota\xi$	$\nu\gamma$ $\iota\alpha$	$\varepsilon \nu\xi$ $\iota\vartheta$		$\nu\vartheta$	$\xi\alpha$	$\gamma \xi\gamma$ $\kappa\alpha$	$\xi \xi\varepsilon$ $\vartheta \iota\gamma$	
$\xi\xi$ $\kappa\gamma$	$\gamma \xi\vartheta$ ε	$\nu\alpha$	$\nu\gamma$	$\gamma [\varepsilon]$ $\nu\varepsilon$ $\kappa\varepsilon [\iota\gamma]$	$\nu\xi$	$\nu\vartheta$	$\vartheta \pi\alpha$ $\vartheta \kappa\xi$	
$\pi\gamma$	$[\varepsilon]$ $\pi\varepsilon$ $[\iota\varepsilon]$	$[\gamma]$ $\pi\xi$ $[\kappa\vartheta]$	$\pi\vartheta$	$[\xi] \iota\alpha$ $[\iota\varepsilon]$	$[\gamma] \iota\gamma$ $[\lambda\alpha]$	$[\varepsilon] \iota\varepsilon$ $[\iota\vartheta]$	$\iota\xi$	

uncis inclusa addidi. de cribro Eratosthenis conf. Mich. Constantini Pselli σύνταγμα εἰς τὰς τέσσαρας μαθηματικὰς ἐπιστήμας, ἀριθμητικὴν κτλ. ed. G. Xylander, Basil. 1556. p.4.

1. ἐφεξῆς] τοὺς add. *G* ἀριθμοὺς add. *S* — 2. στίχου om. *H* — πρωτίστον *SH* *Io. Phil. q.* — 3. οἶόν τε *G, m* οἶός τε *PG₂CSH* *Io. Phil. q.* — μετρεῖν] ἔκαστος add. *PCSH* — 4. δυνατὸν ὄντα om. *C* τὸν πρῶτον ἥτοι τὸν γ subiciunt *PG₂CS*, praem. *H* — παραλείποντας recte *Ast*; παραλείποντα *GP* διαλείποντας *C* *Io. Phil. q.* ϰα διαλείποντα *SH* παραλιπόντας *Iambl. 39.* — 5. μετρεῖν om. *H* — ἀν om. *GP* ἐθέλομεν *P* ἐθέλοιμεν *C*

ώς ἔτυχε δὲ καὶ εἰκῇ μετροῦντα, ἀλλὰ τὸν μὲν πρώτως κείμενον, τουτέστι τὸν δύο μέσους ὑπερβαίνοντα κατὰ τὴν τοῦ πρωτίστου ἐν τῷ στίχῳ κειμένου ποσότητα μετρήσει, τουτέστι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ· τρὶς γὰρ· τὸν δ' ἀπ' ἑκείνου δύο διαλείποντα κατὰ τὴν 5 τοῦ δευτέρου τεταγμένου· πεντάκις γάρ· τὸν δὲ περαιτέρῳ πάλιν δύο διαλείποντα κατὰ τὴν τοῦ τριτοῦ τεταγμένου· ἑπτάκις γάρ· τὸν δὲ ἐτὶ περαιτέρῳ ὑπὲρ δύο κείμενον κατὰ τὴν τοῦ τετάρτου τεταγμένου· ἑνάκις γάρ· καὶ ἐπ' ἄπειρον τῷ αὐτῷ τρόπῳ. 10 4 εἶτα μετὰ τοῦτον ἀπ' ἀλλῆς ἀρχῆς ἐπὶ τὸν δεύτερον ἐλθὼν σκοπῶ, τίνας οἶστι τέ ἐστι μετρεῖν, καὶ εὑρίσκω πάντας τοὺς τετράδα διαλείποντας, ἀλλὰ τὸν μὲν πρῶτον κατὰ τὴν τοῦ ἐν τῷ στίχῳ πρώτου τεταγμένου ποσότητα· τρὶς γάρ· τὸν δὲ δεύτερον κατὰ 15 τὴν τοῦ δευτέρου· πεντάκις γάρ· τὸν δὲ τρίτον κατὰ τὴν τοῦ τρίτου· ἑπτάκις γάρ· καὶ τοῦτο ἐφεξῆς ἀεί. πάλιν δὲ ἄνωθεν ὁ τρίτος ὁ ξ ὁ τὸ μέτρον παραλαβὼν μετρήσει τοὺς ἔξ διαλείποντας, ἀλλὰ τὸν μὲν πρώτιστον κατὰ τὴν τοῦ γ ποσότητα πρώτου κειμένου, τὸν δὲ δεύτερον κατὰ τὴν τοῦ ε· δευτεροταγῆς γὰρ οὗτος· τὸν δὲ τρίτον κατὰ τὴν τοῦ ξ· 6 τρίτην γὰρ ἔχει καὶ οὗτος τάξιν ἐν τῷ στίχῳ. καὶ

---

1. πρώτως] αὐτῶν add. P πρῶτον H Io. Phil. ρ — 2. τὸν δύο m ex τοὺς δύο corr. G₂ τὸν τοὺς δύο PH 3. 4. κείμενην . . μετρεῖ Io. Phil. ρ κείμενον Io. Phil. ρβ — 4. ἑαυτοῦ] ποσότητα add. H — 5. τὸν δ' ἀπ'] τὸν δὲ περαιτέρῳ πάλιν ἀπ' C — λείποντα Gm — κατὰ τὰ m — 7. περαιτέρου om. CSH — πάλιν] ἀπ' ἑκείνον add. SH — 8. τεταγμένου] ποσότητα add. S — ἑπτάκις γὰρ om. H — 10. ἑννεάκις CSH — 11. τοῦτο H — 12. οἷον τε GmP —

13. τετράδα recte Ast, τετράδι codd. — 15. τρις G — 16. 17. τὸν δὲ τρ. . . γὰρ om. H — 20. τὸ μὲν G — γ] τρίτον m — 22. γὰρ G₂ in ras.

κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν διόλου ἀπαρεμπόδιστον προχωρήσει σοι τοῦτο, ὥστε τὸ μὲν μετρεῖν διαδέξονται κατὰ τὴν ἐν τῷ στίχῳ αὐτῶν ἐγκειμένην τάξιν, τὸ δὲ πόσους διαλείποντας κατὰ τὴν ἀπὸ δυάδος ἐπ’ ἄπειρον εὗτακτον τῶν ἀρτίων προκοπὴν ἡ κατὰ τὴν τῆς χώρας διπλασίασιν, καθ’ ἥν ὁ μετρῶν τέτακται, τὸ δὲ ποσάκις κατὰ τὴν τῶν ἀπὸ τριάδος περισσῶν εὕτακτον προχώρησιν. ἐὰν οὖν σημείοις 7 τισὶν ἐπιστίξῃς τοὺς ἀριθμούς, εὑρήσεις τοὺς μετα-
10 λαμβάνοντας τὸ μετρεῖν οὕτε ἅμα πάντας τὸν αὐτὸν ποτε μετροῦντας, ἔστι δὲ ὅτε οὐδὲ δύο τὸν αὐτόν,
P οὕτε πάντας ἀπλῶς τοὺς ἐγκειμένους ὑποπίπτοντας
19 μέτρῳ τινὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τινὰς μὲν παντελῶς διαφεύ-
γοντας τὸ μετρηθῆναι ὑφ’ οὐτινοσοῦν, τινὰς δὲ ὑπὸ¹
15 ἐνὸς μόνου μετρουμένους, τινὰς δὲ ὑπὸ δύο ἥ καὶ πλειόνων. οἱ μὲν οὖν μηδαμῶς μετρηθέντες, ἀλλὰ 8 διαφυγόντες τοῦτο πρῶτοι εἰσὶ καὶ ἀσύνθετοι, ὡς ὑπὸ κοσκίνου διακριθέντες, οἱ δὲ ὑπὸ ἐνὸς μόνου μετρηθέντες κατὰ τὴν ἑαυτῶν ποσότητα, ἐν μόνον
20 μόριον ἐτερούνυμον ἔξουσι πρὸς τῷ παρωνύμῳ, οἱ δὲ ὑπὸ ἐνὸς μέν, ἐτέρου δὲ ποσότητι καὶ μὴ τῇ ἑαυτοῦ ἥ ὑπὸ δύο ὁμοῦ μετρηθέντες πλείονα ἔξουσι τὰ ἐτε-
ρούνυμα μέρη πρὸς τῷ παρωνύμῳ. οὗτοι οὖν ἔσονται δεύτεροι καὶ σύνθετοι. τὸ δὲ τρίτον μέρος τὸ κοινὸν 9

1. αὐτὴν G_2 corr. ex αὐτοῦ — δι’ ὅλον P — 1. 2. ἀπαρα-
πόδιστον χωρήσει SH — 3. ἐγκειμένην om. CSH — 4. πό-
σους] τοσούτους C — ἀπὸ G_2 ex ὑπὸ — 5. τῶν om. P —
8. εὗτακτον] ἐπ’ ἄπειρον add. SH — 12. κειμένους H — 16.
οὐδαμῶς PC — 18. μόνον om. H — 19. μετρηθέντες] μέ-
τρον add. H — ἑαυτοῦ G_1 ἐν αὐτῷ C — 20. ἐτερούνυμον
om. C — 21. μὲν om. G_1 — 23. 24. οὗτοι . . . σύνθετοι
om. GmH τοῦτο PS οἱ δεύτ. S οὗτοι δὲ πάντες δεύτεροι
εἰσὶ καὶ σύνθ. C in mrg. — 24. μέρος] εἶδος CSH

ἀμφοτέρων, ὃ καθ' ἔαυτὸν μὲν δεύτερον καὶ σύνθετον, πρὸς ἄλλο δὲ πρῶτον καὶ ἀσύνθετον, ἔσονται οἱ ἀποτελούμενοι ἀριθμοὶ κατὰ τὴν ἔαυτοῦ ποσότητα πρῶτου καὶ ἀσυνθέτου μετρήσαντός τινος, εἰ τις γενόμενος συγκρίνοιτο πρὸς ἄλλον ὡςαύτως τὴν 5 γένεσιν ἔχοντα· ὥσπερ ὁ θ (ἐγίνετο ἐκ τοῦ γ κατὰ τὴν ἔαυτοῦ ποσότητα μετρήσαντος, τρὶς γάρ), εἰ συγκρίνοιτο πρὸς τὸν κε (ἐγίνετο ἐκ τοῦ ε κατὰ τὴν ἔαυτοῦ ποσότητα μετρήσαντος, πεντάκις γάρ), κοι-
10 νὸν μέτρον τούτοις οὐδέν, εἰ μὴ μονάς. ὡς δ' ἂν 10 καὶ μέθοδον ἔχοιμεν διαγνωστικὴν τῶν πρὸς ἄλλήλους ἥτοι πρῶτων καὶ ἀσυνθέτων ἢ δεύτερων καὶ συνθέτων, ὅτι ἐκείνων μὲν κοινὸν μέτρον μονάς ἔστι, τούτων δὲ πρὸς τῇ μονάδι καὶ ἔτερος τις ἀριθμός,
11 καὶ ποῖος οὗτος ὑπάρχει. εἰ δρισθείσαν ἡμῖν δύο 15 περισσοὶ ἀριθμοί, προτείναντός τινος καὶ ἐπιτάξαντος διαγνῶναι, πότερον πρῶτοι πρὸς ἄλλήλους καὶ ἀσύνθετοί εἰσιν ἢ δεύτεροι καὶ σύνθετοι, καὶ εἰ δεύτεροι καὶ σύνθετοι, ποῖος ἀριθμὸς αὐτῶν κοινὸν μέτρον ἔστι, χρὴ ἀντισυγκρίνειν τοὺς προτεθέντας 20 ἀριθμοὺς καὶ τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος ἀεὶ ἀφαιρεῖν, ὁσάκις δυνατόν, εἴτα τούτου ἀφαιρεθέντος ἀνταφαιρεῖν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ, ὁσάκις πάλιν δυ-

1. 2. οἱ καθ' ἔαυτοὺς μὲν δεύτεροι καὶ σύνθετοι, πρὸς ἄλλους [ἄλλήλους *H*] δὲ πρῶτοι καὶ ἀσύνθετοι *SH* — 4. πρ. καὶ ἀσύνθ. om. *C* — 6. ἐγίνετο *Gm* — τοῦ γ] τοῦ τρέτον *P* — 8. ἐγίνετο ἐκ *addidi*; ἐγένετο γάρ καὶ οὗτος ἐκ τοῦ ε *CS* om. rel. — 10. ἐν τούτοις *C* — οὐδὲν] ἔτερον ἔστιν *add.* *CS* οὐκ ἔσται *PH* — μόνη μονάς *CS* μόνη ἡ μον. *PH* — ὥστ' ἀν *Ast.* — 11. μέθοδον] ἔφοδον *CSH* *S* in *mrg.* διδασκαλίας μέθοδον, cf. *Io. Phil. οὐγ.* — 13. μόνη μονάς *C* μόνον μον. *S* — 15. ὑπάρχῃ *G* — 16. περισσοὶ om. *C* — 22. ὑφαιρεῖν *GmP* — 22. 23. εἴτα . . . δυνατὸν om. *H*

νατόν· ἡ γὰρ ἀντιπερίστασις αὕτη καὶ ἀνταφαιρέσεις
ἀναγκαίως ἥτοι ἐπὶ μονάδα καταλήξει ἡ ἐπὶ τινα
ἴνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, ἀναγκαίως δὲ περισσόν.
4 ὅταν μὲν οὖν ἐπὶ μονάδα αἱ ἀφαιρέσεις περιωθῶσι, 12
P πρώτους καὶ ἀσυνθέτους αὐτοὺς ἀποφαίνουσι πρὸς
20 ἄλλήλους, ὅταν δὲ ἐπὶ ἔτερον τινα ἀριθμὸν περισσὸν
τῇ ποσότητι διφορούμενον, δευτέρους λέγε εἶναι
πρὸς ἄλλήλους καὶ συνθέτους καὶ κοινὸν αὐτοῖς
εἶναι μέτρον αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν διφορούμενον ἀριθ-
10 μόν· οἷον ἐὰν ὁ καὶ προεβλήθῃ ἡμῖν καὶ ὁ με, ἄφελε
τὸν καὶ ἀπὸ τοῦ με, λειφθήσεται καὶ τοῦτον ἀνταφ-
αιρῶν ἀπὸ τοῦ καὶ, λοιπὴ μονάς· ταύτην ἀφαιρῶν
ἀπὸ τοῦ καὶ, ὁσάκις δυνατόν, εἰς μονάδα καταλήξεις·
διὰ τοῦτο πρῶτοι καὶ ἀσύνθετοι πρὸς ἄλλήλους εἰσὶ
15 καὶ κοινὸν αὐτῶν μέτρον ἡ ἀπολειφθεῖσα μονάς.
εἰ δὲ ἔτερους ἀριθμοὺς προθείη τις, τὸν καὶ καὶ τὸν 13
μὲν, ἀφαιρῶ τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος· λείπεται
καὶ· εἴτα πάλιν ἐκ τούτου ἀφαιρῶ τὸν αὐτὸν καὶ
(δυνατὸν γάρ), λείπεται ξ· ταῦτα ἀνταφαιρῶ ἀπὸ²⁰
τοῦ καὶ, καταλείπεται ιδ· ἐξ ὧν πάλιν τὰ ξ ἀφαιρῶ
(δυνατὸν γάρ), λειφθήσεται ξ, ἐβδομάδα δὲ ἀπὸ

1. ἀντιπερίστασις] ἀντίβασις CSH — 2. καταλήξοι S —
3. καὶ τὸν αὐτὸν om. P — 4. μονάδος G — 5. ἀποφαίνον
εἶναι PCSH — 6. ὅτε P — 7. ποσότητι] ἰσότητι H — 7. et
9. διφορούμενον] = iteratum. διαφορούμενον G, mPS, ἀδιαφ.,
in mrg.: γο. διφορούμενον G₂H; διφορ. C, in mrg. ἀδιαφορ. (cf. Camerar. explic. in Nicom. p. 12.) — 7. λέγει P —
10. ἐὰν om. H — προεβλήθῃ PCSH — ἄφελε] ἄφειλον H, in
mrg. ἄφελε. ἀφαιρῶ C — 11. ἐλείφθησαν καὶ S — ἀν'
ἀφαιρῶ P ἀνταφαιρῶ C ἀφαιρῶ H — 12. ἀνταφαιρῶ CS
ἀφαιρῶ H — 13. καταλήγει C — 15. αὐτοῖς S — μετρῶν H
— ἀποληφθ. C — 16. προσθείη PS — 17. ἀφαιρῶν G — 18.
εἴτα] εἰ P — ἀφαιρῶ] ἐπαφ. S — 20. καταλείπεται P
καταλίποιτο G_m λείπεται C λειφθήσεται SH — τὰ αὐτὰ
ξ CS τὰ ξ ἐπεὶ P — 21. λείπεται C — ἐβδομὰς . . . δύ-
ναται SH ἐκδ. P ut solet.

έβδομάδος οὐ δυνατόν ἀφαιρεθῆναι· ἡ ἄρα κατάληξις
αὐτῶν εἰς διφορούμενον τὸν ξ ἐπεραιώθη, δευτέ-
ρους δὲ καὶ συνθέτους πρὸς ἀλλήλους ἀποφαίνουν
τοὺς ἔξ ἀρχῆς τὸν καὶ τὸν μὲν καὶ κοινὸν αὐτῶν
μέτρον πρὸς τῇ καθολικῇ μονάδι τὸν ξ.

XIV   *ιδ.* Πάλιν δὲ ἄνωθεν· τῶν ἀπλῶς ἀρτίων ἀριθ-
μῶν οἱ μέν εἰσιν ὑπερτελεῖς, οἱ δὲ ἐλλιπεῖς, καθάπερ
ἀκρύτητες ἀντικείμεναι ἀλλήλαις, οἱ δὲ ἀνὰ μέσον
2 ἀμφοτέρων, οἱ καὶ λέγονται τέλειοι. καὶ εἰσὶν οἱ
μὲν ἀντικεῖσθαι λεγόμενοι ἀλλήλοις ὑπερτελεῖς τε 10
καὶ ἐλλιπεῖς ἐν τῇ τῆς ἀνισότητος σχέσει δια-
ρούμενοι εἰς τε τὸ πλέον καὶ εἰς τὸ ἔλαττον.
Ἱτερος γὰρ παρὰ ταῦτα τρόπος ἀνισότητος οὐκ ἄν
ἐπινοηθείη, καθάπερ οὕτε κακία οὕτε νόσος οὕτε
ἀσυμμετρία οὕτε ἀπρόπεια οὕτε τῶν τοιούτων ἔκαστον 15
ἐν μὲν γὰρ τῷ πλείονι αἱ τε ὑπερβολαὶ καὶ πλεο-
νεξίαι καὶ ὑπερεκπτώσεις καὶ περισσότητες γίνονται,
ἐν δὲ τῷ ἔλαττονι αἱ ἔνδειαι καὶ ἐλλείψεις καὶ στε-
ρήσεις καὶ ὀλιγοεξίαι, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ πλέον
καὶ τοῦ ἔλαττον κειμένῳ, ὃ ἐστιν ἵσω, ἀρεταί τε καὶ 20

XIV. Io. Phil. *ριδ.* — Iambl. p. 42. 43. — Theon. 32.
— Boëth. I. 15. — Schol. *ΝΤ* Nobb. p. 9.

2. διφορούμενον *GmC* διαφορ. *P* ἀδιαφορ. *SH* — 3.
δὲ *Gm* ὁ *P* οὖν *CSH* — ἀποφαίνομαι *C*-ω *S* — 4. ἀρ-
χῆς] ἀριθμούς add. *H*

XIV. Περὶ τῶν τοῦ ἀρτίου εἰδῶν κατὰ δεύτε-
ρον [δευτέραν τῷ] διαίρεσιν *Gm* κατ' ἐπιδιαιρε-
σιν *C* Ἐπιδιαιρεσις τῶν τριῶν. περὶ ἀριθμοῦ τε-
λείουν, ὑπερτελοῦς καὶ ἐλλιποῦς *S*. Περὶ τελείων
καὶ ὑπερτελῶν καὶ ἐλλιπῶν *H* — 8. ἀντικείμενοι ἀλ-
λήλοις *SH* — 9. τέλειοι καὶ εἰσίν. οἱ *GP* — 11. ἀνισό-
τητ *G₁*, οἱ *G₂* — 11. διαιρούμενον *P* — 15. οὕτε ἀπρόπ.]
ἢ ἀπρέπ. *S* — 19. ὀλιγεξίαι *C* — πλέονος *P* πλείονος *CH*
20. ἔλαττονος *PCH* — ἵσων *P*

ύγειαι καὶ μετριότητες καὶ εὐπρέπειαι καὶ κάλλη καὶ τὰ ὄμοια. ὃν γενικώτατον τὸ λεχθὲν τοῦ ἀριθμοῦ εἶδος τὸ τέλειον.

‘Περετελῆς μὲν οὖν ἀριθμὸς ὁ ὑπὲρ τὰ προσή-
ρχοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβάλλοντα μέρη ἔχων ἔτερα πλεί-
ονα· ως ἂν εἴ τι ξῶν πλείοσι μέρεσιν ἢ μέλεσι
τελεσιουργούμενον εἴη, δέκα μὲν γλώσσας ἔχουν κατὰ
τὸν ποιητὴν, δέκα δὲ στόματα, ἢ ἐννεάχειλον ἢ τρι-
στοίχοις κεχρημένον ὄδονσιν ἢ ἐνατόγχειρον, ἢ πλεί-
ονας δακτύλους ἐν ἔτερᾳ τῶν χειρῶν ἔχουν, οὗτοι
καὶ εἴ τις ἀριθμὸς πάντων τῶν ἐν αὐτῷ μερῶν ἔξε-
τασθέντων καὶ εἰς ἐν ἄθροισμα συγκεφαλαιωθέντων
ἀντεξεταξόμενος εὑρίσκοιτο πλείονα τὰ ἵδια μέρη
ἐαυτοῦ ἔχων, ὑπερετελῆς οὗτος καλεῖται· ὑπερβαίνει
γὰρ τὴν τοῦ τελείου πρὸς τὰ ἑαυτοῦ μέρη συμμε-
τρίαν· οἷός ἐστιν ὁ ιβ., ὁ κδ καὶ ἄλλοι τινές· ἔχει
μὲν γὰρ ὁ ιβ. ἡμισυς, τρίτον δ., τέταρτον γ., ἕκτον
β., δωδέκατον α., ἅπερ ὄμοι συγκεφαλαιωθέντα ποιεῖ
ις, ὃς πλείων ἐστὶ τοῦ ἔξ ἀρχῆς ιβ. τὰ ἄρα μέρη
αὐτοῦ πλείονα τοῦ ὅλου ὑπάρχει. ὁ δὲ κδ ἔχει καὶ
αὐτὸς ἡμισυ, τρίτον, τέταρτον, ἕκτον, ὅγδοον, δωδέ-
κατον, εἰκοστοτέταρτον, ἅπερ ὑπάρχει
ιβ., η., σ., δ., γ., β., α.·

XIV. 3. Περὶ τοῦ ὑπερετελοῦς ἀριθμοῦ *G* [τοῦ
om. *mCSHμ* ἀρ. om. *CSH*] — 4. ἀριθμὸς] ἐστιν add. *FCSH*
— 5. ἐπιβάλλοντα *P* — 6. ωσανεὶ εἴ τι *P* — 7. τελεσιου-
ον *C₂*
ργημένον *C₁* τετελεσιουργημένον *H* — 8. ποιητὴν] cf. Hom.
Od. XII, 89 seq. — τριστίχοις *CH* — 9. ἐνατόγγειρον *P*
ἐκατοντάχειρον *H* — 13. ἵδια om. *H* — 14. αὐτοῦ *Gm*,
om. *P* — καλεῖται] ηλητέος *SH* ηλητέον μ — ὑπερβάλ-
λει *S* — 16. οἶον *P* — 17. δ] δευτέρῳ *P* — 17. 18. σ., δ.,
γ., β., α. om. *H* post δωδ. add. ἅπερ ἐστι σ., δ., γ., β., α. — 18.
οὐοῦ] πάντα add. *S* — 20. τοῦ ὅλον] τοῦ ιβ *C* — 21—23.
ἡμισυ ... α] ἡμ. ιβ., τρ. η., τέτ. σ., ἕκτ. δ., ὅγδ. γ., δωδ. β., εἰκοστ. α *C*

συγκεφαλαιωθέντα δὲ συνάγει τὸν λς, ὃς συγκρινόμενος τῷ ἐξ ἀρχῆς τῷ κδ μεῖζων αὐτοῦ εὐδίκεται, καίτοι ἐκ τῶν ἐκείνου μερῶν μόνων συντεθεὶς· πλείουνα ἄρα κάνταῦθα τὰ μέρη τοῦ ὅλου.

XV ιε. Ἐλλιπὴς δὲ ἀριθμός ἔστιν ὁ τὸ ἐναντίον τοῦ δειχθεῖσι πεπονθὼς καὶ τὰ ἑαυτοῦ μέρη συντεθέντα ὑφ' ἐν κατὰ σύγκρισιν ἑαυτοῦ ἐλάττονα κεκτημένος, ὃς εἰλιπής τις μονόφθαλμος εἴη, ὡς τὸ

κυκλοτερὸς δ' ὄφθαλμὸς ἔεις ἐνέκειτο μετώπῳ, 10 ἥ εἰλιπής μονόχειρ εἴη ἥ ἐν ἑτέρᾳ τῶν χειρῶν ἐλάττονας τῶν ε δακτύλους κεκτημένος εἴη ἥ ἄγλωσσος ἥ τοιούτου τινὸς ἐστερημένος, Ἐλλιπὴς ἂν ὁ τοιοῦτος λέγοιτο καὶ οἰονεὶ πηρὸς κατὰ τὴν τοῦ ἀριθμοῦ ἰδιότητα τοῦ ἔχοντος τὰ ἴδια μέρη ἐλάττονα ἑαυτοῦ· 15 οὗτος ἔστιν ὁ η, ὁ ιδ· ὁ μὲν γὰρ η μέρος ἔχει ἥμισυ, τέταρτον, ὅγδοον, ἄπερ ἔστι

δ, β, α,

συγκεφαλαιωθέντα δὲ εἰς τὸ αὐτὸν ζ γίνονται καὶ ἐλάττονα τοῦ ἐξ ἀρχῆς· τὰ ἄρα μέρη ἐλλείπει πρὸς 20 τὴν τοῦ ὅλου συμπλήρωσιν. πάλιν ὁ ιδ ἔχει ἥμισυ, ἕβδομον, τεσσαρεσκαιδένατον, ἄπερ εἰσὶν

XV. Iambl. p. 43. 44. — Theon. 32. — Boëth. I. 15.

3. μόνων ομ. P μόνον H — συνθεθεὶς P

XV. Περὶ Ἐλλιποῦς ἀριθμοῦ Gm [ἀρ. ομ. CSH] περὶ ἀτελοῦς ἀρ. μ — 8. φύσιν] αὐτοῦ subicit H — ἐλαττοῖτο CSH — 9. ἥ . . . εἴη CμΓ — 10. cf. Hes. Theog. 145. — μετώπῳ P — 11. μονόχειρον P — 12. τῶν ε δακτύλων ἔχων ἥ εἰ ἄγλωσσος εἴη C τῶν πάντων δακτύλων ἔχων εἴη ἥ ἄγλ. SH — 13. τινὸς ἐτέρον S — 15. ἰδιότητα] ὄμοιότητα CSH — 16. μέρος] -η SH — 17—19 ὄπερ . . . γίνεται SH — 20. ἐλλείπει] Ἐλλιπῆ SH — πρὸς εἰς C — 21. πάλιν ομ. SH — εἰσὶν] ὑπάρχει SH

ξ, β, α,

σύμπαντα δὲ ὁμοῦ τι, ἐλάττονα τοῦ ἔξ ἀρχῆς· ἐλλείπει ἄρα καὶ οὗτος ἐν τοῖς μέρεσι πρὸς τὸ συμπληρωθῆναι τὸ ὅλον ἔξ αὐτῶν.

P 22   ις. Ἀντικειμένων δὲ τῶν δύο τούτων εἰδῶν ὡς- XVI
 6 αὐτὴν ἐν ἀκροτήτων τρόπῳ μεσότης φαίνεται ὁ λεγόμενος τέλειος ἐν ἴσοτητι εὐρισκόμενος καὶ οὕτε τὰ μέρη ἑαυτοῦ πλείουν ἀποτελῶν συντεθέντα οὕτε
 10 ἑαυτὸν μείζονα τῶν μερῶν ἀποφαίνων, ἀλλ' αἱ τοῦ ἴσος τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ὑπάρχων· τὸ δὲ ἴσον τοῦ πλείουνος καὶ ἐλάττονος πάντως ἐν μεταχμίᾳ θεωρεῖται καὶ ἔστιν ὡςπερ τὸ μέτριον τοῦ ὑπερβάλλοντος καὶ τοῦ ἐλλείποντος μεταξὺ καὶ τὸ ὁμόφωνον τοῦ διεντέρου καὶ βαρυτέρου. ὅταν οὖν ἀριθμὸς 2
 15 πάνθ', ὅσα ἐνδέχεται ἐν αὐτῷ εἶναι, μέρη συναρθέντα καὶ συγκεφαλαιωθέντα ἐν συγκρίσει τῇ πρὸς ἑαυτὸν ἔχων μήτε ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει αὐτὰ μήτε
 20 ὑπερβάλληται ὑπ' αὐτῶν, τότε ὁ τοιοῦτος τέλειος κυρίως λέγεται, ὁ τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ἴσος ὡν· οἷον ὁ σ καὶ ὁ κη· ὅ τε γὰρ σ ἔχει μέρη ἥμισυ, τρίτου,
 ἕκτου, ἄπερ εἰσὶ

XVI. Io. Phil. φιδ—ρια. — Iamb. p. 44—48. — Theon.
 32. — Boëth. I. 15. 16. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 9.

3. πληρωθῆναι Η

XVI. Περὶ τελείου ἀριθμοῦ *Gm* [ἀριθμοῦ *CSH*] —
 5. ὡςεὶ *S* — 8. πλείουν] ποτε add. *H* — ἀποτελεῖ *S* —
 9. μείζονα om. *SH*, qui post ἀποφ. add. ἐλάσσων. καὶ αἱ τοῦ *GP*
 — 10. ἑαυτοῦ] *lδίους* *SH* — 11. πλέον καὶ ἐλαττον *S* —
 13. τὸ om. *G₁P* — εὐφωνον *S* — 15. ἑαυτῷ *G*, — εἶναι
 om. *H* — 16. συγκεφαλαιωθέντα om. *S* — 17. αὐτὸν *H*
 — ὑπερβάλλων *G* -ει *P* — 18. ὑπερβάλληται *Gm* -λλεται *P*
 — 19. ἑαυτοῦ] *lδίους* *SH* — ὡν om. *H* — οἵος ἔστιν *CSH*
 — 21. ἔστι *SH*

$\gamma, \beta, \alpha,$

άπερ συγκεφαλαιωθέντα δύο καὶ γενόμενα σ ἵσα τῷ ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχει καὶ οὕτε πλείονα οὕτε ἐλάττονα· καὶ ὁ οὐ μέρη μὲν ἔχει ἡμισυ, τέταρτον, ἔβδομον, τεσσαρεγκαιδένατον, εἰκοστόγδοον, ἄπερ γίνεται

$\iota\delta, \xi, \delta, \beta, \alpha,$

καὶ ὑφ' ἐν συναθροισθέντα ἀποτελεῖ τὸν οὐ καὶ οὕτως οὕτε τὰ μέρη πλείονα τοῦ ὅλου οὕτε τὸ ὅλον τῶν μερῶν. ἀλλ' ἡ σύγκρισις ἐν ἴσοτητι, ὅπερ τελείουν ιδιότητες. συμβέβηκε δέ, καθάπερ τὰ καλὰ τά τε κατ' ἀρετὴν σπάνια καὶ εὐαρίθμητα, τὰ δὲ αἰσχρὰ καὶ ἐν κακίᾳ εἶναι πολύχοα, οὕτω καὶ ὑπερτελεῖς μὲν καὶ ἐλλιπεῖς παμπύλλους καὶ ἀτάκτους εὐρίσκεσθαι ἀκόσμους οὕσης τῆς αὐτῶν εὐρέσεως, τελείους δὲ εὐαριθμήτους τε καὶ τεταγμένους μετὰ προσήκοντος κόσμου· εἴς μὲν γὰρ μόνος εὐρίσκεται ἐν μονάσιν ὁ οὐ, ἔτερος δὲ μόνος ἐν δεκάσιν ὁ οὐ, τρίτος δέ τις ἐν βαθμῷ ἐκατοντάδων μόνος ὁ νῆσος, τέταρτος δὲ ὁ ἐν χιλιάδων ὅρῳ, τουτέστιν ὁ ἐντὸς μυριάδων ὁ ηροκη· καὶ παρέπεται αὐτοῖς μίαν παρὰ μίαν εἰς 20 ἔξαδα ἢ ὁγδοάδα καταλήγειν καὶ πάντως εἶναι νέαρτίοις.

4 Γένεσις δὲ αὐτῶν γλαφυρά τε καὶ ἀσφαλῆς οὕτε

2. ἄπερ συγ.] ἂν P ἂν καὶ H — 5. εἰκοστούγδοον S — γίνεται] εἰσὶ C γίνονται S — 7. ὑφ' ἐν ... οὐ [συγκεφαλαιωθέντα ὑφ', ἐν συντελεῖ αὐτὸν τὸν οὐ H — 9. ἥπερ SH — 12. εἶναι] ὑπάρχοντα H — 14. τελείου G_{1mP} — 15. μετὰ τοῦ πρ. S — ἐν προσήκοντι κόσμῳ H — 18. ἐκατοντάδος G_{mPH} — 19. τουτέστιν ... μυρ. om. C μυριάδος S — 20. παρὰ μίαν] κατάληξιν add. CSH — 21. ἐν om. CSH — 22. ἀρτίον S

XVI. 4. Περὶ γενέσεως [τῶν μ] τελείων Cμ Τελείων γένεσις S — 23. τε] τις C

παραλείπουσά τινα τῶν τελείων οὕτε ἀδιαφοροῦσά τινα τῶν μὴ τοιούτων τούτῳ γινομένη τῷ τρόπῳ. ἐκθέσθαι δεῖ τοὺς ἀπὸ μονάδος ἀρτιάκις ἀρτίους προβιβάζοντα ἔξῆς ἐν ἐνὶ στίχῳ, μέχρις οὗ βούλει, _P α, β, δ, η, ις, λβ, ξδ, οιη, σνς, φιβ, αιδ, βιη, δης, 23 εἶτα ἀεὶ κατὰ ἐνὸς πρόσθεσιν ἐπισωρεύειν, καὶ καθ' ἑκάστην ἐπισωρευσιν σκοπεῖν τὸν γινόμενον, οὗσις ἐστι· καὶ ἂν μὲν εὔρῃς πρῶτον καὶ ἀσύνθετον ὑπάρχοντα, τῇ τοῦ ἐσχάτου προσληφθέντος ποσότητι πολ- 10 λαπλασιάσεις αὐτὸν καὶ ὁ ἀποτελεσθεὶς πάντως τέλειος ἔσται· ἐὰν δὲ δεύτερον καὶ σύνθετον, οὐ πολλαπλασιάσεις, ἀλλ' ἐπισωρεύσεις τὸν ἔξῆς καὶ πάλιν ἐπισκέψῃ, τίς ὁ ἀποτελούμενος, καὶ ἐὰν μὲν δεύτερος καὶ σύνθετος, πάλιν παραλείψεις καὶ οὐ πολλα- 15 πλασιάσεις, ἀλλ' ἐπισωρεύσεις τὸν ἔξῆς, ἐὰν δὲ πρῶτος καὶ ἀσύνθετος, τῷ ἐσχάτῳ εἰς τὴν σύνθεσιν παραληφθέντι πολλαπλασιάσεις αὐτὸν καὶ ὁ γινόμενος τέλειος ἔσται, καὶ τοῦτο μέχρις ἀπείρου· παραπλησίως πάντας ἔξῆς ἀπογεννήσεις τοὺς τελείους 20 μηδενὸς παραλειπομένου· οἷον τῷ α ἐπισωρεύω τὸν

1. //δι//φοροῦσα G διαφοροῦσα S — 2. τῶν μὴ τοιούτων om. SH — τούτῳ .. τῷ] τοιούτῳ γιν. SH — 3. δεῖ τοὺς om. P — 4. προβιβάζοντας PSH — ἐνὶ om. S — 5. σνς] ινς P — δης] νινς GP omnes post οιη numeros om. HG — 6. πρόθεσιν G_1 — 7. ἐκαστον ἐπισωρεύοντιν P — 8. καὶ ἀν] ὡς ἀν P — 9. πολυπλασιάσεις S — 11. πολυπλασιάσεις S — 12. προσεπισωρεύσης S — 14. πολλαπλασιάσης P — 15. ἐπισωρεύσης P ἐποίσεις SH — 16. ἐσχάτῳ] ὑστάτῳ CSH — σύνθεσιν] σύγκρισιν S — 17. παραληφθέντι CS -λειφθέντι cet. — γινόμενος] πάντως add. CSH — 19. παραπλησίου P ποιῶν add. $G_2 CSH$ — ἐφεξῆς γεννήσεις CS — 20. παραλειπομένου] ἀπολειπομένου Ast. in omnibus paene codicibus ($GmPS$) librariorum oscitantia huic uerbo eam subiunxit numerorum seriem, quam codices HG recte supra (1.5.) inserunt. C haecce addit: Οἰον ὡς ἐν ὑποδείγματι ἔστωσαν ἐφεξῆς οἱ ἀπὸ μονάδος

β καὶ σκοπῶ τὸ συναμφότερον, τίς ἀριθμός ἔστι, καὶ εὑρίσκω τὸν γ ἀριθμόν, ἐξ ὧν προαπεδείχθη, πρῶτον καὶ ἀσύνθετον· ἑτερώνυμον γὰρ μόριον οὐκ ἔχει, ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυτῷ παρώνυμον· διὰ τοῦτο αὐτὸν πολλαπλασιάζω τῇ τοῦ ὑστέρου εἰς τὴν σωρείαν 5 ληφθέντος ποσότητι, τοντέστι τοῦ β, καὶ γεννᾶται μοι ὁ σ καὶ τοῦτον ἀποφαίνομαι ἐνεργείᾳ πρῶτον εἶναι τέλειον καὶ ἔχειν μέρη ἔκεινα τὰ ἐνθεωρούμενα τοῖς ἀριθμοῖς, ἐξ ὧν συνέστη· μονάδα μὲν γὰρ ἐκ παρωνύμου μέρους ἔξει, ὃ ἔστι τοῦ ἔκτου, γ δὲ ἐξ 10 ἡμίσους κατὰ τὸν β θεωρουμένου, ἀντιστρόφως δὲ 5 δυάδα ἐκ τρίτου. ὁ δὲ κη καὶ αὐτὸς ἑτέρου προσεπισωρευθέντος τοῖς προτέροις τοῦ δ γεννᾶται τῇ αὐτῇ ἐφόδῳ· τὸ γὰρ συγκεφαλαίωμα τῶν τριῶν, τοῦ τε α καὶ β καὶ δ, γίγνεται μὲν ξ, εὑρίσκεται δὲ πρῶ- 15 τος καὶ σύνθετος μόνον γὰρ τὸ παρώνυμον μόριον ἐπιδέχεται τὸ ἔβδομον· διὰ τοῦτο πολυπλασιάζω αὐτὸν τῇ τοῦ ἑσχάτου προσληφθέντος εἰς τὴν σωρείαν ποσότητι καὶ ἀποβαίνει μοι ὁ κη τοῖς ἰδίοις μέρεσιν ἴσος, ἔχων καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν προηγουμένων 20

ἀριθμούς ἄρτιοι ὁ α, β, δ, η, ις, λβ, ἔδ καὶ ἐφ' ὄσονοῦν· ἐπισωρεύω τούννν τῷ α κτλ. Disponantur enim omnes pariter pares numeri hoc modo: Boëth. I. 16. — 20. (p. 41) οἷον πρῶτον τῷ α ἐπισωρεύων H

1. τὸν σὺν ἀμφοτέροιν P τὸν συναμφότερον mC τὸν ἐξ ἀμφοτέροιν Ast. — τίς .. ἔστι om. G qui numerus factus sit Boëth. — 2. ἀριθμούν om. CSH — καὶ ἐξ PG₂CSH — προαπεδείχθη] προκατήχθη G₁ — πρῶτον] εὑρίσκω praemitt. PG₂CSH — 3. ἀσύνθετον] ὄντα τὸν γ add. C — 5. πολυπλ. S — 6. παραληφθέντος H — 7. μοι om. SH — Σ] δὶς γὰρ τρία σ add. G₂S — 8. εἶναι om. H — μέρη] μόνα add. PSH — 9. συνέστι P — 10. ἔστι] ἐκ add. H — τοῦ ἀριθμοῦ ἔκτον C — 12. δυάδα om. GP (tuetur Io. Phil. φιη) διάδα G₂ — ἐπισωρευθ. H — 14. αὐτῇ] αὐτοῦ G₁ — μεθόδῳ P — 15. τοῦ . . . δ' om. G₁C τοῦ α β δ S

τὰ ἐν αὐτῷ μέρη, ἥμισυ μὲν παρὰ τὴν δυάδα, τέταρτον δὲ παρὰ τὴν ἑπτάδα, ἔβδομον δὲ παρὰ τὸ δ, τεσσαρεκαὶ δέκατον δὲ παρὰ τὴν τοῦ ἡμίσους 24 ἀντιδιαστολήν, εἰκοστόγδοον δὲ παρὰ τὴν αὐτοῦ παρωνυμίαν, ἥτις ἐν πᾶσι μονάς ὑπάρχει. εὑρημένων δὲ τούτων, ἐν μὲν μονάσι τοῦ σ, ἐν δὲ δεκάσι τοῦ κη, εἰς τὴν ἐφεξῆς πλάσιν τὸ αὐτό σε δεῖ ποιῆσαι. πάλιν γὰρ ἐπισύνθετον τὸν ἔξης τὸν η, γίνονται ὁμοῦ 7 ιε· ἐπισκοπῶν αὐτὸν εὑρίσκω οὐκέτι πρώτον καὶ 10 ἀσύνθετον, πρὸς δὲ τῷ παρωνύμῳ μορίῳ ἔτι καὶ πέμπτον ἔχει καὶ τρίτον ἐτερόνυμον· διὸ οὐ πολλαπλασιάζω τῷ η αὐτόν, ἀλλ' ἐπισωρεύω τὸν ἔξης τὸν ις καὶ γίνεται ὁ λα· οὗτος ἐπειδὴ πρώτος καὶ ἀσύνθετός ἐστιν, ἀναγκαῖως πολυπλασιασθήσεται κατὰ 15 τὸ τῆς ἐφόδου καθολικὸν πρόσταγμα τῷ ἐσχάτῳ εἰς τὴν σωρείαν προσληφθέντι τῷ ις καὶ γενήσεται ὁ υῆς ἐν ἐκατοντάσιν, ἐπειτα τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ ὁ ηροκη ἐν χιλιάσι, καὶ ἀεὶ οὕτως, μέχρις ἂν εὔτονῇ τις παρέπεσθαι. ή ἄρα μονάς δυνάμει, ἀλλ' οὕπω 8 20 ἐστὶ τέλειος ἐνεργείᾳ· ἐκ γὰρ τοῦ στίχου πρωτίστην αὐτὴν εἰς τὴν σωρείαν λαβὼν ἐπεσκόπησα κατὰ τὸ πρόσταγμα, ποταπή τις ὑπάρχει, καὶ εὖρον πρώτην

2. ἑπτάδα] τετράδα S — 2. 3. παρὰ τὸ δ] ἀριθμῶν συγκεφαλαίωμα add. GP, quae e margine in textum inreprisise Astius recte iudicat; τὸ παρὰ τὸν ἑπτάδαν συγκεφαλ. G₂ παρὰ τὸ τοῦ δ συγκεφ. C τὸ παρὰ τὸν δ^{ον} ἀριθμὸν συγκεφ. SH secundum omnium collectionem Boëth. — 4. τὴν αὐτὴν τούτον παρ. C τὴν ἑαυτοῦ παρ. H — 5. εὑρησκομένων P — 6. δὴ τοῦ τε ἐν μονάσι τοῦ σ καὶ τοῦ ἐν δεκάσι CSH — 7. τὴν τῶν ἐφεξ. CSH — ποιεῖν CSH — 8. ὁμοῦ ομ. H — 11. ἔχεις P — ἐτερόνυμα CSH — πολλυπλ. P πολυπλ. SH — 14. πολλυπλ. P πολλαπλ. SH — 15. μεθόδον PC — 16. παραληφθέντι H — 21. σωτηρείαν P — παραλαβών H

καὶ ἀσύνθετον· ὡς ἀληθῶς γάρ, οὐ κατὰ μετοχὴν
ώς οἱ ἄλλοι, πρώτη τε ὑπάρχει παντὸς ἀριθμοῦ καὶ
9 ἀσύνθετος μόνη. πολυπλασιάζω οὖν αὐτὴν τῷ ληφ-
θέντι ἐσχάτῳ εἰς τὴν σωρείαν, τουτέστιν ἔαυτῇ, καὶ
10 γεννᾶται μοι μονάς· ἅπαξ γάρ α μονάς. τελείᾳ 5
ἄρα ἔστι δυνάμει ἡ μονάς· ἵση γάρ τοῖς ἰδίοις μέ-
ρεσι κατὰ δύναμιν αὗτη, οἱ δ' ἄλλοι κατ' ἐνέργειαν.

XVII. Ιξ. Προτετεχνολογημένου δὲ ἡμῖν περὶ τοῦ καθ'
αὐτὸ ποσοῦ νῦν μετερχόμεθα καὶ ἐπὶ τὸ πρός τι.
2 τοῦ πρός τι τοίνυν ποσοῦ δύο αἱ ἀνωτάτω γενικαὶ 10
διαιρέσεις εἰσίν, ἴσοτης καὶ ἀνισότης· πᾶν γάρ ἐν
συγκρίσει πρὸς ἔτερον θεωρούμενον ἦτοι ἴσον ὑπάρ-
3 χει ἢ ἀνισον, τρίτον δὲ παρὰ ταῦτα οὐδέν. τὸ μὲν
οὖν ἴσον θεωρεῖται, ὅταν τῶν συγκρινομένων τὸ
ἔτερον μήτε ὑπερέχῃ μήτε ἐλλείπῃ πρὸς τὴν τοῦ 15
λοιποῦ παραβολῆν, οἷον ἐκατὸν πρὸς ἐκατὸν ἢ δέκα
πρὸς δέκα ἢ δύο πρὸς δύο ἢ μνᾶ πρὸς μνᾶν ἢ
τάλαντον πρὸς τάλαντον ἢ πῆχυς πρὸς πῆχυν καὶ
τὰ παραπλήσια εἴτε ἐν ὅγκῳ εἴτε ἐν μήκει εἴτε ἐν
4 βάρει εἴτε ἐν ποσότητι ἥπινοιον. ἔστι δὲ καὶ ἰδίως 20
ἡ σχέσις αὕτη [ἢ τῆς ἴσοτητος] ἀσχιστος καθ' ἔαυτὴν

XVII. Io. Phil. φιλ—φη. — Iambl. p. 48—51. —
Boëth. I. 17. 18. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 9. 10.

---

3. λειφθέντι P — 4. ἔαυτοῦ G₁ ἔαυτῷ P — 5. τέ-
λειος CSH — 7. ἢ δ' ἄλλῃ H

XVII. Περὶ τοῦ πρός τι ποσοῦ GCμH — 8. Προ-
τε G₂
τεχν. G₁ προτετεχνολογονυμένου S — ἡμῖν] ἐν τοῖς ἀνωθεν
add. P ἐν τοῖς ἄνω CSH — 9. μετερχώμεθα P ἐρχόμεθα
H — 11. εἰσιν om. H — 12. ἔτερον] πῶς add. SH —
ὑπάρχῃ G -ειν P — 13. παρ' αὐτὰ SH — 21. ἢ τῆς ἴσο-
τητος CSHΓ ἢ τῆς ποσότητος GmP glossema arbitror. τὴν

καὶ ἀδιαιρετος, ὡς ἂν ἀρχικωτάτη, διαφορὰν γὰρ
 οὐδεμίαν ἐπιδέχεται· οὐ γάρ ἔστι τοῦ ἵσου τὸ μὲν
 τοιόνδε, τὸ δὲ τοιόνδε, ἀλλ' ἐνὶ τρόπῳ καὶ τῷ αὐτῷ
 τὸ ἵσον ἔστιν. ἀμέλει καὶ τὸ ἀνθυπακοῦν τῷ ἵσῳ
 οὐχ ἐτερωνυμεῖ πρὸς αὐτό, ἀλλὰ συνωνυμεῖ, ὥσπερ
 φίλος, γείτων, συστρατιώτης, οὕτω δὴ καὶ ἵσος· ἵσῳ
 γάρ ἔστιν ἵσος. τὸ δὲ ἄνισον καὶ αὐτὸν καθ' ὑποδι-
 αίρεσιν διχῇ σχίζεται καὶ ἔστιν αὐτοῦ τὸ μὲν μεῖζον,
 τὸ δὲ ἔλαττον, ἀντωνυμούμενά τε καὶ ἀντίθετα ἀλ-
 λήλοις κατὰ ποσότητα καὶ σχέσιν αὐτῶν· τὸ μὲν
 γάρ μεῖζον ἐτέρου τινὸς μεῖζον, τὸ δὲ ἔλαττον ἔμ-
 παλιν ἐτέρου τινὸς ἔλαττον ἐν συγκρίσει, καὶ τὰ
 ὀνόματα οὐ τὰ αὐτά, ἀλλὰ διαφέροντα ἔχει ἐκάτερα.
 ὡς πατὴρ καὶ νήσος καὶ τύπτων καὶ τυπτόμενος καὶ
 διδάσκων καὶ μανθάνων καὶ τὰ ὄμοια. τοῦ μὲν οὖν τῆς
 μεῖζονος καθ' ὑποδιαίρεσιν δευτέραν εἰς πέντε εἴδη
 διαρρουμένου τὸ μέν ἔστι πολλαπλάσιον, τὸ δὲ ἐπι-
 μόριον, τὸ δὲ ἐπιμερές, τὸ δὲ πολλαπλασιεπιμόριον,
 τὸ δὲ πολλαπλασιεπιμερές. καὶ τοῦ ἀντιθέτου δὲ

τοῦ ἵσου σχέσιν Io. Phil. φησ. ἡ μὲν ἵσότης . . . ἄσχιστός
 ἔστι Iambl. p. 49. *Haec autem pars relativa ad aliquid quantitatis, id est aequalitas, naturaliter indiuisa est* Boëth. I. 17.

1. διαφθορὰν *m* — 3. τῷ αὐτῷ] artic. om. *m* αὐτὸν *G* —
 4. ἵσον bis ponunt *G₂C* — ἀμέλλει *P* — 5. 6. ὡς τὸ φίλ.
H — 7. γὰρ] τις add. *C* — καὶ αὐτὸν] καθ' αὐτὸν καὶ *S*
 — 8. διχῇ om. *G₁mP* διχάζεται *S* — 10. αὐτῶν] ἀντωνυ-
 μούμενα *SH* — 13. ἐκάτερον *SH* — 15. ὄμοια] *CmG₂G*
 haecce e Iamblichī commentario (p. 50) sumpta addunt:
 μεῖζον μὲν οὖν ἔστιν, ὃ πέφυκε μετρούμενον ὑπὸ θατέρου
 [καὶ τὰ τοιαῦτα μ] κατὰ [μετὰ Γ] μίαν παραβολὴν ἀνα-
 ταμέτρητον [τι *G₂mΓ*] αὐτοῦ [αὐτοὺς μ] ἀπολείπειν [-λι-
 πεῖν *G₂Γ*] ὁσονοῦν, ἔλαττον δέ, ὃ μετρητικὸν [μετρι-
 κὸν μ] ὅν τοῦ συζύγον μιᾳ παραβολῇ [μ. π. om. Γ] περι-
 σχεῖν ὅλον ἀδυνατεῖ. — τοῦ μὲν] τὸ μὲν *G₁* — 16. καθ'
 υποδ. τοῦ μὲν μεῖζ. *C* — δευτέραν om. *C* — 17. πολυ-
 πλάσιον *S*.

τούτῳ, τουτέστι τοῦ ἐλάττονος, πέντε εἶδη ὁμοίως καθ' ὑποδιαιρεσιν συνίσταται ἀντικείμενα τοῖς προειρημένοις τοῦ μείζονος πέντε εἶδεσιν (ὡς ὅλων ὅλῳ, τὸ ἐλαττὸν τῷ μείζονι, οὗτῳ καὶ ἔκαστον ἐκάστῳ τῇ προλεχθείσῃ τάξει μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως ἀντιδιαστελλόμενα), ὑποπολλαπλάσιον, ὑπεπιμόριον, ὑπεπιμερές, ὑποπολλαπλασιεπιμόριον καὶ ὑποπολλαπλασιεπιμερές.

XVIII. ιη. "Ανωθεν οὖν πολλαπλάσιον ἐστιν εἶδος τοῦ μείζονος τὸ πρώτιστον καὶ προγενέστερον φύσει, ὡς 10 εὐθὺς εἰσόμεθα, καὶ ἔστιν ἀριθμὸς ὁ, ἐπειδὴν ἐν συγκρίσει πρὸς ἔτερον θεωρῆται, ἔχων αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ ὅλον πλεονάκις ἢ ἄπαξ· οἷον πρὸς τὴν μονάδα πάντες οἱ ἐφεξῆς ἀριθμοὶ ἀπὸ δυάδος ἀριθμεῖνοι συγκρινόμενοι τὰ τοῦ πολλαπλασίου εὔτακτα 15 εἶδη ἀπογεννῶσι τῇ οἰκείᾳ ἀκολουθίᾳ· πρῶτος μὲν γὰρ ὁ β διπλάσιος καὶ ἔστι καὶ λέγεται, ὁ δὲ γ τρι-

XVIII. Io. Phil. ρηθ—ρλδ. — Iambl. p. 51. 52. — Boëth. I. 19. — Schol. ΝΤ Nobb. p. 10.

1. τούτῳ om. S — τουτέστι] ἦτοι S — εἶδι G₁ — 2. συνίστανται C — 3. πέντε om. C — 4. ἐλαττον] δηλαδὴ C in mg., quod μ in textum recepit. — 6. ὑποπολλ.] επιτι G₂² τε καὶ . . . καὶ . . . καὶ add. SH — καὶ ὑπὸ μερές G ὑπεπιμερές S Iambl. reliqua om. G₁

XVIII. Περὶ τοῦ πολλαπλασίου καὶ τῶν τούτον εἰδῶν Cμ — 9. 10. τοῦ μείζονος om. C — 10. προγενέστατον CSH — 11. καὶ ἔστιν addidi, cf. p. 47 lin. 5. 6. —

οἱ P ὃς codd. ὃς .. ἔχει C — ἐπιδὴν G — 12. θεωρῆ//αι G₁ θεωρεῖται P — 13. ἢ ἄπαξ. cf. Io. Phil. ρηθ. — 16. ἀπογεννῶσι CSH ἀπογεννῶσι GmP — ἀκολουθείᾳ G — πρῶτον S — 17. λέγεται] τῆς μονάδος δηλονότι add S — γ] α G₂² τρίτος G_{1m}

πλάσιος, ὁ δὲ δ τετραπλάσιος, καὶ ἐπ' ἄπειρον· τὸ γὰρ πλεονάκις ἡ ἅπαξ ἥτοι δὶς ἡ τοὺς σημαίνει ἡ ἐφεξῆς, μέχρις οὗ βούλει. ἀντιδιέσταλται δὲ τούτῳ 2
P τὸ ὑποπολλαπλάσιον καὶ αὐτὸς φύσει πρώτιστον 26 ὑπάρχον ἐν τῷ ἐλάττου τῆς ἀνισότητος μέρει, καὶ εἴστιν ἀριθμὸς ὁ, ἐπειδὴν μεῖζον συγκρίνηται, δυ-
νάμενος μετρεῖν αὐτὸν πληρούντως πλεονάκις ἡ ἅπαξ, τὸ δὲ πλεονάκις ἡ ἅπαξ ἀπὸ τοῦ δὶς ἄρχεται καὶ ἐπ' ἄπειρον πρόεισιν. ἐὰν μὲν οὖν δὶς μόνον 3
10 μετρῇ τὸν ἐν συγκρίσει μεῖζονά, ὑποδιπλάσιος λέγεται ἴδιως, ὥσπερ τὸ α τῶν β, ἐὰν δὲ τρίς, ὑποτρι-
πλάσιος, ὥσπερ τῶν γ τὸ α, ἐὰν δὲ τετράκις, ὑποτε-
τραπλάσιος, ὥσπερ τὸ αὐτὸς α τῶν δ, καὶ ἐφεξῆς οὔτως. γενικῶς δὲ ἀπείρον ὑπάρχοντος ἐκατέρου, 4
15 τοῦ τε πολλαπλασίου καὶ τοῦ ὑποπολλαπλασίου, ἔτι καὶ αἱ καθ' ὑποδιαιρέσιν διαφοραὶ καὶ τὰ εἶδη ἐπ'
ἄπειρον φύσει προιόντα θεωρεῖται· τὸ γὰρ διπλά-
σιον ἀριθμένον ἀπὸ τοῦ β διὰ πάντων ἀρτίων πρό-
εισιν, ἵνα παρ' ἓνα λαμβανόντων ἡμῶν τοὺς ἀριθ-
20 μοὺς ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ χύματος· ἐν συγκρίσει δὲ οὗτοι διπλάσιοι λεχθήσονται πρὸς τοὺς ἀπὸ μονάδος ἔξῆς κειμένους ἀρτίους τε καὶ περισσούς. τριπλάσιοι 5
δὲ πάντες εἰσὶν οἱ ἀπ' ἀρχῆς δύο παραλειπομένων ἐκλεγόμενοι τρίτοι τῇ τάξει, οἷον

1. ὁ δὲ δ τετρ. om. H καὶ ὁ ε πενταπλάσιος add. PC — 2. σημαίνει] συμβαίνει H — 3. μέχρ. οὗ] προχωρεῖν add. CSH — 6. ὁ P δὲ codd. δὲ . . δύναται C — μεῖζοι P — 7. πληρούντως G, m — 7. 8. τὸ δὲ . . ἅπαξ om. m — 13. τοῦ γ τὸ αὐτὸς α CSH — 14. τοῦ δ GS — 17. τῇ φύσει CSH — θεωρούνται CSH — 18. διὰ] ἐπὶ S — 19. παρ' ἓνα] τῶν ἀριθμῶν add. H — τοὺς ἀριθμοὺς om. P — 20. φυσικοῦ] φύσει P — 22. κειμένους] ἀριθμοὺς add. H — 23. πάντως G πάντες rel. Io. Phil. φλγ.

γ, σ, θ, ιβ, ιε, ιη, κα, κδ,
οῖς συμβέβηκεν ἔνα παρ' ἔνα ἀρτίοις τε καὶ περισ-
σοῖς εἶναι, καὶ αὐτὸν δὲ ἐν τῷ ἀπὸ τῆς μονάδος
ἀριθμῷ εὐτάκτῳ τῶν ἐφεξῆς πάντων τριπλάσιοι εἰσι
προχωροῦντες, ἐφ' ὅσον βούλεται τις παρακολου- 5
6 θεῖν. τετραπλάσιοι δέ εἰσιν οἱ τριῶν παραλειπομέ-
νων πάντη τέταρτοι, οἵον

δ, η, ιβ, ις, κ, κδ, κη, λβ
καὶ ἐφεξῆς, καὶ οὗτοι δὲ τῶν ἀπὸ μονάδος εὐτά-
κτων τετραπλάσιοι εἰσι προιόντες, ἐφ' ὅσον ἂν εὐ- 10
τονῇ τις ἐπεσθαι· συμβέβηκε δὲ καὶ τούτοις πάντας
εἶναι ἀρτίονς· ἔνα γὰρ παρ' ἔνα μόνον παραλειπτέον
ἔξι αὐτῶν τῶν ἄνωθεν διακεκριμένων ἀρτίων, ὥστε
ἀναγκαίως ὑπάρχειν τοῖς ἀπλῶς ἀρτίοις διπλασίοις
μὲν ἄπασιν εἶναι, τετραπλασίοις δὲ ἔνα παρ' ἔνα καὶ 15
έξαπλασίοις ἔνα παρὰ δύο καὶ ὀκταπλασίοις ἔνα
παρὰ τρεῖς, καὶ ἐπ' ἄπειρον οὕτως ἀνάλογον ἡ προ-
κοπή. πενταπλάσιοι δὲ ὁφθήσονται οἱ τέσσαρας
μὲν παραλείποντες, πέμπτοι δὲ τεταγμένοι ἀπ' ἀλ-
λήλων καὶ αὐτὸν δὲ τῶν ἀπὸ μονάδος ἕξῆς τε- 20
ταγμένων ἀριθμῶν πενταπλάσιοι, καὶ εἰς παρ'
ἔνα περισσός καὶ ἀρτίος κατὰ τὴν αὐτὴν τῶν τρι-
πλασίων τάξιν.

1. κδ] καὶ ἐφεξῆς add. H — 3. αὐτοὶ] οὗτοι CSH —
4. τῷ ἐφεξῆς P — εἰσι om. GmP — 5. βούλονται P —
5. 6. ἐφ' ὅσον ἂν τις εὐτονῇ ἐπεσθαι SH — 9. καὶ ἐφε-
ξῆς om. C — 10. εὐτονῇ G — 11. τις om. G₁ — 10. 11.
εἰς ὅσον βούλεται τις παρακολούθειν CSH — 11. 12. πᾶσιν
... ἀρτίοις CSH — 12. μόνον om. CS — 14. ἀναγκαῖον
SH — ὑπάρχειν om. SH — 15. εἶναι Ast add. — 15. 16.
ώσπερ καὶ ἔξαπλ. PSH ωσπερ ἔξ. C — 16. ἔξαπλάσιοι G —
οκταπλάσιοι GP — 17. ἀνάλογος H — 20. ἕξῆς τεταγμ.]
ἐφεξῆς συνεχῶν C. — 23. τάξιν P

P 27 ιθ. Ἐπιμόριος δέ ἐστιν ἀριθμός, τὸ τοῦ μείζονος δεύτερον τῇ φύσει εἶδος καὶ τῇ τάξει, ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν συγκρινόμενον ὅλον καὶ μόριον αὐτοῦ ἔν τι. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡμισυ ἥ τὸ μόριον, καλεῖται 2 ταὶ ἡμιόλιος εἰδικῶς ὁ τῶν συγκρινομένων μείζων, ὑφημιόλιος δὲ ὁ ἐλάσσων, ἐὰν δὲ τρίτον, ἐπίτριτος τε καὶ ὑπεπίτριτος, καὶ ἀεὶ οὕτως μέχρι παντὸς προχωροῦντι συμφωνήσει σοι, ὥστε καὶ ταῦτα ἐπ' ἄπειρον τὰ εἶδη πρόσεισι καίτοι ἀπείρους τινὸς εἶδη 10 ὅντα γένους· τὸ μὲν γὰρ πρώτιστον αὐτῶν τὸ ἡμιόλιον συμβαίνει τοὺς μὲν ὑπολόγους ἔχειν τοὺς ἀπὸ δυάδος ἐφεξῆς ἀρτίους, ἄλλον δὲ οὐδαμῶς οὐδένα, τοὺς δὲ προλόγους τοὺς ἀπὸ τριάδος ἐφεξῆς τριπλασίους, ἄλλον δὲ οὐδένα. συξευκτέον δὲ αὐτοὺς εὐ- 3 15 τάκτως πρῶτον πρώτω, δεύτερον δευτέρω, τρίτον τρίτω,

τὸν γ τῷ β, τὸν σ τῷ δ, τὸν θ τῷ σ,
τὸν ιβ τῷ η,

καὶ τοὺς ἀναλόγους τοῖς ὁμοταγέσιν. ἐὰν δὲ ἐπι- 4 20 σκέψασθαι θέλωμεν τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ ἐπιμορίου, τοντέστι τὸ ἐπίτριτον (συνεχὲς γὰρ μέρος αὐτοῦ φυσικῶς μετὰ τὸ ἡμισυ ὑπάρχει τὸ τρίτον), ὃν μὲν αὐτοῦ ἔξομεν τοῦτον· ἀριθμὸς ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ

XIX. Io. Phil. φλε—ρνς. — Iambl. p. 52—58. — Boëth. I. 20—22. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 11—15.

XIX. Περὶ [τοῦ] ἐπιμορίου GmPC — 2. τάξει . . . φύσει CSH — 4. 5. τι ἐν αὐτοῦ CSH — 7. ὑπεπίτριτος] ἐὰν δὲ τέταρτον, ἐπιτέταρτος τε καὶ ὑπεπιτέταρτος add. CSH cf. Iambl. p. 56. — ἀεὶ om. CSH — 9. καίτοι mP, H in mg., Io. Phil. φλε. // /to// G₁ ἀτε G₂CSH — 13. 14. τοὺς δὲ . . . οὐδένα bis habet G — 16. τρίτω] γ P οῖον add. CSH — 17. τὸν γ τῷ β] τὸν τρίτον τῷ δευτέρῳ G₁ — 21. 22. αὐτοῦ ante φυσ. om. SH — 23. ὁ om. G

ὅλον τε τὸν συγκρινόμενων καὶ μέρος αὐτοῦ τρίτον πρὸς τῷ ὅλῳ. ὑποδείγματα δὲ αὐτοῦ εὕτακτα ληφθήσεται ἡμῖν οἱ ἀπὸ τετράδος συνεχεῖς τετραπλάσιοι συνεξενγμένοι τοῖς ἀπὸ τριάδος τριπλασίοις ὁμοταγεῖς ὁμοταγέσιν, οἶνον

5
οὐ δ τῷ γ, οὐ η τῷ σ, οὐ ιβ τῷ θ,

5 καὶ πατὰ ταύτα ἐφ ὁσυνοῦν. δῆλον δέ, ὅτι ὁ ἀνθυπακούων τῷ ἐπιτρίτῳ, λεγόμενος δὲ σὺν τῇ ὑποποθέσει ὑπεπίτριτος, ἐστὶν ὁ ἐμπεριεχόμενος ἐκείνῳ ὅλος τε καὶ προσέτι ἕαυτοῦ τρίτον, ώς

10
οὐ μὲν γ τῷ δ, οὐ δὲ σ τῷ η, οὐ δὲ θ τῷ ιβ,

6 καὶ οἱ ἀκόλουθοι τῶν ὁμοταγῶν. παρατηρητέον δὲ τὸ παρεπόμενον πᾶσι τούτοις γλαφυρόν, ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι καὶ πυθμένες λεγόμενοι ἔγγυς εἰσιν ἀλλήλων ἐν τῷ φυσικῷ χύματι, οἱ δὲ δεύτεροι ἀπὸ 15 πυθμένος ἔνα μόνον ἀριθμὸν διαλείπουσιν, οἱ δὲ τρίτοι δύο, οἱ δὲ τέταρτοι τρεῖς καὶ οἱ πέμπτοι τέσ-
7 σαρασ καὶ ἀεὶ οὔτως, μέχρις οὖν βούλει. ἔτι γε 28
μὴν καί, ὅτι τὸ μόριον, οὗ παρώνυμος ἔκαστος ἐστι τῶν ἐπιμορίων, ἐν τοῖς ἥττοσι θεωρεῖται τῶν πυθ-
8 μένων, ἐν δὲ τοῖς μείζοσιν οὐδαμῶς. ὅτι δὲ φυσικῶς καὶ οὐχ ἡμῶν θεμένων, ἀρχεγονώτερον τὸ

2. πρὸς τῷ ὅλῳ] hucusque cod. m — ληφθήσονται S, H in mg. — 4. συνεξενγνύμενοι S — τῆς ἀπὸ τρ. P — 6. θ] οἱ ις τῷ ιβ add. CSH — 10. ὅλως G — αὐτοῦ SH — ὧς] οἶνον C om. S — 15. 16. ἀπὸ πυθμ. om. S πυθμένων P — 16. μόνον] μέσον SH om. ἀρ. — 18. οὔτως ἀεὶ προιόντι μέχρι. SH — 19. τὸ G, C om. reliqui. — 20. τῶν πυθμένων om C — G hocce adscribit schema:

ἡμιόλιοι	γ	σ	θ	ιβ	ιε	ιη	κα	κδ	κξ	λ	λγ	λς	λθ	μβ	με
ὑφημιόλιοι	β	δ	σ	η	ι	ιβ	ιδ	ις	ιη	κ	κβ	κδ	κς	κη	λ
ἐπιτρίτοι	δ	η	ιβ	ις	κ	κδ	κη	λε	λς	μ	μδ	μη	νβ	νς	ξ
ὑπεπίτριτοι	γ	σ	θ	ιβ	ιε	ιη	κα	κδ	κξ	λ	λγ	λς	λθ	μβ	με

— 21. ὅτι] ἔτι P — 22. ἐκθεμένων SH

πολλαπλάσιον καὶ πρεσβύτερον τοῦ ἐπιμορίου, καὶ
ἐν τοῖς ἔξης μὲν ποικιλώτερον εἰσόμεθα, ὅσον
οὕπω κάνταυθα δὲ πρὸς ἀπλῆν ἔμφασιν προχει-
ριστέον κατ' εὐτάκτους καὶ παραλλήλους στίχους
5 τοὺς προφρασθέντας ἡμῖν πολλαπλασίους εἰδικῶς,
πρῶτον διπλάσιον ἐν ἐνὶ στίχῳ, εἶτα ἐν δευτέρῳ
τριπλάσιον, εἶτα τετραπλάσιον ἐν τρίτῳ καὶ μέχρι¹⁰
δεκαπλασίων, ἵνα καὶ τάξιν καὶ ποικιλίαν αὐτῶν
καὶ πρόβασιν ἔντεχνον καὶ ὅ τι πρότερον φύσει
κατίδωμεν καὶ δὴ καὶ ἔτερά τινα τερπνὰ καὶ γλα-
φυρὰ παροκολουθήματα. ἔστω δὲ τὸ διάγραμμα 9
τοιοῦτον.

μῆκος

15

βρέθο

62

α	β	γ	δ	ε	σ	ξ	η	θ	ι
β	δ	ς	η	ι	ιβ	ιδ	ις	ιη	ι
γ	ς	θ	ιβ	ιε	ιη	κα	κδ	κξ	λ
δ	η	ιβ	ις	κ	κδ	κη	λβ	λς	μ
ε	ι	ιε	κ	κε	λ	λε	μ	με	ν
ς	ιβ	ιη	κδ	λ	λς	μβ	μη	νδ	ξ
ξ	ιδ	κα	κη	λε	μβ	μθ	νς	ξγ	ο
η	ις	κδ	λβ	μ	μη	νς	ξδ	οβ	π
θ	ιη	κξ	λς	με	νδ	ξγ	οβ	πα	η
ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	η	ρ

ἐκκείσθω ἐν μὲν τῷ πρώτῳ στίχῳ ὁ ἀπὸ 10

2. ποικιλότερον *P* ποιητικώτερον *G* — 3. ἐγχειριστέον
S — 5. προφρασθέντας *G* — 6. 7. διπλασίους ... τριπλασί-
 ους ... τετραπλασίους *CSH* — 9. τίνες πρότεροι *CSH* —
 10. 11. καὶ δὴ ... παρακολ. om. *C* — 13. μῆκος *GP longitudo Boëth. 24. πλάτος* cet. cf. p. 52 l. 4. — 24. ἐκκείσθωσαν
CSH — τῷ om. *H* — ὁ addidi, οἱ *CSH*

μονάδος φυσικὸς ἀριθμός, εἴτα ἔξῆς οἱ κελευσθέντες τῶν τοῦ πολλαπλασίου εἰδῶν. οὐκοῦν τῶν μὲν πρώτων στίχων ἀρχομένων ἀπὸ μονάδος ἐπὶ τε πλάτος καὶ ἐπὶ βάθος γαμμοειδῶς οἱ δεύτεροι ἐφ' ἑκάτερα καὶ αὐτὸι γαμμοειδῶς ἀπὸ τετράδος ἀρχό- 29 μενοι πολλαπλάσιοι εἰσὶ κατὰ τὸ πρῶτον εἶδος τοῦ πολλαπλασίου, διπλάσιοι γάρ, καὶ ὁ μὲν πρώτος τοῦ πρῶτου μονάδι διαφέρων, ὁ δὲ δεύτερος τοῦ δευτέρου δυάδι καὶ ὁ τρίτος τοῦ τρίτου τριάδι καὶ τετράδι οἱ συνεχεῖς καὶ πεντάδι οἱ μετ' αὐτοὺς 10 καὶ τοῦτο μέχρις ὅλου ἀκόλουθον εὑρήσεις οἱ δὲ τρίτοι ἐφ' ἑκάτερα ἀπὸ ἐνάδος κοινῆς ἀρχόμενοι τῶν ἐν τῷ αὐτῷ πρώτῳ στίχῳ κατὰ τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ πολλαπλασίου τριπλάσιοι ἔσονται συνεξεταζομένων αὐτοῖς καὶ τῶν εἰς τριάδα ἐκατέρωθεν χιασμῶν. 15 12 συμπροκόψει δὲ καὶ ἡ διαφορὰ τούτοις κατὰ τὴν τῶν ἀρτίων φύσιν, τῷ μὲν πρώτῳ δυάσι οὖσα, τῷ δὲ ἐφεξῆς τετράσι, τῷ δὲ τρίτῳ ἔξασι, ἦν καὶ διαφορὰν αὐτομάτως ἥμιν ἡ φύσις ἐμεσεμβόλησε μεταξὺ τούτων τῶν ἐξεταζομένων, ὡς ἐν τῷ διαγράμματι φαί- 20 13 νεται. ὁ δὲ τέταρτος στίχος, οὗ κοινὴ μὲν ἀρχὴ ἐφ' ἑκάτερα ὁ ις, οἱ δὲ χιασμοὶ περαιοῦνται εἰς τὰς τετράδας, τὸ τρίτου εἶδος τοῦ πολλαπλασίου δεικύντες, τουτέστι τὸ τετραπλάσιον, πρὸς τὸν αὐτὸν

1. φυσικοὶ PH -ῶς CS — ἀριθμοὶ PCH οι. S — καλεσθέντες H — 3. πρωτίστων H — 4. πλάτος] μῆκος H Io. Phil. qm. — γ//αμμοειδῶς bis G (erasum uidetur ρ) — 5. ἑκατέρους G -ον S — τετράδ G₁ -ος G₂ in ras. — 6. τὸ om. GP — 8. τοῦ ter om. C — 9. διάδι G — 11. ὅλου P om. G τέλους CSH — 12. ἐνάδος GP ἐννάδος SH ἐννεάδος C — 13. αὐτῷ om. P — 15. καὶ τῶν] διὰ τῶν S — 17. τῶν μὲν πρώτων G — διάσι P — 19. τούτων om. SH — 20. ἀντεξεταζομένων SH — 22. περαιοῦνται H — 23. δείκνυσι C

ἔξεταξύμενοι πρώτιστον στίχον ὁμοταγῶς, πρώτου
 μὲν ἀριθμοῦ πρὸς πρῶτον, δευτέρου δὲ πρὸς δεύτε-
 ρον καὶ τρίτου πρὸς τρίτον καὶ ἐφεξῆς· πάλιν δὲ αἱ
 τούτων διαφορὰὶ τριάς, ἑξάς, εἴτα ἑνάς, εἴτα δωδε-
 καὶς καὶ αἱ κατὰ τριάδος προκοπὴν ποσότητες· καὶ
 αὗται ἐν τῷ τοῦ διαγράμματος ὕφει πεφόρωνται
 τάξει ἐκκείμεναι ὑπὲρ αὐτοὺς τοὺς τετραπλασίους
 καὶ ἐπὶ τῶν ἀκολούθων τοῦ πολλαπλασίου εἰδῶν
 τὸ ἀνάλογον μέχρι παντὸς προχωρεῖ. πρὸς δὲ τὸν 14
 10 ἐφ' ἐκάτερα δεύτερον στίχον ἀπὸ κοινῆς ἀρχῆς τοῦ
 δ ἀρχόμενον, ὑπερεκπίπτοντα δὲ κατὰ χιασμὸν εἰς
 ἴδιαν ἐκατέρων δυάδα, οἱ ὑποβεβηκότες τάξει στίχοι
 τοῦ ἐπιμορίου τὸ πρώτιστον εἶδος παρεμφαίνουσι,
 τοιτέστι τὸ ἡμιόλιον, ὁμοταγεῖς πρὸς ὁμοταγεῖς· οὕτω
 15 φύσει θείᾳ καὶ οὐ νόμῳ ἡμετέρῳ οὐδὲ συνθήματι
 μεταγενέστεροι τῶν πολλαπλασίων οἱ ἐπιμόριοι, οἷον
 ὁ μὲν γ τοῦ β, ὁ δὲ σ τοῦ δ, ὁ θ τοῦ σ,
 ὁ ιβ τοῦ η, ὁ ιε τοῦ ι,

καὶ μέχρι παντός· διαφορὰν δὲ καὶ οὕτοι ἔχουσι
 20 τοὺς ἀπὸ μονάδος ἐφεξῆς ἀριθμούς, ὡς οἱ πρὸς
 αὐτῶν.

P 30   Ἐπίτριτοι δέ, τὸ τοῦ ἐπιμορίου δεύτερον εἶδος, 15
 ἵση τινὶ καὶ διοίᾳ προκοπῇ προχωροῦσιν ἀπὸ

1. ἔξεταξόμενον *G* — ὁμοτάσεως *P* — 1-3. πρῶτον
 μὲν ἀριθμοῦ ... δεύτερον δὲ ... καὶ τρίτον *G* — 3. 4. αἱ
 τούτων διαφ.] αἱ διαφορὰὶ τῶν ἔξεταξομένων *S* — 4. ἑνάς
*G*₁ *H* — 5. τριάδα *G* — 9. προχωρήσει *PSH* —
 10. κοινῆς] μὲν add. *G*₂ ἀπὸ μὲν κ. *PSH* — 12. ἐκατέ-
 ρο! // / / / ν δνάδ// *G*₁ ἐκατέρον τὴν δνάδα corr. *G*₂ ἐκατέρω-
 θεν *CH* (*H* in mrg. ἐκατέρον) — 16. πολυπλ. *S* — οἶον
 om. *S* — 17. 18. δὲ quater *CSH* — 19. διαφορὰς *H*

XIX, 15. Περὶ τοῦ ἐπιτριτον *G* — 22. μορίου *G*₁
 ἐπι add. *G*₂ —

τοῦ δ πρὸς τὸν γ καὶ η πρὸς 5
καὶ ιβ πρὸς θ καὶ ις πρὸς ιβ,
καὶ ἀκολουθῶς ἵσην καὶ τὴν τῶν διαφορῶν αὕξησιν
16 λαμβάνοντες. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν σχέσεων πολλα-
πλασίου τε καὶ ἐπιμορίου σύμφωνα τὰ ἀποτελέσματα 5
καὶ οὐδαμῶς ἐναντιούμενα προβαίνων ἐπ' ἄπειρον
17 ὅψει. κάκεῖνο δὲ οὐκ ἐλάττονος ἀκριβείας τέτευχεν
ἐν τῷ διαγράμματι ἐπιγράφει μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσι
μονάδες, ἡ μὲν κατ' ἀρχὴν ἀπλῆ, ἡ δὲ ἐπὶ τέλει
τριοδονμένη, δευτεροδούμεναι δὲ ἐν διφορήσει αἱ δύο 10
18 λοιπαί, ὥστε ἀποτελεῖν τὸ ὑπό ἵσον τῷ ἀπό. ἀλλὰ καὶ
ἐκατέρωθεν ἵση πρόβασις ἀπὸ μονάδος εἰς τὰς δεκά-
δας καὶ πάλιν ἀντιδέτως ἐκάτεραι αἱ ἀπὸ δεκάδος
19 προχωρήσεις εἰς ἐκατοντάδα. καὶ οἱ μὲν διαγάνιοι οἱ
ἀπὸ μονάδος εἰς ἐκατοντάδα τετράγωνοι πάντως 15
ἀριθμοὶ ἵσανται μηκυνθέντες, οἱ δὲ ἐκατέρωθεν
παρασπίζοντες αὐτοὺς ἐτερομήκεις πάντως ἄνισοι
καὶ μονάδι μείζοσιν ἀλλήλων πλευραῖς μηκυνθέντες.
ώστε ἐξ ἀπαξ δύο ἐφεξῆς τετραγώνων καὶ δὶς τοῦ
ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἐτερομήκους τετραγώνον πάντως 20
ἀποτελεῖσθαι καὶ ἀνάπταιν ἐξ ἀπαξ δύο παρακε-
μένων ἐτερομηκῶν καὶ δὶς τοῦ ἀνὰ μέσον αὐτῶν
τετραγώνου τετραγώνον πάντως ἀποτελεῖσθαι.

1. 2. articulum omnibus numeris add. C — 1. δ] τε-
τάρτον P — 3. [ἵσην] τοῖς πρὸ αὐτῶν add. G₂SH — 4. λοι-
πῶν] δὲ add. G₂SH — 7. 8. τέτευχεν . . . διαγρ. om. C —
10. τριωδονμένη . . . δευτεροδ. G₁PH — διαφορήσει PC cf.
Io. Phil. ομθ, ubi bis legendum διφορήσει. — 13. ἀντι-
θετέρον G₁ — ἐκάτεραι om. P del. G₂ ἐκατέρωθεν C -ωθεν
SH — ἐκ δεκάδων G₂ — 15. πάντες G₂CS — 16. ἀριθ-
μοὶ εἰσιν add. C — [ἵσοι] ἵσως PS — 17. ἀνίσοις G₂CS
— 18. μονάδ// G₁ -σι G₂ — μείζονες SH — 19. ἐξ om. P
— 21—23. καὶ ἀνάπταιν . . . ἀποτελεῖσθαι om. H — 23.
πάντως om. C

*Kai ἔτερα πολλὰ τοιαῦτα φιλοτιμούμενος εὗροι 20
τις ἀν τερπνὰ ἐμφαινόμενα τῷδε τῷ διαγράμματι,
περὶ ὃν οὐ καὶ ρὸς νῦν μηκύνειν· οὕπω γὰρ τὴν
ἐπίγνωσιν αὐτῶν ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς ελλήφαμεν, ὥστε
5 ἐπὶ τὰ ἔξης τρεπέον· μετὰ γὰρ τὰς δύο ταύτας
γενικὰς σχέσεις πολλαπλασίου καὶ ἐπιμορίου καὶ τὰς
ἀντιθέτους αὐταῖς σὺν τῇ ὑπὸ προθέσει ἐκφερομέ-
νας ἄλλας δύο ὑποπολλαπλάσιόν τε καὶ ὑπεπιμό-
ριον εἰσὶν ἐν μὲν τῷ μείζονι τοῦ ἀνίσου μέρει ἡ
10 ἐπιμερής, ἐν δὲ τῷ ἐλάττονι ἡ ἀντικειμένη αὐτῇ ἡ
ὑπεπιμερής.*

P. π. "Εστι δὲ ἐπιμερής μὲν σχέσις, ὅταν ἀριθμὸς XX
31 τὸν συγκρινόμενον ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ ὅλον καὶ προσέτι
μέρη αὐτοῦ πλείονα ἐνός· τὸ δὲ πλείονα ἐνὸς ἄρ-
15 χεται πάλιν ἀπὸ τοῦ β καὶ πρόεισιν ἐπὶ πάντας
τοὺς ἐφεξῆς ἀριθμούς· ὥστε τοῦ ἐπιμεροῦς πυθμήν
ἐστιν εἰκότως ὁ πρὸς τῷ ὅλῳ δύο μέρη τοῦ ἀντι-
συγκρινομένου ἔχων καὶ κληθήσεται ἐπιδιμερής εἰ-
δικῶς, μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τοία πρὸς τῷ ὅλῳ ἔχων κλη-
20 θήσεται ἐπιτρομερής εἰδικῶς, καὶ μετὰ τοῦτον ἐπι-
τετραμερής, εἶτα ἐπιπενταμερής, καὶ οὕτως ἀεί.
τὰ δέ μέρη δίξαν ἔχει καὶ ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ τοίτον· 2

XX. Io. Phil. οντ., ονη. — Iambl. p. 58. 59. — Boëth. I. 23.

1. πολλὰ] τινὰ S — 2. ἐπιφαινόμενα H — 3. νῦν
om. S — 6. πολλαπλάσιον καὶ ἐπιμόριον PS, H in mrg. —
καὶ τὰς] καὶ ἔτι μετὰ τὰς SH — 8. ἄλληλας C — 9. μέρη
 G_1 ει G_2

XX. Περὶ ἐπιμεροῦς PCΓ — 12. ἀριθμὸν G_1 —
13. ἐφ' ἑαυτὸν S — 14. τὸ] τὰ P Io. Phil. οντ. — πλείονα]
τοῦ add. G_2 — 15. προίησιν S — 18. ἐπιμερής P — 19.
20. ὁ τοία ... τοῦτον om. G_1 — 20. ἰδικῶς G_2 om. H —
21. ἐπιπενταμ. om. G_1 — 22. ἔξει CH

ἀδύνατον γὰρ ἐνθάδε ἀπὸ τοῦ ἡμισυ ἄρχεσθαι· ἂν γὰρ καὶ τινα ὑποθώμεθα β ἡμίση ἔχειν τοῦ ἀντιθέτου πρὸς τῷ ὅλῳ, λήσομεν ἕαντοὺς πολλαπλάσιον ἀντὶ ἐπιμεροῦς τιθέντες· ἔκαστον γὰρ ὅλον καὶ β ἡμίση αὐτοῦ συντιθέμενα διπλάσιον γίνεται τοῦ ἔξ 5 ἄρχῆς· ὥστε ἀναγκαιότατον ἀπὸ β τρίτων ἄρχεσθαι, εἰτα β πέμπτων, εἰτα β ἐβδόμων, καὶ ἐπὶ τούτοις β ἐνάτων κατὰ τὴν τῶν περισσῶν πρόβασιν· τὰ γὰρ β τέταρτα λόγου χάριν πάλιν ἡμισύ ἔστι καὶ τὰ β ἔκτα τρίτον καὶ οὕτω πάλιν ἐπιμόριοι 10 ἀντὶ ἐπιμερῶν γενήσονται, ὅπερ οὐ πρόκειται οὕτε 3 ἡμῖν οὕτε τῇ τῆς τεχνολογίας καταλληλίᾳ. μετὰ δὲ τὸν ἐπιμερῆ εὐθὺς συνυφίσταται ὁ ὑπεπιμερής, ὅταν ἀριθμὸς ἐν τῷ συγκρινομένῳ ὅλος ἔχηται αὐτός τε καὶ προσέτι πλείονα αὐτοῦ μέρη ἢ β ἢ γ ἢ δ ἢ ε 15 καὶ ἐφεξῆς.

XXI   κα. Τάξις δὲ ἀμφοτέρων καὶ ἀκόλουθος γένεσις εὑρίσκεται, ὅταν ἐκθέμενοι τοὺς ἀπὸ τριάδος ἔξῆς ἀρτίους καὶ περιττοὺς ἀριθμοὺς πρὸς τούτους συγκρίνωμεν τοὺς ἀπὸ πεντάδος καθαροὺς συνεχεῖς 20

XXI. Io. Phil. ονθ—οξγ. — Iambl. p. 59. 60. — Boëth. I. 23. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 15. 16.

---

1. ἐνταῦθα C — ἡμίσεος S -ονς H — ἄρχεσθαι om. H — ἀν] ἀνεν P — 4. τιθεμεν H — 5. αὐτὸν P — 6. ὥστε] ἀν add. P — 7—12. εἰτα . . . καταλληλίᾳ om. G₁ — 7. 8. ἀπὸ quater ponunt G₂ S — 7. ἐκδόμων P — 8. Περισσῶν πρόβλησιν P — 9. τὰ γὰρ δ̄ ὅτε παραλόγον P — 9. 10. ἡμ. ἔστι πάλ. G₂ — 10. τρίτον] καὶ τὰ β δύγδοα τέταρτον add. S — 11. ἐπιμόριον P — 13. ἐπεπιμερῆς P — 14. ὅλος om. SH — ἔχηται om. H — 15. ἕαντοῦ C — 16. ἡ ἐφεξ. CH

XXI. Περὶ γενέσεως ἐπιμερῶν τε καὶ ὑπεπιμερῶν P — 18. ἐκθέμενος H — 19. συγκρινομένονς P -ινομεν S -ινω H in mrg. μεν.

περισσοὺς μόνους, πρῶτον πρὸς πρῶτον, οὗν τὸν ε πρὸς τὸν γ, καὶ δεύτερον πρὸς δεύτερον, οὗν τὸν ξ πρὸς τὸν δ, καὶ τρίτον πρὸς τρίτον, οὗν τὸν θ πρὸς τὸν ε, καὶ τέταρτον πρὸς τέταρτον, οὗν τὸν ς ια πρὸς τὸν ζ, καὶ ἐφεξῆς τῇ αὐτῇ τάξει ἐφ' ὁσονῦν· οὕτως γὰρ εὕτακτα τὰ τοῦ ἐπιμεροῦς τε καὶ P ὑπεπιμεροῦς εἴδη κατὰ τοὺς ἑκάστου πυθμένας δη-
32 λωθήσεται, ἐπιδιμερὲς πρῶτον, εἶτα ἐπιτριμερὲς καὶ ἐπιτετραμερὲς καὶ ἐπιπενταμερὲς καὶ ἐφεξῆς ἐπὶ 10 πλέον παραπλησίως· μετὰ γὰρ τοὺς πυθμένας ἑκάστου γενήσονται οἱ συνεχεῖς διπλασιαζομένων ἀμφοτέρων τῶν ὅρων ἡ τριπλασιαζομένων καὶ ὅλως κατὰ τὰ τοῦ πολλαπλασίου εὕτακτα εἴδη μεγεθυνο-
μένων.

οἱ πυθμένες.

15

20

25

ε	γ	ξ	δ	θ	ε	ια	ς	ιγ	ζ
ι	ς	ιδ	η	ιη	ι	ιβ	ιβ	ις	ιδ
ιε	υ	ια	ιβ	ιξ	ιε	λγ	ιη	λυ	ια
η	ιβ	η	ις	λς	η	μδ	ηδ	νβ	η
κε	ιε	λε	η	με	κε	νε	λ	ξε	λε
λ	ιη	μβ	ηδ	νδ	λ	ξη	λς	οη	μβ
λε	ια	μυ	ηη	ξγ	λε	οξ	μβ	ια	μυ
μ	ηδ	νς	λβ	οβ	μ	πη	μη	ρδ	νς
με	ηζ	ξγ	λς	ηα	με	ιυ	νδ	οιξ	ξγ
ἐπιδι-	ἐπιτρι-	ἐπιτετρά-	ἐπιπέν-	ἐφεκτέ-					
τριτοι	τέταρτοι	πεμπτοι	θεκτοι	βδομοι					

1. πρὸς γ *G*, συγκρίνων add. *H* — 3. οἷον] ὥσπερ *H* — 6. 7. τε καὶ ὑπερ. om. *P* — 8. 9. καὶ ἐπιτ. καὶ ἐπιπ.] εἶτα . . . εἶτα *S* — 9. καὶ ἐπιπενταμ. om. *C* — ἐφεξῆς] ὄμοιώς καὶ add. *SH* — 12. τριπλασιαζ.] ἡ τετραπλασιαζομένων ἡ πενταπλασιαζομένων καὶ ἔξῆς κατὰ τὴν τάξιν τοῦ πολλαπλασιασμοῦ add. *S* — 15. bis proponitur schema in *G*: in priore (οἱ πυθμ. om.) subscripta supra leguntur, post seriem perpendiculararem decimam ζ, ιδ . . . quarta repetitur; pro νε (20) legitur νθ, pro ξγ, λς (24) ξβ, λς; abest schema

2 προσεκτέον δέ, ὅτι ἐκ μὲν τῶν δύο μερῶν τῶν πρὸς τῷ ὄλῳ ἐνόντων τῷ μείζονι τὸ τρίτον ὑπακούεται, ἐπὶ δὲ τῶν τριῶν τὸ τέταρτον, ἐπὶ δὲ τῶν τεσσάρων τὸ πέμπτον, ἐπὶ δὲ τῶν πέντε τὸ ἕκτον καὶ ἀεὶ οὕτως, ἵνα ἡ πρόβασις κατὰ τὴν ὀνομασίαν τουτῆρη 5 τις ἦ· ἐπιδίτροις, ἐπιτριτέταρτος, ἐπιτετράπεμπτος, εἶτα ἐπιπένθετος καὶ παραπλήσιώς ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

3 Άλι μὲν οὖν τοῦ πρόστιμοῦ ἀπλαῖ καὶ ἀσύνθετοὶ σχέσεις αἴδε εἰσὶν αἱ προλεχθεῖσαι, αἱ δὲ σύνθετοι ἔξ αὐτῶν καὶ οἷον συμπλακεῖσαι ἐκ δυοῖν 10 εἰς μίαν εἰσὶν αἴδε, ὡν πρόλογοι μὲν πολλαπλασιεπιμόριος καὶ πολλαπλασιεπιμερής, ὑπόλογοι δὲ αἱ εὐθὺς ἐκατέρᾳ τούτων συνυφιστάμεναι, σὺν τῇ

a P; ex eorum, quae reliqui codices praebent, numero hocce ex cod. C desumptum quod proponamus dignum uidetur:

	ε	ξ	θ	ια	ιγ	ιε
	γ	δ	ε	ς	ζ	η
ις	ιθ	κα	ηγ	κε	κξ	
θ	ι	ια	ιβ	ιγ	ιδ	
ι	ιδ	ιη	ιβ	κς	λ	
ς	η	ι	ιβ	ιδ	ις	
λδ	λη	μβ	μς	ν	νδ	
ιη	κ	κβ	κδ	κς	κη	
ιε	κα	κξ	λγ	λθ	με	
θ	ιβ	ιε	ιη	κα	κδ	
να	νξ	ξγ	ξθ	οε	πα	
κξ	λ	λγ	λς	λθ	μβ	
κ	κη	λς	μδ	νβ	ξ	
ιβ	ις	κ	κδ	κη	λβ	
ξη	ος	πδ	ιβ	ο	οη	
λς	μ	μδ	μη	νβ	ιε	

1. ἐκ PG₁ ἐπὶ G₂SH in ras. C — 6. τις del. H —
ἐπιδίτρο.] ἐπίτροις P — ἐπιτριτέταρτ. om. P — 7. εἶτα
om. H — 11. ὡν om. H — 13. ἐκατέρῳ P ἐκάτερᾳ G₂
αἱ ἐφ' ἐκάτερᾳ H —

ύπο προθέσει ὄνομαζόμεναι, πολλαπλασιεπιμορίω μὲν ἡ ὑποπολλαπλασιεπιμόριος, πολλαπλασιεπιμερεῖ δὲ ἡ ὑποπολλαπλασιεπιμερῆς, καὶ καθ' ὑποδιαιρέσιν τῶν γενῶν αἱ εἰδικαὶ ταῖς εἰδικαῖς ἀνθυπακούσονται, μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως καὶ αὗται ὄνομαζόμεναι.

ηβ. Πολλαπλασιεπιμόριος μὲν οὖν ἔστι σχέσις, XXII δταν τῶν συγκρινομένων ὁ μεῖζων πλεονάκις ἢ ἅπαξ ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ τὸν ἐλάσσονα καὶ πρὸς τούτῳ μοριόν 10 τι ἐν αὐτοῦ οἷον δήποτε. διπτῶς δὲ ὡς ἀν δὴ 2 σύνθετος ὁ τοιοῦτος ποιίλλεται κατὰ τὴν τῶν συμπλεκομένων ὄνομάτων καθ' ἑκάτερον ἴδιότητα· ἐπεὶ γὰρ ὁ πολλαπλασιεπιμόριος ἐκ τε τοῦ πολλαπλασίου καὶ τοῦ ἐπιμορίου γενικῶς σύγκειται, ἔξει ἐν ταῖς 15 εἰδικαῖς ὑποδιαιρέσει ποικιλίαν τινὰ καὶ ἔξαλλαγήν, ἰδίᾳ μὲν κατὰ τὸ πρότερον μέρος τοῦ ὄνόματος, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸ δεύτερον, οἷον κατὰ μὲν τὸ πρότερον τὸ τοῦ πολλαπλασίου τὸ διπλάσιον ἢ τριπλάσιον 33 ἢ τετραπλάσιον ἢ πενταπλάσιον καὶ ἐφεξῆς, κατὰ 20 δὲ τὸ δεύτερον ἀπὸ τοῦ ἐπιμορίου γενικῶς τὰ εἰδικὰ

XXII. Io. Phil. ρξδ—ροε. — Iambl. p. 60 seq. — Boëth. I. 24. 25. — Schol. ΝΓ Nobb. p. 17.

1. ὄνομάζονται *H* — πολλαπλασιεπιμερῆ *G* — 2. 3. ἡ bis om. *PCN* — 5. αὐταὶ *H*.

XXII. Περὶ πολλαπλασιεπιμορίου *GPCH* — 7.
 ἔστι om. *G* — σχέσ. τις *P* — 8. πολλάκις *P* — 9. τοῦτο *G₁* — 9. αὐτῷ *G₁* — 10. διπλῶς *CSH* cf. Io. Phil. ρξε — δὴ om. *P* — 11. δισύνθετος *G* — τοιοῦτος] τρόπος add. *P* — συμπλακέντων *G₂SH* — 14. γενικῶς] κατὰ τὸ πολλαπλάσιον καὶ τὸ ἐπιμόριον add. *G₂* — 15. τινὰ om. *SH* — 16. 17. ἰδία bis *P* ἰδίαι *S* — 16. πρώτερον *P* — 17. δεύτερον] μέρος τὸ τοῦ ἐπιμορίου add. *S* — 19. ἐφεξῆς] ὥστε τὴν σύνθεσιν τοιαύτη τινὶ τάξει προχωρεῖν add. *G* cf. p. 60 lin. 2—3. — 20. ἀπὸ τοῦ] ἀντὶ τοῦ *S* τὸ τοῦ *CH* — τὰ om. *GP*

αύτοῦ εὗτακτα τὸ ἐφημιόλιον, τὸ ἐπίτριτον, τὸ ἐπιτέταρτον, τὸ ἐπίπεμπτον καὶ ἐφεξῆς, ὡςτε τὴν σύνθεσιν τοιαύτη τινὶ τάξει προχωρεῖν·

διπλασιεφήμισυς, διπλασιεπίτριτος, διπλασιεπιτέταρτος, διπλασιεπίπεμπτος, διπλασιεπίτριτος καὶ ἀνύλογον,

καὶ ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τριπλασιεφήμισυς, τριπλασιεπίτριτος, τριπλασιεπιτέταρτος, τριπλασιεπίπεμπτος,

καὶ πάλιν ἄνωθεν τετραπλασιεφήμισυς, τετραπλασιεπίτριτος, τετραπλασιεπίπεμπτος,

καὶ πάλιν ἄνωθεν πενταπλασιεφήμισυς, πενταπλασιεπίτριτρος, πενταπλασιεπιτέταρτος, πενταπλασιεπίπεμπτος

15.

καὶ τὰ τούτοις ἐπ' ἅπειρον ἀναλογοῦντα· ὁσάκις μὲν γὰρ ὁ μείζων τὸν ἐλάττονα ὅλον ἐν ἑαυτῷ ἔχει, παρὰ τὴν τοσαύτην ποσότητα παρονομασθήσεται τὸ πρότερον μέρος τοῦ λόγου τῶν συμπλεκομένων ἐν τῷ πολλαπλασιεπιμορίῳ, οἷον δ' ἀντὶ τὸ μόριον τὸ πρὸς τῷ πολλάκις ὅλῳ ἐνυπάρχον ἐν τῷ μείζονι ἦ, πρὸς ἐκεῖνο παράνυμον ἔσται τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ λόγου, ἀφ' οὗ σύνθετον τὸ πολλαπλασιεπιμόριον. ὑποδείγματα δὲ αὐτοῦ· ὁ μὲν ετοῦ β διπλασιεφημιόλιος, ὁ δὲ ξ τοῦ γ διπλασιεπί-

25.

1. αὐτοῦ om. P — ἵδια καὶ εὗτακτα H — 1. 2. τὸ om. quater H — ἡμιόλιον S — 4. 5. διπλασιεφήμ. . . διπλασιεπίπεμπτ. om. P — 10—12. καὶ πάλιν . . . τετραπλασιεπίπεμπτ. om. G. — 13. ἄνωθεν om. H — 14. πενταπλασιεπίπ. om. H — 15. τὰ ἐπὶ τούτοις PH — 17. γὰρ] ἀν add. H — ὅλον om. C — 18. παρονομάσεται PS — 19. συμπλεγμένων H τὸ συμπεπληρώμενον S — 21. προσυπάρχον C προσυπάρχ. SH — 22. ἔστι SH — 23. εἶδος] μέρος SH — 25. διπλασιεφήμισυς G₂CSH

τριτος, ὁ δὲ οὐ τοῦ διπλασιεπιτέταρτος, ὁ δὲ ια
τοῦ ε διπλασιεπίπεμπτος· καὶ αἰεὶ οὕτως εὐτάκτους
αὐτοὺς γεννήσεις συγκρίνων τοῖς ἀπὸ δυάδος ἔξης
ἀρτίοις καὶ περισσοῖς τοὺς ἀπὸ πεντάδος καθαροὺς
5 περισσούς, πρῶτον πρώτῳ, δευτέρου δευτέρῳ, τρί-
τον τρίτῳ καὶ τοὺς ἄλλους διμοταγεῖς τοῖς διμοταγέ-
σιν, ἀπὸ δυάδος δὲ τῶν ἐφεξῆς πάντων ἀρτίων οἱ
ἀπὸ πεντάδος συνεχεῖς πεντάδι διαφέροντες διπλα-
σιεφημιόλιοι καθαροὶ ἔσονται διμοταγεῖς διμοταγῶν,
10 ἀπὸ δὲ τοῦ τρίτου πάντων τῶν τριάδι διαφερόντων
ἐκτεθέντων, οἷον

γ, σ, θ, ιβ, ιε, ιη, κα,

καὶ ἐν ἄλλῳ στίχῳ τῶν ἀπὸ ἑβδομάδος ἑβδομάδι
διαφερόντων ἐπ' ἄπειρον ἐκτεθέντων, οἷον

15 ζ, ιδ, κα, κη, λε, μβ, μθ,

καὶ συγκρινομένων μειζόνων ἐλάττοσι, πρῶτου
πρώτῳ, δευτέρου δευτέρῳ, τρίτου τρίτῳ, τετάρτου
τετάρτῳ, καὶ ἐφεξῆς, τὸ δευτέρου εἶδος ἀναφαίνεται
P τὸ τῶν διπλασιεπιτρίτων μετὰ τῆς οἰκείας εὐταξίας
34 ἐκκείμενον. εἴτα πάλιν ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀν ἐκτεθῆ 4
21 ὁ τῶν τετραπλασίων καθαρὸς στίχος,

δ, η, ιβ, ις, κ, κδ, κη, λβ,

εἴτα παρεκτεθῆ αὐτῷ ἐν ἄλλῳ στίχῳ ὁ ἀπὸ τῆς
ἐνάδος ἀρχόμενος κατὰ ἐνάδος προκοπὴν συνεχῆς
25 ἀριθμός, οἷον

θ, ιη, κζ, λς, με, νδ,

ἔξομεν ἀναφανόμενον πάλιν τὸν εἰδικὸν πολλαπλα-

6. διμοταγεῖς οι. H — 8. ἀπὸ τοῦ ε SH — 10. δια-
φερόντων] προχωρούντων C διαφορὰ προχ. SH — 20. παρα-
τεθῆ SH — 23. ἄλλος στίχος ἀπὸ C — ὁ οι. G — 24.
ἐνναδος bis PH ἐννεάδος C — 24. 25. συνεχῶν ἀριθμῶν
C — 26. νδ] ξγ, οβ add. H — 27. ἰδικὸν P

σιεπιμόριον, τουτέστι τὸν διπλασιεπιτέταρτον εὗτακτον· καὶ τοῦτο ἐπινοεῖν πάρεστι τῷ βουλομένῳ
 5 μέχρις ἀπείρου. τὸ δὲ ἔτερον εἶδος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ τριπλασιεφημίσους, οἷον ὁ ξ πρὸς τὸν β καὶ ὁ ιδ πρὸς τὸν δ καὶ ἀπλῶς οἱ καθ' ἑβδομάδα προ-
 χωροῦντες πρὸς τοὺς ἀπὸ δυάδος εὐτάκτους ἀρτίους.
 6 εἶτα πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς ὁ ι πρὸς τὸν γ τριπλασιεπί-
 τριτός ἔστι πρῶτος, ὁ δὲ η πρὸς τὸν σ τριπλασιεπί-
 τριτός δεύτερος, καὶ ἀπλῶς οἱ δεκαπλάσιοι ἐφεξῆς πρὸς τοὺς ἐφεξῆς τριπλασίους· ἡ δὴ ἀκριβέστερον 10 κατιδεῖν δυνάμεθα καὶ τρανότερον ἐν τῷ προεπι-
 γνωσθέντι διαγράμματι· πρὸς μὲν γὰρ τὸν πρῶτον στίχον οἱ ἐφεξῆς τάξει συγκείμενοι ὅλοι πρὸς ὅλον

4. πρὸς τὸν ιβ + πρὸς τὸν β P τὰ β ... τὰ ιδ ... τὰ δ SH — 6. εὐτάκτους om. C — 7. εἶτα om. CSH — τὰ ι ... τὰ γ SH — 8. πρῶτος ... τριπλ. om. G₁ πρῶτος ... δεύτ. om. P — τὰ δὲ η ... τὰ σ G₂SH — 9. δεύτερο // G₁ σ G₂ — δεκαπλάσιοι] δεκαάδι διαφέροντες G₂ — 10. τριπλασίους] τριάδι διαφέροντας G₂ superser. S διπλασίους PH. G hocce add. diagramma:

διπλασιεπίγραμμαν
ε β	ξ γ	θ δ	ξ β	ι γ	ιγ δ	θ	β	ιγ	γ			
ι δ	ιδ σ	ιη η	ιδ δ	κ σ	κη η	ιη	δ	κη	σ			
ιε	κα θ	κξ ιβ	κα σ	λ θ	λθ ιβ	κξ	σ	λθ	θ			
η	κη ιβ	λσ ις	ηη η	μ ιβ	νβ ις	λσ	η	νβ	ιβ			
κε	ι λε	ιε με	κ λε	ι ν	ιε ξε	κ με	ι	ξε	ιε			
λ	ιβ μβ	ιη νδ	κδ μβ	ιβ ξ	ιη οη	κδ	νδ	ιβ οη	ιη			
λε	ιδ μθ	κα ξγ	κη μθ	ιδ ο	κα ξη	κη	ξγ	ιδ ξη	κα			
μ	ις νδ	οβ λβ	νσ ις	π κδ	οδ λβ	οβ	ις οδ	λβ	νδ			
με	ιη ξγ	κξ πα	λσ ξγ	ιη ι	κξ οις λσ	πα	ιη οις	κξ	πα			

— 10. οὖς δὴ C — 12. διαγράμματι] cf. p. 51. — 13. ἐφεξῆς]
 στίχοι add. CS — συγκρινόμενοι CSH

τὰ τοῦ πολλαπλασίου εὕτακτα εἰδη ἐπ' ἄπειρον
ὑποδεικνύονται πρὸς τὸν αὐτὸν ἀεὶ πρῶτον ἅπαντες
συγκρινόμενοι, πρὸς δὲ τοὺς ὑπεράνω πάντας ἐφεξῆς
εἴς ἔκαστος πρὸς τὸν γείτονα· τῆς ἀρχῆς ἡμῖν ἀπὸ
τοῦ δευτέρου γινομένης στίχου πάντα τὰ τοῦ ἐπιμο-
ρίου εἰδη κατὰ τὴν οἰκείαν εὔταξίαν γεννᾶται, ἀπὸ
δὲ τοῦ τρίτου στίχου πρὸς αὐτόν τε πρῶτον καὶ
τοὺς συνεχεῖς αὐτῷ καθ' ἔκαστον οἱ ἀπὸ τοῦ πέμ-
πτου περισσοταγεῖς πάντες ἀντεξεταξόμενοι τὰ τοῦ
10 ἐπιμεροῦς πάντα εἰδη εὕτακτα ὑποδείξουσι· τοῦ δὲ
πολλαπλασιεπιμορίου αἱ συγκρίσεις τάξιν φυσικὴν
καὶ ἰδίαν ἔξουσιν, ἐὰν ἀπὸ τοῦ δευτέρου στίχου ἀρ-
χόμενοι τοὺς ἀπὸ τοῦ πέμπτου συγκρίνωμεν ἀριθ-
μούς, πρῶτον πρὸς πρῶτον καὶ δευτέρον πρὸς δεύ-
15 τερον καὶ τρίτον πρὸς τρίτον καὶ οὕτως ἔξης, πρὸς
δὲ τὸν τρίτον τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου, πρὸς δὲ τὸν
τέταρτον τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνάτου, καὶ κατὰ τὴν ἀρ-
μόζουσαν εὔταξίαν, μέχρις ἂν εὔτονῇ τις παρέπε-
σθαι. δῆλον δέ, ὅτι οἱ ἐλάττονες σὺν τῇ ὑπὸ προ- 7
20 θέσει ἀντονομάζονται καὶ ἐνθάδε πρὸς τοὺς μείζο-
νας κατὰ τὰς ἐγκειμένας πᾶσι προσηγορίας.

P 35 κγ. Πολλαπλασιεπιμεροῦς δέ ἐστιν ἡ λοιπὴ σχέ- XXIII

XXIII. Io. Phil. *ρος—ρια.* — Iambl. p. 60 seq. —
Theodori Protocensoris schol. (cf. Io. Phil. praef. p. XIV.) —
Boëth. I. 26. 27. — Schol. *ΝΤ* Nobb. p. 17. 18.

1. ἐπ' ἄπειρον om. H — 2. ἅπαντα *G₁* — 5. γινομέ-
νον *GP* — 7. πρῶτον add. Ast — καὶ om. G — 8. αὐ-
τοῦ G — ἀπὸ πέντε *S* — 10. ἀποδείξουσι *CS* — 14. πρῶ-
τον πρώτῳ . . . δευτέρῳ H — 15. τρίτον] στίχον
add. *G₂* — 15—17. artic. ante τρίτ., ἐβδ., τέτ., ἐν. om. H —
20. ἐνθάδε] ἐνάδα *G₁* — 21. ἐγκειμένας *G₂* — πάσας H

XXIII. Περὶ πολλαπλασιεπιμεροῦς *GPH* — 22.
οἱ λοιπὴ *G*

σις τοῦ ἀριθμοῦ· αὗτη τε καὶ ἡ σὺν τῇ ὑπὸ προ-
θέσει ἀντονομαξομένη αὐτῇ ἔστιν, ὅταν ἀριθμὸς τὸν
συγκρινόμενον ἀριθμὸν ὅλον τε ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ πλεο-
νάκις ἢ ἄπαιξ (τοντέστι δὶς ἢ τρὶς ἢ ὁσακισοῦν) καὶ
πρὸς τούτῳ μέρη τινὰ αὐτοῦ πλείονα ἐνὸς ἢ β ἢ γ 5
ἢ δ ἢ ε καὶ ἐφεξῆς. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστι μὲν ἡμίση διὰ
τὰ προλεχθέντα ἦτοι δὲ τρίτα ἢ τέταρτα ἢ πέμπτα
καὶ κατὰ τὴν ὁμοίαν ἀκολουθίαν. οὐ χαλεπὸν δὲ ἐκ
τῶν προφρασθέντων νοῆσαι καὶ τὰ τούτου εἰδη, ὡς
ὁμοίως καὶ ἀπαραλλάκτως τοῖς πρὸ αὐτοῦ ποικίλ- 10
λεται, διπλασιεπιδιμερής, εἶτα διπλασιεπιτριμερής,
εἶτα διπλασιεπιτετραμερής, καὶ ἀνάλογον· οἷον ὁ
μὲν η τοῦ γ διπλασιεπιδιμερής καὶ ὁ ις τοῦ ζ δι-
πλασιεπιδιμερής καὶ καθόλον οἱ ἀπὸ ὄγδοοάδος ὄγδο-
άδι διαφέροντες τῶν ἀπὸ τριάδος τριάδι διαφερόν- 15
των, ὁμοταγεῖς ὁμοταγῶν, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν εἰ-
δῶν δύναται ἃν τις ἀκολουθῶν τοῖς προειρημένοις
εὑρίσκειν τὴν εὐταξίαν· κάνταῦθα δὲ σὺν τῇ ὑπὸ²⁰
προθέσει νοητέον προιοῦσαν καὶ συμμεταβαλλομέ-
νην τὴν τοῦ συγκρινομένου ἀντονομασίαν.

4 Καὶ οὕτως αἱ δέκα ἀριθμητικαὶ σχέσεις πέρας
ἡμῖν τῆς θεωρίας, ὡς ἐν πρώτῃ λαμβάνουσιν εἰσ-
αγωγῆ· ἔστι δέ τις γλαφυρωτέρα ἔφοδος καὶ ἀναγ-
καιοτάτη πρὸς πᾶσαν τὴν τῶν ὅλων φυσιολογίαν,
ἥτις ἡμῖν σαφέστατα καὶ ἀναμφιλέκτως παρίστησιν, 25

-
1. αὐτὴ S — 1. 2. αἱ . . . ἀντονομαξόμεναι GP — 2.
ἔστιν addidi — 3. πολλάκις P — 6. ταῦτα om. S —
10. τοῖς τοῦ πρὸ SH — 12. διπλασιεπιτετραμ. εἶτα διπλα-
σιεπιπενταμερής add. C καὶ πάλιν τριπλασιεπιδιμερής, τρι-
πλασιεπιτριμερής, τριπλασιεπιπετετραμερής add. SH — 14.
καθόλον P — 16. ὁμοταγῶν] διπλασιεπιδιμερεῖς εἰσι add. C —
19. συμπροιοῦσαν SH — συμβαλλομένην C — 20. αὐτο-
νομασίαν G — 22. ἡμῖν τῆς om. CSH — λαμβάνει H —
23. γλαφυρότερος G — 24. πᾶσαν om. C

ὅτι πρῶτον μὲν τὸ καλὸν καὶ ὡρισμένον καὶ ὑπὸ ἐπιστήμην πίπτον φύσει προγενέστερον τοῦ ἀορίστου καὶ ἀπεριλήπτου καὶ αἰσχροῦ, εἶτα δῆτα καὶ τὰ τοῦ ἀπείρου καὶ ἀορίστου μέρη καὶ εἰδὴ ὑπὸ ἐκείνου μορφοῦται καὶ περαινεται καὶ τοῦ προσήκοντος κόσμου καὶ εὐταξίας τυγχάνει καὶ ὥσπερ ὑπὸ σφραγιστῆρος τυνος ἢ μέτρου πάντα τὰ ἐμπίπτοντα μεταλαμβάνει τῆς ὁμοιότητος καὶ ὁμωνυμίας· οὕτω γὰρ εὐλόγως καὶ τὸ τῆς ψυχῆς λογικὸν τοῦ ἀλόγου 10 κοσμητικὸν ἔσται καὶ ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία ἐν τοῖς τῆς ἀνισότητος δυσὶν εἰδεσι τεταγμένα ὑπὸ τοῦ διανοητικοῦ εὐτακτηθήσονται ὡς ὑπὸ τυνος ἵσο-
36 τητος καὶ ταυτότητος. ἐκ δὲ τῆς ἀπισώσεως ταύ- 5 της ὁρθῶς ἡμῖν ἀποβήσονται αἱ λεγόμεναι ἡθικαὶ 15 ἀρεταί, σωφροσύνη, ἀνδρεία, πρᾳότης, ἐγκράτεια, καρτερία καὶ αἱ ὄμοιαι.

Φέρε οὖν ἐπισκεψώμεθα, ποταπὸν τὸ εἰς τὰ 6 φυσικὰ ταῦτα συντεῖνον θεώρημα· ἔστι δὲ ἀποδεικτικὸν τοῦ ἀπὸ ἵσοτητος μονωτάτης καὶ πρωτί-
20 στης οἷον μητρός τυνος καὶ δίξης γεννᾶσθαι πάντα τὰ τῆς ἀνισότητος ποικίλα εἰδη καὶ εἰδῶν διαφοράς. προκείσθωσαν γὰρ ἡμῖν ἐν τρισὶν ὅροις ἵσοι τινες 7 ἀριθμοί, πρῶτον μὲν μονάδες, εἶτα δυάδες ἐν ἄλλοις τρισίν, εἶτα τριάδες, καὶ ἔξης τετράδες, ἐπειτα πεν-
25 τάδες, καὶ τοῦτο μέχρις οὗ βούλει· οὕτω γὰρ τῆς

1. ὡρισμένον] τὸ ἵσον add. S — 2. πίπτον GPC — 4.
καὶ ἀορ. μέρ. καὶ om. C — ὑπὸ] ἐπ' S — 10. ἔστι S —
11. τοῖς ἀνίσοις GP τοῖς τῆς ἀνισότητος CSH Io. Phil.
ροη. has quodammodo inaequalitatis formas Boëth. I. 27.
— 15. ἀνδρεία P — 16. καρτερία om. S — 17. 18. εἰς φυσ.
τοιαῦτα H — 18. ἀποδεικτικὸν] μοναδικὸν S — 19. ἵσω-
τητος G — καὶ πρωτίστης om. P — 20. τυνος om. P —
24. καὶ ἔξ. τετρ. om. G — 25. τοῦτο om. C

τούτων ἐκθέσεως θείω τινὶ καὶ οὐκ ἀνθρωπίνῳ λόγῳ, ἀλλ' ἀπὸ φύσεως αὐτῆς γεγονυῖας πρῶτοι μὲν γενήδονται πολλαπλάσιοι, καὶ τούτων αὐτῶν ἡγήσεται μὲν διπλάσιος, μετ' αὐτὸν δὲ τριπλάσιος, ἐπὶ δὲ τούτῳ τετραπλάσιος, εἶτα πενταπλάσιος, καὶ 5 κατὰ τὴν προεπιγνωσθεῖσαν ἡμῖν τάξιν ἐπ' ἄπειρον· δεύτερος δὲ ἐπιμόριος, καὶ τούτου πάλιν ἡγήσεται τὸ πρώτιστον εἶδος ἡμιόλιος, ἐπὶ τούτῳ δὲ τὸ μετ' αὐτὸν ἐπίτριτος, ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ τάξις ἔξης ἐπιτέταρτος καὶ ἐπίπεμπτος καὶ ἔφεντος καὶ ἀνά- 10 λογον ἐπ' ἄπειρον· τρίτου δὲ τὸ ἐπιμερές, καὶ πάλιν αὐτοῦ τούτου ἐπιδιμερές μὲν ἡγήσεται, ἐπεται δ' εὐθὺς ἐπὶ τούτῳ τὸ ἐπιτριμερές, εἶτα τὸ ἐπιτετραμερές, καὶ εὐθὺς τὸ ἐπιπενταμερές, καὶ μέχρις ἂν 8 προχωρῇ τις ἀκολούθως τοῖς ἔμπροσθεν. προσ- 15 τάγματα οὖν τινα δεῖ ἔχειν οἶνον νόμους φυσικοὺς ἀπαρεγκλίτους καὶ ἀπαραβάτους, οἷς πᾶσα ἡ προλεχθεῖσα πρόβασις καὶ προχώρησις ἀπὸ τῆς ἴσοτητος εὐοδώσει μὴ λειποτακτούμενη· τὰ δὲ προστάγματα ταῦτα ἐπιτι, πρῶτον πρώτῳ ἵσον ποιῆσαι, δεύτερον δὲ πρώτῳ 20 ἄμα καὶ δευτέρῳ, τρίτον δὲ πρώτῳ καὶ δυσὶ δευτέροις ἄμα καὶ τρίτῳ· γένοιτο γὰρ μετὰ τούτων τῶν νόμων πλάσσοντί σοι εὐθὺς μὲν τὰ τοῦ πολλαπλασίου ἀπαντα εἴδη τάξει ἐκ τῶν τῆς ἴσοτητος

1. ἐνάστης ἐκθέσ. SH — 2. ἀπὸ] ὑπὸ S — γεγονᾶς P — 4. μετ', αὐτὸν] μετὰ τοῦτον H — 9. μετ', αὐτὸν CSH — τοῦτοις] -ον S -ω H — 10. εἶτα ἐπίπ. CSH — καὶ ἔφεντος om. H — 11. ἐπ', om. G μέχρις ἀπειρον CSH — 12. τοῦτον om. H — ἔψεται CSH — 13. ἐπὶ om. H — 14. καὶ . . . ἐπιπεντ. om. G — εὐθὺς] τούτῳ add. H — 15. ἀκολούθων P — 18. εὐδώσει P — 20. ἔσται H — ποιῆσον S — 22. γὰρ] ἀν add. Ast — 23. πλάσσων^ο G — σοι] μοι C — 24. τῆς ἴσοτ. om. P

τριῶν ἐκκειμένων ὅρων οἷον βλαστάνοντα, καὶ ἐκφυόμενα, σοῦ μηδὲν ἐπιτηδεύοντος μηδὲ συλλαμβάνοντος· καὶ ἐκ μὲν ἴσοτητος εὐθὺς τὸ διπλάσιον,
 P ἐκ δὲ διπλασίου εὐθὺς τὸ τριπλάσιον, ἐκ δὲ τριπλα-
 37 σίου ἔξης τὸ τετραπλάσιον καὶ ἐκ τούτου τὸ πεντα-
 6 πλάσιον εὐτάκτως καὶ τοῦτο μέχρις ἀεί. ἐκ δὲ αὐτῶν τούτων τῶν εὐτάκτως πολλαπλασίων ἀναστραφέντων εὐθὺς γεννῶνται φύσει τινὶ ἀναγκαίᾳ διὰ τῶν αὐτῶν τριῶν προσταγμάτων οἱ ἐπιμόριοι, καὶ
 10 οὗτοι οὐχ ὡς ἔτυχεν οὐδὲ ἀτάκτως, ἀλλὰ τῇ προσηγούσῃ ἀκολουθίᾳ· ἐκ μὲν τοῦ πρώτου διπλασίου ἀναστραφέντος ὁ πρῶτος ἡμιόλιος, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου τριπλασίου ὁ ἐν ἐκείνοις δεύτερος ἐπίτριτος, εἰτα ἐπιτέταρτος ἐκ τετραπλασίου, καὶ ἀπλῶς ἔκαστος
 15 ἀπ' ἐκείνου, φῶς παρόντυμός ἐστιν. ἀπὸ δὲ ἄλλης ὁρ-
 χῆς αὐτῶν τῶν ἐπιμορίων ἐκκειμένων, ὥσπερ καὶ ἀνεφύησαν, ἀναστρόφως μέντοι, γεννῶνται οἱ φύσει μετ' αὐτοὺς ἐπιμερεῖς· ἀπὸ μὲν τοῦ ἡμιολίου ἐπιδιμερῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐπιτριτού ἐπιτριμερῆς καὶ ἐπι-
 20 τετραμερῆς ἐκ τοῦ ἐπιτετάρτου καὶ ἐπ' ἄπειρον τῇ αὐτῇ ἀνιλογίᾳ. μὴ ἀναστρεφομένων δέ, ἀλλ' ὁρ-
 χῶς ἐκκειμένων τῶν εὐτάκτων ἐπιμορίων γεννῶνται διὰ τῶν αὐτῶν προσταγμάτων οἱ πολλαπλασιεπιμόριοι· διπλασιεφήμισυς μὲν ἐκ τοῦ πρώτου
 25 ἡμιολίου, διπλασιεπίτριτος δὲ ἐκ τοῦ δευτέρου ἐπιτρίτου, διπλασιεπιτέταρτος δὲ ἐκ τοῦ τρίτου ἐπιτε-

1. τριῶν om. P — 3. τῆς ἴσοτ. S — 4. τοῦ διπλ. . . .
 τοῦ τριπλ. SH — 5. ἔξης] om. S εὐθὺς H — τὸ om. GP —
 καὶ ἐκ . . . πενταπλ. om. H — πενταπλ.] εὐθὺς add. S — 6. εὐτάκτων GH — 7. ἀντιστροφέντων H — 12. πρώτιστος S — 13. ἐκείνης, οὐ H — 15. ἐστιν] δὲ G — 16.
 κειμένων H — 17. ἀντιστρόφως PH — 18. ἐπιδιμερεῖς G — 21. ἀνεστραμμένων SH — 22. κειμένων H

12 τάρτον, καὶ ἀεὶ οὕτως. ἐκ δὲ τῶν ἐξ ἀναστροφῆς τῶν ἐπιμορίων γεννηθέντων, τουτέστι τῶν ἐπιμερῶν, καὶ τῶν μὴ ἐξ ἀναστροφῆς, τουτέστι πολλαπλασιεπιμορίων, πάλιν τῷ αὐτῷ τρόπῳ διὰ τῶν αὐτῶν προσταγμάτων ἀπογεννῶνται ὁρθῶς τε κειμένων καὶ ἀναστρεφομένων οἱ τὰς λοιπὰς σχέσεις ἐμφαίνοντες ἀριθμοί. πάντων δὲ τῶν προειρημένων, γενέσεώς τε αὐτῶν καὶ τάξεως, ὁρθότητός τε καὶ ἀναστροφῆς ὑποδείγματα ἀρκείτω ἡμῖν πρὸς ὑπόμνησιν τὰ τοσαῦτα. ἐκ μὲν τῆς ἐν ἡμιολίοις σχέσεως καὶ ἀναλογίας ἀνεστραμμένης ἐκ τοῦ μείζονος ὄρου συνίσταται σχέσις ἐν ἐπιμερέσι λόγοις ἐπιδιτροίτος, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐλάττονος κειμένης ὁρθῶς πολλαπλασιεπιμόριος ἦτοι διπλασιεφήμισυς, ὡς ἀπὸ τοῦ

θ, σ, δ

15

ἢτοι

θ, ε, κε

ἢ

δ, ι, κε.

ἐκ δὲ τῆς ἐν ἐπιτροίτοις ἀπὸ μὲν τοῦ μείζονος ἐπιμεροῦς Ἠτοι τρισεπιτέταρτος, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐλάσσονος διπλασιεπιτροίτος, ὡς ἐκ τοῦ

ις, ιβ, θ

ἢτοι

ις, κη, μθ

25

ἢ

θ, κα, μθ.

1. ἀντιστροφῆς *P* — 3. καὶ τῶν μὴ . . . πολλαπλ. ομ. *CH* — 6. καὶ μὴ ἀναστρ. *H* καὶ μὴ ἀντιστρεφομένων οἱ τὰ εἰδη τῆς λοιπῆς σχέσεως ἔμφ. ἀρ. τουτέστι τῆς πολλαπλασιεπιμερούς *C* — 11. καὶ ἀναλογ. ομ. *C* — ἀντεστραμμ. *H* — 13. ὁρθῆς *GC* — 20. ἐπιτροίτης *G* — ἐπιμεροῦς *SH* ἐπιτριμερῆς *GPC* — 21. ἐπιτριτέταρτος *C*

P
38 ἐκ δὲ τῆς ἐν ἐπιτετάρτοις ἀπὸ μὲν τοῦ ὑπερέχοντος
ἐπιμερῆς ἦτοι τετρακισεπίπεμπτος, ἐκ δὲ τοῦ ἐλάτ-
τονος πολλαπλασιεπιμόριος ἦτοι διπλασιεπιτέταρτος,
ὡς ἐκ τοῦ

5 *κε, κ, λς*

"τοι

$\kappa\varepsilon$, $\mu\varepsilon$, $\pi\alpha$

21

$\iota\varsigma, \lambda\varsigma, \pi\alpha.$

$\iota\varsigma, \lambda\varsigma, \pi\alpha.$

Digitized by srujanika@gmail.com

10 ἐπὶ πασῶν δὲ τῶν διαξευχθεισῶν καὶ ἀφ' οὗ ἀμφό- 15
τεραι, ὁ μὲν ἔσχατος τετράγωνος ὁ αὐτὸς μένει, ὁ δὲ
πρῶτος εἰς τὸν ἐλάττονα μεταβαίνει, πάντως δὲ οἱ
ἄκροι τετράγωνοι. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐτέρως ἐκ τῶν 16
ἐπιμερῶν οἱ πολλαπλασιεπιμερεῖς καὶ ἐτερογενεῖς
15 ἐπιμερεῖς ἀναφαίνονται, οἷον ἐκ μὲν τῆς διεπι-
τρίτου ἀπὸ μὲν τοῦ ἐλάττονος ὅρου ή διπλασία καὶ
διεπιτρίτος· ἐκ δὲ τοῦ μείζονος ή τρισεπίπεμπτος,
ώς ἐκ τοῦ

Digitized by Google

20 ΗΤΟΥ

$\vartheta, \alpha\delta, \xi\delta$

۷۱

$$\kappa\varepsilon, \mu, \xi\delta.$$

έκ δὲ τῆς τρισεπιτετάροτου ἐκ μὲν τοῦ μικροτέρου ἥ
25 διπλασία καὶ τρισεπιτέταρος, ἐκ δὲ τοῦ μείζονος ἥ
τετρακιντεφέβδομος, ὡς ἐπὶ τοῦ

2. ἐπιμερεῖς *G* ἡ ἐπιμ. *H* — ἐπιτετράπεμπτος *C* —
 4. ἐκ τῆς *S* — 8. 9. ἡ . . . πα om. *H* — 10. διαξευχθει-
 σῶν] intell. σχέσεων cf. Io. Phil. φησ. Iambl. p. 70. — ἀμ-
 φότεραι] ἀμφότερα *GP* intell. σχέσεις γίνονται — 15. ἐπι-
 διτρέτου *C* — 17. διπλασιεπιδιτρούτος *C* — ἐπιτρίπεμπτος
C — 18. ἐκ τῆς θ *H* — 22. 23. ἡ κε ἡ μ ἡ ἔδ *P* — 24.
 ἐπιτριτέταρτος *C* — 25. διπλασιεπιτριτέταρτος *C* — 26. ἐπι-
 τετραεβδουμος *C* — ἐπὶ τῆς *S*

ις, οη, μθ

ητοι

ις, μδ, ρκα

η

μθ, οξ, ρκα.

17 πάλιν δὲ ἐκ τῆς τετρακισεπιπέμπτου, οὗ τῆς
κε, με, πα,

ἀπὸ μὲν τοῦ ἑλάσσονος ἡ διπλασία καὶ τετρακισεπί-
πεμπτος ἐν τοῖς

κε, ο, ρης,

ἀπὸ δὲ τοῦ μείζονος πάλιν ἐπιμερής ἡ πεντακισεπέ-
νατος ὡς ἐν τοῖς

πα, ρκς, ρης,

καὶ πατὰ τὰ ἔξης ἐπ' ἄπειρον ἀνάλογα καὶ εὐάρμο-
στα εύρησεις.

5

10

15

6. ἐπιτετρακισεπιπέμπτου GP — 7. ιε, με, πα inuerso
ord. GPH — 8. διπλασιεπιτετράπεμπτος C — 9. ἐν τοῖς] οἷον C — 11. ἐπιπεντέννατος C — 12. ὡς ἐν τοῖς] οἷον C — 13. πα, με, ιε ḥ add. G₁P (om. ḥ) — 14. τὰ ἔξ. PH — 15. εὐρήσεις] CSH[N]Γ (G₂ ad scholia Io. Philoponi cf. p. XV ed. meae) haecce addunt: ἐπὶ πασῶν μέντοι τῶν ἐκκειμένων θέσεων [ἐνθέ-
σεων G₂ΣΓ] πάντως οἱ ἄκροι τετράγωνοι εἰσιν· οἱ δὲ μέσοι

-ων

ἐν τῶν πλευρῶν αὐτῶν ἐπ' ἀλλήλοις [-αις G, -ας C -ας Γ]
γινομένων [γεν. G₂Σ] παὶ ὁ μὲν πρῶτος [α G₂] τῆς ἀπογεν-
νώσης εἰς τὸν ἑλάττονα [ἑλάχιστον C] τῆς γινομένης μετα-
βαίνει, ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς γεννηθείσαις ὁ ἕσχατος καὶ
μείζων τετράγωνος ὁ αὐτός ἐστιν [ώσαντως εἰσιν Γ]. his
additamentū nerbis cum codicium lectione compositis (§ 15)
Astius hanc proposuit scripturam: ἐπὶ πασῶν δὲ τῶν ἐκκει-
μένων σχέσεων, τῶν διαξευχθείσῶν καὶ ἀφ' ἧς ἀμφότεραι,
πάντες οἱ ἄκροι τετράγωνοι εἰσιν, οἱ δὲ μέσοι ἐν τῶν πλευ-
ρῶν αὐτῶν ἐπαλλήλων γίνονται· παὶ ὁ μὲν πρῶτος τῆς ἀπογεν-
νώσης εἰς τὸν ἑλάττονα τῆς γεννωμένης μεταβαίνει, ἐν ἀμφο-
τέραις δὲ ταῖς γεννηθείσαις ὁ ἕσχατος καὶ μείζων τετράγωνος
ὁ αὐτὸς ἐστιν. — In omnibus fere codicibus Nicomachi praece-
pta exemplis quibusdam inlustrantur, e quibus ea, quae cod.
Gotting. adscripsit, lectori proponere satis habuimus:

1. (§. 8): ὅρα, πῶς ἐν τῆς ἰσότητος ἀπογεννῶνται τὰ τοῦ πολλαπλασίου εὐτακτα εἰδή.

διπλ.	α	α	α
τριπλ.	α	β	δ
τετραπλ.	α	γ	ϑ
πενταπλ.	α	δ	$\iota\varsigma$
ἕξαπλ.	α	ε	$\kappa\varepsilon$
ἕπταπλ.	α	ς	$\lambda\varsigma$
οκταπλ.	α	ξ	$\mu\vartheta$
ἐνναπλ.	α	η	$\xi\delta$
δεκαπλ.	α	ϑ	$\pi\alpha$
	α	ι	ϱ

2. (§. 9): ὅρα, πῶς οἱ ἡμιόλιοι ἀπὸ τῶν διπλασίων ἀναστραφέντων·

διπλάσιοι ἀναστραφέντες	δ	β	α
[ἡμιόλιοι]	δ	ς	ϑ

ὅρα, πῶς οἱ ἐπίτριτοι ἀπὸ τῶν τριπλασίων, ἀναστραφέντων καὶ τούτων·

τριπλάσιοι ἀναστραφέντες	ϑ	γ	α
ἐπίτριτοι	ϑ	$\iota\beta$	$\iota\varsigma$

ὅρα, πῶς καὶ οἱ ἐπιτέταρτοι ἀπὸ τῶν τετραπλασίων ἀναστραφέντων·

τετραπλάσιοι	$\iota\varsigma$	δ	α
ἐπιτέταρτοι	$\iota\varsigma$	κ	$\kappa\varepsilon$

πῶς καὶ ἐν τῶν πενταπλασίων οἱ ἐπίπεμπτοι·

$\kappa\varepsilon$	ε	α
$\kappa\varepsilon$	λ	$\lambda\varsigma$

πῶς ἐν τῶν ἑξαπλασίων οἱ ἔφεντοι·

$\lambda\varsigma$	ς	α
$\lambda\varsigma$	$\mu\beta$	$\mu\vartheta$

πῶς ἐν τῶν ἑπταπλασίων οἱ ἔφέβδομοι·

$\mu\vartheta$	ς	α
$\mu\vartheta$	$\nu\varsigma$	$\xi\delta$

καὶ ἐν τῶν ὄνταπλασίων οἱ ἐπόγδοοι·

$\xi\delta$	η	α
$\xi\delta$	$\sigma\beta$	$\pi\alpha$
$\pi\alpha$	ϑ	α
$\pi\alpha$	γ	ρ

καὶ ἐν τῶν ἔναπλασίων οἱ ἐπένατοι·

$\pi\alpha$	ϑ	α
$\pi\alpha$	γ	ρ

καὶ ἐν τῶν δεκαπλασίων οἱ ἐπιδέκατοι·

ϱ	ι	α
ϱ	$\varrho\iota$	$\varrho\alpha$

3. (§. 10): ὅρα, πῶς ἀναστρόφως ἐκκείμενοι οἱ ἐπιμόριοι ἀπεγέννησαν τοὺς ἐπιμερεῖς.

τὰ εἰδη τοῦ ἐπιμορίου.

ἡμιόλιοι	ἐπιτέταρτοι	ἐπιτέταρτοι
ἀναστραφέντες	ἐπίτριτοι	πετετράμερεις
ϑ ς δ	$\iota\varsigma$ $\iota\beta$ ϑ	$\pi\epsilon$ κ $\iota\varsigma$
ἐπιδιμερεῖς	ἐπιτριμερεῖς	ἐπιτετραμερεῖς
ϑ $\iota\epsilon$ $\pi\epsilon$	$\iota\varsigma$ $\kappa\eta$ $\mu\vartheta$	$\pi\epsilon$ $\mu\epsilon$ $\pi\alpha$
ἐπίπεμπτοι	ἔφεντοι	ἔφέβδομοι
λ ς λ πε	μ ϑ μ ϵ λ ς	$\xi\delta$ ν ς μ ϑ
ἐπιπενταμερεῖς	ἐφεξαμερεῖς	ἐφεπταμερεῖς
λ ς ξ ς ρ α	μ ϑ γ α ρ $\xi\vartheta$	$\xi\delta$ ρ κ σ $\pi\epsilon$
ἐπόγδοοι	ἐπένατοι	ἐπιδέκατοι
π α ο β ξ δ	ρ γ π α	ρ α ρ ι ρ
ἐποκταμερεῖς	ἐπεναμερεῖς	ἐπιδεκαμερεῖς
π α ρ γ σ $\pi\vartheta$	ρ ρ γ τ $\xi\alpha$	ρ α σ λ υ $\mu\alpha$

(in exemplis tribus extremis cod. G articulum adponit: οἱ ἐπόγδ. cet.)

Τέλος P. Τέλος τοῦ πρώτου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς εἰς δύο τοῦ Γερασυνοῦ μ. Τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου ΗΓ

Ed.
Par.

P.
39 ΝΙΚΟΜΑΧΟΤ ΓΕΡΑΣΗΝΟΤ
ΠΤΘΑΓΟΡΙΚΟΤ
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΟ ΔΕΤΤΕΡΟΝ.

5 α. Ἐπειδὴ στοιχεῖον λέγεται καὶ ἔστιν, ἐξ οὗ I
ἐλαχίστου συνίσταται τι καὶ εἰς ὁ ἐλάχιστον ἀναλύ-
εται (οἷον γράμματα μὲν τῆς ἐγγραφικάτου φωνῆς
στοιχεῖα λέγεται, ἐξ αὐτῶν τε γὰρ ἡ σύστασις τῆς
συμπάσης ἐνάρθρου φωνῆς καὶ εἰς αὐτὰ ἔσχατα ἀναλύ-
10 εται· φθόγγοι δὲ μελῳδίας ἀπάσης, ἀφ' ᾧν ἄρχεται
συγκρίνεσθαι καὶ εἰς οὓς ἀναλύεται· κοινῇ δὲ τοῦ
κόσμου τὰ λεγόμενα τέσσαρα στοιχεῖα ἀπλᾶ ὑπάρχει

I. Io. Phil. Schol. ined. rec. I (codd. GH) α—δ; rec. II.
(cod. C) α—δ. — Boëth. II. 1.

---

1. ΓΕΡΑΣΙΝΟΤ P — 2. ΠΤΘ om. P Πυθαγορείον
S. Toῦ αὐτοῦ ΣΓ Toῦ αὐτοῦ εἰς δύο δεύτερον μ — 3.
εἰσαγωγῆς om. P — 4. εἰς τὰ δύο S — βιβλίον δεύτ.
(om. τῶν εἰς δύο) H

I. 6. ἐλαχίστ. συνίστ.] πρωτίστου ἄρχεται C — ἐλά-
χιστον] γρ. ἔσχατον P in mrg. — 8. γὰρ om. G — 9. καὶ
... ἀναλ. om. GP — 10. ἀφ', ἦν] φωνῆς P — 12. στοι-
χεῖα] ἀπερ add. C — ἀπλῶς P

σώματα, πῦρ, ὕδωρ, ἀήρ, γῆ· ἐκ γὰρ πρωτίστων αὐτῶν ἡ σύστασις τοῦ παντὸς φυσιολογεῖται καὶ εἰς αὐτὰ ἔσχατα ἐπινοεῖται ἡ ἀνάλυσις), ἀποδεῖξαι δὲ βουλόμεθα, ὅτι καὶ ἡ ἴσοτης στοιχεῖόν ἐστι τοῦ πρός τι ποσοῦ· τοῦ γὰρ ἀπλῶς καὶ καθ' αὐτὸν ποσοῦ μονὰς ἦν καὶ δυάς τὰ ἀρχικάτα στοιχεῖα, ἐξ ὃν ἐλαχίστων καὶ ἐπ' ἄπειρον ἀεὶ συνίσταται καὶ αὔξεται καὶ ἐπὶ τὸ μεῖον ἀναλυόμενον ἔσταται. ἀλλὰ τὴν μὲν ἐπὶ τῆς ἀνισότητος προκοπὴν καὶ ἐπαύξησιν ἀπεδεῖξαμεν ἀπὸ ἴσοτητος γινομένην ἐπὶ πάσας ἀπλῶς τὰς σχέσεις μετά τινος εὐταξίας διὰ τριῶν προσταγμάτων· λοιπὸν δ', ἵν' ὡς ἀληθῶς στοιχεῖον ἥ, ἀποδεικνύειν, ὅτι καὶ αἱ ἀναλύσεις ἐπ' αὐτὴν ἔσχάτην περαιοῦνται· ἔφοδον ἴστεον τοιαύτην καθολικήν.

β. Δοθέντων σοι τριῶν ὅρων ἐν ἡτινοῦν σχέσει καὶ ἀναλογίᾳ, εἴτε πολλαπλασίᾳ εἴτε ἐπιμορίᾳ εἴτε ἐπιμερεῖ εἴτε συνθέτῳ ἀπὸ τούτων πολλαπλασιεπιμορίᾳ ἥτοι πολλαπλασιεπιμερεῖ, μόνον ἵνα ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ὁ μέσος πρὸς τὸν ἐλάττονα θεωρῆται, ἐν ᾧ ὁ μείζων πρὸς τὸν μέσον ἥ ἀνάπαλιν, αἰεὶ τὸν ἐλάττονα ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ μέσου, ἐάν τε πρῶτος ἥ κείμενος ἐάν τε ἔσχατος, καὶ τίθει αὐτὸν μὲν τὸν

II. Io. Phil. rec. I ε—ιβ; rec. II ε—ια. — Soterichi Schol. ined. (cod. H) — Boëth. II, 2.

---

8. ἀναλυομένον G -μενα PSH — 9. ἐπὶ om. H —
αὔξησιν H — 12. 13. λοιπόν, ἵν' ὡς ἀλ. ἥ, ἀποδ. ὅτι
στοιχεῖόν ἐστι καὶ ὅτι καὶ αἱ ἀναλ. C — 14. ἔφοδον] οὐν
add. P δὲ H — καθολικῶς P

II. ἔφοδος P — 16. σχέσει] θέσει G₁; σχέσει τυεται Io. Phil. rec. II. ε — 18. ἐπισυνθέτῳ H — πολλαπλασιεπιμορίᾳ om. GPH

ἐλάσσονα πρώτου ὅρου, τὸ δὲ λειφθὲν ἀπὸ τοῦ
 δευτέρου μετὰ τὴν ἀφαιρεσιν δεύτερον τάσσε ὅρον,
 40 ἐνὸς δὲ τοιούτου πρώτου καὶ δύο τοιούτων δεύτε-
 ρων ἀφαιρεθέντων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ, τουτέστιν ἀπὸ²
 5 τοῦ μείζονος τῶν δοθέντων σοι, τὸ λειπόμενον ποίει
 τούτον ὅρον καὶ ἔσονται αἱ γινόμεναι ἐν ἄλλῃ τινὶ³
 σχέσει προγενεστέρᾳ κατὰ φύσιν. πάλιν δὲ ἀπ’
 αὐτῶν τούτων τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀν ἀφέλης ὅρον τὸ
 λειπόμενον, οἱ τρεῖς ὅροι ἀναπεποδισμένοι σοι εὑρε-
 10 ἰσονται εἰς πυθμενικωτέρους ἄλλους τρεῖς, καὶ
 τοῦτο ἀεὶ ἀκόλουθον εὑρήσεις γινόμενον, μέχρις ἐν
 εἰς ἵστητα ἀναχθῶσιν· ἐξ οὗ πᾶσα ἀνάγκη δηλο-
 νότι ἀποφαίνεσθαι, τὴν ἵστητα τοῦ πρός τι ποσοῦ
 στοιχεῖον πάντως εἶναι. παρέπεται δὲ τῇ τοιαύτῃ
 15 θεωρίᾳ ἐμμονούστατόν τι θεώρημα καὶ χοησιμώτατον
 εἰς τε τὴν Πλατωνικὴν ψυχογονίαν καὶ εἰς τὰ ἀρ-
 μονικὰ διαστήματα πάντα· κελευόμεθα γὰρ ἐκεῖ
 πυκνῶς λόγου χάριν ἀποστῆσαι ἐφεξῆς δύο ἡμιο-
 λίους λόγους ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἢ πέντε ἢ ἐπ’
 20 ἄπειρον ἢ δύο ἐπιτρόπους ἢ ἐπιτετάρτους ἢ ἐπογ-
 δόους ἢ οἴους δήποτε ἐπιμορίους καὶ καθ’ ἑκαστον
 αὐτῶν ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἢ πέντε ἢ μέχρις ὅσων
 τις προστάσσει. εὕλογον δέ ἐστι, μὴ ἴδιωτικῶς καὶ⁴
 ἀνεπιστημόνως, ἐστι δὲ ὅτε καὶ διημαρτημένως τὸ
 25 τοιούτον ποιεῖν, ἀλλ’ ἐντέχνως τε καὶ ἀπταίστως
 καὶ τάχιστα ἐφόδῳ τοιαύτῃ.

1. τὸν δὲ λειφθέντα *S* — 3. δευτέρων ομ. *H* — 5.
 σοι ομ. *G* — 7. ἀπ’]⁵ ἐπ’ *S* — 8. ἀφέλησι ἀπὸ τῶν αὐ-
 τῶν ὅρων *P* — 11. ᾧ] οὐ *S* — 14. παντὸς *H* — εἰναι
 ομ. *S* — 15. ἐμμονούσωτατον *P* τε καὶ γλαφυρώτατον add. *H*
 εὑρμονούστ. *S* ut ait Nicomachus ἐννοιόφατον θεώρ. Boëth.
 — χοησιμεύει Soterich. — 16. ψυχωγονίαν *PS*, cf. Plat. Tim.
 — 22. ὅσον *P* — 22. 23. ὅσων ἀν τις προστάσσοι *C* ὡν ἀν
 τις προστάσσῃ *S* ἀν ὅσων τις ἐπιτάξῃ *H* — 26. ἐφ’ ὅδῳ *P*

III γ. Ἀπας πολλαπλάσιος τοσούτων ἐπιμορίων
 ἥγησεται λόγων ἀντιπαρωνύμων αὐτῷ, ὁπόστος ἂν
 αὐτὸς ὃν τυγχάνῃ ἀπὸ μονάδος, οὕτε δὲ πλειόνων
 2 οὕτε ἐλαττόνων οὐδεμιᾶ μηχανῆ. διπλάσιοι μὲν οὖν
 ἡμιολίους φύσουσιν, ὁ πρῶτος ἔνα, ὁ δεύτερος δύο, 5
 ὁ τρίτος τρεῖς, ὁ τέταρτος τέσσαρας, ὁ πέμπτος
 πέντε, ὁ ἕκτος ἕξ καὶ οὕτε πλείονας οὕτε ἐλάττο-
 νας, ἀλλ' ἕξ ἀνάγκης πάσης, ὅταν τὴν σύμμετρον
 ποσότητα ἀπολάβωσιν οἱ γεννηθέντες ἐπιμόριοι ἵσά-
 φιθμοὶ γενόμενοι τοῖς γεννήσασι πολλαπλασίοις, τότε 10
 δὴ ἐν τυνος δαιμονίας μηχανῆς εὑρίσκεται ὁ πάντας
 περαιώνων ἀριθμὸς ἀνεπίδεκτος ὃν φύσει ἐκείνουν
 τοῦ μορίου, καθ' ὃ προέκοπτον οἱ ἐπιμόριοι· ἀπὸ
 δὲ τῶν τριπλασίων οἱ ἐπίτριτοι πάντες προκόψουσι 15
 καὶ αὐτοὶ ἴσάριθμοι τοῖς γεννῶσιν οἱ γεννώμενοι 41
 καὶ περαιούμενοί γε μετὰ τὴν αὐτάρκειαν τῆς προ- 20
 κοπῆς εἰς ἀριθμοὺς μὴ ἐπιδεκτικοὺς τρίτουν· καὶ ἐπι-
 τέταρτοι δὲ κατὰ ταυτὸν ἐκ τετραπλασίων ἐπικορύ-
 φωσιν λαμβάνοντες ἀριθμὸν μετὰ τὴν αὐτάρκη
 3 πρόβασιν τετάρτου μὴ ἐπιδεκτικόν. οἷον διπλασίων 25
 μὲν ὑποδείγματος χάριν ἴσαριθμους γεννώντων
 ἡμιολίους ὁ μὲν ἄνω στίχος ἔσται πολλαπλασίων ὁ
 πρῶτος

III. Io. Phil. rec. I, *ιγ—ις*; rec. II, *ιβ—ιε.* — Iambī
 p. 72. 73. — Boëth. II. 2.

III. Μέθοδος, ὅπως δεῖ ἐν τῶν πολλαπλασίων
 τοὺς ἐπιμορίους εὑρίσκειν P — 2. ἀντιπαρωνυμούν-
 των H — ὁπόσος H — 3. τυγχάνει P -οι C — 7. ὁ
 ἕκτ. ἕξ οι. H — 9. ἐπιμόριοι οι. PC — 12. περαιῶν PC
 — 14. προκόπτοντος H — 15. γινόμενοι, οι. οἱ C — 16. μετ'
 αὐτὴν αὐτάρκη αὐτῆς προκ. P — 17. ἀριθμὸν SH — ἐπι-
 δεκτικὰ G δεκτικὸν H τρίτον ἀνεπιδεκτικὸν S — 18. πε-
 ρικορύφωσιν H — 20. δεκτικὸν H

α, β, δ, η, ις, λβ, ξδ.

έπει δὲ πρῶτος ἔστιν ὁ β μετὰ τὴν μονάδα, ἐνὸς κατάρξει οὗτος ἡμιολίου μόνου τοῦ γ, ὅστις ἡμίσους ἐπιδεκτικὸς οὐκ ἔστιν, ἵνα καὶ ἄλλος αὐτοῦ γένηται 5 ἡμιόλιος· ὁ πρῶτος ἄρα διπλάσιος ἐνὸς μόνου γεννητικός ἔστιν ἡμιολίου, ὁ δὲ δεύτερος ὁ δ δυεῖν γεννητικὸς ἡμιολίων, αὐτοῦ μὲν γὰρ ὁ σ, τοῦ δὲ σ ὁ θ, τοῦ δὲ θ οὐκ ἔστιν ἄλλος, ἡμισυ γὰρ οὐκ ἔχει· δὲ η τρίτος ὡν διπλάσιος τριῶν ἡμιολίων ἔσται 10 πατήρ, ἐνὸς μὲν τοῦ ιβ πρὸς αὐτόν, ἑτέρου δὲ τοῦ ιη πρὸς τὸν ιβ, τρίτου δὲ τοῦ κξ πρὸς τὸν ιη, τετάρτου δὲ οὐκέτι διὰ τὸ καθολικόν, ὁ γὰρ κξ ἡμισυ οὐκέτι ἐπιδέχεται· ὁ δὲ ις τέταρτος ὡν διπλάσιος τεσσάρων ἡγήσεται ἡμιολίων, τοῦ τε κδ, τοῦ λς, 15 τοῦ νδ καὶ τοῦ πα τελευταίου, ἵνα ίσάριθμοι ἀνάγκαιώς ὁσι τοὺς γεννηταίσιν, ὁ γὰρ πα οὐκέτι ἡμισυ φύσει ἐπιδέχεται· καὶ τοῦτο μέχρις ἀπείρου προιών ἀνάλογον εὐρήσεις. οἷον ὑποδείξεως ἔνεκα γεγράφθω οὕτως διπλασίου διάγραμμα.

20

Διπλασίων διάγραμμα.
κατὰ τὸ πλάτος διπλασίου.

α	β	δ	η	ις	λβ	ξδ
γ	ς	ψ	κδ	μη	ις	
.	θ	ιη	λς	ορ	ρμδ	
κατὰ τὴν υποτετείνουσαν τριπλασίου.		κξ	νδ	ρη	σις	
			πα	ρξβ	τκδ	
				σμγ	υπς	
					υκθ	

κατὰ τὸ βάθος
ἡμιολίων.

1. ξδ] οκη add. C —
3. ἄρξει S — μόνον] λόγον S, om. C — ος H —
4. ὑπ' αὐτοῦ S ἀπ' αὐτοῦ H —
5. γεννητικός G —
6. ἔσται C — δυεῖν G —
7. ἡμιολίουν S —
10. ἔαντὸν S —
12. ὁ γὰρ] ὁ μὲν G —
13. ἐπιδέχεται]
- ἵνα καὶ ἄλλος ὑπ' αὐτοῦ γένηται ἡμιόλιος add. S —
16. τῶ γεννηταίσιν ις C —
16. 17. φυσ. ήμ. οὐκ ἐπιδ. H —
18. ὑποδείγματος χάριν CS — ἔνεκεν H — ἐγγεγράφθω S
19. διπλασίων H —
20. schema om. PH; CS sic inscri-

IV δ. Τριπλασίου δὲ ὑπόδειγμα παραπλήσιον διαγράφειν δεῖ.

Τριπλασίων διάγραμμα.							
κατὰ μὲν τὸ πλάτος τριπλάσιον.							
α	γ	θ	κς	πα	σμη	ηνθ	
δ	ψ	ης	ρη	τηδ	Θοβ		
	ις	μη	ρυδ	υλβ	αρης		
		ξδ	ρηβ	φασ	αρηη		
			σις	ηνη	βτδ		
				ακδ	γοβ		
					δης		

κατὰ δὲ τὸ
βαθός ἐπιγραφῶν.

κατὰ δὲ τὸ
τετραπλάσιον.

ἐν τῷ κατὰ ταντὰ ὄψιμεθα τὸν μὲν πρῶτον τὸν γενός μόνου ἐπιτρέποντος ἥγονύμενον λόγου τοῦ διπόδιον αὐτόν, ὅστις ἀποκλείει εὐθὺς ἐτέρον γένεσιν ὁμοίου· τρίτον γὰρ οὐκ ἐπιδέχεται διπόδιον διπόδιος, οὐκ ἀρα οὐδὲ ἐπίτριτον ἔχει· δεύτερος δὲ τριπλάσιος ἐστιν διπόδιος, διὰ τοῦτο δυεῖν μόνων ἐπιτρέπων κατάρρει λόγων τοῦ τε ιβ πρόδιος αὐτὸν καὶ τοῦ ις πρόδιος τὸν ιβ· διὰ δὲ ιη ἀνακόπτει τὴν πρόβασιν λοιπόν, τρίτον γὰρ οὐκ ἐστιν ἐπιδεκτικός, διόπερ οὐδὲ διπόδιον τίνα ἔχει 20 ἐν ἑαυτῷ. ἔξῆς δὲ τέτακται τριπλάσιος δικτυος ἐν τρίτῃ ἀπὸ μονάδος χώρᾳ τριπλασίων προχωρούντων

IV. Io. Phil. rec. I, ις, ιη. — Iambl. p. 72. 73. — Boëth. II. 2.

bunt: διπλάσιοι κατὰ πλάτος — ἡμιόλιοι τῶν ἐπάνω οἱ κάτω — τριπλάσιοι οἱ διαγώνιοι πάντες; idem codd. seriem perpendicularē octauam addunt: ρηη, θηβ, σηη, υλβ, χηη, Θοβ, αυνηη, βρηη.

IV. 1. τριπλασίων *H* — παραδειγμα om. *H* — 3—11. Diagramma om. *PH*; codd. *CS*, in quibus series septima ψιθ... δης abest, hasce praebeant inscriptiones: τριπλάσιοι κατὰ πλάτος — ἐπίτριτοι τῶν ἐπάνω οἱ κάτω — τετραπλάσιοι οἱ διαγώνιοι — 12. ταντὸν *P* — 14. ἀποκλείσει *P* — 16. ἔχει *H* — 17. 18. τοντέστι ιβ *P* — 19. τρίτον *G* — 20. τίνα om. *H* — 20. 21. ἔχει ἑαυτοῦ *C* — 22. τριπλασίως *CH*

α, γ, θ, κξ.

ρ διὰ τοῦτο τριῶν μόνων κατάρχει καὶ αὐτὸς ἐπιτρί-
42 των λόγων, πλειόνων δὲ οὐδαμῆς· αὐτοῦ μὲν γὰρ
πρῶτος ὁ λς, τούτου δὲ δεύτερος ὁ μη, τρίτος δὲ
5 τούτου ὁ ξδ, ὃς οὐκέτι τρίτου μέρος ἔχει, διὸ οὐδ'
ἐπιτρίτου δεκτικός, καὶ ὁ τέταρτος τεσσάρων ἡγε-
μών ἔστι λόγων καὶ ὁ πέμπτος δηλονότι πέντε. τὸ 3
δὲ ὑπόδειγμα τοιοῦτον· καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ πο-
λυπλασίων ὁ αὐτὸς τῶν διαγραμμάτων ἔστω σοι
10 τρόπος παρατηροῦντι, ὅτι καὶ ἐνταῦθι ἡ φύσις,
ῶσπερ καὶ ἐν τοῖς προτεχνολογηθεῖσιν εὑρομεν,
προγενεστέρους ἡμῖν παρεμφαίνει διπλασίους μὲν
τριπλασίων, τριπλασίους δὲ τετραπλασίων, τούτους
δὲ πενταπλασίων, καὶ ἀεὶ οὕτως μέχρι παντός· οἱ
15 μὲν γὰρ ἐπὶ πλάτος στίχοι οἱ ἀνώτατοι, ἐὰν ὥσι δι-
πλάσιοι, δύμοίως ἔξουσι τοὺς ὑπ' αὐτοὺς παραλλήλους
κειμένους, τοὺς δὲ ὑποτείνοντας διαγωνίους τοῦ
αὐτοῦ γένους τὸ συνεχὲς καὶ μονάδι μεῖζον εἶδος,
ὅ ἔστι τριπλασίους, ἐν παραλλήλῳ ἔχετάσει θεω-
20 ρουμένους· εἰ δ' οἱ ἐπὶ πλάτος εἶεν τριπλασίοι,
πάντως οἱ διαγώνιοι ἔσονται τετραπλασίοι, εἰ δὲ
ἐκεῖνοι τετραπλασίοι, εὐθὺς οὗτοι πενταπλασίοι,
καὶ τοῦτο μέχρις ἀεί.

6. δεκτικός] ἔστι add. H — ἡμών G₁ — 7. ἔσται SH — 10. παρατηροῦντι] σοι add. S — 11. ὡσπερ καὶ] καθά-
περ S — εὐρίσκομεν H — 15. ἀνώτατοι S — 16. παραλ-
λήλως P — 18. μονάδος P, om. C — 19. ἐν παρ. . . .
θεωροῦμ. om. S — 20. εἶεν] εἰσί H — 23. Diagrammata,
quae supra adposuit, hic repetit codex G sic inscripta: 1.
τριπλασίοι πάντες οἱ διαγώνιοι — ἡμιόλιοι τῶν ἄνω οἱ
κάτω. 2. τετραπλασίοι πάντες οἱ διαγώνιοι — ἐπίτριτοι τῶν
ἄνω οἱ κάτω.

V ε. Λοιπὸν δεῖ, σαφηνίσαντας τὰς τῶν λόγων συνθέσεις, τίνων ἐτέρων ἀποδοτικαὶ εἰσι, μεταβῆναι 2 ἐπὶ τὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἀκόλουθα. οἱ πρῶτοι τοίνυν τοῦ ἐπιμορίου δύο λόγοι συλληφθέντες εἰς τὸ αὐτὸ 5 γεννῶσι τὸν τοῦ πολλαπλασίου πρώτον λόγον, τοντέστι τὸν διπλάσιον· πᾶς γὰρ διπλάσιος σύστημα ἔσται ἡμιολίου καὶ ἐπιτρίτου καὶ πᾶς ἡμιόλιος καὶ ἐπίτριτος συντεθέντες ἀποδοτικοὶ ἐνὸς διπλασίου πάντως ἔσονται· οἷον ἐπεὶ ὁ γ ἡμιόλιος τοῦ β, ὁ δὲ δ ἐπίτριτος τοῦ γ, ἔσται τοῦ β ὁ δ διπλάσιος σύν- 10 θετος ὡν ἔξ ἡμιολίου καὶ ἐπιτρίτου· πάλιν ἐπεὶ ὁ σ διπλάσιος ἔστι τοῦ γ, εὑρήσομεν ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἀριθμόν τινα τεταγμένον, ὃς ἔξ ἀνάγκης πρὸς μὲν τὸν ἔτερον τὸν ἐπίτριτον σώζει λόγον, πρὸς δὲ τὸν λοιπὸν τὸν ἡμιόλιον· ὁ γοῦν δ ἀνὰ μέσον κείμενος 15 τοῦ σ καὶ τοῦ γ πρὸς μὲν τὸν γ ἀποδίδωσι λόγον 3 ἐπίτριτον, πρὸς δὲ τὸν σ τὸν ἡμιόλιον. ὁρθῶς ἄρα ἐλέχθη, διαλυόμενον μὲν τὸν διπλάσιον εἰς ἡμιόλιον καὶ ἐπίτριτον διαλύεσθαι, συντιθεμένων δὲ πάντως 19 ἡμιολίου καὶ ἐπιτρίτου μόνον συνίστασθαι διπλά- P σιον καὶ τὸ τοῦ ἐπιμορίου δύο πρώτιστα εἶδη συν- 43 τεθέντα ποιητικὰ εἶναι τοῦ τῶν πολλαπλασίων 4 πρωτίστου εἶδους. πάλιν δὲ ἔξ ἄλλης ἀρχῆς τὸ γεννηθὲν τοῦτο τοῦ πολλαπλασίου πρώτιστον εἶδος μετὰ τοῦ πρώτου τῶν ἐπιμορίων εἶδους ἀποδοτικὸν 25

V. Io. Phil. rec. I, 13, 2; rec. II, 15, 15. — Boëth. II. 3.

V. 1. 2. Λοιπὸν δὴ . . . μεταβῆναι δέον C — 1. προσαφηνίσαντας PCSH — τῶν ἀναλογιῶν λόγων G — 5. ὁ ἔστι SH — 8. συντιθέντες G — 9. πάντος G παντός P — 12. ἔνα τινὰ SH — 14. σώσει S — 19. συντεθειμένου P συντιθέμενον S — 21. δύο om. C — συντιθέντα G

γίνεται τοῦ ὁμογενοῦς αὐτῶν συνεχοῦς εἰδους, τουτέστι τοῦ δευτέρου πολλαπλασίου, ὅπερ ἔστι τριπλασίου· ἐκ γὰρ παντὸς διπλασίου καὶ ἡμιολίου συντεθέντων τριπλάσιον ἔξ ἀνάγκης φύεται· οἶνος ἐπεὶ τοῦ σ διπλάσιος ὁ ιβ, αὐτοῦ δὲ τούτου ἡμιόλιος ὁ ιη, εὐθὺς καὶ τριπλάσιος ὁ ιη τοῦ σ· καὶ ἑτέρῳ τρόπῳ ἐὰν μὴ τὸν ιβ θέλω μέσον ποιεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸν τοῦ σ ἡμιόλιου τὸν θ, τὸ αὐτό μοι ἀπαράλλακτον καὶ σύμφωνον συμβήσεται· τοῦ γὰρ θ ὁ ιη διπλάσιος ὥν τὸν τριπλάσιον λόγον σώσει πρὸς τὸν σ· ἔξ ἡμιολίου ἄρα καὶ διπλασίου πρώτων εἰδῶν ἐπιμορίου καὶ πολλαπλασίου συνίσταται μιγέντων τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ πολλαπλασίου τὸ τριπλάσιον καὶ εἰς αὐτὰ δὲ πάντως ἀναλύεται. Ιδοὺ γὰρ ὁ σ τοῦ β τριπλάσιος ὥν ἔξει μέσον τὸν γ, ὃς δύο λόγους παραδεῖξει, τὸν μὲν ἡμιόλιον πρὸς τὸν β, πρὸς ἑαυτὸν δὲ διπλάσιον τὸν τοῦ σ· ἐὰν δὲ καὶ ὁ τριπλάσιος οὗτος δεύτερον εἶδος ὥν τοῦ πολλαπλασίου συντεθῆ ἐπιτρέψῃ δευτέρῳ εἴδει ὅντι τοῦ ἐπιμορίου γένοιται· ἀν ἔξ ἀμφοτέρων τὸ συνεχὲς τοῦ πολλαπλασίου εἶδος, τουτέστι τὸ τετραπλάσιον, ὃ καὶ ἀναγκαῖος εἰς ἀμφότερα ἀναλυθήσεται κατὰ τὴν αὐτὴν τοῖς προδεδηλωμένοις φύσιν· τὸ δὲ τετραπλάσιον προσλαβὼν τὸ ἐπιτέταρτον ποιητικὸν ἔσται τοῦ πενταπλασίου καὶ πάλιν ἐκεῖνο σὺν τῷ

1. αὐτῷ C — 2. ὃ ἔστι CS — 4. συντεθέντων G — ἀνάφυεται H γίνεται S — 7. μεσοποιεῖν P — 10. σώζει CH — 11. 12. πρώτου εἰδους ἐπιμορίου καὶ πρώτου εἰδους πολυπλασίου S — 13. πολυπλ. S — 15. τοῦ β] τοῦ δευτέρουν G — 20. γένοιται G — 21. τετραπλάσιον] τριπλάσιος δὲ ὁ σ τοῦ β [ἐπεὶ γὰρ ὁ σ τοῦ β τριπλ. H] ἐπίτριτος [δὲ H] ὁ η τοῦ σ, ὁ η ἄρα τοῦ β τετραπλάσιος add. SH — 24. προσλαβών P

ἐπιπέμπτῳ τοῦ ἔξαπλασίου, καὶ τοῦτο μέχρι παντός,
ἴνα εὕτακτοι οἱ ἔξ ἀρχῆς πολλαπλάσιοι μετὰ εὐτά-
κτων τῶν ἔξ ἀρχῆς ἐπιμορίων ἀποδοτικὸν εὐρίσκων-
ται τῶν ἐπὶ τὸ μεῖζον συνεχῶν πολλαπλασίων·
διπλάσιος μὲν γὰρ μεθ' ἡμιολίου τριπλασιότητος
ποιητικός, τριπλάσιος δὲ μετ' ἐπιτρόπου τετραπλα-
σιότητος, τετραπλάσιος δὲ μετ' ἐπιτετάρτου πεντα-
πλασιότητος καί, ἔως προχωρεῖν θέλεις, οὐδὲν
ὑπεναντίον δοι συμβαῖνον φανεῖται.

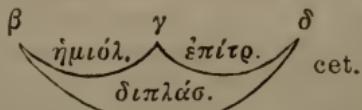
VI. 5. Μέχρι μὲν οὗν τοῦτο εκανῶς περὶ τοῦ πρὸς 10
ἔτερον πως ἔχοντος ποσοῦ διειλέγμεθα συμμετοη-
σάμενοι κατ' ἐκλογὴν τὰ προσήκοντα καὶ εὐπερίλη-
πτα τῇ τῶν ἄρτι εἰσαγομένων ἔξει· τὰ γὰρ εἰς τὸν
τόπον τοῦτον ὑπόλοιπα προσπληρωθήσεται διαιλ-
πόντων πάλιν ἡμῶν καὶ προτεχνολογησάντων ἔτερά 15
τινα προύργιαιτέραν τὴν σκέψιν ἔχοντα ἐκ τῶν
συμβεβηκότων τῷ καθ' αὐτὸ ποσῷ καὶ μὴ τῷ πρὸς
ἔτερον πως ἔχοντι, αἰεὶ γὰρ δι' ἀλλήλων φιλεῖ πως
διαρθροῦσθαι καὶ σαφηνίζεσθαι τὰ ἐν τοῖς μαθή-
μασι θεωρήματα· ἂ δὲ χρὴ προεπισκοπῆσαι καὶ 20
προθεάσασθαι, ἔστι περί τε γραμμικῶν ἀριθμῶν καὶ

VI. Io. Phil. rec. I, ηα—ηη; rec. II, ιη—ια. — Iambl.
p. 80—82. — Boëth. II. 4.

---

3. εὐρίσκονται P — 8. ἔως ἀν . . θέλης SH — 9. σοι]
μοι C, om. P — συμβαῖναι P — φανήσεται H — codices
Nicomachi uerba schematibus inlustrant huncce in modum
compositis:

VI. 10. οὗν om. C — 14. προσπληρωθήσονται C —
20. θεωρούμεναι H — 20, 21. ἐπισκοπ. καὶ θεάσασθαι S —
21. γραμμι///κῶν G

ἐπιπέδων καὶ στερεῶν, κυβικῶν τε καὶ σφαιρικῶν,
καὶ ἴσοπλεύρων καὶ σκαληνῶν, πλινθίδων τε καὶ
δοκίδων καὶ σφηνίσκων καὶ τῶν ὅμοιών, ἢ δὴ ἴδιως
μὲν ἐν τῇ γεωμετρικῇ παραδίδοται ἐισαγωγῇ τοῦ
5 πηλίκου οἰκειότερα ὅντα, σπερματικώτερον δὲ προσ-
παραλαμβάνεται ἐν τῇ ἀριθμητικῇ ὡςὰν μητρὶ καὶ
ἀρχεγονωτέρᾳ ἐκείνῃς· μεμνήμεθα γάρ, ὅτι πρὸ
βραχέος τοιαύτη ἡμῖν ἐφάνη συναναρρουσα μὲν τὰς
ἄλλας ἐπιστήμας ἑαυτῇ, οὐ συναναρρουμένη δὲ
10 ἐκείναις, καὶ ἔμπαλιν συνεπιφερομένη μὲν ἐκείναις
ἀναγκαίως, οὐ συνεπιφέρουσα δὲ αὐτὰς ἑαυτῇ.

Πρότερον δὲ ἐπιγνωστέον, ὅτι ἔναστον γράμμα, 2
ὅσημειούμεθα ἀριθμόν, οἷον τὸ ι, ὥστα δέκα, τὸ κ,
ὅστα εἶκοσι, τὸ ω, ὥστα ὁκτακόσια, νόμῳ καὶ συν-
15 θήματι ἀνθρωπίνῳ, ἀλλ’ οὐ φύσει σημαντικόν ἔστι
τοῦ ἀριθμοῦ, ἡ δὲ φυσικὴ καὶ ἀμέθοδος καὶ διὰ
τοῦτο ἀπλουστάτη σημείωσις τῶν ἀριθμῶν εἰη ἢν ἡ
τῶν μονάδων τῶν ἐν ἑκάστῳ οὐσῶν παράλληλος
ἔκθεσις· οἷον μιᾶς μὲν μονάδος γραφὴ διὰ τοῦ
20 ἑνὸς ἄλφα σημεῖον ἔσται τοῦ ἑνός, δυεῖν δὲ μονά-
δῶν παραλλήλων, τουτέστι δυεῖν ἄλφα ἔκθεσις ση-
μεῖον ἔσται τῆς δυάδος, τριῶν δὲ ἐπ’ εὐθείας ἄλλή-
λοις κειμένων τριάδος ἔσται χαρακτήρ καὶ τεσσάρων
ἐπ’ εὐθὺν τεταγμένων τετράδος καὶ πέντε πεντάδος
25 καὶ ἀεὶ οὕτως· διὰ γὰρ τῆς τοιαύτης γραφῆς καὶ
σημάνσεως ἡ τῶν φρασθησομένων ἐπιπέδων τε καὶ

1. κύβων *H* — τε] φημι add. *C* — 2. σπαλινῶν *P* cf.
Eucl. I, ὁρ. κς — 3. σφηνίκων *GP* σφ., καὶ σφηνί-
σκων *H* — 7. ἀρχαιγονωτέρᾳ *S* — 11. ἀναγκαίως om.
C — 14. ὥστα εἴκ. om. *P* — 17. εἰη [ἄν] ὁρθῶς add.
SH — 20. ἄλφα] ἔκθεσις add. *C* — 22. ἄλλήλοις] παρ-
αλλήλοιν *S*

στερεῶν σχηματογραφία τρανωθῆναι δύναιτ' ἀν
μόνως καὶ σαφηνισθῆναι, οἶον

μονὰς μὲν α,

δυὰς δὲ αα,

τριὰς δὲ ααα,

τετρὰς δὲ αααα,

πεντὰς δὲ ααααα,

5

P

45

3 καὶ εἰς πλείονα ἀεὶ ἀναλόγως. ἔσται οὖν ἡ μὲν μονὰς σημείου τόπου ἐπέχουσα καὶ τρόπου ἀρχὴ μὲν διαστημάτων καὶ ἀριθμῶν, οὕπω δὲ διάστημα οὐδὲ 10 ἀριθμός, ὡς τὸ σημεῖον ἀρχὴ μὲν γραμμῆς καὶ διαστήματος, οὕπω δὲ γραμμὴ οὐδὲ διάστημα· ἀμέλει οὗτε σημείω σημείου συντεθὲν πλεῖόν τι ποιεῖ, ἀδιάστατον γὰρ ἀδιαστάτῳ συντεθὲν διάστημα οὐχ ἔξει, ὥσπερ εἴ τις τὸ οὐδὲν οὐδενὶ συντεθὲν σκέ- 15 πτοιτο, οὐδὲν γὰρ ποιεῖ· κατὰ ταντὰ γὰρ ἐφαίνετο καὶ ἐπὶ τῆς ἴσοτητος ἡμῖν ἐν ταῖς σχέσεσι, σώζεται μὲν γὰρ ἀναλογία, ὡς ὁ πρῶτος πρὸς τὸν δεύτερον, οὗτως ὁ δεύτερος πρὸς τὸν τρίτον, οὐ μὴν διάστημα γεννᾶται τι τοῖς ἄκροις πρὸς ἄλλήλους, ὥσπερ ἐπὶ 20 τῶν ἄλλων τῶν χωρὶς ἴσοτητος σχέσεων πασῶν· τὸν αὐτὸν δὴ τρόπου καὶ μονὰς ἐκ παντὸς μόνη τοῦ ἀριθμοῦ ἔαυτὴν πολλαπλασιάσασα οὐδὲν πλέον ἔαυτῆς γεννᾷ· ἀδιάστατος ἄρα ἡ μονὰς καὶ ἀρχοείδης, πρῶτον δὲ διάστημα εὑρίσκεται καὶ φαίνεται 25

8. καὶ εἰ πλείονα εἴη ἀναλ. C καὶ εἰ ἐπὶ πλέον εἴη ἀναλ. S καὶ ἐπὶ πλεῖον ἀεὶ ἀν. H — οὖν] ἡμῖν add. H — 9. τόπον . . . τρόπον] λόγον . . . τόπον S — 10. διαστήματα οὐδὲ P — 13. 14. πλεῖον . . . συντεθὲν om. P — 14. ἀδιαστάτῳ] ἦτοι ἀμερὲς ἀμερεῖ add. S — 15. σκέψοιτο P ἐπισκέπτοιτο H — 16. κατὰ ταντὰ γὰρ] καὶ τ. γ. Ast τὰ αὐτὰ δὲ H — 19. οὗτως H sol. — 21. ἄλλων τῶν om. H — 23. πολυπλασιάσασα S πλεονάσασα C

ἐν δυάδι, εἶτ' ἐν τριάδι, εἶτα ἐν τετράδι καὶ ἔξης ἐν τοῖς ἀκολούθοις· διάστημα γάρ ἐστι δυεῖν ὅρων τὸ μεταξὺ θεωρούμενον. πρῶτον δὲ διάστημα γραμμὴ⁴ λέγεται, γραμμὴ γάρ ἐστι τὸ ἐφ' ἐν διαστατόν· δύο δὲ διαστήματα ἐπιφάνεια, ἐπιφάνεια γάρ ἐστι τὸ διχῇ διαστατόν· τοία δὲ διαστήματα στερεόν, στερεόν γάρ ἐστι τὸ τριχῇ διαστατόν καὶ οὐκ ἔστιν οὐδαμῶς ἐπινοεῖν στερεόν, ὃ πλεόνων τέτευχε διαστημάτων ἡ τριῶν, βάθους, πλάτους, μήκους· τούτοις γὰρ αἱ λεγόμεναι περὶ πᾶν σῶμα ὑπάρχειν ἔξι περιστάσεις ὁρίζονται, καθ' ἂς αἱ κατὰ τόπον κινήσεις διακρίνονται, πρόσω, ὅπισω, ἄνω, κάτω, δεξιά, ἀριστερά· ἐνάστῳ γάρ διαστήματι δύο ἔξι ἀνάγκης περιστάσεις παρέπονται ἀλλήλαις ἀντίθετοι, ἐνὶ μὲν αἱ ἄνω καὶ κάτω, ἐτέρῳ δὲ αἱ πρόσω καὶ ὅπισω, τῷ τρίτῳ δὲ αἱ ἐπὶ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ· καὶ συμβαίνει πως οὕτως ἀναστρέφειν τὸν λόγον· εἰ τι γὰρ στερεόν ἔστιν, ἐκεῖνο τὸς τρεῖς διαστάσεις πάντως ἔχει, μῆκος, βάθος, πλάτος καὶ ἔμπαλιν, εἰ τι ἔχει τὰς τρεῖς διαστάσεις, ἐκεῖνο πάντως στερεόν ἔστιν, ἄλλο δ' οὐδέν. οὐκ ἄρα τὸ δύο μόνον ἔχον διαστάσεις⁶ ἔσται στερεόν, ἀλλ' ἐπιφάνεια, αὗτη γὰρ διαστημάτων ἐπιδεκτικὴ δυεῖν ἐστι μόνων· καὶ ἐπ' αὐτῆς δυνατὸν ὁμοιοτρόπως ἀντιστρέφειν τὸν λόγον, ἐπιφάνειά τε γὰρ ὁρθῶς τὸ διχῇ διαστατόν καὶ πάλιν

1. ἐν δυάδι, εἶτ' οι. P — 2. δύο H — 3. δὲ] γὰρ GP — 4—6. δύο . . . διαστατὸν οι. C — 7. 8. καὶ οὕτι ἔστιν οὐδαμοῦ S — 8. στερεόν οι. H — 10. αἱ λεγ.] ἐπιλεγόμεναι P — 15. ἐτέρῳ] ἐκατέρῳ P — 16. αἱ οι. GP — δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ P — 17. ἀντιστρ. H in mrg. — 19. μῆκ., βάθ., πλ. οι. H — 21. μόνον] μόνας H — 22. ἔστιν H — 23. δεκτική H — 24. ὁμοιοτρόπος G ὁμοίως S ἀναστρ. H (in mrg. ἀντιστρ.) — 25. ὁρθῶς] ὑγιῶς CH — ἔμπαλιν S

7 τὸ διχῆ διαστατὸν πάντως ἐπιφάνεια ἔσται. ἐνὶ ἄρα διαστήματι ἡλάττωται ἐπιφάνεια στερεοῦ, ἐνὶ δὲ καὶ γραμμῇ ἐπιφανείας οὐσα τὸ ἐφ' ἔν διαστατὸν καὶ ἐνὸς μόνου τετευχυῖα διαστήματος, λειπομένη δὲ στερεοῦ δυσὶ διαστήμασι· ταῦτης δ' αὐτῆς λείπεται 5 ἐνὶ διαστήματι τὸ σημεῖον· διὰ τοῦτο προελέχθη εἶναι ἀδιάστατον στερεοῦ μὲν τρισὶ διαστήμασι λειπόμενον, ἐπιφανείας δὲ δυσί, γραμμῆς δὲ ἐνί.

VII. ξ."Εστιν οὖν σημεῖον ἀρχὴ διαστήματος, οὐ διάστημα δέ, τὸ δ' αὐτὸν καὶ ἀρχὴ γραμμῆς, οὐ γραμμὴ 10 δέ· καὶ γραμμὴ ἀρχὴ ἐπιφανείας, οὐκ ἐπιφάνεια δέ, καὶ ἀρχὴ τοῦ διχῆ διαστατοῦ, οὐ διχῆ δὲ διαστατόν.
 2 καὶ εἰκότως ἡ ἐπιφάνεια ἀρχὴ μὲν σώματος, οὐ σῶμα δέ, καὶ ἡ αὐτὴ ἀρχὴ μὲν τοῦ τριχῆ διαστατοῦ,
 3 οὐ τριχῆ δὲ διαστατόν. οὗτος δὴ καὶ ἐν τοῖς ἀριθ- 15 μοῖς ἡ μὲν μονὰς ἀρχὴ παντὸς ἀριθμοῦ ἐφ' ἔν διάστημα κατὰ μονάδα προβιβαξούμενου, ὁ δὲ γραμμικὸς ἀριθμὸς ἀρχὴ ἐπιπέδου ἀριθμοῦ ἐφ' ἔτερον διάστημα ἐπιπέδως πλατυνούμενου, ὁ δὲ ἐπίπεδος ἀριθμὸς ἀρχὴ στερεοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ τρίτον διάστημα 20 πρὸς τὰ ἔξ ἀρχῆς βάθος τι προσκτωμένου· οὗν καθ' ὑποδιαιρεσιν γραμμικοὶ μέν εἰσιν ἀριθμοὶ ἀπλῶς ἀπαντεῖς οἱ ἀπὸ δυάδος ἀρχόμενοι καὶ κατὰ μονάδος πρόσθεσιν ἐπὶ ἔν καὶ τὸ αὐτὸν προχωροῦντες διάστημα, ἐπίπεδοι δὲ οἱ ἀπὸ τριάδος ἀρχόμενοι ἀρχη- 25

VII. Io. Phil. rec. I, *καθ., λ.*; rec. II, *καβ., κγ.* — Iambl. p. 80—82. — Io. Pedias. in Iahnii nou. ann. XCII, p. 371. 372. — Boëth. II. 5. 6.

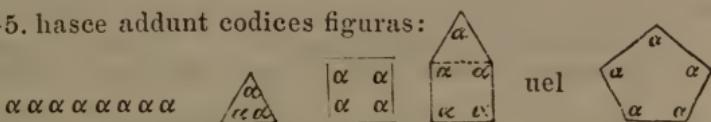
1. ἔσται ομ. PH — 2. ἐλαττοῦται H — 5. αὐτῆς]
 τῆς γραμμῆς H — 7. λειπομένον G λειπούμενον P
 VII. 11. καὶ γρ.] γραμμὴ ομ. G, ἡ δὲ γρ. SH — 14.
 ἡ αὐτὸν G — 17. προβιβαξούμενη H — 20. ἐπιτρίτον P —
 21. πρὸς] παρὰ H — βάθη GP

κωτάτης δίξης καὶ διὰ τῶν ἔξῆς συνεχῶν ἀριθμῶν προιόντες, λαμβάνοντες καὶ τὴν ἐπωνυμίαν κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν· πρώτιστοι γὰρ τρίγωνοι, εἶτα μετ' αὐτοὺς τετράγωνοι, εἶτα μετ' αὐτοὺς πεντάγωνοι, 5 εἶτα ἐπὶ τούτοις ἔξαγωνοι καὶ ἐπτάγωνοι καὶ ἐπ' ἄπειρον· προσαγορεύονται δέ, ὡς ἔφαμεν, ἀπὸ τῶν ἀπὸ τριάδος ἐφεξῆς κειμένων ἀριθμῶν. ἀρχικώτα- 4 τον ἄρα σχῆμα ἐπιπέδων καὶ στοιχειωδέστατον τὸ τρίγωνον εὑρίσκεται· καὶ γὰρ ἐν τοῖς γραμμικοῖς 10 ἐπιπέδοις ἐὰν ἀπὸ τῶν γωνιῶν ἐπὶ τὰ μέσα ενθεῖαι ἀχθῶσι, λυθήσεται ἑκαστον εὐθύγραμμον σχῆμα πάντως εἰς τρίγωνα τοσαῦτα, ὅσαπερ ἂν αὐτοῦ τυγχάνωσιν αἱ πλευραί, αὐτὸ δὲ τὸ τρίγωνον τὸ αὐτὸ τοῖς ἄλλοις παθὸν εἰς ἔτερον τι οὐ μεταπεσεῖ- 15 ται, ἀλλ’ εἰς ἑαυτό· στοιχεῖον ἄρα καὶ ἐν ἐκείνοις τὸ 47 τρίγωνον· εἰς αὐτὸ γὰρ τὰ ἄλλα πάντα ἀναλύεται ἀναγκαίως, αὐτὸ δὲ οὐκ εἰς ἔτερον· ἐκ τούτου ἂν καὶ συσταίη τὰ λοιπά, αὐτὸ δὲ ἔξ οὐδενός· στοι- χεῖον ἄρα τοῦτο τῶν ἄλλων, αὐτοῦ δὲ οὐδέν. κάν 5 20 τοῖς ἀριθμητικοῖς δὲ ἐπιπέδοις προιών δ λόγος βε- βαιώσει τὸ λεγόμενον.

η. Τρίγωνος μὲν οὖν ἐστιν ἀριθμὸς δ διαλυό-

VIII. Io. Phil. rec. I, λα, λβ; . rec. II, κδ. — Iambl. p. 82. 83. — Theon. 18. 19. 23. — Io. Pedias. 1. 1. — Boëth. II. 6.

3—5. hasce addunt codices figuræ:

8. ἐπιπέδων ομ. H — 9. γὰρ ομ. G — 9. 10. ἐπὶ τῶν γραμμικῶν ἐπιπέδων S cf. Eucl. I, ὁδ. κ. — 11. ἑκαστος G — 12. τοσαῦτα] τῷ ἀριθμῷ, ὃςσα add. S — 14. ἔτερον ἄλλο S — 16. εἰς δ CSH — λύεται SH — 17. εἰς ἄλλο SH VIII. Περὶ τριγώνον HG

μενος εἰς μονάδας καὶ τὴν κατ' ἐπίπεδον θέσιν τῶν μορίων ἴσοπλευρον σχηματογραφῶν εἰς τριγωνισμόν, οὐ ὑποδείγματα ὄ

γ, σ, ι, ιε, η, κη

καὶ οἱ ἐφεξῆς· σχηματογραφίαι γὰρ αὐτῶν εὔτακτοι 5
ἔσονται τριγωνοί τε ἄμα καὶ ἴσοπλευροι, καὶ τὸ τοιοῦτον, μέχρις οὗ βούλει, προκόπτων τριγωνιζό-
μενον εὑρόσεις πρὸ πάντων στοιχειωδέστατον τάτ-
των τὸ ἐκ μονάδος γινόμενον, ἵνα καὶ τριγωνος δυ-
νάμει φαίνηται ἡ μονάς, ἐνεργείᾳ δὲ πρῶτος ὁ γ. 10

2 πλευραὶ δὲ παρανηθήσονται τῷ συνεχεῖ ἀριθμῷ,
τοῦ μὲν γὰρ δυνάμει πρώτου πλευρὰ μονάς, τοῦ δὲ
ἐνεργείᾳ πρώτου πλευρὰ δυάς, τουτέστι τοῦ γ, τοῦ
δὲ ἐνεργείᾳ δευτέρου πλευρὰ τριάς, τουτέστι τοῦ σ,
τοῦ δὲ τρίτου πλευρὰ τετράς καὶ τοῦ τετάρτου 15

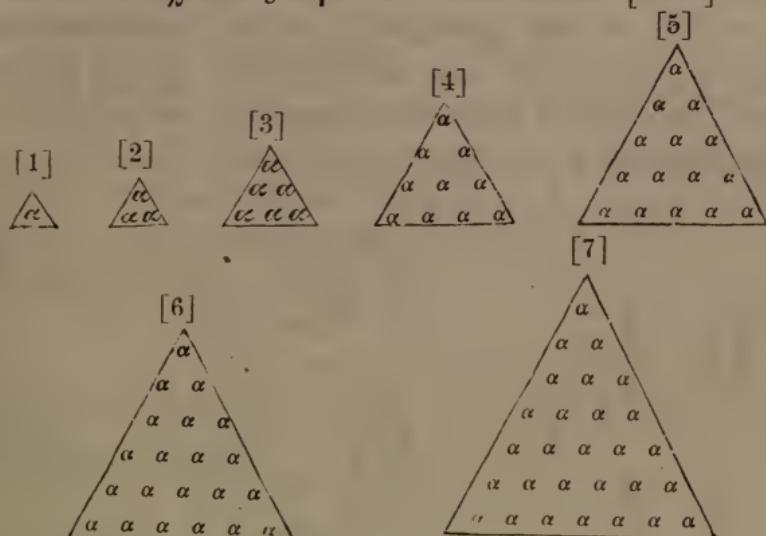
3 πεντάς καὶ τοῦ πέμπτου ἕξας καὶ ἀεὶ οὕτως. γεν-
νᾶται δὲ τοῦ φυσικοῦ ἀριθμοῦ στοιχηδὸν ἐκτεθέντος
καὶ ἀεὶ ἀπ' ἀρχῆς τῶν συνεχῶν κατὰ ἔνα συντιθε-
μένων, κατὰ γὰρ ἐκάστην σύνθεσιν καὶ προσσώρευ-
σιν οἱ εὔτακτοι τριγωνοι συντελοῦνται· οἶνον ἐκ μὲν 20
τοῦ φυσικοῦ στίχου τούτου

α, β, γ, δ, ε, σ, ζ, η, θ, ι, ια, ιβ, ιγ, ιδ, ιε
τὸν μὲν πρώτιστον λαβὼν ἔχω τὸν δυνάμει πρῶτον

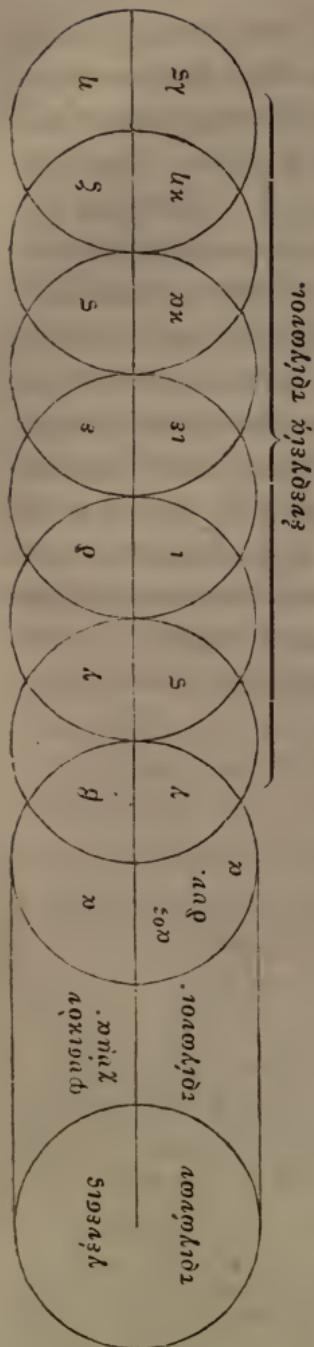
2. μορίων] μονάδων CS — 3. 4. οὗ
... γ] ὑπόδειγμα γ S — 5. 6. εὔτακτοι ἔσονται] ἔσ. τοι-
αῦται SH — 6. 7. τὸ τοιοῦτον om. H — 7. προκόπτον C —
9. γινόμενον] συγκείμενον H — δυνάμει] μονάδι G —
11. συνεχῆ G ἀπὸ [ὑπὸ H] τοῦ συνεχοῦς ἀριθμοῦ SH
δὲ G₂

— 12. πρῶτον G₁ — 12. 13. τοῦτο ἐνεργ. G₁ — 14. πλευρὰ
om. H — τριάς post σ GP — 15. τρίτου] τοῦ δένα add.
CSH — 17. φυσικόν G — στοιχηδόν PC — 19. ἐκάστον SH
— 20. εὔτακτοι] σύνθετοι add. S — 21. τούτον om. CSH —
22. ια . . . ιε om. H — ιε] ὁ α, γ, σ, ι, ιε, ηα, κη, λς, με,
νε, ξς, οη, ια, ρε, ηκ add. C — 23. ἔχων PH

τριγωνον, τὴν μονάδα [1], εἶτα τὸν συνεχῆ αὐτῷ ἐπισωρεύσας ἔχω τὸν ἐνεργείᾳ πρῶτον τριγωνον, β γὰρ καὶ α δὲ γέ ἐστι, καὶ τῇ γε σχηματογραφίᾳ οὕτως συνίσταται· ἐπὶ μιᾷ μονάδι μόνῳ μονάδες παράλληλοι ὑποτίθενται καὶ τριγωνίζεται δὲ γέ ἀριθμός [2]· εἶτα ἔξῆς ἐπὶ τούτοις δὲ γέ συνεχῆς προσωρευθεὶς καὶ ἔξαπλωθεὶς γε εἰς μονάδα καὶ συντεθεὶς τὸν σ ἀποδίδωσι δεύτερον ἐνεργείᾳ τριγωνον καὶ προσέτι σχηματογραφεῖ [3]· καὶ πάλιν δὲ φύσει ἀκόλουθος δὲ ἐπὶ τούτοις σωρευθεὶς καὶ μοναδιστὶ ὑπογραφεὶς τὸν εὔτακτον μετὰ τὸν εἰρημένον ἀποδίδωσι τὸν ι καὶ τριγωνιστί γε σχηματίζεται [4]· καὶ δέ ἐπὶ τούτῳ, εἶτα δέ σι, εἶτα δέ ξ καὶ οἱ ἔξῆς ἄπαντες, ὥστ' 14 ἐμμελῶς καὶ τὰς πλευρὰς ἐκάστου τοσούτων εἶναι Ρ μονάδων, δόποσοιπερ ἀριθμοὶ συνετέθησαν ἐκ τοῦ 48 φυσικοῦ στίχου εἰς τὴν αὐτοῦ σύστασιν [5 6 7].

4. μιᾷ μ.] τῇ μ. S — 6. συνεχός G_1 ὁμ. H — 7. μονάδας H — 5] στίχον P — 9. σχηματογράφει GP — 12. σχηματίζει CS — 13. εἶτα δέ ξ ὁμ. H — καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐφεξῆς H — 14. ἐμμελῶς G — 15. δόποσοιπερ] ἀν καὶ add. SH — 16. στίχον] χύματος H — εἰς] πρὸς S — ἐαν-

IX. Θ. Τετράγωνος δέ ἔστιν ἀριθμὸς ὁ συνεχῆς τούτῳ καὶ μηκέτι τρεῖς, ὡς ὁ πρόσθεν, ἀλλὰ τέσσαρας ἐν τῇ καταγραφῇ γωνίας ἀποδιδούς, ἐν ἴσοπλευρῷ μέντοι καὶ αὐτὸς σκηματισμῷ, οἷον $\alpha, \delta, \vartheta, \iota\varsigma, \kappa\varepsilon, \lambda\varsigma, \mu\vartheta,$ $\xi\delta, \pi\alpha, \varrho.$

τούτων γὰρ αἱ καταγραφαὶ ἴσόπλευροι τετραγωνισμοὶ οὕτω πως γίνονται.

$$\boxed{\alpha}$$

$$\begin{array}{|c|c|} \hline \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \alpha & \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \hline \end{array}$$

IX. Io. Phil. rec. I, $\lambda\gamma, \lambda\delta;$
rec. II, $\kappa\varepsilon.$ — Iambl. p. 83—85.
— Theon. 11. 15. 19—21. 25. 28.
— Boëth. II. 7.

τοῦ GP — figuras non habent $PH;$ G hoc addit schema, quod nos margini adposuimus, (simile Γ):

IX. Περὶ τετραγώνον H -ων Γ — 1. Τριγωνος P — 3. καὶ om. SH , del. C — ὡς πρόσθ. H — 7. αὐτῷ G — 10. τούτοις S — καταγραφαὶ G — figuras om. GP

καὶ ἐφεξῆς οὕτως, μέχρις οὗ βούλει. καὶ τούτοις δὲ 2 συμβέβηκεν, ὃςπερ καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν, τὴν τῶν πλευρῶν πρόβασιν κατὰ τὸν φυσικὸν ἀριθμὸν προκόπτειν· τῷ μὲν γὰρ δυνάμει πρώτῳ τῷ ἐνὶ πλευρᾷ 5 μονάς, τῷ δὲ ἐνεργείᾳ πρώτῳ τῷ δὲ πλευρᾷ δυάς, τῷ δὲ ἐνεργείᾳ δευτέρῳ τῷ δὲ πλευρᾷ τριάς, τῷ δὲ μετ' αὐτὸν ἐνεργείᾳ τρίτῳ τῷ ις πλευρᾷ τετράς καὶ τῷ τετάρτῳ πεντάς καὶ τῷ πέμπτῳ ἕξάς καὶ καθόλου ἔξης τοῖς ἐφεξῆς. γεννᾶται δὲ καὶ οὗτος στοι- 3 10 χηδὸν ἐκτεθέντος φυσικοῦ ἀριθμοῦ τῇ μονάδι ἐπισωρευθέντων οὐκέτι τῶν ἐφεξῆς τοῖς ἐφεξῆς, ὡς δέδειπται, ἀλλὰ τῶν παρ' ἐνα κειμένων πάντων, τουτέστι τῶν περισσῶν· πρῶτος γὰρ ὁ α δυνάμει πρῶτος τετράγωνος, δεύτερος ὁ α καὶ γ ἐνεργείᾳ 15 πρῶτος τετράγωνος, τρίτος δὲ ὁ α καὶ γ καὶ ε ἐνεργείᾳ δεύτερος τετράγωνος, τέταρτος δὲ ὁ α καὶ γ καὶ ε καὶ ζ ἐνεργείᾳ τρίτος τετράγωνος καὶ ὁ ἔξης τοῖς προτέροις προσσωρευθέντος τοῦ δ γίνεται καὶ ὁ μετ' αὐτὸν τοῦ ια προστεθέντος καὶ οὕτως ἀεί. καὶ 4 20 ἐπὶ τούτων δὲ συμβέβη τοσούτων μονάδων τὴν ἑκάστου πλευρᾶν εἶναι, διπόσοιπερ ἢν ὥσιν οἱ εἰς τὴν αὐτοῦ γένεσιν ἐπισωρευθέντες ἀριθμοί.

1. οὕτως om. *H* — μεχ. ὅσον *H* — 3. 4. κόπτειν *P*
 — 4. πρώτῳ] μόνῳ *C* — 6—8. τῷ δὲ μετ' ... ἔξας] καὶ τῷ τετάρτῳ τετράς καὶ τῷ πέμπτῳ πεντάς καὶ τῷ ζ ἔξας *S* — 9. αἱ ἐφεξῆς τοῖς ἐφ. *C* οἱ ἐφεξῆς τοῖς ἔξης *S* οἱ ἐφεξῆς *H* — οὗτος] ἀπὸ τοῦ add. *CSH* — στιχηδὸν *C* — 10. ἐπισωρευθέντος *P* ἐπισωρευομένων *CH* — 12. δέδειπται] ἐπὶ τῶν τριγώνων add. *S* — 14. α] πρῶτος *G* — 17. ὁ ante ἔξης om. *GP* — προτέροις] πρώτως *P* πρότερον *C*, om. *H* — 17. προσσωρευθέντα *G* — 22. συσσωρευθέντες *SH* — schema, quod *GG* adponunt, hoc est:

β	δ	σ	η	ι	υ	ιδ	ις	ιη	κ
ἀριθμοὶ περιττοί·	α	γ	ε	ζ	θ	ια	ιγ	ιε	ιξ
τετράγωνοι·	α	δ	θ	ις	ηε	λι	μθ	ξδ	πα

X. i. Πεντάγωνος δέ ἔστιν ἀριθμὸς ὁ καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν ἔξαπλωσιν τὴν εἰς μονάδα σχηματογραφούμενος ἐπιπέδως εἰς πενταγωνικὸν σχῆμα πάντη ἴσοπλευρον, οἶον

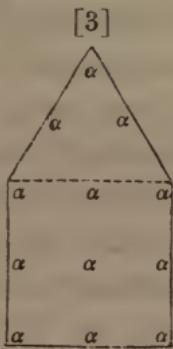
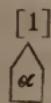
α, ε, ιβ, υβ, λε, να, ο

2 καὶ οἱ ἀνάλογοι. ἀλλ' ἔστι τοῦ μὲν πρώτου καὶ ἐνέργειαν, τουτέστι τοῦ ε ἐκάστη πλευρὰ δυάς, μονὰς μὲν γὰρ τοῦ δυνάμει πρωτίστου πενταγώνου ὑπάρχει τοῦ ἑνός, τοῦ δὲ τῶν ἐκκειμένων δευτέρου τοῦ ιβ πλευρὰ τριάς καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν τοῦ ιβ τε- 10 τριῶν καὶ τοῦ ἔξῆς τοῦ λε πεντάς καὶ ἔξας τοῦ ἐπὶ τούτῳ τοῦ να καὶ ἀεὶ οὔτως καθόλου γὰρ τοσούτων μονάδων ἡ πλευρά ἔστιν, ὅσοιπερ εἰς τὴν αὐτοῦ σύστασιν συνεσωρεύθησαν ἀριθμοὶ ἐκλεγέντες ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν στοιχηδὸν ἐκκειμένου ἀριθ- P 49 μητικοῦ χύματος· παραπλησίως γὰρ καὶ δμοιοτρόπως 16 ἐπισωρεύονται ἀλλήλοις εἰς πενταγώνου γένεσιν οἱ ἀπὸ μονάδος δύο διαλείποντες ἐφ' ὁσονοῦν, τουτέστιν οἱ τριάδι ἀλλήλων ὑπερέχοντες· ἡ μὲν μονὰς δυνάμει πρώτος καὶ σχηματογραφεῖται οὕτως [¹], ὁ δὲ ε δεύτερος ἐκ τοῦ α καὶ δ συντεθέντων σχηματογραφούμενος καὶ αὐτὸς οὕτως [²], ὁ δὲ ιβ ὁ τρίτος

X. Io. Phil. rec. I, λε—λξ; rec. II, υς, υξ. — Iambl.
p. 85. — Theon. 26. — Boëth. II. 8.

X. Περὶ πενταγώνου Η -ων Γ — 2. μονάδας PC secundum unitatem Boëth. II. 8. — σχηματογραφούμενος P — 6. ἀνάλογον CSH — 7. τουτέστι] ἥγονν H — ἐκάστον P, om. H — 9. ἑνός] πρώτον S — 12. 13. καθ. γὰρ καὶ ἐπὶ τούτων τοσ. H — 13. ἐκάστον SH — ἔσται H — 14. ἐκλέγοντος P — 15. στιχηδὸν PC — 21. ἐκ τοῦ πρώτον καὶ τετάρτον G — 21. 22. σχηματογραφούμ. . . . οὐ- τως om. H — 22. ὁ δὲ ιβ ὁ om. H

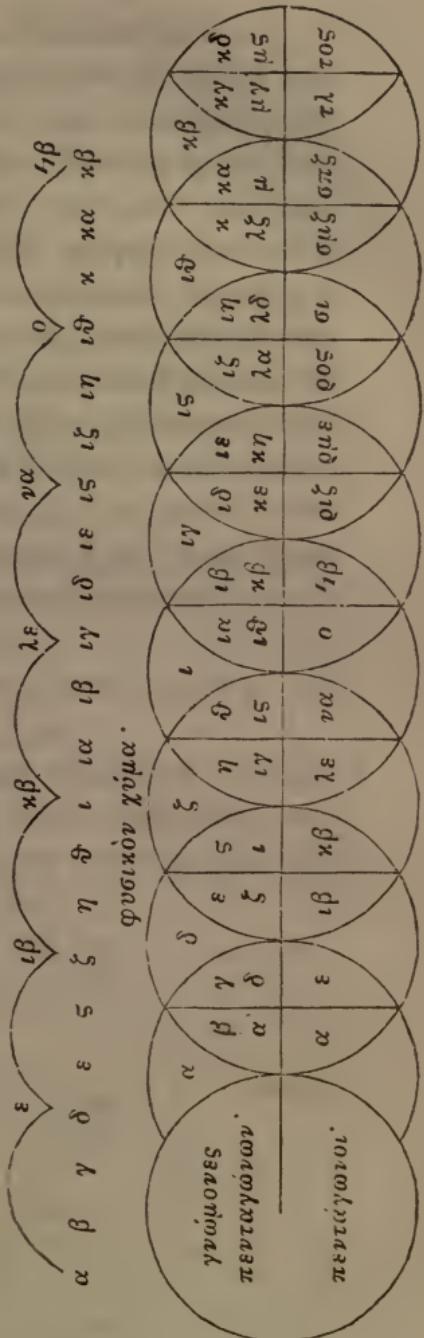
ἐκ τε τῶν δύο προτέρων καὶ τοῦ ζ ἐπισωρευθέντος αὐτοῖς, ἵνα καὶ αὐτὸς τριάδα πλευρὰν σχῆ, ὡς τριῶν συντεθέντων εἰς 5 τὴν αὐτοῦ σύστασιν, ὡς καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ ὁ ε δυάδα πλευρὰν εἶχεν ἐκ δύο συντεθείσ, ή δὲ σηματογραφία αὐτοῦ τουαύτη ἔστιν. [3]

10 οἱ δὲ ἐπὶ τούτοις γενήσονται καθεξῆς προσωρευομένων τῶν κατὰ τριάδος ὑπεροχὴν εὐτάπτων μετὰ τὴν ἑβδομάδα ὄντων, οἷον τοῦ

15 ι, ιγ, ις, ιθ, ιβ, ιε καὶ ἐπ' ἅπειρον. ἔσονται γὰρ ιβ, λε, να, ο, ιβ, ριξ καὶ τοῦτο μέχρι παντός.

2. ἔχη *SH* — 5. δυάδι *H* —
10. τοντω *H* — 14. ὄντων] οὐ-
τως *G* — οἶον τοῦ om. *H* — in
codice *G* (*Γ*) haec adposita sunt: ορα,
πῶς ἐκ τοῦ φυσικοῦ χύματος ἀποτε-
λοῦνται οἱ πεντάγωνοι (u. mrg.).

XI ια. Ἐξάγωνοι δὲ καὶ ἐπτάγωνοι καὶ οἱ ἔξης κατὰ τὴν αὐτὴν ἔφοδον προβιβασθήσονται ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ χύματος τοῦ ἀριθμοῦ στοιχηδὸν ἐκτεθέντος αἰεὶ κατὰ μονάδος πρόσθεσιν τῶν ἀποστάσεων γνομένων· ὡς γὰρ ὁ μὲν τρίγωνος τοὺς μονάδι διαφέροντας, μηδὲν παραλείποντας εἰς τὴν σωρείαν δεχόμενος ἀπετελεῖτο, ὁ δὲ τετράγωνος τοὺς δυάδι μὲν διαφέροντας, ἔνα δὲ παραλείποντας, πεντάγωνος δὲ ἀκολούθως τοὺς τριάδι μὲν διαφέροντας, δύο δὲ παραλείποντας, οὓς καὶ ἀπεδείξαμεν ὑποδείγματα 10 αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀποτελουμένων ἐκθέμενοι ἔξ αὐτῶν, οὕτως καὶ ἔξάγωνοι γνώμονας ἔξουσι τοὺς τετράδι μὲν διαφέροντας, τρεῖς δὲ παραλείποντας, ἔξ ὅν συντεθέντων σωρηδὸν ἀποτελοῦνται, οἷον

α, ε, θ, γ, ιζ, κα

15

καὶ ἐφεξῆς, ἵνα οἱ ἀποτελούμενοι ἔξάγωνοι ὥσιν

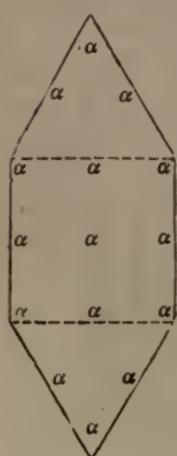
α, σ, ιε, κη, με, ξς

2 καὶ ἀεί, μέχρις ἂν τις θέλῃ. οἱ δὲ τούτοις ἀκόλουθοι ἐπτάγωνοι τοὺς μὲν γνώμονας ἔχουσι πεντάδι μὲν διαφέροντας, τετράδι δὲ διαλείποντας, οἷον

α, σ, ια, ις, κα, ις, λα, λς

καὶ ἐφ' ὁσονοῦν, αὐτοὶ δὲ οἱ συνιστάμενοι εἰσιν

20

XI. Io. Phil. rec. I, λη—μα; rec. II, κη,
κθ. — Iambl. p. 85. 86. — Theon. 27. —
Boëth. II. 9.

XI. 1. καθεξῆς *H* — 2. αὐτῶν *G* —
3. τοῦ ἀρ. . . ἐκτεθ. om. *PC* — στιχηδὸν
H — 10. ὑπεδείξαμεν *CH* — 11. θέμενοι
H — 14. οἶον] τοὺς add. *P* — 18. ἄν] οὖν
HS — θέλοι *P* θέλει *SH* — *G* hanc adscribit
figuram (u. marg.): — οἴ] εἰ *G* — 19. ἔξουσι
C Io. Phil. rec. I, μ

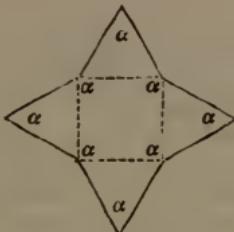
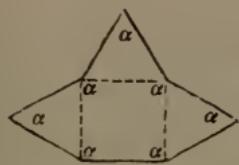
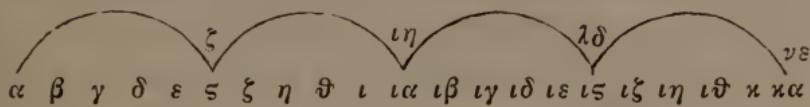
α, ζ, ιη, λδ, νε, πα, φιβ, φη

καὶ τοῦτο μέχρι παντός. ὅκταγωνοι δὲ κατὰ τὴν 3
ρ αὐτὴν τάξιν τοῖς τε γνώμοσιν ἔξαδι διαφέροντες
50 προκόπτουσι καὶ τοῖς συστήμασιν ἀναλόγως. ἵνα δὲ 4
5 ἐπὶ πάνταν παρατηροῦντι τοῦτο καθολικὸν σύμφω-
νον ἦ, ἐκάστου πολυγώνου τοὺς γνώμονας διαφέ-
ρειν ἀλλήλων δυάδι ἐλαττόνως, ἦ κατὰ τὴν ἐν τῷ
δύναματι ποσότητα τῶν γωνιῶν, τουτέστι μονάδι μὲν
τὸν τρίγωνον, δυάδι δὲ τὸν τετράγωνον, τριάδι δὲ
10 τὸν πεντάγωνον, τετράδι δὲ τὸν ἔξαγωνον καὶ
πεντάδι τὸν ἑπτάγωνον καὶ ἀεὶ κατὰ παραύξησιν
οὕτως.

iβ. Καὶ περὶ μὲν τῆς τῶν πολυγώνων φύσεως XII
τῶν ἐπιπέδων ἴκανὰ ταῦτα ὡς ἐν πρώτῃ εἰσαγωγῇ·
15 ὅτι δὲ συμφωνούτατη διδασκαλία ἡ περὶ αὐτῶν τῇ
γραμμικῇ καὶ οὐκ ἀπάδουσα, δῆλον ἂν εἴη οὐ μόνον

XII. Io. Phil. rec. I, μβ—μδ; rec. II, λ—λγ. — Iambl.
p. 86—101. — Boëth. II. 10. 11.

1. φιβ, φη ομ. H — 2. ὅκταγώνοι H — haec sche-
mata adponit G:

5. τὸ αὐτὸν SH

XII. 15. συμφωνότατος H — παρ' αὐτῶν C

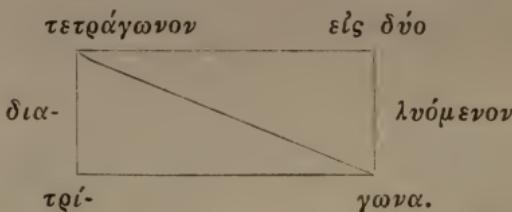
ἐκ τῆς σχηματογραφίας τῆς καθ' ἔκαστον, ἀλλὰ καὶ
κεῖθεν· πᾶν τετράγωνον σχῆμα διαγωνίως διαιρε-
θὲν εἰς δύο τριγώνα λύεται καὶ πᾶς τετράγωνος
ἀριθμὸς εἰς δύο τριγώνους συνεχεῖς λύεται καὶ ἐξ
ἄρα δύο τριγώνων συνεχῶν συνέστηκεν· οἶν τρί-
γωνοι μέν εἰσιν

α, γ, δ, ι, ιε, κα, κη, λς, με, νε
καὶ οἱ ἐξῆς, τετράγωνοι δὲ

α, δ, θ, ις, κε, λς, μθ, ξδ, πα, ρ.

2 δύο δή, οὓς ἂν θέλῃς, τριγώνους συνεχεῖς ἀλλήλους 10
συνθεὶς πάντας τετράγωνον ποιήσεις καὶ ὄντινοῦν
τετράγωνον ἄρα διαλύσας δυνήσῃ δύο ἀπ' αὐτῶν
τριγώνους ποιῆσαι· καὶ πάλιν παντὶ τετραγώνῳ
σχήματι τριγώνου προσενυχθὲν ὁντευοῦν πεντάγωνον
ποιεῖ, οἶν τῷ δ τετραγώνῳ ὁ α τριγώνος προσεν- 15
χθὲν τὸν ε πεντάγωνον ποιεῖ καὶ τῷ θ τῷ ἐξῆς ὁ
ἐξῆς προστεθεῖς, δηλονότι ὁ γ, πεντάγωνον τὸν ιβ
ποιεῖ, τῷ δὲ ις ὅντι ἀκόλουθῳ ὁ σ ἀκόλουθος ἐπι-
συντεθεὶς τὸν ιβ ἀκόλουθον ἀποδίδωσιν καὶ τῷ κε

3. hocce schema codicis G:

— 5. συνέστη H — 7. με, νε om. H — 9. πα, ρ om. H
 — 10. ἐθέλοις C — 12. αὐτοῦ S — 14. τριγώνον σχῆμα
 εν G_2
 συνενυχθὲν H — πρωτάγωνον G_1 — 15. δ] τετάρτῳ G —
 προσενυχθὲν] προστεθεὶς S συντεθεὶς H — 16. ε om. P
 — 16. 17. ὁ ἐξῆς om. P τῷ ἐξ. τῷ θ ὁ ἐξ. τρίτος προστε-
 θεὶς τὸν ἐξῆς πενταγ. ιβ S τῷ ἐξῆς τριγώνος ὁ γ τὸν ἐξῆς
 τὸν ιβ πενταγ. H — 18. ἀκόλουθως H

όι τὸν λε καὶ ἀεὶ οὕτως. κατὰ δὲ τὰ αὐτὰ κανὸν 3 τοὺς πενταγώνους οἱ τρίγωνοι προστιθοῦντο τῇ αὐτῇ τάξει, τοὺς εὐτάκτους γεννήσουσιν ἔξαγώνους καὶ πάλιν ἐκείνους οἱ αὐτοὶ προσπλεκόμενοι τοὺς ἐν 5 τάξει ἑπταγώνους ποιήσουσι καὶ μετ' ἐκείνους τοὺς ὀκταγώνους καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. πρὸς δὲ ὑπό- 4 μηνησιν ἐκκείσθωσαν ἡμῖν πολυγώνων στίχοι παραλλήλως γεγραμμένοι οἵδε, ὁ πρῶτος τρίγωνων, ὁ μετ' αὐτὸν τετραγώνων, μετὰ δὲ ἀμφοτέρους πεντα- 10 γώνων, εἶτα ἔξαγώνων, εἶτα ἑπταγώνων, εἶτα, εἰ ἔθέλοι τις, καὶ τῶν ἔξῆς πολυγώνων.

μῆνος καὶ πλάτος

τρίγωνοι	α	γ	σ	ι	ιε	κα	η	λς	με	νε
τετράγωνοι	α	δ	θ	ις	ιε	λς	μθ	ξδ	πα	ρ
15 πεντάγωνοι	α	ε	ιβ	ιβ	λε	να	ο	ηβ	ρις	ρμε
έξαγωνοι	α	ς	ιε	η	με	ξς	ηα	ρη	ρνγ	ρη
ἑπταγωνοι	α	ζ	ιη	λδ	νε	πα	ριβ	ρμη	ρπθ	σλε

βαθμος

P ἔξεστι δὲ καὶ τῶν ἐφεξῆς πολυγώνων τὴν ἔκθεσιν ἐν 51 παραλλήλοις οὕτω στίχοις ποιήσασθαι. καθολικῶς 5 20 γὰρ εὐρήσεις τοὺς μὲν τετραγώνους τῶν ὑπὲρ αὐτὸὺς σύστημα ὅντας ὁμοταγῶν τριγώνων καὶ ἔτι τῶν ὑπεροικένων ἐκείνοις ὁμογενῶν, οἷον

- ον
1. τὰ αὐτὰ] ταῦτα S — 2. εἰ τρίγων προστεθοῦντο S εἰ τρίγ; προστίθενται H — 3. 4. καὶ πάλιν μετ' H — 6. ὀκταγων. om. H — τοῦτο] οὕτως H — 7. ἐκκείσθω S — παραλλήλοι H — 8. οἵδε om. CH — 8. 9. ὁ μετ' αὐτὸν] ὁ δεύτερος H — 9. ἀμφότερα G — 10. εἶτα ἔξης ἔξαγ. H — 11. θέλει SH — 13—17. schema om. PH — 18 ἔξεστι . . . πολυγ. om. H ἔξεστι γὰρ καὶ τὴν τούτων ἔκθεσιν C — ἐν. om. H — 19. οὕτω om. C — στίχοις] ὥσπερ τῶν πρὸ αὐτῶν add. SC — ποιεῖσθαι H — 20. 21. αὐτὸν] κειμένων add. S — 22. ὑπεροικιμ.] ὑπὲρ ἐκείνους κειμένων H

τὸν δ τοῦ γ καὶ α,
τὸν θ τοῦ σ καὶ γ,
τὸν ις τοῦ ι καὶ σ,
τὸν κε τοῦ ιε καὶ ι,
τὸν δὲ λζ τοῦ κα καὶ ιε

καὶ μέχρις ἀεὶ οὗτως· τοὺς δὲ πενταγάνους τῶν
ὑπὲρ αὐτοὺς ὁμοταγῶν τετραγάνων σύστημα ὅντας
καὶ προσέτι τῶν πρωτογενῶν τριγάνων, ὅσοι εἰσὶ⁵
μονάδι ἐλάττον ὁμοταγεῖς, οἷον

ό μὲν ε τοῦ δ καὶ α,
ό δὲ ιβ τοῦ θ καὶ γ,
ό δὲ κβ τοῦ ις καὶ σ,
ό δὲ λε τοῦ κε καὶ ι

6 καὶ ἀεὶ οὗτως. πάλιν δὲ οἱ ἔξαγωνοι τῶν ὑπὲρ
αὐτοὺς ὁμοταγῶν πενταγάνων καὶ τῶν προεκτεθέν-¹⁵
των τριγάνων ὁμοίως, οἷον

ό σ τοῦ ε καὶ α,
ό ιε τοῦ ιβ καὶ γ,
ό δὲ κη τοῦ κβ καὶ σ,
ό δὲ με τοῦ λε καὶ ι

7 καὶ μέχρις οὗ βούλει. τῶν δὲ ἐπταγάνων ὁ αὐτὸς
τρόπος.

ό μὲν γὰρ ξ σύστημα τοῦ σ καὶ α,
ό δὲ ιη τοῦ ιε καὶ γ,
ό δὲ λδ τοῦ κη καὶ σ

καὶ οἱ ἔξης ἀκολούθως, ἵνα ἔκαστος πολύγωνος σύ-
στημα ἡ τοῦ τε ὑπὲρ αὐτὸν ὁμοταγοῦς μονάδι ἐλάτ-

1. α] τοῦ α codd. — 3. σ] τοῦ σ codd. — 5. τὸν δὲ
λζ . . . ιε om. H — 6. μέχρις om. H — καὶ τοῖς πενταγά-
νοις εῦροις S — 8. πρωτογενῶν S — 9. ἐλάττονες SH —
14. ἀεὶ οὗτως] μέχρις οὗ βούλει P — 15. πενταγάνων om.
SH — προεκτεθέντων P — 16. οἷον om. SH — 27. αὐτῶ G

τονος ὁμογωνίου καὶ τοῦ ἀνωτάτου τριγώνου τοῦ
[μονάδι ἐλάττονος] ὁμοταγοῦς παρ' ἐν κειμένου.
εἰκότως ἄρα στοιχεῖον πολυγώνων τὸ τρίγωνον καὶ 8
ἐν γραμμαῖς καὶ ἐν ἀριθμοῖς· καὶ γὰρ καὶ κατὰ
5 βάθος καὶ κατὰ πλάτος ἐν τῷ διαγράμματι εὑρίσκον-
ται οἱ συνεχεῖς αἱεὶ ἀριθμοὶ κατὰ τοὺς στίχους αὐτοὺς
ἔχοντες διαφορὰς τοὺς εὐτάκτους τριγώνους.

ιγ. Ἐντεῦθεν ἡδη φάδιον συνδεῖν, τίς τε ὁ XIII
στερεὸς ἀριθμὸς καὶ πῶς ἴσοπλεύρως ὁ τοιοῦτος
10 προκόπτει· ὁ γὰρ πρὸς τοῖς δυσὶ διαστήμασι τοῖς
ἐν τῇ ἐπιπέδῳ σχηματογραφίᾳ θεωρουμένοις ἐπὶ¹
μῆκος καὶ ἐπὶ πλάτος τοίτον διάστημα προσειληφώς,
ὅ τινες μὲν βάθος, τινὲς δὲ πάχος καλοῦσιν, ἔνιοι
δὲ ὑψος, ἐκεῖνος ἀν εἴη στερεὸς ἀριθμὸς ὁ τριγῆ
15 διαστατὸς καὶ ἔχων ἐν ἑαυτῷ μῆκος, βάθος, πλάτος.

Πρώτιστα δὲ οὗτος φαντάζεται ἐν ταῖς λεγομέ- 2
ναις πυραμίδιν. αὗται δὲ γίνονται ἐκ πλατυτέρων
βάσεων μειονοιζόμεναι εἰς ὅξεῖαν κορυφήν, πρῶτον
μὲν κατὰ τριγωνισμὸν ἀπὸ τριγώνου βάσεως, δεύ-
20 τερον δὲ κατὰ τετραγωνισμὸν ἀπὸ τετραγώνου βά-
σεως, ἔξης δὲ τούτοις κατὰ πενταγωνισμὸν ἀπὸ

XIII. Io. Phil. rec. I, με, μς; rec. II, λδ, λε. — Iambl. p. 131—138. — Theon. 28—30. — Boëth. II. 12—14.

1. ὁμογωνίου] -ώνον *H* πολυγώνον *C* — ἀνωτάτον
om. *C* — 2. [μον. ἐλάττ.] delenda censeo; librarii negle-
gentia repetita sunt. — παρ' ἐν κειμένου] τῷ πολυγώνῳ
τριγώνον *CH*, om *S* — 5. καὶ π. πλάτος, quae Ast deleuit,
tuetur Io. Phil. I, μδ (II, λγ) — 6. καὶ κατὰ *G*

XIII. Περὶ στερεῶν *Cμ* — 9. ἴσοπλευρος *P* — 14.
στερεὸς om. *P*

XIII, 2. Περὶ πυραμίδων *Cμ* — 17. πλατυτ.] ἐπι-
πέδων βάσ. add. *H* — 18. μειονοιζόμενων *GS* μνονοιζό-
μεναι *C* — 20. βάσεως om. *H* δεύτερος . . . βάσεως om. *S*
21. ἔξης . . . ἀπὸ om. *P*

πενταγώνου βάσεως, εῖτα ἀνάλογον ἀπὸ ἔξαγώνου παὶ ἐπταγώνου καὶ ὀκταγώνου καὶ ἀεὶ ἐπ' ἄπειρον. 52
 3 καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐν τοῖς γεωμετρικοῖς στερεοῖς σχήμασιν ἀπὸ τριγώνου ἰσοπλεύρου ἐάν τις εὐθείας ἐννοήσῃ τρεῖς ἀπὸ τῶν γωνιῶν τῷ μήκει ἵσας ταῖς 5 τοῦ τριγώνου πλευραῖς καθ' ὑψος συννευούσας εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, πυραμὶς ἀν ἀποτελεσθείη ὑπὸ τεσσάρων περιεχομένη τριγώνων ἰσοπλεύρων τε καὶ ἵσων ἀλλήλοις, ἐνὸς μὲν τοῦ ἔξ ἀρχῆς τριγώνου, τριῶν δὲ τῶν περιγραφέντων ὑπὸ τῶν λεχθεισῶν 10
 4 τριῶν εὐθείων. καὶ πάλιν ἀπὸ τετραγώνου ἐπιπέδου ἐάν τις τέσσαρας εὐθείας λογίσηται τῷ μήκει ἵσας ταῖς τοῦ τετραγώνου πλευραῖς ἐκάστην ἐκάστη πάλιν κατὰ τὸ ὑψος συννευούσας εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, πυραμὶς ἀν ἀποτελεσθείη ἀπὸ τετραγώνου βάσεως τετραγωνικῶς μειονοριζομένη, περιεχομένη δὲ ὑπὸ τεσσάρων μὲν τριγώνων ἰσοπλεύρων, 15
 5 ἐνὸς δὲ τετραγώνου τοῦ ἔξ ἀρχῆς. καὶ ἀπὸ πενταγώνου δὲ καὶ ἔξαγώνου καὶ ἐπταγώνου καὶ μέχρις οὗ βούλεται τις προχωρεῖν, τῷ αὐτῷ τρόπῳ εὐθεῖαι 20 ἰσάριθμοι ταῖς γωνίαις ἀπ' αὐτῶν τῶν γωνιῶν ἀνεγειρόμεναι καὶ εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ συννεύουσαι σημεῖον πυραμίδα ἀποκορυφοῦσιν διομαξομένην ἀπὸ πενταγώνου βάσεως ἢ ἔξαγώνου ἢ ἐπταγώνου

1. πενταγώνου βάσεως ομ. P — πενταγ.] τριγώνου 6 — 5. ἐπινοήσῃ CSH — τῷ μήκει ομ. H — 8. ὑπὸ τ. περιεχ. ομ. H — 10. παραγραφέντων G — 12. λογίσηται GP — 15. ἀν ἀποτελ. ομ. S — 16. τετραγωνικῶς ομ. H — μηνοριζ. G μνονοριζ. C — G adponit hasce figuræ:

— 17. ἰσοπλεύρων ομ. H — 20. βούλει C — προχωροῦσι H

ἢ ἀνάλογον. οὗτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἀπὸ 6
μὲν μονάδος ὡς ἀπὸ σημείου πᾶς γραμμικὸς ηὔξηθη
ἀριθμός, οἶον

$\alpha, \beta, \gamma, \delta, \varepsilon$

5 καὶ οἱ ἔξις ἐπ' ἄπειρον· ἀπ' αὐτῶν δὲ τούτων
γραμμικῶν ὅντων καὶ ἐφ' ἐν διαστατῶν πας συντε-
θέντων καὶ οὐχ ὡς ἔτυχεν οἱ πολύγωνοι καὶ ἐπί-
πεδοι ἀριθμοὶ πλάσσονται, τρίγωνοι μὲν παρὰ μη-
δένα συντεθέντων τῶν γνωμόνων, τετράγωνοι δὲ
10 παρὰ ἔνα, πεντάγωνοι δὲ παρὰ δύο καὶ ἀεὶ οὕτως.
τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ αὐτῶν τούτων τῶν ἐπιπέ- 7
δων πολυγώνων ἀριθμῶν ἐπισωρευομένων ἀλλήλοις
καὶ ὡςανεὶ ἐποικοδομουμένων αἱ ὁμογενεῖς ἑκάστῳ
πυραμίδῃς γεννῶνται, ἡ μὲν ἀπὸ τριγώνου βάσεως
15 ἀπ' αὐτῶν τῶν τριγώνων, ἡ δὲ ἀπὸ τετραγώνου
βάσεως ἀπ' αὐτῶν τῶν τετραγώνων, ἡ δὲ ἀπὸ πεν-
ταγώνου ἀπὸ τῶν πενταγώνων καὶ ἡ ἀπὸ ἔξαγώνου
ἀπὸ τῶν ἔξαγώνων καὶ τοῦτο δι' ὅλου. εἰσὶν οὖν 8
αἱ μὲν ἀπὸ τριγώνου βάσεως εὗτακτοι αὗται

20

$\alpha, \delta, \iota, \kappa, \lambda\varepsilon, \nu\varepsilon, \pi\delta$

2. γραμμικῶς GP (-ός tuerit Io. Phil. I, μς (II, λε) —
3 οἶον om. H — 6. διαστατὸν C — 8—10. τρίγωνος . . .
τετράγωνος . . . πεντάγωνος H — 11. τούτων om. H —
13. ὡς ἀν ἐπ. S — ἐπικοδομ. G ἐνοικοδ. H — 14. ἀπο-
γενν. H — 15. αὐτῶν om. S — οἱ δὲ G — 16. βάσεως
om. H — αὐτῶν om. SH — 16. 17. βάσεως . . . πεντα-
γώνου om. G — 17. καὶ ἡ . . . ἔξαγώνου om. H — 18. G
adscribit:

πρώτη πυραμίς. δευτέρα πυραμίς. [τρίτη πυραμίς. om. G]

$\frac{\alpha}{\alpha}$	$\frac{\alpha}{\alpha}$	$\frac{\alpha}{\alpha}$
$\alpha\alpha$	$\alpha\alpha$	$\alpha\alpha$
<hr/>	<hr/>	<hr/>
$\alpha\alpha\alpha$	$\alpha\alpha\alpha$	$\alpha\alpha\alpha$
$\alpha\alpha\alpha$	$\alpha\alpha\alpha$	$\alpha\alpha\alpha$
<hr/>	<hr/>	<hr/>
$\alpha\alpha\alpha\alpha$		
$\alpha\alpha\alpha\alpha$		

καὶ ἐφεξῆς, ὡν ἡ γένεσις αὐτοὶ οἱ τρίγωνοι ἀλλή- P
λοις ἐπισωρευόμενοι, πρῶτος μὲν ὁ α., εἶτα ὁ αγ., 53
εἶτα ὁ αγς, εὗτα πρὸς τούτοις ὁ ι καὶ ἐφεξῆς σὺν
τοῖς πρόσθεν ὁ ιε καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ ια καὶ ἔξῆς ὁ
κη καὶ ἐπ' ἄπειρον. δῆλον δέ, ὅτι καὶ ὁ μεῖζων 5
τῶν ἀριθμῶν κατώτατος νοεῖται, αὐτὸς γὰρ βάσις
εὑρίσκεται, ὁ δὲ εὐθὺς μετ' αὐτὸν ὑπὲρ αὐτὸν
καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον ὑπὲρ τοῦτον, ἔως ἂν ἡ μονάς
ἐπὶ τῇ κορυφῇ φανῇ καὶ ὠσανεὶ εἰς σημείον ἀπο-
μειουργίσῃ τὴν τελείωσιν τῆς πυραμίδος. 10

XIV. Ιδ. Άλι δὲ ἔξῆς πυραμίδες εἰσὶν αἱ ἀπὸ τετρα-
γώνου βάσεως ὁμοιοσχημόνως ἀνιστάμεναι ἐφ' ἐν
καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον· αὗται δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ
πλάσσονται ταῖς προλεχθείσαις τριγωνικαῖς· τοὺς
γὰρ ἀπὸ μονάδος εὐτάκτους τετραγώνους στοιχηδὸν 15
ἐκθέμενος

α, δ, θ, ις, κε, λς, μθ, ξδ, πα, ρ
καὶ τοὺς ἔξῆς πάλιν σωρηδὸν ἐπιτίθημι ἀλλήλοις
κατὰ βάθος αὐτούς, τὸν α ἐπάνω τοῦ δ, καὶ γίνεται
πυραμὶς ἡ ε ἐνεργείᾳ πρώτη ἀπὸ τετραγώνου βά- 20
σεως, δυνάμει γὰρ πρώτη καὶ ἐνταῦθα ἡ μονάς.
2 πάλιν δ' αὐτὴν ταύτην, ὡς ἔχει, τὴν πυραμίδα τὴν
ἐκ πέντε μονάδων ἐπιτίθημι ὅλην τῷ θ τετραγώνῳ

XIV. Io. Phil. rec. I, μξ, μη; rec. II, λε—λξ. — Iambl.
p. 131—138. — Boëth. II. 14. 15.

2. ἐπισορ. G — 7. εὐθὺς ὑπ' αὐτὸν H — 8. ἐκεῖνον]
καὶ add. G — 7. εἴσις [ώς H] ἀν εἰς SH — 9. ἀπομνο-
γίση C; H in mrg: δύναται καὶ οὕτως ἀπογινώσκεσθαι.
ἀπομνογίση.

XIV. 12. ἴσταμεναι S — 15. εὐτάκτως H — στιχη-
δὸν PC — 19. γίνονται C — 20. τὰ ε C — βάσεως]
πλευρὰν ἔχοντα πάντοθι [-θεν H] δυνάδα add. CH —
21. δινάμει G — πρώτη] α P — 21—(p. 103)2. δυνάμει . . .

καὶ συνίσταται μοι ἡ ιδ πυραμὶς ἀπὸ τετραγώνου βάσεως πλευρὰν ἔχουσα πάντοθι τριάδα, τῆς προτέρας δυάδα ἔχούσης τῆς ε, τῆς δὲ δυνάμει πρωτίστης μονάδα· δεῖ γὰρ καὶ ἐνθάδε τοσούτων ἑκάστην πλευρὰν ἡστινοσοῦν πυραμίδος μονάδων εἶναι, ὅσοι πέρι εἰσι τὸν ἀριθμὸν οἱ εἰς σύστασιν αὐτῆς συσσωρευθέντες πολύγωνοι. πάλιν γὰρ τὴν ιδ πυραμίδα συνόλην βάσιν ἔχουσαν τὸν δ τετράγωνον ἐπιτίθημι τῷ ίσ τετραγώνῳ καὶ ἀποτελεῖται μοι ἡ λ³ 10 πυραμὶς τρίτη κατ' ἐνέργειαν τῶν ἀπὸ τετραγώνου βάσεως οὖσα· τῇ δ' αὐτῇ τάξει καὶ ἀγωγῇ καὶ ἀπὸ πενταγώνου βάσεως καὶ ἀπὸ ἔξαγώνου καὶ ἑπταγώνου βάσεως καὶ ἐπὶ πλεῖον ἀεὶ προχωροῦντες πυραμίδας συστησόμεθα τοὺς ἀναλογοῦντας ἑκάστη⁴ 15 πολυγώνους ἐπισωρεύοντες ἀλλήλοις ἀπὸ μονάδος ἀρχόμενοι ὡς ἀπὸ ἐλαχίστου καὶ προχωροῦντες μέχρις ἀπείρου καθ' ἑκάστην. καὶ ἐκ τούτου δῆλον γίνεται, ὅτι στοιχειωδέστερα τὰ τρίγωνα· πᾶσαι γὰρ ἀπλῶς αἱ δεικνύμεναι καὶ φαινόμεναι πυραμίδες 20 ἀπὸ τῶν καθ' ἑκάστην πολυγώνων βάσεων τριγώνοις μέχρι πορφῆς περιέχονται.

βάσεως om. *H*, qui haec sola scribit: εἶτα βι πυραμὶς ὁ ιδ.
G adscribit:

α	α
$\alpha\alpha$	$\alpha\alpha$
$\alpha\alpha$	$\alpha\alpha$
<hr/>	<hr/>
$\alpha\alpha\alpha$	
$\alpha\alpha\alpha$	
<hr/>	
$\alpha\alpha\alpha$	

2. πάντοθεν *S* πανταχόθεν *H* — τριάδος *P* — 6.
 τῶν ἀριθμῶν *G* — αὐτοῦ *GP* — 7. συσωρ. *GP* ubique; σωρευθ. *S* — 8. δῆλην *H* — 9. ίσ [έξαπαιδενάτῳ] *G* — μοι om. *C* — 13. βάσεως om. *CSH* — 14. ἑκάστους *P* — 17. τούτων δὲ δ. *H* — 18. στοιχιωδ. *G* — 19. ἀπλῶς om. *S* — ὑφαινόμεναι *GH*

5   Ίνα δὲ μὴ ἀνήκοοι ὥμεν κολούρων καὶ δικολού- 54
ρων καὶ τοικολούρων πυραμίδων, ὡν τοῖς ὄνόμασιν
ἐντευξόμεθα ἐν συγγράμμασι μάλιστα τοῖς θεωρη-
ματικοῖς, ἵστεον, ὅτι, ἐὰν πυραμὶς ἀφ' ἡστινοσοῦν
βάσεως, τουτέστιν ὄντιναοῦν πολύγωνον ἔχουσα βά- 5
σιν εἴτε τρίγωνον εἴτε τετράγωνον εἴτε πεντάγωνον
εἴτε τῶν ἔξῆς τινα τῶν ὁμογενῶν πολυγώνων, κατὰ
σωρείαν αὐξηθεῖσα μὴ ἐπὶ μονάδα μειονορισθῇ, κό-
λουρος ἀπλῶς λέγεται ἐστερημένη τῆς φυσικῆς καὶ
πᾶσιν ἐπιβαλλούσης κορυφώσεως· οὐ γὰρ εἰς τὸν 10
δυνάμει πολύγωνον τὴν μονάδα τελευτῇ αὐτῇ ὡς
εἰς ἐν τι σημεῖον, ἀλλ' εἰς ἑτερον ἐνεργείᾳ, καὶ οὐ-
κέτι μονὰς κορυφή, ἀλλ' ἐπίπεδον αὐτῇ τὸ πέρας
γίνεται ἴσογώνιον τῇ βάσει· ἐὰν δὲ πρὸς τῷ μὴ εἰς
μονάδα τελευτᾷν ἔτι καὶ μὴ εἰς τὸν παρὰ τὴν μο- 15
νάδα ἐνεργείᾳ πρῶτον τελευτήσῃ, δικόλουρος λέγε-
ται ἡ τοιαύτη· ἐὰν δὲ καὶ ἔτι μὴ ἔχῃ τὸν ἐνεργείᾳ
δεύτερον πολύγωνον ἐπὶ τῷ συμπεράσματι, ἀλλὰ
μόνον τὸν ύπ' αὐτόν, τοικόλουρος κεκλήσεται καὶ
τετρακόλουρός γε, ἀν καὶ τὸν μετ' ἐκεῖνον μὴ ἔχῃ, 20
καὶ πεντακόλουρος κατὰ τὸ ἔξης καὶ ἀεὶ μέχρι²
βούλει παρεκτείνειν τὸ ὄνομα.

XIV, 5. Περὶ κολούρων SH — 1. ἀνείκοοι G —
3. θεωρητικοῖς P θεολογικοῖς S (cf. Io. Phil. rec. I, μη:
ἐπειδήπερ τοῖς τοιούτοις ὄνόμασιν, οἷα εἰκός, ἐντευξόμεθα
ἐν βιβλίοις τισὶ θεωρητικοῖς — καὶ αὐτὸς γὰρ μεγίστην
πραγματείαν θεολογικὴν τοιαύτην ἔγραψεν — εἴπωμεν οὐτ.
— rec. II, λξ: ὥστε μὴ ἀνεννοήτους ήμάς τούτων εἶναι παν-
τάπασι, φησίν, ὡς ἐπειδήπερ τοῖς τοιούτοις ὄνόμασιν ἐντευ-
ξόμεθα ἐν βιβλίοις τισὶ θεωρηματικοῖς, τουτέστι θεω-
ρηματα μαθηματικὰ περιέχουσι — καὶ αὐτὸς γὰρ ὁ Νικό-
μαχος μεγίστην πραγματείαν περὶ τούτων ἔγραψεν — εἴπω-
μεν οὐτ.) — 4. ὄστινοσοῦν G ἡντιναοῦν C — 6. εἴτε
πεντ. om. S — 7. τὸν ἔξ. P — 8. μη] καὶ G — μνονορι-
σθῇ C μειονορισθῇ S — 9. ἀπλος P — 10. ἐπιβαλλούσης P
— 15. καὶ εἰς, om. μὴ GS — 21: μέχρις οὖ PCH

ιε. Καὶ ἡ μὲν τῶν ἴσοπλεύρων στερεῶν ἀριθμῶν πυραμοειδῶν γένεσις καὶ προκοπὴ καὶ ἐπαύξησις καὶ φύσις τοιαύτη σπέρμα καὶ δίζαν ἔχουσα τοὺς πολυγώνους αὐτοὺς καὶ τὴν ἐκείνων εὔτακτον ἐπισωρείαν, ἐτέρᾳ δέ τις στερεῶν ἐτερογενῶν εὐταξία ἔστι τῶν λεγομένων κύβων, δοκίδων, πλινθίδων, σφηνίσκων, σφαιρικῶν, παραλληλεπιπέδων, τὴν τῆς προβάσεως τάξιν ἔχουσα τοιαύτην τινά. οἱ προφρασθέντες τετράγωνοι

10 α, δ, θ, ις, κε, λς, μθ, ξδ

καὶ οἱ ἔξης διχῇ ὅντες διαστατοὶ καὶ ἐν τῇ ἐπιπέδῳ σχηματογραφίᾳ μῆκος καὶ πλάτος μόνον ἔχοντες ἔτι καὶ τοίτον προσλήψουνται διάστημα καὶ ἔσονται στερεοὶ καὶ τριχῇ διαστατοί, ἐὰν τῇ ἰδίᾳ πλευρᾷ ἔκαστος πολλαπλασιασθῇ, ὁ μὲν δ δὶς β ὥν πάλιν δὶς γενόμενος, ἵνα ὄγδοος ἀποτελεσθῇ, ὁ δὲ θ τρὶς γ ὥν πάλιν τριάδι ἐπ' ἄλλο διάστημα αὐξηθῇ καὶ γένηται ὁ κξ, ὁ δὲ ις τετράκις δ ὑπάρχων πάλιν τετράδι τῇ αὐτοῦ πλευρᾷ μεριθυνθῇ καὶ γένηται ὁ 20 ξδ, καὶ οἱ ἔξης παραπλησίως μέχρι παντός. τοσού- 3

XV. Io. Phil. rec. I, μθ, ν; rec. II, λη. — Iambl. p. 137. 138. — Boëth. II. 16.

XV. 2. πυραμιδῶν P -μίδων H — γέννησις H in mrg. — 2. 3. ἐπαύξησις καὶ φύσις P ἐπαύξησις, φύσις G ἐπαυξήσεως φύσις CSH ἐπαύξησις φυσικὴ Ast — 5. Περὶ κύβων, δοκίδων, σφηνίσκων καὶ πλινθίδων H — ἐτεροων C — ἐτερογενῶν om. P — 7. σφηνίκων C — 10. ξδ om. PCH — 11. ὅντες] ἐπὶ μῆκος ἢ πλάτος add. S — 14. πλευρᾷ] πάλιν add. H — 15. πολυπλ. H διπλασιασθῇ S — δὶς] ἔκαστος S — 16. γενόμενοι C — ἀποτελεσθείη H — 16—18. ὁ δὲ θ . . . κξ om. C — 19. τῇ αὐτῇ CSH — 18. 19. ὁ κξ . . . γένηται om. P — 19. ο om. G — 20. παντὸς] κύβοι οὗτοι πάντες καλοῦνται add. C

των δὲ καὶ ἐνθάδε μονάδων αἱ πλευραὶ ἔσονται, Ρ
 ὅσωνπερ ἥσαν καὶ αἱ τῶν τετραγώνων, ἀφ' ᾧν ἐγέ- 55
 νοντο, ἑκαστος ἀφ' ἑκάστου, αἱ μὲν τοῦ η δυάδων,
 ὅσων καὶ αἱ τοῦ δ, αἱ δὲ τοῦ κξ τριάδων, ὅσων καὶ
 αἱ τοῦ θ, αἱ δὲ τοῦ ξδ τετράδων, ὅσων καὶ αἱ τοῦ 10
 ις, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς, ὥστε καὶ ἡ τῆς δυνάμει κύβου
 μονάδος πλευρὰ μονὰς ἔσται πανταχόθι, ὅσηπερ καὶ
 4 ἡ τῆς δυνάμει τετραγώνου μονάδος. καθόλου δὲ
 ἑκαστος τετράγωνος ἐν μὲν ἐπίπεδον ἔστι, γωνίας
 δὲ ἔχει τέσσαρας καὶ πλευρὰς τέσσαρας, ἑκαστος δὲ 15
 κύβος ηὐξημένος ὧν ἔξ ἑκάστου τετραγώνου τῇ ίδιᾳ
 πλευρᾷ πολυπλασιασθέντος ἐπίπεδα μὲν ἔξει πάν-
 τως ἔξ, ὧν ἑκαστον ἵσον τῷ προγόνῳ αὐτοῦ τετρα-
 γώνῳ, πλευρὰς δὲ δώδεκα, ὧν ἑκάστη ἵση καὶ μο-
 νάδων γε τῶν αὐτῶν τῇ τοῦ προγόνου τετραγώνου 20
 πλευρᾷ, γωνίας δὲ ὄκτω στερεάς, ὧν ἑκάστη περιέχε-
 ται ὑπὸ τριῶν πλευρῶν, οὐαὶ ἔστιν ἑκάστη τῶν ἐν
 τῷ προγόνῳ τετραγώνῳ.

XVI   ις. Ἐπειδὴ οὖν πάντη ἴσοι πλευροιν ἐπὶ μῆκος καὶ

XVI. Io. Phil. rec. I, να, νβ; rec. II. λθ. — Theon. 29.
 — Boëth. II. 16.

---

1. μονάδι P — 3. ἑκαστος]^{οη} ἑκάστη G -ον P — 5. αἱ πλευραὶ τοῦ θ H — 6. ὥστε] ὅθεν H — 7. πανταχόθεν P — ὅσηςπερ GSH, ὅση P ὅσηπερ C — 12. πολλαπλ. S — ἔχει H — 13. ἔξ] ἔξ P — 14—16. μονάδων γε τοσαύτων, ὅση τοῦ προγ. τετραγ. πλευρά P, μον. γε τοσαύτων, ὅσων [καὶ C] ἡ τοῦ προγ. τετρ. πλευρά CH — 17. πλευρῶν] τοιούτων [scil. γωνιῶν] Ast. sed intellegendum γραμμικῶν, non ἐπιπέδων; Io. Phil. uocem πλευρῶν hoc loco ignorauit cf. rec. I, ν: ὑπὸ γ δέ τινων· γραμμῶν δηλονότι· τίνων γὰρ ἄλλων; αἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ γωνίαι ἑκάστη ὑπὸ β γραμμῶν περιέχεται, βαθυνομένου δὲ τοῦ ἐπιπέδου πρὸς ταῖς β τῆς γωνίας γραμμαῖς καὶ γην αὐταῖς προστίθεται ἡ τοῦ βάθους. — rec. II, λη: . . . γίνεται στερεὰ γωνία περιεχομένη ὑπὸ γ εὐθειῶν. — ἐν om. P

βάθος καὶ πλάτος σχῆμα στερεὸν ὑπάρχει ὁ κύβος
καὶ ἐπὶ τὰς λεγομένας ἔξ περιστάσεις ἰσοδιάστατον,
ἀκόλουθον ἄρα ἐστίν, ἀντικεῖσθαι αὐτῷ τὸ μηδαμῆ
ἴσας ἔχον τὰς διαστάσεις ἀλλήλαις, ἀλλ' ἄνισον τὴν
5 τοῦ βάθους τῇ τοῦ πλάτους καὶ ἐκατέρᾳ τούτων τὴν
τοῦ μήκους, οἷον δὶς τρὶς τετράκις ἢ δὶς τετράκις
όκτακις ἢ τρὶς πεντάκις δωδεκάκις ἢ πατά τινα ἄλλην
ἀνισότητα τοιαύτην. τὰ δὲ τοιαῦτα στερεὰ σχήματα 2
λέγεται σκαληνὰ ἀπλῶς, ὃν πάντη τὰ διαστήματα ἄνισα
10 ἀλλήλοις ἐστί· τινὲς δὲ αὐτὰ πωλυνωνύμως σφηνίσκους
καλοῦσι, καὶ γὰρ καὶ οἱ σφῆνες ἀνισόπλευροι παν-
ταχῇ τεκτονικοί τε καὶ οἰκοδομικοί καὶ χαλκευτικοὶ
καὶ οἱ τῶν ἄλλων τεχνῶν πλάσσονται ἀπὸ ὀξυτέρου
ἄκρου διαδύνειν ἀρχόμενοι καὶ αἰεὶ μᾶλλον πλατυ-
15 νόμενοι ἀνομοίως πατὰ πάντα τὰ διαστήματα· τινὲς
δὲ τοὺς αὐτοὺς σφηνίσκους καλοῦσι, τοιοῦτος γὰρ
καὶ ὁ τῶν σφηνῶν μάλιστα ὅγκος ἀποσφιγγόμενος
κατὰ μέσον καὶ τὴν λεχθεῖσαν δμοιότητα ἐμφαίνων·
παρὰ τοῦτο εἰκὸς καὶ τὸ σφήκωμα ὀνομάσθαι,
20 ἐνθα γὰρ ἂν ἀποσφίγξῃ, τὴν τοῦ σφηκὸς ἐντομὴν
μιμεῖται· ἔτεροι δὲ τοὺς αὐτοὺς βωμίσκους προσ-
P αγορεύουσιν ἀπὸ οἰκείας εἰκόνος, οἱ γὰρ παλαιό-
56 τροποὶ βωμοί, μάλιστα δὲ ἴωνικοί, οὕτε τὸ πλάτος τῷ
βάθει οὕτε συναμφότερα τῷ μήκει ἵσα ἔχουσιν οὕτε
25 τὴν βάσιν τῇ πορφῆ, ἀλλὰ πάντη εἰσὶν ἔξηλλαγμέ-

XVI. 3. ἄρα om. S — μηδαμῶς PSH — 4. ἔχων P
— ἄνισον] ἔχον add. H — 5. 6. ἐκατέραν . . . τῇ S — 6. 7.
οἶον δὶς ε, τετράκις ε, ἢ δὶς δ, τετράκις δ, ὄκτακις δ, ἢ
τρὶς γ, πεντάκις γ, δωδεκάκις γ ἢ πατά . . P δὶς τρία τε-
τράκις ἢ δὶς δ ὄκτακις ἢ τρὶς ε δωδεκάκις C — 10. σφῆ-
ναις G — 16. σφηνίσκους καὶ σφηκ. H — 17. μάλιστα
om. S — ἀποσφιγγόμ. G ἀποσφιγγόμενοι P — 18. ἀνο-
μοιότητα H — 22. παλαιότεροι H — 25. ἔξηλλαγμ. P

3 νοι ταῖς διαστάσεσιν. ὡς οὖν ἀκροτήτων δύο κύβου τε καὶ σκαληνοῦ, τοῦ μὲν κατ' ἴσοτητα διεστῶτος, τοῦ δὲ κατ' ἀνισότητα πάντη, μέσοι εἰσὶ στερεοὶ ἀριθμοὶ οἱ λεγόμενοι παραλληλεπίπεδοι, ὅν καὶ τὰ ἐπίπεδα ἑτερομήκεις ὑπάρχουσιν ἀριθμού, ὥσπερ καὶ τῶν κύβων αὐτῶν τετράγωνοι ἀριθμοὶ ἦσαν τὰ ἐπίπεδα, ὡς ἐδείχθη.

XVII. Ιξ. Πάλιν οὖν ἄνωθεν ἑτερομήκης ἀριθμὸς λέγεται, οὗ ἐπιπέδως σχηματογραφηθέντος τετράπλευρος μὲν καὶ τετραγώνιος γίνεται ἡ καταγραφή, οὐδὲν μὴν ἵσαι ἀλλήλαις αἱ πλευραὶ οὐδὲ τὸ μῆκος τῆς πλάτει ἵσον, ἀλλὰ παρὰ μονάδα, οἷον

ὅ β., ὁ σ., ὁ ιβ., ὁ κ., ὁ λ., ὁ μβ.
καὶ οἱ ἔξης· ἀν γὰρ αὐτοὺς ἐπιπέδως διαγράφῃ τις,
πάντως οὕτω ποιήσει.

ἀπαξ β β, δὶς γ σ, τρὶς δ ιβ
καὶ τοὺς ἔξης ἀναλόγως·

τετράκις ε, πεντάκις σ, ἔξακις ζ, ἑπτάκις η
καὶ ἐπ' ἄπειρον, μόνον ἵνα μονάδι μείζων ἡ ἑτέρα πλευρὰ τῆς λοιπῆς ἦ, ἀλλῷ δὲ μηδενὶ ἀριθμῷ. ἐὰν δὲ ἄλλως παρὰ τὴν μονάδα διαφέρωσιν ἀλλήλων αἱ πλευραὶ, οἷον δυάδι, τριάδι, τετράδι ἢ ἐφεξῆς, ὡς τὰ

δὶς δ ἢ τρὶς σ ἢ τετράκις η

XVII. Io. Phil. rec. I, νγ—νξ; rec. II, μ—μβ. — Iambl. p. 102 seq. — Theon. 24. 29. — Boëth. II. 17—20.

3. πάντη om. S

XVII. Περὶ ἑτερομήκους GP — 8. ἑτερομήκις G — 10. τετράγωνος C — 14. διαγράφει P — 15. οὕτω om. S — 16. β . . σ . . ιβ om. H — 17. ἀνάλογον H — 18. ε, πεντ. om. P — 20. οὐδενὶ SH — 21. ἄλλως] ἄλλῳ H — 22. δυάδι ἢ τρ. ἢ τετρ. SH — 24. τρὶς η, GPH cf. XVIII, 2.

ἡ ὅπως ποτὲ οὖν ἔτερως, οὐκέτι κυρίως ὁ τοιοῦτος ἔτερομήκης αληθήσεται, ἀλλὰ προμήκης· ἔτερον γὰρ καὶ ἔτερότητα οἱ παλαιοὶ οἱ περὶ τε Πυθαγόραν καὶ τοὺς ἐκείνου διαδόχους πυθμενικῶς ἐν τῇ δυάδι ἐθεώρουν, ταυτὸν δὲ καὶ ταυτότητα ἐν τῇ μονάδι, ὡς ἐν δυσὶν ἀρχαῖς τῶν ὅλων· εὑρίσκονται δὲ αὗται μονάδι μόνον· ἀλλήλων διαφέρουσαι, ὥστε καὶ τὸ ἔτερον σπερματικῶς μονάδι ἔτερόν ἐστι καὶ οὐκ ἄλλῳ ἀριθμῷ· διόπερ καὶ συνήθως ἐπὶ δυοῖν, ἀλλ’ οὐκ ἐπὶ πλειόνων τὸ ἔτερον λέγεται παρὰ τοῖς ὁρθῶς διαλεγομένοις. ἀλλὰ μὴν καὶ μονάδι μὲν εἰδοποιεῖσθαι ἀπεδείχθη ὁ περισσὸς πᾶς ἀριθμός, δυάδι δὲ ὁ ἄρτιος πᾶς· ὅθεν εἰκότως τὸν μὲν περισσὸν τῆς ταυτοῦ φύσεως ἐροῦμεν μετέχειν, τὸν δὲ ἄρτιον τῆς θατέρου, καὶ γὰρ δὴ καὶ κατὰ σωρείαν ἐκατέρου ἀποτελοῦνται φύσει, ἀλλ’ οὐχ ἡμῶν θεμένων, τῇ μὲν τοῦ ἀπὸ μονάδος περισσοῦ ἐπ’ ἀπειρον ἡ τετραγώνων φύσις, τῇ δὲ τοῦ ἀπὸ δυάδος ἄρτιον ἐπ’ ἀπειρον ἡ τῶν ἔτερομηκῶν. πᾶσα ἄρα ἀνάγκη, τὸν μὲν τετράγωνον οἰεσθαι πάλιν τῆς ταυτοῦ φύσεως μετέχειν· τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον καὶ ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον καὶ ἐν ἴσοτητι κείμενον αἱ πλευραὶ αὐτοῦ ἀποδεικνύουσι πρὸς ἑαυτάς, τὸν δὲ ἔτερομήκη τῆς θατέρου· ὃν γὰρ μονὰς πρὸς δυάδα τρόπον παρήλλαγκται μονάδι μόνῃ διαφέρουσα, τοῦτον καὶ παντὸς ἔτερομήκους αἱ πλευραὶ πρὸς ἀλλήλας διαλλάσσου-

15

2. ἔτερομήκες *G* — προμήκης *G* — 5. 6. ὡς . . . μονάδι
om. *P* — 6. δυσὶν] δισσαῖς *CS* — 9. ἐπὶ δυ.] ἐστὶ δυ. *H*
— 12. ὁ περισσὸς om. *H* — ὁ αὐτεἶστος om. *GH* — 13.
τῆς τοῦ ταυτοῦ S — 17. τετραγώνον *P* — 20. αὐτοῦ *P* —
μετέχειν] εἶναι *SH* — 25. μόνον *S* — τοῦτο *P* τοῦτο *S*
— παντὸς] παντὶ *G* τοῦ *S*

σιν, ἡ ἐτέρα τῆς ἐτέρας μονάδι μόνον διαφέρουσα· οἶον ἐκκειμένου μοι τοῦ ἀπὸ μονάδος συνεχοῦς ἔξῆς ἀριθμοῦ ἐκλεξάμενος ἵδια μὲν τοὺς περισσοὺς τάσσω ἐν ἐνὶ στίχῳ, ἵδια δὲ τοὺς ἀρτίους ἐν ἐτέρῳ, καὶ γίνονται μοι δύο στίχοι τοιοῦτοι.

α, γ, ε, ζ, θ, ια, ιγ, ιε, ιζ, ιθ, κα, κγ, κε, κζ.

β, δ, σ, η, ι, ιβ, ιδ, ις, ιη, κ, κβ, κδ, κζ, κη.

4 ἀρχὴ μὲν οὖν τοῦ τῶν περισσῶν στίχου ἡ μονὰς διογενῆς τε οὖσα καὶ τὴν τοῦ ταυτοῦ φύσιν ἔχουσα· διὸ οὕτε ἐάν τε ἑαυτὴν πολυπλασιάσῃ ἐπιπέδως ἡ 10 στερεῶς, ἐτεροιοῦται οὕτε ἄλλον δοντιναοῦν ἔξιστησι τοῦ ἔξ ἀρχῆς, ἄλλὰ τηρεῖ αὐτὸν ἐν ταυτῷ· τὸ δὲ 5 τοιοῦτον περὶ ἄλλον ἀριθμὸν εὑρεῖν ἀδύνατον. τοῦ δ' ἄλλου στίχου ἀρχεῖ ἡ δυάς διογενῆς αὐτῷ οὖσα καὶ ἐτερότητος καταρχική· εἴτε γὰρ ἑαυτὴν εἴτε 15 ἄλλον πολυπλασιάσειν, ἔκστασιν ποιεῖ, οἷον

δὶς β, δὶς γ.

6 Ὄταν δὲ ἡ

ὄκτακις η δὶς ἡ τρίς,

τὰ τοιαῦτα στερεὰ σχήματα πλινθίδες λέγονται ἱσά- 20 κις ἴσοι ἐλαττονάκις· ἐάν δὲ καὶ μείζονα τὰ ὕψη τῷ τετραγώνῳ προσγένηται, δοκίδες οἱ τοιοῦτοι ἀριθμοὶ λέγονται, οἷον

τρὶς γ ἐπτάκις ἡ ὄκτακις ἡ ἐνάκις

2. μοι om. P, ἡμὲν SH — συνεχῶς H, om. C — 4. τάσσων S — 5. δύο om. S — τοιοῦτοι CSH — 8. ἀρχεῖ P — 9. τὴν τοῦ αὐτοῦ P τὴν ταυτοῦ S — 10. διόπερ H — ἐάν τε om. CH — αὐτὴν H — πολυπλασιάσασα CH — 11. ἐτεροιοῦται P — 12. τοῦ ἔξ ἀρχ.] τῆς ἀρχ. H — 14. ἄλλον] ἐτέρον S — ἀρχὴ S — 15. ἑαυτὸν GP — 16. ἄλλην H — 18. ἡ om. SH — 21. 22. τῶν τετραγώνων SH — 22. γένηται S προσγέν. H — 24—(p. 111) 1. ἐπτάκις . . . μόνον] τετράκις ἡ πεντάκις ἡ ἔξάκις η ἐπτάκις ἡ δσακισοῦν μόριον ὑπερβ. S — 24. ἐννάκις P ἐννεάκις CH

ἡ ὁσακισοῦν μόνον ὑπερβαλλόντως· ἔστι δὲ δοκὶς
ἀριθμὸς ἵσακις ἵσος μειζονάκις· οἱ δέ γε σφη-
νίσκοι ἡδαν ἀνισάκις ἀνιδοι ἀνισάκις καὶ οἱ πύβοι
ἵσακις ἵσοι ἵσακις. αὐτῶν δὲ τῶν κύβων ὅσοι πρὸς 7
5 τῷ ἵσακις ἰδοι ἵσακις εἶναι ἔτι ἔχουντι καὶ τὸ αἰεὶ^P
καταλήγειν κατὰ πᾶσαν πολυπλασίασιν εἰς τὸ αὐτό,
ἀφ' οὗπερ ἥρξαντο, σφαιρικοὶ καλοῦνται, οἱ δ'
58 αὐτοὶ καὶ ἀποκαταστατικοί, ὥσπερ ἀμέλει ὁ ἀπὸ τῆς
ε πλευρᾶς καὶ ὁ ἀπὸ τῆς σ· ὁσας γὰρ ἀν αὐξήσε-
10 σιν αὐξήσω τούτων ἐκάτερον, εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρα-
σμα ἀεὶ τελευτήσει πάντως, ὁ μὲν ἀπὸ τοὺς εἰς
αὐτὸ τὸ σ, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ε εἰς αὐτὸ τὸ ε· οἷον πεν-
τάκις ε εἰς τὸ ε τελευτήσει καὶ τοῦτο πεντάκις καὶ
εὶ δέοι πάλιν πεντάκις τοῦτο καὶ μέχροις ἀπείρον
15 ἐτέρα τις τελευτὴ οὐχ εὑρεθήσεται, πλὴν εὶ μὴ ἡ ε,
καὶ ἀπὸ τοῦ σ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ σ καὶ ἄλλη οὐδε-
μία· ὥστε καὶ ἡ μονὰς δυνάμει σφαιρική ἔστι καὶ
ἀποκαταστατική, τὸ γὰρ αὐτὸ πάσχει τοῦτο, ὡς
εἰκός, πάθος τὸ περὶ τὰς σφαίρας καὶ τοὺς κύκλους.
20 ἐκείνων γὰρ ἐκάτερον, ὅθεν ἀρχεται, ἐκεῖ καὶ τε-
λευτῇ περικυκλούμενον καὶ περιστρεφόμενον. ὡς
καὶ οἱ λεγθέντες οὗτοι ἀριθμοὶ μονώτατοι τῶν ἄλλων
τῶν ἵσακις ἵσων καταστρέφουσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν,

2. ἵσον P — 5. τῷ] τὸ G — ἔτι] εἰ add. H — 6.
πολυπλάσιον P — 9. ὁσαὶ P — ἀν om. H — 12. 13. πεντ.
ε] κε add. S — 13. 14. καὶ τοῦτο . . . τοῦτο] καὶ τοῦτο
πάλιν πεντάκις εἰς τὸ αὐτὸ τελευτήσει καὶ πάλιν τοῦτο
πεντάκις καὶ εὶ δέοι πάλιν πεντάκις τοῦτο καὶ μέχρ. C καὶ
πάλ. τοῦτον πεντάκ. καὶ εὶς τὸν αὐτὸν τελευτήσει πάλιν ως
καὶ μέχρ. S καὶ τοῦ πεντ. πάλ. ως εἰς τὸ αὐτὸ τελ. καὶ
πάλ. τοῦ πεντάκις καὶ μέχρ. H — 14. τοῦτο scripsi pro ε (GP)
— 15. εἰ μὴ om. S ὁ ε CH — 16. ὁ σ C — 19. τὸ παρὰ P
τῷ περὶ C — 23. ἵσων καὶ εἰς, om. καταστρέφουσιν P —
εἰς . . . ἀρχὴν] εἰς τοὺς αὐτοὺς S

ὅθεν ἡρξαντο, κατὰ πάσας τὰς αὐξήσεις· ἀλλ' ἂν μὲν ἐπιπέδως δυσὶ διαστήμασι προκόψωσι, πυκλικοὶ λέγονται, ὡς ὁ

α, ιε, λς

ἐκ τοῦ ἄπαξ α καὶ τοῦ πεντάκις ε καὶ τοῦ ἔξακις σ· 5
ἔὰν δὲ τοία διαστήματα ἔχωσιν ἢ ἐπὶ πλέον τούτων πολλαπλασιασθῶσι, σφαιρικοὶ στερεοὶ λέγονται,
ώς ὁ

α, ρηε, σις

ἢ ἄλλως

10

α, χμε, ασης.

XVIII ιη. Καὶ περὶ μὲν στερεῶν ἀριθμῶν ἴκανὰ ἐν τῷ παρόντι καὶ ταῦτα· ἐπεὶ δὲ ἀρχὰς τῶν ὅλων οἱ τε φυσικοὶ καὶ οἱ ἐκ τῶν μαθημάτων ὁρμάμενοι τὸ ταυτὸν καὶ τὸ ἔτερον λέγουσιν, ἀπεδείχθη δὲ τὸ ταυτὸν μὲν ὑπάρχοντα ή μονὰς καὶ οἱ κατὰ εἰδοποίησιν αὐτῆς περισσοί, πολὺ δὲ μᾶλλον οἱ ἐκ τούτων συσσωρευμένων συνιστάμενοι τετράγωνοι ὡς ἂν δὴ ἰσότητος ἐν ταῖς πλευραῖς μετέχοντες, ἔτερον δὲ δυάς τε καὶ ὁ ὑπὸ ταύτης εἰδοποιούμενος πᾶς ἄρ- 20 τιος, μάλιστα δὲ οἱ ὑπὸ τούτων συσσωρευμένων συνιστάμενοι ἔτεροι μήκεις διὰ τὸ πρώτης ἀνισότητος

XVIII. Io. Phil. rec. I, νη; rec. II, μγ, μδ. — Iambl.
p. 102 seq. — Theon. 12—14. 17. 21. — Boëth. II, 21. 22.

---

2. πύκλοι *S* — 6. τοῦτον *P* — 7. πολυπλ. *SH* —
σφαιρικοὶ] τότε praemittit *S* — 10. ἄλλως] πάλιν *S*

οἱ

XVIII. 13. ὅλων] ὄντων *C* — 16. ει *G* — 17. αὐτῆς]
ἀριθμοὶ add. *H* — 18. συνιστάμενοι om. *S* — 19. ἰσότητα
G — 20. εἰδοποιούμενοι ἄρτιοι *S* — 21. τούτων] -ῳ *P*
-ον *H* — σωρευμένων *S* -ον *H* — 22. διὰ τὸ καὶ τῆς
πρώτης ἀνισ. *S* διὰ τὸ πρώτως τῆς ἀνισ. *C*

καὶ ἐτερότητος ἐν τῇ τῶν πλευρῶν διαφορᾷ μετέχειν,
ἢ τοῦτο ἀποδεικτέον ἀναγκαιότατα, πῶς ἐν ἀμφο-
τέροις τούτοις ὡς ἐν ἀρχαῖς καὶ σπέρμασι δυνάμει
πάντα τὰ τοῦ ἀριθμοῦ ἴδιωματα προουπόκειται εἰ-
5 δῶν τε αὐτοῦ καὶ ὑποδιαιρέσεων σχέσεών τε πασῶν
καὶ πολυγάνων καὶ τῶν παραπλησίων. πρότερον δὲ 2
διασταλτέον ἡμῖν, ἢ διαφέρει προμήκης ἀριθμὸς ἐτε-
ρ προμήκους· ἐτερομήκης μὲν γάρ ἔστιν, ὡς προελέ-
59 χθη, ὁ γινόμενος ὑπὸ ἀριθμοῦ τὸν μονάδι ἔαυτοῦ
10 μείζονα πολυπλασιάσαντος, οἷον

ὅς ὑπὸ τοῦ δὶς γ,

οἱ τοῦ τρὶς δ,

προμήκης δέ ἔστιν ὁ ὑπὸ δύο μὲν ἀριθμῶν διαφέ-
ρούντων ὅμοίως καὶ αὐτὸς γινόμενος, οὐ μὴν μονάδι
15 γε, ἀλλὰ μείζονί τινι ἀριθμῷ, οἷον

δὶς δ, τρὶς 5, τετράκις η,

καὶ οἱ παραπλήσιοι τῷ μήκει προπεπτωκότες τρόπον
τινὰ καὶ ὑπερβεβηκότες τὴν τῆς μονάδος διαφοράν.
οὐκοῦν ὅτι μὲν οἱ τετράγωνοι ὑπό τινων ἀριθμῶν 3
20 ἴδιῳ μήκει μηκυνθέντων γίνονται, ταυτὸν ἔχοντες
τὸ μῆκος τῷ πλάτει, ἴδιομήκεις ἀν κυρίως καὶ ταυ-
τομήκεις λέγοντο, οἷον

δὶς β, τρὶς γ, τετράκις δ

καὶ οἱ ἐφεξῆς· εἰ δὲ τοῦτο, ἐπιδεικτικοὶ πάντως ταυ-
25 τότητος καὶ ἵσότητος, διόπερ ὠρισμένοι τε καὶ πε-
ραίνοντες· τὸ γάρ ἵσον καὶ τὸ ταυτὸν ἐνὶ τρόπῳ

1. πλευρῶν] παλαιῶν *S* — 2. ἀναγκαιότ. ομ. *S* — 7. ἡμῖν
ομ. *SH* — 3. τίνι *S* — 8. ἐτερομήκεις μὲν *G* — 9. τοῦ
μον. *H* — 10. πολλαπλ. *H* — 13. ἔστιν ομ. *SH* — 19.
ἀριθμῶν ομ. *S* — 20. γίνεται *C* — τὸ αὐτὸ *H* — 21.
πλάτος τῷ μήκει *SH* — ἴδιωμήκ. *G* — 22. οἶον ομ. *H* —
24. ἐπιδεικτικοὶ *SH* — 26. τὸ αὐτὸ *H*

καὶ ὡρισμένω τοιοῦτον· ὅτι δὲ καὶ οἱ ἐτερομήκεις ἀριθμοὶ οὐκ ἰδίω μήκει, ἀλλ᾽ ἐτέρου μηκυνθέντος ἀποτελοῦνται, ἐτερομήκεις τε διὰ τοῦτο καὶ ἐτερό-
τητος ἐπιδεκτικοὶ ἀπειρίας τε καὶ ἀօριστίας. τῇ δὲ
ἄρα διχοστατεῖ καὶ διανενέμηται καὶ ἐναντία ἀλλή-
λοις φαίνεται τά τε τοῦ ἀριθμοῦ πάντα καὶ τὰ ἐν
κόσμῳ πρὸς ταῦτα ἀποτελεσθέντα καὶ παλῶς οἱ
παλαιοὶ φυσιολογεῖν ἀρχόμενοι τὴν πρώτην διαι-
ρεσιν τῆς κοσμοποίίας ταύτῃ ποιοῦνται. Πλά-
των μὲν τῆς ταυτοῦ φύσεως καὶ τῆς θατέρου¹⁰
ὄνομάζων καὶ πάλιν τῆς ἀμερίστου καὶ ἀεὶ²
κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχούσης οὐσίας τῆς τε αὖ μερι-
στῆς γινομένης, Φιλόλαος δὲ ἀναγκαῖον τὰ ἔόντα
πάντα εἶμεν ἥτοι ἀπειρα ἥ περαιώνοντα ἥ περαι-
νοντα ἄμα καὶ ἀπειρα, ὅπερ μᾶλλον συγκατατίθε-
ται εἶναι, ἐκ περαιώντων ἄμα καὶ ἀπείρων συνε-
στάναι τὸν κόσμον, κατ' εἰκόνα δηλονότι τοῦ
ἀριθμοῦ· καὶ γὰρ οὗτος σύμπας ἐκ μονάδος καὶ
δυάδος σύγκειται ἀρτίου τε καὶ περιττοῦ, ἢ δὴ ἴσο-
τητός τε καὶ ἀνισότητος ἐμφαντικὰ ταυτότητός τε²⁰
καὶ ἐτερότητος περαιώνοντός τε καὶ ἀπείρου ὡρι-
σμένου τε καὶ ἀօριστου.

XIX. ιθ. "Ινα δὲ καὶ ἐναργῶς πεισθῶμεν περὶ τῶν
λεγομένων, ὅτι ἄρα ἐκ μαχομένων καὶ ἐναντίων

XIX. Io. Phil. rec. I, νθ—ξδ; rec. II, με. μς. — Iambl.
p. 102 seq. — Boëth. II. 22. 23.

1. ὅτι δὲ καὶ] ἔτι δὲ CH — 2. ἐτέρῳ S — 3. τῇ δὲ]
ἥ δὲ P οὗτως H — 9. κοσμοποίίας G — ταύτην Ast. —
Πλάτων] cf. Tim. VIII (p. 35 A) — 13. Φιλόλαος] cf. Stob.
Eclog. phys. I. p. 454 Heer. — ἀνάγκη H — ἔόντα om. G
δυτα S — 14. πάντα om. P, omnia quae sunt Boëth. II. 22
— εἰςεν] εἶναι P ἥμεν C m. 2. εἰ μὲν H ἔμμεναι Γ —
18. οὗτως G — ἀπας S — 20. ἐμφαν//τικά G ἐνφαντικά H
XIX. 24. μαχομένου καὶ ἐναντίον S

συνέστη τὰ ὄντα καὶ εἰκότως ἀρμονίαν ὑπεδέξατο
 (ἀρμονία δὲ πάντως ἐξ ἐναντίων γίνεται· ἔστι γὰρ
 P ἀρμονία πολυμιγέων ἔνωσις καὶ δίχα φρουρεόντων
 60 συμφρόνησις), ἐκθώμεθα ἐν δυσὶ παραλλήλοις ἐπὶ
 5 μῆκος στίχοις μηκέτι ίδιᾳ ἀρτίους ἀπὸ δυάδος καὶ
 περισσοὺς ἀπὸ μονάδος, ὡς πρὸ μικροῦ, ἀλλὰ τοὺς
 ἐξ αὐτῶν τούτων συσσωρευθέντων αὐτοῖς ἀποτελε-
 σθέντας, τετραγώνους μὲν ἀπὸ περισσῶν, ἐτερομή-
 κεις δὲ ἀπὸ ἀρτίων· ἐνατενίζοντες γὰρ τῇ ἐκθέσει
 10 αὐτῶν θαυμάσομεν τὴν φιλαλληλίαν καὶ τὸ συλλη-
 πτικὸν ἀλλήλοις εἰς τὸ ἀπογεννᾶν τὰ λοιπὰ καὶ
 ἐκτελεῖν, ἵνα εἰκότως ἐπινοῶμεν καὶ ἐν τῇ τῶν
 δλῶν φύσει ἐντεῦθέν ποθεν τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τῆς
 κοσμικῆς προνοίας συντελεῖσθαι. ἔστωσαν οὖν οἱ 2
 15 δύο στίχοι τοιοῦτοι·

ὅ μὲν τῶν τετραγώνων ἀπὸ μονάδος

α, δ, θ, ις, υε, λς, μθ, ξδ, πα, ρ, ρκα, ρμδ,
 ρξθ, ρις, σκε·

ὅ δὲ τῶν ἐτερομηκῶν ἀπὸ δυάδος ἀρχόμενος καὶ
 20 αὐτὸς οὕτως·

β, σ, ιβ, κ, λ, μβ, νς, οβ, ι, ρι, ρλβ, ρνς, ρπβ,
 σι, σμ.

πρῶτου μὲν οὖν πρῶτος πρῶτου πυθμὴν πολλα- 3
 πλάσιος, δεύτερος δὲ δευτέρου ἡμιόλιος, τρίτος δὲ
 25 τρίτου ἐπίτριτος, τέταρτος δὲ τετάρτου ἐπιτέταρτος,

4. σύμφρασις GP συμφρόνασις CG συμφρόνησις SH (Theo Smyrn. I. p. 15) *dissentientium consensio* Boëth. II, 22 (cf. Boeckh, Philol. p. 61.) — 4. 5. ἐπὶ μῆκος] ἐπιμήκης S -εις H — 6. πρὸ μικροῦ] πρὶν S — 7. τούτων] τοιοῦτων P τοντέ-
 στι S — αὐτοῖς] -ῶν S — 10. θαυμάζομεν P — φιλα-
 δελφίαν C amicitiam Boëth. II, 23 — 12. καὶ ἐν] καὶ om. G — 13. ποθεν om. H — 14. συντελεῖται H — 19. 20. ἀρ-
 χόμ. . . . οὕτως om. C — 23. πρῶτος om. S — 25. τρίτου]
 -ον G — τετάρτου] -ον G

εἶτα ἐπίπεμπτος καὶ ἔφεκτος καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον ἀναλόγως· διαφοραὶ δὲ αὐτῶν προκόψουσι κατὰ τὸν συνεχῆ ἀπὸ μονάδος ἀριθμού, μονὰς μὲν τῶν πρώτων, δυὰς δὲ τῶν δευτέρων, τριὰς δὲ τῶν τρίτων καὶ ἀεὶ οὕτως· εἶτα δὲ ἐὰν ἀρξάμενος ὁ τῶν τετρα- 5 γώνων δεύτερος συγκρίνηται κατὰ δυασμὸν τῷ πρώτῳ τῶν ἑτερομηκῶν καὶ ὁ τρίτος δευτέρῳ καὶ ὁ τέταρτος τρίτῳ καὶ ἀκολούθως οἱ λοιποί, τοὺς αὐτοὺς ἀπαραλλάκτους λόγους διατηρήσουσι τοῖς πρόσθεν, αἱ δὲ διαφοραὶ οὐκέτι ἀπὸ μονάδος, ἀλλ' ἀπὸ 10 δυάδος ἀρξονται προχωρεῖν αἱ αὐταί, καὶ κατὰ πρόβασιν δὲ ἐν τῇ προτέρᾳ συγκρίσει πρῶτος μὲν πρώτου πρῶτον πυθμένα πολλαπλάσιον ἔξει, δεύτερος δὲ δευτέρου δεύτερον ἀπὸ πυθμένος ἡμιόλιον, τρίτος δὲ τρίτου τρίτον ἀπὸ πυθμένος ἐπίτριτον, καὶ 15 4 παραπλησίως προκόψουσιν οἱ ἔξῆς. ἔτι δὲ οἱ μὲν τετράγωνοι πρὸς ἑαυτοὺς διαφορὰς τοὺς περισσούς μόνον ἔχουσιν, οἱ δὲ ἑτερομήκεις τοὺς ἀρτίους· ἀν δὲ καὶ τὸν πρῶτον ἑτερομήκη μέσον ἀμφοτέρων τῶν πρώτων τετραγώνων θῶμεν, τὸν δὲ δεύτερον τῶν 20 ἔξῆς, τὸν δὲ τρίτον τῶν μετ' αὐτούς, τὸν τέταρτον δὲ τῶν ἐφεξῆς, τούτοις ὀφθήσονται εὐτακτότεραι αἱ P σχέσεις ἐν τρισὶν ὅροις· ἦν γὰρ ὁ δ πρὸς τὸν β 61 σχέσιν ἔχει, οὕτως ὁ β πρὸς μονάδα, καὶ ἦν ὁ θ

5. εἶτα δὲ] ἔπειτα S — ἐὰν ἀρξ.] ἐναρξάμ. P —
 6. δεύτερος] -α G — 7. δευτέρῳ] β P — 9. λόγους om. P —
 13. πρῶτον om. S — 14. δεύτερον πυθμένα GP —
 τρίτος δὲ om. H — 17. διαφορὰν H — 18. μόνους C —
 21. μετὰ τούτους H — 23 — (p. 117) 4. ὅροις . . . μείζων
 om. S — 23. 24. ἦν . . . μονάδα] ἦν ὁ πρῶτος πρὸς τὸν δεύ-
 τερον σχ. ἔχ., οὕτως ὁ β πρὸς τὸν δ G ἦν ὁ δεύτερος πρὸς
 τὸν πρῶτον σχ. ἔχ., οὕτως ὁ δεύτερος πρὸς τὸν τρίτον P
 ἦν ὁ πρῶτος πρὸς τὸν δεύτερον σχ. ἔχ., ταύτην καὶ ὁ δεύτερος
 πρὸς τὸν τέταρτον H. codicis C lectionem, quam ταύτην in οὐ-
 τως mutato recepi, tuetur Io. Phil. I, §β (II, μς).

πρὸς τὸν σ ἡμιολίως, οὕτως δὲ σ πρὸς τὸν δ, καὶ ἦν δὲ ισ πρὸς τὸν ιβ, οὕτως δὲ ιβ πρὸς τὸν θ, καὶ τοῦτο ἐφεξῆς τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν λόγων προκοπτόντων εὐτάκτως· ὡς γὰρ δὲ μείζων πρὸς τὸν μέσον, οὕτως δὲ μέσος πρὸς τὸν ἐλάχιστον ἔσται, καὶ οὐ τῷ αὐτῷ λόγῳ, ἀλλὰ ποικίλῳ ἀεὶ κατὰ προκοπήν· καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν συξιγιῶν τὸ ὑπό-ἴσον τῷ ἀπό- καὶ ἔπαιξ τὰ ἄκρα σὺν δἰς τῷ μέσῳ ἐναλλάξ τετράγωνον πάντως ποιήσει καὶ τὸ πάντων τούτων γλαφυρώτατον, ἐξ ἀμφοτέρων συντιθεμένων τριγώνων γένεσις εὔτακτος γίνεται σημαίνουσα, ὡς τῆς τῶν πάντων ἀρχῆς ἀρχικωτέρα ἡ τούτων φύσις, α καὶ β, καὶ β καὶ δ, καὶ δ καὶ σ, καὶ σ καὶ θ, καὶ θ καὶ ιβ, καὶ ιβ καὶ ις, καὶ ις καὶ κ, καὶ ἀεὶ οὕτως οἱ τῶν πολυγώνων γεννητικοὶ τρίγωνοι γίνονται.

κ. "Ετι δὲ καὶ πᾶς τετράγωνος προσλαβὼν τὴν XX ἑαυτοῦ πλευρὰν ἐτερομήκης γίνεται ἡ νὴ Δι' ἀφαιρεθεὶς τὴν ἑαυτοῦ πλευράν· οὕτως καὶ τὸ ἐτερον καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖον καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον νοεῖται τοῦ ταυτοῦ, εἶπερ κατὰ πρόσθεσιν καὶ ἀφαίρεσιν συντελεῖται, καθά καὶ τοῦ ἀνίσου τὰ δύο εἴδη τό τε μείζον καὶ τὸ ἔλαττον κατὰ πρόσθεσιν ἡ ἀφαίρεσιν προσγινομένη τῷ ίσῳ τὴν γένεσιν λαμβάνει. Ικα-

---

XX. Io. Phil. rec. I, ξε—ξξ; rec. II, μς, μξ. — Iambl. p. 102 seq. — Boëth. II. 24—29.

6. ποικίλων P ποικίλως Io. Phil. I, ξβ — ἀεὶ om. H
— 8. συνδεὶς P συνθεὶς S — ἐναλλάξ om. C — 9. ποιήσεις S — γλαφυρώτερον SH — 10. συντιθεμένων] τετραγώνον καὶ ἐτερομήκοντος add. H — 12—14. αβ καὶ βδ ητλ. S — 13. καὶ δ om. G — 14. κ] καὶ κ καὶ κε add. H

XX. 19. νοεῖται] θεωρεῖται H in mrg. — 19. 20. τοῦ αὐτοῦ GP — 20. καθὸ S — 22. τὸ om. GP

νὸν καὶ τοῦτο τεκμήριον τοῦ ταυτότητος καὶ ἐτερότητος μετέχειν τὰ εἰδη ἀμφότερα, ἐτερότητος μὲν ἀορίστως, ταυτότητος δὲ ὁρισμένως, γενικῶς μὲν μονάδα καὶ δυάδα, ὑποβεβηκότως δὲ περισσὸν μὲν ταυτότητος διὰ τὸ μονάδι ὄμοιγενὲς εἶναι, ἄρτιον δὲ 5 ζ ἐτερότητος διὰ τὸ δυάδι. καὶ ἔτι ἐκδηλότερον, τετράγωνον μὲν διὰ τὸ σύνθεσιν περισσοῦ εἶναι ταυτότητι συγγενῆ ὑπάρχειν, ἐτερομήκη δὲ διὰ τὸ ἀρτίου ἐτερότητι· καὶ γὰρ καὶ ὡς φιλάλληλα ἐν τοῖς δυσὶ στίχοις μεταδιδόασιν ἀλλήλοις τὰ δύο εἰδη 10 ταῦτα παρὰ μέρος τῶν αὐτῶν διαφορῶν, εἰ μὴ καὶ τῶν αὐτῶν λόγων, καὶ ἀνάπταλιν τῶν αὐτῶν λόγων, εἰ μὴ καὶ τῶν αὐτῶν διαφορῶν· ὃ γὰρ μεταξὺ τοῦ δ καὶ τοῦ β διπλασίως, τοῦτο ἐπιμορίως μεταξὺ τοῦ 14 Σ καὶ τοῦ δ, καὶ πάλιν ὃ μεταξὺ τοῦ Θ καὶ Σ ἡμιο- πλίως, τοῦτο μεταξὺ τοῦ ιβ καὶ Θ ἐπιτρίτως, καὶ ἀεὶ 62 οὗτως· καὶ ὃ ποιότητι ταυτόν, ποσότητι ἐτερον, καὶ 4 τούναντίον ὃ ποσότητι ταυτόν, ποιότητι ἐτερον. καὶ πάλιν, ὅτι ἀναγκαίως κατὰ πάσας τὰς σχέσεις ἡ αὐτὴ διαφορὰ τῶν δύο δρῶν μονάδι ἐξηλλαγμένως 20 μέρος λεχθήσεται, τοῦ μὲν ἥμισυ, τοῦ δὲ τρίτου ὑπάρχουσα, ἢ τοῦ μὲν τρίτου, τοῦ δὲ τέταρτου, ἢ ἄλλως τοῦ μὲν τέταρτου, τοῦ δὲ πέμπτου, καὶ ἐφεξῆς οὕτως. ὃ δὲ μάλιστα βεβαιώσει, ταυτότητος αἰτιώτατον εἶναι τὸ περισσόν, οὐδέποτε δὲ τὸ ἄρ- 25 τιον, ἐκεῖνο παραδεικτέον ἐν πάσῃ ἀπὸ μονάδος ἀναλόγῳ ἐκθέσει, οἷον διπλασίῳ μὲν

α, β, δ, η, ις, λβ, ξδ, ρη, συς,

5. ὄμοιγενῆ C — 10. μεταδιδωσιν CH — 17. 18. οὐάκ τοῦ ἐναντίον H, S superscr. — 25. τὸν περ. ... ἄρτ. P τὸν περ. ... τὸν ἄρτ. C — 26. ἀναλόγως C ἀνάλογον H — 27. διπλασίᾳ H

τριπλασίω δὲ

α, γ, θ, κξ, πα, σμγ, ψκθ, βρπξ
καὶ μέχρι οὗ βούλει, πάντας εύρησεις ἐξ ἀνάγκης τοὺς
ἐν περισσαῖς χώραις τετραγώνους, ἄλλους δὲ οὐκέτι
οὐδεμιᾶ μηχανῆ, οὐδένα δὲ ἐν ἀρτίᾳ τετράγωνον,
ἄλλὰ καὶ οἱ ἴσακις ἵσοι ἴσακις ἅπαντες, τουτέστι
κύβοι τριχῇ διαστατοὶ ὄντες καὶ ταυτότητος ἐπὶ⁵
πλεῖον δοκοῦντες μετέχειν ἔργον εἰσὶ περισσῶν,
ἄλλ' οὐκ ἀρτίων,

10   οἱ α καὶ η καὶ κξ καὶ ξδ καὶ ρκε καὶ σις
καὶ οἱ ἀνάλογον προχτοῦντες καὶ ἀπλῆ γε καὶ
ἀποικίλῳ ἐφόδῳ· ἐκτεθέντων γὰρ τῶν ἀπὸ μονάδος
ἐπ' ἄπειρον συνεχῶν περισσῶν ἐπισκόπει οὕτως, ὁ
πρῶτος τὸν δυνάμει κύβον ποιεῖ, οἱ δὲ δύο μετ'
15 ἐκεῖνον συντεθέντες τὸν δεύτερον, οἱ δὲ ἐπὶ τούτοις
τρεῖς τὸν τρίτον, οἱ δὲ συνεχεῖς τούτοις τέσσαρες
τὸν τέταρτον, οἱ δὲ ἐφεξῆς τούτοις πέντε τὸν πέμ-
πτον καὶ οἱ ἐξῆς ἐξ τὸν ἕκτον καὶ τοῦτο μέχρις αἰεὶ.

κα. Ἐπὶ δὲ τούτοις καιρὸς ἂν εἶη τὸν περὶ ἀνα- XXI
20 λογιῶν τρόπον προσθέντας ἀναγκαιότατον ὄντα εἰς
τὰς φυσιολογίας καὶ εἰς τὰ μουσικά τε καὶ σφαιρικὰ
καὶ γραμμικὰ θεωρήματα, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ εἰς τὰς
τῶν παλαιῶν συναναγνώσεις, τέλος ἐπιθεῖναι τῇ ἀριθ-

XXI. Io. Phil. rec. I, ξη — oy; rec. II, μη, μθ. —
Iambl. p. 138—141. — Boëth. II. 30.

1. τριπλασίᾳ H — 3. οὗ om. P — 4. χώραις] τεταγμέ-
νους add. C — 5. ἀρτίῳ SH — 6. τουτέστιν οἱ S — 8.
ἔργων P — 10. ὁ η G, artic. quinquies add. SH — 11. ἀνάλο-
γοι P — 13. συνεχῶς P — 17. ἐξῆς] εὐθύς H, ἐξ. in mrg.

XXI. Περὶ ἀναλογιῶν GCμSHΓ — 19. δὲ] δὴ G
ἐπειδὴ P — 20. τρόπον codd. τόπον Ast. ex Iambl. p. 138
recepit — 21. τοὺς μουσ. G

μητικῆ εἰςαγωγῆ τὸ ἀρμόζον ἄμα καὶ συμμετρότα-
2 τον. ἔστιν οὖν ἀναλογία κυρίως δυεῖν ἢ πλειόνων
λόγων σύλληψις ἐσ τὸ αὐτό, κοινότερον δὲ δυεῖν ἢ
πλεόνων σχέσεων, καν μὴ λόγῳ τῷ αὐτῷ ὑποτάσ-
3 σωνται, διαφορᾶ δὲ ἡ τινι ἐτέρῳ. λόγος μὲν οὖν 5
ἔστι δύο ὅρων πρὸς ἀλλήλους σχέσις, σύνθεσις δὲ
τῶν τοιούτων ἡ ἀναλογία, ὥστε ἐν ἐλαχίστοις ὅροις P
τρισὶν αὕτη συμμέμικται, δύναται γε μὴν καὶ ἐν 63
πλείσι κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν
λόγον προχωρεῖν· οἶν τοῦ α πρὸς τὸν β λόγος 10
ἔστι δύο ὅρων ὑπαρχόντων, εἰς ὁ διπλάσιος, ἀλλὰ
καὶ τοῦ β πρὸς τὸν δ ἐτερος λόγος ὅμοιος· ἀναλο-
γία ἄρα ἡ

α, β, δ,

λόγων γὰρ σύλληψις ἢ ὅρων τριῶν κατὰ τὸν αὐτὸν 15
4 λόγον θεωρουμένων πρὸς ἀλλήλους. καὶ ἐν πλείσι
δὲ καὶ ἐπιμηκεστέραις ἐκθέσεσι τὸ αὐτὸ δύναται θεω-
ρεῖσθαι· προσαπτέσθω γὰρ τέταρτος ὅρος ὁ η μετὰ
τὸν δ πάλιν ἐν ὅμοιᾳ σχέσει, διπλασίων γάρ, καὶ
5 πάλιν μετὰ τὸν η ὁ ις καὶ ἀεὶ οὔτως. ἐὰν μὲν οὖν 20
ὁ αὐτὸς ὅρος ἀεὶ εἰς καὶ ἀπαράλλακτος πρὸς τοὺς
παρ' ἐκάτερα αὐτοῦ ἀποκρίνηται, πρὸς μὲν τὸν μεί-
ξονα ὡς ὑπόλογος, πρὸς δὲ τὸν ἐλάσσονα ὡς

1. συμμετρότητι G - τριών τον P — 2. ἀναλογία cf. Eucl.

V, ορ. ξ—θ — 3. σύλληψις G — ἐσ om. H — 4. ὑπο-

τάσσονται PC — 6. σχέσεις G — 8. σύμμικται P συμβή-
σεται H — δύν. γε μὴν καὶ] δύν. μὲν H — 9. κατὰ τὸ
... ἢ om. P — 10. ὁ τοῦ α H — 11. ὑπάρχων, ὡν εἰς

Ast. — εἰς ὁ διπλ.] ὑποδιπλάσιος H — 12. λόγων G —
15. τριῶν] τούλαχιστον add. CS — κατὰ] ἀνὰ H — 16.
πρὸς ἀλλήλους] ἡ ἀναλογία ἐστί μ — 17. δύνασθαι S — 19.
ἐν om. H — διπλάσιος S - iō C

πρόλογος, συνημμένη λέγεται ἡ τοιαύτη ἀναλογία,
οὗν

α, β, δ

κατὰ ποιότητα· οὗσι γὰρ ὁ δ πρὸς τὸν β , τοιοῦτος
5 ὁ αὐτὸς β πρὸς τὸν α , καὶ ἀνάπταλιν οὗσι ὁ α πρὸς
τὸν β , τοιοῦτος ὁ αὐτὸς β πρὸς τὸν δ . κατὰ ποσό-
τητα δὲ οὗν

α, β, γ

ὅσον γὰρ ὁ γ τοῦ β ὑπερέχει, τοσοῦτον καὶ αὐτὸς ὁ
10 β τοῦ α , καὶ ἐξ ἐναντίου, ὅσον ὁ α τοῦ β ἐλαττοῦ-
ται, τοσοῦτον καὶ αὐτὸς ὁ β τοῦ γ . ἐὰν δὲ ἔτερος 6
μὲν ὅρος ὑπακούη πρὸς τὸν ἐλάττονα πρόλογος γι-
νόμενος καὶ μεῖζων, ἔτερος δὲ καὶ μὴ ὁ αὐτὸς πρὸς
τὸν μεῖζονα ὑπόλογός τε γινόμενος καὶ ἐλάττων,
15 οὐκέτι συνημμένη, ἀλλὰ διεξευγμένη λέγεται ἡ τοι-
αύτη μεσότης τε καὶ ἀναλογία· οὗν κατὰ μὲν τὸ
ποιὸν

$\alpha, \beta, \delta, \eta$

ώς γὰρ τὰ β πρὸς τὸ α , οὕτω τὰ η πρὸς τὰ δ ,
20 καὶ ἀνάπταλιν

ώς τὸ α πρὸς τὰ β , οὕτως τὰ δ πρὸς τὰ η ,
ἐναλλάξ τε

ώς τὸ α πρὸς τὰ δ , οὕτω τὰ β πρὸς τὰ η ,

η

25   ώς τὰ δ πρὸς τὸ α , οὕτως τὰ η πρὸς τὰ β .
κατὰ δὲ τὸ ποσὸν οὕτως

5. πρὸς τὸ α G — 6. τοιοῦτος] οὕτως G — αὐτὸς
om. S — 10. 11. καὶ ἐξ ... γ om. H — 10. ὅσον ὁ β τοῦ
 α G — 11. καὶ τοσοῦτ. G — 14. γινόμενος] λεγόμενος H
— 19—22. ώς γὰρ ... ἐναλλάξ] ώς γὰρ ἡ μονὰς πρὸς τὰ β ,
οὕτω τὰ δ πρὸς τὰ η , ἐναλλ. H — 20. καὶ ἀνάπ . . . δ
om. C — 22. καὶ ἐναλλ. τε G τε om. P — 24. 25. ἡ ώς
... α om. S — 25. τὰ η πρὸς] τὰ β πρ. G — 26. οὕτως]
ώς H

$\alpha, \beta, \gamma, \delta.$

ὅσῳ γὰρ τὸ α τοῦ β λείπεται, τοσούτῳ καὶ τὰ
γ τοῦ δ,

ἢ

ὅσῳ τὰ δ τοῦ γ περισσεύει, τοσούτῳ καὶ τὰ β
τοῦ α,

ἢ καὶ ἀναμιξ

ὅσῳ τὰ γ τοῦ α, τοσούτῳ τὰ δ τοῦ β,

ἢ

ὅσῳ λείπεται τὸ α τῶν γ, τοσούτῳ τὰ β τῶν δ. 10

XXII. οβ. Εἰσὶν οὖν ἀναλογίαι αἱ μὲν πρῶται καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ὄμοιογούμεναι, Πυθαγόρᾳ τε καὶ Πλάτωνι καὶ Ἀριστοτέλῃ, τρεῖς πρώτισται ἀριθμητική, γεωμετρική, ἀριθμητική, αἱ δὲ ταύταις 14 ὑπεναντίαι ἄλλαι τρεῖς, ἵδιων μὴ τετευχυῖαι ὀνομάτων, κοινότερον δὲ λεγόμεναι μεσότητες τετάρτη, 64 πέμπτη, ἔκτη μεθ' ἄλλας τέσσαρας οἱ νεώτεροι εὐρίσκουσι, συμπληροῦντες τὸν δέκατον ἀριθμὸν κατὰ τὸ τοῖς Πυθαγορικοῖς δοκοῦν ὡς τελειότατον, καθ' ὃν καὶ αἱ δέκα σχέσεις ὥφθησαν ἡμῖν 20 πρὸ βραχέος ποσότητα λαμβάνουσαι καὶ αἱ δέκα λεγόμεναι κατηγορίαι καὶ τῶν ἡμετέρων χειρῶν καὶ

XXII. Io. Phil. rec. I, οδ; rec. II, ν. — Iambl.
p. 141. 142. — Boëth. II. 31.

2. ὅσων . . . τοσσῦτον S — 8. τοσούτῳ ante τὰ δ om. H

XXII. 11. ἀναλογίαι G — 12. παρὰ om. C — Πυθαγορικοῖς H — 13. καὶ Πλάτωνι om. G παρὰ Πλ. καὶ παρὰ Ἀρ. H — 15. τετευχεῖαι P — 16. κοινότεραι G — 18. εὐρῶν S — συμπληροῦντα G — δέκατον om. S τὸν ι CH denarius numerus Boëth. II, 31 — 19. Πυθαγόρᾳ S quod erat Pythagorae complacitus Boëth. — 21. ποσότητι G — αἱ δέκα] αἱ δὲ P —

ποδῶν αἱ τῶν ἀκρωτηρίων διαιρέσεις καὶ σχέσεις καὶ ἔτερα μυρία, ἢ κατ' οἰκεῖον τόπον ἐν ἑτέροις ὁψόμεθα. νῦν δὲ περὶ τῶν ἀναλογιῶν ἄνωθεν τε-² χνολογητέον καὶ πρῶτον γε περὶ τῆς κατὰ τὸ ποσὸν 5 τὴν τῶν ὅρων σύγκρισιν οἰκειούσης ἀλλήλους καὶ συνδεούσης, ἢ ἐστι κατὰ τὴν τῶν ὅρων ποδὸς ἀλλήλους διαφορὰν ἵση κατὰ τὸ ποσὸν οὗσα· αὕτη δ' ἄν εἴη ἡ ἀριθμητική, ταύτης γὰρ ἤδιον προαπεδόθη τὸ ποσόν. τίς οὖν ἡ αὐτία, ὅτι περὶ ταύτης πρώτης 10 καὶ οὐ περὶ ἄλλης; ἢ δῆλον, ὅτι καὶ ἡ φύσις αὐτὴν πρὸ τῶν ἄλλων ἐμφαίνει· ἐν γὰρ τῇ τοῦ ἀπλοῦ ἀριθμοῦ φυσικῇ ἀπὸ μονάδος ἐκθέσει μηδενὸς πα- 15 οαλειπομένου μηδ' ὑπεξαιρουμένου σώζεται ὁ ταύ- της μόνης λόγος, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἀπε- 20 δεῖξαμεν συλλογισάμενοι καὶ αὐτὴν τὴν ἀριθμητικὴν εἰςαγωγὴν πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων ὑπάρχειν συν- αναριθμουσαν μὲν ἐκείνας, οὐ συναναριθμένην δέ, καὶ συνεπιφερομένην μὲν ἐκείνας, οὐ συνεπιφέ- 25 ρουσαν δέ, ὥστε εἰκότως καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ ἀριθ- μητικῇ μεσότης οὐκ ἀλόγως προηγήσεται τῶν ἐν ἐκείνας ὁμονύμων μεσοτήτων, γεωμετρικῆς τε καὶ ἀριθμητικῆς· τῶν γὰρ ὑπεναντίων ἐκδηλότατον ὅτι πολὺ μᾶλλον ἡγήσεται, ὥνπερ αὕται ηγεμόνες. πρω-⁴ τίστη ἄρα καὶ ἔξαρχος δικαιοτάτη ἡ ἀριθμητικὴ οὗσα φυσικῶς καὶ παρ' ἡμῶν τυγχανέτω διαρθρώσεως πρό γε τῶν ἄλλων.

1. ποδῶν] κώλων *H* — αἱ τῶν ἀκρ.] κατὰ τὰ ἀκρωτήρια *C*
 — 3. σκεψόμεθα *S* — ἄνωθεν om. *S* — 4. περὶ τῆς] τὴν
S — 6. ἢ ἔστιν *P* ὃ ἔστι *H* — 7. ἵσην . . . οὗσαν *C* —
 8. ταύτης] αὐτῆς *H* — 10. ἢ om. *H* — αὐτὴ ἡ φύσις *S* —
 14. μόνος *P* — 17. μὴ συναναρι. *S* — 20. ἐν om. *S* —
 22. τῶν γὰρ] ἄλλων add. *SH* — 24. ἐξ ἀρχῆς *GP* — δι-
 καιότατα *CSH* — 25. διάρθρωσις *P*

XXIII αγ. Ἔστιν οὖν ἀριθμητικὴ μεσότης, ὅταν τριῶν ἡ πλειόνων ὄρον ἐφεξῆς ἀλλήλοις κειμένων ἡ ἐπινοουμένων ἡ αὐτὴ κατὰ ποσότητα διαφορὰ εὑρίσκηται μεταξὺ τῶν ἐφεξῆς ὑπάρχουσα, μὴ μέντοι λόγος ὁ αὐτὸς ἐν τοῖς ὄροις πρὸς ἀλλήλους γίνηται, οἷον 5 α, β, γ, δ, ε, σ, ζ, η, θ, ι, ια, ιβ, ιγ.

ἐν γὰρ τῇ φυσικῇ ταύτῃ ἐκθέσει τοῦ ἀριθμοῦ συνεχῶς καὶ ἀνυπερβάτως ἔξεταξομένη εὑρίσκεται πᾶς P ὁστισοῦν ὄρος δυεῖν ἀνὰ μέσον τεταγμένος τὴν ἀριθ- 65 μητικὴν πρὸς αὐτοὺς διασώζων μεσότητα· ἵσαι γὰρ 10 αἱ διαφοραὶ αὐτοῦ εἰσὶ πρὸς τοὺς ἐκατέρωθεν τεταγμένους, οὐ μὴν ἔτι καὶ λόγος ὁ αὐτὸς σώζεται ἐν 2 αὐτοῖς. ἐπιστάμεθα δέ, ὡς ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐκθέσει συνημμένη τε καὶ διεξευγμένη γίνεται μεσότης· εἰ μὲν γὰρ ὁ αὐτὸς μέσος ὄρος πρόλογός τε καὶ ὑπό- 15 λογος πρὸς τοὺς ἐκατέρωθεν ὑπακούοι, συνημμένη ἀν εἴη, εἰ δὲ σὺν αὐτῷ ἔτερος, διεξευγμένη γίνεται 3 μεσότης. ἐὰν μὲν οὖν ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης τρεῖς ἀποτεμόμενοι οὔστινασοῦν παραλλήλους κατὰ τὴν συνημμένην σκοπῶμεν ἡ τέσσαρας ἡ πλείους κατὰ 20 τὴν διεξευγμένην, μονὰς ἀν εἴη πάντων ἡ διαφορά, λόγοι δὲ ἔτεροι ἐκ παντός· ἐὰν δὲ μὴ παραλλήλους, ἀλλὰ διεχεῖς, κατὰ ἵσην μέντοι παράλειψιν, πάλιν δὲ ἥτοι τρεῖς ἡ πλέονας, εἰ μὲν εἴς ὁ παραλειπόμε-

XXIII. Io. Phil. rec. I, οε—πβ; rec. II, να—νη. — Iambl. p. 142—147. — Boëth. II. 32.

XXIII. Περὶ ἀριθμητικῆς μεσότητος GΗΓ Περὶ ἀριθμητικῆς CμS — 5. γίνεται P — 8. ἀνεπιβάτως G — ἔξεταξομένων S — 12. ἔτι om. C — 13. τῇ αὐτῇ G — 17. 18. γίν. μεσότης om. H — 18. θέσεως P — 22. ἐκ παντός] παντως S — 23. παράλειψιν G -ληψιν P

νος εἴη καθ' ἐκάστην θέσιν ὅρου, δυὰς ἔσται ἡ διαφορὰ πάντων, καὶ πάλιν ἐν τοισὶ μὲν συνημμένῃ, ἐν πλείοσι δὲ διηρημένῃ· εἰ δὲ δύο οἱ παραλειπόμενοι, τοιάς πάντως ἡ διαφορὰ ἐν ἄπασι συνημμένοις τε καὶ διεξευγμένοις, εἰ δὲ τρεῖς, τετράς, εἰ δὲ τέσσαρας, πεντάς, καὶ τοῦτο ἐφ' ὁποδονοῦν. μετέχει 4 ἄρα ἡ τοιαύτη ποσοῦ μὲν ἵσου ἐν ταῖς διαφοραῖς, ποιοῦ δὲ οὐκέτι ἵσου· διὰ τοῦτο ἀριθμητική· εἰ δ' ἔπιπλιν ποιοῦ μὲν ὅμοίου μετεῖχε, ποσοῦ δὲ οὐ, ἢν 10 ἀν γεωμετρικὴ ἀντὶ ἀριθμητικῆς. ἵδιον δὲ ὑπάρχει 5 τῆςδε τῆς μεσότητος, ὃ μηδεμιᾶ ἄλλῃ συμβέβηκε, τὸ κατὰ σύνθεσιν τῶν ἄκρων ὑποδιπλάσιον ἢ ἵσου τὸ μέσον εἶναι, ἢν τε συνημμένως ἢν τε διεξευγμένως σκοπῆται ἢν τε ἐναλλάξ· ἢ γὰρ τὸ μέσον σὺν ἑαυτῷ 15 ἢ τὰ μέσα σὺν ἀλλήλοις ἵσα τῇ τῶν ἄκρων συνθέσει. ἔτι καὶ ἄλλο ἔχει ἵδιον· ὃν γὰρ ἔχει λόγον ἐκαστος 6 ὅρος πρὸς ἑαυτόν, τοῦτον αἱ διαφοραὶ πρὸς τὰς διαφοράς, τουτέστιν ἐν ἴσοτητί εἰσιν· ἔτι τὸ γλαφυρώτατον καὶ τοὺς πολλοὺς λεληθός, τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων 20 γινόμενον συγκρινόμενον τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου ἐλαττον αὐτοῦ εὐρούσκεται τῷ ὑπὸ τῶν διαφορῶν, ἢάν τε μονάδες ὥσιν ἢάν τε δυάδες ἢάν τε τριάδες ἢάν τε τετράδες ἢάν τε ὀστιζοῦν ἀριθμός· τέταρτον δέ, ὃ

1. θέσιν om. P — 3. εἰ] οἱ G — παραλειπ.] εἴεν
add. S — 5. διεξευγμένοις] διηρημένοις PC — 7. ἡ τοι-

8

αύτη] αὐτῇ SH — 9. ὅμοίως G — μετέχει P — 11. τῆςδε] ταύτης S — 12. ὑποδιπλάσιος G — 12. 13. τὸ μέσον ante ἢ, om. εἶναι H διπλάσιον τοῦ μέσου ἢ ἵσου τοῖς μέσοις εἶναι C — 14. αὐτῷ H — 16. ὃν γὰρ ἔχει κτλ.] cf. Io. Phil. I, οθ: . . . ψυχρὸν δὲ τὸ αὐτὸν ἑαυτῷ ἵσου λέγων τὸν μέσον· τὸ γὰρ ἵσου ἐτέρῳ τινὶ ἐστιν ἵσου, οὐκ ἑαυτῷ κτλ. — rec. II, νγ: ἐπιλαμβάνονταί τινες αὐτοῦ . . . ἀγνοοῦντες, ὅτι μάλιστα καὶ ποώτως τὸ ἵσου ἐν τῷ ἐνὶ θεωρεῖται κτλ. — 17. τὰς om. GPC — 18. εἰσιν] ἵση P

καὶ οἱ πρόσθεν πάντες ἐσημειώσαντο, οἱ ἐν τοῖς ^P ἐλάττοσιν ὅροις λόγοι συγκρινόμενοι πρὸς τοὺς ἐν 66 τοῖς μείζοσι μείζονές εἰσι· δειχθήσονται δὲ ἐν τῇ ἀρμονικῇ ἐναντίως οἱ ἐν τοῖς μείζοσι μείζονες καὶ οἱ ἐν τοῖς ἐλάττοσιν ἐλάττονες· διὰ τοῦτο ὑπεναν- 5 τία ἡ ἀρμονικὴ μεσότης τῇ ἀριθμητικῇ, μεταίχμιον δὲ αὐτῶν ὥσπερ ἀκροτήτων ἐστὶν ἡ γεωμετρικὴ ἔχουσα τοὺς ἐν τοῖς μείζοσιν ὅροις λόγους καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐλάττοσιν ἀλλήλοις ἵσους· ἐν μεσότητι δὲ ἡμῖν ὥφθη τὸ ἵσον τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλάττονος. ¹⁰ τοσάδε ἡμῖν περὶ τῆς ἀριθμητικῆς μεσότητος.

XXIV Κδ. Ἡ δὲ ἐπὶ ταύτῃ συνεχῆς γεωμετρικὴ μεσότης κυρίως ἀναλογία μόνη καλούμενη διὰ τὸ ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον θεωρεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους τοὺς ἐν αὐτῇ ὅροις· ἔστι δέ, ὅταν τριῶν ὅρων ἡ πλειό- 15 νων ὡς ἔχει ὁ μέγιστος πρὸς τὸν ὑπ' αὐτόν, οὕτως αὐτὸς πρὸς τὸν ὑποβεβηκότα ἔχῃ, ἐὰν δὲ πλειόνες ὅροι εἶν, καὶ αὐτὸς πάλιν πρὸς τὸν ὑπ' αὐτόν, ποσότητι μέντοι μὴ τῇ αὐτῇ διαφέροντες ἀλλήλων, ἀλλὰ λόγου ποιότητι τῇ αὐτῇ, ἐναντίως ἡ ἐπὶ τῆς ²⁰ ἀριθμητικῆς ὥφθη. οἷον ὑποδείγματος χάριν ἐκείσθωσαν οἱ ἀπὸ μονάδος κατὰ διπλάσιον λόγον προχωροῦντες

XXIV. Io. Phil. rec. I, πγ—^τ; rec. II, υδ—υη. — Iambl. p. 147—151. — Boëth. II, 33—35.

2. λόγοις P — 4. 5. καὶ οἱ . . . ἐλάττονες om. H — 7. ὥσπερ ἀνq. ἔστ. om. H — 11. τόσα μὲν S — ἡμῖν] δὴ C

XXIV. Περὶ γεωμετρικῆς μεσότητος ΗΓ Περὶ [τῆς S] γεωμετρικῆς ἀναλογίας CμS — 12. ταύτης P — 13. τὸ ἀνὰ om. P — 15. πλειόνων] ὅρων add. S — 16. ἔχει om. H — 17. ἔχει S — 17. 18. ἐὰν δὲ . . . εἰςν], καὶ εἰ πλ. οἱ ὅρ. εἰεν C, H post ὑπ' αὐτόν. εἰ δὲ πλ. εἰεν οἱ ὅρ. S — 19. μὴ] οὐ H — 20. λόγον G — 22. διπλασίονα SH

α, β, δ, η, ις, λβ, ξδ
καὶ ἐπ' ἅπειρον, ἥ κατὰ τριπλασίουν

α, γ, θ, ιξ, πα, σμγ

καὶ ἐφεξῆς ἥ κατὰ τετραπλάσιον ἥ παραπλησίως
5 τοῖς ἐκτεθεῖσιν· ἐν ἑκάστῳ γὰρ τούτων τῶν στίχων
τρεῖς παράλληλοι ἥ τέσσαρες ἥ ὅσοιοῦν ληφθέντες
τὴν γεωμετρικὴν πρὸς ἀλλήλους ἀποδώσουσιν ἀνα-
λογίαν· ὡς ὁ πρῶτος πρὸς τὸν ὑπὸ αὐτόν, οὗτος
10 οὐκεῖνος πρὸς τὸν ὑπὸ αὐτὸν καὶ πάλιν ἔκεῖνος
πρὸς τὸν ἔτι ὑπὸ αὐτὸν καὶ τοῦτο μέχρι θέλει τις,
καὶ ἀναμιξ· οἶον

β, δ, η·

ὅν γὰρ λόγουν ἔχει ὁ η πρὸς τὸν δ, τοῦτον καὶ ὁ δ
πρὸς τὸν β καὶ ἀνάπαλιν, οὐ μὴν ἵσην ποσότητα
15 μεταξὺ ἀλλήλων ἔχουσιν· ἥ πάλιν

β, δ, η, ις·

οὐ γὰρ μόνον ὁ ις πρὸς τὸν η τὸν αὐτὸν τοῖς πρό-
σθεν λόγουν ἔχει, εἰ καὶ μὴ διαφοράν, ἀλλὰ καὶ ἀνα-
μιξ διασώζει τὴν ὁμοίαν σχέσιν, ὡς ὁ ις πρὸς τὸν δ,
20 οὗτος καὶ ὁ η πρὸς τὸν β, καὶ ἔμπαλιν ὡς ὁ β πρὸς
τὸν η, οὗτος καὶ ὁ δ πρὸς τὸν ις, καὶ διεξευγμένως
ώς ὁ β πρὸς τὸν δ, οὗτος ὁ η πρὸς τὸν ις, ἀνα-
στροφώς τε καὶ κατὰ τὸ διεξευγμένον ὡς ὁ ις πρὸς
24 τὸν η, οὗτος καὶ ὁ δ πρὸς τὸν β· ἔχει γρ τὸν δι-
πλασίουν λόγον.

67 "Ιδιον δὲ ἔχει ἥ γεωμετρικὴ μεσότης, ὁ μηδεμία 3

4. τετραπλ. ἥ] πενταπλάσιον add. CS   5. ἐκτεθέσι P —
α, δ, ις, ξδ, σνς καὶ ἀεὶ οὗτος H —   10. τοῦτο om. C — μέχρις οὐ C μέχρις ἀν ἐθέλη S —
11. ἀναμιξ] ἀνάπαλιν C —   13. τοῦτον ἔχει δ P uncs incl.
— 13. 14. ἥ πάλιν ... ις om. C —   17. γὰρ] ὅν add. P —
19. διασώζει H —   24. διπλάσιον P —   24. 25. ἔχει . . .
λόγον om. CSH

τῶν λοιπῶν, τὸ τὰς τῶν ὄρων διαφορὰς ἐν λόγῳ πρὸς ἀλλήλας τῷ αὐτῷ εἶναι, ἐν τῷ καὶ οἱ ὄροι πρὸς τοὺς συνεχεῖς οἱ μείζονες πρὸς τοὺς ἐλάττονας, καὶ τὰς ἀνάπταλιν ὡς οἱ ἀνάπταλιν· ἔτι καὶ ἔτερον ἰδίωμα 5 τὸ τοὺς μείζονας ὄρους διαφορὰν ἔχειν πρὸς τοὺς ἐλάττονας αὐτοὺς τοὺς ἐλάττονας καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ διαφορὰν πρὸς διαφορὰν αὐτῇ τῇ ἐλάττονι διαφέρειν ἐν διπλασίᾳ λόγῳ ἐκτιθεμένων τῶν ὄρων, ἐν δὲ τριπλασίᾳ διαφορὰν ἔχουσι διὸ τὸν ὑπὸ αὐτὸν οἱ 10 ὄροι καὶ αἱ διαφοραί, ἐν δὲ τετραπλασίᾳ τριῶν καὶ ἐν πενταπλασίᾳ τετράκις καὶ τοῦτο μέχρι παντός. οὐ μόνον δὲ ἐν πολλαπλασίαις ἀναλογίαι γίνονται 4 γεωμετρικαί, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιμορίοις εἰδεσιν ἅπασι καὶ ἐπιμερέσι καὶ μικτοῖς, καὶ τὸ ἔξαιρετον ἰδίωμα 15 τῆς μεσότητος ταύτης ἐπὶ πασῶν σώζεται, τῶν μὲν συνημμένων τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων ἵσον τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου, τῶν δὲ ἐν διαξεύξει ἥ καὶ ἐν πλεύσιν ὄροις, καὶ μὴ συνημμένοι ὥσιν, ἀρτιοταγεῖς δέ, τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων ἵσον τῷ ὑπὸ τῶν μέσων.

20   *Παράδειγμα* δὲ τοῦ ἐν πάσαις ταῖς σχέσεσι πο- 5 λυπλασίαις τε παντοίαις καὶ ἐπιμορίοις παντοίαις καὶ ἐπιμερέσι παντοίαις καὶ μικταῖς παντοίαις τὸ τῆς ἀναλογίας ταύτης ἰδίωμα σώζεσθαι ἔστω ἴκανὸν καὶ αὕταρκες ἡμῖν ἐκεῖνο, ἐν τῷ ἀπὸ ἴσοτητος ἐπλάσσο-

1. τῶν post τὰς om. G — 4. τοὺς ἀνάπταλιν CH — ὡς οἱ ἀνάπ. om. P — 5. διαφορὰς ἔχ. S — 6. αὐτοὺς τοὺς ἐλάττ. om. G — ταῦτα H — 7. διαφορᾶς πρὸς P — 8. διπλασίαιν S — 9. τοὺς ὑπὸ αὐτοὺς H — 10. ἐν δὲ τετρ. δὲ G — 12. ὑποπολλαπλ. P πολυπλασίαις ἀναλογίαις H — 13. ἐπιμορίοις] μορίοις G — 18. μὴ om. GPH — συμμένοι P — 19. ἴσων τῷ ἀπὸ G ἀπὸ P; omnes quibus his uerbis utitur Nicom. loci ὑπὸ tinentur; cf. I, 8, 14; 9, 6 cet. (Io. Phil. rec. I, πξ; II, νς.) — 21. καὶ ἐπιμορ. παντ. om. GP — 24. ἀπὸ τῆς ἴσοτ. S

μεν κατὰ τὰ τρία προστάγματα πάντα τὰ τοῦ ἀνίσου εἰδη ἐξ ἄλλήλων ὁρθῶς τε τιθεμένων καὶ ἀναστρεφομένων· ἐκάστη γὰρ πλάσις καὶ ἐκθεσις ἀναλογία ἐστὶ γεωμετρικὴ πάντα τὰ λεχθέντα ἴδιωματα περιέχουσα καὶ τέταρτον τὸ ἐν τε μείζοσιν ὅροις ἐν τε ἐλάττοσι τὸν αὐτὸν διαφυλάττειν λόγον· ἀλλὰ καὶ ἐὰν τὸν ποινὸν στίχον ἑτερομηκῶν τε καὶ τετραγώνων ἐκθώμεθα ἔνα παρ' ἐνα περιέχοντα τοὺς ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς, εἶτα κατὰ τρεῖς ἀπὸ μονάδος ἀποτελούμενοι σκοπῶμεν αἰεὶ τὸν τῶν προτέρων ὑστερον ἀρχὴν τῶν ὑστέρων τιθέμενοι, εὑρήσομεν ἀπὸ πολλαπλασίου σχέσεως, τουτέστι διπλασίου, πάσας τὰς ἐπιμορίους ἐξῆς ἐπιφαινομένας, ἡμίδιλιον, εἶτα ἐπίτριτον, εἶτα ἐπιτέταρτον καὶ ἐφεξῆς. εὑκαιρότατον δὲ ἀν εἴη ἐνταῦθα γενομένους ἐπιμνησθῆναι παραπολουμήματος χρησιμεύοντος ἡμῖν εἰς Πλατωνικόν τι θεώρημα· οἱ μὲν γὰρ ἐπίπεδοι μιὰ μεσότητι συνέχουνται πάντως, οἱ δὲ στερεοὶ δυσὶν ἀνάλογον κειμέναις· δύο γὰρ τετραγώνων συνεχῶν εἰς μόνος εὑρίσκεται μέσος ἀναλογίαν σώζων γεωμετρικὴν, πρόλογος μὲν πρὸς τὸν ἐλάττονα, ὑπόλογος δὲ πρὸς τὸν μείζονα, οὐδέποτε δὲ πλείονες· δύο ἄρα διαστήματα θεωροῦμεν πρὸς ἐκάτερον τῶν ἄκρων αὐτοῦ τοῦ μέσου ἐν σχέσει λόγων διοίων. πάλιν δὲ δύο κύβων συνεχῶν δύο μόνοι εὑρίσκονται ἀνάλογον μέσοι ὅροι κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν,

2. ἀντιστρεφομένων *S* — 4. μετρικὴ *P* — περιέχονται *G* — 5. 6. ἐν τε ἐλ. καὶ ἐλάσσοσι *S* — 8. 9. ἐχοντα ἀμφοτέροις αὐτοῖς *C* — 11. πολυπλ. *H* πολλαπλασιασμοῦ *P* — 13. ἐπιμορίου *C* — ἀποφαινομ. *G* — 14. εὑκαιρότερον *C* — 15. γενομένη *G* — 16. Πλατων.] Tim. 7; Polit. VIII, 3. — 23. θεωροῦμενα *P* — τῶν ἄκρων om. *C* — 25. ἀνάλογοι *P* — 26. ἀναλογίαν] σχέσιν *S*

πλείονες δὲ οὐδέποτε τρία ἄραι διαστήματα, ἐν μὲν τὸ μεταξὺ τῶν μέσων πρὸς ἀλλήλους, δύο δὲ τὰ μεταξὺ τῶν ἄκρων πρὸς τοὺς μέσους ἐκατέρωθεν.
 8 οὗτοι τὰ μὲν στερεὰ σχήματα λέγεται τριγῇ διαστατά, τὰ δὲ ἐπίπεδα δικῆ, οἷον ὁ αἱρὲ ὁ δὲ ἐπίπεδοι, μέσος δὲ ἀνάλογον ὁ β., ἥ οἶον δ., θ., δύο τετράγωνοι, μέσος δὲ αὐτῶν ἀνάλογον ὁ σ. ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ἔχομενος ὑπὸ τοῦ μείζονος καὶ ἔχων τὸν ἐλάτην τονα, ἐν ᾧ καὶ ἡ διαφορὰ διαφορὰν ἔχει. τούτου δὲ αἰτιον, ὅτι αἱ τῶν δύο τετραγώνων πλευραί, ἐκατέρα 10 μία ἰδία, αὐτὸν τὸν σ. ἄμα ἀμφότεραι ἐγέννησαν· ἐν δὲ κύβοις, οἷον τῷ η καὶ τῷ κξ, μία μὲν οὐκέτι, δύο δὲ μεσότητες εὑρίσκονται ὅ τε ιβ καὶ ιη, ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ἔαντάς τε καὶ τοὺς ὄρους ποιοῦσαι, ἐν ᾧ καὶ αἱ διαφοραὶ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας εἰσὶ· καὶ 15 τούτου δὲ αἰτιον τὸ τῶν κυβικῶν πλευρῶν μίγδην σύστημα εἶναι τὰς δύο μεσότητας, δὶς β τρίς καὶ τρίς 20 γ δίς. ἐάν μὲν οὖν οὐδόλου τετράγωνος τετράγωνον λάβῃ, τοντέστι πολυπλασιάσῃ, τετράγωνον πάντας ποιεῖ, ἀν δὲ τετράγωνος ἐτερομήνη [ἥ ἐτερομήνης τετράγωνον], οὐδέποτε τετράγωνος ἀποτελεῖται, καὶ

5. 6. οἶον . . . ἥ οι. II — 6. οἶον οι. C — ὁ δ καὶ ὁ θ CS — δύο τετράγ. οι. II — 9. διαφορὰ] πρὸς add. PC — 10. ἐκατέρου C₂SH — 11. ἰδίως C — αὐτὸν τὸν σ οι. II τὸν σ οι. CS — ἀμφότερα ιι — 14. ὄρους] ἄνθρους C — 16. μίγδην οι. II — 17. δὶς δύο, τρίς τρεῖς, δὶς P τρίς καὶ τρίς τρία καὶ δὶς S — 19. λάβης ιι — πολυπλασιάζη P — 20. 21. ἐτερομήνη . . . τετράγωνος οι. ιι ἐάν δὲ τετράγωνος ἐτερομήνης, οὐδέπ., P ἐάν δὲ τετράγωνος ἐτερομήνη ἥ ἐτερομήνης ἐτερομήνη, οὐδέπ. CH (S?) nostram lectionem tinetur Boëth. II, 35: *sin uero parte altera longior tetragonum multiplicet uel tetragonus parte altera longior rem, numquam cel.; sed cum ea, quae unicus inclusi, ab utraque scholiorum Ioanneorum recensione (I, πθ; II, νη) absint, an rectius deleantur, haud scio.*

κύβος κύβον, κύβος πάντως γενήσεται, ἐὰν δὲ ἔτεροι μήκης κύβον [ἢ κύβος ἔτεροι μήκη], οὐδέποτε κύβος, καθάπερ ἀμέλει ἂν ἄρτιος ἄρτιον πολυπλασιάσῃ, πάντως ἄρτιος γεννᾶται, κάνει περισσός περισσόν, 5 πάντως περισσός, ἂν δὲ περισσός ἄρτιον ἢ ἄρτιος περισσόν, πάντως ὁ γινόμενος ἔσται ἄρτιος, οὐδέποτε δὲ περισσός. ταῦτα δὲ τῆς οἰκείας σαφηνείας 11 ἐπιλήψεται ἐν τῇ Πλατωνικῇ συναναγνώσει κατὰ τὸν τοῦ λεγομένου γάμου τόπον ἐν τῇ Πολιτείᾳ 10 ἀπὸ προσώπου τῶν Μουσῶν παρεισαγομένου· ὥστε πρὸ ἐπὶ τὴν τρίτην ἀναλογίαν τὴν καλουμένην ἀρμονί- 70 κὴν μεταβάντες διαιρῶμεν.

κε. Ἐστι γάρ ἡ τῇ τρίτῃ τάξει μεσότης ἀρμονία—XXV νικὴ καλουμένη, ὅταν ἐν τρισὶν ὅροις ὁ μέσος θεω- 15 ρηται πρὸς τοὺς ἀνδρούς μήτε ἐν λόγῳ τῷ αὐτῷ ἔξεταζόμενος, τοῦ μὲν πρόλογος, τοῦ δὲ ὑπόλογος, ὡς ἐπὶ τῆς γεωμετρικῆς, μήτε ἐν διαστήμασι μὲν ἵσοις, λόγων δὲ ἔτερότητι, ὡς ἐπὶ τῆς ἀριθμητικῆς, ἀλλ’ ὅταν, ὡς ὁ μέγιστος πρὸς τὸν ἐλάχιστον ὅρον ἔχει, 20 οὕτω καὶ ἡ τοῦ μεγίστου διαφορὰ παρὰ τὸν μέσον πρὸς τὴν τοῦ μέσου διαφορὰν παρὰ τὸν ἐλάχιστον, οἷον

XXV. Io. Phil. rec. I, 1α—ρ; rec. II, νθ, ξ. — Lamb. p. 151, 152. — Boëth. II. 36.

1. *κύβος*] *G* ubique κύβος scribit, cf. Anthol. Palat. XIV, 8 — *ἔτεροι μήκης*] στερεός add. Io. Phil. I, πθ. — 2. [ἢ *κύβος ἔτεροι μήκη*] om. Io. Phil. I. l. *κύβος* Astius Boëthium secutus addidit; ἐὰν δὲ *ἔτεροι μήκης*, κύβον *ἔτεροι μήκη* P — 5—7. ἂν δὲ περ. . . περισσός om. C

XXV. Περὶ μονικῆς ἀναλογίας *G* Περὶ ἀρμονικῆς *C* μ. Περὶ ἀμονικῆς μεσότητος *HG* — 16. δ' ὑπόλ. *GC* — 19. ἔχειν *G* ἔχη *P* — 20. παρὰ] ἡ παρὰ *G*, om. *P*

γ, δ, ε

ἢ πάλιν

β, γ, ε.

δ γὰρ σ τοῦ δ τῷ αὐτοῦ τρίτῳ ὑπερέχει, τρίτον γὰρ τοῦ εἰς τὰ β, καὶ ὁ γ τοῦ δ λείπεται τῷ αὐτοῦ τρίτῳ, 5 τοῦ γὰρ γ τρίτον μονάς ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ προτέρου ὑποδείγματος οἵ τε ἄκροι ἐν διπλασίᾳ λόγῳ καὶ αἱ τούτων πρὸς τὸν μέσον διαφορὰὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ διπλασίονι πρὸς ἀλλήλας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἐκατέρᾳ 10 ἐν τριπλασίᾳ.

2 'Ιδίωμα δὲ ἔχει ὑπεναντίον, ὡς προέφαμεν, τῷ κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν· ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἐλάττοσιν ὅροις μείζονες ἥσαν οἱ λόγοι, ἐλάττονες δὲ ἐν τοῖς μείζοσιν, ὃδε δὲ ἀνάπταλιν οἱ μὲν ἐν τοῖς μείζοσι μείζονες, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἐλάττοσιν ἐλάττονες, ἵνα ὡς 15 ἐν μεσότητι ἀμφοῖν τῇ γεωμετρικῇ εἰκότως ἡ τῶν ἐκατέρωθι λόγων ἴσότης μεταίχμιον οὖσα τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλάττονος ἐνθεωρῆται. ἔτι δὲ μὲν τῇ ἀριθμητικῇ δ μέσος ἑαυτοῦ μέρει τῷ αὐτῷ μείζον τε καὶ ἐλάττων τῶν ἐκατέρωθι φαίνεται, αὐτῶν δὲ 20 ἐκείνων ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μείζον ἡ ἐλάττων, ἐν δὲ τῇ ἀριθμητικῇ ταύτῃ ὑπεναντίως· ἑαυτοῦ μὲν γὰρ ὁ μέσος ἐτέρῳ τε καὶ ἐτέρῳ μείζον τε καὶ ἐλάττων τῶν ἐκατέρωθι ἐστιν, αὐτῶν δὲ ἐκείνων τῷ ἐκατέρῳ

3. β, γ, ε] καὶ ὅταν τῷ αὐτῷ μέρει ἑαυτοῦ ὁ μείζων τοῦ μέσου ὑπερέχῃ, δ δὲ ἐλάττων ὑπερέχηται add. C — 4. αὐτῷ G αὐτοῦ PH — 5. αὐτοῦ GPH — 9. διπλασίᾳ CS — 10. ἐν τῷ τριπλ. P

XXV, 2. αὐτοῦ inscr. G — 11. προέφημεν C — 12. ἐν τῷ S — 14. ὃδε] ἐνθάδε S — 15. ὡς om. C — 17. ἐκατέρων S — 18. συνθεωρῆται CH — 21. ἐκείνων] τῶν ὅρων τῶν add. P τῶν ἄκρων C — ἄλλῳ μέρει καὶ ἄλλῳ CS — 23. τε bis om. P — 24. ἐκατέρωθεν bis SH — ἐκείνων om. H — τῶν om. GP

πάντως τῷ αὐτῷ, ἦτοι γὰρ ἐκατέρων ἡμίσει ἥ ἀμφοτέρων τρίτῳ· ἡ δὲ γεωμετρικὴ ὡς ἐν μεταχμίῳ ἀμφοῖν οὔτε ἐν τῷ μέσῳ μόνον οὔτε ἐν τοῖς ἄκροις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀμφοτέροις, μέσῳ καὶ ἄκρῳ. ἔτι 4
 5 ἡ ἀριθμητικὴ ἔχει ἵδιον συμβεβηκὸς τὸ τοὺς ἄκρους συντεθέντας καὶ πολυπλασιασθέντας ὑπὸ τοῦ μέσου διπλάσιον ἀποτελεῖν τοῦ ἐξ ἀλλήλων πολυπλασιασμοῦ. ἐκλήθη δὲ ἀριθμητικὴ ἡ τοιαύτη μεσότης, ὅτι ἡ 5
 10 μὲν ἀριθμητικὴ ποσῷ διεκρίνετο ἴσοτητα κατὰ τοῦτο
 71 ἐν τῇ τῶν ὅρων διαστάσει πρὸς ἀλλήλους παρεχο-
 11 μένη, ἡ δὲ γεωμετρικὴ ποιότητι τὰς σχέσεις ὁμοίας κατὰ τὸ ποιὸν τῶν ὅρων πρὸς ἀλλήλους ἀποδιδοῦσα,
 αὗτη δὲ κατὰ τὸ πρὸς ἔτερον πως ἐν ἐτέροις καὶ
 ἐτέροις εἰδεσι φανταξομένη· οὔτε γὰρ ἐν ὅροις μόνον
 15 οὔτε ἐν διαφοραῖς μόνον, ἀλλ’ ἐκ μέρους μὲν ἐν
 ὅροις, ἐκ μέρους δὲ ἐν διαφοραῖς· ὡς γὰρ ὁ μέγιστος πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτω καὶ ἡ τοῦ μεγίστου διαφορὰ πρὸς τὸν παρ’ αὐτὸν μέσον πρὸς τὴν τοῦ ἐλαχίστου πρὸς τὸν αὐτὸν μέσον καὶ ἀνά-
 20 παλιν.

1. [ἐκατέρων] ἀμφοτέρων *H* — 3. τῷ om. *GPC* — 4
 καὶ ἐν om. *H* ἄμα add. *GPC* — 8. ἡ τοιαύτη om. *S* —
 11. ὁμοίως *H* — 13. ἐτέροις καὶ om. *P* — 14. φανταξο-
 μένη] haecce addit *P*; ἐφεξῆς πάντων κατὰ συνέχειαν κει-
 μένων τῶν ἀριθμῶν ἀεὶ ὁ δευτερος τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ὑπερέχει
 μονάδι· ὁ δύο, τοῦ ἑνός· ὁ γ-, τοῦ β· ὁ δ-, τοῦ γ-. λό-
 γοι δέ, οὐχ οἱ αὐτοί· ὁ μὲν γὰρ δ-, τοῦ γ- ἔξιν ἐπίτοιτος·
 ὁ δὲ γ-, τοῦ β- ἡμιόλιος· ὁ δὲ δύο, τῆς μονάδος διπλάσιος.
 οὔτε κτλ. — 16. ὁ μέγιστος] ὁ μείζων *GP* — 18. πρὸς ...
 μέσον] πρὸς αὐτὸν τὸν μέσον *S* πρὸς τὴν παρ’ αὐτόν, su-
 perscr. μέσον *S* — 18. 19. πρὸς τὴν ... ἀνάπαλιν] πρὸς
 τὴν τοῦ μέσου διαφορὰν παρὰ τὸν ἐλάχιστον *H* — 19. μέ-
 σον om. *C*

XXVI   ος. Τὸ δὲ πρός τι ἐπέγνωμεν ἐν τῇ τοῦ ὄντος
 ἀνωτέρῳ φρασθείσῃ διαιρέσει τῆς ἀρμονικῆς ἔδιον
 θεωρίας, ἀλλὰ καὶ οἱ μουσικοὶ τῶν ἐν ἀρμονίᾳ συμ-
 φωνιῶν λόγοι ἐν ταύτῃ μᾶλλον εὑρίσκονται τῇ μεσό-
 τητι· στοιχειωδέστατος μὲν ὁ διὰ τεσσάρων ἐν ἐπι- 5
 τρούτῳ λόγῳ, ὡς δ πρὸς γ, ὅρος πρὸς ὅρον ἐν τῷ
 κατὰ τὸν διπλάσιον ὑποδείγματι ἢ διαφορὰ πρὸς
 διαφορὴν ἐν τῷ κατὰ τὸν τριπλάσιον, τοῦ γὰρ σ
 πρὸς β ἢ πάλιν τοῦ σ πρὸς γ αὗται αἱ διαφοραί·
 μετὰ δὲ τοῦτον εὐθὺς ὁ διὰ πέντε ὑπάρχων ἡμιολίος 10
 τοῦ γ πρὸς β ἢ πάλιν τοῦ σ πρὸς δ, ὅρος πρὸς ὅρον·
 εἶτα τούτων ἀμφοτέρων σύστημα τοῦ τε ἡμιολίου
 καὶ τοῦ ἐπιτρότου ὁ διὰ πασῶν ἐφεξῆς αὐτοῖς κεί-
 μενος, ἐν διπλασίῳ ὑπάρχων λόγῳ, ὡς σ πρὸς γ ἐν
 ἀμφοτέροις ὑποδείγμασιν, ὅρος πρὸς ὅρον· ἢ ὁ ἐπὶ 15
 τούτῳ διὰ πασῶν ἄμα καὶ διὰ πέντε, τριπλάσιον
 σώζων ἀμφοτέρων ἄμα τὸν λόγον, σύστημα ὑπάρχων
 διπλασίου ἄμα καὶ ἡμιολίου, ὥσπερ τοῦ σ πρὸς β,
 ὅρον πρὸς ὅρον, ἐν τῷ κατὰ τὸν τριπλάσιον ὑποδείγ-

XXVI. Io. Phil. rec. I, ρα—ρξ; rec. II, ξα. — Iambl.
 p. 152—157. — Boëth. II. 37. — Scholia cod. Ciz.

XXVI. 1. Ο δὲ P — 2. ἀνώθερον P [ἀνώτερον SH
 — 3. μουσικὴ G — 4. μάλιστα CSH — μεσότητι] ὥστε καὶ
 διὰ ταῦτ' ἀν εὐλόγως ἀρμονικὴ ὄνουμάζοιτο add. C — 5.
 στοιχειωδέστατοι H — τεσσάρων] ἀν add. C — 6. λόγῳ]
 ὄντες add. H — 7. ἢ] ἢ P — 8. τὸν τριπλ. scripsi pro
 τὸ τρ. — 9. 11. πάλιν bis om. S — 12. εἶτα] εἰ G —
 12. 13. τοῦ τε . . . ἐπιτρότον om. CH — 13. αὐτὸς G —
 15. παραδείγμασιν C, in mrg. ὑποδ. — ὅροις πρ. ὅρ. P
 ὅρον πρ. ὅρ. CSH — ἢ ὁ] ὁ δὲ S εἶτα ὁ H — 16. τού-
 των G — διὰ πεμπτὸν G — τριπλ.] διπλάσιον σώζων λό-
 γον C — 17. σώζ. τὸν λόγον ἀμφοτέροις H τῶν λόγων C
 18. ἄμα post διπλ. om. SH — 19. πρὸς ὅρον Ast. recte ad-
 didit, qui eur ὅρον pro ὅρον ex cod. S receperit, non adpa-
 ret. ὅρων H — διπλάσιον G₁
 τρι G₂

ματι, καὶ πάλιν διαφορᾶς πρὸς διαφορὰν ἐν τῷ αὐτῷ,
ἐν δὲ τῷ κατὰ τὸν διπλάσιον ὅρου μεγίστου πρὸς
διαφορὰν αὐτοῦ καὶ τοῦ μέσου ἡ διαφορᾶς τῶν
ἄκρων πρὸς διαφορὰν τῶν ἐλαττόνων· τελευταῖον
5 δὲ καὶ μέριστον σύμφωνον τὸ λεγόμενον δὶς διὰ
πασῶν ὥσανεὶ δὶς διπλάσιον, ὑπάρχον δὲ ἐν λόγῳ τε-
P τραπλασίῳ, ὡς ὁ μέσος ὅρος τῆς ἐν διπλασίοις πρὸς τὴν
72 τῶν ἐλαττόνων διαφορὰν ἡ ἡ τῶν ἄκρων διαφορὰ
τῆς ἐν τριπλασίοις πρὸς τὴν τῶν ἐλαττόνων.

10 Τινὲς δὲ αὐτὴν ἀρμονικὴν καλεῖσθαι νομίζουσιν 2
ἀκολούθως Φιλολύφ ἀπὸ τοῦ παρέπεσθαι πάσῃ γεω-
μετρικῇ ἀρμονίᾳ, γεωμετρικὴν δὲ ἀρμονίαν φασὶ τὸν
κύβον ἀπὸ τοῦ κατὰ τὰ τρία διαστήματα ἡρμόσθαι
ἰσάκις ἵσα ἰσάκις· ἐν γὰρ παντὶ κύβῳ ἥδε ἡ μεσότης
15 ἐνοπτριζεται, πλευραὶ μὲν γὰρ παντὸς κύβου εἰσὶν ιβ,
γωνίαι δὲ η, ἐπίπεδα δὲ σ· μεσότης ἄρα ὁ ητῶν σκαλ
τῶν ιβ κατὰ τὴν ἀρμονικὴν· ὡς γὰρ οἱ ἄκροι πρὸς
ἄλλήλους, οὕτως ἡ τοῦ μεγίστου παρὰ τὸν μέσον
διαφορὰ πρὸς τὴν τοῦ μέσου παρὰ τὸν ἐλάχιστον
20 διαφοράν, καὶ πάλιν ὁ μέσος ἄλλῳ μὲν ἑαυτοῦ μέρει
μείζων ἔστι τοῦ ἐλάττονος, ἄλλῳ δὲ ἐλάττων τοῦ
μείζονος, ἐνὶ μέντοι καὶ τῷ αὐτῷ αὐτῶν τῶν ἄκρων
μέρει καὶ μείζων καὶ ἐλάττων ὑπάρχει· καὶ ἐτέρως

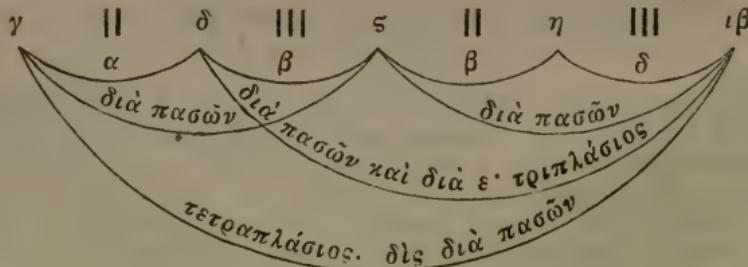
2. διπλάσιον] ὑποδείγματι add. H — 4. πρὸς διαφο-
ρᾶς G -άς P — 6. ὑπάρχων GP — 7. τῆς ἐν διπλ.] ἀρ-
μονίας intellegendum esse docet Io. Phil. I, o. τοῦ ἐν δι-
πλασίῳ scil. παραδείγματος Ast. — 7. 8. τὴν ἐλάττονα H —
8. διαφορὰν] τοῦ τε ἔξ ἡμιολίον καὶ τοῦ ἔξ ἐπιτρίτον add.
GP τοῦ ἔξ ἡμ. καὶ ἐπιτρ. CSH, quae librariorum incuria
ex scholio quodam in textum inrepsisse adparet; ignorant
Io. Phil. et Boëth. — ἡ om. P — 9. τοῦ ἐν τριπλασίῳ Ast.
— 13. τὰ om. SH — τρία om. PC — ὁρμᾶσθαι S — 14.
μεσότης] πάντως add. S — 21. μείζον G — ἐλάχιστον . . .
ἐλάχιστος S —

οι ἄκροι συντεθέντες καὶ ὑπὸ τοῦ μέσου πολυπλα-
σιασθέντες διπλάσιον ἀποτελοῦσι τοῦ ὑπὸ τῶν ἄκρων
πρὸς ἀλλήλους γινομένου· καὶ ἡ μὲν διὰ τεσσάρων
ἔστι τοῦ η πρὸς τὸν σ, ἐπίτριτος γάρ, ἡ δὲ διὰ πέντε
τοῦ ιβ πρὸς τὸν η, ἡμιόλιος γάρ, ἡ δὲ διὰ πασῶν 5
ἀμφοῖν οὖσα σύστημα ἡ τοῦ ιβ πρὸς τὸν σ, διπλασία
γάρ, ἡ δὲ διὰ πασῶν ἄμα καὶ διὰ πέντε τριπλάσιος
οὖσα ἡ τῶν ἄκρων διαφορὰ ὑπάρχει πρὸς τὴν τῶν
ἔλαττόνων, ἡ δὲ δὶς διὰ πασῶν ὁ μέσος ὅρος πρὸς
τὴν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἔλαττονος διαφοράν· οἰκειοτάτως 10
ἄρα ἀρμονικὴ προσωνομάσθη.

XXVII αξ. Ὡςπερ δὲ ἐν τῇ τοῦ μουσικοῦ κανόνος κατα-
τομῆ χροδῆς μιᾶς τεταμένης ἡ αὐλοῦ μήκους ἐνὸς
ἐκκειμένου τῶν ἄκρων ἀμετακινήτων ὑπαρχόντων,
μεταλαμβανούσης δὲ τῆς μεσότητος ἐν μὲν τῷ αὐλῷ 15

XXVII. Io. Phil. rec. I, οη—ριξ; rec. II, ξβ—ξς. —
ambl. p. 157—159. — Boëth. II. 38. — Scholia cod. C

1. πολλαπλ. C — 3. διὰ τοῦ ε P — 6. διάστημα H,
in mrg. σύστ. — πρὸς σ G — 7. τριπλασίων S — 9. ἔλατ-
τόνων] ἔλαχίστων C — 10. διαφορὰν] reperiuntur in codi-
cibus schemata quaedam, quorum plenissimum cod. C ad-
pōnit:

— οἰκειότατα PCSH — 11. ὠνομάσθη CSH

XXVII. 13. αὐλικοῦ P — 14. ἐκκειμένου G — ἀμετα-
κινήτου P

διὰ τρυπημάτων, ἐν δὲ τῇ χορδῇ δι' ὑπαγωγέως,
 ἄλλον εἴς ἄλλον τρόπον ἀποτελεῖσθαι δύνανται αἱ
 προλεχθεῖσαι μεσότητες, ἀριθμητική τε καὶ γεωμε-
 τρική καὶ ἀριθμητική, ἵνα εἰκότως καὶ ἐτυμώτατα κα-
 λοῖντο διὰ τὴν τοῦ μέσου ὅρου μετάστασίν τε καὶ
 μεταγωγὴν διαφόρως συντελούμεναι, οὕτως καὶ ἐν
 ἀριθμητικοῖς δυσὶν ὅροις, εἴτε περισσοῖς ἀμφοτέροις
 εἴτε καὶ ἀρτίοις, εὗλογόν ἐστι καὶ ἄμα δυνατὸν μέ-
 νουσιν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ μὴ μεταβιβαζομένοις μεσό-
 τητα καθ' ἐκάστην τῶν τριῶν ἐφαρμόζουσαν ἐντάσ-
 σεσθαι· κατὰ μὲν ἀριθμητικὴν ἵσω ὑπερέχουσαν
 καὶ ὑπερεχομένην, κατὰ δὲ γεωμετρικὴν ὁμοίω λόγῳ
 διαφορούμενην, κατὰ δὲ ἀριθμητικὴν τῷ αὐτῷ μέρει
 τῶν ἄκρων τῶν αὐτῶν μείζονά τε καὶ ἐλάτ-
 τονα. προκείσθωσαν δὴ πρῶτον ἄρτιοι ὅροι δύο, ὡς 2
 μεταξὺ αἱ τρεῖς μεσότητες ζητητέον πᾶς ἀν ταγεῖεν
 καὶ τίνεις, καὶ ἔστωσαν

ὅ τε ι καὶ ὁ μ.

πρῶτον οὖν τὴν ἀριθμητικὴν ἐναρμόζω καὶ ἔστιν 3
 κε καὶ τὰ παρακολουθήματα αὐτῆς σώζεται πάντα
 κάνταυθα· ὡς γὰρ ἐκαστοις ὅροις πρὸς ἑαυτόν, οὕτω
 καὶ διαφορὰ πρὸς διαφοράν, ἢρα ἐν ἴσοτητι, καὶ ὅσῳ
 ὁ μείζων τοῦ μέσου, τοσούτῳ καὶ οὕτος τοῦ ἐλάτ-
 τονος ὑπερφέρει, καὶ ἡ τῶν ἄκρων σύνθεσις διπλα-
 σία τοῦ μέσου καὶ ὁ τῶν ἐλαττόνων ὅρων λόγος

3. προλεχθεῖσαι] τρεῖς add. CSH — 4. ἔτοιμότατα GP
 ἐτυμώτ. μεσότητες καλ. H — 5. ὅρου om. S — μετάστα-
 σιν] μετάβασιν S — 8. ἀρτίοις] add. ἀμφοτέροις add. SH — 10. ἐφαρμόζουσα P — 13. διαφορούμενην] ἀδιαφορ. Ast.
 διαφορούμενην ἀντὶ τοῦ ἐτερούμενην· . . . ὁ λόγος γὰρ ὁ
 αὐτὸς τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ τὸ ποσὸν διάφορον. Schol. Ciz.
 cf. Io. Phil. I, φιλ. — 13. τὸν αὐτὸν CH τὴν αὐτὴν S —
 15. πρῶτον οἱ ὅροι P — 16. ζητητέαι C — 22. ἄρα GP
 καὶ γὰρ C om. SH — 25. ὁρῶν G

μείζων τοῦ τῶν μειζόνων καὶ τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων
 ἔλαττον τοῦ ἀπὸ τοῦ μέσου τῷ ἀπὸ τῶν διαφορῶν
 τετραγώνῳ, καὶ ὁ μέσος τῷ αὐτῷ ιδίῳ μέρει καὶ
 μείζων ὑπάρχει καὶ ἔλαττων τῶν ἄκρων, ἐν δὲ τοῖς
⁴ ἄκροις θεωρουμένῳ ἐτέρῳ καὶ ἐτέρῳ. ἐὰν δὲ τὴν κ.⁵
 μεσότητα ἐμβάλλω εἰς τοὺς προκειμένους ἀρτίους
 ὅρους, τὰ τῆς γεωμετρικῆς ἰδιώματα ἀνακύπτει, ἐξα-
 πόλλυνται δὲ τὰ τῆς ἀριθμητικῆς· οἷος γὰρ ὁ μείζων
 πρὸς τὸν μέσον, τοιοῦτος καὶ ὁ μέσος πρὸς τὸν μικρόν,
 καὶ τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων ἵσον τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ
 αἱ διαφοραὶ πρὸς ἀλλήλας ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ θεω-
 ροῦνται, ἐν τῷ καὶ οἱ ὅροι, καὶ οὕτε ἐν τοῖς ἄκροις
 καθαροῖς ἡ τοῦ μέρους ταυτότης καθ' ὑπεροχὴν καὶ
 ἔλλειψιν οὕτε ἐν μέσῳ καθαρῷ. ἀλλ' ἐν μέσῳ καὶ
 θατέρῳ τῶν ἄκρων παρὰ μέρος, ἐν τε μείζοις
⁵ ὅροις καὶ ἔλαττοις ἵσος λόγος. ἐὰν δὲ τὸν ἀν-
 τιλάβω μέσον ὅρου, πάλιν τὰ μὲν τῶν προτέρων
 δυοῖν μεσοτήτων ἰδιώματα ἐκποδὼν γίνεται, τὰ δὲ
 τῆς ἀριθμητικῆς ἀναφαίνεται πρὸς τοὺς αὐτοὺς δια-
 μένοντα δύο ἀρτίους ὅρους· ὥσπερ γὰρ ὁ μείζων
²⁰ πρὸς τὸν ἔλαχιστον, οὕτως ἡ τῶν μειζόνων διαφορὰ
 πρὸς τὴν τῶν ἔλαττόνων, καὶ ὅσοις μέρεσιν ὁ μέσος
 ἔλαττων τοῦ μείζονος ἐν αὐτῷ τῷ μείζονι θεωρου-
 μένοις, τοσοῦτοις ὁ αὐτὸς τοῦ ἔλαττονος μείζων ἐν

3. τετραγώνων P — 5. θεωρουμένων GP, idem addunt
 τοισὶν ὅγδοις — 6. ἐμβάλλων G ἐμβάλω PC₂ λάβω H —
 ἀρτίους om. S — 7. ἀνακύπτει P — 8. οἷον P — 9.
 μικρὸν] ἔλαχιστον C — 11. ἀλλήλους G ἀλλήλαις P —

14. τῷ μέσῳ CSH — καθαρῶς CH — 16. ἀντιλάβω C
^{μετα}_{άντι} C₂
 μεταλάβω S ἀντιμεταλάβω H — 17. μέσον om. H — 18.
 ἰδιώματα om. S — 19. διαμένοντας SH

αὐτῷ τῷ ἐλάττονι θεωρουμένοις, καὶ ὁ μὲν ἐν τοῖς μείζοσιν ὅροις λόγος μείζων, ἐλάττων δ' ὁ ἐν τοῖς ἐλάττοσιν, ὅπερ οὐκ ἐπ' ἄλλης, καὶ συντεθέντα τὰ ἄκρα καὶ ὑπὸ τοῦ μέσου πολυπλασιασθέντα διπλά-
74 σιον ἀποτελεῖ τοῦ ὑπὸ τῶν ἄκρων γινομένου. ἀν δὲ 6
6 οἱ δύο ἄκροι ὅροι μὴ ἀρτιοὶ ἐκτεθῶσιν, ἀλλὰ περισ-
σού, οἶον

ε, με,

δο μὲν αὐτὸς ὅρος δο κε ἀριθμητικὴν ποιήσει· αἴτιον
10 δὲ τούτου, ὅτι ἐφ' ἐκάτεραι αὐτοῦ ἵστο ἀριθμῷ ὑπερ-
έβησάν τε καὶ ὑπέβησαν οἱ ὅροι τὴν αὐτὴν πρὸς
αὐτὸν διατηροῦντες διαφορᾶς ποσότητα· ὁ δὲ ιε
ἀντιτεθεὶς τὴν γεωμετρικὴν ἀποδίδωσι τριπλάσιός
τε καὶ ὑποτριπλάσιος ἐκατέροις ὥν· ὁ δὲ θ μεταλα-
15 βών τὸ μέσος εἶναι τὴν ἀριθμητικὴν ἀποδίδωσιν, οἷς
γὰρ μέρεσι μείζων τοῦ ἐλάττονός ἐστι, τέσσαροι πέμ-
πτοις αὐτοῦ τοῦ ἐλάττονος, τούτοις τοῦ μείζονος
ἐλάττων ἐστὶν ἐν αὐτῷ τῷ μείζονι θεωρουμένοις,
τέσσαροι γὰρ πέμπτοις, καὶ πάντα τὰ προλεχθέντα
20 ἴδιώματα ἐφαρμόζων σύμφωνα εὑρήσεις.

"Ἐφοδος δέ, ὡς ἀν ἐντέχνως πλάσσοις τοὺς προ- 7
δειχθέντας ὅρους κατὰ τὰς τρεῖς ἀναλογίας, τοιαύτη
ἔστω σοι· ἐπ' ἀμφοτέροιν τῶν προχειρισθέντων
ὅρων περισσῶν τε καὶ ἀρτίων ἀριθμητικὴν μὲν

1. ἐν post μὲν om. P — 3. ἄλλης] μεσότητος add. S —

8. κε, με S με, ε C ε με S — 11. ὑπέβησαν] G re-
petit ὑπερέβησαν — ἐπέβησαν τε καὶ ὑπερέβ. H — 12. ιε
om. P — 13. ἀντεντεθεὶς C — 13. 15. ἀποδώσει bis H —
16. μέρεσι om. S — τετραπέμπτοις S — 16—18. τέσσαροι
... ζστιν om. G₁ — 19. τέτρασι S — πάντως PC — 19. 20.
τὰ ἴδιώμ. P — 20. σύμφωνον H — 21. ἐντέχνως] πῶς
add. S — πλάσης C — 22. τὰς om. GP

εύρησεις, συνθεὶς τὰ ἄκρα τούτων τὸ ἥμισυ μέσον τάξιον ἡ τὴν τοῦ μεῖζονος ὑπεροχὴν πρὸς τὸν ἐλάττονα διχῇ τεμὼν καὶ προσθεὶς τῷ ἐλάττονι μέσον ἔξεις· γεωμετρικὴν δέ, τοῦ ὑπὸ τῶν ἄκρων προμήκους τὴν τετραγωνικὴν πλευρὰν εὐρῶν μέσον ὅρον 5 ποιήσεις ἡ ὃν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους οἱ ὅροι λόγον ἰδῶν, τοῦτον δίχα τεμὼν μέσον ποίησον, οἷον ἐπὶ τετραπλάσιον διπλάσιον· ἀριθμονικὴν δέ, τῶν ἄκρων τὴν διαφορὰν ποιητέον ἐπὶ τὸν ἐλάττονα καὶ τὸν γενόμενον παραβλητέον ἐπὶ τὸν σύνθετον ἐκ τῶν 10 ἄκρων, εἴτα τὸ πλάτος τῆς παραβολῆς προσθετέον τῷ ἐλάττονι, καὶ ἔσται ὁ γενόμενος ἀριθμονικὴ μεσότης.

XXVIII. Καὶ τάδε μὲν περὶ τῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς θρυλλούμένων τριῶν ἀναλογιῶν, ἃς καὶ ἐπιτηδὲς 15 σαφέστερον καὶ πλατύτερον διηρθρώσαμεν, ὅτι πολλάκις τε καὶ ποικιλώτερον ἐντυγχάνειν ἦν αὐταῖς ἐν τοῖς ἀναγνώσμασι· τὰς δ' ἔξῆς ἐπιτυμητέον οὐ πάνυ φερομένας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλὰ εἰς μόνην ἐμπειρίαν ἡμῶν αὐτῶν καὶ τὸ οἰονεὶ πλῆρες τοῦ συλλογισμοῦ παραλαμβανομένας. εἰσὶ δὲ αὗται τάξει

XXVIII. Io. Phil. rec. I, ριη—ρι; rec. II, ἔξ—ξθ. — Iambl. p. 159—167. — Boëth. II. 39. 40.

---

1. εύρησεις] εὐρεῖν S — 2. πρὸς τὸν ἐλ. om. PC —
3. δίχα S — 4. ἔξει P — 5. εὐρῶν] λαβών C τεμὼν S, in
mrg. γρ. εὐρῶν — 6. οἱ ὅροι om. H — 7. τούτων P —
ποιήσαι G — 8. καὶ ἀριθμ. δὲ G — 9. ποίησον H — 10.
γενόμενον S — 10. εἰπὲ] περὶ S i man. 2 in α mut. παρὰ H
— 12. γενόμενος C — ἀριθμονικός G

XXVIII. 15. θρησκευμένων G τεθρυλλημ. S — ἃς]
τὸ G — 17. ἡ] ἡ G — 18. ἐπιθυμητέον P ἐπιτυμητέον S,
— 19. παρὰ] π (περὶ) G — 20. αὐτῶν om. CS — τὸ οἰονεὶ]
τοῦτο οἰκεῖον S

έκφερόμεναι ύφ' ήμῶν κατὰ ὑπεναντίωσιν τὴν πρὸς τὰς πεφρασμένας ἀρχετύπους τροεῖς, εἴπερ καὶ ἔξ αὐτῶν τούτων ἀναπλάσσονται, τάξεως τυγχάνουσαι πρόμοιας. τετάρτη μὲν ἡ καὶ ὑπεναντία λεγομένη διὰ 3
75 τὸ ἀντικεῖσθαι καὶ ἀντιπεπονθέναι τῇ ἀρμονικῇ
6 ὑπάρχει, ὅταν ἐν τρισὶν ὄροις ὡς ὁ μέγιστος πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτως ἡ τῶν ἐλαττόνων διαφορὰ πρὸς τὴν τῶν μειζόνων ἔχῃ, οἷον

γ, ε, σ,

10 ἐν γὰρ διπλασίᾳ τὰ συγκριθέντα δρᾶται· φανερὸν δέ, καθ' ἂν ἡναντίωται τῇ ἀρμονικῇ· τῶν γὰρ αὐτῶν ἄκρων ἀμφοτέραις ὑπαρχόντων καὶ ἐν διπλασίᾳ γε λόγῳ, ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης ἡ τῶν μειζόνων ὑπεροχὴ πρὸς τὴν τῶν ἐλαττόνων τὸν αὐτὸν ἔσωξε λόγον, ἐν ταύτῃ δὲ ἀνάπταιν ἡ τῶν ἐλαττόνων πρὸς τὴν τῶν μειζόνων· ἵδιον δὲ ταύτης ἴστέον ἐκεῖνο, τὸ διπλάσιον ἀποτελεῖσθαι τὸ ὑπὸ τοῦ μείζονος καὶ μέσου πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ μέσου καὶ ἐλαχίστον, τοῦ γὰρ πεντάκις γ διπλάσιον τὸ ἔξακις ε. αἱ δὲ δύο 4
20 μεσότητες πέμπτη καὶ ἔκτη παρὰ τὴν γεωμετρικὴν ἐπλάσθησαν ἀμφότεραι, διαφέρουσι δ' ἀλλήλων οὕτως· ἡ μὲν πέμπτη ἔστιν, ὅταν ἐν τρισὶν ὄροις ὡς ὁ μέσος πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτω καὶ ἡ αὐτῶν τούτων διαφορὰ πρὸς τὴν τοῦ μεγίστου πρὸς τὸν μέσον,
25 οἷον

β, δ, ε·

1. παρ' ἡμῶν S — 3. πλάσσονται S — 5. ἀντικεῖσθαι καὶ οἱ. S — 7. ἐλάχιστον] ἐλάττονα S — 8. τοῦ μείζονος ἔχει G ἔχει S — 10. διπλασίᾳ C — 11. καθ' ὁ C — ἐναντίωται GP — 12. γε] τε GPH τῷ C — 15. ἐν ταύτῃ] ἐνταῦθα P — 17. τὸ τὸ διπλ. G — τοῦ ante μείζ. οἱ. G — 21. ἐμπλασθῆσαν P — ἀλλήλων] αὐται add. C — 23. ἐλάχιστον] ἐλάττονα S

διπλάσιος γὰρ ὁ μὲν δ τοῦ β, μέσος ὅρος τοῦ ἐλαχίστου, ὁ δὲ β τοῦ α, ἐλαχίστων διαφορὰ πρὸς διαφορὰν μεγίστων· ὃ δ' ὑπεναντίον αὐτὴν τῇ γεωμετρικῇ ποιεῖ, ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι ἐπὶ μὲν ἐκείνης ὡς ὁ μέσος πρὸς τὸν ἐλάττονα, οὕτως ἡ τοῦ μείζονος πρὸς τὸν μέσον ὑπεροχὴ πρὸς τὴν τοῦ μέσον πρὸς τὸν ἐλάττονα, ἐπὶ δὲ ταύτης ἀνάπαλιν ἡ τοῦ ἐλάττονος πρὸς τὴν τοῦ μείζονος· ἴδιον δ' ὅμως καὶ ταύτης ἐστὶ τὸ διπλάσιον γίνεσθαι τὸ ὑπὸ τοῦ μεγίστου καὶ μέσου τοῦ ὑπὸ τοῦ μεγίστου καὶ ἐλαχίστου, 10 τὸ γὰρ πεντάκις δ διπλάσιον τοῦ πεντάκις β. ἡ δὲ ἕκτη γίνεται, ὅταν ἐν τρισὶν ὅροις ἡ ὡς ὁ μέγιστος πρὸς τὸν μέσον, οὕτως ἡ τοῦ μέσον παρὰ τὸν ἐλαχίστον ὑπεροχὴ πρὸς τὴν τοῦ μεγίστου παρὰ τὸν μέσον, οἶον 15

α, δ, σ,

ἐν ἡμιολίῳ γὰρ ἐκάτεροι λόγῳ· ἔοικυῖα δ' αἰτία καὶ ταύτῃ τῆς πρὸς τὴν γεωμετρικὴν ὑπεναντιότητος, ἀναστρέφει γὰρ κάνταῦθα ἡ τῶν λόγων ὄμοιότης ὡς ἐπὶ τῆς πέμπτης.

6 Καὶ αἱ μὲν παρὰ τοῖς πρόσθεν θρυλλούμεναι ἔξ μεσότητες αἴδε εἰσί, τρεῖς μὲν αἱ πρωτότυποι μέχρι Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος ἄνωθεν ἀπὸ Πυθαγόρου

1. τοῦ ante ἐλαχ. om. G — 2. ἐλαχίστων] ἐλασσόνων S — 2. 3. ἐλαχίστον πρὸς διαφορὰν μεγίστων, ἐλαχίστων δὲ διαφορὰ πρὸς διαφ. μεγίστων H — 3. μεγίστων] τὸ β τοῦ α repeatunt GPH — ὑπεναντίαν S — αὐτῇ H — 6. ὑπεροχὴ παρὰ τὸν μέσον πρὸς τὴν τοῦ μέσον ὑπεροχὴν παρὰ τὸν ἐλασσονα C — 6. 7. τῇ ἐλ. ὑπεροχὴν S — 7. ἀνάπαλιν] ὡς ὁ μέσος πρὸς τὸν ἐλαχίστον, οὕτως add. C — 9. 10. μεγίστον ... ὑπὸ τοῦ om. G — 11. τοῦ πεντάκις] τὸ ὑπὸ πεντ. G τοῦ ὑπὸ πεντ. PH — 17. ἐκατέροιν G ἐκάτερα S₁ -αι S₂ — 18. τῇ om. GPH — 19. ἀντιστρέφεται C — 23. Πλάτ. καὶ Ἀριστ. C — Πυθαγόρα S

διαμείνασαι, τρεῖς δ' ἔτεραι ἐκείναις ὑπεναντίαι τοῖς
 μετ' ἐκείνους ὑπομνηματογράφοις τε καὶ αἰρετισταῖς
 ἐν χρήσει γινόμεναι· τέσσαρας δέ τινας ἔτέρας με-
 τακινοῦντες τοὺς τούτων ὄρους τε καὶ διαφορὰς ἐπ-
 5 εξεῦρον τινες οὐ πάντα ἐμφανταξούμενας τοῖς τῶν
 παλαιῶν συγχράμμασιν, ἀλλ' ὡς περιεργότερον λε-
 λεπτολογημένας, ἃς ὅμως πρὸς τὸ μὴ δοκεῖν ἀγνοεῖν
 ἐπιτροχαστέον τὴν πη. πρώτη μὲν γὰρ αὐτῶν, ἐβ- 7
 δόμη δὲ ἐν τῇ πασῶν συντάξει ἔστιν, ὅταν ἢ ὡς ὁ
 10 μέγιστος πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτως καὶ ἡ τῶν αὐ-
 τῶν διαφορὰ πρὸς τὴν τῶν ἐλαττόνων, οἷον

σ., η, θ.

ἡμιόλιος γὰρ ὁ λόγος ἐκατέρου συγκρίσει ἐνορᾶται.
 ὄγδοη δὲ μεσότης, ἥτις τούτων δευτέρα ἔστι, γίνεται, 8
 15 ὅταν ὡς ὁ μέγιστος πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτως ἡ δια-
 φορὰ τῶν ἄκρων πρὸς τὴν τῶν μειζόνων διαφοράν,
 οἷον

σ., ξ, θ.

καὶ αὗτη γὰρ ἡμιολίους ἔχει τοὺς δύο λόγους. ἡ δὲ 9
 20 ἐνάτη μὲν ἐν τῇ τῶν πασῶν συντάξει, τρίτη δὲ ἐν
 τῷ τῶν ἐφευρημένων ἀριθμῷ ὑπάρχει, ὅταν τριῶν
 ὄρων ὄντων, ὃν λόγον ἔχει ὁ μέσος πρὸς τὸν ἐλά-
 χιστον, τοῦτον καὶ ἡ τῶν ἄκρων ὑπεροχὴ πρὸς τὴν
 τῶν ἐλάχιστων ἔχῃ, ὡς

25 δ., σ., ξ.

1. παραμείνασαι *S* — ὑπαντίαι *C* — 3. γενομέναι
CS — μετακινοῦντας *G* — 6. ὡς om. *C* — λεπτο-
 λογημένας *S* · λογονυμένας *H* — 7. ἃς om. *CH* — ὅμοι
GPS — 8. ἐπιστοχαστέον *S* — 9. ἢ om. *H* — ὡς om. *S*
 — 9. 10. ὁ . . . τὸν om. *G* — τῶν om. *C* — 12. θ., η., σ.
 codd. conf. § 11. — 13. ἐκατέραι *CH* — ὄρᾶται *P* ἐν ἐνα-
 τέραι συγκρ. ὄρᾶται *S* — 18. θ., ξ., σ. *C* — 19. λόγους om.
PC — 20. ἐν τῇ τῶν om. *P* τῶν om. *G* — 22. ὄντων
 om. *H* — 24. ἔχει *S*

10 ή δὲ ἐπὶ πάσαις δεκάτη μὲν συλλήβδην, τετάρτη δὲ
ἐν τῇ τῶν νεωτερικῶν ἐκθέσει ὁρᾶται, ὅταν ἐν τρι-
σὶν ὄροις ἡ ὥστε μέσος πρὸς τὸν ἐλάχιστον, οὕτως
καὶ η̄ διαφορὰ τῶν ἄκρων πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν
μειζόνων, οὗton

γ, ε, η.

11 ἐπιδιμερῆς γὰρ ὁ ἐν ἑκατέρᾳ συνυγίᾳ λόγος. ἐπὶ
κεφαλαίου τοίνυν οἱ τῶν δέκα ἀναλογιῶν ὄροι ἐκ-
κείσθωσαν ὑφ' ἐν παράδειγμα πρὸς τὸ εὐσύνοπτον,

πρώτης α, β, γ,

δευτέρας α, β, δ,

τρίτης γ, δ, ε,

τετάρτης γ, ε, ε,

πέμπτης β, δ, ε,

ἕκτης α, δ, ε,

έβδομης ε, η, θ,

όγδοης ε, ζ, θ,

ένατης δ, ε, ζ,

δεκάτης γ, ε, η.

XXIX καθ. Λοιπὸν καὶ περὶ τῆς τελειοτάτης καὶ τριχῆ²⁰
διαστατῆς πασῶν τε περιεκτικῆς ἐν βραχεῖ διαρθρώσω
μεσότητος χρησιμωτάτης οὕσης εἰς πᾶσαν τὴν ἐν
μουσικῇ καὶ φυσιολογίᾳ προκοπήν· κυρίως γὰρ
αὕτη καὶ ὡς ἀληθῶς ἀρμονία ἀν λεχθείη μόνη παρὰ

XXIX. Io. Phil. rec. I, φλα—φλγ. — Iambl. p. 167—176.
— Boëth. II. 41.

7. ἐκάτερον G — 8. ἀνταλ. δέκα G ἀναλογιῶν om. SH,
μεσοτήτων superscr. S — ὄροιν H — 18. ξ, ε, δ C

XXIX. Περὶ τῆς τελειοτάτης S Ἐπίλογος H —

20. τριχῶς S — 21. διαρθρώσει P -ῶσαι S — 22. χρησιμο-
τάτης P — πᾶσαν] πάντα P — 24. ὡς om. H — ἀν
om. H — παρὰ] πάσας G

τὰς ἄλλας, εἴπερ μὴ ἐπίπεδος μηδὲ μιᾶ μόνη μεσότητι συνδεομένη, ἀλλὰ δυσίν, ἵν' οὕτω τριχῆ διστάνοιτο, ὡς ὁ κύβος ἀριθμονία πρὸ βραχέος ἐσαφηνίσθη. ὅταν τοίνυν δύο ὅρων ἄκρων τριχῆ διαστα- 2
 5 τῶν ἀμφοτέρων, εἴτε Ἰσάκις ἶσων Ἰσάκις, ἵνα κύβος ἦ, ἢ Ἰσάκις ἶσων ἀνισάκις, ἵνα ἢ δοκίδες ἢ πλινθίδες P ὥσιν, εἴτε ἀνισάκις ἀνίσων ἀνισάκις, ἵνα σκαληνοί,
 77 δύο ὅροι εὑρίσκωνται ἀνὰ μέσον ἄλλοι ἐναλλάξ πρὸς τοὺς ἄκρους τοὺς αὐτοὺς σώζοντες λόγους καὶ ἀνα-
 10 μέξ, ὥστε ὁποτεροῦν αὐτῶν τὴν ἀριθμητικὴν σώζοντος ἀναλογίαν τὸν λοιπὸν ἀποτελεῖν τὴν ἀριθμητικὴν· ἀνάγκη γὰρ οὕτως διακειμένων τῶν τεσσάρων ἐπιφαίνεσθαι τὴν γεωμετρικὴν ἐμπλέγδην ἀμφοτέρωις ταῖς μεσότησιν ἀντεξεταξομένην, ὡς ὁ μέγιστος πρὸς 15 τὸν τρίτον ἀπ' αὐτοῦ, οὕτως ὁ ὑπ' αὐτὸν δεύτερος πρὸς τὸν τέταρτον· τὸ γὰρ τοιοῦτον τὸ ὑπὸ τῶν μέσων ἴσον ποιεῖ τῷ ὑπὸ τῶν ἄκρων· πάλιν δὲ ἀν δο μέγιστος πρὸς τὸν ὑπ' αὐτὸν ἐν τοσαύτῃ δειχθῆ διαφορᾷ, ἐν ὅσῃ καὶ αὐτὸς οὗτος πρὸς τὸν ἐλάχιστον,
 20 ἀριθμητικὴ ἡ τοιαύτη ἔξετασις γίνεται καὶ ἡ τῶν ἄκρων σύνθεσις διπλασία τοῦ μέσου· ἐὰν δ' ὁ τρίτος ἀπὸ τοῦ μεγίστου τῷ αὐτῷ μέρει τῶν ἄκρων αὐτῶν ὑπερέχῃ καὶ ὑπερέχεται, ἀριθμητικὴ καὶ τὸ

1. εἶγε S — 2. διστάνοιντο S — 5. 6. κύβοι ὥσιν C — 6. [Ισάκις] ἀνισάκις G — 8. εὑρίσκονται P — ἄλλοι]
 ὅροι add. GP ἄλλοι om. C — 8. 9. πρὸς τοὺς ἄκρους om. SH — 9. σώζονται C — 10. ὁποτεροῦν P — σώζοντες P — 11. τῶν λοιπὸν G τοὺς λοιποὺς C — 14. ἔξεταξομένην CS ἔνεξεταξ. H — 15. τρίτον τὸν ὑπ' αὐτοῦ GP — δεύτερος] ἥγονν ὁ θ add. S — 18. αὐτῶν P — δειχθῆ]

- διέκῃ H — 19. ὅσους G — 20. ἀριθμητικῆς H in mrg. — 22. μεγίστον] μέσον P ὁ τρίτος μέσος H — 23. ὑπερέχει P ὑπεροχῇ καὶ ὑπερέχεται S

ὑπὸ τοῦ μέσου καὶ τῆς τῶν ἄκρων συνθέσεως δι-
3 πλάσιον τοῦ ὑπὸ τῶν ἄκρων. ὑπόδειγμα αὐτῆς ἔστω
τοιοῦτον

5, η, θ, iβ.

οὐκοῦν ὁ μὲν σ σκαληνὸς ἀπὸ τοῦ ἅπαξ β τρίς, ὁ δὲ 5
ιβ ἀπὸ τοῦ δὶς β τρίς ἐν συνεχείᾳ μηκυνθέντων,
τῶν δὲ μέσων ὁ μὲν ἐλάττων ἀπὸ τοῦ ἅπαξ β τετρά-
κις, ὁ δὲ μείζων ἀπὸ τοῦ ἅπαξ γ τρίς, καὶ στερεοί
τε οἱ ἄκροι καὶ τριχῇ διαστατοὶ καὶ ὁμογενεῖς αύ-
τοῖς αἱ μεσότητες, καὶ κατὰ μὲν τὴν γεωμετρικὴν 10
ώς ὁ ιβ πρὸς τὸν η, οὕτως ὁ θ πρὸς τὸν σ, κατὰ δὲ
τὴν ἀριθμητικὴν ὅσῳ ὁ ιβ τοῦ θ ὑπερέχει, τοσούτῳ
καὶ ὁ θ τοῦ σ, κατὰ δὲ τὴν ἀριθμητικὴν ὡς μέρει ὁ η
τοῦ σ ὑπερέχει, ἐν αὐτῷ τῷ σ τοῦ μέρους θεωρου-
μένου, τούτῳ ὑπὸ τοῦ ιβ ὑπερέχεται ἐν αὐτῷ τῷ ιβ 15
θεωρουμένῳ. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ μὲν η πρὸς σ ἥ ὁ ιβ
πρὸς θ διὰ τεσσάρων ἐν ἐπιτρέψι λόγῳ, ὁ δὲ θ πρὸς
σ ἥ ὁ ιβ πρὸς η διὰ πέντε ἐν ἡμιοιλίῳ, ὁ δὲ ιβ πρὸς
σ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ· λοιπὸν δὲ ὁ θ πρὸς τὸν
η τονιαῖον ἐν ἐπογδόῳ, ὅπερ μέτρον κοινὸν πάντων 20
τῶν ἐν μουσικῇ λόγων, ἅτε καὶ γνωριμάτερον ὅν,
ὅτι ἄρα καὶ διαφορὰ τῶν πρώτων καὶ στοιχειωδεστά-
των συμφώνων πρὸς ἀλληλα ὑπάρχει.

5   *Kαὶ περὶ μὲν τῶν ἐν ἀριθμοῖς ἐπιφαινομένων*

1. διπλάσιον] ἐπὶ ταύτης add. H — 2. ἔσται S —
5. ἅπαξ τρεῖς P — 8. μείζων ὑπὸ P — 9. οἱ om. GP
— αὐτοὶ P — 10. μὲν add. Ast. — 12. ὑπερέχει om.
GPS — 14. ἐν αὐτῷ . . . θεωρουμένον] τῷ αὐτῷ μέ-
ρει τοῦ ιβ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ιβ ὑπερέχεται C — 15. τοῦτο G
— ἀπὸ H — 16–19. πρὸς] τὸν quinques add. CSH —
18. ἡμιοιλίῳ] λόγῳ add. S — 22. πρώτων] ἦτοι τῶν διὰ δῆ
διὰ ε add. C in mrg. — 23. ὑπάρχει] ὑπερέχει P — 24.
ἐμφαινομένων C

καὶ συμβεβηκότων τοσαῦτα ὡς ἐν πρώτῃ εἰσαγωγῇ
ἀρκείτω.

Τέλος ἀριθμητικῆς Νικουμάχου P   Τέλος τῆς Νικουμά-
χου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς C   Τέλος τῆς ἀριθμητικῆς εἰσ-
αγωγῆς Νικουμάχου.   τῷ δὲ θεῷ δόξα καὶ αἶνος H   Τέ-
λος σὺν θεῷ τῆς ἀριθμητικῆς Νικουμάχου Πυθαγορίου τοῦ
Γερασινοῦ Γ   [Χε (Χριστέ) προηγοῦ τῶν ἐμῶν πονημά-
των S]

ПРОВАЛΗΜΑΤΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ.

1 α. ΤΟΤ ΚΤΝΟΣ.

Δοθέντων ἀπὸ μονάδος διποσῶνοῦν
ἀριθμῶν ἐφεξῆς εὑρεῖν, ὅσος ἐστὶν ὁ
σύμπασ.

"Ἐστωσαν ἀπὸ μονάδος τῆς αὐτοῦ τοῦ
β, γ, δ, ε, ζ, η, ϑ, ς.

ἡ δὴ ἄρτιόν ἐστι τὸ πλῆθος αὐτῶν ἢ περιττόν· ἔστω
πρώτου περιττόν· φανερὸν δή, ὅτι οἱ μὲν αἱ δι-
πλάσιοι εἰσὶ τοῦ ε, οἱ δὲ β, ϑ τοῦ ε καὶ ἐφεξῆς· 10
ὅσον ἄρα ἐστὶ τὸ πλῆθος πάντων, τοσανταπλασίων
ἐστὶν ὁ σύμπασ συντεθεὶς τοῦ ε· ἔστιν ἄρα ὡς ὁ αἱ
πρὸς τὴν μονάδα, ὁ σύμπασ πρὸς τὸν ε· ὁ ἄρα ὑπὸ⁵
τοῦ αἱ εἶσος ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῆς μονάδος καὶ συμ-
πάντων, τουτέστι τῷ σύμπαντι ἀριθμῷ. εἰλήφθω 15
δὴ ὁ ἐφεξῆς τῷ αἱ, ὁ καὶ φανερὸν δὴ ὅτι ὁ καὶ διπλά-
σιός ἐστι τοῦ ε, ἵσος γάρ ἐστι τοῖς αἱ επεὶ οὖν ὁ
αἱ τὸν ε πολλαπλασιάσας ποιεῖ τὸν σύμπαντα, ἐὰν
ἄρα τὸν καὶ πολλαπλασιάσας ποιήσῃ τινά, ὁ γενόμε-
νος ἔσται τοῦ σύμπαντος διπλασίων. ὅταν ἄρα ἀπὸ 20

1. ПРОВАЛ. AP.] addidi inscript. — 7. hac in serie
numerorum $\zeta = 6$, $\eta = 7$, $\vartheta = 8$, $\iota = 9$ ponitur; κ (16) = 10.

μονάδος πλήθους ἀριθμῶν ἐφεξῆς τεθέντος ἐρωτηθῶμεν, πόσος ἔστιν ὁ σύμπας συντεθείσ, ἐὰν ὅσι περιττοὶ τὸ πλῆθος, πολλαπλασιάσομεν τὸν μέγιστον ἐπὶ τὸν ἐφεξῆς αὐτοῦ μείζονα καὶ τούτου γενομένου τὸ ἥμισυ λαβόντες ἔξομεν τὸν σύμπαντα· ὅμοιώς δὴ ποιήσομεν, καὶ ἐὰν ἄρτιον ἦ τὸ πλῆθος· ἡ γὰρ αὐτὴ ἀπόδειξις.

$$\begin{array}{ccccccccc} \alpha & \beta & \gamma & \delta & \varepsilon & \zeta & \eta & \vartheta & \iota = \kappa \\ | & | & | & | & | & | & | & | & | \\ \alpha & \beta & \gamma & \delta & \varepsilon & \zeta & \eta & \vartheta & \iota. \end{array}$$

10 β. Πῶς ἂν ἐκ μεθόδου προχειρότατα² γινώσκοι τις ἀκριβῶς τὴν τῶν συντιθεμένων ἀπὸ μονάδος καὶ ἐφεξῆς ἀριθμῶν γινομένην ποσότητα, μέχρις οὗ δηλονότι ἡ ξήτησις γίνεται.

15 Ποιείτω οὕτω πολλαπλασιαζέτω ἐφ' ἑαυτὸν τὸν ἀριθμόν, μέχρις οὗ ἡ ξήτησις γίνεται, καὶ ἀπὸ τοῦ γινομένου λαμβανέτω τὸ ἥμισυ· τούτῳ προστιθέτω καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ πολλαπλασιασθέντος ἀριθμοῦ καὶ τὸν γινόμενον γινωσκέτω εἶναι τὴν τῶν ἀριθμῶν σύνθεσιν ἀπὸ μονάδος, μέχρις οὗ ἡ ξήτησις γίνεται. οἷον ἔστω γενέσθαι τὴν ξήτησιν ἀπὸ μονάδος ἄχρι τοῦ ιε, πόση ἔστιν ἡ τῶν ἀριθμῶν κατὰ τὸ συνεχὲς σύνθεσις· τὸν ιε ἐφ' ἑαυτόν, γίνονται σκε· τούτου τὸ ἥμισυ, φιβῇ· πρόσθετος τὸ ἥμισυ τῶν ιε ἦτοι ξῃ, γίνονται ὅμοιοι ωκ· τοσούτων ἡ ἀπὸ μονάδος ἄχρι τοῦ ιε τῶν κατὰ τὸ συνεχὲς ἀριθμῶν σύνθεσις.

IΣΑΑΚ.

27. IΣΑΑΚ] Thom. Reinesius codicis margini adscripsit: „Isaac monachus, cuius extant scholia in Euclidis elementorum geometriae libros VI priores; lat. vert. Conr. Dasyp.“ [odius]. — de Isaaco conf. Fabric. bibl. gr. X, p. 176. — altera ma-

"*Η καὶ οὗτω· λαμβανέτω τὸ ἡμισυ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ μέχρις οὗ ἡ ζήτησις γίνεται καὶ προστιθέτω τούτῳ μονάδος ἡμισυ καὶ τὸν γινόμενον πολλαπλασιαζέτω μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ, οὗτινος εἰλήφει τὸ ἡμισυ· καὶ τὸν γινόμενον αὐθίς γινωσκέτω εἶναι τὴν τῶν ἀριθμῶν σύνθεσιν. οἶον ως ἐπὶ τοῦ προνυποδειχθέντος ἀριθμοῦ τοῦ ιε, τούτου τὸ ἡμισυ ξφ· πρόσθες μονάδος ἡμισυ, γίνονται η· ταῦτα πολλαπλασίασον ἐπὶ τὸν ιε, γίνονται οκ. καὶ ἔστι καὶ οὕτως ἡ εὔρεσις ἀσφαλεστάτη, ως καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας 10 μεθόδου· ὅπερ ἔδει δεῖξαι.*

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

3 γ. Ἀριθμῶν ὅσων δήποτε ἐκκειμένων
ἐν ἶσῃ ὑπεροχῇ τὸν συγκεφαλαιούμενον ἐκ
τῆς συνθέσεως αὐτῶν λαμβάνειν.

15

Ποίοι οὕτω· λάμβανε τοὺς ἄκρους τῶν ἐκκειμένων καὶ τούτων τὰ ἡμίση συντιθεὶς καὶ πολλαπλασιάσων ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλήθους τῶν ἐκκειμένων ἔξεις τὸν ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ὅλων. οἶον
ἔστωσαν

20

β, δ, σ, η, ι, ιβ·
τὰ ἡμίση τῶν ἄκρων ξ· ταῦτα πολλαπλασιαζόμενα
ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκειμένων ἀριθμῶν, εἰσὶ δὲ σ,
ποιοῦσι μβ. πάλιν ἔστωσαν

α, δ, ξ, ι, ιγ, ις, ιθ·

25

nus hoc addidit scholion: "Εὰν ωσιν ἀριθμοί, ὅσοι δηποτοῦν ἀπὸ μονάδος ἐφεξῆς ἐν ἶσῃ ὑπεροχῇ, ἡ δὲ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἄρτιον, ὁ ἡμισυς τοῦ ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν δύο μέσων ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκειμένων πολλαπλασιαζόμενος τὸν συγκείμενον ἔξ ὅλων ποιεῖ· ἐὰν δὲ τὸ πλῆθος ἡ περιπτόν, ὁ ἀριθμὸς τοῦ πλήθους πάλιν ἐπὶ τὸν μέσον τῶν ἐκκειμένων πολλαπλασιαζόμενος τὸν συγκείμενον ἔξ ὅλων ποιεῖ.

τὰ ἡμίση τῶν ἄκρων καὶ τὸ πλήθος ξ· δεκάνις
οὗν τὰ ξ ποιοῦσιν ο· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὅμοίως.

ΤΟΤ ΑΥΤΟΥ.

δ. α, α, α, γ, γ, ε, ε, ξ, θ.

4

5 Ταῦτα τὸ δέκα στοιχεῖα συντιθέμενα
ποιοῦσι μονάδας μ· φασὶν οὖν τὸν βασιλέα
Λέοντα ταῦτα ἐκθεῖναι· καὶ ζητεῖν, ὡς ἂν
μερισθῶσι δίχα ἥτοι εἰς πέντε καὶ πέντε
στοιχεῖα καὶ ἐκατέρας μερίδος ἵσον εἶναι
10 τὸν ἀριθμόν.

Ἄγνοοῦντες οὖν οἱ ἔξ ἐκείνου μέχρι τοῦ νῦν
πάντες τὸν σκοπὸν ἐκείνου καὶ ζητοῦντες, ὥστε καὶ
ἐκατέραν μερίδα μονάδων κ εἶναι ἥτοι τῆς ἡμισείας
τῶν ὅλων ποσότητος, ἀνηνύτοις ἐδόκουν ἐπιχειρεῖν,
15 ἀλλ’ ἡμεῖς μὴ ἀγνοοῦντες τὸν ἐκείνου σκοπόν, ὅτι
οὐκ ἀδύνατα προέθετο ζητεῖν, ἀλλὰ δυνατὰ μέν,
πλὴν οὐ τοῖς πᾶσι πρόχειρα, μόνοις δὲ τοῖς τῶν ἀριθ-
μητικῶν μαθημάτων ἐμπείροις, διείλομεν αὐτὰ δίχα
οὕτως. ὥστε ἐκατέρας μερίδος ἀνὰ ε στοιχεῖα
20 ἔχούσης τὸ μὲν πρῶτον εἶναι πολλαπλασιάζον, τὰ
δὲ λοιπὰ πολλαπλασιάζομενα ὑπ’ αὐτοῦ, ὡς συν-
άγειν ἐκατέραν μερίδα μονάδας ξ· καὶ ἔχουσιν
οὕτω.

ε^{is} , α, α, γ, ξ· — γ^{is} , α, ε, ε, θ·

25 ἔστιν οὖν τῆς μιᾶς μερίδος ἡ ποσότης μονάδων ιβ,
δηλαδὴ τῶν δ στοιχείων συντιθεμένων πλὴν τοῦ

7. Λέοντα] Reinesius in marg.: *Leo Philosophus Aug.* cf.
Fabric. bibl. gr. VI, p. 363. — 20. ἔχούσης] sic in mrg.; in
textu οὔσης.

πρώτου, καὶ πενταπλασιαζόμενα ὑπὸ τοῦ πρώτου ποιοῦσιν ξ· διαιρέσεις καὶ τῆς ἐτέρας μερίδος καὶ καὶ τριπλασιαζόμενα ὑπὸ τοῦ πρώτου ποιοῦσιν ξ.

5 ε. Μέθοδος, δι' ἡς ἀστείως εὐρήσεις,
οἶον ἀριθμὸν ἔχει τις ἐπὶ νοῦν.

5

'Ἄριθμὸν δύτιναοῦν τῶν ἀπὸ τοῦ ξ μέχρι τοῦ ρε
ὑπὸ τυνος ἐν διανοίᾳ εἰλημμένον ξητῶν εὔρεῖν διό-
σος ἐστί, λήψη αὐτὸν μεθόδῳ τοιᾶδε· ἐπίταξον τῷ
κατὰ διάνοιαν ἔχοντι τὸν ἀριθμὸν κρυφίως παρ'
αὐτῷ ἐκβαλεῖν ἀπ' αὐτοῦ τὸν γ, ὅσακις ἐγχωρεῖ, 10
καὶ τὰ καταλειφθέντα κάτωθεν τοῦ γ, εἰ καταλει-
φθείη δηλονότι, ἐκφωνήσαντα εἰπεῖν πρὸς σέ· οὗ καὶ
εἰπόντος σὺ ἀνθ' ἐκάστης μονάδος τῶν καταλει-
φθεισῶν λάμβανε τῇ σῇ χειρὶ τὸν ο ἀριθμόν· οἶον
εἰ μὲν μονὰς καταλειφθείη, τὸν ο μόνον, εἰ δὲ δυάς, 15
αὐτὸν τὸν ο δὶς ἥτοι τὸν ρμ, εἰ δ' οὐδεμία μὲν κα-
ταλειφθείη, πάντως οὐδὲ σὺ λήψῃ τι· τοῦτο δὲ φυ-
λάξαι σε δεῖ καὶ ἐν ταῖς γενησομέναις λοιπαῖς ἀφαι-
ρέσειν, ἐν αἷς δηλονότι μηδεμία μονὰς καταλει-
φθήσοιτο· εἶτα ἐπίταξον ἐκβαλεῖν διαιρέσεις ἐξ αὐτοῦ 20
καὶ τὸν ε, ὅσακις ἐγχωρεῖ, καὶ τὰ κάτωθεν τούτου
καταλειφθέντα εἰπεῖν, ὃν καὶ ἀνθ' ἐκάστης μονάδος
λάμβανε τὸν κα, ἐνῶν καὶ τὸν ἀπὸ τούτου συναγό-
μενον τῷ προειλημμένῳ, εἰ τύχοι, τῇ σῇ χειρὶ· εἶτ'
ἐπίταξον διαιρέσεις ἐκβαλόντι καὶ τὸν ξ εἰπεῖν τὰ κά- 25
τωθεν τούτου καταλειπόμενα· ὃν καὶ ἐκάστης ἐνεκά
μονάδος τὸν ιε λαβὼν καὶ οὓς ἔχεις πάντας συνθεὶς
ἐκ τῆς ἐπισυναγωγῆς ἄφεσ, ὅσακις δύνῃ, τὸν ρε, εἰ
ἐγχωρεῖ δηλονότι, καὶ τὸν κάτωθεν τούτου καταλει-

19. ἐν αἷς δηλ.] scripsi pro ἐν ἦ δηλ. cod.

φθέντα γίνωσκε τὸν ἀριθμὸν εἶναι, ὃν ζητεῖς, δηλαδὴ τὸν ἐν τῷ λογισμῷ τοῦ ζητήσαντος εὑρεῖν σε τοῦτον εἰλημμένον· ἵστεον μέντοι γε, ὡς εἰ μηδὲν ἐν μηδεμιᾷ ἀφαιρέσει καταλειφθείη, ὅτε οὐδὲ σὺ λήψῃ πάντας τινὰ τῶν προφόρηθέντων ἀριθμῶν, ὃς οὐδὲν ὁ ὑπὲρ ἔκείνου ληφθεὶς.

Γενέσθω δὲ τὰ λεγόμενα καὶ δι’ ὑποδείγματος σαφέστερα, καὶ ἔστω ὑφ’ ἡμῶν ἐπὶ νοῦν εἰλημμένος ὁ κῆς ὃν ἐπειδὴ βούλεται τις εὑρεῖν τῇ δημόσῃ μεθόδῳ χρώμενος, ἐπιτάττει τὸν γένεσθαι τοῦτον ἐξ αὐτοῦ ὀσάκις ἐγχωρεῖ· οὗ καὶ ἐννάκις ἐκβαλλομένου παρ’ ἡμῶν ἐκφανούντων πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν λειπομένην μονάδα, οὗτος ἀντ’ αὐτῆς τὸν ο τῇ χειρὶ λαμβάνει· εἶτα καὶ τοῦ εἰδούσας ἐκβαλλομένου πεντάκις ἀνθ’ ἐκάστης τῶν καταλειπομένων τριῶν μονάδων τὸν κα λαμβάνων τὸν γινόμενον ξγ συντίθησι τῷ πρότερον εἰλημμένῳ τῷ ο· ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦ ζ κατὰ τὴν μέθοδον ἐκβαλλομένου τετράκις οὐδὲν λείπεται, οὐδὲν οὗτος ἀντὶ τούτου λαβών τινα, ἀλλ’ ἀπὸ τοῦ ἐκ τῆς συνθέσεως μόνων ἔκείνων τοῦ τε δηλονότι ο καὶ τοῦ ξγ ἥτοι ἀπὸ τοῦ φλυτὸν τὸν φε τὸν λειπόμενον κη λέγει πρὸς ἡμᾶς ἀναμφιβόλως εἶναι τὸν ἀριθμόν, ὃν ζητεῖς ἐπὶ νοῦν κεκρατήκαμεν· ὑπὲρ οὗ καὶ ἐκπληγτόμενοι τὸν λόγον ζητοῦμεν, ὅτους χάριν τόδε τοιαύτῃ μεθόδῳ εὑρίσκεται.

5. Τῷ ἀποθνήσκοντι ἐπὶ τοῖς σ παιδίοις, ὃν τὰ γ ησαν ἄρρενα καὶ τὰ γ θήλεα, καὶ διαταξαμένῳ περὶ τῶν ἐν τῷ κιβωτίῳ αὐτοῦ χρυσίων, τὸν πρῶτον τῶν παιδῶν αὐτῷ τῶν ἀρρένων θεῖναι τοσούτους 30 χρυσίους ἐν τῷ κιβωτίῳ, ὅσοι εἰσὶν ἐν αὐτῷ, εἶτα λαβεῖν διακοσίους πεντήκοντα, τὸν δὲ μετ’ ἔκείνουν

θεῖναι τοσούτους, ὅσοι ὑπελείφθησαν, καὶ λαβεῖν σν,
 καὶ τὸν τρίτον ὁμοίως θεῖναι τοσούτους, ὅσοι ὑπε-
 λείφθησαν, καὶ λαβεῖν σν, τὴν δὲ πρώτην τῶν θυ-
 γατέρων θεῖναι τοσούτους, ὅσοι ὑπελείφθησαν, καὶ
 λαβεῖν ρκε, τὴν δὲ μετ' ἐκείνην θεῖναι τοσούτους, 5
 ὅσοι ὑπελείφθησαν, καὶ λαβεῖν ρκε, καὶ τὴν τρίτην
 ὁμοίως θεῖναι τοσούτους, ὅσοι ὑπελείφθησαν, καὶ
 λαβεῖν ρκε, ὡς μηδένα οὕτω χρύσινον ὑπολειφθῆναι,
 σλβ ἥσαν χρύσινοι καὶ τρίτον χρυσίνον καὶ δωδέκα-
 τον καὶ ἑκατοστοενενηκοστοδεύτερον ἐν. 10

I. INDEX.

In hunc indicem omnia quae apud Nicomachum reperiuntur uocabula praeter ea quae admodum vulgaria sunt recepi; absunt numeralia, pronomina, praepositiones, coniunctiones, negationes usitatissimae, nisi grauior quaedam caussa ut insererent me adduxit (omisi igitur ἀλλά, γάρ, δέ, μέν, ως, οὐ, μή, cet.; recepi πρῶτος, cum numerum primarium significat, ξέν pro ἄν positum, ξάν et σταυ cum ind. uel opt., cet.); asteriscus * numero praefixus uariam lectionem indicat, nota cet. me, cum oportere non arbitrarer, non omnes quibus idem uocabulum legitur locos aduluisse.

- "Αγειν. ἀγαγεῖν τὴν τῶν με-
ρῶν λύσιν μέχοι μονάδος
I, 10, 2. — εὐθεῖαι ἀχθῶσι
II, 7, 4.
ἀγλωσσος I, 15, 1.
ἀγνοεῖν II, 28, 6. — Probl. 4.
ἀγωγή. τῇ αὐτῇ τάξει καὶ
ἀγωγῆ II, 14, 3.
ἀδελφεός. τὰ μαθήματα . .
ἀδελφεά I, 3, 4.
ἀδιαιρετος I, 9, 6; 11, 1;
17, 4.
ἀδιάκριτος I, 13, 2.
ἀδιάστατον ἀδιαστάτῳ συν-
τεθέν II, 6, 3. — (σημεῖον)
II, 6, 7.
ἀδιαφορεῖν. γένεσις οὗτε ἀδι-
αφοροῦσά τινα I, 16, 3. —
-ούμενος *I, 13, 12 et 13.
ἀδιάφορον I, 10, 8.
ἀδίχαστα τὰ μέρη I, 9, 1.
ἀδυνατεῖν *I, 17, 7.
ἀδυνατον I, 3, 8; 8, 10 cet.
— Probl. 4.
ἀεί. ἀεὶ κατὰ ταυτά I, 2, 2.
— ἐς ἀεί I, 10, 6 cet. —
αἰεί I, 16, 1; II, 2, 1; 6, 1;
11, 1; 12, 8; 16, 2; 17, 7;
20, 5; 24, 5.
ἀήρ II, 1, 1.
ἀθροισμα. εἰς ἐν ἀθρ. συγ-
νεφαλαιωθέντων μερῶν I,
10, 3.
ἀίδιος. ὑλη I, 1, 3. — οὐσία
I, 6, 1. — τὰ ἀίδια I, 2, 1.
ἀίδιότης I, 3, 6.
αῖνος *II, 29, 2.
αἰρετιστής II, 28, 6.
αἰσθησις ἄλογος I, 2, 2. —
plur. I, 3, 6.
αἰσθητός. τὰ αἰσθητά I, 2,
4; 3, 6.
αἰσχρός. τὸ αἰσχρόν I, 23, 4.
— τὰ αἰσχρά I, 16, 3.
αἰτία I, 3, 7; II, 22, 3; 28,
5. — ἐκ . . αἰτίας I, 12, 2.
αἰτιος. αἰτιον I, 9, 4; II, 24,
9; 27, 6. — αἰτιώτατον II,
20, 5.
ἀκαταμέτρητος *I, 17, 7.

- ἀπίνητος I, 1, 3.
 ἀκολουθεῖν. ἀκολουθῶν I, 23,
     3; 23, 7.
 ἀκολουθία I, 18, 1; 23, 9.
     — πατὰ . . ἀκολουθίαν I,
     23, 2.
 ἀκόλουθος. ὁ φύσει ἀν. II, 8, 3.
     — οἱ ἀκόλουθοι I, 19, 5; II,
     11, 2. — ἐπὶ τῶν ἀκολούθων
     I, 19, 13. — γένεσις I, 21,
     1. — ἀκόλουθον εὐρήσεις
     I, 19, 11; II, 2, 2. — τὰ
     ἀκόλουθα II, 5, 1; 6, 3. —
     ἀκόλουθόν ἐστιν II, 16, 1.
     — ἀκολούθως II, 11, 1; 26, 2.
 ἄκοσμος εῦρεσις I, 16, 3.
 ἄκρατος. εἰδὴ ἄκρατα I, 7, 4.
 ἄκριβεια I, 19, 17.
 ἄκριβον. ἄκριβώσοντι I, 3,
     2. — ἄκριβώσαι I, 3, 3.
 ἄκριβως I, 2, 3. Probl. 2. —
     ἄκριβέστερον I, 22, 6.
 ἄκρος. οἱ ἄκροι I, 23, 15 cet.
     — Probl. 3. — τὸ ἄκρον
     I, 9, 6 cet. — τὰ ἄκρα I,
     8, 11; 9, 6; II, 19, 4. —
     ἀπὸ ὁξυτέρον ἄκρον II, 16,
     2. — τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων I,
     8, 14 cet. (cf. ὑπό). — οἱ
     ἄκροτάτοι I, 8, 10.
 ἄκροτης. ἄκροτητες I, 8, 3;
     10, 1; 16, 1; II, 16, 3; 26,
     3. — πατὰ τὰς ἄκροτητας
     I, 8, 10. — ἀπὸ ἄκροτητων
     I, 9, 6. — ἐν ἀπρότητιν I,
     11, 1.
 ἄκρωτήριον. τῶν χειρῶν . .
     πατὰ τὰ ἄκρωτήρια διαιρέ-
     σεις II, 22, 1.
 ἀλήθεια I, 1, 1. — ή ἐν τοῖς
     οὖσιν ἀλήθεια I, 1, 2; 2, 3;
     3, 3. — ή περὶ τοῦ παντὸς
     ἀλ. I, 3, 8.
 ἀληθῶς. ὡς ἀλ. I, 16, 8; II,
     1, 2; 29, 1.
 ἀλλάσσειν. ἀλλασσόμενα I, 2, 1.
 ἀλληλουχεῖν. ἥνωμένα πατὰ
     ἀλληλουχούμενα I, 2, 4.
- ἀλλοιωτός I, 1, 3. (ἀλλοιωτική
     *I, 1, 3.)
 ἄλλος, ἄλλως passim.
 ἄλογος I, 2, 2; 6, 3. — τὸ
     ἄλογον I, 23, 4. — ἀλόγως
     II, 22, 3.
 ἄλφα σημεῖον τοῦ ἐνός II, 6, 2.
 ἄμα I, 4, 4; 7, 4; cet.
 ἀμέθοδος II, 6, 2.
 ἀμειψις I, 3, 7.
 ἀμελεῖν I, 3, 5.
 ἀμέλει I, 17, 5; II, 6, 3; 13,
     3; 17, 7; 24, 10.
 ἀμερῆς *II, 6, 3.
 ἀμέριστος II, 18, 4.
 ἀμετανίητος I, 1, 2; II, 27, 1.
 ἀμετάπτωτος I, 1, 3.
 ἀμέτοχος I, 7, 4.
 ἀμήχανον I, 8, 9.
 ἀμμιν I, 3, 4.
 ἀμοιβή I, 8, 10. — πατὰ
     ἀμοιβήν I, 8, 10; 9, 6.
 ἀμφότερος I, 7, 4; 8, 3 cet.
     — ἐξ ἀμφοτέρων I, 13, 1.
 ἀνάγειν. εἰς ἴσοτητα ἀνα-
     χθῶσιν II, 2, 2.
 ἀναγκαῖον I, 4, 1; 4, 3; 6, 2
     cet. — ἀναγκαιότατον I, 2,
     3; II, 21, 1. — ἀναγκαιό-
     τατα II, 18, 1. — ἀναγκαῖως
     I, 8, 10 cet.
 ἀνάγκη I, 4, 4; II, 2, 2; 17,
     3; 29, 2. — ἐξ ἀνάγκης I,
     2, 5; 11, 2 cet.
 ἀνάγνωσμα. ἐν τοῖς ἀναγνώσ-
     μασι II, 28, 1,
 ἀναζωπνοεῖν pass. I, 3, 8.
 ἀναιρεῖν. ἀναιρεθέντος τοῦ
     ζώον ἀναιρεῖται πατὰ ὁ ἀν-
     θρωπος I, 4, 2. — ἀνήρη-
     ται *ibid.
 ἀναιρεφαλαιοῦν. ἀναιρεφαλαι-
     ούμενος I, 3, 5.
 ἀνακόπτειν τὴν πρόβασιν II,
     4, 2.
 ἀνακύπτειν τὰ . . ἵδιώματα
     II, 27, 4.
 ἀναλογεῖν. τοὺς ἀναλογοῦν-

- τας πολυγώνους ΙΙ, 14, 3. — τὰ τούτοις ἀναλογοῦντα Ι, 22, 2.
 ἀναλογία I, 3, 5; ΙΙ, 6, 3 cet. — σχέσις καὶ ἀναλογία I, 23, 14; ΙΙ, 2, 1 cet. — κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν I, 13, 6. — definitur ΙΙ, 21, 2. — αἱ πρῶται ἀναλογίαι ΙΙ, 22, 1. — (γεωμετρικὴ μεσότης) κυριώτερης ἀναλογία μόνη καλούμένη ΙΙ, 24, 1 (cf. ἀριθμητικός, ἀριθμονικός, γεωμετρικός).
 ἀνάλογος. οἱ ἀνάλογοι (ἀριθμοί) Ι, 19, 3 cet. — ἀνάλογα Ι, 23, 17 cet. — τὸ ἀνάλογον Ι, 19, 13; cet. — ἀνάλογον Ι, 18, 6; 22, 2; 23, 3; cet. — ἀναλόγως ΙΙ, 6, 2; 11, 3 cet. — ἀναλύειν. εἰς ἡν πάντα ἀναλύεται Ι, 11, 3. εἰς ὅ ΙΙ, 1, 1; 7, 4. — ἀναλυόμενον ΙΙ, 1, 1. — εἰς ἀμφότερα ἀναλύθεται ΙΙ, 5, 5.
 ἀνάλυσις ΙΙ, 1, 1; plur. ΙΙ, 1, 2.
 ἀναμίξη ΙΙ, 21, 6; 24, 2; 29, 2.
 ἀναμφιβόλωσ Probl. 5.
 ἀναμφιλέντως I, 23, 4.
 ἀνάπαλιν I, 19, 19; ΙΙ, 2, 1 cet.
 ἀναπλάσσειν. ἀναπλάσσονται ΙΙ, 28, 2.
 ἀναποδίζειν. ὅροι ἀναπεποδίσμένοι ΙΙ, 2, 2.
 ἀναποδίσμός I, 5, 2.
 ἀναστρέψειν. ὁ τὸν λόγον ΙΙ, 6, 5. — ἀναστρέψει ἡ τῶν λόγων δύοισι τῆς ΙΙ, 28, 5. — ὁδῷς πειμένων καὶ ἀναστρεφομένων I, 23, 11; ΙΙ, 24, 5. — σχέσεως ἀνεστραμμένης I, 23, 14. — (ἀριθμ.) ἀναστραφέντων I, 23, 9.
 ἀναστροφή. ἔξι ἀναστροφῆς I, 23, 12. *I, 9, 2. — τὰν ἀναστροφάν I, 3, 4.
 ἀναστρόφωσ I, 23, 10; ΙΙ, 24, 2. — ἔξι ἀναστρόφου *I, 9, 2.
 ἀνατολή I, 5, 2.
 ἀναφαίνεσθαι. -εται I, 22, 3; ΙΙ, 27, 5. — -ονται I, 23, 16. — -όμενον I, 22, 4. — ἀναφανήσεται I, 3, 5. — ἀναφανῆναι I, 3, 5.
 ἀναφύειν. ἀνεφύησαν I, 23, 10. — *ΙΙ, 5, 4.
 ἀναφύρειν. ἀναπεφυρμένονς τοὺς περισσοὺς λαβόντες I, 13, 2.
 ἀνδρεία I, 23, 5. (ἀνδρία *ibid.)
 Ἀνδροκύδης ὁ Πυθαγορικός I, 3, 3.
 ἀνεγείρειν. -εται I, 3, 8. — εὑθεῖαι ἀπὸ τῶν γωνιῶν ἀνεγειρόμεναι ΙΙ, 13, 5.
 ἀνείκοος falsa lectio pro ἀνήκοος *ΙΙ, 14, 5.
 ἀνεννόητος *ΙΙ, 14, 5.
 ἀνεπιβάτως *ΙΙ, 23, 1.
 ἀνεπίδεκτος ΙΙ, 3, 2. (ἀνεπιδεκτικός falsa lect. *ibid.)
 ἀνεπιστημόνως ΙΙ, 2, 4.
 ἀνήκοος. ἵνα μὴ ἀνήκοοι ὥμεν ΙΙ, 14, 5.
 ἀνήνυντος. ἀνηνύτοις ἐπιχειρεῖν Probl. 4.
 ἀνθρώπινος βίος I, 3, 7. — λόγος I, 23, 7. — νόμος καὶ σύνθημα ΙΙ, 6, 2.
 ἀνθρωπός I, 2, 3; 4, 2; 5, 1.
 ἀνθυπακούειν. ὁ ἀνθυπακούων τῷ ἵσω Ι, 17, 5. — ἀνθυπακούσσονται I, 21, 3.
 ἀνισάνις. ἀν. ἄνισοι ἀνισάνις ΙΙ, 17, 6; 29, 2. — ἴσανις ἴσοι ἀνισάνις ΙΙ, 29, 2.
 ἀνισόπλευρος ΙΙ, 16, 2.
 ἀνισος I, 17, 2; 17, 6 cet. — (περισσός) εἰς ἀνισα δύο τεμνόμενος I, 7, 3.
 ἀνισότης I, 17, 2; ΙΙ, 1, 2; 16, 1; 18, 1 cet. — ἀνισότητος σχέσις I, 14, 2. — μέρος I, 18, 2. — εἶδη I, 23, 4.

- ἀνιστάναι. πνωμίδες ἀπὸ
βάσεως ἀνιστάμεναι II,
14, 1.
ἀνομοιότης *II, 16, 2.
ἀνομοίως II, 16, 2.
ἀνταποκρίνεσθαι. αὐτὴ ἐαυ-
τῇ ἀνταποκρινεῖται I, 8, 11.
— ἀνταποκρινοῦνται ἀλλή-
λαις I, 8, 10.
ἀνταπόκρισις I, 8, 11.
ἀνταφαιρεῖν I, 13, 11. — -ῶν
I, 13, 12.
ἀνταφαιρέσις I, 13, 11.
ἀντεξεταξεῖν. πρὸς ἄλλον ἀντ-
εξεταξόμενος I, 13, 1. — I,
14, 3; 22, 6; II, 29, 2. *I,
19, 12.
ἀντεξέτασις *I, 9, 6.
ἀντίβασις *I, 13, 11.
ἀντιδιαστέλλειν. ἀντιδιαστελ-
λόμενος I, 9, 1. — -αΙ, 17, 8.
— ἀντιδιέσταται I, 18, 2.
ἀντιδιαστολή. ἄνευ ἀντιδια-
στολῆς I, 8, 11. — παρὰ τὴν
.. ἀντιδιαστολήν I, 16, 5.
ἀντίθετος I, 17, 6; 17, 8; 19,
20; 20, 2; II, 6, 4. *I, 11, 1.
— ἀντιθέτως I, 19, 18.
ἀντικεῖσθαι I, 14, 2; II, 16, 1;
28, 3. — part. I, 11, 1; 13, 1;
14, 1; 16, 1; 17, 8; 19, 20.
ἀντιλαμβάνειν. ἀντιλάβω II,
27, 5. (ἀντιμεταλάβω *ibid.)
ἀντιπαρωνυμεῖσθαι I, 8, 10. —
-μούντων *II, 3, 1.
ἀντιπαρώνυμος. λόγοι ἀντι-
παρώνυμοι II, 3, 1.
ἀντιπάσχειν. ἀντικεῖσθαι καὶ
ἀντιπεπονθέναι II, 28, 3.
ἀντιπεπόνθησις. κατὰ τὴν
φυσικὴν .. ἀντιπεπόνθησιν
I, 7, 3.
ἀντιπερίστασις I, 8, 10; 9, 6;
13, 11. — κατὰ ἀντιπερίστα-
σιν I, 8, 10.
ἀντιστρέφειν II, 6, 6.
ἀντιστροφή. ἐξ ἀντιστροφῆς
I, 9, 2.
- ἀντιστρόφως I, 16, 4. (ἐξ ἀν-
τιστροφον *I, 9, 2.)
ἀντισυγκρίνειν I, 13, 11. —
pass. I, 20, 1.
ἀντιτιθέναι. ἀντιτιθεῖς II,
27, 6.
ἀντονομάζειν. ἀντονομάζον-
ται I, 22, 7. — σχέσις ἀντο-
νομαζομένη I, 23, 1.
ἀντονομασία I, 23, 3.
ἀντωνυμεῖν. ἀντωνυμούμενα
ἀλλήλοις I, 17, 6.
ἀνυπερβάτως II, 23, 1.
ἄνω II, 6, 4. — οἱ ἄνω II, 3, 2
diagr.; 4, 1 diagr. — οἱ ἄνω
στίχος II, 3, 3. — ἀνωτέρω
II, 26, 1. — ἀνωτάτω I, 17, 2;
II, 4, 3. — τὸ ἀνώτατον τρί-
γωνον II, 12, 2. (ἀνώτατοι
*II, 4, 3.)
ἄνωθεν I, 10, 8; 18, 1 cet. —
πάλιν ἄνωθεν I, 13, 5; 14, 1;
22, 2 cet. — ἄνωθεν ἀπὸ
Πυθαγόρον II, 28, 6.
ἀνώνυμος *I, 9, 4.
ἀξιόχρεως. ἀξιοχρεώτερος I, 2.
ἀραιστία II, 18, 3.
ἀραιστος I, 2, 5. — τὸ ὠρισμέ-
νον προγενέστερον τοῦ ἀο-
ρίστον I, 23, 4; II, 18, 5.
— ἀορίστως II, 20, 2.
ἀπάδειν. διδασκαλία ἀπάδου-
σα II, 12, 1.
ἀπαλλάσσειν. ἀπῆλλασται I,
10, 1.
ἀπαράβατος νόμος I, 23, 8.
ἀπαράλακτος I, 2, 1; II, 5, 4.
— λόγος ἀ. II, 17, 3; 19, 3.
— ὅρος ἀ. II, 21, 5. — ἀπαρ-
αλλάκτως I, 23, 3.
ἀπαραπόδιστον *I, 13, 6.
ἀπαρέγκλιτος νόμος I, 23, 8.
ἀπαρεμπόδιστον I, 13, 6.
ἄπας I, 3, 5 cet.
ἀπειρία II, 18, 3.
ἄπειρος I, 2, 5; 18, 4; II, 18,
4 cet. — τὰ τοῦ ἀπείρον
μέρη I, 23, 4. — ἐπ' ἄπει-

- ρον I, 2, 5; 13, 3; 18, 4; II, 10, 3 cet. — μέχρις ἀπείρου I, 8, 9; 10, 9; 16, 4 cet. ἀπερείδεσθαι. (*πρός λόγον*) ἀπερειδόμενος I, 4, 2. ἀπερίληπτον I, 23, 4. ἀπίσωσις I, 23, 5. ἀπλοῦς. ἀπλαῖ σχέσεις I, 21, 3. — στοιχεῖα ἀπλὰ II, 1, 1. — πρός ἀπλῆν ἔμφασιν I, 19, 8. — μονάς ἀπλῆ I, 19, 7. — ἀπλῆ ἔφοδος II, 20, 5. — ἀριθμὸς ἀ. II, 22, 3 cet. — ἀπλουστάτη σημείωσις II, 6, 2. — ἀπλῶς I, 1, 1; 1, 3; 13, 1 cet. ἀπό. τὸ ἀπὸ τοῦ μέσον I, 8, 14; II, 23, 6; 24, 4; 27, 3. — τὸ ἀπό- I, 9, 6; 10, 10; 19, 17; II, 19, 4. ἀποβαίνειν. ἀποβαίνει μοι I, 16, 5. — ἀποβήσονται I, 23, 5. ἀπογεννᾶν II, 19, 1. — ἀπογεννῶσι I, 18, 1. — ἀπογεννήσεις I, 16, 4. — ἀπογεννῶνται I, 23, 12. — ἀπογεννήσονται I, 10, 8. ἀπογίνεσθαι. ἀπογενήσονται *I, 10, 8. ἀπογινώσκεσθαι *II, 13, 9. ἀπογράφειν. ἀπογράφου I, 10, 8. ἀπογυμνοῦν *I, 18, 1. ἀποδεικνύειν II, 1, 2. — ἀποδεικνύονται II, 17, 3. — ἀποδεῖξαι II, 1, 1. — ἀπεδεῖξαμεν II, 1, 2; 11, 1; 22, 3. — ἀπεδείχθη II, 17, 2; 18, 1. — ἀποδεικτέον II, 18, 1. — *I, 22, 6. ἀποδεικτικόν I, 23, 6. ἀπόδειξις Probl. 1. ἀποδιδόναι. ἀποδίδωσι II, 5, 2; 8, 3; 12, 2. — part. *praes.* II, 5, 2; 25, 5. — ἀποδώσονται II, 24, 2. ἀποδοτικός II, 5, 1; 5, 2; 5, 4. ἀποθνήσκειν Probl. 6.
- ἀποίκιλος ἔφοδος II, 20, 5. ἀποκαταστατικός II, 17, 7. ἀποκλείειν II, 4, 2. ἀποκορυφοῦν. εὐθεῖαι .. πνοαμίδα ἀποκορυφοῦσιν II, 13, 5. ἀποκοσμεῖν *I, 4, 2. ἀποκρίνειν. ἀποκρίνηται II, 21, 5. ἀπολαμβάνειν. ὅταν τὴν ποσότητα ἀπολάβωσιν οἱ γεννηθέντες II, 3, 2. — ἀποληφθεῖσα *I, 13, 12. ἀπολείπειν. ἡ ἀπολειφθεῖσα μονάς I, 13, 12. *I, 16, 4; *I, 17, 7. ἀπολήγειν εἰς μονάδα I, 10, 3. ἀπολύναι. γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον I, 2, 2. ἀπομειονορέζειν. ἔως ἢν ἡ μονάς ἀπομειονορίσῃ τὴν τελείωσιν τῆς πνοαμίδος II, 13, 9. (ἀπομονουορέζειν *ibid.) ἀποσφίγγειν. ὅγκος ἀποσφιγγόμενος II, 16, 2. — ἀποσφίγξῃ II, 16, 2. (ἀποσφηγγ. falsa lect. ibid.) ἀπόστασις II, 11, 1. ἀποτελεῖν I, 19, 17. — εἰ I, 16, 1. — ἀποτελεῖσθαι I, 19, 19. — ἀποτελούμενος I, 9, 4; 10, 8; 16, 4; II, 11, 1. — ἀριθμός I, 13, 9. — ἀπετελεῖτο II, 11, 1. — ἀποτελεσθήσονται I, 10, 9. — ἀποτελεσθή I, 6, 1. — σθείη II, 13, 3. — σθείσις I, 16, 4 cet. ἀποτέλεσμα I, 19, 16. — τὰ ἐκ τῆς ὑλῆς ἀποτελέσματα I, 4, 2. ἀποτέμνειν. ἀποτεμνόμενοι II, 24, 5. — ἀποτεμόμενοι II, 23, 3. ἀποτυφλοῦν. ὅμμα ἀποτυφλούμενον I, 3, 8. ἀποφαίνειν. ἀποφαίνων I, 16, 1. — ἀποφαίνομαι I, 13, 14; 16, 4. — φαίνον I, 13, 12.

- ἀποφαίνεσθαι II, 2, 2.
 — *II, 24, 5.
ἀπρέπεια I, 14, 2.
ἀπταιστος I, 1, 2; 8, 13. —
ἀπταιστως II, 2, 4.
ἄρα II, 27, 3.
ἀρετή I, 14, 2. — **ἀρετὰ**, **ἡδικαὶ** I, 23, 5. — **τὰ πατ'** **ἀρετὴν** I, 16, 3.
ἀρθροῦν. ***ἀρθρῶσαι** *I, 2, 3.
ἀριθμητική I, 3, 1; 3, 7; 4, 2;
 4, 5 cet. — **περὶ τᾶς ἀριθμητικᾶς** I, 3, 4. — **δι' ἀριθμητικῆς** I, 5 2. — **ἀναλογία**
ἀρ. II, 22, 1. — **μεσότης** **ἀρ.**
definitur II, 23, 1; 25, 1; 27,
 1 cet. — **εἰσαγωγή** **ἀρ.** I, II,
inscr.; II, 21, 1. — **αἱ δέκα**
ἀρ. **σχέσεις** I, 23, 4. — **λόγοι**
ἀριθμητικοί I, 5, 1. —
ἐπίπεδα **ἀρ.** II, 7, 5 cet. —
ἀρ. **μαθήματα** **Probl.** 4.
ἀριθμός **definitur** I, 7, 1; 8, 1
 (cf. **ἀρτιος**, **περισσός** cet.)
ἀριστερά II, 6, 4.
Ἀριστοτέλης II, 21, 1; 28, 6.
ἀκρεῖν. **ἀριείτω** I, 23, 13; II,
 29, 5.
ἀριστερά II, 6, 4. — **τὸ ἀριστερόν** II,
 21, 1. — **ἀριστερά** I, 6, 3.
ἡρμοσται, **ἡρμοσμένον** I, 6,
 3. *I, 6 4. — **ἡρμόσθαι** I,
 6, 2; II, 26, 2. — **ἀρμοσθῆ-**
ναι I, 6, 3.
ἀρμονία I, 3, 5. — **ἀ. ἐν παν-**
τὸς ἔμμελής I, 5, 2. — **de-**
finitur II, 19, 1. — **ἐν ἀρμο-**
νίᾳ II, 26, 1. — **γεωμετρική**
ἀρμ. II, 26, 1. — II, 29, 1.
ἀρμονικός. **ἀρμονικὰ** **διαστή-**
ματα I, 3, 3; II, 2, 3. — **τὸ**
ἀρμονικόν I, 3, 4. — **λόγοι**
ἀρμ. I, 5, 1. — **ἀναλογία** **ἀρμ.**
 II, 22, 1; 23, 6; 24, 11. —
μεσότης **ἀρμ.** **definitur** II,
 25, 1; 26, 2; 27, 1. — **θεω-**
ρία **ἀρμ.** II, 26, 1.
- ἄρδην** **Probl.** 6.
ἄρτι II, 6, 1.
ἀρτιάνις **ἄρτιος** (**ἀριθμός**) **de-**
finitur I, 8, 4. — I, 8, 3; 9,
 1; 10, 7; 16, 4 cet. — **ἀρ-**
τιάνις **ἀρτιοδύναμος** I, 8, 6.
 — **ἄρτ.** **ἀρτιώνυμος** I, 8, 6.
ἀρτιακῶς I, 9, 2.
ἀρτιογενῆς I, 8, 10.
ἀρτιοδύναμος I, 8, 6.
ἀρτιοπαγῆς *I, 8, 10.
ἀρτιοπέριττος (-σσος) (**ἀριθ-**
μός) **definitur** I, 9, 1. — I,
 8, 3; 9, 5; 10, 1 cet.
ἀρτιοπληθῆς (-σθής) *I, 8, 10.
ἀρτιος (**ἀριθμός**) **definitur** I,
 7, 2. — I, 3, 1; 6, 4; 7, 3;
 8, 7 cet. — **οἱ ἀπλῶς ἄρτιοι**
ἀριθμοί I, 14, 1. — (cf. **ἀρ-**
τιάνις, **ἀρτιοπέριττος**, **πε-**
ρισσάρτιος.)
ἀρτιοταγῆς II, 24, 4. *I, 8, 10.
ἀρτιώνυμος I, 8, 6.
ἀρχαῖος. **παρὰ τοῖς ἀρχαίοις**
 II, 28, 1.
ἀρχέγονος. **ἀρχεγονώτερον** I,
 19, 8. — **ἀρχεγονωτέρα** II,
 6, 1.
ἀρχειν. **ἀρχει τοῦ στίχον** II,
 17, 5. — **ἀρχεται** I, 18, 2. —
ἀρχόμενος I, 3, 4; 8, 10; 11,
 3; 19, 11 cet. — **ἀρξάμενος**
 I, 2, 5; 13, 3; 18, 1 cet.
ἀρχέτυπος. **παράδειγμα** **ἀρχ.**
 I, 4, 2. — (ἀναλογία) **ἀρχεῖτ.**
 II, 28, 2.
ἀρχή I, 4, 1; 5, 3; 8, 2; II, 6,
 3 cet. — **ἀπ' ἀρχῆς** I, 10, 9;
 18, 5. — **ἐξ ἀρχῆς** I, 1, 3;
 3, 1; 9, 4 cet. — **κατ' ἀρ-**
χήν I, 19, 17. — **ἐν δισσαῖς**
ἀρχαῖς II, 17, 1.
ἀρχικός. **ἀρχικωτέρα** **φύσις** II,
 19, 4. — **αρχικωτάτη** **σχέσις**
 I, 17, 4. — **ἀρχικωτάτη** **φύσις**
 II, 7, 3. — **ἀρχικώτατα** **στοι-**
χεῖα II, 1, 1.
ἀρχοειδῆς ή **μονάς** II, 6, 3.

- Ἀρχήτας ὁ Ταραντῖνος I, 3, 4.
 αστείως Probl. 5.
 ἀστήρ I, 5, 2.
 ἀστρον I, 3, 5; 6, 1.
 ἀστρονομία I, 3, 7.
 ἀσυμμετρία I, 14, 2.
 ἀσυνήθης. διαβιβάζειν ἐπὶ τὰ
     ἀσυνήθη I, 3, 6.
 ἀσύνθετος I, 12, 2. — πρῶτος
     καὶ ἀσύνθ. (ἀριθμός) I, 11,
     1. definitur I, 11, 2. — I, 13,
     8 cet. — πρὸς ἄλλο πρῶτος
     καὶ ἀσύνθ. (ἀριθμός) I, 13,
     1 cet.
 ἀσφαλής I, 16, 4. — ἀσφαλε-
     στάτη εὑρεσις Probl. 2.
 ἀσχιστος I, 17, 4.
 ἀσώματος I, 1, 3.
 ἀτακτος. (ἀριθμοί) ἀτακτοι I,
     16, 3. — ἀτακτως I, 23, 9.
 ἀτε *I, 19, 2.
 ἀτελεύτητος I, 2, 1.
 ἀτελής ἀρ. *I, 15, 1.
 ἀτμητος I, 9, 1; 10, 4.
 ἀτομος μονάς I, 8, 4; 8, 5; 10, 2.
 ἀτοπον I, 3, 4.
 αὐθῆς Probl. 2.
 ἀνλία I, 3, 6.
 ἀνλος. τὰ ἀνλα I, 1, 2; 2, 1.
     — ἀ. ἀριθμός I, 6, 1.
 ανλός II, 27, 1.
 αὐξειν. αὐξήσω II, 17, 7. —
     αὐξεται II, 1, 1. — ηνέξημέ-
     νος II, 15, 4. — ηνέξηθη II,
     13, 6; 14, 5; 15, 2.
 αὐξησις I, 2, 1. — αὐξησιν λαμ-
     βανειν I, 19, 15. — αὐξησε-
     σιν αὐξειν II, 17, 7.
 αὐτάρκεια II, 3, 2.
 αὐτάρκης πρόβασις II, 3, 2. —
     παράδειγμα αὐτάρκεις II,
     24, 5.
 αὐτίκα I, 6, 4.
 αὐτομάτως I, 19, 2.
 αὐτομόνον *I, 6, 1.
 ἀφαιρεῖν I, 13, 11. — ἀφαιρεῖ
     II, 2, 1. — ἀφαιρῶν I, 13, 12.
     — ἀφέλης I, 13, 12; II, 2, 2.
- ἀφαιρεθῆναι I, 13, 11;
     13, 13; II, 2, 1; 20, 1.
 ἀφαιρεσις I, 13, 12; II, 2, 1;
     20, 1. — Probl. 5.
 ἀφιέναι. ἀφει Probl. 5.
 ἀφικνεῦσθαι. ἀφίκηται I, 8, 10.
 ἀφιστάναι. ἀποστῆσαι II, 2, 3.
     — ἀφίσταται I, 10, 3. —
     ἀφιστάμενα *I, 1, 2.
 ἀφορίζειν. ἀφωρισμένον I, 2, 5.
 ἀχρηστος I, 3, 8.
 ἀχρο *I, 8, 13; *I, 10, 2. —
     Probl. 2.
 ἀχωρίστως I, 6, 4.
 Βαθμός. ἐν βαθμῷ ἐκατον-
     τάδων I, 16, 3.
 βάθος definitur II, 13, 1. —
     ἐπὶ βάθος I, 19, 11; II, 16, 1.
     — κατὰ βάθος II, 14, 1. —
     II, 6, 4; 7, 3. — diagr. I, 19,
     9; II, 12, 4.
 βαθύνειν *II, 15, 4.
 βάναυσος. τέχναι βάναυσοι I,
     3, 3.
 βάρος. (παραβολὴ) ἐν βάρει I,
     17, 3.
 βαρύς. τὸ ὄμόφωνον (μεταξὺ)
     τοῦ ὀξυτέρου καὶ βαρυτέρου
     I, 16, 1.
 βασιλευς (Λέων) Probl. 4.
 βάσις. πλατυτέρα, τρίγωνος,
     τετράγωνος, πεντάγωνος, ...
     ἡτισοῦν β. II, 13, 2 seq.; 14,
     1 seq. — II, 16, 2.
 βεβαιοῦν. βεβαιώσει τὸ λεγό-
     μενον II, 7, 5; 20, 5. — παρά-
     δειγμα βεβαιούμενον I, 6, 1.
 βιβλίον *tit. libr. I et II. *I,
     23, 17 (p. 72).
 βίος ἀγθρώπινος I, 3, 7.
 βλαστάνειν. ἀπαντα εἰδη ἐν
     τοῖσιν ὅρων βλαστάνοντα I,
     23, 8.
 βλέπειν. ὀρθῶς εἰς ἐν βλέπων
     I, 3, 5.
 βούλεσθαι. μέχρις οὗ βούλει
     I, 16, 4; 19, 6; 23, 7; II, 8,
     1; 12, 5; 12, 6; 20, 5 cet. —

- μέχρις οὐ προχωρεῖν βούλει I, 18, 1. — μέχρι βούλει II, 14, 5. — μέχρις οὐ βούλεται τις προχωρεῖν II, 13, 5. — ἐφ' ὅσον βούλεται τις παρακολουνθεῖν I, 18, 5. — ἀποδεῖξαι βούλομεθα II, 1, 1. — τοῦτο ἐπινοεῖν πάρεστι τῷ βούλομένῳ μέχρις ἀπείρον I, 22, 4. — Probl. 5.
- βραχύς.** ἐπὶ βραχὺ I, 1, 2. — ἐν βραχεῖ διαρθρώσω II, 29, 1. — πρὸ βραχέος II, 6, 1; 22, 1. — οὐδὲ τὸ βραχύτατον ἐπὶ ταντοῦ διαμένει I, 2, 1.
- βρέφος.** ἐν βρεφῶν I, 3, 6.
- βωμίσκος** II, 16, 2.
- βωμός.** οἱ παλαιότεροι, μάλιστα δὲ οἱ ἴωνικοι β. II, 16, 2.
- Γαμμοειδῶς** ἐπὶ πλάτος καὶ ἐπὶ βάθος I, 19, 11.
- γάμος.** κατὰ τοντοῦ λεγομένον γάμου τόπον ἐν τῇ (Πλάτωνος) Πολιτείᾳ II, 24, 11.
- γείτον I, 17, 5. — εἰς ἐκαστος (στίχος) πρὸς τὸν γείτονα I, 22, 6.
- γένεσις.** τὰ ἐν γενέσει I, 2, 1. — τὸ γένεσιν οὐκ ἔχον I, 2, 2. — ἡ τῆς γενέσεως μέθοδος I, 13, 2. — τὴν γένεσιν (ὁ δεύτερος καὶ σύνθετος ἀριθμὸς) ἔσχε I, 12, 1. — γ. τοῦ ἀρτιάκις ἀρτίον I, 8, 8. — ἐν τῇ γενέσει (τοῦ περισσαρτίον) I, 10, 6. — γένεσις (τῶν τελείων ἀριθμῶν) I, 16, 4. — γ. (τῶν ἐπιμερῶν) I, 21, 1; 23, 13. — γ. τῶν ἀριθμῶν πυραμοειδῶν II, 15, 1 cet.
- γενικός.** γενικαὶ διαιρέσεις I, 17, 2. — γ. σχέσεις I, 19, 20. — γενικῶτατον εἶδος I, 14, 2. — γενικῶς I, 18, 4; 22, 2; II, 20, 2.
- γεννᾶν.** γεννήσεις I, 22, 3. — pass. I, 9, 4; 9, 5; 16, 4; 23, 6 cet. — γεννηθείς II, 3, 2; 5, 4 cet.
- γεννητικὸς ἡμιολίον II, 3, 3. — τούγωνοι γεννητικοὶ τῶν πολυγώνων II, 19, 4.
- γένος** I, 7, 3; 8, 4; 8, 6; cet. — κατὰ τὸ κοινὸν γένος I, 9, 1. — cet.
- γέφυρα.** γεφύραις τισὶν ἕοικε τὰ μαθήματα I, 3, 6.
- Γερασηνός** (*Γερασινός, -συνός*) u. *Νικόμαχος*. — ὁ Γερασηνός *I, 23, 17 (p. 72).
- γεωμετρία** I, 3, 2; 3, 7; 4, 5; 5, 2.
- γεωμετρικός.** τὰς γεωμετρικὰς I, 3, 4. — γεωμετρικὴ εἰσαγωγὴ II, 6, 1. — γ. ἀναλογία II, 22, 1; 23, 4 cet. — γ. μεσότης definitur II, 24, 1; 25, 1; 27, 1; 27, 4 cet. — γ. ἀριθμονία (κύρβος) II, 26, 2. — γεωμετρικὰ στερεὰ σχήματα II, 13, 3.
- γεωμορία** I, 3, 7.
- γεωργία** I, 3, 7.
- γῆ** II, 1, 1.
- γίνεσθαι**, prae. I, 2, 2; 7, 4; 10, 8; 10, 9; 11, 2 cet. — Probl. 2. — γενήσονται I, 23, 7. — Probl. 5. — γεγένηται I, 11, 3. — γέγονε I, 8, 10. — γεγονυίας I, 23, 7. — aor. II I, 8, 8 seq.; 9, 4; 11, 3; 13, 9; 16, 2 cet. Probl. 1; 4.
- γινωσκειν** Probl. 2; 5.
- γλαφυρός.** γένεσις γλαφυρά I, 16, 4. — παρακολούθηματα γλαφυρά I, 19, 8. — τὸ παρεπόμενον γλαφυρόν I, 19, 6. — γλαφυρωτέρα ἔφοδος I, 23, 4. — τὸ γλαφυρωτάτον II, 19, 4; 23, 6.
- γλώσσα.** ἔχον δέκα γλώσσας I, 14, 3.
- γνώμων.** γνώμονες ἀρτιοπερίττων I, 9, 4. — γν. ἔξα-

- γάνων II, 11, 1. — γν. τῶν πολυγάνων συντεθέντες II, 13, 6.
 γνώριμος. γνωριμώτερον II, 29, 4.
 γνῶσις τῆς ἀληθείας I, 1, 1. — *I, 8, 13.
 γοῦν II, 5, 2.
 γράμμα, ὡς σημειούμεθα ἀριθμόν II, 6, 2. — γράμματα στοιχεῖα τῆς ἐγγραφής του φωνῆς II, 1, 1.
 γραμματικός I, 4, 2.
 γραμμή I, 3, 3. — definitur II, 6, 4. — σημεῖον ἀρχὴ γραμμῆς II, 6, 3. — γραμμὴ ἀρχὴ ἐπιφανείας II, 7, 1. — τοιγανον στοιχεῖον ἐν γραμμαῖς II, 12, 8.
 γραμμικός. ἀριθμὸς γραμμικός II, 6, 1; 13, 6. — ἀρ. γρ. ἀρχὴ ἐπιπέδον ἀριθμοῦ II, 7, 3. — ἐπίπεδον γραμμικόν II, 7, 4. — (διδασκαλία) γρ. II, 12, 1. — θεωρήματα γρ. II, 21, 1. — γραμμῆς αὐξεσθαι II, 13, 6.
 γράφειν. γεγράφθω διάγραμμα II, 3, 4. — στίχοι παραλλήλως γεγραμμένοι II, 12, 4.
 γραφή II, 6, 2.
 γωνία II, 11, 4; 13, 5. — ἀπὸ τῶν γωνιῶν εὐθείας ἄγειν II, 7, 4; ἐπινοεῖν 13, 3. — ἀριθμὸς τέσσαρας ἐν τῇ καταγραφῇ γωνίας ἀποδιδούς II, 9, 1. — γ. στερεά II, 15, 4; 26, 2.
 Δαιμόνιος. ἐκ τινος δαιμονίας μηχανῆς II, 3, 2.
 δακτυλος. πλείονας δακτύλους ἔχειν I, 14, 3. — ἔλαττονας I, 15, 1.
 δεδιέναι I, 3, 8.
 δεῖ c. inf. I, 3, 5; 10, 9; 16, 4; 23, 8; II, 14, 2. Probl. 5. — εἰ δέοι II, 17, 7. — ἔδει Probl. 2.
 δεικνύναι. δεικνύντες I, 19, 13. — δεῖξαι Probl. 2. — δεικνύμεναι καὶ φαινόμεναι II, 14, 4. — δειχθήσονται II, 23, 6. — δέδεικται II, 9, 3. — ἔδειχθη II, 16, 3; 29, 2. — δειχθεῖς I, 15, 1. — cet. δέκα. ὁ δέκα ἀριθμὸς . . . τελειότατος II, 22, 1.
 δεκαπλάσιος I, 19, 8; 22, 6 cet.
 δεκάς. ἐν δεκάσιν I, 16, 3.
 δέκατος ἀριθμός τελειότατος (numerus denarius) II, 22, 1.
 δεκτικός II, 4, 2. *II, 6, 6.
 δένδρον I, 2, 4.
 δεξιά II, 6, 4.
 δεσμός I, 3, 5.
 δευτεροδεῖσθαι. δευτεροδούμειαι μονάδες I, 19, 17.
 δεύτερος καὶ σύνθετος ἀριθμός I, 11, 1. definitur I, 12, 1; 12, 2. — I, 16, 4. — καθ' ἑαυτὸν δεύτερος καὶ σύνθετος ἀριθμός I, 13, 1; 13, 9.
 δευτεροταγής I, 13, 5.
 δέχεσθαι. εἰς τὴν σωρείαν δεχόμενος II, 11, 1.
 δηλαδή *I, 17, 8. — Probl. 4; 5.
 δῆλον, ὅτι I, 3, 1; 3, 6; 4, 1 cet.
 δῆλοντι II, 2, 2; 4, 2 cet. — Probl. 2; 5.
 δηλοῦν. δῆλοι I, 1, 2. — δηλωθήσεται I, 21, 1.
 δημιουρογεῖν. ὁ τὰ ὄλα δημιουρογῆσας νοῦς I, 6, 1.
 δημιουρογία. ὁ δημιουρογίας ἔμπειρος I, 1, 1.
 δημιουρογός. (Θεὸς) ὁ τῶν ὄλων δημιουρογός I, 4, 2.
 δῆμος I, 2, 4.
 δημώδης. ὕρος ἐκ δημώδους ὑπολήψεως I, 7, 3.
 δήποτε. οἶος δήποτε II, 2, 3. — ὅσοι δ. Probl. 3.
 δηποτοῦν. ὅσοι δ. *Probl. 2.
 δῆπον I, 1, 3.
 νη Δία I, 12, 2; II, 20, 1.

- διαβεβαιοῦν. διαβεβαιωθέντα
* I, 3, 5.
- διαβιβάξειν. μαθήματα δια-
βιβάζοντα τὴν διάνοιαν ἀπό
τῶν αἰσθητῶν οὐτ. I, 3, 6.
- διαγνώσκειν. τὸ περὶ τὰ μα-
θήματα διαγνώμεναι I, 3, 4.
- διαγνῶναι I, 13, 11. — κα-
λῶς διαγνόντες I, 3, 4.
- διάγνωσις σαφής I, 3, 4.
- διαγνωστικὴ μέθοδος I, 13, 10.
- διάγραμμα I, 3, 5; 19, 9; II,
12, 8. — φαίνεται ἐν δια-
γράμματι I, 19, 12. — τρό-
πος διαγράμμάτων II, 4, 3.
— ὑφος διαγράμματος I, 19,
13. — τὸ προεπιγνωσθὲν
διάγρ. I, 22, 6. — δ. διπλα-
σίων II, 3, 2. τριπλασίων II,
4, 1.
- διαγράφειν τριπλασίου παρά-
δειγμα II, 4, 1. — ἀν (ἀριθ-
μούς) ἐπιπέδως διαγράφῃ
τις II, 17, 1.
- διαγώνιος I, 19, 19; II, 3, 2 in
diagr.; II, 4, 1 diagr.; οἱ ὑπο-
τείνοντες διαγώνιοι II, 4, 3. —
διαγωνίως διαιρεῖν II, 12, 1.
- διαδέχεσθαι. (ἀριθμοὶ) δια-
δέξονται τὸ μετρεῖν I, 13, 6.
- διάδοχος. οἱ (Πνθαγόρον)
διάδοχοι II, 17, 1.
- διαδύνειν ἀπό ὁξυτέρουν ἄκρουν
II, 16, 2.
- διαξενγνύναι. σχέσεις δια-
ξενχθεῖσαι I, 23, 15. — διε-
ξενγμένη μεσότης definitur
II, 21, 6; 23, 2. — σκοπεῖν
κατὰ τὴν διεξενγμένην (με-
σότητα) II, 23, 3. — κατὰ τὸ
διεξενγμένον II, 24, 2. —
διεξενγμένως II, 23, 5; 24, 2.
- διαζενέξει. (μεσότης) ἐν δια-
ξεύξει II, 24, 4.
- διαάθεσις I, 1, 3.
- διαιρεῖν. διαιρῶμεν II, 24, 11.
— ἀκριβῶς διελεῖν I, 2, 3. —
διείλομεν Probl. 4. — μέγε-
- θος διαιρούμενον I, 2, 5. —
τὰ μέρη διαιρούμενα I, 10,
2. — I, 14, 2; 17, 7. — τὰ
διηρημένα I, 2, 4. — μεσό-
της διηρημένη II, 23, 3. —
διαιρεθῆναι I, 7, 2; 10, 2;
II, 12, 1. — δέχα διαιρετόν
I, 8, 4. — τὸ μέγιστον ἄκρον
μόνον διαιρετόν I, 9, 6. —
ἄρτιος διχῇ εἰς ἵσα διαιρε-
τός I, 11, 1.
- διαιρέσις. ἡ τῶν ὑπομερισμῶν
διαιρέσις I, 8, 4. — ἡ εἰς
δύο ἵσα διαιρέ. I, 9, 1. — αἱ
γενικαὶ διαιρέσεις I, 17, 2.
— ἡ πρώτη δ. τῆς κοσμο-
ποιίας II, 18, 4. — δ. τῶν
χειρῶν καὶ ποδῶν κατὰ τὰ
ἄκρωτήρια II, 22, 1. — ἐν
τῇ τοῦ ὄντος διαιρέσει II,
26, 1. * I, 14, 1.
- διαικείσθαι. οὕτω διαικειμέ-
νων (ὅρων) II, 29, 2.
- διαικομεῖν. διαικομῆσθαι
* I, 6, 1.
- διαιριβοῦν. διαιριβώσουσι * I,
3, 2.
- διαιρούνεσθαι. prae. II, 6, 4;
II, 25, 5. — διαικερόσθαι
I, 6, 1; 12, 1. — (περισσός)
διαικερούμένος I, 11, 1. —
ἄρτιοι διαικερό. I, 18, 6. —
(ἀριθμοὶ) ὑπὸ κοσμίνον διαι-
κοιθέντες I, 13, 8.
- διαιλαμβάνειν. διαιλήψονται
* I, 3, 1.
- διαιλέγεσθαι. λέγεται παρὰ
τοῖς ὅρθῶς διαιλεγομένοις
II, 17, 1. — διειλέγμεθα II,
6, 1. — διαιλεχθέντα * I, 3, 5.
- διαιλείπειν. ἀριθμὸν δ. I, 19,
6. — δύο μέσους δ. I, 13,
3; II, 10, 2. — τετραδά δ.
I, 13, 14; II, 11, 2. — διαι-
λιπόντων II, 6, 1. (* I, 13, 3.)
- διαλλάσσειν. (τρόπον) αἱ πλευ-
ραὶ πρὸς ἀλλήλας διαλλάσ-
σονται II, 17, 3.

- διαλύειν. τετράγωνον (εἰς τρίγωνα) διαλύσας II, 12, 2. — διαλυόμενον τὸν διπλάσιον εἰς ήμιόλιον καὶ ἐπίτριτον διαλύεσθαι II, 5, 3. — ἀριθμὸς διαλυόμενος εἰς μονάδας II, 8, 1. — διαλυθεῖν I, 12, 2. — διαλυτόν I, 12, 2.
- διαμαρτάνειν. διημαρτημένως ποιεῖν II, 2, 4.
- διαμένειν ἐπὶ ταντοῦ I, 2, 1. — τῇ ἔαυτῶν οὐσίᾳ διαμένοντα *I, 2, 1. — πρὸς τοὺς αὐτοὺς ὄρους δ. II, 27, 5. — (ἀναλογίαι) ἀπὸ Πυθαγόρου διαμείνασαι II, 28, 6.
- διανέμειν. διανεμέμηται τὰ τοῦ ἀριθμοῦ πάντα κτλ. II, 18, 4.
- διανοητικόν. τὸ τῆς ψυχῆς δ. I, 23, 4.
- διάνοια. διαβιβάζειν τὴν διάνοιαν .. ἐπὶ τὰ νοητά I, 3, 4. — προνοστῆναι ἐν τῇ τοῦ τεχνίτον θεοῦ διανοία I, 4, 2; 6, 1. — κατὰ διάνοιαν ἔχειν Probl. 5.
- διανομή. plur. I, 3, 7.
- διαρρέοντα. διαρρέωσα περὶ .. μεσότητος II, 29, 1. — διηρρέωσαμεν (ἀναλογίας) II, 28, 1. — διαρρέωσαι τὰ συμβεβηκότα I, 2, 3. — pass. I, 5, 2; II, 6, 1.
- διαρρέωσις II, 22, 4.
- διαρρόζειν. τὰ διηρροσμένα ἀλλήλους I, 6, 4.
- διάστασις II, 16, 2. — τῶν ὅρων II, 25, 5. — κύρβον διαστάσεις II, 6, 1.
- διαστατὸς ἐφ' ἔν, διχῆ, τριχῆ, II, 6, 4; 7, 1; 7, 2; 13, 1; 13, 6; 15, 2; 20, 5; 29, 1.
- διαστέλλειν. πρότερον διαστατέον ἡμῖν II, 18, 2.
- διάστημα. ἀρμονικὰ διαστήματα I, 3, 3; II, 2, 3. — (σημεῖον) ἀρχὴ διαστήματος II,
- 6, 3; 7, 1. — πρῶτον, δεύτερον, τρίτον, ἕτον, ἄνισον δ. II, 6, 3; 7, 1; 13, 1; 15, 2; 16, 2; 17, 8; 24, 7 cet.
- διαστολή *I, 8, 11.
- διασώζειν τὴν ἀριθμητικὴν μεσότητα II, 23, 1. — τὴν ὁμοίαν σχέσιν II, 24, 2.
- διατάσσειν. πάντα τὰ ὑπὸ φύσεως ἐν τῷ κόσμῳ διατεταγμένα I, 6, 1. — διαταξαμένῳ Probl. 6.
- διατελεῖν I, 2, 1. — τὰ ἀεὶ διατελοῦντα I, 1, 2.
- διατηρεῖν. ποσότητα διατηροῦντες II, 27, 6. — διατηροῦσοντι τοὺς λόγους II, 19, 3.
- διαφέρειν I, 9, 4; 10, 1; II, 17, 1; 28, 4 cet. — part. I, 6, 3; 6, 4; 7, 5; 9, 4; 19, 11; 22, 3; II, 11, 1 cet.
- διαφεύγειν. (ἀριθμοὶ) διαφεύγοντες τὸ μετρηθῆναι I, 13, 7. — ὥστε μηδένα διαφυγεῖν I, 8, 8. — διαφυγόντες I, 13, 8. — διαφεύξονται *I, 8, 8.
- διαφορά. ἐπιδέχεσθαι διαφοράν I, 17, 4. — δ. ἔχειν I, 19, 14; II, 12, 8. — αἱ καθύποδιαίρεσιν διαφοραί I, 18, 4. — διαφοράν ἡ φύσις ἐμεσεμβόλησε I, 19, 12. — διαφοραὶ εἰδῶν I, 23, 6. — δ. πλευρῶν II, 18, 1. — δ. oppos. λόγος II, 20, 3; 21, 2. (διαφορά falsa lect. *I, 17, 4.)
- διαφορεῖσθαι *I, 13, 12; *I, 16, 4. — γεωμετρικὴ (μεσότητος) διαφορουμένη II, 27, 1.
- διαφορος I, 6, 3. — διαφόρως II, 27, 1.
- διαφυλάττειν λόγον II, 24, 5.
- διαχωρίζειν I, 13, 2.
- διδασκαλία II, 12, 1. *I, 13, 10.
- διδάσκειν. διδάσκων καὶ μανθάνων I, 17, 6.

- διδόναι. δοθέντων τριῶν ὅρων
II, 2, 1. — Probl. 1.
- διεξελθεῖν (διελθεῖν) *I, 2, 3.
- διέξοδος τεχνική I, 6, 1.
- διευκρινεῖν. fut. I, 3, 1.
- διεχῆς (ἀριθμός) II, 23, 3.
- διηνεκῆς. ἐν διηνεκεῖ ὁύσει
I, 1, 3. — διηνεκῶς I, 2, 1.
- διιστάναι. (κύρβος) κατ' ἵσο-
τητα διεστώς II, 16, 3.
- διιστάνειν. ἐν οὐτῳ τριχῇ δι-
ιστάνοιτο (μεσότης) II, 29, 1.
- διισχυρίζεσθαι I, 3, 5.
- δίκαιος. ἔξαρχος δικαιοτάτη
II, 22, 4.
- δικόλουρος definitur II, 14, 5.
- διό I, 16, 7; II, 17, 4.
[Διογένης] u. Κύων.
- διόλον I, 13, 6.
- διόπερ I, 11, 3; 12, 1; II, 4, 2;
17, 1; 18, 3.
- διορίζεσθαι I, 3, 5.
- διπλασιάζειν. pass. I, 21, 1.
*II, 15, 5.
- διπλασίασις. κατὰ τὴν τῆς
χώρας διπλασίασιν I, 13, 6.
- διπλασιασμός I, 8, 10 cet.
- διπλασιεπιδιμερής I, 23, 3 cet.
- διπλασιεπιδίπτοιτος *I, 23, 16.
- διπλασιεπίεντος I, 22, 2 cet.
- διπλασιεπίεμπτος I, 22, 2 cet.
- διπλασιεπιπενταμερής *I, 23, 3.
- διπλασιεπιτέταρτος I, 22, 2 cet.
- διπλασιεπιτετραμερής I, 23, 3
cet.
- διπλασιεπιτετράπεμπτος *I,
23, 17.
- διπλασιεπιτριμερής I, 23, 3 cet.
- διπλασιεπιτριτέταρτος *I, 23,
16.
- διπλασιεπίτριτος I, 22, 2 cet.
- διπλασιεφημιόλιος I, 22, 3. —
οι καθαροὶ ibid.
- διπλασιεφήμισν I, 22, 2 cet.
- διπλάσιος I, 3, 1 cet. — Probl. 1.
— διπλασίως II, 20, 3.
- διπλασίων I, 8, 10 cet. — Probl. 1.
- δὶς διὰ πασῶν (ἡ τελειοτάτη
συμφωνία) I, 5, 1 cet. cf.
πᾶς.
- διεπιτριτος I, 23, 16 cet.
- δισσός *II, 17, 2.
- διττῶς I, 22, 2.
- διφορεῖν. ἀριθμὸς διφορού-
μενος I, 13, 12.
- διφόρησις. ἐν διφορήσει I, 19,
17.
- δίχα I, 8, 4 cet. — Probl. 4.
- διχάζειν. ὅπως ἐν διχασθῇ
I, 7, 4. — διχασθῆναι I, 8,
4; 9, 1. *I, 17, 6.
- διχασμός. τὸν διχασμὸν ἐπι-
δέχεσθαι I, 10, 2.
- διχῇ διαίρετος I, 11, 1. — δ.
διαστατός II, 6, 4 cet.
- διχοστατεῖν II, 8, 4.
- διχοτόμημα ἐπιδέχεσθαι I, 7, 4.
- δοκεῖν I, 3, 7; II, 20, 5. — Probl.
4. — κατὰ τὸ τοῖς Πυθα-
γορικοῖς δοκοῦν II, 22, 1. —
πρὸς τὸ μὴ δοκεῖν ἀγνοεῖν
II, 28, 6. — δοκοῦντι pro
δοκοῦσι I, 3, 4.
- δοκίς II, 6, 1; 15, 1; definitur
II, 17, 6; 29, 2.
- δόξα. τὸ δόξη μετ' αἰσθή-
σεως ἀλόγου δοξαστόν I, 2,
2. — *II, 29, 5.
- δοξαστόν I, 2, 2; 3, 6.
- δυάς ἀρχοειδῆς (ἐν ἀρτίῳ ἀρχή)
I, 7, 4. — ἀπὸ δυάδος I, 13,
6 cet.
- δυασμός. κατὰ δυασμὸν II,
19, 3.
- δύναμις. ὄνοματι καὶ δυνά-
μει I, 8, 7. — δυνάμει, ἀλλ'
οὕπω ἐνεργείᾳ I, 16, 8. —
κατὰ δύναμιν I, 8, 7; 16, 9.
— ἀμοιβῇ μερῶν πρὸς δυ-
νάμεις καὶ δυνάμεων πρὸς
μέρη I, 8, 10. — μέρη μὴ
ἐναντιωνυμοῦντα ταῖς δυ-
νάμεσι I, 10, 5 cet.
- δύνασθαι. passim. — ὁσάνις
δύνη Probl. 5.
- δυνατόν I, 3, 3; 4, 2 cet. —

- Probl. 4. — ὁσάκις δυνατόν I, 13, 12 cet. ἀνατολαί τε καὶ δύσεις I, 5, 2. δωδεκάς I, 19, 13. Ἐάν pro ἄν post relat. I, 8, 7; 9, 2. — c. ind. I, 13, 12. — c. opt. II, 24, 1. — πάν. c. opt. II, 12, 3 cet. ἔβδομάς I, 13, 13; 22, 3 cet. — καθ' ἔβδομάδα προχωρεῖν I, 22, 5. ἔγγράμματος φωνή II, 1, 1. ἔγγραφειν. ἔγγεγραφθω *II, 3, 4. ἔγγύς I, 9, 4; 19, 6. ἔγκεισθαι. κατὰ τὴν . . . ἐγκειμένην τάξιν I, 13, 6. — κατὰ τὰς ἐγκειμένας . . . προσηγορίας I, 22, 7. — ἐνέκειτο I, 15, 1. ἔγκρατεια I, 23, 5. ἔγκειριστέον *I, 19, 8. ἔγγραφεν Probl. 5. ἔθέλειν. μέχρις ἀν προχωρεῖν ἔθέλησ I, 9, 4. — μέχρις οὗ ἀν προχωρ. ἔθέλωμεν I, 13, 3. — εἰ ἔθέλει τις II, 12, 4. εἰδέναι. εἰσόμενα I, 6, 4; 18, 1; 19, 8. — λεστέον II, 1, 2; 14, 5; 28, 5. — Probl. 5. εἰδικός. ὁ ἐπολλαπλασιεπιμόριος I, 22, 4. — εἰδικαὶ (σχέσεις) I, 21, 3. — ἐ. ὑποδιαιρέσεις I, 22, 2. — τὰ εἰδικά I, 22, 2. — εἰδικῶς I, 19, 2; 19, 8; 20, 1. — *I, 9, 1. εἰδοποιεῖσθαι I, 13, 1; II, 17, 2; 18, 1. εἰδοποίησις II, 18, 1. εἶδος I, 2, 5; 7, 4; 10, 1 cet. — τὰ τοῦ ὄντος εἶδη I, 3, 3. τὰ πρώτιστα δύο εἶδεα I, 3, 4; 6, 4. — cet. εἰκῇ μετρεῖν I, 13, 3. εἰκός II, 16, 2. — ὡς εἰκός II, 17, 7. εἰκοσάεδρον I, 4, 4. εἰκοστομόνος *I, 12, 1. εἰκότως I, 1, 1; 20, 1. II, 7, 2; 12, 8; 17, 2 cet. εἰκὼν. κατ' εἰκόνα I, 10, 5; II, 18, 5. — προσαγορεύειν ἀπὸ οἰνείας εἰκόνος II, 16, 2. εἰναι. τὰ τοῦ εἰναι ἔξιστάμενα I, 1, 2. — εἰμεν pro εἰναι II, 18, 4. — ἔμμεναι I, 3, 4. — ἐντί pro ἐστί I, 3, 4. — ἐστι δὲ ὅτε I, 13, 7. — ἡ τοῦ ὄντος ἐπιστήμη I, 1, 1. — ἡ τοῦ ὄντος διαιρεσίς II, 26, 1. — τὸ ὄν ἀεί I, 2, 1. — τὰ ὄντα I, 1, 2. — ἡ ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθεια I, 1, 2. — τὰ ἔοντα II, 18, 4. — cet. — ὄντως ὄντα I, 2, 1. εἰπεῖν Probl. 5. uide ἔρεσθαι. εἰπερ I, 11, 1; 12, 2; II, 20, 1. εἰς. ἔεις I, 15, 1. — (α) σημεῖον τοῦ ἑνός II, 6, 2. — ἐφ' ἐν διαστατόν II, 6, 4. — cet. εἰσάγειν. ἡ τῶν ἄρτι εἰσαγομένων ἔξις II, 6, 1. εἰσαγωγή I, 19, 20. — ἀριθμητική ἐ. II, 21, 1; 22, 3. *II, 29, 5. — γεωμετρική ἐ. II, 6, 1. — πρώτη ἐ. I, 23, 4; II, 12, 1; 29, 5. — τὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἀκόλουθα II, 5, 1. εἰτα passim. εἴτε — εἴτε I, 3, 5; II, 17, 5. εἴκαστος passim. εἴκατέρος. ἐφ' εἴκατέρον I, 7, 5; 8, 10 cet. — ἐφ' εἴκατέρα I, 7, 5 cet. — παρ' εἴκατέρα I, 8, 1 cet. εἴκατέρωθεν I, 8, 1; 19, 11 cet. εἴκατέρωθι II, 25, 2. εἴκατόγχειρον ζῶον I, 14, 3. εἴκατοντάς. ἐν βαθμῷ εἴκατοντάδων I, 16, 3. — ἐν εἴκατοντάσιν I, 16, 7. — ἡ προχωρησίς εἰς εἴκατοντάδα I, 19, 18 cet. εἴκατάλλειν. εἴκαταλεῖν Probl. 5. — pass. ibid.

- ἐκδηλος. ἐκδηλότερον I, 5, 2; II, 20, 3. — ἐκδηλότατον II, 22, 3.
- ἐκεῖ II, 2, 3; 25, 2.
- ἐκεῖθεν II, 12, 1.
- ἐκθεσις I, 8, 11; 23, 7; II, 12, 4; 19, 1. — παράλληλος ἐκθ. II, 6, 2. — ἀνάλογος ἐκθ. II, 20, 5. — ἀστιαι ἐκθέσεις I, 8, 10; 8, 14. — ἐν πλείσιν παὶ ἐπιμηεστέραις ἐκθέσεις II, 21, 4. — cet.
- ἐκκεῖσθαι. part. I, 13, 7; 19, 13; 22, 3; 23, 8; II, 10, 2; 17, 3 cet. — Probl. 3. — ἐκκεῖσθω I, 19, 10. — σαν II, 12, 4; 24, 2 cet.
- ἐκλέγειν. οἱ ἐκλεγόμενοι τοῖτοι (ἀρ.) I, 18, 5. — (ἀριθμοὶ) ἐκλεγέντες II, 10, 2. — ἐκλεξάμενος II, 17, 3.
- ἐκλογή. πατ' ἐκλογήν II, 6, 1.
- ἐκμανθάνειν I, 4, 1. — ἐκμαθεῖν * ibid.
- ἐκπλήττεσθαι Probl. 5.
- ἐκποδῶν γίνεσθαι II, 27, 5.
- ἐκστασιν ποιεῖν II, 17, 5.
- ἐκτάσειν. ἐκτάξης * I, 10, 10.
- ἐκτελεῖν II, 19, 1.
- ἐκτιθέναι. ἐκτῷμεθα I, 10, 7. — ἐκθέσθαι I, 16, 4. — ἐκθέμενος I, 13, 3; 21, 1; II, 14, 1. — ἐκθεῖναι Probl. 4. — ἀρ. στιχηδὸν ἐκτεθεῖς II, 8, 3; 9, 3; 11, 1. — περισσοὶ εὐτακτως ἐκτεθέντες I, 9, 4; II, 20, 5. — cet.
- ἐκφρεσειν. σχέσεις σὺν τῇ ὑπο προθέσει ἐκφρέσμεναι I, 19, 20. — ἀναλογίαι τάξει ἐκφρέσμεναι II, 28, 2.
- ἐκφρέγειν. ἐκφυγεῖν * I, 8, 8,
- ἐκφύειν. εἴδη ἐκφυόμενα I, 23, 8.
- ἐκφωνεῖν Probl. 5.
- ἐλαττονάις II, 17, 6.
- ἐλαττοῦν. ξῶν τῶν πατὰ φύσιν μελῶν ἐλαττοῦται I, 15, 1. — ὕσον ὁ α τοῦ β ἐλατ-
- τοῦται II, 21, 5. — ἐνὶ διαστήματι ἡλάττωται ἐπιφάνεια στερεοῦ II, 6, 7.
- ἐλάττων (-σσων) I, 7, 5; 9, 4; 10, 4 cet. — ἐπὶ τὸ ἐλαττον I, 2, 5; 7, 5; II, 20, 1 cet. — μεταξὺ τοῦ πλέον παὶ τοῦ ἐλαττον I, 14, 2. — τὸ ἐλάχιστον I, 9, 6; 7, 3 cet. — ἐλαττόνως II, 11, 4.
- ἐλθεῖν I, 13, 4.
- ἐλλείπειν. τὰ μέρη ἐλλείπει εἰς τὴν τοῦ ὄλου συμπλήρωσιν I, 15, 1. — ἐλλείπη I, 17, 3. — τὸ ἐλλεῖπον I, 16, 1.
- ἐλλειψις I, 14, 2. — πατ' ἐλλειψιν II, 27, 4.
- ἐλλειπής I, 14, 1; 16, 3. * I, 15, 1. — ἀριθμός ἐλλ. definitur I, 15, 1.
- ἐμβάλλειν μεσότητα εἰς ὕρους II, 27, 4.
- ἐμμελής ἀριθμονία I, 5, 2. — ἐμμελῶς II, 8, 3.
- ἐμμονοσος. θεώρημα ἐμμονοσότατον II, 2, 3.
- ἐμπαλιν I, 4, 3; 8, 10; II, 6, 1 cet.
- ἐμπειρία. εἰς μόνην ἐμπειρίαν ... παραλαμβάνειν II, 28, 1.
- ἐμπειρος I, 1, 1. — Probl. 4.
- ἐμπεριέχειν. ὁ ἐμπεριέχόμενος ὄλος (ἀριθμ.) I, 19, 5.
- ἐμπίπτειν. πάντα τὰ ἐμπίπτοντα I, 23, 4.
- ἐμπλέγδην II, 29, 2.
- ἐμπροσθεν. ἀκολουθῶν τοῖς ἔ. I, 23, 7. — ἀπεδειξαμεν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν II, 22, 3.
- ἐμφαινεῖν. ώς τὸ ὄνομα ἐμφαίνει I, 1, 1. — ἡ φύσις (τὴν ἀναλογίαν ἀριθμητικὴν) πρὸ ἄλλων ἐμφαίνει II, 22, 3. — ἐμφαίνων εἶδος I, 7, 4; 10, 1. — ὅμοιότητα II, 16, 2. — ἀριθμοὶ σχέσεις ἐμφαίνοντες I, 23, 12. — ἐμφαίνομενα I, 19, 20.

- ἔμφαντάζεσθαι II, 28, 6.
 ἔμφαντικὸς ἰσότητος τε καὶ
     ἀνισότητος II, 18, 5.
 ἔμφασις. πρὸς ἀπλῆν ἔμφα-
     σιν I, 19, 8.
 ἔναλλάξ I, 6, 4; II, 19, 4; 21,
     6; 29, 2 cet.
 ἔναντιοδύναμος I, 9, 2:
 ἔναντιοπαθεῖν I, 9, 6; 10, 5.
 ἔναντίος I, 8, 3; II, 18, 4. —
     τὸ ἔναντίον I, 15, 1. — ἔν
     τοῦ ἔναντίον I, 4, 3. — ἔξ
     ἔναντίων ἀρμόζεσθαι I, 6,
     3; γίνεσθαι II, 19, 1 cet. —
     ἔναντίως II, 23, 6; 24, 1.
 ἔναντιοσθαι. τὰ ἀποτελέσ-
     ματα οὐδαμῶς ἔναντιού-
     μενα I, 19, 16. — ἡναντίω-
     ται II, 28, 3.
 ἔναντιωνυμεῖν I, 10, 5 ter.
 ἔναντιώνυμος I, 9, 2.
 ἔναπλάσιος *I, 23, 17 (p. 72).
 ἔναργως II, 19, 1.
 ἔναρρος φωνή II, 1, 1.
 ἔναρμοζεῖν II, 27, 3. — ἔνηρ-
     μοσμένα *I, 6, 4.
 ἔνας I, 19, 11 cet.
 ἔνατενίζειν II, 19, 1.
 ἔνδεια I, 14, 2.
 ἔνδέχεσθαι I, 16, 2.
 ἔνεῖναι. ἔνεστι I, 10, 5. — μέρη
     ἔνόντα I, 21, 2.
 ἔνεξετάζειν pro ἀντεξετάζειν
     *I, 29, 2.
 ἔνεργεια I, 1, 3. — ἔνεργειά
     (oppos. δυνάμει) I, 16, 4; 16,
     7; II, 8, 1; 14, 1 cet. — κατ'
     ἔνεργειαν (oppos. κατὰ δύ-
     ναμιν) I, 16, 9; II, 10, 2; 14,
     3. — cet.
 ἔνθα passim.
 ἔνθεωρεῖν. ἔνθεωρῆται II, 25,
     2. — τὰ μέρη ἔνθεωρούμενα
     I, 16, 4.
 ἔντοι II, 13, 1.
 ἔντεάχειλον ζῶον I, 14, 3.
 ἔντοεῖν. ἐάν τις εὐθείας ἔν-
     τοήσῃ τρεῖς II, 13, 3.
 ἔννοια I, 1, 2.
 ἔννοιόφατον θεώρημα. falsa
     lectio Boëthii pro ἔμμουσό-
     τατον θ. *II, 2, 3.
 ἔνοειδῶς I, 6, 4.
 ἔνοικοδομεῖν. falsa lectio pro
     ἐποικοδ. *II, 13, 7.
 ἔνοπτροίζειν. pass. II, 26, 2.
 ἔνορᾶν. pass. II, 28, 7.
 ἔνοῦν. ἔνῶν Probl. 5. — ἡνω-
     μένα I, 2, 4.
 ἔντασσεσθαι II, 27, 1. — ἔντά-
     ξης *I, 10, 10.
 ἔνταῦθα II, 24, 6; 27, 3; 28, 5.
 ἔντεῦθεν I, 5, 3; II, 13, 1. —
     ἐ. ποθεν II, 19, 1.
 ἔντεχνος πρόβασις I, 19, 8. —
     ἐντέχνως II, 2, 4; 27, 7.
 ἔντουη II, 16, 2.
 ἔντος I, 8, 10; 8, 13; 16, 3 cet.
 ἔντυγχάνειν II, 28, 1. — ἐν-
     τευξόμεθα II, 14, 5.
 ἔνυπαρχεῖν. τὸ μόριον . . .
     ἔνυπαρχον ἐν τῷ μείζονι I,
     22, 2.
 ἔνωσις. ἀρμονία πολυμιγέων
     ἔν. II, 19, 1.
 ἔξαγωνος ἀριθμός II, 7, 3; 11,
     1; 12, 3 cet.
 ἔξαιρετος. τὸ ἔξαιρετον ἰδί-
     ωμα II, 24, 4. — ἔξαιρέτως
     I, 1, 4.
 ἔξαλλαγή I, 22, 2.
 ἔξαλλάσσειν. ἔξηλλαγμένοι II,
     16, 2. — ἔξηλλαγμένως I, 12,
     1; II, 20, 4.
 ἔξαπλάσιος I, 18, 6 cet.
 ἔξαπλον. ἀριθμὸς ἔξαπλω-
     θεὶς εἰς μονάδα II, 8, 3.
 ἔξαπλωσις εἰς μονάδας II, 10, 1.
 ἔξαπόλλυσθαι II, 27, 4.
 ἔξαρχος II, 22, 4.
 ἔξας I, 16, 3 cet.
 ἔξεῖναι. ἔξεστι II, 12, 4.
 ἔξελιγμός I, 6, 1.
 ἔξεταξεῖν. part. praes. pass. I,
     19, 12; II, 23, 1; 25, 1. *I, 13,
     1. — ἔξετασθέντων I, 14, 3.

- ἔξέτασις I, 9, 6; II, 29, 2. —
     ξ. παράληλος II, 4, 3.
 ἔξης passim.
 ἔξις II, 6, 1.
 ἔξιστάναι. ἔξιστησι II, 17, 4.
     — τὰ τοῦ εἶναι ἔξιστάμενα
I, 1, 2.
 ἔοικέναι. ἔοικας I, 3, 8. —
     ἔοικε I, 3, 6. — ἔοικντα II,
    28, 5. — τὰ ἔοικότα I, 3, 1.
 ἔορτή I, 3, 7.
 ἔπανω II, 14, 1. *II, 3, 4; 4, 1.
 ἔπαφαιρεῖν *I, 13, 13.
 ἔπαυξησις II, 1, 2; 15, 1.
 ἔπειτα I, 8, 5 cet.
 ἔπεναμερῆς *I, 23, 17 (p. 72).
 ἔπένατος *I, 23, 17 (p. 72).
 ἔπεξενούσκειν. ἔπεξενον II,
    28, 6.
 ἔπεσθαι I, 18, 6; 23, 7.
 ἔπέχειν λόγον I, 4, 1; 6, 1. —
     τόπον καὶ τοόπον ἔπ. II, 6, 3.
 ἔπιβάλλειν. ὑπὲρ τὰ ἔπιβάλ-
     λοντα μέρη I, 14, 3. — κο-
     ρύφωσις πᾶσιν ἔπιβάλλοντα
II, 14, 5.
 ἔπιγινώσκειν. ἔπέγνωμεν II,
    26, 1. — ἔπιγνωστέον II, 6, 2.
 ἔπίγνωσις I, 8, 13; 19, 20.
 ἔπιγράφειν I, 3, 5.
 ἔπιγώνιος I, 19, 17.
 ἔπιδεναμερῆς *I, 23, 17 (p. 72).
 ἔπιδένατος *I, 23, 17 (p. 72).
 ἔπιδεντικός. ἀριθμός ἔπιδ.
     τοίτον II, 3, 2; 4, 2. — ἀρ.
     τετράγωνοι ἔπιδεντικοι ταν-
     τότητος II, 18, 3. — ἔπιφά-
     νεια ἔπιδεντική δνοῖν δια-
     στημάτων II, 6, 6.
 ἔπιδεχεσθαι τομῆν I, 7, 3; 10,
    3. — διαιρέσιν I, 9, 1. —
     διχασμόν I, 10, 2. — διχο-
     τόμημα I, 7, 4. — τὸ ἡμισυ
I, 8, 5; II, 3, 3. — τοίτον II, 4,
    2. — μόριον I, 11, 2; 16, 5. —
     μέρη ἔτερώνυμα ἔπιδέξα-
     σθαι I, 13, 1. — cet.
 ἔπιδιαιρεσις *I, 14, 1.
- ἔπιδιαιμένειν. τὰ τῇ ἐαντῶν
     οὐσίᾳ ἔπιδιαιμένοντα I, 2, 1.
 ἔπιδιμερῆς ἀριθμ. definitur I,
    20, 1 — I, 21, 1; II, 28, 10.
     *I, 23, 10 cet.
 ἔπιδίτριτος I, 21, 2. *I, 23, 6.
 ἔπιθυμιτα I, 23, 4.
 ἔπικορύφωσις. -ιν λαμβάνειν
II, 3, 2.
 ἔπιλαμβάνειν. ἔπιλήψωνται I,
    3, 1. — ἔπιλήψεται II, 24, 11.
 ἔπιλογος *II, 29, 1.
 ἔπιμερῆς σχέσις definitur I,
    20, 1. — I, 17, 7; 19, 20; II,
    24, 5 cet.
 ἔπιμήνης. ἐν ἔπιμηκεστέραις
     ἐκθέσεις θεωρεῖν II, 21, 4.
 ἔπιμιμνήσκειν. ἔπιμνησθῆναι
II, 24, 6.
 ἔπιμόριος ἀριθμός definitur I,
    19, 1. — I, 17, 7; 20, 2; II, 24,
     5 cet. — ἔπιμορίως II, 20, 3.
 ἔπινοεῖν I, 22, 4; II, 6, 4; 19,
    1. — pass. I, 3, 1; 4, 4; 14,
    2; II, 1, 1; 23, 1.
 ἔπίπεδος ἀριθμός II, 6, 1; 7,
    3; 12, 1; 24, 6. cet. — ἔπί-
     πεδος σχηματογραφία II, 13,
    1; 15, 2 — ἔπιπέδως II, 7,
    3; 10, 1; 17, 1. — τὸ ἔπίπε-
     δον. ἐν γραμμικοῖς .. ἀριθ-
     μητικοῖς ἔπιπέδοις II, 7, 4. —
     Θέσις κατ' ἔπιπεδον II, 8, 1. —
     ξ. ἰσογώνιον II, 14, 5. — cet.
 ἔπίπεμπτος I, 22, 2 cet.
 ἔπιπένθετος I, 21, 2 cet.
 ἔπιπενταμερῆς I, 20, 1; 21, 1 cet.
 ἔπιπεντέννατος *I, 23, 17.
 ἔπιπλήττειν I, 3, 7.
 ἔπιπροσθησις I, 5, 2.
 ἔπισκεπτεσθαι. aor. I I, 16, 4;
    19, 4; 23, 6. — *II, 6, 3.
 ἔπισκοπεῖν I, 13, 3; 16, 7; II,
    20, 5. — ἔπεσκόπησα I, 16,
    8. — *II, 6, 1.
 ἔπιστασθαι II, 23, 2.
 ἔπιστήμη I, 1, 2; 2, 5; 3, 2; 4,
    4; II, 6, 1. — ξ. τοῦ ὄντος

- I, 1, 1. — σοφία ἐ. τῆς ἐν τοῖς οὐσιν ἀληθείας I, 1, 2; 1, 4; 2, 3; 3, 3. — τὸ ὑπὸ ἐπιστήμην πίπτον I, 23, 4. ἐπιστημονικός ἀριθμός I, 6, 1; 6, 4. — ἐπιστημονικαὶ μέθοδοι I, 3, 1. — τὰ ἐπιστημονικά I, 3, 6. ἐπιστίξειν. ἐὰν σημείοις τισὶν ἐπιστίξης τοὺς ἀριθμούς I, 13, 7. ἐπιστοχαστέον falsa lectio pro ἐπιτροχαστέον *II, 28, 6. ἐπισυναγωγή Probl. 5. ἐπισύνθετος *II, 2, 1. ἐπισυντιθέναι. ἐπισύνθετος I, 16, 7. — ἐπισυντεθέεις II, 12, 2. ἐπισωρεία εὔτακτος II, 15, 1. ἐπισωρεύειν I, 16, 4; 16, 7; II, 8, 3. — pass. II, 9, 3; 10, 2; 13, 7. ἐπισώρευσις 1, 16, 4. ἐπιτάττειν Probl. 5. — ἐπιτάξαντός τινος I, 13, 11. — ἐπιτάξον Probl. 5. ἐπιτέταρτος I, 22, 2; *I, 19, 2 cet. ἐπιτετραέβδομος *I, 23, 16. ἐπιτετραμερής I, 20, 1; 21, 1 cet. ἐπιτετράπεμπτος I, 21, 2 cet. ἐπιτηδειότης I, 3, 7. ἐπιτηδεύειν I, 23, 8. ἐπιτηδεύματα I, 3, 8. ἐπιτηδής II, 28, 1. ἐπιτιθέναι. σωρθόν ἐπιτίθημι II, 14, 1. — τέλος ἐπιτιθεῖναι II, 21, 1. ἐπιτοιμερής I, 20, 1; 21, 1 cet. ἐπιτοπεμπτος *I, 23, 16. ἐπιτοιτέταρτος I, 21, 2 cet. ἐπιτοιτος definitur I, 19, 4; 19, 15. — I, 3, 1; 5, 1 cet. — ἐπιτοιτώς II, 20, 3. ἐπιτροχάξειν. ἐπιτροχαστέον II, 28, 6. ἐπιτυγχάνειν *I, 5, 2. ἐπιφαίνεσθαι II, 29, 2. — σχέσεις ἐπιφαινόμεναι II, 24, 5. — τὰ ἐν ἀριθμοῖς ἐπιφαινόμενα II, 29, 5. *I, 19, 20. ἐπιφάνεια definitur II, 6, 4. — γραμμὴ ἀρχὴ ἐπιφανείας II, 7, 1 cet. ἐπιφέρειν I, 3, 5; 3, 7. — ἐποίεις *I, 16, 4. ἐπιχειρεῖν ἀνηνύτοις Probl. 4. ἐπόγυδος II, 2, 3 cet. *I, 23, 17 (p. 72). ἐποικοδομεῖν. ἀριθμοὶ ἐποικοδομούμενοι II, 13, 7. ἐποιταμερής *I, 23, 17 (p. 72). ἐπτάγωνος ἀριθμός II, 7, 3; 11, 1; 12, 3 cet. ἐπταπλάσιος *I, 23, 17 (p. 71). ἐπτάς I, 16, 5 cet. ἐπωνυμία II, 7, 3. Ἐρατοσθένης I, 13, 2. — τὸ Ἐρατοσθένειον κόσμινον I, 13, 3. ἔργον. οἱ κύβοι ἐ. εἰσὶ περισσῶν II, 20, 5. ἔρεσθαι. ἔροῦμεν II, 17, 2. — οἱ εἰρημένοι (ἀρ.) I, 10, 1; II, 8, 3. — ἡ δηθεῖσα μέθοδος Probl. 5. ἔρχεσθαι *I, 17, 1. ἔρωταν. ὅταν . . ἔρωτηθῶμεν Probl. 1. ἔσχατος I, 16, 4; 23, 15. — εἰς ὁ ἔσχατον ἀναλύεται II, 1, 1. ἔτερογενεῖν. μέρη ἔτερογενοῦντα I, 10, 5. ἔτερογενής. εἰδη ἔτερογενῆ I, 6, 4. — στερεὰ ἐ. II, 15, 1. — ἔτερογενεῖς ἐπιμερεῖς I, 23, 16. — ἔτερογενῶς I, 10, 5. ἔτεροιοῦν. pass. II, 17, 4. ἔτερομήνης ἀριθμός I, 19, 19. definitur II, 17, 1; 18, 2. — II, 16, 3; 20, 1; 24, 5. ἔτερος. ἔτερον καὶ ἔτεροτηταὶ παλαιοὶ ἐν τῇ διάδι θέσεον II, 17, 1. — τὸ ἔτερον

- II, 18, 1. — τὸ πρὸς ἔτερόν
πως ἔχον ποσόν II, 6, 1. —
cet. — ἔτερος I, 23, 16; II,
17, 1 cet.
ἔτερότης II, 17, 1; 17, 5. —
ἀνισότης οὐλί ἐ. II, 18, 1. —
ταυτότης οὐλί ἐ. II, 20, 2. —
λόγων ἐ. II, 25, 1.
ἔτεροῦν. ἔτερον μένην* II, 27, 1.
ἔτερόφυλος I, 3, 6.
ἔτερων υμεῖν I, 17, 5.
ἔτερώνυμος. μόριον ἐ. I, 11, 2;
16, 4. — μέρος I, 12, 1; 13, 1.
ἔτι passim.
ἔτυμος. ἔτυμά τατα οὐλεῖσθαι
II, 27, 1. (falsa lectio ἔτοι-
μότατα * ibid.)
εὐαριθμητος I, 16, 3.
εὐάριθμοστος I, 23, 17.
εὐξέωια I, 2, 3.
εὐθύγραμμον σχῆμα II, 7, 4.
εὐθύς I, 8, 13; 9, 1 cet. — ἐπ'
εὐθὺ τάσσειν II, 6, 2. — ἡ
εὐθεῖα. εὐθεῖαι εἰς ἐν ση-
μεῖον συννεύονται II, 13, 3.
— εὐθεῖας ἄγειν II, 7, 4. —
ἐπ' εὐθεῖας κεῖσθαι II, 6, 2.
εὐκαιρία * I, 3, 7.
εὐκαιρος. εὐκαιρύτατον II,
24, 6.
εὐλογος. εὐλογόν ἔστι I, 2, 3;
II, 2, 4; 27, 1. — αἰτίαι εὐ-
λογοι I, 3, 7. — εὐλόγως I,
23, 4.
εῦμονσος * II, 2, 3.
εὐοδοῦν. εὐοδώσει ἡ προχώ-
ρησις I, 23, 8.
εὐπερίληπτος II, 6, 1.
εὐπρέπεια I, 14, 2.
εῦρεσις. ἄκοσμος I, 16, 3. —
ἀσφαλεστάτη εῦρ. Probl. 2.
εὐρίσκειν. praes. I, 13, 2; 16, 4.
— εὐρήσεις I, 8, 13. Probl. 5.
— εὐρεῖν I, 3, 3; 8, 9. Probl.
1; 5. — εὐρομεν II, 4, 3. —
εὐρης I, 16, 4. — εὐροι I, 19,
20. — pr. pass. I, 9, 1; 14, 3;
16, 1; 16, 3. Probl. 5. —
- εὐρημένων I, 16, 6. — εὐρεθῆ
(-θῆναι) I, 8, 10. — εὐρεθῆ-
σεται I, 9, 2. — -σονται I,
9, 5. — cet.
εὐσύνοπτος. παράδειγμα πρὸς
τὸ εὐσύνοπτον II, 28, 11.
εὐτακτεῖν. εὐτακτηθῆσονται
I, 23, 4.
εὐτακτος. προκοπή I, 13, 6. —
ἐ. ἐπισωρεία II, 15, 1. —
ἀριθμοὶ εὐτακτοι I, 18, 5;
II, 5, 5. — στίχοι εὐτακτοι
I, 19, 8. — ἔξαγωνοι εὐτ.
II, 12, 3. — σχηματογραφίαι
εὐτ. II, 8, 1. — εὐτακτα εἰδη
I, 18, 1; 21, 1. — τὰ εἰδικὰ
εὐτ. I, 22, 2. — ἐ. υποδείγ-
ματα I, 19, 4. — εὐτακτό-
τεραι σχέσεις II, 19, 4. — cet.
— εὐτάκτως I, 9, 4; 10, 7;
19, 3; 23, 8 cet.
εὐταξία II, 1, 2; 15, 1. — ε.
οἰκεία I, 22, 3; 22, 6. —
εὐρίσκειν τὴν εὐταξίαν I,
23, 3.
εὐτονεῖν. μέχρις ἀν εὐτονῆ τις
I, 16, 7; 22, 6. — ἐφ' ὅσον
ἀν εὐτονῆ τις I, 18, 6.
εὐφωνος * I, 16, 1.
εὐχέρεια I, 3, 7.
εὐχρηστος I, 3, 7.
ἐφαρμόζειν. μεσότης ἐφαρμό-
ζουσα II, 27, 1; — II, 27, 6.
ἐφέβδομος * I, 23, 17 (p. 71).
ἐφεκτος I, 23, 7 cet. — * I, 23,
17 (p. 71).
ἐφεξαμερής * I, 23, 17 (p. 72).
ἐφεξῆς passim.
ἐφεπταμερής * I, 23, 17 (p. 72).
ἐφεσις σοφίας * I, 1, 1; * I, 2, 3.
ἐφενδίσκειν. ἐφενδημένων II,
28, 9.
ἐφημιόλιος I, 22, 2 cet.
ἐφιέναι. ἐφιέμεθα I, 2, 3.
ἐφίστασθαι. ἐπεστησάμεθα
* I, 5, 3.
ἐφοδος I, 16, 5; 16, 7; II, 2,
4; 27, 7. * I, 13, 10. — ἐ.

- καθολική II, 1, 2. — ἔ. ἀπλῆ
καὶ ἀποίκιλος II, 20, 5. —
ἔ. ποικιλωτέρα I, 10, 6. —
ἔ. γλαφυρωτέρα I, 23, 4. —
κατὰ τὴν αὐτὴν ἔφοδον II,
11, 1.
ἔχειν I, 2, 2; 3, 4; 6, 3; 8, 2;
8, 7; 9, 1; 10, 7 cet. Probl. 4.
— εἰχε I, 16, 4. — ἔξει I, 10, 2.
— ἔξουσι I, 13, 8. Probl.
1; 3. — ἔσχε I, 12, 1. — σχῆ
II, 10, 2 cet.
ἔώς II, 5, 5.
Ζητεῖν Probl. 4; 5. — ζητη-
τέον II, 27, 2.
ζήτησις Probl. 2.
ξωγραφία I, 3, 3.
ξῶν I, 2, 4; 4, 2; 4, 3; 14, 3;
15, 1.
”H passim.
ἡγεῖσθαι II, 4, 2. — ἡγήσεται
I, 23, 7; II, 3, 1; 22, 3.
ἡγεμῶν λόγων II, 4, 2. — ἡ.
μεσοτήτων II, 22, 3.
ἡγονν *II, 29, 2 cet.
ἡδὴ II, 13, 1 cet.
ἡδὺς. ὡς ἡ. εἶ I, 3, 8.
ἡθικός. ἡθικαὶ ἀρεταὶ I, 23, 5.
ημιόλιος I, 3, 1; 4, 4; 5, 1; II,
3, 2. definitur I, 19, 2. cet.
— ἡμιολίως II, 20, 3.
ἡμίσεια I, 8, 5. — Probl. 4.
ἡμίσενμα I, 9, 3.
ἡμισυς I, 8, 1. — τὸ ἡμισυ I,
3, 1; 10, 2 cet.
ἡρεμεῖν. τὸμένον καὶ ἡρεμοῦν
I, 3, 2.
ἢτοι passim. — ἢτοι - ἢ 1, 23,
14 cet.
ἢτων I, 19, 7. — οὐχ ἢκιστα
I, 3, 4; II, 21, 1.
Θάτερον διχοτόμημα I, 7, 4.
— ἐν θατέρῳ τῶν ἄνθρων
II, 27, 4. — φύσις θατέρον
II, 17, 2; 18, 4; *I, 17, 7.
θαυμάζειν. θαυμάσομεν II,
19, 1. — θαυμαστὴ φύσις
I, 6, 4. — θαυμαστῶς I, 10, 10.
θεᾶσθαι. θεάσασθαι * II,
6, 1.
θεῖος λόγος I, 23, 7. — θεῖα
φύσις I, 6, 4; 19, 14.
θέλειν. θέλεις II, 5, 5. — ἐὰν
θέλω II, 5, 4. — οὖς ἂν θέ-
λης II, 12, 2. — ἐὰν θέλω-
μεν I, 19, 4. — μέχρι θέλει
τις II, 24, 2. — μέχρις ἂν
τις θέλη II, 11, 1..
θεολογικός. πραγματείαν θεο-
λογικὴν ἔγραψεν (*Νικόμ.*)
*II, 14, 5.
θεός τεχνίτης I, 4, 2. — θ.
κοσμοποιός I, 6, 1. — θεῶν
θρησκεῖαι I, 3, 7. — *II, 29, 5.
θέσις κατ' ἐπίπεδον II, 8, 1. —
θ. ὅρον II, 23, 3.
θεωρεῖν II, 17, 1. — pass. I,
1, 3; 11, 1; 13, 1; 16, 4; 17,
2; 18, 1; II, 2, 1; 4, 3; 13, 1;
21, 4 cet. — ἐν μεταιχμῷ
θεωρεῖται I, 16, 1. — τὸ
δυοῖν ὅροιν μεταξὺ θεωρού-
μενον II, 6, 3. — ὅροι κατὰ
τὸν αὐτὸν λόγον θεωρού-
μενοι II, 21, 4 — cet.
θεώρημα εἰς φυσικὰ συντεῖνον
I, 23, 6. — θ. ἐμμονσότατον
II, 2, 3. — τὰ ἐν τοῖς μαθή-
μασι θεωρήματα II, 6, 1. —
μονσικὰ καὶ σφαιρικὰ καὶ
γραμμικὰ θ. II, 21, 1. —
Πλατωνικὸν θ. II, 24, 5. —
θεωρήματα μαθηματικά
*II, 14, 5.
θεωρηματικός. σύγγραμμα
θ.όν II, 14, 5. — βιβλία θ.ά
* ibid.
• θεωρητικός. βιβλία θεωρη-
τικά *II, 14, 5.
θεωρία I, 23, 4; II, 2, 3. —
θ. ἀρμονικὴ II, 26, 1. —
θεωρίης ὁρθότης I, 3, 3.
θῆλυς. θῆλεα παιδία Probl.
6.
θρησκεία θεῶν I, 3, 7.
θρυλλεῖν. ἀναλογίαι παρὰ τοῖς

- παλαιοῖς θρυλλούμεναι II, 28, 1. — μεσότητες, παρά τοῖς πρόσθεν θρυλλούμεναι II, 28, 6.
 Θνγάτηρ Probl. 6.
 Θνυηδία I, 3, 7.
 Θνμός I, 23, 4.
 Ἰδεῖν uide ὄραν.
 Ἰδικῶς I, 9, 1; *I, 20, 1. (*ἰδικόν* *I, 22, 4.)
 Ἰδιομήνης ἀριθμός II, 18, 3.
 Ἰδιος II, 24, 3. — ἐν Ἰδίῳ στίχῳ I, 10, 10. — τῇ Ἰδίᾳ πλευρᾷ πολλαπλασιάζειν II, 15, 2. — Ἰδίον ὄνομα I, 1, 2. — ἡ. ἥμισυ I, 10, 2. — Ἰδια μέρη I, 14, 3; 16, 5. — cet. — Ἰδίως I, 1, 1; 2, 4 cet. — Ἰδίᾳ I, 10, 7. — Ἰδίᾳ-Ἰδίᾳ I, 18, 2; 22, 2; II, 17, 3. — Ἰδιαίτερον I, 12, 1.
 Ἰδιότης I, 1, 3; 16, 2. — κατὰ τὴν Ἰδιότητα I, 15, 1; 22, 2.
 Ἰδίωμα I, 10, 10; II, 24, 3; 25, 2; 27, 4; 27, 6. — ἡ. τοῦ ἀριθμοῦ II, 18, 1.
 Ἰδιωτικῶς II, 2, 4.
 λέναι. ταῦτη ἵτεον I, 3, 5.
 λερόν I, 3, 7.
 ἴνανός. ἴνανὰ ταῦτα II, 12, 1; 18, 1. — ἴναρὸν τεκμήριον II, 20, 2. — ἡ. παράδειγμα II, 24, 5. — ἴνανῶς II, 6, 1.
 ἴππος I, 4, 3.
 Ἰσαάκ Probl. 2; 3.
 Ἰσάκις Ἰσοι I, 19, 19. — Ἰσάκις Ἰσοι ἔλαττονάκις II, 17, 6. — Ἰσάκις Ἰσοι Ἰσάκις II, 20, 5; 26, 2; 29, 2. — Ἰσάκις Ἰσάκις II, 29, 2.
 Ἰσάριθμος II, 3, 2; 3, 3. — εὐθεῖαι Ἰσάριθμοι II, 13, 1.
 Ἰσογώνιον ἐπίπεδον II, 14, 5.
 Ἰσοδιάστατον σχῆμα στερεόν II, 16, 1.
 Ἰσόπλευρος ἀριθμός II, 6, 1; 15, 1. — σχηματογραφία ἡ. II, 8, 1. — σχηματισμός ἡ.
- II, 9, 1. — σχῆμα ἡ. II, 10, 1; 16, 1. — τοίγωνον ἡ. II, 13, 3.
 — Ἰσοπλεύρως II, 13, 1.
 Ἰσος I, 8, 12; 8, 13; 14, 2 cet. — τὸ Ἰσον θεωρεῖται, ὅταν κτλ. I, 17, 3. — εἰς δύο Ἰσα διαιρεῖν I, 7, 2 cet. — τὸ ὑπὸ τῶν ἀκρων Ἰσον τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου I, 8, 14 cet. — (uide s. ἄκρος, ἀπό, ὑπό.) — ἵση καὶ ὅμοίσα προκοπή I, 19, 15. — cet. — Probl. 1.
 Ἰσότης I, 1, 3; 17, 2; II, 6, 3. — ἡ. καὶ ταντότης I, 23, 4. — ἡ. στοιχεῖον τοῦ πρόσ. τι ποσοῦ II, 1, 1. — ἐν Ἰσότητι I, 16, 1; 16, 2. — σχέσις τῆς Ἰσότητος ἀσχιστος I, 17, 4. — κατ' Ἰσότητα διεστώς II, 16, 3. — cet.
 Ἰστάναι. ἐπὶ τὸ μεῖον ἀναλυόμενον Ἰσταται II, 1, 1.
 Ἰωνικός. οἱ παλαιότεροι βωμοί, μάλιστα δὲ οἱ Ἰωνικοὶ II, 16, 2.
 Καθά I, 8, 13; 12, 1; II, 20, 1.
 καθάπερ I, 5, 1; 14, 1; 14, 2; 16, 3; II, 13, 3; 24, 10 cet.
 καθαρὸς στίχος I, 22, 4. — καθαροὶ περισσοί I, 21, 1; 22, 3. — κ. διπλασιεψημόλιοι I, 22, 3. — κ. ἄκροι II, 27, 4. — κ. μέσοι ibid.
 καθεξῆς II, 10, 3.
 καθολικός. μέτρον πρός τῇ καθολικῆ μονάδι I, 13, 13. — ἔφοδος καθολική II, 1, 2. — πρόσταγμα καθολικόν I, 16, 7. — διὰ τὸ καθολικόν II, 3, 3. — ἵνα τοῦτο καθολικὸν σύμφωνον ἦ II, 11, 4. — καθολικῶς II, 12, 5.
 καθόλου I, 23, 3; II, 9, 2; 10, 2; 15, 4; 24, 10.
 καιρός I, 19, 20; II, 21, 1.
 καίτοι I, 14, 4; 19, 2.
 κακία I, 14, 2. — τὰ ἐν κακίᾳ I, 16, 3.

- καλεῖν I, 3, 4. — καλέσας I, 1, 1. — pass. prae. I, 1, 1; 2, 4; 11, 3. — κληθήσεται I, 20, 1. — κεκλήσεται II, 14, 5.—cet.—κλητέος* I, 14, 3.
 κάλλος I, 14, 2.
 καλός. τὸ καλόν I, 23, 4. — τὰ καλά I, 16, 3. — καλῶς I, 3, 4 cet.
 κανὼν μουσικός II, 27, 1.
 καρτερία I, 23, 5.
 κατά. τὸ καθ' ἔαντὸ μὲν δεύτερον καὶ σύνθετον, πρὸς ἄλλο δὲ πρῶτον καὶ ἀσύνθετον I, 13, 1; 13, 9. — τὸ καθ' ἔαντὸ ποσόν I, 17, 1.
 καταγραφή II, 9, 1; 17, 1.
 κατακοσμεῖν. κατακεκοσμῆσθαι* I, 6, 1.
 καταλείπειν. pass. I, 13, 13. — Probl. 5.
 καταλήγειν εἰς ἔξαδα ἢ ὁγδοάδα I, 16, 3. — κ. εἰς τὸ αὐτό II, 17, 7. — καταλήξει ἐπὶ μονάδα I, 13, 11; εἰς μονάδα I, 13, 12.
 κατάληξις I, 13, 13. *I, 16, 3.
 κατάληψις I, 1, 1; 1, 2.
 καταλληλα τεχνολογίας I, 20, 2.
 καταντᾶν. μέχρις ἀν εἰς μονάδα καταντήσῃ ἡ διαιρεσίς I, 8, 4.
 καταρκτικός. ἡ δυάς τῆς ἑτερότητος καταρκτική II, 17, 5.
 κατάρχειν. κατάρχειημιολίου II, 3, 3; ἐπιτρέπων λόγων II, 4, 1. — κατάρχαντος Πνυθαγόρου I, 1, 1.
 καταρχή. καταρχὰς τῶν πράξεων I, 3, 7.
 καταστρέφειν εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν II, 17, 8.
 κατατομὴ τοῦ μουσικοῦ κανόνος II, 27, 1.
 κατηγορία. αἱ δέκα λεγόμεναι κατηγορίαι II, 22, 1.
 κατιδεῖν I, 19, 8; 22, 6.
 κατορύττειν. ὅμμα ψυχῆς ...
 κατορυττόμειον I, 3, 8.
 κάτω II, 6, 4. — οἵ κάτω II, 3, 2 diagr.; II, 4, 1 diagr.—
 κατώτατος II, 13, 9.
 κάτωθεν Probl. 5.
 κείσθαι ἀνὰ μέσον II, 5, 2. — πρώτως I, 13, 3. — ἔφεξῆς II, 7, 3. — c. adi. I, 10, 8; II, 2, 1; 4, 3. — ὑπὲρ ἐνακατέρωθεν I, 8, 1. — παρόντα II, 9, 3. — ὑπὲρ δύο I, 13, 3.—cet.
 κελεύειν. pass. II, 2, 3. — οἵ κελευσθέντες ἀριθμοί I, 19, 10.
 κεφάλαιον. ἐπὶ κεφαλαίον ἐκπείσθωσαν II, 28, 11.*I, 16, 2.
 κιβώτιον Probl. 6.
 κίνημα. τὰ τῶν ἀστέρων κινήματα I, 5, 2.
 κίνησις I, 6, 1. — ἡ κ. μετὰ τὴν μινήν I, 5, 2. — αἱ κατὰ τόπον κινήσεις II, 6, 4. — ἐν κινήσει I, 3, 2.
 κλίμαξ. κλίμαξ τισι .. ἔοικε τὰ μαθήματα I, 3, 6.
 κοινός I, 8, 3; 10, 1; 19, 11; II, 24, 5 cet. — κοινὸν γένος I, 9, 1; 12, 1. — κ. μέτρον I, 13, 1; 13, 9. — κ. μέρος I, 13, 9.—cet.—κοινὴ II, 1, 1. — κοινότερον II, 21, 2; 22, 1.
 κοινωνεῖν I, 8, 6; 10, 1; 11, 1.
 κοινωνία I, 3, 7.
 κόλουρος definitur II, 14, 5.
 κόπτειν *II, 9, 2.
 κορυφή II, 14, 5. — κ. ὀξεῖα II, 13, 2. — βάσις ἵση τῆς κορυφῆς II, 16, 2. — ἐπὶ τῇ κορυφῇ II, 13, 9. — μέχρι κορυφῆς II, 14, 4.
 κορύφωσις II, 14, 5.
 κόσμινον Ἐρατοσθένους I, 13, 2. — (ἀριθμοί) ὡς ὑπὸ κοσμίνου διαιριθέντες I, 13, 8.
 κοσμεῖν I, 4, 2. — κεκοσμηθεῖσι I, 6, 1.

- κοσμητικός.* τὸ τῆς ψυχῆς λογικὸν τοῦ ἀλόγου κοσμητικόν I, 23, 4.
- κοσμικός λόγος* I, 4, 2. — ἡ κοσμικὴ πρόνοια II, 19, 1.
- κοσμοποιία.* πρώτη διαιρεσις τῆς κοσμοποιίας II, 18, 4.
- κοσμοποιός θεός* I, 6, 1.
- κόσμος* I, 2, 4. — τὰ λεγόμενα τοῦ κόσμου τέσσαρα στοιχεῖα II, 1, 1. — ἐν τῷ κόσμῳ I, 1, 2; 6, 1; II, 18, 4. μετά τοῦ προσήκοντος κόσμου I, 16, 3; 23, 4.
- κρατεῖν.* κεντρατήματεν Probl. 5.
- κρείττον* I, 3, 8.
- κρυφίως* Probl. 5.
- κτάσθαι.* ἔτερώνυμα μέρη κετησθαι I, 12, 1. — ἀριθμὸς τὰ μέρη ἐλάττονα ἔαντοῦ κεντημένος I, 15, 1.
- κυβερνήτης* I, 1, 1.
- κυβικός ἀριθμός* II, 6, 1. — τὸ τῶν κυβικῶν πλευρῶν μίγδην σύστημα II, 24, 9.
- κύριος* II, 15, 1; 20, 5. — definitur II, 16, 1; 17, 6; 24, 2. — δύο κύριοι συνεχεῖς II, 24, 7. — ὁ κύριος ἀρμονία ἐσαφηνίσθη II, 29, 1.
- κυκλικός ἀριθμός* II, 17, 8.
- κύκλος.* κύκλων περιπολήσιες I, 3, 3. — τὸ πάθος τὸ περὶ τὸν κύκλον II, 17, 7.
- κυκλοτεροής ὄφθαλμός* I, 15, 1.
- κύριος.* κυριωτέρα (μέθοδος) I, 4, 1. — κυρίως λέγειν, καλεῖν, ὄνομαζειν I, 2, 1; 2, 3; 2, 4; 16, 2; II, 17, 1; 18, 3; 21, 2; 24, 1; 29, 1.
- Κύων ὁ* Probl. 1.
- κῶλον ** II, 22, 1.
- λαμβάνειν.* praes. act. I, 18, 4; 23, 4. Probl. 2; 3. — αὐξῆσιν I, 19, 15. — τὴν ἐπωνυμίαν II, 7, 3. — τὴν γένεσιν II, 20, 1. — ποσότητα II, 22, 1. — λήψη Probl. 5. — εἰλήφαμεν τὴν ἐπίγνωσιν I, 19, 20. — εἰλήφει Probl. 2. — aor. act. I, 3, 5; 13, 2; 16, 8; II, 8, 3. Probl. 1; 6. — aor. pass. I, 8, 6; 16, 4; 16, 9. Probl. 5. — ληφθήσεται I, 19, 4. — ἐπὶ νοῦν εἰλημένος Probl. 5. — εἰλήφθω Probl. 1. — cet. λανθάνειν. λήσομεν I, 20, 2. — τὸ τὸν πολλὸν λεληθός II, 23, 6.
- λέγειν.* praes. act. I, 3, 4; 3, 5; 13, 12 cet. — Probl. 5. — praes. pass. I, 1, 2; 2, 3; 9, 6; 14, 1; 15, 1; II, 6, 4 cet. Probl. 5. — ἐλέχθη II, 5, 3. — τὸ λεχθὲν εἶδος I, 14, 2. — λεχθήσονται I, 18, 4. — cet. (u. ἐρέσθαι.)
- λείπειν.* praes. pass. I, 13, 13; II, 2, 1; 6, 7; 21, 6; 25, 1 cet. Probl. 5. — λειφθήσεται I, 13, 12. — τὸ λειφθὲν II, 2, 2. — cet.
- λειποτακτεῖν.* ἡ προχώρησις .. ενόδωσει μὴ λειποτακτούμένη I, 23, 8.
- λεπτολογεῖν.* μεσύτητες περιεργότερον λελεπτολογημέναι II, 28, 6.
- λέων ὁ βασιλεὺς* Probl. 4.
- λογίζεσθαι.* ἔάν τις τέσσαρας ενθείας λογίσηται II, 13, 4.
- λογικός.* τὸ τῆς ψυχῆς λογικόν I, 23, 4.
- λογισμός* I, 3, 7. — Probl. 5.
- λόγος* ἐστὶ δύο ὅρων ἡ πρὸς ἄλλήλους σχέσις II, 21, 3. — ἀρμονικός λόγος I, 5, 1. — λόγοι σοφοί I, 3, 3. — θείων ἀνθρωπίνων λόγω I, 23, 7. — ἀνὰ λόγον I, 23, 7. — κατὰ λόγον I, 12, 2. — μετὰ λόγον I, 2, 2. — λόγον χάριν I, 8, 10; 20, 2; II, 2, 3. — λόγον ἐπέχειν I, 4, 1. —

- οίον λόγον προχαράγματος κτλ. I, 6, 1. — cet. (Probl. 5.) λοιπός I, 1, 2. — οἱ λοιποὶ I, 11, 3. — τὰ λοιπά I, 4, 2. Probl. 4. — τὸ λοιπὸν εἰδός I, 7, 4; 10, 1. — λοιπόν (ἐστι) II, 1, 2; 29, 1. — καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν παραπλησίως I, 10, 5; 21, 2. — cet. λύειν. πᾶν τετράγωνον σχῆμα . . . εἰς δύο τρίγωνα λύεται II, 12, 1. — * II, 7, 5. — ἔκαστον εὐθύγραμμον σχῆμα λυθήσεται εἰς τρίγωνα κτλ. II, 7, 4. λύσις. μέχρι μονάδος τὴν λύσιν ἀγαγεῖν I, 10, 2. λώστος *I, 3, 7. Μάθημα. τὰ μαθήματα I, 3, 4 seq.; II, 18, 1. — τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι θεωρήματα II, 6, 1. — ἀριθμητικὰ μαθήματα Probl. 4. (μαθηματικά *I, 3, 4.) μάθησις. πρὸς λόγων σοφῶν μαθήσιας συνεργίην ἔχειν I, 3, 3. μαρρός. ἐπὶ μήκιστον στίχον I, 13, 3. μᾶλλον I, 3, 8; cet. — ὡς δυνατὸν μᾶλλιστα I, 13, 3. μανθάνειν I, 3, 5. — ὁ μανθάνων I, 17, 6. μάχεσθαι. ἐκ μαχομένων καὶ ἐναντίων συνέστη τὰ ὄντα II, 19, 1. μέγιας. τὸ μέγια τοῦ μείζονος προγενέστερον I, 5, 1. — μείζων I, 7, 5; 9, 4. — τὸ μείζον I, 3, 1. — μ. μέρος I, 10, 4. — ἐπὶ τὸ μείζον I, 7, 5. — cet. — μέγιστος I, 8, 10. — τὰ μέγιστα I, 7, 3 cet. μέγεθης I, 2, 5. — τὰ μεγέθη I, 1, 3; 2, 4. μεγεθύνειν. ὅροι μεγεθυνόμενοι I, 21, 1. — (ἐὰν τε-
- τράγωνος) μεγεθυνθῆ τῇ αὐτοῦ πλευρᾷ II, 15, 3. μεθοδεύειν. οἱ πρῶτοι μεθοδεύσαντες I, 1, 1. μέθοδος I, 4, 1. *I, 16, 5. — μ. ἐπιστημονική I, 3, 1. — μ. διαγνωστική I, 13, 10. — μ. τῆς γενέσεως I, 13, 2. — (uide ἔφοδος.) — Probl. 2; 5. μειζονάκις II, 17, 6. μεῖον. ἐπὶ τὸ μ. ἀναλυόμενον II, 1, 1. μειονορίζειν. πνοαμίδες μειονοριζόμεναι εἰς ὄξειαν κορυφὴν II, 13, 2. — ἐὰν πνοαμίς . . . μὴ ἐπὶ μονάδα μειονορισθῆ II, 14, 5. μείωσις I, 2, 1. μέλλειν I, 3, 4. μέλος. μέλη ἢ μέρη I, 14, 3; 15, 1. μελωδία II, 1, 1. μένειν I, 23, 15. — ἐν τῷ αὐτῷ μ. II, 27, 1. — τὸ μένον I, 3, 2. μέντοι I, 6, 1; 8, 10; 9, 2; 10, 2 cet. — Probl. 5. μεριζεῖν. εἰς δύο ἵσα μερισθῆναι I, 7, 2. — ὡς ἂν μερισθῶσι Probl. 4. — (οὐσία) μεριστή II, 18, 1. — μέρη μεριστά εἰς ἡμίση I, 10, 2. μερίς Probl. 4. μέρος I, 8, 4 seq. — τὰ τῶν μερῶν μέρη I, 8, 7. — μέρη ἢ μέλη I, 14, 3; 15, 1. — μ. ἐναντιώνυμον τῇ δυνάμει I, 9, 2. — μ. ἑτερώνυμον, παρώνυμον I, 12, 1. — κατὰ μ. I, 3, 4; 6, 1. — παρὰ μ. I, 8, 10. — πρὸς μέρη προχωρεῖν I, 8, 10. — ἐκ μέρους II, 25, 5. — cet. μεσεμβολεῖν. διαφορὰν ἡ φύσις ἐμεσεμβόλησε I, 19, 12. μεσιτεία I, 7, 2.

- μεσοποιεῖν.** falsa lectio editionis Par. * II, 5, 4.
- μέσος** I, 7, 2; 8, 14; 10, 10 cet. — τὸ μέσον I, 9, 6. — τὰ μέσα I, 9, 6. — τὸ ἀπὸ τοῦ μέσον I, 8, 14 (u. ἀπό). — τὸ ὑπὸ τῶν μέσων I, 8, 14 (u. ὑπό). — ἀνὰ μέσον I, 13, 1; II, 5, 2. — ἐπὶ τὰ μέσα II, 7, 4. — cet.
- μεσότης** I, 8, 3; 8, 10; 9, 6 cet. — μ. παλ ἀναλογία II, 21, 6. — μ. ἀριθμητική II, 23, 1. — μ. γεωμετρική II, 24, 1. — μ. ἀρμονική II, 25, 1. — μεσότης τετάρτη, πέμπτη, ἕκτη II, 22, 1. — μ. τελειοτάτη II, 29, 1. — cet.
- μεταβαίνειν** I, 2, 1; 23, 15. — μεταβῆναι II, 5, 1. — μεταβάντες II, 24, 11.
- μετάβασις** *II, 27, 1.
- μεταβιβάζειν.** ὅροι μὴ μεταβιβάζομενοι II, 27, 1.
- μεταβολὴ διηνεκής** I, 1, 3. — μ. παντοία I, 2, 1.
- μεταγενής.** ἡ σφαιρική μεταγενεστέρα γεωμετρίας I, 5, 1. — οἱ ἐπιμόριοι μεταγενέστεροι τῶν πολλαπλασίων I, 19, 14.
- μεταγωγὴ τοῦ μέσον** II, 27, 1.
- μεταδιδόναι.** μεταδιδόσαιν II, 20, 3.
- μεταδίωξις τῆς ἀληθείας** I, 1, 1.
- μετακινεῖν** II, 28, 6.
- μεταλαμβάνειν** I, 13, 7; II, 27, 1. — μ. τῆς ὁμοιότητος I, 23, 4. — μεταλαβὼν τὸ μέσος εἶναι II, 27, 6.
- μεταιχμιος** II, 23, 6; 25, 2. — ἐν μεταιχμώ II, 11, 1; 16, 1; II, 25, 3.
- μεταξύ** II, 21, 1 cet. — τὸ μ. θεωρούμενον II, 6, 3.
- μεταπίτειν.** μεταπεσεῖται εἰς ἔαντό II, 7, 4.
- μεταρρέεῖν** *I, 2, 1.
- μετάστασις τοῦ μέσον** II, 27, 1.
- μεταχειρίζεσθαι.** εἰ τις ἄλλως μεταχειριεῖται φιλοσοφίαν I, 3, 5.
- μετέρχεσθαι** I, 17, 1.
- μετέχειν** I, 1, 3; 1, 4; 2, 1; II, 17, 2; 18, 1; 20, 2.
- μετονομία** I, 2, 1. — κατὰ μετονόματα I, 1, 2.
- μετοχή.** οὐ πατὰ μετοχήν I, 16, 8.
- μετρεῖν** I, 13, 3 seq.; I, 8, 3. — pass. I, 11, 3; 12, 1; 13, 1 sq. — cet.
- μετρητικός (μετρικός)** *I, 17, 7.
- μετριότης** I, 14, 2.
- μέτριος.** τὸ μέτριον I, 16, 1.
- μέτρον** I, 23, 4. — μέτρῳ χρῆσθαι I, 12, 2. — μέτρῳ μετρεῖσθαι I, 13, 1. — τὸ μ. παραλαμβάνειν I, 13, 5. — ποιὸν μέτρον I, 13, 1; II, 29, 4. — cet.
- μέτωπον** I, 15, 1.
- μέχρις οὖ** I, 8, 1. Probl. 2. — (οὐ omiss. II, 14, 5.) — μ. ἄν I, 8, 4. — μ. οὐ ἄν I, 13, 3. — μ. αὐτὶς II, 4, 3. — μέχρι τοῦ νῦν Probl. 4. — μ. ἀπείρον I, 22, 4. (uide βούλεσθαι, ἔθέλειν, εὔτονεῖν.)
- μηδαμῆ** II, 16, 1.
- μηδαμᾶς** I, 13, 8.
- μηδείς.** κατὰ μηδὲν ποιωνεῖν I, 11, 1.
- μηδέποτε** I, 9, 2.
- μηδέτερος** I, 10, 4.
- μηκέτι** II, 9, 1; 19, 1.
- μῆκος** I, 19, 9 diagr.; II, 6, 4; II, 12, 4 diagr.; II, 15, 2; 27, 1. — κατὰ τὸ μῆκος I, 10, 10. — ἐν μήκει I, 17, 3. — ἐπὶ μῆκος II, 13, 1; 16, 1; 19, 1. — cet.
- μηκύνειν** I, 19, 20. — pass.
- περισσοὶ δυάδι μηκυνόμενοι** I, 9, 5. — περ. δυάδι ἐμηκύνθησαν I, 9, 4. — ἀριθμοὶ

- μηνυνθέντες I, 19, 19; II, 18, 3; 29, 3.
 μήν II, 21, 3.—άλλα μ. I, 23, 16; II, 17, 2; 29, 4.—ἔτι γε μ. I, 19, 7.—οὐ μ. II, 6, 3; 18, 2; 23, 1.
 μήτηρ. (ἡ ἀριθμητικὴ) οἶνοι
 μητρὸς λόγον ἐπέχουσα I, 4, 1.—ἡ ἀριθμητικὴ ὥστανεὶ^ν
 μήτηρ I, 5, 3; II, 6, 1.—
 — ἴσοτης οἶνον μήτηρ οὐτε I, 23, 6.
 μήτοι I, 8, 7; 9, 3.
 μηχανή. ἐκ τινος δαιμονίας
 μηχανῆς II, 3, 2.—οὐδεμιᾶ
 μηχανῆ I, 11, 2; II, 3, 1;
 20, 5.
 μίγδην II, 24, 9.
 μίγμα I, 10, 6.—φυσικὸν μ.
 I, 10, 10.
 μιγνύναι. μιγέντων II, 5, 4.—
 μικτός I, 13, 2; II, 24, 4.
 μικρός II, 27, 4.—πρὸς μικροῦ
 II, 19, 1.—ἐν τῷ μικροτέ-
 ρον (ὅρον) I, 23, 16.—τὸ
 μικρότατον I, 10, 4.
 μικρότης I, 1, 3.
 μιμεῖσθαι I, 1, 3; II, 16, 2.
 μιμηνῆσειν. μεμνῆσθαι I, 8, 14.
 — μεμνήμεθα II, 6, 1.
 μνᾶ πρὸς μνᾶν I, 17, 3.
 μοναδικός *I, 23, 6.
 μοναδιστὶ ὑπογραφείς II, 8, 3.
 μονὰς ἀρχὴ παντων φυσική
 I, 8, 2.—μ. φύσει ἄτομος
 I, 8, 4.—μ. ὄμογενῆς οὐαὶ
 τὴν ταντοῦ φύσιν ἔχουσα II,
 17, 4.—μ. δυνάμει τοίγω-
 νος II, 8, 1.—μ. μέση ἐμ-
 πίπτουσα I, 7, 2.—μονάδος
 γραφὴ σημεῖον τοῦ ἐνός II,
 6, 2.—μονάδι διαφέρειν
 I, 7, 5.—μονάδων σύστημα
 I, 7, 1.—μονάδων παράλ-
 ληλος ἔκθεσις II, 6, 2.—οἱ
 ἀπὸ μονάδος διπλασιασμοὶ^ν
 I, 8, 10; 10, 6.—ἴσος παρὰ
 μονάδα I, 8, 12.—ἀπολήγειν
 εἰς μονάδα I, 10, 3.—δια-
 λύεσθαι εἰς μονάδας II,
 8, 1.—ἐν μονάσιν I, 16,
 3.—cet.
 μονή. τὸ ἐν μονῇ I, 3, 2.—
 ἡ οὐνησις φύσει μετὰ τὴν
 μονήν I, 5, 2.
 μόνος I, 1, 1; 2, 3; 3, 8; 4, 2 cet.
 — μονώτατος I, 8, 2; 23, 6;
 II, 17, 8.
 μονόχειρ I, 15, 1.
 μόροιον ἐπιδέχεσθαι I, 11, 2.—
 οὐδὲν μ. ὄμωνομεξ I, 13, 1.—
 μ. ἐτερώνυμον I, 13, 8; 16, 1.
 — cet.
 μορφοῦν. τὰ εἰδη μορφοῦται
 I, 23, 4.
 Μοῦσα. πρόσωπον τῶν Μού-
 σῶν II, 24, 11.
 μουσικός I, 4, 3.—μ. πανῶν
 II, 27, 1.—μ. λόγος II, 26, 1.
 — μ. συμφωνία I, 5, 1.—
 μ. ἀναλογία *II, 25, 1.—
 τὰ μουσικὰ θεωρήματα II,
 21, 1.—ἡ μουσικὴ I, 3, 1;
 3, 7; 5, 1; II, 29, 1; 29, 4.—
 τὰς μουσικὰς I, 3, 4.
 μνονορίζειν π.1. *προμειονορίζειν*
 *II, 13, 2; *II, 14, 5.
 μνοιάς. ἐντὸς μνοιάδων I,
 16, 3.
 μνοίοι. οὐαὶ ἐτερα μνοία II,
 22, 1.
 Ναντιλία I, 3, 7.
 νέος. γεώτερον I, 7, 3.—οἱ
 νεωτεροὶ II, 22, 1.
 νεωτερικός II, 28, 10.
 νὴ Δία I, 12, 2; II, 20, 1.
 Νικόμαχος Γερασηνὸς Πνυθα-
 γοικός libr. I et II inscr.
 — *II, 14, 5; *II, 29, 5.
 νοεῖν. οὐ χαλεπὸν νοῆσαι I,
 23, 3.—pass. II, 13, 9; 20, 1.
 — νοητέον I, 23, 3; *I, 2, 4.
 — τὰ νοητά I, 2, 4; 3, 6.—
 ἀριθμὸς νοητὸς ὥν I, 6, 1.
 νόησις. τὸ νοῆσει μετὰ λόγου
 περιληπτόν I, 2, 2.

- νοητικός.* τὸ ἐν ψυχαῖς νοητικόν I, 3, 6.
- νομίζειν* II, 26, 2.—*νομιστέον* I, 2, 5.
- νόμος.* *νόμῳ ἡμετέρῳ* I, 19, 14.
—*v. καὶ συνθήματι ἀνθρωπίνῳ* II, 6, 2.—*νόμοι φυσικοί* I, 23, 8.—*νόμοι (Πλάτωνος)* I, 3, 5.
- νόσος* I, 14, 2.
- νοῦς ὁ τὰ ὅλα δημιουργήσας* I, 6, 1.—*ἀριθμὸς ἐπὶ νοῦν εἰλημμένος* Probl. 5.—*ἐπὶ νοῦν ἔχειν* Probl. 5.
- νῦν.* μέχρι τοῦ νῦν Probl. 4.
- Οὐδοάς.* εἰς ὄγδοάδα καταλήγειν I, 16, 3.—cet.
- ὅγκος τῶν σφηνῶν* II, 16, 2.—*ἐν ὅγκῳ* I, 17, 3.
- όδος* I, 3, 5.
- όδοις.* ζῶον τριστοίχοις κεχρημένον ὄδοισιν I, 14, 3.
- οἴεσθαι* II, 17, 3.—*οἴμενος* I, 1, 2.
- οἰκεῖος.* *κατ' οἰκεῖον τόπον* II, 22, 1.—*οἰκεία ἀνολογθία* I, 18, 1.—*μετὰ τῆς ὁ. εὐταξίας* I, 22, 3.—*οἰκεία εἰκών* II, 16, 2.—*ὁ. σαφήνεια* II, 24, 11.—*οἰκεῖον τέλος* I, 4, 2.—*οἰκειότερα* II, 6, 1.—*οἰκειοτάτως* II, 26, 2.
- οἰκειοῦν.* (*ἀναλογία*) *τὴν τῶν ὄρων σύγκρισιν οὐκειοῦσα* II, 22, 2.
- οἰκοδομικός.* *σφῆνες οἰκοδομικοί* II, 16, 2.
- οἶον* passim.
- οἶονει* I, 4, 1; 13, 1; 15, 1; II, 28, 1.
- οἶος τε* I, 13, 3.—*οὖα τε* I, 8, 10.—*οἶόν τε* I, 4, 4; 7, 2.—*οἶά τε* I, 6, 3.—*οἶον δήποτε* I, 22, 1.—cet.
- ὄκταγωνος ἀριθμός* II, 11, 3; 12, 3. (-*ιος lectio codicis H* *II, 11, 3.)
- ὄκταεδρον* I, 4, 4.
- ὄκταπλάσιος* I, 4, 4; 18, 6 cet.
- όλιγοεξία* I, 14, 2. (*όλιγεξία *ibid.*)
- ὅλος.* (*στίχοι*) *ὅλοι πρὸς ὅλον* I, 22, 6.—(*ῦλη*) *ὅλη δι' ὅλης τρεπτή* I, 1, 3.—*τὸ ὅλον* I, 8, 10.—*ἀρχαὶ τῶν ὅλων* II, 17, 1.—*περὶ τὰς τῶν ὅλων φύσιος* I, 3, 4 (II, 19, 1).—*ἡ τῶν ὅλων φυσιολογία* I, 23, 4.—*ὁ τῶν ὅλων δημιουργός* I, 4, 2.—*ὁ τὰ ὅλα δημιουργήσας νοῦς* I, 6, 1.—*δι' ὅλον* I, 8, 14; II, 13, 7.—*ὅλον ὅλῳ ἀντικείμενον* I, 17, 8.—cet.
- όλότης ὀρισμένη* I, 2, 5.
- [*Ουμηρος*] u. ποιητής.
- όμμα ψυχῆς*, ὁ. *σωματικόν* I, 3, 8.
- όμογενῆς δύναμις τοῦ μέρους τῷ ὄνοματι* I, 9, 2.—*ὁ. πυραμίς* II, 13, 7.—*μονάς ὁ. (τοῖς περισσοῖς)* II, 17, 4; 20, 2.—*ὁ. μεσότης* II, 29, 3.—*ὁ. πολύγωνοι* II, 12, 5; 14, 5.—*όμογενὲς εἶδος* II, 5, 4.—cet.
- όμογώνος* II, 12, 7. (*όμόγωνος *ibid. cod. H.*)
- όμοιος* I, 2, 1; 6, 3; 10, 1.—*ὁ. λόγος* II, 17, 3; 27, 1.—*οἱ ομοιοι* I, 9, 1.—*τὰ ομοια* I, 2, 4.—*ομοίως* I, 5, 1 cet.
- όμοιοσχημόνως* II, 14, 1.
- όμοιότης* I, 23, 4; II, 16, 2.*I, 15, 1.—*ἡ τῶν λόγων ομοιότης* II, 28, 5.
- όμοιοτρόπως* II, 6, 6; 10, 2.
- όμοιονν. pass.* I, 10, 3.
- όμολογενν. αἱ ἀναλογίαι τοῖς παλαιοῖς ομολογούμεναι* II, 22, 1.
- όμολογία **I, 3, 5.
- όμοταγής* I, 19, 3 seq.; 22, 3;

- 23, 3; II, 12, 5. — ὁμοταγῶς
I, 19, 13.
 ὁμοῦ I, 15, 2 cet.
 ὁμόφωνος. τὸ ὁ. μεταξὺ τοῦ
δξυτέρου καὶ βαρυτέρου I,
16, 1.
 ὁμωνυμεῖν. οὐδὲν μόριον ὁμω-
νυμεῖ I, 13, 1.
 ὁμωνυμία I, 23, 4. — καθ'
ὁμωνυμίαν I, 2, 4.
 ὁμώνυμος μεσότης II, 22, 3. —
όμ. μέρος I, 13, 1. — *I, 1, 2.
— *I, 4, 4. — ὁμωνύνως I,
1, 2; 2, 1; 2, 3.
 ὅν, ὄντως κτλ. uide εἶναι.
 ὄνομα φιλοσοφίας I, 1, 1. —
ὅ. πολούχων II, 14, 5. —
ἴδιον ὁ. I, 1, 2; II, 22, 1. —
συγκεχυμένω ὄνόματι κα-
λεῖν I, 1, 1. — ὄνόματα δια-
φέροντα I, 17, 6. — ὁ. συμ-
πλακέντα I, 22, 2. — ὄνό-
ματι καὶ δυνάμει I, 8, 7. —
κατὰ τὸ ὄνομα I, 8, 7. —
ἥ ἐν τῷ ὄνόματι ποσότης
τῶν γωνιῶν II, 11, 4.
 ὄνομάζειν II, 18, 4. — pr. pass.
 (σχέσεις) μετὰ τῆς ὑπὸ προ-
θεσεως ὄνομαζόμεναι I, 21, 3.
— II, 13, 5. — perf. pass.
 I, 5, 1; 8, 7; II, 16, 2. —
ἀρτιακῶς ὠνομασμένον I,
9, 2.
 ὄνομασία. κατὰ τὴν ὄνομασίαν
I, 21, 2.
 ὄνομαστικός *I, 5, 1.
 ὄνοματοποιεῖν. περισσῶς ὄνο-
ματοπειημένον I, 9, 2.
 δξύς. ὀξεῖα κορυφή II, 13, 2.
— ἀπὸ ὀξυτέρου ἀκρον δια-
δύνειν II, 16, 2. — τὸ ὁμό-
φωνον μεταξὺ τοῦ ὀξυτέρου
καὶ βαρυτέρου I, 16, 1.
 ὄπιστος II, 6, 4.
 ὄπιστος II, 3, 1.
 ὄποτερονοῦν I, 8, 4.
 ὄπωσοῦν I, 8, 12.
 ὄραν. ἵδον II, 5, 5. — ἵδων
II, 27, 7. — ὕψει I, 19, 16. —
ὑψόμεθα II, 4, 2; 22, 1. —
ὑψεῖσθαι I, 3, 4. — ὄραται
I, 3, 1; 3, 8; 10, 4; II, 28, 3.
— ὄφθησονται I, 18, 7; II,
19, 4. — ὥφθη II, 23, 6;
24, 1. — ὥφθησαν II, 22, 1.
 ὕρανον. δι' ὕρανον I, 13, 2.
 ὕρεξις σοφίας I, 1, 1; 2, 3.
 ὕρθότης I, 3, 3; 23, 13.
 ὕρθῶς II, 6, 6. — ὁ. φιλοσο-
φεῖν I, 3, 3. — ὁ. φρονεῖν
I, 3, 4. — ὁ. μαιθάνειν I,
3, 5. — ὁ. ἐλέχθη II, 5, 3.
— ὁ. διαλέγεσθαι II, 17, 1.
— ὁ. ἔκπειμενος I, 23, 11.
— ὁ. τιθέμενος II, 24, 5.
— cet.
 ὕριζειν pass. med. I, 1, 1; 1, 2;
II, 6, 4; 18, 3. — ὕρισθείσαν
I, 13, 11. — ἀπὸ ὕρισμένης
ὅριζης ἀρξάμενον I, 2, 5. —
πλῆθος ὕρισμένον I, 7, 1. —
τὸ ὕρισμένον I, 23, 4; II,
18, 5. — ὕρισμένω τρόπω
II, 18, 3. — ὕρισμένως II,
20, 2.
 ὕριασθαι. οἱ ἐν τῶν μαθημά-
των ὕριαμενοι II, 18, 1.
 ὕρος I, 7, 3; 7, 5; 19, 4 cet. —
ἐκθέσεις τῶν ὕρων I, 8, 10.
— θέσεις ὕρου II, 23, 3. —
ἐν χιλιάδων ὕρῳ I, 16, 3. —
προκείσθωσαν ἐν τρισὶν
ὅροις I, 23, 7. — λόγος δύο
ὕρων II, 21, 3. — cet.
 ὕσακις δυνατόν I, 13, 12 cet.
— ὁ. δύνη Probl. 5.
 ὕσακισοῦν I, 23, 1 cet.
 ὕσος. ἐφ' ὕσον I, 18, 5. — ἐφ'
ὕσον ἀν I, 18, 6. — ἐφ'
ὕσονοῦν I, 19, 4 cet. (uide
βιούλεσθαι, ἐθέλειν, εὐτο-
νεῖν.)
 ὕταν c. ind. I, 13, 1. — c. opt.
II, 24, 1 cet.
 ὕτε. ἔστι δὲ ὕτε I, 13, 7; II, 2, 4.
 οὐδαμῆ I, 2, 5.

- οὐδαμῶς I, 19, 2; 19, 7; 19, 16;
II, 4, 2. *I, 13, 7.
οὐδείς. τὸ οὐδὲν οὐδενὶ συντεθὲν οὐδὲν ποιεῖ II, 6, 3.
— cet.
οὐδέπω I, 8, 13 cet.
οὐδέτερος I, 10, 4 cet.
οὐκέτι I, 8, 5; II, 9, 3 cet.
οὐκοῦν I, 19, 11; II, 18, 3 cet.
οὐπω I, 19, 8 cet.
οὐρανός I, 6, 1.
οὐσία ἡ ὄντως καὶ ἀλδιος I,
6, 1. — οὐσίαν τὴν ποσότητος ἔχειν I, 6, 4. — ὁ. ἀεὶ^{εἰ}
κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχουσα II,
18, 4.
οῦτως passim.
διφταλιμὸς κυκλοτερής I, 15, 1.
Παγγάλεπος I, 3, 8.
πάθος I, 1, 3. — π. πάσχειν
II, 17, 7.
παιδίον Probl. 6.
παίζειν. παίζων ἄμα καὶ σπουδάζων I, 3, 5.
παῖς Probl. 6.
παλαιός. οἱ παλαιοὶ I, 1, 1;
II, 17, 1; 18, 4; 21, 1; 22, 1;
28, 1. — κατὰ τὸ παλαιόν
I, 7, 4. — *II, 16, 2.
παλαιότροπος (βωμός) II, 16, 2.
πάλιν I, 3, 1 cet. — π. δὲ ἄνωθεν I, 14, 1 cet.
πάμπολυς. παμπόλλους ὑπερτελεῖς . . εὑρίσκεσθαι I,
16, 3.
παντάπασιν ἄνλος I, 6, 1.
πανταχῆ II, 16, 2.
πανταχόθι II, 15, 3.
παντελῶς I, 13, 7.
πάντη I, 18, 6; II, 10, 1; 16, 1.
πάντοθι II, 14, 2.
παντοῖος. ἐξειγμοὶ παντοῖοι
I, 6, 1. — ἐν παντοίᾳ μεταβολῇ I, 2, 1. — παντοῖαι
φάσεις I, 5, 2. — π. σχέσεις
II, 24, 5. — παντοίως I, 2, 1.
πάντοτε I, 7, 4.
πάντως II, 2, 2 cet.
πάννυ. οὐ π. II, 28, 1.
παραβλητέον II, 27, 7.
παραβολή I, 17, 3; II, 27, 7.
*I, 17, 7.
παραγράφειν falsa lectio pro
περιγρ. *II, 13, 3.
παραδειγμα ἀρχέτυπον I, 4, 2.
— I, 6, 1; II, 24, 5; 28, 11.
παραδειγματικὸς λόγος I, 4, 2.
παραδεικνύναι. παραδείξει
δύο λόγοντος II, 5, 5. — παραδεικτέον II, 20, 5.
παραδέχεσθαι *I, 8, 5.
παραδιδόναι. παρέδωκαν σαφῆ διάγνωσιν I, 3, 4. — παραδίδοται ἐν τῇ γεωμετρικῇ
εἰσαγωγῇ II, 6, 1.
παράθεσις. τὰ ἐν παράθεσει
I, 2, 4.
παρακείσθαι part. I, 8, 2;
19, 19.
παρακολούθειν I, 8, 6. — ἐφ' ὅσον βούλεται τις παρακολούθειν I, 18, 5.
παρακολούθημα II, 24, 6; 27, 3.
— τα τερπνὰ καὶ γλαφυρά
I, 19, 8.
παραλαμβάνειν. ὁ τὸ μέτρον
παραλαβών I, 13, 5. — παραλαμβανομένας II, 28, 1. —
τῷ εἰς τὴν συνθεσιν παραληφθέντι I, 16, 4.
παραλείπειν I, 13, 3; 16, 4;
18, 7; II, 11, 1. — pass. I,
16, 4; 18, 5; II, 22, 3; 23, 3.
— παραλειπτέον I, 18, 6.
παράλειψις. κατ' ἵσην παράλειψιν II, 23, 3.
παραλλάσσειν. παρήλλακται
II, 17, 3.
παραλληλεπίπεδον II, 15, 1;
definitur II, 16, 3.
παραλληλος II, 6, 2; 8, 3; 23, 3;
24, 2. — παραλληλοι στίχοι
I, 10, 10; 19, 8. — π. ἐξέτασις II, 4, 3. — cet. — παραλλήλως γεγραμμένοι στίχοι
II, 12, 4.

- παραπλήσιος** II, 4, 1; 18, 1. —
τὰ παραπλήσια I, 2, 4; 17, 3.
 — **παραπλησίως** I, 10, 5;
 16, 4; 21, 1; II, 10, 2; 15, 2.
παραπολαύειν I, 1, 3.
παρατηρεῖν II, 4, 3; 11, 4. —
παρατηρητέον I, 19, 6.
παρανέξειν. παρανέχησονται
 II, 8, 2.
παρανέχησις. κατὰ παρανέχησιν
 II, 11, 4.
παρεῖναι. πάρεστι I, 22, 4. —
 ἐν τῷ παρόντι II, 18, 1.
παρεισάγεσθαι II, 24, 11.
παρεκτείνειν τὸ ὄνομα II, 14, 5.
παρεκτιθέναι. παρεκτεθῆ I,
 22, 4.
παρεμπίπτειν. μονάδος μέσην
 μὴ παρεμπιπτούσης I, 7, 2.
παρεμφαίνειν I, 7, 4; 19, 14;
 II, 4, 3.
παρεξετάξειν *I, 13, 1.
παρέπεσθαι I, 16, 3; 16, 7;
 19, 6; 22, 6; II, 2, 3; 6, 4;
 26, 2.
παρέχειν. παρεχομένη II, 25, 5.
παριστάναι. παρίστησιν I, 23, 4.
παρονομάζειν. παρονομασθή-
 σεται I, 22, 2.
παρωνυμία I, 16, 5.
παρώνυμος I, 23, 9. — **π. ἐπι-**
μόριος I, 19, 7. — **σχῆμα**
παρώνυμον I, 4, 4. — **μέρος**
π. I, 8, 10; 12, 1; 16, 4. —
 *I, 13, 1. — **μόριον π.** I, 11, 2.
πᾶς. διὰ παντός I, 1, 3. — **μέχρι**
παντός I, 19, 13; II, 4, 3;
 5, 5; 10, 3; 11, 2; 15, 2 cet.
 — **ἐπὶ πάντων** II, 11, 4. —
 ἡ διὰ πασῶν I, 5, 1; II, 26, 1.
 — ἡ δἰς διὰ πασῶν I, 5, 1;
 II, 26, 1. — ἡ διὰ πασῶν
 καὶ διὰ πέντε I, 5, 1; II,
 26, 1. — cet.
πάσχειν πάθος II, 17, 7. —
παθεῖν I, 7, 3. — **παθόν**
 II, 7, 4. — ὁ τὸ ξυαντίον
πεπονθώς I, 15, 1.
πατήρ I, 5, 1; 17, 6; II, 3, 3.
παύειν I, 2, 5.
πάχος II, 13, 1.
πείθειν. ἵνα ἐναργῶς πεισθῶ-
 μεν II, 19, 1.
πενταγωνικὸν σχῆμα II, 10, 1.
πενταγωνισμός II, 13, 2.
πεντάγωνος ἀριθμός definitur
 II, 10, 1. — II, 7, 3; 11, 1; 12, 2.
πεντακισεπέντας I, 23, 17.
πεντακόλουρος II, 17, 5.
πενταπλασιάζειν. pass. *I,
 21, 1. — Probl. 4.
πενταπλασιεπίπεμπτος I, 22,
 2.
πενταπλασιεπιτέταρτος I, 22,
 2.
πενταπλασιεπίτριτος I, 22, 2.
πενταπλασιεφήμισν I, 22, 2.
πενταπλάσιος I, 18, 7 cet.
πενταπλασιότης II, 5, 5.
πέντε. διὰ πέντε I, 5, 1; II,
 26, 1. — διὰ πασῶν καὶ διὰ
 π. ibid.
περαίνειν II, 3, 2; 18, 3. —
περαίνοντα ἡ ἀπειρα II,
 18, 4. — **περαίνεται** I, 23, 4.
 — **πεπερασμένων ἐπιστῆμαι**
 I, 2, 5.
περαιοῦν. pass. I, 19, 13; II, 1,
 2; 3, 2. — **ἐπεραιώθη** I, 13,
 13. — **περαιωθῶσιν** II, 13, 12.
περαιτέρω I, 13, 3.
πέρας τῆς θεωρίας I, 23, 4. —
τὸ πέρας (πνοαμύδος) II, 14, 5.
περατοῦν *I, 19, 13.
περιγράφειν. τοίγιωνα, περι-
 γοαφέντα ὑπὸ . . εὐθειῶν
 II, 13, 3.
περιεκτικός II, 29, 1.
περιεργότερον II, 28, 6.
περιέχειν II, 24, 5. — **περι-**
σχεῖν *I, 17, 7. — **pass.** I,
 1, 3; II, 13, 3; 14, 4; 15, 4.
περιοσύφωσις *II, 3, 2.
περιυκλοῦν. pass. II, 17, 7.
περιληπτός. τὸ νοήσει μετὰ
 λόγου **περιληπτόν** I, 2, 2.

- περίοδος I, 5, 2.
 περιπολεῖν. τὸ φερόμενον καὶ
     περιπολοῦν I, 3, 2.
 περιπόλησις. κύκλων περιπο-
     λήσιες I, 3, 3.
 περισκοπεῖν I, 3, 5.
 περισσάρτιος (ἀριθμός) I, 8, 3.
     — definitur I, 10, 1. — cet.
 περισσεύειν II, 21, 6.
 περισσός (-ττός) (ἀριθμός) I,
     3, 1; 6, 4 cet. — defini-
     tūr I, 7, 1 seq. — περιττοῦ
     διαιρέσις I, 11, 1. — πε-
     ρισσῶς I, 9, 2.
 περισσοταγῆς I, 22, 6.
 περισσότης I, 14, 2.
 περίστασις. ἐξ περιστάσεις
     ορίζονται II, 6, 4; 16, 1.
 περιστρέφειν. περιστρεφόμε-
     νον καὶ περικυκλούμενον II,
     17, 7.
 περιφορά. τὸ ἐν κινήσει καὶ
     περιφορᾶ I, 3, 2.
 πηγὴ. ἀπὸ πηγῆς I, 11, 3.
 πηλίκος. τὸ πηλίκον I, 2, 5
     cet.
 πηλικότης I, 7, 3.
 πηρός I, 15, 1.
 πῆχυς πρὸς πῆχυν συγκρινό-
     μενος I, 17, 3.
 πίπτειν. τὸ ὑπὸ ἐπιστήμην
     πίπτον I, 23, 4.
 πλάσις I, 16, 6; II, 24, 5.
 πλάσσειν I, 23, 8; II, 24, 5; 27,
     7. — pass. II, 13, 6; 14, 1;
     16, 2. — ἐπλάσθησαν II, 28, 4.
 πλάτος II, 6, 4 diagr.; 15, 2;
     27, 7. — κατὰ τὸ πλάτος I,
     10, 10. — ἐπὶ τὸ πλάτος I,
     19, 11; II, 4, 3; 13, 1; 16, 1.
 πλατύνειν. ἀριθμὸς ἐπιπέ-
     δως πλατυνόμενος II, 7, 3.
     — σφῆνες ἀνομοίως πλα-
     τυνόμενοι II, 16, 2.
 πλατύς. βάσεις πλατύτεραι II,
     13, 2. — πλατύτερον διαρ-
     θροῦν II, 28, 1.
 Πλάτων II, 22, 1; 28, 6. — Τίμ.
- I, 2, 1; II, 18, 4. *II, 2, 3;
 *II, 24, 6. — νόμ. I, 3, 5. —
 πολιτ. I, 3, 7; II, 24, 11.
 *II, 24, 6.
 Πλατωνικὴ ψυχογονία II, 2,
     3. — συνανάγνωσις II, 24,
     11. — Πλατωνικόν τι θεώ-
     ρημα II, 24, 6.
 πλείων uide πολὺς.
 πλεονάξειν. πλεονάσασα *II,
     6, 3.
 πλεονάκις ἥ απαξ I, 18, 1; 22,
     1; 23, 1 cet.
 πλεονεξία I, 14, 2.
 πλευρα II, 7, 4; 8, 2; 9, 2; 10,
     2; 13, 3; 15, 2 cet.
 πλήθος I, 2, 4; 2, 5; 16, 2. —
     Probl. 2; 3. — πλ. ὠρισμέ-
     νον I, 7, 1. — πλ. ἄρτιον,
     περιττόν Probl. 1.
 πλήν I, 7, 4. — Probl. 4. —
     πλ. εἰ μή II, 17, 7.
 πλήρης. τὸ οἷονεὶ πλήρες τοῦ
     συλλογισμοῦ II, 28, 1.
 πληροῦν. πληρωθῆναι *I, 15, 2.
 πληρούντως I, 18, 2.
 πλινθίς II, 6, 1, 15, 1. — defi-
     nitūr II, 17, 6; 29, 2.
 πλούσιος. τὸ πλούσιον τοῦ
     πλουσιωτέρον προγενέστε-
     ρον I, 5, 1.
 ποιεῖν I, 4, 2; 5, 3; 10, 9; 10,
     10; 16, 6; II, 2, 1; 6, 3; 12,
     2 cet. — Probl. 1; 2; 3; 4.
     — ποιητέον II, 27, 7.
 ποιητής. κατὰ τὸν ποιητήν
     (Ομηρον) I, 14, 3.
 ποιητικός II, 5, 3; 5, 5. *I,
     19, 8.
 ποικιλία 1, 19, 8; 22, 2.
 ποικίλλειν. pass. I, 22, 2; 23, 3.
 ποικίλος λόγος II, 19, 4. — τὰ
     τῆς ἀνισότητος ποικίλα εἰ-
     δη I, 23, 6. — ποικιλωτέρα
     ἔφοδος I, 10, 6. — ποικιλώ-
     τερον I, 19, 8; II, 28, 1. —
     ποικίλως *II, 19, 4.
 ποίμνη I, 2, 4.

- ποιός.* τὸ ποιόν II, 21, 6 cet.
ποιότης I, 1, 3. — π. λόγου
 II, 24, 1. — ποιότητι ταυ-
 τόν, ποσότητι ἔτερον II, 20,
 3. — κατὰ ποιότητα II, 21, 5.
πόλις. πόλεων συγκτίσεις I,
 3, 7.
πολιτεία (*Πλάτωνος*) I, 3, 7;
 II, 24, 11.
πολλάνις II, 28; 1.
πολλαπλασιάζειν I, 16, 4; II,
 6, 3. — (Probl. 1; 2; 3; 4.) —
 pass. I, 8, 14; II, 15, 2; 17,
 8. cet. (Probl. 2; 3; 4.)
πολλαπλασιεπιμερής I, 17, 7;
 21, 3. — π. σχέσις definitur
 I, 23, 1.
πολλαπλασιεπιμόριος I, 17, 7;
 21, 3. — π. σχέσις definitur
 I, 22, 1.
πολλαπλάσιος I, 17, 7 cet.
 — π.ον εἶδος definitur I,
 18, 1.
πολύγωνος ἀριθμός II, 11, 4;
 12, 1; diagr. 12, 4; 13, 6; 14,
 2; 18, 1 cet.
πολυμιγής. ἀρμονία πολυμι-
 γέων ἐνωσις II, 19, 1.
πολυπλασιάζειν I, 9, 4; 10, 8;
 10, 9; 16, 5; II, 17, 4; 24, 10.
 — pass. I, 8, 14; 9, 4; 16, 7;
 II, 15, 4; 26, 2 cet.
πολυπλασιάσις II, 17, 7.
πολυπλασιασμός I, 10, 10.
πολυπλάσιος II, 4, 3; 24, 5 cet.
πολύς. τὸ τοὺς πολλοὺς λελη-
 θός II, 23, 6. — cet.
 πλείων. πλείονας μιᾶς το-
 μάς ἐπιδέχεσθαι I, 10, 3. —
 πλείονα τοὺς ἐνὸς τμῆματα
 I, 10, 4. — ἐπὶ τὸ πλείον I,
 2, 5; II, 20, 1. — ἐπὶ πλέον
 I, 10, 2. — εἰς τὸ πλέον I,
 14, 2. — τὰ διὰ πλειόνων
 προδιαλεχθέντα I, 3, 5. —
 τὸ μεταξὺ τοῦ πλέον οὐαὶ
 τοῦ ἔλαττον κείμενον I, 14,
 2. — τὸ πλείονα ἐνὸς ἄρχε-
- ται ἀπὸ τοῦ β I, 20, 1. —
 cet.
πολύχοος I, 16, 3.
πολυωνύμως II, 16, 2.
πόνημα *II, 29, 5.
ποσάνις I, 13, 6.
ποσός. τὸ ποσόν I, 2, 5; 3, 1
 cet. — κατὰ τὸ ποσόν II,
 21, 6 cet. — τὸ πρὸς ἔτε-
 ρον ἔχον ποσόν II, 6, 1. —
 τὸ καθ' ἔαντὸ ποσόν I, 17,
 1; II, 1, 1; 6, 1. — τὸ πρός
 τι ποσόν I, 17, 2; 21, 3; II,
 1, 1. — omissio ποσόν: I, 17,
 1; II, 26, 1.
ποσότης I, 1, 3; 5, 2; 6, 4;
 9, 2; 16, 4; 19, 13; II, 24,
 1. — Probl. 2; 4. — πο-
 σότητος χύμα I, 7, 1. —
ποσότητι ἐλάχιστος I, 7, 3.
 — ποσότητι τῶν μονάδων
 ἀριθμούναμος I, 8, 6. — πο-
 σότητι ταυτόν, ποιότητι ἔτε-
 ρον II, 20, 3. — κατὰ πο-
 σότητα I, 11, 3; 13, 9; II,
 11, 4; 21, 5; 23, 1. — ποσό-
 τητα λαμβάνειν II, 22, 1. —
 cet.
ποταπός I, 3, 5; 16, 8; 23, 6.
ποὺς. αἱ τῶν . . ποδῶν κατὰ
 τὰ ἀνηρωτήρια διαιρέσεις II,
 22, 1.
πρᾶγμα. ὀνόματος καὶ πράγ-
 ματος ἔννοια I, 1, 2.
πραγματεία θεολογική *II,
 14, 5.
πρᾶξις I, 3, 7.
πραότης I, 23, 5.
πρέπειν. τέλος ἀνθρώπῳ πρέ-
 πον I, 2, 3.
πρεσβύτης. πρεσβυτέρος I, 4, 2.
 — (ἡ ἀριθμητική) πρεσβυ-
 τέραι I, 5, 3. — τὸ πολλα-
 πλάσιον πρεσβύτερον τοῦ
 ἐπιμορίου I, 19, 8.
προαποδεικνύαι. προαπεδει-
 χθῆ I, 16, 4.

- προαποδιδόναι. προαπεδόθη* Π, 22, 2.
προβάίνειν Ι, 19, 16.
προβάλλειν. προεβλήθη Ι, 13, 12.
πρόβασις Ι, 21, 2; 23, 8; ΙΙ, 4, 2; 9, 2. — *προβάσεως τάξις* ΙΙ, 15, 1. — *π. ἔντεχνος* Ι, 19, 8. — *π. ἵση* Ι, 19, 18. — *κατὰ τὴν . πρόβασιν* Ι, 20, 2; ΙΙ, 19, 1. — *μετὰ τὴν αὐτάρκη πρόβασιν* ΙΙ, 3, 2. — *cet.*
προβεβαιοῦν. προβεβαιωθέντα *Ι, 3, 5.
προβιβάζειν Ι, 16, 4. — *ἀριθμὸς κατὰ μονάδα προβιβάζομενος* ΙΙ, 7, 3. — (*οἱ πολύγονοι ἀριθμοὶ*) *προβιβασθήσονται* *κτλ.* ΙΙ, 11, 1.
πρόβλησις *Ι, 20, 2.
προγενῆς. ἄνθρωπος προγενέστερος τοῦ γραμματικοῦ Ι, 4, 2. — *ἡ ἀριθμητικὴ φύσει προγενέστερα* Ι, 4, 2; 5, 3. — *σχέσις προγενέστερα* ΙΙ, 2, 1. — *τὸ καθ' αὐτὸ προγενέστερον τοῦ πρὸς ἔτερον* Ι, 5, 1. — *τὸ ὡρισμένον προγενέστερον τοῦ ἀριστον* Ι, 23, 4. — *τὸ εἶδος (πολλαπλάσιον) προγενέστατον* Ι, 18, 1.
πρόγονος τετράγωνος ΙΙ, 15, 1.
προδιεικνύναι. ὅροι προδειχθέντες ΙΙ, 27, 7.
προδηλοῦν Ι, 3, 7. — *προδεδηλώμενοις* ΙΙ, 5, 5.
προδιαβεβαιοῦν. τὰ προδιαβεβαιωθέντα Ι, 3, 5.
προδιαλέγεσθαι. τὰ προδιαλεχθέντα Ι, 3, 5.
προεκτιθέναι. προεκτεθέντων ΙΙ, 12, 6.
προεπιγυνώσκειν. ἐν τῷ προεπιγυνωσθέντι διαγράμματι Ι, 22, 6. — *κατὰ τὴν προεπιγυνωσθεῖσαν τάξιν* Ι, 23, 7.
προεπισκοπεῖν. προεπισκοπῆσαι ΙΙ, 6, 1.
προερέσθαι. ἡ προειρημένη μεσιτεία Ι, 7, 2. — *τὰ προειρημένα εἰδῆ* Ι, 17, 8; 23, 3. — *οἱ προερέσθεντες ἀριθμοὶ* Probl. 5. (*Ι, 8, 10; *Ι, 10, 1.)
προηγγεῖσθαι Ι, 16, 5. — *προηγησεται* ΙΙ, 22, 3. — *ΙΙ, 29, 5.
προθεάσθαι. προθεάσασθαι ΙΙ, 6, 1.
προθέεισις. μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως ἀντιδιαστελόμενα Ι, 17, 8. — *σὺν τῇ ὑπὸ προθέσει λεγόμενος* Ι, 19, 5; .. *ἐκφερόμενος* Ι, 19, 20; .. *δόνομαζόμενος* Ι, 21, 3; .. *ἀντονομαζόμενος* Ι, 22, 7; 23, 1. *Ι, 16, 4.
προιέναι. τὸ πλεονάκις ἥπαξ ... ἐπ' ἄπειρον πρόεισιν Ι, 18, 2. — *τὸ πλείονα ἔνδος ... πρόεισιν ἐπὶ πάντας τοὺς ἀριθμοὺς* Ι, 20, 1. — *προιῶν* Ι, 8, 10; 18, 6; ΙΙ, 3, 3; 7, 3. — *προιοῦσα ἀντονομασία* Ι, 23, 3. — *τὰ εἰδῆ ἐπ' ἄπειρον προιόντα* Ι, 18, 4; .. *πρόεισι* Ι, 19, 2. — *cet.* (προέησιν *Ι, 20, 1.)
προκατάγειν. προκατήχθη *Ι, 16, 4.
προκεῖσθαι. ὅπερ ἡμῖν οὐ προκείται Ι, 20, 2. — *προκείσθωσαν* Ι, 23, 7; ΙΙ, 27, 2. — (*ἀριθμοὶ*) *προκείμενοι* Ι, 8, 10.
προκέντημα Ι, 4, 2.
προκοπή Ι, 18, 6; 19, 15; ΙΙ, 3, 2; 15, 1. — *κατὰ τὴν ἀρτίων (τοιάδος, ἐνάδος κτλ.)*
προκοπήν Ι, 13, 6; 19, 13; 22, 4. — *ἡ ἐπὶ τῆς ἀνισότητος π.* ΙΙ, 1, 2. — *ἡ ἐν μουσικῇ καὶ φυσιολογίᾳ π.* ΙΙ, 29, 1. — *cet.*
προκόπτειν ΙΙ, 3, 2; 8, 1; 9, 2; 11, 3; 13, 1. — *τὸ πλῆθος*

- οὐ παύεται προκόπτον I, 2, 5. — ἐὰν (ἀριθμῷ) ἐπιπέδως δυσὶ διαστήμασι προκόψωσι II, 17, 8. — cet.
προλαμβάνειν. προειλημμένω Probl. 5.
προλέγειν. προελέχθη II, 6, 7; 18, 2. — ἐπιστήμαι προλεχθεῖσαι I, 4, 4. — προλεχθεῖσα τάξις I, 17, 8. — προλεχθεῖσα πρόβασις I, 23, 8. — σχέσεις προλεχθεῖσαι I, 21, 3. — προλεχθεῖσαι τριγωνικαὶ πνοαμέδες II, 14, 1. — προλεχθεῖσαι μεσότητες II, 27, 1. — τὰ προλεχθέντα I, 23, 2. — προλεχθέντα ἴδιωματα II, 27, 6. — cet. (*I, 3, 5.)
πρόλογος (oppo. ὑπόλογος) ὄρος κτλ. I, 19, 2; 21, 3; II, 21, 5; 23, 2; 24, 6; 25, 1.
προμήκης ἀριθμ. definitur II, 17, 1; 18, 2. — ἡ τοῦ ὑπὸ τῶν ἄκρων προμήκους τετραγωνικὴ πλευρά II, 27, 7.
πρόνοια I, 6, 1. — κοδιμή π. II, 19, 1.
προπίπτειν. οἱ παραπλήσιοι τῷ μήκει προπεπτωκότες II, 18, 2.
προποδισμός I, 5, 2.
προσαγορεύειν I, 1, 1; II, 16, 1. — pass. II, 7, 3.
προσάπτειν. προσαπτέσθω ὄρος II, 21, 4.
προσαφηνίζειν *II, 5, 1.
προσγίνεσθαι. ἀφαίρεσις προσγινομένη τῷ ἵσῳ II, 20, 1. — ἐὰν μείζονα τὰ ὑψη τῷ τετραγώνῳ προσγένηται II, 17, 6.
προσδιαλέγεσθαι I, 3, 7.
προσεκτέον I, 21, 2.
προσεπισωρεύειν. προσεπισωρευθέντος I, 16, 5.
προσέτι I, 19, 5; 20, 1; II, 8, 3; 12, 5.
προσέξειν γγύνυναι. τετραγώνῳ σχῆματι τρίγωνον προσέξενθέν II, 12, 2.
προσηγορία I, 9, 3. — ἀρτιώνυμος τὴν προσηγορίαν I, 8, 6. — αἱ ἔγκειμεναι πᾶσι προσηγορίαι I, 22, 7.
προσήκειν. προσήκων κόσμος I, 16, 3; 23, 4. — προσήκουνσα ἀκολουθία I, 23, 9. — τὸ προσήκον τέλος I, 2, 3. — τὰ προσήκοντα (τῇ σφαιρικῇ) σκέμματα I, 5, 2. — ὑπὲρ τὰ προσήκοντα μέρη I, 14, 3. — τὰ προσήκοντα II, 6, 1.
πρόσθεν. ὁ π. II, 9, 1. — αἱ παρὰ τοὺς π. θρυλλούμεναι μεσότητες II, 28, 6.
πρόσθεσις. κατὰ πρόσθεσιν II, 20, 1. — κατὰ ἐνὸς πρόσθεσιν ἐπισωρεύειν I, 16, 4. — κατὰ μονάδος πρόσθεσιν II, 7, 3; 11, 1.
προσκτᾶσθαι. ἀριθμὸς τοίτον διάστημα προσκτῶμενος II, 7, 3.
προσλαμβάνειν. προσλαβόν II, 5, 5. — -ών II, 20, 1. — προσειληφώς II, 13, 1. — προσλήψονται II, 15, 2. — ὁ ἔσχατος προσληφθεῖς I, 16, 4; 16, 5; 16, 7.
προσονομάζειν. προσωνομάσθη II, 26, 3.
προσπαραλαμβάνειν. pass. II, 6, 1.
προσπλέκειν. (τρίγωνοι) προσπλεύμενοι II, 12, 3.
προσπληροῦν. προσπληρωθῆσται II, 6, 1.
προσσωρεύειν. προσσωρευόμενος II, 10, 3. — προσσωρευθεῖς II, 8, 3; 9, 3.
προστάρευσις II, 8, 3.
πρόσταγμα II, 1, 2; 24, 5. — τὸ τῆς μεθόδου καθολικὸν π. I, 16, 7. — προστάγματα δεῖ τινα ἔχειν I, 23, 8.

- προστάσσειν* I, 3, 8; II, 2, 3.
προστιθέναι. *προστιθέτω*
 Probl. 2. — *προσθείς* II, 27, 7; 21, 1. — *πρόσθεσ* Probl. 2. — *προστιθοῖντο* II, 12, 3. — *προστεθείς* I, 12, 2; II, 9, 3; 12, 2. — *προσθετέον* II, 27, 7. — *προσθείη** I, 13, 13.
πρόσω II, 6, 4.
πρόσωπον II, 24, 11.
προτείνειν. *προτείναντός τι-*
νος I, 13, 11.
πρότερος I, 5, 3 cet. — *πρό-*
τερον passim.
προτεχνολογεῖν. *προτεχνολο-*
γησάντων II, 6, 1. — *προ-*
τετεχνολογημένον I, 17, 1.
 — *ἐν τοῖς προτεχνολογη-*
θεῖσιν εὑρομεν II, 4, 3.
προτιθέναι. *προθείη* I, 13, 13.
 — *προτεθέντας* I, 13, 11. —
προέθετο Probl. 4.
προυπάρχειν. *ἀριθμητικὴ πα-*
σῶν (*τῶν μεθόδων*) *προ-*
υπάρχονσα I, 4, 1.
προυποδεικνύναι. *προυποδει-*
χθέντος Probl. 2.
προυποκείσθαι II, 18, 1. —
ἀριθμὸς προυποκείμενος I,
 4, 4. — *ἀρχαὶ προυποκεί-*
μεναι I, 11, 3.
προύργον. *προυργιαιτέρα σκέ-*
ψις II, 6, 1.
προυφιστάναι. *προυποστῆναι*
 I, 4, 2. — *ἀριθμὸς πρου-*
ποστάς I, 6, 1.
προφάναι. *ὡς προέφαμεν* II,
 25, 2.
προφράξειν. *προφρασθείς* I,
 9, 1; 19, 8; II, 15, 2. — *τὰ*
προφρασθέντα I, 23, 3.
προχάραγμα I, 6, 1.
προχειρίζεσθαι. *προχειρισα-*
μένων I, 8, 11. — *προκεχει-*
ρισμένον I, 8, 14. — *προχει-*
ρισθέντων ὅρων II, 27, 7. —
προχειριστέον I, 19, 8.
πρόχειρος Probl. 4. — *προχει-*
ροτάτα Probl. 2.
προχωρεῖν I, 2, 5; 8, 8; 8, 10;
 8, 13; 9, 4; 10, 8; 13, 6; 18,
 5; 19, 15; 19, 18; 23, 8; II,
 4, 2; 5, 5; 7, 3; 13, 5; 21, 3
 cet. — *μέχρις ἀν προχωρη-*
τις I, 23, 7.
προχώρησις εὐτακτος I, 13, 6.
πρωτογενής II, 12, 5.
πρῶτος. *οἱ πρῶτοι μεθοδεύ-*
σαντες I, 1, 1. — *πρῶτος καὶ*
ἀσύνθετος ἀριθμός I, 11, 1;
 13, 1; 13, 8. — *πρωτιστος* I,
 3, 4; 4, 1; 6, 4; 11, 1; 11, 3;
 13, 3; 16, 4; cet. — *πρώτως*
κείμενος I, 13, 3.
πρωτότυπος. *αἱ πρωτότυποι*
ἀναλογίαι II, 28, 6.
Πυθαγόρας I, 1, 1; II, 22, 1.
 — *ἄνωθεν ἀπὸ Πυθαγόρου*
 II, 28, 6. — *οἱ πρὸ Πυθα-*
γόρου I, 1, 1. — *οἱ περὶ Πυ-*
θαγόρουν καὶ τοὺς ἐπείνου
διαδόχους II, 17, 1.
Πυθαγοριός (*Πυθαγόρειος*
 u. l. ad libr. I et II inscr.
Πυθαγορίου* II, 29, 2). *οἱ*
Πυθαγορικοὶ II, 22, 1. — *τὸ*
Πυθαγορικόν I, 7, 3. — *u.*
Ἀνδροκύδης et *Νικόμαχος.*
πυθμενικός. *πυθμενικάτεροι*
ὅροι II, 2, 2. — *πυθμενι-*
κῶς II, 2, 2.
πυθμήν I, 19, 6; 19, 7; 20, 1;
 21, 1; II, 19, 3.
πυκνᾶς II, 2, 3.
πῦρ II, 1, 1.
πυραμίς definitur II, 13, 2. —
π. τείγωνος II, 13. — *π. τε-*
τράγωνος II, 14.
πυραμοειδῆς *ἀριθμός* II, 15, 1.
πῶς passim.
Πάδιος I, 3, 5; II, 13, 1.
ἥίξα I, 8, 9. — *ἀπὸ ωρισμέ-*
νης *ἥίξης ἀριθμάμενον* I, 2, 5.
 — *ἀρχιτωτάτη δ.* II, 7, 3. —
ἀρχὴ καὶ *ἥίξα* I, 4, 1; 20, 2.

- πηγὴ καὶ ḡ. I, 11, 3. — μήτηρ καὶ ḡ. I, 23, 6. — σπέρμα καὶ ḡ. II, 15, 1. δύσις. τὰ σωματικὰ ἐν διη- νεκὲ δύσει ἔστι I, 1, 3. Σαφήνεια II, 24, 11. σαφηνίζειν. σαφηνίσαντας II, 5, 1. — σαφηνίζεσθαι II, 6, 1. — σαφηνισθῆναι II, 6, 2. — ἐσαφηνίσθη II, 29, 1. σαφῆς διαγνωσίς I, 3, 4. — τοῦ σαφουνὸς χάριν I, 5, 3. — σαφέστερον II, 28, 1. — σα- φέστερα Probl. 5. — σαφέ- στατα I, 23, 4. σημαίνειν I, 10, 6; 18, 1; II, 19, 4. σήμανσις. διὰ τῆς τοιαύτης γραφῆς καὶ σημάνσεως II, 6, 2. σημαντικός. γράμμα σ. τοῦ ἀριθμοῦ II, 6, 2. σημεῖον II, 6, 7; 7, 1. — ἐὰν σημείοις τισὶν ἐπιστέξῃς τοὺς ἀριθμούς I, 13, 7. — α. σ. τοῦ ἑνός II, 6, 2. — ἡ μονὰς σημείου τόπον ἐπέ- χουσα II, 6, 3. — εὐθεῖαι συννεύουσαι εἰς ἐν σημ. II, 13, 3. — πνοαιδεῖς . . ἀνι- στάμεναι ἐφ' ἐν σημ. II, 14, 1. — cet. σημειοῦν I, 10, 8. — γράμμα, ὡς σημειούμενθα ἀριθμόν II, 6, 2. — σημειώσασθαι I, 10, 9; II, 23, 6. σημείωσις τῶν ἀριθμῶν II, 6, 2. σκαληνὸς ἀριθμός II, 6, 1. — σκαληνοί II, 29, 2. — σχή- ματα σκαληνά II, 16, 2. σκέμμα. πᾶν τὸ περὶ τοῦ πο- σοῦ σ. I, 3, 1. — pl. I, 5, 2. σκέπτεσθαι II, 6, 3. σκέψις. προνογιατέραν τὴν σκέψιν ἔχειν II, 6, 1. σκοπεῖν I, 13, 4; 16, 4; II, 23, 3; 24, 5 cet. σκοπός Probl. 4. σκυτοτόμος I, 1, 1. σμικρότης *I, 1, 3. σοφία γνῶσις τῆς ἀληθείας I, 1, 1. — σ. ἐπιστήμη τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας I, 1, 2; 1, 4; 2, 5; 3, 3. — φι- λία σοφίας I, 1, 1. — σο- φίας ὄφεξις I, 1, 1; 2, 3. — σ. ἐπιστήμη τῶν εἰδῶν (τοῦ μεγέθους καὶ πλήθους) I, 2, 5. σοφός. πρὸ Πυθαγόρου πάν- τες σοφοὶ καλοῦνται I, 1, 1. — λόγων σοφῶν μάθησις I, 3, 3. — σοφώτατος I, 3, 5. σπάνιος. τὰ καλὰ σπάνια I, 16, 3. σπέρμα καὶ φίγα II, 15, 1. — σ. καὶ ἀρχή II, 18, 1. σπερματικῶς II, 17, 1. — σπερ- ματικῶτερον II, 6, 1. σπουδάζειν. παιζων καὶ σπου- δάζων I, 3, 5. στάσις. ἐν στάσει I, 3, 2. στερεῖν. ἐστερημένος I, 15, 1. — πυραμὶς ἐστερημένη τῆς φυσικῆς κορυφώσεως II, 14, 5. στερεός. τὸ στερεόν II, 6, 4. — σ. ἀριθμός II, 6, 1; 7, 3; 13, 1; 15, 1; 24, 6; 29, 3. — σφαιρικὸς σ. (ἀριθμ.) II, 17, 8. — στερεὸν σχῆμα II, 13, 3. — cet. — στερεώς II, 17, 4. στέρησις I, 14, 2. στιχηδόν u. l. pro στοιχηδόν *II, 14, 1 cet. στίχος I, 10, 8. — καθαρὸς στ. I, 22, 4. — ὁ ἄνω στίχ. II, 3, 3. — ὁ φυσικὸς στ. II, 8, 3. — στίχοι παράλ- ληλοι I, 10, 10; 19, 8. — στ. παραλλήλως γεγραμμένοι II, 12, 4. — ἐν στίχῳ ἐνθέσθαι I, 10, 7. — ἐν στίχῳ ἐντά- σειν I, 10, 10. — ἐκθέσθαι ἐπὶ μήκιστον στίχον I, 13,

3. — κατὰ τοὺς στίχους ΙΙ,
12, 8. — cet.
στοιχεῖον ΙΙ, 1, 1. Probl. 4.
— τὰ τέσσαρα τοῦ κόσμου
στοιχεῖα ΙΙ, 1, 1. — ἡ ἰσό-
της στ. τοῦ πρός τι ποσοῦ
 ΙΙ, 2, 2. — τὸ τρίγωνον στ.
τῶν εὐθυγράμμων σχημά-
των ΙΙ, 7, 4. . . πολυγωνων
 ΙΙ, 12, 8.
στοιχειώδης. ἀρχὴ πᾶσα στ.
 I, 11, 3. — **στοιχειώδεστερα**
τὰ τρίγωνα ΙΙ, 14, 4. — **στοι-**
χειώδεστατος λόγος ΙΙ, 26,
1; 29, 4. — **στοιχειώδεστα-**
τον σχῆμα τὸ τρίγωνον ΙΙ,
7, 4; 8, 1.
στοιχηδόν ἐκτιθέναι ΙΙ, 8, 3;
9, 3; 11, 1; 14, 1. — **στ.** ἐκ-
κεῖσθαι ΙΙ, 10, 2.
στόμα I, 14, 3.
στρατοπέδευσις I, 3, 7.
στρατός* I, 2, 4.
συγγενής. τετράγωνος ταυτό-
τητι σ. ΙΙ, 20, 3. — **συγγε-**
νέστερα I, 3, 6.
σύγγραμμα. συγγράμματα
θεωρηματικά ΙΙ, 14, 5. —
συγγράμματα τῶν παλαιῶν
 ΙΙ, 28, 6.
συγκατατιθέναι. pass. ΙΙ, 18, 5.
συγκεῖσθαι I, 22, 2; 22, 6. —
ἀριθμὸς συμπατ. ἐκ μονά-
δος καὶ δυάδος σύγκειται
 ΙΙ, 18, 5. — ποσοτήτος χύμα
ἐκ μονάδων συγκείμενον I,
7, 1.
συγκεφαλαιοῦν. pass. Probl. 3.
— (ἀριθμοὶ) συγκεφαλαιο-
θέντες I, 8, 13. — μέρη συγ-
κεφαλαιωθέντα I, 14, 3; 15,
1; 16, 2.
συγκεφαλαιώμα I, 16, 5.
συγκεφαλαιώσις I, 8, 12.
συγκοσμεῖν I, 4, 2.
συγκρίνειν I, 21, 1. — pass.
 I, 13, 9; 14, 4; 17, 3; 18, 1;
18, 2; 19, 1; II, 1, 1; 19,
- 3 cet. — τὰ συγκριθέντα
 ΙΙ, 28, 3.
σύγκρισις I, 16, 2; 22, 6; ΙΙ, 22,
1; 28, 7. — ἐν συγκρίσει I,
16, 2; 17, 2; 17, 6; 18, 1; ΙΙ,
19, 3; cet. — κατὰ σύγκρι-
σιν I, 15, 1. — *I, 16, 4.
σύγκριτισις. πόλεών τε καὶ ἴε-
ρῶν συγκρίτισις I, 3, 7.
συγχεῖν. συγκεχυμένῳ ὁνό-
ματι καλεῖν I, 1, 1.
συζευγγύνναι. συνεξενγμένοι I,
19, 4. — συξευκτέον I, 19, 3.
συζυγία ΙΙ, 19, 4; 28, 10.
συζυγον. τὸ σ. I, 8, 11. *I,
17, 7.
συλλαμβάνειν I, 23, 8. — λό-
γοι συλληφθέντες ΙΙ, 5, 2.
συλλήβδην ΙΙ, 28, 10.
συλληπτικός. τὸ σ. ΙΙ, 19, 1.
σύλληψις ΙΙ, 21, 2.
συλλογίζεσθαι. συλλογισάμε-
νοι ΙΙ, 22, 3.
συλλογισμός. τὸ πλῆρες τοῦ
συλλογισμοῦ ΙΙ, 28, 1.
συμβαίνειν. συμβαίνει I, 12,
1; 19, 2; ΙΙ, 6, 5. *I, 18, 1.
— συμβαῖνον I, 10, 10; ΙΙ,
5, 5. — συμβήσεται ΙΙ, 5, 4.
— συμβέβηκε I, 8, 12; 9, 2;
10, 4; ΙΙ, 9, 2 cet. — ἔδιον
συμβεβηκός ΙΙ, 25, 4. — τὰ
συμβεβηκότα I, 2, 3; ΙΙ, 6,
1; 29, 5. — συμβεβηκότως
 I, 1, 3; 1, 4.
συμβάλλεσθαι I, 3, 3. *I, 23, 3.
συμμεταβάλλειν. ἀντονομα-
σία συμμεταβαλλομένη I,
23, 3.
συμμετρεῖν. συμμετρησάμενοι
 ΙΙ, 6, 1.
συμμετρία I, 14, 3.
συμμετρος ποσότης ΙΙ, 3, 2. —
τὸ συμμετρότατον ΙΙ, 21, 1.
συμμετρότης* ΙΙ, 20, 1.
συμμιγγύνναι. συμμέμικται ΙΙ,
21, 3.
σύμπατος I, 15, 1; ΙΙ, 1, 1; 18, 5.

- Probl. 1. — τὰ σύμπαντα
II, 6, 1.
 συμπέρασμα II, 14, 5; 17, 7.
 συμπλέκειν. συμπλεκόμενα
δύναματα I, 22, 2. — συμ-
πλακεῖσαι σχέσεις I, 21, 3.
 συμπληροῦν II, 22, 1. — τὸ
συμπληρωθῆναι τὸ ὅλον I,
15, 2.
 συμπλήρωσις τοῦ ὅλου I, 15, 1.
 συμπροσίεναι *I, 23, 3.
 συμπροκόπτειν fut. I, 19, 12.
 σύμφρασις(συμφρόνασις)falsa
lectio pro συμφρόνησις *II,
19, 1.
 συμφρόνησις δίχα φρονεόν-
των II, 19, 1.
 συμφωνεῖν. συμφωνήσει σοι I,
10, 9; 19, 2.
 συμφωνία. αἱ μονοικαὶ συμ-
φωνίαι I, 5, 1. — αἱ ἐν ἀρ-
μονίᾳ σ. II, 26, 1.
 σύμφωνος II, 5, 4; 11, 4. — τὸ
συμφωνον II, 26, 1; 29, 4. —
σύμφωνα ἀποτελέσματα I,
19, 16. — σ. ἰδιώματα II,
27, 6. — συμφωνοτάτη δι-
δασκαλία II, 12, 1.
 συνάγειν I, 14, 4. Probl. 4;
pass. Probl. 5. — μέρη συνα-
χθέντα I, 16, 2.
 συναθροιζεῖν. (μέρη) ὑφ' ἐν
συναθροισθέντα I, 16, 2.
 συναμφότερος I, 16, 4; II, 16,
2. — οἱ συναμφότεροι I, 8,
13.
 συνανάγνωσις. αἱ τῶν πα-
λαιῶν συναναγνώσεις II, 21,
1. — ἡ Πλατωνικὴ σ. II, 24,
11.
 συναναιρεῖν I, 4, 2; 4, 5; II,
6, 1; 22, 3. — pass. I, 4, 2;
4, 5; II, 6, 1; 22, 3.
 συνάπτειν. συνημμένη ἀνα-
λογία II, 21, 5; 24, 4. — με-
σοτης II, 23, 2. — συνημμέ-
νως II, 23, 5. —
 συνδέειν. ἀναλογία τὴν τῶν
ὅρων σύγκρισιν συνδέονσα
II, 22, 2. — συνδεομένη II,
29, 1.
 συνεισφορά I, 3, 7.
 συνεξετάζειν. pass. I, 19, 11.
 συνεπιφέρειν I, 4, 3; 4, 5; II,
6, 1; 22, 3. — pass. I, 4, 3;
4, 4; 4, 5; II, 6, 1; 22, 3.
 συνεργία. συνεργήν I, 3, 3.
 συνεργός. τύχην καλεῖν συν-
εργόν I, 3, 5.
 συνέχεια. ἐν -ᾳ II, 29, 3.
 συνέχειν. pass. II, 24, 6.
 συνεχής I, 8, 13; 19, 4; II, 4,
3; 5, 4. — σ. κατὰ ἔνα II,
8, 3. — οἱ συνεχεῖς τετρα-
πλάσιοι I, 19, 4. — σ. πε-
ρισσοί I, 21, 1; II, 20, 5. —
συνεχῆς ἀριθμός II, 8, 2. —
συνεχῶς II, 23, 1.
 συνήθης. τὰ βρεφῶν συνήθη
I, 3, 6. — συνήθως II, 17, 1.
 σύνθεσις II, 8, 3; 27, 3; 29, 2. —
Probl. 3; 5. — σ. κατὰ τὸ
συνεχές Probl. 2. — αἱ τῶν
λόγων συνθέσεις II, 5, 1. —
ἀναλογία σ. λόγων II, 21, 3. —
τετράγωνος συνθέσεις περισ-
σοῦ II, 20, 3. — κατὰ σύν-
θεσιν I, 10, 10; II, 23, 5. —
εἰς τὴν σύνθεσιν προσλαμ-
βάνειν I, 16, 4.
 σύνθετος. σχέσεις σύνθετοι
I, 21, 3; II, 2, 1. — σ. ὄρος
II, 27, 7. — δεύτερος καὶ σ.
(ἀριθμός) I, 11, 1; definitur
12, 1; 12, 2. — καθ' ἕαντὸ
δεύτερος καὶ σ. ἀριθμός κτλ.
I, 13, 1. — cet.
 σύνθημα ἡμέτερον I, 19, 14.
— σ. ἀνθρώπινον II, 6, 2.
 συνιδεῖν II, 13, 1.
 συνιστάναι. συνέστηκεν I, 12,
2; II, 12, 1. — συνεστάναι
II, 18, 5. — συνέστη I, 16,
4. — συσταίη I, 2, 5; II, 7,
4. — συνίσταται I, 11, 3;
17, 8; 23, 14; II, 1, 1; 14, 2.

- συνίστασθαι II, 5, 3. —
συνιστάμενοι II, 11, 2; 18, 1.
— συστησόμεθα II, 14, 3. —
cet.
συννεύειν. εὐθεῖαι εἰς ἐν συν-
νεύονσαι II, 13, 3.
σύνολος. πνωμὸς συνόλη II,
14, 3.
σύνταξις. ἐν τῇ συντάξει II,
28, 7.
συντείνειν. τὸ εἰς τὰ φυσικὰ
συντεῖνον θεώρημα I, 23, 6.
συντελεῖν *I, 16, 2. — pass. I,
2, 3; 8, 14; II, 8, 3; 19, 1;
20, 1. — μεσότητες δια-
φόρως συντελούμεναι II,
27, 1.
συντιθέναι. συντίθησι Probl.
5. — συντιθεῖσι Probl. 3. —
συνθεῖσι Probl. 5. — συντι-
θέμενος I, 20, 2; II, 5, 3; 8,
3. — Probl. 2; 4. — συντε-
θειμένος I, 8, 12. — συντε-
θεῖσι I, 8, 1; 11, 3; 14, 4; 15,
1; 16, 1; II, 6, 3; 8, 3; 12, 2;
20, 5; 27, 5. — Probl. 1. —
cet.
σύντρεις I, 8, 13.
σύντροφος. τὰ ἡμῖν σύντροφα
I, 3, 6.
συνυψαίνειν. pass. I, 10, 6.
συνυψίστασθαι I, 20, 3; 21, 3.
— *I, 10, 6.
συνωνυμεῖν I, 17, 5.
συσσωρεύειν. ἀριθμοὶ συνε-
σωρεύθησαν II, 10, 2. — συσ-
σωρευόμενοι περισσοὶ II, 18,
1. — πολύγωνοι συσσωρευ-
θέντες II, 14, 2. . . ἄρτιοι
II, 19, 1.
σύστασις ἀρμονίας I, 3, 5. —
τῶν τελείων σ. I, 8, 13. —
σ. τῆς ἐνάρδησον φωνῆς II,
1, 1. — σ. (τριγώνου ἀρ.) II,
8, 3. — σ. πενταγώνου ἀρ.
II, 10, 2. — σ. πνωμίδος
II, 14, 2.
συστέλλειν. συστείλας τὸ ὅνο-
μα I, 1, 1. — συνεσταλμένον
I, 1, 2.
σύστημα ἀριθμοῦ I, 3, 5. — σ.
μονάδων I, 7, 1; 8, 10. — σ.
ἡμιοίλον καὶ ἐπιτρίτον II,
II, 5, 2. — σ. διπλασίον καὶ
ἡμιοίλον II, 26, 1. — σ. τρι-
γώνων II, 12, 5. — σ. τῶν
πλευρῶν II, 24, 9. — προ-
κόπτειν ἀναλόγως τοῖς συ-
στήμασιν II, 11, 3.
συστρατιώτης I, 17, 5.
σφαιρίδα II, 17, 7.
σφαιρικός. ἡ σφαιρικὴ I, 3,
2; 3, 7; 5, 2. — περὶ τᾶς
σφαιρικᾶς I, 3, 4. — σφαι-
ρικὸς ἀριθμός II, 6, 1; 15,
1; definitur II, 17, 7. — σφ.
στερεοῖ ἀρ. II, 17, 8. — σφαι-
ρικὴ ἡ μονάς II, 17, 7. —
σφαιρικὰ θεωρήματα II, 21,
1.
σφημήσκος II, 16, 2. — *II, 6, 1.
σφήνωμα II, 16, 2.
σφήν II, 16, 2.
σφηνίσκος II, 6, 1; 15, 1; de-
finitur 16, 2; 17, 6. (σφηνί-
κων falsa lect. *II, 6, 1 cet.)
σφήξ. ὁ τῶν σφηνῶν ὄγκος
II, 16, 2.
σφραγιστήρ I, 23, 4.
σχέσις I, 1, 3; 3, 1; 19, 16; II,
6, 3; 21, 2. — σχ. πρὸς ἔτε-
ρον I, 3, 1. — σχ. καὶ ἀνα-
λογία II, 2, 1. — σ. τῆς ἀνι-
σότητος I, 14, 2. — σ. τῆς
ἰσότητος I, 17, 4. — αἱ δέκα
ἀριθμητικὲς σχέσεις I, 23,
4. — κατὰ σχέσιν ἀντίθετα
I, 17, 6. — cet.
σχῆμα I, 4, 4. — ἀρχικώτατον
σχῆμα τὸ τρίγωνον II, 7, 4.
— σχ. τετράγωνον διαγωνίως
διαιρεθέν II, 12, 1. — cet.
σχηματίζειν. τριγωνιστὲς σχη-
ματίζεται ὁ ι II, 8, 3.
σχηματισμός I, 1, 3. — σ. ἴσο-
πλευρος II, 9, 1.

- σχηματογραφεῖν* II, 8, 1; 8, 3.
 — pass. II, 10, 1; 10, 2. —
ἀριθμὸς σχηματογραφηθεῖς
 II, 17, 1.
σχηματογραφία II, 6, 2; 8, 1;
 10, 2; 12, 1. — *ἐπίπεδος σχ.*
 II, 13, 1; 15, 2.
σχῖξιν. pass. I, 17, 6.
σχόλιον *I, 9, 4.
σωζειν λόγον II, 5, 2; 5, 4; 28,
 3. — *ἀναλογίαν* II, 29, 2. —
 pass. *ἀναλογία σωζεται* II,
 6, 3. — *ἰόγος* II, 22, 3; 23,
 1. — *ἰδίωμα* II, 24, 4. —
παρακολουθήματα II, 27, 3.
 — *σωθῆναι* I, 3, 8.
Σωκράτης I, 3, 7.
σῶμα I, 1, 3; 1, 4; II, 6, 4. —
τὸ ὑποκείμενον σ. I, 1, 3. —
ἀπλᾶ σώματα II, 1, 1. —
ἀρχὴ τοῦ σώματος II, 7, 2.
σωματικός. *τὰ σωματικά* I,
 1, 3; 3, 6. — *σ. δύματα* I,
 3, 8.
σωρεία. *τὰ πατὰ σωρείαν* I,
 2, 4. — *κατὰ σ. αὔξειν* II,
 14, 5. — *κατὰ σ. ἀποτελεῖν*
 II, 17, 2. — *εἰς τὴν σωρείαν*
λαμβάνειν I, 16, 4; 16, 5. —
εἰς τ. σ. δέχεσθαι II, 11, 1.
σωρεύειν. *σωρευθεῖς* II, 8, 3.
 *II, 18, 1.
σωρηδὸν *συντιθέναι* I, 8, 12;
 II, 11, 1. — *σ. ἐπιτιθέναι*
 II, 14, 1.
σωρός I, 2, 4.
σωφροσύνη I, 23, 5.
Τάλαντον *πρὸς τάλαντον* I,
 17, 3.
τάξις I, 19, 8; 21, 1; 23, 13. —
τάξει I, 10, 9; 17, 8. — *τά-*
ξει προχωρεῖν I, 8, 10. —
τάξει γίνεσθαι I, 9, 4. —
τάξει ἐκφέρειν II, 28, 2. —
τάξιν ἔχειν I, 13, 5; II, 15,
 1. — *κατὰ τάξιν* I, 10, 7;
 18, 7; II, 7, 3; 11, 3. — cet.
Ταραντῖνος uide *Ἄρχύτας.*
- τάσσειν* II, 2, 1; 8, 1; 17, 3.
 — *τάξης* I, 10, 10. — *τέ-*
τακται I, 13, 6; II, 4, 2. —
τεταγμένος I, 13, 3; 16, 3;
 18, 7; 23, 4; II, 5, 2. — *πῶς*
ἄν ταγείεν II, 27, 2.
ταύτη I, 3, 5.
ταντομήνης τετράγωνος II,
 18, 3.
ταντὸν ἡ μονάς II, 17, 1;
 18, 1. — *ἴσον καὶ ταντόν*
 II, 18, 3. — *ἐπὶ ταντοῦ δια-*
μενειν I, 2, 1. — *ἡ ταντοῦ*
φύσις II, 18, 4. — cet.
ταντότης (oppos. *ἔτεροτης*) I,
 23, 4; II, 17, 1; 18, 3; 20, 2;
 27, 2.
τάχιστα II, 2, 4.
τείνειν. *χορδὴ τεταμένη* II,
 27, 1.
τεμήριον II, 20, 2.
τεκτονικὸς σφήν II, 16, 2.
τέκτων I, 1, 1.
τέλειος ἀριθμός I, 8, 13; 14, 1;
 16, 1; *definitur* 16, 2. — *γέ-*
νεσις τῶν τελ. ἀρ. I, 16, 4.
 — *τελεία ἡ μονάς* I, 16, 9.
 — *τὸ τέλειον* I, 3, 1; 14, 3.
 — *τὸ τ. εἶδος* I, 14, 2. —
ὅ τελειότατος ἀριθμ. II,
 22, 1. — *τελειοτάτη ἡ δίς διά*
πασῶν I, 5, 1. — *τελειοτάτη*
μεσότης II, 29, 1. (*τελεωτάτη*
 *ibid.) — cet.
τελείωσις τῆς πυραμίδος II,
 13, 9.
τελειονοργεῖν. *ξῶν . . . τελε-*
σιονοργούμενον I, 14, 3.
τελευταῖος II, 3, 3; 26, 1. —
τὸ τελευταῖον I, 8, 5; art.
 om. I, 8, 10.
τελευτᾶν I, 8, 11; II, 14, 5;
 17, 7.
τελευτὴ II, 17, 7.
τέλος ἀνθρώπῳ πρέπον I, 2, 3.
 — *τὸ οἰκεῖον τ.* I, 4, 2. —
ἐπὶ τέλει I, 3, 5; 19, 17. —

- τέλος ἐπιθεῖναι II, 21, 1. — *I, 23, 17 (p. 72).
- τέμνειν. δίχα τεμών II, 27, 7. — εἰς ἄνισα δύο τεμνόμενος I, 7, 3. — εἰς δύο ἵσα τμηθῆναι δυνάμενος I, 7, 4; *I, 8, 4. — τμητὸν μέρος I, 10, 4.
- τερπνός I, 19, 8; 19, 20.
- τέσσαρες. ἡ διὰ τεσσάρων I, 5, 1. — ὁ διὰ τ. λόγος II, 26, 1.
- τετραγωνικός. -ἡ πλευρά II, 27, 7. — τετραγωνικῶς μειονάζειν II, 13, 4.
- τετραγώνιος καταγραφή II, 17, 1.
- τετραγωνισμός II, 9, 1; 13, 2.
- τετράγωνος ἀριθμός I, 19, 19; II, 7, 3; definitur II, 9, 1; 11, 1; 12, 1; 17, 6; 18, 1 cet. — τὸ τετράγωνον I, 4, 4. *I, 3, 1. — τ. σχῆμα διαγωνίως διαιρεθέν II, 12, 1.
- τετρακισεπίπεμπτος I, 23, 14.
- τετρακισεφέβδομος I, 23, 16.
- τετρακόλουρος II, 14, 5.
- τετραπλασιεπίπεμπτος I, 22, 2.
- τετραπλασιεπιτέταρτος I, 22, 2.
- τετραπλασιεπίτριτος I, 22, 2.
- τετραπλασιεφήμισυς I, 22, 2.
- τετραπλάσιος λόγος I, 5, 1. — τ. ἀριθμός I, 18, 1 cet.
- τετραπλασιότης II, 5, 5.
- τετράπλευρος καταγραφή II, 17, 1.
- τετράς. τετράδι διαφέρειν I, 9, 4. — οἱ ἀπὸ τετράδος ἀρτιάνις ἀρτιοι I, 10, 7. — cet.
- τέχνη II, 16, 2. — ὁ τέχνης τινὸς ἔμπειρος I, 1, 1. — τέχναι βάναυσοι I, 3, 3.
- τεχνικὸς λόγος I, 6, 1. — τεχνικὴ διέξοδος ibid.
- τεχνίτης θεός I, 4, 2.
- τεχνολογητέον II, 22, 2.
- τεχνολογία (τῆς ἀριθμητικῆς) I, 5, 3. — ἡ τῆς τεχνολογίας καταλληλία I, 20, 2.
- τηδέ πη II, 28, 6.
- τηρεῖν II, 17, 4.
- τιθέναι. τίθει II, 2, 1. — τιθέντες I, 20, 2. — θῶμεν I, 8, 10; II, 19, 4. — θεῖναι Probl. 6. — τιθεμένων II, 24, 5. — τεθέντος Probl. 1. — ἡμῶν θεμένων I, 19, 8; II, 17, 2.
- τιθήνη. ὥσανει μήτηρ καὶ τ. I, 5, 3.
- Τίμαιος uide Πλάτων.
- τίμιος. (ἡ ἀριθμητικὴ) προγενεστέρα καὶ τιμιωτέρα I, 5, 3.
- τιμιότης *I, 5, 3.
- τμῆμα I, 10, 4.
- τοίνυν I, 17, 2; II, 5, 2 cet.
- τοιόσδε. τὸ μὲν τοιόνδε, τὸ δὲ τοιόνδε I, 17, 4.
- τομή I, 2, 5; 7, 4; 10, 3. — πρώτη τ. τοῦ ἀριθμοῦ I, 7, 1. — τ. εἰς μέγιστα καὶ ἐλάχιστα I, 7, 3. — τ. εἰς ἄνισα I, 7, 4.
- τονιαῖος II, 29, 4.
- τόπος I, 1, 3; II, 6, 1. — τ. καὶ τρόπος II, 6, 3. — αἱ κατὰ τόπον κινήσεις II, 6, 4. — κατὰ τὸν τοῦ λεγομένον γάμου τόπον II, 24, 11.
- τοσανταπλασίων Probl. 1.
- τουτέστι passim.
- τρανός. τρανότερον κατιδεῖν I, 22, 6.
- τρανούν. τρανωθῆναι II, 6, 2.
- τρέπειν. τρεπόμενα I, 2, 1. — (ἄλη) τρεπτὴ I, 1, 3. (τρεπική *ibid.) — ἐπὶ τὰ ἔξης τρεπτέον I, 19, 20.
- τριακοστόδυος I, 8, 10.
- τριακοστομόνος *I, 11, 2.
- τριάς. περισσοὶ ἀπὸ τριάδος I, 10, 6; 13, 3. — cet.
- τριγωνίζειν. ἀριθμός τριγωνίζεται II, 8, 1; 8, 3.

- τριγωνικός. τριγωνικαὶ πνωα-*
μίδες II, 14, 1.
- τριγωνισμός. σχηματογραφεῖν*
εἰς τριγωνισμὸν II, 8, 1. —
μειονορίζεσθαι κατὰ τ. II,
13, 2.
- τριγωνιστὶ σχηματίζειν II, 8, 3.*
- τρέγωνος ἀριθμός II, 7, 3; de-*
finitur II, 8, 1; 11, 1; 12, 1
cet. — τὸ τρέγωνον I, 4, 4;
II, 7, 4; 12, 1 cet.
- τρικόλουρος II, 14, 5.*
- τριοδεῖν. μονάς τριοδουμένη*
I, 19, 17.
- τριπλασιάζειν. pass. I, 21, 1.*
Probl. 4.
- τριπλασιεπιδιμερής *I, 23, 3.*
- τριπλασιεπίπεμπτος I, 22, 2.*
- τριπλασιεπιτέταρτος I, 22, 2.*
- τριπλασιεπιτετραμερής *I, 23,*
3.
- τριπλασιεπιτριμερής *I, 23, 3.*
- τριπλασιεπίτριτος I, 22, 2.*
- τριπλασιεφήμισυς I, 22, 2.*
- τριπλάσιος I, 4, 4; 5, 1; 18, 1*
cet. (-ως *II, 4, 2.)
- τριπλασιότης II, 5, 5.*
- τριεστείπεμπτος I, 23, 16.*
- τριεστείτεταρτος I, 23, 14.*
- τρίστοιχος. ξῶον τριστοίχους*
κεχρημένον ὄδοιςιν I, 14, 3.
(τρίστιχος * ibid.)
- τριχῆ passim; u. διαστατός.*
- τρόπος I, 3, 5; 9, 2; 10, 6; II, 4,*
3; 12, 7; 17, 3; 21, 1. — τρ. καὶ
τόπος II, 6, 3. — ἐτέρῳ τρόπῳ
I, 7, 4. — μηδενὶ τ. I, 9, 2.
— τῷ αὐτῷ τ. II, 2, 2. —
κατὰ τρόπον μανθάνειν I,
3, 5. — cet.
- τρύπημα αὐλοῦ II, 27, 1.*
- τυγχάνειν c. gen. I, 4, 2; 5, 2;*
23, 4; II, 22, 4; 28, 2. — c.
part. II, 3, 1; 7, 4. — τέ-
τευχεν I, 5, 2; 9, 3; 19, 17.
— τετευχνία II, 6, 7; 22, 1.
— τετύχην I, 9, 3; οὐχ
ώς ἔτυχεν I, 13, 3; 23,
- 9; II, 13, 6. — εἰ τύχοι
Probl. 5.
- τύπτειν. τύπτων καὶ τυπτό-*
μενος I, 17, 6.
- τύχη. τύχην συνεργὸν καλεῖν*
I, 3, 5.
- Τριγένεια I, 14, 2.*
- ὑγιῶς *II, 6, 6.*
- ὑδωρ II, 1, 1.*
- νῖος I, 17, 6.*
- ῦλη I, 1, 3; 4, 2.*
- ὑλικός. τὰ ὑλικά I, 1, 3; 3, 6.*
- ὑπαγωγεὺς χορδῆς II, 27, 1.*
- ὑπακούειν II, 21, 6; 23, 3. —*
pass. I, 21, 2.
- ὑπάρχειν I, 1, 3; 4, 2; 9, 2 cet.*
— part. I, 4, 3; 6, 2; 16, 1;
16, 4; 18, 2 cet.
- ὑπαρχή. πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς*
I, 22, 6.
- ὑπεναντίος. ὑπεναντία ἀνα-*
λογία (μεσότης) II, 22, 1;
22, 3; 23, 6; 28, 3. — οὐδὲν
ὑπεναντίον II, 5, 5. — ἰδί-
ωμα ὑπ. II, 25, 2. — ὑπε-
ναντίως II, 25, 3.
- ὑπεναντιότης II, 28, 5.*
- ὑπεναντίωσις. καθ' ὑπεναν-*
τίωσιν II, 28, 2.
- ὑπεξαιρεῖν pass. II, 22, 3.*
- ὑπεπιμερής I, 17, 8; 19, 20;*
20, 3.
- ὑπεπιμόριος I, 17, 8; 19, 20.*
- ὑπεπιτέταρτος *I, 19, 2.*
- ὑπεπίτριτος I, 19, 2; 19, 5.*
- ὑπεράνω I, 22, 6.*
- ὑπερβαίνειν I, 9, 5; 13, 3;*
14, 3. — ὑπερβεβηκότες II,
18, 2. — ὑπερέβησαν II,
27, 6.
- ὑπερβάλλειν I, 16, 1; 16, 2. *I,*
14, 3. — pass. I, 16, 2. —
ὑπερβαλλόντως II, 17, 6.
- ὑπερβολή I, 14, 2.*
- ὑπερεκπίπειν I, 19, 14.*
- ὑπερέκπωσις I, 14, 2.*
- ὑπερέχειν I, 9, 5; 17, 3; 23,*
14; II, 10, 2; 21, 5; 25, 1.

- (μεσότης) ἵσω ὑπερέχοντα καὶ ὑπερεχομένη II, 27, 1; 29, 2.
 ὑπερκεῖσθαι part. I, 8, 10; II, 12, 5.
 ὑπεροχή II, 27, 7; 28, 3. — Probl. 3. — κατὰ . . . ὑπεροχήν II, 10, 3; 27, 4.
 ὑπερτελής ἀριθμός I, 14, 1; 14, 3; 16, 3.
 ὑπερφέρειν I, 9, 4; II, 27, 3.
 ὑπό. ἡ ὑπὸ πρόθεσις I, 17, 8; 19, 5; 19, 20; 21, 3; 22, 7; 23, 1. — τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων I, 8, 14; II, 23, 6; 24, 4; 27, 3; 29, 2. — τὸ ὑπὸ τῶν μέσων I, 8, 14; II, 24, 4; 29, 2. — τὸ ὑπὸ τῶν διαφορῶν II, 23, 6. — τὸ ὑπό I, 9, 6; 10, 10; 19, 17; II, 19, 4. — (vide ἀπό.)
 ὑποβαίνειν. οἱ ὑποβεβηκότες στίχοι I, 19, 14. — ὁ ὑποβεβηκὼς δόρος II, 24, 1. — ὑποβεβηκότως II, 20, 2. — ὑπέβησαν II, 27, 6.
 ὑπογράφειν. (ἀριθμὸς) μοναδίστη ὑπογραφεῖς II, 8, 3.
 ὑπόδειγμα I, 19, 4; 22, 3; 23, 13; II, 4, 1; 8, 1; 11, 1; 25, 1; 29, 3. — Probl. 5. — ὑπόδειγματος χάριν I, 8, 5; 8, 13; 10, 9; II, 24, 2. — πρὸς ὃ. I, 8, 9. — ἐν ὑπόδειγματι *I, 16, 4.
 ὑποδεικνύειν I, 22, 6. — fut. ibid. — ὑπεδείξαμεν *II, 11, 1.
 ὑπόδειξις II, 4, 1.
 ὑποδέχεσθαι. ὑπεδέξατο II, 19, 1.
 ὑποδιαιρεσις I, 22, 2; II, 18, 1. — *I, 8, 4. — καθ' ὑποδιαιρεσιν I, 8, 3; 11, 1; 17, 6; 21, 3; II, 7, 3.
 ὑποδιπλάσιος I, 9, 6; 10, 10; 18, 3; II, 23, 5.
 ὑποκεῖσθαι I, 1, 2; 1, 3; 4, 4.
 ὑπολείπειν pass. I, 6, 3. Probl. 6.
 ὑπόληψις δημώδης I, 7, 3.
 ὑπόλογος (oppo. πρόλογος) I, 19, 2; 21, 3; II, 21, 5; 23, 2; 24, 6; 25, 1.
 ὑπόλοιπος. τὰ ὑπόλοιπα II, 6, 1.
 ὑπομερισμός I, 8, 4.
 ὑπομηματογράφος II, 28, 6.
 ὑπόμυησις. πρὸς ὑπόμυησιν I, 23, 13; II, 12, 4.
 ὑποπίπτειν I, 8, 8; 13, 7.
 ὑποπολλαπλασιεπιμόριος I, 17, 8; 21, 3.
 ὑποπολλαπλάσιος I, 17, 8; 18, 2; 19, 20.
 ὑπόστασις I, 1, 3. — *I, 9, 2.
 ὑποτάσσειν. pass. II, 21, 2.
 ὑποτείνειν. ὑποτείνοντες οἱ διαγώνιοι II, 4, 3.
 ὑποτετραπλάσιος I, 18, 3.
 ὑποτιθέναι. ὑποτίθενται II, 8, 3. — ὑποθάμεθα I, 20, 2.
 ὑποτριπλάσιος I, 18, 3; II, 27, 6.
 ὑστερογενῆς. ὑστερογενέστερος I, 4, 3.
 ὑστερος I, 16, 4; II, 24, 5. — ὕστατος *I, 16, 4.
 ὑφαίνεσθαι falsa lectio pro φαίνεσθαι *II, 14, 4.
 ὑφαιρεῖν *I, 13, 11.
 ὑφημιόλιος I, 19, 2.
 ὑφιστάναι. ὑφίσταται I, 10, 6. — ὑπεστηγάμεθα I, 5, 3.
 ὕφος φυσικὸν τὸν ἀριθμοῦ I, 9, 5. — διαγράμματος ὅ. I, 19, 13.
 ὕψος II, 13, 1; 17, 6. — εὐθεῖαι καθ' ὕψος συννεύουσαι II, 13, 3.
 Φαιίνεσθαι. prae. I, 2, 1; 2, 5; 3, 3; II, 6, 3; 8, 1; 14, 4 cet. — φανεῖται II, 5, 5. — φανήσεται I, 3, 5; 10, 10. — ἔφανη II, 6, 1. — φανῆ II, 13, 9. — cet.

- φάναι I, 2, 1; 2, 3; 4, 2; II, 7,
3 cet. — Probl. 4.
- φανερός II, 28, 3.
- φαντάξεσθαι II, 13, 2; 25, 5.
- φάσις. παντοῖαι φάσεις I, 5,
2. (φαύσεις * ibid.)
- φέρειν. φέρεις οὖν I, 23, 6. —
τὸ φερομενον I, 3, 2. —
(ἀναλογίαι) οὐ πάνν φερό-
μεναι II, 28, 1.
- φθόγγος II, 1, 1.
- φθορά I, 2, 1.
- φιλαδελφία * II, 19, 1.
- φιλαλληλία II, 19, 1.
- φιλαλληλος II, 20, 3.
- φιλεῖν II, 6, 1.
- φιλία σοφίας I, 1, 1.
- Φιλόλαος II, 18, 4; 26, 2.
- φίλος I, 17, 5.
- φιλοσοφεῖν I, 3, 3.
- φιλοσοφία I, 1, 1; 2, 3; 3, 5.
- φιλόσοφος I, 3, 5.
- φιλοτιμεῖσθαι I, 19, 20.
- φορὰ τῶν ἀστρων I, 3, 5.
- φράξειν. φρασθησομένων II,
6, 2. — φρασθεῖσῃ II, 26,
1. — πεφρασμένας II, 28, 2.
- φρονέειν I, 3, 4. — (ἀρμονία)
δίχα φρονεόντων συμφρό-
νησις II, 19, 1.
- φύειν. φύσουσιν II, 3, 2. —
πέφυκε I, 2, 1. *I, 17, 7. —
φύεται II, 5, 4.
- φυλάττειν. φυλάξαι Probl. 5.
- φυσικὸς ἀριθμός I, 19, 10; II,
8, 3; 9, 2. — φ. νόμος I, 23,
8. — φ. στέχος τῶν ἀρ. II,
8, 3. — οἱ φυσικοὶ II, 18, 1.
— φυσικὴ ἀντιπεπόνθησις
I, 7, 3. — φ. ἀρχὴ ἡ μονάς
I, 8, 2. — φ. ἔκθεσις (τοῦ
ἀρ.) II, 22, 3. — φ. τάξις
I, 22, 6. — φ. σημείωσις τῶν
ἀρ. II, 6, 2. — φ. κορύφω-
σις (πυραμίδος) II, 14, 5. —
φυσικὸν ὑφος τοῦ ἀριθμοῦ
I, 9, 5. — φ. μῆγμα I, 10,
10. — φ. χύμα I, 18, 4; 19,
6. — τὰ φυσικὰ I, 23, 6. —
φυσικῶς I, 19, 4; 19, 8.
- φυσιολογεῖν II, 18, 1. — pass.
- II, 1, 1.
- φυσιολογία τῶν ὅλων I, 23, 4.
— II, 21, 1; 29, 1.
- φύσις I, 19, 12; II, 15, 1. —
φ. ὑλῆς I, 1, 3. — περὶ τᾶς
τῶν ὅλων φύσιος I, 3, 4. —
(τῇ) φύσει I, 2, 1; 2, 5; 4, 1;
8, 4 cet. — φ. ἀναγκαίᾳ I,
23, 9. — ὑπὸ τῆς φύσεως
διατεταγμένα κτλ. I, 6, 1;
6, 4. — ἀπὸ φύσεως γεγο-
νώς I, 23, 7. — κατὰ . φύ-
σιν I, 8, 11; 15, 1; 19, 12;
II, 2, 1. — cet.
- φωνὴ ἔναρθρος II, 1, 1.
- φωρᾶν. πεφωρανται I, 19, 13.
- Χαλεπός I, 3, 5; 23, 3.
- χαλκευτικός II, 16, 2.
- χαρακτήρ II, 6, 2.
- χάριν I, 5, 3; 8, 5; cet. — Probl. 5.
- χεῖρ. ἐτέρα τῶν χειρῶν I, 14,
3; 15, — χειρῶν ἀκρωτή-
ρια II, 22, 1. — τῇ χειρὶ¹
λαμβάνειν Probl. 5.
- χιασμός I, 19, 11; 19, 13. —
κατὰ χιασμόν I, 19, 14.
- χιλιάς. ἐν χιλιάδων ὅρῳ I, 16,
3. — ἐν χιλιάσι I, 16, 7.
- χορδὴ τεταμένη II, 27, 1.
- χορός I, 2, 4.
- χρή I, 3, 5; 13, 11; II, 6, 1.
- χρῆσθαι. praes. I, 12, 1; 12,
2; 13, 1. Probl. 5. — χρησώ-
μενα I, 10, 9. — κεχρημέ-
νον I, 14, 3.
- χρησιμεύειν I, 8, 13; II, 24, 6.
*II, 2, 3.
- χρήσιμος. μεσότης χρησιμω-
τάτη II, 29, 1. — θεώρημα
χρησιμώτατον II, 2, 3.
- χρῆσις. ἐν χρῆσι γενόμενος
II, 28, 6.
- [Χριστός] *II, 29, 5.
- χρόνος I, 1, 3; 6, 1.
- χρήσινος Probl. 6.

- χύμα ποσότητος* I, 7, 1. —
χ. φυσικόν I, 18, 4; 19, 4;
 II, 11, 2. *II, 8, 3. *II,
 10, 3. — *χ. ἀριθμητικόν* II,
 10, 2.
χώρα. ή τῆς χώρας διπλα-
 σίασις I, 13, 6. — ἐν . . . χώρα
 II, 4, 2. — ἐν περισσαῖς χω-
 ραις II, 20, 5.
χωρεῖν. χωρήσει *I, 13, 6.
χωρίς I, 13, 2; II, 6, 3.
Ψυχή I, 3, 6. — ὄμμα ψυχῆς
- I, 3, 8. — τὸ τῆς ψ. λογι-
 κόν I, 23, 4.
ψυχογονία Πλατωνική II, 2, 3.
ψυχρόν τὸ αὐτὸν εἰντῷ ίσον
 εἰναι οὐλ. *II, 23, 5.
Ωδε II, 25, 2.
ώσαν II, 6, 1.
ώσανεί I, 4, 2; 5, 3; 10, 1; 11,
 3 cet.
ώσαντως I, 1, 2; 2, 1 cet.
ώσπερ passim.

II. CATALOGUS AUCTORUM.

(i = index; test. = testimonia; u. l. = uaria lectio.)

Androcydes i.	Isaac i.
Anthologia Palat. u. l. II, 24, 10.	Leo Imperator i.
Aristoteles i.	Nicomachus i.
Archytas i.	Plato i.
Boëthius, test. et u. l. passim.	Philolaus i.
Diogenes Cynicus i.	Psellus u. l. I, 13, 3.
Draco Stratoniceus u. l. I, 7, 1.	Pythagoras et Pythagorei i.
Eratosthenes i.	Scholia cod. C. test. II, 26 et 27. u. l. II, 27, 1.
Euclides u. l. I, 7, 2; 8, 4; II, 6, 1; 7, 4; 20, 2.	Scholia codd. NT test. libri I passim.
Gerasenus i.	Socrates i.
Hesiodus u. l. I, 15, 1.	Soterichus test. et u. l. II, 2.
Homerus i.	Stobaeus u. l. II, 18, 4.
Iamblichus test. et u. l. passim.	Theo Smyrnaeus test. passim.
Ioannes Pediasimus test. II, 7 et 8.	Theodorus Protocensor test. I, 23.
Ioannes Philoponus test. et u. l. passim.	Timaeus i.

THEONIS SMYRNAEI

PHILOSOPHI PLATONICI

EXPOSITIO RERUM MATHEMATICARUM

AD LEGENDUM PLATONEM UTILIUM.

RECENSUIT

EDUARDUS HILLER.

LIPSIAE,

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXVIII.

1888. 11. 11. (Ms. 5) 600.00

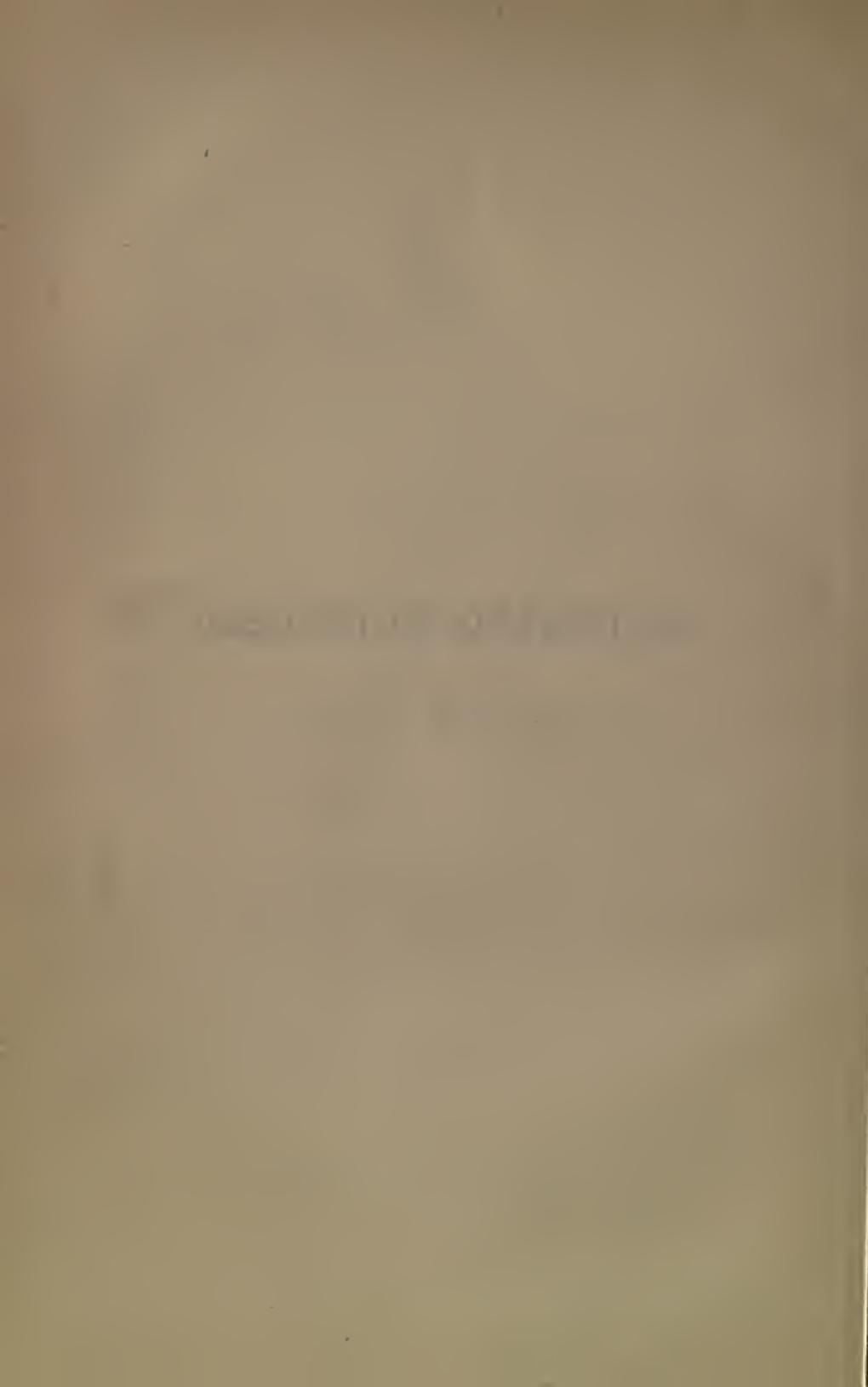
1888. 11. 11.

1888. 11. 11.

FRIDERICO HULTSCHIO

S.

PRAEFATIO.

Theonis Smyrnaei commentarius de rebus mathematicis ad legendum Platonem utilibus in duas partes disceptus ad nostram aetatem pervenit; quarum prior (p. 1—119) exstat in codice Veneto bibliothecae Marcianae 307 (**A**), posterior (p. 120—205) in eiusdem bibliothecae codice 303 (**B**). Hos libros Bonnae excussi, quo transmissi mihi erant intercedente Ottone Iahnio praceptor humanissimo; postea multos locos Venetiis iterum inspexi.

Codex A membranaceus, saeculi XI. vel XII., formae quadratae, praeter Theonis partem priorem nihil continet. Librarius in iis quae ad prosodiam pertinent multos commisit errores; veluti saepe scripsit, ut pauca adferam, *νητή ὅγδοος τετρακτύς ἵσος δυνάδος μεταβάσα*. Praepositiones saepe carent accentibus. Ubi pronominis reflexivi forma requiritur, aut *ἄντοῦ* positum est aut *αὐτοῦ*, nunquam nisi fallor *αύτοῦ*. Promiscue legitur *αἰεί* et *ἄει*. *ι* nunquam subserbitur, interdum adscribitur. Numeri fere semper rubro colore facti sunt.

Quae librarius ille in prosodia peccavit, ea plerumque, non ubique, correxit alia manus (**A²**), quae etiam *λδέα* pro *ειδέα*, *λεῖμμα* pro *λίμμα* ac similia recte restituit. Graviora quoque nonnulla ab eadem manu mutata inveniuntur. Neque vero eae scripturae ex

alio codice repetendae sunt: nam omnes ita sunt comparatae, ut facile coniectura sive vera sive falsa inveniri potuerint. Ceterum cum etiam is qui codicem exaravit multa correxerit et in rasura scripserit, pluribus locis non potest accurate cognosci, utrum ad illam an ad alteram manum mutatio sit referenda.

De codice B cf. quae disputavi in *Philologi* vol. XXXI. p. 172 sqq. Chartaceus est, forma maxima, saeculo XIV. vel XV. scriptus. Continet inde a fol. 9a—16b operis huius partem alteram cum figuris negligentissime factis.

Inscriptiones capitum quas A et B praebent tantopere discrepant ab indicandi argumenti recta ratione tamque inepte nonnunquam positae sunt, ut ipsius scriptoris quamvis mediocri ingenio tribui non possint. Itaque non in verborum contextu sed in adnotazione critica locum iis adsignandum esse censui. Cf. Martin, *Theo de astr* p. 36.

Ex codicibus A et B ducti sunt omnes quorum ego notitiam habeo libri manu scripti in quibus tota exstat aut prior pars aut posterior; quod ita se habere certis argumentis alio loco mox comprobabo. Adhibitis exemplaribus ex A aut B derivatis priorem partem edidit *Bullialdus* (Lut. Par. 1644), posteriorem *Martinus* (ib. 1849) — versus *Alexandri* (p. 139 sqq.), quos ex apographo codicis B descripserat Isaac Vossius, iam antea saepius typis expressi erant, cf. adn. ad p. 139 —, denique primam particulam (p. 1—46, 19) *de Gelder* (Lugd. Bat. 1827). Mihi codices huius generis iis potissimum locis commemorandi fuerunt, ubi antiquae scripturae errores correctos exhibent. Variorum signorum multitudine ne adnotatio prorsus inutiliter oneraretur, ex horum librorum numero eos in quibus emendatae lectiones inveniuntur singillatim indicare nolui, sed communi *apographorum* appellatione codices ex A vel B oriundos significavi.

Eam autem particulam huius libri quae legitur p. 46, 20—57, 6 (*τοῦ πνεύματος*) separatim excerptam complures codices praebent, in quorum archetypum transscripta esse videtur ex libro ab A diverso. Huius generis exemplaria sunt codex Venetus Marcianus 512 saeculi XIII. vel XIV., Riccardianus K 2, 2, 41 saec. XV., Neapolitanus 260 sive III C 2 saec. XV. vel XVI., Vaticanus 221 saec. XVI., Vaticanus Urbinas 77 saec. XVI., Barberinianus II 86 saec. XVI. Fragmentum Theonis ex Marciano in usum meum insigni comitate descriptis Hermannus Diels; ex Neapolitano nonnulla mihi notaverunt Fridericus de Duhn et Georgius Kaibel; ceteros ipse cum editione Bullialdi contuli. Ex eodem genere is codex fuit quo Manuel Bryennius usus est: cf. eius Harmon. p. 393 sqq. His igitur libris inter se comparatis quid in eorum archetypo (Z) scriptum fuerit facile cognosci potest.

Ad emendandos versus Alexandri praeter codicem Marcianum B adhibui eiusdem bibliothecae codicem 203 (C) chartaceum saeculi XIII., in cuius ultimo folio (230) poema illud exstat praescripto titulo *'Αλεξάνδρου Αἰτωλοῦ περὶ τῶν πλανητῶν*. Librarius eo exemplari usus esse videtur ex quo B descriptus est.

Compluribus locis ad restituenda Theonis verba utilitatem praebet Chalcidii in Platonis Timaeum commentarius, propterea quod uterque scriptor Adrasti Peripatetici commentarium in usum suum convertit partesque eius haud exiguae accurate expressit: cf. Rhein. Mus. XXVI p. 582 sqq.

Lacunarum quarum signa in contextu verborum posui vestigia in codicibus iis tantum locis exstant, ubi id diserte a me indicatum est. Uncis obliquis <> ea inclusi quae traditae lectioni addenda, quadratis [ ] ea quae delenda esse mihi videntur. Ad significandas eas prioris manus cod. A scripturas quae ab A² mutatae sunt nota A¹ usus sum. Asteriscum * appo-

sui scripturis libri B a Martino correctis. Omnibus vero iis locis, quibus emendationis sive in adnotatione propositae sive in verborum ordinem receptae auctorem vel fontem non indicavi — sunt autem fere CCCCL —, emendationem a me coniectura esse inventam sciendum est. Ceterum in mutanda tradita lectione caute erat progrediendum; multa enim quae perverse vel neglegenter dicta esse apparent quin ipsius Theonis inscitiae levitatique tribuenda sint dubitari nequit. Praecipue loci Platonici in praefationem recepti (p. 2—14) reliquas operis partes tantopere superant vitiorum multitudine ac foeditate, ut ea omnia ad librariorum errores referenda esse prorsus sit incredibile. In his igitur quia accurate diiudicari nullo modo potest, quid librarii peccaverint, quid Theo, denique quid iam in Platonis exemplaribus a Theone adhibitis corrupte scriptum fuerit, errores intactos relinquare quam facili atque inutili negotio genuina Platonis verba hic illic restituere malui. Notas codicum Reipublicae ex Schneideri, Epinomidis ex Bekkeri editione mutuatus sum.

Reliquum est ut gratias agam quam maximas *Friderico Hultschio* viro clarissimo, qui accuratissime perfectis his plagulis complures emendationes aut certas aut probabiles quarum in addendis mentionem feci (cf. etiam adn. ad p. 15, 17. 22, 17. 25, 20) mecum communicavit.

Scr. Halae mense Octobri a. 1878.

THEO SMYRNAEUS.

"Οτι μὲν οὐχ οἰόν τε συνεῖναι τῶν μαθηματικῶς λεγομένων παρὰ Πλάτωνι μὴ καὶ αὐτὸν ἡσκημένον ἐν τῇ θεωρίᾳ ταύτῃ, πᾶς ἄν που ὁμοιογήσειεν· ὡς δὲ οὐδὲ τὰ ἄλλα ἀνωφελῆς οὐδὲ ἀνόνητος ἡ περὶ ταῦτα ἐμπειρία, διὰ πολλῶν αὐτὸς ἐμφανίζειν ἔοικε. τὸ μὲν 5 οὖν συμπάσης γεωμετρίας καὶ συμπάσης μουσικῆς καὶ ἀστρονομίας ἐμπειρον γενόμενον τοῖς Πλάτωνος συγγράμμασιν ἐντυγχάνειν μακαριστὸν μὲν εἰ τῷ γένοιτο, οὐ μὴν εὗπορον οὐδὲ φάδιον ἄλλὰ πάνυ πολλοῦ τοῦ ἐκ παιδῶν πόνου δεόμενον. ὥστε δὲ τοὺς διημαρτηρό- 10 τας τοῦ ἐν τοῖς μαθήμασιν ἀσκηθῆναι, ὁρεγομένους δὲ τῆς γνώσεως τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ μὴ παντάπασιν ὃν ποθοῦσι διαμαρτεῖν, κεφαλαιώδη καὶ σύντομον ποιησόμεθα τῶν ἀναγκαίων καὶ ὃν δεῖ μάλιστα τοῖς ἐντευξομένοις Πλάτωνι μαθηματικῶν θεωρημάτων παρά- 15 δοσιν, ἀριθμητικῶν τε καὶ μουσικῶν καὶ γεωμετρικῶν τῶν τε κατὰ στερεομετρίαν καὶ ἀστρονομίαν, ὃν χωρὶς

Inscr. Θέωνος Σμυρναίου Πλατωνικοῦ τῶν κατὰ τὸ (τὸ supra vs.) μαθηματικὸν χρησίμων εἰς τὴν Πλάτωνος ἀνάγνωσιν A 1 inscr. ὅτι ἀναγκαῖα τὰ μαθήματα A

2 ἡσκημένον: ον corr. ex αν A 4 οὐδὲ τὰ ἄ.] οὔτε τὰ ἄ. A

5 τὸ corr. ex τὸν A 6 γεωμετρίας: καὶ ἀριθμητικῆς add. recentior manus in apogr. fort. recte 10 σκοπὸς τοῦ βιβλίου mg. A

οὐχ οἶόν τε εἶναι φησι τυχεῖν τοῦ ἀρίστου βίου, διὰ πολλῶν πάνυ δηλώσας ως οὐ χρὴ τῶν μαθημάτων ἀμελεῖν.

Ἐρατοσθένης μὲν γὰρ ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Πλατωνικῷ φησιν ὅτι, Δηλίοις τοῦ θεοῦ χρήσαντος ἐπὶ 5 ἀπαλλαγῇ λοιποῦ βωμὸν τοῦ ὄντος διπλασίου κατασκευάσαι, πολλὴν ἀρχιτέκτοσιν ἐμπεσεῖν ἀπορίαν ξητοῦσιν ὅπως χρὴ στερεὸν στερεοῦ γενέσθαι διπλάσιον, ἀφικέσθαι τε πενδομένους περὶ τούτου Πλάτωνος. τὸν δὲ φάναι αὐτοῖς, ως ἄρα οὐ διπλασίου βωμοῦ ὁ θεὸς 10 δεόμενος τοῦτο Δηλίοις ἐμαντεύσατο, προφέρων δὲ καὶ ὀνειδίζων τοῖς Ἑλλησιν ἀμελοῦσι μαθημάτων καὶ γεωμετρίας ὡλιγωρηκόσιν.

ἀκολούθως δὲ τῇ τοῦ Πυθίου παραινέσει πολλὰ καὶ αὐτὸς διέξεισιν ὑπὲρ τοῦ ἐν τοῖς μαθήμασι χρησίμου. ἐν 15 τε γὰρ τῇ Ἐπινομίδι προτρέπων ἐπὶ τὰ μαθήματά φησιν· οὐ γὰρ ἄνευ τούτων ποτέ τις ἐν πόλει εὐδαιμόνων γενήσεται φύσις, ἀλλ' οὗτος ὁ τρόπος, αὗτη ἡ τροφή, ταῦτα τὰ μαθήματα, εἴτε χαλεπὰ εἴτε δάσια, διὰ ταύτης ἵτεον ἀμελῆσαι δὲ οὐ θεμιτόν ἔστι θεῶν. καὶ ἐν 20 τοῖς ἐφεξῆς τὸν τοιοῦτόν φησιν ἐκ πολλῶν ἔνα γεγονότα εὐδαιμονά τε ἔβεσθαι καὶ σοφώτατον ἄμα καὶ μακάριον.

ἐν δὲ τῇ Πολιτείᾳ φησίν· ἐκ τῶν κείτων οἱ προκριθέντες τιμάς τε τῶν ἄλλων μείζους οἶσονται, τά τε

3 Ἐρατοσθένης: Bernhardy Eratosthenica p. 168. cf. Philol. XXX p. 67 12 ὡλιγορηκόσιν A, em. apogr. 15 Epin. p. 992 A οὐ γὰρ ἄνευ γε (γε om. Nicom. introd. arithm. I 3, 5) τούτων μήποτέ τις ἐν πόλεσιν εὐδαιμών (εὐδαιμόνων codd. duo, εὐδαιμονῶν unus), γένηται φύσις, ἀλλ' οὗτος ὁ τρόπος, αὗτη (ἡ add. Ast) τροφή, ταῦτα τὰ μαθήματα, εἴτε χαλεπὰ εἴτε δάσια, ταύτη πορευτέον (ἵτεον Nicom.). ἀμελῆσαι δὲ οὐ θεμιτόν ἔστι θεῶν εὐδαιμονῶν A 17 φύσις A, tum duae litt. erasae 20 Epin. p. 992 B 22 Civ. VII p. 537 B κέ] εἴκοσιν Plato. cf. Schneider 23 μείζους τῶν ἄλλων Plato

χύδην μαθήματα πᾶσιν ἐν τῇ παιδείᾳ γενούμενα τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν οἰκειότητός τε ἀλλήλων τῶν μαθημάτων καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως. παραινεῖ τε πρῶτον μὲν ἔμπειρον γενέσθαι ἀριθμητικῆς, ἐπειτα γεωμετρικῆς, τρίτον δὲ στερεομετρίας, τέταρτον ἀστρονομίας, ἥν φησιν εἶναι θεωρίαν φερομένου στερεοῦ, πέμπτον δὲ μουσικῆς. τό τε χρήσιμον παραδεικνὺς τῶν μαθημάτων φησίν· ἡδὺς εἶ, ὅτι ἔοικας δεδιέναι, μὴ ἄχρηστα τὰ μαθήματα προστάττοιμι. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαύλοις, ἀλλὰ πᾶσι χαλεπὸν πιστευθῆναι, ὅτι ἐν 10 τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἑκάστον οἶνον δογμάνοις τὸ ψυχῆς ἐκκαθαίρεται καὶ ἀναξωπυρεῖται ὅμμα τυφλούμενον καὶ ἀποσβευνύμενον ὑπὲ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων, κρεῖττον ὃν σωθῆναι μυρίων ὁμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια δρᾶται.

ἐν δὲ τῷ ἐβδόμῳ τῆς Πολιτείας περὶ ἀριθμητικῆς λέγων ὡς ἔστιν ἀναγκαιοτάτη πασῶν φησιν, ἐπειτα ἦς

1 παισὶν Plato. cf. H. Heller curae crit. in Plat. de republ. libros p. 16 παιδείᾳ corr. ex παιδιᾷ A (παιδιᾷ Platonis codd. tres) 2 οἰκειότητος ἀλλήλων Plato (οἰκειότητός τε ἀλλήλων codd. tres) 3 cf. Civ. p. 525 sqq. παραινέσει A, em. apogr. 8 Civ. p. 527 D ἡδὺς εἶ, ἥν δὲ ἐγώ, ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλούς, μὴ δοκῆς (ὅτι ἔοικας δεδιέναι, μὴ ἄρα Nicom. I 3, 7) ἄχρηστα μαθήματα (τὰ μαθήματα cod. Par. K, ταῦτα τὰ μαθήματα Nicom.) προστάττειν (προστάττοιμι Nicom.). τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαῦλον ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι (παγχάλεπον Nicom.), ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἑκάστον δογμανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναξωπυρεῖται (ὅμμα τῆς ψυχῆς exstat etiam apud Nicom., ubi haec contracta sunt, cf. Alcin. 27 p. 180 Herm., Iambl. de vita Pyth. § 70, Boeth. Inst. arithm. I 1 p. 10 Friedl.) ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ πτλ. 9 τὰ

fort. add. ab A² προστάττοιμι A 10 φαύλοις: i in ras. A

11 cf. Cobet, Mnemos. XI p. 177. Wex, Jahrb. f. Philol. 1863 p. 692 sqq. 1864 p. 381 12 ὅμμα in ras. A 16 Civ. p. 522 C

δει πάσαις μὲν τέχναις, πάσαις δὲ διανοίαις καὶ ἐπιστήμαις καὶ τῇ πολεμικῇ. παγγέλοιον γοῦν στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγῳδίαις Παλαμήδης ἐκάστοτε ἀποφαίνει. φησὶ γὰρ ἀριθμὸν εὐρῶν τάς τε τάξεις
5 καταστῆσαι τῷ στρατοπέδῳ ἐν Ἰλίῳ καὶ ἔξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὡς πρὸ τοῦ ἀναριθμήτων ὅντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὡς ἔοικεν οὐδὲ ὅσους εἶχε πόδας εἰδότος, εἴγε μὴ ἡπίστατο ἀριθμεῖν. κινδυνεύει οὖν τῶν πρὸς νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι, καὶ οὐδεὶς
10 αὐτῷ χρῆται ἐλκτικῷ ὅντι πρὸς οὐσίαν καὶ νοήσεως παρακλητικῷ. ὅσα μὲν γὰρ ἀπλῶς κινεῖ τὴν αἰσθησιν, οὐκ ἔστιν ἐπεγερτικὰ καὶ παρακλητικὰ νοήσεως, οἷον ὅτι ὁ δρώμενος δάκτυλός ἔστι, καὶ ὅτι παχὺς ἢ λεπτὸς ἢ μέγας ἢ μικρός. ὅσα δ' ἐναντίως κινεῖ αἰσθησιν,
15 ἐπεγερτικὰ καὶ παρακλητικά ἔστι διανοίας, οἷον ὅταν τὸ αὐτὸ φαίνηται μέγα καὶ μικρόν, κοῦφον καὶ βαρύν, ἐν καὶ πολλά. καὶ τὸ ἐν οὖν καὶ ὁ ἀριθμὸς παρακλητικὰ καὶ ἐπεγερτικά ἔστι διανοίας, ἐπεὶ τὸ ἐν ποτε πολλὰ φαίνεται· λογιστικὴ δὲ καὶ ἀριθμητικὴ ὀλκὸς καὶ ἀγω-
20 γὸς πρὸς ἀλήθειαν. ἀπέον δὲ λογιστικῆς μὴ ἴδιωτικῶς,

2 παγγέλοιον: γγ εχ νγ Α (πανγέλοιον Platonis cod. Vind. F)

3 παλαμίδης Α 4 ἀποφαίνει. ἢ οὐκ ἐννενόημας, ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὐρῶν τάς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστῆσαι ἐν Ἰλίῳ Plato 7 ὅσους π. εἶχεν εἰδ. εἴπερ ἀρ. μὴ ἡπ. Plato μὴ ἡπίστατο corr. εχ μὴ τίστατὸ Α Civ. p. 523 Α κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι ὡς ξητοῦμεν, χοησθαι δ' οὐδεὶς αὐτῷ ὁρθῶς, ἐλκτικῷ ὅντι παντάπαι πρὸς οὐσίαν
10 νοήσεως παρακλητικῷ: cf. Civ. p. 523 D 19 δὲ] δὴ Stallbaum ad Plat. Civ. p. 523 A 20 Civ. p. 525 B προσῆκον δὴ τὸ μάθημα ἀν εἴη, ὡς Γλαύκων, νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει τῶν μεγίστων μεθέξειν, ἐπὶ λογιστικὴν ἔναι καὶ ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἴδιωτικῶς, ἀλλ' ἔως ἀν ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως αφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ ὥνης οὐδὲ πράσεως κάριν ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους μελετῶντας,

ἀλλ' ὡς ἂν ἐπὶ θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει, οὐδέ πράσεως κάριν ἐμπόρων ἢ καπήλων μελετῶντας, ἀλλ' ἔνεκα ψυχῆς τῆς ἐπ' ἀλήθειαν καὶ οὐσίαν ὁδοῦ. τοῦτο γὰρ ἄνω ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι. οὐκ 5 ἀποδεχόμενον, ἂν τις αὐτῷ σώματα ἢ αὖ τὰ ὄρατὰ ἔχοντα ἀριθμὸὺς προσφερόμενος διαλέγηται. καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ φησιν· ἔτι οἱ λογιστικὸι εἰς ἅπαντα τὰ μαθήματα ὀξεῖς φύουνται, οἵ τε βραδεῖς εἰς τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὐτῶν γενέσθαι. ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ φησι· καὶ 10 ἐν πολέμῳ δ' αὖ χρήσιμον πρὸς τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ ξυναγωγὰς καὶ ἔξετάσεις στρατιᾶς. ἐν τε τοῖς ἔξης ἐπαινῶν τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα μαθήματα σπουδήν, γεωμετρία μέν, φησίν, ἐστὶ περὶ τὴν τοῦ ἐπιπέδου θεωρίαν, ἀστρονομία δὲ περὶ τὴν τοῦ 15 στρεφοῦ φοράν· αὗτη δ' ἀναγκάζει εἰς τὸ ἄνω ὄρāν καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει. καὶ μὲν δὴ περὶ μουσικῆς ἐν τῷ αὐτῷ φησιν, ὅτι δυεῖν δεῖται ἡ τῶν ὄντων

ἀλλ' ἔνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς δαστώνης τε (τε om. codd. multi) μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε (τε ἐπ' ἀλ. codd. complures) καὶ οὐσίαν 4 Civ. p. 525 D τοῦτο γε — ὡς σφόδρα ἄνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῆ ἀποδεχόμενον, ἐάν τις αὐτῇ ὄρατὰ ἢ ἀπτὰ (ἢ ἀπὸ τὰ codd. duο, ἢ τοὺς τὰ πυρι) σώματα ἔχοντας (ἔχοντα codd. tres) ἀριθμὸὺς προτεινόμενος διαλέγηται

8 Civ. p. 526 B τόδε ἥδη ἐπεσκέψω, ὡς οἵ τε φύσει λογιστικὸι εἰς πάντα τὰ μαθήματα ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀξεῖς φύουνται, οἵ τε βραδεῖς, ἄν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται, καὶ μηδὲν ἄλλο ὠφεληθῶσιν, δύμως εἰς γε τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὐτῶν γέγνεσθαι πάντες ἐπιδιδάσσουν; 10 Civ. p. 526 D ὅσον μέν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ τείνει, δῆλον ὅτι προσήκει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς — 16 Civ. p. 529 A παντὶ γάρ μοι δονεῖ δῆλον, ὅτι αὐτῇ γε ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὄρāν καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει 18 δυεῖν corr. ex δυοῖν A

θεωρία, ἀστρονομίας καὶ ἀριθμονίας· καὶ αὗται ἀδελφαὶ
αἱ ἐπιστῆμαι, ὡς οἱ Πυθαγορικοί. οἱ μὲν οὖν τὰς
ἀκονομένας συμφωνίας αὐτὰς φθόγγους ἀλλήλοις ἀνα-
μετροῦντες ἀνήνυντα πονοῦσι. τελείως παραβάλλοντες
5 τὰ ὅτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρώμενοι, οἱ μέν
φασιν ἀκούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἥχον καὶ μικρότατον εἶναι
διάστημα τοῦτο, ὃ μετρητέον, οἱ δὲ ἀμφισβητοῦσιν ὡς
ὅμοιον ἥδη φθεγγομένου, τὰ ὅτα τοῦ νοῦ προστησά-
μενοι. ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχουσιν ἐπὶ τῶν ιολλά-
10 βων στρεβλοῦντες, τίνες σύμφωνοι ἀριθμοὶ ἀριθμοῖς καὶ
τίνες οὖ. καὶ τοῦτο χρήσιμον πρὸς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ

1 Civ. p. 530 D — καὶ αὗται ἀλλήλων ἀδελφαὶ τινες αἱ ἐπι-
στῆμαι εἶναι, ὡς οἵ τε Πυθαγόρειοι φασι — 2 Civ. p. 531 A
τὰς γὰρ ἀκονομένας αὐτὰς συμφωνίας καὶ φθόγγους ἀλλήλοις ἀνα-
μετροῦντες ἀνήνυντα ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι πονοῦσι. νὴ τοὺς
θεούς, ἔφη, καὶ γελοῖως γε, πυκνώματ' ἄπτα ὀνομάζοντες καὶ
παραβάλλοντες τὰ ὅτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι,
οἱ μέν φασιν ἔτι (ἔτι ομ. codd. tres) κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ
ἥχην καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διάστημα, ὃ μετρητέον, οἱ
δὲ ἀμφισβητοῦντες ὡς ὅμοιον ἥδη φθεγγομένων (φθεγγόμενον
codd. duo), ἀμφότεροι ὥτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι. σὺ μὲν, ἦν
δ' ἔγω, τοὺς χρηστοὺς λέγεις τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρ-
έχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν ιολλόπων (ιολάβων, ιαλλό-

^β πων, ιολλόπων alii: cf. Tim. lex.) στρεβλοῦντας 4 ἀνήνυντα
ν corr. ex οἱ A 5 ἐκ corr. ex ἔγ A 7 μετρητέον: η
corr. ex ι A 11 Civ. p. 531 C τοὺς γὰρ ἐν ταύταις ταῖς
συμφωνίαις ταῖς ἀκονομέναις ἀριθμοὶς ξητοῦσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς
προβλήματα ἀνίσισιν ἐπισκοπεῦν, τίνες ξύμφωνοι ἀριθμοὶ καὶ
τίνες οὖ, καὶ διὰ τί ἐπάτεροι. δαιμόνιον γάρ, ἔφη, πρᾶγμα
λέγεις. χρήσιμον μὲν οὖν, ἦν δ' ἔγω, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ
τε καὶ ἀγαθοῦ ξητησιν, ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον ἔχοντον.
εἰκός γ', ἔφη. οἷμαι δέ γε, ἦν δ' ἔγω, καὶ ἡ τούτων πάντων
ῶν διεληλυθαμεν μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων ιοινω-
νίαιν ἀφίκηται καὶ ξυγγένειαν, καὶ ξυλλογισθῇ ταῦτα ἢ ἐστιν
ἀλλήλοις οἰκεῖα, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἂν βούλομενα τὴν πραγμα-
τείαν. cf. Schneider

καὶ καλοῖς ξήτησιν, ἄλλως δὲ ἄχροηστον. καὶ τούτων πάντων ἡ μέθοδος ἀν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων ἀφίκηται κοινωνίαν καὶ ξυλλογισθῆ ἥ ἐστιν ἀλλήλους οἰκεῖα, φέρει αὐτῶν ἡ πραγματεία καρπόν. οἱ δὲ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ· οὐ γὰρ μὴ δύνωνται λαβεῖν τε καὶ ἀπο- 5 δέξασθαι λόγον. οὐχ οἶόν τε δὲ τοῦτο μὴ δι' ἔκείνων ἐλθόντα τῶν μαθημάτων· ὅδὸς γάρ ἐστι δι' αὐτῶν ἐπὶ τὴν τῶν ὄντων θέαν ἐν τῷ διαλέγεσθαι.

πάλιν τε ἐν τῷ Ἐπινομίῳ πολλα μὲν καὶ ἄλλα ὑπὲρ ἀριθμητικῆς διεξέρχεται, θεοῦ δῶρον αὐτὴν λέγων, καὶ 10 οὐχ οἶόν τε ἄνευ ταύτης σπουδαῖον γενέσθαι τινά. ὑποβὰς δὲ ἄντικρύς φησιν· εἴπερ γὰρ ἀριθμὸν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἔξελοιμεν, οὐκ ἄν που ἔτι φρόνιμοι γενούμεθα, οὐδὲ ἄν ἔτι ποτὲ τούτου τοῦ ζώου, φησίν, ἡ ψυχὴ πᾶσαν ἀρετὴν λάβοι· σχεδὸν δὲ τούτου λόγος 15 εἴη. ζῶον δὲ ὁ τι μὴ γινώσκοι δύο καὶ τοία μηδὲ περιττὸν μηδὲ ἄρτιον, ἀγνοοῦ δὲ τὸ παράπαν ἀριθμόν, οὐκ ἄν ποτε διδόναι λόγον, περὶ ὧν αἰσθήσεις καὶ μνήμας

4 Civ. p. 531 D οὐ γάρ που δοκοῦσί γε δοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι. οὐ μὰ τὸν Δι', ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὄλιγοι ὡν ἔγω ἐντετύχηκα. ἀλλ' ἦδη, εἶπον, μηδὲ δυνατοὶ τινες ὄντες δοῦναι τε καὶ ἀποδέξασθαι λόγον εἴσεοθαί ποτέ τι ὡν φαμὲν δεῖν εἰδέναι; 6 ἐπ' αὐτῷ post ἔκείνων A, sed de-lenda haec esse punctis significatum est 8 cf. Civ. p. 532 C

10 cf. Epin. p. 976 DE 11 ὑποβὰς corr. ex ὑπερβὰς A
12 Epin. p. 977 C εἴπερ ἀριθμὸν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἔξελοιμεν, οὐκ ἄν ποτέ τι φρόνιμοι γενούμεθα. οὐ γάρ ἄν ἔτι ποτὲ ψυχὴ τούτου τοῦ ζώου πᾶσαν ἀρετὴν λάβοι σχεδὸν, ὅτου λόγος ἀπείη. ζῶον δέ, ὁ τι μὴ γιγνώσκοι δύο καὶ τοία μηδὲ περιττὸν μηδὲ ἄρτιον, ἀγνοοῦ δὲ τὸ παράπαν ἀριθμόν, οὐκ ἄν ποτε διδόναι λόγον ἔχοι περὶ ὧν αἰσθήσεις καὶ μνήμας μόνον εἴη κεντημένον· τὴν δὲ ἄλλην ἀρετὴν, ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην, οὐδὲν ἀποκωλύει· στερούμενος δὲ ἀληθοῦς λόγον σοφός οὐκ ἄν ποτε γένοιτο 15 γὰρ post σχεδὸν supra vs. add. A²

μόνον εἰη κεκτημένος· στερούμενος δὲ ἀληθοῦς λόγου σιφὸς οὐκ ἄν ποτε γένοιτο. οὐ μὴν οὐδὲ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν λεγόμενα, ἢ νῦν διήλθομεν, οὐδέποτε τούτων οὐδὲν μένει, πάντα δὲ ἀπολεῖται τὸ παράπαν, ὅταν 5 ἀριθμητικῆς τις ἀμελῇ. δόξειε δ' ἄν ἵσως τισὶ βραχέως ἀριθμοῦ δεῖσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, ὡς εἰς τὰς τέχνας ἀποβλέψασι· καίτοι μέγα μὲν καὶ τοῦτο. εἰ δέ τις ἰδοι τὸ θεῖον τῆς γενέσεως καὶ τὸ θυητόν, ἐνῷ καὶ τὸ θεοσεβὲς γνωρισθήσεται καὶ ὁ ἀριθμὸς ὅντως, οὐκ 10 ἄν ἔτι πᾶς μάντις γνοίη σύμπαντα ἀριθμόν, ὅσης ἡμῖν δυνάμεως αἴτιος ἄν εἴη συγγενόμενος, ἐπεὶ καὶ μουσικὴν πᾶσαν δι' ἀριθμοῦ μετὰ κινήσεώς τε καὶ φθόγγων δῆλον ὅτι δεῖ. καὶ τὸ μέγιστον, ἀγαθὸν ὡς πάντων αἴτιον· ὅτι δὲ κακῶν οὐδενός ἔστι, τοῦτο γνωστέον. σχε- 15 δὸν δὲ ἀλόγιστος, ἄτακτος, ἀσχήμων τε καὶ ἀρρυθμος ἀνάρμοστός τε σφόδρα καὶ πάνθ' ὅσα κακοῦ κεκοινώνηκέ τινος, ὅστις λέλειπται παντὸς ἀριθμοῦ. ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς φησιν· ἔστιν ἔχον μηδεὶς ἡμᾶς ποτε πειθέτω τῆς εὐσεβείας εἶναι τῷ θυητῷ γένει. ἐκ γὰρ τούτου φύεσθαι καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς τῷ μαθόντι κατὰ τρόπον.

2 Epin. p. 977 D καὶ ὁ νῦν (λόγος) ὁρθῶς ὁρθήσεται, ὅτι καὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν λεγόμενα, ἢ νῦν δὴ διήλθομεν ἐώντες εἶναι πᾶσας τὰς τέχνας, οὐδὲ τούτων ἐν οὐδὲν μένει (μενεῖ Stephanus), πάντα δὲ ἀπολεῖται τὸ παράπαν, ὅταν ἀριθμητικὴν τις ἀνέλῃ. δόξειε δ' ἄν ἴκανῶς τισὶ βραχέων ἐν εναὶ ἀριθμοῦ δεῖσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, εἰς τὰς τέχνας ἀποβλέψασι· καίτοι κτλ. 9 ὁ non exstat ap. Pl. 11 ἐπεὶ καὶ τὰ κατὰ μουσικὴν πᾶσαν διαριθμουμένων κινήσεώς τε κτλ. Pl. 13 δεῖ *εἶναι* ej. Bullialdus ἀγαθῶν Pl. 14 δὲ κακῶν οὐδενός, εὐ τοῦτο γνωστέον, δὲ καὶ τάχα γένοιτ' ἄν, ἀλλ' ἡ σχεδὸν ἀλόγιστος τε καὶ ἄτακτος κτλ. Pl. 16 σφόδρα] φορά Pl. ὅπόσα Pl. κεκοινώνικε Α 17 ὅστις λέλειπται] ἐπιλέλειπται Pl. Epin. p. 989 B μεῖζον μὲν γὰρ ἀρετῆς μηδεὶς ἡμᾶς ποτε πειθη τῆς εὐσεβείας εἶναι τῷ θυητῷ γένει 19 cf. Epin. p. 989 D

ἔπειτα παραδείκνυσι θεοσέβειαν ὅτῳ τρόπῳ τις μαθήσεται. λέγει δὲ δεῖν μαθεῖν πρῶτον ἀστρονομίαν. εἰ γὰρ τὸ καταφεύδεσθαι καὶ ἀνθρώπων δεινόν, πολὺ δεινότερον θεῶν· καταφεύδοιτο δ' ἂν ὁ ψευδεῖς ἔχων δόξας περὶ θεῶν· ψευδεῖς δ' ἂν δόξας ἔχοι περὶ θεῶν ὁ μηδὲ 5 τὴν τῶν αἰσθητῶν θεῶν φύσιν ἐπεικεμμένος, τουτέστιν ἀστρονομίαν. ἀγνοεῖσθαι δέ φησι τοῖς πολλοῖς, ὅτι σοφώτατον ἀνάγκη τὸν ἀληθῶς ἀστρονόμον εἶναι, μὴ τὸν καθ' Ἡσίοδον ἀστρονομοῦντα, οἷον δυσμάς τε καὶ ἀνατολὰς ἐπεικεμμένον, ἀλλὰ τὰς περιόδους τῶν ἐπτά, ὁ 10 μὴ ὁρατίως ποτὲ πᾶσα φύσις ἵκανὴ γένοιτο θεωρῆσαι. τὸν δ' ἐπὶ ταῦτα παρασκευάζοντα φύσεις οἵας δυνατὸν πολλὰς προδιδάσκειν χρεία ἔστιν ἐθίζοντα παῖδα ὄντα καὶ νεανίσκον διὰ μαθημάτων· ὃν τὸ μέγιστον εἶναι

1 Epin. p. 989 E — θεοσέβειας φτινι τρόπῳ τις τινα μαθήσεται 7 Epin. p. 990 A ἀγνοεῖτε ὅτι σοφώτατον ἀνάγκη τὸν ἀληθῶς ἀστρονόμον εἶναι, μὴ τὸν καθ' Ἡσίοδον ἀστρονομοῦντα καὶ πάντας τοὺς τοιούτους, οἷον δυσμάς τε καὶ ἀνατολὰς ἐπεικεμμένον, ἀλλὰ τὸν τῶν ὄκτὼ περιόδων τὰς ἐπτὰ περιόδους, διεξιούσης τὸν αὐτὸν κύκλον ἑνάστης, οὕτως ὡς οὐκ ἂν ὁρατίως ποτὲ πᾶσα φύσις ἵκανὴ γένοιτο θεωρῆσαι. 12 Epin. p. 990 C ἐπὶ δὲ ταῦτα παρασκευάζοντας φύσεις, δι' ἄς (οἵας et δι' οἵας alii) δυνατὸν εἶναι χρεων πολλὰ προδιδάσκοντα καὶ ἐθίζοντα δεῖ διαπονήσασθαι παῖδα ὄντα καὶ νεανίσκον. διὸ μαθημάτων δέοντας ἂν εἴη· τὸ δὲ μέγιστον τε καὶ πρῶτον ἀριθμῶν αὐτῶν, ἀλλ' οὐ σώματα ἔχόντων, ἀλλὰ ὅλης τῆς τοῦ περιπτοῦ τε καὶ ἀρτίου γενέσεώς τε καὶ δυνάμεως, ὅσην παρέχεται πρὸς τὴν τῶν ὄντων φύσιν. ταῦτα δὲ μαθόντα τούτοις ἐφεξῆς ἔστιν δὲ καλοῦσι μὲν σφόδρα γελοῖον ὄνομα γεωμετρίαν, τῶν οὐκ ὄντων δὲ ὁμοίων ἀλλήλοις φύσει ἀριθμῶν ὁμοίωσις πρὸς τὴν τῶν ἐπιπέδων μοῖραν γεγονούσα ἔστι διαφανῆς· δὲ δὴ θαῦμα οὐκ ἀνθρώπινον ἀλλὰ γεγονὸς θείον φανερὸν ἂν γίγνοιτο τῷ δυναμένῳ ξυννοεῖν. μετὰ δὲ τούτην τοὺς τρεῖς (τρίς Bekker) ηὔξημένους καὶ τῇ στερεῆ φύσει ὁμοίους, τοὺς δὲ ἀνομοίους αὖ γεγονότας ἐτέρα τέχνη ὁμοίᾳ ταντῇ, ἦν δὴ γεωμετρίαν (στερεομετρίαν cod. Ζ) ἐκαλεσαν οἱ προστυχεῖς αὐτῇ γεγονότες· δὲ δὲ θείον τ' ἔστι καὶ θαυμαστὸν —

ἀριθμῶν ἐπιστήμονα αὐτῶν, ἀλλ' οὐ σώματα ἔχόντων, καὶ αὐτῆς τῆς τοῦ περιπτοῦ τε καὶ ἀρτίου γενέσεως τε καὶ δυνάμεως, ὅσον παρέχεται πρὸς τὴν τῶν ὄντων φύσιν. τούτοις δὲ ἐφεξῆς μαθήματα μὲν καλοῦσι, φησί, 5 σφόδρα γελοῖον ὄνομα γεωμετρίαν· ἔστι δὲ τῶν οὐκ ὄντων δμοίων ἀλλήλοις φύσει ἀριθμῶν δμοίωσις πρὸς τὴν τῶν ἐπιπέδων μοῖραν. λέγει δέ τινα καὶ ἑτέραν ἐμπειρίαν καὶ τέχνην, ἥν δὴ στερεομετρίαν καλεῖ, εἴ τις, φησί, τοὺς τρεῖς ἀριθμοὺς ἐξ ᾧ τὰ ἐπίπεδα εἶναι αὐξη- 10 θέντας δμοίους καὶ ἀνομοίους ὄντας, ὡς προεῖπον, στε- φεὰ ποιεῖ σώματα· τοῦτο δὲ θεῖόν τε καὶ θαυμαστόν ἔστι.

καὶ ἐν Πολιτείᾳ δὲ περὶ συμφωνίας τῆς κατὰ μου-
σικὴν φησι· καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν περὶ πόλεων
συμφωνιῶν ἔστιν ἡ σοφία, ἥς ὁ μὲν κατὰ λόγον ξῶν
15 μέτοχος, ὁ δὲ ἀπολειπόμενος οἰκοφθόρος καὶ περὶ πόλιν
οὐδαμῇ σωτήριος, ἅτε τὰ μέγιστα ἀμαθαίνων.

καὶ ἐν τῷ τρίτῳ δὲ τῆς Πολιτείας, διδάσκων ὅτι
μόνος μουσικὸς ὁ φιλόσοφος, φησίν· ἀρ' οὖν πρὸς θεῶν
οὔτως οὐδὲ μουσικὸς πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτὸι οὔτε
20 οὓς φαμεν ἡμεῖς παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν

12 Leg. III p. 689 D ἀλλ' ἡ καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν
ξυμφωνιῶν μεγίστη δικαιότατ' ἀν λέγοιτο σοφία, ἥς ὁ μὲν κατὰ
λόγον ξῶν μέτοχος, ὁ δὲ ἀπολειπόμενος οἰκοφθόρος καὶ περὶ
πόλιν οὐδαμῇ σωτῆρ ἀλλὰ πᾶν τούναντίν ἀμαθαίνων εἰς ταῦτα
ἐκάστοτε φανεῖται   18 Civ. III p. 402 B ἀρ' οὖν, ὃ λέγω,
πρὸς θεῶν, οὔτως οὐδὲ μουσικὸς πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτὸι
οὔτε οὓς φαμεν ἡμὲν παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἀν
τὰ τῆς σωφροσύνης εἰδῆ καὶ ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ
μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά καὶ τὰ τούτων αὐτὸν
τία πανταχοῦ περιφερόμενα γνωρίζωμεν (cf. p. 12, 1) καὶ
ἐνόντα ἐν οἷς ἔνεστιν αἰσθανώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐ-
τῶν καὶ μήτε ἐν σμικροῖς μήτε ἐν μεγάλοις ἀτιμάζωμεν, ἀλλὰ
τῆς αὐτῆς οἰώμεθα τέχνης εἶναι καὶ μελέτης;   ἀρ corr. ex
ἀρ A

ἄν ἄπαντα τὰ τῆς σωφροσύνης εἶδη καὶ ἀνδρείας καὶ μεγαλειότητος καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ τούτων ὑπεναυτία πανταχῇ περιφερόμενα χωρίζωμεν καὶ ἐνόντα ἐν οἷς ἔστιν αἰσθανώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐτῶν καὶ μήτε ἐν μικροῖς μήτε 5 ἐν μεγάλοις ἀτιμάξωμεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰώμεθα τέχνης εἶναι καὶ μελέτης; διὰ γὰρ τούτων καὶ τῶν πρὸ αὐτῶν τί τε ὄφελος ἐκ μουσικῆς δηλοῖ, καὶ ὅτι μόνος ὄντως μουσικὸς ὁ φιλόσοφος, ἅμουσος δὲ ὁ κακὸς. τῇ μὲν γὰρ εὐηθείᾳ ὄντως, ἥτις ἔστιν ἀρετὴ τὸ εὖ τὰ ἥθη κατε- 10 σκευασμένα ἔχειν, ἔπεισθαι φησιν εὐλογίαν, τουτέστι τὸ εὖ λόγῳ χρῆσθαι, τῇ δὲ εὐλογίᾳ τὴν εὐσχημοσύνην καὶ εὐρυθμίαν καὶ εὐαρμοστίαν· εὐσχημοσύνην γὰρ περὶ μέλος, εὐάρμοστίαν δὲ περὶ ἀρμονίαν, εὐρυθμίαν δὲ περὶ ὁνθμούν· τῇ δὲ κακοηθείᾳ, τουτέστι τῷ κακῷ ἥθει, 15 φησὶν ἔπεισθαι κακολογίαν, τουτέστι κακοῦ λόγου χρῆσιν, τῇ δὲ κακολογίᾳ ἀσχημοσύνην καὶ ἀρρυθμίαν καὶ ἀναρμοστίαν περὶ πάντα τὰ γενέμενα καὶ μιμούμενα· ὥστε μόνος ἄν εἴη μουσικὸς ὁ κυρίως εὐήθης, ὅστις εἴη ἄν ὁ φιλόσοφος. δηλοῖ δὲ καὶ τὰ εἰρημένα. ἐπεὶ γὰρ ἡ 20 μουσικὴ τὸ εὔρυθμον καὶ εὐάρμοστον καὶ εὐσχημονέμποιεῖ τῇ ψυχῇ ἐκ νέου εἰσδυομένη διὰ τὸ τῇ ὀφελείᾳ μεμιγμένην ἔχειν ἀβλαβῆ ἥδονήν, ἀδύνατόν φησι τέλεον μουσικὸν γενέσθαι μὴ εἰδότα τὸ ἐν παντὶ εὐσχημον καὶ τὰ τῆς εὐσχημοσύνης καὶ ἐλευθεριότητος καὶ σωφροσύ- 25

1 ἀν supra vs. A 5 αὐτῶν infra vs. A 9 cf. Civ. p. 400D—401A 12 εὖ λόγῳ] εὐλόγως A 13 ad εὐρυθμίαν in mg. A adnotatum erat τὸ βιβλίον ἔχει ἐρυθμίαν, quae verba deleta sunt 17 ἀρυθμίαν A 20 τὰ εἰρημένα: p. 10, 18 sqq. an scr. τὰ προειρημένα?

νης εἰδη μὴ γνωρίζοντα, τουτέστι τὰς ἰδέας. ἀμέλει ἐπιφέρει· ἐν παντὶ περιφερόμενα — τουτέστι τὰ εἰδη — καὶ μὴ ἀτιμάξων αὐτὰ μήτ' ἐν σμικροῖς μήτ' ἐν μεγάλοις. ἡ δὲ τῶν ἰδεῶν γνῶσις περὶ τὸν φιλόσοφον· οὐδὲ γὰρ 5 εἰδείη τις ἂν τὸ κόσμιον καὶ σῶφρον καὶ εὖσχημον αὐτὸς ὃν ἀσχῆμαν καὶ ἀκόλαστος· τὸ δ' ἐν βίῳ εὖσχημον καὶ εὔρουθμον καὶ εὐάρμοστον εἰκόνες τῆς ὄντως εὖσχημοσύνης καὶ εὐαρμοστίας καὶ εὔρουθμίας, τουτέστι τῶν νοητῶν καὶ ἰδεῶν εἰκόνες τὰ αἰσθητά.

10   καὶ οἱ Πυθαγορικοὶ δέ, οἵς πολλαχῇ ἔπεται Πλάτων, τὴν μουσικὴν φασιν ἐναντίων συναρμογὴν καὶ τῶν πολλῶν ἔνωσιν καὶ τῶν δίχα φρονούντων συμφρόνησιν· οὐ γὰρ ὁνθμῶν μόνον καὶ μέλους συντακτικήν, ἀλλ' ἀπλῶς παντὸς συστήματος· τέλος γὰρ αὗτῆς τὸ ἐνοῦν 15 τε καὶ συναρμόζειν. καὶ γὰρ ὁ θεὸς συναρμοστὴς τῶν διαφωνούντων, καὶ τοῦτο μέγιστον ἔογον θεοῦ κατὰ μουσικὴν τε καὶ κατὰ ἴατρικὴν τὰ ἔχθρα φίλα ποιεῖν. ἐν μουσικῇ, φασίν, ἡ διμόνοια τῶν πραγμάτων, ἔτι καὶ ἀριστονορατία τοῦ παντός· καὶ γὰρ αὕτη ἐν κόσμῳ μὲν 20 ἀρμονία, ἐν πόλει δ' εὐνομία, ἐν οἴκοις δὲ σωφροσύνη γίνεσθαι πέφυκε· συστατικὴ γάρ ἔστι καὶ ἐνωτικὴ τῶν πολλῶν· ἡ δὲ ἐνέργεια καὶ ἡ χρῆσις, φησί, τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἐπὶ τεσσάρων γίνεται τῶν ἀνθρωπίνων, ψυχῆς, σώματος, οἴκου, πόλεως· προσδεῖται γὰρ ταῦτα 25 τὰ τέσσαρα συναρμογῆς καὶ συντάξεως.

ἐν δὲ τῇ Πολιτείᾳ Πλάτων ὑπὲρ τῶν μαθημάτων

2 cf. p. 11, 3 sqq. (Civ. p. 402 A C)   10 cf. Boeckh
Philolaos Lehren p. 61   12 δικοφρονούντων Ast ad Nicom.
p. 299   18 <καὶ> ἐν μουσικῇ?   20 cf. p. 47, 2 sq.

γ^ρ ἐνωτική
21 εὐνοητική (οη ex corr. ut vid.) A   22 φασί?

καὶ τάδε ἔφη· ἀγαθὸς δὲ ἀνὴρ ὅστις διασώζει τὴν ὁρθὴν δόξαν τῶν ἐκ παιδείας αὐτῷ ἐγγενομένων ἐν τε λύπαις καὶ ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις καὶ φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλει. ὃ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, θέλω ἀπεικάσαι. οἱ νῦν βαφεῖς, ἐπειδὴν βουληθῶσι βάψαι ἔρια ὥστ' εἶναι⁵ ἀλουρογά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἐπειτα προκατασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη παρασκευῆ θεραπεύσαντες, ὅπως δέξηται ὁ τι μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτως βάπτουσι· καὶ ὃ μὲν ἀν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῆ, δοκοῦ τι βαφὲν καὶ ἡ πλύσις οὕτ'¹⁰ ἀνευρυμάτων μετὰ δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἀν δὲ μή, οἰσθαί οἴα δὴ γίγνεται, ἐάν τέ τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ ἐάν τε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπεύσας. οἶδα, ἔφη, ὅτι ἕκπλυτα καὶ γελοῖα. τοιούτον (τοιούτο codd. duio) τοίνυν, ἦν δὲ ἔγω, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἔξειγομεθα τὸν στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν (ἐν add. codd. Stobaei) μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ. μηδὲν οὖσι ἄλλο μηχανάσθαι, ἡ ὅπως ἡμῖν ὅ τι κάλλιστα τὸν νόμον πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφήν, ἵνα δευτοποίος αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τροφὴν ἐπιτηδείαν ἐσχημέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἕκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ δύμματα ταῦτα, δεινὰ δῆτα ἔκπλυξειν, ἡ τε ἡδονή, παντὸς χαλεστραίον δεινοτέρα οὖσι· τοῦτο δρᾶν καὶ κονίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου δύμματος

1 Civ. p. 429 C (cf. etiam antecedentia) διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτὴν σωτηρίαν τὸ ἐν τε λύπαις δῆτα διασώζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἡδοναῖς καὶ ἐν (ἐν om. codices complures Platonis et Stobaei Flor. XXXXIII 97) ἐπιθυμίαις καὶ ἐν (ἐν om. Stob. ed. Trincav.) φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. ὃ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰ βούλει. ἀλλὰ βούλομαι. οὐκοῦν οἰσθα, ἦν δὲ ἔγω, ὅτι οἱ βαφεῖς, ἐπειδὴν βουληθῶσι βάψαι ἔρια ὥστ' εἶναι ἀλουρογά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἐπειτα προπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη παρασκευῆ θεραπεύσαντες, ὅπως δέξεται (δέξηται Stobaei codex A et complures Platonis) ὁ τι μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτω δὴ βάπτουσι· καὶ ὃ μὲν ἀν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῆ, δευτοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὕτ'¹⁰ ἀνευρυμάτων μετὰ δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἀν δὲ μή, οἰσθαί οἴα δὴ γίγνεται, ἐάν τέ τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ ἐάν τε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπεύσας. οἶδα, ἔφη, ὅτι ἕκπλυτα καὶ γελοῖα. τοιούτον (τοιούτο codd. duio) τοίνυν, ἦν δὲ ἔγω, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ἡμᾶς, ὅτε ἔξειγομεθα τὸν στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν (ἐν add. codd. Stobaei) μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ. μηδὲν οὖσι ἄλλο μηχανάσθαι, ἡ ὅπως ἡμῖν ὅ τι κάλλιστα τὸν νόμον πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφήν, ἵνα δευτοποίος αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων, διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τροφὴν ἐπιτηδείαν ἐσχημέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἕκπλύναι τὴν βαφὴν τὰ δύμματα ταῦτα, δεινὰ δῆτα ἔκπλυξειν, ἡ τε ἡδονή, παντὸς χαλεστραίον δεινοτέρα οὖσι· τοῦτο δρᾶν καὶ κονίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου δύμματος

ἡ φίσις, καὶ οὕτε ἄνευ δύμμάτων οὕτε μετὰ δύμμάτων δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἀλλὰ δ' ἀν μή, οἴσθα οἶτα δὴ γίνεται, ἀλλὰ μὴ προθεραπεύσας βάπτη, ἐκπλυτα καὶ ἔξιτηλα καὶ οὐ δευτοποιά. τοιοῦτο δὲ κατὰ 5 δύναμιν ἐργάζεσθαι ἡγεῖσθαι χρὴ καὶ ἡμᾶς· παιδεύομεν γὰρ τοὺς παιδας ἐν μουσικῇ τε καὶ γυμναστικῇ καὶ γράμμασι καὶ γεωμετρίᾳ καὶ ἐν ἀριθμητικῇ, οὐδὲν ἄλλο μηχανώμενοι, ἢ ὅπως ἡμεῖς προεκκαθάραντες καὶ προθεραπεύσαντες ὥσπερ τισὶ στυπτικοῖς τοῖς μαθήμασι 10 τούτοις, τοὶς περὶ ἀπάσης ἀρετῆς ἢν ἀν ἐκμανθάνωσιν ὕστερον λόγους ἐνδείξοιντο ὥσπερ βαφήν, ἵνα δευτοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίνοιτο, διὰ τὸ τὴν φύσιν καὶ τροφὴν ἐπιτηδείαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ ἐκπλύνῃ αὐτῶν τὴν βαφὴν τὰ δύμματα ταῦτα, δεινὰ ὅντα ἐκκλύξειν, 15 ἢ τε ἡδονή, παντὸς στρεβλοῦ δεινοτέρα οὖσα καὶ κοινωνίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου δύμματος.

καὶ γὰρ αὗτὴ τὴν φιλοσοφίαν μύησιν φαίη τις ἀν ἀληθοῦς τελετῆς καὶ τῶν ὅντων ὡς ἀληθῶς μυστηρίων 20 παράδοσιν. μυήσεως δὲ μέρη πέντε. τὸ μὲν προηγούμενον καθαρός· οὕτε γὰρ ἄπασι τοῖς βουλομένοις μετουσίᾳ μυστηρίων ἐστίν, ἀλλ' εἰσὶν οὓς αὐτῶν εἰργεῖσθαι προαγορεύεται, οἷον τοὺς χεῖρας μὴ καθαρὰς καὶ φωνὴν ἀξύνετον ἔχοντας, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς μὴ εἰργομένους ἀνάγκη καθαροῦ τινος πρότερον τυχεῖν. μετὰ δὲ τὴν κάθαρσιν δευτέρα ἐστὶν ἡ τῆς τελετῆς παράδοσις.

9 στυπτικοῖς: *u* in ras. trium aut quattuor litterarum A

12 γένοιτο A 18 cf. Plat. Phaed. p. 69 D 20 ἄ A in
marginē 23 cf. Bernhardy Grundriss der griech. Litt. I p.
22. Schoemann opusc. II p. 351 26 β̄ mg. A

τρίτη δὲ <ἢ> ἐπονομαζομένη ἐποπτείᾳ· τετάρτη δέ, ὅδὴ καὶ τέλος τῆς ἐποπτείας, ἀνάδεσις καὶ στεμμάτων ἐπίθεσις, ὡστε καὶ ἑτέροις, ἃς τις παρέλαβε τελετάς, παραδοῦναι δύνασθαι, δαδουχίας τυχόντα ἢ ιεροφαντίας ἢ τινος ἄλλης ιερωσύνης· πέμπτη δὲ ἡ ἔξ αὐτῶν περι- 5 γενομένη κατὰ τὸ θεοφιλές καὶ θεοῖς συνδίαιτον εὑδαιμονία. κατὰ ταῦτα δὴ καὶ ἡ τῶν Πλατωνικῶν λόγων παράδοσις τὸ μὲν πρῶτον ἔχει καθαρούν τινα, οἶον τὴν ἐν τοῖς προσήκουσι μαθήμασιν ἐκ παίδων συγγυμνασίαν. ὁ μὲν γὰρ Ἐμπεδοκλῆς κρονάων ἀπὸ πέντε ἀνιμῶντά φησιν ἀτει- 10 ρέι χαλκῷ δεῖν ἀπορρύπτεσθαι· ὁ δὲ Πλάτων ἀπὸ πέντε μαθημάτων δεῖν φησι ποιεῖσθαι τὴν κάθαρσιν· ταῦτα δ' ἔστιν ἀριθμητική, γεωμετρία, στερεομετρία, μουσική, ἀστρονομία. τῇ δὲ τελετῇ ἔοικεν ἡ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν θεωρημάτων παράδοσις, τῶν τε λογικῶν καὶ πολιτικῶν 15 καὶ φυσικῶν. ἐποπτείαν δὲ ὀνομάζει τὴν περὶ τὰ νοητὰ καὶ τὰ ὄντως ὄντα καὶ τὰ τῶν ἰδεῶν πραγματείαν. ἀνάδεσιν δὲ καὶ κατάστεψιν ἥγητέον τὸ ἔξ ὕν αὐτός τις κατέμαθεν οἶόν τε γενέσθαι καὶ ἑτέρους εἰς τὴν αὐτὴν θεωρίαν καταστῆσαι. πέμπτον δ' ἀν εἴη 20 καὶ τελεώτατον ἡ ἐκ τούτων περιγενομένη εὑδαιμονία

1 $\bar{\gamma}$ et $\bar{\delta}$ mg. A   ἢ add. Lobeck Aglaoph. p. 39
 5 πεμπτη δὲ ἥ] ἥ δὲ $\bar{\epsilon}'$ A   6 εὑδαιμονίαν A, em. Bullialdus
 7 ταῦτα A [Πλατωνικῶν] πολιτικῶν A   8 $\bar{\alpha}$ mg. A   9 τὴν—
 συγγυμνασίαν] ἥ — συγγυμνασία A   10 Ἐμπεδοκλῆς: vs. 422
 Karsten, 442 Stein, 452 Mullach. cf. Aristot. Poet. p. 1457 b
 ἀνιμῶντα: $\alpha\nu$ et ω ex corr. ι in ras. A ἀτειρέι corr. ex ἀκηρέι,
 inter ρέι et ι una lit. er. A   11 χαλκῷ δεῖν ἀπορρύπτεσθαι:
 οὐδ δεῖν et pr. ϱ in ras. A   13 στερεομετρία: o corr. ex $\tilde{\omega}$ A
 $\bar{\beta}$ mg. A   16 cf. Phaedrus p. 250 C $\bar{\gamma}$ mg. A   17 τὰ
 τῶν Hultsch] τὴν τῶν A   18 $\bar{\delta}$ mg. A   20 $\bar{\epsilon}$
 mg. A

καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Πλάτωνα δόμοιώσις θεῶ κατὰ τὸ δυνατόν.

πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἔχοι τις ἂν λέγειν παραδεικνὺς τὸ τῶν μαθημάτων χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον.
 5 τοῦ δὲ μὴ δοκεῖν ἀπειροκάλως διατρίβειν <ἐν> τῷ τῶν μαθημάτων ἐπαίνῳ τρεπτέον ἥδη πρὸς τὴν παράδοσιν τῶν ἀναγκαίων κατὰ τὰ μαθήματα θεωρημάτων, οὐχ ὅσα δύναιτο ἂν τὸν ἐντυγχάνοντα ἥ ἀριθμητικὸν τελέως ἥ γεωμετρην ἥ μουσικὸν ἥ ἀστρονόμον ἀποφῆναι· οὐδὲ
 10 γάρ ἔστι τοῦτο προηγούμενον ἥ προκείμενον ἀπασι τοῖς Πλάτωνι ἐντυγχάνοντι· μόνα δὲ ταῦτα παραδώσομεν, ὅσα ἔξαρκεῖ πρὸς τὸ δυνηθῆναι συνεῖναι τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀξιοῦ εἰς ἔσχατον γῆρας ἀφικέσθαι διαγράμματα γράφοντα καὶ μελῳδίαν,
 15 ἄλλὰ παιδικὰ οἰεται ταῦτα τὰ μαθήματα, προπαρασκευαστικὰ καὶ καθαρτικὰ ὅντα ψυχῆς εἰς τὸ ἐπιτήδειον αὐτὴν πρὸς φιλοσοφίαν γενέσθαι. μάλιστα μὲν οὖν χοὴ τὸν μέλλοντα οἶς τε ἡμεῖς παραδώσομεν οἶς τε Πλάτων συνέγραψεν ἐντεύξεσθαι διὰ γοῦν τῆς πρώτης
 20 γραμμικῆς στοιχειώσεως κεχωρηκέναι· δῆλον γὰρ ἂν ξυνέποιτο οἶς παραδώσομεν. ἔσται δ' ὅμως τοιαῦτα καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, ὡς καὶ τῷ παντάπασιν ἀμυνήτῳ τῶν μαθημάτων γνώριμα γενέσθαι.

πρῶτον δὲ μνημονεύσομεν τῶν ἀριθμητικῶν θεωρημάτων, οἶς συνέζευκται καὶ τὰ τῆς ἐν ἀριθμοῖς μουσικῆς· τῆς μὲν γὰρ ἐν ὁργάνοις οὐ παντάπασι προσδεόμεθα, καθα καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ἀφηγεῖται λέγων ὡς οὐ χοὴ ὕσπερ

1 Theaet. p. 176 B   3 ἀν λέγειν apogr.] ἀναλέγειν A
 24 inscr. περὶ ἀριθμητικῆς A, β in mg.   27 Civ. VII p. 531 A, cf. p. 6, 5 sqq.

ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευομένους πράγματα παρέχειν ταῖς χορδαῖς· ὁρεγόμεθα δὲ τὴν ἐν κόσμῳ ἀρμονίαν καὶ τὴν ἐν τούτῳ μουσικὴν κατανοῆσαι· ταύτην δὲ οὐχ οἶόν τε κατιδεῖν μὴ τῆς ἐν ἀριθμοῖς πρότερον θεωρητικὸν γενομένους. διὸ καὶ πέμπτην ὁ Πλάτων φησὶν 5 εἶναι τὴν μουσικήν, τὴν ἐν κόσμῳ λέγων, ἵτις ἐστὶν ἐν τῇ κινήσει καὶ τάξει καὶ συμφωνίᾳ τῶν ἐν αὐτῷ κινουμένων ἀστρῶν. ἡμῖν δ' ἀναγκαῖον δευτέραν αὐτὴν τάττειν μετὰ ἀριθμητικὴν καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Πλάτωνα, ἐπειδὴ οὐδὲ ἡ ἐν κόσμῳ μουσικὴ ληπτὴ ἄνευ τῆς ἔξαριθ- 10 μουμένης καὶ νοούμενης μουσικῆς. ὅστε εἰ μὲν συνέξενται τῇ περὶ ψιλοὺς ἀριθμοὺς θεωρίας ἡ ἐν ἀριθμοῖς μουσική, δευτέρα ἀν ταχθείη πρὸς τὴν τῆς ἡμετέρας θεωρίας εύμαρειαν. πρὸς δὲ τὴν φυσικὴν τάξιν πρώτη μὲν ἀν εἴη ἡ περὶ ἀριθμοὺς θεωρία, καλούμενη ἀριθ- 15 μητική· δευτέρα δὲ ἡ περὶ τὰ ἐπίπεδα, καλούμενη γεωμετρία· τρίτη δὲ ἡ περὶ τὰ στερεά, ἵτις ἐστὶ στερεομετρία· τετάρτη <δὲ> ἡ περὶ τὰ κινούμενα στερεά, ἵτις ἐστὶν ἀστρονομία. ἡ δὲ τῆς τῶν κινήσεων καὶ διαστημάτων ποιὰ σχέσις ἐστὶ μουσική, ἵτις οὐχ οἷα τέ ἐστι 20 ληφθῆναι μὴ πρότερον ἡμῶν αὐτὴν ἐν ἀριθμοῖς κατανοησάντων· διὸ πρὸς τὴν ἡμετέραν θεωρίαν μετ' ἀριθμητικὴν τετάχθω ἡ ἐν ἀριθμοῖς μουσική, ὡς δὲ πρὸς τὴν φύσιν πέμπτη <ἡ> τῆς τοῦ κόσμου ἀρμονίας θεωρητικὴ μουσική. κατὰ δὴ τοὺς Πυθαγορικὸν πρεσβευτέα 25

4 τῆς corr. ex τοῖς A   5 Πλάτων: cf. Civ. p. 530 D

6 τὴν ἐν κόσμῳ λέγων] τῶν ἐν κόσμῳ λόγων A, cf. vs. 2 et 10

7 αὐτῷ Bull.] αὐτῇ A   10 scrib. vid. ἄνευ τῆς ἐν ἀριθμοῖς (vel ἔξ ἀριθμῶν) κατανοούμενης, cf. vs. 21   18 δὲ add. Bull.   19 ser. vid. πέμπτη δὲ ἡ τῆς τῶν κιν. καὶ διαστ. πρὸς ἄλληλα σχέσεως θεωρητικὴ μουσικὴ   21 αὐτὴν] τὴν?

25 μέχρι τούτου mg. A   πρεσβευτὰς A

τὰ τῶν ἀριθμῶν ὡς ἀρχὴ καὶ πηγὴ καὶ φύξα τῶν πάντων.

ἀριθμός ἐστι σύστημα μονάδων, ἢ προποδισμὸς πλήθους ἀπὸ μονάδος ἀρχόμενος καὶ ἀναποδισμὸς εἰς μονάδα καταλήγων. μονὰς δέ ἐστι περαιώνοντα ποσότης [ἀρχὴ καὶ στοιχεῖον τῶν ἀριθμῶν], ἥτις μειουμένου τοῦ πλήθους κατὰ τὴν ὑφαίρεσιν τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ στερηθεῖσα μονήν τε καὶ στάσιν λαμβάνει. οὐ γὰρ οἶν τε περαιτέρῳ γενέσθαι τὴν τομήν· καὶ γὰρ ἐὰν εἰς μόρια 10 διαιρῶμεν τὸ ἐν ἐν αἰσθητοῖς, ἔμπαλιν πλῆθος γενήσεται τὸ ἐν καὶ πολλὰ, καὶ καταλήξει εἰς ἐν κατὰ τὴν ὑφαίρεσιν ἐκάστου τῶν μορίων· οὐλὸν ἐκεῖνο πάλιν εἰς μόρια διαιρῶμεν, πλῆθος τε τὰ μόρια γενήσεται καὶ ἡ κατάληξις καθ' ὑφαίρεσιν ἐκάστου τῶν μορίων εἰς ἐν. 15 ὕστε ἀμέριστον καὶ ἀδιαιρετον τὸ ἐν ὡς ἐν. καὶ γὰρ ὁ μὲν ἄλλος ἀριθμὸς διαιρούμενος ἐλαττοῦται καὶ διαιρεῖται εἰς ἐλάττονα αὐτοῦ μόρια, οἷον τὰς εἰς τὰ γ' καὶ γ' ἢ δ' καὶ β' ἢ ε' καὶ α'. τὸ δὲ ἐν ἀν μὲν ἐν αἰσθητοῖς διαιρῆται, ὡς μὲν σῶμα ἐλαττοῦται καὶ διαιρεῖται εἰς ἐλάττονα αὐτοῦ μόρια τῆς τομῆς γινομένης, ὡς δὲ ἀριθμὸς αὔξεται· ἀντὶ γὰρ ἐνὸς γίνεται πολλά. ὕστε καὶ κατὰ τοῦτο ἀμερὲς τὸ ἐν. οὐδὲν γὰρ διαιρούμενον εἰς μείζονα ἑαυτοῦ μόρια διαιρεῖται· τὸ δὲ <ἐν>

3 inscr. περὶ ἐνὸς καὶ μονάδος A, γ̄ in mg. Stob. ecl. I 1, 8 ἐν τῶν Μοδεράτον Πυθαγορείον. ἐστι δ' ἀριθμὸς ὡς τύπῳ εἰπεῖν σύστημα μονάδων, ἢ προποδισμὸς πλήθους ἀπὸ μονάδος ἀρχόμενος καὶ ἀναποδισμὸς εἰς μονάδα καταλήγων, μονάδας δὲ περαιώνοντα ποσότης, ἥτις μειουμένου τοῦ πλήθους κατὰ τὴν ὑφαίρεσιν παντὸς ἀριθμοῦ στερηθεῖσα μονήν τε καὶ στάσιν λαμβάνει. περαιτέρῳ γὰρ ἡ μονὰς τῆς ποσότητος (scr. τῆς μονάδος ἡ ποσότης) οὐκ ἴσχύει ἀναποδίζειν. cf. schol. Dion. Thr. p. 820, 14 9 περαιτέρῳ: α corr. ex ε A 14 post ἐκάστου ras. trium fere litt. A 23 εἰς <ἴσα ἑαυτῷ ἢ εἰς> μείζονα ἑαυτοῦ?

διαιρούμενον καὶ εἰς μείζονα τοῦ ὅλου μόρια ως ἐν ἀριθμοῖς διαιρεῖται καὶ <εἰς> ἵσα τῷ ὅλῳ· οἶν τὸ ἐν τὸ ἐν αἰσθητοῖς ἀν εἰς ἔξ διαιρεθῇ, εἰς ἵσα μὲν τῷ ὅλῳ ως ἀριθμὸς διαιρεθήσεται α' α' α' α' α', εἰς μείζονα δὲ τοῦ ὅλου ως ἀριθμὸς εἰς δ' καὶ β'· τὰ γὰρ β' καὶ 5 δ' ως ἀριθμοὶ πλείονα τοῦ ἑνός. ἀδιαιρετος ἄρα ή μονὰς ως ἀριθμός. καλεῖται δὲ μονὰς ἡτοι ἀπὸ τοῦ μένειν ἀτρεπτος καὶ μὴ ἔξιστασθαι τῆς ἑαυτῆς φύσεως· ὁσάκις γὰρ ἀν ἐφ' ἑαυτὴν πολλαπλασιάσωμεν τὴν μονάδα, μένει μονάς· καὶ γὰρ ἄπαξ ἐν ἐν, καὶ μέχρις 10 ἀπείρου ἐὰν πολλαπλασιάσωμεν τὴν μονάδα, μένει μονάς. η ἀπὸ τοῦ διαικερίσθαι καὶ μεμονῶσθαι ἀπὸ τοῦ λοιποῦ πλήθους τῶν ἀριθμῶν καλεῖται μονάς. η δὲ διενήνοχεν ἀριθμὸς καὶ ἀριθμητόν, ταύτη καὶ μονὰς καὶ ἐν. ἀριθμὸς μὲν γάρ ἐστι τὸ ἐν νοητοῖς ποσόν, 15 οἶν αὐτὰ ε' καὶ αὐτὰ ι', οὐ σώματά τινα οὐδὲ αἰσθητά, ἀλλὰ νοητά· ἀριθμητὸν δὲ το ἐν αἰσθητοῖς ποσόν, ως ἕπποι ε', βόες ε', ἄνθρωποι ε'. καὶ μονὰς τοίνυν ἐστὶν η τοῦ ἑνὸς ἰδέα η νοητή, η ἐστιν ἀτομος· ἐν δὲ τὸ ἐν αἰσθητοῖς καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον, οἶν εἰς ἕππος, εἰς 20 ἄνθρωπος. ὥστ' εἴη ἀν ἀρχὴ τῶν μὲν ἀριθμῶν η μονάς, τῶν δὲ ἀριθμητῶν τὸ ἐν· καὶ τὸ ἐν ως ἐν αἰσθητοῖς

7 pergit Stob. I. c. ὥστε μονὰς ἡτοι ἀπὸ τοῦ ἐστάναι καὶ πατὰ ταῦτα ωσαύτως ἀτρεπτος μένειν, η ἀπὸ τοῦ διαικερίσθαι καὶ παντελῶς μεμονῶσθαι τοῦ πλήθους εὐλόγως ἐκλήθη 11 fort. add. ἐφ' ἑαυτὴν 19 η] ὁ A 21 inscr. τίς ἀρχὴ ἀριθμοῦ A, δ in mg. 22 Stob. ecl. I 1, 9 τινὲς τῶν ἀριθμῶν ἀρχὴν ἀπεφήναντο τὴν μονάδα, τῶν δὲ ἀριθμητῶν τὸ ἐν, τοῦτο δὲ σῶμα τεμνόμενον εἰς ἄπειρον· ὥστε τὰ ἀριθμητὰ τῶν ἀριθμῶν ταύτη διαλλάττειν η διαιφέρει τὰ σώματα τῶν ἀσωμάτων. εἰδέναι δὲ καὶ τοῦτο κρονή ὅτι τῶν ἀριθμῶν εἰσηγήσαντο τὰς ἀρχὰς οἱ μὲν νεώτεροι τὴν τε μονάδα καὶ τὴν δυάδα, οἱ δὲ Πυθαγόρειοι πάσας παρὰ τὸ ἔξῆς τὰς τῶν ὅρων ἐκθέσεις,

τέμνεσθαι φασιν εἰς ἅπειρον, οὐχ ὡς ἀριθμὸν οὐδὲ ὡς
 ἀρχὴν ἀριθμοῦ, ἀλλ’ ὡς αἰσθητόν. ὥστε ἡ μὲν μονὰς
 νοητὴ οὖσα ἀδιαιρετος, τὸ δὲ ἐν ὡς αἰσθητὸν εἰς ἅπειρον
 τμητόν. καὶ τὰ ἀριθμητὰ τῶν ἀριθμῶν εἴη ἀν διαφέ-
 5 ροντα τῷ τὰ μὲν σώματα εἶναι, τὰ δὲ ἀσώματα. ἀπλῶς
 δὲ ἀρχὰς ἀριθμῶν οἱ μὲν ὑστερόν φασι τὴν τε μονάδα
 καὶ τὴν δυάδα, οἱ δὲ ἀπὸ Πυθαγόρου πάσας κατὰ τὸ
 ἔξης τὰς τῶν ὅρων ἐκθέσεις, δι’ ᾧ ἀρτιοί τε καὶ περιτ-
 τοὶ νοοῦνται, οἷον τῶν ἐν αἰσθητοῖς τριῶν ἀρχὴν τὴν
 10 τριάδα καὶ τῶν ἐν αἰσθητοῖς τεσσάρων πάντων ἀρχὴν
 τὴν τετράδα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν κατὰ ταύτα.
 οἱ δὲ καὶ αὐτῶν τούτων ἀρχὴν τὴν μονάδα φασὶ καὶ
 τὸ ἐν πάσῃς ἀπηλλαγμένον διαφορᾶς ὡς ἐν ἀριθμοῖς,
 μόνον αὐτὸ ἐν, οὐ τὸ ἐν, τουτέστιν οὐ τόδε τὸ ποιὸν
 καὶ διαφοράν τινα πρὸς ἔτερον ἐν προσειληφόσ, ἀλλ’
 αὐτὸ καθ’ αὐτὸ ἐν. οὗτῳ γὰρ ἀν ἀρχή τε καὶ μέτρον
 εἴη τῶν ὑφ’ ἑαυτὸ ὄντων, καθὸ ἔκαστον τῶν ὄντων ἐν
 λέγεται, μετασχὼν τῆς πρώτης τοῦ ἐνὸς οὐσίας τε καὶ
 ἰδέας. Ἀρχύτας δὲ καὶ Φιλόλαος ἀδιαφόρως τὸ ἐν καὶ
 20 μονάδα καλοῦσι καὶ τὴν μονάδα ἐν. οἱ δὲ πλεῖστοι
 προστιθέασι τῷ μονάδα αὐτὴν τὴν πρώτην μονάδα, ὡς
 οὕσης τινὸς οὐ πρώτης μονάδος, ἢ ἐστι κοινότερον καὶ
 αὐτὴ μονὰς καὶ ἐν — λέγουσι δὴ καὶ τὸ ἐν —, τουτ-
 δι’ ᾧ ἀρτιοί τε καὶ περιττοὶ νοοῦνται. cf. Phot. Bibl. p. 438 b 34.
 Zeller die Philos. d. Gr. I⁴ p. 318. 335, 1. 339, 4   5 ἀπλῶς
 corr. ex ἀπλῶν A   11 ταῦτα A   14 μόνον <οὐ> αὐτὸ ἐν?
 αὐτὸ ἐν corr. in αὐτοὶν A   ποιὸν <ἐν>?   16 καθ'
 αὐτὸ τὸ ἐν Bull.   17 ἑαυτὸ: ὡ corr. ex ᾧ A   19 Ἀρχύτας:
 Mullach fragm. philos. Gr. II p. 117   Φιλόλαος: Boeckh Phi-
 lolaos Lehren p. 147. Mullach II p. 5. cf. Zeller I p. 320, 1
 21 τῷ μονάδα] scrib. vid. aut τῇ μονάδι aut τῷ μονάδα
 <εἶναι>   22 μονάδος] μό A   23 αὐτη A   καὶ τὸ ἐν] οὐ
 τὸ ἐν? cf. vs. 14

έστιν ἡ πρώτη καὶ νοητὴ οὐσία τοῦ ἐνός, ἑκάστου τῶν πραγμάτων παρέχουσα ἔν· μετοχῇ γὰρ αὐτῆς ἑκαστον ἐν καλεῖται. διὸ καὶ τοῦνομα αὐτοῦ οὐδὲν παρεμφαίνει τί ἐν καὶ τίνος γένους, κατὰ πάντων δὲ κατηγορεῖται, [ὦστε καὶ ἡ μονὰς καὶ ἐν ἐστι,] καλὸν τὰ μὲν νοητὰ καὶ παραδείγματα μηδὲν ἀλλήλων διαφέροντα, τὰ δὲ αἰσθητά. ἐνιοι δὲ ἐτέραν διαφορὰν τῆς μονάδος καὶ τοῦ ἐνὶς παρέδοσαν. τὸ μὲν γὰρ ἐν οὕτε κατ' οὐσίαν ἀλλοιοῦται, οὕτε τῇ μονάδι καὶ τοῖς περιττοῖς αἴτιον ἐστι τοῦ μὴ ἀλλοιοῦσθαι κατ' οὐσίαν, οὕτε κατὰ ποιότητα, αὐτὸ 10 γὰρ μονάς ἐστι καὶ οὐχ ὕσπερ αἱ μονάδες πολλαί, οὕτε κατὰ τὸ ποσόν· οὐδὲ γὰρ συντίθεται ὕσπερ αἱ μονάδες ἄλλη μονάδι· ἐν γάρ ἐστι καὶ οὐ πολλά, διὸ καὶ ἐνικῶς καλεῖται ἐν. καὶ γὰρ εἰ παρὰ Πλάτωνι ἐνάδες εἰρηνται ἐν Φιλήβῳ, οὐ παρὰ τὸ ἐν ἐλέχθησαν, ἀλλὰ παρὰ τὴν 15 ἐνάδα, ἥτις ἐστὶ μονὰς μετοχῇ τοῦ ἐνός. κατὰ πάντα δὴ ἀμετάβλητον τὸ ἐν τὸ ὀρισμένον τοῦτο ἐν τῇ μονάδι. ὤστε διαφέροι ἂν τὸ ἐν τῇς μονάδος, ὅτι τὸ μέν ἐστιν ὀρισμένον καὶ πέρας, αἱ δὲ μονάδες ἄπειροι καὶ ἀόριστοι.

τῶν δὲ ἀριθμῶν ποιοῦνται τὴν πρώτην τομὴν εἰς 20 δύο· τοὺς μὲν γὰρ αὐτῶν ἀρτίους, τοὺς δὲ περιττούς φασι. καὶ ἄρτιοι μέν εἰσιν οἱ ἐπιδεχόμενοι τὴν εἰς ἵσα διαιρεσιν, ὡς ἡ δυάς, ἡ τετράς· περισσοὶ δὲ οἱ εἰς ἄνισα διαιρούμενοι, οἷον ὁ ε', ὁ ζ'. πρώτην δὲ τῶν περισσῶν ἐνιοι ἔφασαν τὴν μονάδα. τὰ γὰρ ἄρτιον τῷ περισσῷ 25 ἐναντίον· ἡ δὲ μονὰς ἥτοι περιττόν ἐστιν ἡ ἄρτιον· καὶ

1 ἑκάστῳ? 9 καὶ τοῖς <ἄρτιοις καὶ> περιττοῖς? μὴ
del. Bull. 12 συντίθεται A 14 εἰ corr. ex οἱ A 15 ἐν
Φιλήβῳ: p. 15 A 16 μετοχῇ corr. ex μετοχῇ A 18 τὸ μὲν
<ἐν>? 20 inscr. περὶ ἄρτιον καὶ περιττοῦ A, ἔ in mg.
22 εἰς δύο ἵσα Gelder, sed cf. p. 25, 21 sqq. 70, 16. 19. 71, 3. 72, 20

ἀρτιον μὲν οὐκ ἀν εἶη· οὐ γὰρ ὅπως εἰς ἵσα, ἀλλ' οὐδὲ
ὅλως διαιρεῖται· περιττὴ ἄρα ἡ μονάς. κανὸν ἀρτίῳ δὲ
ἀρτιον προσθῆς, τὸ πᾶν γίνεται ἀρτιον· μονὰς δὲ ἀρτίῳ
προστιθεμένη τὸ πᾶν περιττὸν ποιεῖ· οὐκ ἄρα ἀρτιον
5 ἡ μονὰς ἀλλὰ περιττόν. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ Πυθα-
γορικῷ τὸ ἐν φησιν ἀμφοτέρων μετέχειν τῆς φύσεως·
ἀρτίῳ μὲν γὰρ προστεθὲν περιττὸν ποιεῖ, περιττῷ δὲ
ἀρτιον, ὃ οὐκ ἀν ἥδυνατο, εἰ μὴ ἀμφοῦν τοῦν φυσέοιν
μετεῖχε· διὸ καὶ ἀρτιοπέριττον καλεῖσθαι τὸ ἐν. συμ-
10 φέρεται δὲ τούτοις καὶ Ἀρχύτας. περιττοῦ μὲν οὖν
πρώτη ἰδέα ἔστιν ἡ μονάς, καθάπερ καὶ ἐν κόσμῳ τῷ
ώρισμένῳ καὶ τεταγμένῳ τὸ περιττὸν προσαρμόζουσιν·
ἀρτίον δὲ πρώτη ἰδέα ἡ ἀόριστος δυάς, καθὰ καὶ ἐν
κόσμῳ τῷ ἀορίστῳ καὶ ἀγνώστῳ καὶ ἀτάκτῳ τὸ ἀρτιον
15 προσαρμόττουσι. διὸ καὶ ἀόριστος καλεῖται ἡ δυάς,
ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ὕσπερ ἡ μονάς ὠρισμένη. οἱ δὲ ἔξῆς
ἐπόμενοι τούτοις ὅροι ἀπὸ μονάδος ἐκτιθέμενοι τὰ αὐτὰ
αὔξονται μὲν τῇ ἶσῃ ὑπεροχῇ· μονάδι γὰρ ἐκαστος αὐ-
τῶν τοῦ προτέρου πλεονάζει· αὔξόμενοι δὲ τοὺς λόγους
20 τῆς πρὸς ἀλλήλους σχέσεως αὐτῶν μειοῦσιν. οἷον ἐκτε-
θέντων ἀριθμῶν α' β' γ' δ' ε' σ' ὁ μὲν τῆς δυάδος λόγος
πρὸς τὴν μονάδα ἔστι διπλάσιος, ὃ δὲ τῆς τριάδος πρὸς
τὴν δυάδα ἡμιόλιος, ὃ δὲ τῆς τετράδος πρὸς τὴν τριάδα
ἐπίτριτος, ὃ δὲ τῆς πεντάδος πρὸς τὴν τετράδα ἐπιτέ-
25 ταρτος, ὃ δὲ τῆς ἔξαδος πρὸς τὴν πεντάδα ἐπίπεμπτος.
ἔστι δὲ ἐλάττων λόγος ὁ μὲν ἐπίπεμπτος τοῦ ἐπιτετάρτου,

5 Ἀριστοτέλης: ed. Berol. fr. 194. Rose Arist. pseudopigr. fr. 184. Heitz fragm. Aristot. 115. cf. Zeller I p. 368, 4. II 2² p. 48 πυθαγορικῷ: ω corr. ex ων ut vid. A 8 φυσέοιν mut. in φύσεοιν A 17 τὰ αὐτὰ del. esse ej. Hultsch 18 μονάς γὰρ corr. ex μόνοι A

ὅ δὲ ἐπιτέταρτος τοῦ ἐπιτρίτου, ὁ δὲ ἐπίτριτος <τοῦ> ἡμιολίου, ὁ δὲ ἡμιόλιος τοῦ διπλασίου· καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ ἀριθμῶν ὁ αὐτὸς λόγος. ἐναλλὰξ δ' εἰσὶν ἄλλήλοις οἱ τε ἄρτιοι καὶ οἱ περιττοὶ παρ' ἔνα θεωρούμενοι.

τῶν δὲ ἀριθμῶν οἱ μὲν πρῶτοι καλοῦνται ἀπλῶς καὶ ἀσύνθετοι, οἱ δὲ πρὸς ἄλλήλους πρῶτοι καὶ οὐχ ἀπλῶς, οἱ δὲ σύνθετοι ἀπλῶς, οἱ δὲ πρὸς αὐτοὺς σύνθετοι. πρῶτοι μὲν ἀπλῶς καὶ ἀσύνθετοι οἱ ὑπὸ μηδενὸς μὲν ἀριθμοῦ, ὑπὲρ μόνης δὲ μονάδος μετρούμενοι, 10 ὡς ὁ γέ εἴξιαί τις ιξίας καὶ οἱ τούτοις ὅμοιοι. λέγονται δὲ οἱ αὐτοὶ οὗτοι γραμμικοὶ καὶ εὐθυμετρικοὶ διὰ τὸ καὶ τὰ μήνη καὶ τὰς γραμμὰς κατὰ μίαν διάστασιν θεωρεῖσθει· καλοῦνται δὲ καὶ περισσάκις περισσοί· ὥστε ὀνομάζεσθαι αὐτοὺς πενταχῶς, πρώτους, ἀσυνθέτους, γραμ- 15 μικούς, εὐθυμετρικούς, περισσάκις περισσούς. μόνον δὲ οὗτος καταμετροῦνται. τὰ γὰρ τρία οὐκ ἂν ὑπὸ ἄλλου καταμετρηθείη ἀριθμοῦ ὥστε γεννηθῆναι ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ αὐτῶν, ἢ ὑπὸ μόνης μονάδος· ἀπαξ γὰρ τρία τρία. ὅμοιως δὲ καὶ ἀπαξ εἴς εἴς, καὶ ἀπαξ ξ' ξ', καὶ 20 ἀπαξ ιά' ιά'. διὸ καὶ περισσάκις περισσοὶ κέκληνται· οἱ τε γὰρ καταμετρούμενοι περισσοὶ ἡ τε καταμετροῦσα αὐτοὺς μονὰς περισσή. διὸ καὶ πρῶτοι καὶ ἀσύνθετοι μόνοι οἱ περισσοί. οἱ γὰρ ἄρτιοι οὔτε πρῶτοι οὔτε ἀσύνθετοι οὔτε ὑπὸ μόνης μονάδος μετρούμενοι, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ 25

1 τοῦ add. apogr. 2 καὶ supra vs. add. A 6 inscr.
 περὶ πρώτον καὶ ἀσυνθέτον Α, 5 ac mox ad significanda
 quattuor genera α β γ δ in mg. 8 scr. vid. οἱ δὲ σύνθετοι
 ἀπλῶς καὶ πρὸς αὐτοὺς, οἱ δὲ πρὸς ἄλλήλους σύνθετοι 9 α
 mg. A 11 ως] οὗτος Α 16 μόνοι A 18 πολλασιασμοῦ
 A, em. apogr.

ἄλλων ἀριθμῶν· οἶον τετρὰς μὲν ὑπὸ δυάδος· δὶς γὰρ β'
δ'· ἔξας δὲ ὑπὸ δυάδος καὶ τριάδος· δὶς γὰρ γ' σ' καὶ τρὶς
β' σ'· καὶ οἱ λοιποὶ ἄρτιοι κατὰ τὰ αὐτὰ ὑπό τινων μει-
ζόνων τῆς μονάδος ἀριθμῶν καταμετροῦνται, πλὴν τῆς
5 δυάδος. ταύτη γὰρ μόνη συμβέβηκεν, ὅπερ καὶ ἐνίοις
τῶν περισσῶν, τὸ ὑπὸ μονάδος μετρεῖσθαι μόνον· ἅπαξ
γὰρ β' β'· διὸ καὶ περισσοειδῆς εἴρηται ταῦτὸ τοῖς περισ-
σοῖς πεπονθυῖα. πρὸς ἄλλήλους δὲ λέγονται πρῶτοι ἀριθ-
μοὶ καὶ οὐ καθ' αὐτοὺς οἱ κοινῷ μέτρῳ μετρούμενοι τῇ
10 μονάδι, καὶν ὑπ' ἄλλων τινῶν ἀριθμῶν ὡς πρὸς ἑαυ-
τοὺς καταμετρῶνται. οἶον ἴ νή μετρεῖται μὲν καὶ ὑπὸ
τῶν β' καὶ δ', καὶ δ' ὁ θ' ὑπὸ τῶν γ', καὶ δ' ι' ὑπὸ τῶν β'
καὶ ε'· ἔχουσι δὲ καὶ κοινὸν μέτρον καὶ πρὸς ἄλλήλους
καὶ πρὸς τοὺς καθ' ἑαυτοὺς πρώτους τὴν μονάδα· καὶ γὰρ
15 ἅπαξ γ' γ' καὶ ἅπαξ η' η' καὶ ἅπαξ θ' θ' καὶ ἅπαξ ι' ι'.

σύνθετοι δέ εἰσι πρὸς ἑαυτοὺς οἱ ὑπό τινος ἐλάτ-
τονος ἀριθμοῦ μετρούμενοι, ὡς ὁ σ' ὑπὸ δυάδος καὶ
τριάδος. πρὸς ἄλλήλους δὲ σύνθετοι οἱ κοινῷ φτινιοῦν
μέτρῳ μετρούμενοι· ὡς ὁ η' καὶ ὁ σ' [καὶ ὁ θ']· κοινὸν
20 γὰρ ἔχουσι μέτρον δυάδα [καὶ τριάδα]· δὶς γὰρ γ' σ' καὶ
δὶς δ' η' [καὶ τρὶς γ' θ']· <καὶ ὁ σ' καὶ ὁ θ'·> κοινὸν
γὰρ αὐτῶν μέτρον η̄ τρίας· καὶ γὰρ τρὶς β' σ' καὶ τρὶς
γ' θ'. οὕτε δὲ η̄ μονὰς ἀριθμὸς, ἀλλὰ ἀρχὴ ἀριθμοῦ,
οὕτε η̄ ἀριθμός δυάς, πρώτη οὖσα ἐτερότης μονάδος
25 καὶ μηδὲν αὐτῆς ἐν ἀρτίοις ἀρχικώτερον ἔχουσα. τῶν
δὲ συνθέτων τοὺς μὲν ὑπὸ δύο ἀριθμῶν περιεχομένους
καλοῦσιν ἐπιπέδους, ὡς κατὰ δύο διαστάσεις θεωρου-

4 ἀριθμῶν corr. ex ἀριθμὸν A 8 $\bar{\beta}$ mg. A 14 καὶ]
ὡς A 15 inser. περὶ συνθέτον ἀριθμοῦ A, ξ et $\bar{\gamma}$ in mg.
18 $\bar{\delta}$ mg. A 23 sqq. οὕτε δὲ — ἔχουσα fort. del.

μένουσ καὶ οῖον ὑπὸ μήκους καὶ πλάτους περιεχομένους, τὸν δὲ ὑπὸ τριῶν στερεούς, ὡς καὶ τὴν τρίτην διάστασιν προσειληφότας. περιοχὴν δὲ καλοῦσιν ἀριθμῶν τὸν δι’ ἀλλήλων αὐτῶν πολυπλασιασμόν.

τῶν δὲ ἀρτίων οἱ μέν εἰσιν ἀρτιάκις ἀρτιοι, οἱ δὲ περιττάκις ἀρτιοι, οἱ δὲ ἀρτιοπέριττοι. ἀρτιάκις μὲν ἄρτιοι [τὸ σημεῖον τοῦτο ἐστιν] οἷς τρία συμβέβηκεν, ἐν τῷ ὑπὸ δύο ἀρτίων ἐπ’ ἀλλήλους πολυπλασιασθέντων γεγενῆσθαι, δεύτερον τὸ πάντα ἄρτια ἔχειν τὰ μέρη μέχρι τῆς εἰς μονάδα καταλήξεως, τρίτον τὸ μηδὲν αὐτῶν μέρος ὁμώνυμον εἶναι περιττῷ· ὅποιοι εἰσιν ὁ λβ' ξδ' ρη̄ καὶ οἱ ἀπὸ τούτων ἔξης κατὰ τὸ διπλάσιον λαμβανόμενοι. τὰ γὰρ λβ' γέγονε μὲν ἐκ τε δ' καὶ η̄, ἢ ἐστιν ἄρτια· μέρη δὲ αὐτῶν πάντα ἄρτια, ἥμισυ ις̄, τέταρτον ὁ η̄, ὅγδοον ὁ δ̄· αὐτά τε τὰ μόρια ὁμώνυμα 15 ἀρτίοις, τό τε ἥμισυ ὡς ἐν δυάδι θεωρούμενον καὶ τέταρτον καὶ ὅγδοον. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως ἀριθμῶν.

ἀρτιοπέριττοι δέ εἰσιν οἱ ὑπὸ δυάδος καὶ περιττοῦ οὐτινοσοῦν μετρούμενοι, οἵτινες ἐκ παντὸς περιττὰ μέρη 20 ἔχουσι τὰ ἥμισεα κατὰ τὴν εἰς ἵσα διαίρεσιν· ὡς τὰ δὶς ξ̄ ιδ̄. ἀρτιάκις μὲν γὰρ οὗτοι καλοῦνται περιττοί, ἐπεὶ ὑπὸ τῆς δυάδος ἀρτίας οὕσης μετροῦνται καὶ περισσοῦ τινος, ὁ μὲν δύο τοῦ ἐνός, ὁ δὲ σ' τοῦ γ̄, ὁ δὲ ι' τοῦ ε̄, ὁ δὲ ιδ̄ τοῦ ξ̄. διαιροῦνται δὲ οὗτοι τὴν πρώτην 25

5 inscr. περὶ τῆς τῶν ἀρτίων διαφορᾶς A, η̄ in mg.

6 inscr. περὶ τῶν ἀρτιάκις ἀρτίων A. cf. Zeller I p. 366

μὲν ἄρτιοι A] μὲν ἀρτίου apogr. 7 οἷς] ὁ A 9 τὸ apogr.] τὸν A 11 ὁμώνυμον: ω corr. ex o A περιττῷ: ω corr. ex ον A 14 ις corr. ex ιγ̄ A 18 inscr. περὶ ἀρτιοπερίττων A, ι in mg. 20 μέρη del. Hultsch

διαιρεσιν εἰς περιττόν, μετὰ δὲ τὴν πρώτην εἰς ἵσα
διαιρεσιν οὐκ ἔτι διαιροῦνται. τῶν γὰρ σ' τὰ μὲν γ'
ῆμισυ, τὰ δὲ γ' οὐκ ἔτι εἰς ἵσα διαιρεῖται· μονὰς γὰρ
ἀδιαιρετος.

5 περισσάκις δὲ ἄρτιοί εἰσιν ὡν ὁ πολλαπλασιασμὸς
ἐκ δυεῦν ὀντινωνοῦν περισσοῦ καὶ ἄρτιου γίνεται, καὶ
πολλαπλασιασθέντες εἰς ἵσα μὲν ἄρτια μέρη δίχα διαι-
ροῦνται, κατὰ δὲ τὰς πλείους διαιρέσεις ἢ μὲν ἄρτια
μέρη, ἢ δὲ περισσὰ ἔχουσιν· ως ὁ ιβ' καὶ κ'. τοὺς γὰρ
10 δ' ιβ', καὶ πεντάκις δ' κ'. καὶ τὰ μὲν ιβ' διχῇ διαιρεῖ-
ται *(εἰς)* σ' καὶ σ', τριχῇ δὲ εἰς δ' καὶ δ' καὶ δ', τετραχῇ
δὲ εἰς τετράκις γ'. τὰ δὲ κ' διχῇ μὲν εἰς ί', τετραχῇ δὲ
εἰς ε', πενταχῇ δὲ εἰς δ'.

ἔτι τῶν συνθέτων ἀριθμῶν οἱ μὲν ἴσακις ἵσοι εἰσὶ⁵
15 καὶ τετράγωνοι καὶ ἐπίπεδοι, ἐπειδὴν ἵσος ἐπὶ ἵσον
πολλαπλασιασθεὶς γεννήσῃ τινὰ ἀριθμόν, [ὁ γεννηθεὶς
ἴσακις τε ἵσος καὶ τετράγωνός ἐστιν] ως ὁ δ', ἔστι γὰρ
δὶς β', καὶ ὁ δ', ἔστι γὰρ τοὺς γ'. οἱ δὲ ἀνισάκις ἄνι-
σοι, ἐπειδὴν ἄνισοι ἀριθμοὶ ἐπ' ἀλλήλους πολλαπλα-
20 σιασθῶσιν, ως ὁ σ'. ἔστι γὰρ δὶς γ' σ'.

τούτων δὲ ἐτερομήκεις μέν εἰσιν οἱ τὴν ἐτέραν
πλευρὰν τῆς ἐτέρας μονάδι μείζονα ἔχοντες. ἔστι δὲ ὁ
τοῦ περισσοῦ ἀριθμοῦ μονάδι πλεονάξων καὶ ἄρτιος.⁶

5 inscr. περὶ περισσάκις ἄρτιων A, *ια* in mg. 14 inscr. περὶ ἴσακις ἵσων A, *ιβ'* in mg. 15 καὶ ἐπίπεδοι fort. del.

γὰρ post ἐπειδὴν add. A². 16 γεννήσῃ: ση corr. ex σς A
18 inscr. περὶ τῶν ἀνισάκις ἀνίσων A, *ιγ'* in mg.

21 sqq. cf. Cantor mathemat. Beitr. zum Culturleben der Völker p. 105 sqq. inscr. περὶ ἐτερομήκων (corr. ex ἐτε-
ρομήκων) A 23 τοῦ περισσοῦ ἀριθμοῦ mut. in τῷ περισσῷ
ἀριθμῷ A

διὸ μόνον ἄρτιοι οἱ ἑτερομήκεις. ἡ γὰρ ἀρχὴ τῶν ἀριθμῶν, τουτέστιν ἡ μονάς, περισσὴ οὖσα τὴν ἑτερότητα ξητοῦσα τὴν δυάδα ἑτερομήκη τῷ αὐτῆς διπλασιασμῷ ἐποίησε, καὶ διὰ τοῦτο ἡ δυάς τῆς μονάδος ἑτερομήκης οὖσα καὶ μονάδι ὑπερέχουσα τοὺς ἄρτίους⁵ ἀριθμοὺς τῶν περισσῶν ἑτερομήκεις ποιεῖ μονάδι ὑπερέχοντας. γεννωνται δὲ δικῆς, ἐκ τε πολλαπλασιασμοῦ καὶ ἐπισυνθέσεως. ἐκ μὲν ἐπισυνθέσεως οἱ ἄρτιοι τοῦς ἐφεξῆς ἐπισυντιθέμενοι τοὺς ἀπογεννωμένους ποιοῦσιν ἑτερομήκεις. οἷον ἐκκείσθωσαν ἄρτιοι κατὰ τὸ ἔξῆς β'¹⁰ δ' σ' η' ι' ιβ' ιδ' ις' ιη'. γίνονται δὲ κατ' ἐπισύνθεσιν β' καὶ δ' σ', σ' καὶ ι' ιβ', ιβ' καὶ η' κ', κ' καὶ ι' λ'. ὥστε εἶναι ἂν οἱ γεγεννημένοι ἑτερομήκεις σ' ιβ' κ' λ'. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἔξης. κατὰ δὲ πολλαπλασιασμὸν οἱ αὐτοὶ ἑτερομήκεις γεννωνται τῶν ἐφεξῆς ἄρτίων¹⁵ τε καὶ περιτῶν τοῦ πρώτου ἐπὶ τὸν ἔξης πολλαπλασιαζομένου· οἷον α' β' γ' δ' ε' σ' ξ' η' θ' ι'. ἅπαξ μὲν γὰρ β' β', δὶς δὲ γ' σ', τρὶς <δὲ> δ' ιβ', τετράκις δὲ ε' κ', πεντάκις δὲ σ' λ'. καὶ ἐπὶ τῶν ἔξης ὁ αὐτὸς λόγος. ἑτερομήκεις δὲ οἱ τοιοῦτοι κέκληνται, ἐπειδὴ πρώτην ἑτερότητα τῶν πλευρῶν ἡ προσθήκη τῇ ἑτέρᾳ πλευρᾷ τῆς μονάδος ποιεῖ.

παραλληλογραμμοὶ δέ εἰσιν ἀριθμοὶ οἱ δυάδι ἡ καὶ μείζονι ἀριθμῷ τὴν ἑτέραν πλευρὰν τῆς ἑτέρας

1 διὸ corr. ut vid. ex δύο A 3 ἑτερομήκη: o corr. ex ω A

5 ἑτερομήκης: ομήκη in ras., ερο corr. ut vid. ex ἑρα A

6 τῶν περισσῶν mut. in τῷ περισσῷ A 9 ἀπογεννωμένους: ω corr. ex ο A 11 σ ιβ ι λ μβ νς οβ ι supra numerorum seriem add. A 13 γεγενημένοι A, em. Bull. 16 τὸν apogr.] τῶν A 18 δὲ add. Bull. 20 πρώτην corr. ex πρῶτον A

23 inscr. περὶ παραλληλογράμμων ἀριθμῶν A, τε in mg. figuræ inutiles add. A²

ὑπερέχουσαν ἔχοντες, ὡς ὁ δὶς δ' καὶ ὁ τετράκις σ' καὶ ὁ ἕξάκις η' καὶ ὁ ὀκτάκις ι', οἵτινές εἰσιν ὁ η' καὶ μή π'.

τετράγωνοί εἰσιν οἱ ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἔξῆς περισσῶν ἐπισυντιθεμένων ἀλλήλοις γεννώμενοι. οἶνον ἐκκείσθω-
5 σαν ἐφεξῆς περισσοὶ α' γ' ε' ζ' θ' ια'. ἐν καὶ γ' δ', ὃς ἐστι τετράγωνος, ἵσακις γάρ ἐστιν ἵσος, τουτέστι δὶς β'
δ'· δ' καὶ ε' θ', ὃς καὶ αὐτὸς τετράγωνος· ἐστι γὰρ τρὶς
γ' θ'· θ' καὶ ζ' ις', ὃς καὶ αὐτὸς τετράγωνός ἐστι· τετράκις
γὰρ δ' ις'· ις' καὶ θ' ιε', ὃς καὶ αὐτὸς τετράγωνός ἐστι καὶ
10 ἵσακις ἵσος· ἐστι γὰρ πεντάκις ε' ιε'· καὶ μέχρις ἀπείρου
δ' αὐτὸς λόγος. κατὰ μὲν οὖν ἐπισύνθεσιν οὕτως γεννῶν-
ται οἱ τετράγωνοι, τῶν ἐφεξῆς περισσῶν τῷ γεννωμένῳ
ἀπὸ μονάδος τετραγώνῳ προστιθεμένων· κατὰ πολλαπλα-
σιασμὸν δέ, ἐπειδὴν ὁστισοῦν ἀριθμὸς ἐφ' ἑαυτὸν πολλα-
15 πλασιασθῇ, οἶνον δὶς β' δ', τρὶς γ' θ', τετράκις δ' ις'.

οἱ μὲν οὖν τετράγωνοι πάντες τοὺς ἐτερομήκεις
περιλαμβάνοντι κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν καὶ
μέσους αὐτοὺς ποιοῦσι [τουτέστι τοὺς μονάδι μείζονας
τὴν ἐτέραν πλευρὰν τῆς ἐτέρας ὑπερέχοντας]. οἱ δὲ
20 ἐτερομήκεις οὐκ ἔτι τοὺς τετραγώνους περιλαμβάνοντιν
ὡς μέσους εἶναι κατὰ ἀναλογίαν. οἶνον α' β' γ' δ' ε'.
οὗτοι τῷ μὲν ἰδίῳ πλήθει πολλαπλασιασθόμενοι ποιοῦσι
τετραγώνους· ἅπαξ τε γὰρ α' α' καὶ δὶς β' δ' καὶ τρὶς
γ' θ' καὶ τετράκις δ' ις' καὶ πεντάκις ε' ιε'· καὶ οὐκ
25 ἐκβαίνοντι τῶν ἰδίων ἔρων· η̄ τε γὰρ δυὰς ἑαυτὴν

3 inser. περὶ τετραγώνων ἀριθμῶν A, ις in mg. τε-
τράγωνοι <δέ> εἰσιν? 5 δ θ ις ιε λς supra numerorum se-
riem add. A ὃς apogr.] ὃ A 16 inser. ὅτι οἱ τετράγω-
νοι μέσους τοὺς ἐτερομήκεις λαμβάνοντιν A, ις in mg.
18 μείζονα Gelder 19 ὑπερέχοντας] ἔχοντας apogr.

22 οὗτοι οὕτως οἱ A 25 τὸν ἰδίον ιςον A²

έδίασε καὶ ἡ τριὰς ἑαυτὴν ἐτρίασεν, ὥστε εἶεν ἀν τετράγωνοι οἱ ἔξης ά δ' θ' ις' κε'. μέσους δὲ ἔχοντες τοὺς ἑτερομήκεις οὗτως. τετράγωνοι δύο ἐφεξῆς ὅ τε ά καὶ δ' τούτων μέσος ἑτερομήκης ὁ β'. κείσθωσαν δὴ ά β' δ' μέσος γίνεται ὁ β', τῷ αὐτῷ λόγῳ τῶν ἄκρων τοῦ 5 μὲν ὑπερέχων, ὑφ' οὖ δὲ ὑπερεχόμενος· τοῦ μὲν γὰρ ἐνὸς τὰ β' διπλάσια, τῶν δὲ β' τὰ δ'. πάλιν τετράγωνοι μὲν ὁ δ'· καὶ θ'· μέσος δὲ αὐτῶν ἑτερομήκης ὁ σ'. κείσθωσαν δὴ δ' σ' θ'. μέσος ὁ σ', τῷ αὐτῷ λόγῳ τῶν ἄκρων τοῦ μὲν [γὰρ] ὑπερέχων, ὑφ' οὖ δὲ ὑπερεχόμε- 10 νος· τῶν μὲν γὰρ δ' τὰ σ' ἡμιόλια, τῶν δὲ σ' τὰ θ'. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἔξης. οἱ δὲ ἑτερομήκεις, ὑπὸ τῶν τῇ μονάδι ὑπερεχόντων πολλαπλασιαζόμενοι, οὕτε μένουσιν ἐν τοῖς ἴδιοις ὅροις οὕτε περιέχουσι τοὺς τετραγώνους. οἷον τὰ δὶς γ' γεννᾷ τὸν σ' καὶ τὰ τρὶς 15 δ' γεννᾷ τὸν ιβ' καὶ τὰ τετράκις έ γεννᾷ τὸν κ', καὶ οἰδεὶς αὐτῶν μένει ἐν τῷ ἑαυτοῦ ὅρῳ, ἀλλὰ μεταπίπτει ἐν τῷ πολλαπλασιασμῷ, οἷον δυὰς ἐπὶ τριάδα καὶ τριὰς ἐπὶ τετράδα καὶ τετρὰς ἐπὶ πεντάδα· οἵ τε γεννώμενοι ὑπὸ τῶν ἑτερομήκων οὐ περιλαμβάνουσι τοὺς τετραγώ- 20 νους ἀριθμούς· οἷον ἐφεξῆς ἑτερομήκεις β' σ', μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐστι τῇ τάξει τετράγωνος ὁ δ'. ἀλλὰ κατ' οὐδεμίαν ἀναλογίαν περιλαμβάνεται ὑπ' αὐτῶν ὥστε ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ πρὸς τὰ ἄκρα εἶναι. ἐκκείσθω γὰρ β' δ' σ'. ἡ τετρὰς ἐν διαφόροις λόγοις πρὸς τὰ ἄκρα 25 γενήσεται· τῶν μὲν γὰρ β' τὰ δ' διπλάσια, τῶν δὲ δ'

⁹ μέσος ὁ] μέσα τὰ A
τῶν ἑτερομήκων del. vid.

10 γὰρ om. apogr.

20 ὑπὸ

23 οὐδὲ μίαν A, em. apogr.

24 αὐτῷ supra vs. add. A
apogr. 26 τὰ δ̄ πλάσια A, em. apogr.

ἐκκείσθω γὰρ]

ἐκκείσθωσαν

τὰ σ' ἡμιόλια. ἵνα δὲ ἀναλόγως μέσον ἦ, δεῖ αὐτὶς οὕτως μέσον εἶναι, ὥστε ὃν ἔχει λόγον τὸ πρῶτον πρὸς τὸ μέσον, τοῦτον τὸ μέσον πρὸς τὸ τρίτον. πάλιν τῶν σ' οὐλὴν ιβ' ἐτερομήκων μέσος τῇ τάξει τετράγωνος ἐστί, 5 ἀλλ' οὐχ εὐρεθῆσται ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ πρὸς τὰ ἄκρα· σ' θ' ιβ'. τῶν μὲν γὰρ σ' τὰ θ' ἡμιόλια, τῶν δὲ θ' τὰ ιβ' ἐπίτριτα. ὁ δὲ αὐτὸς οὐλὴν ἔξῆς λόγος.

προμήκης δέ ἐστιν ἀριθμὸς ὁ ὑπὸ δύο ἀνίσων ἀριθμῶν ἀποτελούμενος ὠντινωνοῦν, ἢ μονάδι ἢ δυάδι 10 ἢ οὐλὴν πλείουν τοῦ ἐτέρου τὸν ἐτέρουν ὑπερέχοντος, ὡς ὁ κδ', ἐστι γὰρ ἔξακις δ', οὐλὴν τοιοῦτοι. ἐστι δὲ τρία μέρη τῶν προμήκων. οὐλὴν πᾶς ἐτερομήκης προμήκης, οὐαδὸν μείζονα τὴν ἐτέραν πλευρὰν τῆς ἐτέρας ἔχει. ὥστε εἰ μὲν τις ἐτερομήκης, οὗτος οὐλὴν προμήκης· οὐ 15 μὴν ἀνάπταται· ὁ γὰρ μείζονα πλέον ἢ μονάδι τὴν ἐτέραν ἔχων πλευρὰν προμήκης μέν, οὐ μὴν ἐτερομήκης· ἢν γὰρ ἐτερομήκης ὁ μονάδι μείζονα τὴν ἐτέραν ἔχων πλευράν, ὡς ὁ σ'. ἐστι γὰρ δὶς γ' σ'. ἐτι προμήκης οὐλὴν κατὰ διαφορὰν πολλαπλασιασμοῦ ποτὲ μὲν μονάδι 20 μείζονα τὴν ἐτέραν πλευρὰν <ἔχων>, ποτὲ δὲ πλεῖον ἢ μονάδι· ὡς ὁ ιβ'. ἐστι γὰρ οὐλὴ τοὺς δ' οὐλὴς σ', ὥστε κατὰ μὲν τὸ τοὺς δ' εἶη ἀν ἐτερομήκης, κατὰ δὲ τὸ δὶς σ' προμήκης. ἐτι προμήκης ἐστὶν ὁ κατὰ πάσας τὰς σχέσεις τῶν πολλαπλασιασμῶν πλέον ἢ μονάδι μείζονα 25 τὴν ἐτέραν ἔχων πλευράν· ὡς ὁ μ'. οὐλὴ γὰρ τετράκις ι'

3 τὸ τρίτον apogr.] τὸν τρίτον A 6 σ' θ' ιβ' fort. del.
8 inscr. περὶ προμήκων (corr. ex προμήκων) ἀριθμῶν A,
ἴνη in mg. - 9 δυάδι apogr.] δια' A 12 μέρη] γένη? 14
οὗτος corr. ex οὕτως A 19 πολλαπλασιασμός A, κατὰ διάφορον
πολλαπλασιασμὸν Bull. 20 ἔχων add. apogr. 25 τετράκις
A, em. apogr.

καὶ πεντάκις ή καὶ δὶς κ'. ὅστις καὶ μόνος ἀν εἴη προμήκης. ἐτερομήκης γάρ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν ἵσων ἀριθμῶν τὴν πρώτην λαμβάνων ἐτερότητα· ἡ δὲ τῆς μονάδος τῷ ἑτέρῳ ἀριθμῷ προσθήκη πρώτην ποιεῖ ἐτερότητα· διὸ οἱ ἐκ τούτων κυρίως ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν πλευρῶν 5 ἐτερότητος ἐτερομήκεις. οἱ δὲ πλέον ἡ μονάδι τὴν ἑτέραν πλευρὰν μείζονα ἔχοντες διὰ τὸν ἐπὶ πλέον προβιβασμὸν τοῦ μήκους προμήκεις κέντηνται.

εἰσὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν οἱ μὲν ἐπίπεδοι, ὅσοι ὑπὸ δύο ἀριθμῶν πολλαπλασιάζονται, οἷον μήκους καὶ πλά- 10 τους, τούτων δὲ οἱ μὲν τρίγωνοι, οἱ δὲ τετράγωνοι, οἱ δὲ πεντάγωνοι καὶ κατὰ τὸ ἔξῆς πολύγωνοι.

γεννῶνται δὲ οἱ τρίγωνοι τὸν τρόπον τοῦτον. [ῶσπερ] οἱ ἐφεξῆς ἄρτιοι ἀλλήλοις ἐπισυντιθέμενοι κατὰ τὸ ἔξῆς ἐτερομήκεις ἀριθμοὺς ποιοῦσιν. οἷον ὁ 15 β' πρῶτος ἄρτιος· καὶ ἔστιν ἐτερομήκης· ἔστι γὰρ ἅπαξ β'. εἶτα τοῖς β' ἀν προσθῆς δ', γίνεται σ', ὃς καὶ αὐτὸς ἐτερομήκης· ἔστι γὰρ δὶς γ'. καὶ μέχρις ἀπείρου ἐ αὐτὸς λόγος. ἐναργέστερον δέ, ὥστε πᾶσιν εὐδύνοπτον εἶναι τὸ λεγόμενον, δείκνυνται καὶ τῇδε. πρώτη δυὰς 20 ἔστω ἄλφα ἐκκείμενα δύο τάδε·

α α

τὸ σχῆμα αὐτῶν ἔσται ἐτερόμηκες· κατὰ μὲν γὰρ τὸ μῆκός ἔστιν ἐπὶ δύο, κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἐφ' ἔν. μετὰ τὰ δύο ἔστιν ἄρτιος ὁ δ' ἂ ἐὰν προσθῶμεν τοῖς πρώτοις 25

1 μόνον?	3 λαμβάνον A, em. apogr.	4 πρώτην corr.
ex πρῶτον ut vid., antea una litt. erasa A		9 inscr. περὶ
ἐπιπέδων ἀριθμῶν A, ἦ in mg.	13 inscr. περὶ τρι-	
γώνων ἀριθμῶν πῶς γεννῶνται καὶ περὶ τῶν ἔξῆς	γώνων A, ἦ in mg.	23 post ἔσται compendium eius-
		dem voculae erasum in A
	24 ἐφ'] ὑφ' A	25 ἦν A

δύο ἄλφα [α' α'] καὶ περιθῶμεν τὰ δ' τοῖς β', γίνεται
 ἑτερόμηκες τὸ τῶν σ' σχῆμα· κατὰ μὲν γὰρ τὸ μῆκος
 γίνεται ἐπὶ τρία, κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἐπὶ β'. ἔξῆς ἐστιν
 ἀρτίος μετὰ δ' οἱ σ'. ἀν προσθῆς ταῦτα τοῖς πρώτοις σ',
 5 γίνεται ὁ ιβ', καὶ περιθῆς αὐτὰ τοῖς πρώτοις, ἐσται
 σχῆμα ἑτερόμηκες· ὡς ἔχειν ταῦτα κατὰ τὸ μῆκος μὲν
 δ', κατὰ πλάτος δὲ γ'. καὶ μέχρις ἀπείρου ὁ αὐτὸς λόγος
 κατὰ τὴν τῶν ἀρτίων ἐπισύνθεσιν.

$$\begin{matrix} \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \end{matrix}$$

πάλιν δὲ οἱ ἔξῆς περισσοὶ ἀλλήλοις ἐπισυντιθέμενοι
 10 τετραγώνους ποιοῦσιν ἀριθμούς. εἰσὶ δὲ οἱ ἐφεξῆς
 περισσοὶ α' γ' ε' ζ' θ' ια'. ταῦτα δὲ ἐφεξῆς συντιθεὶς
 ποιήσεις τετραγώνους ἀριθμούς. οἶνον τὸ ἐν πρῶτον
 τετράγωνον· ἐστι γὰρ ἅπαξ ἐν ἕν. εἴτα περισσὸς ὁ
 γ'. τοῦτον ἀν προσθῆς τὸν γνώμονα τῷ ἐνί, ποιήσεις
 15 τετράγωνον ἵσακις ἵσον· ἐσται γὰρ κατὰ μῆκος β' καὶ
 κατὰ πλάτος β'. ἐφεξῆς περισσὸς ὁ ε'. τοῦτον ἀν περι-
 θῆς τὸν γνώμονα τῷ δ' τετραγώνῳ, γενήσεται πάλιν
 τετράγωνος ὁ θ', καὶ κατὰ μῆκος ἔχων γ' καὶ κατὰ
 πλάτος γ'. ἐφεξῆς περισσὸς ὁ ζ'. τοῦτον ἀν προσθῆς
 20 τῷ θ', ποιεῖς τὸν ις', καὶ κατὰ μῆκος δ' καὶ κατὰ πλά-
 τος δ'. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος μέχρις ἀπείρου.

$$\begin{matrix} \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \\ \alpha & \alpha & \alpha & \alpha \end{matrix}$$

κατὰ ταῦτα δὲ ἀν μὴ μόνον τοὺς ἐφεξῆς ἀρτίους

2 γὰρ supra vs. A 5 περιθῆς Bull.] προσθῆς A τοῖς
 πρώτοις] τοῖς σ'? cf. vs. 1 6 ταῦτα del. vid. 8 fig. semper
 lineis circumscr. A 14 περιθῆς Gelder 22 ταῦτα corr. ex
 ταῦτα A

μηδὲ μόνον τοὺς ἐφεξῆς περισσούς, ἀλλὰ καὶ ἀρτίους καὶ περισσοὺς ἄλλήλοις ἐπισυντιθῶμεν, τρίγωνοι ἡμῖν ἀριθμοὶ γενήσονται. ἐκκείσθωσαν γὰρ ἐφεξῆς περισσοὶ καὶ ἄρτιοι, α' β' γ' δ' ε' σ' ζ' η' θ' ι'. γίνονται κατὰ τὴν τούτων σύνθεσιν οἱ τρίγωνοι. πρώτη μὲν ἡ μονάς⁵ αὗτη γάρ, εἰ καὶ μὴ ἐντελεχείᾳ, δυνάμει πάντα ἔστιν, ἀρχὴ πάντων ἀριθμῶν οὗσα. τῆς δὲ ἑξῆς αὐτῇ δυάδος προστεθείσης γίνεται τρίγωνος ὁ γ'. εἶτα πρόσθες γ', γίνεται σ'. εἶτα πρόσθες δ', γίνονται ι'. εἶτα πρόσθες ε', γίνονται ιε'. εἶτα πρόσθες σ', γίνονται κα'. εἶτα¹⁰ πρόσθες ζ', γίνονται κη'. εἶτα πρόσθες η', γίνονται λς'. εἶτα πρόσθες θ', γίνονται με'. εἶτα πρόσθες ι', γίνονται νε'. καὶ μέχρις ἀπείρου ὁ αὐτὸς λόγος. δῆλον δὲ ὅτι τρίγωνοι οὗτοι οἱ ἀριθμοὶ κατὰ τὸν σχηματισμόν, τοῖς πρώτοις ἀριθμοῖς τοῦ ἐφεξῆς γνώμονος προστιθε-¹⁵ μένουν· καὶ εἶεν ἂν οἱ ἐκ τῆς ἐπισυνθέσεως ἀπογεννώμενοι τρίγωνοι οὖδε· γ' σ' ι' ιε' καὶ κη' λς' με' νε'. καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἑξῆς τῶν με' καὶ νε'.

α'	γ'	σ'	ι'	ιε'	κα'
α	α	α	α	α	α
α α	α α	α α	α α	α α	α α
α α α	α α α	α α α	α α α	α α α	α α α
α α α α	α α α α	α α α α	α α α α	α α α α	α α α α
			α α α α α	α α α α α	α α α α α
			α α α α α α	α α α α α α	α α α α α α
κη'				λς'	
α				α	
α α				α α	
α α α				α α α	
α α α α				α α α α	
α α α α α				α α α α α	
α α α α α α				α α α α α α	

4 γίνονται Α¹   6 ἐντελεχείᾳ corr. ex ἐντελέχειᾳ A
10 γίνονται κα': γίνονται compendio scr. A ut in sequentibus
18 τῶν με' καὶ νε' del. vid.

οἱ δὲ τετράγωνοι γεννῶνται μέν, ὡς προείρηται, ἐκ τῶν ἐφεξῆς ἀπὸ μονάδος περιττῶν ἀλλήλοις ἐπισυντιθεμένων· συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς ὅστε ἐναλλὰξ παρ' ἔνα ἀρτίοις εἶναι καὶ περιττοῖς, ὅσπερ ὁ πᾶς ἀριθμὸς παρ' 5 ἔνα ἄρτιός ἐστιν ἢ περιττός· οἷον α' δ' θ' ις' κε' λς' μθ' ξδ' πα' ρ'. τῇ δὲ ἀπὸ μονάδος κατὰ τὸ ἐξῆς ἐκθέσει τῶν ἀρτίων τε καὶ περιττῶν ἀριθμῶν συμβέβηκε, τοὺς γνώμονας τοὺς δυάδι ἀλλήλων ὑπερέχοντας ἐν τῇ συνθέσει τετραγώνους ἀποτελεῖν, ὡς ἐπάνω ἀποδέδεικται· 10 ὑπερέχουσι γὰρ δυάδι ἀλλήλων ἀπὸ μονάδος ἀρχόμενοι <οἱ> περιττοί. ὅμοιως δὲ οἱ τριάδι ἀλλήλων ὑπερέχοντες ἐν τῇ συνθέσει ἀπὸ μονάδος πενταγώνους ἀποτελοῦσιν, ἔξαγώνους δὲ οἱ τετράδι, αἱεὶ τε ἡ ὑπεροχὴ τῶν γνώμονων ἔξ ὥν ἀποτελοῦνται οἱ πολύγωνοι δυάδι 15 λείπεται τοῦ πλήθους τῶν ἀποτελουμένων γωνιῶν.

ἔτερα δὲ πάλιν ἐστὶ τάξις ἐν τοῖς πολυγώνοις τῶν ἀπὸ μονάδος πολλαπλασίων ἀριθμῶν. τῶν γὰρ ἀπὸ μονάδος πολλαπλασίων, λέγω δὲ διπλασίων τριπλασίων καὶ τῶν ἐξῆς, οἱ μὲν ἔνα παρ' ἔνα διαλείποντες ἀριθμοὶ 20 τετράγωνοι πάντες εἰσίν, οἱ δὲ δύο διαλείποντες κύβοι πάντες, οἱ δὲ πέντε διαλείποντες κύβοι ἄμα καὶ τετράγωνοί εἰσι καὶ τὰς μὲν πλευρὰς ἔχουσι τετραγώνους

1 inscr. περὶ τῶν ἐξῆς πολυγώνων A, κα in mg.
δ θ ις κε λς

α γ ε ξ θ ια in mg. A προείρηται: p. 28, 3. 32, 9
5 in mg. sup. cod. A haec scripta sunt:

δ θ ις κε

α β γ δ ε ιξηθι

δ θ ις κε τετράγωνοι

α β γ δ ε ιξηθι ια ιβη

ε ιβη λε πεντάγωνοι

α β γ δ ε ιξηθι ια ιβη ιδιεις

ιεις ιη με

12 πενταγώνους corr. ex τετραγώνους A

13 η supra vs. A

ἀριθμοὺς κύβοι ὅντες, τετράγωνοι δὲ ὅντες ἀριθμοὶ κυβικὰς ἔχουσι τὰς πλευράς. ὅτι δὲ τῶν πολλαπλασίων ἀριθμῶν οἱ μὲν παρ' ἔνα ἀπὸ μονάδος τετράγωνοί εἰσιν, οἱ δὲ παρὰ β' κύβοι, οἱ δὲ παρὰ ε' κύβοι ἂμα καὶ τετράγωνοί εἰσι, δῆλον οὕτως. ἐν μὲν τοῖς διπλασίοις,⁵ κειμένων πλειόνων ἀριθμῶν οἷον α' β' γ' δ' ε' σ' ζ' η' θ' ι' ια' ιβ' ιγ' ιδ' ιε' ις' ιζ' ιη' ιιθ' κ' κα' κβ' κγ' κδ' κε' πρῶτος διπλάσιος ὁ β'. εἶτα ὁ δ', ὃς ἐστι τετράγωνος· εἶτα ὁ η', ὃς ἐστι κύβος· εἶτα ις', ὃς ἐστι τετράγωνος· εἶτα ὁ λβ'. μεθ' ὃν ὁ ξδ', ὃς ἐστι τετράγωνος ἂμα καὶ¹⁰ κύβος· εἶτα ρηγ'. μεθ' ὃν σνς', ὃς ἐστι τετράγωνος· καὶ μέχρις ἀπείρου ὁ αὐτὸς λόγος. καὶ ἐν τῷ τριπλασίῳ εὑρεθήσονται οἱ παρ' ἔνα τετράγωνοι, καὶ ἐν τῷ πενταπλασίῳ, καὶ κατὰ τοὺς ἔξης πολλαπλασίους. ὅμοιας δὲ εὑρεθήσονται καὶ οἱ δύο διαλείποντες ἐν τοῖς πολλα-¹⁵ πλασίοις κύβοι πάντες, καὶ οἱ ε' διαλείποντες κύβοι ἂμα καὶ τετράγωνοι. Ιδίας δὲ τοῖς τετραγώνοις συμβέβηκεν ἡτοι τρίτον ἔχειν ἥ μονάδος ἀφαιρεθείσης τρίτον ἔχειν πάντως, ἥ πάλιν τέταρτον ἔχειν ἥ μονάδος ἀφαιρεθείσης τέταρτον ἔχειν πάντως· καὶ τὸν μὲν μονάδος ἀφαιρε-²⁰ θείσης τρίτον ἔχοντα ἔχειν καὶ τέταρτον πάντως, ὡς ὁ δ', τὸν δὲ μονάδος ἀφαιρεθείσης τέταρτον ἔχοντα ἔχειν τρίτον πάντως, ὡς ὁ θ', ἥ τὸν αὐτὸν πάλιν καὶ τρίτον ἔχειν καὶ τέταρτον, ὡς ὁ λσ' [ἥ μηδέτερον τούτων ἔχοντα τοῦτον μονάδος ἀφαιρεθείσης τρίτον ἔχειν πάν-²⁵

5 ἐν μὲν τοῖς διπλασίοις δῆλον οὕτως? 6 pro hac numerorum serie Gelderus hanc posuit: α' β' δ' η' ις' λβ' ξδ' ρηγ'
σνς' 13 ἐν τῷ πενταπλασίῳ A^2] οἱ παρ' ἔνα πενταπλάσιοι A^1

15 διαλείποντες: ει corr. ex ι A 17 sqq. cf. Nesselmann
die Algebra der Griechen p. 227 sq. 24 ἥ — πάντως del.
Bull. 25 τοῦτον corr. ex τούτων A

τως], ἡ μήτε τρίτον μήτε τέταρτον ἔχοντα μονάδος ἀφαιρεθείσης καὶ τρίτον ἔχειν καὶ τέταρτον, ὡς δὲ καί.

ἔτι τῶν ἀριθμῶν οἱ μὲν ἵσακις ἵσοι τετράγωνοι εἰσιν, οἱ δὲ ἀνισάκις ἄνισοι ἑτερομήκεις καὶ προμήκεις, 5 καὶ ἀπλῶς οἱ δικῆς πολλαπλασιαζόμενοι ἐπίπεδοι, οἱ δὲ τριχῆς στερεοί. λέγονται δὲ ἐπίπεδοι ἀριθμοὶ καὶ τρίγωνοι καὶ τετράγωνοι καὶ στερεοὶ καὶ τὰλλα οὐ κυρίως ἀλλὰ καθ' ὅμοιότητα τῶν χωρίων ἢ καταμετροῦσιν· δὲ γὰρ δ', ἐπεὶ τετράγωνον χωρίον καταμετρεῖ, ἀπ' 10 αὐτοῦ καλεῖται τετράγωνος, καὶ δὲ σ' διὰ τὰ αὐτὰ ἑτερομήκης.

ὅμοιοι δ' εἰσὶν ἀριθμοὶ ἐν μὲν ἐπιπέδοις τετράγωνοι οἱ πάντες πᾶσιν, ἑτερομήκεις δὲ ὅσων αἱ πλευραί, τουτέστιν οἱ περιέχοντες αὐτοὺς ἀριθμοί, ἀνάλογόν 15 εἰσιν. οἶον ἑτερομήκη ἦν τὰ σ' πλευραὶ δὲ αὐτοῦ μῆκος γ', πλάτος β'. ἑτερος πάλιν ἐπίπεδος δὲ καὶ πλευραὶ δὲ αὐτοῦ μῆκος μὲν σ', πλάτος δὲ δ'. καὶ ἔστιν ὡς τι μῆκος πρὸς τὸ μῆκος, οὗτως τὸ πλάτος πρὸς τὸ πλάτος· ὡς γὰρ σ' πρὸς γ', οὗτως δὲ πρὸς β'. ὅμοιοι οὖν ἀριθμοὶ ἐπίπεδοι ὅ τε σ' καὶ δὲ καὶ πρὸς. σχηματίζονται δὲ οἱ αὐτοὶ ἀριθμοὶ ὅτε μὲν εἰς πλευρὰς ὡς μήκη καὶ πρὸς ἑτέρων σύστασιν λαμβανόμενοι, ὅτε δὲ εἰς ἐπιπέδους, ὅταν ἐκ πολλαπλασιασμοῦ δύο ἀριθμῶν γεννηθῶσιν, ὅτε

1 ἡ supra vs. A   3 inscr. περὶ ἵσακις ἵσων καὶ ἀνισάκις ἀνίσων A, $\bar{\nu}\beta$ in mg.   7 στερεοὶ corr. ex στερεοῖ A   9 τετράγωνον apogr.] □ (i. e. τετραγώνων) A   12 inscr. περὶ ὁμοίων ἀριθμῶν A, $\bar{\nu}\gamma$ in mg., figuræ add. A²

14 αὐτοὺς] αὐτὰς A, cf. p. 24, 26   19 δὲ πρὸς β̄ apogr. β πρὸς δ̄ A   21 ὡς μήκη καὶ <πλάτη καὶ ὑψη>?   23 δύο apogr.] β̄ δύο A

δὲ εἰς στερεούς, ὅταν ἐκ πολλαπλασιασμοῦ τριῶν ληφθῶσιν ἀριθμῶν. ἐν δὲ τοῖς στερεοῖς πάλιν οἱ μὲν κύβοι πάντες πᾶσίν εἰσιν ὅμοιοι, τῶν δὲ ἄλλων οἱ τὰς πλευρὰς ἔχοντες ἀνάλογον· ὡς ή τοῦ μήκους πρὸς τὴν τοῦ μήκους, οὕτως ή τοῦ πλάτους πρὸς τὴν τοῦ πλάτους καὶ <ή> τοῦ ὑψους πρὸς τὴν τοῦ ὑψους.

τῶν δὲ ἐπιπέδων καὶ πολυγώνων ἀριθμῶν πρῶτος ὁ τρίγωνος, ὃς καὶ τῶν ἐπιπέδων εὐθυγράμμων σχημάτων πρῶτόν ἐστι τὸ τρίγωνον. πῶς δὲ γεννῶνται προείρηται, ὅτι τῷ πρώτῳ ἀριθμῷ τοῦ ἔξῆς ἀρτίου καὶ 10 περιττοῦ προστιθεμένου. πάντες δὲ οἱ ἐφεξῆς ἀριθμοί, ἀπογεννῶντες τριγώνους ή τετραγώνους ή πολυγώνους, γνώμονες καλοῦνται. τοσούτων δὲ μονάδων ἔκαστον τρίγωνον ἔχει πλευρὰς πάντως, ὅσων καὶ μόνος ἐστὶν ὁ προσλαμβανόμενος γνώμων. οἶνον ἐστω πρῶτον ἡ 15 μονάς, λεγομένη τρίγωνον οὐ κατ' ἐντελέχειαν, ὃς προειρήκαμεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν· ἐπεὶ γὰρ αὗτῇ οἶνον σπέρμα πάντων ἐστὶν ἀριθμῶν, ἔχει ἐν αὐτῇ καὶ τριγωνοειδῆ δύναμιν. προσλαμβάνουσα γοῦν τὴν δυάδα ἀποτελεῖ τρίγωνον, ἔχον πλευρὰς τοσούτων μονάδων, 20 ὅσων ἐστὶν ὁ προσληφθεὶς γνώμων τῆς δυάδος. τὸ δὲ ὅλον τρίγωνον τοσούτων ἐστὶ μονάδων, ὅσων καὶ οἱ συντεθέντες γνώμονες. ὅ τε γὰρ τοῦ ἐνὸς καὶ <ό> τῶν δυεῖν γνώμων τὰ γ' ἐποιήσαν, ὥστε καὶ τὸ τρίγωνον

7 inscr. περὶ τριγώνων ἀριθμῶν A, καὶ in mg.

10 προείρηται: p. 33, 1 11 cf. Nesselmann p. 203 14 τὰς ante πλευρὰς add. A² πάντως corr. ex πάντων A 17 προειρήκαμεν: p. 33, 6 24 τοσούτων, φησί, μονάδων ἐστὶν ἡ πλευρὰ τοῦ τριγώνου, ὅσων μονάδων ἐστὶν ὁ προστεθεὶς γνώμων· τοσαῦται δέ εἰσιν αἱ τοῦ γνώμονος μονάδες, ὅσοι εἰσὶν οἱ γνώμονες οἱ εἰς τὸ τρίγωνον συνελθόντες mg. A

ἔσται μὲν τριῶν μονάδων, ἔξει δ' ἐκάστην πλευρὰν τῶν δυεῖν, ὅσοι καὶ οἱ γνώμονες συνετέθησαν. εἴτα τὸ γ' τρίγωνον προσλαμβάνει τὸν τῶν γνώμονα, ὃς μονάδι ὑπερέχει τῆς δυάδος, καὶ γίνεται τὸ μὲν ὅλον τρίγωνον σ· πλευρὰς δ' ἔξει τοσούτων μονάδων καὶ τοῦτο τὸ τρίγωνον, ὅσοι γνώμονες συντέθεινται· ἐκ γὰρ τοῦ ἐνὸς καὶ β' καὶ γ' συνετέθη ὁ σ·

$$\begin{array}{c} \alpha \\ \alpha \alpha \end{array} \qquad \begin{array}{c} \alpha \\ \alpha \alpha \\ \alpha \alpha \alpha \end{array}$$

εἴτα ὁ σ' προσλαμβάνει τὸν δ· γίνεται τὸ τοῦ ἵ τρίγωνον, ἐκάστην πλευρὰν ἔχον δ' μονάδων· ὁ γὰρ προσλη-
10 φθεὶς γνώμων ἦν ὁ δ', καὶ ἐκ δ' δὲ γνωμόνων ἦν τὸ ὅλον, τοῦ τε ἐνὸς καὶ β' καὶ γ' καὶ δ'. ἔτι ὁ ἵ προσ-
λαμβάνει τὸν ε', καὶ γίνεται <τὸ τοῦ ιε'> τρίγωνον,
πλευρὰν ἔχον ἐκάστην μονάδων ε', καὶ ἐκ τῶν ε' γνω-
μόνων συνέστη. ὄμοίως καὶ οἱ ἔξ γνώμονες .....
15 τοὺς γνωμονικοὺς ἀριθμοὺς ἀποτελοῦσι.

λέγονται δέ τινες καὶ κυκλοειδεῖς καὶ σφαιροειδεῖς
καὶ ἀποκαταστατικοὶ ἀριθμοὶ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἵτινες
ἐν τῷ πολλαπλασιάζεσθαι ἡ ἐπιπέδως ἡ στερεῶς, τουτ-
έστι κατὰ δύο διαστάσεις ἡ κατὰ τρεῖς, ἀφ' οὗ ἂν
20 ἄρξωνται ἀριθμοῦ ἐπὶ τοῦτον ἀποκαθιστάμενοι. τοιοῦ-
τον δέ ἔστι καὶ ὁ κύκλος· ἀφ' οὗ ἂν ἄρξηται σημείου,

2 γνώμονες: o corr. ex ω A	εἴτα corr. ex εἰς A
γ'] τρίτον A, om. apogr.	3 ὃς corr. ex οἱ A
δυάδος corr. ex τὴν δυάδα A	4 τῆς A ²
9 ἔχον corr. ex ἔχων A	5 τὰς ante πλευρὰς add. A ²
12 τὸ τοῦ ιε' add. apogr.	10 γνώμων A ²] γνώμων A ¹
16 inscr. περὶ κυκλοειδῶν καὶ σφαιροειδῶν καὶ ἀποκαταστατικῶν ἀριθμῶν A, κδ in mg.	14 ἔξ] ἔξης apogr. 21 κύκλος <ὅς>?
οἵτινες — ἀποκαθιστάμενοι] scr. οἱ — ἀποκαθιστάμενοι aut οἵτινες — ἀποκαθίστανται	17 οἵτινες — ἀποκαθιστάμενοι aut οἵτινες — ἀποκαθίστανται

ἐπὶ τοῦτο ἀποκαθίσταται· ὑπὸ γὰρ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄρχεται καὶ εἰς ταῦτὸ καταλήγει. τοιαύτη δὲ καὶ ἐν στερεῷ ἡ σφαιρα· κύκλου γὰρ κατὰ πλευρὰν περιαγομένου ἡ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποκατάστασις σφαιραν γράφει. καὶ ἀριθμοὶ δὴ 5 οἱ ἐν τῷ πολλαπλασιασμῷ ἐφ' ἑαυτοὺς καταλήγοντες κυκλικοί τε καλοῦνται καὶ σφαιροειδεῖς· ὃν εἰσιν ὅ τε εἴ καὶ ὁ σ· πεντάκις γὰρ εἴ κε, πεντάκις κέρκε, ἔξακις σ' λεῖ, καὶ ἔξακις λεῖ σις·

τῶν δὲ τετραγώνων ἡ μὲν γένεσις, ὡς εἶπον, ἐκ 10 τῶν περισσῶν ἀλλήλοις ἐπισυντιθεμένων, τουτέστι τῶν ἀπὸ μονάδος δυάδι ἀλλήλων ὑπερεχόντων· ἐν γὰρ καὶ γ' δ', καὶ δ' καὶ εἴ δ', καὶ δ' καὶ ξ' ισ', καὶ ισ' καὶ δ' κε'.

α α	α α α	α α α α	α α α α α
α α	α α α	α α α α	α α α α α
α α α	α α α	α α α α	α α α α α
	α α α	α α α	α α α α α
		α α α	α α α α α

πεντάγωνοι δέ εἰσιν ἀριθμοὶ οἱ ἐκ τῶν ἀπὸ μονάδος κατὰ τὸ ἔξῆς τριάδι <ἀλλήλων> ὑπερεχόντων συν- 15 τιθέμενοι. ὃν εἰσιν οἱ μὲν γυνώμονες α' δ' ξ' ι' ιγ' ισ' ιθ'· αὐτοὶ δὲ οἱ πεντάγωνοι α' ε' ιβ' κβ' λε' να' καὶ ἔξῆς διμοίως. σχηματίζονται δὲ πενταγωνικῶς οὕτως·

α'	ε'	ιβ'	ιθ'	λε'
α		α	α	α
α α	α α	α α	α α	α α
α α	α α α	α α α	α α α α	α α α α
	α α α	α α α	α α α α	α α α α α
	α α α	α α α	α α α α	α α α α α
		α α α	α α α α	α α α α α
			α α α α	α α α α α
			α α α α	α α α α α
			α α α α	α α α α α

10 inscr. περὶ τετραγώνων ἀριθμῶν Α εἶπον: p. 28, 3. 32, 9. 34, 1 14 inscr. περὶ πενταγώνων ἀριθμῶν Α, $\frac{1}{\pi \varepsilon}$ in mg.

έξάγωνοι δέ εἰσιν ἀριθμοὶ οἱ ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἔξῆς ἀπὸ μονάδος τετράδι ἀλλήλων ὑπερεχόντων συντιθέμενοι· ὃν οἱ γνώμονές εἰσιν α' ε' θ' υ' ιξ' κα' κε'· οἱ δὲ ἐκ τούτων ἔξαγωνοι οἵδε· α' σ' ιε' κη' με' ξε' Κα'· σχηματίζονται δὲ οὕτως·

α'	ξ'	$\iota\varsigma'$	$\kappa\eta'$	$\mu\varepsilon'$	$\xi\xi'$
α	α	α	α	α	α
$\alpha \alpha$					
$\alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
α	$\alpha \alpha \alpha$				
$\alpha \alpha \alpha$					
$\alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
α	$\alpha \alpha \alpha$				
		$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
		$\alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
		α	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
			$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
			$\alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
				$\alpha \alpha$	$\alpha \alpha \alpha$
				α	$\alpha \alpha$
					α

έπτάγωνοι δέ εἰσιν οἱ ἀπὸ μονάδος πεντάδι ἀλλήλων ὑπερεχόντων συνιστάμενοι· ὃν γνώμονες μὲν α' σ' ια' ιε' κα' κε'· οἱ δὲ ἐκ τούτων συντιθέμενοι α' ξ' ιη' λδ' νε' πα'. δόμοίως δὲ καὶ δικτάγωνοι *(οἱ)* ἀπὸ 10 μονάδος ἔξαδι ἀλλήλων ὑπερεχόντων συντιθέμενοι, ἐννεάγωνοι δὲ οἱ ἀπὸ μονάδος ἑβδομάδι ἀλλήλων ὑπερεχόντων συνιστάμενοι, δεκάγωνοι δὲ οἱ ἀπὸ μονάδος δύγδοάδι ἀλλήλων ὑπερεχόντων συντιθέμενοι. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν πολυγώνων καθόλου ὁσάγωνος ἄν λέγηται 15 ἀριθμός, δυεῖν δεούσαιν μονάδων τοῦ πλήθους τῶν

1 inscr. περὶ ἔξαγώνων ἀριθμῶν A
 δὲ ἡ σύνθεσις καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πολυγώνων A
 ἐκ τῶν hic et in iis quae sequuntur neglegenter omissum
 11 μονάδος A²] νάδος A¹   13 καὶ ante ἐπὶ add. A²
 15 δυεῖν δεούσαιν μονάδων corr. ex δύο δὲ οὖσαις μόνας ut
 vid. A

6 inscr. διμοία

A

13

15

γωνιῶν ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἀριθμῶν λαμβάνεται, ἐξ ὧν οἱ πολύγωνοι συντίθενται.

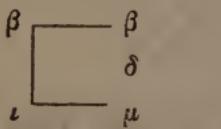
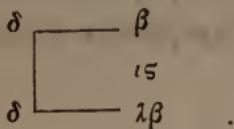
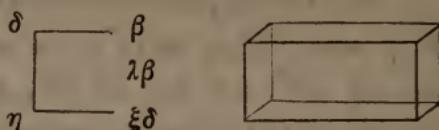
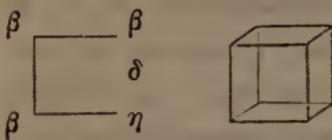
ἐκ δύο τριγώνων ἀποτελεῖται τετράγωνον· αἱ καὶ γ' δ', γ' καὶ σ' δ', σ' καὶ ι' ις', ι' καὶ ιέ' κε', ιέ' καὶ καί λς', καί καὶ κη' μθ', κη' καὶ λς' ξδ', λς' καὶ με' πα', καὶ οἱ ἔξης 5 ὅμοιῶς συνδυαζόμενοι τρίγωνοι τετραγώνους ἀποτελοῦσιν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν γραμμικῶν τριγώνων σύνθεσις τετράγωνον σχῆμα ποιεῖ.

ἔτι τῶν στερεῶν ἀριθμῶν οἱ μὲν ἵσας πλευρὰς ἔχουσιν, [ὡς ἀριθμοὺς τρεῖς ἵσους ἐπὶ ἵσους πολλαπλασιάζεσθαι,] οἱ δὲ ἀνίσους. τούτων δ' οἱ μὲν πάσας ἀν- 10 ἵσους ἔχουσιν, οἱ δὲ τὰς δύο ἵσας καὶ τὴν μίαν ἥττονα. πάλιν τε τῶν τὰς δύο ἵσας ἔχοντων οἱ μὲν μείζονα τὴν τρίτην ἔχουσιν, οἱ δὲ ἐλάττονα. οἱ μὲν οὖν ἵσας ἔχοντες πλευράς, ἴσάκις ἵσοι ἴσάκις ὄντες, κύβοι καλοῦνται· οἱ δὲ πάσας ἀνίσους τὰς πλευράς, ἀνισάκις ἄνισοι ἀν- 15 ἴσάκις, βωμίσκοι καλοῦνται· οἱ δὲ δύο μὲν ἵσας, τὴν δὲ τρίτην ἐκατέρας τῶν δυεῖν ἐλάσσονα, ἴσάκις ἵσοι ἐλαττονάκις, πλινθίδες ἐκλήθησαν· οἱ δὲ δύο μὲν ἵσας,

1 γωνιῶν Bull.] ἀριθμῶν in ras. A   2 πολύγωνοι: i post ν er. A
in ras. vocis ἀριθμῶν A   3 inscr. ὅτι ἐκ δύο τριγώνων τὸ τετράγωνον A, κς in mg.
ἐκ: inter E et κ complures literae erasae in A   δὲ post δύο add. A²   7 ἐπὶ] ἥ?   8 inscr. περὶ στερεῶν
ἀριθμῶν A, κς in mg.   11 aut delenda sunt verba καὶ τὴν μίαν ἥττονα (sic Bullialdus) aut scribendum καὶ τὴν μίαν ἄνισον
16 τὰς post δὲ add. A²   ἵσας corr. ex ἵσοι A
18 πλινθίδες corr. ex πληνθίδες A   τὰς post δὲ add. A²

τὴν δὲ τρίτην ἑκατέρας τῶν δυεῖν μείζονα, ἵσακις ἵσοι μείζονάκις, δοκίδες καλοῦνται.

εἰσὶ δὲ καὶ πυραμοειδεῖς ἀριθμοὶ πυραμίδας καταμετροῦντες καὶ κολουροπυραμίδας. κόλουρος δὲ πυραμίς ἔστιν ἡ τὴν κορυφὴν ἀποτετμημένη. τινὲς δὲ [κόλουρον] τὸ τοιοῦτον τραπέζιον προσηγόρευσαν ἀπὸ τῶν ἐπιπέδων τραπέζιων· τραπέζιον γὰρ λέγεται, ὅταν τριγώνου ἡ κορυφὴ ὑπὸ παραλλήλου τῇ βάσει εὐθείας ἀποτμηθῇ.

10 ὕσπερ δὲ τριγωνικοὺς καὶ τετραγωνικοὺς καὶ πεν-

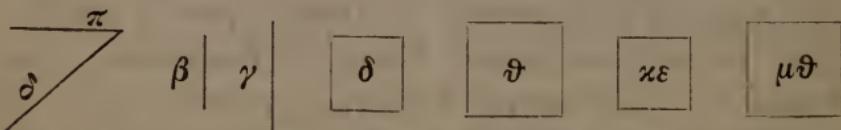
2 ad figuras, quae satis neglegenter descriptae sunt, pertinet haec adnotatio marginis A: τὸ ἐπάνω σημεῖον ἔστιν ἵσον, τὸ ὑποκάτω μεῖζον 3 inscr. περὶ πυραμοειδῶν ἀριθμῶν A, $\overline{\kappa\eta}$ in mg. πυραμίδα A 4 κολουροπυραμίδας: ας corr. ex ες A 10 inscr. περὶ πλευρικῶν καὶ διαμετρικῶν ἀριθμῶν A, $\overline{\kappa\theta}$ in mg. cf. Nesselmann p. 228 sqq.

ταγωνικοὺς καὶ κατὰ τὰ λοιπὰ σχήματα λόγους ἔχουσι δυνάμει οἱ ἀριθμοί, οὗτοις καὶ πλευρικοὺς καὶ διαμετρικοὺς λόγους εῦροιμεν ἂν κατὰ τοὺς σπερματικοὺς λόγους ἐμφανιζομένους τοῖς ἀριθμοῖς. ἐκ γὰρ τούτων δυνθμίζεται τὰ σχήματα. ὥσπερ οὖν πάντων τῶν σχημάτων κατὰ τὸν ἀνωτάτω καὶ σπερματικὸν λόγον ἡ μονὰς ἄρχει, οὗτοις καὶ τῆς διαμέτρου καὶ τῆς πλευρᾶς λόγος ἐν τῇ μονάδι εὑρίσκεται. οἶον ἐκτίθενται δύο μονάδες, ἃν τὴν μὲν θῶμεν εἶναι διάμετρον, τὴν δὲ πλευράν, ἐπειδὴ τὴν μονάδα, πάντων οὖσαν ἀρχήν, δεῖ δυνάμει 10 καὶ πλευρὰν εἶναι καὶ διάμετρον. καὶ προστίθεται τῇ μὲν πλευρᾷ διάμετρος, τῇ δὲ διαμέτρῳ δύο πλευραί, ἐπειδὴ ὅσον ἡ πλευρὰ δὶς δύναται, ἡ διάμετρος ἄπαξ. ἐγένετο οὖν μείζων μὲν ἡ διάμετρος, ἐλάττων δὲ ἡ πλευρά. καὶ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πλευρᾶς τε καὶ δια- 15 μέτρου εἴη ἂν τὸ ἀπὸ τῆς μονάδος διαμέτρου τετράγωνον μονάδι μιᾶς ἐλαττον ἡ διπλάσιον τοῦ ἀπὸ τῆς μονάδος πλευρᾶς τετραγώνου· ἐν λιστήτι γὰρ αἱ μονάδες· τὸ δ' ἐν τοῦ ἑνὸς μονάδι ἐλαττον ἡ διπλάσιον. προσθῶμεν δὴ τῇ μὲν πλευρᾷ διάμετρον, τουτέστι τῇ μονάδι 20 μονάδα· ἔσται ἡ πλευρὰ ἄρα δύο μονάδων· τῇ δὲ διαμέτρῳ προσθῶμεν δύο πλευράς, τουτέστι τῇ μονάδι δύο μονάδας· ἔσται ἡ διάμετρος μονάδων τριῶν· καὶ τὸ

4 <ἐν> τοῖς ἀριθμοῖς? 12 δὲ μέτρῳ Α 15 γ^{ρ'} μονάδικης supra πρώτης add. A² 16 μονάδος διαμέτρου] μονόποδος (ex corr.) δύ^ο Α 17 ἐλαττον ἡ corr. ex ἐλάττονι Α μονάδος apogr.] μονόποδος Α 20 διάμετρον] δύ^ο Α

21 μονάδων apogr.] ω^α μ Α, μονάδες Bull. 23 μονάδας] μος Α, em. apogr. ἔσται] nota vocabuli ἄρα in ras. notae voc. ἔσται Α μονάδων corr. ex μονάδι Α

μὲν ἀπὸ τῆς δυάδος πλευρᾶς τετράγωνον δ', τὶ δ' ἀπὸ τῆς τρίαδος διαμέτρου τετράγωνον δ'. τὸ δ' ἄρα μονάδι μεῖζον ἢ διπλάσιον τοῦ ἀπὸ τῆς β' πλευρᾶς. πάλιν προσθῶμεν τῇ μὲν β' πλευρᾷ διάμετρον τὴν τρίαδα· 5 ἔσται ἡ πλευρὰ ε'. τῇ δὲ τρίᾳ διαμέτρῳ β' πλευράς, τουτέστι δὶς τὰ β'. ἔσται ζ'. ἔσται τὸ μὲν ἀπὸ τῆς <ε'> πλευρᾶς τετράγωνον κε', τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ζ' <διαμέτρου> μθ'. μονάδι ἐλασσον ἢ διπλάσιον τοῦ κε' ἄρα τὸ μθ'. πάλιν ἀν τῇ <ε'> πλευρᾷ προσθῆς τὴν ζ' διάμετρον, 10 ἔσται ιβ'. καὶ τῇ ζ' διαμέτρῳ προσθῆς δὶς τὴν ε' πλευράν, ἔσται ιξ'. καὶ τοῦ ἀπὸ τῆς ιβ' τετραγώνου τὸ ἀπὸ τῆς ιξ' μονάδι πλέον ἢ διπλάσιον. καὶ κατὰ τὸ ἔξης τῆς προσθήκης ὅμοιως γιγνομένης, ἔσται τὸ ἀνάλογον ἐναλλάξ· ποτὲ μὲν μονάδι ἐλαττον, ποτὲ δὲ μονάδι πλέον 15 ἢ διπλάσιον τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου τετράγωνον τοῦ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς· καὶ φηταὶ αἱ τοιαῦται καὶ πλευραὶ καὶ τδιάμετροι.

αἱ δὲ διάμετροι τῶν πλευρῶν ἐναλλάξ παρὰ μίαν ποτὲ

1 δυάδος in ras. A   2 διαμέτρου] δύ A   δ'. τὸ δ' ἄρα: τὸ
et nota vocis ἄρα supra vs., δ τὸ in ras. A 4 β'] δύο A διά-
μετρον] δν A 5 ἔσται A¹] μονάδων ἄρα A² διαμέτρῳ]
δυνάμει A 6 ἔσται ζ: μδ' supra notam vocis ἔσται add. A²
ἔσται τὸ: nota voc. ἔσται mut. in ἄρα A 8 τοῦ κε ἄρα τὸ
μθ apogr.] τὸ κε ἄρα τοῦ μθ A 9 διάμετρον] δυνάμει A
10 nota vocis ἔσται mut. in μδ' A 11 nota vocis ἔσται mut.
in μονάδων A ἄρα post καὶ add. A² 17 duo quadrata
cum numeris ημθ et σπθ add. A² 18 αἱ δὲ corr. ex η δ.αι A

μὲν μονάδι μείζους ἡ διπλάσιαι δυνάμει, ποτὲ δὲ μονάδι ἐλάττους ἡ διπλάσιαι ὁμαλῶς· πᾶσαι οὖν αἱ διάμετροι πασῶν τῶν πλευρῶν γενήσονται δυνάμει διπλάσιαι, τοῦ ἐναλλὰξ πλείονος καὶ ἐλάττουν τῇ αὐτῇ μονάδι ἐν πάσαις ὁμαλῶς τιθεμένη λεπτήτα ποιοῦντος εἰς τὸ μήτε 5 ἐλλείπειν μήτε ὑπερβάλλειν ἐν ἀπάσαις τὸ διπλάσιον· τὸ γὰρ τῇ προτέρᾳ διαμέτρῳ λεῖπον δυνάμει τῇ ἐφεξῆς ὑπερβάλλει.

ἔτι τε τῶν ἀριθμῶν οἱ μέν τινες τέλειοι λέγονται, οἱ δ' ὑπεροτέλειοι, οἱ δ' ἐλλιπεῖς. καὶ τέλειοι μέν εἰσιν 10 οἱ τοῖς αὐτῶν μέρεσιν ἵσοι, ὡς ὁ τῶν σ'. μέρη γὰρ αὐτοῦ ἥμισυ γ', τρίτου β', ἔκτου α', ἄτινα συντιθέμενα ποιεῖ τὸν σ'. γεννῶνται δὲ οἱ τέλειοι τοῦτον τὸν τρόπον. ἐὰν ἐκθώμεθα τοὺς ἀπὸ μονάδος διπλασίους καὶ συντιθῶμεν αὐτούς, μέχρις οὗ ἂν γένηται πρῶτος καὶ 15 ἀσύνθετος ἀριθμός, καὶ τὸν ἐκ τῆς συνθέσεως ἐπὶ τὸν ἔσχατον τῶν συντιθεμένων πολλαπλασιάσωμεν, ὁ ἀπογεννηθεὶς ἔσται τέλειος. οἶον ἐκείσθωσαν διπλάσιοι α' β' δ' η' ις'. συνθῶμεν οὖν α' καὶ β'· γίνεται γ'. καὶ τὸν γ' ἐπὶ τὸν ὕστερον τὸν ἐκ τῆς συνθέσεως πολλα- 20 πλασιάσωμεν, τουτέστιν ἐπὶ τὸν β'· γίνεται σ', ὃς ἔστι πρῶτος τέλειος. ἂν πάλιν τρεῖς τοὺς ἐφεξῆς διπλασίους συνθῶμεν, α' καὶ β' καὶ δ', ἔσται ξ'· καὶ τοῦτον ἐπὶ τὸν ἔσχατον τῶν τῆς συνθέσεως πολλαπλασιάσωμεν, τὸν ξ'

1 τῶν πλευρῶν post δυνάμει er. A   6 ἐλλείπειν: λει corr. ex λι A   9 inscr. περὶ τελείων καὶ ὑπερτελείων καὶ ἐλλιπῶν (corr. ex ἐλλιπόντων) ἀριθμῶν A, ἦ in mg. 15 μέχρι A, em. apogr.   19 οὖν add. fort. A² γίνεται corr. ex nota vocis ἔσται ut vid. A   20 τὸν ἐκ τῆς συνθέσεως: immo τῶν συντεθέντων   22 τρεῖς: ει ex i A   23 et p. 41, 1 ἔσται A¹] γίνεται ut vid. A² fort. recte   24 τῶν ex τὸν A   τῆς συνθέσεως: immo συντεθέντων πολλαπλασιάσωμεν A, em. apogr.

ἐπὶ τὸν δ'. ἔσται ὁ κῆ', ὃς ἔστι δεύτερος τέλειος· σύγκειται ἐκ τοῦ ἡμίσεος τοῦ ιδ', τετάρτου τοῦ ζ', ἐβδόμου τοῦ δ', τεσσαρακαιδεκάτου τοῦ β', εἰκοστοῦ ὅγδοου τοῦ α'.

ὑπερτέλειοι δέ εἰσιν ὅν τὰ μέρη συντεθέντα μείζονά 5 ἔστι τῶν ὄλων, οἷον ὁ τῶν ιβ'. τούτου γὰρ ἡμισύ ἔστιν σ', τρίτου δ', τέταρτου γ', ἕκτου β', δωδέκατον α', ἄτινα συντεθέντα γίνεται ις', ὃς ἔστι μείζων τοῦ ἔξ ἀρχῆς, τουτέστι τῶν ιβ'.

ἔλλιπεῖς δέ εἰσιν ὅν τὰ μέρη συντεθέντα ἐλάττονα 10 τὸν ἀριθμὸν ποιεῖ τοῦ ἔξ ἀρχῆς προτεθέντος ἀριθμοῦ, οἷον ὁ τῶν η'. τούτου γὰρ ἡμισυ δ', τέταρτου β', ὅγδοον ἔν. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τῷ ί συμβέβηκεν, ὃν καθ' ἔτερον λόγον τέλειον ἔφασαν οἱ Πυθαγορικοί, περὶ οἵ κατὰ τὴν οἰκείαν χώραν ἀποδώσομεν. λέγεται δὲ καὶ ὁ γ' 15 τέλειος, ἐπειδὴ πρῶτος ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ πέρας ἔχει. ὁ δ' αὐτὸς καὶ γραμμή ἔστι καὶ ἐπίπεδον, τρίγωνον γὰρ ἵσπολευδον ἐκάστην πλευρὰν δυεῖν μονάδων ἔχον, καὶ πρῶτος δεσμὸς καὶ στερεοῦ δύναμις· ἐν γὰρ τρισὶ διαστάσεσι τὸ στερεὸν νοεῖσθαι.

20 ἐπεὶ δὲ καὶ συμφώνους τινάς φασιν ἀριθμούς, καὶ ὁ περὶ συμφωνίας λόγος οὐκ ἀν εὐρεθείη ἄνευ ἀρι-

1 δεύτερος] $\bar{\beta}$ A σύγκειται — τοῦ α' in mg. A (fort. haec e contextu verborum removenda), γὰρ post σύγκειται apogr.

2 ἐβδόμον] ξ A 3 τεσσαρακαιδεκάτον] $\bar{\iota}\delta$ A εἰκοστοῦ ὅγδοον] $\kappa\bar{\eta}$ A 4 συντεθέντα: τε corr. ex τι A 5 τῶν ιβ²] τὸν ιβ A¹ 7 ὃς (?) A¹] καὶ A² 8 τῶν corr. ex τὸν A 12 τῶ corr. ex τὸ A 14 ἀποδώσομεν: p. 99, 18. 106, 7 γ': τρία corr. ex τρίτος A 15 μέσον apogr. 16 γάρ $\langle$ ἔστιν⟩? 18 δύναμις corr. ex δυνάμεις A 19 νοεῖται apogr.; fort. excidit φασίν vel tale quid 20 inscr. Θέωνος Πλατωνικοῦ συγκεφαλαίωσις καὶ σύνοψις τῆς ὄλης μονσικῆς Z, περὶ μονσικῆς A² α A

θμητικῆς· ἡτις συμφωνία τὴν μεγίστην ἔχει ἴσχύν, ἐν λόγῳ μὲν οὖσα ἀλήθεια, ἐν βίᾳ δὲ εὐδαιμονία, ἐν δὲ τῇ φύσει ἀρμονία. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀρμονία ἡτις ἐστὶν ἐν κόσμῳ οὐκ ἀν εὑρεθείη μὴ ἐν ἀριθμοῖς πρότερον ἔξενρεθεῖσα· ἡτις ἐστὶν καὶ νοητή, ἡ δὲ νοητὴ φῶν ἀπὸ τῆς 5 αἰσθητῆς κατανοεῖται. νῦν μὲν οὖν περὶ τῶν δυεῖν ἀρμονιῶν λεκτέον, τῆς τ' αἰσθητῆς ἐν ὄργανοις καὶ τῆς νοητῆς ἐν ἀριθμοῖς. μετὰ δὲ τὸν περὶ πάντων τῶν μαθηματικῶν λόγον τελευταῖον ἐπάξιομεν καὶ τὸν περὶ τῆς ἐν κόσμῳ ἀρμονίας λόγον, οὐκ ὀκνοῦντες τὰ ὑπὸ 10 τῶν πρὸ ἡμῶν ἔξενρημένα καὶ αὐτοὶ ἀναγράφειν, ὥσπερ καὶ τὰ πρόσθεν ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν παραδοθέντα ἐπὶ τὸ γνωριμώτερον ἔξενεγκόντες παραδεδώκαμεν, οὐδὲν αὐτοὶ τούτων ἔξενρημέναι φάσκοντες. παραδεικνύντες δέ τινα τῶν ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν παραδοθέντων 15 τῷ μέλλοντι συνήσειν τὰ Πλάτωνος ἀναγκαίαν καὶ τούτων συναγωγὴν ἐποιησάμεθα.

Θράσυλλος τοίνυν περὶ τῆς ἐν ὄργανῳ αἰσθητῆς λέγων ἀρμονίας φθόγγον φησὶν εἶναι φωνῆς ἐναρμονίου τάσιν. ἐναρμόνιος δὲ λέγεται, ἐπὰν δύνηται καὶ τοῦ 20 ὁξέος ὁξύτερος εὐρεθῆναι καὶ τοῦ βαρέος βαρύτερος· καὶ ὁ αὐτὸς καὶ μέσος ἐστίν. ὡς εἴγε τινὰ τοιαύτην φωνὴν νοήσαιμεν ἡτις ὑπεραίρει πᾶσαν ὁξύτητα, οὐκ ἀν εἴη ἐναρμόνιος· οὐδὲ γὰρ τὸν τῆς ὑπερομεγέθους

2 μὲν οὖσα] μένονσα A¹ 4 πρώτερον A¹ 5 cf. Boeckh kl. Schr. III p. 138 sqq. 7 τῆς τ' αἰσθητῆς ἐν ὄργανοις Z] τῆς τε αἰσθητῶν ὄργανοις A¹, τῆς τε ἐν αἰσθητοῖς ὄργανοις A² 17 ἐποιησάμεθα Z] πεποιήμεθα A 18 inscr. β τί ἐστι φθόγγος καὶ τί φωνὴ ἐναρμόνιος mg. A. cf. C. Fr. Hermann de Thrasyllo p. 9. Marquard ad Aristox. p. 226 Θράσυλλος Z] Θρασύλλος A¹, Θρασύλλος A² 22 καὶ ὁ αὐτὸς καὶ μέσος ἐστίν del. vid.

βροντῆς ψόφου ἐναρμόνιον ἔροῦμεν, ὃς γε καὶ ὀλέθριος
διὰ τὴν ὑπερβολὴν πολλάκις γίνεται, ὡς τις ἔφη·

πολλοὺς δὲ βροντῆς τραῦμ' ἄναιμον ὥλεσε.

καὶ μὴν εἴ τις οὕτως βαρὺς εἶη φθόγγος, ὡς μὴ ἔχειν
5 αὐτοῦ βαρύτερον, οὐκ ἀν οὐδὲ φθόγγος εἴη τὸ ἐναρ-
μόνιον οὐκ ἔχων. διὰ τοῦτ' οὖν φθόγγος εἶναι λέγεται
οὐ πᾶσα φωνὴ οὐδὲ πάσης φωνῆς τάσις, ἀλλ' ἡ ἐναρ-
μόνιος, οἷον μέσης, νεάτης, ὑπάτης. διάστημα δέ φησιν
εἶναι φθόγγων τὴν πρὸς ἀλλήλους ποιὰν σχέσιν, οἷον
10 διὰ τεσσάρων, διὰ πέντε, διὰ πασῶν, σύστημα δὲ
διαστημάτων ποιὰν περιοχήν, οἷον τετράχορδον, πεντά-
χορδον, ὅκταχορδον. ἀρμονία δέ ἔστι συστημάτων
σύνταξις, οἷον Λύδιος, Φρύγιος, Λώριος. καὶ τῶν
φθόγγων οἱ μὲν ὁξεῖς, οἱ δὲ βαρεῖς, οἱ δὲ μέσοι·
15 ὁξεῖς μὲν οἱ τῶν νητῶν, βαρεῖς δὲ οἱ τῶν ὑπατῶν,
μέσοι δὲ οἱ τῶν μεταξύ. τῶν δὲ διαστημάτων τὰ μὲν
σύμφωνα, τὰ δὲ διάφωνα. σύμφωνα μὲν τά τε κατ'
ἀντίφωνον, οἵν τις ἔστι τὸ διὰ πασῶν καὶ τὸ δὶς διὰ
πασῶν, καὶ τὰ <κατὰ> παράφωνον, οἷον τὸ διὰ πέντε,
20 τὸ διὰ τεσσάρων. σύμφωνα δὲ κατὰ συνέχειαν οἷον
τόνος, δίεσις. τά τε γὰρ κατ' ἀντίφωνον σύμφωνά
ἔστιν, ἐπειδὴν τὸ ἀντικείμενον τῇ ὁξύτητι βάρος συμ-
φωνῆ, τά τε κατὰ παράφωνόν ἔστι σύμφωνα, ἐπειδὴν

3 Eurip. fr. 972   4 εἰ] ḥ A¹   6 τοῦτο Z   8
inscr. τί ἔστι διάστημα A, δ in mg. cf. Marquard p. 231

10 ἕ mg. A. cf. Boeckh kl. Schr. III p. 147 sqq. 157. de metris
Pind. p. 204 sqq.   12 inscr. τί ἔστιν ἀρμονία καὶ περὶ
διαφορᾶς φθόγγων A, ἕ ξ in mg. cf. Marquard p. 212

16 τῶν Z] om. A   inscr. περὶ διαστημάτων A, ξ ḥ in mg.

17 cf. Westphal Metrik der Griechen I p. 289. Marquard
p. 252   19 τὰ] τὸ AZ, cf. vs. 23   τὸ om. A¹   20 σύμ-
φωνα — δίεσις fort. del. cf. Marquard p. 235

μήτε ὁμότονον φθέγγηται φθόγγος φθόγγῳ μήτε διάφωνον, ἀλλὰ παρά τι γνώριμον διάστημα ὅμοιον. διάφωνοι δ' εἰσὶ καὶ οὐ σύμφωνοι φθόγγοι, ὥν ἔστι το διάστημα τόνου ἢ διέσεως· ὁ γὰρ τόνος καὶ ἡ δίεσις ἀρχὴ μὲν συμφωνίας, οὕπω δὲ συμφωνία. 5

ὁ δὲ περιπατητικὸς Ἀδραστος, γνωριμώτερον περὶ τε ἀρμονίας καὶ συμφωνίας διεξιών, φησί· καθάπερ τῆς ἐγγραφαμάτου φωνῆς καὶ παντὸς τοῦ λόγου ὄλοσχερη μὲν καὶ πρῶτα μέρη τά τε δήματα καὶ ὄνόματα, τούτων δὲ αἱ συλλαβαῖ, αὗται δ' ἐκ γραμμάτων, τὰ δὲ γράμματα φωναὶ πρῶται εἰσὶ καὶ στοιχειώδεις καὶ ἀδιαιρετοι καὶ ἐλάχισται — καὶ γὰρ συνίσταται ὁ λόγος ἐκ πρώτων γραμμάτων καὶ εἰς ἐσχατα ταῦτα ἀναλύεται —, οὕτως καὶ τῆς ἐμμελοῦς καὶ ἡρμοσμένης φωνῆς καὶ παντὸς τοῦ μέλους ὄλοσχερη μὲν μέρη τὰ λεγόμενα 15 συστήματα, τετράχορδα καὶ πεντάχορδα καὶ ὀκτάχορδα· ταῦτα δέ ἔστιν ἐκ διαστημάτων, τὰ δὲ διαστήματα ἐκ φθόγγων, οἵτινες πάλιν φωναί εἰσι πρῶται καὶ ἀδιαιρετοι καὶ στοιχειώδεις, ἐξ ὧν πρῶτων συνίσταται τὸ πᾶν μέλος καὶ εἰς ἂ ἐσχατα ἀναλύεται. διαιρέοντι δὲ 20

1 ὁμότονον: το in ras. A (fort. corr. ex ὁμόφωνον), cf. Vetter additam, ad. Steph. Thes. (Zwickau 1867) p. 16 [οὐ] οἱ AZ ἔστι Z] ἐπὶ A 6 inscr. περὶ ἀρμονίας καὶ συμφωνίας A. cf. Chalcid. 44 [10 αὗται δ'] ἄτινα AZ, αἵτινες Manuel Bryennius p. 393 [11 ἀδιαιρετοι Z] διαιρεταὶ corr. ex διαιρετοὶ A, quae sunt primae voces individualiae atque elementariae Chalcid. 15 ὥστε ἀναλογεῖν ταῦτα ταῖς λέξειν, οἷον δήμασι καὶ ὄνόμασι, τὰ δὲ διαστήματα ταῖς συλλαβαῖς, τοῖς δὲ φθόγγοις τοῖς στοιχείοις (τὰ στοιχεῖα corr. A², scr. τοὺς δὲ φθόγγους τοῖς στοιχείοις) mg. A 18 φθόγγων Z] τῶν φθόγγων A [ἀδιαιρετοι] διαιρεταὶ corr. ex διαιρετοὶ A 19 πρῶτων A] πρῶτον Z 20 ἂ Z] om. A, cf. Nicom. introd. arithm. p. 73, 6 H.

ἀλλήλων οἱ φθόγγοι ταῖς τάσειν, ἐπεὶ οἱ μὲν αὐτῶν ὀξύτεροι, οἱ δὲ βαρύτεροι· αἱ δὲ τάσεις αὐτῶν κατά τινας λόγους εἰσὶν ἀφωρισμέναι.

φησὶ δὲ καὶ τὸν Πυθαγορικὸν περὶ αὐτῶν οὕτω τεχνολογεῖν· ἐπεὶ μέλος μὲν πᾶν καὶ πᾶς φθόγγος φωνὴ τίς ἔστιν, ἅπασα δὲ φωνὴ ψόφος, ψόφος δὲ πλῆξις ἀέρος κεκαλυμένου θρύπτεσθαι, φανερὸν ὡς ἡρεμίας μὲν οὕσης περὶ τὸν ἀέρα οὐκ ἀν γένοιτο οὕτε ψόφος οὕτε φωνὴ, διὸ οὐδὲ φθόγγος, πλήξεως δὲ καὶ κινήσεως 10 γενομένης περὶ τὸν ἀέρα, ταχείας μὲν ὁξὺς ἀποτελεῖται ὁ φθόγγος, βραδείας δὲ βαρύς, καὶ σφοδρᾶς μὲν μείζων ἥχος, ἡρέμου δὲ μικρός. τὰ δὲ τάχη τῶν κινήσεων καὶ αἱ σφοδρότητες ἢ ἐν λόγοις τισὶν ἀποτελοῦνται ἢ καὶ ἀλόγως πρὸς ἄλληλα. ὑπὸ μὲν οὖν τῶν ἀλόγων ἄλογοι 15 καὶ ἐκμελεῖς γίνονται ψόφοι, οὓς οὐδὲ φθόγγοις χρὴ καλεῖν κυρίως, ἥχους δὲ μόνον, ὑπὸ δὲ τῶν ἐν λόγοις τισὶ πρὸς ἄλλήλους πολλαπλασίοις ἢ ἐπιμορίοις ἢ ἀπλῶς ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ἐμμελεῖς καὶ κυρίως καὶ ἴδιως φθόγγοι· ὡς οἱ μὲν ἄλλοι μόνον ἡρμοσμένοι, οἱ δὲ κατὰ 20 τὸν πρώτους καὶ γνωριμωτάτους καὶ κυριωτάτους λόγους πολλαπλασίους τε καὶ ἐπιμορίους ἥδη καὶ σύμφωνοι.

συμφωνοῦσι δὲ φθόγγοι πρὸς ἄλλήλους, ὡς θατέ-

1 ἄλλήλων Α] ἄλλων Ζ 3 λόγοντος ante λόγοντος er. A

4 φησὶ A] φασὶ Ζ 5 Porph. comm. in Ptol. Harm. p. 193
ὅ γοῦν περιπατητικὸς Ἀδραστος τὰ κατὰ τὸν Πυθαγορείοντος
ἐκτιθέμενος γράφει· ἐπεὶ μέλος — δὲ μικρός (vs. 12) 6
ψόφος δὲ Ζ] om. A, δὲ add. A², δὲ ψόφος Porph. 7
φανερὸν Porph.] φανερὸν δὲ AZ 11 μείζον A¹ 12 ἡρέμου
A] ἡρέμα Ζ, ἡρεμαίας Porph. 18 ἀριθμοῦ A] καὶ Ζ 21
πολλαπλασίον A] πολλαπλάσιοί Ζ ἐπιμορίους A] ἐπιμόριοι
Ζ σύμφωνοι corr. ex. συμφώνους ut vid. A 22 Porph.
comm. in Ptol. Harm. p. 270 Ἀδραστος δὲ ὁ περιπατητικὸς ἐν
τοῖς εἰς τὸν Τίμαιον λέγει οὗτος· συμφωνοῦσι δὲ — ἐξακούεται

ρου κρουσθέντος ἐπί τυνος ὁργάνου τῶν ἐντατῶν καὶ
ὁ λοιπὸς κατά τινα οἰκειότητα καὶ συμπάθειαν συνηχεῖ·
κατὰ ταῦτὸ δὲ ἀμφοῖν ἄμα κρουσθέντων ἡδεῖα καὶ
προσηγῆς ἐκ τῆς κράσεως ἔξακούεται φωνή. τῶν δὲ
κατὰ τὸ ἔξης ἡρμοσμένων φθόγγων πρῶτοι μὲν οἱ 5
τέτταροι τάξει συμφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, συμφωνοῦσι
δὲ συμφωνίαν τὴν δι' αὐτὸ τοῦτο διὰ τεσσάρων λεγο-
μένην, ἐπειτα οἱ πέμπτοι τὴν διὰ πέντε, καὶ μετὰ
ταῦτα οἱ περιλαμβάνοντες ἀμφοτέρας τὰς συμφωνίας,
γινόμενοι δ' ἀπ' ἀλλήλων ὅγδοοι, τὴν διὰ πασῶν, 10
οὗτω προσαγορευθεῖσαν ἐπειδὴ τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς
ὄκταχόρδου λύρας ὁ πρῶτος καὶ βαρύτατος φθόγγος,
καλούμενος ὑπάτη, τῷ τελευταίῳ καὶ ὀξυτάτῳ, τουτέστι
τῇ νήτῃ, τὴν αὐτὴν εὐρέθη συνέχων συμφωνίαν κατ'
ἀντίφωνον. ἐπηνξημένης δὲ τῆς μουσικῆς καὶ πολυχόρ- 15
δων καὶ πολυφθόγγων γεγονότων ὁργάνων τῷ προσ-
ληφθῆναι καὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ καὶ ἐπὶ τὸ ὀξὺ τοῖς προϋπ-
άρχουσιν ὀκτὼ φθόγγοις ἄλλους πλείονας, ὅμως τῶν
πρώτων συμφωνιῶν αἱ προσηγορίαι φυλάττονται, διὰ
τεσσάρων, διὰ πέντε, διὰ πασῶν.

20

φωνή (p. 51, 4). cf. Marquard p. 237. C. Lang Ueberblick
über die altgriech. Harmonik p. 27 1 ἐντατῶν A] ἐν τού-
τοις Z] 2 συνηχῆ Porph. 3 ταῦτὸ AZ] τὸ αὐτὸ Porph.
ἡδεῖα Z] ἡδεῖα A¹, ἡδεῖα A², λεία Porph. 6 τέτταρες A²
συμφωνία ἡ διὰ δὲ ἐν ἐπιτοίτῳ, ἡ διὰ ἐ συμφωνία ἐν ἡμιοιλίῳ,
ἡ διὰ πασῶν συμφωνία A² vel recentior manus in mg. sup.,
adiectis lineis inutilibus 8 πέμπτοι Z] ἐ A 10 δ' Z] om.
A 11 ὅτι τὸ πρῶτον μέχοις ὀκταχορδῶν (tum καὶ del.) ἡ
μουσικὴ ὑπῆρχεν, ὁ ἀ ὑπάτη βαρύτατος, ὁ ἔσχατος νήτη
ὀξυτάτος: ἐπεὶ ὁ (μὲν add. A²) ὀξυτάτος φθόγγος ὁ δὲ (ὁ δὲ
corr. in ὁ δὲ βαρύτατος A²) οὗτοι δὲ ἀντίφωνοι mg. A
12 βαρύτατος ὁ ἔ φθόγγος ὑπάτη, ἡ ὀξυτάτος νήτη A² vel rec.
m. in mg. inf., adiectis lineis 14 εὐρέθη] εὐρεθῆσεται AZ

προσανηρόηνται δὲ ταύταις ἔτεραι πλείους. τῇ γὰρ διὰ πασῶν πάσης ἄλλης προστιθεμένης, καὶ ἐλάττονος καὶ μείζονος καὶ ἵσης, ἐξ ἀμφοῖν ἔτέρα γίνεται συμφωνία, οἷον ἡ τε διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων, καὶ 5 διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, καὶ δὶς διὰ πασῶν, ἔτι δὲ πάλιν τῇ διὰ πασῶν εἰ προστεθείη τούτων τις, οἷον ἡ δὶς διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὅμοίως μέχρι τοῦ δύνασθαι φθέγγεσθαι ἡ κρίνειν ἀκούοντας. τόπος γάρ τις καλεῖται τῆς φωνῆς ὃν 10 διεξέρχεται ἀπὸ βαρυτάτου τινὸς ἀρχαμένη φθόγγου καὶ κατὰ τὸ ἔξης ἐπὶ τὸ ὁξὺ προϊοῦσα, ἡ ἀνάπτατιν. τούτων δὲ οἱ μὲν ἐπὶ πλεῖον, οἱ δὲ ἐπ' ἔλαττον διιστᾶσιν. τὸ μέντοι ἔξης καὶ ἐμμελῶς ἐν τούτῳ προκόπτειν οὕτε ὡς ἔτυχε γίνεται οὕτε μὴν ἀπλῶς καὶ μοναχῶς, ἀλλὰ 15 κατά τινας τρόπους ἀφωρισμένους, καθ' οὓς αἱ τῶν λεγομένων γενῶν τῆς μελωδίας θεωροῦνται διαφοραί. παθάπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐγγραμμάτου φωνῆς οὐ πᾶν γράμμα παντὶ συμπλεκόμενον συλλαβὴν ἡ λόγον ἀποτελεῖ, οὗτος οὐδὲ ἐν τῷ μέλει κατὰ τὴν ἡρμοσμένην 20 φωνὴν οὐδ' ἐν τῷ ταύτης τόπῳ πᾶς φθόγγος μετὰ παντὸς τιθέμενος ἐμμελὲς ποιεῖ διάστημα, ἀλλ' ὡς φαμεν κατὰ τρόπους τινὰς ἀφωρισμένους.

1 ταῦται A¹   6 τῇ δὶς διὰ πασῶν A² et Bryenn. p. 394
e'l primo om., tum add. A, deest in Z   8 ὅμοίως A] οὗτος
 Z   9 cf. Aristox. p. 18, 27 Marq. Vetter additam. ad. Steph.
 Thes. p. 24   γ^ρ οὗτος ὅτι ὁ τῆς φωνῆς τόπος ἡ ἀπὸ βαρυτάτον ἀρχαμένος κατὰ τὸ ἔξης ἐπὶ τὸ ὁξὺ δίεισιν ἡ ἐμπατίν ἀπὸ ὁξυτάτον ἐπὶ τὸ βαρύ mg. A   12 τούτων — διιστᾶσιν fort. del.   13 sq. τὸ — ἐμμελῶς — προκόπτειν Z]
 corr. in ἡ — ἐμμελῆς — προκοπὴ A   14 ἀλλὰ A] ἀλλὰ καὶ 17 cf. Aristox. p. 38 et 52 Marq.   19 κατὰ τὴν Z]
 om. A

τοῦ δὲ λεγομένου τόπου τῆς φωνῆς καὶ παντὸς τοῦ ἐν τούτῳ διαστήματος γνωριμώτατον μέρος τε καὶ μέτρον ἔστι τὸ καλούμενον τονιαῖον διάστημα, καθάπερ ὁ πῆχυς τοῦ κυρίως τοπικοῦ διαστήματος ὃ φερόμενα τὰ σώματα διέξεισιν. ἔστι δὲ γνωριμώτατον τὸ τονιαῖον διάστημα,⁵ ἐπειδὴ τῶν πρώτων καὶ γνωριμωτάτων συμφωνιῶν ἔστι διαφορά· τὸ γὰρ διὰ πέντε τοῦ διὰ τεσσάρων ὑπερέχει τόνῳ. τὸ μέντοι ἡμιτόνιον οὐχ ὡς ἡμισυ τόνου λέγεται, ὥσπερ Ἀριστόξενος ἡγεῖται, καθὸ καὶ τὸ ἡμιπήχιον ἡμισυ πήχεως, ἀλλ' ὡς ἔλαττον τοῦ τόνου μελωδητὸν¹⁰ διάστημα· καθὰ καὶ τὸ ἡμίφωνον γράμμα οὐχ ὡς ἡμισυ φωνῆς καλοῦμεν, ἀλλ' ὡς μὴ αὐτοτελῆ καθ' αὐτὸ φωνήν. δείκνυται γὰρ ὁ τόνος μηδ' ὄλως εἰς δύο ἵσα διαιρεῖσθαι δυνάμενος, ἐν λόγῳ θεωρούμενος ἐπογδόῳ, καθάπερ οὐδ' ἄλλο τι ἐπιμόριον διάστημα. τὰ γὰρ δ'¹⁵ οὐχ οἷόν τε διαιρεθῆναι εἰς ἵσα.

ὅταν μὲν οὖν ἡ φωνὴ μελωδοῦσα ἐν τῷ λεγομένῳ τόπῳ αὐτῆς ἀπό τυνος βαρυτέρου φθόγγου ἐπὶ τὸν ἔξῆς ὀξύτερον μεταβῇ τὸ λεγόμενον ἡμιτονιαῖον διάστημα ποιησαμένη κᾱπειτ' ἀπ' αὐτοῦ τόνον διαστήσασα πρῶτον²⁰

- 1 inscr. περὶ τόνου A, ἢ in mg.   5 διέξεισιν: ει corr.
 ex. ἡ A γνωριμώτατον Bryenn. p. 395] γνωριμώτερον AZ
 6 cf. Marquardt p. 258 sq.   8 inscr. περὶ ἡμιτονίου A.
 cf. Procl. ad Plat. Tim. p. 196 B   9 Ἀριστόξενος: Harm.
 p. 30, 7 Marq.   12 αὐτοτελῆ καθ' αὐτὸ φωνήν Z] τὸ αὐτὸ τελεῖ κατ' αὐτὸ φωνήν A¹, τῷ αὐτοτελεῖ κατὰ ταυτὸ φωνεῖν A²   14 ὅτι ὁ τόνος ἐν ἐπογδόῳ λόγῳ θεωρεῖται mg. A
 17 inscr. τέ τὸ διάτονον μέλος (γένος Bull.) τῆς μελωδίας A, ἡ in mg.   18 βαρυτέρου A²] βραχυτέρου A¹Z
 19 ἡμιτονιαῖον Z] ἡμιτόνιον A   20 ἰστέον ὡς οὐ πάντως (πάντος A¹) οὕτως ἔχει τὸ διάτονον, ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ μετὰ τὸ ἡμιτόνιον (τὸ ἡμιτόνιον A² corr. ut vid. ex τῶν) δύο τόνους (τόνων A¹) εἶναι καὶ ἐκατέρωθεν (ἐκατέροθεν A¹). ἐκ δὲ διαφόρου τάξεως διαφορον γίνεται μέλος mg. A

ἐπ' ἄλλον παραγένηται φθόγγον, βουλομένη κατὰ τὸ ἔξῆς προκόπτειν ἐμμελῶς, οὐδὲν ἔτερον εἶναι δύναται διάστημα οὐδὲ προενέγκασθαι φθόγγον ἔτερον ἐμμελῆ καὶ ἡρμοσμένον, ἢ διάστημα μὲν τονιαῖον, φθόγγον δὲ τὸν ἐπὶ τὸ ὁξὺ τοῦτο δρίζοντα καὶ συμφωνοῦντα τῷ ἔξ
 ἀρχῆς τὴν διὰ τεσσάρων συμφωνίαν. καλεῖται δὲ τὸ οὗτο μελωδηθὲν σύστημα τετράχορδον, συνεστηκὸς ἐκ διαστημάτων μὲν τριῶν, ἡμιτονίου καὶ τόνου καὶ τόνου,
 φθόγγων δὲ τεσσάρων, ὃν οἱ περιέχοντες, τουτέστιν ὅ
 10 τε βαρύτατος καὶ ὁξύτατος, συμφωνοῦσιν εὐθὺς ἦν διὰ τεσσάρων ἔφαμεν λέγεσθαι συμφωνίαν δύο τόνων οὖσαν καὶ ἡμιτονίου. καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον γένος τῆς μελωδίας διάτονον, ἥτοι ὅτι διὰ τῶν τόνων τὸ πλεῖστον διοδεύει ἢ ὅτι σεμνόν τι καὶ ἐρωμένον καὶ
 15 εὔτονον ἥθος ἐπιφαίνει.

Ἐὰν μέντοι ἡ φωνὴ, τὸν ἔξ ἀρχῆς πρῶτον δρίσασα φθόγγον καὶ ἡμιτόνιον ἐπὶ τὸ ὁξὺ μεταβᾶσα, ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἔλθῃ δεύτερον φθόγγον, εἰτα πάλιν ἀπὸ τοῦδε ἡμιτόνιον διαστήσασα τρίτον δρίση φθόγγον ἄλλον,
 20 ἀπὸ τούτου κατὰ συνέχειαν πειρωμένη προκόπτειν ἐμμελῶς οὕτε διάστημα δύναται ποιήσασθαι ἄλλο πλὴν τὸ λειπόμενον τοῦ πρῶτου γενομένου τετραχόρδου, τὸ τριημιτονιαῖον ἀσύνθετον, οὕτε φθόγγον ἔτερον δρίσαι

2 εἶναι] ποιήσασθαι? cf. p. 53, 20. 54, 21   5 τοῦτον
 A²   10 καὶ om. A¹   τίς ἡ διὰ δὲ καὶ πῶς γίνεται: τί τὸ
 διάτονον γένος τῆς μελωδίας καὶ πῶς γίνεται: mg. A   οὖν post
 εὐθὺς add. A²   ἥν corr. ex ἥ A   11 ἔφαμεν A] φαμὲν
 Z. cf. p. 51, 7   12 γίνεται post ἡμιτονίου A²   14 τι
 Z] τε A   16 inscr. τί τὸ χρωματικόν A, ιβ in mg.
 καὶ τοῦτο τῆς διὰ δὲ mg. A   τὸν] τῶν A¹   18 ἔλθῃ
 apogr.] ἔλθοι AZ ut vid.   19 ὁρίσει A¹

ἢ τὸν ἐπὶ τὸ ὁξὺ περιέχοντα τὸ πρῶτον τετράχοδον, συμφωνοῦντα τῷ βαρυτάτῳ κατὰ τὸ διὰ τεσσάρων· ὥστε γύνεσθαι τὴν τοιαύτην μελῳδίαν κατὰ ἡμιτόνιον καὶ ἡμιτόνιον καὶ τριημιτόνιον ἀσύνθετον. καλεῖται δὲ πάλιν τὸ γένος τῆς τοιαύτης μελῳδίας χρωματικὸν διὰ 5 τὸ παρατετράφθαι καὶ ἔξηλλάχθαι τοῦ πρόσθεν γοεωτερόν τε καὶ παθητικώτερον ἥθος ἐμφαίνειν.

λέγεται δέ τι καὶ τρίτον γένος μελῳδίας ἐναρμόνιον, ἐπειδὴν ἀπὸ τοῦ βαρυτάτου φθόγγου κατὰ δίεσιν καὶ δίεσιν καὶ δίτονον ἡ φωνὴ προελθοῦσα μελῳδήσῃ τὸ 10 τετράχοδον. δίεσιν δὲ καλοῦσιν ἐλαχίστην οὖ περὶ Ἀριστόξενον τὸ τεταρτημόριον τοῦ τόνου, ἡμισυ δὲ ἡμιτονίου, ὡς ἐλάχιστον μελῳδητὸν διάστημα, τῶν Πυθαγορείων διέσιν καλούντων τὸ νῦν λεγόμενον ἡμιτόνιον. καλεῖσθαι δέ φησιν Ἀριστόξενος τοῦτο τὸ 15 προειρημένον γένος ἀρμονίαν διὰ τὸ εἶναι ἄριστον, ἀπενεγκάμενον τοῦ παντὸς ἡρμοσμένου τὴν προσ-

1 τὸ ὁξὺ A] τὸν ὁξὺ Z   2 κατὰ τὸν διὰ δ' Z (κατὰ τὴν διὰ τεσσάρων συμφωνίαν duo codd. et Bryenn. p. 397), κατὰ τῶν διὰ ἕ A   4 τὸ τριημιτόνιον (τρημητόνιον A¹) τριῶν ἐστὶν ἡμιτονίων, τόνου ας. εἶτα τὰ β ἡμιτόνια· γίνεται ἡ πᾶσα τόνων βς mg. A   6 καὶ ante γοεωτερόν add. A² ut vid. 8 inscr. τί τὸ ἐναρμόνιον A, γ in mg.   9 ἐπεὶ γὰρ τὸ (ū, add. A²) διὰ δ διατονον (scr. δύο τόνων καὶ ἡμιτονίου) ἐστίν, ἀνάγκη τῶν (τῶν A¹, τὸ A²) β διαστημάτων διεσιαῖν τῶν (scr. διεσιαίων ὄντων) ἀτινά ἐστιν ἡμιτονίου τὸ γ' δύο εἶναι τόνων mg. A (in postremis complura ex corr. A²)   ἔτι τῆς διὰ δ mg. A   καὶ δίεσιν Z] om. A   10 δίτονον Z] διὰ τόνον A   μελῳδήση A] μελῳδήσει Z   11 inscr. τί ἐστι δίεσις A   οὖ περὶ Ἀριστόξενον: Harm. p. 30, 5 sq. 66, 9   14 πυθαγορίων A¹Z   15 Ἀριστ. A] ὁ Ἀριστ. Z. cf. Mahne diatr. de Arist. p. 163   17 ἀπενεγκάμενον Z] ἐπενεγκάμενον A

ηγορίαν. ἔστι δὲ δυσμελωδητότατον καὶ, ὡς ἐκεῖνός φησι, φιλότεχνον καὶ πολλῆς δεόμενον συνηθείας, ὅθεν οὐδ' εἰς χρῆσιν ὁρδίως ἔρχεται, τὸ δὲ διάτονον γένος ἀπλοῦν τι καὶ γενναῖον καὶ μᾶλλον κατὰ φύσιν· διὸ 5 μᾶλλον τοῦτο παραλαμβάνει Πλάτων.

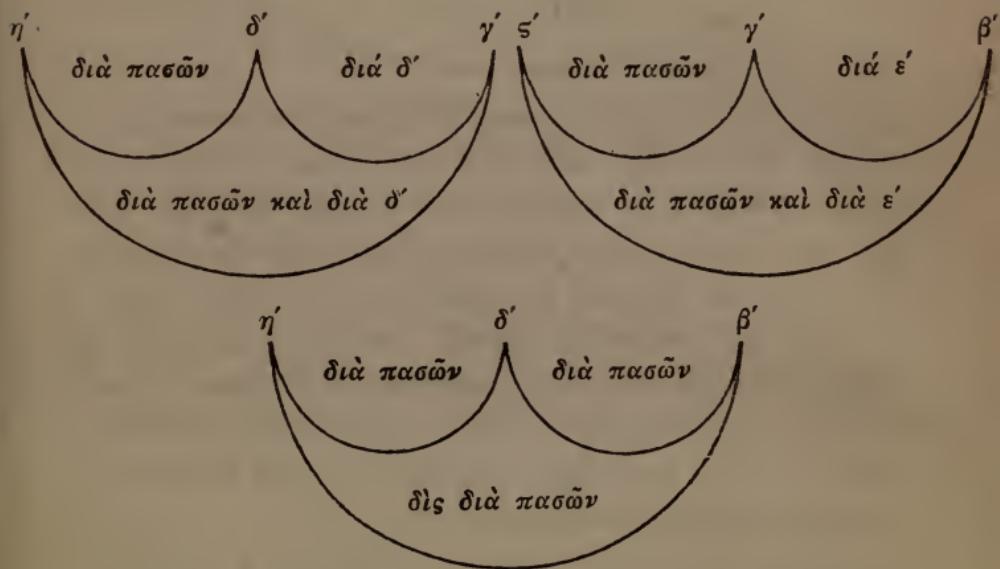
ἡμιτόνιον	τόνος	τόνος	διάτονον
ἡμιτόνιον	ἡμιτόνιον	τριημιτόνιον	χρωματικόν
δίεσις	δίεσις	δίτονον	ἀρμονικόν

τοὺς δὲ συμφωνοῦντας φθόγγους ἐν λόγοις τοῖς 10 πρὸς ἄλλήλους πρῶτος ἀνευρητέναι δοκεῖ Πυθαγόρας, τοὺς μὲν διὰ τεσσάρων ἐν ἐπιτρίτῳ, τοὺς δὲ διὰ πέντε ἐν ἡμιολίᾳ, τοὺς δὲ διὰ πασῶν ἐν διπλασίᾳ, καὶ τοὺς μὲν διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων ἐν λόγῳ τῶν η' πρὸς γ' ὃς ἔστι πολλαπλασιεπιμερής, διπλάσιος γὰρ καὶ δισ- 15 επίτριτος ἔστι, τοὺς δὲ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε ἐν λόγῳ τριπλασίᾳ, τοὺς δὲ δὶς διὰ πασῶν ἐν τετραπλασίᾳ, καὶ τῶν ἄλλων ἡρμοσμένων τοὺς μὲν τὸν τόνον περιέχοντας ἐν ἐπογδόῳ λόγῳ, τοὺς δὲ τὸ νῦν λεγόμενον ἡμιτόνιον, τότε δὲ δίεσιν, ἐν ἀριθμοῦ λόγῳ πρὸς ἀριθ-

1 ἐκεῖνος: Harm. p. 26, 18. cf. Westphal I p. 420. Marquard p. 267 5 cf. Macrob. in Somn. Scip. II 4, 13. Procl. ad Plat. Tim. p. 191 E 6 τόνος διάτονον apogr.] διάτονος διατόνον AZ (utrumque intra figurae lineas scriptum, sicut etiam sequentia) 7 τριημιτόνιον χρῶμα apogr. χρωματικοῦ τριημιτονίου AZ 8 δίτονον ἀρμονικόν] ἀρμονικὸν διατόνον AZ, δίτονον ἐναρμόνιον apogr. 9 sqq. cf. Chalcid. 45. Zeller I p. 371. Westphal I p. 62 10 ἀνευρητέναι A¹ 11 κεῖται τὸ ὑπόδειγμα ἐπὶ καταγραφῆς ἐν τῷ τέλει mg. A 19 ἀριθμοῦ A] σ' Z ἀριθμὸν A] σ' Z

μὸν τῷ τῶν συνέ πρὸς συγ', ἐξετάσας τοὺς λόγους διὰ τε τοῦ μήκους καὶ πάχους τῶν χορδῶν, ἐπὶ δὲ τῆς τάσεως γινομένης κατὰ τὴν στροφὴν τῶν κολλάβων η̄ γνωριμώτερον κατα τὴν ἐξάρτησιν τῶν βαρῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐμπνευστῶν καὶ διὰ τῆς εὐρύτητος τῶν κοιλιῶν 5 η̄ διὰ τῆς ἐπιτάσεως καὶ ἀνέσεως τοῦ πνεύματος, η̄ δι' ὅγκων καὶ σταθμῶν οἶνον δίσκων η̄ ἀγγείων. ὅ τι γὰρ ἦν ληφθῆ τούτων κατά τινα τῶν εἰρημένων λόγων, τῶν ἄλλων <ἴσων> ὄντων, τὴν κατὰ τὸν λόγον ἀπεργάσεται συμφωνίαν.

10

ἀρκείτω δ' ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι διὰ τοῦ μήκους τῶν χορδῶν δηλῶσαι ἐπὶ τοῦ λεγομένου κανόνος. τῆς γὰρ ἐν τούτῳ μιᾶς χορδῆς καταμετρηθείσης εἰς τέσσαρα ἵσα ὁ ἀπὸ τῆς ὅλης φθόγγος τῷ μὲν ἀπὸ τῶν τριῶν

1 τῷ Z] τῶν ut vid. eras. A   γὰρ post ἐξετάσας A² ut
vid.   5 κοιλιῶν: οἱ corr. ex ω A   9 <ἴσων>: cf. p. 59, 12.
60, 19. 65, 13.   12 excidit fort. τοῦτο

μερῶν ἐν λόγῳ γενόμενος ἐπιτρέπω συμφωνήσει διὰ τεσσάρων, τῷ δὲ ἀπὸ τῶν δύο, τουτέστι τῷ ἀπὸ τῆς

ἡμισείας, ἐν λόγῳ γενόμενος διπλασίῳ συμφωνήσει διὰ πασῶν, τῷ δὲ ἀπὸ τοῦ τετάρτου μέρους γενόμενος ἐν λόγῳ τετραπλασίῳ συμφωνήσει δὶς διὰ πασῶν. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν τριῶν μερῶν φθόγγος πρὸς τὸν ἀπὸ τῶν δύο γενόμενος ἐν ἡμιολίᾳ συμφωνήσει διὰ πέντε, πρὸς δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ τετάρτου μέρους γενόμενος ἐν λόγῳ τριπλασίῳ συμφωνήσει διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε. ἐὰν δὲ 10 εἰς ἐννέα διαιμετρηθῇ ἡ χορδὴ, ὁ ἀπὸ τῆς ὅλης φθόγγος πρὸς τὸν ἀπὸ τῶν ὀκτὼ μερῶν ἐν λόγῳ ἐπογδόῳ τὸ τονιαῖον περιέξει διάστημα.

πάσας δὲ τὰς συμφωνίας περιέχει ἡ τετρακτύς. συνέστησε μὲν γὰρ αὐτὴν α' καὶ β' καὶ γ' καὶ δ'. ἐν 15 δὲ τούτοις τοῖς ἀριθμοῖς ἔστιν ἡ τε διὰ τεσσάρων συμ-

1 μερῶν Bull.] μέτρων A

11 excidit fort. γενόμενος

13 cf. p. 93, 19 14 συνέστησαν Bull.

15 ἡ διὰ δ ὡς ἔχει

ὁ δ πρὸς τὰ γ· η διὰ ε ὡς ὁ γ πρὸς τὸν β· ἡ διὰ πασῶν ὡς β πρὸς α· διὰ πασῶν καὶ διὰ ε ὡς γ πρὸς α· δὶς διὰ πασῶν ὡς δ πρὸς α· τὴν δὲ διὰ πασῶν καὶ διὰ δ οὐκ ἔστιν εὑρεῖν ἐν

φωνία καὶ ἡ διὰ πέντε καὶ ἡ διὰ πασῶν, καὶ ὁ ἐπίτριτος λόγος καὶ ἡμιόλιος καὶ διπλάσιος καὶ τριπλάσιος καὶ τετραπλάσιος.

ταύτας δὲ τὰς συμφωνίας οἱ μὲν ἀπὸ βαρῶν ἡξίουν λαμβάνειν, οἱ δὲ ἀπὸ μεγεθῶν, οἱ δὲ ἀπὸ κινήσεων ⁵ [καὶ ἀριθμῶν], οἱ δὲ ἀπὸ ἀγγείων [καὶ μεγεθῶν]. Λάσος δὲ ὁ Ἐρμιονεύς, ὃς φασι, καὶ οἱ περὶ τὸν Μεταποντῖνον Ἰππασον Πυθαγορικὸν ἄνδρα συνέπεσθαι τῶν κινήσεων τὰ τάχη καὶ τὰς βραδυτήτας, δι' ᾧν αἱ συμφωνίαι . . . . . ¹⁰

ἐν ἀριθμοῖς ἥγονύμενος λόγους τοιούτους ἐλάμβανεν ἐπ' ἀγγείων. ἶσων γὰρ ὅντων καὶ ὁμοίων πάντων τῶν ἀγγείων τὸ μὲν κενὸν ἔάσας, τὸ δὲ ἡμισυ ὑγροῦ <πληρώσας> ἐψόφει ἐκατέρῳ, καὶ αὐτῷ ἡ διὰ πασῶν ἀπεδίδοτο συμφωνία. Θάτερον δὲ πάλιν τῶν ἀγγείων κενὸν ¹⁵ ἐῶν εἰς θάτερον τῶν τεσσάρων μερῶν τὸ ἐν ἐνέχεε, καὶ κρούσαντι αὐτῷ ἡ διὰ τεσσάρων συμφωνία ἀπεδίδοτο, ἡ δὲ διὰ πέντε, <ὅτε> ἐν μέρος τῶν τριῶν συνεπλήρουν, οὕσκει τῆς κενώσεως πρὸς τὴν ἑτέραν ἐν μὲν τῇ διὰ πασῶν ὡς β' πρὸς ἐν, ἐν δὲ τῷ διὰ πέντε ὡς γ' πρὸς ²⁰ β', ἐν δὲ τῷ διὰ τεσσάρων ὡς δ' πρὸς γ'. οἷς ὁμοίως καὶ κατὰ τὰς διαλήψεις τῶν χορδῶν θεωρεῖται, ὡς προείρηται, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ μιᾶς χορδῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ κανόνος, ἀλλ' ἐπὶ δυεῖν· δύο γὰρ ποιήσας ὁμοτόνους ὅτε μὲν τὴν μίαν αὐτῶν διαλάβοι μέσην πιέσας, τὸ ἡμισυ ²⁵

τῇ τετρακτύῃ· ἔστι γὰρ ὡς ἡ πρὸς γ̄ mg. A . . . . . ⁵ μηκῶν Bull.

7 λάσος A. cf. Schneidewin de Laso p. 16 οἱ περὶ τὸν ^{οἱ περὶ τὸν}
A²] of τῶν A¹ μετὰ ποντῖνον A, em. apogr. ⁸ Ἰππασον:
cf. Zeller I p. 457 11 γὰρ post ἐλάμβανεν A² 14 ἐν ante
ἐκατέρῳ add. A² 19 κινήσεως A 23 προείρηται: p. 57, 11
24 δυεῖν] om. A¹, δύο A²

πρὸς τὴν ἑτέραν συμφωνίαν τὴν διὰ πασῶν ἐποίει· ὅτε δὲ τὸ τρίτον μέρος ἀπολαμβάνοι, τὰ λοιπὰ μέρη πρὸς τὴν ἑτέραν τὴν διὰ πέντε συμφωνίαν ἐποίει· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς διὰ τεσσάρων· καὶ γὰρ ἐπὶ ταύτης 5 μιᾶς τῶν χορδῶν ἀπολαβὼν τὸ τέταρτον μέρος τὰ λοιπὰ μέρη πρὸς τὴν ἑτέραν συνηπτεν. ὁ δὴ καὶ ἐπὶ τῆς σύριγγος ἐποίει κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. οἱ δ' ἀπὸ τῶν βαρῶν τὰς συμφωνίας ἐλάμβανον, ἀπὸ δυεῖν χορδῶν ἔξιαρτῶντες βάρη κατὰ τὸν εἰρημένους λόγους, οἱ δ' 10 ἀπὸ τῶν μηκῶν, καὶ τῶν χορδῶν . . . . . ἐπίεσαν, τὰς συμφωνίας ἐν ταῖς χορδαῖς ἀποφαινόμενοι.

. . . . .

φθόγγον δὲ εἶναι φωνῆς πτῶσιν ἐπὶ μίαν τάσιν. ὅμοιον γάρ φασιν αὐτὸν αὐτῷ δεῖν εἶναι τὸν φθόγγον καὶ 15 ἐλάχιστον κατὰ διαφοράν, οὐκ ἐκ διαφόρων τάσεων οἷον βαρύτητος καὶ ὀξύτητος. τῶν δὲ φωνῶν αἱ μὲν ὀξεῖαι, αἱ δὲ βαρεῖαι, διὸ καὶ τῶν φθόγγων, *(ῶν)* ὁ μὲν ὀξὺς ταχύς ἐστιν, ὁ δὲ βαρὺς βραδύς. εἰ γοῦν εἰς δύο ἴσοπαχεῖς καὶ ἴσοκοίλους *(αὐλοὺς)* τετρημένους εἰς 20 σύριγγος τρόπον, ὡν τοῦ ἑτέρου διπλάσιόν ἐστι τὸ μῆκος τοῦ ἑτέρου, ἐμφυσήσαι τις, ἀνακλᾶται τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ ἥμισεος μήκους διπλασίῳ τάχει χρώμενον, καὶ *(γίνεται)* συμφωνία ἡ διὰ πασῶν βαρέος μὲν φθόγγου τοῦ διὰ τοῦ μείζονος, ὀξέος δὲ τοῦ διὰ τοῦ

4 τῆς] τοῦ A 9 οἱ δ' ἀπὸ τῶν μηκῶν — ἀποφαινόμενοι fort. del. 10 post χορδῶν excidisso videntur verba διαφορα μέρη ἀπολαβόντες vel similia ἐπήεσαν A, em. Bull. cf. p. 59, 25 11 ὦ post τὰς erasum A τοῖς χορδοῖς A¹ 13 inscr. τί ἐστι φθόγγος A φθόγγον κτλ.: Aristox. p. 20, 22; cf. Marquard p. 225 18 εἴγονν A, εἴγονν A² 19 *(αὐλοὺς)*: cf. p. 61, 2 sqq. 20 ὡν A²] ὀν A¹ 21 ἐμφυσήσαι τις A¹, ἐμφυσήσαι τις A² 22 ἥμισυ A¹ 24 ὄντος addendum vid.

έλαττονος. αἴτιον δὲ τάχος τε καὶ βραδυτής τῆς φορᾶς. καὶ κατὰ τὰ ἀποστήματα δὲ τῶν ἐν τοῖς αὐλοῖς τρημάτων τὰς συμφωνίας ἀπεδίδοσαν καὶ ἐπὶ ἑνός. δικῆ μὲν γὰρ διηρημένου καὶ τοῦ αὐλοῦ ὅλου ἐμφυσηθέντος ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἥμισυ τρήματος τὸ διὰ πασῶν σύμφωνον 5 ἀποτελεῖται. τριχῆ δὲ διαιρεθέντος καὶ τῶν μὲν δυεῖν μερῶν ὄντων πρὸς τῇ γλωσσίδι, κάτω δὲ τοῦ ἑνός, καὶ τοῦ ὅλου συμφυσηθέντος τοῖς δυσί, τὴν διὰ πέντε γενέσθαι συμφωνίαν. τεσσάρων δὲ διαιρέσεων γενομένων, τριῶν μὲν ἄνω, κάτω δὲ μιᾶς, καὶ τῷ ὅλῳ συμ- 10 φυσηθέντων τῶν τριῶν γίνεται ἡ διὰ τεσσάρων. οἱ δὲ περὶ Εὔδοξον καὶ Ἀρχύταν τὸν λόγον τῶν συμφωνιῶν ἐν ἀριθμοῖς φέοντο εἶναι, ὁμολογοῦντες καὶ αὐτοὶ ἐν κινήσεσιν εἶναι τοὺς λόγους καὶ τὴν μὲν ταχεῖαν κίνησιν ὀξεῖαν εἶναι ἄτε πλήττονσαν συνεχὲς καὶ ὠκύτερον 15 κεντοῦνσαν τὸν ἀέρα, τὴν δὲ βραδεῖαν βαρεῖαν ἄτε νωθεστέραν οὖσαν.

ταυτὶ μὲν περὶ τῆς εὑρέσεως τῶν συμφωνιῶν· ἐπανέλθωμεν δὲ ἐπὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀρράστου παραδεδομένα. φησὶ γὰρ ὅτι τούτοις τοῖς εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν συμ- 20 φωνιῶν ὀργάνοις κατὰ μὲν τοὺς λόγους προπαρασκευασθεῖσιν ἡ αἰσθησις ἐπιμαρτυρεῖ, τῇ δὲ αἰσθήσει προσληφθείσῃ ὁ λόγος ἐφαρμόζει. πᾶς δὲ καὶ οἱ τὸ λεγόμενον ἡμιτόνιον περιέχοντες φθόγγοι πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ἐν λόγῳ τῷ τῶν συνέ πρὸς σμγ', μικρὸν ὑστερον 25

9 συμφωνίαν] scr. aut συμβαίνει aut συμφωνίαν <συμβαίνει>

12 Εὔδοξον: cf. Ideler, Abh. d. Berl. Ak. a. d. J. 1828 p. 200 Ἀρχύταν: cf. Müllach fragm. philos. Gr. I p. 564 b. II p. 118 fr. 6 τὸν λόγον τῶν Α²] τῶν λεγόντων Α¹ 13 αὐτοὶ: i corr. ex ω Α 15 πλήττονσαν: η corr. ex ει Α 16 βαρεῖαν βραδεῖαν Α 18 εὑρέσεως Α¹ 25 ὑστερον: p. 67, 16

ἔσται φανερόν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ αἱ συνθέσεις καὶ αἱ διαιρέσεις τῶν συμφωνιῶν ὁμόλογοι καὶ συνῳδοὶ θεωροῦνται ταῖς τῶν κατὰ ταύτας λόγων συνθέσεσί τε καὶ διαιρέσεσιν ἃς πρόσθεν ἐμηνύσαμεν. οἶον ἐπεὶ τὸ διὰ 5 πασῶν ἐκ τε τοῦ διὰ πέντε καὶ διὰ τεσσάρων συντίθεται καὶ εἰς ταῦτα διαιρεῖται, λόγος δὲ τοῦ μὲν διὰ πασῶν διπλάσιος, τοῦ δὲ διὰ τεσσάρων ἐπίτριτος, τοῦ δὲ διὰ πέντε ἡμιόλιος, φαίνεται [ὅτι] καὶ ὁ διπλάσιος λόγος συντίθεσθαι τε ἐκ τοῦ ἐπιτρίτου τε καὶ ἡμιολίου 10 καὶ εἰς τούτους διαιρεῖσθαι· τῶν μὲν γὰρ σ' τὰ η̄ ἐπίτριτα, τῶν δὲ η̄ τὰ ιβ̄ ἡμιόλια· καὶ γίνεται τὰ ιβ̄ τῶν σ' διπλάσια· σ' η̄ ιβ̄. πάλιν δὲ διπλάσιος διαιρεῖται εἰς τε τὸν ἐπίτριτον λόγον τῶν ιβ̄ πρὸς τὰ θ̄ καὶ εἰς τὸν ἡμιόλιον τῶν θ̄ πρὸς 15 τὰ σ'. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ διὰ πέντε τοῦ διὰ τεσσάρων ὑπερέχει τόντω, τὸ μὲν γὰρ διὰ πέντε τριῶν τόντων ἔστι καὶ ἡμιτονίου, ὁ δὲ τόντος ἐν ἐπογδόῳ λόγῳ, φαίνεται καὶ τὸ ἡμιόλιον τοῦ ἐπιτρίτου ὑπερέχειν [ἐν] ἐπογδόῳ· ἀπὸ γὰρ ἡμιολίου λόγου οἶον τοῦ τῶν θ̄ πρὸς τὰ σ' 20 ἀφαιρεθέντος τοῦ <ἐπιτρίτου> λόγου τῶν η̄ πρὸς τὰ σ' λείπεται λόγος ἐπόγδοος ὁ τῶν θ̄ πρὸς τὰ η̄· καὶ πάλιν τούτῳ τῷ λόγῳ προστεθέντος ἐπιτρίτου λόγου τοῦ τῶν

1 περὶ τῶν ἐν λόγοις συμφωνιῶν συνθέσεών τε καὶ διαιρέσεων mg. A 3 συνθέσεσί τε καὶ διαιρέσεσιν corr. ex σύνθεσίς τε καὶ διαιρέσεις A 4 ἐπεὶ A^{2]}] ἐπὶ A¹ 14 τῶν — τῶν] τὸν — τὸν A 16 τὸ μὲν — ἡμιτονίου del. vid., nisi exciderunt verba τὸ δὲ διὰ τεσσάρων δυεῖν τόντων καὶ ἡμιτονίου

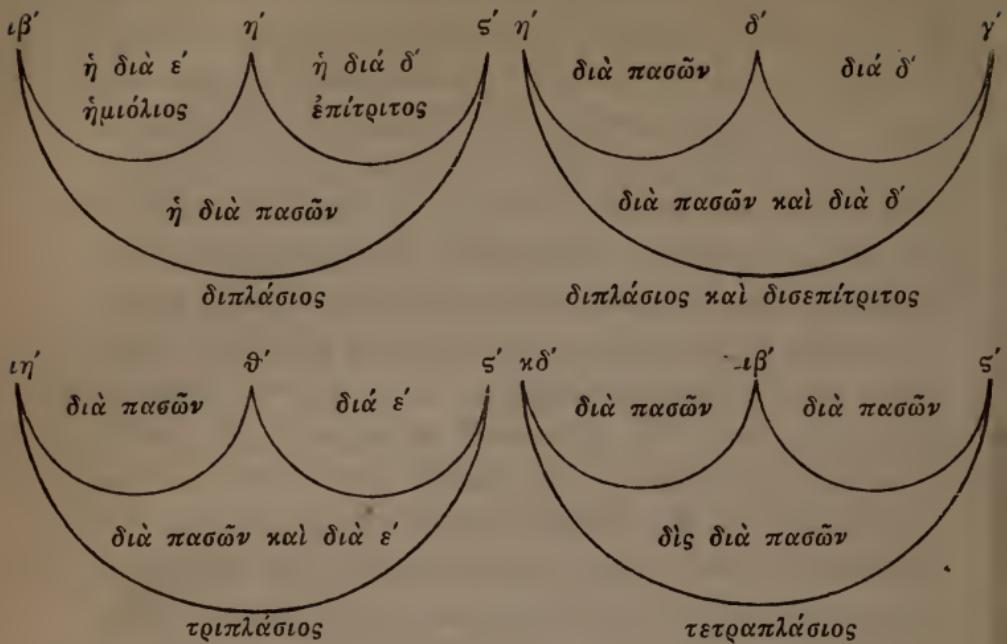
18 ἡμιόλιον Bull.] ἡμιτονίον A ἐὰν μειωθείη ὁ τῶν θ̄ πρὸς τὰ σ̄ λόγος τῷ λόγῳ τῶν η̄ πρὸς τὰ σ̄· ἔστι δὲ τὸ τρίτον τῶν σ̄, τοντέστι τὰ β̄· μειοῦται οὖν αὐξομένου τοῦ ἐλάττονος ὅρους τῇ δυάδι, καὶ γενήσεται λόγος ἐπόγδοος τῶν θ̄ πρὸς τὰ η̄ mg. A 22 τούτῳ] οὕτω A

ιβ' πρὸς τὰ θ' συμπληροῦται λόγος ἡμιόλιος τῶν ιβ'
πρὸς τὰ η'. καὶ μὴν ἐπεὶ τὸ μὲν διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ
λόγῳ, τὸ δὲ διὰ τεσσάρων ἐν ἐπιτρίτῳ, τὸ ἔξ ἀμφοῖν
ἐν λόγῳ τῶν η' πρὸς τὰ γ'. τῶν μὲν γὰρ γ' ἐπίτριτα
τὰ δ', τούτων δὲ διπλάσια τὰ η'. τὸ δὲ διὰ πασῶν καὶ 5
διὰ πέντε ἐν λόγῳ τριπλασίου· ὁ γὰρ ἡμιόλιος καὶ
διπλάσιος συντιθέμενοι τοῦτον ποιοῦσιν· ἡμιόλιος μὲν
γὰρ ὁ τῶν θ' πρὸς τὰ σ', διπλάσιος δὲ ὁ τῶν ιη' πρὸς
τὰ θ'. καὶ γίνεται τριπλάσιος ὁ λόγος τῶν ιη' πρὸς τὰ
σ'. ὅμοίως δὲ τὸ δὶς διὰ πασῶν ἐν λόγῳ τετραπλασίῳ.¹⁰
οὗτος γὰρ σύγκειται ἐκ δύο διπλασίων· τῶν μὲν γὰρ
σ' διπλάσια τὰ ιβ', τούτων δὲ τὰ ιδ', ταῦτα δὲ [τὰ]
τετραπλάσια τῶν σ'. ἦ μᾶλλον, ὡς κατ' ἀρχὰς ἐδείξαμεν,
ἐπισυντεθεὶς ὁ τριπλάσιος ἐπιτρίτῳ ποιεῖ τετραπλάσιον·
ἔστι δὲ τοῦ μὲν διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε τριπλάσιος ὁ 15
λόγος, τοῦ δὲ διὰ τεσσάρων ἐπίτριτος· ἔξ ἀμφοῖν δὲ
τούτοιν τὸ δὶς ἔστι διὰ πασῶν· εἰκότως οὖν τοῦτο ἐν
λόγῳ φαίνεται τετραπλασίῳ· τῶν μὲν γὰρ σ' τριπλάσια
τὰ ιη', τούτων δὲ ἐπίτριτα τὰ ιδ', ἄτινά ἔστι τετρα-
πλάσια τῶν σ'. καὶ πάλιν τῶν μὲν σ' ἐπίτριτα τὰ η',²⁰
τούτων δὲ τριπλάσια τὰ ιδ', ἣ ἔστι τετραπλάσια τῶν
σ'. καὶ τὰ ἐκ τούτων δὲ συντιθέμενα ἐν τούτοις εὑρε-
θήσεται τοῖς λόγοις, ἐφ' ὅσον ἀν προαγάγωμεν τὰ
συστήματα.

ὁ δὲ Πλάτων καὶ γένος διάτονον καὶ συστήματος 25
μέγεθος ἐπὶ τὸ τετράκις διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε καὶ

1 ὁ ἔστι τὰ γ, οἷς ὑπερέχει ὁ ιβ τοῦ θ· εἰ προστεθείη
(προστεθὴ Α¹) τοῖς θ, γίνεται ιβ̄, ὥπερ ἔστιν ἡμιόλιος mg. A

11 οὗτος corr. ex οὗτως A   25 Πλάτων: Tim. p. 35 sq.
cf. Procl. in Tim. p. 192 A   26 ἐπὶ] εἶναι A   τετράκις A,
em. apogr.

τόνον προαγήσχεν. εἰ δὲ λέγοι τις, φησὶν ὁ Ἀδραστος, ὡς οὐ δέον ἐπὶ τοσοῦτον ἔκτεῖναι, Ἀριστόξενος μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ δὶς διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων τὸ τοῦ καθ' αὐτὸν πολυτρόπου διαγράμματος πεποίηται μέγεθος, οἱ 5 δὲ νεώτεροι τὸ πεντεκαιδεκάχορδον τρόπον μέγιστον ἐπὶ τὶ τρὶς διὰ πασῶν καὶ τόνον διεστηκός, φητέον, φησίν, ὡς ἔκεῖνοι μὲν πρὸς τὴν ἡμετέραν χρῆσιν δρῶντες οὕτως ἐποίουν, ἥγονύμενοι μὴ πλεῖόν τι τούτων δύνασθαι μήτε τοὺς ἀγωνιζομένους φθέγγεσθαι μήτε

primam fig. levibus differentiis bis repet. A² vel recentior manus 1 cf. Marquard p. 223. 253. Boeckh kl. Schr. III p. 158 sqq. de metris Pind. p. 213 2 ἔκτείνας ut vid. A¹

4 πεποίηται: η corr. ex ει A 5 τὸ ε καὶ τὸ τρόπον μέγιστον
A 6 ἐπὶ τὸ δὶς διὰ πασῶν διεστηκός Bull. sed cf. Procl.
p. 192 B 8 ἐποίουν: οὐν ex corr. A

τοὺς ἀκούοντας εὐγνώστως ορίνειν, Πλάτων δὲ πρὸς τὴν φύσιν ὁρῶν, ἐπειδὴ τὴν ψυχὴν ἀνάγκη συνισταμένην καθ' ἀρμονίαν μέχρι τῶν στερεῶν προάγειν ἀριθμῶν καὶ δυσὶ συναρμόζεσθαι μεσότησιν, ὅπως διὰ παντὸς ἐλθοῦσα τοῦ τελείου στερεοῦ κοσμικοῦ σώμα- 5 τος πάντων ἀντιληπτικὴ γενήσεται τῶν ὄντων, καὶ τὴν ἀρμονίαν αὐτῆς μέχρι τούτου προαγήσει, τρόπον τινὰ καὶ κατὰ τὴν αὐτῆς φύσιν ἐπ' ἀπειρον δυναμένην προΐέναι.

Φησὶ δ' ὅτι καὶ τοὺς μείζονας ἀριθμοὺς τοῖς βαρυτέ- 10 ροις φθόγγοις οἰκεῖον ἀποδιδόναι, καὶν ἐπ' ἐνίσων δόξῃ τάσεων διαφωνεῖν, οἷον ἐπὶ τῆς τάσεως τῆς γινομένης διὰ τῆς ἐξαρτήσεως τῶν βαρῶν. δύο γὰρ ἵσων τό τε μῆκος καὶ πάχος χορδῶν καὶ τὰλλα ὅμοιῶν τὸ πλεῖον βάρος διὰ τὴν πλείω τάσιν τὸν ὀξύτερον ποιήσει 15 φθόγγον. ἐπεὶ γὰρ τὸ πλεῖον βάρος πλείω τάσιν ποιεῖ, πλείονα τὴν ἐξωθεν προσδίδωσι δύναμιν τῷ κατ' αὐτὸν ὀξυτέρῳ φθόγγῳ, ἐλάττονα διὰ τοῦτ' ἔχοντι τὴν ἰδίαν ἴσχυν τοῦ ἐξαρτήματος. δῆλον ὡς ἀντεστραμμένως ὁ βαρύτερος, τὴν οἰκείαν αὗτοῦ δύναμιν πλείω κεκτημένος 20 τοῦ ἐξαρτήματος, ἐπαρκεῖ πρὸς τὸ σώζειν τὴν οἰκείαν ἀρμονίαν τε καὶ συμφωνίαν. ὥστε τὸν μείζω ἀριθμὸν τῇ πλείονι νεμητέον δυνάμει. ὅμοιογεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ ἄλλα. πάλιν γὰρ τὰ μήκη καὶ τὰ πάχη δυσκινησίαν

<p>4 cf. Tim. p. 32 B. Westphal p. 66 A: cf. Tim. p. 34 B. 36 D</p>	<p>5 παντὸς] πάντων 7 προαγείοχε A¹ ex προσιέναι A 13 <ἐπὶ> δύο? 14 πλείω A¹ 16 πλεῖον A²] πλείω A¹ 17 προσδίδωσι corr. ex προδίδωσι A κατ' αὐτὸν del. vid. (fort. ad ἰδίαν adscriptum fuit) 18 δὲ post ἐλάττονα add. A² ἔχοντι: ἔ corr. ex ἔλ. A 19 <καὶ> δῆλον? ἀντεστραμμένος A¹</p>
---	---

προσάπτοντα ταῖς χορδαῖς ἀσθένειαν παρασκευάζει, ὡς
μὴ φαδίως κινεῖσθαι μηδὲ θᾶττον πλήττειν τε καὶ εἰδο-
ποιεῖν πλείονα ὅντα τὸν πέριξ ἀέρα. δῆλον οὖν [ὅτι]
ώς οἱ βαρύτεροι φθόγγοι τὴν αὐτῶν οἰκείαν δύναμιν
5 κατὰ τὸν πλείω κέντηνται ἀριθμόν. ὅμοια δὲ ἔστιν εὑρεῖν
καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπνευστῶν ὁργάνων. καὶ γὰρ τῶν ἐν
τούτοις φθόγγοιν οἱ βαρύτεροι, διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν
εὐρύτητα τῶν τρημάτων πλέον εἰδοποιοῦντες τὸν ἀέρα
ἢ νὴ Δία τὴν ἄνεσιν τοῦ πνεύματος ὡς ἐπὶ σάλπιγγος
10 ἢ τῆς ἀρτηρίας, ἀτονώτεροι καὶ ἀσθενέστεροι γινόμενοι
τὴν αὐτῶν οἰκείαν δύναμιν ἔχουσι φύσει πλείονα.

κυριωτάτη δὲ πασῶν, φησίν, ἡ διὰ τεσσάρων συμ-
φωνίᾳ· ἐκ γὰρ ταύτης καὶ αἱ λοιπαὶ εὑρίσκονται. ἡ
δὲ διὰ πέντε τόνῳ τοῦ διὰ τεσσάρων διενήνοχεν. ἀμέλει
15 τὸν τόνον οὕτως ὁρίζονται· τὸ ἀπὸ τοῦ διὰ πέντε ἐπὶ¹
τὸ διὰ τεσσάρων διάστημα. εὑρίσκεται δὲ ἐκ τοῦ διὰ
τεσσάρων καὶ διὰ πέντε τὸ διὰ πασῶν· σύγκειται γὰρ
ἐκ τοῦ διὰ τεσσάρων καὶ διὰ πέντε.

οἱ δὲ παλαιοὶ πρῶτον διάστημα τῆς φωνῆς ἔλαβον
20 τὸν τόνον, ἡμιτόνιον δὲ καὶ δίεσιν οὐχ ἥγοῦντο. ὁ δὲ
τόνος εὑρίσκετο ἐν ἐπογδόῳ λόγῳ ἐν τε δίσιων κατα-
σκευαῖς καὶ ἀγγείων καὶ χορδῶν καὶ αὐλῶν καὶ ἔξαρ-
τήσεων καὶ ἄλλων πλειόνων· τὰ γὰρ η' πρὸς τὰ θ'
ἐποίει τονιαίου ἀκούειν διαστήματος. διὰ τοῦτο δὲ

1 ἀσθένιαν A¹   3 cf. δῆλον ὡς p. 65, 19   5 κέντην-
ται Bull.] κέντηται A   6 τῶν ἐν A²] τὸν ἐν A¹   7 φθόγ-
γον A¹   8 τρημάτων corr. ex τρημμάτων A   9 ἢ νὴ δία
apogr.] ἢν ἢ διὰ A¹, ἢ νὴ διὰ A², cf. ad p. 78, 16   10 ἀτο-
νώτερος καὶ ἀσθενέστερος γινόμενος τὴν αὐτοῦ δύναμιν οἰκείαν
(cf. p. 65, 20. 66, 4) ἔχει κτλ. A   14 γὰρ post τόνῳ eras. A
inscr. τι ἔστι τόνος A   ἀμελὲς A¹

πρῶτον διάστημα ὁ τόνος, ὅτι μέχρι τούτου καταβαίνουσα ἡ φωνὴ τοῦ διαστήματος ἀπλανὴ τὴν ἀκοὴν φυλάσσει. τὸ δὲ μετὰ τοῦτο οὐκέτι οὕτα τε ἡ ἀκοὴ πρὸς ἀκρίβειαν λαβεῖν τὸ διάστημα. ἀμέλει περὶ τοῦ ἐφεξῆς διαστήματος καλούμενου ἡμιτονίου διαφέρονται, τῶν 5 μὲν τέλειον ἡμιτόνιον αὐτὸν λεγόντων, τῶν δὲ λεῖμμα. συμπληροῦται δὲ τὸ διὰ τεσσάρων, ὃ ἔστιν ἐπίτριτον, τῷ τόνῳ, τουτέστι τῷ ἐπογδόῳ διαστήματι, οὗτο. συμφωνεῖται γὰρ παρὰ πᾶσι τὸ διὰ τεσσάρων μεῖζον μὲν εἶναι διτόνου, ἔλαττον δὲ τριτόνου. ἀλλ' Ἀριστόξενος 10 μέν φησιν ἐκ δύο ἡμίσους τόνων αὐτὸν συγκεῖσθαι τελείων, Πλάτων δὲ ἐκ δύο τόνων καὶ τοῦ καλούμενου λείμματος. τὸ δὲ λεῖμμα τοῦτο φησιν ἀκατονόμαστον εἶναι, ἐν λόγῳ δὲ εἶναι ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ὃν ἔχει τὰ συντέλεια πρὸς σμγ'. τὸ δὲ διάστημα τοῦτο ἔστι, καὶ ἡ 15 ὑπεροχὴ ιγ'. εὑρεθήσεται δὲ οὕτως. τὰ μὲν οὐκ ἀν εἶη πρῶτος ὄρος, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει ὄγδοον, ἵνα ὑπ' αὐτοῦ γένηται ἐπόγδοος. οὐδὲ μὴν ἡ· καὶ γὰρ εἰ ἔχει ἐπόγδοον τὸν θ', πάλιν ὁ θ' οὐκ ἔχει ἐπόγδοον. δεῖ δὲ ἐπογδόου ἐπόγδοον λαβεῖν, ἐπειδὴ τὸ διὰ τεσσάρων 20 ἐπίτριτον μεῖζόν ἔστι διτόνου. λαμβάνομεν οὖν τὸν πυθμένα τὸν ἐπόγδοον τὸν η' καὶ θ', καὶ τὰ η' ἐφ'

5 διάφοροι δόξαι περὶ τῆς διὰ δὲ πόσων ἔστι τόνων mg. A

8 cf. Aristox. Harm. p. 82, 32 10 Ἀριστόξενος: p. 34,

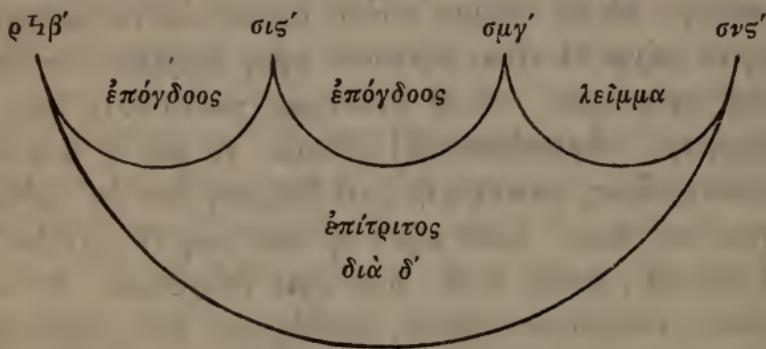
2 11 καὶ post δύο add. A², ἐκ δύο καὶ δύο ἡμίσεων τόνων perverse c. Bull. 12 Πλάτων] τοῦτον A: cf. p. 68, 11.

Plat. Tim. p. 36 B. Plut. de an. procr. p. 1017 F. 1022 E. Macrobi. in Somn. Scip. II 1, 23. Procl. p. 195 D 13 τὸ ἔστι λεῖμμα mg. A 16 πῶς εὐρίσκεται τὸ λεῖμμα mg. A

18 οὕτως γὰρ ἐν τῇ διὰ δὲ ἔχει. ὁ γὰρ δεύτερος φθόγγος ἐπόγδοος ἔστι τοῦ ἀ· καὶ ὁ τρίτος πάλιν τοῦ βῆ ἐπόγδοος mg. A

22 τὸν η'] ὁ η A¹. an scr. <ὅς ἔστιν> ὁ η' καὶ θ'? ὁ ante τὰ del. A

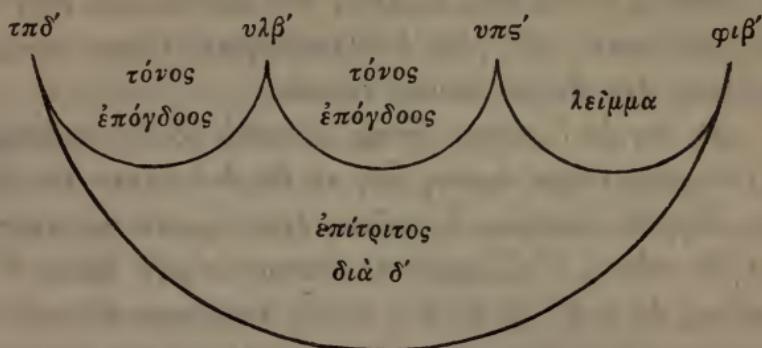
έαυτά, εύρισκομεν ξδ', είτα τὰ η' ἐπὶ τὰ δ', καὶ γίνεται οβ', είτα τὰ δ' ἐφ' έαυτά, καὶ γίνεται πά· η' δ' ξδ' οβ' πά· είτα πάλιν τούτων ἔκαστον ληφθήτω τρίς, καὶ ἔσται τὰ μὲν ξδ' τρίς ριβ', τὰ δὲ οβ' τρίς σις', τὰ δὲ 5 πά' τρίς σμγ'. η' δ' ξδ' οβ' πά' ριβ' σις' σμγ'. είτα προστίθεμεν τοῖς σμγ' ἀπὸ τῶν ριβ' ἐπίτριτον τὸν σνς'. ὥστε εἶναι τὴν ἔκθεσιν τοιαύτην· ἐπόγδοος πυθμὴν δ' η', δεύτεροι ἐπόγδοοι ξδ' οβ' πά', τρίτοι ἐπόγδοοι ἀλλήλων δύο ριβ' σις' σμγ', κείσθω καὶ ὁ τοῦ 10 ριβ' ἐπίτριτος ὁ σνς', ἔσται τοῦτο τὸ ἐπίτριτον συμπεπληρωμένον ὑπὸ δύο τόνων καὶ τοῦ εἰρημένου λείμματος. ἔνιοι δὲ πρῶτον ὅρον λαμβάνουσι τὸν τπδ'.

ἴνα γὰρ δύο λάβωσιν ἐπογδόους, τὸν πρῶτον τὸν σ' ὀκταπλασιάσαντες ποιοῦσι μη', καὶ ταῦτα πάλιν

6 τοντέστι μετὰ τὸν σμγ'. ἄλλον δὲ προστίθεμεν τὸν σνς ὃς
ἔστι τοῦ ριβ' ἐπίτριτος mg. A 8 δύο ἐφεξῆς ἐπογδόων ὄντων
τοῦ ξδ' οβ' πά, ἐπεὶ μὴ ἔχει ἐπίτριτον ὁ ξδ' δν ἔδει μετὰ πά
τεθῆναι ὥστε γενέσθαι τὸν διὰ δ̄, εἰκότως τούτοις (scr. τού-
τονς) μὲν ὑπερέβημεν, τοῖς (scr. τοὺς) δὲ ἔξῆς παρειλήφαμεν
τὸν ριβ' σις σμγ'. ἔστι γὰρ τοῦ ριβ' ἐπίτριτος ὁ σνς, ὁ δὲ ξδ'
τρίτον οὐκ ἔχει mg. A 12 cf. Procl. p. 194 D τὸν] τῶν
A 13 πρῶτον] ἔνα A

όκτακις τπδ', οὗ ἐπίτριτος ὁ φιβ', μεταξὺ δὲ τούτων δύο ἐπόγδοα, τοῦ μὲν τπδ' υλβ', τούτου δὲ υπς', ἀφ' ᾧ ἐπὶ τὰ φιβ' ὁ λειμματιαῖος γίνεται λόγος. τινὲς δέ

φασι μὴ ὁρθῶς εἰλῆφθαι τούτους τοὺς ἀριθμούς· τὴν γαρ ὑπεροχὴν τοῦ τετάρτου ὄρου πρὸς τὸν τρίτον μὴ 5 γίνεσθαι ιγ', ὅσα Πλάτων εἶρηκε δεῖν ἔχειν τὸ λεῖμμα. οὐδὲν δὲ οὐαλύει καὶ ἐφ' ἐτέρων ἀριθμῶν τὸν αὐτὸν εὑρίσκειν λόγον ὡς ἔχει τὰ συνέποδες τὰ σμγ'. οὐ γὰρ ἀριθμὸν ὠρισμένον ἔλαβεν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ λόγον ἀριθμοῦ. ὃν δὲ ἔχει λόγον τὰ συνέποδες σμγ', τοῦτον καὶ τὰ φιβ' 10 πρὸς τὰ υπς'. τὰ γὰρ φιβ' τῶν συνέποδες διπλάσια καὶ τὰ υπς' τῶν σμγ', τοντέστι τὰ ιγ', ἐλαττόν ἔστιν ἡμιτονίου, δῆλον. τοῦ γὰρ τόνου ἐπογδόου ὅντος τὸ ἡμιτόνιον δὶς ἐπόγδοον ἔσται, τοντέστιν ἐφεκκαιδέκατον. τὰ δὲ 15 ιγ' τῶν σμγ' ἔστιν ἐν λόγῳ πλείουν ὀκτωκαιδεκάτου, ὃ ἔστι μέρος ἐλαττον ἐκκαιδεκάτου. οὐδὲ γὰρ οἷόν τε τὸ ἐπόγδοον διαιρεσιν ἐπιδέξασθαι, εἰ καὶ οἱ μὴ λόγῳ

1 οὗ] οὓς A¹, ὡν A²   16 ὀκτω post πλείουν del. · et ἦ supra vs. add., tum ἐποκτοναιδεκάτω, π corr. ex φ, supra πο ras. A, ὀκτωκαιδεκάτῳ Bull.

ἀλλὰ τῇ ἀκοῇ ταῦτα ορίνοντες νομίζουσιν. ἀμέλει τοῦ ἐπογδόου πυθμένος τὸ διάστημα τουτέστι τῶν θ' πρὸς τὰ η̄ ή μονὰς οὐ τέμνεται. τὸ δὲ λεγόμενον λεῖμμα εἰ̄ τις ἔρωτῷ τίνος ἐστὶ λεῖμμα, δεῖ εἰδέναι ὅτι ἐστὶ τοῦ διὰ τεσσάρων· τῷ γὰρ διὰ τεσσάρων λείπει πρὸς τὸ γενέσθαι δύο ἥμισυ τόνων τελείων.

εὑρέθη δὲ ὁ τόνος οὕτως. ἐπειδὴ τὸ διὰ τεσσάρων ἐν ἐπιτρίῳ λόγῳ ἐφάνη ὅν, τὸ δὲ διὰ πέντε ἐν ἥμιολίῳ, ἐλήφθη ἀριθμὸς ὁ πρῶτος ἔχων ἥμισυ καὶ τρίτου· 10 ἐστι δὲ οὗτος ὁ σ'. τούτου ἐπίτριτος μὲν ἐστιν ὁ η̄, ἥμιολιος δὲ ὁ θ'. σ' η̄ θ'. τὸ δὴ διάστημα τὸ ἀπὸ τοῦ ἥμιολίου ἐπὶ τὸ ἐπίτριτον εὑρέθη ἐν λόγῳ μὲν ἐπογδόῳ· τὰ γὰρ θ' τῶν η̄ ἐπόγδοα· η̄ δὲ τάσις ἐλέχθη τόνος. ὅτι δὲ ὁ τόνος δίχα οὐ διαιρεῖται δῆλον οὕτω. πρῶτον 15 μὲν ὁ ἐπόγδοος πυθμὴν τὸ διάστημα ἔχει μονάδα, ἡτις ἀδιαιρετος. εἴτα ἐν μὲν ἀριθμῷ οὐκ ἀεὶ εἰς ἵσα τέμνεται τὸ ἐπόγδοον διάστημα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν σις' πρὸς σμγ' η̄ ὑπεροχὴ κξ οὐ τέμνεται εἰς ἵσα, ἀλλὰ εἰς ιγ' καὶ εἰς ιδ'· μονὰς γὰρ οὐ διαιρεῖται. ἐπεὶ δὲ ὁ

1 τοῦ ἐπογδόου πυθμένος τῶν θ' πρὸς τὰ η̄ τὸ διάστημα τουτέστιν η̄ μονὰς? 3 inscr. τί ἐστι λεῖμμα A 4 ἔρωτῷ cor. ex ἔρωτῷ η̄ A 6 δύο καὶ ἥμισυ Bull. cf. Strab. VIII p. 379 τριῶν ἥμισυ σταδίων. Didymus apud Prisc. de fig. num. 17 τοὺς τέσσαρας ἥμισυ πήχεις. Plut. Cat. min. 44 δεκαδύο ἥμισυ μυριάδας 7 πῶς ηὐρέθη (κυριεθῆ A¹) ὁ τόνος ἐν ἐπογδόῳ λόγῳ mg. A 10 οὗτος cor. ex οὕτως A 14 inscr. ὅτι ὁ τόνος δίχα οὐ τέμνεται A οὕτω eras. A 15 ὅτι post μὲν A² 16 καλῶς δὲ οὐκ ἀ<εῑ> ποτὲ γὰρ (γὰρ A², μὲν A¹) τέμνε<ται> οὐ γοῦν οἱ τοῦ ξδ ἐπόγδοος καὶ η̄ <ν>περοχὴ ἐστιν η̄ ἦ<τις> διαιρεῖται δίχ<α> ἀλλὰ καὶ ὁ παῖ ἐπόγδοος τοῦ οἱ οὐ (corr. ex ὠ) η̄ ὑπεροχὴ θ̄ οὐ διαιρεῖται εἰς ἵσα mg. A (quae hic et ad p. 71, 14 uncis inclusi, folio circumcisso absumpta sunt)

τόνος ὁ μέν τις νοήσει λαμβάνεται, ὁ δὲ ἐν ἀριθμοῖς,
ὅ δὲ ἐν διαστήμασιν, ὁ δὲ δι' ἀκοῆς ἐν φωναῖς, οὕτε
<ό> ἐν ἀριθμοῖς εἰς ἵσα ἀεὶ τέμνεται, ὡς δέδεικται,
οὕτε ὁ ἐν αἰσθητοῖς καὶ δρατοῖς διαστήμασιν. ἐπὶ⁵
γὰρ τοῦ κανόνος αἰσθητὸς ὥν ὁ ὑποβολεὺς πάντως
ἔξει τι πλάτος καὶ οἴκη ἔσται οὕτως ἀπλατής, ὡς μὴ
πάντως τι ἐπιλαβεῖν ἐν τῇ διαιρέσει τοῦ τόνου καὶ
τοῦ πέρατος τοῦ πρώτου μέρους καὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς
τοῦ δευτέρου, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαναλωθήσεται τι τοῦ
τόνου. ἔτι ἐν ταῖς διαιρέσεσι τοία ἔστι, δύο μὲν τὰ¹⁰
διαιρούμενα, τρίτον δὲ τὸ ἔξαιρούμενον. τῶν δὲ διαι-
ρουμένων ἀπ' αὐτῆς τῆς διαιρέσεως ὡς ἐπὶ πρίονος ἐν
τῇ τομῇ ἀναλοῦται τι τὸ ἔξαιρούμενον ὑπ' αὐτῆς τῆς
τομῆς. ὡς οὖν ἐπ' ἐνίων αἰσθητῶν ἔξαιρεται τι,
οὕτω καὶ ἐπὶ πάντων κανὸν ἐκφεύγῃ τὴν αἰσθησιν πάν-¹⁵
τως ἀναλωθήσεται τι ἐν τῇ τομῇ. δόρυ γοῦν ἡ κάλαμον
ἢ ἄλλο ὅτιοῦν αἰσθητὸν μῆκος ἀν πρὶν ἡ διελεῖν
μετρήσῃς, ἐπειτα διέλησις εἰς πολλὰ μέρη, εὑρήσεις τὸ
τῶν διαιρουμένων πάντων κοινὸν μέτρον ἔλαττον ὃν
τοῦ ὄλου πρὶν ἡ διηρῆσθαι. ἔτι χορδὴν ἀν διέλησις, εἶτα²⁰
διαικόψης, ἡ ἔκτασις μετὰ τὴν διαικοπὴν ἀνέδραμε, καν
πάλιν τὰ διαικοπέντα τείνης, ἀνάγκη ἀφηρησθαί τι τοῦ

3 ὁ add. A²   10 ἐν corr. ut vid. ex ἔτι A   11 τῶν
δὲ] τῶν γὰρ? 14 τοῦτο ἐναντίον τῷ τὴν δοθεῖσαν εὐθεῖαν
δίχα τέμνεται. εἰ γὰρ καταναλίσκεται τι πάντως παν-
τὸς διαιρουμένου, οὐ δίχα τέμνεται τι, ἀλλ' οὐδὲ τὸ δοθὲν μέ-
ρος ἀποτέμνεται. καὶ ἐκ τῆς ἐνεργείας δῆλον τὸ ψεῦδος.
εἰ γὰρ διαρρήκω τρίχα δηλαδή, μηδενὸς ἐκ πρητεῖας (?) γενο-
μένου, οὐδὲν αὐτὸν παρανάλωται. καὶ ἐπὶ τῶν παραπλήσιών
ταῦτο mg. A   ἐπενίων, ν corr. ex μ A   16 τι corr. ex τῇ
A   18 διέλεις corr. ex διελεῖς A   19 διηρημένων? ὃν
corr. ex ὧν A   21 ἡ corr. ex ἡ A   22 τι corr. ex τῇ A

μεγέθους εἰς τὰς ἔξαψεις τῶν ἐκατέρωθεν ἀφῶν τοῦ
τεινομένου. καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται τέλεια δύο ἡμι-
τόνια. οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ τῶν φωνῶν εὑρίσκεται εἰς ἵσα
ἡ τομὴ τοῦ τόνου. μελῳδήσας γὰρ τόνου καὶ τόνου
μελῳδῶ πάλιν τοῦ ἑνὸς τόνου τὰ δύο ἡμιτόνια ἐν τρισὶ⁵
φθόγγοις, δυσὶ δὲ διαστήμασιν ἀναβαίνων τῇ τάσει.
ὁ δὴ τρίτος φθόγγος τοῦ δευτέρου ὁξύτερος ἔσται, καὶ
διέστηκεν ἀπὸ μὲν τοῦ πρώτου τόνου, ἀπὸ δὲ τοῦ δευ-
τέρου δοκεῖ μὲν ἡμιτόνιον, οὐ μὴν ὅμοιον ἡμιτόνιον
οὐδὲ οἶον ὁ δεύτερος ἀπὸ τοῦ πρώτου· οὐ γὰρ δύναται
ὅμοιον εἶναι τὸ βαρύτερον τῷ ὁξύτερῳ. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ¹⁰
τοῦ αὐτοῦ φθόγγου ἄν δὶς μελῳδῆσαι θέλωμεν διακό-
ψαντες τὴν φωνήν, τὸν αὐτὸν ἦχον ἀποδώσομεν, ἀλλ'
ἀνάγκη γενέσθαι τινὰ διαφοράν, ἥτις λήσει τὴν ἀκοήν.
οὐδὲ γὰρ κεντῆσαι ταύτον καὶ ὅμοιον δὶς οἶον τε, οὐδὲ¹⁵
πλῆξαι τὴν αὐτὴν χορδὴν δὶς ὅμοιώς, ἀλλὰ ἡ λαγαρώ-
τερον ἡ σφοδρότερον, οὐδὲ βάψαι δὶς εἰς τὸ αὐτὸν ὑγρὸν
ὅμοιώς, οὐδὲ βάψαντα τὸ αὐτὸν ἀνενεγκεῖν διὰ δακτύ-
λου ἡ μέλανος ἡ μέλιτος ἡ πίττης. ὁ δὲ νοήσει ληπτὸς²⁰
τόνος δύναται νοεῖσθαι καὶ εἰς ἵσα διαιρούμενος.

περὶ δὲ τῆς ἐν ἀριθμοῖς ἀρμονίας λεκτέον ἔξῆς, ὅτι
[ό] ὅρος ἔστιν ὁ τὸ καθ' ἐκαστον ἀποφαίνων ἰδίωμα
τῶν λεγομένων, οἶον ἀριθμός, μέγεθος, δύναμις, ὅγκος,
βάρος. λόγος δὲ κατὰ μὲν τοὺς περιπατητικὸνς λέγεται
πολλαχῶς, ὃ τε μετὰ φωνῆς προφορικὸς ὑπὸ τῶν νεω-

1 ἀφῶν: ἀφ corr. ex ἀρκ.. A 5 μελῳδῶ A 8 διέστη-
κεν: η corr. ex ι A 9 ὅμοιον] τέλειον? 15 οἶον τε corr. ex
οἶονται A 18 βάψαντα: β corr. ex ψ A 19 ληπτὸς Bull.]
λεπτὸς A 20 cf. descr. post finem libri 21 inscr. τί ἔστιν
ὅρος A 22 ὁ om. apogr. 24 inscr. ποσαχῶς λέγεται
λόγος A 25 cf. Plut. cum princ. philos. diss. p. 777 C

τέρων λεγόμενος καὶ ὁ ἐνδιάθετος καὶ ὁ ἐν διανοίᾳ κείμενος ἄνευ φθόγγου καὶ φωνῆς καὶ ὁ τῆς ἀναλογίας, καθ' ὃν λέγεται ἔχειν λόγον τόδε πρὸς τόδε, καὶ ἡ τῶν τοῦ λόγου στοιχείων ἀπόδοσις καὶ ὁ τῶν τιμώντων καὶ τιμωμένων, καθ' ὃν φαμεν λόγον τινὸς ἔχειν η̄ μὴ ἔχειν,⁵ καὶ ὁ τραπεζικὸς λόγος καὶ ὁ ἐν τῷ βιβλίῳ Δημοσθενικὸς η̄ Λυσιακὸς καὶ ὁ ὄρος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν σημαίνων, ὁριστικὸς ὅν, καὶ ὁ συλλογισμὸς δὲ καὶ ἡ ἐπαγωγὴ καὶ ὁ Λιβυκὸς καὶ ὁ μῦθος καὶ ὁ αἴνος λόγος λέγεται καὶ ἡ παροιμία, ἕτι δὲ καὶ ὁ τοῦ εἰδούς¹⁰ καὶ ὁ σπερματικὸς καὶ ἄλλοι πλείονες. κατὰ δὲ Πλάτωνα τετραχῶς λέγεται λόγος, η̄ τε διάνοια ἄνευ φθόγγου καὶ τὸ μετὰ φωνῆς φεῦμα ἀπὸ διανοίας καὶ ἡ τῶν τοῦ ὄλου στοιχείων ἀπόδοσις καὶ ὁ τῆς ἀναλογίας. νῦν δὲ πρόκειται περὶ τοῦ τῆς ἀναλογίας λόγου ξητεῖν.¹⁵

λόγος δέ ἐστιν ὁ κατ' ἀνάλογον δυοῖν ὄρων ὁμογενῶν η̄ πρὸς ἄλλήλους [αὐτῶν] ποιὰ σχέσις, οἷον διπλάσιος, τριπλάσιος. τὰ μὲν γὰρ ἀνομογενῆ πᾶς ἔχει πρὸς ἄλληλά φησιν Ἀδραστος εἰδέναι ἀδύνατον· οἶον πῆχυς πρὸς μνᾶν η̄ χοίνιξ πρὸς κοτύλην η̄ τὸ λευκὸν πρὸς τὸ γλυκὺ η̄ θεομόν ἀσύγκριτα καὶ ἀσύμβλητα· τὰ δὲ ὁμο-

1 [ὁ] ἐν διανοίᾳ?   2 ἀλογίας A   6 τραπεζητικὸς A

7 λυσινός A   8 σημαίνων: αι corr. ex ε A   ὁριστικὸς

Bull.] ὁριστικῶς A   10 τὸ βιβλίον ἔχει παρό^μ (signo lineolae haec verba ad παροιμία relata erant) in mg. del. A   11 cf. Plat. Soph. p. 263 E. Theaet. p. 206 D   14 ὅ] η̄ A

16 inscr. τί ἐστι λόγος ἀναλογίας A   ἀναλογίαν Ast ad Nicom. arithm. p. 304   17 cf. p. 81, 8. 18   20 χοῖνιξ Bull. cf. Herod. dichr. p. 285. Lobeck paralip. gramm. Gr. p. 411   κοτύλην: cf. tamen Hultsch griech. u. röm. Metrol. p. 83   21 ante καὶ rasura trium fere litt., γὰρ add. apogr.

γενῆ δυνατόν, οἶν μήκη πρὸς μήκη *(καὶ)* ἐπίπεδα πρὸς
ἐπίπεδα καὶ στερεὰ πρὸς στερεὰ καὶ βάρη πρὸς βάρη καὶ
ὑγρὰ πρὸς ὑγρὰ καὶ χυτὰ πρὸς χυτὰ καὶ ξηρὰ πρὸς ξηρὰ
καὶ ἀριθμοὺς πρὸς ἀριθμοὺς καὶ χρόνον πρὸς χρόνον
5 καὶ κίνησιν πρὸς κίνησιν καὶ φωνὴν πρὸς φωνὴν καὶ
χυμὸν πρὸς χυμὸν καὶ χρῶμα πρὸς χρῶμα καὶ ὅσα τοῦ
αὐτοῦ γένους ἢ εἴδους ὅντα πως ἔχει πρὸς ἄλληλα.
ὅρους δὲ λέγομεν τὰ διμογενῆ ἢ διμοειδῆ λαμβανόμενα
εἰς σύγκρισιν, οἶν διταν σκεπτώμεδα τίνα λόγον ἔχει
10 τάλαντον πρὸς μνᾶν, διμογενεῖς ὅρους φαμὲν τὸ τάλαν-
τον καὶ τὴν μνᾶν, ὅτι ἀμφοῦν γένος τὸ βαρύ. καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων ἐστιν αὐτὸς λόγος. ἀναλογία δέ ἐστι λόγων ἡ
πρὸς ἄλλήλους ποιὰ σχέσις, οἶν ὡς β' πρὸς ἐν, οὕτως
ἡ' πρὸς δ'.

15 τῶν δὲ λόγων οἱ μέν εἰσι μείζονες, οἱ δὲ ἐλάττονες,
οἱ δ' ἵσοι. ὁ μὲν οὖν ἵσος εἰς καὶ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ
προηγεῖται πάντων τῶν λόγων καὶ ἔστι στοιχειώδης.
ἵσοι δέ εἰσιν οἱ κατὰ τὴν αὐτὴν ποσότητα ἔξεταξόμενοι
πρὸς ἄλλήλους, οἶν ἐν πρὸς ἐν καὶ β' πρὸς β' καὶ ί'
20 πρὸς ί' καὶ ρ' πρὸς ρ'. τῶν δὲ μειζόνων οἱ μὲν πολλα-
πλάσιοι, οἱ δὲ ἐπιμόριοι, οἱ δὲ οὐδέτεροι. διμοίως δὲ
καὶ τῶν ἐλαττόνων οἱ μὲν ὑποπολλαπλάσιοι, οἱ δὲ ὑπε-
πιμόριοι, οἱ δ' οὐδέτεροι. τούτων δὲ οἱ μὲν ἐν συμ-
φωνίᾳ εἰσίν, οἱ δ' οὐ. αἱ μὲν οὖν συμφωνίαι τῶν

4 καὶ χρόνον: *ον* corr. ex *ον* A   7 πῶς A   8 inscr.
τι ἐστιν ὅρος A, *ι᷑ς* in mg., praeterea quaedam in mg. er.
 διμοειδῆ corr. ex διμοειδῆ A   12 inscr. περὶ ἀναλογίας
 A, *ι᷑η* in mg.   15 inscr. περὶ ἰσότητος A, *ι᷑θ* in mg.
 ἐλάττονες A, em. apogr.   18 ποσότητα] ἰσότητα A
 22 ὑπεπιμόριοι corr. ex ὑποέπιμόριοι A   24 αἱ συμφ. negle-
 genter dictum (cf. p. 75, 11): nisi scr. ἐν μὲν οὖν συμφωνίᾳ

πολλαπλασίων ὅ τε διπλάσιος καὶ ὁ τριπλάσιος καὶ ὁ τετραπλάσιος, ἐν δὲ ἐπιμορθοῖς ἡμιόλιος ἐπίτριτος, ἐν οὐδετέρῳ δὲ ὅ τε ἐπόγδοος καὶ ὁ τῶν συνέ πρὸς σμγ', καὶ οἱ τούτοις ὑπεναντίοι ὅ τε ὑποδιπλάσιος καὶ ὁ ὑποτριπλάσιος καὶ ὁ ὑποτετραπλάσιος καὶ ὁ ὑφημιόλιος καὶ 5 ὁ ὑπεπίτριτος καὶ ὁ ὑπεπόγδοος καὶ ὁ τῶν σμγ' πρὸς συνέ. καὶ ὁ μὲν διπλάσιος ἐν τῇ διὰ πασῶν εὑρίσκεται συμφωνίᾳ, ὡς ἐπάνω ἀποδέδεικται, ὁ δὲ τριπλασιος ἐν τῇ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, ὁ δὲ τετραπλάσιος ἐν τῇ διს διὰ πασῶν, ὁ δ' ἡμιόλιος ἐν τῇ διὰ πέντε, ὁ δ' 10 ἐπίτριτος ἐν τῇ διὰ τεσσάρων, ὁ δ' ἐπόγδοος τόνος ἐστίν, ὁ δὲ τῶν συνέ πρὸς σμγ' ἐν λείμματι. ὅμοίως δὲ καὶ οἱ τούτων ὑπεναντίοι. ἐν οὐδετέρῳ δέ εἰσι λόγῳ ὅ τε ἐπόγδοος καὶ ὁ τῶν συνέ πρὸς σμγ', ὅτι οὕτε ἐν συμφωνίαις εἰσὶν οὕτε ἔξι συμφωνίας· ὁ γὰρ τόνος καὶ τὸ 15 λείμμα ἀρχαὶ μέν εἰσι συμφωνίας καὶ συμπληρωτικαὶ συμφωνίας, οὕπω δὲ συμφωνίαι. λέγονται δέ τινες ἐν ἀριθμητικῇ λόγοι ἀριθμῶν οὐ μόνον πολλαπλάσιοι καὶ ἐπιμόριοι, ἀλλὰ καὶ ἐπιμερεῖς καὶ πολλαπλασιεπιμερεῖς καὶ ἔτι πλείους, περὶ ὧν ἐφεξῆς σαφέστερον παραδώσο- 20 μεν. συνέστηκε δὲ τὸ μὲν διὰ τεσσάρων ἐκ δυεῖν τόνων καὶ λείμματος, τὸ δὲ διὰ πέντε ἐκ τριῶν τόνων καὶ λείμματος, τὸ δὲ διὰ πασῶν ἐκ τοῦ διὰ πέντε καὶ διὰ τεσσάρων. ἐκ δὲ τούτων εἰσὶν αἱ προηγούμεναι τῶν ἀνάλογιῶν.

25

3 οὐδετέροις apogr.   6 ὑποεπίτριτος A   ὑπόγδοος A¹
 7 ἐκ πόσων τόνων ᾧ τε διὰ δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ συνεστήκασιν
 mg. A   8 ἐπάνω: p. 56, 12. 62, 6   11 τόνος: immo ἐν
 τόνω 13 ἐν οὐδέτερῳ πτλ. — 25: haec plane supervacanea
 sunt, quaedam etiam inepta   15 sqq. cf. p. 49, 4
 18 πολλαπλάσιοι A, em. apogr.   20 ἔτι ἐπὶ A   ἐφεξῆς:
 p. 78, 6 sqq.   21 συνέστηκε corr. ex συνέστικε A

πάλιν δὲ κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν παράδοσιν λέγονται <λόγοι> τῶν ἀριθμῶν, ὡς καὶ ὁ Ἀδραστος παραδίδωσιν, οἱ μὲν πολλαπλάσιοι, οἱ δὲ ἐπιμόριοι, οἱ δὲ ἐπιμερεῖς, οἱ δὲ πολλαπλαιεπιμόριοι, οἱ δὲ πολλαπλαιεπιμερεῖς, οἱ δὲ οὐδέτεροι, τῶν δὲ ἐλαττόνων οἱ μὲν ὑποπολλαπλάσιοι, οἱ δὲ ὑπεπιμόριοι, καὶ οἱ λοιποὶ ἀντιστρέφοντες τοῖς μείζοσι.

πολλαπλάσιος μὲν οὖν ἔστι λόγος, ὅταν ὁ μείζων ὄρος πλεονάκις ἔχῃ τὸν ἐλάττονα, τουτέστιν ὅταν ὁ μείζων ὄρος καταμετρῆται ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος ἀπαρτιζόντως, ὡς μηδὲν ἔτι λείπεσθαι ἀπ' αὐτοῦ, καὶ κατ' εἶδος τοσανταπλασίων [ἔκαστος πολλαπλάσιος δ'] ὁ μείζων ὄρος λέγεται τοῦ ἐλάττονος, ὀσάκις ἂν καταμετρῆται ὑπ' αὐτοῦ· οἷον ἂν μὲν δίς, διπλάσιος, ἂν δὲ τρίς, τριπλάσιος, ἂν δὲ τετράκις, τετραπλάσιος, καὶ κατὰ τὸ ἔξῆς οὗτως. ἀνάπταλιν δὲ ὁ ἐλάττων τοῦ μείζονος μέρος ὁμώνυμον τῷ λόγῳ, κατὰ μὲν τὸν διπλάσιον ἥμισυ, κατὰ δὲ τὸν τριπλάσιον τριτημόριον, καὶ λόγος ὁ μὲν ἥμισυς, ὁ δὲ τριτημόριος· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

ἐπιμόριος δέ ἔστι λόγος, ὅταν ὁ μείζων ὄρος ἀπαξ ἔχῃ τὸν ἐλάττονα καὶ μόριον ἐν τι τοῦ ἐλάττονος, τουτ-

3 sqq. οἵδ' ἐπιμερεῖς, οἱ δὲ πολλαπλαιεπιμερεῖς (corr. ex πολλαπλάσιοι ἐπιμερεῖς), οἱ δὲ πολλαπλαιεπιμόριοι (corr. ex πολλαπλάσιοι ἐπιμόριοι), significato literis β̄ et ᾱ vero ordine, A 5 οὐδέτεροι hoc loco inepite dictum, cf. p. 80, 8

6 ὑπομόριοι A, em. apogr. 8 inscr. τί ἔστιν ὁ πολλαπλάσιος λόγος A, καὶ in mg. 9 ἔχη corr. ex ἔχει A 10 ἀπαρτιζόντως corr. ex ἀπαρτιζόντος A 11 κατ' εἶδος: cf. p. 80, 15 13 μείζον (οὐ in ras.) A, em. apogr. 17 ὁμώνυμον corr. ex ὁμόνυμον A 21 inscr. τί ἔστιν ἐπιμόριος λόγος A, καὶ in mg. μείζον A, em. apogr. 22 ἔχη corr. ex ἔχει A

έστιν ὅταν ὁ μείζων τοῦ ἐλάττονος ταύτην ἔχῃ τὴν ὑπεροχήν, ἥτις τοῦ ἐλάττονος ἀριθμοῦ μέρος ἐστίν. ὡς ἡ τετρὰς τῆς τριάδος ὑπερέχει γὰρ αὐτῆς μονάδι, ἥτις ἐστὶ τῆς τριάδος τὸ τρίτον· καὶ ἡ ἔξας τῆς τετράδος ὑπερέχει δυεῖν, ἀτινα τῶν τεσσάρων ἡμισύ ἐστι. διὸ 5 καὶ ἀπὸ τῆς τῶν μερῶν ὄνομασίας ἔκαστος τῶν ἐπιμορφίων ίδίας ἔτυχε προσηγορίας. ὁ μὲν γὰρ τῷ ἡμίσει τοῦ ἐλάττονος μέρει ὑπερέχων ἡμιόλιος ὠνόμασται, ὡς ἡ τριὰς τῆς δυάδος καὶ ἡ ἔξας τῆς τετράδος. αὐτήν τε γὰρ ὅλην ἔχει τὴν ἐλάττονα καὶ τὸ ἡμισυ αὐτῆς· ἐν 10 μὲν γὰρ τῇ τριάδι ἔνεστιν ἡ δυάς καὶ τὸ ἡμισυ αὐτῆς ἡ μονάς, ἐν δὲ τῇ ἔξαδι ἡ τετρὰς καὶ τὸ ἡμισυ αὐτῆς ἡ δυάς. πάλιν οἱ τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ ἐλάττονος ὑπερεχοντες ἐπίτριτοι καλοῦνται, ὡς ἡ τετρὰς τῆς τριάδος, οἱ δὲ τῷ τετάρτῳ ὑπερέχοντες ἐπιτέταρτοι, ὡς ὁ ε' τῶν 15 δ' καὶ ὁ ι' τῶν ή', καὶ ὁμοίως προκόπτοντες ἐπίπεμπτοι τε καὶ ἔφεντοι καὶ ἐφέβδομοι ἐκλήθησαν πάντες οὗτοι ἐπιμόριοι ὄντες. διὸ καὶ οἱ ἀντικείμενοι τούτοις οἱ ἐλάττονες τῶν μειζόνων ὑπεπιμόριοι ἐκλήθησαν· ὡς γὰρ ἡ τριὰς *(τῆς)* δυάδος ἐλέγετο ἡμιόλιος, οὗτοι δὲ τῆς τριάδος κατὰ τὸ ἀνάλογον ὑφημιόλιος λεχθήσεται, καὶ ὁμοίως ἡ τριὰς τῆς τετράδος ὑπεπίτριτος.

ἔστι δὲ τῶν πολλαπλασίων λόγων πρῶτος καὶ ἐλάχιστος ὁ διπλάσιος, μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τριπλάσιος, εἶτα ὁ τετραπλάσιος, καὶ οὗτος οἱ ἔξης ἐπ' ἄπειρον αἰεὶ 25

1 μείζων corr. ex μεῖζον A 7 τῷ A^{2]}] τὸ A¹ 8 ἐφ' ante ἡμιόλιος A¹. cf. Vetter additam. ad Steph. Thes. p. 13

13 οἱ A^{2]}] ἡ A¹ 16 δέκα corr. ex δεκάς A 19 ὑπεπιμόριοι corr. ex ὑπεπιμόριοι A 20 τῆς add. in ed. Bull.

22 ὑπεπίτριτος A 23 ἐν post τῶν, et πολλαπλασίων mut. in πολλαπλασίον A

οἱ μείζονες. τῶν δ' ἐπιμορίων λόγων πρῶτος καὶ μέγιστος ὁ ἡμιόλιος, ὅτι δὴ καὶ τὸ ἡμισυ μέρος πρῶτου καὶ μέγιστου καὶ ἐγγυτάτω τῷ ὅλῳ, μετὰ δὲ τοῦτον ὁ ἐπίτριτος, καὶ ὁ ἐπιτέταρτος, καὶ οὕτω πάλιν ἐπ' ἄπειρον ἡ πρόοδος ἀεὶ ἐπ' ἐλάττονος.

ἐπιμερής δέ ἔστι λόγος, ὅταν ὁ μείζων ὅρος ἄπαξ ἔχῃ τὸν ἐλάττονα καὶ ἔτι πλείω μέρη αὐτοῦ [τοῦ ἐλάττονος], εἴτε ταύτα καὶ ὅμοια εἴτε ἔτερα καὶ διάφορα· ταύτα μὲν οἶον δύο τρίτα ἢ δύο πέμπτα καὶ εἰ τινα 10 ἄλλα οὕτως· ὁ μὲν γὰρ τῶν ε' ἀριθμὸς τοῦ τῶν γ' δὶς ἐπίτριτος, ὁ δὲ τῶν ζ' τοῦ τῶν ε' δὶς ἐπίπεμπτος, ὁ δὲ τῶν η' τοῦ τῶν ε' τρὶς ἐπίπεμπτος, καὶ οἱ ἔξης ὅμοιώς· ἔτερα δὲ καὶ διάφορα οἶον ὅταν ὁ μείζων αὐτόν τε ἔχῃ τὸν ἐλάττονα καὶ ἔτι ἡμισυ αὐτοῦ καὶ τρίτον, οἶον ἔχει 15 λόγον ὁ τῶν ια' πρὸς τὸν τῶν σ', ἢ πάλιν ἡμισυ καὶ τέταρτον, ὃς ἔστι λόγος τῶν ζ' πρὸς δ', ἢ νὴ Δία τρίτον καὶ τέταρτον, ὃν ἔχει λόγον τὰ ιδ' πρὸς τὰ ιβ'. παραπλησίως δὲ θεωρείσθωσαν καὶ οἱ λοιποὶ ἐπιμερεῖς δυσὶν ὑπερέχοντες μέρεσιν ἢ τρισὶν ἢ πλείοσι, καὶ ὅμοιοις 20 ἢ ἀνομοίοις. ὑπεπιμερής δέ ἔστιν [ό] ἀνάπαλιν ὁ ἐν τῷ προειρημένῳ λόγῳ ἐλάσσων πρὸς τὸν μείζονα ἐξετάζομενος.

πολλαπλασιεπιμόριος δέ ἔστι λόγος, ὅταν ὁ μείζων ὅρος δὶς ἢ πλεονάκις ἔχῃ τὸν ἐλάττονα καὶ ἔτι μέρος

1 οἱ μείζονες] ἐπὶ μείζονος? cf. v. 5   4 εἰς(?) ante δ
 A, ἔξης apogr.   6 inscr. περὶ ἐπιμεροῦς λόγου A, κβ in
 mg.   μείζων: ω ex o A   7 ἔχη ex ἔχει A   μέρει
 A, em. apogr.   cf. vs. 24. p. 79, 17   13 δὲ primo om.
 tum add. A   ἔχη corr. ex ἔχει A   16 νὴ δία A²] ἢ διὰ
 A¹   20 ἀνομίοις A¹   ὑπομερής A¹   21 τὸ μείζον A
 23 inscr. περὶ πολλαπλασιεπιμορίων A   μείζων corr. ex
 μείζον A   24 ἔχη corr. ex ἔχει A

αύτοῦ, ὡς ὁ μὲν τῶν ξ' δὶς ἔχει τὸν γ' καὶ ἔτι τρίτον αύτοῦ, καὶ λέγεται αὐτοῦ διπλασιεπίτριτος, ὁ δὲ τῶν θ' δὶς ἔχει *<τὸν>* τῶν δέ καὶ ἔτι τὸ τέταρτον αὐτοῦ, λέγεται δὲ διπλασιεπιτέταρτος, ὁ δὲ τῶν ί' τρὶς ἔχει τὸν τῶν γ' καὶ τὸ τρίτον αὐτοῦ, καὶ λέγεται τριπλασιεπίτριτος.⁵ παραπλησίως δὲ θεωρείσθωσαν καὶ οἱ λοιποὶ πολλα-
πλασιεπιμόριοι. τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὅταν δυεῖν προ-
τενέντων ἀριθμῶν ὁ ἐλάττων καταμετρῶν τὸν μείζονα
μὴ ἵσχυσῃ ὅλον καταμετρῆσαι, ἀλλ' ἀπολείπῃ μέρος τοῦ
μείζονος, ὃ ἔστιν αὐτοῦ τοῦ ἐλάσσονος μέρος· οἶνον ὁ 10
τῶν καὶ τῶν τῶν η' πολλαπλασιεπιμόριος λέγεται, ἐπειδή-
περ *<ὅ>* η' τρὶς καταμετρήσας τὸν καὶ οὐχ ὅλον ἀπήρτι-
σεν, ἀλλὰ μέχρι τῶν καὶ ἐλθὼν δύο ἐκ τῶν καὶ ἀπέλι-
πεν, ὃ ἔστι τῶν η' τέταρτον.

πολλαπλασιεπιμερῆς *<δέ>* ἔστι λόγος, ὅταν ὁ μείζων 15
ὅρος δὶς ἢ πλεονάκις ἔχῃ τὸν ἐλάττονα καὶ δύο ἢ πλείω
τινὰ μέρη αὐτοῦ εἴτε ὅμοια εἴτε διάφορα· οἶνον ὁ μὲν
τῶν η' δὶς ἔχει τὸν τῶν γ' καὶ δύο τρίτα αὐτοῦ, λέγεται
δὲ διπλάσιος καὶ δὶς ἐπίτριτος, ὁ δὲ τῶν ια' τοῦ τῶν
γ' τριπλάσιος καὶ δὶς ἐπίτριτος, ὁ δὲ τῶν ια' τοῦ τῶν 20
δ' διπλάσιός τε καὶ ἡμιόλιος καὶ ἐπιτέταρτος ἢ διπλά-
σιός τε καὶ τρὶς ἐπιτέταρτος. καὶ τοὺς ἄλλους δὲ πολλα-
πλασιεπιμερῆς πολλοὺς καὶ ποικίλους ὄντας προχειρί-
ζεσθαι φάδιον. τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν ὁ ἐλάττων
ἀριθμὸς καταμετρήσας τὸν μείζονα μὴ ἵσχυσῃ ἀπαρτί-
σαι, ἀλλ' ἀπολείπῃ ἀριθμόν τινα, ἥ ἔστι μέρη αὐτοῦ,²⁵

3 *<τὸν>* τῶν] τὸν apogr. 9 καταταμετρῆσαι A, em.
apogr. 12 το καὶ A, em. in ed. Bull. 13 ἀπέλειπεν
A, em. apogr. 15 inscr. περὶ πολλαπλασιεπιμερῶν A
16 ἔχῃ apogr.] ἔχει A 18 ἔχων A 24 ἐλάττων: *ων* corr.
ex *ον* A 26 ἦ] ὦ A

ώς ὁ τῶν ιδ' τοῦ τῶν γ'. ἡ γὰρ τριάς καταμετρήσασα τὸν τῶν ιδ' οὐκ ἵσχυσεν ἀπαρτίσαι, ἀλλὰ προκόψασα τετράκις μέχρι τῶν ιβ' τὴν λοιπὴν ἀπὸ τῶν ιδ' ἀπέλιπε δυάδα, ἥτις ἔστι τῶν γ' δίμοιρον, ἢ δὴ λέγεται δύο 5 τρίτα. ἀντίκειται δὲ καὶ τῷ πολλαπλασιεπιμερῆ ὁ ὑπο-πολλαπλασιεπιμερής.

ἀριθμοῦ δὲ πρὸς ἀριθμὸν λόγος ἔστιν, ὅταν ὁ μεί-
ζων πρὸς τὸν ἐλάττονα ἐν μηδενὶ ἦ τῶν προειρημένων
λόγων, καθὰ δειχθήσεται καὶ ὁ τὸ λεῖμα περιέχων
10 [φθόγγος] λόγος ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ἔχων τοὺς
ὅρους ἐν ἐλαχίστοις ὡς ὁ συνέπειτας σμγ'. φανεροὶ δὲ
καὶ οἱ τῶν ἐλαττόνων ὕρων πρὸς τοὺς μείζονας λόγοι
ἀντεστραμμένως ὑπ' ἐκείνων προσαγορευόμενοι, καθὰ
ἔδειχθη.

15 πάντων δὲ τῶν κατ' εἶδος εἰρημένων λόγων οἱ ἐν
ἐλαχίστοις καὶ πρώτοις πρὸς ἀλλήλους ἀριθμοῖς ὄντες
καθ' ἕκαστον πρῶτοι λέγονται τῶν τὸν αὐτὸν λόγον
ἔχοντων καὶ πυθμένες τῶν ὄμοειδῶν. οἷον διπλασίων
μὲν λόγων πρῶτος καὶ πυθμὴν ὁ τῶν β' πρὸς ἓν· μετὰ
20 γὰρ τοῦτον ἐν μείζοσι καὶ συνθέτοις ἀριθμοῖς λόγοι
εἰσὶ διπλάσιοι ὁ τῶν δ' πρὸς τὰ β' καὶ τῶν σ' πρὸς τὰ
γ' καὶ ὄμοίως ἐπ' ἄπειρον. τριπλασίων δὲ λόγων πρῶ-
τος καὶ πυθμὴν ὁ τῶν γ' πρὸς τὸ ἓν· οἱ δὲ αἱεὶ ἐν μεί-
ζοσι καὶ συνθέτοις ἀριθμοῖς ἐπ' ἄπειρον προσάγουσιν.
25 ὠσαύτως δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων πολλαπλασίων. ὄμοίως δὲ

3 ἀπέλειπε A, em. apogr.

7 inscr. τι ἔστι λόγος

ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμόν (corr. ex ἀριθμῶν) A, καὶ in mg.
μείζων corr. ex μείζον A 8 ἦ] εἰη A 9 δειχθήσεται: p.
86, 15 13 ἀντεστραμμένως] ἀντεστραμμένοι (ἀπεστραμμέ-
νοι A¹) ὡς A 14 ἔδειχθη: p. 74 sq. 15 inscr. περὶ¹
πυθμένων λόγων A 18 διπλάσιον A¹

καὶ ἐν τοῖς ἐπιμορίοις. ἡμιολίων μὲν λόγων πρῶτος καὶ πυθμῆν ὁ τῶν γ' πρὸς τὰ β', ἐπιτρέπων δὲ ὁ τῶν δ' πρὸς γ', καὶ ἐπιτετάρτων ὁ τῶν εἴ πρὸς δ'. οἱ δὲ ἐν μείζοις ὅροις καὶ συνθέτοις πάλιν ἀπειροι τὸ πλήθος. τὸ δ' αὐτὸν θεωρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. 5

διαφέρει δὲ διάστημα καὶ λόγος, ἐπειδὴ διάστημα μέν ἔστι τὸ μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν τε καὶ ἀνίσων ὅρων, λόγος δὲ ἀπλῶς ἡ τῶν ὁμογενῶν ὅρων πρὸς ἄλλήλους σχέσις. διὸ καὶ τῶν ἵσων ὅρων διάστημα μὲν οὐδέν 10 ἔστι μεταξύ, λόγος δὲ πρὸς ἄλλήλους εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὁ τῆς ἴστητος· τῶν δὲ ἀνίσων διάστημα μὲν ἐν καὶ τὸ αὐτὸν ἀφ' ἑκατέρους *(πρὸς)* ἑκάτερου, λόγος δὲ ἔτερος καὶ ἐναντίος ἑκατέρου πρὸς ἑκάτερου· οἷον ἀπὸ τῶν β' πρὸς τὸ ἐν καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς πρὸς τὰ β' διάστημα ἐν καὶ τὸ αὐτό, λόγος δὲ ἔτερος, τῶν μὲν δύο πρὸς τὸ ἐν 15 διπλάσιος, τοῦ δὲ ἐνὸς πρὸς τὰ β' ἥμισυς.

'Ἐρατοσθένης δὲ ἐν τῷ *Πλατωνικῷ* φησι, μὴ ταῦτὸν εἶναι διάστημα καὶ λόγον, ἐπειδὴ λόγος μέν ἔστι δύο μεγεθῶν ἡ πρὸς ἄλληλα ποιὰ σχέσις· γίνεται δ' αὗτη καὶ ἐν διαφόροις *(καὶ ἐν ἀδιαφόροις)*. οἷον ἐν 20 ᾧ λόγῳ ἔστι τὸ αἰσθητὸν πρὸς τὸ νοητόν, ἐν τούτῳ δόξα πρὸς ἐπιστήμην, καὶ διαφέρει καὶ τὸ νοητὸν τοῦ ἐπιστητοῦ ᾧ καὶ ἡ δόξα τοῦ αἰσθητοῦ. διάστημα δὲ

6 inscr. τίνι διαφέρει διάστημα καὶ λόγος A
12 ἀφ' apogr.] ἐφ' A πρὸς add. apogr. 17 cf. Philol.
XXX p. 60 sqq. Bernhardy Eratosth. p. 168 19 μεγέθων A¹

προσάλληλα A 20 αὗτὴ A: cf. Philol. XXX p. 72
Porph. ad Ptol. Harm. p. 268 ὅτι μὲν τοίνυν ὁ λόγος ἐν δια-
φόροις γίνεται ὅροις, ὁμογενέσι δὲ πάντως, καὶ ἐν ἀδια-
φόροις, ὡς Εὐκλείδει δοκεῖ, δειχθῆσται· διάστημα δ' *(ὅτι)*
ἐν τοῖς διαφέρονσι μόνον, φανερόν 21 τὸ αἰσθητὸν πρὸς
τὸ νοητὸν apogr.] τὸ νοητὸν πρὸς τὸ αἰσθητόν A

ἐν διαφέρουσι μόνον, ἢ κατὰ τὸ μέγεθος ἢ κατὰ ποιότητα ἢ κατὰ θέσιν ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν. δῆλον δὲ καὶ ἐντεῦθεν, ὅτι λόγος διαστήματος ἔτερον· τὸ γὰρ ἡμισυ πρὸς τὸ διπλάσιον <καὶ τὸ διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ>
5 λόγον μὲν οὐ τὸν αὐτὸν ἔχει, διάστημα δὲ τὸ αὐτό.

ἀναλογία δ' ἔστι πλειόνων λόγων ὁμοιότης ἢ ταυτότης, τουτέστιν ἐν πλείσιν ὅροις λόγων ὁμοιότης, ὅταν ὅν ἔχει λόγον ὁ πρῶτος πρὸς τὸν δεύτερον, τοῦτον δὲύτερος πρὸς τὸν τρίτον ἢ ἄλλος τις πρὸς ἄλλον.
10 λέγεται δὲ ἡ μὲν συνεχὴς ἀναλογία, ἡ δὲ διῃρημένη, συνεχὴς μὲν ἡ ἐν ἐλαχίστοις τρισὶν ὅροις, διῃρημένη δὲ ἡ ἐν ἐλαχίστοις τέσσαρσιν. οἷον μετὰ τὴν ἐν ἵσοις ὅροις ἀναλογίαν συνεχὴς ἐν ἐλαχίστοις ὅροις κατὰ μὲν τὸ διπλάσιον δ' β' α'. ἔστι γὰρ ὡς δ' πρὸς β', οὕτως
15 β' πρὸς ἔν. διῃρημένη δὲ σ' γ' δ' β'. ἔστι γὰρ ὡς σ' πρὸς τὰ γ', οὕτως δ' πρὸς τὰ β'. τὸ δὲ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πολλαπλασίων. ἔστι δὲ τρόπον τινὰ καὶ ἡ συνεχὴς ἐν τέτταρσιν ὅροις, διს λαμβανόμενον τοῦ μέσου. καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιμορίων δὲ ὁ αὐτὸς λόγος. συν-
20 εχὴς μὲν ἀναλογία ἐν λόγῳ ἡμιολίῳ δ' σ' δ', διῃρημένη δὲ δ' σ' τεί τε. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων λόγος.

ὅ δὲ Ἐρατοσθένης φησίν, ὅτι τῆς ἀναλογίας[φύσις] ἀρχὴ λόγος ἔστι καὶ ..... πρώτη

1 ἐν corr. ex ἐν A
15 οὐ συνάπτονται γαρ ἐνὶ μέσῳ ὅρῳ κοινῷ οὐ (scr. οἱ) δύο λόγοι,

λόγοι, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δ̄ β̄ ᾱ δ̄ β̄ μέσος ὅρος ἔστι καὶ κοινός.

ώς γὰρ δ̄ πρὸς β̄ οὕτω β̄ πρὸς ᾱ mg. A

23 καὶ ante ἀρχὴ add. A²

6 inscr. περὶ ἀναλογίας καὶ δ' ἔστι corr. ex δὲ ἔστι A

18 οἷον ὡς δ̄ πρὸς β̄, οὕτω β̄ πρὸς ᾱ. δὲ γὰρ μέσος δ̄ β̄ δις εἰληπται, μετὰ τοῦ δ̄

ώς ὑποδιπλάσιος, μετὰ δὲ τοῦ ᾱ ὡς διπλάσιος mg. A 22 τρα-

τοσθένης A¹ in iis quae ex-

καὶ τῆς γενέσεως αἰτία πᾶσι τοῖς μὴ ἀτάκτως γινομένοις. ἀναλογία μὲν γὰρ πᾶσα ἐκ λόγων, λόγου δὲ ἀρχὴ τὸ ἵσον. δῆλον δὲ οὕτως. ἐν ἑκάστῳ τῶν γενῶν ἰδιόν ἔστι τι στοιχεῖον [καὶ ἀρχή], εἰς ὃ τὰ ἄλλα ἀναλύεται, αὐτὸ δὲ εἰς μηδὲν ἐκείνων. ἀνάγκη δὴ τοῦτο ἀδιαιρετοῦν εἶναι καὶ ἄτομον· τὸ γὰρ διαιρεσιν καὶ τομὴν ἐπιδεχόμενον συλλαβὴ λέγεται καὶ οὐ στοιχεῖον. τὰ μὲν οὖν τῆς οὐσίας στοιχεῖα κατὰ οὐσίαν ἀδιαιρετά ἔστι, τὰ δὲ τοῦ ποιοῦ κατὰ τὸ ποιόν, τὰ δὲ τοῦ ποσοῦ κατὰ τὸ ποσόν. ὅλως δ' ἑκαστον κατὰ τοῦτο ἄτομον καὶ ἐν, 10 καθὸ στοιχεῖόν ἔστι συνθέτον τινὸς ἢ μικτοῦ. τοῦ μὲν οὖν ποσοῦ στοιχεῖον ἡ μονάς, τοῦ δὲ πηλίκου στιγμή, λόγου δὲ καὶ ἀναλογίας ἴσοτης. οὔτε γὰρ μονάδα ἔτι διελεῖν ἔστιν εἰς τὸ ποσόν, οὔτε στιγμὴν εἰς τὸ πηλίκου, οὔτε ἴσοτητα εἰς πλείους λόγους. γίνεται δὲ ἀριθμὸς μὲν ἐκ μονάδος, γραμμὴ δὲ ἐκ στιγμῆς, λόγος δὲ καὶ ἀναλογία ἐξ ἴσοτητος, τρόπου δὲ οὐ τὸν αὐτὸν ἑκαστον τούτων· ἄλλὰ μονὰς μὲν πολλαπλασιαζομένη ὑφ' ἑαυτῆς οὐδὲν γεννᾷ ὡς οἱ ἄλλοι ἀριθμοί, τὸ γὰρ ἄπαξ ἐν ἐν· κατὰ σύνθεσιν δὲ αὔξεται μέχρις εἰς ἄπειρον· 20 στιγμὴ δὲ οὔτε κατὰ πολλαπλασιασμὸν οὔτε κατὰ σύνθεσιν· ἄλλὰ κατὰ συνέχειαν ὁνεῖσά τε καὶ ἐνεχθεῖσα γραμμὴν ἀποτελεῖ, γραμμὴ δὲ ἐπιφάνειαν, ἐπιφάνεια δὲ σῶμα. καὶ μὴν ὁ τῶν ἵσων λόγος οὐκ αὔξεται συντιθέμενος· πλειόνων γὰρ ἵσων ἔξῆς τιθεμένων ὁ τῆς 25

ciderunt aequalitatis commemoratio fuisse videtur: cf. p. 107,
 10 sqq. 111, 12 1 ἀρχή post πρώτη add. A², πρώτη τῆς γενέσεως αἰτία Bull. καὶ ante πᾶσι add. A² 4 post καὶ una lit. er. A 11 μικτοῦ corr. εχ μικτὸν A τί ἑκάστον γένοντος στοιχεῖον καὶ ἀρχὴ καὶ πῶς ἐκ τούτων τοῖς ἐξ αὐτῶν ἡ γένεσις mg. A 20 ὁ ἔστιν ἐν ante κατὰ del. A

περιοχῆς λόγος ἐν ἴσοτητι διαμένει. διὸ καὶ συμβαίνει, τὴν στιγμὴν μὴ εἶναι μέρος γραμμῆς μηδὲ τὴν ἴσοτητα λόγου, τὴν μέντοι μονάδα ἀριθμοῦ· μόνη γὰρ αὗτη συντιθεμένη λαμβάνει τινὰ αὖξησιν. αἴτιον δὲ τοῦ 5 λεχθέντος, ὅτι διαστήματος ἄμοιρος ἴσοτητος, καθάπερ καὶ ἡ στιγμὴ μεγέθους.

ἔσικε δὲ ὁ Πλάτων μίαν οἰεσθαι συνοχὴν εἶναι μαθημάτων τὴν ἐκ τῆς ἀναλογίας. ἐν τε γὰρ τῷ Ἐπινομίῳ φησίν· ἂπαν διάγραμμα ἀριθμοῦ τε σύστημα καὶ 10 ἀρμονίας σύστασιν ἀπασαν τῆς τε τῶν ἀστρων περιφορᾶς τὴν ἀναλογίαν οὖσαν μίαν ἀπάντων ἀναφανῆναι δεῖ τῷ κατὰ τούτον μανθάνοντι· φανήσεται δέ, ἐν ᾧ λέγομεν ὁρθῶς τις ἐμβλέπων μανθάνη· δεσμὸς γὰρ πεφυκὼς ἀπάντων εἶς ἀναφανήσεται.

15 διαφέρει δὲ ἀναλογίας μεσότης, ἐπειδὴ εἰ μέν τι ἀναλογία, τοῦτο καὶ μεσότης, εἰ δέ τι μεσότης, οὐκ εὐθὺς ἀναλογία. ἔγχωρεῖ γάρ τι κατὰ τάξιν μέσον ὃν μὴ ἔχειν ἀναλόγως πρὸς τὰ ἄκρα· ὡς τὰ δύο μέσα ἔστι τῇ τάξει <τοῦ ἑνὸς καὶ> τῶν γ', καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ <τῶν ι'> 20 τὰ γ' καὶ τὰ δ' καὶ τὰ ε'· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἑνὸς οὐχ οἷόν

3 αὗτη corr. ex αὐτὴ ut vid. A 8 ἐν τε γὰρ τῷ] ἐν τετάρτῳ A, ἐν τῷ γὰρ Bull., cf. p. 2, 15 9 Pseudo-Plat. Epin. p. 991 E ἄπαν praeter Theonem Nicom. introd. arithm. I 3, 5] πᾶν Plato, τα post ἄπαν del. A 11 ἀναλογίαν etiam Nicomachi codices meliores et Iamblichus in Villois. anecd. Gr. II p. 193] ὄμολογίαν Plato et Nicom. codices deteriores

12 φανήσεται etiam Nicom. Iambl. Platonis codex Vaticanus Ω pr. m. (sec. Bekk.)] ἀναφανήσεται ceteri ut videtur codices Platonis ἦ] ὁ Plato 13 ἐμβλέπων etiam Iambl.] εἰς ἐν βλέπων Plato 14 ἀπάντων etiam Nicom.] πάντων Plato

τούτων ante εἰς Plato, sed om. pr. Ω ἀναφανήσεται] διανοούμενοις add. Plato, om. etiam Nicom. 15 incr. διαφέρει δὲ ἀναλογία καὶ μεσότης A. cf. Nesselmann p. 210 sq.

19 τῶν ι' add. in ed. Bull.

τε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ι' μὴ πρότερον ἐλθόντα ἐπὶ τὰ β' καὶ τὰ γ' καὶ τὰ δ'. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἀναλόγως ἔχει πρὸς τὰ ἄκρα. τὸ γὰρ ἐν οὐκέτι τούτῳ ἐστὶ τῷ λόγῳ πρὸς τὰ β', ἐν τῷ τὰ β' πρὸς τὰ γ'. ὅμοιῶς καὶ ἐπὶ τῶν β' καὶ γ' καὶ δ'. τὰ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ὅντα καὶ μέσα⁵ ἀν εἴη, οἷον ἐν β' δ'. ἀναλογία τε γάρ ἐστιν ἡ τοῦ διπλασίου, καὶ τά β' μέσα τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν δ'.

ἀναλογίας δὲ ὁ μὲν Θράσυλλος φησιν εἶναι προηγουμένας τρεῖς, ἀριθμητικὴν γεωμετρικὴν ἀριθμητικὴν· ἀριθμητικὴν μὲν τὴν ταύτῳ ἀριθμῷ ὑπερέχουσαν καὶ ¹⁰ ὑπερεχομένην, <οἷον ..... γεωμετρικὴν δὲ τὴν ταύτῳ λόγῳ ὑπερέχουσαν καὶ ὑπερεχομένην,> οἷον διπλασίῳ ἡ τριπλασίω, ὡς γ' σ' ιβ'. ἀριθμητικὴν δὲ τὴν ταύτῳ μέρει τῶν ἄκρων ὑπερέχουσαν καὶ ὑπερεχομένην, οἷον τρίτῳ ἡ τετάρτω, οἷον σ' η' ιβ' ..... ¹⁵

τούτων δ' ἕκαστον ἐν ἀριθμοῖς καὶ ἄλλως οὕτως ὁρᾶται· τῶν σ' διπλάσιος ὁ ιβ', τριπλάσιος δὲ ὁ ιή', τετραπλάσιος δὲ ὁ ιδ', ἡμιόλιος δὲ ὁ θ', ἐπίτριτος δὲ ὁ η'. τὰ δὲ θ' τῶν η' ἐπόγδοα· τὰ δὲ ιβ' πρὸς μὲν θ' ἐπίτριτα, πρὸς δὲ η' ἡμιόλια, πρὸς δὲ σ' διπλάσια· τὰ ²⁰ δὲ ιή' τῶν θ' διπλάσια· τούτων δὲ τὰ ιξ' ἡμιόλια. καὶ γίνεται μὲν η' ἐν τῷ διὰ τεσσάρων πρὸς σ', τὰ δὲ θ' ἐν τῷ διὰ πέντε, τὰ δὲ ιβ' ἐν τῷ διὰ πασῶν, τὰ δὲ ιή' ἐν τῷ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε· τῶν μὲν γὰρ σ' διπλάσια τὰ ιβ' ἐστιν ἐν τῷ διὰ πασῶν, τῶν δὲ ιβ' τὰ ιή' ²⁵

⁴ καὶ ἐπὶ τῶν β' καὶ γ' καὶ δ'] καὶ δ' καὶ ἐπὶ τῶν β' καὶ γ' A ⁷ μέσα αρόγρ.] μετὰ A ⁸ inscr. περὶ ἀναλογιῶν A, οὐθὲ in mg. θρασύλλος A, em. apogr. ¹¹ οἷον α' γ' ε' ξ' θ'. γεωμετρικὴν δὲ κτλ. suppl. Bull., ξτ mg. A, ξή λειπ' γάρ add. A² ¹⁴ ταντῷ μέρει A²] ταντομερεῖ A¹ καὶ ὑπερεχομένην — ιβ' in mg. A ¹⁶ sqq. cf. p. 62.

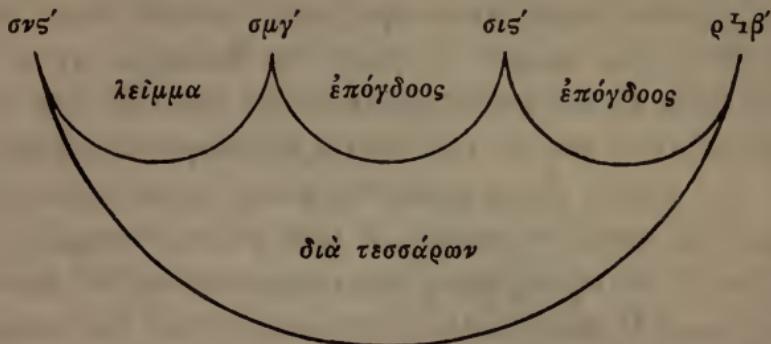
ἡμιόλια ἔστιν ἐν τῷ διὰ πέντε, σ' ιβ' ιη'. τὰ δὲ κδ' πρὸς σ' ἐν τῷ δὶς διὰ πασῶν. τὰ δὲ θ' τῶν η' ἐν τόνῳ. τὰ δὲ ιβ' τῶν θ' διὰ τεσσάρων. τὰ δὲ ιβ' τῶν η' ἐν τῷ διὰ πέντε. τὰ δὲ ιη' τῶν θ' διὰ πασῶν. τὰ δὲ κξ' τῶν 5 ιη' διὰ πέντε. συνέστηκε δὲ τὸ διὰ πασῶν ιβ' πρὸς σ' ἐκ τοῦ ἡμιόλιου θ' πρὸς σ' καὶ ἐπιτρίτου ιβ' πρὸς θ' καὶ πάλιν ἡμιόλιου ιβ' πρὸς η' καὶ ἐπιτρίτου η' πρὸς σ', καὶ τὰ ιη' πρὸς θ' ἐκ τοῦ ιη' πρὸς ιβ' ἡμιόλιου καὶ ιβ' πρὸς θ' ἐπιτρίτου, καὶ τὰ κδ' πρὸς ιβ' διὰ πασῶν συν-
10 ἑστηκεν ἐκ τοῦ κδ' πρὸς ιη' ἐπιτρίτου καὶ τοῦ ιη' πρὸς ιβ' ἡμιόλιου· τὰ δὲ θ' πρὸς σ' διὰ πέντε ἐκ τοῦ θ' πρὸς η' ἐπογδόνιον καὶ τοῦ η' πρὸς σ' ἐπιτρίτου, καὶ τὰ ιβ' πρὸς η' ἡμιόλιον ἐκ τοῦ ιβ' πρὸς θ' ἐπιτρίτου καὶ θ'
πρὸς σ' η' ἐπογδόνιον.

15 τὸ δὲ λεῖμα γίνεται ἐν λόγῳ ὃν ἔχει τὰ συν' πρὸς σμγ'. εὑρίσκεται δ' οὗτο· δυεῖν ἐπογδόνιν ληφθέντων καὶ τούτων τρὶς πολλαπλασιασθέντων καὶ τῷ δὶς ἐπογδόνιον προστεθέντος ἐπιτρίτου. οἶνον εἰς μὲν ἐπόγδοος λόγος ὁ τῶν θ' πρὸς τὰ η'. ἐκ δὲ τούτων γίνονται δύο
20 ἐπόγδοοι οὗτο· τὰ θ' ἐφ' ἐαυτὰ γίνεται πά', εἴτα τὰ θ' ἐπὶ τὰ η' γίνεται οβ', ἐπειτα τὰ η' ἐφ' ἐαυτὰ γίνεται ξδ', καὶ ἔστι τὰ μὲν πά' τῶν οβ' ἐπόγδοα, τὰ δὲ οβ'
τῶν ξδ' ἐπόγδοα. ἐν δὴ τρὶς ταῦτα λάβωμεν, τὰ μὲν πά' γίνεται τρὶς σμγ', τὰ δὲ οβ' γίνεται σις', τὰ δὲ ξδ'

5 συνέστικε A¹ 7 <ἐκ τοῦ> ἡμιόλιον? 8 τὰ ιη' πρὸς θ'
(διὰ πασῶν)? 9 διὰ πασῶν [συνέστηκεν] διπλασίου ἡμίσεος
καὶ A, διπλασίου ἡμισυ καὶ Bull. 13 ἡμιόλιον] διὰ πέντε?

15 inscr. περὶ λείμματος ὃ ἔστιν ἐν λόγῳ τῶν συν'
πρὸς σμγ A, l in mg. cf. p. 67 sq. τὸ ἐλιμμα A¹ 16 οὗτο
fort. del. 19 γίνονται A, em. apogr. 21 ἐπειτα: ἐ supra
ei del. A 24 τὰ δὲ οβ' <τρὶς>?

τρὶς γίνεται ρῆβ'. τούτων ἐπίτριτα τὰ συντόνηα πρὸς συγγένειαν τὸν τοῦ λειμματοῦ λόγον, ἃς ἔστι πλείων ἡ ἐποκτωκαιδέκατος.

ἡ δὲ τοῦ κανόνος κατατομὴ γίνεται διὰ τῆς ἐν τῇ δεκάδι τετρακτύος, ἡ σύγκειται ἐκ μονάδος δυάδος 5 τριάδος τετράδος, α' β' γ' δ' ἔχει γὰρ ἐπίτριτον, ἡμιόλιου, διπλάσιου, τριπλάσιου λόγον. διαιρεῖ δὲ αὐτὸν ὁ Θράσυλλος οὕτως.

δίχα μὲν διελοῦσι τὸ μέγεθος μέσην ποιεῖ τὸ διὰ πασῶν ἐν τῷ διπλασίῳ λόγῳ, ἀντιπεπονθότως ἐν ταῖς 10 κινήσεσι διπλασίαν ἔχουσαν τάσιν ἐπὶ τὸ δέκατον. τὸ δὲ ἀντιπεπονθότως ἔστι τοιοῦτον· ὅσον ἂν τοῦ μεγέθους ἀφέλῃς τῆς ὅλης ἐν τῷ κανόνι χορδῆς, τοσοῦτον τῷ τόνῳ προστίθεται, καὶ ὅσον ἂν τῷ μεγέθει τῆς χορδῆς προσθῇς, τοσοῦτον τοῦ τόνου ὑφαιρεῖται. τὸ μὲν γὰρ 15 ἡμισυ [προσλαμβανομένη μέση πρὸς τὰ δύο μέρη] μέγεθος διπλασίαν τάσιν ἔχει ἐπὶ τὸ δέκατον τὸ δὲ διπλάσιον μέγεθος ἡμίσειαν τάσιν ἔχει <ἐπὶ> τὸ βαρύν.

2 ἐλίμματος A¹, i corr. in ει A² πλείω A¹ 3 iuxta
figuram ὡς A² 5 cf. p. 58, 14 8 θρασυλλὸς A¹, θρασύλλος A²

9 διελών Bull., cf. p. 92, 17 sqq. 10 ἀντιπεπονθότος A¹
12 τάσιν] κίνησιν A¹ 16 προσλαμβανομένης Bull. 18 ἐπὶ add. Bull.

τρύχα δὲ τῆς διαιρέσεως γενομένης ἡ τε ὑπάτη τῶν μέσων καὶ ἡ νήτη διεξευγμένων γίνεται. ἔστι δὲ ἡ μὲν νήτη διεξευγμένων πρὸς μὲν τὴν μέσην ἐν τῷ διὰ πέντε· δύο γάρ ἔστι διαστήματα πρὸς τοῖα· πρὸς δὲ τὴν ὑπά-
5 την ἐν τῷ διὰ πασῶν· ἐν γάρ ἔστι διάστημα πρὸς τὰ δύο· πρὸς δὲ τὸν προσλαμβανόμενον <ἐν τῷ> διὰ πα-
σῶν καὶ διὰ πέντε· τοῦ γὰρ <προσλαμβανομένου ἐν
τῷ> διὰ πασῶν ὅντος πρὸς τὴν μέσην προσείληπται τὸ μέχρι τῆς νήτης διάστημα, ὃ ἔστι διὰ πέντε πρὸς τὴν
10 μέσην. ἡ <δὲ> μέση πρὸς τὴν ὑπάτην ἐν τῷ διὰ τεσσά-
ρων, πρὸς δὲ τὸν προσλαμβανόμενον ἐν τῷ διὰ πασῶν.
ἡ δὲ ὑπάτη πρὸς τὸν προσλαμβανόμενον ἐν τῷ διὰ πέντε.
γίνεται δὲ ἵσον τὸ μέγεθος τὸ ἀπὸ τῆς ὑπάτης
ἔως μέσης τοῦ διὰ τεσσάρων πρὸς τὸ ἀπὸ μέσης ἔως
15 νήτης τοῦ διὰ πέντε. καὶ ὅμοιως ἀντιπεπόνθασιν οἱ ἀριθμοὶ τῶν κινήσεων τῇ διαιρέσει τῶν μεγεθῶν.

τετραχῆ δὲ τῆς διαιρέσεως γενομένης συνίσταται ἡ τε ὑπερυπάτη καλούμενη, ἡ καὶ διάτονος ὑπατῶν, καὶ ἡ νήτη τῶν ὑπερβολαίων. <ἔστι δὲ ἡ μὲν νήτη τῶν
20 ὑπερβολαίων> πρὸς μὲν τὴν νήτην τῶν διεξευγμένων ἐν τῷ διὰ τεσσάρων, πρὸς δὲ τὴν μέσην ἐν τῷ διὰ πασῶν, πρὸς δὲ τὴν ὑπάτην ἐν τῷ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων, πρὸς δὲ τὴν ὑπερυπάτην ἐν τῷ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, πρὸς δὲ τὸν προσλαμβανόμενον ἐν τῷ
25 δὶς διὰ πασῶν ἐπὶ τὸ βαρύ. τῇ δὲ ὑπερυπάτῃ λόγος

6 τὸν προσλαμβανόμενον corr. ex τῶν προσλαμβανομένων
A 8 πρὸς] κατὰ A 16 πρὸς ante τῶν del. A 18 ὑπερ-
υπάτῃ A¹, παρυπάτῃ A² ἡ corr. ex ἡ A 19 τὸ ὑπερβόλεον
A¹ καὶ ἔστιν ἡ μὲν νήτη τῶν ὑπερβολαίων add. apogr.
20 προσλαμβανόμενος ὑπάτη μέσων νήτῃ διεξευγμένη mg. A
23 ὑπερυπάτῃ A¹, παρυπάτῃ A² 25 τὸ corr. ex τῷ A
ὑπερυπάτῃ A¹, παρυπάτῃ A²

ἐστὶ πρὸς μὲν <τὸν> προσλαμβανόμενον ἐν τῷ διὰ τεσσάρων ἐπὶ τὸ βαρύ, πρὸς δὲ τὴν μέσην ἐν τῷ διὰ πέντε ἐπὶ τὸ ὀξύ, τῆς δὲ ὑπάτης τόνῳ ὑπερέχει κατὰ τὸ βαρύ. καὶ ἔστιν ἵσον τὸ τονιαῖον μέγεθος τῆς ὑπερυπάτης πρὸς τὴν ὑπάτην καὶ τὸ διὰ τεσσάρων τῆς νήτης δι- 5 εξευγμένων πρὸς τὴν νήτην ὑπερβολαίων. καὶ ὁμοίως ἀντιπεπόνθασιν οἱ ἀριθμοὶ τῶν κινήσεων τοῖς μεγέθεσι [τῆς διαιρέσεως] τῶν διαστημάτων.

δῆλον δ' ἂν γένοιτο τὸ λεγόμενον ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. εἰ γὰρ τὸ τοῦ κανόνος μέγεθος ιβ' μέτρων ὅποιωνοῦν, 10 ἔσται μὲν μέση δίχα διαιρεθείσης <τῆς ὄλης χορδῆς, καὶ ἀφέξει> σ' ἐκατέρωθεν [διαιρουμένη]. ἡ δὲ ὑπάτη τῶν μέσων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δ'. ἡ δὲ νήτη διεξευγμένων ἀπὸ τῆς τελευτῆς δ'. καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν δ'. ἡ δὲ ὑπερυπάτη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοία ἀφέξει μεγέθη, ἀπὸ δὲ 15 τῆς ὑπάτης ἔν. ἡ δὲ ὑπερβολαία ἀπὸ μὲν τῆς τελευτῆς γ', ἀπὸ δὲ τῆς διεξευγμένης ἔν. μεταξὺ δὲ αὐτῶν σ', ὥστε ἀπὸ τῆς μέσης ἐκατέρα γ', καὶ γίνεται ἡ ὄλη διαιρεσις ἀπὸ μὲν τῆς ἀρχῆς ἐπὶ ὑπερυπάτην γ', ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ ὑπάτην ἔν, ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ μέσην δύο, εἰτ' ἀπὸ 20 μέσης ἐπὶ τὴν διεξευγμένην β', ἐντεῦθεν δὲ εἰς τὴν ὑπερβολαίαν ἔν, ἀπὸ δὲ ταύτης εἰς τὴν τελευτὴν γ'. γίνεται πάντα ιβ'. ἔσται οὖν πρὸς μὲν τὴν ὑπερβολαίαν <ὁ λόγος> τῆς μὲν νήτης διεξευγμένων δ' πρὸς γ' ἐπί-

1 τὸν add. A ²	2 τὸ A ²] τῷ A ¹	3 τόνῳ Bull.] τόνον
A 4 ὑπερυπάτης A ¹ , παρυπάτης A ²		6 ὑπερβολεῶν A ¹
10 εἰ] ἔν A τὸ A ¹] τῷ A ² μεγέθει A ²	11 post μέση	
duae litt. er. A τῆς ὄλης χορδῆς: cf. p. 87, 13 12 5'		
ξέ A, em. apogr.	15 ὑπερυπάτη A ¹ , παρυπάτη A ² , atque	
ita semper ἀφέξει] ξέει A	16 ὑπερβολαία etiam in mg.	
A 17 εἴ A 18 ἐκάτερα A, em. apogr.	23 πρὸς: π	
ante initium vs. om. A ¹ , add. A ²	24 διεξευγμένον A ¹	

τριτος ὁ τοῦ διὰ τεσσάρων, τῆς δὲ μέσης σ' πρὸς γ'
διπλάσιος ὁ τοῦ διὰ πασῶν, *〈τῆς δὲ ὑπάτης η' πρὸς*
γ' διπλασιεπιδίτριτος ὁ τοῦ διὰ πασῶν〉 καὶ διὰ τεσσά-
ρων, τῆς δὲ ὑπερυπάτης θ' πρὸς γ' τριπλάσιος ὁ τοῦ
διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, τῆς δὲ ὄλης τοῦ προσλαμβα-
νομένου ιβ' πρὸς γ' τετραπλάσιος ὁ τοῦ δὶς διὰ πασῶν·
πρὸς δὲ τὴν νήτην διεξενγμένων ὁ λόγος ἔστι τῆς μὲν
μέσης σ' πρὸς δ' ἡμιόλιος ὁ τοῦ διὰ πέντε, τῆς δὲ ὑπά-
της η' πρὸς δ' διπλάσιος ὁ τοῦ διὰ πασῶν, τῆς δὲ
ὑπερυπάτης θ' πρὸς δ' *〈διπλασιεπιτέταρτος〉* ὁ τοῦ δὶς
διὰ πέντε, τῆς δὲ ὄλης τοῦ προσλαμβανομένου ιβ' πρὸς
δ' *〈τριπλάσιος〉* ὁ τοῦ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε· πρὸς
δὲ τὴν μέσην τῆς μὲν ὑπάτης η' πρὸς σ' ἐπίτριτος ὁ
τοῦ διὰ τεσσάρων, τῆς δὲ ὑπερυπάτης θ' πρὸς σ' ἡμι-
όλιος ὁ τοῦ διὰ πέντε, τῆς δὲ ὄλης τοῦ προσλαμβανο-
μένου ιβ' πρὸς σ' διπλάσιος ὁ τοῦ [δὶς] διὰ πασῶν·
πρὸς δὲ τὴν ὑπάτην ἔστιν ἢ μὲν ὑπερυπάτη θ' πρὸς η'
ἐν ἐπογδόῳ λόγῳ τῷ τοῦ τόνου, ἢ δὲ ὄλη τοῦ προσλαμ-
βανομένου ιβ' πρὸς η' ἐν ἡμιολίῳ *〈τῷ τοῦ διὰ πέντε〉*·
πρὸς *〈δὲ〉* τὴν ὑπερυπάτην ἡ ὄλη τοῦ προσλαμβανομέ-
νου ιβ' πρὸς θ' ἐν ἐπιτρίτῳ *〈τῷ〉* τοῦ διὰ τεσσάρων.

ἀντιπεπόνθασι δ' αἱ λοιπαὶ τῶν κινήσεων κατὰ
πυκνοῦ τοῦ ἐπογδόου τόνου καὶ ἐπιτρίτου διὰ τεσσά-

2 lacunam suppl. apogr.

5 προσλαμβάνον A¹

6 ιβ̄

(σ atr.) A γ' Bull.] ̄ (δ atr.) A 10 θ' apogr.] ̄ A
16 δὶς del. Bull. 18 τῷ] ὁ A 20 δὲ add. apogr.
ὑπάτην A 22 inscr. περὶ καταπυκνώσεως A. cf. Boeckh
kl. Schr. III p. 151. de metris Pind. p. 208 αἱ λοιπαὶ] οἱ
ἀριθμοὶ? cf. p. 88, 16. 89, 7 23 τοῦ A²] τὸ A¹, scr. vid.
καταπυκνούμενων vel καταπυκνούμενου ἐπογδόου κτλ.

ρων καὶ ἡμιολίου διὰ πέντε τοῦ κανόνος. ἐπεὶ τὸ ἡμιόλιον μὲν διὰ πέντε τοῦ ἐπιτρόπου διὰ τεσσάρων ἐπογδόφ τόνῳ ὑπερέχει — οἶον ληφθέντος ἀριθμοῦ ὃς ἔχει καὶ ἡμισυ καὶ τρίτον τοῦ σ', τούτου ἐπίτροπος μὲν ὁ η', ἡμιόλιος δὲ ὁ θ'. τὰ δὲ θ' τῶν η' ἐπόγδοα· σ' η' θ'.⁵ γίνεται ἡ ὑπεροχὴ τοῦ [η'] ἡμιολίου πρὸς τὸ ἐπίτροπον ἐν λόγῳ ἐπογδόφ —, τὸ δ' ἐπίτροπον διὰ τεσσάρων ἐκ δυεῖν ἐπογδόφων καὶ τοῦ διεσιαίου λείμματος· καταπυκνωτέον αὐτὰ τοῖς ἐπογδόοις τόνοις καὶ τοῖς διεσιαίοις λείμμασι. καταπυκνωθείη δ' ἀν ἀρχομένων ἡμῶν *(ἀπὸ 10 τῆς)* νήτης ὑπερβολαίων. τὸ γὰρ ὄγδοον τοῦ μέχρι τῆς τελευτῆς διαστήματος ὑπερβιβάσαντες ἔξομεν τὴν διάτονον τῶν ὑπερβολαίων τόνῳ βαρυτέραν αὐτῆς. τοῦ δὲ ἀπὸ ταύτης ἔως τῆς τελευτῆς τὸ ὄγδοον ὑπερβιβάσαντες ἔξομεν τὴν τρίτην τῶν ὑπερβολαίων τόνῳ τῆς διατόνου βαρυτέραν. καὶ τὸ λοιπὸν εἰς τὴν νήτην τῶν διεξευγμένων ἔσται τὸ διεσιαῖον λείμμα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ διὰ τεσσάρων πρὸς τὴν νήτην ὑπερβολαίων. πάλιν δὲ τοῦ ἀπὸ τῆς νήτης διεξευγμένων ἔως τῆς τελευτῆς διαστήματος τὸ μὲν ἔνατον λαβόντες καὶ ὑπο-²⁰ βιβάσαντες ἔξομεν τόνῳ ὀξυτέραν τῆς νήτης διεξευγμένων τὴν χρωματικὴν ὑπερβολαίων. τὸ δὲ ὄγδοον ὑπερβιβάσαντες ἔξομεν τὴν παρανήτην διεξευγμένων· ἡ αὐτὴ δὲ καὶ διάτονος καὶ νήτη συνημμένων, τόνῳ βαρυτέρα τῆς νήτης διεξευγμένων. τοῦ δ' ἀπὸ τῆς νήτης ἔως *25* τῆς τελευτῆς τὸ ὄγδοον λαβόντες καὶ ὑπερβιβάσαντες

1 ἐπεὶ apogr.] ἐπὶ A   3 ὃς ἔχει A²] ὡς ἔχοι A¹   6 η'
om. apogr.   10 ἀπὸ add. apogr.   11 ὑπερβολαίας A, em.
Bull.   15 διατόνων A¹   18 ὑπερβολαίων A   19 διεξευγ-
μένης A   20 διαστήματος Bull.] διάστημα A   ἀποβιβάσαν-
τες A   21 διεξευγμένου A   25 τοῦ] τὸ A

ἔξομεν τὴν τρίτην τῶν διεζευγμένων τόνῳ βαρυτέραν· ἡ δὲ αὐτὴ καὶ διάτονος συνημμένων ἔστιν. ὁμοίως δὲ τοῦ ἀπὸ ταύτης ἔως τῆς τελευτῆς διαστήματος τὸ ὅγδοον ὑπερβιβάσαντες ἔξομεν τὴν τρίτην συνημμένων τόνῳ 5 βαρυτέραν. τὸ δὲ λοιπὸν εἰς τὴν μέσην ἔσται τὸ διεσιαῖον λεῖμμα εἰς τὴν τοῦ διὰ πασῶν συντέλειαν. ἀπὸ δὲ τῆς μέσης τὸν αὐτὸν τρόπον <τὸ ἔνατον> ὑποβιβάσαντες ἔξομεν τὴν παραμέσην ἢ τὴν χρωματικὴν συνημμένων, τόνῳ ὀξυτέραν τῆς μέσης. ταύτης δὲ τὸ ἔνατον 10 ὑποβιβάσαντες ἔξομεν τὴν χρωματικὴν διεζευγμένων. τὸ ὅγδοον δὲ τῆς μέσης ὑπερβιβάσαντες ἔξομεν τὴν τῶν μέσων διάτονον τόνῳ βαρυτέραν τῆς μέσης, εἴτα τὸ ἀπὸ ταύτης ὅγδοον ὑπερβιβάσαντες τὴν παρυπάτην <τῶν μέσων> ταύτης τόνῳ βαρυτέραν. καὶ ἔστι τὸ λοιπὸν εἰς τὴν ὑπάτην τῶν μέσων τὸ διεσιαῖον λεῖμμα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ διὰ τεσσάρων πρὸς τὴν μέσην. ἀπὸ δὲ τῆς ὑπάτης τὸ μὲν ἔνατον ὑποβιβάσασιν ἢ χρωματικὴ τῶν μέσων ἔσται τόνῳ ὀξυτέρα. τὸ ὅγδοον δὲ ὑπερβιβάσασιν ἔχειν τὴν ὑπερυπάτην συμβήσεται. ταύτης δὲ τὸ ὅγδοον ὑπερβιβάσαι παρυπάτη ὑπατῶν γενήσεται. ἐξ ἀναστροφῆς δὲ ἀπὸ τοῦ προσλαμβανομένου τέμνουσι τὸ ὄλον διάστημα εἰς θ' καὶ ἐν ὑπολείπουσι κατὰ τὸ ἔναντίον <τῶν> νητῶν, ὑπατῶν ὑπάτη γενήσεται τόνῳ τῆς ὄλης ὀξυτέρα, συγκλείουσα τὸ τῶν ὑπατῶν τετράχορδον τῷ πρὸς τὴν παρυπάτην λείμματι. καὶ οὕτως συμπληρωθήσεται τὸ πᾶν ἀμετάβολον σύστημα κατὰ τὸ διάτονον καὶ χρωματικὸν γένος. τὸ δὲ

8 συνημμένων] συνημμένου τόνου A 9 ἔνατον A²
 19 ὑπερβιβασμενον A συμβεβηκέναι A 22 καὶ ἔνυπολείπουσι A, em. apogr. 23 κατὰ τὸ ἐν αὐτῷ νητῶν A, em. Bull.

έναρμόνιον ἔξαιρουμένων τῶν διατόνων καθ' ἕκαστον τετράχορδον διπλωδουμένων γίνεται. εὗροιμεν δ' ἂν ταῦτα καὶ ἐν ἀριθμοῖς ἀπὸ τῆς υήτης τῶν ὑπερβολαίων ἀρχόμενοι, ὑποτεθείσης αὐτῆς μυρίων τέξη· οἱ ἐφεξῆς ἐπόγδοοι τε καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τοὺς προειρημένους λό- 5 γους λαμβάνονται, οὓς περίεργον ἐκτιθέναι· φάδιον δὲ τῷ παρηκολουθηκότι τοῖς προειρημένοις.

καὶ ἡ μὲν ὑπὸ Θρασύλλου παραδεδομένη κατατομὴ τοῦ κανόνος ὥδε ἔχει. ὃν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ὄλων ἐφαρμόζεται σφαιρας, ἐπειδὰν καὶ τοὺς ἀστρονο- 10 μίας ἐκθώμεθα λόγους, παραδεῖξομεν. νυνὶ δ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸν τῶν λοιπῶν ἀναλογιῶν καὶ μεσοτήτων λόγου, ἐπειδὴ ὡς ἐφαμεν ἡ ἀναλογία καὶ μεσότης, οὐ μέντοι ἡ μεσότης καὶ ἀναλογία. καθὸ δὴ *{ἡ}* ἀναλογία καὶ μεσότης ἐστίν, ἀκόλουθος ἂν εἴη ὁ περὶ τῶν 15 ἀναλογιῶν καὶ περὶ τῶν μεσοτήτων λόγος.

ἐπειδὴ πάντες οἱ τῶν συμφωνιῶν εὑρέθησαν λόγοι, καθὰ δέδεικται, ἐν τῇ τῆς δεκάδος τετρακτύ, καὶ περὶ τούτων πρότερον λεκτέον. τὴν μὲν γὰρ τετρακτύν συνέστησεν ἡ δεκάς. ἐν γὰρ καὶ β' καὶ γ' καὶ δ' ι· 20 α' β' γ' δ'. ἐν δὲ τούτοις τοῖς ἀριθμοῖς ἐστιν ἡ τε διὰ τεσσάρων συμφωνία ἐν ἐπιτρίτῳ λόγῳ καὶ ἡ διὰ πέντε ἐν ἡμιολίῳ καὶ ἡ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ καὶ *{ἡ}* δὶς διὰ πασῶν ἐν τετραπλασίῳ· ἔξ ὧν συμπληροῦται τὸ ἀμετάβολον διάγραμμα. τοιαύτη μὲν *{ἡ}* ἐν μουσικῇ 25

1 καὶ post τῶν del. A 4 μυρίων] μὲν Α, μύρια ap. 9 β
mg. A 10 ἐπιδὰν A, em. ap. 12 τὸν corr. ex τῶν A 13 ὡς
ἔφαμεν: p. 84, 15 15 εἴη ὁ A²] εἰ ἡ A¹ περὶ τῶν] τῶν
περὶ A 17 inscr. περὶ τετρακτύος καὶ δεκάδος A. cf.
Boeckh kl. Schr. III p. 142 ἐπειδὴ *{δὲ}*? 18 δέδεικται:
p. 58, 13. 87, 4 τετρακτύη A¹ 25 inscr. πόσαι τετρακτύες A

τετρακτὺς κατὰ σύνθεσιν οὗσα, ἐπειδὴ ἐντὸς αὐτῆς πᾶσαι αἱ συμφωνίαι εὑρίσκονται. οὐ διὰ τοῦτο δὲ μόνον πᾶσι τοῖς Πυθαγορικοῖς προτετίμηται, ἀλλ' ἐπεὶ καὶ δοκεῖ τὴν τῶν ὅλων φύσιν συνέχειν· διὸ καὶ ὅρκος 5 ἦν αὐτοῖς

οὐ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ ψυχῇ παραδόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσεως ὁίζωμά τ' ἔχονταν.

τὸν παραδόντα Πυθαγόραν λέγουσιν, ἐπεὶ δοκεῖ τούτου εῦρημα ὁ περὶ αὐτῆς λόγος.

10   ἡ μὲν οὖν προειδημένη τετρακτὺς <αὕτη>, κατ' ἐπισύνθεσιν τῶν πρώτων ἀποτελουμένη ἀριθμῶν. δευτέρᾳ δ' ἐστὶ τετρακτὺς ἡ τῶν κατὰ πολλαπλασιασμὸν ἐπηγένημένων ἀπὸ μονάδος κατά τε τὸ ἀρτιον καὶ περιττόν. ὃν πρῶτος μὲν [κατὰ τὸ ἀρτιον] λαμβάνεται 15 ἡ μονάς, ἐπειδὴ αὕτη ἀρχὴ πάντων ἀρτίων καὶ περιττῶν καὶ ἀρτιοπεριττῶν, ὃς προείρηται, καὶ ἀπλοῦς ὁ ταύτης λόγος· οἱ δ' ἐφεξῆς τρεῖς ἀριθμοὶ κατὰ τὸ ἀρτιον καὶ περιττόν. τὴν δὲ σύνθεσιν λαμβάνουσιν, ἐπειδὴ

5 cf. Pyth. carm. aur. vs. 47 sq. Sext. emp. adv. math. IV 2. 3. 9. VII 94. 100. Macr. comm. in Somn. Scip. I 6, 41. Theol. arithm. p. 18. Porph. vita Pyth. 20. Iambl. de Pyth. vita 150. 162. Stob. ecl. I 10, 12. Pseudo-Plut. de plac. phil. I 3. Procl. in Plat. Tim. p. 155 D. Zeller die Philos. der Gr. I p. 368   6 *κεφαλά* post *ψυχᾶ* del. A (*κεφαλᾶ* Sext. VII 97

κεφαλᾶ et Stob.; in eo libro unde A descriptus est *ψυχᾶ* fuisse videtur)

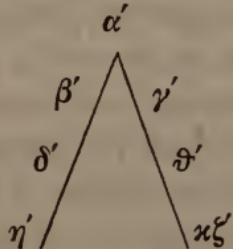
7 *πηγὴν* A¹ (sicut Sextus)   *ἀεννάου* A ceterorumque quos commemoravi scriptorum codices ut videtur longe plurimi apud eosdem partim φύσεως partim φύσιος legitur   *ὁίζωμα τ'* A, *ὁίζωματ'* alii: cf. Bekker ad Sext. p. 722, 5   10 *αὕτη*] cf. p. 96, 9. 97, 1   *καὶ ἐπισύνθεσιν* A: cf.

p. 96, 9. 98, 15   11 *ἀποτελοῦμ्*, i. e. *ἀποτελουμένων* A

15 *αὕτη* corr. ex *αὐτὴ* A   16 *προείρηται*: cf. p. 19, 20

17 *τρὶς* A¹

καὶ ὁ πᾶς ἀριθμὸς οὗτε μόνον ἀρτίος οὗτε μόνον περιττός. διὸ δύο λαμβάνονται αἱ κατὰ πολλαπλασιασμὸν τετρακτύες, ἀρτία καὶ περιττή, ἡ μὲν ἀρτία ἐν λόγῳ διπλασίᾳ, πρῶτος γὰρ τῶν ἀρτίων ἴ β' καὶ αὐτὸς ἐκ μονάδος κατὰ τὸ διπλάσιον ηὔξημένος, ἡ δὲ περιττὴ 5 ἐν λόγῳ ηὔξημένη τριπλασίᾳ, ἐπειδὴ πρῶτος τῶν περιτῶν ὁ γ' καὶ αὐτὸς ἀπὸ μονάδος κατὰ τὸ τριπλάσιον ηὔξημένος. ὥστε κοινὴ μὲν ἀμφοτέρων ἡ μονάς, καὶ ἀρτία οὖσα καὶ περιττή· δεύτερος δὲ ἀριθμὸς ἐν μὲν τοῖς ἀρτίοις καὶ διπλασίοις ὁ β', ἐν δὲ τοῖς περιττοῖς 10 καὶ τριπλασίοις ὁ γ'. τρίτος δὲ ἐν μὲν τοῖς ἀρτίοις ὁ δ', ἐν δὲ τοῖς περιττοῖς ὁ θ'. τέταρτος ἐν μὲν τοῖς ἀρτίοις η', ἐν δὲ τοῖς περιττοῖς κξ'.

ἐν τούτοις τοῖς ἀριθμοῖς <οἷς> τελειότεροι τῶν συμφωνιῶν εὐρίσκονται λόγοι· συμπεριείληπται δὲ αὐτοῖς καὶ 15 ὁ τόνος. δύνανται δὲ ἡ μὲν μονὰς τὸν τῆς ἀρχῆς καὶ σημείου καὶ στιγμῆς λόγον· οἱ δὲ δεύτεροι πλευρὰν δύνανται ὅ τε β' καὶ ὁ γ', ὄντες ἀσύνθετοι καὶ πρῶτοι καὶ μονάδι μετρούμενοι καὶ φύσει εὐθυμετρικοί· οἱ δὲ τρίτοι ὄροι ὁ δ' καὶ ὁ θ' δύνανται ἐπίπεδον τετράγωνον, ἵσακις ἵσοι ὄντες· οἱ δὲ τέταρτοι ὄροι ὅ τε η' καὶ ὁ κξ' δύνανται ἵσακις ἵσοι ἵσακις <ὄντες> κύβον. ὥστε

ἐκ τούτων τῶν ἀριθμῶν καὶ ταύτης τῆς τετρακτύος ἀπὸ σημείου καὶ στιγμῆς εἰς στερεὸν ἡ αὔξεσις γίνεται· μετὰ γὰρ σημεῖον καὶ στιγμὴν πλευρά, μετὰ πλευρὰν ἐπίπεδον, μετὰ ἐπίπεδον στερεόν. ἐν οἷς ἀριθμοῖς καὶ 5 τὴν ψυχὴν συνίστησιν ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ. ὁ δὲ ἔσχατος τούτων τῶν ἐπτὰ ἀριθμῶν ἵσος ἐστὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ πᾶσιν· ἐν γὰρ καὶ β' καὶ γ' καὶ δ' καὶ η' καὶ δ' γίνονται κεῖ.

δύο μὲν οὖν αὗται τετρακτύες, ᾧ τε κατ' ἐπισύν-
10 θεσιν καὶ ἡ κατὰ πολλαπλασιασμόν, τούς τε μουσικοὺς καὶ γεωμετρικοὺς καὶ ἀριθμητικοὺς λόγους περιέχουσαι, ἔξ ὧν καὶ ἡ τοῦ παντὸς ἀρμονία συνέστη. τρίτη δέ ἐστι τετρακτύς ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν παντὸς μεγέθους φύσιν περιέχουσα· ὅπερ γὰρ ἐν τῇ προτέρᾳ 15 τετρακτύι μονάς, τοῦτο ἐν ταύτῃ στιγμή. ὅπερ δὲ ἐν ἑκείνῃ οἱ πλευρὰν δυνάμενοι ἀριθμοὶ τὰ β' καὶ γ', τοῦτο ἐν ταύτῃ τὸ διττὸν εἶδος τῆς γραμμῆς ἡ τε περιφερής καὶ ἡ εὐθεῖα, κατὰ μὲν ἀρτίου ἡ εὐθεῖα, ἐπειδὴ δυσὶ 20 σημείοις περατοῦται, κατὰ δὲ τὸ περιττὸν ἡ περιφερής, ἐπειδὴ ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς πέρας οὐκ ἔχούσης περιέχεται· ὅπερ δὲ ἐν ἑκείνῃ οἱ τετράγωνον δυνάμενοι ὁ δ' καὶ ὁ δ', τοῦτο ἐν ταύτῃ τὸ διττὸν εἶδος ἐπιπέδων, εὐθύγραμμον καὶ περιφερόγραμμον· ὅπερ δὲ ἐν ἑκείνῃ οἱ κύβον δυνάμενοι ἕτεροι καὶ ὁ κεῖ δύο ὄντες ὁ μὲν ἐκ 25 περιττοῦ, ὁ δὲ ἔξ ἀρτίου, τοῦτο ἐν ταύτῃ στερεόν, διττὸν ὅν, *τὸ μὲν* ἐκ κοίλης ἐπιφανείας ὡς σφαῖρα καὶ

5 ἐν τῷ Τιμαίῳ: p. 35 B   6 ἔσχατος εἰς αἴσχατος A
 8 γίνωνται A, em. apogr.   12 γ̄ mg. A   14 sqq. cf.
 Zeller I p. 375, 5   15 τετρακτύη A¹   17 διττὸν] διατονον
 A   18^a εὐθία A¹   19 περιττοῦται A   20 ἐπειδὴ *⟨ὅ κι-
 λος⟩?*   23 περιφερόγραμμον A, em. apogr.

κύλινδρος, τὸ δὲ ἐξ ἐπιπέδων ώς κύβος πυραμίς. αὗτη δέ ἔστιν ἡ τρίτη τετρακτὺς παντὸς μεγέθους συμπληρωτικὴ ἐκ σημείου γραμμῆς ἐπιπέδου στερεοῦ.

τετάρτη δὲ τετρακτύς ἔστι τῶν ἀπλῶν <σωμάτων>, πυρὸς ἀέρος ὕδατος γῆς, ἀναλογίαν ἔχουσα τὴν κατὰ 5 τοὺς ἀριθμούς. ὅπερ γὰρ ἐν ἐκείνῃ μονάς, ἐν ταύτῃ πῦρ· ὃ δὲ δυάς, ἀήρ· ὃ δὲ τριάς, ὕδωρ· ὃ δὲ τετράς, γῆ. τοιαύτη γὰρ ἡ φύσις τῶν στοιχείων κατὰ λεπτομέρειαν καὶ παχυμέρειαν, ὥστε τοῦτον ἔχειν τὸν λόγον πῦρ πρὸς ἀέρα, ὃν ἐν πρὸς β', πρὸς δὲ ὕδωρ, ὃν ἐν 10 πρὸς γ', πρὸς δὲ γῆν, ὃν ἐν πρὸς δ'. καὶ τὰλλα ἀνάλογον πρὸς ἄλληλα.

πέμπτη δ' ἔστι τετρακτύς ἡ τῶν σχημάτων τῶν ἀπλῶν σωμάτων. ἡ μὲν γὰρ πυραμὶς σχῆμα πυρός, τὸ δὲ ὀκτάεδρον ἀέρος, τὸ δὲ εἰκοσάεδρον ὕδατος, κύβος 15 δὲ γῆς.

ἕκτη δὲ τῶν φυομένων. τὸ μὲν σπέρμα ἀνάλογον μονάδι καὶ σημείῳ, ἡ δὲ εἰς μῆκος αὕξη δυάδι καὶ γραμμῆ, ἡ δὲ εἰς πλάτος τριάδι καὶ ἐπιφανείᾳ, ἡ δὲ εἰς πάχος τετράδι καὶ στερεω̄. 20

ἔβδομη δὲ τετρακτύς ἡ τῶν κοινωνιῶν. ἀρχὴ μὲν καὶ οἶον μονὰς ἀνθρώπος, δυὰς δὲ οἶκος, τριὰς δὲ κώμη, τετρὰς δὲ πόλις. τὸ γὰρ ἔθνος ἐκ τούτων σύγκειται.

καὶ αὗται μὲν ὑλικαὶ τε καὶ αἰσθηταὶ τετρακτύνες. ὄγδοη δὲ τετρακτύς ἡδε, τούτων κριτικὴ καὶ νοητή τις 25

4 <σωμάτων>: cf. vs. 14. p. 98, 17 8 λεπτομερίαν A¹
 9 παχυμερίαν A¹ 13 ἔτι mg. A 17 ἔτι mg. A 18. 19 ἡ]
 εἰ A 19 ἐπιφανία A¹ 21 ἔτι mg. A 22 δυὰς A²] δευτέρα
 A¹ τριὰς A²] τρίτη A¹ 23 τετρὰς A²] τετάρτη A¹ σύγκει-
 ται: post εἰ una lit. er. A 25 ἡ mg. A ἡδε] αἱ δὲ A¹,
 αἱδε αἱ A² κριτικαὶ καὶ νοηταὶ τινες οὖσαι A: cf. p. 98, 19

οῦσα· νοῦς ἐπιστήμη δόξα αἰσθησις. νοῦς μὲν ὡς μονὰς ἐν οὐσίᾳ· ἐπιστήμη δὲ ὡς δυάς, ἐπειδὴ τινός ἐστιν ἐπιστήμη· <δόξα δὲ ὡς τριάς, ἐπειδὴ .....> καὶ μεταξύ ἐστι δόξα ἐπιστήμης [ἐστὶ] καὶ ἀγνοίας· ἡ δὲ 5 αἰσθησις ὡς τετράς, ἐπειδὴ τετραπλῆ κοινῆς πασῶν οὖσης τῆς ἀφῆς κατ' ἐπαφὴν πᾶσαι ἐνεργοῦσιν αἱ αἰσθήσεις.

ἐνάτη δὲ τετρακτύς, ἐξ ἣς συνέστηκε τὸ ξῶον, ψυχή τε καὶ σῶμα. ψυχῆς μὲν γὰρ μέρη λογιστικὸν θυμικὸν 10 ἐπιθυμητικόν, καὶ τέταρτον σῶμα, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ψυχή.

δεκάτη δὲ τετρακτύς ὠρῶν δι' ἣς γίνεται πάντα, ἔαρ θέρος μετόπωρον χειμών.

ἐνδεκάτη δὲ ἡλικιῶν, νηπίου μειονακίου ἀνδρὸς γέροντος.

15 ὥστε τετρακτύες ἔνδεικα· πρώτη ἡ κατὰ σύνθεσιν ἀριθμῶν, δευτέρα δὲ ἡ κατὰ πολλαπλασιασμὸν ἀριθμῶν, τρίτη κατὰ μέγεθος, τετάρτη τῶν ἀπλῶν σωμάτων, πέμπτη τῶν σκημάτων, ἕκτη τῶν φυομένων, ἑβδόμη τῶν κοινωνιῶν, ὅγδοη κοιτική, ἐνάτη τῶν μερῶν τοῦ ξώου, 20 δεκάτη τῶν ὠρῶν, ἐνδεκάτη ἡλικιῶν. ἔχουσι δὲ πᾶσαι ἀναλογίαν· ὃ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ μονάς, τοῦτο ἐν τῇ τρίτῃ στιγμῇ, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ πῦρ, ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ πυραμίς, ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ σπέρμα, <καὶ> ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἄνθρωπος, καὶ ἐν τῇ ὅγδοῃ νοῦς, καὶ τὰ λοιπὰ 25 ἀνάλογον· οἶον πρώτη μονὰς δυὰς τριάς τετράς, δευ-

4 ἐπιστήμην ut vid. A¹ ἐστὶ om. apogr. 5 κοινὴ A¹, cf. Theol. arithm. p. 20 καὶ ἐν τοῖς ξώοις δὲ αἰσθήσεις τέσσαρες ὠρισμέναι καταλαμβάνονται τῆς ἀφῆς ὑποβεβλημένης ἀπάσαις 8 ὅδη mg. A ἐξ ἣς apogr.] ἐξῆς A 11 ἵ mg. A

13 τὰ mg. A 16 in. ἀριθμοί A¹ δύο ante δευτέρᾳ del. A πολλαπλασιασμῶν A¹ 21 μονάς Bull.] ἀριθμὸς A 23 <καὶ> ἐν τῇ] ἐν δὲ τῇ apogr.

τέρα μονὰς πλευρὰ τετράγωνον κύβος, τρίτη στιγμὴ γραμμὴ ἐπιφάνεια στερεόν, τετάρτη πῦρ ἀήρ ὕδωρ γῆ, πέμπτη πυραμὶς ἵκταεδρον εἰκοσάεδρον κύβος, ἕκτη σπέρμα μῆκος πλάτος βάθος, ἑβδόμη ἄνθρωπος οἶκος ιώμη πόλις, ὅγδοη νοῦς ἐπιστήμη δόξα αἴσθησις, ἐνάτη 5 λογιστικὸν θυμικὸν ἐπιθυμητικὸν σῶμα, δεκάτη ἔαρ θέρος μετόπωρον χειμῶν, ἐνδεκάτη παιδίον μειράκιον ἀνὴρ γέρων. ὁ δὲ [καὶ] ἐκ τῶν τετρακτύων τούτων συστὰς κόσμος ἔσται [τέλειος] ἡρμοσμένος κατὰ γεωμετρίαν καὶ ἀρμονίαν καὶ ἀριθμόν, δυνάμει περιειληφὼς 10 πᾶσαν ἀριθμοῦ φύσιν πᾶν τε μέγεθος καὶ πᾶν σῶμα ἀπλοῦν τε καὶ σύνθετον, τέλειός τε, ἐπειδὴ τὰ πάντα μὲν τούτου μέρη, αὐτὸς δὲ οὐδενός. διὸ πρώτῳ τῷ εἰρημένῳ ὅρῳ οἱ Πυθαγορικοὶ ἐλέγοντο ..... καὶ

15

ἀριθμῷ δέ τε πάντ' ἐπέοικε.

καὶ τοῦτο εἶναι τὸ σοφώτατον· πάντα μὲν γὰρ τὸν ἀριθμὸν εἰς δεκάδα ἥγαγον, ἐπειδὴ ὑπὲρ δεκάδα οὐδεὶς ἔστιν ἀριθμός, ἐν τῇ αὐξήσει πάλιν ἡμῶν ὑποστρεφόντων ἐπὶ μονάδα καὶ δυάδα καὶ τοὺς ἔξης· τὴν δὲ δε- 20 κάδα ἐπὶ τετράδα συνίστασθαι· ἐν γὰρ καὶ β' καὶ γ' καὶ δ' ἔστι ἱ, ὥστε τοὺς δυνατωτάτους ἀριθμοὺς ἐντὸς τῆς τετράδος θεωρεῖσθαι.

ἡ μὲν γὰρ μονὰς ἀρχὴ πάντων καὶ κυριωτάτη πα-

1 τετραγωνον corr. ex τετραγώνων A 6 θυμηκὸν A¹

7 μετ' ὄπορον A¹ 8 ante ἐκ una lit. er. A 10 δύνα-
μιν A 13 τῷ supra vs. add. A 14 χεῖσθαι post ἐλέγοντο
probabiliter add. A², sed exciderunt plura: cf. Chalcid. 35. Sext.
Emp. adv. math. IV 3. VII 94. Zeller I p. 317, 2 17 inscr.
περὶ δεκάδος A 18 δεκάδα corr. ex δεκάδος A 24 inscr.
περὶ μονάδος A, ἀ in mg.

σῶν . . . . . καὶ ἐξ ἣς πάντα, αὐτὴ δὲ ἐξ οὐδενός,
ἀδιαιρετος καὶ δυνάμει πάντα, ἀμετάβλητος, μηδεπώ-
ποτε τῆς αὐτῆς ἐξισταμένη φύσεως κατὰ τὸν πολλαπλα-
σιασμόν· καθ' ἥν πᾶν τὸ νοητὸν καὶ ἀγέννητον καὶ ἡ
τῶν ἰδεῶν φύσις καὶ ὁ θεὸς καὶ ὁ νοῦς καὶ τὸ καλὸν καὶ
τὸ ἀγαθὸν καὶ ἑκάστη τῶν νοητῶν οὐσιῶν, οἶνον αὐτὸ-
καλόν, αὐτὸ δίκαιον, αὐτὸ [τὸ] ἵσον· ἔκαστον γὰρ τού-
των ὡς ἐν καὶ καθ' ἑαυτὸ νοεῖται.

πρώτη δὲ αὕξη καὶ μεταβολὴ ἐκ μονάδος εἰς δυάδα
κατὰ διπλασιασμὸν τῆς μονάδος, καθ' ἥν ἔλη καὶ πᾶν
τὸ αἰσθητὸν καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ αὔξησις
καὶ ἡ σύνθεσις καὶ κοινωνία καὶ τὸ πρός τι.

ἡ δὲ δυὰς συνελθοῦσα τῇ μονάδι γίνεται τριάς,
ἥτις πρώτη ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τελευτὴν ἔχει. διὸ καὶ
πρώτη λέγεται πάντα εἶναι· ἐπὶ γὰρ ἐλαττόνων αὐτῆς
οὐ λέγεται πάντα εἶναι, ἀλλὰ ἐν καὶ ἀμφότερα, ἐπὶ δὲ
τῶν τριῶν πάντα. καὶ τρεῖς σπουδὰς ποιούμεθα δη-
λοῦντες ὅτι πάντα ὀγαθὰ αἴτούμεθα, καὶ τὸν κατὰ
πάντα ἀθλίους τρισαθλίους καλοῦμεν καὶ τὸν κατὰ
πάντα μακαρίους τρισμακαρίους. πρώτη δὲ καὶ ἡ τοῦ
ἐπιπέδου φύσις ἐκ τούτου. ἡ γὰρ τριάς οἶνον εἰκὼν ἐπι-
πέδου, καὶ πρώτη αὐτοῦ ὑπόστασις ἐν τριγώνῳ, καὶ
διὰ τοῦτο τρία αὐτῶν γένη, ἴσοπλευρον ἴσοσκελὲς σκα-

3 τῆς supra vs. add. A

7 τὸ om. apogr.

8 inscr. περὶ δυάδος A, β̄ in mg.

13 περὶ τριάδος A, γ̄ in mg. cf. Chalcid. 38 14 μέσον?

μεσότητα Roether ad Io. Lyd. de mens. p. 52 15 ἐπὶ corr.

ex ἐπεὶ A 16 ἀμφότερα corr. ex δι' ἀμφοτέρας A ἐπὶ

corr. ex ἐπεὶ A 17 τρεῖς] τὰς A 21 εἰκὼν ἐπιπέδου] ἡ

κατεπιπέδου, ο post τ er. et supra ε ras. A: cf. p. 101, 11

22 πρώτη apogr.] πρώτου A □ (signum quadrati) supra Δω

(i. e. τριγώνῳ) er. A

5 ἰδεῶν: ε ante ἵ er. A

14 μέσον?

15 ἐπὶ corr.

16 ἀμφότερα corr.

17 τρεῖς] τὰς A 21 εἰκὼν ἐπιπέδου]

ἡ κατεπιπέδου, ο post τ er. et supra ε ras. A: cf. p. 101, 11

22 πρώτη apogr.] πρώτου A □ (signum quadrati) supra Δω

(i. e. τριγώνῳ) er. A

ληνόν [γ']. τρεῖς δὲ καὶ γωνίαι ὁμοιούμεναι ἡ μὲν ὁρθὴ τῇ τοῦ ἐνὸς φύσει, ὥρισμένη καὶ ἔξ 100 ἵσου καὶ ὁμοίου συνεστῶσα· διὸ καὶ πᾶσαι αἱ ὁρθαὶ ἀλλήλαις εἰσὶν ἵσαι, μέσαι οὖσαι ὁξείας καὶ ἀμβλείας καὶ ὑπερέχοντος καὶ ὑπερεχομένου· αἱ δὲ λοιπαὶ ἄπειροι καὶ ἀόριστοι· ἔξ 5 γὰρ ὑπεροχῆς καὶ ἐλλείψεως συνεστᾶσιν. ἡ δὲ τριάς ἐκ τῆς μονάδος καὶ δυάδος σ' ποιεῖ κατὰ σύνθεσιν, ὃς ἐστι πρῶτος τέλειος ἀριθμὸς τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ἵσος ὅν· ὁ δὲ τέλειος οὗτος συντεθεὶς τῷ πρώτῳ τετραγώνῳ τῇ τετράδι ποιεῖ τὴν δεκάδα. 10

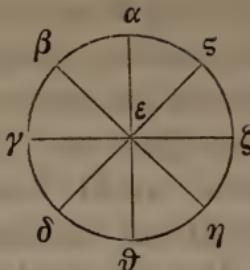
ἡ δὲ τετράς στερεοῦ ἐστιν εἰκὼν πρῶτος τε ἀριθμὸς [καὶ] τετράγωνός ἐστιν ἐν ἀρτίοις· καὶ αἱ συμφωνίαι δὲ πᾶσαι κατ' αὐτὸν συμπληρούνται, ὡς ἐδείχθη.

ἡ δὲ πεντάς μέση ἐστι τῆς δεκάδος. ἐὰν γὰρ καθ' ὅποιανοῦν σύνθεσιν ἐκ δύο ἀριθμῶν τὸν ί συνθῆς, 15 μέσος εὑρεθῆσεται ὁ ε' κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν· οἶον θ' καὶ α', καὶ η' καὶ β', καὶ ζ' καὶ γ', καὶ σ' καὶ δ'· αἱεί τε ί ποιήσεις καὶ μέσος εὑρεθῆσεται ὁ ε' κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν, ὡς δηλοῖ τὸ διάγοναμα, κατὰ πᾶσαν σύνθεσιν τῶν συμπληρούντων τὰ 20 ί δυεῖν ἀριθμῶν [μέσος εὑρεθῆσεται ὁ ε' κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν] τῷ ἵσω ἀριθμῷ τῶν ἄκρων ὑπερέχων τε καὶ ὑπερεχόμενος.

1 γ' om. apogr.   τρὶς A¹   6 ἐλλήψεως A¹   9 οὗτω A

10 post τῇ una lit. er. A   τετράδι: i in ras. A   11 inscr. περὶ τετράδος A, δ̄ in mg.   13 καταντὸ A   ἐδείχθη: cf. p. 58, 13. 87, 4   14 inscr. περὶ πεντάδος A, ε̄ in mg. 15 τὸν Bull.] τῶν A   19 ὡς A²] ὡς A¹

α	δ	ξ
β	ϵ	η
γ	ς	ϑ

πρῶτον δὲ καὶ περιέλαβε τὸ τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ εἶδος ὁ ε', τὸν ἄρτιόν τε καὶ περιπτόν, λέγω τὴν δυάδα τε καὶ τριάδα· ή γὰρ μονὰς οὐκ ἦν ἀριθμός.

ὁ δὲ σ' τέλειος, ἐπειδὴ τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσίν ἔστιν 5 ἶσος, ὡς δέδεικται· διὸ καὶ γάμου αὐτὸν ἐκάλουν, ἐπεὶ γάμου ἔργον ὅμοια ποιεῖ τὰ ἔκγονα τοῖς γονεῦσι. καὶ κατὰ τοῦτον δὲ πρῶτον συνέστη ἡ ἀρμονικὴ μεσότης ληφθέντος [μὲν] τοῦ σ' ἐπιτρόπου <μὲν> λόγου τῶν η', διπλασίου δὲ τῶν ιβ'. σ' η' ιβ'. τῷ γὰρ αὐτῷ μέρει ὁ 10 η' τῶν ἄκρων ὑπερέχει καὶ ὑπερέχεται, σ' η' ιβ', τουτέστι τῷ τρίτῳ· καὶ ἀριθμητικὴ δὲ μεσότης ληφθέντος τοῦ σ' ἡμιολίου μὲν λόγου τῶν θ', διπλασίου δὲ τῶν ιβ'. τῷ γὰρ αὐτῷ ἀριθμῷ τὰ θ' ὑπερέχει τῶν ἄκρων καὶ ὑπερέχεται· ποιεῖ δὲ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν μέσος λη- 15 φθείς· ἂν γὰρ ἡμισυ αὐτοῦ λάβωμεν τὸν γ' καὶ διπλάσιον τὸν ιβ', ἔσται ἡμῖν ἡ γεωμετρικὴ ἀναλογία γ' σ' ιβ'. τῷ γὰρ αὐτῷ λόγῳ τὰ σ' τῶν ἄκρων ὑπερέχει τε καὶ ὑπερέχεται, γ' σ' ιβ', τουτέστι τῷ διπλασίῳ.

2 ἄρτιόν τε Α²] ἄρτιον δὲ Α¹ 4 inscr. περὶ ἑξάδος Α,

— in mg. cf. Zeller I p. 369, 2   5] ἔντος Α   5 δέδεικται:
p. 101, 8   6 ἔκγονα corr. ex ἔγγονα Α   7 τούτων Α¹
δὲ] τε Α   ἡ ἀρμονικὴ corr. ex παρμονικὴ Α   8 λόγου hic
et vs. 12 neglegenter additum   9 τῶν] τοῦ Α   14 ὑπερέχε-
ται <τουτέστι τῷ γ'>? cf. vs. 10. 18   16 ν post ἀναλογία del. Α

καὶ ἡ ἑβδομάς δὲ τῆς δεκάδος οὗσα θαυμαστὴν
ἔχει δύναμιν. μόνος γὰρ τῶν ἐντὸς τῆς δεκάδος οὕτε
γεννᾶ ἔτερον οὕτε γεννᾶται ὑφ' ἔτέρου· διὸ καὶ Ἀθηνᾶ
ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν ἐκαλεῖτο, οὕτε μητρός τινος
οὗσα οὕτε μήτηρ. οὕτε γὰρ γίνεται ἐκ συνδυασμοῦ 5
οὕτε συνδυάζεται τινι. τῶν γὰρ ἀριθμῶν τῶν ἐν τῇ
δεκάδι οἱ μὲν γεννῶσι τε καὶ γεννῶνται, ὡς ὁ δ' γεννᾶ
μὲν μετὰ δυάδος τὸν η', γεννᾶται δὲ ὑπὸ δυάδος· οἱ δὲ
γεννῶνται μέν, οὐ γεννῶσι δέ, ὡς ὁ σ' γεννᾶται μὲν
ὑπὸ β' καὶ γ', οὐ γεννᾶ δὲ οὐδένα τῶν ἐν τῇ δεκάδι· 10
οἱ δὲ γεννῶσι μέν, οὐ γεννῶνται δέ, ὡς ὁ γ' καὶ ὁ ε'
γεννῶνται μὲν ἐξ οὐδενὸς [ἀριθμοῦ] συνδυασμοῦ, γεν-
νῶσι δὲ ὁ μὲν γ' τὸν δ' καὶ τὸν σ' μετὰ δυάδος, ὁ δὲ
ε' γεννᾶ μετὰ δυάδος αὐτὸν τὸν ι'. μόνος δὲ ὁ ξ' οὕτε
συνδυασθείς τινι γεννᾶ τινα τῶν ἐν τῇ δεκάδι οὕτε ἐκ 15
συνδυασμοῦ γεννᾶται. ἐπόμενος δὲ τῇ φύσει καὶ ὁ
Πλάτων ἐξ ἐπτὰ ἀριθμῶν συνίστησι τὴν ψυχὴν ἐν τῷ
Τιμαίῳ. ἡμέρα μὲν γὰρ καὶ νύξ, ὡς φησι Ποσειδώνιος,
ἀρτίου καὶ περιττοῦ φύσιν ἔχουσι· μὴν δὲ καθ' ἑβδο-
μάδας τέσσαρας συμπληροῦται, τῇ μὲν πρώτῃ ἑβδομάδι 20
διχοτόμου τῆς σελήνης ὁραμένης, τῇ δὲ δευτέρᾳ πλη-
σισελήνουν, τῇ δὲ τρίτῃ διχοτόμου, πάλιν δὲ τῇ τετάρτῃ
σύνοδον ποιουμένης πρὸς ἥλιον καὶ ἀρχὴν ἔτέρου μη-

1 inscr. περὶ ἑβδομάδος A, ξ in mg. cf. Chalcid. 36
(κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν μεσότητα μέση τῆς τετράδος καὶ) τῆς
δεκάδος? cf. Theol. arithm. p. 44, 10. an verba τῆς δεκάδος
οὗσα pro dittographia eorum quae sequuntur τῆς δεκάδος οὕτε
habenda sunt? 2 μόνος γὰρ ὁ ξ'? 7 γεννῶσι: post ω
una vel duas litt. er. A 10. 15 δεκάδι apogr.] ī A 12 cf.
vs. 5. 15 17 ἐν τῷ Τιμαίῳ: p. 35 B 18 καὶ add. A²
πωσιδώνιος A¹, ποσιδώνιος A², em. apogr. cf. Bске Posid. reliq.
p. 240 23 ποιουμένη A

νός. αἴ τε αὐξήσεις καθ' ἐβδομάδα. τὸ γοῦν βρέφος δοκεῖ τελειοῦσθαι ἐν ἑπτὰ ἐβδομάσιν, ὡς Ἐμπεδοκλῆς αἰνίττεται ἐν τοῖς Καθαροῖς. ἔνιοι δέ φασι τὰ ἄρρενα ἐν πέντε ἐβδομάσι τελειοῦσθαι, γόνιμα δὲ γίνεσθαι ἐν 5 ἑπτὰ μησί, γενόμενα δὲ ἐν ἑπτὰ μησὶν ὀδοντοφυεῖν, ἐκβάλλειν τε τοὺς ὀδόντας ἐν ἑπτὰ ἔτεσι. σπέρμα δὲ καὶ ἥβη ἐν δευτέρᾳ ἐβδομάδι· γένεια δὲ ὡς ἐπίπαν ἐν τρίτῃ καὶ τὴν εἰς μῆκος αὔξην ἀπολαμβάνει, τὴν δ' εἰς πλάτος ἐν τετάρτῃ ἐβδομάδι. αἴ τε κοίσεις τῶν νόσων 10 ἐφ' ἡμέρας ἑπτά, καὶ ἡ βαρυτέρα κατὰ πάντας τοὺς περιοδικοὺς πυρετοὺς εἰς τὴν ἐβδόμην ἀπαντᾶ, καὶ ἐν τριταίῳ δὲ καὶ ἐν τεταρταίῳ. ἀπὸ τροπῶν δὲ ἐπὶ τροπὰς μῆνες ἑπτά· τό τε πλῆθος τῶν πλανωμένων ἑπτά· καὶ ἀπὸ ἴσημερίας ἐπὶ ἴσημερίαν μῆνες ἑπτά· καὶ πόροι 15 δὲ κεφαλῆς ἑπτά· καὶ σπλάγχνα ἑπτά, γλῶσσα, καρδία, πνεύμων, ἥπαρ, σπλὴν, νεφροὶ δύο· Ἡρόφιλος δὲ τὸ τῶν ἀνθρώπων ἔντερον πηχῶν εἶναι φησι κή, ὃ ἐστι τέσσαρες ἐβδομάδες· οἵ τε εὑρίποι τὸ πλεῖστον ἑπτάκις τῆς ἡμέρας μεταβάλλουσιν.

20   ἡ δὲ ὁγδοάς, ἥτις ἐστὶ πρῶτος κύριος, συντίθεται ἐκ τε μονάδος <καὶ ἑπτάδος>. ἔνιοι δέ φασιν ὀκτὼ τοὺς

1 sqq. cf. Chalcid. 37   2 Ἐμπεδοκλῆς: cf. Karsten Emped. reliq. p. 475   3 αἰνίττεται: αἱ in ras. A²   4 γίνεται A   5 γεννώμενα A²   6 cf. Bergk Poetae lyr. Gr. p. 431

7 ἐν τρίτῃ] τὶ τρίτη A¹, τῇ τρίτῃ A²   8 ἐν ἥ ante καὶ excidisse videtur, cf. Macr. in Somn. Scip. I 6, 72 post ter septenos annos genas flore vestit iuventa, idemque annus finem in longum crescendi facit   9 εὐδομάδι A, em. apogr.   11 ἐβδόμην] ἑπτὰ A, ξ supra scr. A²   ἀπαντᾶ A², ἀπαντα A¹   13 πλανωμένων A¹   14 ἴσημερίαν A¹   15 γλῶσσα del. A, cf. Chalc. et Macrob.   16 ἡρόφιλος: η in ras. A. cf. Haeser Lehrbuch der Gesch. der Medicin I p. 236   18 ἑπτάπι A¹

21 καὶ ἑπτάδος add. Bull.

πάντων κρατοῦντας εἶναι θεούς, ὡς καὶ ἐν τοῖς Ὀρφικοῦς ὄρκοις ἔστιν εὑρεῖν·

ναὶ μὴν ἀθανάτων γεννήτορας αἰὲν ἔόντων
πῦρ καὶ ὑδωρ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἥδε σελήνην
ἥλιον τε Φανῆ τε μέγαν καὶ νύκτα μέλαιναν.

ἐν δὲ Αἴγυπτιακῇ στήλῃ φησὶν Εὔανδρος εὑρίσκεσθαι
γραφὴν βασιλέως Κρόνου καὶ βασιλίσσης 'Ρέας' „πρε-
σβύτατος βασιλεὺς πάντων" Οσιόις θεοῖς ἀθανάτοις πνεύ-
ματι καὶ οὐρανῷ καὶ γῇ καὶ νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ καὶ πατρὶ¹⁰
τῶν ὄντων καὶ ἐσομένων "Ἐρωτι μνημεῖα τῆς αὐτοῦ
ἀρετῆς <καὶ> βίου συντάξεως." Τιμόθεος φησι καὶ
παροιμίαν εἶναι τὴν „πάντα ὄκτω" διὰ τὸ τοῦ κόσμου
τὰς πάσας ὄκτω σφαιράς περὶ γῆν κυκλεῖσθαι, καθά
φησι καὶ Ἐρατοσθένης·

ὄκτω δὴ τάδε πάντα σὺν ἀρμονίησιν ἀρήσει,

15

3 Lobeck Agl. p. 742 sqq. 4 γαῖαν
Α², γέαν Α¹ ἥδε Bull.] ἡ δὲ A 5 φανῆ τε Α¹] φάνητα Α²
recte (cf. Zeller p. 87, 4); sed is quem Theo exscripsit aut pra-
vam lectionem Φανῆ τε vel Φάνη τε secutus est aut Φάνητα
μέγαν a sole diversum esse falso putavit: nam octo deos his
versibus enumerari aperte indicat. Cf. Zenob. V 78 Εὔανδρος
ἔφη ὄκτω τὸν πάντων εἶναι κρατοῦντας θεούς, πῦρ, ὑδωρ, γῆν,
οὐρανόν, σελήνην, ἥλιον, Μίθραν, νύκτα. (Porph. de antro
nymph. 24 δημιουργὸς ὃν ὁ Μίθρας. Proclus in Plat. Tim.
p. 93 οἱ μάλιστα παρ' αὐτῷ δημιουργὸς ὁ Φάνης ἔστιν). Schoe-
mann opusc. II p. 15. Schuster de veteris Orph. Theog. indole
atque origine p. 29 6 cf. de hoc mendaciorum genere
Freudenthal Alex. Polyh. p. 151. Plew, Jahrb. f. Philol. 1868
p. 839 sq. 7 βασιλίσσης A, em. Bull. 9 ἥλιος καὶ σελήνη post
οὐρανῷ add. Bull. an <καὶ πνεὺ καὶ ὑδατι>? cf. Lobeck p. 524
fr. VII vs. 10 sq. 10 ἐρῶτι Α¹, ī mut. in ἐ Α², em. Reine-
sius μνημία Α¹ 11 Τιμόθεος <δέ> φησι? 14 Ἐρατοσθέ-
νης: cf. Erat. carm. rel. p. 50 sqq. Bernhardy Eratosth. p. 165
15 συναρμονίησιν A, em. apogr.

όκτω δ' ἐν σφαιρησι κυλίνδετο κύκλῳ ἴόντα
..... ἐνάτην περὶ γαῖαν.

ὅ δὲ τῶν ἐννέα πρῶτος ἔστι τετράγωνος ἐν περιτοῖς. πρῶτοι γάρ εἰσιν ἀριθμοὶ δυάς καὶ τριάς, ἡ μὲν 5 ἀρτίων, ἡ δὲ περιπτῶν· διὸ καὶ πρώτους τετραγώνους ποιοῦσιν, ὁ μὲν δ', ὁ δὲ θ'.

ἡ μέντοι δεκάς πάντα περαίνει τὸν ἀριθμόν, ἐμπεριέχουσα πᾶσαν φύσιν ἐντὸς αὐτῆς, ἀρτίου τε καὶ περιπτοῦ κινουμένου τε καὶ ἀκινήτου ἀγαθοῦ τε καὶ 10 κακοῦ· περὶ ἣς καὶ Ἀρχύτας ἐν τῷ περὶ τῆς δεκάδος καὶ Φιλόλαος ἐν τῷ περὶ φύσιος πολλὰ διεξίασιν.

ἐπανιτέον δὲ ἐπὶ τὸν τῶν ἀναλογιῶν καὶ μεσοτήτων λόγον. μεσότητές εἰσι πλείονες, γεωμετρικὴ ἀριθμητικὴ ἀρμονικὴ ὑπεναντία πέμπτη ἔκτη. λέγονται δὲ 15 καὶ ἄλλαι πάλιν ἔξι ταύταις ὑπεναντίαι. τούτων δέ φησιν ὁ Ἀδραστος μίαν τὴν γεωμετρικὴν κυρίως λέγεσθαι καὶ ἀναλογίαν καὶ πρώτην· ταύτης μὲν γὰρ αἱ ἄλλαι προσδέονται, αὐτὴ δὲ ἐκείνων οὐχί, ὡς ὑποδείκνυσιν ἐν τοῖς ἐφεξῆς. κοινότερον δέ φησι καὶ τὰς ἄλλας μεσότητας ὑπὲρ ἐνίων καλεῖσθαι ἀναλογίας. τῶν δὲ κυρίως λεγομένων ἀναλογιῶν, τουτέστι τῶν γεωμετρικῶν, αἱ μέν εἰσιν ἐν φητοῖς ὅροις τε καὶ λόγοις, ὡς ιβ' σ' γ',

1 σφαιρεσι Α¹, σφαιραισι Α², em. apogr. *ἴόντα*: ν supra vs. A 2 ἐννέα τῶν περὶ γαῖαν A quae verba del. A², *ταῦτ'* ἐνάτην περὶ γαῖαν Bergk, Ztschr. f. d. AW. 1850 p. 177. cf. Theol. arithm. p. 56 σὺν οκτὼ δὴ σφαιρησι κυλίνδεται ὁ κυκλώων ἐνάτην περιγαίην, Ἐρατοσθένης φῆσίν 3 θ̄ mg. A

7 ι mg. A ἐνπεριέχουσα A, em. apogr. 11 Φιλόλαος: fr. 13 Mullach. cf. Boeckh Philolaos Lebren p. 27. 146. Schaar-schmidt die angebliche Schriftstellerei des Philolaos p. 68. Zeller I p. 368, 1 φύσεως A² 17 ἀνάλογον ut vid. A¹. cf. Procl. in Tim. p. 145 C

εἰσὶ γὰρ ἐν λόγοις διπλασίοις, καὶ ὅσαι τοιαῦται [αὕτινές εἰσιν ἐν ἀριθμοῖς], αἱ δὲ ἐν ἀρρήτοις τε καὶ ἀλόγοις [ἥτοι μεγέθεσιν ἢ βάρεσιν ἢ χρόνοις ἢ τισιν ἄλλοις διπλασίοις ἢ τριπλασίοις ἢ τισι τοιούτοις πολλαπλασίοις ἢ ἐπιμορίοις]. γεωμετρικὴ μὲν γάρ, ὡς ἔφαμεν,⁵ μεσότης ἡ τῷ αὐτῷ λόγῳ τῶν ἄκρων ὑπερέχουσα καὶ ὑπερεχομένη· ἀριθμητικὴ δὲ ἡ τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ τῶν ἄκρων ὑπερέχουσα καὶ ὑπερεχομένη, ἀρμονικὴ δὲ ἡ τῷ αὐτῷ μέρει τῶν ἄκρων ὑπερέχουσα καὶ ὑπερεχομένη. δείκνυσι δὲ ὅτι ὁ τῆς ἴσοτητος λόγος ἀρχηγὸς καὶ πρῶτος ἔστι καὶ στοιχεῖον πάντων τῶν εἰρημένων λόγων καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς ἀναλογιῶν· ἐκ πρώτου γὰρ τούτου πάντα συνίσταται καὶ εἰς τοῦτον ἀναλύεται τά τε τῶν λόγων καὶ τὰ τῶν ἀναλογιῶν.

ὁ δὲ Ἐρατοσθένης φησὶν ὅτι πᾶς μὲν λόγος ἢ κατὰ 15 διάστημα ἢ κατὰ τοὺς ὄρους αὔξεται· τῇ δὲ ἴσοτητι συμβέβηκε διαστήματος μὴ μετέχειν· εὔδηλον δὲ ὅτι κατὰ τοὺς ὄρους μόνους αὔξηθήσεται. λαβόντες δὴ τρία μεγέθη καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀναλογίαν κινήσομεν τοὺς ὄρους. καὶ δεῖξομεν ὅτι πάντα τὰ ἐν τοῖς μαθήμασιν 20 ἔξ ἀναλογίας ποσῶν τινῶν σύγκειται καὶ ἔστιν αὐτῶν ἀρχὴ καὶ στοιχεῖον ἡ τῆς ἀναλογίας φύσις.

τὰς δὲ ἀποδεῖξεις ὁ μὲν Ἐρατοσθένης φησὶ παραλείψειν. ὁ δὲ Ἀδραστος γνωριμώτερον δείκνυσιν, ὅτι τριῶν ἐκτεθέντων ὄρων ἐν ἢ δήποτε ἀναλογίᾳ, ἐὰν 25

2 pr. ἐν supra vs. A, fort. A² ἀρρήτοις A¹ 4 διπλασίοις — ἐπιμορίοις del. Bull. 5 ἔφαμεν: p. 85, 11
 10 inscr. περὶ ἴσοτητος ὅτι ἀρχὴ ἀναλογιῶν καὶ πῶς γίνεται πολλαπλασία A 15 Ἐρατοσθένης: cf. Philol. XXX p. 66. Bernhardy p. 170 22 ἀναλογίας] ἴσοτητος?
 25 ἡδήποτε A¹, οἰαδήποτε A²

τρεῖς ἔτεροι ληφθῶσιν ἐκ τούτων πεπλασμένοι ὁ μὲν τῷ πρώτῳ ἵσος, ὁ δὲ σύνθετος ἐκ πρώτου καὶ δευτέρου, ὁ δ' ἐξ ἑνὸς πρώτου καὶ δύο δευτέρων καὶ τρίτου, οἱ ληφθέντες οὕτως πάλιν ἔσονται ἀνάλογον. καὶ ἐκ τῆς 5 ἐν ἰσοις ὅροις ἀναλογίας γεννᾶται ἡ ἐν διπλασίοις ἀναλογία, ἐκ δὲ τῆς ἐν διπλασίοις ἡ ἐν τριπλασίοις, ἐκ δὲ ταύτης ἡ ἐν τετραπλασίοις, καὶ ἐξῆς οὕτως αἱ ἐν τοῖς ἄλλοις πολλαπλασίοις οἷον ἐκκείσθω ἐν τρισὶν ὅροις ἰσοις ἐλαχίστοις ἀναλογία ἡ τῆς ἴσοτητος, τουτέστιν ἐν 10 μονάσι τρισίν. ἀλλὰ καὶ εἰλήφθωσαν ἄλλοι τρεῖς ὅροι τὸν εἰρημένον τρόπον, ὁ μὲν ἐκ πρώτου, ὁ δὲ ἐκ πρώτου καὶ δευτέρου, *(ὅ δὲ ἐκ πρώτου καὶ δύο δευτέρων)* καὶ τρίτου· γενήσεται α' β' δ', ἢ ἐστιν ἐν λόγῳ διπλασίῳ. πάλιν ἐκ τούτων συνεστάτωσαν ἔτεροι κατὰ τὸν 15 αὐτὸν τρόπον, ὁ μὲν ἐκ πρώτου, ὁ δὲ ἐκ πρώτου καὶ δευτέρου, ὁ δὲ ἐκ πρώτου καὶ δύο δευτέρων καὶ τρίτου· ἔσται α' γ' δ', ἢ ἐστιν ἐν λόγῳ τριπλασίῳ. ἐκ δὲ τούτων ὁμοίως συστήσονται α' δ' ις' ἐν λόγῳ τετραπλασίῳ, καὶ ἐκ τούτων α' ε' κε' ἐν λόγῳ πενταπλασίῳ, καὶ ἐξῆς 20 οὕτως ἐπ' ἅπειρον ἐν τοῖς ἔχομένοις πολλαπλασίοις.

α	α	α
α	β̄	δ̄
α	γ̄	θ̄
α	δ̄	ις̄
α	ε̄	κε̄
α	ξ̄	λις̄
α	ζ̄	μθ̄
α	η̄	ξδ̄
α	θ̄	πα
α	ῑ	ρ̄

3 ἐν ante δύο supra vs. A   δὶς δευτέρου ej. Bull.
 4 τῆς] τῶν A, sed ὡν in ras.   7 ἡ ap.] ἡ A   αῖ] ἡ A
 12 ὁ δὲ ἐκ πρώτου καὶ δὶς δευτέρου add. Bull.   14 συν-
 ἐστωσαν A, em. apogr.   16 δὶς δευτέρου ej. Bull.   17 δ̄
 corr. ex δ̄ A

ἐκ δὲ τῶν πολλαπλασίων ἀνάπταιν τεθέντων [α' α'
α'] καὶ ὁμοίως πλαττομένων οἱ ἐπιμόριοι λόγοι <καὶ αί>
ἐν τούτοις συστήσονται ἀναλογίαι, ἐκ μὲν τῶν διπλασίων
ἡμιόλιοι, ἐκ δὲ τῶν τριπλασίων οἱ ἐπίτριτοι, ἐκ δὲ τῶν
τετραπλασίων ἐπιτέταρτοι, καὶ ἀεὶ ἔξῆς οὕτως. οὗν 5
ἔστω ἀναλογία κατὰ τὸν διπλάσιον λόγον ἐν τρισὶν
ὅροις, τοῦ μείζονος κειμένου πρώτου, καὶ πεπλάσθωσαν
ἔτεροι τρεῖς ἐκ τούτων τὸν εἰρημένον τρόπον· δ' β' α'.
οἱ δὲ ἔξ αὐτῶν γενήσονται δ' σ' θ'. γίνεται ἀνάλογον
ἐν ἡμιολίοις. πάλιν ἔστωσαν τρεῖς ὅροι ἀνάλογον ἐν 10
τριπλασίοις θ' γ' α'. συστήσονται τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ
τούτων ὅροι τρεῖς ἀνάλογον ἐν ἐπιτρίτοις θ' ιβ' ις'. ἐκ
δὲ τῶν τετραπλασίων συστήσονται ἐν ἐπιτετάρτοις ις' κ'
κε', καὶ οὕτως ἀεὶ ἐκ τῶν ἔχομένων οἱ ἔξῆς ὁμώνυμοι.

δ	β	α
δ	γ	θ
θ	ψ	α
ις	κ	ις
κε	λ	λι
λι	μψ	μθ
μθ	νι	σδ
ξδ	οψ	πα
πα	ζ	ρ

ἐκ δὲ τῶν ἐπιμορίων οἵ τ' ἐπιμερεῖς καὶ οἱ πολλα- 15
πλασιεπιμόριοι, πάλιν δ' ἐκ τῶν ἐπιμερῶν ἔτεροι τε
ἐπιμερεῖς καὶ πολλαπλασιεπιμερεῖς. ὃν τὰ μὲν πλεῖστα
παραλειπτέον οὐκ ἀναγκαῖα ὄντα, μικρὰ δὲ θεωρητέον.
Ἐκ μὲν γὰρ τῆς ἐν ἡμιολίοις ἀναλογίας τὸν εἰρημένον
τρόπον ἀπὸ μὲν τοῦ μείζονος ἀρχομένων ὅρου συνίστα- 20
ται ἀναλογία ἐν ἐπιμερέσι λόγοις δισεπιτρίτοις. οὗν

6 λόγον] ἀνάλογον A 13 τετραπλασίων: fort. add. ις' δ'
α' 15 ἐπιμερεῖς A²] ἐπιμόριοι A¹ 16 ἐπιμερῶν corr. in
ἐπιμορίων A 18 παραληπτέον A¹

θ' σ' δ'. ἐκ δὲ τούτων κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον
 συνίσταται θ' ιε' κε'. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐλάττονος ὅρου ἀρ-
 χομένων ἔσται πολλαπλασιεπιμόριος ἀναλογία, τουτέστιν
 ἡ διπλασιημιόλιος. οὗν ἐκκείσθω δ' σ' θ'. ἐκ τούτων
 5 κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον δ' ι' κε'. ἐκ δὲ τῆς ἐν ἐπι-
 τρίτοις ἀπὸ μὲν τοῦ μείζονος ἀρχομένων ὅρου ἔσται
 ἐπιμερὴς ἀναλογία ἡ τρισεπιτέταρτος. οὗν ἐκ τῶν τῶν
 ις' ιβ' θ' ἔσται ις' κή' μθ'. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐλάττονος ἀρ-
 χομένων ὅρου ἔσται πολλαπλασιεπιμόριος ἀναλογία (ἥ)
 10 διπλασιεπίτριτος ἐν τοῖς θ' κα' μθ'. ἐκ δὲ τῆς ἐν ἐπι-
 τετάρτοις ἀπὸ μὲν τοῦ μείζονος ὅρου (ἀρχομένων) ἐπι-
 μερὴς ἔσται ἀναλογία ἡ τετράκις ἐπίπεμπτος· οὗν [ό]
 ἐκ τῆς κε' κ' ις' ἔσται κε' μέ' πα'. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐλάττονος
 ἀρχομένων ἔσται πολλαπλασιεπιμόριος ἡ διπλασιεπι-
 15 τέταρτος· (οὗν) ἀπὸ τῶν ις' κ' κε' ἔσται ἡ ἐν τοῖς ις'
 λε' πα'. καὶ ἡ τάξις οὕτω πρόεισιν ἐπ' ἄπειρον. καὶ
 ἀπὸ τούτων δὲ ἄλλοι πλάσσονται κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον,
 περὶ ᾧ οὐκ ἀναγκαῖον μηκύνειν τὸν λόγον.

πᾶσαι δ' αἱ τοιαῦται ἀναλογίαι καὶ οἱ ἐν αὐταῖς
 20 λόγοι πάντες, καθάπερ συνεστᾶσιν ἐκ πρώτου τοῦ τῆς
 ἰσότητος λόγου, οὕτως καὶ ἀναλύονται εἰς ἔσχατον τοῦ-
 τον. ἂν γὰρ ἔξ ὁποιασοῦν ἀναλογίας ἐν τρισὶν ὅροις
 ἀνίσοις οὕτως ἀφελόντες ἀπὸ μὲν τοῦ μέσου τὸν ἐλά-
 χιστον, ἀπὸ δὲ τοῦ μεγίστου τόν τε ἐλάχιστον καὶ δύο
 25 τοιούτους ὁποῖος ἐλείφθη τοῦ μέσου ἀφαιρεθέντος ἀπ'

9 πολλαπλασιεπιμόριος ἀναλογία ἡ διπλασιεπίτριτος] ἐπι-
 μερὴς ἀναλογία διπλάσιος δὲ ἐπίτριτος A, fort. add. (οὗν ἐκ
 τῶν θ' ιβ' ις' ἔσται ἥ) 12 ὁ om. apogr. 14 πολυπλασι-
 επιμόριος A¹ ἥ] ὁ A 19 inscr. δτι ἀναλύονται αἱ
 ἀναλογίαι εἰς ἰσότητα A, $\bar{s}$ in mg. 23 οὕτως del. vid.

25 ἐλήφθη A

αύτοῦ τοῦ ἐλαχίστου τοὺς γενομένους τάξιν μεν ἐφεξῆς, πρῶτον μὲν αὐτὸν τὸν ἐλάττονα, ἔπειτα τὸν ἀπὸ τοῦ μέσου λειφθέντα καὶ τελευταῖον τὸν ἀπολειφθέντα τοῦ ἐσχάτου, ἡ διαλυθεῖσα οὗτως ἀναλογία ἀναλυθήσεται εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς ἐξ ἣς συνέστη. τούτου δ' ἀεὶ γινο- 5 μένου ἐλεύσεται ἡ ἀνάλυσις ἐπ' ἐσχάτην τὴν τῆς ἴσοτητος ἀναλογίαν, ἐξ ἣς πρώτης ἄπασαι συνέστησαν· αὐτὴ δὲ οὐκέτι εἰς ἄλλην, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν τῆς ἴσοτητος λόγον.

'Ερατοσθένης δὲ ἀποδείκνυσιν, ὅτι καὶ τὰ σχήματα 10 πάντα ἐκ τινῶν ἀναλογιῶν συνέστηκεν ἀρχομένων τῆς συστάσεως ἀπὸ ἴσοτητος καὶ ἀναλυομένων εἰς ἴσοτητα· περὶ ὧν τὰ νῦν λέγειν οὐκ ἀναγκαῖον.

τὰ δὲ αὐτὰ εὑρεθήσεται καὶ ἐπὶ σχημάτων. ὧν πρῶτον ἐστιν ἡ στιγμή, ὅ ἐστι σημεῖον ἀμέγεθες καὶ 15 ἀδιάστατον, γραμμῆς πέρας, οἷον μονὰς θέσιν ἔχουσα. τοῦ δὲ μεγέθους τὸ μὲν ἐφ' ἐν διάστατον τε καὶ διαίρετον γραμμή, μῆκος οὗσα ἀπλατές· τὸ δ' ἐπὶ δύο ἐπίπεδον, μῆκος ἔχον καὶ πλάτος· τὸ δ' ἐπὶ τρία στερεόν, μῆκός τε καὶ πλάτος καὶ βάθος ἔχον. περιέχεται δὲ καὶ 20 περαίνεται τὸ μὲν στερεὸν ὑπὸ ἐπιπέδων, τὸ δ' ἐπίπεδον ὑπὸ γραμμῶν, ἡ δὲ γραμμὴ ὑπὸ στιγμῶν. τῶν δὲ γραμμῶν εὐθεῖα μέν ἐστιν ὁρθὴ καὶ οἷον τεταμένη, ἥτις δύο διθέντων σημείων μεταξὺ ἐλαχίστη ἐστὶ τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσῶν καὶ ἐξ ἵσου τοῖς ἑαυτῆς ση- 25

1 τάξιν corr. ex τάξιν A   3 ληφθέντα A   ἀπολιφθέντα A¹   6 ἐσχάτον A   7 ἐξ ἣς A²] ἐξῆς A¹   10
'Ερατοσθένης: cf. Philol. XXX p. 66   14 inscr. περὶ σχημάτων et ζ mg. A   18 οὗσα] ἔχουσα?   19 ἔχων A¹

23 <ἢ> ὁρθὴ?   24 ἐλαχίστ A¹   25 Eucl. El. I def. 4 εὐθεῖα γραμμὴ ἐστιν, ἥτις ἐξ ἵσου τοῖς ἐφ' ἑαυτῆς σημείοις κεῖται

μείοις κειμένη· καμπίλη δὲ ή μὴ οὗτως ἔχουσα. διαφέρει δὲ καὶ ἐπίπεδον ἐπιφανείας παραπλησίως. ἐπιφάνεια μὲν γάρ ἔστι παντὸς στερεοῦ σώματος κατὰ δύο διαστάσεις μήκους καὶ πλάτους ἐπιφαινόμενον πέρας.
5 ἐπίπεδον δέ ἔστιν ὁρθὴ ἐπιφάνεια· ἡς ἐπειδὴν δύο σημείων ἄψηται εὐθεῖα, ὅλη αὐτῷ ἐφαρμόζεται. παράλληλοι δέ εἰσιν εὐθεῖαι, αἵτινες ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ ἐπ' ἄπειρον ἐκβαλλόμεναι ἐπὶ μηδέτερᾳ συμπίπτουσιν,
ἀλλὰ τηροῦσιν ἐν παντὶ τὴν διάστασιν.

10 τῶν δὲ σχημάτων ἐπίπεδα μέν εἰσι τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ πάσας ἔχοντα τὰς γραμμάς· καὶ εὐθύγραμμα μὲν τὰ ὑπὸ εὐθειῶν περιεχόμενα, οὐκ εὐθύγραμμα δὲ τὰ μὴ οὗτως ἔχοντα. τῶν δὲ ἐπιπέδων καὶ εὐθυγράμμων σχημάτων τὰ μὲν τρισὶ περιεχόμενα πλευραῖς τρί-
15 πλευραὶ καλεῖται, τὰ δὲ τέτταροι τετράπλευρα, τὰ δὲ πλείοσι πολύγωνα. τῶν δὲ τετραπλεύρων τὰ παραλλήλους ἔχοντα τὰς ἀπεναντίους πλευρὰς ἐκατέρας παραλληλόγραμμα καλεῖται. τούτων δὲ ὁρθογώνια μὲν τὰ τὰς γωνίας ἔχοντα ὁρθάς· ὁρθαὶ δέ εἰσι γωνίαι, ἀστινας
20 εὐθεῖα ἐπ' εὐθείας ἐφεστῶσα δύο ἵσας παρ' ἐκάτερα ἀποτελεῖ. τῶν δὲ ὁρθογωνίων παραλληλογράμμων ἐκαστον περιέχεσθαι λέγεται ἰδίως ὑπὸ τῶν τὴν ὁρθὴν γωνίαν περιεχουσῶν πλευρῶν. καὶ τῶν τοιούτων τὰ μὲν τὰς τέσσαρας πλευρὰς ἵσας ἔχοντα ἰδίως λέγεται
25 τετράγωνα, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα ἐτερομήκη.

όμοιώς δὲ καὶ τῶν στερεῶν τὰ μὲν ὑπὸ ἐπιπέδων παραλληλογράμμων πάντων ἔξ ὄντων περιεχόμενα παρ-

6 καὶ ante ὅλη ετ. A ἐφαρμόζηται A¹ 8 μηδετερα A¹

20 εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν (corr. ex εὐθείαν) A 26 inscr.

περὶ στερεῶν A

αλληλεπίπεδα καλεῖται, τὰ δὲ καὶ ὑπὸ ὁρθογωνίων τούτων ὁρθογώνια. τούτων δὲ τὰ μὲν πάντη ἴσοπλευρα, τουτέστιν ἵσον ἔχοντα τὸ μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, ὑπὸ τετραγώνων ἵσων πάντων περιεχόμενα, κύβοι· τὰ δὲ τὸ μὲν μῆκος καὶ πλάτος ἵσον ἔχοντα, τουτέστι τὰς 5 βάσεις τετραγώνους, τὸ δὲ ὑψος ἐλάττον, πλινθίδες· τὰ δὲ τὸ μὲν μῆκος καὶ πλάτος ἵσον, τὸ δὲ ὑψος μεῖζον, δοκίδες· τὰ δὲ πάντη ἀνισόπλευρα σκαληνά.

ἀκριβέστερον δὲ περὶ τῶν μεσοτήτων λεκτέον, ἐπειδὴ καὶ ἀναγκαιοτάτη εἰς τὰ Πλατωνικὰ ἡ τούτων 10 θεωρία. ἀπλῶς μὲν οὖν μεσότης ἐστίν, ἐπειδὴν δύο ὅρων ὁμογενῶν ἀνίσων μεταξύ τις ὁμογενὴς ἔτερος ὅρος ληφθῇ, ὥστε εἶναι ὡς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πρώτου καὶ μείζονος ὅρου παρὰ τὸν ληφθέντα πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ μέσου παρὰ τὸν ἐλάττονα, οὕτως τὸν πρῶτον 15 ὅρον ἦτοι πρὸς ἑαυτὸν ἢ πρός τινα τῶν ἄλλων ἢ ἀνάπταλιν τὸν ἐλάττονα πρός τινα τῶν ἄλλων.

ἐπὶ μέρους δὲ ἀριθμητικὴ μέν ἐστι μεσότης ἡ τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ τῶν ἄκρων τοῦ μὲν ὑπερέχουσα, ὑφ' οὐδὲ ὑπερεχομένη· οἷον γ' β' α'. ὁ γὰρ τῶν β' ἀριθμὸς 20 μονάδι ὑπερέχει τοῦ ἑνὸς καὶ μονάδι ὑπερέχεται ὑπὸ τοῦ γ'. συμβέβηκε δὲ ταύτῃ τῇ μεσότητι πρὸς τὴν τῶν ἄκρων σύνθεσιν ὑποδιπλασίω εἶναι· ἢ τε γὰρ τοιάς καὶ ἡ μονὰς συντεθεῖσαι τὴν τετράδα ἐποίησαν, ἢτις διπλασία ἐστὶ τοῦ μέσου ἀριθμοῦ τῆς δυάδος. 25

5 καὶ ante ἔχοντα A 8 ἀνισόπλευρα] ἀνισαίτερα A
 11 ἢ mg. A 12 ἀνίσων Bull.] ἵσων A 13 τῶ ... ω post
 ὅρος er. A 16 ἑαυτὸν] τοῦτον falso ej. Bullialdus 18 inscr.
 τίς ἡ ἀριθμητικὴ μεσότης A 19 ὑφ' corr. ex ἀφ' A
 23 ὑπὸ διπλασίω A, em. apogr. καὶ post γὰρ er. A
 24 συντεθεῖσαι A, em. apogr.

γεωμετρικὴ δέ ἔστι μεσότης ἡ καὶ ἀναλογία κυρίως λεγομένη ἡ τῷ αὐτῷ λόγῳ ὑπερέχουσα καὶ ὑπερεχομένη, οἷον πολλαπλασίῳ ἢ ἐπιμορφίῳ οἷον α' β' δ'. τά τε γὰρ δ' τῶν β' διπλάσια καὶ τὰ β' τοῦ ἐνὸς διπλάσια· καὶ 5 πάλιν ἡ ὑπεροχὴ τῶν β' ἔστι τὸ ἐν <καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῶν δ' τὰ β'>, ταῦτα δὲ δύοις ἔξεταξόμενά ἔστιν ἐν διπλασίῳ λόγῳ. συμβέβηκε δὲ ταύτῃ τῇ ἀναλογίᾳ τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων συντιθέμενον κατὰ πολλαπλασιασμὸν ἵσον εἶναι τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου τετραγώνῳ. οἷον οἱ ἄκροι 10 ἐπ' ἀλλήλους πολλαπλασιαζόμενοι ποιοῦσι τὸν δ'. ἅπαξ γὰρ δ' δ'. καὶ πάλιν ὁ β' ἐφ' ἑαυτὸν λαμβανόμενος ποιεῖ τὸν δ'. διს γὰρ β' δ'. ὥστε <τὸ> ὑπὸ τῶν ἄκρων ἵσον γίνεται τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου· α' β' δ'.

ἀρμονικὴ δέ ἔστιν ἀναλογία, ἐπειδὴν τριῶν ὅρων 15 προτεθέντων ὃν ἔχει λόγον ὁ πρῶτος πρὸς τὸν τρίτον, τὸν αὐτὸν ἡ τοῦ πρώτου ὑπεροχὴ πρὸς τὴν τοῦ δευτέρου ὑπεροχὴν ἔχῃ· οἷον σ' γ' β'. ἡ γὰρ ἔξας πρὸς τὴν δυάδα τριπλασία ἔστι· καὶ ἡ ὑπεροχὴ δὲ τῆς ἔξαδος πρὸς τὰ γ' τριὰς οὖσα τριπλασία ἔστι τῆς μονάδος, 20 ἥτις ὑπεροχὴ ἔστι τῆς τριάδος συγκρινομένης πρὸς τὰ β'. συμβέβηκε δὲ ταύτῃ τῇ ἀναλογίᾳ, τὸν μέσον ὅρον τῷ αὐτῷ μέρει κατὰ τοὺς ἄκρους ὑπερέχειν τε καὶ ὑπερέχεσθαι· οἷον β' γ' σ'. καὶ γὰρ ὁ τῶν σ' τῷ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχει τῆς τριάδος καὶ ἡ δυὰς τῷ ἑαυτῆς ἡμίσει 25 ὑπερέχεται ὑπὸ τῆς τριάδος. καὶ τοὺς ἄκρους δὲ συντεθέντας ἀλλήλους καὶ ὑπὸ τοῦ μέσου πολλαπλασιασθέντας διπλασίους ἀν εὗροιμεν τοῦ ἐκ τῶν ἄκρων ἀποτελου-

1 inscr. γεωμετρικὴ μεσότης A	3 ἐπιμερίῳ A
14 inscr. τίς ἡ ἀρμονικὴ μεσότης A	17 ἔχει A 20
συγκρινομένη A	23. 24 ἡμίσιον A ¹
	24 τὴν τριάδα A

μένου πολλαπλασίου. οἶον σ' καὶ β' η̄· ταῦτα δὲ ὑπὸ τῆς τριάδος, ὃς ἐστι μέσος, πολλαπλασιασθέντα γίνεται καὶ πάλιν δὶς σ' ιβ'· τούτων δὲ τὰ καὶ διπλάσια.

ὑπεναντία δὲ τῇ ἀρμονικῇ καλεῖται μεσότης, ὅταν 5 ὡς ὁ τρίτος ὅρος πρὸς τὸν πρῶτον, οὗτως ἡ τοῦ πρώτου ὑπεροχὴ πρὸς τὴν τοῦ δευτέρου· οἶον σ' εἴ γ' τὰ μὲν οὖν σ' τῶν εἴ μονάδι ὑπερέχει, τὰ δὲ εἴ τῶν γ' δυσί· τὰ δὲ γ' τῶν σ' ὑποδιπλάσιά ἐστιν· ἀλλὰ καὶ ἡ μονὰς ὑπεροχὴ οὕσα τοῦ [τε] πρώτου ἀριθμοῦ ὑποδιπλασία 10 ἐστὶ τῆς δυάδος ὑπεροχῆς οὕσης τοῦ δευτέρου ἀριθμοῦ.

ἡ δὲ πέμπτη μεσότης ἐστίν, ὅταν τριῶν ὅρων ὄντων ὃν ἂν ἔχῃ λόγον ὁ τρίτος πρὸς τὸν δεύτερον, τοῦτον ἔχῃ τὸν λόγον ἡ τοῦ πρώτου ὑπεροχὴ πρὸς τὴν τοῦ δευτέρου ὑπεροχήν· οἶον εἴ δ' β'· τὰ μὲν εἴ τῶν δ' 15 μονάδι ὑπερέχει, ἀλλὰ καὶ τὰ δ' τῶν β' δυάδι· ὑποδιπλάσια δὲ τὰ β' τῶν δ'· καὶ τὸ ἐν δὲ τῶν β' ὑποδιπλάσιον, ἅπερ ὑπεροχαὶ εἰσὶ τοῦ τε πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἀριθμοῦ.

ἔκτη λέγεται μεσότης, ὅταν τριῶν ὅρων προτεθέντων 20 ὡς ὁ δεύτερος πρὸς τὸν πρῶτον ἔχει, οὗτως ἡ τοῦ πρώτου ὑπεροχὴ πρὸς τὴν τοῦ δευτέρου· οἶον σ' δ' α'· τὰ μὲν γὰρ σ' τῶν δ' δυσὶν ὑπερέχει, τὰ δὲ δ' τοῦ α' τρισίν· ἐστι δὲ δ' τῶν σ' ὑφημιόλια· καὶ ἡ δυὰς ὑπεροχὴ

2 γίνονται A 5 inscr. τίς ἡ ὑπεναντία τῇ ἀρμονικῇ A. de sequentibus cf. Procl. in Plat. Tim. p. 144 F. Ideler Abh. d. Berl. Akad. 1828 p. 206 6 ὁ add. A² ut vid.

11 δυάδος] β A 12 inscr. τίς ἡ πέμπτη μεσότης A
13 ἔχει A, em. apogr. 14 ἔχει A, em. apogr. 16 [ἀλλὰ]?

18 ὑπεροχαὶ: ὑπερ add. A² 20 inscr. τίς ἡ ἔκτη μεσότης A ἔκτη <δὲ>?

οὐσα τῶν σ' ὑφημιολία ἐστὶ τῆς τριάδος ἡτις ἐστὶν ὑπεροχὴ τῆς τετράδος.

περὶ μὲν τούτων καὶ τῶν ταύταις ὑπεναντίων ἔξι
μεσοτήτων ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν καὶ ἐπὶ πλέον εἰρηται·
5 ἡμῖν δ' ἔξαρκεῖ κατὰ τὸν Πυθαγορικὸν λόγον συνόψεως
ἔνεκα τῶν μαθηματικῶν τυπωδῶς αὐτὰ ἡθροικέναι καὶ
ἐπιτομικῶς.

εὑρίσκονται δὲ αἱ μεσότητες κατὰ μὲν τὴν ἀριθμη-
τικὴν <ἀναλογίαν> οὕτως. τῆς ὑπεροχῆς τοῦ μείζονος
10 παρὰ τὸν ἐλάττονα τὸ ἡμισυ προστιθέντες τῷ ἐλάττονι
ἔξομεν τὸν μέσον, ἢ ἐκατέρου τῶν διθέντων ἀριθμῶν
τὰ ἡμίσεα συνθέντες τὸν συντεθέντα μέσον εὑρήκαμεν,
ἢ τοῦ συνθέτου ἔξι ἀμφοῖν λαμβάνοντες τὸ ἡμισυ [ῶστε
καὶ εἰς τὰ Πλατωνικὰ τὸ χρήσιμον ἀνευρεῖν]. προστε-
15 τάχθω δύο ἀριθμῶν τῶν ιβ' καὶ σ' μέσον ὅρον λαβεῖν
κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν μεσότητα. λαμβάνομεν τὸν
ὑπεροχὴν τοῦ μείζονος παρὰ τὸν ἐλάττονα σ'. ὃν ἡμισυ
γ'. ταῦτα προσθῶμεν τῷ ἐλάττονι γίνεται θ', ὃς ἐστι
μέσος τῶν ιβ' καὶ σ', ἀριθμητικῶς τρισὶν ὑπερέχων καὶ
20 ὑπερεχόμενος· ιβ' θ' σ'. πάλιν συνθῶμεν τὸν ἔξι ἀρχῆς
ἄκρους τὰ ιβ' καὶ τὰ σ'. γίνεται ιη'. ὃν ἡμισυ θ', ὃς
ἐστι μέσος.

κατὰ δὲ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν ἐπὶ μὲν ἀριθ-
μῶν τοῦ ὑπὸ τῶν ἄκρων περιεχομένου πλευρὰν τετρά-
25 γωνον λαβόντες ταύτη ἔξομεν τὸν μέσον ὅρον. οἶον
δεδόσθωσαν δύο ἀριθμοὶ ὁ τε καὶ ὁ σ'. προστε-

2 τετράδος Bull.] δ̄ A

6 τυπωδῶς A, em. apogr.

8 inscr. πῶς εὑρίσκονται αἱ μεσότητες A 12 ἡμισυ

A¹ 13 τὸν συνθέτους A 17 σ'] ἔξι A 19 σ' Bull.] ra-
fuisse videntur ad vs. 7 20 σ ante ὑπερεχόμενος er. A
sura trium fere litt. A

τάχθω τούτων κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν τὸν μέσον ὅρον ἀνευρεῖν. πεπολλαπλασιάσθωσαν οἱ τεθέντες ἐπ' ἀλλήλους· γίνεται ϕιδ'. τούτων εἰλήφθω πλευρὰ τετράγωνος· ἔσται ὁ $\iota\beta'$, ὃς γίνεται μέσος· ἔστι γὰρ ὡς ὁ $\iota\delta'$ πρὸς $\iota\beta'$, οὕτως τὰ $\iota\beta'$ πρὸς ς' ἐν διπλασίῳ⁵ λόγῳ. ἀλλ' ἂν μὲν ὁ ὑπὸ τῶν ἄκρων περιεχόμενος ἦ⁶ τετράγωνος, ὁ ληφθεὶς οὕτως μέσος ὅρος φῆτὸς γίνεται καὶ μήκει σύμμετρος τοῖς ἄκροις ἐξ ὅλων μονάδων εὐρισκόμενος. ἐὰν δὲ μὴ ἦ⁷ τετράγωνος ὁ περιεχόμενος ὑπὸ τῶν ἄκρων, ὁ μέσος ὅρος δυνάμει μόνον ἔσται¹⁰ σύμμετρος τοῖς ἄκροις.

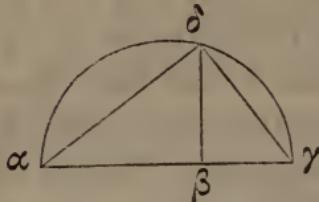
λαμβάνεται δὲ κοινότερον ἐν τε ἀριθμοῖς [καὶ] ὅητοῖς καὶ ἐν λόγοις καὶ μεγέθεσι [καὶ] συμμέτροις γεωμετρικῶς οὕτως. ἔστωσαν δύο ὅροι ὡν δεῖ μέσον ἀνάλογον λαβεῖν γεωμετρικῶς· οἶνον $\alpha\beta$ $\beta\gamma$ καὶ ἐκκείσθωσαν¹⁵ ἐπ' εὐθείας· καὶ περὶ ὅλην τὴν $\overline{\alpha\gamma}$ γεγράφθω ἡμικύκλιον· καὶ ἀπὸ τοῦ β ἀνήχθω τῇ $\overline{\alpha\gamma}$ πρὸς ὅρθας μέχρι τῆς περιφερείας ἡ $\beta\delta$. αὗτη δὴ γίνεται μέση τῶν $\alpha\beta$ $\beta\gamma$ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν. ἐπιζευχθεισῶν γὰρ τῶν αδ δγ ὅρθὴ γίνεται ἡ δ γωνία, ἐπεὶ ἔστιν ἐν ἡμι-²⁰ κυκλίῳ· καὶ <ἐν> ὁρθογωνίῳ τῷ $\alpha\delta$ κάθετος ἡ $\delta\beta$. καὶ τὰ περὶ ταύτην τρίγωνα τῷ τε ὅλῳ καὶ ἀλλήλοις ὅμοιά ἔστιν· ὥστε αἱ περὶ τὰς ἵσας αὐτῶν γωνίας πλευραὶ

1 A² vel manus posterior haec adscripsit:

α	α	α	α	α	α
α	α	α	α	α	α
α	α	α	α	α	α
α	α	α	α	α	α
α	α	α	α	α	α
α	α	α	α	α	α

4 τετραγώνου A²   6 post μὲν decem fere litt. er. A
9 ἡ corr. ex εἶ A   14 ὡν δεῖ A²] ὅν δὴ A¹   17 ἀνήχθω
apogr.] . . . χθω A

ἀνάλογόν εἰσιν· ὡς ἄρα ἡ $\overline{\alpha\beta}$ πρὸς τὴν $\overline{\beta\delta}$, ἡ $\overline{\delta\beta}$ πρὸς $\overline{\beta\gamma}$. τῶν ἄρα $\overline{\alpha\beta}$ $\overline{\beta\gamma}$ μέση ἀνάλογόν ἐστιν ἡ $\overline{\beta\delta}$. ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

λείπεται δεῖξαι, πῶς κατὰ τὴν ἀρμονικὴν ἀναλογίαν
5 εὑροιμεν ἂν τὸν μέσον ὁρον. ἐὰν μὲν οὖν ἐν διπλασίῳ
λόγῳ πρὸς ἀλλήλους δοθῶσιν οἱ ἄκραι, οἷον ὁ $\iota\beta'$ καὶ
ὁ ς , τὴν ὑπεροχὴν τοῦ μείζονος παρὰ τὸν ἐλάττονα
οἷον τὰ ς ποιήσαντες ἐπὶ τὸν ς καὶ τὸν γενόμενον λέσ-
παραβαλόντες παρὰ τὸν σύνθετον ἐκ τῶν ἄκρων οἷον
10 παρὰ τὰ $\iota\eta'$ καὶ τὸ πλάτος τῶν λέσπαραβαλόντες παρὰ τὰ β' προσ-
θέντες τῷ ἐλάττονι, τοντέστι τῷ τῶν ς , ἔξομεν τὸ ξη-
τούμενον. ἔσται γὰρ ὁ τῶν ς τῷ αὐτῷ μέρει τῶν ἄκρων
ὑπερέχων καὶ ὑπερεχόμενος, τοντέστι τῷ τῶν ἄκρων
τρίτῳ $\iota\beta' \varsigma'$. ἐὰν δὲ ἐν τοιπλασίῳ λόγῳ πρὸς ἀλλή-
15 λους δοθῶσιν οἱ ἄκραι, οἷον ὁ $\iota\eta'$ καὶ ὁ ς , τὴν ὑπερο-
οχὴν τοῦ μείζονος παρὰ τὸν ἐλάττονα ποιήσομεν ἐφ'
ἐαυτῇ γίνεται $\iota\beta'$ ἐπὶ $\iota\beta'$, ἢ ἐστιν ωρδός. ὃν ἥμισυ ὁ
οἰβός, $\langle\delta\rho\rangle$ παραβαλόντες παρὰ τὸν σύνθετον ἐκ τῶν
ἄκρων οἷον τὰ $\kappa\delta'$ τὸ πλάτος τῆς παραβολῆς οἷον τὰ γ'

1. 2 ἄρα] γὰρ Δ 3 ter praeterea haec figura apposita
est in Δ , adscriptis numeris $\nu\delta$ $\iota\eta$ ς , $\kappa\delta$ $\iota\beta$ ς , $\delta\beta$ ς δοθῶ-
σιν: o corr. ex ω Δ 6 δοθῶ-
σιν: o corr. ex ω Δ 9 παραλαβόντες Δ , παραβάλλοντες ej.
Bull.   11 τὸ] τὸν?   16 ἐπὶ post μείζονος Δ (tum παρὰ
compend. scr.)   18 παραβαλόντες Δ , em. apogr.   τὸν σύν-
θετον Δ^2] τῶν συνθέτων Δ^1

προσθέντες τῷ ἐλάττονι ἔξομεν τὸν ζητούμενον ὅφου μέσον τῶν ἐξ ἀρχῆς τὸν θ', ὃς ὑπερέχων ἔσται καὶ ὑπερεχόμενος ἡμίσει τῶν ἄκρων· ιη' θ' σ'. κοινότερον δ' ἐπὶ πάντων τῶν δοθέντων ἀνίσων δύο ὅφων τὸν μέσον ἀρμονικῶς ληπτέον οὕτω. τὴν ὑπεροχὴν ποιητέον 5 ἐπὶ τὸν ἐλάττονα καὶ τὸν γενόμενον παραβλητέον παρὰ τὸν σύνθετον ἐκ τῶν ἄκρων· ἔπειτα τὸ πλάτος τῆς παραβολῆς προσθετέον τῷ ἐλάττονι. οἶνον εἰλήφθωσαν δύο ὅφοι ὁ ιβ' καὶ ὁ δ'· καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῶν ιβ', τουτέστιν η', ληφθήτω ἐπὶ τὸν ἐλάττονα, τουτέστι τὸν δ'· γίνεται 10 λβ'· καὶ τὰ λβ' παραβλητέον παρὰ τὸν σύνθετον ἐκ τῶν ἄκρων τὸν ις'· <καὶ προσθετέον τὸ πλάτος τῆς παραβολῆς,> τουτέστι τὰ β', τῷ ἐλάττονι, τουτέστι τῷ δ'· καὶ ἔσται σ' μεσότης ἀρμονικὴ τῶν ιβ' καὶ δ', τῷ αὐτῷ μέρει τῶν ἄκρων ὑπερέχουσα καὶ ὑπερεχομένη, 15 τουτέστι τῷ ἡμίσει τῶν ἄκρων· ιβ' σ' δ'.

ταῦτα μὲν τὰ ἀναγκαιότατα χρησιμωτάτων ἐν τοῖς προειρημένοις μαθήμασιν ὡς ἐν κεφαλαιώδει παραδόσει πρὸς τὴν τῶν Πλατωνικῶν ἀνάγνωσιν. λείπεται δὲ μνημονεῦσαι στοιχειωδῶς καὶ τῶν κατ' ἀστρο- 20 νομίαν.

2 τῶν A²] τὸν A¹ τὸν A²] τῶν A¹ 10 ληφθέντων
ut vid. A¹ 12 τὸν A²] τῶν A¹ καὶ — παραβολῆς] pro
his verbis exstat in A γίνεται μῆ 13 β' er. A (in apogr.
hic locus ita conformatus est: τὸν ις'. τουτέστι τὸ πλάτος τῆς
παραβολῆς τὰ β'. ταῦτα προσθῶμεν τῷ ἐλάττονι κτλ.) 14
μεσότης ἀρμονικὴ] μέσος τῆς ἀρμονικῆς A 17 ταῦτα: α corr.
ex η A ἀναγκαιότατα: ο corr. ex ω A τῶν ante χρησι-
μωτάτων add. A², scrib. vid. aut [χρησιμωτάτων] aut καὶ χρησι-
μώτατα: cf. p. 204, 22 21 i post ἀστρονομίαν del. A
δόξα τῷ ἀγίῳ θεῷ: — θέωνος συνοριάσιν τῶν (τὸ supra vs.
add. A²) κατὰ μαθηματικὸν χρησίμων εἰς τὴν πλάτωνος ἀνά-
γνωσιν: — τέλος σὺν θεῷ τοῦ παρόντος βιβλίον A

ὅτι πᾶς ὁ κόσμος σφαιρικός, μέση δ' αὐτοῦ ἡ γῆ,
σφαιροειδὴς οὖσα καὶ αὐτή, κέντρου μὲν κατὰ τὴν
θέσιν, σημείου δὲ κατὰ τὸ μέγεθος λόγον ἔχουσα πρὸς
τὸ πᾶν, ἀνάγκη προκαταστήσασθαι πρὸ τῶν ἄλλων. ἡ
5 μὲν γὰρ ἀκριβεστέρα τούτων ἀφήγησις μακροτέρας σκέ-
ψεως δεῖται, ὡς λόγων πλειόνων· ἔξαρκέσει δὲ πρὸς
τὴν τῶν μελλόντων παραδοθήσεσθαι σύνοψιν μόνον
μνημονεῦσαι τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀδράστου κεφαλαιωδῶς
παραδοθέντων.

10 ὅτι γὰρ σφαιρικὸς ὁ κόσμος καὶ ἡ γῆ σφαιρική,
κέντρου μὲν κατὰ τὴν θέσιν, σημείου δὲ κατὰ τὸ μέ-
γεθος πρὸς τὸ πᾶν λόγον ἔχουσα, δῆλον ἐκ τοῦ πάσας
τὰς τῶν οὐρανίων ἀνατολάς <καὶ> δύσεις καὶ περι-
πολήσεις καὶ πάλιν ἀνατολάς κατὰ τοὺς αὐτοὶς γίνεσθαι
15 τόπους τοῖς ἐπὶ τῶν αὐτῶν οἰκήσεων. δῆλοι δὲ ταῦτα
καὶ τὸ ἀπὸ παντὸς μέρους τῆς γῆς ἥμισυ μέν, ὡς πρὸς
αἰσθησιν, τοῦ οὐρανοῦ μετέωρου ὑπὲρ ἥμᾶς ὀρᾶσθαι,
τὸ δὲ λοιπὸν ἀφανὲς ὑπὸ γῆν, ἐπιπροσθούσης ἥμιν τῆς
γῆς, καὶ τὸ <ἔξ> ἀπάσης ὄψεως πάσας τὰς πρὸς τὸν
20 ἔσχατον οὐρανὸν προσπιπτούσας εὐθείας ἵσας δοκεῖν.
τῶν τε κατὰ διάμετρον ἀστρων ἐπὶ τῶν μεγίστων κύ-
κλων κατὰ συζυγίας ἀεὶ θάτερον μὲν ἐπὶ ἀνατολῆς,
θάτερον δὲ ἐπὶ δύσεως. κωνικὸν γὰρ ἡ κυλινδρικὸν ἡ
πυραμοειδὲς ἡ τι ἔτερον στερεὸν σχῆμα παρὰ τὸ σφαι-
25 ρικὸν τοῦ παντὸς ἔχοντος, κατὰ τῆς γῆς οὐκ ἀν ταῦτα
ἀπήντα, ἀλλ' ἄλλοτε μὲν πλεῖον ἄλλοτε δὲ ἔλαττον τὸ
ὑπέργειον εὐρίσκετο τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν πρὸς τοῦτον

1 inser. Θέωνος Σμυρναίου τῶν εἰς τὸ μαθηματικὸν
χρησίμων B ὅτι — πρὸ τῶν ἄλλων: transponenda haec videntur
post vs. 9 6 ὡς] καὶ? 10 cf. Chalcid. 59 sqq. 17 μετέωρον B*

18 ὑπὸ γῆν <εἰναι>? 19 ex omni visu Chalc. 27 τούτων B*

ἀπὸ γῆς εὐθειῶν ἄνισον τὸ μέγεθος. τό τε τῆς γῆς σφαιροειδὲς ἐμφανίζουσιν ἀπὸ μὲν τῆς ἔω ἐφ' ἐσπέραν αἱ τῶν αὐτῶν ἄστρων ἐπιτολαὶ καὶ δύσεις θάττον μὲν τοῖς ἑῷοις κλίμασι, βράδιον δὲ τοῖς πρὸς ἐσπέραν γινόμεναι· καὶ ἡ αὐτὴ καὶ μία σελήνης ἔκλειψις, ὑφ' ἔνα 5 βραχὺν καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπιτελουμένη καὶ πᾶσιν οἵς δυνατὸν ὅμοῦ βλεπομένη, διαφόρως κατὰ τὰς ὁρας καὶ ἀεὶ τοῖς ἀνατολικωτέροις ἐν παραυξήσει φαίνεται, διὰ τὴν περιφέρειαν τῆς γῆς μὴ πᾶσιν ὅμοῦ τοῖς κλίμασιν ἐπιλάμποντος ἥλιου καὶ κατὰ λόγου ἀντιπεριστα- 10 μένης τῆς ἀπὸ τῆς γῆς σκιᾶς, νυκτὸς τούτου συμβαίνοντος. φαίνεται δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν καὶ βορείων ἐπὶ τὰ νότια καὶ μεσημβρινὰ περιφερέσ. καὶ γὰρ τοῖς ταύτῃ προϊοῦσι πολλὰ μὲν τῶν ἀεὶ φανερῶν ἄστρων περὶ τὸν μετέωρον ἡμῖν πόλον ἐν τῷ προελθεῖν ἐπὶ τὰ μεσημ- 15 βρινὰ ἀνατολὰς ὁρᾶται ποιούμενα καὶ δύσεις, τῶν δὲ ἀεὶ ἀφανῶν περὶ τὸν ἀποκεκρυμμένον ἡμῖν τόπον ὅμοιώς ἀνατέλλοντά τινα καὶ δυόμενα φαίνεται· καθάπερ καὶ ὁ Κάνωβος λεγόμενος ἀστήρ, τοῖς βορειοτέροις τῆς Κνίδουν μέρεσιν ἀφανῆς ὅν, τοῖς νοτιωτέροις ταύ- 20 της ἥδη φανερὸς γίνεται καὶ ἐπιπλέον ἀεὶ τοῖς μᾶλλον. ἀνάπαλιν δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν νοτίων ἐπὶ τὰ βόρεια παραγινομένοις πολλὰ μὲν τῶν ὄπισθεν, πρότερον ἀνατολὰς καὶ δύσεις ποιούμενα, παντάπασιν ἀφανῆ γίνεται, τινὰ δὲ τῶν περὶ τὰς ἀρκτους παραπλησίως ἀνατέλλοντα καὶ 25 δύνοντα προϊοῦσιν ἀεὶ φανερὰ καθίσταται, καὶ ἀεὶ πλεῖον τοῖς πλέον προκόπτουσι. πάντη δὴ περιφερὴς ὁρωμένη

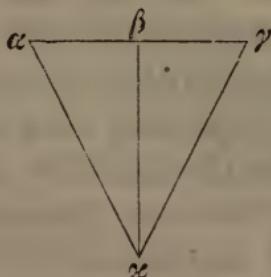
1 inscr. ὅτι ἡ (ἡ γῆ Martin) σφαιροειδῆς B 4 κλήμασι B* 10 ἀντιπερισταμένον B*, terrenis umbris etiam punc obstantibus Chalc. 60 17 τόπον] πόλον? 20 νοτειοτέροις B* 22 νοτειῶν B* 23 ὄπισθεν B* 25 παραπλησίων B*

καὶ ἡ γῆ σφαιρικὴ ἀν εἴη. ἔτι τῶν βάρος ἔχόντων φύσει ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ παντὸς φερομένων, εἰ νοήσαι-
 μέν τινα διὰ μέγεθος μέρη γῆς πλέον ἀφεστάναι τοῦ
 μέσου, ὑπὸ τούτων ἀνάγκη τὰ ἐλάττονα περιεχόμενα
 5 θλίβεσθαι καὶ βαρούμενα κατισχύεσθαι καὶ ἀπωθεῖσθαι τοῦ μέσου, μέχρις ἀν ἵσον ἀποσχόντα καὶ ἴσοκρατῆ γενόμενα καὶ ἴσορροπήσαντα πάντα εἰς ἡρεμίαν κατα-
 στῆ, καθάπερ οἱ τε ἀμείβοντες καὶ οἱ τῇ ἵσῃ δυνάμει τῶν ἀσκητῶν διυποβεβλημένοι· ἀπανταχόθεν δὲ τῶν
 10 μερῶν τῆς γῆς τοῦ μέσου ἵσον ἀπεγόντων τὸ σχῆμα ἀν εἴη σφαιρικόν. ἔτι τ' ἐπεὶ τῶν βαρῶν πανταχόθεν ἐπὶ τὸ μέσον ἐστὶν ἡ φοπή, πάντων ἐφ' ἐν σημεῖον συν-
 νεύοντων, φέρεται δ' αὐτῶν ἕκαστον κατὰ κάθετον,
 τουτέστιν ἵσας ποιοῦν γωνίας τὰς πρὸς τὴν τῆς γῆς ἐπι-
 15 φάνειαν παρ' ἐκάτερα ἡς φέρεται γραμμῆς, σφαιρικὴν καὶ τοῦτο μηνύει τὴν τῆς γῆς ἐπιφάνειαν.

ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς θαλάσσης καὶ παντὸς ὕδατος ἐν γαλήνῃ ὅντος σφαιρικὸν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν γίνεται τὸ σχῆμα. καὶ γὰρ τοῦτο τῇ μὲν αἰσθήσει δῆλον ἐν-
 20 τεῦθεν· ἐὰν γὰρ ἐστῶς ἐπὶ τυνος αἰγιαλοῦ θεωρῆσι τι μετὰ τὴν θάλασσαν, οἷον ὄρος ἢ δένδρον ἢ πύργον ἢ πλοῖον ἢ αὐτὴν τὴν γῆν, οὐψας καὶ πρὸς τὴν τῆς θα-
 λάττης ἐπιφάνειαν καταστήσας τὴν ὄψιν ἢ οὐδὲν ὅλως
 25 ἔτι ἢ ἔλαττον ὄψει τὸ πρὸ τοῦ μεῖζον βλεπόμενον, τῆς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάττης κυρτώσεως ἐπιπροσ-
 θούσης τὴν ὄψιν. καν τῷ πλοῖζεσθαι δὲ πολλάκις, ἀπὸ

9 δι' ὑποβεβλημένοι B* 14 γονίας B* 15 ἐκατέρας B*
 17 inscr. ὅτι ἡ θάλασσα σφαῖρα καὶ ἡ γῆ ὁμοίως B
 26 τῷ] τὸ B*

τῆς νεώς μήπω βλεπομένης γῆς ἡ πλοίου προϊόντος,
τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀναβάντες τινὲς ἐπὶ τὸν ἵστὸν εἶδον, ἐφ'
ὑψηλοῦ γενόμενοι καὶ οἷον ὑπερκύψαντες τὴν ἐπιπροσ-
θοῦσαν ταῖς ὄψεσι κυρτότητα τῆς θαλάττης. καὶ φυσι-
κῶς δὲ καὶ μαθηματικῶς ἡ παντὸς ὕδατος ἐπιφάνεια,⁵
ἡρεμοῦντος μέν, σφαιρικὴ δείκνυται οὕτως.

πέφυκε γὰρ ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων ἀεὶ εἰσρεῖν τὸ ὕδωρ
ἐπὶ τὰ κοιλότερα· ἔστι δὲ ὑψηλότερα μὲν τὰ πλέον
ἀπέχοντα τοῦ κέντρου τῆς γῆς, κοιλότερα δὲ τὰ ἔλαττον.
ῶστε ἂν ὑποθάμεθα τὴν τοῦ ὕδατος ἐπιφάνειαν ὁρθὴν ¹⁰
καὶ ἐπίπεδον, οἷον τὴν αβγ, ἐπειτα ἀπὸ τοῦ κέντρου
τῆς γῆς, οἷον απὸ τοῦ ι, ἐπὶ μὲν τὶ μέσον κάθετον
ἀγάγωμεν τὴν κβ, ἐπὶ δὲ τὰ ἄκρα τῆς ἐπιφανείας ἐπι-
ζεύξωμεν εὐθείας τὰς κα κγ, δῆλον ὡς ἐκατέρα τῶν κα
κγ μείζων ἔστι τῆς κβ καὶ ἐκάτερον τῶν α γ σημείων ¹⁵
πλέον ἀπέχον τοῦ ι ἥπερ τὸ β καὶ ὑψηλότερον ἔσται

1 προϊέντος B, em. apogr., fort. scr. προσιόντος
6 δείκνυεται B, em. apogr. descr. deest in B, sed exstat
apud Chalc. 7 εἰσρεῖν B* 8 κυλότερα B* 10 τῆς
τοῦ ὕδατος ἐπιφανείας B*, quare si ponamus aquae superficiem
planam et in directa linea positam Chalc. 62 12 τοῦ μέσου
B 13 ἀγάγομεν B* ἐπιζεύξομεν B* 15 ἔστι] ἔσται?

τοῦ β. συρρυήσεται τὶ ὕδωρ ἀπὸ τῶν α γ ὡς κοιλότερον τὸ β μέχρι τοσούτου, ἔως ἂν καὶ τὸ β ἀναπληρούμενον ἵσται ἀπόσχη τοῦ κ ὅσον ἐκάτερον τό τε α καὶ τὸ γ καὶ ὁμοίως πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος
5 σημεῖα τοῦ κ ἵστον ἀπέχει. δῆλον ὡς αὐτὴ γίνεται σφαιρική. ὥστε καὶ ὁ πᾶς ὄγκος ὁμοῦ γῆς καὶ θαλάττης ἐστὶ σφαιρικός. οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν ὁρῶν ὑπεροχὴν ἢ τὴν τῶν πεδίων χθαμαλότητα κατὰ λόγον τοῦ παντὸς μεγέθους ὡς ἀνωμαλίας αἰτίαν ἴκανην ἂν τις ἤγκησαι το.
10 τὸ ὄλον γὰρ τῆς γῆς μέγεθος κατὰ τὸν μέγιστον αὐτῆς περιμετρούμενον κύκλον μυριάδων κε' καὶ ἔτι δισχιλίων σταδίων σύνεγγυς δείκνυσιν Ἑρατοσθένης, Ἀρχιμήδης δὲ τοῦ κύκλου τὴν περιφέρειαν εἰς εὐθεῖαν ἐκτεινομένην τῆς διαμέτρου τριπλασίαν καὶ ἔτι τῷ ἐβδόμῳ μέρει
15 μάλιστα αὐτῆς [τῆς διαμέτρου] μείζονα· ὥστ' εἴη ἂν ἡ πᾶσα τῆς γῆς διάμετρος μυριάδων η' καὶ ὅπερ σταδίων ἔγγιστα· ταύτης γὰρ τριπλασία καὶ τῷ ἐβδόμῳ μείζων ἡ τῶν κε' μυριάδων καὶ τῶν δισχιλίων σταδίων περιμετρος ἦν. <δέκα δὲ σταδίων ἐστὶν ἡ> τῶν ὑψηλοτάτων ὁρῶν πρὸς τὰ χθαμαλώτατα τῆς γῆς ὑπεροχὴ κατὰ πάθετον, καθάδι Ἑρατοσθένης καὶ Δικαίαρχος εὑρηκέναι φασί· καὶ ὁρανικῶς δὲ ταῖς τὰ ἐξ ἀποστημάτων μεγέθη

1 καὶ ὁμοίως πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος post τῶν α γ del. B 7 ὁρῶν B* 11 νε'] ή νε' B, μὲν νε' Mart. 12 cf. Bernhardy Eratosthenica p. 57—62. Berger die geogr. Frigm. des Hipparch p. 22 sqq. H. W. Schaefer, Philol. XXXI p. 704. Lepsius, Ztschr. für ägypt. Spr. u. AK. XV p. 5 sqq. Ἀρχιμήδης: circ. dim. 3 17 ἐβδόμῳ μείζων ἡ] ξ μ ἦ (vel ἦ) B* 19 verba inclusa add. Mart. 20 χθαμαλώτατα: τρ (= τερα) supra ω del. B 21 cf. Bernhardy Erat. p. 56. Müller fragm. hist. Gr. II p. 251 et 253. Schneider ecl. phys. II p. 267 sqq. Plut. Aem. Paul. 15

μετρούσαις διόπτραις τηλικαῦτα θεωρεῖται. γίνεται οὖν ἡ τοῦ μεγίστου ὄφους ὑπεροχὴ ὀκτακισχιλιοστὸν ἔγγιστα τῆς ὅλης διαμέτρου τῆς γῆς. ἐὰν δὲ κατασκευάσωμεν [τάνταῦθα] ποδιαίαν τινὰ κατὰ διάμετρον σφαιραν, ἐπεὶ τὸ δάκτυλικὸν διάστημα συμπληροῦται [καὶ]⁵ κεγχριαίας διαμέτροις τὸ μῆκος ἔγγιστα δένα δυσίν [ὑπερομετρούντων καὶ ἡμίσεια], εἴη ἂν ἡ ποδιαία τῆς κατασκευασθείσης σφαιρας διάμετρος κεγχριαίας διαμέτροις τὸ μῆκος ἀναπληρουμένη διακοσίαις ἥ καὶ βραχὺ ἐλάττοσιν. ὁ γὰρ ποῦς ἔχει δάκτυλους ις'. ὁ δὲ¹⁰ δάκτυλος ἀναπληροῦται κεγχριαίας διαμέτροις ιβ'. τὰ δὲ ις' δωδεκάνις οἽβ'. τὸ τεσσαρακοστὸν οὖν μέρος τῆς κεγχριαίας διαμέτρου <μεῖζόν εστιν ἥ ὀκτακισχιλιοστὸν τῆς ποδιαίας διαμέτρου>¹⁵ τεσσαρακοντάνις γὰρ διακόσια ὀκτακισχίλια. τὸ δὲ ὑψηλότατον ὄφος κατὰ τὴν κάθετον ἐδείχθη τῆς διαμέτρου τῆς γῆς ὀκτακισχιλιοστὸν ἔγγιστα μέρος. ὥστε τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τῆς κεγχριαίας διαμέτρου μείζονα λόγον ἔξει πρὸς τὴν ποδιαίαν τῆς σφαιρας διάμετρον. καὶ τὸ συνιστάμενον ἄρα στερεὸν ἀπὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ μέρους τῆς κεγχριαίας διαμέτρου πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς ποδιαίας ὅμοιον στερεόν, <μείζονα λόγον ἔξει ἥ> τὸ ἀπὸ τῆς δεκασταδιαίας καθέτου στερεὸν πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου τῆς γῆς ὅμοιον στερεόν. τὸ δὲ συνιστάμενον σφαιρικὸν

3 ἐὰν δὲ κατασκευάσωμεν bis scr. B, semel apogr.

4 ἐνταῦθα apogr. 8 διαμέτροις] διαστήμασι B 9 διακοσίαις B 13 ὀκτακισχιλιοστὸν ἔστι τῆς ποδιαίας διαμέτρου add. Mart., sed cf. vs. 9 ἥ καὶ βραχὺ ἐλάττοσιν, vs. 18 μείζονα λόγον, p. 127, 9 πολλῷ ἐλάττονα λόγον 14 τεσσαρακοντάνι B, em. apogr. 15 ὄφος] μέρος B* 22 pro verbis inclusis in B scriptum est πρὸς, quod Martinus in ὡς mutavit: sed cf. adn. ad vs. 13 δεκαποδιαίας B*

στερεὸν ἀπὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ μέρους τῆς κεγχριαίας διαμέτρου ἔξακισμυριοτετρακισχιλιοστὸν μέρος ἔσται τῆς ὅλης κέγχρου· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς δεκασταδιαίας καθέτου σφαιρικὸν ὄρος σταδίων ἔστι στερεῶν ἔγγιστα <φκδ'> 5 ή δὲ ὅλη γῆ, σφαιροειδὴς λογιζομένη, στερεῶν σταδίων ἔχει μυριάδας τρίτων μὲν ἀριθμῶν σξδ', δευτέρων δὲ θυί', πρώτων δὲ δτλα', καὶ ἔτι στάδια ξωκά' καὶ τριτημόριον σταδίου. πάλιν γὰρ ἀποδείκνυται σχῆμα τὸ ὑπὸ τῆς διαμέτρου καὶ τῆς κύκλου περιφερείας εἰς εὐ-
10 θεῖαν ἔξαπλουμένης περιεχόμενου ὁρθογώνιου τετραπλάσιου εἶναι τοῦ ἐμβαδοῦ τετάρτου μέρους τῆς σφαίρας, ἵσου τῷ ἐμβαδῷ τοῦ κύκλου. διόπερ εύροισκεται τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου τετράγωνον πρὸς τὸ ἐμβαδὸν τοῦ κύκλου λόγον ἔχον, ὃν ιδ' πρὸς ια'· ἐπεὶ γάρ ἔστιν ή περιφέ-
15 ρεια τῆς διαμέτρου τριπλασία καὶ ἔτι τῷ ἐβδόμῳ μεί-
ξων, οἷων ἔστιν ή διάμετρος ξ', τοιούτων ή περιφέρεια γίνεται οβ'. τὸ δὲ τέταρτον αὐτῆς ε' ίσ'. ὥστε καὶ οἷων τὸ τετράγωνον μδ', τοιούτων ὁ κύκλος λή ίσ', καὶ διὰ τὸ ἐπιτρέχον ἡμισυ διπλασιασθέντων οἷων τὸ τετρά-
20 γωνον ιη', τοιούτων ὁ κύκλος οξ'. τούτων δὲ ἐν ἐλα-
χίστοις καὶ πρώτοις ἀριθμοῖς λόγος ὡς ιδ' πρὸς ια'. ἀμφοτέρων γὰρ αὐτῶν μέγιστον κοινὸν μέτρον ἔστιν οξ' ἀριθμός, ὅστις τὸν μὲν ιη' μετρεῖ τεσσαρεσκαιδεκά-
κις, τὸν δὲ οξ' ἐνδεκάκις· ὥστε τοῦ ἀπὸ τῆς διαμέτρου

3 δεκαποδίου B*   4 ὄρος σταδίων] ὄροσταδίων B, φκδ σταδίων Mart.: cf. p. 127, 9 στερεὸν B* pro numero φκδ' spatium vacuum est in B 6 σξδ'] μυριάδων μ— B*
 7 θυί'] μῆ B* δτλα'] μνρίων B* σταδία — σταδίου] σταδίων ιε̄ ιε̄ς τεσσαρακοστόδιον B* 8 ἀποδεικνὺς B*
 11 σφαίρας ἵσου] περιφερείας ἵσου B* 16 οἷον et τοιοῦτον B*
 18 τοιοῦτον B*

κύβου πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ κύκλου κύλινδρον <λόγος ὡς
ιδ' πρὸς ια'. τὸν δὲ ἐπὶ τοῦ κύκλου κύλινδρον> ἀπο-
δείκνυσιν Ἀρχιμήδης ἡμιόλιον τῆς ἐν αὐτῷ σφαιρᾶς·
γίνεται ἄρα οὖν <ό> ἀπὸ τῆς διαμέτρου τοῦ κύκλου
κύβος ιδ', τοιούτων ὁ μὲν κύλινδρος ια', ἡ δὲ σφαιρᾶς 5
ξ' καὶ τρίτου. διὰ δὲ ταῦτα εὑρίσκεται τὰ σφαιρικὰ
στερεὰ τῆς τε γῆς καὶ τοῦ μεγίστου ὅρους τῶν προειρη-
μένων ἀριθμῶν. τὸ ἄρα δεκασταδιαίαν ἔχον τὴν κάθε-
τον σφαιρικὸν ὅρος πρὸς τὴν ὅλην γῆν πολλῷ ἐλάτ-
τονα λόγον ἔχει ἥπερ τὸ ἔξακισμυριοτετρακισχιλιοστὸν 10
μέρος τῆς κένγχρου πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ποδιαίας διαμέ-
τρου σφαιρᾶν· τὸ δὲ μὴ σφαιρικὸν ὅρος, ἢλλ' οἶον
βλέπεται, πολὺ ἔτι ἐλάττονα. τὸ δὲ τοιοῦτον μέρος τῆς
κένγχρου προστιθέμενον ἔξωθεν τῇ ποδιαίᾳ σφαιρᾷ ἦ
ἰδίᾳ ἀφαιρούμενον αὐτῆς καὶ κοιλαινόμενον οὐδ' ἡντιν- 15
οῦν ποιήσει διαφοράν. οὐδ' ἄρα τῶν ί σταδίων ἔχον
τὴν κάθετον ὑψηλότατον ὅρος ἐστὶ πρὸς λόγον τοῦ μὴ
σφαιρικὴν εἶναι τὴν πᾶσαν τῆς γῆς καὶ θαλάττης ἐπι-
φάνειαν. [ἡ περίμετρος τῆς γῆς ἐστι σταδίων μ^{κε'} β,
ἡ δὲ διάμετρος μ^{η'} ριβ', τὸ δ' ἀπὸ τῆς διαμέτρου τε- 20
τράγωνον μμ^{ξδ'} μ^{βψιε'} ρικδ', ὁ δὲ κύβος μμμ^{φιε'}
μμ^{γνιθ'} μ^{θροη'} ηφξη'. τοῦ δὲ κύβου τὸ τεσσαρεσκαι-
δέκατον μμμ^{λς'} μμ^{ηρα'} μ^{δσκς'} χιβ'].]

1 Martinus locum ita supplevit: πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ κύκλου
κύλινδρον, <δν> ἀποδείκνυσιν — σφαιρᾶς, <λόγον εἶναι ὡς ιδ'
πρὸς ια'> 3 Ἀρχιμ.: de sph. et cyl. I 37 6 ξ' καὶ τρίτου]
ζες B* 8 δεκασταδιαίαν] δἰς καταδιαίαν B* 9 ὅρος B*

11 διαμέτρον ποδιαίας B 15 κυλαινόμενον B* οὐδ']
οὐ δι' B* 19 μ^{κε'} β] μ^{κε'} B* 20 sqq. τὸ δ' ἀπὸ τῆς δια-
μέτρου τετράγωνα μ^{ξδ'} μ^ε τιε' ριδ, ὁ δὲ κύβος μυριάδων μ^{φιε'}

σφαιρικὴ δέ ἔστιν ἡ γῆ καὶ μέση κεῖται τοῦ κόσμου. παρεγκλιθεῖσα γὰρ κατὰ τὴν θέσιν οὐκ ἀπὸ παντὸς μέρους αὐτῆς τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ οὐρανοῦ ὑπεράνω, τὸ δὲ ἥμισυ ὑφ' αὐτὴν ἔξει, οὐδὲ τὰς ἀπὸ παντὸς σημείου 5 πρὸς τὸν ἔσχατον οὐρανὸν ἡκούσας εὑθείας ἴσας. καὶ μὴν ὅτι τοῦ μεγέθους οὐδένα λόγον αἰσθητὸν ἔχει πρὸς τὸ πᾶν ἡ γῆ, σημείου δὲ τάξιν ἐπέχει, δηλοῦ καὶ τὰ τῶν . . . . .

τῆς οἰκουμένης ὡς κέντρα τῆς ἡλιακῆς ὑποιθέμενα 10 σφαιρας καὶ μηδ' ἡντινοῦν αἰσθητὴν διὰ τοῦτο ποιούμενα τὴν παραλλαγήν. εἰ γὰρ ἐν μέν ἔστι κέντρον ἀναγκαῖως πρὸς τὰς ὄλας σφαιρας, πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς σημεῖα ὡς τοῦτο ὑπάρχοντα φαίνεται, δῆλον ὡς ἡ

Ἄντην' ἡ φοη' φεγγὸς μημ τεσσαρεσκαιδένατον, τοῦ δὲ κύβον τὸ τεσσαρεσκαιδένατον μηλὶς B*, sequitur in B vacuum spatum trium fere versuum. Martinus haec addit: οὖν τὸ ἑπταπλάσιον καὶ τοιτημόριον, ἵσον τῷ ὅγηῳ τῆς γῆς, στερεῶν σταδίων ἔστι μημ^{οξεῖθ} μημ^{θνι} μ^{δτλα} ζωνα καὶ τοιτημόριον. Praeterea in adn. sic scribit: „quoniam autem plura in codice deesse videntur, probabile est auctorem in iis quae nunc desunt ostendisse, cum in diametro unum pedem longa sint 64000 grani milii diametri, in sphaera, cuius haec est diametros, esse 512000000000 grani milii moles, et toties fere terrae, qualem credidit Eratosthenes, mole contineri pro sphaerica habitam maximi montis decem stadia alti molem.“ 1 inscr. ὅτι μέση ἡ γῆ καὶ σημείου λόγον ἐπέχει ὁ ἔστι σφαιρικὸν τῆς γῆς μέγεθος B τοῦ] τῆς B* 2 παρεγκλιθεῖσα B, παρεγκλιθεῖσα Mart.

5 ἡμάσας B, em. apogr. 8 declaratur acie verutorum, qui gnomones adpellantur a mechanicis, ad faciendam solariis umbras, qua declarantur horae. quippe mechanici horologia instittuentes per omnes provincias omnesque etiam plagas habitabiles sumunt sibi promisce atque indifferenter horum ipsorum gnomonum mucrones pro puncto et medietate solstitialis pilae Chalc. 64. <γνωμόνων ἄκρα ἐπὶ χωρῶν τε καὶ τόπων πάντων> Mart.

10 αἰσθητὴν bis scr. B, semel apogr. 13 τοῦτο] τούτων B*, ergo si est una vera et certa medietas solstitialis pilae, omnes autem notae atque omnia puncta ex omni regione terrarum ad-

οὐλη γῆ *<σημείου τάξιν ἐπέχει>* πρὸς τὴν οὐλην τοῦ ἡλίου σφαιραν καὶ πολλῷ τινι μᾶλλον πρὸς τὴν τῶν ἀπλανῶν ὥστε καὶ διὰ τοῦτο ἀεὶ τὸ ἥμισυ τοῦ κόσμου θεωρεῖνθαι ὑπὲρ αὐτήν [βραχεῖ τινι μοίρας].

καὶ περὶ μὲν σχήματος τοῦ τε παντὸς καὶ τῆς γῆς, 5 ἔτι δὲ τῆς ταύτης μέσης θέσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸ πᾶν αὐτῆς ἀδήλου μεγέθους, εἰ καὶ πολλὰ ἔτι οἶόν τε λέγειν, ἔξαρχέσει πρὸς τὴν τοῦ ἐφεξῆς παράδοσιν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀδράστου τὸν εἰρημένον ὑποδεδειγμένα τρόπον.

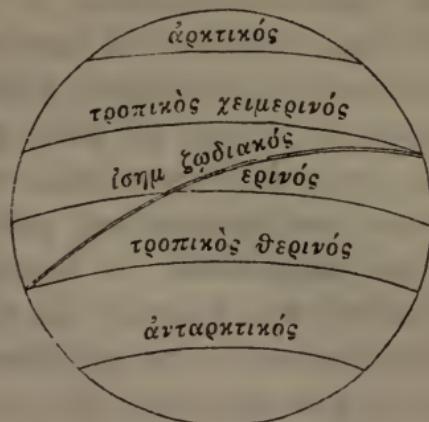
ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς φησι· φερομένης δὲ τῆς οὐρανίας 10 σφαιρας περὶ μένοντας τοὺς ἑαυτῆς πόλους καὶ τὸν ἐπιζευγνύντα τούτους ἄξονα, περὶ δὲ μέσον ἐφῆρεισται μέση ἡ γῆ, τὰ [δὲ] ἄστρα πάντα συμφερόμενα ταύτη καὶ ἀπλῶς τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν πάντα σημεῖα γράφει κύκλους παραλλήλους, τουτέστιν ἶσον μὲν ἀπέχοντας 15 ἀλλήλων, πρὸς δὲ διαστάσης δὲ γινομένους τῷ ἄξονι, ἀτε τοῖς τοῦ παντὸς πόλοις γραφομένους. ὅντων δὲ τῶν μὲν τοῖς ἄστροις *<γραφομένων κύκλων>* ἀριθμητῶν, τῶν δὲ τοῖς ἄλλοις σημείοις σχεδὸν ἀπείρων, ὀλίγοι τινὲς τετυχήκασι διασήμου προσηγορίας, οὓς χρήσιμον εἰδέναι 20 πρὸς τὴν τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπιτελουμένων θεωρίαν. εἰς μὲν ὁ περὶ τὸν ἥμιν μετέωρον καὶ ἀεὶ φαινό-

sequuntur veram istam solis medietatem, perspicuum est, quod omnis terra puncti vicem habeat adversum solis globum comparata Chalc. 1 *<σημεῖον ἔστι>* Mart. 4 *<ἥ>* βραχεῖ τινι μεῖον (vel μεῖζον) Mart. 10 inscr. περὶ τῶν ἐν τῇ ἀπλωνεῖ (ἀπλανῇ B*) παραλλήλων κύκλων B sed enim caelite sphaera vertente semet circa fixos et manentes semper polos continuantemque eosdem polos axem, cui adhaeret medio media tellus, comitatur vertiginem caelitis sphaerae stellarum omnium populus e. q. s. Chalc. 65 20 διασήμον] διὰ σημείου B*, nobili celebres adpellatione Chalc. 22 εἰς] ἡς B*

μενον πόλον καὶ αὐτὸς ἀεὶ φανερός, καλούμενος ἀρκτικὸς ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ κατηστερισμένων ἀρκτῶν. ἔτερος δὲ ἐξ ἐναντίας, ἵσος τούτῳ, περὶ τὸν ἀποκεκρυμμένον πόλον καὶ αὐτὸς ἡμῖν ἀεὶ ἀφανῆς, καλούμενος ἀνταρκτικός. μέσος δὲ πάντων μέγιστος καὶ δίχα διελὼν τὴν ὅλην σφαῖραν, καλούμενος ἴσημερινός, ἐπειδὴ τῷ μὲν ὑπ' αὐτὸν οἰκίατι τῆς γῆς πᾶσαι νύκτες καὶ πᾶσαι ἡμέραι ἴσαι, καὶ τῶν ἄλλων δὲ ἐν ὅσοις κατὰ πᾶσαν ἑκάστην τροπὴν τοῦ παντὸς ἀνατέλλων τε καὶ δύνων 10 φαίνεται ἥλιος, ἐπειδὴν κατὰ τοῦτον γένηται τὸν κύκλον, ἵσην ἡμέραν διαιρεῖ νυκτί. μεταξὺ δὲ τοῦ τε ἴσημερινοῦ καὶ τῶν ἀρκτικῶν καθ' ἑκάτερον τροπικός, θερινὸς μὲν ὡς πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ τὰ ἐνθάδε τοῦ ἴσημερινοῦ ταττόμενος, χειμερινὸς δὲ ὁ ἐπὶ θάτερα, τὴν ἐπὶ τὰ 15 νότια τε καὶ βόρεια πάροδον τοῦ ἥλιου τρέποντος. λοξὸς γὰρ τούτοις ἔγκειται ὁ ζῳδιακός, μέγιστος μὲν καὶ αὐτὸς κύκλος, τῶν μὲν τροπικῶν ἐφαπτόμενος καθ' ἐν ἑκάτερον σημεῖον, τοῦ μὲν θερινοῦ κατὰ καρκίνου, θατέρου δὲ κατ' αἰγοκέρων, δίχα δὲ τέμνων τὸν ἴσημερινὸν καὶ αὐτὸς 20 ὑπ' ἑκείνου διχοτομούμενος κατά τε χηλὰς καὶ κριόν, ὑφ' ὃν ἥλιος τε φέρεται καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ λοιποὶ πλάνητες, φαίνων τε ὁ τοῦ Κρόνου προσαγορευόμενος, ὡς δέ τινες Ἡλίου, καὶ φαέθων ὁ τοῦ Διός, ἔτι δὲ πυρόεις, ὃν Ἀρεως καλοῦσιν, οἱ δὲ Ἡρακλέους, καὶ

1 φανερῶς B*   3 τούτῳ] τοῦτο B*   7 νύκτες καὶ]
νύκται B*   12 καθ' ἔτερον B, *hac atque illac Chalc.* 66. cf.
Cleom. p. 15 Bak. καθ' ἑκάτερον δὲ τούτων πάλιν ἔτεροι γρά-
φονται δύο οὐλ.   16 ζῳδιακός add. Mart., in B spatum va-
cuum est; *per quos obliquus curvatur signifer, et ipse maximus*
circulus e. q. s. Chalc. inscr. περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ καὶ τῶν
πλανωμένων ζῳδιακῶν (ζῳδιακῶν del. Mart.) B   22 φαίνων
τε] φαίνοντε B*

φωσφόρος, ὃν φασιν Ἀφροδίτης, τοῦτον δὲ καὶ ἑωσφόρον καὶ ἔσπερον ὀνομάζουσι, πρὸς δὲ τούτοις στίλβων, ὃν καλοῦσιν Ἐρμοῦ.

λέγεται δέ τις κύκλος ὁρίζων, ὁ διὰ τῆς ἡμετέρας ὄψεως ἐκβαλλόμενος καὶ κατ' ἐπιπρόσθησιν τῆς γῆς ⁵ ἵσα διαιρῶν ὡς πρὸς αἰσθησιν τὸν ὄλον οὐρανόν, τουτέστι τό τε φανερὸν ὑπὲρ γῆς ἡμισφαίριον καὶ τὸ ἀφανὲς ὑπὸ γῆς, μέγιστος ὁμοίως καὶ τὸν μεγίστους διχοτομῶν τόν τε ισημερινὸν καὶ τὸν ζῳδιακόν· ὅθεν καὶ τῶν κατὰ διάμετρον ἄστρων κατὰ συζυγίαν ἀεὶ ¹⁰ θάτερον μὲν ἐπ' ἀνατολῆς ὁρᾶται, θάτερον δὲ ἐπὶ δύσεως. διαιρεῖ δὲ οὗτος δίχα καὶ τὸν μεσημβρινόν. ἔστι γάρ τις καὶ μεσημβρινὸς καλούμενος μέγιστος κύκλος, γραφόμενος μὲν διὰ τῶν πόλων τοῦ παντὸς ἀμφοτέρων, ὁρᾶτος δὲ νοούμενος πρὸς τὸν ὁρίζοντα. καλεῖται ¹⁵

4 inscr. περὶ τοῦ ὁρίζοντος B κύκλος] κύκλων B,
dicitur etiam circulus finalis Chalc. 5 ἐπιπρόσθεσιν B*

12 διαιρεῖ] διαιρεῖται B*, potest etiam scribi διαιρεῖται δὲ οὗτος δίχα ὑπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ. hunc autem ipsum bifariam dividit meridialis Chalc. 13 inscr. περὶ μεσημβρινοῦ B

〈δὲ〉 μεσημβρινὸς οἶνον ἐπειδὴ κατὰ μέσην ἡμέραν ἐπὶ τούτῳ γίνεται μετέωρος ὁ ἥλιος. καλοῦσι δὲ ἔνιοι τοῦτον καὶ πόλουρον, ἐπειδὴ 〈τὸ〉 πρὸς τὸν ἀφανῆ πόλον μέρος αὐτοῦ ἐφ' ἡμῖν ἐστιν ἀφανές.

5 ἀλλ' ὁ μὲν ἴσημερινὸς καὶ οἱ ἑκατέρωθεν τούτου τροπικοὶ δεδομένοι καὶ ἀραιότες τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς θέσεσι. δεδόσθαι δὲ λέγεται τῇ θέσει σημεῖά τε καὶ γραμμαί, ἂ τὸν αὐτὸν ἀεὶ τόπον ἐπέχει· τῷ δὲ μεγέθει δεδομένα χωρία τε καὶ γραμμαὶ καὶ γωνίαι λέγονται,
10 οἵς δυνάμεθα ἵσα πορίσασθαι. ὁ δὲ τοῦ ἴσημερινοῦ κύκλος καὶ οἱ ἑκατέρωθεν τροπικοὶ ἀεὶ τὸν αὐτὸν ἐπέχουσι τόπον καὶ ἀραιότες εἰστε· καὶ ἰσους αὐτοῖς οἶνον τε πορίσασθαι, τῷ μὲν ἴσημερινῷ τὸν τε ξωδιακὸν καὶ τὸν ὄρεζοντα καὶ τὸν μεσημβρινόν, τῷ δὲ χειμερινῷ τὸν
15 θερινὸν καὶ τῷ θερινῷ τὸν χειμερινόν· οὕτωνες διὰ τούτων ἀεὶ εἰσι δεδομένοι, ὅτι οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τοιούσδε ἦ τηλικούσδε ὑποστήσασθαι αὐτούς, ἀλλὰ τῇ φύσει ὑποκείμενοι τοιοῦτοι καὶ δεδομένοι, καὶ μὴ ἡμεῖς δῶμεν· ἂ δὲ ἐφ' ἡμῖν ἐστι δοῦναι αὐτὰ ἦ τοῖα ἦ τοῖα
20 εἶναι, ταῦτα τῇ [δὲ] φύσει οὐκ ἐστι δεδομένα. φύσει οὖν δεδομένοι καὶ ἀραιότες [τουτέστιν ὑφεστῶτες καὶ ἀραιότες] ὅ τ' ἴσημερινὸς καὶ οἱ ἑκατέρωθεν καὶ τῇ θέσει καὶ τοῖς μεγέθεσιν. ὁ δὲ ξωδιακὸς τῷ μὲν μεγέθει δέδοται καὶ τῇ κατ' αὐτὸν τὸν οὐρανὸν θέσει, τῷ δὲ
25 πρὸς ἡμᾶς οὐ δέδοται τῇ θέσει· μεταπίπτει γὰρ ὡς πρὸς ἡμᾶς, διὰ τὴν ἐν τῷ παντὶ λόξωσιν ἄλλοτε ἄλλως ἴστά-

6 τροπικοὶ δεδομένοι] δεδομένοι τροπικοὶ B* 7 διδοσθαι
B* 12 τρόπον B* αὐτοῖς] αὐτοὺς B* 15 διὰ τοῦτο
Mart. 19 ἦ τοιὰ ἦ τοιὰ B, ἦ τοιάδε ἦ τοιάδε Mart.
20 δὲ del. Mart. 21 pr. καὶ ἀραιότες del. Mart. 24 τῷ] τὸ?

μενος ὑπὲρ ήμᾶς. μεσημβρινὸς δὲ καὶ ὁρίζων τῷ μὲν μεγέθει δεδομένοι, μέριστοι γάρ, τῇ δὲ θέσει μεταπίπτοντες καθ' ἔκαστον κλίμα τῆς γῆς, ἄλλοι παρ' ἄλλοις γινόμενοι· οὕτε γὰρ ἀπασι τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ὁ αὐτὸς ὁρίζων, οὕτε πᾶσι τὸ αὐτὸ μεσουράνισμα, οὖθ' ἔκαστῳ 5 ἐστὶν ὁ <αὐτὸς> μεσημβρινός. οἱ μέντοι πρὸς τοῖς πόλοις, ὃ τε ἀρκτικὸς καὶ ὁ ἀνταρκτικός, οὕτε τοῖς μεγέθεσι δέδονται οὕτε ταῖς θέσεσι· κατὰ δὲ τὴν διαφορὰν τῶν νοτιωτέρων καὶ βορειοτέρων κλιμάτων παρ' οἵς μὲν μείζονες, παρ' οἵς δὲ ἐλάττονες ὁρῶνται, καὶ κατὰ 10 μέσην μέντοι τὴν γῆν, τουτέστι κατὰ τὴν ὑπὸ τὸν ἴσημερινὸν λεγομένην ζώνην διὰ καῦμα ἀοίκητον, οὐδὲ ὅλως γίνονται, τῶν πόλων ἀμφοτέρων ἐκεῖ φαινομένων καὶ τοῦ ὁρίζοντος δι' αὐτῶν ἐκπίπτοντος. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὴν σφαῖραν ὁρθὴν καλοῦσι, πάντων τῶν παραλλήλων 15 ὁρθῶν γινομένων ὡς πρὸς ἐκείνους τοὺς τόπους τῆς γῆς.

ἔτι τῶν μὲν ἄλλων κύκλων ἔκαστος ὅντως ἐστὶ κύκλος ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενος. ὁ δὲ λεγόμενος ζῳδιακὸς ἐν πλάτει τινὶ φαίνεται καθάπερ τυμπάνου κύκλος, ἐφ' οὗ καὶ εἰδωλοποιεῖται τὰ ζῳδια. τούτου δὲ ὁ μὲν διὰ μέσου λέγεται τῶν ζῳδίων, ὅστις ἐστὶ καὶ μέριστος καὶ τῶν τροπικῶν ἐφαπτόμενος καθ' ἐν ἔκατέρου σημεῖον καὶ τὸν ἴσημερινὸν διχοτομῶν· οἱ δὲ ἔκατέρωθεν τὸ πλάτος ἀφορίζοντες τοῦ ζῳδιακοῦ καὶ τοῦ διὰ μέσου ἐλάττονες.

25

2 τῇ δὲ θέσει μετ.] τῇ θέσει μετ. δὲ B, τῇ θ. δὲ μ. Mart., sed positione nutant e. q. s. Chalc. 67 5 μεσουράνημα? οὖθ'] καθ' B, καὶ Mart. 16 πρὸς ἐκείνους] προσήνει ὡς B*

17 inscr. περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ B ἔτι] εἰ τις B, εἰς τις Mart. etiam illud addendum Chalc. 68 21 ὁ μὲν <τὸ πλάτος διατέμνων>? secat porro latitudinem eius circulus qui inter signa medius appellatur Chalc.

οἱ μὲν οὖν πολλοὶ καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες τῇ πρώτῃ
καὶ μεγίστῃ καὶ τὸ πᾶν ἔξωθεν περιεχούσῃ σφαιράς συμ-
περιφέρουνται μίαν καὶ ἀπλῆν ἐγκύκλιον κίνησιν, ὡς
ἐνεστηριγμένοι ταύτη καὶ ὑπ' αὐτῆς φερόμενοι, θέσιν
5 τε <μίαν> καὶ ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἐν τῇ σφαιρᾷ διαφυλάτ-
τοντες καὶ τὴν πρὸς ἄλλήλους τάξιν δομοίαν, μηδ' ἡντιν-
οῦν ἐτέροιν μεταβολὴν ποιούμενοι μήτε σχήματος ἢ
μεταναστάσεως μήτε μεγέθους ἢ χρώματος. ἥλιος δὲ
καὶ σελήνη καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἀστέρες καλούμενοι
10 πλάνητες συναποφέρουνται μὲν ὑπὸ τοῦ παντὸς τὴν ἀπὸ
ἀνατολῶν ἐπὶ δύσιν φορὰν καθ' ἐκάστην ἡμέραν, καθὰ
καὶ οἱ ἀπλανεῖς, φαίνονται δὲ καθ' ἐκάστην ἡμέραν
πολλὰς καὶ ποικίλας ἄλλας ποιούμενοι κινήσεις. εἰς τε
γὰρ τὰ ἐπόμενα τῶν ξωδίων μετίασι καὶ οὐκ εἰς τὰ
15 προηγούμενα κατὰ τὴν ἴδιαν πορείαν, ἀντιφερόμενοι
<τῷ> παντὶ τὴν κατὰ μῆκος αὐτῶν λεγομένην φοράν,
καὶ ἀπὸ τῶν βορείων ἐπὶ τὰ νότια καὶ ἀνάπαλιν τρέ-
πονται, τὴν κατὰ πλάτος ποιούμενοι μετάβασιν, ἀπλῶς
δὲ ἀπὸ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ πρὸς τὸν χειμερινὸν καὶ
20 ἀνάπαλιν φερόμενοι διὰ τὴν τοῦ ξωδιακοῦ λόξωσιν τού-
τοις ὑφ' ὧν ἀεὶ θεωροῦνται, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πλάτει

1 inscr. περὶ τῶν ἀπλανῶν B   2 καὶ τὸ et in fine
 paginæ et in initio sequentis scr. B, semel apogr.   3 ἀπλῆν]
 ἀπλανῆ τὴν B: cf. p. 149, 1. una simplici que circa illam agi-
 tatione Chalc. 69   4 ἐν ἐστηριγμένοι B*   5 unam et ean-
 dem semper positionem Chalc.   6 ἡντινοῦν B   8 inscr.
 περὶ τῶν πλανήτων B   ἥλιος δὲ] ῥ̄λιός τε B   13 εἰς]
 εἰς B*   16 τῷ παντὶ] πάντη B*, universi globi motui contra-
 rios motus agentes Chalc.   17 τρέπεται B   18 πλάτος] παντὸς
 B, τοῦ παντὸς Mart. cf. vs. 21. p. 135, 12. 173, 11. latiore de-
 flexione perverse Chalc.   20 τούτοις ὑφ' ὧν ἀεὶ θεωροῦνται
 fort. del.

τοῦ ζωδιακοῦ ποτὲ μὲν βορειότεροι τοῦ διὰ μέσου φαινόμενοι καὶ ὑψοῦσθαι λεγόμενοι, ποτὲ δὲ νοτιώτεροι καὶ ταπεινούμενοι, καὶ τοῦτο οἱ μὲν πλεῖον, οἱ δὲ ἔλαττον, ἔτι δὲ καὶ τοῖς μεγέθεσι διαλλάττοντες, διὰ τὸ ποτὲ μὲν ἀπογειότεροι, ποτὲ δὲ σύνεγγυς ἡμῖν ἐν τῷ βάθει φέρεται. διὰ δὲ τοῦτο καὶ τὸ τάχος τῆς κινήσεως διὰ τῶν ζωδίων ἀνώμαλον φαίνονται ποιούμενοι, τὰ ἵσα διαστήματα μὴ ἐν ἵσοις χρόνοις παραλλάττοντες, ἀλλὰ διαττον μὲν ὅτε καὶ μέγιστοι δοκοῦσι διὰ τὸ προσγειότεροι καθίστασθαι, βραδύτεροι δὲ ὅτε καὶ μικρότεροι διὰ τὸ γίνεσθαι ἀπόγειοι.

τὸ δ' ἐν αὐτῷ τῷ ζωδιακῷ πλάτος τῆς μεταβάσεως δὲ μὲν ἥλιος βραχὺ τι παντάπασιν δρᾶται, τὸ πᾶν περὶ μίαν μοῖραν τῶν τξ[·] ἡ δὲ σελήνη, καθὰ οἱ ἀρχαῖοι φασι, καὶ ὁ φωσφόρος πλεῖστον, περὶ γὰρ μοίρας ιβ'.¹⁵ στίλβων δὲ περὶ μοίρας η[·] πυρόεις δὲ καὶ φαέθων περὶ μοίρας ε[·] φαίνων δὲ περὶ μοίρας γ[·]. ἀλλὰ σελήνη μὲν καὶ ἥλιος ἵσον ἐφ' ἐκάτερον τοῦ διὰ μέσου ἐν παντὶ ζωδίῳ κατὰ πλάτος φαίνονται χωρεῖν, τῶν δὲ ἄλλων ἐκαστος οὐκ ἵσον, ἀλλ' ἐν τινι μὲν βορειότατος, ἐν τινι δὲ νοτιώτατος γίνεται. τὸν δὲ τῶν ζωδίων κύκλον κατὰ τὸ μῆκος ἀπὸ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον, εἰς τὰ ἐπό-

1 βορειότερον τὸν διὰ μέσου φαινόμενον B*   3 καὶ τοῦτο: ante καὶ nota eiusdem vocis B   6 τάχος] πάχος B*

9 προσγειότερον B   12 post μεταβάσεως pauca videntur excidisse: evagatio tamen in latum, quae fit in zodiaco, non aequa est omnium; quippe solis minor e. q. s. Chalc. 70

13 παντάπασι φέρεται Mart. περὶ μίαν μοῖραν. cf. p. 194, 7. Schiaparelli, Ztschr. f. Math. u. Physik XXII. Suppl. (Abh. zur Gesch. d. Math. I) p. 126   14 cf. p. 194, 10   15 ιβ': cf.

Biot, Journal des Savants 1850 p. 200   16 στίλβων δὲ B
18 μέσον B*   21 νοτιώτατος: i corr. ex ε B

μενα καὶ οὐκ εἰς τὰ προηγούμενα, σελήνη μὲν ἐν ἡμέραις οὕτως καὶ τρίτῳ μάλιστα ἡμέρας καὶ νυκτὸς διέρχεται· ὁ ἥλιος δὲ ἐνιαυτῷ, ὃς ἐστιν ἡμερῶν ἐγγὺς τοῦ διηγησθεῖσας φωσφόρος δὲ καὶ στίλβων καθ' ἔκαστα μὲν ἀνωμάλως, 5 δὲ ὄλιγον παραλλάττοντες τοῖς χρόνοις, ὡς δὲ τὸ ὅλον εἰπεῖν ἰσόδρομοι ἥλιψ εἰσίν, ἀεὶ περὶ τοῦτον ὁρῶμενοι· διὸ καταλαμβάνουσί τε αὐτὸν καὶ καταλαμβάνονται· πυρόεις δὲ ὄλιγον δεῖν διετίᾳ, καὶ φαέθων μὲν σύνεγγυς ἔτεσι δώδεκα, φαίνων δὲ παρ' ὄλιγον ἔτεσι λ'.

10 διὸ καὶ τὰς πρὸς τὸν ἥλιον συνόδους καὶ φάσεις καὶ κρύψεις, ἃς καὶ αὐτὰς ἀνατολὰς καλοῦσι καὶ δύσεις, οὐχ ὄμοιώς πάντες ποιοῦνται. σελήνη μὲν γὰρ μετὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον σύνοδον, ἐπειδὴ θάττον αὐτοῦ τὴν εἰς τὰ ἐπόμενα ποιεῖται κίνησιν, ἀεὶ ἐσπερία πρώτως φαινομένη καὶ ἀνατέλλοντα, ἐώς αἱ κρύπτεται καὶ δύνει. φαίνων δὲ καὶ φαέθων καὶ πυρόεις ἀνάπτατιν ἐπειδὴ βράδιον ἥλιον τὸν τῶν ζωδίων ἀνύουσιν εἰς τὰ ἐπόμενα κύκλον, οἷον αὐτοὶ καταλαμβανόμενοι ὑπ' αὐτοῦ καὶ παριέμενοι, ἀεὶ ἐσπέριοι δύνοντες [δὲ] ἐῶσι ἀνατέλλοντα. ὁ φωσφόρος δὲ καὶ στίλβων ἰσόδρομοι ὄντες ἥλιψ καὶ περὶ αὐτὸν ἀεὶ βλεπόμενοι, καταλαμβάνοντες αὐτὸν καὶ καταλαμβανόμενοι ὑπ' αὐτοῦ, ἐκατέρως ἐσπέριοι μὲν ἀνατείλαντες ἐσπέριοι πάλιν κρύπτονται, ἐῶσι δὲ φανέντες ἐῶσι δύνονται καὶ ἀφανίζονται. 25 τῶν γὰρ ἄλλων πλανωμένων ἀπὸ τοῦ ἥλιον πᾶν ἀπό-

8 πορόεις δὲ ὄλιγον δὴν διετίαν B* 14 ἐσπερεία B*

17 βραδίων B* 18 κύκλον, οἷον] κύκλον κύκλον οἶον B,
κύκλον, τούναντίον Mart. tamquam ab eo comprehensi Chalc.

19 ἐσπέρειοι B* δύνονται, ἐῶσι δὲ Mart. vespere occidentes exoriantur matutinae Chalc. 20 inscr. περὶ τῶν
ἥλιον (ἥλιψ Mart.) ἰσοδρόμων B. cf. p. 187, 5 sqq.

στημα ἀφισταμένων καὶ κατὰ διάμετρον αὐτῷ ποτε γινομένων, οἱ δύο οὗτοι ἀεὶ περὶ τὸν ἥλιον ὁρῶνται, στήλησιν μὲν κί του μοίρας, τουτέστιν ἔγγιστα δύο μέρη ἔωδίου, τὸ πλεῖστον ἀνατολικώτερος ἢ δυσμικώτερος αὐτοῦ γινόμενος, ὁ δὲ τῆς Ἀφροδίτης περὶ ν' μοίρας πρὸς ἀνατολὰς ἢ δύσεις ἀφιστάμενος.

ἀνατολὴ δὲ λέγεται πλεοναχῶς· κυρίως μὲν καὶ κοινῶς ἐπὶ τε ἥλιου καὶ τῶν ἄλλων ἀστρῶν ἡ πρώτη ἀναφορὰ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα· ἔτερον δὲ τρόπον ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡ πρώτη φαῦσις ἐκ τῶν τοῦ ἥλιου αὐγῶν, ἦτις καὶ κυρίως *(φαῦσις)* ὀνομάζεται· λοιπὴ δὲ ἡ καλούμενη ἀκρόνυχος, ἐπειδὴν ἥλιου δύνοντος τὸ κατὰ διάμετρον ἀστρον ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς βλέπηται· καλεῖται δὲ ἀκρόνυχος, ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη ἀνατολὴ γίνεται ἄκρας νυκτός, τουτέστιν ἀρχομένης. παραπλησίως δὲ καὶ δύσις κοινῶς μὲν ἡ πρώτη κάθοδος ἡ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα· τρόπον δὲ ἄλλον δὲ πρῶτος ἀφανισμὸς ἀστρον τινὸς ὑπὸ τῶν τοῦ ἥλιου αὐγῶν, ἦτις καὶ κυρίως κρύψις πάλιν προσαγορεύεται· λοιπὴ δὲ καὶ ἀκρόνυχος, ἐπειδὴν ἥλιου ἀνατέλλοντος τὸ κατὰ διάμετρον ἀστρον ἀντικαταδύνη. τῶν δὲ διὰ τὰς τοῦ ἥλιου αὐγὰς λεγομένων ἀνατολῶν καὶ δύσεων, τουτέστι φαύσεων καὶ κρύψεων, αἱ μέν εἰσιν ἐῶαι, αἱ δὲ ἐσπέραιαι. ἐώα μὲν οὖν ἔστιν ἀνατολὴ ἀστρον, ἐπειδὴν ἐκφεῦγον τὰς τοῦ ἥλιου αὐγὰς προανατέλλον αὐτοῦ πρώτως ὁραθῆ, καθάπερ καὶ ἡ τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴ

3 πον] πολὺ B, cf. p. 187, 10, τὸ πολὺ Mart.   5 αὐτῷ
 B* ν'] ἡ B*, cf. p. 187, 12; *quinquaginta* Chalc.   7 inscr.
 ὁ προσαχῶς λέγεται ἀνατολὴ B   8 ἐπὶ τε] ἐπεὶ δὲ B*
 9 ὑπὲρ] ὑπὸ B*   10 φάσις ej. Mart.   20 ἀντικαταδύνει B*
 23 ἐσπέραιοι B*   24 ἐκφευγων B*   προανατέλλον B*
 25 πρῶτος B*

λέγεται· ἐσπερία δέ, ἐπειδὰν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου πρώτως φανῆ, καθάπερ τὴν σελήνην ταῖς νεομηνίαις φαμὲν ἀνατέλλειν. παραπλησίως δὲ καὶ δύσεις ἐφαί μέν, ἐπειδὰν ταῖς ἐμπροσθεν ἡμέραις τι προανατέλλον 5 ἡλίου συνεγγίσαντος αὐτῷ πρώτως ἀφανισθῇ, καθάπερ ἡ σελήνη· ἐσπερία δέ, ἐπειδὰν ἐπικαταδυομένω τινὶ συνεγγίσας ὁ ἡλιος πρώτως διὰ τὰς αὐγὰς ἀφανὲς αὐτὸ καταστήσῃ.

τὴν δὲ κατὰ τόπον τῶν σφαιρῶν <ἢ> κύκλων θέσιν 10 τε καὶ τάξιν, ἐν οἷς κείμενα φέρεται τὰ πλανώμενα, τινὲς μὲν τῶν Πυθαγορείων τοιάνδε νομίζουσι· προσγειότατον μὲν εἶναι τὸν τῆς σελήνης κύκλου, δεύτερον δ' ὑπὲρ τοῦτον <τὸν τοῦ> Ἐρμοῦ, ἐπειτα τὸν τοῦ φωσφόρου, καὶ τέταρτον <τὸν> τοῦ ἡλίου, εἶτα τὸν τοῦ Ἀρεως, 15 ἐπειτα τὸν τοῦ Διός, τελευταῖον δὲ καὶ σύνεγγυς τοῖς ἀπλανέσι τὸν τοῦ Κρόνου· μέσον εἶναι βουλόμενοι τὸν τοῦ ἡλίου τῶν πλανωμένων ὡς ἡγεμονικώτατον καὶ οἷον καρδίαν τοῦ παντός. μηνύει δὲ ταῦτα καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός, λέγων οὕτως·

1 ἐπειδὴ B*   3 ἐφα? similiter occasus matutinus quidem Chalc. 71   4 τὶς προανατέλλων B*   5 συνεγγύσαντος B*
 6 ἐσπέριαι Mart.   7 πρῶτος B* αὐτῷ B*   9 inscr. περὶ θέσεως τῶν πλανωμένων B. stellarum errantium ordinem duabus figuris illustr. B; ad alteram (cui similis est deser. XXIII in Chalcidii editione Wrobeliana) adscriptum est αἱ σειρῆνες κατὰ] μετὰ B*   ἢ add. Mart. positionem vero atque ordinem conlocationis globorum vel etiam orbium Chalc. 72   κύκλων: ων e corr. B   11 τῶν Πυθαγορείων: cf. Zeller I p. 395, 5   17 πλανομένων B*   ἡγεμονικωτάτον Mart.   18 καρδία B, καρδίας Mart. scilicet ut inter planetas sol medius locatus cordis, immo vitalium omnium praestantiam obtinere intellegatur Chalc. 72. cf. p. 188, 5. Procl. in Tim. p. 171 C   19 cf. Rhein. Mus. XXVI p. 586

ὑψοῦ δ' ἄλλοθεν ἄλλος ὑπέρτερον ἔλλαχε κύκλου·
 ἀγχοτάτη μὲν δῖα σεληναίη περὶ γαῖαν,
 δεύτερος αὖ στήλων χελυοξόου Ἐρμείαο,
 τῷ δ' ἐπι φωσφόρος ἐστὶ φαιενότατος Κυθερείης,
 τέταρτος αὐτὸς ὑπερθερμεν ἐπ' ἡλίος φέρεθ' ἵπποις, 5
 πέμπτος δ' αὖ πυρόεις φονίου Θρήνος Ἀρηος,
 ἕκτος δ' αὖ φαέθων Διὸς ἀγλαὸς ἴσταται ἀστήρ,
 ἔβδομος^(αὖ) φαίνων Κρόνου ἀγχόθι τέλλεται ἄστρον.
 πάντες δ' ἐπτανόνοιο λύρης φθόγγοισι συνῳδὸν
 ἀρμονίην προχέουσι διαστάσει ἄλλος ἐπ' ἄλλῃ. 10
 καὶ γὰρ τοῦτο Πυθαγόρειον, τὸ καθ' ἀρμονίαν εἰρεθεῖ
 τὸν κόσμον καὶ κατὰ τῶν ἡρμοσμένων καὶ συμφώ-

1 ὑπέρτερον BC, em. Meineke anal. Alex. p. 373 ἔλαχε
 BC, em. Vossius (cf. Gale in notis ad hist. poet. scriptt. p. 149.
 Schneider ad Vitr. t. II p. 23) 2 δῖα — γαῖαν recte C] δῖα
 σεληναία περὶ γαῖαν B 3 στήλων C χελυοξόου Ἐρμείαο C]
 χελιξώον (χελυνσσόον Vossius, χελυνοσσόον Naeke opusc. I p. 29)
 ἔρμείον B 4 τῷ δ' ἐπὶ C] τῶν ἐπὶ B (τῶν δ' ἐπὶ Gale, τῷ
 ἐπὶ Schneider) 5 τέταρτος — ἡλίος recte C] τέταρτος αὗτος
 ὑπερθερμεν ἐπιέλιος B αὖ καθύπερθερμεν? 6 πυρόεις: cf. Lud-
 wisch Beitr. zur Kritik des Nonnos p. 91 φονίου Mart.] φ
 ον B (spat. vac. quattuor fere litt.), φθονίον C, φωστήρ
 Gale, φαέθων Schneider, φοβεροῦ Peerlkamp (Gelder ad Tim.
 Locr. p. 83), φόνιος G. Hermann Ztschr. f. d. AW. 1850 p. 500
 ἄρης ut vid. C (Θρηνίος Ἀρης Hermann) 7 ἕκτος B,
 ἕκτος C, em. Vossius ἀστήρ B] ἀνήρ C 8 αὖ add. Gale
 φαίνων C] φαίνεται B (ψυχοὸν — ἀστρον ej. Schneider)

κρόνων C ἀστρῶν B] ἀστήρ C (ἀστρον Vossius) 9 hunc
 et seq. versum adfert etiam Heraclitus alleg. Hom. p. 27 Mehl.
 συνῳδὸν Heracl.] σύνῳδον B, συνῳδὸν C et schol. II. A 46
 ubi Heracliti locus exscriptus est 10 προχέονσι Bredow
 epist. Paris. p. 255] προσέχονσι Heracl., στοιχοῦσι B, στείχονσι
 C, παρέχονσι Schow διασταδὸν Gale ἄλλη C] ἄλλην B.
 διάστασιν ἄλλος ἐπ' ἄλλον schol., διάστασις ἄλλος ἐπ' ἄλλον Hera-
 cliti codd.(?) 11 sqq. Ach. Tat. isag. ad Ar. Phaen. p. 136 A
 περὶ δὲ τῆς ἐναρμονίον κινήσεως αὐτῶν εἶπεν, ὡς ἔφην, Ἀρα-
 τος ἐν τῷ κανόνι καὶ Ἐρατοσθένης ἐν τῷ Ἐρμῇ καὶ Ἄψικλῆς
 καὶ Θράσιλλος καὶ Ἀδραστος Ἀφροδισιεύς καθ'] κατ' B*

νων φθόγγων λόγους διεστῶτα τὰ οὐράνια τῇ φύμῃ καὶ τῷ τάχει τῆς φορᾶς ἡρμοσμένους καὶ συμφώνους φθόγγους ἀποτελεῖν. ὅθεν καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς φησιν Ἀλέξανδρος.

5 γαῖα μὲν οὖν ὑπάτη τε βαρεῖα τε μεσσόθι ναίει· ἀπλανέων δὲ σφαιραῖς συνημμένη ἐπλετο νήτη· μέσην δ' ἡέλιος πλαντῶν θέσιν ἐσχεθεν ἀστρων· τοῦ δ' ἀπὸ δὴ ψυχρὸς μὲν ἔχει διὰ τέσσαρα κύκλους κείνου δ' ἡμίτονον φαίνων ἀνίησι χαλασθείς, 10 τοῦ δὲ τόσον φαέθων ὅσον ὄβριμος Ἄρεος ἀστήρ· ἡέλιος δ' ὑπὸ τοῖς τόνον τερψίμβροτος ἵσχει, αἴγλης δ' ἡελίοιο τριημίτονον Κυθέρεια· ἡμίτονον δ' ὑπὸ τῷ στέλβων φέρεθ' Ἐρμείαο, τόσον δὲ χρωσθεῖσα φύσιν πολυκαμπέα μήνη· 15 κέντρον δ' ἡελίοιο θέσιν διὰ <πέντε> ἔλαχε καθών· αὕτη πεντάξιων ἀπ' ἡέρος εἰς φλογόεν πῦρ

5 μεσσόθι vel μεσόθι C] μέσηθι B ναίει C] ναίη B
6 νῆτ C, νότης B 6 μέσην B, μέσσον vel μέσον C ἡέλιος C]
C] ἡέλιος B πλαντῶν BC, em. Vossius ἐσχεθεν C] ὑπέρσχεο
B, ἐσχ' ὑπὲρ Vossius 8 ἀπὸ B, ὑπὸ C τοῦ δ' ἀφ' ὑψι-
στος vel τοῦ δ' ἀπὸ δὴ ὑψος ej. Naeke τέσσαρα: αρα periit
in C, τεσσάρω B κύκλων C 10 τῷ δὲ τάσιν φαέθων ὅσον

Ἅβριμος ἄρεως ἀστήρ B, τοῦ δὲ τόσον φαέθων ἡνοβριμος ἄρε . . ἀστήρ C, τοῦ δ' ἰσον φαέθων, τόνον ὄβριμος Ἄρεος ἀστήρ dubi-
tanter ej. Bergk, Ztschr. f. d. AW. 1850 p. 175 11 δ' C]
om. B τῆσι ut vid. C 12 αἴγλη C ἡελίοιο C] ἡελίοις
ac tum ἡ del. B Κυθέρεια Naeke] ουθερείης BC, Κυθερείη
Gale 13 δ' ὑπὸ τῷ C] ἀεὶ ὑπὸ B, δὲ ὑπὸ Gale, δ' ὑπὸ τῇ

Naeke fort. recte ἡρμείας C, ἐρμείας B, em. Vossius
14 δὲ] τε Schneider πολυκαμπέα C] πολυκαμπτέα B
15 κέντρον δ' ἡελίοιο C] κέντρει (vel κέντει) δ' ἡελίοις B, κέν-
τρον ἀπ' ἡελίοιο Bergk δία ἔλαχε B, διέλαχε C, em. Naeke
16 αὕτῃ Schneider ἀπ' ἡέρος εἰς C] ἀπηρειῆς B, ὑπ'
ἡέρι ἡς Mart.

ἀρμοσθεῖσ' ἀκτῖσι πυρὸς οὐνερῆσι τε πάχναις
οὐρανοῦ ἔξατονον τόνον ἐσχεθε τὸν διὰ πασῶν.
τοίην τοι σειρῆνα Διὸς παῖς ἡρμοσεν Ἔρμῆς,
ἐπτάτονον κίθαριν, θεομήστορος εἰκόνα κόσμου.

ἐν δὲ τούτοις τὴν μὲν τάξιν τῶν σφαιρῶν ἦν βεβού-
ληται μεμήνυκε, τὴν δὲ διάστασιν αὐτῶν καὶ τὰ ἄλλα
σχεδὸν πάντα φαίνεται εἰκῇ πεποιησθαι. τὴν γὰρ λύ-
ραν ἐπτάχορδον λέγων εἰκόνα κόσμου συστήσασθαι τὸν
Ἐρμῆν καὶ ἐν τῇ διὰ πασῶν ἡρμοσμένην συμφωνίᾳ τὸ
πᾶν ἐννεάχορδον συνίστησιν, ἐξ μέντοι τόνους περιέχον· 10
καὶ τὸν μὲν τῆς ὑπάτης φθόγγον ἀποδίδωσι τῇ γῇ,
διότι βαρυτάτη τῶν ἄλλων ἐστὶν αὕτη· καίτοι ἡ ἐπὶ τοῦ
μέσου ἐστὶν ἀκίνητος, οὐδ' ὅλως ποιεῖ φθόγγον· τὸν δὲ
τῆς συνημμένης υήτης τῇ τῶν ἀπλανῶν ἀποδίδωσι
σφαιρᾷ, καὶ τοῦτο ξ' . . . μεταξὺ δὲ τίθησι φθόγγους 15
τοὺς τῶν πλανωμένων. πάλιν τὸν τῆς μέσης ἀποδίδωσι
τῷ ἡλίῳ, τῆς ὑπάτης οὔτε πρὸς τὴν μέσην διὰ πέντε
συμφωνούσης, ἄλλὰ διὰ τεσσάρων, οὔτε πρὸς τὴν συνημ-
μένην υήτην διὰ πασῶν, ἄλλὰ πρὸς τὴν διεξευγμένην.
τό τε πᾶν σύστημα οὔτε κατὰ διάτονον γένος ἀρμόζεται· 20
οὔτε γὰρ τριημιτονιαῖον ἀσύνθετον οὔτε πλείω ἐνὸς
ἡμιτόνια κατὰ τὸ ἔξῆς ἐν τούτῳ μελῳδεῖται τῷ γένει.

1 ἀρμοσθεῖσα ἀκτῖσι B, ἀρμοσθεῖσα πτῆδ C πονερῆσι C]
πονεροῖσι B 2 οὐρανὸν BC (cf. p. 140, 8 sq. 11. 13). οὐρανὸς
ἔξατονος Schneider τὸν C] τῶν B πάντων BC, em.
Schneider; in postremis complura deesse putat Bergk 3 τοίην
C] τοίνυν B σειρῆν ὁ BC, em. Naeke 4 θεομήτορος BC,
em. Meineke 5 ἐν] εἰ B* 9 ἡρμοσμένη B*

^ω 10 περιέχον B 12 ἥ] ἥ B, εἰ Mart. 14 τῆ] τὴν B*
15 σφαιρᾷ B* καὶ τούτων μεταξὺ ξ' τίθησι Mart. fort.
recte; in B post ξ vacuum spatium est paucarum literarum

οὗτε μην κατὰ χρῶμα· πάλιν γὰρ ἐν χρώματι τόνος ἀσύνθετος οὐ μελωδεῖται. εἰ δὲ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν λέγει τις τοῦ γενοῦν εἶναι τὸ σύστημα, ... τό τε πλείω δυοῖν κατὰ τὸ ἔξῆς ἡμιτόνια τάττεσθαι οὐδ' 5 ὅλως ἐστὶν ἐμμελέσ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τοῖς ἀμυνήτοις μουσικῆς ἐστιν ἄδηλα.

'Ερατοσθένης δὲ τὴν μὲν διὰ τῆς φορᾶς τῶν ἄστρων γινομένην ἀρμονίαν παραπλησίως ἐνδείκνυται, τὴν μέντοι τάξιν τῶν πλανωμένων οὐ τὴν αὐτήν, ἀλλὰ μετὰ 10 σελήνην ὑπὲρ γῆς δεύτερον φησι φέρεσθαι τὸν ἥλιον. φησὶ γὰρ ὡς Ἐρμῆς ἔτι νέος, ἐργασάμενος τὴν λύραν, ἔπειτα πρώτως εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνιών καὶ παραμείβων τὰ πλανᾶσθαι λεγόμενα, θαυμάσας τὴν διὰ τὴν δύμην τῆς φορᾶς αὐτῶν γινομένην ἀρμονίαν τῇ ὑπ’ αὐτοῦ 15 κατεσκευασμένῃ λύρᾳ <όμοίαν> . . . . . ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι φαίνεται ὁ ἀνήρ οὗτος τὴν μὲν γῆν ἔαν ἀκίνητον, ἐν η̄ δὲ φθόγγοις ποιεῖ ὑπὸ τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαιρῶν τὰς τῶν πλανωμένων ἑπτά, [καὶ] πάσας κινῶν περὶ τὴν γῆν καὶ τὴν λύραν ποιούμενος 20 ὀντάχορδον ἐν τῇ διὰ πασῶν συμφωνίᾳ [οἱ μουσικῶτα-

1 κατὰ χρῶμα] χρῶμα τὲ B, ἐν χρώματι Mart. 7 sqq.
cf. Erat. carm. rel. p. 38. Bernhardy Erat. p. 143 11 ἔτι]
ἐστι B* 12 πρῶτος B*, primitus Chalc. 73 13 θαυμάσοιε
B, θαυμάσειε Mart. miratum Chalc. 15 ὄμοίαν Mart. addi-
dit post ἀρμονίαν: miratum, quod inventi operis in
caelo quoque reperiatur stellarum conlocatione, quae causa esset
concentiae, recensere, primum se a terra transmisisse lunae
globum, post quem superasse solis, dehinc Mercurii Stibontis et
ceterorum cum aplani summa et excelsa Chalc. 17 cf. p.

105, 15 sqq. 18 τὰς] ταῖς B* 20 οἱ μουσικῶ ἀλεξανδρία B, οἱ
μουσικῶτας ἀλέξανδρος apogr., οἱ μουσικῶτερος Ἀλέξανδρον
Mart., οὐχ ὡς οἱ μουσικῶτας Ἀλέξανδρος Bergk

τος Ἀλεξανδρος]. οἱ μέντοι μαθηματικοὶ τὴν τάξιν τῶν πλανωμένων οὕτε ταύτην <οὕτε τὴν> αὐτὴν πάντες τιθέασιν, ἀλλὰ μετὰ μὲν τὴν σελήνην τάττουσι τὸν ἥλιον, ὑπὲρ δὲ τοῦτον ἔνιοι μὲν τὸν στίλβοντα, εἴτα τὸν φωσφόρον, <ἄλλοι δὲ τὸν φωσφόρον,> ἔπειτα τὸν στίλ- 5 βοντα, τοὺς δὲ ἄλλους ὡς εἶρηται.

Πλάτων δὲ ἐπὶ τέλει τῆς Πολιτείας, προτρέπων ἐπὶ δικαιοσύνην καὶ ἀρετὴν, μῆδόν τινα διέξεισι [καὶ] περὶ τῆς τῶν οὐρανίων διακοσμήσεως, λέγων ἄξονα μέν τινα διὰ τοῦ πόλου διήκοντα οἶον κίονα, ἐτέραν δὲ ἥλακάτην 10 καὶ ἄτρακτον, τοὺς δέ τινας περὶ τοῦτον κοίλους ἐν ἀλλήλοις ἡρμοσμένους σφονδύλους τὰς τῶν ἄστρων σφαίρας, ξὺν μὲν τῶν πλανωμένων, ἐκτὸς δὲ μίαν τῶν ἀπλανῶν ἐντὸς αὐτῆς περιέχουσαν τὰς ἄλλας· δηλοῖ δὲ τὴν τάξιν τῶν σφαιρῶν διά τε τοῦ μεγέθους τῶν ἄστρων 15 ἐκάστου καὶ διὰ τοῦ χρώματος ἐκάστου καὶ ἔτι διὰ τοῦ τάχους τῆς ἐπὶ τὰ ἐναντία τῷ παντὶ φορᾶς, λέγων οὗτως.

ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἐκάστοις ἐπτὰ ἡμέραι γένοιντο, ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖν τῇ ὄγδοῃ ἐκπορεύε- 20 σθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι [ἢ] τεταρταίους ὅθεν καθορᾶν

1 mathematici tamen neque hanc neque unam omnes ordinationem stellarum errantium ponunt Chalc. 4 τοῦτον corr. ex τούτων B 5 ἄλλοι δὲ τὸν φωσφόρον add. Mart. ultra hunc autem quidam Mercurium, quidam alium aliquem ex residuis conlocant Chalc. 7 τὰ ἐν τῇ Πολιτείᾳ περὶ τοῦ Παμφίλον μύθου B (haec verba sine ullo discrimine ceteris inserita sunt) τῆς Πολιτείας: cf. Civ. X p. 614 B sqq. 9 cf. Boeckh kl. Schr. III p. 299 sqq. 10 τὸν πόλον B [οἶον] οὖτος B* ἥλεκάτην B* 11 τοῦτο B 13 ἐκτος B* [μίαν] πρώτην (i. e. α') B, πρώτην τὴν Mart. 19 Plat. Civ. p. 616 B ἡμέραις B 20 γένοιτο B πορεύεσθαι Plato 21 τεταρτεοντς ὅθεν καθαρᾶν B

ἀνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένου φῶς
εὐθύ, οἷον κίονα, μάλιστα τῇ ἔριδι ἐμφερέσ, λαμπρότε-
ρον δὲ καὶ καθαρότερον, εἰς ὅ ἀφικνεῖσθαι προελθόν-
τας ἡμερησίαν ὁδόν, καὶ ἵδεῖν αὐτόθι κατὰ μέσον τὸ
5 φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα τῶν δεσμῶν τεταμένα·
εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς σύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον
τὰ ὑποξώματα τῶν τριήρων, οὗτοι πᾶσαι συνέχον τὴν
περιφοράν· ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον ἀνάγκης ἀτρα-
κτον, δι’ οὗ πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφοράς· οὗ
10 τὴν μὲν ἡλιακάτην καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδάμαντος,
τὸν δὲ σφόνδυλον μικτὸν ἐκ τούτου καὶ ἄλλων. τὴν
δὲ τοῦ σφουδύλου φύσιν εἶναι τοιάνδε· τὸ μὲν σχῆμα
οἵσανπερ τοῦ ἐνθάδε· νοῆσαι δὲ δεῖ ἐξ ὧν ἔλεγε τοιόνδε
αὐτὸν εἶναι· ὥσπερ γὰρ ἂν ἐν ἐνὶ μεγάλῳ σφουδύλῳ
15 κοίλῳ καὶ ἐξεγλυπμένῳ διαμπερὲς ἄλλος τοιοῦτος ἐλάτ-
των ἐγκέοιτο ἀρμόττων καθάπερ οἱ κάδοι εἰς ἄλληλους
ἀρμόττοντες· καὶ οὕτω δὲ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον
καὶ ἄλλους τέταρας. ὅπτῳ γὰρ εἶναι τοὺς σύμπαντας
σφουδύλους ἐν ἄλλήλοις ἐγκειμένους, κύκλους ἀνωθεν
20 τὰ χείλη φαίνοντας, νῶτον συνεχὲς ἐνὸς σφουδύλου
ἀπεργαζομένους περὶ τὴν ἡλιακάτην· ἐκείνην δὲ διὰ

- 1 τεταγμένον B (sic etiam Platonis codex Vat. B) 2 ἐμ-
φερέσ] προσφερῆ Pl. (προσφερὲς Ven. B) 3 καθαρότερον B
ἀφικέσθαι Pl. 4 ἵδεῖν Pl.] δεῖν B 5 τὰ ἄκρα αὐτοῦ
τῶν δεσμῶν Pl. (τὰ ἄκρα τῶν δεσμῶν αὐτοῦ codd. multi, τὰ
ἄκρα ἐκ τῶν δεσμῶν υπος) τεταμμένα εἶναι· τοῦτο γὰρ φῶς
B 7 οὗτος πᾶς συνέχων (corr. ex συνεχῶς) B 8 ἀναγκαῖς
B 10 ἡλιακάτην B καὶ] τε καὶ Pl. 11 ἐν τε τούτον
καὶ ἄλλων γενῶν Pl. 12 τοῦ Pl.] τὴν B 13 οἵσαπερ ἢ τοῦ
Pl. 14 ὥσπερ γὰρ ἂν ἐνὶ μεγάλῳ B, ὥσπερ ἂν εἰ ἐν ἐνὶ¹
μεγάλῳ Pl. 15 κύκλῳ καὶ ἐγκειλυμένῳ B ἄλλως B
ἐλαττον B 16 ἐλικέοιτο B οἱ ante εἰς Pl. (om. Vind. B)
17 δὲ] δὴ Pl. 20 σφουδύλους B et Platonis codd. duo
21 δὲ διὰ Pl.] διὰ δὲ B

μέσου τοῦ ὄγδοου διαμπερὲς ἐληλάσθαι. τον μὲν οὖν πρῶτον τε *καὶ* ἔξωτάτῳ σφόνδυλον πλατύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλου ἔχειν, τὸν δὲ *τοῦ* ἕκτου δεύτερον, τρίτον δὲ τὸν τοῦ τετάρτου, τέταρτον δὲ τὸν τοῦ ὄγδοου, πέμπτον δὲ τὸν τοῦ ἑβδόμου, ἕκτον δὲ τὸν τοῦ πέμπτου, 5 ἑβδομον δὲ τὸν τοῦ τρίτου, ὅγδοον δὲ τὸν τοῦ δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου ποικίλον, τὸν δὲ τοῦ ἑβδόμου λαμπρότατον, τὸν δὲ τοῦ ὄγδοου χρῶμα ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ἔχειν προσλάμποντος, τὸν δὲ τοῦ δευτέρου καὶ πέμπτου παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκείνων 10 χρώματα, τρίτον δὲ λευκότατον χρῶμα ἔχειν, τὸν τέταρτον ὑπέρονθρον, δεύτερον λευκότητι τὸν ἕκτον. κυλίεσθαι δὲ στρεφόμενον τὸν ἄτρακτον ὅλον μὲν τὴν αὐτὴν φορὰν τῷ κόσμῳ, ἐν δὲ ὅλῳ περιφερομένῳ τοὺς ἐντὸς ἐπτὰ κύκλους τὴν ἐναντίαν τῷ ὅλῳ ἡρέμα περιάγεσθαι, 15 αὐτῶν δὲ τούτων τάχιστα μὲν ἵέναι τὸν ὅγδοον, δευτέρους δὲ καὶ ἄμα ἀλλήλοις ἴσοταχῶς τόν τε ἑβδομον καὶ τὸν ἕκτον καὶ τὸν πέμπτον· τρίτον δὲ φορᾶ ἵέναι, ὃν φασι φαίνεσθαι ἐπανακυκλούμενον μάλιστα τῶν ἀλλων· τέταρτον δὲ *τὸν* τρίτον καὶ πέμπτον τὸν δεύτερον. 20 στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς ἀνάγκης γόνασιν. ἐπὶ δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἀνωθεν ἐφ' ἐκάστου βεβηκέναι

3 τοῦ ἕκτου δεύτερον Pl.] ἐκ τοῦ δεύτερον B 4 τρίτον δὲ Pl.] τρίτον τὲ B 7 μεγίστον Pl.] πέμπτον B 8 τὸ ante χρῶμα Pl. (om. Vat. H) 11 χρώματα non est apud Pl. τὸν τέταρτον] τέταρτον δὲ Pl. 12 δεύτερον δὲ λευκότητι τὸν Pl. δεύτερον λευκότατον B κυλεῖσθαι Pl. 13 δὴ post δὲ Pl. (om. Flor. T) 14 τῷ κόσμῳ non est apud Pl. τῷ ante ὅλῳ Pl. (om. codd. duo) μὲν post τοὺς Pl. 15 περιάγεσθαι] περιφέρεσθαι Pl. 17 ἴσοταχῶς non est apud Pl. 18 καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον Pl. τὸν ante τρίτον Pl. (om. codd. duo) ὃν φασι] ὡς σφίσι Pl. 19 μάλιστα τῶν ἀλλων] τὸν τέταρτον Pl.

Σειρῆνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν ἰεῖσαν, ἐνα
τόνον· ἐκ πασῶν δύτῳ οὐσῶν ἀρμονίαν συμφωνεῖν.

ταῦτα μὲν οὖν καὶ ὁ Πλάτων· ὃν τὴν ἔξήγησιν ἐν
τοῖς τῆς Πολιτείας ποιούμεθα ὑπομνήμασιν. κατεσκεύα-
σται δ' ἡμῖν καὶ σφαιροποιία κατὰ τὰ εἰδημένα· καὶ
γὰρ αὐτὸς φησιν ὁ Πλάτων ὅτι τὸ ἄνευ τῶν δι' ὄψεως
μιμημάτων [τῶν] τὰ τοιαῦτα ἐθέλειν ἐκδιδάσκειν μά-
ταιος πόνος. ἐπὶ δὲ τῶν κύκλων <ἢ> φησιν ἐφεστάναι
Σειρῆνας οἱ μὲν αὐτούς <φασι> λέγεσθαι τοὺς πλάνη-
τας, ἀπὸ τοῦ σειριάζειν· κοινῶς τε γάρ, φησὶν ὁ
Ἄραστος, πάντας τοὺς ἀστέρας οἵ ποιηταὶ σειρίους
καλοῦσιν, ὡς Ἰβυκός

φλεγέθων, ἀπερ διὰ νύκτα μακρὰν σείρια παμφα-
νόωντα,

15 καὶ κατὰ διαφορὰν ἔνιοι τοὺς λαμπροὺς καὶ ἐπιφανεῖς,
ὡς Ἄρατος τὸν τοῦ κυνὸς ὀξέα σειριᾶν φησι, καὶ ὁ τρα-
γικὸς ἐπὶ τινος τῶν πλανήτων·

1 ἔνα τόνον Pl.] ἔνάτονον B 2 δὲ post πασῶν Pl.
μίαν ante ἀρμονίαν Pl. 4 ὑπομνήμασιν: Procl. in Tim. p.
26 A ἔλλοι δὲ Καλλαίσχον Κριτίαν καὶ Γλαύκωνα παῖδας λέγον-
ταιν, ὥσπερ καὶ Θέων ὁ Πλατωνικός(?) κατεσκεύασθαι B*

6 Plat. Tim. p. 40 D τὸ λέγειν ἄνευ διόψεως (δι' ὄψεως vel
δ' ὄψεως codd. tres) τούτων αὐτῶν μιμημάτων μάταιος ἄνευ εἰ-
πόνος: in Theonis vel Adrasti exemplari fuit ἄνευ τῶν δι'
ὄψεως μιμημάτων, quod etiam Proclus leguisse videtur 8 ἢ
post Σειρῆνας add. Mart. φησιν] φασίν B* 9 φασι add.
Mart. 11 σειρόσον B* 12 Ἰβυκός: fr. 3 Bergk. cf. Phot. lex.
s. v. σείριος et σίριος (Suidas s. v. σείριον). Hesych. s. v. σει-
ρίον κυνὸς δίκην. lex. rhet. apud Eustath. ad Od. 1709, 55.
schol. Apoll. II 517. etym. m. 710, 22. Westphal Metrik d. Gr.
II p. 365 13 ἀπερ vel ἀπερ B*, ἀπερεὶ c.j. Bergk 15 cf.
Pseudo-Erat. Catast. 33 μέγας δ' ἐστὶ καὶ λαμπρός, τοὺς δὲ
τοιούτους ἀστέρας οἱ ἀστρολόγοι σειρίους καλοῦσι διὰ τὴν τῆς
φλογὸς κίνησιν 16 Ar. 331 ὀξέα σειριάει ὀξεία B*

17 Eur. Iph. Aul. 6 sq.

τί ποτ' ἄρα ὁ ἀστὴρ ὃδε πορθμεύει
σείριος;

ἔνιοι δὲ Σειρῆνας οὐ τοὺς ἀστέρας λέγεσθαι φασιν,
ἄλλὰ κατὰ τὸ Πυθαγορικὸν τοὺς ὑπὸ τῆς τούτων φορᾶς
γινομένους ἥχους καὶ φθόγγους ἡρμοσμένους καὶ συμ- 5
φώνους, ἐξ ᾧ μίαν ἡρμοσμένην ἀποτελεῖσθαι φωνήν.

τῶν δὲ πλανωμένων, φησὶν ὁ Ἀδραστος, τὰ μέν
ἐστιν ἀεὶ ὑπολειπτικά, ὡς ἥλιος καὶ σελήνη· ταῦτα γὰρ
οὐδέποτε εἰς τὰ προηγούμενα τῶν ζῳδίων μεταβαίνει,
ἄλλὰ πάντοτε ὁρᾶται μεταβαίνοντα εἰς τὰ ἐπόμενα· 10
διόπερ οὐδὲ στηριγμοὺς οὐδὲ ἀναποδισμοὺς ποιεῖται.
τὰ δὲ καὶ προηγεῖται καὶ ὑπολείπεται, καθάπερ τὰ ἄλλα·
διόπερ ἀναγκαίως καὶ στηρίζοντά ποτε φαίνεται καὶ
ἀναποδίζοντα. ἔστι γὰρ ὑπόλειψις μὲν φαντασία πλάνη-
τος ὡς εἰς τὰ ἐπόμενα τῶν ζῳδίων καὶ πρὸς ἀνατολὰς 15
ἀπιόντος, ὡς φησὶν ὁ Ἀδραστος, ὡς δὲ ὁ Πλάτων φη-
σίν, οὐ φαντασία, ἀλλὰ τῷ ὅντι μετάβασις πλάνητος εἰς
τὰ ἐπόμενα ζῷδια ἐπ' ἀνατολὰς ἀπιόντος κατὰ τὴν ἴδιαν
κίνησιν, οἷον ἀπὸ Καρκίνου εἰς Λέοντα. προϊγῆσις δέ
ἔστι φαντασία πλάνητος ὡς ἐπὶ τὰ προηγούμενα καὶ 20
ἐπὶ δυσμὰς μεταβαίνοντος, οἷον ἀπὸ Καρκίνου εἰς Διδύ-

1 τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ Eur. 2 in duobus qui exstant huius fabulae
scriendum esse put. Bergk codicibus verba τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὃδε πορθμεύει Agamemnoni,
σείριος ηλ. seni tribuuntur, neque aliter legisse videtur Ennius
(Iph. fr. 1 Ribb.); cf. praeter editores Euripidis Bremi philol.
Beitr. aus der Schweiz I p. 211 sqq. Dindorf Jahrb. f. Philol.
1868 p. 410 3 σειρῆνας B* 7 inscr. τί ἐστιν ὑπόλησις
(ὑπόλειψις Mart.) καὶ προϊγῆσις, στηριγμὸς καὶ ἀναπο-
δισμός B 9 οὐδέποτε] οὐδέν ποτε B*, numquam Chalc. 74

11 inscr. τί ἐστιν ὑπόλειψις B 19 inscr. τί ἐστι
προϊγῆσις B

μους. στηριγμὸς δέ ἔστι φαντασία πλάνητος ὡς ἐπὶ πλέον ἑστῶτος καὶ μένοντος παρὰ τινι τῶν ἀπλανῶν. ἀναποδισμὸς δέ ἔστι φαντασία πλάνητος ὑποστροφῆς ἀπὸ στηριγμοῦ ὡς ἐπὶ τὰ ἐναντία τῇ πρόσθεν κινήσει.

5 πάντα δὲ ταῦτα ἡμῖν φαίνεται γίνεσθαι, οὐ μὴν οὕτως ἐπιτελεῖται· τούτου δ' αἴτιον τὸ κατὰ ἰδίου τινὸς κύκλου ἢ ἐν ἰδίᾳ σφαιρᾷ φερόμενον ἔκαστον τῶν πλανωμένων κατωτέρῳ τῶν ἀπλανῶν ἡμῖν διὰ τὴν ἐπιπρόσθησιν δοκεῖν κατὰ τὸν ξωδιακὸν φέρεσθαι κύκλου ἐπάνω κεί-
10 μενον, ὡς καὶ περὶ τούτων διορίζει ὁ Ἀδραστος εἰς τὸ τὴν διαφορὰν τῶν περὶ τοὺς πλάνητας ὑποθέσεων φανε-
ρὰν γίνεσθαι αἷς ἔπειται τὰ φαινόμενα.

Φησὶ δ' ὅτι ὁ μὲν πᾶς κόσμος τοιοῦτός τε καὶ ἐκ τοσούτων καὶ τοιούτων συνεστηκὼς οὖν καὶ ὅσων 15 διειλόμεθα, φερόμενός τε φορὰν ἐγκύκλιον καὶ τοῦ σφαιρικοῦ σχήματος οἰκείαν ὑπὸ τοῦ πρώτου· ὅθεν καὶ κατεσκευάσθη τοῦ βελτίστου καὶ ἀρίστου χάριν. πρὸς δὲ τὴν χρόνου διαφίλμησιν καὶ τὴν τῶν περιγείων καὶ ἀπογείων μεταβολὴν ἐγένετο ἡ τῶν πλανωμένων φορὰ
20 ποικίλη τις ἥδη συνεστηκυῖα, ὥστε ἀκολουθεῖν αὐτῇ τὸ ἐνταῦθα· ταῖς γὰρ τούτων τροπαῖς προσιόντων καὶ ἀπιόντων συμμεταβάλλει καὶ τάνταῦθα παντοίως. τῶν

1 inser. τί ἔστι στηριγμός B 2 τινι] τινα B*

3 inser. τί ἔστιν ἀναποδισμός B 4 πρόσθεν] προσθέσει B*, ad contrarium iter prioris itineris Chalc. 5 πάντα δὲ ταῦτα] τὰ δὲ ταῦτα B, τὰ δὲ τοιαῦτα Mart. quae omnia Chalc.

7 ἔκαστον τῶν] ἐνατον τῶν B (ἐνατον apogr., ἐνα τῶν Mart.)

8 ἐπιπρόσθεσιν B* 13 inser. περὶ τῆς τῶν ὅλων δια-
κοσμήσεως καὶ τῆς ὑπὸ σελήνην ἀταξίας B. cf. Zeller
III 1 p. 699 15 φερόμενοί τε B* 16 κινεῖται post πρώτου
add. Mart. 18 τὴν ante τῶν bis scr. B, semel apogr.

19 πλανωμένων B, em. apogr. 20 συνεστηκεια B*

22 τάνταῦθα] τὰ κατ' αὐτὰ B*

μὲν γὰρ ἀπλανῶν ἀπλῆ καὶ μία φορὰ κύκλῳ, τεταγμένη τε καὶ ὁμαλή. τῶν δὲ ἄλλων πλανωμένων κυκλικὴ μέν, οὐ μὴν ἀπλῆ δοκεῖ καὶ μία, οὐδὲ ὁμαλὴ καὶ τεταγμένη. τῶν δ' ὑπὸ σελήνην καὶ περὶ ἡμᾶς καὶ μέχροις ἡμῶν πᾶσα μεταβολὴ καὶ κίνησις καί, καθάπερ φησίν, 5

ἔνθα κότος τε φόνος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν.
καὶ γὰρ γένεσις καὶ φθορὰ περὶ πάντα τάνταῦθα καὶ αὔξησις καὶ μείωσις ἄλλοιώσις τε παντοίᾳ καὶ ἡ κατὰ τόπον ποικίλη φορά. τούτων δέ, φησίν, αἴτια τὰ πλανώμενα τῶν ἄστρων. ταῦτα δὲ λέγοι τις ἂν οὐχ ὡς τῶν 10 τιμιωτέρων καὶ θείων καὶ ἀιδίων ἀγεννήτων τε καὶ ἀφθάρτων ἔνεκα τῶν ἐλαττόνων καὶ θυντῶν καὶ ἐπικήρων πεφυκότων, ἀλλ' ὡς ἐκείνων μὲν διὰ τὸ κάλλιστον καὶ ἄριστον καὶ μακαριώτατον ἀεὶ οὖτως ἔχόντων, τῶν δ' ἐνταῦθα κατὰ συμβεβηκὸς ἐκείνοις ἐπομένων. ἵνα 15 μὲν γὰρ ἡ ἐν κύκλῳ τοῦ παντὸς ἀεὶ ὁμοία φορὰ γίνηται, οἷον ἐνέργειά τις οὖσα καὶ ξωὴ τούτου θεία, μένειν ἐπὶ τοῦ μέσου τὴν γῆν ἀνάγκη, <ἢ> περιενεχθήσεται τὸ κύκλῳ φερόμενον. εἰ δὲ ἀνάγκη μένειν κάτω τὴν γῆν, ἀνάγκη καὶ τὸ πῦρ τὸν ἐναντίον ταύτῃ κατέχειν 20 τόπον, ὑπὸ τὴν κύκλῳ φορητικὴν αἰθέριον οὐσίαν καθιστάμενον. τούτων δ' οὖτως διεστηκότων ἀνάγκη καὶ τὰλλα στοιχεῖα, ὕδωρ καὶ ἀέρα, κατὰ λόγον τὸν μεταξὶ τόπον ἐπέχειν. τούτων δὲ ὅντων ἀνάγκη καὶ

5 φησίν: Empedocles vs. 19 Sturz et Mullach, 21 Karsten,
386 Stein. Ἐμπεδοκλῆς fort. addendum 9 ποικίλη corr.

ex ιοῦλη B 10 λέγοι] λέγει B* 11 ἀγενήτον ^{ων} B*
16 γίνεται vel γένεται B* 18 ᾧ add. Mart. circa quam
Chalc. 76 19 τῷ] τῷ B* 24 ὅντων] οὗτως ἔχόντων? his
porro ad unam veluti seriem continuatis Chalc. καὶ ante
ἀνάγκη del. B

μεταβολὴν εἶναι τῶν ἐνταῦθα, διὰ τὸ τὴν ὕλην αἰτῶν διόλου εἶναι τρεπτὴν καὶ [ταῦτα] δυνάμεις ἔχειν ὑπεναντίας. ἐγγίνεται δ' ἡ μεταβολὴ τῇ ποικίλῃ φορᾷ τῶν πλανωμένων. εἰ γὰρ ὁμοίως τοῖς ἀπλανέσι καὶ ταῦτα ἐφέρετο κατὰ παραλλήλων, ἀεὶ ὁμοίας οὖσης τῆς τῶν ὕλων καὶ πάντων καταστάσεως, οὐκ ἀν τῶν ἐνταῦθα ἐτεροίωσις ἡ μεταβολὴ τις ἦν. νῦν δὲ τροπαὶ καὶ ἴσημερίαι πρόσοδοι τε καὶ ἀποχωρήσεις κατά τε ὑψος καὶ πλάτος μάλιστα μὲν ἥλιον καὶ σελήνης, οὐ μὴν ἀλλὰ 10 καὶ τῶν ἄλλων, τάς τε ὥρας διαφόρους ἐπιτελοῦσι καὶ τὴν ἐνταῦθα πᾶσαν ἐργάζονται μεταβολὴν καὶ γένεσιν καὶ ἀλλοίωσιν. ἡ δὲ ποικίλη τῆς φορᾶς τῶν πλανωμένων φαντασία γίνεται διὰ τὸ κατ' ἰδίων τινῶν κύκλων καὶ ἐν ἰδίαις σφαιραῖς ἐνδεδεμένα καὶ δι' ἐκείνων κινούμενα δοκεῖν ἡμῖν φέρεσθαι διὰ τῶν ξωδίων, καθά πρῶτος ἐνόησε Πυθαγόρας, τῇ κατὰ ταῦτα τεταγμένῃ ἀπλῇ καὶ ὁμαλῇ αὐτῶν φορᾷ κατὰ συμβεβηκός ἐπιγινομένης τινὸς ποικίλης καὶ ἀνωμάλου κινήσεως.

περὶ δὲ τῆς θέσεως τῶν σφαιρῶν [κύκλων] τ . . . .
20 ἥτις σώσει τὰ φαινόμενα διέξειται ταῦτα·

φυσικὸν μὲν καὶ ἀναγκαῖον, καθάπερ τὰ ἀπλανῆ, καὶ τῶν ἄλλων οὐρανίων ἔκαστον ἀπλῆν καὶ μίαν καθ' αὐτὸν φορὰν ὁμαλῶς φέρεσθαι καὶ εὐτάκτως. δῆλον δέ

1 τὸ add. Mart.   ὕλην] ὕλην B, διὰ τὸ τὴν ὕλην αὐτῶν διόλου <φύσιν> Mart. cum eorum silva sit utrobius mutabilis, ipsarum autem materiarum vis et natura contraria Chalc.

7 ἦ] ἡ vel ἡ B*   14 σφαιραῖς] διαφοραῖς B, δὲ σφαιραῖς Mart.   16 cf. Zeller I p. 384   ταῦτα] ταῦτα B*

19 inscr. τίς ἡ θέσις τῶν σφαιρῶν ἡ κύκλη (ἢ κύκλων Mart.) τῶν πλανωμένων B   <ἢ> κύκλων Mart. post τ vacuum spatium quinque fere literarum B, τοιαύτης Mart. τούτων?   22 οὐρανίων] οἶον B*

φημι τοῦτο γενήσεσθαι, ἐὰν κατ' ἐπίνοιαν στήσαντες
τὸν κόσμον νοήσωμεν τὰ πλανώμενα ὑπὸ τὸν ζῳδιακόν,
ἀκίνητον ὅντα καθ' ὑπόθεσιν, κινούμενα· οὕτως γὰρ
οὐκέτι ποικίλη καὶ ἀνώμαλος, ἀλλ' εὔτακτος ἡ κίνησις
αὐτῶν ἐπιτελουμένη φανήσεται, ὡς ἐπὶ τῆς σφαιρο- 5
ποιίας τῆς Πλατωνικῆς ὑφ' ἡμῶν ἐπιδείκνυται. τῆς δ'
ἀλληγάλλου δοκούσης αὐτῶν κινήσεως καὶ ποικίλης
αἰτία ἡ διττὴ κίνησις, τῆς ἀπλανοῦς σφαιρας ἀπ' ἀνατο-
λῆς ἐπὶ δύσιν φερομένης περὶ τὸν διὰ τῶν πόλων ἄξονα
καὶ συμπεριαγούσης τῇ οἰκείᾳ δύμῃ τὰ πλανώμενα καὶ 10
πάντας γραφούσης τοὺς κύκλους καθ' ὃν φέρεται τὰ
ἀπλανῇ παραλλήλους, αὐτὰ δὲ τὰ πλανώμενα κατὰ τὴν
ἰδίαν κίνησιν οὖσαν βραδυτέραν ἀπὸ δύσεως ἐπ' ἀνα-
τολὴν φέρεσθαι ἐν ἀνίσοις χρόνοις ὑπὸ τὸν ζῳδιακὸν
λελοξωμένον κατὰ τῶν τριῶν παραλλήλων, χειμερινοῦ 15
ἰσημερινοῦ θερινοῦ, περὶ ἔτερον ἄξονα τὸν πρὸς ὁρθὰς
ὅντα τῷ ζῳδιακῷ, πεντεκαιδεκαγώνου πλευρὰν ἀπέχοντα
τοῦ τῶν ἀπλανῶν ἄξονος. τὸν δὲ τῶν πλανωμένων
ἄξονα δὲ Πλάτων ἥλεκάτην καὶ ἄτρακτον καλεῖ.

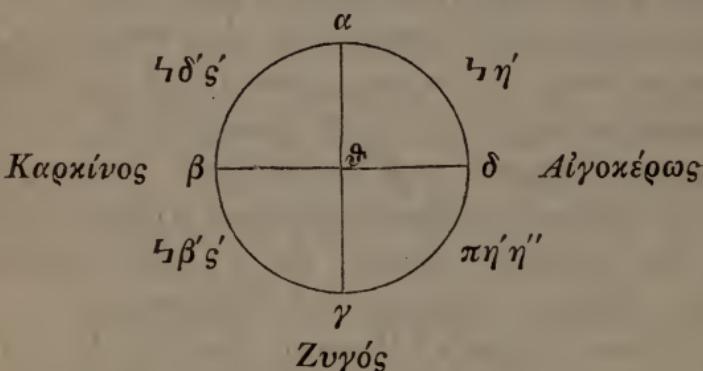
λέγεται δέ, φησὶν Ἀδραστος, ὅμαλῶς μὲν κινεῖσθαι 20
τὸ τὰ ἵσα διαστήματα ἐν ἵσοις χρόνοις διανύειν, ἀλλὰ
μὴ ποτὲ μὲν ἀνιέναι δὲ δὲ ἐπιτείνειν ἕκαστον τὸ αὐτοῦ
τάχος. εὐτάκτως δέ ἐστι κινεῖσθαι τὸ μὴ ποτὲ μὲν
ἴστασθαι ποτὲ δὲ ἀνακάμπτειν, φέρεσθαι δὲ ἐπὶ τὰ

2 τὸν κόσμον] τε κόσμον B* 8 in B non hic σφαιρας
sed post δύσιν voc. σφαιρασι legitur, quod ortum esse vide-
tur ex vocabulo σφαιρας et signo quo σφαιρας transponendum
esse indicavit librarius ἀπ'] ἐπ' B* 13 βραχυτέρων B,
βραδύτερον Mart. 14 φέρεται Mart. 19 cf. p. 143, 10

ἥλεκάτην B* 20 inscr. τι ἐστι τὸ ὅμαλῶς κινεῖσθαι
B 22 ὅτε] ποτὲ Mart. 23 inscr. τι ἐστι τὸ εὐτάκτως
κινεῖσθαι B 24 ἀνακάμπτειν B*

αύτὰ ἀεὶ ὁμοίως. δοκεῖ δ' ἡμῖν τὰ πλανώμενα πάντα μὲν ἀνωμαλίας, ἔνια δὲ καὶ ἀταξίας μετέχειν. τίς οὖν ἡ τῆς τοιαύτης φαντασίας αἴτια; πρώτη μὲν τὸ ἐν ἑτεροις σφαιραῖς καὶ ἐν ἑτέροις κύκλοις ὅντα, καθ' ᾧ φέρονται, δοκεῖν διὰ τοῦ ζῳδιακοῦ φέρεσθαι, καθὰ ἥδη προείρηται. κατὰ συμβεβηκός δέ, ως προείρηται, καίτοι ἀπλῆν τὴν ἴδιαν ποιούμενοι κίνησιν οἱ ζ, πλείονας κύκλους γράφουσι καὶ διαφόρους. δῆλον δὲ τοῦτο ἀνήμιν καὶ ἐφ' ἐνὸς γένουιτο σκοπουμένοις τοῦ φανερωτάτου καὶ μεγίστου τῶν πλανωμένων ἡλίου.

Κριός

ἔστω ζῳδιακὸς μὲν ὁ αβγδ. κέντρον δὲ αὐτοῦ καὶ τοῦ παντός, περὶ ὃ λέγεται ἐρημεῖσθαι μέση ή γη, τὸ θ, καὶ διὰ τούτου πρὸς ὁρθὰς ἀλλήλαις αἱ αγ βδ διάμετροι· καὶ τὸ μὲν α ἐν ἀρχῇ τοῦ Κριοῦ, τὸ δὲ β Καρκίνου, πάλιν δὲ τὸ μὲν γ τοῦ Ζυγοῦ, τὸ δὲ δ Αἰγανέρως.

3 sqq.: cf. p. 150, 12 sqq. 6 inscr. τίς ἡ θέσις τῶν ζ κύκλων B 12 περὶ ὃ λέγεται ἐρημεῖσθαι] περὶ τὸ μέσον ἐρημεῖσθαι B, περὶ οὐν τὸ μέσον ἐρήμεισται Mart. cuius et universi mundi in medietate iuxta quam stipatam manere dicimus terram Chalc. 78 13 διὰ τοῦτο B*

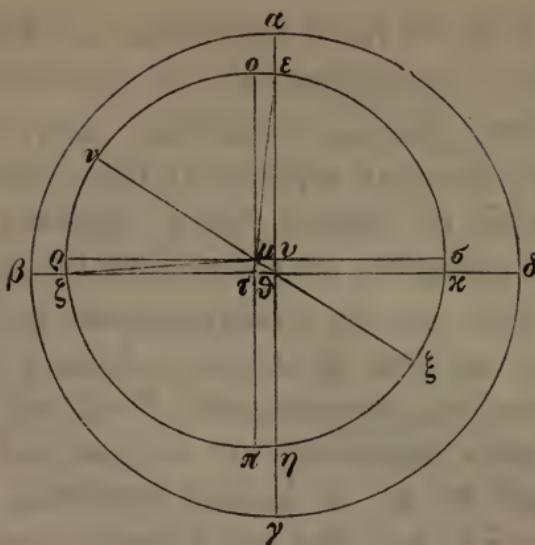
φαίνεται δὴ ὁ ἥλιος κατὰ τὸ α γενόμενος ίσημερίαν
 ἔαρινὴν ποιεῖσθαι, κατὰ δὲ τὸ β τροπὴν θερινὴν, καὶ
 κατὰ μὲν τὸ γ μετοπωρινὴν <ίσημερίαν, κατὰ δὲ τὸ δ
 τροπὴν χειμερινὴν>, ίσας δὲ οὕσας τὰς αβ βγ γδ δα
 περιφερείας τεταρτημοριαίας ἀνωμάλως ἐν ἀνίσοις χρό-⁵
 νοις διεξιών. ἀπὸ μὲν γὰρ ίσημερίας ἔαρινῆς ἐπὶ τρο-
 πὴν θερινὴν ἐν ἡμέραις παραγίνεται Ήδ' ⁵, ἀπὸ δὲ
 θερινῆς τροπῆς ἐπὶ ίσημερίαν μετοπωρινὴν ἡμέραις
 Ήβ' ⁵, ἀπὸ δὲ μετοπωρινῆς ίσημερίας ἐπὶ τροπὴν χει-
 μερινὴν ἡμέραις πη' η'', λοιπὸν ἀπὸ τροπῆς χειμερινῆς ¹⁰
 ἐπὶ τὴν ἔαρινὴν ίσημερίαν ἡμέραις Ήη', ὥστε τὸν ὅλον
 κύκλου ἐνιαυτῷ διανύειν, ἡμέραις ἔγγιστα τέξε' δ'', καὶ
 κατὰ τῶν Διδύμων τὴν ἀρχὴν βραδύτατα κινούμενος,
 κατὰ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Τοξότου τάχιστα, μέσα δὲ κατὰ
 τὴν Παρθένον καὶ τοὺς Ἰχθύας. ¹⁵

Φυσικὸν δέ, ὡς φαμεν, καὶ ἀναγκαῖον ἄπαντα τὰ
 θεῖα ὁμαλῶς κινεῖσθαι καὶ εὐτάκτως δῆλον οὖν ὡς
 ἐπὶ τινος ίδίου κύκλου φερόμενος ὁμαλῶς καὶ εὐτάκτως
 ἡμῖν ἀπὸ τοῦ θ ὁρῶσιν ἐπὶ τοῦ αβγδ δοκεῖ φέρεσθαι
 ἀνωμάλως. εἰ μὲν οὖν ὁ κύκλος αὐτοῦ περὶ τὸ αὐτὸ ²⁰
 κέντρον ἦν τῷ παντὶ, λέγω δὲ περὶ τὸ θ, τοὺς αὐτοὺς
 λόγους διαιρούμενος ὑπὸ τῶν αγ βδ διαμέτρων, διὰ
 τὴν ίσότητα τῶν περὶ τὸ κέντρον γωνιῶν καὶ τὴν ὁμοιό-

3 uncis inclusa add. Mart. item ad γ autunmale aequinoctium, ad δ hiemalem conversionem Chalc. ⁵ τεταρτημοριαίας B* ⁹ μεταπωρινῆς B* ¹⁰ ἡμέραι B* η'' add. Mart.] in B vacuum spatium rel. octoginta et octo diebus per-
 venit et octava parte unius diei Chalc. ¹⁶ ἀναγκαῖα πάντα B, ἀναγκαῖον πάντα Mart. ²² διαιροῦμεν B*, eadem ratione
 divisus Chalc. 79 αβ γδ διαμέτρω B*

τητα τῶν περιφερειῶν τὴν αὐτὴν ἀν παρεῖχεν ἀπορίαν.
 δῆλον δὲ ὡς ἑτέρως κυνούμενος καὶ οὐ περὶ τὸ θ κέν-
 τρον αἰτιόν ἐστι τῆς τοιαύτης ἐμφάσεως. ἦτοι οὖν ἐν-
 τὸς αὐτοῦ περιλήψεται τὸ θ, ἢ δι' αὐτοῦ ἐλεύσεται, ἢ
 5 ἔκτὸς αὐτοῦ ἀπολείψει. διὰ μὲν οὖν τοῦ θ τὸν ἡλιακὸν
 ἔρχεσθαι κύκλου, ἀμήχανον· καὶ γὰρ αὐτὸς ἀν ὁ ἡλιος
 ἐπὶ γῆν παρεγίνετο, καὶ τοῖς μὲν ἐπὶ θάτερα τῆς γῆς
 ἀεὶ ἦν ἡμέρα, τοῖς δ' ἄλλοις ἀεὶ νὺξ ἦν, καὶ οὕτ' ἀνα-
 τέλλων οὕτε δύνων οὔθ' ὅλως περὶ τὴν γῆν ἐρχόμενος
 10 ἐφαίνετο ἀν ὁ ἡλιος· ἅπερ ἄτοπα. λείπεται οὖν ἡ ἐντὸς
 περιλαμβάνεσθαι τὸ θ ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου ἢ ἔκτὸς
 ἀπολείπεσθαι. ὅποτέρως δ' ἀν ὑποτεθῆ, φησί, σωθήσε-
 ται τὰ φαινόμενα, καὶ ἐντεῦθεν ἡ διαφορὰ τῶν μαθη-
 ματικῶν ἐλεγχθήσεται ἄτοπος οὗσα, τῶν μὲν κατὰ ἐκ-
 15 κέντρων μόνον λεγόντων φέρεσθαι τὰ πλανώμενα, τῶν
 δὲ κατ' ἐπίκυκλον, τῶν δὲ περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τῇ
 ἀπλανεῖ. ἐπιδειχθήσονται γὰρ τοὺς τρεῖς γράφοντες
 κύκλους κατὰ συμβεβηκός, καὶ τὸν περὶ <τὸ> τοῦ παν-
 τὸς κέντρον καὶ τὸν ἐκκεντρὸν καὶ τὸν ἐπίκυκλον. ἐὰν
 20 μὲν γὰρ περιλαμβάνεσθαι ὑποθώμεθα τὸ θ ἐντὸς ὑπὸ¹
 ἡλιακοῦ κύκλου, φησί, μὴ μέντοι γε ὡς κέντρον, ἐκκεν-
 τρος ἡ τοιαύτη λέγεται πραγματεία, ἐὰν δὲ ἔκτὸς ἀπο-
 λείπεσθαι, κατ' ἐπίκυκλον.

1 παρέχειν B, παρέχοι Mart. 10 ἐντὸς] ἐντὸς B*, ut θ
 vel intra ambitum solstitialis circuli sit vel extra Chalc.
 11 ἔκτὸς] ἐντὸς B* 13 cf. p. 148, 11 16 ἐπικύκλων Mart.
 17 ἀπλανῆ B* 21 ἐκκεντρος B, em. apogr., κατ' ἐκκεν-
 τρον Mart.

ὑποκείσθω πρότερον ἔκκεντρος εἶναι ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος ὁ εξηκ, παρεγκεκλιμένος οὕτως, ὃς ἔχειν τὸ αὐτοῦ κέντρον ὑπὸ τῆς εἰς περιφερεία, οἷον τὸ μ., καὶ διαιρουμένου εἰς ἵσα μέρη τξέδ'' [καὶ] τὴν μὲν εἰς περιφέρειαν εἶναι Ἱδ' σ', τὴν δὲ εἰς Ἱβ' σ', καὶ τὴν ηκ πη' η'',⁵ τὴν δὲ κε Η' η''. φανερὸν οὖν ὡς ἐπὶ μὲν τοῦ ε γενόμενος ἡμῖν ἀπὸ τοῦ θ ἐπ' εὐθείας δρῶσιν ἐπὶ τοῦ α εἶναι δόξει, τὴν δὲ εἰς διελθών, μεγίστην οὖσαν τῶν εἰς τέσσαρα τετμημένων τοῦ ἰδίου κύκλου, ἡμέραις Ἱδ' σ', ὅσωνπερ ἦν καὶ αὐτὴ <μοιρῶν>, διμαλῶς, καὶ γενόμενος¹⁰

1 ἡλίου] ἡλιακοῦ B* supra i acc. del.

2 ἔχει B

3 διαιρουμένον εἰς ἵσα μέρη τξέδ''] διαιρουμένον εἰς ἵσα μένει τὰ εξηκ B, διαιρούμενος οὐκ εἰς ἵσα μὲν τὰ εἰς ξη ηκ κε Mart. hoc igitur circulo in trecentas sexaginta quinque partes et par-

tem quartam unius portionis diviso Chalc. 80

10 ἦν καὶ] εἶναι B* μοιρῶν add. Mart.

οὐδεὶς B, em. apogr.

ἐπὶ τοῦ ξ, ἡμῖν ἐπὶ τοῦ β φανήσεται, καὶ δόξει τὴν αβ
 διεληλυθέναι, τεταρτημοριαίαν τοῦ ξωδιακοῦ κύκλου,
 οὐ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις, ἀνωμάλως. πάλιν δὲ τὴν ξη
 περιφέρειαν, δευτέραν μεγέθει τοῦ ιδίου κύκλου, περι-
 5 ελθὼν ὅμαλῶς ἐν ἡμέραις ιβ' σ', ὅσωνπερ ἦν αὐτὴ
 μοιρῶν, καὶ γενόμενος ἐπὶ τοῦ η, ἡμῖν ἐπὶ τοῦ γ φανή-
 σεται, καὶ δόξει τὴν βγ, τεταρτημοριαίαν τοῦ ξωδιακοῦ
 καὶ ἵσην τῇ πρόσθεν ἐν ἐλάττοσιν ἡμέραις διεληλυθέ-
 ναι καὶ ἀνωμάλως. παραπλησίως δὲ τὴν ηκ διαπορευ-
 10 θείς, ἐλαχίστην οὖσαν τῶν εἰς τέσσαρα τοῦ ιδίου κύ-
 κλου, μοιρῶν πη' η'', ἐν ἡμέραις τοσαύταις, καὶ γενό-
 μενος ἐπὶ τοῦ κ, τοῖς ἀπὸ τοῦ δ ὁρῶσι φανήσεται μὲν
 ἐπὶ τοῦ δ, δόξει δὲ τὴν γδ, τεταρτημοριαίαν καὶ ἵσην
 ταῖς πρόσθεν, ἐλαχίσταις ἡμέραις διεληλυθέναι. καὶ
 15 κατὰ λόγον λοιπὴν τὴν κε πορευθεὶς ἡμέραις ι' η'', ὅσων
 καὶ μοιρῶν ἦν, καὶ ἀποκαταστὰς ἐπὶ τὸ ε, δόξει τὴν δα
 διηνυκέναι, τεταρτημοριαίαν καὶ ἵσην, ἐν ἡμέραις ι' η'',
 καὶ ἐπὶ τὸ α σημεῖον ἀποκαθίστασθαι. καὶ τὸν ἑαυτοῦ
 κύκλου διαπορευθεὶς ὅμαλῶς τὸν τῶν ξωδίων ἀνωμά-
 20 λως δόξει διεληλυθέναι. ἐὰν δὲ ἐπιξεύξαντες μεταξὺ²
 τῶν κέντρων τὴν θμ ἐκβάλωμεν ἐφ' ἐκάτερα ἐπ' εὐθείας,

2 τεταρτημοριαίαν B, em. apogr. 8 καὶ ἵσην τῇ] παθ' ἡς ἦν τῇ B, παθ' ἡς ἦν τῆς Mart. cf. vs. 13 et 17. βγ ambituum velut aequalē priori Chalc. 9 ἀνωμάλως B, em. apogr. 13 τεταρτημοριαίαν] μοριαίαν B* 17 δεικνυκέναι B* 20 quod si diuum circulorum, id est maioris zodiaci et minoris solstitialis eccentrici, duo puncta coniungantur et fiat μδ, deinde per hanc ducta peregeat νξ linea: quia εξηρ circuli punctum et medietas est μ, aequales erunt lineae νμ μξ. maior igitur est νμ linea quam ξδ, multo ergo maior νδ quam θξ Chalc.

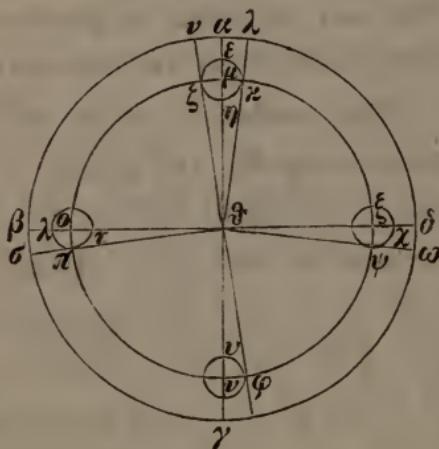
ἐπειδὴ τοῦ εἶ κύκλου κέντρον τὸ μ., ἵση ἔσται ἡ μὲν
 <τῇ> μξ. ὅστε κατὰ μὲν τὸ ν γενόμενος ὁ ἥλιος ἀπο-
 γειότατος ἀν εἶη, καὶ ἡμῖν ἀπὸ τοῦ θ δόρῶσι τὸ μέγεθος
 ἐλάχιστος δόξει καὶ βραδύτατα κινούμενος· ὅπερ φαίνε-
 ται ποιῶν κατὰ τὴν πέμπτην ἡμίσειαν μάλιστα μοῖραν 5
 τῶν Διδύμων· κατὰ δὲ τὸ ξ γενόμενος προσγειότατός
 τε καὶ διὰ τοῦτο μέγιστος τῇ φάσει καὶ τάχιστα κινού-
 μενος δόξει· ἄτινα πάλιν φαίνεται ποιούμενος κατὰ τὴν
 ε' ἡμίσειαν μοῖραν τοῦ Τοξότου· εὐλόγως τε καὶ περὶ
 τὰς αὐτὰς μοίρας τῶν τε Ἰχθύων καὶ τῆς Παρθένου 10
 μέσως τῷ μεγέθει καὶ τῷ τάχει φέρεσθαι δοκεῖ. καὶ
 οὗτως πάντα, φησί, σωθήσεται τὰ φαινόμενα.

εὑρίσκεται ὁ εἶη κύκλος τῇ θέσει καὶ τῷ μεγέθει
 δεδομένος. ἥχθωσαν γὰρ διὰ τοῦ μ ταῖς αγ βδ παράλ-
 ληλοι πρὸς ὁρθὰς ἀλλήλαις αἱ οπ ρσ, καὶ ἐξεύχθωσαν 15
 αἱ ξμ με. δῆλον οὖν ὅτι τοῦ εἶη κύκλου διαιρεθέν-
 τος εἰς ἡμέρας τξέ' δ'' ή μὲν εἶη περιφέρεια τοιούτων
 ἔσται ἡμερῶν ρπξ, ή δὲ ηκε ἔσται ἡμερῶν ροη' δ''. ἵσα
 ἄρα ἑκατέρα τῶν εο πη ρξ σκ, αἱ δὲ σπ πρ ρο οσ περι-
 φέρειαν ἀνὰ ια' δ'' ις'' τοιούτων ὑπάρχουσαι. ή δο- 20
 θεῖσα ἄρα γωνία ὑπὸ ομν ἵση ἔσται τῇ θμτ· ὅμοιως καὶ
 <η> ρμν γωνία ἵση ἔσται τῇ υμθ. ἔσται ἄρα ὁ λόγος

2 τῇ add. Mart. μξ] μξ B* ν Chalc.] θν B 6 ξ

Chalc.] θξ B 9 εῦλογός B* 13 εξη B* 14 ἥχθοσαν B
 16 εἶη B* 17 εἶη] εξ ή B* 18 ρπξ B* 19 εο] βδ
 B* ή δὲ εκ ρο οη περιφέρεια ἀνὰ ω ὄγδοον ἑκαιδεκάτου
 τοιούτων ὑπάρχουσα B* 21 ομν] ομς B* θμτ] μτε B*
 22 ρμν] ρμξ B* υμθ] υμ B*

τῆς μτ προς μθ, τουτέστι μτ πρὸς θτ, <δεδομένος>. δέδοται ἄρα τὸ μτ τρίγωνον τῷ εἶδει. καὶ δοθὲν τὸ θ κέντρον τοῦ παντὸς πρὸς ἐκάτερον τῶν ν ἔ σημείων· τὸ μὲν γὰρ μέγιστον ὁρίζει ἀπόστημα, τὸ δὲ ἐλάχιστον· 5 καὶ ἔστιν ἡ μὲν θμ μεταξὺ κέντρων τοῦ τε παντὸς καὶ τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου. δέδοται ἄρα ὁ εξηκ κύκλος τῇ θέσει καὶ τῷ μεγέθει· εὑρίσκεται δὲ διὰ τῆς περὶ ἀποστημάτων καὶ μεγεθῶν πραγματείας ὁ λόγος τῆς θμ <πρὸς τὴν μν> ἔγγιστα ὡς ἐν πρὸς κδ'.

10 τοιάνδε μὲν τὴν κατὰ ἔκκεντρον πραγματείαν παραδίδωσιν, σώζουσαν τὰ φαινόμενα. τὴν δὲ κατ' ἐπίκυν-

1 μθ, τουτέστι μτ] ὑθ τουτέστιν μῦ B* δεδομένος add.
Mart. 2 τὸ post. καὶ del. B 3 ν ξ] ὑξ B* 4 ὁρίζη
B* τὸ δὲ] τὸ τε Mart. 5 ἡ ante μεταξὺ add. Mart.

6 δίδοται B* εξηκ] ἔξη ηῆ B* 9 πρὸς τὴν μν add.
Mart. κδ'] ηδ' B* 10 τοιάνδε] pro literis τοι spatiū
vacuum rel. in B* ἔγκεντρων B*, ἔκκεντρων apogr.

κλον τοιάνδε λέγουσιν είναι. ἔστω πάλιν ξωδιακὸς μὲν ὁ αβγδ, ἡλιακὸς δὲ κύκλος ὁ εξ⁵, ἐκτὸς ἀπολείπων ἑαυτοῦ τὸ θ ὃ ἔστι τοῦ παντὸς κέντρον. φερομένης δὴ τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαιρας ἀπὸ τῆς β ἀνατολῆς ἐπὶ τὸ α μεσουρανημα καὶ ἀπὸ τοῦ α ἐπὶ τὴν δ δύσιν, ὁ εξ⁵ κύκλος ἦτοι ἡρεμήσει ἥ καὶ αὐτὸς κινηθήσεται, φερομένου περὶ αὐτὸν τοῦ ἡλίου. ἀλλ' εἰ μὲν ἡρεμήσει, δῆλον ὡς ὁ ἡλιος οὕτε δύνων οὕτε ἀνατέλλων φανήσεται, ἀλλ' ἀεὶ τοῖς μὲν ὑπὲρ γῆν ἡμέραν ποιήσει, τοῖς δὲ ὡς πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ γῆν νύκτα, καὶ μιᾶς περιστροφῆς τοῦ¹⁰ παντὸς δόξει πάντα παροδεύειν τὰ ξωδια· ἀπερ ἔστιν ἄτοπα. κινηθήσεται οὖν καὶ αὐτός· κινούμενος δὲ ἦτοι ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντὶ οἰσθήσεται ἥ ὑπεναντίως· καὶ *⟨εἰ⟩* ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντί, ἦτοι ἰσοταχῶς ἥ θάττου αὐτοῦ ἥ βραδύτερον. ἀλλ' εἰ μὲν ἰσοταχῶς, ἀχθεισῶν¹⁵ τῶν θξν θιλ ἐφαπτομένων τοῦ ξε κύκλου, ὁ ἡλιος ἐν τῇ ναλ περιφερείᾳ τοῦ ξωδιακοῦ ἀεὶ δόξει ἀναστρέφεσθαι· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ξ γενόμενος κατὰ τὸ ν φανήσεται, ἐπὶ δὲ τοῦ ε κατὰ τὸ α, μεταβὰς δὲ ἐπὶ τὸ κ κατὰ τὸ λ, καὶ τὴν μὲν ξε περιφέρειαν διανύσας, τὴν ναλ²⁰ δόξει πεπορεῦσθαι ἐπὶ τὰ προηγούμενα τῶν ξωδίων· τὴν δὲ κηξ διελθὼν δόξει τὴν λαν ἐπὶ τὰ ἐπόμενα ἐνηνέχθαι· ἄτινα πάλιν οὐ φαίνεται. οὐκ ἄρα ὁ εξ⁵ τοῦ ἡλίου κύκλος ἰσοταχῶς ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντὶ συμπερι-

2 εξηκ Mart. 3 θ ὃ ἔστι] ἔ ὁ ἐπὶ B* 5 εξηκ Mart.

6 αὐτὸς] αὐτὸν B* 9 τοῖς] τῆς B* τοῖς] τῆς B* 13 οἰς θήσεται B* 15 ἀχθεὶς B* 16 εξηκ Mart. 17 ναλ] καλ B*

20 διανυούσας B* 22 δὲ ηξ] δ' ηξ B* 23 εξηκ Mart.

ενεχθήσεται. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ θᾶττον, ἐπεὶ καὶ οὗτος προφθάνων πρόηγεισθαι δόξει τῶν ἀπλανῶν καὶ ἀνάπαιτιν τὸν ξωδιακὸν διανύειν, οἶον ἀπὸ Κριοῦ εἰς Ἰχθύας καὶ Ὀροχόου· ἅπερ οὐ φαίνεται. δῆλον οὖν 5 ὅτι ὁ εἶη κύκλος ἦτοι ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντὶ, βραδύτερον μέντοι, κινηθήσεται, καὶ διὰ τοῦτο ὑπολειπόμενος εἰς τὰ ἐπόμενα δόξει μεταβαίνειν, ἢ καθ' ἔαυτὸν [εἰ] μὲν ὑπεναντίως τῷ παντὶ οἰσθήσεται, συναπενεχθήσεται δὲ τῷ παντὶ πρὸς ἡμέραν ἐκάστην ιρατούμενος τὴν 10 ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσεις· καὶ γάρ οὕτως εἰς τὰ ἐπόμενα φανήσεται μετιὼν καὶ οἶον ὑπολειπόμενος.

πῶς οὖν σώσει τὰ φαινόμενα; ἔστω κέντρον τοῦ ἥλιακοῦ κύκλου τὸ μ, καὶ γεγράφθω κέντρῳ μὲν τῷ θ, διαστήματι δὲ τῷ θμ, κύκλος ὁ μονξ, καὶ ὑποκείσθω ὁ 15 εἶη κύκλος νῦν συναποφέρεσθαι μὲν τῷ παντὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν ἐπὶ δύσεις φοράν, ἦτοι δὲ διὰ βραδυτῆτα ὑπολειπόμενος, ἢ καὶ φερόμενος ὑπεναντίως τῷ παντὶ, ὃ καὶ μᾶλλον δοκεῖ τῷ Πλάτωνι, ὥστε τὸ μὲν κέντρον κατὰ τοῦ μονξ κύκλου φερόμενον ὁμαλῶς περιπορεύε- 20 σθαι αὐτὸν ἐνιαυτῷ, καὶ ἐν τῷ <αὐτῷ> χρόνῳ τὸν ἥλιον διανύειν τὸν ἐαυτοῦ κύκλον, ὁμοίως φερόμενον ὁμαλῶς. πάλιν ὁ ἥλιος κατὰ τοῦ εἶη κύκλου ἦτοι ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντὶ ἐνεχθήσεται, ἢ ὑπεναντίως, <ἐπὶ τὰ αὐτὰ δὲ> τῷ ἰδίῳ κύκλῳ, οἶον ἀπὸ τοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ε καὶ ἀπὸ τοῦ ε 25 ἐπὶ τὸ ζ. λέγω δὲ ὅτι τοῦ εἶη κύκλου περιφερομένου

<u>1</u>	<u>οὗτος</u>	B*	<u>3</u>	<u>τῶν</u>	<u>ξωδιακῶν</u>	B*	<u>εἰς]</u>	<u>θῆσται</u>	B*
5	<u>εἶη</u>	Mart.	7	<u>εἰ</u>	del. Mart.	8	<u>οἷς</u>	<u>θῆσται</u>	B*
10	<u>φορὰν</u>	post δύσεις	addendum esse	cj.	Mart.	13	<u>τῷ</u>		τὸ
B*	18	cf. p. 147, 16	20	<u>αὐτῷ</u>	add. Mart.	23	<u>ἐπὶ</u>		τὰ αὐτὰ δὲ add. Mart.
			24	<u>οἷον</u>	οἶ B*				

κατὰ τοῦ μονᾶς ὑπεναντίως τῷ παντὶ ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ εἶηκ κύκλου ἐνεχθήσεται ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντὶ καὶ σώσει τὰ φαινόμενα.

ἐνηνέχθω γὰρ πρότερον ὑπεναντίως μὲν τῷ παντί,
ἐπὶ τὰ αὐτὰ <δὲ> τῷ ἑαυτοῦ κύκλῳ, οἷον ἀπὸ τοῦ ε⁵
ἐπὶ τὸ ξ ἢ ἀπὸ τοῦ ξ ἐπὶ τὸ η ἢ ἀπὸ τοῦ η ἐπὶ τὸ η.
ἐπεὶ τοίνυν ἐπὶ τοῦ ε γενόμενος πλεῖστον ἀφέστηκεν
ἥμῶν, δῆλον ὅτι τὸ α κατὰ τὴν ε' ἡμίσειαν μοῖράν
ἔστι τῶν Διδύμων· ἔσται οὖν τὸ γ περὶ τὴν ε' ἡμίσειαν
μοῖραν τοῦ Τοξότου· καὶ τὸ μὲν μ, τοῦ ἥλιακοῦ κύκλου ¹⁰
κέντρον, τεταρτημοριαίαν ἐνηνέχθω περιφέρειαν τοῦ
μονᾶς κινούμενον ὁμαλῶς, τὴν μο, καὶ τὸν εἶηκ κύκλου
μετενηνοχέτω ἐπὶ τὸν λπ. ὁ δὲ ἥλιος ἐπὶ τὰ αὐτὰ τούτῳ
φερόμενος ομοίως τεταρτημοριαίαν ἐνηνέχθω περιφέ-
ρειαν τοῦ εἶηκ τὴν εξ· ἔσται οὖν ἐπὶ τοῦ π, φανήσεται ¹⁵
δὲ ἡμῖν ἐπὶ τοῦ σ, καὶ τὴν εξ τεταρτημοριαίαν τοῦ ἰδίου
κύκλου διελθὼν δόξει τοῦ ζωδιακοῦ μείζονα ἢ ομοίαν
πορεύεσθαι τὴν αβσ καὶ ἀπὸ τοῦ α ταχέως ἀπιέναι.
πάλιν δὲ τὸ ο ἐνηνέχθω κέντρον τεταρτημοριαίαν περι-
φέρειαν τὴν ον, καὶ καθεστακέτω τὸν λπ κύκλου ἐπὶ ²⁰
τὸν φυ. ὁ δὲ ἥλιος τεταρτημοριαίαν κεκινήσθω περι-
φέρειαν τὴν πτ. ἔσται οὖν ἐπὶ τοῦ ν, φανήσεται δὲ
ἡμῖν ἐπὶ τοῦ γ, καὶ ἐνηνέχθαι δόξει τὴν σγ τοῦ ζωδια-
κοῦ ἐλάττονα ἢ τεταρτημοριαίαν καὶ προσιέναι τῷ γ

4 ἐνηνέχθω] γενέσθω B 5 δὲ add. Mart. 8 α] θε B

13 τούτον B* 18 αβσ] ἄμσ B* ἀπεῖναι B*

20 καθεστηκέτω B τὸν λπ] τὸ λπ B* 21 κεκινήσθω B*

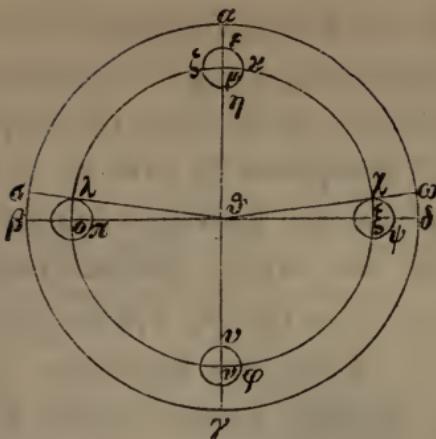
22 οὖν] ἡμῖν B, μὲν Mart. cf. vs. 9. 15. p. 163, 7

23 ἐνηνέχθω B* 24 τῷ] τὸ B*

βραδέως. πάλιν δὴ τὸ ν τεταρτημοριαίαν μεταβάν περιφέρειαν τὴν νξ̄, μετενηνοχέτω τὸν κύκλον ἐπὶ τὸν χψ̄. ὁ δὲ ἥλιος τεταρτημοριαίαν ἐνεχθεὶς περιφέρειαν ἔστω ἐπὶ τοῦ ψ· φανήσεται δὲ ἄρα κατὰ τὸ ω καὶ δόξει δι-
5 εληλυθέναι τὴν γω, ἐλάττονα <ἢ> τεταρτημοριαίαν, καὶ βραδέως ἀπιέναι τοῦ γ. λοιπὸν δὲ τὸ μὲν ξ κέντρον,
τεταρτημοριαίαν ἐλθὸν περιφέρειαν τὴν ξμ̄, ἀποιαθεστακέτω τὸν ψχ κύκλον ἐπὶ τὸν εξηκ, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἥλιος, διελθὼν [θ̄] ὁμοίαν τὴν περιφέρειαν τὴν ψχ, ἀπο-
10 καθεστάσθω ἐπὶ τὸ ε, φανόμενος κατὰ τὸ α· καὶ ἐνη-
νέχθαι δόξει τὴν ωδα τοῦ ζῳδιακοῦ μείζονα περιφέρειαν
καὶ ταχύνειν ἐπὶ τὸ α. ὅστε δῆλον ὅτι φερόμενος οὕτω
τάχιστα μὲν δόξει κινεῖσθαι περὶ τοὺς Αἰδύμονς, βρα-
δύτατα δὲ περὶ τὸν Τοξότην· φαίνεται δὲ τούναντίον·
15 οὐκ ἄρα, τοῦ κύκλου αὐτοῦ φερομένου κατὰ τὸν μονξ
ἐγκεντρον κύκλον ἐπὶ τὰ ἐναντία τῷ παντί, καὶ αὐτὸς
ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ ἐπικύκλου ἐπὶ τὰ αὐτὰ μὲν τούτῳ κινη-
θήσεται, ὑπεναντίως δὲ τῷ παντί.

2 τὸν χψ̄] τὸ χλ B*   3 ἐνενεχθεὶς B, em. apogr.
5 τὴν] τὸ B*   ἢ add. Mart.   6 ἐπιέναι B, em. apogr.

7 ἐλθὼν B*. an διελθὸν?   περιφέρειαν] φέρειαν (lineola per
α ducta) B*   9 θ̄ del. Mart.   ψχ] ψ B*   11 ἐνηνέχθαι
δόξει!] ἐνηνέχθει B*   16 ἐνκεντρον B*

λείπεται οὖν, τοῦ ἐπικύκλου φερομένου ὑπεναντίως τῷ παντὶ, τὸν ἥλιον κατὰ τοῦ ἐπικύκλου φέρεσθαι ἐπὶ τὰ αὐτὰ τοῖς ἀπλανέσιν· οὕτως γὰρ σωθήσεται τὰ φαινόμενα. οἶον ἐνηνέχθω τὸ μὲν κέντρον τοῦ ἐπικύκλου τεταρτημοριαίαν περιφέρειαν περὶ ἔγκεντρον κύκλου τὴν 5 μο, καὶ μετενηνοχέτω τὸν ἐπίκυκλον ἐπὶ τὸν λπ· ὁ δὲ ἥλιος ἐπὶ τοῦ ἐπικύκλου τὴν εκ ὁμοίαν· ἔσται οὖν ἐπὶ τοῦ λ, φανήσεται δὲ ἡμῖν ἐπὶ τοῦ σ, τεταρτημοριαίαν τοῦ ἰδίου κύκλου κινηθεὶς περιφέρειαν· ἐπὶ δὲ τοῦ ζῳδιακοῦ δόξει ἐλάττονα ἐνηνέχθαι τὴν ασ καὶ βραδέως 10 ἀπερχόμενος τοῦ α σημείου. πάλιν τὸ ο κέντρον μεταβεβηκέτω τεταρτημοριαίαν τὴν ον, καὶ ὁ ἥλιος ὁμοίαν τοῦ ἐπικύκλου τὴν λπ· ἔσται δὲ ἐπὶ τοῦ ν, φανήσεται δὲ κατὰ τὸ γ, καὶ δόξει κεκινῆσθαι τοῦ ζῳδιακοῦ τὴν σβγ, μείζονα τεταρτημοριαίας, ταχύνων ἐπὶ τὸ γ. ἐπενη- 15

1 τοῦ apogr.] τον B 5 περιενκεν ^{τρ} B*
κλον ἐπὶ τὸ λπ B* 7 τὴν ante τοῦ del. B
κλον B* 13 λί B* 14 κεκινεῖσθαι B*

6 τὸ ν' ἐπίκυκλον] ἐπὶ^{τρ}
15 τὸ] τοῦ B*
11*

νέχθω τὸ ν ἐπὶ τὸ ξ τεταρτημοριαίαν τὴν νξ καὶ τὸν
 υφ κύκλου ἐφηρμοκέτω τῷ χψ· ὁ δὲ ἥλιος, κινηθεὶς
 ὄμοιαν ταῖς πρόσθεν τὴν υφ [περὶ τὴν υφ] περιφέρειαν,
 ἔστω ἐπὶ τοῦ χ· φανήσεται δὲ κατὰ τὸ ω, καὶ δόξει δι-
 τὸ εἰληλυθέναι τὴν γδω τοῦ ζῳδιακοῦ περιφέρειαν μείζονα
 τεταρτημοριαίας, καὶ ταχέως ἀπιέναι τοῦ γ ἐπὶ τὸ δ.
 λοιπὴν <δὲ τὸ κέντρον ἐλθὸν> τὴν ξμ κίνησιν ἀποκαθ-
 εστακέτω <τὸν> χψ ἐπὶ τὸν ἐπίκυκλον τὸν εξη, καὶ
 αὐτὸς ὁ ἥλιος, ἐνεχθεὶς ὄμοιαν λοιπὴν τὴν χψ, ἀπο-
 10 παθεστάσθω ἐπὶ τὸ ε, φανήσεται δὲ κατὰ τὸ α, δόξει
 δὲ [ό κατὰ τὶ α] τοῦ ζῳδιακοῦ διεληλυθέναι τὴν ωα
 ἐλάττονα τεταρτημοριαίας καὶ βραδέως προσιέναι τῷ α.
 ὥστε κατὰ τὴνδε τὴν ὑπόθεσιν σωθήσεται τὰ φαινό-
 μένα· βραδύτατον μὲν γὰρ δόξει κινεῖσθαι καὶ μικρό-
 15 τατος εἶναι κατὰ μέγεθος ὁ ἥλιος περὶ τὴν έσ' μοῖραν
 τῶν Διδύμων, τάχιστα δὲ φέρεσθαι καὶ μέγιστος εἶναι
 περὶ τὴν αὐτὴν μοῖραν τοῦ Τοξότου· καὶ ταῦτα εὐλό-
 γως· ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ ε μεταβαίνων ἐπὶ τὸ κ, τοῦ κύ-
 κλου αὐτοῦ κινουμένου ἀπὸ τοῦ μ ἐπὶ τὸ ο, ἀντιφερό-
 20 μενος . . . . .

1 τὸ ξ] τὸ νξ B*

6 τὸ corr. ex τοῦ B

νξ] ηξ B*

7 ἀποκαθεστηκέτω B

4 διεκυλυθέναι B*

8 <τὸν>

χψη B, <ό> χψ Mart.; scrib. vid. <τὸν> χψ ἐπίκυκλον ἐπὶ¹
 τὸν εξη εξηη Mart. 9 χψ] χη B* 10 φανήσεται]
 φανέσθω B, φανέσθω Mart. 11 δὲ δ] δὲ ὁ <ἥλιος> Mart.12 τῷ α] τὸ αο B* 15 ε' σ'] εξ B* 18 μεταβαίνον
 B* 19 ἀπό] ἐπὶ B τὸ] τῷ B* 20 quippe εξηη epicyclomoto per morē circulum sol ab ε ad ο pergens contra quam fer-
 tur epicyclus suus moram faciens tardius ad ο defere-
 tur tardiusque μο obibit ambitum multoque tardius
 zodiaci circuli αβ regionem obisse existimatur; et rur-
 sum epicyclo supra dicto moto ad οv ambitum sol demum a

ἐπὶ τὸ π, τοῦ ἐπικύκλου μεταβαίνοντος ἀπὸ τοῦ ο
ἐπὶ τὸ ν, συντρέχων αὐτῷ τὴν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ φο-
ρὰν ἐπιτείνειν δόξει τῇ κινήσει ἐπὶ ταῦτα γινομένην
<τῷ παντὶ καὶ> τρόπον τινὰ συμβαίνονταν. καὶ παρα-
πλησίως ἀπὸ τοῦ ν φερόμενος ἐπὶ τὸ φ, τοῦ ἐπικύκλου 5
μεταβαίνοντος ἀπὸ τοῦ ν ἐπὶ τὸ ξ, οἷον προφθάνων τὸν
ἔαυτοῦ κύκλον [καὶ] ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ δόξει ταχύνειν.
ἀνάπαλιν δὲ ἀπὸ τοῦ χ παραγινόμενος ἐπὶ τὸ ψ, τοῦ ξ
μεταβαίνοντος <ἐπὶ τὸ> μ, ἀντιφερόμενος τῷ ἔαυτοῦ
κύκλῳ βραδεῖαν φαίνεται ποιούμενος τὴν ἐπὶ τοῦ ζῳ- 10
διακοῦ φοράν.

εὑρίσκεται δὲ πάλιν τὸ μέγεθος τοῦ ἐπικύκλου καὶ
ὁ λόγος τοῦ μεταξὺ τῶν κέντρων πρὸς τὴν εῆ τοῦ εξ
ἐπικύκλου <διάμετρον> ὑπεναντίως τῷ πρόσθεν, ὡς καὶ
πρὸς ἔν, διὰ τῆς περὶ ἀποστημάτων καὶ μεγεθῶν πραγ- 15
ματείας· μέγιστον μὲν γὰρ ἀπόστημα τοῦ ἥλιου τὸ
θε, ἐλάχιστον δὲ τὸ θν· ἡ δὲ ὑπεροχὴ τοῦ μεγίστου
πρὸς τὸ ἐλάχιστον διάμετρος γίνεται τοῦ ἐπικύκλου·
κατ' ἐπίκυκλον γὰρ καὶ ἡ τοιαύτη γίνεται πραγματεία,

κ ad η pergens e. q. s. Chalc. 82. τῷ ἔαυτοῦ κύκλῳ βράδιον ἐπὶ τὸ ο(?) ἐνεχθήσεται καὶ βράδιον δόξει διεληλυθέναι τοῦ ζῳδιακοῦ τὴν αἱ περιφέρειαν· ἀνάπαλιν δὲ ἀπὸ τοῦ λ παραγινόμενος vel τῷ ἔαυτοῦ κύκλῳ βραδεῖαν φαίνεται ποιούμενος τὴν ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ φοράν· ἀνάπαλιν δὲ ἀπὸ τοῦ λ παραγινόμενος suppl. Mart. 1 π] τ' B* 2^ο ἐπὶ] μὲν B, μὲν ἐπὶ Mart.

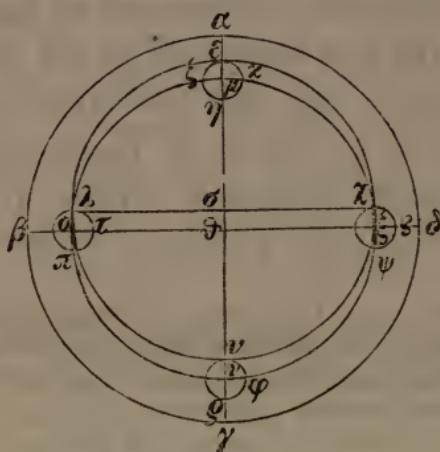
3 ταῦτα B*. sol demum a κ ad η pergens concurre-re videbitur mundi circumactioni et adiutus ab ea propere et citius obire zodiaci quadrantem Chalc. γινομένη Mart.

4 συμβαίνοντα B* 6 ξ] φ' ξ B* 8 ψ add. Mart.] in B spatium vacuum rel. 9 ἐπὶ τὸ add. Mart. 13 εῆ] ἐκ B*

εξ Mart.] in B est nota voc. κέντρον 14 διάμετρον subaudiendum esse put. Mart. τῷ] τὸ B* καὶ] ἡ πᾶ B* 17 θε] θῆ B* θν] θῆ B* 18 τὸ] τὸν B*

ἐπειδὴ ὁ εξκ τοῦ πλανωμένου κύκλος καθ' ἑτέρου τινὸς ἐγκέντρου [όμοκέντρου] φέρεται κύκλου, οἷον τοῦ μονξ.

ἀλλ' ὅτι μὲν καθ' ἐκατέραν τὴν ὑπόθεσιν, τὴν κατ' ἔκκεντρον καὶ τὴν κατ' ἐπίκυκλον, σώζεται τὰ φαινόμενα, δείκνυσιν ἐκ τούτων. Ἰππαρχος δέ φησιν ἄξιον εἶναι μαθηματικῆς ἐπιστάσεως ἵδεῖν τὴν αἰτίαν δι' ἣν τοσοῦτον διαφερούσαις ὑποθέσεσι, τῇ τε τῶν ἔκκεντρων κύκλων καὶ τῶν ὁμοκέντρων καὶ τῶν ἐπικύκλων, 10 τὰ αὐτὰ φαίνεται ἀκολουθεῖν. δείκνυσι δὲ ὁ Ἀδραστος πρῶτον μὲν πῶς τῇ κατ' ἐπίκυκλον ἐπεται κατὰ συμβεβηκὸς ἡ κατὰ ἔκκεντρον· ὡς δὲ ἐγώ φημι, καὶ τῇ κατὰ ἔκκεντρον ἡ κατ' ἐπίκυκλον.

ἔστω γὰρ ξωδιακος μὲν ὁ αβγδ, κέντρον δὲ τοῦ

1 <u>εξηκ</u> Mart.	2 ὁμοκέντρου del. Mart.	φέρεται] φαι-	
εται B*	οἷον] οἱς B*	τρον B*	4 κατέγκεν-
τρον B*	8 διαφερούσαις]	διαφέρει B, διαφόροις Mart.	
9 τῇ ante τῶν ὁμοκέντρων add. Mart. cf. p. 185, 14. 186, 4.			
199, 6 12 ἥ] ἥ B*	ἐγκέντρον B*	13 ἥ] ἥ B*	
14 κέντρον B*			

παντὸς τὸ θ, ἡλίου δὲ ἐπίκυκλος ὁ εἰηκ, κέντρον δὲ αὐτοῦ τὸ μ· καὶ γεγράφθω κέντρῳ μὲν τῷ θ, διαστήματι δὲ τῷ θμ, κύκλος ὁ μονξ. λέγω ὅτι, τοῦ μ κέντρον κινουμένου περὶ τὸν μονξ κύκλον ὁμόκεντρον ὁμαλῶς, ὑπεναντίως τῷ παντί, καὶ συναποφέροντος τὸν 5 ἐπίκυκλον, ὁ ἥλιος ἐν ἵσω χρόνῳ διανύων τὸν εκηξ ἐπίκυκλον ὁμαλῶς, ἐπὶ τὰ αὐτὰ δὲ τῷ παντί, γράψει καὶ τὸν ἔκκεντρον ἶσον ὅντα τῷ μονξ ἐγκέντρῳ. διῆχθωσαν γὰρ αἱ αγ βδ διάμετροι τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς ὁρθὰς ἀλλήλαις, ὥστε τὸ μὲν α σημεῖον περὶ τὴν ε' σ' μοῖραν 10 τῶν Διδύμων εἶναι, τὸ δὲ γ περὶ τὴν αὐτὴν τοῦ Τοξότου, καὶ κέντροις τοῖς [μ] ο ν ξ γεγράφθωσαν τῷ εἰηκ ἐπικύκλῳ ἶσοι κύκλοι οἱ λπτ υφ χψ καὶ τῶν λπτ χψ διάμετροι πρὸς ὁρθὰς τῇ βδ αἱ λπ χψ, καὶ ἐπεξεύχθωσαν αἱ λχ <οξ>. λέγω ὅτι αἱ λχ οξ ἶσαι τέ εἰσι καὶ 15 παράλληλοι. ἶση ἄρα ἐκατέρᾳ τῶν λσ σχ ἐκατέρᾳ τῶν οὗ θξ αἱ εἰσιν ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ μονξ κύκλου· καὶ ἐπεὶ ἶση ἡ θσ τῇ ολ, ἶσαι ἔσονται ἡ θσ καὶ ἐκατέρᾳ τῶν υν με. ἔστι δὲ ἶση καὶ ἡ θν τῇ θμ. ἶση ἄρα καὶ ἡ υσ τῇ σε. ἀλλ' ἐπεὶ ἶση ἡ θσ τῇ υν, κοινὴ δὲ ἡ θν, ἶση 20

1 τὸ] τοῦ B* 2 τῷ] τὸ B* 3 τῷ] τὸ B*

5 συναποφερόμενος B, συναποφερομένον Mart. 8 ἔκκεντρον]
ἔγκεντρον B* 9 βδ] βᾶ B, em. ap. 10 ε' σ'] εξ B*

12 μ del. Mart. 13 οἶ] ὁ B* 13 extr. χψ] χψ

B* 14 τῇ βδ] τνβζ B* ἐπιζεύχθωσαν B* 15 οξ add.

Mart. 18 in. θσ] φθσ B* 19 η] ισαὶ B* 19 υν] υῶ B*

20 τῇ σε] τῆς ε' B* υν] θῶ B* θν] θω B*

ἡ συ τῇ θν· ἐκατέρᾳ ἄρα τῶν εσ συ ἵση ἔσται τῇ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ μονξ κύκλου· ἐδείχθη δὲ καὶ ἐκατέρᾳ τῶν λσ σχ ἵση τῇ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ αὐτοῦ κύκλου· τέσσαρες ἄρα αἱ σε σλ συ σχ ἵσαι ἀλλήλαις εἰσὶ καὶ πρὸς ὁρθάς. ὁ ἄρα κέντρῳ μὲν τῷ σ, διαστήματι δέ τινι μιᾷ αὐτῶν γραφόμενος κύκλος ἥξει διὰ τῶν ε λ ν χ σημείων, καὶ ἵσος <ἔσται> τῷ μονξ κύκλῳ, καὶ ὑπὸ τῶν εν λχ διαμέτρων εἰς τέσσαρα ἵσαι διαιρεθήσεται. γε γράφθω οὖν καὶ ἔστω ὁ ελυχ· οὗτος δὲ ἔσται ὁ ἐκκεν-
 10 τρος, τὸ μὲν ἀπογειότατον ἔχων ὑπὸ τὸ α, ε' σ' μοῖραν τῶν Διδύμων, τὸ δὲ προσγειότατον ὑπὸ τὸ γ, ε' σ' μοῖ-
 ραν τοῦ Τοξότου. λέγω δ' ὅτι ἥλιος, φερόμενος, ὡς ὑπετέθη, κατὰ τοῦ εκηξ ἐπικύκλου, κατὰ συμβεβηκὸς γράψει καὶ τὸν ελυχ ἐκκεντρον. ἐνηνέχθω γὰρ τὸ μὲν
 15 κέντρον τοῦ ἐπικύκλου τὴν μο περιφέρειαν τεταρτημο-
 ριαίαν· καὶ ὁ ἥλιος ἄρα, ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐνεχθεὶς ὁμοίαν τοῦ ἐπικύκλου τὴν εκ, ἔσται ἐπὶ τοῦ λ, καὶ ἀπὸ τοῦ ε ἐπὶ τὸ λ ἐλεύσεται τεταρτημοριαίαν γράψας περι-
 φέρειαν τοῦ ἐκκεντρού τὴν ελ. πάλιν τὸ ο κέντρον ἐπὶ
 20 τοῦ κύκλου ἐνηνέχθω τεταρτημοριαίαν τὴν σν περιφέ-
 ρειαν, ὁ δὲ ἥλιος ὁμοίαν τοῦ ἐπικύκλου τὴν λτ· ἔσται
 ἄρα ἐπὶ τοῦ ν, καὶ κατὰ συμβεβηκὸς γράψει τοῦ ἐκκέν-
 τρον ὁμοίαν περιφέρειαν τὴν λν. ὁμοίως δὴ τοῦ ν δια-

3 τῇ corr. ex τοῦ B 6 ν] γ B* 7 ἔσται add. Mart.

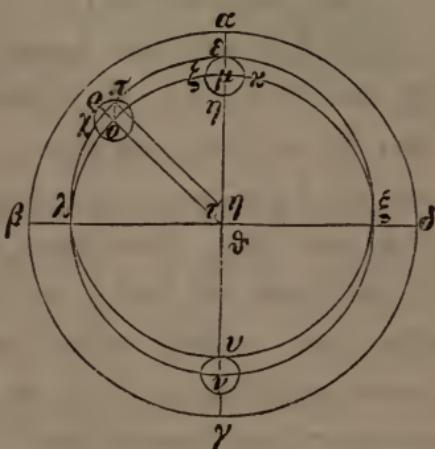
ὑπὸ τῶν] ὑποκείσθω B, ὑπ' ἐκείνων τῶν Mart. 8 λχ] λλ'

B* 9 σ ελυχ B* 10 ε' σ'] εξ B* 11 τὸ γ ε' σ' μοῖραν]

τὴν γ εξ' μόνον B* 17 τῷ ἐπικύκλου B 22 γράψει B*

23 ὁμοίαν ὁμοίαν περιφέρειαν ὁμοίαν B*

πορευθέντος τὴν $\overline{\nu\xi}$, ὁ ἥλιος τοῦ ἐπικύκλου διελεύσεται
ὅμοίαν τὴν $\overline{v\varphi}$. ἔσται δὴ ἐπὶ τοῦ χ , κατὰ συμβεβηκὸς
γράφας καὶ τὴν $\overline{v\chi}$ ὁμοίαν περιφέρειαν τοῦ ἐκκέντρου.
λοιπὸν δὲ τοῦ ξ διελθόντος τὴν $\xi\mu$, καὶ ὁ ἥλιος ἐξανύ-
σας <τὴν> $\overline{\chi\varsigma}$ ἀποκατασταθήσεται ἐπὶ τὸ ε . γράψει δὲ 5
ἄμα καὶ τὴν $\overline{\chi\varepsilon}$ περιφέρειαν τοῦ ἐκκέντρου λοιπὴν καὶ
ὅμοίαν· ὥστε ὅλον τὸν ἐπίκυκλον ἐξανύσας ὁμαλῶς διὰ
τοῦ ὁμοκέντρου γράψει ἐκκεντρον· ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

δείκνυται δὲ τὸ αὐτὸν καὶ οὕτως. ἔστω ζῳδιακὸς
μὲν ὁ $\overline{\alpha\beta\gamma\delta}$, ἥλιον δὲ ἐπίκυκλος ὁ $\varepsilon\xi\eta\kappa$, τὸ μὲν κέν- 10
τρον ἔχων ἐπὶ τοῦ $\mu\nu\xi$ κείμενον, ὃς ἔστιν ὁμόκεντρος
περὶ τὸ ϑ κέντρον τοῦ παντός· καὶ ἔστω τὸ ε σημεῖον
ἀπογειότατον ὑπὸ τὴν ϵ σ' μοῖραν τῶν Διδύμων. λέγω
ὅτι, τοῦ $\overline{\chi\varepsilon}$ φερομένου ὁμαλῶς ἐπὶ τοῦ $\mu\nu\xi$ κύκλου

2 $\overline{v\varphi}$] $\psi\chi$ B*   4 $\tau o \nu \xi]$ $\tau \circ \zeta$ B*   5 $\overline{\chi\varsigma}$] $\chi\sigma$ B*
6 $\overset{\text{άμα}}{\ddot{\alpha}\rho\alpha}$ B, $\overset{\text{άμα}}{\ddot{\alpha}\rho\alpha}$ ap.   10 $\alpha\omega\gamma\delta$ B* $\bar{\varepsilon}\xi\bar{\eta}$ B*   13 $\bar{\varepsilon}\xi$ B*

ὑπεναντίως τῷ παντί, ὁ ἥλιος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ φερόμενος κατὰ τοῦ εκηγές ἐπικύκλου ὁμαλῶς μὲν καὶ ὑπεναντίως τῷ ἐπικύκλῳ, ἐπὶ τὰ αὐτὰ δὲ τῷ παντί, κατὰ συμβεβηκὸς γράψει καὶ τὸν ἔκκεντρον ἵσον ὅντα τῷ μονξὶ ἐγκέντρῳ. ἀπενηνέχθω γὰρ τὸ μὲν μ οὐτον τυχοῦσάν τινα περιφέρειαν τὴν μόνον, καὶ καθεστακέτω τὸν ἐπίκυκλον ἐπὶ τὸν πρόσθιον ὁ δὲ ἥλιος ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ ε, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ ζ, ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ διεληλυθέτω τὴν φράσιν, ὁμοίαν τῇ μονίᾳ, καὶ κείσθω τῇ μεταξὺ ἵση ἡ σῆμα, καὶ 10 ἐπεξεύχθωσαν αἱ ηπεῖον ὁμοία ἡ φράσις περιφέρεια τῇ οὐσίᾳ, ἵση καὶ γωνία ἡ φράσις παράλληλος ἄρα ἡ πόσιον τῇ ηδί. ἔστι δὲ καὶ ἵση ἓστι ἄρα ἡ πή τῇ οὐσίᾳ παράλληλος. ἔστι δὲ ἡ σῆμα ἵση τῇ ηδί. ἕστι ἄρα ἡ φράσις παράλληλος. ἔστι δὲ ἡ σῆμα ἵση τῇ πη τῇ ηδί. ὁ ἄρα κέντρῳ μὲν τῷ η, διαστήματι δὲ τῷ ηδί γραμμένος κύκλος ἥξει καὶ διὰ τοῦ παράλληλον τῷ ηδί. ἔσται τῷ μονξὶ γεγράφθω οὖν ὁ επλυξός οὗτος ἄρα ἔσται ὁ ἔκκεντρος. ἔπειτα οὖν παράλληλος ἡ πή τῇ φράσι, ἵση ἡ φράσις γωνία τῇ πη, τουτέστι τῇ πητεί ὁμοία ἄρα ἡ επίστιον ἀρξάμενος δὲ <ὁ ἥλιος> ἀπὸ τοῦ ε, κατὰ συμβεβηκὸς γράψει καὶ 20 τὴν επίστιον ὁμοίαν περιφέρειαν τοῦ ἔκκεντρου. ὁμοίως δὲ δειχθήσεται τοῦτο ποιῶν ἀεί. ὥστε καὶ ὅλον ἀνύσας

2 τοῦ] τῆς B* 5 ἐνκέντρῳ B* ἀπηνέχθω B, em. apogr.

6 τὸν] τὸν B* 7 περι B* 9 σῆμα] σῆμα B, de eadem lit.
duo diversa puncta significante cf. Friedlein praef. ad Procli in
Eucl. comm. p. VII 12 ηδί] νηδί B* 13 ηδί] ξη ηε B*
14 τῷ η] τῷ η B* τῷ ηε] τῷ κε B* 15 ἵσον B* 16 ἔκκεντρος Mart.] in B est nota vocis κέντρον supra quam scripta
est lit. s. 17 πή] πητεί B* 18 τουτέστι τῇ πητεί] τοῦ τὸν η
πρόσθιον B: cf. ad p. 171, 18, 172, 10, 187, 19, 197, 3. Mart. sic
scripsit: ἵση δὲ ἡ φράσις τῇ πητεί, τοῦ τε (τοῦ τε apogr.) πρόσθιον
τῷ πρόσθιον ὁμοία ἄρα ἡ επίστιον 19 ἥλιος add. Mart.

τὸν ἐπίκυκλον διὰ τοῦ ἐγκέντρου ὅλον γράψει καὶ ἐκ-
κεντρον· ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

δεικτέον δὲ καὶ τὸ ἀναστρέφον. ἔστω γὰρ πάλιν
ζῳδιακὸς μὲν ὁ αβγδ, διάμετρος δὲ αὐτοῦ ἡ αγ, καὶ
κέντρον τὸ θ, ἥλιον δὲ κύκλος ἐκκεντρος εἰλυξ· καὶ ἔστω 5
ἀπογειότατον μὲν αὐτοῦ τὸ ε ὑπὸ ε' σ' μοῖραν τῶν
Διδύμων, κέντρον δὲ ἐπὶ τῇ αθ τὸ η· καὶ γεγράφθω
κέντρῳ μὲν τῷ θ, διαστήματι δὲ τῷ ηε, κύκλος ὁ
μονξ. πάλιν κέντρῳ μὲν τῷ μ, διαστήματι δὲ τῷ με,
κύκλος γεγράφθω ὁ εξηκ· δῆλον οὖν ὡς οὗτος ἔσται ὁ 10
αὐτὸς τῷ ἐπικύκλῳ. λέγω δὴ ὅτι ὁ ἥλιος κινούμενος
ομαλῶς κατὰ τοῦ εἰλυξ ἐκκεντρον γράψει κατὰ συμβεβη-
κὸς καὶ τὸν εξηκ ἐπίκυκλον φερόμενον ὁμαλῶς κατὰ τοῦ
μονξ καὶ ἴσοχονίως τῷ ἥλιῳ. ἐνηνέχθω γὰρ ὁ ἥλιος
τυχοῦσάν τινα περιφέρειαν ἐπὶ τοῦ ἐκκεντρον τὴν επ, 15
καὶ ἐπεξεύχθω ἡ πη, καὶ η οθ παράλληλος, ἵση δὲ τῇ
θῃ ἡ ορ, καὶ ἐπεξεύχθω ἡ πο. ἐπεὶ οὖν αἱ ηθ πο ἵσαι
ἔσονται καὶ παράλληλοι, ἔστι δὲ ἡ θη ἵση τῇ με, τουτ-
έστι τῇ ορ τῇ οπ, ὁ ἄρα κέντρῳ μὲν τῷ ο, διαστήματι
δὲ τῷ ορ γραφόμενος κύκλος ἥξει καὶ διὰ τοῦ π, καὶ 20
ὁ αὐτὸς ἔσται τῷ εξηκ ἐπικύκλῳ. γεγράφθω οὖν ὁ
ποχ. ἐπεὶ οὖν διὰ τὰς παραλλήλους αἱ τ φ γωνίαι ἵσαι

1 ἐκκεντρον B*   5 ἐγκεντρος B*

6 ἔξ μοίραν B*   7 τῇ αθ] τὰ (corr. ex τὸ) αο B*   8 τῷ
θ] τὸ θ B*   τῷ ηε κύκλος] τὸ ειλυξ B*   9 κέντρῳ corr.
ex κέντρον B   τῷ μ] τὸ μ B*   τῷ με] τὸ μσ B*
10 οὗτως B*   12 συμβηκὸς B, em. apogr.   16 ἡ add.

Mart. οθ] οθ?   17 θη ἡ ορ] θὸ ἡ θὸ B*   18 με τουτ-
έστι] μσ τουτὶ B*   20 ορ] ο B*   22 ει post γωνίαι del. B

εἰσὶν ἀλλήλαις, ἐν δὲ τοῖς κύκλοις αἱ ἵσαι γωνίαι ἐφ' ὅμοιῶν περιφερειῶν βεβήκασιν, ἐν δὲ τοῖς ἵσοις καὶ ἐπὶ ἵσων, ἔάν τε πρὸς τοῖς κέντροις ὥσιν ἔάν τε πρὸς ταῖς περιφερείαις, αἱ ρ̄ π̄ επ̄ μ̄ περιφέρειαι [δὲ] ὅμοιαι 5 ἔσονται ἀλλήλαις, αἱ δὲ επ̄ μ̄ καὶ ἵσαι. ἐν φ̄ ἄρα χρόνῳ ὁ ἥλιος τὴν επ̄ περιφέρειαν ἐκινήθη τοῦ ἐκκέντρου, ἐν τούτῳ καὶ τὸ μέντρον τοῦ ἐπικύκλου, τὴν μ̄ περιφέρειαν ἐνεχθέν, τὸν εξη ἐπίκυκλον ἐπὶ τὸν πρ̄ μετήνεγκε, καὶ ὁ ἥλιος τὴν επ̄ ἐπὶ τοῦ ἐκκέντρου διανύσας, 10 ἀρχάμενος ἀπὸ τοῦ εἰς τούτεστιν ἀπὸ τοῦ ρ̄, καὶ τὴν ρ̄ τοῦ ἐπικύκλου περιφέρειαν ὅμοιαν ἔγραψε. τὸ δὲ αὐτὸ δειχθήσεται καὶ κατὰ πᾶσαν κίνησιν ποιούμενος· ὥστε καὶ ὅλον διανύσας τὸν ἐκκεντρὸν ὁ ἥλιος ὅλον γράψει τὸν ἐπίκυκλον· ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

15 ταῦτα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πλανωμένων δείκνυται. πλὴν ὁ μὲν ἥλιος ἀπαραλλάκτως ταῦτα δοκεῖ ποιεῖν κατὰ ἀμφοτέρας τὰς ὑποθέσεις, διὰ τὸ τοὺς ἀποκαταστατικοὺς αὐτοῦ χρόνους, τόν τε τοῦ μήκους καὶ τὸν τοῦ πλάτους καὶ τὸν τοῦ βάθους καὶ [τὸν] τῆς λεγομένης ἀνωμαλίας, οὕτως εἶναι σύνεγγυς ἀλλήλων, ὥστε τοῖς πλείστοις τῶν μαθηματικῶν ἵσους δοκεῖν, ἡμερῶν ἔκαστον τέξε' δ'', ἀκριβέστερον δὲ ἐπισκοπουμένοις τὸν μὲν τοῦ μήκους, ἐν φ̄ τὸν ἔωδιακὸν ἀπὸ σημείου τινὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον διανύει καὶ ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τὴν

4 [δὲ]: μὲν Mart. 10 τοντέστιν] τοντὶ B* 13 ἔγκεντρον B* 15 inser. περὶ ἥλιου ἀποκαταστάσεως B
 17 cf. p. 184, 18 18 αὐτοὺς B* τόν τε — ἔκαστον: haec verba iterantur in B post ἐπισκοπουμένοις vs. 22, signo † ante τόν τε et post ἔκαστον posito (B^b) τε supra voculam μὲν deletam scr. B^b 19 τὸν del. Mart. 20 εἶναι om. B^a
 21 τοὺς πλείστους B* ἵσας B^b 22 τέξε'] τε B*

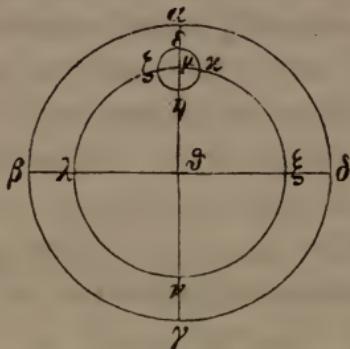
24 διανύειν B*

αύτὴν τροπὴν καὶ ἀπὸ ἵσημερίας ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἵσημερίαν παραγίνεται, τὸν εἰρημένον σύνεγγυς [κύκλον] χρόνον, παρὰ τετραετίαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ δημεῖον τοῦ μῆκους αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἀποκαθισταμένου· τὸν δὲ τῆς ἀνωμαλίας, καθ' ὃν ἀπογειότατος γινομενος 5 καὶ δι' αὐτὸ τῇ μὲν φάσει τοῦ μεγέθους μικρότατος, βραδύτατος δὲ κατὰ τὴν εἰς τὰ ἐπόμενα φοράν, ἢ ἀνάπαιλν προσγειότατος, καὶ διὰ τοῦτο μέγιστος μὲν τῷ μεγέθει δοκῶν, τῇ δὲ κινήσει τάχιστος, ἡμερῶν ἔγγιστα τξέ σ', διετία πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ δημεῖον τοῦ βάθους 10 τὴν αὐτὴν ὥραν αὐτοῦ φαινομένου, τὸν δὲ τοῦ πλάτους, ἐν φᾶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βροφειότατος ἢ νοτιώτατος γενομενος ἐπὶ τὸ αὐτὸ παραγίνεται, ὡς πάλιν ἵσας δρασθαι τὰς τῶν αὐτῶν γνωμόνων σκιάς, ἡμερῶν μάλιστα τξέ η", κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ πλάτους δημεῖον αὐτοῦ 15 τὴν αὐτὴν ὥραν ὀκταετία παραγινομένου. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων, ἐπεὶ καθ' ἑκαστον τῶν πλανωμένων πολὺ παραλάττουσιν <οἱ> εἰρημένοι χρόνοι πάντες, καὶ ἐφ' ὃν μὲν μᾶλλον, ἐφ' ὃν δὲ ἡττον, τὰ γινόμενα καθ' ἑκαστον φαίνεται ποικιλότερα καὶ διαλλάττοντά πως καθ' 20 ἑκατέραν τὴν ὑπόθεσιν, οὐκέτ' ἐν ἶσῳ χρόνῳ τοῦ πλάνητος ἑκαστου τὸν ἑαυτοῦ ἐπίκυκλον περιερχομένου καὶ τοῦ ἐπικύκλου τὸν ἔγκεντρον, ἀλλ' ὃν μὲν θᾶττον, ὃν δὲ βράδιον, διά τε τὰς τῶν κύκλων ἀνισότητας καὶ διὰ

2 κύκλον delendum aut in δοκεῖν mutandum esse censet Mart. 4 αὐτὴν] ἑαυτοῦ B* 5 γινόμενος] γίνεται?

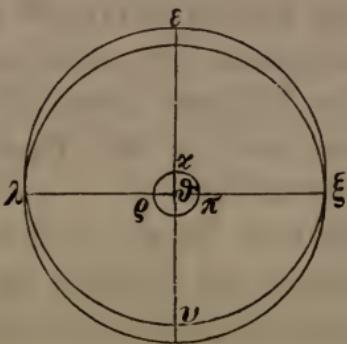
6 μὲν] δὲ B* 10 σ'] ξ B* 12 νοτιώτατος B 16 παραγένομενον B* inser. περὶ τῆς τῶν λοιπῶν πλανήτων ἀποκαταστάσεως B 17 πολλοὶ B* 18 οἵ add. Mart. 20 ποικιλότερον B* 23 ἔκκεντρον B* 24 τε] δὲ B*

τὰς ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ παντὸς ἀνίσους ἀποστάσεις, ἔτι τε διὰ τὰς πρὸς τὸν διὰ μέσων τῶν ζῳδίων διαφόρους λοξώσεις ἢ ἀνομοίους ἐγκλίσεις τε καὶ θέσεις. ὅθεν καὶ τὰ τῶν στηριγμῶν τε καὶ ἀναποδισμῶν καὶ προηγήσεων 5 καὶ ὑπολείψεων οὐχ ὁμοίως ἐπὶ πάντων ἀπαντᾶ· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν εἰ γίνεσθαι [ώς] ταῦτα φαίνεται, εἰ καὶ μη παντάπασιν ὁμοίως· ἐπὶ μέντοι γε ἥλιου καὶ σελήνης οὐδὲ ὄλως· οὕτε γὰρ προηγεῖσθαι ποτε οὕτε στηρίζειν οὕτε ἀναποδίζειν οὗτοι φαίνονται, διὰ τὸ τὸν μὲν 10 ἥλιον σύνεγγυς κατὰ τὸν <αὐτὸν> χρόνον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου φαίνεσθαι φερόμενον, καὶ τὸν ἐπίκυκλον αὐτοῦ κατὰ τὸν ἐγκέντρον, καθάπερ ἔφαμεν, τῆς δὲ σελήνης τὸν ἐπίκυκλον θᾶττον κατὰ τὸν ἐγκέντρον φέρεσθαι καὶ τοῦ τῶν ζῳδίων ὑπολείπεσθαι κύκλου ἡ 15 αὐτὴν διεξιέναι τὸν ἐπίκυκλον.

1 ὑποστασεις B*   2 τὰς] τοῦ B*   3 λοξώσεις: τητας
del. inter λοξώ (ω fort. corr. ex o) et σεις B   inscr. περὶ^l
στηριγμῶν καὶ προηγήσεων καὶ ἀναποδισμῶν B
5 ὑπολήψεων B*   πάντ B*   ἀπαντᾶν deleto ut vid. altero
ν B   6 γίνεται servata voce ως Mart.   εἰ καὶ εἰ B.
verba καὶ εἰ — σελήνης iterantur in B post φαίνονται vs. 9,
post φαίνονται et post σελήνης signo † posito   10 αὐτὸν add.
Mart.   αὐτοῦ Mart.   12 αὐτὸν] αὐτὸν Mart.   καθάπερ
ἔφαμεν: p. 160, 20   14 τοῦ] τὸν B*   κύκλον B*
15 αὐτὴν] αὐτὸν B*

δῆλον δὲ ὡς οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ σώζειν τὰ φαινόμενα, τοὺς πλάνητας κατὰ τῶν κύκλων, ὡς διώρισται, λέγειν κινεῖσθαι, ἢ τοὺς κύκλους φέροντας τὰ τούτων σώματα αὐτοὺς περὶ τὰ ἔδια κέντρα κινεῖσθαι· λέγω δὲ τοὺς μὲν ἐγκέντρους, φέροντας τὰ τῶν ἐπικύκλων κέντρα, περὶ τὰ αὐτῶν κέντρα κινεῖσθαι ὑπεναντίως <τῷ παντὶ>, τοὺς δὲ ἐπικύκλους, φέροντας τὰ τῶν πλανωμένων σώματα, πάλιν περὶ τὰ αὐτῶν κέντρα, οἷον τὸν μὲν μλνξ ἐγκεντρον φέρεσθαι περὶ τὸ θ, τοῦ παντὸς καὶ ἑαυτοῦ κέντρον, ὑπεναντίως τῷ παντί, φέροντα 10 ἐπὶ τῆς αὐτοῦ περιφερείας τοῦ <ἐπικύκλου τὸ> μ κέντρον, τὸν <δὲ> εξηκ ἐπίκυκλον ἔχοντα τὸν πλανώμενον κατὰ τὸ ε φέρεσθαι πάλιν περὶ τὸ μ κέντρον, ἐπὶ μὲν ἥλιου καὶ σελήνης ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντί, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτον ὑπεναντίως τῷ παντί· σώζεται γὰρ 15 οὕτως τὰ φαινόμενα.

κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν πραγματείαν, ὅντος ἐκκέντρου

6 ὑπεναντίους B, em. apogr.

7 τῷ παντὶ add. Mart.

8 πλανομένων B, em. apogr.

ἀντῶν] αὐτὰ B*

10 ἑαυτὸν B* φέροντα ἐπὶ τῆς αὐτοῦ περιφερείας τὸ μ κέντρον τοῦ εξηκ ἐπικύκλου, <ὅν> ἔχοντα κτλ. Mart. 15 τούτων B* 17 ἐγκέντρον B*

κύκλου τοῦ εἰλυξ⁴ περὶ κέντρον τὸ οὐρανόν, ἐπὶ μὲν ἡλίου αὐτὸς
δὲ εἰλυξ⁵ κύκλος ἐν ἐνιαυτῷ κινούμενος διμαλῶς περὶ τὸ
οὐρανόν, φέρων τὸν ἥλιον ἐνεστηριγμένον κατὰ τὸ εἴ-
σημεῖον, σώσει τὰ φαινόμενα, τοῦ οὐρανού καθ' ἔαυτὸν
μὲν μὴ κινούμενον μηδὲ ὑπεναντίως τῷ παντὶ, συναπο-
φερομένον δὲ τῷ παντὶ καὶ πρὸς ἡμέραν ἐκάστην γρά-
φοντος τὸν κύκλον, ἵσον γινόμενον τῷ τῆς ἑτέρας
πραγματείας κύκλῳ· ποιήσεται γὰρ οὕτως ὁ ἥλιος ἀεὶ
κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους μέγιστα ἀποστήματα καὶ πάλιν
καθ' ἑτέρους ἐλάχιστα καὶ παραπλησίως κατὰ ἄλλους
μέσα, τὰ μὲν μέγιστα κατὰ τὴν ε' σ' μοῖραν, ὡς εἰρηται,
τῶν Διδύμων, τὰ δὲ ἐλάχιστα κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ
Τοξότου, καὶ τὰ μέσα διμοίως κατὰ τὰς αὐτὰς τῆς τε
Παρθένου καὶ τῶν Ἰχθύων· ἐπειδὴ καὶ τὸ εἴσημεῖον
τοῦ ἐκκέντρου ἐφ' οὗ ἐστιν ὁ ἥλιος, τὴνδε μὲν ἔχοντος
τὴν θέσιν τοῦ κύκλου, φαινόμενον ὑπὸ τοὺς Διδύμους
ἀπογειότατόν ἐστιν, περιενεχθέντος δὲ τοῦ κύκλου περὶ
τὸ οὐρανόν, μεταπεσὸν ὅπου νῦν ἐστι τὸ νότον, φανή-
σεται μὲν ὑπὸ τὸν Τοξότην, ἐσται δὲ προσγειότατον,
μεταξὺ δὲ τούτων, κατά τε τὴν Παρθένον καὶ τοὺς
Ἰχθύας, μέσως ἀποστήσεται.

τὰ δ' ἄλλα πλανητὰ ἐπειδὴ κατὰ πάντα τόπον τοῦ
ζῳδιακοῦ καὶ μέγιστα καὶ ἐλάχιστα καὶ μέσα ποιεῖται
καὶ ἀποστήματα καὶ κινήματα, ἐὰν κέντρῳ μὲν τῷ θεῷ
τοῦ παντός, διαστήματι δὲ τῷ θεῷ, γεγράφθαι νοήσω-
μεν κύκλου τὸν κύκλον, ἐπειτα τοῦτον, ἔγκεντρον ὅντα καὶ

4 ἔαυτοῦ B, ἔαυτὸν Mart. 11 μέσους B* ἔξ B*
ώς εἰρηται: p. 157, 5 18 μεταπεσῶν B* 19 προσγειότα-
τος B* 24 τὸ θ B* 25 νοήσομεν B*

ἴσον τῷ τῆς ἑτέρας ὑποθέσεως ἐπικύκλῳ, φέρεσθαι περὶ τὸ δὲ τοῦ παντὸς κέντρου καὶ συναποφέρειν τὸ καὶ κέντρου τοῦ ἔγκεντρου ὑπεναντίως τῷ παντὶ ἐν χρόνῳ τινὶ, τὸν δὲ εἰλυξ ἔγκεντρον ἐν ἑτέρῳ χρόνῳ κινεῖσθαι περὶ τὸ ξεντοῦ κέντρου τὸ καὶ φέροντα τὸν πλανώμενον 5 ἐνεστηριγμένον ἐν αὐτῷ κατὰ τὸ εἰ, λαμβανομένων τῶν χρόνων καθ' ἔκαστον τῶν πλανώμενων ἰδίων καὶ οἰκείων, σωθήσεται τὰ φαινόμενα.

καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ πλέον διέξεισι τοῦ προσοικειῶσαι ἀλλήλαις τὰς τῶν μαθηματικῶν ὑποθέσεις τε καὶ πραγμα- 10 τείας, οἵτινες πρὸς τὰ φαινόμενα μόνον καὶ τὰς κατὰ συμβεβηκός γινομένας τῶν πλανώμενων κινήσεις ἀποβλέποντες, μακροῖς χρόνοις ταύτας τηρήσαντες διὰ τὸ εὐφυὲς τῆς χώρας αὐτῶν, Βαρβυλώνιοι καὶ Χαλδαῖοι καὶ Αἰγύπτιοι, προσθύμως ἀρχάς τινας καὶ ὑποθέσεις 15 ἀνεξήτουν, αἷς ἐφαρμόζει τὰ φαινόμενα, δι' οὗ τὸ κατὰ τὰ εὑρημένα πρόσθεν ἐπικρίνειν καὶ κατὰ μέλλοντα προλήψεσθαι, φέροντες οἱ μὲν ἀριθμητικάς τινας, ὥσπερ Χαλδαῖοι, μεθόδους, οἱ δὲ καὶ γραμμικάς, ὥσπερ Αἰγύπτιοι, πάντες μὲν ἄνευ φυσιολογίας ἀτελεῖς ποιού- 20 μενοι τὰς μεθόδους, δέοντας ἀμα καὶ φυσικῶς περὶ τούτων ἐπισκοπεῖν· ὅπερ οἱ παρὰ τοῖς Ἐλλησιν ἀστρολογήσαντες ἐπειρῶντο ποιεῖν, τὰς παρὰ τούτων λαβόντες ἀρχὰς καὶ τῶν φαινομένων τηρήσεις, καθὰ καὶ Πλάτων

3 ἔγκεντρον B*   4 ἔγκεντρον B*   6 λαμβανόμενον τὸν χρόνων B, λαμβανόμενοι τῶν χρόνων Mart.   7 πλανομένων B, em. apogr.   11 οἵτινες] ὡν τινες?   14 cf. Aristot. de caelo II. 12. Bretschneider die Geometrie u. die Geometer vor Euklides p. 12 sq.   16 ἐφαρμόζοι Mart.   δι' οὗ κτλ.] haec verba graviter corrupta sunt   κατὰ] καὶ Mart.   17 εἰρημένα B* κατὰ] τὰ Mart.   18 προλείψεσθαι B*   19 γραμμικάς: cf. Biot, Journal des Savants 1850 p. 199

ἐν τῷ Ἐπινομίῳ μηνύει, ὡς ὀλίγον ὕστερον ἔσται δῆλον παρατεθεισῶν τῶν λέξεων· αὐτοῦ.

καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τοῖς περὶ οὐρανοῦ κοινῶς διὰ πλειόνων δείξας περὶ τῶν ἀστρῶν, ὡς οὕτε δι' ἡρε-⁵ μοῦντος αὐτὰ φέρεται τοῦ αἰθερίου σώματος οὕτε φερο- μένου συνθεῖ καθάπερ ἀπολελυμένα καὶ καθ' ἑαυτά, οὕτε μὴν δινούμενα οὕτε κυλινδούμενα, μᾶλλον δὲ ὑπ' ἐκείνου φέρεται τὰ ἀπλανῆ πολλὰ ὅντα ὑπὸ μιᾶς κοινῆς τῆς ἐκτός, τῶν δὲ πλανωμένων ἔκαστον ἐν ὑπὸ πλειόνων 10 σφαιρῶν, πάλιν ἐν τῷ λ' τῶν μετὰ τὰ φυσικά φησιν Εὔδοξόν τε καὶ Κάλλιππον σφαιραῖς τισὶ κινεῖν τοὺς πλάνητας. τὸ γὰρ φυσικόν ἔστι μήτε τὰ ἀστρα αὐτὰ κατὰ ταύτα φέρεσθαι κυκλικάς τινας ἢ ἐλικοειδεῖς γραμ- μὰς καὶ ὑπεναντίως γε τῷ παντὶ μήτε αὐτούς τινας 15 κύκλους περὶ τὰ αὐτῶν κέντρα δινεῖσθαι φέροντας ἐνε- στηριγμένους τοὺς ἀστέρας, καὶ τοὺς μὲν [έπτα] ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ παντί, τοὺς δὲ ὑπεναντίως. πᾶς γὰρ καὶ δυ- νατὸν ἐν κύκλοις ἀσωμάτοις τηλικαῦτα σώματα δε- δέσθαι; σφαιραῖς δέ τινας εἶναι τοῦ πέμπτου σώματος 20 οἰκεῖον ἐν τῷ βάθει τοῦ παντὸς οὐρανοῦ κειμένας τε καὶ φερομένας, τὰς μὲν ὑψηλοτέρας, τὰς δὲ ὑπ' αὐτὰς τεταγμένας, καὶ τὰς μὲν μείζονας, τὰς δὲ ἐλάτερας, ἔτι δὲ τὰς μὲν κοίλας, τὰς δ' ἐν τῷ βάθει τούτων πάλιν στερεάς, ἐν αἷς ἀπλανῶν δίκην ἐνεστηριγμένα τὰ πλα-

1 Ἐπινομίῳ: p. 987 A   3 inscr. τὰ Ἀριστοτέλοντος B.
 dditum est *κεῖται*, quod ex ea quae sequitur καὶ voce ortum esse probabiliter ej. Mart.   περὶ οὐρανοῦ: II 8   4 διηρε-
 μοῦντος B*   8 Arist. de caelo II 12. cf. Krische die theolog. Lehren der griech. Denker p. 286 sqq.   τὰ] τὰ μὲν?
 10 cf. p. 201, 25. Arist. Metaph. I 8 p. 1073^b   φασὶν Εὔδο-
 ςός τε καὶ Κάλλιππος B*   16 ἔπτα del. Mart.   19 sqq. cf.
 p. 189, 7

ιητὰ τῇ ἐκείνων ἀπλῆ μέν, διὰ δὲ τοὺς τόπους ἀνισοταχεῖ φορῷ κατὰ συμβεβηκὸς φαίνεται ποικίλως ἥδη κινεῖσθαι καὶ γράφειν τινὰς κύκλους ἐκκέντρους ἢ καὶ ἐφ' ἑτέρων τινῶν κύκλων κειμένους ἢ τινας ἔλικας, καθ' ὃν οἱ μαθηματικοὶ κινεῖσθαι νομίζουσιν αὐτά, τῇ 5 ἀναστροφῇ ἀπατώμενοι. ἐπεὶ οὖν φαίνεται μὲν συναποφέρεσθαι ὑπὸ τοῦ παντὸς πρὸς ἐκάστην ἡμέραν τὴν ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δύσεις, ἀντιφέρεσθαι δὲ τὴν εἰς τὰ ἐπόμενα κατὰ λοξοῦ τοῦ ζῳδιακοῦ μετάβασιν, κινεῖσθαι δέ τι καὶ πλάτος, βορειότερά τε καὶ νοτιώτερα βλεπό- 10 μενα, πρὸς δὲ τούτοις ὑψος τε καὶ βάθος, ὅτε μὲν ἀπογειότερα, ὅτε δὲ προσγειότερα θεωρούμενα, φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι διὰ πλειόνων σφαιρῶν ἔκαστον οἱ πρόσθεν ὑπερέθεντο φέρεσθαι. Εὔδοξος μὲν ἥλιον καὶ σελήνην διὰ τριῶν σφαιρῶν φησιν ἐστηρίχθαι, μιᾶς μὲν τῆς 15 τῶν ἀπλανῶν περὶ τοὺς τοῦ παντὸς πόλους δινομένης καὶ διὰ κράτος κοινῶς πάσας τὰς ἄλλας ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσεις ἐφελκομένης, ἑτέρας δὲ φερομένης περὶ ἄξονα τὸν πρὸς δρόθας τῷ διὰ μέσου τῶν ζῳδίων, δι' ἣς τὴν κατὰ μῆκος μετάβασιν εἰς τὰ ἐπόμενα τῶν ζῳδίων κοι- 20 νῶς ἔκαστον πάλιν φαίνεται ποιεῖσθαι, τρίτης δὲ περὶ ἄξονα τὸν πρὸς δρόθας τῷ λελοξωμένῳ κύκλῳ πρὸς τὸν διὰ μέσου ἐν τῷ πλάτει τῶν ζῳδίων, δι' ἣς τὴν κατὰ πλάτος κίνησιν ἔκαστον ἰδίαν, τὸ μὲν ἐν πλείου, τὸ δὲ

1 διά τε B*   3 ἐγκέντρους B*   5 μαθητικοὶ B, em. apogr.   αὐτοῦ B*   7 πρὸς ἐκάστην ἡμέραν] πρὸς ἐκάστην δὲ καὶ πάντα B, παρ' ἐκάστην τε καὶ πάντα Mart. cf. p. 176, 6   8 τὰ apogr.] τὴν B   13 ὅτι δὲ δὲ B*
14 inscr. τὰ Εὔδοξον κατὰ (καὶ τὰ Mart.) Ἀριστοτέλους B. cf. Ideler, Abh. d. Berl. Akad. 1830 p. 73 sqq. Letronne, Journal des Savants 1841 p. 542   19 ἦς] ἦν B   22 τὸν] τῶν B*   23 διαμέσον B*

ἐν ἐλάττονι φέρεται διαστάσει, βιορειότερόν τε καὶ νοτιώτερον γινόμενον τοῦ διὰ μέσων τῶν ξωδίων, τῶν δ' ἄλλων πλανωμένων ἔκαστον διὰ τεττάρων, προστεθείσης [ἄν τις ὑπολάβηται σειρῆνας] καθ' ἔκαστον ἑτέρας, δι' ἣς καὶ τὸ βάθος ἔκαστον ποιήσεται. Κάλιππος δέ, χωριστοῦ Κρόνου καὶ Διός, τοῖς ἄλλοις καὶ ἑτέρας τινάς, φησί, προσετίθει σφαιράς, ἀνὰ δύο μὲν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀνὰ μίαν. εἶτα δὲ ἐπιλογίζεται, εἰ μέλλοιεν συντεθεῖσαι σώζειν τὰ φαινόμενα, καθ' ἔκαστον τῶν πλανωμένων καὶ ἑτέρας εἶναι σφαιράς μιᾶς ἐλάττονας τῶν φερουσῶν τὰς ἀνελιττούσας, εἴτε ἔαυτοῦ δόξαν ταύτην, εἴτε ἐκείνων ἀποφαινόμενος. ἐπεὶ γὰρ φῶντο κατὰ φύσιν μὲν εἶναι τὸ ἐπὶ τὸ αὐτὸν φέρεσθαι πάντα, ἐώρων δὲ τὰ πλανώμενα καὶ ἐπὶ τούτων αντίον μεταβαίνοντα, ὑπέλαβον δεῖν εἶναι μεταξὺ φερουσῶν ἑτέρας τινάς, στερεὰς δηλονότι, σφαιράς, αἱ τῇ ἔαυτῶν κινήσει ἀνελίξοντι τὰς φερουσάς ἐπὶ τούταντίον, ἐφαπτόμενας αὐτῶν, ὥσπερ ἐν ταῖς μηχανοσφαιροποιίαις τὰ λεγόμενα τυμπάνια, κινούμενα περὶ τὸ κέντρον ἰδίαν τινὰ κίνησιν, τῇ παρεμπλοκῇ τῶν ὁδόντων εἰς τούταντίον κινεῖν καὶ ἀνελίττειν τὰ ὑποκείμενα καὶ προσυφαπτόμενα. ἔστι δὲ τὸ μὲν φυσικὸν ὅντως, πάσας τὰς σφαιράς φέρεσθαι μὲν ἐπὶ τὸ αὐτό, περιαγομένας ὑπὸ τῆς ἔξωτάτω, κατὰ δὲ τὴν ἰδίαν κίνησιν διὰ την

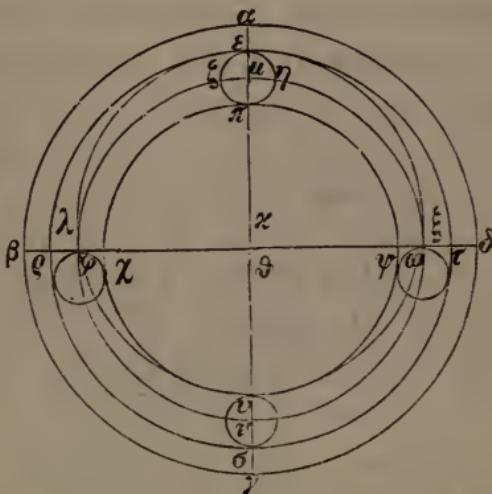
² γινομένων B*

⁴ σειρῆνας B. ὑπολάβοιτο, σειρῆνης

Mart. interpolator verba διὰ τεττάρων male intellecta ad Platonis de sphaerarum concentu locum supra exscriptum (p. 146, 1. cf. adn. ad p. 138, 9) rettulit 5 δι' ἣς] διήση B* inscr. τὰ Καλίππον κατὰ (καὶ τὰ Mart.) Ἀριστοτέλονς B*

Kálippos B* 7 δύο] δύο: δύο B* 18 cf. Papp. VIII p. 308 Gerh. Lübbert, Rhein. Mus. n. F. XII p. 119 21 κινεῖ καὶ ἀνείττει Mart. 22 προσυφαπτόμενον B* 23 περιαγομένω B*

τάξιν τῆς θέσεως καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ μεγέθη τὰς
μὲν θāττον, τὰς δὲ βραδύτερον ἐπὶ τὰ ἐναντία φέρεσθαι
περὶ ἄξονας ίδίους καὶ λελοξωμένους πρὸς τὴν τῶν ἀπλα-
νῶν σφαιραν· ὥστε τὰ ἐν αὐταῖς ἄστρα τῇ τούτων ἀπλῆ⁵
καὶ ὅμαλῇ κινήσει φερόμενα κατὰ συμβεβηκός αὐτὰ
δοκεῖν συνθέτους καὶ ἀνωμάλους καὶ ποικίλας τινὰς
ποιεῖσθαι φοράς. καὶ γράφουσί τινας κύκλους δια-
φόρους, τοὺς μὲν ἔγκεντρους, τοὺς δὲ ἐκκέντρους, τοὺς
δὲ ἐπικύκλους. ἐνεκα δὲ τῆς ἐννοίας τῶν λεγομένων
ἐπὶ βραχὺ καὶ περὶ τούτων ἐκθετέον, κατὰ τὸ δοκοῦν¹⁰
ἡμῖν ἀναγκαῖον εἰς τὰς σφαιροποιίας διάγραμμα.

Ἱστω σφαιρα κοίλη τῶν ἀπλανῶν ἡ αβγδ περὶ κέν-
τρον τὸ θ τοῦ παντὸς ἐν βάθει τῷ αε διάμετροι δ'
αὐτῆς αἱ αγβδ καὶ νοείσθω ὁ αβγδ κύκλος μέγιστος
καὶ διὰ μέσων τῶν ξωδίων· ἑτέρα δέ τις ὑποκάτω¹⁵

5 καὶ ante κινήσει del. B   12 in descr. omissae sunt
literae θιλμυξφω   14 αῖ] ἡ B*   15 δέ τις] ἡτις B*

αὐτῆς περὶ τὸ αὐτὸν κέντρον κοίλη σφαιραὶ πλάνητος ἡ
ερστ καὶ πχυψ, ἐν βάθει τῷ επ. ἐν δὲ τῷ βάθει τούτῳ
 στερεὰ σφαιραὶ ἡ εξηγη, ἐνεστηριγμένον ἐν αὐτῇ φέρουσα
 τὸ πλανώμενον κατὰ τὸ ε. καὶ πᾶσαι φερέσθωσαν ἐπὶ⁵
 τὰ αὐτὰ ὄμαλῶς ἀπλᾶς κινήσεις ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δύ-
 σεις, μόνη δὲ ἡ τὸ πλάτος ἀφορίζουσα τοῦ πλάνητος
 ἐπὶ τὰ ἐναντία φερέσθω, ἥ ἐπὶ τὰ αὐτὰ μέν, ὑπολει-
 πέσθω δὲ διὰ βραδυτῆτα· ἐκατέρως γὰρ σωθήσεται τὰ
 φαινόμενα. ἀλλ' ἡ μὲν τῶν ἀπλανῶν περὶ ἄξονα <τὸν>
 10 πρὸς ὁρθὰς τῷ . . . . . αὐτῷ ἐπιπέδῳ ἐν ᾧ ἔστι καὶ ὁ τὸ
 πλάτος ἀφορίζων κύκλος ὁ λοξὸς πρὸς τὸν διὰ μέσων
 τῶν ζῳδίων. φερέσθω δὲ ἡ μὲν τῶν ἀπλανῶν σφαιραὶ¹⁵
 τάχιστα· βραδύτερον δὲ ταύτης ἡ κοίλη τοῦ πλάνητος
 ἐπὶ τὰ ἐναντία, ὥστε ἐν τινι ὠρισμένῳ χρόνῳ πᾶσαν
 ἐπὶ τὰ ἐναντία περιείναι τὴν τῶν ἀπλανῶν, ἥ, ὡς τινες
 οἴονται, ὑπολείπεσθαι· ποτέρα δὲ ἀληθεστέρα δόξα, ἐν
 ἄλλοις εἰρηνηται· φερέτω δὲ [ἐπὶ] τὴν σφαιραὶν τὴν στε-
 ρεὰν ἔχουσαν τὸ πλανώμενον· ἡ δὲ στερεὰ σφαιραὶ,²⁰
 20 φερομένη περὶ τὸν εαυτῆς ἄξονα ὄμαλῶς, ἐπὶ τὸ αὐτὸν
 ἀποκαταστήσεται, κατὰ τὰ αὐτὰ φερομένη τῇ ἀπλανεῖ.²⁵
 ήτοι δὲ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἐπὶ τὸ αὐτὸν ἀποκαταστήσεται, ἐν
 ᾧ καὶ ἡ κοίλη τοῦ πλανωμένου τὴν τῶν ἀπλανῶν ἐπὶ²⁵
 τὰ ἐναντία φερομένη περιέρχεται ἥ ὑπολείπεται, ἥ θάτ-
 τον, ἥ βραδύτερον.

1 αὐτῆς] τῆς B   2 τῷ επ] τὸ επ B*   10 lacunam
 Martinus his verbis supplevit: τοῦ λσημερινοῦ ἐπιπέδῳ· ἡ δὲ
 κοίλη τοῦ πλάνητος περὶ ἄξονα πρὸς ὁρθὰς τῷ
 B* τὴν] τῆς B*   18 ἄλλοι B, em. apogr.   16 περιεῖναι
 p. 148, 5 ἐπὶ del. Mart.   21 ἀπλανῆ B*   24 φερομέ-
 νην B

ἀποκαθιστάσθω πρότερον ἐν τῷ αὐτῷ· καὶ ἔστω
 κέντρον τῆς σφαιρᾶς τὸ μ. καὶ γεγράφθω κέντρῳ μὲν
 τῷ θ, διαστήματι δὲ τῷ θμ κύκλος ὁ μλνξ· τῆς δὲ <εν>
 εὐθείας δίχα διαιρεθείσης κατὰ τὸ κ, κέντρῳ μὲν τῷ κ,
 διαστήματι δὲ τῷ κε, κύκλος γεγράφθω ὁ ελυξ, ἔκκεντρος
 τρος πρὸς τὸ πᾶν. φανερὸν δὴ ὅτι ἐν φῷ χρόνῳ ἡ κοίλη
 σφαιρᾶ τοῦ πλανῶμένου τῆς τῶν ἀπλανῶν ὑπολείπεται
 φέρουσα τὴν στερεάν, τὸ μὲν μ κέντρον τῆς στερεᾶς
 σφαιρᾶς διελεύσεται τὸν μλνξ κύκλον ἔγκεντρον, ἐπὶ⁵
 τὰ ἐναντία δοκοῦν φέρεσθαι καὶ ἀπάγον τὴν στερεὰν
 σφαιρᾶν, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ ε πλανώμενον ἐν μὲν τῇ στερεᾷ
 σφαιρᾷ γράψει τὸν εηπξ κύκλον, ἐπίκυκλον γινόμενον
 τοῦ μλνξ ἔγκεντρον, αὐτὸν φερόμενον ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ
 παντὶ· κατὰ συμβεβηκὸς <δὲ> γράψει καὶ τὸν ελυξ ἔκ-¹⁰
 κεντρον ἵσον τῷ ἔγκεντρῳ, περιγράφων αὐτὸν ἐπὶ τὰ
 ἐναντία τῷ παντὶ δόξει δὲ τοῖς ἀπὸ τοῦ θ δρῶσι καὶ
 τὸν αβγδ ζῳδιακὸν διανύειν, εἰς τὰ ἐπόμενα προϊὸν
 ὑπεναντίως τῇ τοῦ παντὸς φορᾷ· φανήσεται δὲ καὶ πλά-¹⁵
 τος κινεῖσθαι τὸ κατὰ λόγον τῆς λοξώσεως τοῦ ἐπιπέδου
 πρὸς τὸν διὰ μέσων τῶν ζῳδίων, φῷ ἐπιπέδῳ πρὸς ὁρθὰς
 οἱ ἄξονες τῶν σφαιρῶν αὐτοῦ· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τόπον
 ἀεὶ μέγιστον ἀπόστημα ποιήσεται καὶ τὰ ἐλάχιστα δόξει

1 ἔστω] ἐν τῷ B   2 τῇ σφαιρᾷ B. ἐν τῷ κέντρῳ (ex ea
 nota qua voc. κέντρον hoc loco significatur casus cognosci non
 potest) τῇ σφαιρᾷ Mart.   3 τὸ θ B*   τὸ θμ B*   μψνξ
 B*   εν add. Mart.   4 τὸ κ] τὸ ή B, τὸ H Mart.   τῷ κ]
 τὸ η B, τῷ H Mart.   5 τῷ] τὸ B*   ἔγκεντρος B*   9 μ νξ
 B*   10 ἀπάγο. B, em. apogr.   11 τὸ] τὸν B*   12 εντξ B*
 14 καὶ ante κατὰ add. Mart.   15 περιγράφων B*   ἐπὶ]
 περὶ B*   17 προϊὼν B*   20 τὸν] τῶν B*   ὡς ἐπιπέδοι
 B, oīs ἐπιπέδοις Mart.   22 καὶ τὰ] κατὰ B*

κινεῖσθαι, οἶον κατὰ τὸ α σημεῖον τοῦ ζωδιακοῦ, ἐπει-
 δὰν τῆς στερεᾶς σφαιρᾶς τὸ κέντρον ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας
 κατὰ τὸ μ, αὐτὸ δὲ τὸ πλανώμενον κατὰ τὸ ε· κατὰ δὲ
 τούναντίον ἀεὶ τὸ ἐλάχιστον ἀπόστημα ἀποστήσεται καὶ
 5 τὰ μέγιστα δόξει κινεῖσθαι, οἶον κατὰ τὸ γ σημεῖον τοῦ
 ζωδιακοῦ, ἐπειδάν, ἐπὶ τὰ ἐναντία τῆς κοίλης σφαιρᾶς
 μεταπεσούσης, [καὶ] τῆς στερεᾶς τὸ μὲν κέντρον ἐπὶ¹
 τῆς θγ εὐθείας γένηται κατὰ τὸ ν, αὐτὸ δὲ τὸ πλανώ-
 μενον κατὰ τὸ γ, τουτέστι κατὰ τὸ ν. τὰ μέντοι μέσα
 10 ἀποστήματα καὶ τὰ μέσα κινήματα ποιήσεται διχῇ, κατὰ
 τὰς διχοτομίας γινόμενον τοῦ εξπη ἐπικύκλου καὶ τοῦ
 μλνξ ἐγκέντρου, οἶον τὰς ξ η, αἵτινες διὰ τὴν ἐπὶ τὰ
 ἐναντία μετάπτωσιν τῶν σφαιρῶν ἡ ὑπόλειψιν αἱ αὐταὶ
 γίνονται ταῖς λ ξ διχοτομίαις τοῦ τε ελυξ ἐκκέντρου
 15 κύκλου καὶ τοῦ μλνξ ἐγκέντρου, φαινόμεναι κατὰ τὰ
 μεταξὺ σημεῖα τῶν α γ ἐφ' ἐκάτερα β δ ἐν τῷ ζωδιακῷ,
 οἶον τὰ φ ω· ἣ τινα πάντα φαίνεται περὶ τὸν ἥλιον,
 διὰ τὸ τοὺς ἀποκαταστατικοὺς αὐτοῦ χρόνους πάντας
 ὡς πρὸς αἰσθησιν ἵσους ἡ σύνεγγυς ἀλλήλων εὐρίσκεσθαι
 20 — λέγω δὲ τόν τε τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους καὶ βά-
 θους — καὶ ἐπισυναντᾶν ἀμφοτέρων τῶν σφαιρῶν τὰ
 ὁμόλογα σημεῖα κατὰ τὰς ὁμολόγους αὐτῶν κινήσεις ἀεὶ
 κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὁρᾶσθαι ζῷδια.
 25 ἐπειδὴ δὲ τῇ τοιαύτῃ καὶ κατὰ φίσιν [οὗτῳ] φορᾷ
 τῶν [πλανωμένων οὕτῳ] σφαιρῶν, ὁμαλῆ καὶ ἀπλῆ καὶ

7 κέντρον] nota voc. κέντρω B* 11 εξπη B* 11 extr.
 τοῦ] τὸ B* 12 ἐκκέντρου B* τὰς ξ η] τὸ ε ξν B*
 13 ὑπόληψιν B* 15 ἐκκέντρου, φαινόμενα B* 18 cf. p.
 172, 17 22 τὰς] τοὺς B* 23 αὐτοὺς] αὐτῆς B* 25 οὗτῳ]
 ἡ τῶν Mart. ὁμαλή καὶ ἀπλή B*

τεταγμένη, λοξῆ δὲ καὶ διὰ βραδυτῆτα μόνον ὑπολειπομένη τῶν ἀπλανῶν ἡ μιᾶς τῇ φερούσῃ τὴν στερεάν, τουτέστι τὸν ἐπίκυκλον, ἐπὶ τὰ ἐναντία φερομένη κατὰ συμβεβηκὸς ἐπιγίνεται ποικίλη καὶ σύνθετος ἀνώμαλός τε [καὶ] οὖσα φορὰ τοῦ πλανωμένου, διὰ μὲν . . . . .⁵
. . . . . εἰς τὰ ἐπόμενα τῶν ζῳδίων γινομένη ἡ ὄντως ἡ καθ' ὑπόλειψιν, διὰ δὲ τὴν λόξωσιν ἐν πλάτει τινὶ τῶν ζῳδίων θεωρουμένη, διὰ δὲ <τὴν> τῆς στερεᾶς περὶ τὸν αὐτῆς ἄξονα δίνησιν ποτὲ μὲν ἐν ὑψει καὶ διὰ τοῦτο βραδεῖα δοκοῦσα, ποτὲ δὲ ἐν βάθει καὶ διὰ τοῦτο¹⁰ ταχυτέρα, καὶ ἀπλῶς ἀνώμαλος, διὰ ταῦτα δὲ καὶ κατὰ τοῦ ἐπικύκλου γινομένη καὶ κατὰ τοῦ ἐκκέντρου δοκοῦσα, δῆλον ὡς εἰκότως καὶ αἱ τῶν μαθηματικῶν ὑποθέσεις τῆς φορᾶς αὐτῶν, ἡ τε κατ' ἐπίκυκλον καὶ κατ' ἔκκεντρον, ἀλλήλαις ἔπονται καὶ συνάδουσιν, ἐπειδὴ¹⁵ ἀμφότεραι τῇ κατὰ φύσιν, κατὰ συμβεβηκὸς δέ, ἀκολουθοῦσιν, ὃ καὶ θαυμάζει Ἱππαρχος, μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἥλιου διὰ τὸ ἴσοχρόνιον τῆς τῶν σφαιρῶν αὐτοῦ φορᾶς ἀκριβῶς ἀπαρτιζόμενον, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλλων οὐχ οὕτως ἀκριβῶς διὰ τὸ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὴν στερεὰν²⁰ σφαιραν τοῦ πλάνητος ἀποκαθίστασθαι, ἐν ᾧ ἡ κοίλη τῆς τῶν ἀπλανῶν ἡ ὑπολείπεται ἡ ἐπὶ τὰ ἐναντία περιέρχεται, ἀλλ' ἐφ' ὃν μὲν θᾶττον, ἐφ' ὃν δὲ βραδύτερον, ὃστε τὰς ὁμολόγους αὐτῶν κινήσεις, καὶ κατὰ τὰ

1 λοξὴ B*   2 ἡ μιᾶς] ἡ μία B*   5 καὶ del. Mart.

διὰ μὲν . . .] μία μὲν ἡ B, lacuna ante μία vacuo spatio complurium literarum indicata: excidisse videntur verba τὴν τῆς κοίλης φορὰν vel similia. καὶ μία μὲν ἡ Mart.   7 ὑπόληψιν B*   8 τὴν add. Mart.   11 κατὰ] διὰ B*   17 Ἱππαρχος: cf. p. 166, 6   ἐπὶ] ὑπὸ B*   19 ἀπαρτιζομένους B*
21 κοίλη τῆς] κοιλότης B*

αύτὰ σημεῖα τῶν σφαιρῶν μὴ κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους συνναυτᾶν, ἀλλ᾽ ἀεὶ παραλλάττειν, εἶναι δὲ καὶ τὰς λοξώσεις τῶν σφαιρῶν ἐν πλείσι πλάτεσι, διὰ δὲ ταῦτα τοὺς τε [τοὺς] ἀποκαταστατικὸς αὐτῶν χρόνους τοῦ τε 5 μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους ἀνίσους εἶναι καὶ διαφόρους, *καὶ τὰς μεγίστας* καὶ ἐλαχίστας καὶ μέσας ἀποστάσεις καὶ κινήσεις ἄλλοτε κατ᾽ ἄλλους τόπους καὶ ἐν πᾶσι ποιεῖσθαι τοῖς ζῳδίοις, ἔτι δέ, διὰ τὸ παραλλάττειν, ὡς φαμεν, τὰς ὁμολόγους κινήσεις καὶ κατὰ τὰ 10 ὅμολογα σημεῖα τῶν σφαιρῶν, μηδὲ κύκλους δοκεῖν γράφειν τὰ πλανώμενα ταῖς κατὰ συμβεβηκὸς κινήσεσιν, ἀλλά τινας ἔλικας. ἐπὶ οὖν τῶν πλανωμένων ἐκάστου χρὴ νομίζειν ἵδιαν μὲν εἶναι τὴν κοίλην σφαιραν καὶ φέρουσαν ἐν τῷ ἑαυτῆς βάθει τὴν στερεάν, ἵδιαν δὲ 15 τὴν στερεάν, πρὸς τῇ ἵδιᾳ πάλιν ἐπιφανείᾳ φέρουσαν τὸ πλανώμενον.

ἐπὶ δὲ τοῦ ἥλιου καὶ φωσφόρου καὶ στίλβοντος [οὐ] δυνατὸν μὲν καὶ ἵδιας εἶναι καθ' ἕκαστον ἀμφοτέρας, ἀλλὰ τὰς μὲν κοίλας τῶν τριῶν ἰσοδρόμους ἐν ἶσῳ 20 χρόνῳ τὴν τῶν ἀπλανῶν ἐπὶ τάναντία περιέναι σφαιραν, τὰς δὲ στερεὰς ἐπὶ μιᾶς εὐθείας ἔχουσας τὰ κέντρα, μεγέθει δὲ τὴν μὲν τοῦ ἥλιου ἐλάττονα, ταύτης δὲ μείζονα τὴν τοῦ στίλβοντος, καὶ ταύτης ἔτι μείζονα τὴν τοῦ φωσφόρου. δυνατὸν δὲ καὶ μίαν μὲν εἶναι τὴν 25 κοίλην κοινὴν τῶν τριῶν, τὰς δὲ στερεὰς *τῶν τριῶν*

4 τοὺς del. Mart. 6 καὶ μεγίστας add. Mart. 7 ἀποκαταστάσεις B* 8 παραλλάττειν] πράττειν B* 9 κατὰ τὰ] κατ' αὐτὰ B, κατ' αὐτὰ τὰ Mart. 17 inscr. περὶ ἥλιον, Ἐρμοῦ, Ἀφροδίτης B οὐ del. Mart. 20 περιέναι B*

21 nonnulla excidisse videntur, velut ἐπὶ τὰ αὐτὰ φέρεσθαι τῇ ἀπλανεῖ

ἐν τῷ βάθει ταύτης περὶ τὸ αὐτὸν κέντρον ἀλλήλαις,
μικροτάτην μὲν καὶ ὄντως στερεὰν τὴν τοῦ ἡλίου, περὶ
δὲ ταύτην τὴν τοῦ στελβοντος, εἴτα ἀμφοτέρας περιειλη-
φυῖαν καὶ τὸ πᾶν βάθος τῆς κοίλης καὶ κοινῆς πληροῦ-
σαν τὴν τοῦ φωσφόρου· δι' ὃ τὴν μὲν κατὰ τὸ μῆκος ⁵
διὰ τῶν ζῳδίων ἢ ὑπόλειψιν ἢ ἐπὶ τὰ ἐναντία φορὰν
ἰσόδρομον οἱ τρεῖς οὗτοι ποιοῦνται, τὰς δὲ ἄλλας οὐχ
ὅμοιώς, [ἄς] ἀεὶ τε περὶ ἀλλήλους διαστῆται καταλαμ-
βάνοντες καὶ καταλαμβανόμενοι καὶ ἐπιπροσθοῦντες
ἀλλήλοις, τοῦ μὲν Ἐδμοῦ τὸ πλεῖστον εἶκοσί που μοίρας ¹⁰
ἔφ' ἐκάτερα τοῦ ἡλίου πρὸς ἐσπέραν ἢ πρὸς ἀνατολὴν
ἀφισταμένου, τοῦ δὲ τῆς Ἀφροδίτης τὸ πλεῖστον πεντή-
κοντα μοίρας. ὑποπτεύσειε δ' ἄν *(τις)* καὶ τὴν ἀληθε-
στέραν θέσιν τε καὶ τάξιν εἶναι ταύτην, ἵνα τοῦ κόσμου,
ὡς κόσμου καὶ ζώου, τῆς ἐμψυχίας ἢ τόπος οὗτος, ¹⁵
ῶσανεὶ καρδίας τοῦ παντὸς ὄντος τοῦ ἡλίου πολυθέρ-
μου διὰ τὴν κίνησιν καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν συνοδίαν
τῶν περὶ αὐτόν. ἄλλο γὰρ ἐν τοῖς ἐμψύχοις τὸ μέσον
τοῦ πράγματος, τουτέστι τοῦ ζώου ἢ ζώου, καὶ ἄλλο
τοῦ μεγέθους οἷον, ὡς ἔφαμεν, ἡμῶν αὐτῶν ἄλλο μέν,²⁰
ὡς ἀνθρώπων καὶ ζώων, τῆς ἐμψυχίας μέσον τὸ περὶ
τὴν καρδίαν, ἀεικίνητον καὶ πολύθερμον καὶ διὰ ταῦτα
πάσης ψυχικῆς δυνάμεως οὖσαν ἀρχήν, οἷον ψυχικῆς
καὶ κατὰ τόπον δρμητικῆς, δρεπτικῆς καὶ φανταστικῆς
καὶ διανοητικῆς, τοῦ δὲ μεγέθους ἡμῶν ἔτερον μέσον,²⁵
οἷον τὸ περὶ τὸν ὄμφαλόν. ὅμοιώς δὴ καὶ τοῦ κόσμου

3 ἀμφοτέροις B*   6 ὑπόληψιν B*   8 [ἄς] αῖς Mart.

13 *τις* add. Mart.   18 αὐτῶν B*   19 τοντὶ B*   20 ἢ ζώω
B*   22 ἀνίνητον B*   23 οἷον ψυχικῆς] οἷον θρεπτικῆς?
cf. Aristot. de an. II 3   24 scil. *(καὶ)* δρεπτικῆς vel δρεπτι-
κῆς *(τε)*

παντός, ὡς ἀπὸ βραχέων καὶ τυχόντων καὶ θνητῶν τα
μέγιστα καὶ τιμιώτατα καὶ θεῖα εἰκάσαι, τοῦ μεγέθους
μέσον τὸ περὶ τὴν γῆν κατεψυγμένον καὶ ἀκίνητον· ὡς
κόσμου δὲ καὶ ἡ κόσμος καὶ ξῶν τῆς ἐμψυχίας μέσον
5 τὸ περὶ τὸν ἥλιον, οἷονεὶ καρδίαν ὅντα τοῦ παντός,
ὅθεν φέρουσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ψυχὴν ἀρξαμένην διὰ
παντὸς ἥκειν τοῦ σώματος τεταμένην ἀπὸ τῶν περάτων.

δῆλον δὲ ὡς διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας ἀμφοτέρων
τῶν ὑποθέσεων ἐπομένων ἀλλήλαις κοινοτέρα καὶ καθο-
10 λικωτέρα δοκεῖ καὶ σύνεγγυς τῇ κατὰ φύσιν ἡ κατὰ
κὸν ἐπίκυκλον· ὁ γὰρ τῆς στερεᾶς σφαίρας μέγιστος
τύκλος, ὃν τῇ ἐπ’ αὐτῆς περὶ αὐτὴν φορᾷ γράφει τὸ
πλανώμενον, ἔστιν ὁ ἐπίκυκλος· ὁ δὲ ἔκκεντρος παντά-
πασιν ἀπηρτημένος τοῦ κατὰ φύσιν καὶ μᾶλλον κατὰ
15 συμβεβηκὸς γραφόμενος. ὅπερ καὶ συνιδὼν ὁ Ἰππαρχος
ἐπαινεῖ τὴν κατ’ ἐπίκυκλον ὑπόθεσιν ὡς οὖσαν ἑαυτοῦ,
πιθανώτερον εἶναι λέγων πρὸς τὸ τοῦ κόσμου μέσον
πάντα τὰ οὐρανια ἴσορρόπως κεῖσθαι καὶ ὁμοίως συν-
αρρητά· οὐδὲ αὐτὸς μέντοι, διὰ τὸ μὴ ἐφωδιάσθαι
20 ἀπὸ φυσιολογίας, σύνοιδεν ἀκριβῶς, τίς ἡ κατὰ φύσιν
καὶ κατὰ ταῦτα ἀληθὴς φορᾷ τῶν πλανώμενων καὶ τίς
ἡ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ φαινομένη· ὑποτίθεται δὲ καὶ
οὗτος τὸν μὲν ἐπίκυκλον ἑκάστου κινεῖσθαι κατὰ τοῦ ἐγ-
κέντρου κύκλου, τὸ δὲ πλανώμενον κατὰ τοῦ ἐπικύκλου.
25   ἔοικε δὲ καὶ Πλάτων κυριωτέραν ἥγεῖσθαι τὴν κατ’

B*	3 κατεμψυγμένον	B*	5 τοῦ ἥλιου	B*	7 τεταγμένην
	10 ἡ	B*	11 τὸν	B*	στερεᾶς]
B	12 ὃν τῇ	B*	16 οὖσαν]	B*	ἔτέρας
	οὐτι		οὐσ		
B*	εον	B*	18 συνειρηκότα	B*	17 πιθανότε-
	em. apogr.				ρεον
B*	23 οὕτως	B*	26 inscr.	τὰ Πλάτωνος	19 ἐφοδιάσθαι
				B. cf. Procl.	
in Tim. p. 258 E.					
				C	

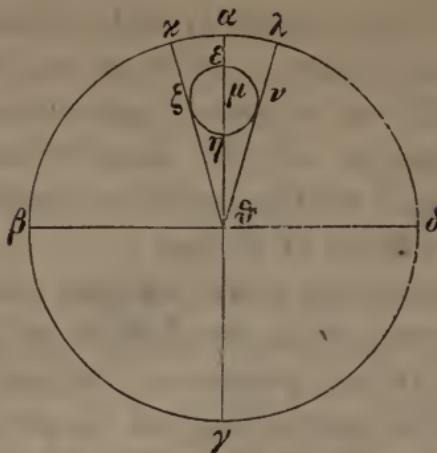
ἐπίκυκλον, οὐ μὴν σφαιρας, ἀλλὰ κύκλους εἶναι τὰ φέροντα τὰ πλανώμενα, καθάπερ καὶ ἐπὶ τέλει τῆς Πολιτείας τοῖς ἐν ἀλλήλοις ἡρμοσμένοις αἰνίσσεται σφονδύλοις· χρῆται δὲ τοῖς ὀνόμασι κοινότερον, καὶ τὰς μὲν σφαιρας πολλάκις κύκλους προσαγορεύει καὶ 5 πόλους, τοὺς ἄξονας δὲ πόλους.

ὁ δὲ Ἀριστοτέλης φησί· σφαιρας εἶναι τινας τοῦ πέμπτου σώματος οἰκεῖον ἐν τῷ βάθει τοῦ παντὸς οὐρανοῦ κειμένας τε καὶ φερομένας, τὰς μὲν ὑψηλοτέρας, τὰς δὲ ὑπ’ αὐτὰς τεταγμένας, καὶ τὰς μὲν μείζονας, τὰς 10 δὲ ἐλάττονας, ἔτι δὲ τὰς μὲν κοῖλας, τὰς δὲ ἐν τῷ βάθει τούτων πάλιν στερεάς, ἐν αἷς ἀπλανῶν δίκην ἐνεστηριγμένα τὰ πλανητά, τῇ ἐκείνων ἀπλῇ μέν, διὰ δὲ τοὺς τόπους ἀνισοταχεῖ φορῷ κατὰ συμβεβηκὸς φαίνεται ποικίλως ἥδη κινεῖσθαι καὶ γράφειν τινὰς κύκλους ἐκ- 15 κέντρους, ἢ καὶ ἐφ’ ἑτέρων τινῶν κύκλων κειμένους ἥ τινας ἔλικας, καθ’ ὃν οἱ μαθηματικοὶ κινεῖσθαι νομίζουσιν αὐτά, τῇ ἀναστροφῇ ἀπατώμενοι.

2 Plat. Civ. X p. 616 D

3 ἀλλήλοις] ἄλλοις B*

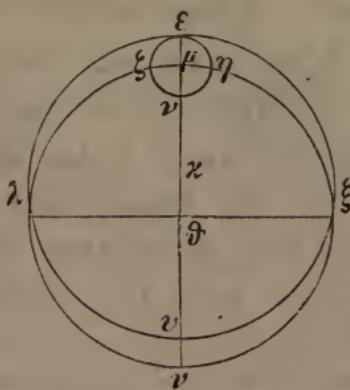
^{τῷ} 4 κοινο^{τό} B, κοινοτέροις Mart. 5 κύκλον B*. cf. Civ. p. 616 E. 617 A.B. Tim. p. 36 D 6 καὶ πόλους: cf. Crat. p. 405 C. Epin. p. 986 C. (Axioch. p. 371 B) τοὺς ἄξονας δὲ πόλους: cf. Tim. p. 40 B post πόλους excidisse putat Mart. ea quae p. 178, 1 ex Epinomide se allaturum Theo promisit 7 inscr. τὰ Ἀριστοτέλοντος B hunc locum (vs. 7—18) pro spurio habet Mart. cf. p. 178, 19 sqq. (B^a) 13 ἐκείνων B^a] κοινῆ B^b διὰ δὲ] δία τε B*

πῶς δέ ποτε φαίνονται προηγεῖσθαι τε καὶ στηρίζειν καὶ ἀναποδίζειν ὅσοι τῶν πλανήτων καὶ ταῦτα ποιεῖν δοκοῦσι, δηλωτέον. ἔστω ζῳδιακὸς μὲν ὁ αβγδ περὶ τὸ θ τοῦ παντὸς κέντρου, πλάνητος δὲ ἐπίκυκλος ὁ εξη, καὶ ἀπὸ τῆς θ ὁ ὅψεως ἡμῶν ἦχθωσαν ἐφαπτόμεναι τοῦ ἐπίκυκλου αι θξ, θνλ, καὶ διὰ τοῦ μ κέντρου τοῦ ἐπίκυκλου ἡ θμεα. ἐπεὶ οὖν ἐπ' εὐθείας ὁρῶμεν, δῆλον ὡς ὁ ἀστὴρ ἐπὶ μὲν τοῦ ξ γενόμενος ἡμῖν ἐπὶ τοῦ κ φανήσεται· τὴν δὲ ξε περιφέρειαν ἐνεχθεὶς δόξει τοῦ ζῳδιακοῦ τὴν κα εἰς τὰ προηγούμενα προπεποδικέναι· ὅμοιώς τὴν εν διανύσας δόξει τὴν αλ προπεποδικέναι. πάλιν δὲ τὴν νξ διαπορευθεὶς δόξει τὴν λακ εἰς τὰ ἐπόμενα τῶν ζῳδίων ἀναπεποδικέναι· καὶ τῷ μὲν ξ προσιὼν καὶ πρώτως αὐτοῦ ἀποχωρῶν, ἐπὶ τοῦ κ φανήσεται πλείω χρόνον ποιῶν καὶ στηρίζων· πλεῖον δὲ ἀπο-

1 inscr. περὶ προηγήσεως καὶ ἀναποδισμῶν B
 5 εξην Mart. (εξη Chalc. 86) 8 κ] ḥ B* 11 εν] εμ B*
 14 κ] ḥ B*

στὰς τοῦ ζ, πάλιν προηγησάμενος ἐπειτα προσεγγίζων τῷ ν καὶ πρώτως ἀπιὼν αὐτοῦ, πάλιν ἐστάναι δόξει καὶ ἀναποδίζειν. τοὺς μέντοι στηριγμοὺς καὶ ἀναποδισμοὺς καὶ τὰς προηγήσεις καὶ ὑπολειψεις ἔκαστος πλάνης ἄλλοτε ἐν ἄλλοις ποιήσεται ξωδίοις καὶ μέρεσι ξωδίων, διὰ τὸ καὶ τὸν ἐπίκυκλον ἐκάστου ἀεὶ μετανίστασθαι εἰς τὰ ἐπόμενα ἢ μεταβαίνοντα ἢ ὑπολειπόμενον.

χρήσιμον δὲ ἔνεκα τῶν προκειμένων καὶ τὴν μέσην ἀπόστασιν πλάνητος, ὅποια ποτέ ἐστιν, ἰδεῖν. κατὰ μὲν οὖν τὴν τῶν ἐπικύκλων πραγματείαν, ἐὰν λάβωμεν τὸ 10 μέγιστον ἀφ' ἡμῶν ἀπόστημα τοῦ ἀστέρος, οἷον τὸ θε, καὶ πάλιν τὸ ἐλάχιστον, οἷον τὸ θν, καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ μεγίστου παρὰ τὸ ἐλάχιστον, οἷον τὸ εν, καὶ δίχα διέλωμεν κατὰ τὸ μ, δῆλον ὡς γενήσεται μέση αὐτοῦ ἀπόστασις ἢ θμ. ἐὰν οὖν κέντρῳ μὲν τῷ θ, δια- 15 στήματι δὲ τῷ θμ γράψωμεν τὸν μικρὸν κύκλον ἔγκεν-

1 πάλιν] καὶ B 2 ν] ἢ B, ν ἢ Mart., cf. p. 190, 14
 4 ὑπολήψεις B* 6 διὰ τὸ] δι' ἀ B* 7 ἢ μεταβ.] καὶ μεταβ. B* ὑπολειπόμενα B* 9 κατὰ] καὶ τὸ B* 13 τὸ εν] τὸν εν B* 15 κέντρον μὲν τὸ θ B* 16 τὸ θμ B*

τρον, κέντρῳ δὲ τῷ μικρῷ καὶ διαστήματι τῷ μεταξύ τὸν εἶνην ἐπίκυκλον, φανερὸν ὡς ὁ ἀστὴρ κατὰ τοῦ ἐπίκυκλου φερόμενος, ἐπὶ μὲν τοῦ εἰημένου γενόμενος μέγιστον ἀποστήσεται ἀφ' ἡμῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ νοτίου ἐλάχιστον, καθ' 5 ἑκάτερον δὲ τῶν ξηρῶν καθ' ἄλλο τέμνεται ὁ ἐπίκυκλος ὑπὸ τοῦ ἐγκέντρου, ὃ που δῆποτε μεταστάντος τοῦ ἐπίκυκλου, τὸ μέσον. κατὰ δὲ τὴν <τῶν> ἑκέντρων ὑπόθεσιν, ὅντος ἑκέντρου τοῦ ελυξίου περὶ κέντρου τὸ κέντρον δὲ παντὸς κέντρου τοῦ θερμοῦ, καὶ τῆς μεταξὺ τῶν κέντρων τῆς θερμοῦ ἐκβληθείσης ἐφ' ἑκάτερα, ἐὰν κέντρῳ τῷ θερμοῦ γράψωμεν ἵσον τῷ ἑκέντρῳ τὸν μικρόν, δῆλον ὡς οὗτος ἔσται ὁ ἐγκέντρος, καθ' οὓς τῆς ἐτέρας ὑποθέσεως φέρεται ὁ ἐπίκυκλος, κέντρῳ μὲν γραφόμενος τῷ μικρῷ, διαστήματι δὲ τῷ μεταξύ. ὁ πλάνης, κατὰ τοῦ ἑκέντρου φερόμενος, 15 ἐπὶ μὲν τοῦ εἰημένου, ὃ που ἀνατίθεται τοῦτο, μέγιστον ἀφέξει ἀφ' ἡμῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ νοτίου ἐλάχιστον, κατὰ δὲ τὰς πρὸς τὸν ἐγκέντρον διχοτομίας τὰς λεῖψας, ὃ που <ἀνατίθεται> μεταπίπτοντος τοῦ ἑκέντρου, τὰ μέσα. καὶ φανερὸν ὡς καθ' ἑκάτεραν τὴν ὑπόθεσιν τὰ αὐτὰ συμφωνήσει μέγιστα καὶ πάλιν ἐλάχιστα καὶ μέσα εἶναι ἀποστήματα.

λείπεται περὶ συνόδων καὶ ἐπιπροσθήσεων καὶ κρύψεων καὶ ἐκλείψεων ἐπὶ βραχὺ τῶν προκειμένων ἔνεκα διελθεῖν. ἐπεὶ τοίνυν φύσει μὲν ἐπ' εὐθείας ὁρῶμεν, 25 ἔστι δὲ ἀνωτάτω μὲν ἡ τῶν ἀπλανῶν σφαῖρα, ὑπὸ δὲ

1 τὸ μικρόν B*	3 γενόμενος] φερόμενος B*	5 ἑκάτερον]	
ἴστερον B	6 ὃ που δῆποτε B, em. apogr.	7 ἐγκέντρων	
ἀπόθεσιν B*	11 τὸν] τῷ μικρῷ B*	12 ἑκέντρος B*	16 τὰς
τὴν B*	17 ἐγκέντρον B*	ὅπου γίνονται B*	22 inscr.
περὶ συνόδων καὶ ἐπιπροσθήσεων καὶ φάσεων καὶ κρύψεων B	ἐπιπροσθήσεων B*		

ταύτην αἱ τῶν πλανωμένων, ἐν ᾧ τάξει διωρίσαμεν,
δῆλον ὡς ἡ μὲν σελήνη, προσγειοτάτη οὖσα, πᾶσι τοῖς
ὑπὲρ αὐτὴν ἐπιπροσθήσει, καὶ πάντα τὰ πλανώμενα,
τινὰ δὲ καὶ τῶν ἀπλανῶν, κρύπτει, ἐπειδὴν μεταξύ τι-
νος αὐτῶν καὶ τῆς ὄψεως ἡμῶν ἐπ' εὐθεῖας καταστῇ,⁵
αὐτὴ δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἄστρου κρύπτεται. ὁ δὲ ἥλιος ὑπὸ¹⁰
μὲν τῆς σελήνης ἐπιπροσθεῖται, αὐτὸς δὲ πλὴν τῆς
σελήνης τὰλλα πάντα κρύπτει, τὸ μὲν πρῶτον συνεγγί-
ζων καὶ καταυγάζων, ἐπειτα δὲ κατὰ μίαν εὐθεῖαν ἐμ-
προσθεν τῆς ὄψεως ἡμῶν κάκείνων τινὸς μεταξὺ καθ-¹⁵
ιστάμενος. στίλβων δὲ καὶ φωσφόρος τὰ μὲν ὑπὲρ αὐ-
τοὺς κρύπτουσι, τῆς ὄψεως ἡμῶν κάκείνων κατ' εὐθεῖαν
ὅμοιώς ἐπίπροσθεν γινόμενοι· δοκοῦσι <δὲ> καὶ ἀλλήλους
ἐπιπροσθεῖν ποτε, διὰ τὰ μεγέθη καὶ τὰς λοξώσεις τῶν
κύκλων καὶ τὰς δέσεις ἀλλήλων ὑπέρτεροι τε καὶ ταπει-²⁰
νότεροι γινόμενοι. τὸ μέντοι ἀκριβὲς ἄδηλον ἐπ' αὐ-
τῶν, διὰ τὸ περὶ τὸν ἥλιον ἀναστρέφεσθαι καὶ μάλιστα
τὸν στίλβοντα μικρὸν κέντρον εἶναι τῷ μεγέθει καὶ
σύνεγγυς ἀεὶ τῷ ἥλιῳ καὶ τὰ πολλὰ καταυγαζόμενον
ἀφανῆ. πυρόεις δὲ τοὺς ὑπὲρ αὐτὸν δύο πλάνητας ποτε²⁵
κρύπτει, φαέθων δὲ τὸν φαίνοντα, πάντες δὲ οἱ πλάνη-
τες τῶν ἀπλανῶν τοὺς κατὰ τὸν ἑαυτοῦ δρόμον ἔκαστος.

σελήνη δὲ κατὰ διάμετρον ἥλιου [καὶ σελήνης] γε-
νομένη καὶ εἰς τὴν τῆς γῆς ἐμπίπτουσα σκιὰν ἔκλείπει,

1 διωρίσαμεν: p. 138 sqq. 6 κρύπτει ante ἄστρου del. B

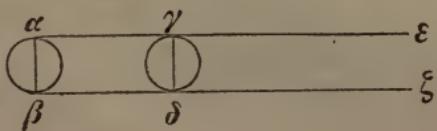
8 συνεγγίζον καὶ καταυγάζον B*   13 ἐπίπροσθα B*
δὲ add. Mart.   15 ἄλλων B*, invicem Chalc. 87   16 αὐτῶ
B*   20 δύο] αὖ B, duos supra se planetas Chalc.   23 inscr.
περὶ ἔκλειψεως ἥλιον καὶ σελήνης B   ἥλιον καὶ σελή-
νης γενομένων Mart. luna item diametro a sole distans et
incurrens umbram terrae Chalc.

πλὴν οὐ κατὰ πάντα γε μῆνα· οὕτε <γὰρ πάσαις> ταῖς συνόδοις καὶ συμμηνίαις λεγομέναις ἥλιος ἐκλείπει, οὕτε ταῖς πανσελήνοις πάσαις ἡ σελήνη, διὰ τὸ τοὺς κύκλους αὐτῶν πολὺ λελοξῶσθαι πρὸς ἄλλήλους. ὁ μὲν γὰρ 5 ἥλιον κύκλος, ὃς φαμεν, ὑπ’ αὐτῷ σύνεγγυς τῷ διὰ μέσων τῶν ζῳδίων φαίνεται φερόμενος, τοῦ κύκλου αὐτοῦ βραχύ τι πρὸς τοῦτον ἐγκεκλιμένου, ὃς ἥμισυ μοίρας ἐφ’ ἐκάτερον παραλλάττειν. ὁ δὲ τῆς σελήνης κύκλος, ὃς μὲν Ἰππαρχος εὑρίσκει, ἐν πλάτει δέκα μοι-
10 ρῶν λελόξωται, ὃς δ’ οἱ πλεῖστοι τῶν μαθηματικῶν νομίζουσι, δώδεκα, ὃστε εἴ ἢ καὶ σ’ μοίρας ἐφ’ ἐκάτερα τοῦ διὰ μέσων βροειοτέραν ἢ νοτιωτέραν ποτὲ φαί-
νεσθαι. ἀν δὴ νοήσωμεν τὰ διὰ τῶν κύκλων ἐκατέρων, τοῦ τε ἥλιακοῦ καὶ τοῦ τῆς σελήνης, ἐπίπεδα ἐκβεβλή-
15 σθαι, ἔσται αὐτῶν κοινὴ τομὴ εὐθεῖα, ἐφ’ ἣς ἀμφοτέ-
ρων ἔστὶ τὰ κέντρα· ἡτις εὐθεῖα τρόπον τινὰ κοινὴ διάμετρος ἔσται ἀμφοῖν· ἣς τὰ ἄκρα, καθ’ ἂ τέμνειν δο-
κοῦσιν ἄλλήλους οἱ κύκλοι, σύνδεσμοι καλοῦνται, ὁ μὲν
ἀναβιβάζων, ὁ δὲ καταβιβάζων, καὶ αὐτοὶ μεταπίπτον-
20 τες εἰς τὰ ἐπόμενα τῶν ζῳδίων. ἐὰν μὲν οὖν κατὰ σύνδεσμον ἡ σύνοδος ἥλιον πρὸς σελήνην γένηται, σύνεγγυς ἄλλήλων φαινομένων τῶν σωμάτων, ἐπι-
προσθήσει τῷ ἥλιῷ πρὸς τὴν ὄψιν ἥμᾶν σελήνη, ὃστε δόξει ἥμιν ἐκλείπειν ὁ ἥλιος, καὶ τοσοῦτόν γε μέρος,
25 ὅσον ἀν ἡ σελήνη ἐπίπροσθεν γένηται. ἐὰν δὲ μὴ κατὰ τὸν σύνδεσμον ἡ συμμηνιακὴ σύνοδος γένηται, ἀλλὰ

1 πάσαις add. Mart.   2 λεγομένοις B*   5 φαμεν: cf. p. 135, 13 ὑπαντῶν σύνεγγυς τῶν διαμέσων B*   9 cf. p. 135, 14. Lübbert, Rhein. Mus. n. F. XII p. 118   11 δωδώνας B, em. ap.   5'] ξ B*   12 τον διαμέσον B*   16 ἔστι] ἐπὶ B*   18 ἄλλήλοις B*

τοῦ μὲν μήκους τῶν ζῳδίων κατὰ τὴν αὐτὴν μοῖραν,
τοῦ δὲ πλάτους μὴ κατὰ τὴν αὐτὴν, ἀλλὰ τὸ μὲν βο-
ρειότερον φαίνηται τῶν ἄστρων, τὸ δὲ νοτιώτερον, οὐκ
ἐπιπροσθούμενος ἥλιος οὐδέ τοις ἐκλείπειν δόξει.

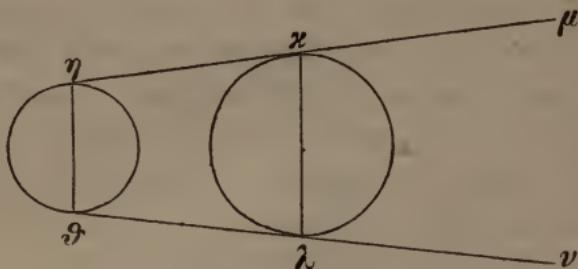
ἔπει δὲ τῆς σελήνης ὡδὸς ἂν γένοιτο φανερόν. ὅτι 5
μὲν γὰρ εἰς τὴν τῆς γῆς ἐμπίπτουσα σκιάν ποτε ἐκλεί-
πει, πολλάκις εἴρηται· ὡς δ' οὐ καθ' ἕκαστον μῆνα,
δηλωτέον.

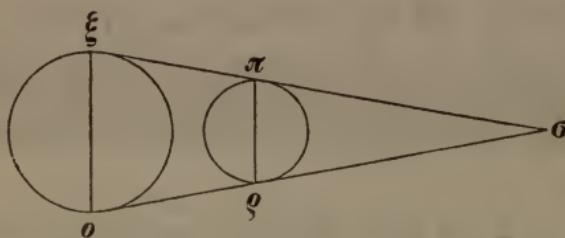
ἔπει τοίνυν ἐπ' εὐθείας τῶν φωτιζόντων αἱ ἀκτῖνες
καὶ αἱ αὔγαι πίπτουσι καὶ παραπλησίως συνεχεῖς ταύ- 10
ταις αἱ σκιάι, ὅταν μὲν ἵσον ἦ τό τε φωτίζον καὶ τὸ
τὴν σκιὰν ἀποβάλλον, σφαιρικὰ δὲ ἄμφω, γίνεται ἡ
[δὲ] σκιὰ κυλινδρικὴ καὶ εἰς ἄπειρον ἐκπίπτουσα. οἶν
ἔστω φωτίζον μὲν τὸ αβ̄, φωτιζόμενον δὲ τὸ γδ̄, ἵσα
δὲ ἀλλήλοις καὶ σφαιρικά· δῆλον οὖν ὡς τῆς γε αγ̄ 15
ἀκτῖνος καὶ τῆς βδ̄ ἐπ' εὐθείας ἐκπιπτουσῶν, ἔπει αἱ
αβ̄ γδ̄ διάμετροι ἴσαι τέ εἰσιν ἀλλήλαις καὶ πρὸς ὁρθὰς
ταῖς αγ̄ βδ̄ ἐφαπτομέναις, παράλληλοι ἔσονται, καὶ αἱ

3 νοτιώτερον: i corr. ex ei B 5 inscr. περὶ ἐκλείψεως
σελήνης B 8 tres quae sequuntur descriptiones desunt in B,
sed exstant apud Chalc. 10 ταύτης B* 12 γίνηται, ἡ δὲ
σκιὰ Mart. ergo cum ignis lucem praebens aequalis erit corpori,
ex quo emicant umbrae, si tam ignis quam corporis globosa erit
forma, umbrae nascentur in modum cylindri Chalc. 89 13 ἐμ-
πίπτουσα B* 14 φωτιζόμενον] προσλαμβάνον B, προλαμβά-
νον Mart. quod vero illuminatur Chalc. 16 βδ̄ Chalc.] εδ̄ B
ἐμπιπτουσῶν B* 18 ἐφαπτομένας B, cf. p. 190, 5, ἐκάτε-
ραι μὲν οὖν Mart.

$\gamma\epsilon\delta\xi$ ἐπ' ἄπειρον ἐκβαλλόμεναι οὐ συμπεσοῦνται· τοῦ δὲ τοιούτου πάντοθεν γινομένου δῆλον ὡς τῆς $\gamma\delta$ σφαίρας ἡ σκιὰ κυλινδρική τε ἔσται καὶ ἐπ' ἄπειρον ἐκπίπτουσα.

5   ἐὰν μέντοι τὶ φωτίζον ἔλαττον $\eta\bar{\eta}$, οἷον τὸ $\eta\bar{\eta}\delta$, τοῦ δὲ φωτιζόμενον μεῖζον, οἷον τὸ $\kappa\bar{\lambda}$, ἡ $\kappa\mu\lambda\nu$ *(σκιὰ)* τῷ μὲν σχήματι ἔσται καλαθοειδῆς, ἐπ' ἄπειρον δὲ ὁμοίως ἐκπίπτουσα· ἐπεὶ γὰρ μείζων ἡ $\kappa\bar{\lambda}$ διάμετρος τῆς $\eta\bar{\eta}\delta$, αἱ $\kappa\mu\lambda\nu$ ἀκτῖνες ἐπ' ἄπειρον ἐκπίπτουσαι ἐν πλείονι ἀεὶ 10 διαστάσει γενήσονται, *(καὶ)* τοῦτ' ἔσται πανταχόθεν ὁμοίως.

1 $\delta\xi$] $\delta\xi$ B*   6 $\kappa\lambda$ Chalc. 90] $\eta\bar{\lambda}$ B   σκιὰ add. Mart. manifestum est umbram orbis $\kappa\lambda$ quae est $\kappa\mu\lambda\nu$ in formam quidem effigiarī calathi Chalc.   7 καλαθοειδὲς B*   8 $\kappa\bar{\lambda}$ Chalc.] $\eta\bar{\lambda}$ B   αἱ $\kappa\mu\lambda\nu$] καὶ $\eta\bar{\lambda}$ μῆν B*, ημην et θλυ Chalc.   9 ἀκτῖνες bis scr. B*   ἐκπίπτουσαι B*   10 γενήσεται B*   τοῦ τ ἔσται B, τοῦ τ. ἔσται *(τε)* Mart.

εὰν δὲ ἀνάπαλιν τὸ μὲν φωτίζον ἥ μεῖζον, καθάπερ τὸ ξό, τὸ δὲ φωτιζόμενον 〈έλαττον〉, οἶον τὸ πό, σφαιρικὰ δὲ ἄμφω, δῆλον ὅτι ἡ τοῦ πό σκιά, τουτέστιν ἡ πόσ, κωνοειδὴς καὶ πεπερασμένη γενήσεται, τῶν ξπό ὁ ἀκτίνων ἐπ' εὐθείας ἐκβαλλομένων καὶ συμπιπτον- 5 σῶν ἀλλήλαις κατὰ τὸ σ σημεῖον, ἐπειδὴ ἐλάττων ἔστιν ἡ πό διάμετρος τῆς ξό, καὶ τούτου γινομένου πανταχόθεν.

ἐπεὶ τοίνυν διὰ τῆς περὶ ἀποστημάτων καὶ μεγεθῶν πραγματείας ἡλίου καὶ σελήνης δείκνυσιν Ἰππαρχος τὸν μὲν ἥλιον σύνεγγυς χιλιοκακοσιογδοηκονταπλασίονα 10 τῆς γῆς, τὴν γῆν ἐπταεικοσαπλασίονα μάλιστα τῆς σελήνης, πολὺ δὲ ὑψηλότερον τὸν ἥλιον τῆς σελήνης, δῆλον ὡς ἡ τε σκιὰ ἔσται τῆς γῆς κωνοειδὴς καὶ κατὰ τὴν κοινὴν διάμετρον τοῦ τε ἡλίου καὶ τῆς γῆς ἐμπίπτοντα, καὶ τὸ τῆς σελήνης μέγεθος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλαττον- 15 τοῦ πάχους τῆς ἀπὸ τῆς γῆς σκιᾶς. ἐπειδὰν κατὰ μὲν τὸν ἔτερον σύνδεσμον ἥλιος γένηται, κατὰ δὲ τὸν ἔτερον σελήνη, καὶ ἐπὶ μιᾶς εὐθείας ὅ τε ἥλιος καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ σκιὰ καὶ ἡ σελήνη καταστῇ, τότε ἀναγκαίως ἐμπίπτοντα εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς ἡ σελήνη, διὰ τὸ ἐλάτ- 20 των εἶναι αὐτῆς καὶ μηδὲν ἔχειν ἕδιον φῶς, ἀφανῆς καθίσταται καὶ λέγεται ἐκλείπειν. ἀλλ' ἐπειδὰν μὲν ἀριθμὸς γένωνται κατὰ διάμετρον, ὥστε ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ὡς φαμεν, εὐθείας καταστῆναι τό τε τοῦ ἡλίου κέντρον

1 inscr. περὶ μεγέθους ἡλίου καὶ σελήνης καὶ περὶ ἐκθέσεως (ἐκθέσεως compendiose scr., ἐκλείψεως Mart.) σελήνης B 2 μεῖον add. Mart. (si) minus vero erit quod illustratur Chalc. 3 τοντὸ B* 4 κονοειδῆς B* 5 συμπιπτονσῶν B* 13 κονοειδῆς B* 16 ἐπειδὰν 〈οὖν〉? 17 γένεται B* 18 σελήνης B* 21 ἀφανὲς B*

καὶ τὸ τῆς γῆς καὶ τὸ τῆς σελήνης, διὰ μέσου τοῦ σκιάσματος σελήνη ἰοῦσα ὅλη ἐκλείπει· ὅτε δὲ σύνεγγυς, μὴ μέντοι ἐπ' εὐθείας, ἐνίστε οὐχ ὅλη· τὰ μέντοι πλείω, μὴ κατὰ τοὺς συνδέσμους γινομένων τῶν σωμάτων τοῦ 5 τε ἡλίου καὶ σελήνης ἐν ταῖς πανσελήνοις, ἡ μὲν σκιὰ τῆς γῆς καὶ οὕτως ἐπὶ μιᾶς εὐθείας ἔσται τῷ ἡλίῳ, ἡ δὲ σελήνη, βιορειοτέρα τῆς σκιᾶς ἢ νοτιωτέρα παροῦσα καὶ κατ' οὐδὲν εἰς αὐτὴν ἐμπίπτοντα, οὐδ' ὅλως ἐκλείψει.

ταυτὶ μὲν ὁ Ἀδραστος. ὁ δὲ Δερκυλλίδης οὐδεμιᾶ 10 μὲν οἰκείᾳ καὶ προσηκούσῃ τάξιν περὶ τούτων ἀνέγραψεν· ἂ δὲ καὶ αὐτὸς ὑποδείκνυσιν ἐν τῷ περὶ τοῦ ἀτράκτου καὶ τῶν σφουνδύλων τῶν ἐν τῇ Πολιτείᾳ παρὰ Πλάτωνι λεγομένων ἔστι τοιαῦτα.

Εὔδημος ἴστορεῖ ἐν ταῖς Ἀστρολογίαις, ὅτι Οἰνο- 15 πίδης εὑρε πρῶτος τὴν τοῦ ζῳδιακοῦ διάξωσιν καὶ τὴν τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ περίστασιν· Θαλῆς δὲ ἡλίου ἐκλειψιν καὶ τὴν κατὰ τὰς τροπὰς αὐτοῦ περίοδον, ὡς οὐκ ἰση ἀεὶ συμβαίνει· Ἀναξίμανδρος δὲ ὅτι ἔστιν ἡ γῆ μετέωρος καὶ κινεῖται περὶ τὸ τοῦ κόσμου μέσον· Ἀνα-

1 καὶ τὸ τῆς σελ.] ἀπ' αὐτῆς τῆς σελ. B, καὶ αὐτῆς τῆς σελ. Mart. 3 τὰ] τὸ B* 4 γινόμενον B* 9 δερκυλλίδης B* 14 — p. 199, 8: haec leguntur etiam in fine excerptorum quibus titulus ἐν τῶν Ἀνατολῶν inscriptus est; edita sunt a Fabricio, Bibl. Gr. cur. Harles III p. 464, „ex apographo Holstenii qui illa ex Peiresciano se codice hausisse est testatus,” et ab Hultschio, Heronis reliq. p. 280, qui codice Monacensi 165 usus est inscr. τίς τί εὗρεν ἐν μαθηματικῇ B, τίς τί εὗρεν ἐν μαθηματικοῖς exc. Εὔδημος: fr. 94 Speng.

16 Θαλῆς: cf. Zeller die Philos. der Gr. I⁴ p. 171. Schiaparelli p. 123 sq. 17 περίοδον Fabr.] πάροδον B et codex Mon.

18 συμβαίνει Fabr.] συμβαίνειν B et Mon. 18 sqq. cf. Lewis an historical survey of the astronomy of the ancients p. 91 sqq.

Ἀναξίμανδρος: cf. Zeller p. 210 19 κινεῖται] κεῖται Montucla Histoire des Mathématiques I p. 107 Ἀναξιμένης: cf. Zeller p. 226

ξιμένης δὲ ὅτι ἡ σελήνη ἐκ τοῦ ἥλιου ἔχει τὸ φῶς καὶ τίνα ἐκλεύπει τρόπον. οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ ἔξενοι μένοις τούτοις ἐπεξεῦρον ἔτερα· ὅτι οἱ ἀπλανεῖς κινοῦνται περὶ τὸν διὰ τῶν πόλων ἄξονα μένοντα, οἱ δὲ πλανώμενοι περὶ τὸν τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς ὁρθὰς ὅντα αὐτῷ ἄξονα,⁵ ἀπέχουσι δ' ἀλλήλων ὃ τε τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανώμενων ἄξων πεντεκαιδεκαγώνου πλευρὰν ὃ ἔστι μοιραὶ κδ'.

ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς φησιν· ὃν τρόπον ἐπὶ γεωμετρίᾳ καὶ μουσικῇ μὴ καταστησάμενον τὰς ὑποθέσεις ἀδύνατον τῶν μετὰ τὰς ἀρχὰς λόγων ἔξαπτεσθαι, κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀστρολογίας προομοιογεῖσθαι χρὴ τὰς ὑποθέσεις, ἐφ' αἷς πρόεισιν ὁ λόγος ὁ περὶ τῆς τῶν πλανώμενων κινήσεως. πρὸ πάντων δέ, φησί, σχεδὸν τῶν περὶ τὰ μαθηματικὰ τὴν πραγματείαν ἔχοντων ἡ¹⁵ λῆψις τῶν ἀρχῶν ὡς ὁμοιογονυμένων ἔστι· πρῶτον μὲν ὡς ἔστιν ἡ τοῦ κόσμου σύστασις τεταγμένως ἐπὶ μιᾶς ἀρχῆς διεπομένη ὑφέστηκέ τε τὰ ὅντα καὶ φαινόμενα ταῦτα· διὸ μὴ δεῖν φάναι τὸν κόσμον τῆς ἡμετέρας ὕψεως ἐκ τοῦ ἀπείρου, ἀλλὰ κατὰ περιγραφὴν εἶναι·²⁰ δεύτερον δὲ ὡς οὐ σβέσει καὶ ἀνάψει τῶν θείων σωμάτων αἴ τε ἀνατολαὶ καὶ δύσεις· ἀλλὰ γὰρ εἰ μὴ ἀίδιος

² ἐπὶ ομ. exc.   ³ ὅτι οἱ ἀπλανεῖς οὐτοις: cf. p. 202, 8 sqq. (B^b)   ⁴ τῶν πόλων exc.] πόλον B^a, τῶν πόλον B^b   ⁵ αὐτῷ ἄξονα B^b] αὐτοῦ ἄξονα B^a, ἄξονα αὐτῷ exc., ἄξονα del. Hultsch

⁶ δ' ομ. exc.   ⁷ πεντεκαιδεκαγώνου exc.] πεντακαιδεκαγώνον B   ⁸ πλευρὰς B^a   ⁹ ὃ ἔστι μοῦδος B, ὅτι εἰσὶ μοῦδε τὸν αριθμὸν εἰκοσιτέσσαρες Mon., οἵ εἰσι μοῦδαι εἰκοσιτέσσαρες Fabr.

¹⁰ inscr. τίνεις αἴ τῆς ἀστρονομίας ὑποθέσεις B   ¹¹ φησιν <ὅτι> Mart.   ¹² αἷς] οἷς B*   ¹³ αἷς] οἷς B*   ¹⁴ ὁμοιογονυμένως B*   ¹⁵ σβέση B*

τούτων ἡ διαμονή, οὐκ ἀν ἡ ἐν τῷ παντὶ τάξις φυλα-
χθείη· τρίτον ὡς οὐ πλείους οὐδὲ ἐλάττονες τῶν ζ' οἱ
πλανώμενοι· καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ μακρᾶς τηρήσεως·
τέταρτον ἐπεὶ οὗτε πάντα τὰ ὄντα κινεῖσθαι εὔλογόν
5 ἐστιν οὗτε πάντα μένειν, ἀλλὰ τὰ μὲν κινεῖσθαι, τὰ δὲ
μένειν, ὁμολογεῖσθαι δεῖ, τίνα ἐν τῷ παντὶ μένειν χρὴ
καὶ τίνα κινεῖσθαι. φησὶ δ' ὡς γῆν μὲν χρη οἰεσθαι
μένειν, ἐστίαν τοῦ θεῶν οἶκον κατὰ τὸν Πλάτωνα, τὰ
δὲ πλανώμενα σὺν τῷ παντὶ περιέχοντι οὐρανῷ κι-
10 νεῖσθαι· τοὺς δὲ τὰ κινητὰ στήσαντας, τὰ δὲ ἀκίνητα
φύσει καὶ ἔδρᾳ κινήσαντας ὡς παρὰ τὰς τῆς μαθηματι-
κῆς ὑποθέσεις ἀποδιοπομπεῖται.

ἐν δὲ τούτοις φησὶ καὶ κατὰ μῆκος τοὺς πλανωμέ-
νους κινεῖσθαι καὶ βάθος καὶ πλάτος τεταγμένως καὶ
15 ὁμαλῶς καὶ ἔγκυκλίως, ... ἡγησάμενοι οὐκ ἀν σφαλλοί-
μενα τῆς περὶ αὐτοὺς ἀληθείας· διὸ τάς τε ἀνατολὰς
καὶ παρανατολὰς τῆς κατὰ μῆκος κινήσεως καὶ τὰς
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἀποδιδομένας ἐκλύτους καὶ φαδύ-
μους αἰτίας τῆς ὑπολείψεως λεγομένης παραιτεῖται. ὁρ-
20 θὸν δὲ τὸ νομίζειν, φησί, πᾶν τὸ ἄλογον καὶ ἄτακτον
φυγόντας τῆς τοιαύτης κινήσεως, ἐναντίαν τῇ ἀπλανεῖ
φορᾷ τὰ πλανώμενα κινεῖσθαι ἡρέμα, περιαγομένης τῆς
ἐντὸς φορᾶς ὑπὸ τῆς ἐκτός. οὐκ ἀξιοῦ δὲ τοῦ πλανω-
μένου αἰτίας οἰεσθαι τὰς ἐλικοειδεῖς γραμμὰς ὡς προ-
25 γονομένας τάς τε ἵππικῇ παραπλησίας· γίνεσθαι μὲν
γὰρ ταύτας κατὰ συμβεβηκός· πρώτην δὲ προηγουμένην

8 Πλάτωνα: Phaedr. p. 247 A 9 δὲ] γὰρ B 11 μαθη-
ματικῆς] μαντικῆς B 15 ἡγησαμένον (ἡγησάμενος Mart.) οὖν
σφαλοίμενα B 18 ἀπὸ] ὑπὸ Mart. παρα post πρεσβυτέ-
ρων del. B 19 ὑπολήψεως λεγομένας B* 21 ἀπλανῆ B*
22 περιαγαμένης B* 23 cf. Schiaparelli p. 154

αιτίαν εἶναι καὶ τοῦ πλάνου καὶ τῆς ἔλικος τὴν κατὰ λοξοῦ τοῦ ξωδιακοῦ κύκλου κίνησιν· καὶ γὰρ ἐπεισοδιώδης καὶ ὑστέρα ἡ κατὰ τὴν ἔλικα κίνησις, ἐκ τοῦ διπλοῦ τῆς περὶ αὐτοὺς κινήσεως ἀποτελουμένη. προτέραν δὲ χοὴ εἰπεῖν τὴν κατὰ τοῦ λοξοῦ προηγουμένην⁵ κίνησιν· ἐπομένη γὰρ ἡ ἔλιξ καὶ οἱ πρώτη.

πάλιν παραπεῖται καὶ τῆς κατὰ τὸ βάθος κινήσεως αιτίας εἶναι τὰς ἐκκεντρότητας· περὶ δὲ κέντρον ἐν τι τὸ αὐτῆς καὶ κόσμου ἡγεῖται τοῖς κατ' οὐρανὸν φερομένοις πᾶσι τὴν κίνησιν εἶναι, κατὰ συμβεβηκὸς ὑπὸ τῶν πλανωμένων, οὐ κατὰ προηγουμένην, ὡς ἐπάνω ἐπεδείξαμεν, τῶν ἐπικύκλων καὶ τῶν ἐκκεντρῶν κύκλων διὰ τοῦ τῶν ἐγκέντρων βάθους γραφομένων. δύο γὰρ ἐπιφανείας ἔχει ἐκάστη σφαῖρα, τὴν μὲν ἐντὸς κοίλην, τὴν δὲ ἐκτὸς κυρτήν, ὥν ἐν τῷ μεταξὺ κατ' ἐπικύκλους¹³ καὶ ἐγκέντρους κινεῖται τὰ ἄστρα, καθ' ᾧν κίνησιν καὶ τοὺς ἐκκεντρούς κατὰ συμβεβηκὸς γράφει. φησὶ δὲ καὶ κατὰ μὲν τὰς ἡμετέρας φαντασίας ἀνωμάλους εἶναι τὰς τῶν πλανωμένων κινήσεις, κατὰ δὲ τὸ ὑποκείμενον καὶ τάληθὲς ὁμαλάς· πᾶσι δὲ τὴν κίνησιν προαιρετικὴν καὶ ἀβίαστον εἶναι δι' ὀλιγίστων φορῶν καὶ ἐν τεταρμέναις σφαιραῖς. αἰτιᾶται δὲ τῶν φιλοσόφων ὅσοι ταῖς σφαιραῖς οἷον ἀψύχους ἐνώσαντες τοὺς ἀστέρας καὶ τοῖς τούτων κύκλοις πολυσφαιρίας εἰσηγοῦνται, ὥσπερ Ἀριστοτέλης ἀξιοῦ καὶ τῶν μαθηματικῶν Μέναιχμος καὶ¹⁹

⁵ εἰπεῖν] ταύτην B, ταύτης Mart. προηγουμένης B*

⁸ ἐν τι τὸ] ἐν τῇ τῆς B* 11 ἐπεδείξαμεν: p. 167 sqq.

¹³ ἐκκεντρῶν B* βάθους] πλάτους B* 16 ἐκκεντρούς B*

¹⁹ καὶ τάληθὲς ὁμαλᾶς] ὁμαλῶς (ὁμαλὰς εἰ. Mart.) καὶ τάληθές B 24 πολυσφαιρίας B* 25 Ἀριστοτέλης: Metaph. l 8 p. 1073 b Μέναιχμος B*

Κάλλιππος, οἱ τὰς μὲν φερούσας, τὰς δὲ ἀνελιττούσας εἰσηγήσαντο. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁμολογουμένοις περὶ μένουσαν τὴν γῆν τὸν οὐρανὸν σὺν τοῖς ἄστροις ἡγεῖται κινεῖσθαι ἐν ὅμαλαις καὶ ἐγκυκλίοις κινήσεσιν ἐλαχίσταις 5 τε καὶ συμφώνοις ἐγκέντροις τε καὶ ἀβιάστοις φοραῖς, καὶ ταύτας σωζομένας καὶ παρὰ Πλάτωνι ἀποδείκνυσι τὰς ὑποθέσεις.

κινοῦνται δὲ οἱ μὲν ἀπλανεῖς περὶ τὸν διὰ τῶν πάλων ἄξονα μένοντα, οἱ δὲ πλανώμενοι περὶ τὸν τοῦ 10 ζῳδιακοῦ πρὸς ὁρθὰς ὅντα αὐτῷ ἄξονα· ἀπέχουσι δ' ἀλλήλων ὃ τε τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανωμένων ἄξων πεντεκαιδεκαγώνου πλευράν. δίχα μὲν τέμνει τὸν κόσμον ὁ ζῳδιακὸς μέγιστος ὥν τῆς δὲ τοῦ παντὸς περιφερείας εἰς τξ̄ μοίρας διαιρουμένης ὁ ζῳδιακὸς 15 ἐκατέρωθεν ωπὸς μοίρας ἀπολαμβάνει· ὁ δὲ ἄξων τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς ὁρθὰς ὥν δίχα διαιρεῖ τὰς ωπὸς μοίρας. λελόξωται δὲ ὁ ζῳδιακὸς ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ παραλλήλου ἐπὶ τὸν θερινόν· εἰσὶ δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ θερινοῦ ἐπὶ τὸν ἀνταρκτικὸν μοίραι λ', ὡς παραδίδωσιν Ἰππαρχος, 20 ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνταρκτικοῦ μέχρι τοῦ πόλον τῆς ἀπλανοῦς σφαίρας μοίραι τριάκοντα ἔξ. συνάμφω δέ, ἀπὸ μὲν τοῦ θερινοῦ μέχρι τοῦ πόλον τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαίρας, μοίραι ἕξ. ἵνα δὲ πληρωθῶσιν ἐπὶ τὸν πάλον τοῦ τῶν πλανωμένων ἄξονος ξ' μοίραι, προσθετέον μοίρας

1 Κάλιππος B* 4 ἐλαχίστοις B*. <καὶ ἐν> ἐλαχίσταις?

6 σῶμένας B* cf. Boeckh Unters. über das kosm. System des Platon p. 127 8 cf. p. 199, 3 sqq. (B^a) 9 πόλων exc.] πόλον B 11 ὁ τε] ὁ περὶ B^b 12 πεντεκαιδεκαγώνου exc.] πεντακαιδεκαγώνου B μὲν <γὰρ>? 16 ωπὸς πρὸς B*

19 ἀρκτικὸν Mart., sed hic error ad scriptoris neglegentiam referendus esse videtur 20 ἀρκτικὸν Mart. 21 τριακονταέξ B* 24 προστιθεται B*

καδ', καθ' ὁ εἴη ἀν ὁ πόλος τοῦ <τῶν> πλανωμένων
 ἄξονος πρὸς ὁρθὰς ὅντος τῷ ζῳδιακῷ. λοιπαὶ δὴ ἀπὸ
 τοῦ πόλου <τοῦ> τῶν πλανωμένων ἄξονος μοῖραι ἐπὶ⁵
 τὰ θερινὰ μέρη τοῦ ἀνταρκτικοῦ ιβ'. αἱ πᾶσαι γὰρ ἡσαν
 λεῖ· ὥν ἀφέλωμεν καδ'. λοιπαὶ ιβ'. αἱς προσθετέον τὰς
 ἀπὸ τοῦ ἀνταρκτικοῦ μέχρι τοῦ θερινοῦ πάλιν μοίρας
 λ' καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ θερινοῦ ἐπὶ τὸν ισημερινὸν μοίρας
 καδ' καὶ <τὰς> ἀπὸ τοῦ ισημερινοῦ ἐπὶ τὸν χειμερινόν,¹⁰
 οὗ πάλιν ἐφάπτεται ὁ ζῳδιακός, μοίρας καδ'. γίνονται
 μοῖραι καδ' τῶν τξ' τοῦ παντὸς μοιρῶν πεντεκαιδέκατον
 μέρος· πεντεκαιδεκάπις γὰρ καδ' γίνονται τξ'. διὰ τοῦτο
 φαμεν τοῦ ἐγγραφομένου εἰς σφαιραν πεντεκαιδεκαγώ-¹⁵
 νου πλευρὰν ἀπέχειν ἀλλήλων τοὺς δύο ἄξονας, τόν τε
 τῶν ἀπλανῶν καὶ τὸν τῶν πλάνωμένων.

Ἐλικα δὲ γράφει τὰ πλανώμενα κατὰ συμβεβηκός,¹⁵
 διὰ τὸ δύο κινεῖσθαι κινήσεις ἐναντίας ἀλλήλαις. τῷ
 γὰρ αὐτὰ κατὰ τὴν ίδίαν κίνησιν ἀπὸ τοῦ θερινοῦ ἐπὶ²⁰
 χειμερινὸν φέρεσθαι καὶ ἀνάπτατιν, ἡρέμα μὲν αὐτὰ
 περιούντα, τάχιστα δὲ ἐπὶ τὰ ἐναντία περιαγόμενα καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν ὑπὸ τῆς ἀπλανοῦς σφαιραίρας, οὐκ ἐπ'²⁵
 εὐθείας ἀπὸ παραλλήλου ἐπὶ παράλληλον πορεύεται,
 ἀλλὰ περιαγόμενα περὶ τὴν ἀπλανῆ σφαιραν. ἵνα δὴ
 διὰ τοῦ ζῳδιακοῦ ἀπὸ τοῦ α ἐπὶ τὸ β χωρήσῃ, τῆς
 φορᾶς αὐτῶν οὐκ ἐπὶ εὐθείας τοῦ ζῳδιακοῦ μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἐν κύκλῳ περὶ τὴν ἀπλανῆ γινομένης, ἔλικα²⁵

4 χειμερινὰ Mart.   ἀρκτικοῦ Mart.   6 ἀρκτικοῦ Mart.

μοῖραι B*   9 γίνοντο μῷ^{οῦ} καδ μοῖραι B, γίνονται μὴν καδ
 μοῖραι Mart.   11 πεντεκαιδεκά B*   15 inscr. περὶ τῆς
 ἔλικοειδοῦς κινήσεως B. cf. Procl. in Tim. p. 263   ἔλικα
 B*   22 περὶ] ἐπὶ B*   24 αὐτοῦ B*   εὐθείας supra
 vs. add. B   25 γινομένη B, γινομένην Mart.

γράφουσιν ἐν τῇ ἀπὸ παραλλήλου ἐπὶ παράλληλον διόδῳ
ὅμοίαν τῇ τῶν ἀμπέλων ἔλικι· καθάπερ εἴ τις ἴμάντα
περιελίττει κυλίνδρῳ ἀπὸ τῆς ἑτέρας ἀποτομῆς μέχρι³
τῆς ἑτέρας, ὥσπερ ταῖς Λακωνικαῖς σκυτάλαις οἱ ἔφοροι
5 περιελίττοντες ἴμάντας τὰς ἐπιστολὰς ἔγραφον. γράφει
δὲ καὶ ἄλλην ἔλικα τὰ πλανώμενα, οὐ μόνον ὡς περὶ⁴
κύλινδρον <ἀπὸ τῆς ἑτέρας> ἀποτομῆς ἐπὶ τὴν ἑτέραν
ἀποτομήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὡς <ἐν> ἐπιπέδῳ. ἐπειδὴ γὰρ
δι’ αἰώνιος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου παραλλήλου ἐπὶ τὸν ἑτερον
10 χωροῦσι καὶ ἀπ’ ἐκείνου πάλιν ἐπὶ τὸν αὐτὸν καὶ τοῦτο
ἀδιαλείπτως καὶ ἀπαύστως γίνεται ὑπ’ αὐτῶν, ἀν ἐπι-
νοήσωμεν ἐπ’ ἅπειρον ἐκτεινομένας εὐθείας εἶναι τὰς
παραλλήλους καὶ δι’ αὐτῶν κατὰ τὰ αὐτὰ πορευόμενα
τὰ πλανώμενα ποτὲ μὲν τὴν χειμερινὴν ὁδόν, ποτὲ δὲ
15 τὴν θερινὴν, μέχρις ἀπείρου εύρεθείη ἀν ἡμῖν ἔλικα
γράφοντα. κατὰ δὲ τὸ ἅπαντον καὶ αἰώνιον τῆς περὶ⁵
τὴν σφαιραν διὰ [τῆς] τῶν παραλλήλων πορείας ὅμοία
ἡ ὁδὸς αὐτοῖς γίνεται τῇ διὰ τῶν ἐπ’ ἅπειρον ἐκτεινο-
μένων εὐθειῶν ὁδῷ, καθάπερ δηλοῦ τὰ ὑποκείμενα δια-
20 γράμματα. ὥστε δύο κατὰ συμβεβηκός γράφουσιν ἔλι-
κας, τὴν μὲν ὡς περὶ κύλινδρον, τὴν δὲ ὡς δι’ ἐπιπέδου.

ταντὶ μὲν τὰ ἀναγκαιότατα καὶ ἔξ ἀστρολογίας κυ-
ριώτατα πρὸς τὴν τῶν Πλατωνικῶν ἀνάγνωσιν. ἐπεὶ
δὲ ἔφαμεν εἶναι μουσικὴν καὶ ἀρμονίαν τὴν μὲν ἐν
25 δογάνοις, τὴν δὲ ἐν ἀριθμοῖς, τὴν δὲ ἐν κόσμῳ, καὶ

3 περιειλίττει B* ἀπὸ bis scr. B, semel ap. ἑτέραν
B, em. ap. 6 ἄλλον B* 7 ἀπὸ τῆς ἑτέρας add. Mart.
8 ἐν add. Mart. 11 ἀν] κάν B (κ rubrum versus initio
antepositum est), κάν ap. 14 τὰ πλανώμενα] τὰ ἀπλανῆ B,
τῇ ἀπλανεῖ Mart. 17 τῆς del. Mart. 19 descriptiones B
non habet 22 κυριότατα B*. καὶ κυριώτατα ἔξ ἀστρολογίας?
24 ἔφαμεν: p. 17, 2. 47, 3

περὶ τῆς ἐν κόσμῳ τάναγκαια πάντα ἔξῆς ἐπηγγειλάμεθα μετὰ τὴν περὶ ἀστρολογίας παράδοσιν — ταύτην γὰρ ἔφη καὶ Πλάτων ἐν τοῖς μαθήμασι πέμπτην εἶναι μετὰ ἀριθμητικὴν γεωμετρίαν στερεομετρίαν ἀστρονομίαν —, ἡ καὶ περὶ τούτων ἐν κεφαλαιοῖς παραδείκνυσιν δὲ Θρά-⁵ συλλος σὺν οἷς καὶ αὐτὸι προεξειργάσμεθα δηλωτέον.

1 ἐπηγγειλάμεθα: p. 47, 9. 93, 11   2 αστρολογίαν B*
 3 Πλάτων: Civ. VII p. 530   4 στερεωμετρίαν B*   5 θρά-
 συλλος B*   6 προεξηργάσμεθα B*   τέλος add. B

διὰ τὸν αὐτὸν διπλάσιον	διὰ τὸν αὐτὸν	προσλαμβανόμενος ὑπάτη ὑπατῶν παρυπάτη ὑπατῶν ὑπάτη διάτονος ὑπάτη μέσων παρυπάτη μέσων μέσων διάτονος μέση
διὰ τὸν αὐτὸν	διὰ τὸν αὐτὸν	παραμέση τρίτη διεξευγμένη διεξευγμένη διάτονος νήτη διεξευγμένη τρίτη ὑπερβολαιών διάτονος ὑπερβολαιών νήτη ὑπερβολαιών

Exstat haec descriptio neglegentissime facta in cod. A post finem eius partis qua de musica agitur (p. 72). Quindecim nominibus adiecta sunt haec signa: q $\bar{\xi}$ $\bar{R}$ $\bar{\Phi}$ $\bar{C}$ $\bar{P}$ u $i\xi$ ξC εL U ϑq u Π $\bar{K}$. Cf. Boeth. de inst. mus. p. 312 sqq. Friedl. Westphal p. 324 sqq.

COMPARATIO PAGINARUM HUIUS EDITIONIS
CUM PRIORUM EDITIONUM CAPITIBUS.

	De arithmeticā.	c. 29 in. p. 41, 8
c. 1	in. p. 1, 1	30 42, 3
2	16, 24	31 42, 10
3	18, 3	32 45, 9
4	19, 21	De musica.
5	21, 20	c. 1 in. p. 46, 20
6	23, 6	2 47, 18
7	24, 16	3 48, 8
8	25, 5	4 48, 12
9	25, 19	5 48, 16
10	26, 5	6 49, 6
11	26, 14	7 53, 1
12	26, 18	8 53, 8
13	26, 21	9 53, 17
14	27, 23	10 54, 16
15	28, 3	11 55, 8
16	28, 16	12 55, 11
17	30, 8	13 60, 12
18	31, 9	14 66, 14
19	31, 13	15 70, 3
20	34, 1	16 70, 14
21	36, 3	17 72, 21
22	36, 13	18 72, 24
23	37, 7	19 73, 16
24	38, 16	20 74, 8
25	39, 10	21 74, 12
26	39, 14	22 74, 15
27	40, 1	23 76, 8
28	41, 3	24 76, 21

c.	25	in. p.	78, 6	c.	3	in. p.	122, 17
	26		78, 23		4		128, 1
	27		79, 15		5		129, 10
	28		80, 7		6		130, 16
	29		80, 15		7		131, 5
	30		81, 6		8		131, 13
	31		82, 6		9		132, 5
	32		84, 15		10		133, 17
	33		85, 8		11		134, 1
	34		86, 15		12		134, 8
	35		87, 4		13		136, 20
	36		90, 22		14		137, 7
	37		93, 17		15		138, 9
	38		93, 25		16		143, 7
	39		99, 17		17		147, 7
	40		99, 24		18		147, 14
	41		100, 9		19		147, 19
	42		100, 13		20		148, 1
	43		101, 11		21		148, 3
	44		101, 14		22		148, 13
	45		102, 4		23		150, 19
	46		103, 1		24		151, 20
	47		104, 20		25		151, 23
	48		106, 3		26		152, 6
	49		106, 7		27		172, 15
	50		106, 12		28		173, 16
	51		107, 10		29		174, 3
	52		110, 19		30		175, 1
	53		111, 14		31		178, 3
	54		112, 26		32		180, 22
	55		113, 18		33		186, 17
	56		114, 1		34		188, 8
	57		114, 14		35		190, 1
	58		115, 5		36		191, 8
	59		115, 12		37		192, 22
	60		115, 20		38		193, 24
	61		116, 8		39		195, 5
					40		198, 14
					41		199, 9
c.	1	in. p.	120, 1		42		202, 8
	2		121, 1		43		203, 15

COMPARATIO PAGINARUM HUIUS EDITIONIS
CUM PRIORUM EDITIONUM PAGINIS.

---

p. 1	Bull. in. p. 1, 1	p. 30	Bull. in. p. 22, 5
2	1, 4	31	22, 21
3	2, 3	32	23, 8
4	2, 20	33	23, 24
5	3, 12	34	24, 16
6	4, 11	35	25, 2
7	5, 5	36	25, 14
8	6, 2	37	26, 3
9	7, 6	38	26, 14
10	8, 4	39	26, 21
11	9, 1	40	27, 11
12	10, 3	41	27, 24
13	10, 19	42	28, 12
14	11, 14	43	28, 23
15	12, 4	44	29, 14
16	12, 20	45	30, 4
17	13, 9	46	30, 17
18	14, 15	47	31, 9
19	15, 6	48	31, 18
20	15, 21	49	32, 12
21	16, 16	50	32, 22
22	17, 3	51	33, 16
23	17, 19	52	34, 1
24	18, 8	53	34, 14
25	19, 1	54	
26	19, 17	55	35, 8
27	20, 8	56	35, 24
28	21, 1	57	36, 12
29	21, 17	58	37, 1

p. 59	Bull. in. p.	37, 15	p. 104	Bull. in. p.	68, 12
60		38, 9	105		69, 3
61		39, 1	106		70, 2
62		39, 14	107		70, 14
63		40, 1	108		71, 6
64		40, 6	109		72, 1
65		41, 3	110		72, 18
66		41, 9	111		206
67		42, 4	112		72, 24
68		43, 7	113		73, 10
69		43, 23	114		74, 1
70		44, 18	115		74, 12
71		45, 12	116		74, 21
72		46, 9	117		75, 13
73		46, 20	118		76, 6
74		47, 9	119		76, 21
75		47, 21	120		77, 13
76		48, 8	121		78, 4
77		48, 16	122		78, 18
78		49, 6	123		79, 6
79		49, 18	124		79, 19
80		50, 16	125		80, 7
81		51, 10	126		80, 16
82		52, 9	127		81, 6
83		53, 1	128		81, 18
84		53, 10	129		82, 9
85		54, 2	130		83, 2
86		54, 16	131		83, 18
87		55, 6	132		84, 11
88		55, 15	133		85, 4
89		56, 15	134		85, 17
90		58, 1	135		86, 9
91		59, 4	136		86, 22
92		59, 21	137		87, 8
93		60, 12	138		88, 8
94		61, 2	139		88, 24
95		61, 20	140		89, 17
96		62, 13	141		90, 8
97		63, 9	142		90, 23
98		64, 1	143		91, 11
99		65, 10	144		92, 3
100		66, 3	145		92, 20
101		66, 14	146		93, 11
102		67, 4	147		93, 23
103		67, 20	148		94, 10

p. 149	Bull. in. p.	95, 9	p. 6	Geld. in. p.	2, 19
150		96, 3		7	3, 11
151		96, 20		8	4, 11
152		97, 11		9	5, 7
153		98, 5		10	6, 5
154		98, 22		11	7, 9
155		99, 13		12	8, 5
156		99, 24		13	8, 19
157		100, 13		14	9, 14
158		101, 3		15	10, 19
159		101, 14		16	11, 15
160		102, 4		17	12, 6
161		102, 17		18	12, 22
162		103, 13		19	13, 10
163		104, 7		20	14, 16
164		104, 20		21	15, 7
165		105, 9		22	16, 1
166		106, 7		23	16, 19
167		106, 15		24	17, 4
168		107, 10		25	17, 21
169		107, 22		26	18, 10
170		108, 15		27	19, 4
171		109, 12		28	19, 19
112		110, 7		29	20, 7
173		110, 20		30	20, 23
174		111, 14		31	21, 15
175		112, 1		32	22, 1
176		112, 18		33	22, 16
177		113, 4		34	23, 6
178		113, 18		35	23, 20
179		114, 1		36	24, 9
180		114, 14		37	24, 22
181		114, 26		38	25, 7
182		115, 12		39	25, 20
183		115, 20		40	26, 7
184		116, 10		41	26, 18
185		116, 26		42	27, 5
186		117, 18		43	27, 19
187		118, 7		44	28, 6
188		119, 6		45	28, 17
				46	29, 8
				47	29, 23
p. 3	Geld. in. p.	1, 1		48	30, 9
4		1, 4		49	30, 24
5		2, 3		50	31, 13

p. 51	Geld.	in.	p. 32,	2	p. 176	Mart.	in.	p. 136,	10
52			32,	15	178			137,	2
53			33,	7	180			137,	22
54			34,	1	182			138,	12
55			34,	14	184			139,	4
56			35,	9	186			140,	2
57			35,	24	188			140,	13
58			36,	10	190			141,	3
59			36,	22	192			141,	20
60			37,	11	194			142,	19
61			38,	3	196			143,	15
62			38,	16	198			144,	12
63			39,	8	200			145,	10
64			39,	17	202			146,	3
65			40,	6	204			147,	4
66			41,	3	206			147,	19
67			41,	10	208			148,	10
68			42,	3	210			149,	7
69			43,	7	212			150,	3
70			43,	23	214			150,	22
71			44,	14	216			151,	20
72			45,	10	218			152,	10
73			46,	1	220			153,	14
74			46,	18	222			154,	15
					224			156,	4
					226			157,	3
p. 138	Mart.	in.	p. 120,	1	228			157,	22
140			120,	10	230			159,	3
142			121,	3	232			159,	24
144			121,	25	234			160,	22
146			122,	19	236			161,	19
148			123,	15	238			162,	11
150			124,	18	240			163,	14
152			125,	16	242			165,	1
154			126,	13	244			165,	14
156			127,	8	246			166,	10
158			128,	1	248			167,	14
160			129,	5	250			168,	10
162			130,	1	252			169,	5
164			130,	19	254			170,	9
166			132,	2	256			171,	5
168			132,	19	258			171,	20
170			133,	17	260			172,	19
172			134,	8	262			173,	8
174			135,	8	264			174,	1

p. 266	Mart. in. p. 175, 1	p. 304	Mart. in. p. 190, 1
268	175, 14	306	191, 2
270	176, 18	308	192, 3
272	177, 14	310	192, 22
274	178, 6	312	193, 12
276	179, 2	314	194, 3
278	179, 18	316	194, 24
280	180, 8	318	195, 18
282	181, 3	320	197, 3
284	182, 11	322	197, 21
286	183, 4	324	198, 16
288	183, 16	326	199, 9
290	184, 13	328	200, 7
292	185, 5	330	201, 2
294	186, 1	332	201, 24
296	186, 19	334	202, 19
298	187, 15	336	203, 12
300	188, 8	338	204, 6
302	188, 23	340	205, 2

INDEX SCRIPTORUM.

<i>Adrastus</i> :	49, 6. 50, 4. 61, 19. 64, 1. 65, 10. 66, 12. 73, 19. 76, 2. 106, 16. 107, 10. 24. 120, 8. 129, 9. 10. 146, 11. 147, 7. 16. 148, 10. 13. 149, 9. 150, 20. 151, 20. 154, 12. 21. 157, 12. 158, 10. 166, 6. 10. 177, 9. 198, 9.	<i>Aristoxenus</i> :	53, 9. 55, 12. 15. 56, 1. 64, 2. 67, 10.
<i>Alexander</i> :	138, 18. 140, 4. 141, 5 sqq. 143, 1.	<i>Callippus</i> :	178, 11. 180, 6. 202, 1.
<i>Anaximander</i> :	198, 18.	<i>Dercyllides</i> :	198, 9. 199, 9. 14. 200, 7. 13 sqq. 201, 7 sqq. 202, 3. 6. <i>ἐν τῷ περὶ τοῦ ἀτράκτου καὶ τῶν σφραγίδων τῷ ἐν τῇ Πολιτείᾳ παρὰ Πλάτωνι λεγομένων</i> 198, 11.
<i>Anaximenes</i> :	198, 19.	<i>Dicaearchus</i> :	124, 21.
<i>Aratus</i> :	146, 16.	<i>Empedocles</i> :	15, 10. 149, 6. <i>ἐν τοῖς Καθαρμοῖς</i> 104, 2.
<i>Archimedes</i> :	124, 12. 127, 3.		
<i>Archytas</i> :	20, 19. 22, 10. 61, 12. <i>ἐν τῷ περὶ δεκάδος</i> 106, 10.		
<i>Aristoteles</i> :	179, 13. 189, 7.		

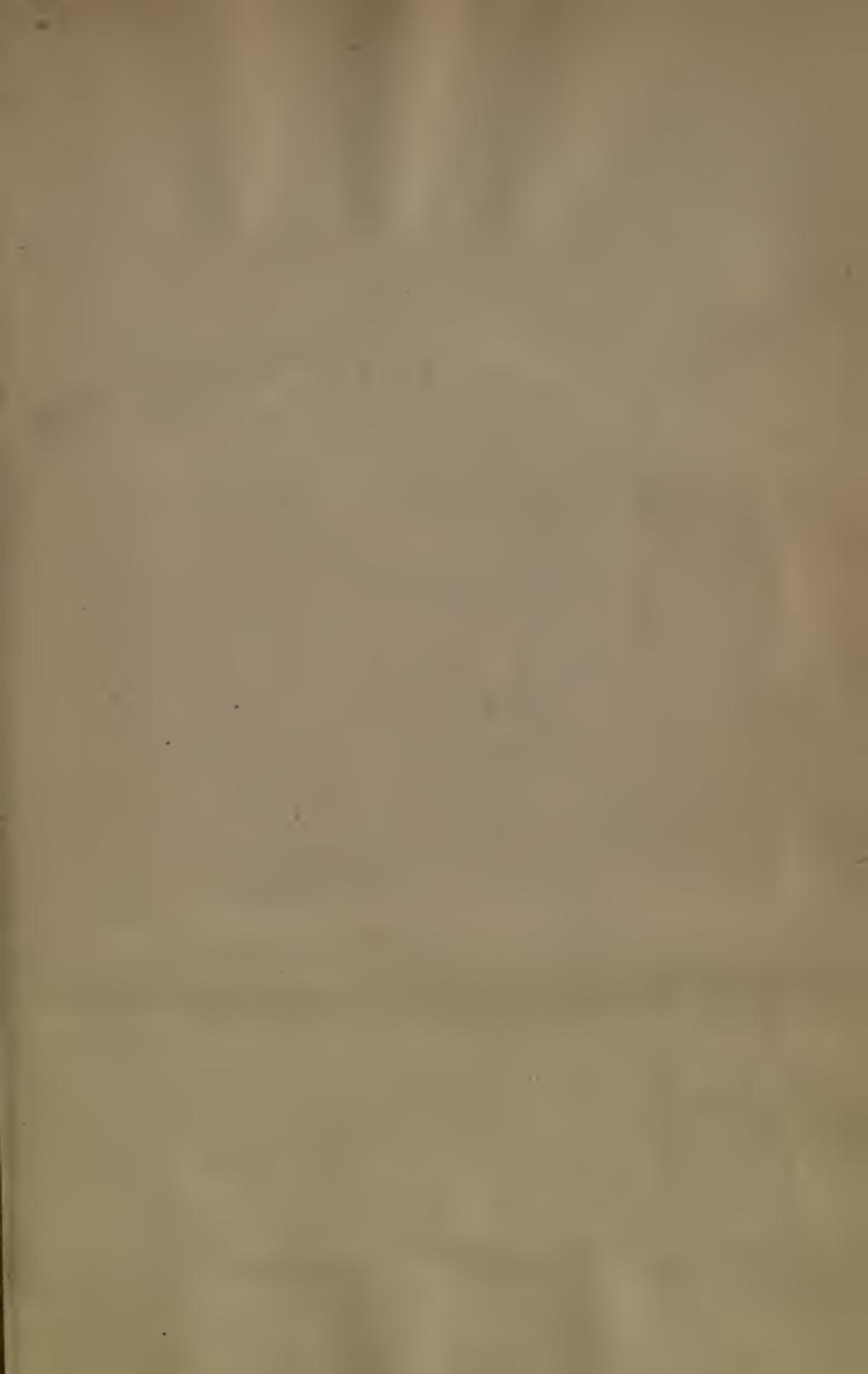
- Eratosthenes*: 82, 22. 105, 14.
 107, 15. 23. 111, 10. 124,
 12. 21. 142, 7. ἐν τοῖς ἔπεσι
 142, 16. ἐν τῷ ἐπιγραφο-
 μένῳ Πλατωνικῷ 2, 3. 81, 17.
- Euander*: 105, 6.
- Eudemus*: ἐν ταῖς Ἀστρολογίαις
 198, 14.
- Eudoxus*: 61, 12. 178, 11. 179, 14.
- Euripides*: 48, 3. 146, 16.
- Herophilus*: 104, 16.
- Hesiodus*: 9, 9.
- Hipparchus*: 166, 6. 185, 17.
 188, 15. 194, 9. 197, 9.
 202, 19.
- Hippasus*: 59, 8.
- Ibycus*: 146, 12.
- Lasus*: 59, 7.
- Menaechmus*: 201, 25.
- Oenopides*: 198, 14.
- Orphica*: ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς ὕρ-
 κοις 105, 1.
- Peripatetici*: 72, 24.
- Philolaus*: 20, 19. ἐν τῷ περὶ
 φύσιος 106, 11.
- Plato*: 1, 2. 7. 15. 2, 8. 12, 10.
 15, 7. 11. 16. 16, 1. 11. 19.
 27. 17, 5. 9. 47, 16. 56, 5.
 63, 25. 65, 1. 67, 12. 69,
6. 9. 73, 11. 113, 10. 116, 14.
 119, 19. 146, 6. 147, 16. 151,
 19. 188, 25. 200, 8. 202, 6. 204,
 23. 205, 3. ἐν τῇ Ἐπινομίᾳ
 2, 15. ἐν τῷ Ἐπινομῷ 7,
 9 sqq. 84, 8. 177, 24. ἐν
 τῇ Πολιτείᾳ 2, 22. [10, 12.]
 12, 26. 198, 12. ἐν τῷ τρί-
 τῳ τῆς Πολιτείας 10, 17. ἐν
 τῷ ἐβδόμῳ τῆς Πολιτείας 3,
 16 sqq. ἐπὶ τέλει τῆς Πολι-
 τείας 143, 7. 189, 2. ἐν τῷ
 Τιμαίῳ 96, 5. 103, 17. ἐν
 Φιλήβῳ 21, 14.
- Posidonius*: 103, 18.
- Pythagoras*: 56, 10. 94, 8.
 150, 16.
- Pythagorei*: 6, 2. 12, 10. 18.
 17, 25. 20, 7. 46, 13. 47, 12.
 50, 4. 55, 14. 94, 3 sqq. 99,
 14. 18. 103, 4. 116, 4. 138,
 11. 139, 11. 147, 4.
- Thales*: 198, 16.
- Theo*: ἐν τοῖς τῆς Πολιτείας
 ὑπομνήμασιν 146, 4.
- Thrasyllus*: 47, 18. 48, 8. 85,
 8. 87, 8. 93, 8. 205, 5.
- Timotheus*: 105, 11.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- p. 4 adn. vs. 4 ante *μὴ ἡπίστατο* add. 8
5, 17 [*μὲν*] ej. H(ultsch)
6 adn. vs. 6 corr. *οἶν*
12, 18 *φασίν*] *πάλιν* ej. H.
18, 11 corr. *πολλά*
20, 14 [*οὐ τὸ ἔν*] ej. H.
24, 14 *καὶ γὰρ*] *ὡς γὰρ* A
34, 13 corr. *ἀεὶ*
44, 2. 4. 5 corr. *τριάδος* — *τριάδα* — *τριάδι*
17 corr. *διάμετροι*
45, 15 *συνθῶμεν* ej. H.
46, 11 corr. *τέταρτον*
47, 22 (et in adn.) *οὗτος* post *αὐτὸς* add.
48, 15 *ὑπατῶν*: cf. v. Jan. Philol. XXIX p. 302¹⁾
52, 18 *λόγον*] *λέξιν*?
53, 9 *ἡμιπήχειον* H.
55, 14 corr. *δίεσιν*
62, 8 *ὅτι*] *ἄρα* ej. H.
71, 1 *μέν τις*] *μὲν τῆ* ej. H.
73 in adn. ad 21 A post „litt.“ add.
75, 14 *συμφωνίαις*] *συμφωνίᾳ* ej. H.
77, 25 et p. 80, 23 corr. *ἀεὶ*
82, 22 *ὅτι <ἢ> τῆς ἀναλογίας φύσις ἀρχὴ εὐλόγου ἐστὶ καὶ <τεταγμένης γενέσεως, ἐν τῆς ισότητος αὐτῇ τε γεννηθεῖσα>* πρώτη πτλ. ej. H.
84, in adn. ad 15 corr. „inscr.“
93, 4 *ἀρχόμενοι* *ὑποτεθείσης <γὰρ>* *αὐτῆς μνημόνων τέλη* οἱ *ἐφεξῆς* πτλ.?
12 *λοιπῶν* del. vid.
94, 9 *<εἰναι>* ej. H.
96, 2 corr. *αὐξησις*
97, 25 an scr. *όγδόη* δὲ *τετρ.* ἡ *τούτων κριτικὴ καὶ νοητικὴ οὐσα?*

- p. 100, 14 μέσα: cf. adn. ad p. 46, 15
 101, 18 corr. ἀεί
 102, 6 ποιεῖν ej. H.
 103, 14 γεννᾷ del. vid.
 114, 14 et 21 ἀναλογία et ἀναλογίᾳ neglegenter pos. pro
 μεσότης et μεσότητι
 116, 12 εὐρήσομεν?
 124, 1 συρρυήσεται <ἄρα> H.
 5 δῆλον <οὖν>?
 127, 16 τῶν] τὸ?
 128, 12 πρὸς τὰς ὄλας σφαιρας] πάσης καθόλου σφαιρας ej. H.
 131, 4 δέ τις] δ' ἔτι τις?
 6 <εἰς> ἵσα H.
 138, 9 ᾧ] καὶ H. cf. p. 152, 4.
 150, 2 ταῦτα] τὰς ej. H. an αὐτὰ?
 153, 11 pro ἣ corr. ἣ η"
 157, 15 ἐπεξεύχθωσαν H.
 171, 3 ἀνάστροφον ej. H.
 19 <καὶ> τῇ ὅπ?
 178 adn. vs. 2 corr. „additum“
 180, 6 χωρὶς τοῦ H.
 18 μηχανικὰς σφαιροποιίας ej. H.
 22 ὄντως] οὖτως ej. H.
 in adn. ad 18 post „Gerh.“ add. „p. 1026, 2—4. 1027
 n. 3. 4 Hultsch.“
 184, 3 <γένηται> κατὰ τὸ μ ej. H.
 24 καὶ κατὰ φύσιν οὖσῃ φορᾷ τῶν πλανωμένων ἦτοι
 σφαιρῶν ej. H.
 185, 5 τε καὶ] τέ τις ej. H.
 186, 12 ἐπὶ <μὲν> οὖν ej. H.
 188, 6 φέροντοι] ἀποφαίνοντοι ej. H.
 192, 14 ὁ <δὲ> πλάνης?
 15 καὶ] ἢ vel γίνηται H.
 194, 7 corr. ὡς
 in adn. ad 11 corr. δώδωκα
 200, 13 ἐν] ἐπὶ ej. H.
-

DATE

DUE

34444 02347 0107

CALL NUMBER

DA3940
AB A14
1885

AUTHOR

VICTORIA UNIVERSITY
LIBRARY

